

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΟΥ

τῆς ἰατρικῆς καὶ χειρουργίας διδασκάλου ἰατροῦ, καὶ ὀφθαλμιάτρου, μέλους ἀντεπιστέλλοντος τῶν ἐν Ἰένῃ ἑταιριῶν, τῆς τε Ὀρυκτολογικῆς καὶ τῆς Φυσικῆς,

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΓΡΑΙΚΙΚΟ-ΤΟΥΡΚΙΚΗ,

Συνταχθεῖσα ὡς οἷόν τε ἐντελῶς καὶ εὐμεθόδως πρὸς χρῆσιν τῶν ἐθελόντων ἐκμαθεῖν τὴν Τουρκικὴν διάλεκτον.

ἀνέχου καὶ ἀπέχου.

ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ,
ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΙΩΑΝ. ΒΑΡΘ. ΤΖΒΕΚΙΟΥ, ΠΡΩΗΝ ΒΕΝΔΩΤΟΥ.
1812.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΟΥ

τῆς ἰατρικῆς ϗ χειρουργίας διδασκάλυ ἰατρῦ, ϗ ὀφθαλμιάτρυ, μέλυς ἀντεπισέλλοντος τῶν ἐν Γένῃ ἑταιριῶν, τῆςτε Ὀρυκτολογικῆς ϗ τῆς Φυσικῆς,

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΓΡΑΙΚΙΚΟ-ΤΟΥΡΚΙΚΗ,

Συνταχθεῖσα ὡς οἷόν τε ἐντελῶς καὶ εὐμεθόδως πρὸς χρῆσιν τῶν ἐθελόντων ἐκμαθεῖν τὴν Τυρκικὴν διάλεκτον.

δὲ

ὡς

χυ

τὰ

ένυ

τὸ

ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ.

	Ἐν τέλει λέξεως.		Ἐν ἀρχῇ ἢ μέσῳ λέξεως.	
	Μὴ συμπλεκόμενα μετὰ τοῦ προηγουμένου καὶ ἑπομένου γράμματος.	Συμπλεκόμενα μετὰ τοῦ προηγουμένου μόνου.	Συμπλεκόμενα μετὰ τοῦ ἑπομένου μόνου.	Συμπλεκόμενα μετὰ τοῦ προηγουμένου καὶ ἑπομένου.
Ἐλίφ.	ا	ـا		. .
Μπέ.	ب	ـب	بـ	ـبـ
Πέ.	پ *	ـپ	پـ	ـپـ
Τέ.	ت	ـت	تـ	ـتـ
Σέ.	ث	ـث	ثـ	ـثـ
Δζίμ.	ج	ـج	جـ	ـجـ
Τζίμ.	چ *	ـچ	چـ	ـچـ
Χά.	ح	ـح	حـ	ـحـ
Χά.	خ	ـخ	خـ	ـخـ
Δάλ.	د	ـد		
Ζάλ.	ذ	ـذ		
Ρέ.	ر	ـر		
Ζέ.	ز	ـز		
Ζέ.	ژ *	ـژ		
Σίν.	س	ـس	سـ	ـسـ
Σ̇ίν.	ش	ـش	شـ	ـشـ
Σσάδ.	ص	ـص	صـ	ـصـ
Ζάδ.	ض	ـض	ضـ	ـضـ
Τέ.	ط	ـط	طـ	ـطـ
Ζέ.	ظ	ـظ	ظـ	ـظـ
Ἄϊν.	ع	ـع	عـ	ـعـ
Γάϊν.	غ	ـغ	غـ	ـغـ
Φέ.	ف	ـف	فـ	ـفـ

Ἐν τέλει λέξεως.		Ἐν ἀρχῇ ϗ μέσῳ λέξεως.	
Μὴ συμπλεκόμενα μετὰ τοῦ προηγουμένου καὶ ἑπομένου γράμματος.	Συμπλεκόμενα μετὰ τοῦ προηγουμένου μόνον.	Συμπλεκόμενα μετὰ τοῦ ἑπομένου μόνον.	Συμπλεκόμενα μετὰ τοῦ προηγουμένου καὶ ἑπομένου.
Κάφ. ق	ـق	قـ	ـقـ
Κιάφ. ك ἢ ک	ـك ـک	كـ ἢ کـ	ـكـ ἢ ـکـ
Σαγὴρ νὺν ڭ*	ـڭ	ڭـ	ـڭـ
Γγιάφ ἀδζεμί. گ*	ـگ	گـ	ـگـ
Λάμ. ل	ـل	لـ	ـلـ
Μίμ. م	ـم	مـ	ـمـ
Νύν. ن	ـن	نـ	ـنـ
Οὐάυ. و	ـو		
Χέ. ة ἢ ه	ـه	هـ	ـهـ ἢ ـهـ
Γέ. ي ἢ ی	ـي	يـ	ـيـ

Τινὲς προσθέττουσιν εἰς τὸ ἀλφάβητον ϗ τὸ لا, πλὴν τοῦτο δὲν εἶναι ἁπλοῦν, ἀλλὰ σύνθετον ἐκ δύο γραμμάτων, τοῦ ل λὰμ ϗ ا ἐλίφ, τὰ ὁποῖα συμπλεκόμενα γράφονται لا ἢ ﻼ, ϗ προφέρονται λᾶ.

Ὅλα τὰ γράμματα τῶν Τούρκων (πλὴν τῶν μόνων φωνηέντων ا ἐλίφ καὶ ع ἄϊν, καὶ τῶν γραμμάτων ه χὲ, ϗ و οὐάου, ϗ ي γὲ, τὰ ὁποῖα ποτὲ μὲν εἶναι σύμφωνα, ποτὲ δὲ φωνήεντα) εἶναι σύμφωνα. Τὰ δὲ φωνήεντα ἐννοοῦνται ἔξωθεν, ϗ εἶναι ὀκτὼ, α, η, ο, ου, ε, ι, ö ϗ ü, ἐξ ὧν τὰ μὲν τέσσαρα πρῶτα α, η, ο, ου, ἀναφέρονται εἰς τὰ λεγόμενα δασέα γράμματα τὰ ἀκόλουθα· س ش ص ط ق ت ث ج ح خ, τὰ δὲ λοιπὰ τέσσαρα φωνήεντα ε, ϊ, ö, ü ἀναφέρονται εἰς τὰ παρὰ τὰ δασέα λοιπὰ λεγόμενα ψιλὰ γράμματα. Διὸ مق ἀναγινώσκεται μὰκ, ἐπειδὴ τὸ ق εἶναι δασύ· τὸ δὲ مك ἀναγινώσκεται μὲκ, διότι τὸ ك εἶναι ψιλόν. Πλὴν ὅμως καταστρώσω τὴν προφορὰν ἑκάστου τουρκικοῦ γράμματος, ἀνάγκη νὰ προσημειώσω ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν γραμμάτων, ὅσα μεταχειρίζομαι ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ διὰ νὰ ἐκφράσω μερικὰ τουρκικὰ γράμματα ἢ φωνήεντα, τὰ ὁποῖα ὑστερεῖται ἡ ἡμετέρα γλῶσσα· ταῦτα δὲ εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

1. Μπ, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζομαι διὰ νὰ ἐκφράσω τὸ ب, ἂς προφέρῃ ὁ ἀναγνώστης ὡς τὸ Ἰταλικὸν ἢ Γαλλικὸν b, π. χ. برابر μπερμπὲρ ξυρισής.

2. Ντ ἢ δ ἂς προφέρῃ ὁ ἀναγνώστης ὡς τὸ τ μετὰ τὸ ν ἐν τῇ λέξει ἔντερον, ἢ ὡς τὸ Ἰταλικὸν ἢ Γαλλικὸν d.

3. Δζ. Διὰ τούτου ἐκφράζω τὸ ج, ὃ προφέρεται ὡς παρ' Ἰταλοῖς τὸ g πρὸ τοῦ e καὶ i, οἷον جانم δζάνημ ψυχή μου.

4. ι. Διὰ τούτου ἐκφράζω τὰ σύμφωνα ك, گ καὶ ي, ὃ προφέρεται ὡς γ, πλὴν γλυκύτερον, ὥστε μόλις ἀκούεται τὸ γ, π. χ. بك μπέϊ αὐθέντης, چاي τζάϊ ποταμός.

5. σ̈. Τοῦτο ἐκφράζει τὸ ش, ὃ προφέρεται ὡς σ μετά τινος συριγμοῦ, ἢ ὡς τὸ Γαλλικὸν ch, ἢ γερμανικὸν sch, π. χ. شربت σ̈ερμπὲτ ποτόν.

6. ö Τοῦτο τὸ φωνῆεν ἂς προφέρῃ ὁ ἀναγνώστης ὡς τὸ Γαλλικὸν eu, ἢ τὸ γερμανικὸν ö, π. χ. كوپك κöπὲκ σκύλος.

7. ü. Τοῦτο τὸ φωνῆεν προφέρεται ὡς τὸ γαλλικὸν u, ἢ γερμανικὸν ü, π. χ. توتون τüτüν νικοτιανή, ταμπάκος.

8. η. Τοῦτο τὸ φωνῆεν προφέρεται ἀπαραλλάκτως ὡς παρὰ Βλάχοις τὸ η εἰς τὰς λέξεις πήνης ἄρτος, ηνβέτζου μανθάνω, ήντρου μέσα κτ. π. χ. آلتون ἀλτὴν χρυσάφι.

Τούτων προτεθέντων, ἂς ἐξετάσωμεν ἤδη πῶς προφέρονται τὰ Τουρκικὰ γράμματα καθέν.

ا Τοῦτο τὸ μόνον γραπτὸν Τουρκικὸν φωνῆεν δέχεται ὅλα τὰ ἄνω ὀκτὼ σημειωθέντα φωνήεντα, δηλ. προφέρεται ποτὲ μὲν ὡς α, ποτὲ δὲ ὡς η, καὶ ἄλλοτε ὡς ο, ου, ε, ι, ö, ü· πλὴν, ἡγουμένων ἢ ἑπομένων τῶν δασέων γραμμάτων, ἅπερ ἐσημειώθησαν ἀνωτέρω, προφέρεται μόνον ὡς α, η, ο, ου· ἄλλως δὲ, ἡγουμένων ἢ ἑπομένων τῶν ψιλῶν γραμμάτων, προφέρεται ε, ι, ö ἢ ü.

ب Τοῦτο προφέρεται ὡς μπ· ὅμως ἐν τέλει λέξεως, ἢ ἡγουμένων ἢ ἑπομένων τῶν δασέων γραμμάτων, προφέρεται ὡς π, οἷον اثباب ἐσπὰπ ἔπιπλα, καὶ οὐχὶ ἐσμπάμπ.

پ Προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον π.

ت Τοῦτο προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον τ, οἷον توز τὸυζ ἅλας.

ث Τοῦτο προφέρουσιν οἱ μὲν Ἄραβες ὡς θ, οἱ δὲ Τοῦρκοι ὡς σ, π. χ. اثبات ἐσπὰτ ἐπικύρωσις, ἀπόδειξις.

ج Προφέρεται ὡς δζ· ἐν τέλει δὲ λέξεως, καὶ ἡγουμένων ἢ ἑπομένων τῶν δασέων γραμμάτων, προφέρεται ὡς τζ.

چ Προφέρεται πάντοτε ὡς τζ, οἷον كچي κετζὶ, γίδα.

ح Προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον χ.

خ Προφέρεται ὡς χ ὁμοίως, ὅμως σφοδρότερον καὶ μετά τινος συριγμοῦ ἐν ἀρχῇ τοῦ λάρυγγος (ὡς παρὰ Γερμανοῖς τὸ ch ἐν τῇ λέξει Nacht νύκτα) π. χ. خبر χαμπὲρ εἴδησις, νέον.

د Προφέρεται ὡς ντ ὡς εἴπαμεν· ἐν τέλει δὲ λέξεως, καὶ ἡγουμένων ἢ ἑπομένων τῶν δασέων γραμμάτων, προφέρεται ὡς ت, οἷον كتدي γγιττὶ ἀπῆλθεν, ὑπῆγεν.

ذ Προφέρεται ὡς ζ, π. χ. ذوق ζὲφκ ἡδονή, ἄνεσις.

ر Προφέρεται ὡς ρ, οἷον ريغ ρὶγ ἄμμος.

ز Προφέρεται ὡς ζ, οἷον از ἂζ ὀλίγον.

ژ Προφέρεται ὡς τὸ j παρὰ Γάλλοις ἐν τῇ λέξει jamais ποτέ.

س Προφέρεται ὡς σ.

ش Προφέρεται ὡς σ μετὰ συριγμοῦ, ὡς ἐσημειώσαμεν, οἷον شراب σαρὰπ οἶνος, κρασί.

ص Προφέρεται ὡς σσ.

ض Προφέρεται ἐνίοτε ὡς ντ, καὶ ἄλλοτε ὡς ζ, οἷον قاضي καντὴ κριτής, رمضان ῥαμαζὰν νηστεία τῶν Τούρκων.

ط Προφέρεται ὡς ττ.

ظ Προφέρεται ὡς ζ, ὅμως σφοδρότερον.

ع Προφέρεται ὡς α, η, ο, ου, ε, ι, ö, ü καθὼς καὶ τὸ ا ἐλίφ, πλὴν διὰ τοῦ λάρυγγος, καὶ ἀπαιτεῖ διδασκαλίαν ζώσης φωνῆς.

غ Προφέρεται ὡς γ, πλὴν διὰ τοῦ λάρυγγος, οἷον بوغا μπουγᾶ ταῦρος.

ف Προφέρεται ὡς φ.

ق Προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον κ πρὸ τοῦ α, ο καὶ ου, οἷον قلپق καλπὰκ πῖλος, καλπάκι.

ك Προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον κ πρὸ τοῦ ε καὶ ι, οἷον كوپك κöπὲκ σκύλος.

ڭ (Πολλάκις δὲ γράφεται καὶ ك), προφέρεται ὡς ν, διὰ τῆς ῥινὸς ὅμως ὡς παρὰ Γάλλοις τὸ n, οἷον صكره صڭره σονρᾶ ἔπειτα. Πρὸ δὲ τοῦ ر προφέρεται πολλάκις ὡς γγ, οἷον تكري ταγγρὶ θεός.

گ Κιὰφ ἀζεμὶ ὀνομαζόμενον, γράφεται καὶ ك, καὶ προφέρεται ὡς γγ, οἷον گول, كل γγüλ τριαντάφυλλον· ἐν δὲ τέλει λέξεως, καὶ προηγουμένων ἢ ἑπομένων τῶν δασέων γραμμάτων προφέρεται ὡς ι οἷον بك ἢ بك μπέϊ αὐθέντης.

ل Προφέρεται ὡς τὸ λ. Πρὸ τοῦ ن ν ὅμως προφέρεται καὶ ὡς ν, οἷον اونلر ὀννὰρ ἀντὶ ὀνλὰρ ἐκεῖνοι.

م Προφέρεται ὡς τὸ ἡμέτερον μ.

ن Προφέρεται ὡς τὸ ν, οἷον نه νὲ τί.

و Προφέρεται, ὅτε εἶναι σύμφωνον, ὡς β ἢ φ, οἷον او ἐβ οἶκος, ذوق ζὲφκ ἡδονή· ὅτε δὲ

φωνῆεν, ὡς ȣ ἢ ο, οἷον قوشمق κυσμὰκ ξερᾶν, صورمق σορμὰκ ἐρευνᾷν, ἢ ὡς ὁ بولمك μπὄλμὲκ διαμερίζειν, ἢ ὡς ȣ̈ دوكن ντȣ̈γγȣ̈ν γάμος.

ه Προφέρεται ὡς χ· πολλάκις ὅμως πλεονάζει, οἷον نه νὲ τί; كه κὶ, ὅτι, ὅσις.

ي Προφέρεται, ὅτε εἶναι σύμφωνον, ὡς ι ὡς ἐσημειώσαμεν, οἷον چاي τζάϊ ποταμός. Ὅτε δὲ εἶναι φωνῆεν, προφέρεται ὡς ι, οἷον دين ντὶν πίσις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ διαφόρων παρὰ Τȣ́ρκοις εὐχρήσων σημείων, ϗ περὶ τȣ̃ συλλαβίζειν.

Ἐπειδὴ, ὡς εἴπαμεν ἀνωτέρω, οἱ Τȣ̃ρκοι δὲν ἐκφράζȣσι τὰ φωνήεντα ποτὲ ἐν τῷ γράφειν, ἀλλ' ἐννοȣ̃σιν ἔξωθεν, ἐπενόησαν τινὰ σημεῖα πρὸς εὐκολίαν, τὰ ὁποῖα τιθέμενα, ἐπάνω ἢ ὑποκάτω τῶν γραμμάτων, παρισάνȣσι τὰ ὀκτὼ φωνήεντα α, η, ο, ȣ, ε, ι, ὄ, ȣ̈. Ταῦτα δὲ τὰ σημεῖα, ἤτοι τονισμοὶ, حركات χαρακὰτ ἀραβισὶ ὀνομαζόμενα, εἶναι τὰ συνηθέσερα παρὰ Τȣ́ρκοις τὰ ἀκόλȣθα.

1. َ اوستن ȣ̈σȣ̈ν ἐπάνω τȣ̃ γράμματος τιθέμενον, καὶ προφέρεται ἐπάνω δασέος μὲν γράμματος ὡς α, ψιλȣ̃ δὲ ὡς ε, οἷον قَ κα, بَ μπέ.

2. ِ اسره ἐσρὲ ὑποκάτω τȣ̃ γράμματος τιθέμενον, καὶ ἀναγινώσκεται ἐπάνω δασέος μὲν γράμματος ὡς η, ψιλȣ̃ δὲ ὡς ι, οἷον قِ κη, بِ μπι.

Τὰ ἀνωτέρω δύο σημεῖα ἀπαντῶσιν ἐνίοτε ϗ διπλᾶ ȣ̈τω ً ٍ, ὀνομαζόμενα ايكي اوستن ἰκὶ ȣ̈σȣ̈ν, ϗ ايكي اسره ἰκὶ ἐσρὲ, ϗ προφέρονται αν, εν, ϗ ην, ιν, κατὰ τὸ προηγȣ́μενον δασὺ ἢ ψιλὸν γράμμα, οἷον قاً κὰν, باً μπὲν, قٍ κὴν, بٍ μπίν.

3. ُ اوترو ȣ̈τρȣ̈ ἢ ȣ̈τȣ̈ρȣ̈ ὀνομαζόμενον, ϗ προφέρεται ἐπάνω δασέος μὲν γράμματος ὡς ο ἢ ȣ, ψιλȣ̃ δὲ, ὡς ὄ ἢ ȣ̈, π. χ. قُ κȣ, κο, بُ μπὄ, μπȣ̈.

Τȣ̃το τὸ σημεῖον ἀπαντᾷ προσέτι διπλȣ̃ν ٌ ايكي اوترو ἰκὶ ȣ̈τȣ̈ρȣ̈ ὀνομαζόμενον, ϗ προφέρεται ȣν ἢ ον, ϗ ὄν ἢ ȣ̈ν.

4. ْ جزم δ:ζέσμ, ἤτοι ἀπόςροφος ὀνομαζόμενον, τίθεται ἐπάνω τȣ̃ γράμματος, καὶ δηλοῖ, ὅτι κεῖνο τὸ γράμμα δὲν ἔχει φωνῆεν, οἷον ارْ ἔρ ἀνὴρ, ἄνδρας.

5. ّ تشديد τεσντὶδ ὀνομαζόμενον, ϗ δηλοῖ διπλασιασμὸν τȣ̃ γράμματος, ἐπάνω τȣ̃ ὁποίȣ τίθεται, οἷον حمّال χαμμὰλ ἀχθοφόρος.

6. ء همزالف χὰμζ ἐλὶφ ὀνομαζόμενον, σπανιώτατα ὑπάρχει ἐν χρήσει παρὰ Τȣ́ρκοις, πλὴν ὅτε χρεία διασολῆς τινος, οἷον تأليف τεελὶφ σύγγραμμα, سؤال σȣ̈ὰλ ἐρώτημα, ὅπȣ

τίθεται τὸ σημεῖον ², διὰ νὰ μὴ ἀναγνώσῃ τις ἔαλὶφ ϗ σεάλ. Τοῦτο τὸ σημεῖον τίθεται πολλάκις ϗ εἰς τὰ ὀσιαστικὰ, ἡγούμενα τῶν ἐπιθέτων, ϗ εἰς τὸ ὄνομα, ἡγούμενον τῆς γενικῆς κτητικῆς, ὡς ἐν τῇ συντάξει ἐροῦμεν.

Σημείωσις. Πρὸς γύμνασιν καὶ περισσοτέραν σαφήνειαν ἐσημειώσαμεν ἐν τῷ τέλει ἕνα διάλογον μὲ ταῦτα τὰ σημεῖα· πλὴν ἐπειδὴ προξενοῦσιν ἐν τῷ ἀναγινώσκειν βλάβην καὶ σύγχισιν εἰς τὴν ὅρασιν, ἐγκαταλιμπάνουσιν οἱ Τοῦρκοι καὶ Ἄραβες παντελῶς, καὶ μόνον εἰς τὸ Ἀλκοράνον, ϗ ἄλλα τινὰ βιβλία προστίθενται ταῦτα τὰ σημεῖα, ἢ εἰς μερικὰς λέξεις ἀμφιβόλους.

Ἰδοὺ δὲ κατὰ τίνα τρόπον συλλαβίζουσιν οἱ Τοῦρκοι μὲ τὰ σημεῖα· اَ ἐλὶφ ὀσοῦν ε, اِ ἐλὶφ ἐσρὲ ι, اُ ἐλὶφ οὐτοὐρου ου, ε, ι, ου· بَ μπὲ ὀσοῦν μπε, بِ μπὲ ἐσρὲ μπι, بُ μπὲ οὐτοὐρου μπου, μπε, μπι, μπου· پَ πὲ ὀσοῦν πε, پِ πὲ ἐσρὲ πι, پُ πὲ οὐτοὐρου που, πε, πι, που· تَ τὲ ὀσοῦν τε, تِ τὲ ἐσρὲ τι, تُ τὲ οὐτοὐρου του, τε, τι, του, ϗ οὕτω καθεξῆς δι' ὅλου τοῦ ἀλφαβήτου ἐπὶ τῶν ψιλῶν γραμμάτων. Ἐπὶ δὲ τῶν δασέων γραμμάτων ἀναγινώσκουσιν οὕτω· قَ κὰφ ὀσοῦν κα, قِ κὰφ ἐσρὲ κη, قُ κὰφ οὐτοὐρου κο ἢ κου, κα, κη, κο ἢ κου· ظَ ζὰ ὀσοῦν ζα, ظِ ζὰ ἐσρὲ ζη, ظُ ζὰ οὐτοὐρου ζο ἢ ζου, ζα, ζη, ζο ἢ ζου· ϗ οὕτω καθεξῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν δασέων γραμμάτων.

Μὲ τὰ διπλᾶ δὲ σημεῖα συλλαβίζουσιν οὕτω· اً ἐλὶφ ἰκὶ ὀσοῦν εν, اٍ ἐλὶφ ἰκὶ ἐσρὲ ιν, اٌ ἐλὶφ ἰκὶ οὐτοὐρου ουν, εν, ιν, ουν· بً μπε ἰκὶ ὀσοῦν μπεν, بٍ μπὲ ἰκὶ ἐσρὲ μπιν, بٌ μπε ἰκὶ οὐτοὐρου μπουν, μπεν, μπιν, μπουν· قً κὰφ ἰκὶ ὀσοῦν καν, قٍ κὰφ ἰκὶ ἐσρὲ κην, قٌ κὰφ ἰκὶ οὐτοὐρου κον ἢ κουν, καν, κην, κον ἢ κουν, ϗ καθεξῆς δι' ὅλου τοῦ ἀλφαβήτου.

Ὅτε δὲ ἡ συλλαβὴ συντίθεται ἐκ δύο γραμμάτων, συλλαβίζουσιν οὕτω· اَبْ ἐλὶφ μπὲ ἰλὲ ὀσοῦν ἔμπ, اِبْ ἐλὶφ μπὲ ἰλὲ ἐσρὲ, ἴμπ, اُبْ ἐλὶφ μπὲ ἰλὲ οὐτοὐρου οὖμπ, εμπ, ιμπ, ουμπ· اَپْ ἐλὶφ πὲ ἰλὲ ὀσοῦν ἔπ, اِپْ ἐλὶφ πὲ ἰλὲ ἐσρὲ ἴπ, اُپْ ἐλὶφ πὲ ἰλὲ οὐτοὐρου οὖπ, επ, ιπ, ουπ· ϗ οὕτω καθεξῆς δι' ὅλου τοῦ ἀλφαβήτου, συναπτομένου τοῦ ἑνὸς γράμματος μετὰ τοῦ ἄλλου.

Σημείωσαι δὲ, ὅτι ἐν ἀρχῇ λέξεως οἱασδηποτοῦν τὸ μὲν او, ὅτε τὸ و δὲν εἶναι σύμφωνον, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὰ φωνήεντα ο, ου, ö, ü, τὸ δὲ اي, ὅτε τὸ ي δὲν εἶναι σύμφωνον, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὰ φωνήεντα η, ι. Πότε δὲ εἶναι σύμφωνα τὸ و ϗ ي, πότε δ' οὔ, τοῦτο διδάσκει μόνον ἡ χρῆσις.

Ἐν τῷ τέλει τῶν ἀλφαβηταρίων συνεθίζουσιν οἱ Τοῦρκοι νὰ προσθέττωσι ϗ τὰς ἀκολούθους ἀσήμους λέξεις ابجد هوز حطي كلمن سعفص قرشت ثخذ ضظغ, τὰς ὁποίας ἀναγι-

ιώσκυσιν ἄμπδζεδ, χεβεζ, χυττὴ, κελεμὲν, σαφὰς, καρεσὲτ, σαχὰδ, ζαζὴγ, ϗ παραγγέλλυσιν εἰς τὺς μαθητὰς νὰ ἐκσηθίζωσι, διότι αὗται αἱ λέξεις ἐκφράζυσι τὺς ἀριθμὺς, καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐννέα γράμματα παρισῶσι τὰς μονάδας, τὰ δὲ ἑπόμενα μετὰ ταῦτα ἐννέα παρισῶσι τὰς δεκάδας, τὰ δὲ λοιπὰ ἐννέα τὰς ἑκατοντάδας, ϗ τὸ τελευταῖον غ δηλοῖ 1000, οἷον ا δηλοῖ ἓν, ب δύο, ج τρία, د τέσσαρα, ه πέντε, و ἓξ, ز ἑπτὰ, ح ὀκτὼ, ط ἐννέα, ي δέκα, يا ἕνδεκα, يب δώδεκα κτ. ك εἴκοσι, كا 21, كب 22 κτ. ل 30 κτ. Οἱ Τῦρκοι ἔχυσι ϗ ἄλλα σημεῖα ἀριθμῶν ἰνδικὰ, τὰ ὁποῖα γράφυσι ϗ ἀναγινώσκυσιν ἀπ' ἀριστερᾶς ἐπὶ δεξιὰν ὡς ἡμεῖς. Ὅρα τύτυς τὺς ἰνδικὺς ἀριθμὺς περὶ τῶν ἀπολελυμένων ἀριθμῶν ἐν τέλει τῦ ἡμετέρυ λεξικῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ διαφόρων εἰδῶν τῦ γράφειν παρὰ Τέρκοις.

Τὰ συνηθέστερα εἴδη τῦ γράφειν παρὰ Τύρκοις εἰσὶ τὰ ἀκόλυθα.

1. نسخي νεχὶ, διὰ τῦ ὁποίυ γράφεται τὸ Ἀλκοράνον ϗ πολλὰ ἱστορικὰ βιβλία, οἱ δὲ εὐρωπαῖοι τυπόνυσι τὰ ἀνατολικὰ βιβλία ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καθὼς ϗ τὴν παρῦσαν γραμματικὴν ϗ τὸ λεξικόν.

2. تعليق ταλὴκ (κρεμαστὸν), διὰ τῦ ὁποίυ γράφυσιν οἱ Πέρσαι, ϗ οἱ περισσότεροι πεπαιδευμένοι κριταὶ ϗ ποιηταὶ Τῦρκοι.

3. ديواني ντιβανὶ, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται οἱ Τῦρκοι εἰς τὰ κριτήρια, ϗ ἄλλας δικανικὰς ὑποθέσεις, ϗ τῦ ὁποίυ οἱ στίχοι, μάλιστα πρὸς τὸ τέλος, γράφονται πάντοτε λοξοειδῶς πρὸς τὰ ἄνω.

4. قرمه Κιρμᾶ (θραυστὸν), δι' ὗ σημειῦσιν οἱ Τῦρκοι ἐν τοῖς καταλόγοις τὰ ἔξοδα. Τῦτο τὸ εἶδος, τὸ δυσκολώτατον, συνίσταται ἀπὸ γράμματα λεπτότατα καὶ χωρὶς τῶν διακριτικῶν πολλάκις σημείων, πολλάκις μὴ ἡνωμένων ὡς πρέπει, ὥστε προκύπτει μεγίστη δυσκολία τῦ ἀναγινώσκειν, ϗ σχεδὸν μόνον ὁ γράψας ἐμπορεῖ νὰ τ' ἀναγνώσῃ.

5. سلسي ἢ ثلثي σελσὴ, δι' ὗ γράφυσιν οἱ Τῦρκοι τὰ κεφαλικὰ γράμματα ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς τῶν βιβλίων ϗ τῶν βασιλικῶν διπλωμάτων. Τὰ γράμματα τύτυ ὁμοιάζυσι τὰ τῦ Νεχὶ ἢ Διβανὶ, πλὴν εἶναι πολὺ μεγαλήτερα ϗ παχύτερα.

Εὑρίσκονται καὶ ἄλλα εἴδη τῦ γράφειν, οἷον ياقوتي ἰακυτὴ, ريحاني ῥιχανὴ κτ. πλὴν πολλὰ σπανιώτατα ἐν χρήσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ.

Ὀρθογραφικαί τινες παρατηρήσεις.

1. Οἱ Τȣ῀ρκοι δὲν διαιρȣ῀σι ποτὲ τὴν λέξιν ἐν τῷ τέλει τȣ῀ ϛίχȣ ὡς ἡμεῖς, ἀλλὰ γράφȣσι τὸ λοιπὸν τῆς λέξεως ἐπάνωθεν, ἢ εἰς τὸ ἄκρον τȣ῀ περιθωρίȣ· ὅτε δὲ ϗ τότε δὲν χωρεῖ, τότε κείνη μὲν ἡ λέξις γράφεται ὁλόκληρος εἰς τὸν ἀκόλȣθον ϛίχον, ϗ διὰ νὰ μὴ μείνῃ τόπος ἄδειος, ἐπεκτείνεται τῆς προηγȣμένης λέξεως γράμματι πρὸς ἀπαρτισμὸν τȣ῀ ϛίχȣ. Τȣ῀το δὲ ποιȣ῀σι πολλάκις καὶ ἐν τῷ μέσῳ ϗ ἐν ἀρχῇ τȣ῀ ϛίχȣ εὐπρεπείας χάριν, μάλιϛα δὲ ἐν τῷ τετριμμένῳ ἐκείνῳ, بســــــم الله الرحمن الرحيم μπίσμ-ἰλλάχιρ-ράχμανιρ-ραχίμ ἐν ὀνόματι Θεȣ῀ τȣ῀ οἰκτίρμονος ϗ ἐλεήμονος.

2. Ἐν τοῖς Τȣρκικοῖς βιβλίοις ἀπαντȣ῀σι πολλαὶ ὀλίγαι ἀποκοπαὶ λέξεων, οἷον الي م ἀντὶ الي يوم ἰλὰ γιάυμ ἄχρι τῆς ἡμέρας, καὶ عم ἀντὶ عليه السلام ἀλέϊχισ-σελὰμ εἰρήνη ἐπ' αὐτῷ, λέξεις ἀραβικαὶ εὔχρηϛοι ϗ παρὰ Τύρκοις ἐπὶ μνημονεύσει τινὸς τῶν προφητῶν, οἷον τȣ῀ Μωάμεθ κτ. Ἀπαντȣ῀σι δὲ ἐν τοῖς Τȣρκικοῖς βιβλίοις ϗ οἱ μῆνες αὐτῶν κατ' ἀποκοπὴν, ὡς θέλομεν λαλήσει ἐν οἰκείῳ τόπῳ.

3. Τὸ ه ἢ ة ἢ ه, ὅτε ἔχει δύο ἄνωθεν νοκτὰ, ἤτοι ϛιγμὰς, ȣ῞τως ة ة ة, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ ت τ, ϗ γράφονται διὰ τȣ́των μόνον τὰ ἀραβικὰ θηλυκὰ ὀνόματα, οἷον رعاية ῥιαὲτ θεραπεία, περιποίησις, محبة μȣ̈χαμπὲτ ἀγάπη.

4. Οἱ Τȣ῀ρκοι δὲν προφέρȣσι ποτὲ τὸ τελικὸν φωνῆεν τῶν εἰς ة ἢ ة ληγȣσῶν ἀραβικῶν λέξεων ἐν τέλει κόμματος, ȣ῎τε δὲ τὸ τῶν εἰς αἰτιατικὴν ληγȣσῶν, οἷον رعاية ἀραβιϛὶ μὲν ἀναγινώσκεται ῥιάετον, ἀλλ' οἱ Τȣ῀ρκοι ἀναγινώσκȣσι ῥιαὲτ, اصلا ȣ̓δέποτε ἀραβιϛὶ ἀναγινώσκεται ἀσλᾶν, τȣρκιϛὶ δὲ ἀσλᾶ, سمعا وطاعة σεμὰν βὲ τάαταν ἀκοῇ ϗ ὑπακοῇ προφέρȣσιν οἱ Τȣ῀ρκοι σεμὰν βὲ ταὰ, ὅπȣ τὸ σεμὰν προφέρȣσιν ὡς οἱ Ἄραβες, διότι δὲν εἶναι ἐν τέλει κόμματος. Πολλάκις δὲ οἱ Τȣ῀ρκοι γράφȣσι ت ἀντὶ τȣ῀ ة ἐπὶ τῶν ἀραβικῶν λέξεων, οἷον دولة ντεβλὲτ εὐτυχία, ἐπαρχία, γράφεται παρὰ Τύρκοις οὕτω دولت· μάλιϛα δὲ συχνάκις ἐν τῷ ἀναγινώσκειν δὲν προφέρȣσι τὸ ῥηθὲν τ, γράφοντες τὸ ة χωρὶς τῶν ϛιγμῶν, ϗ τȣ῀το παρατηρȣ῀σι πάντοτε εἰς τὰ ἐπίθετα, οἷον خالصه χαλισὰ ἢ εἰλικρινής· ἐπὶ δὲ τῶν ȣ̓σιαϛικῶν, ποτὲ μὲν παρατηρȣ῀σι τȣ῀το, ποτὲ δ' ȣ̓χὶ, μεταβάλλοντες τὸ ة εἰς ت, ἢ πολλάκις ἐν ἑνὶ ϗ τῷ αὐτῷ ȣ̓σιαϛικῷ μεταχειριζόμενοι ϗ τȣ̀ς δύο τρόπȣς ἀδιαφόρως.

5. Ἐν τοῖς βιβλίοις δὲν μεταχειρίζονται οἱ Τȣ῀ρκοι ϛιγμὰς, ὑποϛιγμὰς καὶ τὰ τοιαῦτα παντελῶς, ἀλλὰ διακρίνȣσι τὴν ἀρχὴν μόνον ἑκάϛȣ κεφαλαίȣ μὲ γράμματα γεγραμμένα μὲ κόκκινον μέλαν, ἢ κεχρυσωμένα.

6. Τὸ ت, د, ϗ ط ἐν ταῖς Τουρκικαῖς λέξεσι πολλάκις παραλλάττονται ϗ γράφονται ἀδιαφόρως, οἷον دورمق ντουρμὰκ ἵστασθαι γράφεται ϗ طورمق· ἔτι داغ ντὰγ βουνὸν, γράφεται ϗ طاغ· توتمق τουτμὰκ κατέχειν γράφεται ϗ دوتمق ἢ طوتمق.

7. Τὸ ا ἐλὶφ εἰς παμπόλλους λέξεις δὲν γράφεται πολλάκις, οἷον برقمق ἀντὶ براقمق μπρακμὰκ ἀφίνειν.

8. Τὰ φωνήεντα τῶν πρωτοτύπων λέξεων εἶναι παρὰ Τούρκοις πάντοτε ἀμετάβλητα, ϗ τοῦτο διδάσκει ἡ χρῆσις. Ἐπειδὴ δὲ, ἐν τέλει τῶν πρωτοτύπων προσθέσει τινῶν καταλήξεων σχηματίζονται αἱ πλάγιαι πτώσεις ϗ τὰ πληθυντικὰ τῶν ὀνομάτων, διάφορα παράγωγα ἐπίθετα ϗ οὐσιαστικὰ, πολλαὶ μετοχαὶ, διάφοροι χρόνοι τῶν ῥημάτων κ. τ. λ., τὰ ἐννοούμενα φωνήεντα τούτων τῶν καταλήξεων εἶναι διάφορα κατὰ τὸ διάφορον ληκτικὸν φωνῆεν τῆς πρωτοτύπου λέξεως. Τὰ ἐννοούμενα φωνήεντα τῶν πρωτοτύπων λέξεων εἶναι ὀκτὼ τὸν ἀριθμὸν, ὡς εἴπαμεν, ϗ διαιροῦνται εἰς δύο τάξεις, ὧν ἡ μὲν πρώτη περιέχει ταῦτα α, η, ο, ου, ἡ δὲ δευτέρα ταῦτα ε, ι, ö, ü. Τὰ δὲ τῶν καταλήξεων φωνήεντα εἶναι ἓν ἐκ τούτων, η, ου, ι, ü. Διὰ νὰ εὕρῃ τις λοιπὸν τὸ ἁρμόδιον φωνῆεν τῶν καταλήξεων, πρέπει νὰ παρατηρήσῃ τὴν ἀκόλουθον ἁρμονικὴν σχέσιν τῶν φωνηέντων τῶν καταλήξεων πρὸς τὰ φωνήεντα τῶν πρωτοτύπων λέξεων· αὕτη δὲ ἡ ἁρμονικὴ σχέσις εἶναι διττὴ, ἤτοι ἀνὰ δύο πρὸς ἓν, ἢ ἀνὰ τέσσαρα πρὸς ἓν, ὡς ἐν τῷ ἀκολούθῳ πίνακι ὁρᾷς.

Α΄. σχέσις ἀνὰ δύο πρὸς ἕν.	α η	ο ου	ε ι	ö ü
	η	ου	ι	ü
Β΄. σχέσις ἀνὰ τέσσαρα πρὸς ἕν.	α		ε	

Σημείωσαι λοιπὸν, ὅτι μερικαὶ καταλήξεις ἔχουσι μόνον τὴν Α΄. σχέσιν, ϗ τὸ φωνῆεν αὐτῶν εἶναι η, ὅτε τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῶν πρωτοτύπων λέξεων εἶναι α ἢ η· ϗ ου, ὅτε εἶναι ο ἢ ου· ϗ ι, ὅτε εἶναι ε ἢ ι· ϗ ü, ὅτε εἶναι ö ἢ ü. Ἄλλαι δὲ καταλήξεις ἔχουσι μόνον τὴν Β΄. σχέσιν, ϗ τὸ φωνῆεν αὐτῶν εἶναι α, ὅτε τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῶν πρωτοτύπων λέξεων εἶναι, α, η, ο ἢ ου· ϗ ε, ὅτε εἶναι ε, ι, ö, ü. Ποῖαι ὅμως καταλήξεις δέχονται τὴν Α΄. σχέσιν, ϗ ποῖαι τὴν Β΄. θέλομεν σημειώσει ἐν οἰκείῳ τόπῳ. Αὕτη ἡ ἁρμονικὴ σχέσις εἶναι ἡ κυρία βάσις ϗ κλεὶς τῶν Τουρκικῶν κλίσεων ϗ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ῥημάτων, ϗ διαφόρων παραγώγων λέξεων, δι' ὃ ϗ ἂς ἐντυπώσῃ καλῶς εἰς τὴν μνήμην του ὁ ἀναγνώστης ὅσα ἐσημειώσαμεν ἐνταῦθα, διὰ νὰ μὴ μακρολογῶμεν ἀλλαχοῦ, ϗ πολλαπλασιάζωμεν τὰ πράγματα ἀκαίρως ϗ ματαίως. Μερικοὶ δὲν φυλάττουσι τούτους τοὺς κανόνας τῆς ἁρμονίας, ἀλλὰ προφέρουσι, μάλιστα δὲ ἀναγινώσκοντες, τὰ ἐννοούμενα φωνήεντα τῶν καταλήξεων ο, ι, ü ὡς η, καὶ σπανιώτατα τὰ η, α, ü ὡς ι, π. χ.

λέγουσι ایتدم ἐφένδημ, ἀντὶ ἐφένδιμ αὐθέντα μου, σὺ δὲ φεύγε τὸ τοιοῦτο καὶ παρατήρει τὴν ἁρμονίαν τῶν φωνηέντων ἁπανταχοῦ.

Πρὸς περισσοτέραν σαφήνειαν ἔσω παράδειγμα ἡ ἀρνητικὴ κατάληξις سز δίχα, ἄνευ, ἡ ὁποία προφέρεται κατὰ τὴν σχέσιν τὴν ἀνὰ δύο πρὸς ἕν, σήζ, σοῦζ, σίζ, σῦζ, δηλ. σήζ, ὅτε τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῆς πρωτοτύπου λέξεως εἶναι ἢ α ἢ η, οἷον ایمانسز ἰμαν-σήζ δίχα πίστεως, ἄπιστος, صبرسز σαμπηρ-σήζ δίχα ὑπομονῆς, ἀνυπόμονος. Ὅτε εἶναι ο ἢ ου, προφέρεται σοῦζ, π. χ. یولسز γιολ σοῦζ ἄνοδος; χωρὶς διέξοδον, صوچسز σουτζ-σοῦζ ἀθῶος, δίχα ἐγκλήματος. Ὅτε δὲ εἶναι ε ἢ ι, προφέρεται σίζ, οἷον لكسز λεκε-σίζ ἀμίαντος, دینسز ντιν-σίζ ἄθεος. Ὅτε δὲ εἶναι ö ἢ ü, προφέρεται ῦ, οἷον اولچیسز ὀλτζῦ-σῦζ ἄμετρος κτ.

8. Ὁ τόνος τίθεται πάντοτε εἰς τὴν λήγουσαν, οἷον اكمك ἐκμὲκ ἄρτος. Ὅτε δὲ μετὰ τὴν λέξιν εὑρίσκεται κατάληξις, τότε ὁ τόνος τῆς πρωτοτύπου λέξεως εἶναι βραχύτερος παρὰ τὸν τόνον τῆς καταλήξεως, καὶ μόνον ὀλίγαι τινὲς λέξεις δέχονται ἐξαίρεσιν. Σημείωσαι δὲ, ὅτι παρὰ Τούρκοις σπανιώτατα εὑρήσεις λέξιν ἀρχομένην ἀπὸ δύο σύμφωνα, ἀλλ' ἤτοι ἐκφωνοῦσι μεταξὺ τῶν δύο συμφώνων τὸ ΐ βραχέως, ἢ βάλλουσι πρὸ αὐτῶν τὸ ا ἐλὶφ, οἷον برقمق μπϊρακμὰκ ἐᾶν, ἀφίνειν, خرستیان χϊρισιὰν χριστιανὸς, فرانجه φϊραντζιὰ Γαλλία. Ὅτε ὅμως ἡ λέξις λήγει εἰς δύο σύμφωνα χωρὶς φωνήεντος καὶ καταλήξεώς τινος, τότε τίθεται ὁμοίως μεταξὺ τῶν συμφώνων τὸ ἁρμονικὸν φωνῆεν, οἷον اوغل ὑιὸς προφέρουσιν ὀγοὺλ, οὐχὶ δὲ ὄγλ· πλὴν اوغلم ὑιός μου προφέρεται ὀγλοὺμ καὶ οὐχὶ ὀγουλοὺμ, διότι ἔχει τὴν κτητικὴν κατάληξιν م μου. Ὁμοίως علم σοφία, ἐπιστήμη, προφέρεται ἰλίμ· ἐν δὲ τῇ δοτικῇ علمه τῇ σοφίᾳ ἀναγινώσκουσιν ἰλμὲ καὶ οὐχὶ ἰλιμὲ, διότι ἔχει τὴν κατάληξιν τῆς δοτικῆς. Οἱ Πέρσαι ὅμως ἔχουσι πολλὰς λέξεις ληγούσας εἰς δύο σύμφωνα, οἷον اسست ἐστ ἐστὶ, دست ντὲς χέρι κ. τ. λ.

9. Τὸ ك μετὰ τοῦ ا γράφεται οὕτω, لا κα.

10. Τὸ ي ἐν τέλει λέξεως σχεδὸν πάντοτε γράφεται χωρὶς τῶν στιγμῶν, οἷον قاضی καντὴ κριτής.

ΜΕΡΟΣ Β'.

Περὶ Ἐτυμολογίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ ὀνόματος ἐν γένει.

Οἱ Τοῦρκοι δὲν ἔχουσιν ἄρθρον, π. χ. انا ἀνὰ σημαίνει μήτηρ ϗ ἡ μήτηρ· μεταχειρίζονται ὅμως τὸ ἀραβικὸν ἄρθρον ال ἀλ εἴς τινας ἀραβικὰς φράσεις, οἷον الحمد لله ἐλχάμντουλλιλλὰχ δόξα τῷ θεῷ, في الحال φιλ-χὰλ παρευθύς· μάλιστα ὅπου χρεία ἰδιαιτέρου τινὸς προσδιορισμοῦ τοῦ ὀνόματος, οἷον ἀντὶ τῶν ἀορίστων Τουρκικῶν λέξεων ادملر ارانشده ἀδαμλὰρ ἀρασηνδὰ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, κάλλιον εἴποι τις ἀραβιστὶ بين الناس μπείνιν-νάς. Καὶ τοιαύτας ἀραβικὰς φράσεις μεταχειρίζονται συχνάκις οἱ Τοῦρκοι ἐν τῷ γράφειν ϗ λαλεῖν.

§. Α'. Περὶ γένους ὀνομάτων.

Οἱ Τοῦρκοι δὲν κάμνουν διαστολὴν γένους εἰς τὰ ἐπίθετα, ἐπειδὴ كوزل γγιουζὲλ σημαίνει ὡραῖος, ὡραία, ϗ ὡραῖον, قره καρὰ μαῦρος, μαύρη, μαῦρον. Ὁμοίως δὲ καὶ τὰ οὐσιαστικὰ δὲν μεταβάλλονται εἰς θηλυκά, καθὼς ἡμεῖς λέγομεν θεῖος, θεία, ἀδελφὸς, ἀδελφὴ κ. τ. λ. ἀλλ' ἤτοι ἔχουν οἱ Τοῦρκοι ὀνόματα χωριστὰ διὰ καθὲν γένος, οἷον اوغل ὀγοὺλ υἱὸς, قز κὴζ θυγάτηρ, كوپك κιοπὲκ σκύλος, قنجق κανδζὴκ σκύλα, ἢ ἀναπληροῦσι τὴν διαφορὰν τοῦ γένους, προστέττοντες εἰς τὸ ὄνομα ἐπὶ μὲν ἀνθρώπων τὰς λέξεις ار ἒρ ἀνὴρ, عورت ἀβρὲτ γυνὴ, قز κὴζ θυγάτηρ, ἐπὶ δὲ τῶν ἀλόγων ζώων τὰς λέξεις اركك ἐρκὲκ ἄρσεν, ديشي ντισῒ θῆλυ, οἷον ار قرنداش ἒρ καρηνντὰσ̈ (κοι. καρδὰσ̈) ἀδελφὸς, قز قرنداش κὴζ καρηνντὰσ̈ ἀδελφὴ, اركك ارسلان ἐρκὲκ ἀρσλὰν λεοντάρι, ديشي ارسلان ντισῒ ἀρσλὰν λέαινα. Τὰ δὲ τῶν βαναύσων ὀνόματα ϗ τῶν ἐνεργούντων τι προσλαμβάνουσι πρὸς παράστασιν τοῦ θηλυκοῦ τὴν λέξιν قري καρὴ γυνὴ, σύζυγος, οἷον قصّاب κασσὰπ κρεωπώλης, قصّاب قريسي κασσὰπ καρησὴ κρεωπῶλις. Σημείωσαι δὲ, ὅτι πρὸς παράστασιν τοῦ ἀρσενικοῦ γένους αἱ ῥηθεῖσαι λέξεις ار ἒρ,

ارکك ἐρκὲκ, τίθενται εἰς τὰ ὀνόματα μόνον ἐν ἀνάγκῃ, εἰς δὲ παράςασιν τῦ θηλυκῦ τίθενται πάντοτε αἱ λέξεις قز κὴζ, ἢ ديشي ντισ῀ὴ, οἷον δὲν λέγυν ἐρκὲκ ἀρσλὰν, ἀλλὰ μόνον ἀρσλὰν, διότι αὕτη ἡ λέξις κ̀ δίχα τῦ ἐρκὲκ σημαίνει λεοντάρι· ἀλλ' ἐν τῷ θηλυκῷ ἀπαιτεῖται ἡ προσθήκη τῆς λέξεως ντισ῀ὴ ὕτω, ντισ῀ὴ ἀρσλὰν λέαινα, διότι ἐὰν εἴπῃ τις ἀρσλὰν μόνον χωρὶς νὰ προσθέσῃ κ̀ τὸ ντισ῀ὴ, ὁ ἀκροατὴς ἤθελε νοήσῃ λέοντα κ̀ ὐχὶ λέαιναν.

§. Β'. Περὶ ἀριθμῦ τῶν ὀνομάτων.

Δύο ἀριθμὺς ἔχυσιν οἱ Τῦρκοι, ἑνικὸν κ̀ πληθυντικόν. Ὁ πληθυντικὸς γίνεται προσθέσει ἐν τῷ τέλει τῆς καταλήξεως لر λὰρ ἢ λὲρ, προφερομένης κατὰ τὴν Β'. ἁρμονικὴν σχέσιν, οἷον انا ἀνὰ μήτηρ, انالر ἀναλὰρ μητέρες, ات ἒτ κρέας, اتلر ἐτλὲρ κρέατα κτ. Ὅτε δὲ τὸ παραλῆγον φωνῆεν τῆς ὀνομαςικῆς εἶναι ع, ἢ ε, ι, ϋ, ἡ κατάληξις لر ἐμπορεῖ ν' ἀναγνωσθῇ κ̀ λὲρ, ὁποῖον κ̀ ἂν ἦναι τὸ ληκτικὸν φωνῆεν, οἷον عزا ἀζὰ παρηγορία, عزالر ἀζαλὲρ παρηγορίαι, ادا ἐντὰ πληρωμὴ, ادالر ἐνταλὲρ πληρωμαί, انسان ἰνσὰν ἄνθρωπος, انسانلر ἰνσανλὲρ ἄνθρωποι, كناه γγϋνὰχ ἁμαρτία, كناهلر γγϋναχλὲρ ἁμαρτίαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ κλίσεως τῶν ὀνομάτων.

Δύο κλίσεις ἔχυσιν οἱ Τῦρκοι, κ̀ εἰς μὲν τὴν πρώτην ἀνάγονται τὰ εἰς σύμφωνον λήγοντα ὀνόματα, εἰς δὲ τὴν Β', τὰ εἰς φωνῆεν· πλὴν ἡ Β'. κλίσις διαφέρει ἀπὸ τῆς πρώτης μόνον εἰς τὴν ἑνικὴν γενικὴν, δοτικὴν κ̀ αἰτιατικήν. Αἱ πλάγιαι πτώσεις τῶν ὀνομάτων γίνονται ἀπὸ τῆς ὀνομαςικῆς προσθέσει τινῶν καταλήξεων, αἱ ὁποῖαι προφέρονται κατὰ τὴν ἁρμονίαν, ὡς ἐν τῷ ἀκολύθῳ τύπῳ ὁρᾷς.

Καταλήξεις τῶν πλαγίων πτώσεων.

Τῆς Α'. κλίσεως.	Τῆς Β'. κλίσεως.	Πληθυντικὸν ἀμφοτέρων τῶν κλίσεων.
Ἑνικ.		Πληθ.
Γεν. ڭ ην, εν, ιν, ϋν.	نڭ νην, νεν, νιν, νϋν.	Γεν. لرڭ λαρὴν, λερίν.
Δοτ. ه, ـه α, ε.	يه ιά, ιέ.	Δοτ. لره λαρά, λερέ.
Αἰτ. ى η, ε, ι, ϋ.	يى ιη, ιε, ιι, ιϋ.	Αἰτ. لرى λαρὴ, λερέ.
Ἀφαιρ. دن ντὰν, ντέν.	دن ντὰν, ντέν.	Ἀφαιρ. لردن λαρδὰν, λερδέν.

Προσθέσει λοιπὸν τύτων τῶν καταλήξεων ἐν τέλει τῶν ὀνομάτων κλίνονται ὅλα τὰ ὀνόματα, αἱ κλιταὶ μετοχαὶ, κ̀ τὰ ἀπαρέμφατα· ἔςω δὲ πρὸς περισσοτέραν σαφήνειαν παράδειγμα ἓν ἑκάςης κλίσεως.

Παράδειγμα τῆς Α΄. κλίσεως.

Ἑνικ.	Ὄνομ.	ات ἄτ ἵππος.	Πληθ.	اتلر ἀτλὰρ ἵπποι.
	Γεν.	اتك ἀτ-ὴν ἵππου.		اتلرك ἀτλαρ-ὴν ἵππων.
	Δοτ.	اته ἀτ-ὰ ἵππῳ.		اتلره ἀτλαρ-ὰ ἵπποις.
	Αἰτ.	اتى ἀτ-ὴ ἵππον.		اتلرى ἀτλαρ-ὴ ἵππους.
	Ἀφ.	اتدن ἀτ-τὰν παρὰ τοῦ ἵππου.		اتلردن ἀτλαρ-δὰν παρὰ τῶν ἵππων.

κατὰ τοῦτον τὸν τύπον κλίνονται ὅλα τὰ εἰς σύμφωνον λήγοντα ὀνόματα, φυλαττομένης μόνον ἐν ταῖς καταλήξεσι τῆς ἁρμονίας, π. χ. ات ἔτ κρέας, اتك ἐτὴν κρέατος, اته ἐτὲ κρέατι, اتى ἐτὴ κρέας κτ.· خروس χορὸς ἀλεκτρυὼν, خروسك χοροσοῦν ἀλεκτρυόνος, خروسه χοροσὰ ἀλεκτρυόνι κτ. Ἡ κλητικὴ ἐν ταύτῃ καὶ τῇ Β΄. κλίσει εἶναι πάντοτε ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ, προτατομένου μόνον τοῦ اى ἴ, ἢ يا ιὰ ὦ, π. χ. اى ار, اى, يا ιὰ ἢ ἴ ἔρ ὦ ἄνερ.

Τὸ د τῆς ἀφαιρετικῆς καταλήξεως προφέρεται μετὰ τὰ δασέα γράμματα, ἅπερ ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω σελ. 3. ὡς τ, οἷον اتدن ἀττὰν παρὰ τῶν ἵππων καὶ οὐχὶ ἀτντάν.

Ὅταν ἡ τελικὴ συλλαβὴ τινὸς ὀνόματος συντίθεται ἐκ δύο συμφώνων, ἐξ ὧν τὸ δεύτερον εἶναι س, ἢ ز, ἢ ل, م, ن, τότε ἐννοεῖται ἐπὶ ὀνομαστικῆς ἀπολύτου, ἐπὶ τῆς ἀφαιρετικῆς, καὶ πασῶν τῶν πτώσεων τοῦ πληθυντικοῦ, τὸ ἁρμονικὸν φωνῆεν μεταξὺ τῶν δύο συμφώνων, π.χ. اوغل ὀγοὺλ υἱὸς, γεν. اوغلك ὀγλοῦν, δοτ. اوغله ὀγλᾶ, ἀφαιρ. اوغلدن ὀγουλντὰν παρὰ τοῦ υἱοῦ. πληθ. اوغللر ὀγουλλὰρ υἱοὶ, اوغللرك ὀγουλλαρὴν υἱῶν κτ. Ὁμοίως اسم ἰσὶμ ὄνομα, اسمدن ἰσιμντὲν παρὰ τοῦ ὀνόματος κτ. بورن μπουροῦν ῥὶν, بورنك μπουρνὲν ῥινὸς, بورندن μπουρουντὰν παρὰ τῆς ῥινὸς, بورنلر μπουρουνλὰρ ῥῖνες· اغز ἀγοὺζ στόμα, اغزك ἀγζὴν στόματος, اغزدن ἀγουζιτὰν παρὰ τοῦ στόματος, اغزلر ἀγουζλὰρ στόματα κτ.

Τὰ εἰς ق λήγοντα ὀνόματα, ἀπαρέμφατα ἢ μετοχαὶ, προηγουμένου ἑνὸς τῶν φωνηέντων α, η, ου τρέπουσιν ἐπὶ τῆς ἑνικῆς γενικῆς, δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς τὸ ق εἰς غ, οἷον اياق ἀϊὰκ πούς, اياغك ἀϊαγὴν ποδὸς, اياغه ἀϊαγᾶ ποδὶ, اياغى ἀϊαγὴ πόδα· اورمق βουρμὰκ τὸ τύπτειν, اورمغك βουρμαγὴν τοῦ τύπτειν, اورمغه βουρμαγᾶ τῷ τύπτειν, اورمغى βουρμαγὴ τὸ τύπτειν· اوردق τυφθεὶς, اوردغك βουρντουγοῦν τυφθέντος. اوردغه βουρντουγᾶ τυφθέντι, اوردغى βουρντουγοῦ τυφθέντα· ἐν ταῖς λοιπαῖς πτώσεσι μένει τὸ ق ἄτρεπτον. Ἐξαιρεῖται τὸ چوق τζιὸκ πολὺ, ὅπου, μ' ὅλον ὅτι τὸ προηγούμενον φωνῆεν δὲν εἶναι α, η, ἢ ου, τρέπεται τὸ ق εἰς غ ἐν τῇ γεν. δοτ. καὶ ἀφαιρετικῇ, οἷον چوغك τζογοῦν πολλοῦ. چوغه τζογᾶ πολλῷ, چوغى τζογοῦ πολύ. Ὅτε δὲ πρὸ τοῦ ق εὑρίσκεται σύμφωνον, τότε τὸ ق μένει ἄτρεπτον, οἷον خلق χάλκ λαὸς, خلقك χαλκὴν λαοῦ, خلقه χαλκᾶ λαῷ, خلقى χαλκὴ λαόν.

Τὸ ك τῶν ὀνομάτων, ἀπαρεμφάτων καὶ μετοχῶν προφέρεται, προηγεμένε ἑνὸς ἐκ τῶν φωνηέντων ε, ι, ϋ, ἐν τῇ γεν. δοτ. καὶ αἰτιατικῇ τῦ ἑνικῦ ὡς γ, οἷον كوپك κϋπὲκ σκύλος, كوپكك κϋπεϊγ̆ν σκύλε, كوپكه κϋπεϊε̆ σκύλῳ, كوپكي κϋπεϊΐ σκύλον· ἐξαιρεῖται τὸ كوك γγϋκ ὐρανὸς, τὸ ὁποῖον, μ' ὅλον ὅτι ἔχει φωνῆεν ö, προφέρεται ἐν τῇ γενικῇ كوككك γγϋϊϋν ὐρανῦ, δοτ. كوكه γγϋϊε̆ ὐρανῷ, αἰτ. كوكي γγϋϊΐ ὐρανόν. Ὅτε δὲ πρὸ τῦ ك εὑρίσκεται σύμφωνον, τότε προφέρεται τὸ ك ὡς γγ, οἷον رنك ῥὲνγγ χρῶμα, رنكك ῥὲνγγὶν χρώματος, رنكه ῥενγγὲ χρώματι, رنكي ῥεγγὶ χρῶμα.

Ἐνίοτε ἀπαντᾷ ἐν τοῖς βιβλίοις ἡ κατάληξις τῆς γενικῆς γεγραμμένη وك ἢ يك ἀντὶ ك, π. χ. عورتوك ἢ عورتيك ἀντὶ عورتك ἀβρετὶν τῆς γυναικός.

Παράδειγμα τῆς Β'. κλίσεως.

Ἑν.	Ὄνομ.	انا ἀνὰ	μήτηρ.	Πληθ.	انالر ἀνα-λὰρ	μητέρες.
	Γεν.	انانك ἀνα-νὴν	μητρός.		انالرك ἀνα-λαρὴν	μητέρων.
	Δοτ.	انايه ἀνα-ιὰ	μητρί.		انالره ἀνα-λαρᾶ	μητράσι.
	Αἰτ.	انايي ἀνα-ϊὴ	μητέρα.		انالري ἀναλαρῆ	μητέρας.
	Ἀφαιρ.	انادن ἀναντᾶν	παρὰ τῆς μητρός.		انالردن ἀναλαρντᾶν	παρὰ τῶν μητέρων.

Κατὰ τῦτον τὸν τύπον κλίνονται ὅλα τὰ εἰς φωνῆεν λήγοντα ὀνόματα, ἀπαρέμφατα, καὶ αἱ κλιταὶ μετοχαί. Σημείωσαι δὲ,

1) Ἡ αἰτιατικὴ λαμβάνει ἀδιαφόρως بي ἢ ي, οἷον دوه ντεβὲ κάμηλος, دوه‌بي ἢ دوه‌يي ντεβεϊΐ κάμηλον. Τὰ εἰς ο ه καὶ εἰς ي λήγοντα λαμβάνουσι πολλάκις τὸ ε, οἷον ايلچي ἐλτζὶ πρέσβυς, αἰτ. ايلچيي ἢ ايلچيه ἐλτζιΐ πρέσβυν.

2) Τὸ صو σὺ ὕδωρ ἐξαιρεῖται ἐν τῇ γενικῇ, καὶ ποιεῖ صوبك σιϋν ἀντὶ صونك σιϋν ὕδατος.

3) Τὰ εἰς و καὶ ي σύμφωνα λήγοντα ὀνόματα ἀνήκυσιν εἰς τὴν πρώτην κλίσιν, οἷον چاي τζιάϊ ποταμὸς, چايك τζιαὴν ποταμῦ, چايه τζιαϊὰ ποταμῷ, چايي τζιαϊὴ ποταμὸν, چايدن τζιαϊντὰν παρὰ τῦ ποταμῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν.

Τὸ συγκριτικὸν σχηματίζεται προσθέσει τῆς καταλήξεως رق ῥὰκ, ὅτε τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῆς ἡγεμένης λέξεως εἶναι α. η, ο, ε, καὶ رك ῥὲκ, ὅτε εἶναι ε, ι, ö, ϋ, οἷον الچاق ἀλτζὰκ ποταπὸς, الچاقرق ἀλτζακρὰκ ποταπώτερος, كوزل γγϋζὲλ ὡραῖος كوزلرك γγϋζελρὲκ

ὡραιότερος· κοινότερον ὅμως σχηματίζεται προτάξει τῦ ἐπιῤῥήματος دخى ىنتاخى νταχὺ (ζυδ. ιταχὰ) ἀκόμι, οἷον دخي بيوك νταχὰ μπϋϋκ μεγαλήτερος. Ὅτε δὲ τὸ πρὸς ὃ ἡ σύγκρισις γίνεται ὄνομα πρόσκειται, τότε τῦτο τρέπεται εἰς ἀφαιρετικὴν, ϗ τὸ ἐπίθετον μένει ὡς ἔχει, χωρὶς προσθήκης τινὸς μορίυ, οἷον اندن بيوك ἀιντὰν μπϋϋκ μεγαλήτερος αὐτῦ. Θρα ἐν τῷ περὶ συντάξεως τῶν συγκριτικῶν κεφαλαίῳ πλατύτερον.

Ὑπερθετικὸν δὲν ἔχυν κυρίως οἱ Τῦρκοι, ἀλλ' ἐκφράζυσιν αὐτὸ προτάττοντες τῦ ἐπιθέτυ τὸ پك πὲκ πολὺ, ἢ τὰς ἀραβικὰς λέξεις زياده ζιαντὲ πολὺ, زياده سيله ζιαντεσιλὲ κατὰ πολλὰ, غايت γαϊὲτ, ἢ غايتده γαϊεττὲ, ἢ غايتله γαϊὲτ ἰλὲ εἰς ἄκρον, افراطله ἰφρὰτ ἰλὲ καθ' ὑπερβολὴν, π. χ. پك بيوك πὲκ μπϋϋκ μέγισος, πολλὰ μεγάλος. Ὅτε δὲ πρόσκειται τὸ συγκρινόμενον ὄνομα, τότε τῦτο μὲν προηγεῖται εἰς γενικὴν, τὸ δὲ ἐπίθετον, εἰ μὲν λήγει εἰς σύμφωνον, λαμβάνει ἐν τῷ τέλει τὸ ي κατὰ τὴν ἁρμονίαν η, ε, ι, ϋ, εἰδὲ εἰς φωνῆεν, τὸ سي ση, συ, σι, σϋ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον ادملرك كوزلي ἀνταμλαρὴν γγϋζελὶ ὡραιότατος τῶν ἀνθρώπων, انلرك ايوسي ἀνναρὴν ἔϊσὶ κάλλισος αὐτῶν.

Σημείωσις. 1) ὅταν ἡμεῖς τάττωμεν πρὸ τῦ συγκριτικῦ ἢ ὑπερθετικῦ τὸ ἄρθρον, τότε οἱ Τῦρκοι προτάττυσι τὸ اك ἐν, οἷον اك ايو ἐν ἔϊ ὁ καλήτερος, ὁ κάλλισος, جهانده اك كوزل سنمي سن δζιχανδᾶ ἐν γγϋζελ σένμισιν σὺ εἶ ἐν τῷ κόσμῳ ὁ ὡραιότερος, ὁ ὡραιότατος; Πολλάκις ὅμως, ὅτε ἡ γενικὴ πρόσκειται, ϗ ἐννοεῖται, οἷον اك ايوسيني, هرشيك ايوسيني بلملو χὲρ σεϊν ἐν ἔϊσινὶ, ἢ ἔϊσινὶ μπιλμελὶ πρέπει νὰ ἐξεύρῃς τὸ καλήτερον ἑκάσυ πράγματος. 2) Τὸ ايو ἔϊ ποιεῖ τὸ συγκριτικὸν يك ιὲκ ἢ يكرك ιεκρὲκ κάλλιον ϗ τὸ ὑπερθετικὸν يكركي γεκρεᾶ κάλλισος ἀνωμάλως· πλὴν συνηθέσερον ἐκφράζυσιν οἱ Τῦρκοι τὸ μὲν συγκριτικὸν κάλλιον διὰ τῦ خيرلو χαϊρλὶ, ἢ διὰ τῶν ἀραβικῶν افضل ἀφντὰλ, اولا ἀϐλᾶ, اخري ἀχρᾶ τιμιώτερον, αἱρετώτερον, τὸ δὲ ὑπερθετικὸν κάλλισος διὰ τῦ ايوسي ἔϊσὶ, οἷον انلرك ايوسي ἀνλαρὴν ἔϊσὶ κάλλισος αὐτῶν. Τὸ ἐναντίον τῦ κάλλιον ἐκφράζυσιν οἱ Τῦρκοι συνηθέσερον διὰ τῦ Περσικῦ بتر μπεττὲρ χειρότερος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ σχηματισμῦ διαφόρων εἰδῶν ὀνομάτων.

Α'. Τὸ جي δζη, δζυ, δζι, δζϋ (κατὰ τὴν ἁρμονίαν) ἐν τέλει λέξεως δηλοῖ τὸν ἐνεργῦντά τι, ϗ τὸν ἐπαγγελλόμενον ἢ πωλητὴν τινὸς πράγματος, οἷον يول γιὸλ ὁδὸς, يولجي γιολδζὶ ὁδοιπόρος, اكمك ἐκμὲκ ἄρτος, اكمكجي ἐκμεκδζὶ ἀρτοπώλης, ضبط ζαπτ διοίκησις, ضبطجي ζαπττζὶ διοικητὴς, قپو καπὴ πόρτα, قپوجي καπηδζὴ πορτάρης. Πολλάκις ὅμως

οἱ Τοῦρκοι μεταχειρίζονται ϗ τὰ ἀραβικὰ ἢ περσικὰ, οἷον قصاب κασσάμπ κρεωπώλης, ترزي τερζὶ ῥάπτης. Σπανιώτατα δὲ ἡ جي συλλαβὴ τρέπεται εἰς چي, οἷον طوبچي τοπτζὴ ὁ περὶ τὰ πυρεκβόλα ὄργανα στρεφόμενος canonniere (1).

Ὅταν ἡμεῖς προσθέττωμεν εἰς αὐτὰ τὰ ἐπίθετα τὸ σὺν ἢ ὁμοῦ, οἱ Τοῦρκοι προσθέττουσιν εἰς τὸ οὐσιαστικὸν τὸ داش ντάς, οἷον يولداش γιολντάς συνοδοιπόρος, قرنداش καρηνντάς (κοινῶς καρντάς) ὁμογάστριος, ἀδελφὸς, ἐκ τοῦ قرن καρὴν γαστὴρ, κοιλία. Πολλὰ ἄλλα ὅμως ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι, προτάττοντες τοῦ ἐπιθέτου τὸ περσικὸν هم χὲμ σὺν, οἷον شهري σεχρὶ πολίτης, همشهري χεμσεχρὶ συμπολίτης, συμπατριώτης.

Β΄. Τὰ χρονικὰ ἢ τοπικὰ ὀνόματα, ὅσα ἡμεῖς σχηματίζομεν ἢ περιφράζομεν διαφόρως, οἱ Τοῦρκοι περιφράζουσι πάντοτε, προσθέττοντες εἰς τὸ ὄνομα, ἢ εἰς τὴν μέλλοντος μετοχὴν τὸ زمان ζεμὰν καιρὸς, ἢ ير γὲρ τόπος, οἷον عبادت زماني ἰμπαδὲτ ζεμανὴ προσευχῆς καιρὸς, طورجق ير ντουραδζὰκ γὲρ καθίσεως τόπος, κάθισμα, κατάλυμα, سير ايدجك ير σεὶρ ἐντεδζὲκ γὲρ περιδιαβατήριον, τόπος περιδιαβάσεως. Συχνότερον ὅμως, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς πολυλογίας, μεταχειρίζονται οἱ Τοῦρκοι τὰ ἀραβικὰ τοπικὰ ἢ χρονικὰ ὀνόματα, οἷον ἀντὶ τοῦ عبادت يري ἰμπαντὲτ γερὶ τόπος προσευχῆς, παρακλήσιον, λέγουσι مسجد μεσδζὶδ, ἀντὶ τοῦ طورجق ير ντουραδζὰκ γὲρ λέγουσι مقام μεκὰμ τόπος· ἐνίοτε δὲ μεταχειρίζονται καὶ τὰ περσικὰ τοπικὰ, σχηματιζόμενα προσθέσει ἐν τέλει τοῦ كاه γγιὰχ τόπος, οἷον عبادتكاه ἰμπαντὲτ γγιὰχ παρακλήσιον.

Γ΄. Πολλὰ ὀνόματα σχηματίζονται ἐκ ῥημάτων ϗ ὀνομάτων προσθέσει ἐν τέλει διαφόρων καταλήξεων, οἷον

1. ش ἐπὶ τῶν εἰς σύμφωνον ληγουσῶν λέξεων, ϗ يش ἐπὶ τῶν εἰς φωνῆεν ληγουσῶν λέξεων, τὰ ὁποῖα προφέρονται ης, ος, ις, ϋς κατὰ τὴν ἁρμονίαν, ϗ σημαίνουσι πάντοτε ἔννοιαν συγκεκριμένην, οἷον بقش μπακὴς βλέμμα ἐκ τοῦ بقمق μπακμὰκ θεωρεῖν, الش ويرش ἀλὺς βερὶς ληψοδοσία, πραγματεία, ἐκ τοῦ المق ἀλμὰκ λαμβάνειν καὶ ويرمك βερμὲκ διδόναι, كولش γγϋλϋς γέλως ἐκ τοῦ كولمك γγϋλμὲκ γελᾶν. Ὅτε πρὸ τοῦ مك μὲκ ὑπάρχει ت τ, τρέπεται τοῦτο εἰς د ντ, οἷον كتمك γγιτμὲκ ἀπέρχεσθαι, كديش γγιντὶς ἀπέλευσις· εἰ δὲ πρὸ τοῦ مق ὑπάρχει ق κ, τρέπεται ἐπὶ τῶν πολυσυλλάβων εἰς غ γ, οἷον

(1) Πολλάκις οἱ Τοῦρκοι γράφοντες, ἢ ϗ λαλοῦντες, μεταχειρίζονται τὰ Περσικὰ, τὰ ὁποῖα σχηματίζονται προσθέσει ἐν τέλει τοῦ كار κιὰρ ποιῶν, وان βὰν φύλαξ, οἷον خدمت χιζμὲτ ὑπηρεσία, خدمتكار χιζμετκιὰρ ὑπηρέτης, δοῦλος· كناه γγυνὰχ ἁμαρτία, كناهكار γγυναχκιὰρ ἁμαρτωλὸς, باغچه μπαγτζὲ (κοι. μπαχτζὲ), باغچوان μπαγτζαβὰν κηποφύλαξ, κηπωρός.

ﺩﺭﺍﻗﻤﻖ μπϊραχμὰκ βάλλειν, ῥίπτειν, ﺑﺮﺍﻏﻴﺶ μπϊραγὺς βολὴ, ῥίψιμον. Εἰ δὲ πρὸ τοῦ ﻤﻖ μὰκ καὶ ﻤﻚ μὲκ ὑπάρχει و, ἀποβάλλεται, οἷον ﻳﻮﺭﻭﻤﻚ γϋρϋμὲκ ὁρμᾶν, ﻳﻮﺭﻳﺶ γϋρϋσ ὁρμὴ, ἔφοδος.

3. ﻟﻖ λὴκ, λὲκ ﻟﻚ λὶκ, λϋκ κατὰ τὴν ἀνὰ δύο ἁρμονίαν. Προσθέσει τούτων τῶν καταλήξεων ἐν τέλει τῶν ἀπαρεμφάτων, ὀνομάτων καὶ ἀριθμητικῶν ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι διάφορα οὐσιαστικὰ ἀφῃρημένα, οἷον ﺳﻮﻤﻜﻠﻚ σεβμεκλὶκ ἀγάπη ἐκ τοῦ ﺳﻮﻤﻚ σεβμὲκ ἀγαπᾷν, ﺍﻭﻟﻤﻘﻠﻖ ὀλμακλὴκ τὸ εἶναι, ἡ ὕπαρξις ἐκ τοῦ ﺍﻭﻟﻤﻖ ὀλμὰκ εἶναι· ﺑﻘﻤﻘﻠﻖ μπακμακλὴκ θεωρία ἐκ τοῦ ﺑﻘﻤﻖ μπακμὰκ θεωρεῖν· ﭘﺎﺩﺷﺎﻫﻠﻖ παντισάχλὴκ βασιλικὸν ἀξίωμα, τυραννὶς ἐκ τοῦ ﭘﺎﺩﺷﺎﻩ παντισὰχ βασιλεύς· ﻛﺴﻴﺠﻴﻠﻚ κεσιτζιλὶκ λῃστρικὸς βίος ἐκ τοῦ ﻛﺴﻴﺠﻲ κεσιτζὶ λῃστής· ﺑﺎﺯﺍﺭﻛﺎﻧﻠﻖ μπαζαργγιανλὴκ ἐμπορικὸν ἐπάγγελμα, ἐκ τοῦ ﺑﺎﺯﺍﺭﻛﺎﻥ μπαζαργγιὰν ἔμπορος· ﺍﺩﻣﻠﻖ ἀνταμλὴκ ἀνθρωπότης ἐκ τοῦ ﺍﺩﻡ ἀντὰμ ἄνθρωπος· ﺗﻜﺮﻳﻠﻚ ταγγριλὶκ θεότης ἐκ τοῦ ﺗﻜﺮﻱ ταγγρὶ θεός· ﺑﺮﻟﻚ μπιρλὶκ μονὰς ἐκ τοῦ ﺑﺮ μπὶρ ἕν, εἷς.

Ὅταν ἡμεῖς ἐκφράζωμεν τὰς ἀντωνυμίας ὁρικῶς, ἤτοι ἀφῃρημένως δι' ἄρθρου, οἱ Τοῦρκοι ἐκφράζουσι διὰ τῆς καταλήξεως ﻟﻚ λὶκ, οἷον ﺑﻨﻠﻚ μπενλὶκ τὸ ἐγὼ ἐκ τοῦ ﺑﻦ μπὲν ἐγὼ, ﺳﻨﻠﻚ σενλὶκ τὸ σὺ ἐκ τοῦ ﺳﻦ σὲν σὺ, ﺑﻨﻤﻠﻚ μπενιμλὶκ τὸ ἐμὸς ἐκ τοῦ ﺑﻨﻢ μπενὶμ ἐμὸς, π. χ. ﺑﻨﻤﻠﻚ ﻭ ﺳﻨﻜﻠﻚ ﺍﻳﭽﻮﻥ ﺩﻋﻮﺍﺩﺭ μπενιμλὶκ βὲ σενινλὶκ ἰτζὶν νταβᾶ ντὶρ διὰ τὸ ἐμὸς καὶ σὸς εἶναι ἡ ἔρις.

Ἐνίοτε σχηματίζεται καὶ τοπικὸν ἢ περιληπτικὸν ὄνομα εἰς θήκη, τροφεῖον, ὼν, ιὰ κτ. διὰ τούτων τῶν καταλήξεων, οἷον ﺍﻛﻨﻪﻟﻚ ἰνελὶκ βελονοθήκη ἐκ τοῦ ﺍﻛﻨﻪ ἰνὲ βελόνη· ﻃﺮﻗﻠﻖ ταρακλὴκ κτενοθήκη ἐκ τοῦ ﻃﺮﻕ ταρὰκ κτένιον, ﻃﺎﻭﻗﻠﻖ ταουκλὴκ ὀρνιθοτροφεῖον ἐκ τοῦ ﻃﺎﻭﻕ ταοὺκ ὄρνιθα, ﭽﭽﻜﻠﻚ τζιτζεκλὶκ ἀνθὼν ἐκ τοῦ ﭽﭽﻚ τζιτζὲκ ἄνθος, ﺯﻳﺘﻮﻧﻠﻖ ζεϊτουνλοὺκ ἐλαιὼν ἐκ τοῦ ﺯﻳﺘﻮﻥ ἐλαία (1).

Τὸ ﻟﻖ ἢ ﻟﻚ τίθεται προσέτι ἐν τέλει ἀριθμοῦ ἀπολύτου, ὅταν ἐκφράζεται νόμισμα διωρισμένης τιμῆς, οἷον ﺍﻳﻜﻴﻠﻚ ἰκιλὶκ δυάρι, νόμισμα δύο ἀσπρῶν, ﺍﻭﻧﻠﻖ ὀνλοὺκ δεκάρι, νόμισμα δέκα δηναρίων κτ. Ὁμοίως, ὅτε ἡμεῖς ἐπὶ συναλλαγῶν καὶ ἀγορᾶς ἐκφράζομεν τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ ὄνομα εἰς γενικὴν, οἱ Τοῦρκοι προσθέττουσιν εἰς τὸ ὄνομα τὰς καταλήξεις ﻟﻖ ἢ ﻟﻚ, οἷον ﺍﻳﻜﻲ ﻏﺮﻭﺷﻠﻖ ﺷﺮﺍﺏ ἰκὶ γροσλοὺκ σαρὰπ δύο γροσσίων οἶνος· ﺑﺮﭽﺎﻗﺸﺮﻟﻖ ﭽﻮﻗﻪ

(1) Πολλάκις οἱ Τοῦρκοι μεταχειρίζονται καὶ τὰ περσικὰ τοπικὰ καὶ περιληπτικὰ εἰς ﺩﺍﻥ ντὰν καὶ ﺳﺘﺎﻥ ἰσὰν, ἢ ﺷﻦ σὲν, οἷον ﺭﻳﻎ ῥὴγ ἄμμος ﺭﻳﻐﺪﺍﻥ ῥηγντὰν ἀμμοθήκη, ﺷﻤﻊ σὰμ κηρὶ ﺷﻤﻌﺪﺍﻥ σαμδὰν κηροπήγιον, λύχνος, ﻛﻞ γγϋλ ῥόδον ﻛﻠﺴﺘﺎﻥ γγϋλισὰν, ἢ ﻛﻠﺸﻦ γγϋλσὲν ῥοδωνιά.

μπὶρ τζιακσ̃ιρλὴκ τζοχᾶ δύο ἀναξυρίδων πανί· قماش قفتانلق ايكي ἰκὶ καφτανλὴκ κυμάσ̃ δύο καφτανίων μεταξωτόν. Τελευταῖον σημείωσαι ϗ τὸ بابالق μπαμπαλὴκ μητρυὸς, انالق ἀναλὴκ μητρυιὰ, ϗ ἄλλα τινὰ παρόμοια.

3. Διὰ τέτων τῶν καταλήξεων προσέτι ἐκφράζεται τὸ διάστημα τῶν ἡμερῶν, μηνῶν, ἑβδομάδων κτ., οἷον هفته χαφτὰ ἑβδομὰς, هفتهلق χαφταλὴκ διάστημα μιᾶς ἑβδομάδος, آي ἆϊ μὴν, ايلق αἶλὴκ διάστημα μηνός. Ὅσα κοινῶς ἡμεῖς σχηματίζομεν ὀνόματα εἰς ιὰ, ἢ οἱ Λατῖνοι εἰς tus, οἱ Τῦρκοι σχηματίζεσιν ἀπὸ τῦ ἀπαρεμφάτε ἀφαιρέσει τῦ ق ἢ ك κ, οἷον ايچمك ἰτζμὲκ πίνειν, ايچوم ἰτζῶμ ποσιὰ haustus, اتمق ἀτμὰκ ῥίπτειν, اتم ἀτῦμ ῥιψιὰ jactus, يوتمق γυτμὰκ καταπίνειν, يوتم γιυτῦμ καταπιά.

4. Πολλὰ ὀλίγα ῥηματικὰ ὀνόματα σχηματίζονται ἐκ τῦ ἀπαρεμφάτε μεταβολῇ τῦ ق ἢ ك εἰς كو γγη, γγε, γγι, γγϋ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον بلكو μπιλγγὶ ἐπιστήμη ἐκ τῦ بلمك μπιλμὲκ ἐπίστασθαι· سوكو σεβγγὶ πόθος, ἔρως, ἐκ τῦ سومك σεβμὲκ ἀγαπᾷν· ويركو βεργγὶ δόσιμον, φόρος ἐκ τῦ ويرمك βιρμὲκ διδόναι. Τὸ δὲ قورقمق κορκμὰκ φοβεῖσθαι ποιεῖ قورقو κορκῦ φόβος.

5. Καὶ αὐτὸ τὸ ἀπαρέμφατον λαμβάνεται ὡς ὄνομα, καὶ κλίνεται, οἷον بلمك μπιλμὲκ τὸ εἰδέναι· اكلمك ἀνλαμὰκ νοεῖν καὶ τὸ νοεῖν. Τὸ δὲ εἰς ه ἢ ا α, ε λῆγον ἀπαρέμφατον λαμβάνεται πολλάκις ϗ ἀντὶ συγκεκριμένε ὀνόματος, οἷον بلمه μπιλμὲ ἀναγινώσκειν, ἐπιστήμη, اكلمه ἀνλαμὰ ἐπίστασθαι, διάνοια, λογικὸν, ὅρα περὶ τέτε ἐν τοῖς ἀπαρεμφάτοις.

6. لو ἢ لي, λη, λε, λι, λϋ κατὰ τὴν ἁρμονίαν. Αὗται αἱ καταλήξεις ἐν τέλει λέξεως σχηματίζεσιν ἐπίθετα σημαίνοντα κτῆσιν, ἀναφορὰν, ὕλην ἢ ποιότητα τινὸς πράγματος, οἷον جان τζὰν ψυχὴ, جانلو τζανλὴ ἔμψυχος· مال μὰλ πλῦτος,ماللو μαλλὴ πλέσιος· مروت μϋρϋββὲτ φιλανθρωπία, مروتلو μϋρϋββετλὴ φιλάνθρωπος· عقل ἀκὴλ φρόνησις, عقللو ἀκηλλὴ φρόνιμος· او ἐβ οἶκος, اولي ἐβλὶ οἰκιακός· اودون ὀντῦν ξύλον, اودونلو ὀντυνλῦ ξύλινος· التون ἀλτὴν χρυσὸς, التونلو ἀλτηνλὴ χρυσῦς.

Τὰ αὐτὰ μόρια ἐν τέλει ἐπαρχιῶν, πόλεων, τόπων κτ. σχηματίζεσι πάτρια ἢ ἐθνικὰ ἐπίθετα, οἷον استانبول ἰσταμπὸλ Κωνσαντινέπολις, استانبولي ἰσαμπολῦ κωνσαντινεπολίτης· بچ μπὲτζ Βιέννα, بچلو μπετζλὶ Βιεννήσιος. Πολλὰ ὅμως ἐθνικὰ ὀνόματα ἔχεσι χωρὶς τὴν κατάληξιν, οἷον روم ῥὲμ Ῥωμαῖος, عرب ἀρὲπ Ἄραψ, فرنك φιρὲνκ Φράγγος, نمچه νεμτζιὰ Γερμανός. Τέτοις προστιθεμένης τῆς λέξεως ولايت βιλαὲτ ἐπαρχία, σχηματίζεται τὸ ἐστιακὸν, οἷον فرنك ولايتي φρὲνγγ βιλαετὶ ἡ Φραγγία, Γαλλία· بچ ولايتي μπὲτζ βιλαετὶ ἡ Αὐςρία κ. τ. λ.

Σημείωσις. Πολλάκις οἱ Τῦρκοι μεταχειρίζονται ϗ Ἀραβικὰ ἢ Περσικὰ κτητικὰ εἰς ي ι,

οἷον سوداوي σεβδαβῆ μελαγχολικὸς, شهري σεχρῆ πολίτης, ἢ προσθέττεσιν ἐν ταῖς Ἀραβικαῖς ἢ Περσικαῖς λέξεσιν ἐν τέλει τὸ مند μένντ, دار νταὰρ ἔχων κτ. οἷον هنر χϋνὲρ ἀρετή, ἐπιτηδειότης, هنرمند χϋνερμέννт ἐνάρετος, مال μὰλ πλῦτος, مالدار μαλνταὰρ πλέσιος. Πολλάκις ὅμως περιφράζεσιν οἱ Τῦρκοι τὰ κτητικὰ διὰ τῦ ὑσιασικῦ ϗ τῶν ἀραβικῶν λέξεων ذو ζὺ, صاحب σαχὴπ, (ὃ τὸ πληθυντικὸν اصحاب ἀσχὰπ) κύριος κτήτωρ, ἔχων, ἢ اهل ἔχλ κύριος, κάτοικος, ἢ τῦ Περσικῦ پر πὺρ πλήρης, π. χ. ذو الفضل ζὺλ-φαὔτλ κύριος ἀρετῆς, ἐνάρετος, ذو الكلام ζὺλ-κελιὰμ κύριος λόγυ, εὔγλωττος, صاحب المال σαχὴπ-ὴλ-μὰλ κύριος πλύτυ, πλύσιος, اصحاب سيوف ἀσχάμπῖ σιϋφ κύριοι ξίφων, ἤτοι ςρατιῶται, اهل ايمان ἔχλῖ ἰμὰν κύριος πίςεως, πιςὸς, اهل دل ἔχλῖ ντὶλ, κύριος καρδίας, τολμηρὸς, εὔτολμος, اهل بهشت ἔχλῖ μπεχίστ κάτοικος ὑρανῦ, ἤτοι ὑρανοφόρος, پر هنر πὺρ χϋὶὲρ πλήρης ἀρετῆς, ἐνάρετος.

Ὅσα σημαίνυσι ποιότητα κατὰ συμβὰν εὑρισκομένην εἴς τινα, τότε ἡμεῖς ἐκφράζομεν διὰ αἰτιατικῆς συνεκδοχικῆς ϗ ἐπιθέτυ, οἱ δὲ Τῦρκοι ἐκφράζυσι διττῶς, ἢ προτάττοντες τὸ ὑσιασικὸν ϗ προσαρτῶντες ἐν τέλει τὸ ي ἢ سي, τρίτον πρόσωπον τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, ἢ προτάττοντες τὸ ἐπίθετον, ϗ προσαρτῶντες ἐν τέλει τῦ ὑσιασικῦ τὸ لو ἢ لي λη, λυ, λι, λϋ, οἷον الي پك ἐλὶ πὲκ σκληρὸς τὴν χεῖρα, φιλάργυρος, الي بوش ἐλὶ μπὸσ τὴν χεῖρα κενὸς, πτωχὸς, اق صقاللو ἂκ σακαλλὴ λευκὸς τὸ γένι, قره كوزلو καρὰ γγϋζλϋ μαῦρος τὸ ὄμμα, μαυρομάτης, اوزون بويلو ὑζῦν μποϊλῦ μακρὺς τὸ ἀνάςημα.

7. Ὅσα ἡμεῖς ἐκφράζομεν διὰ τῦ ἀρχι, ἢ ἔξαρχος, πρῶτος, ἐπισάτης ϗ ἑνὸς ὑσιασικῦ, οἱ Τῦρκοι ἐκφράζυσι διὰ τῦ باش μπὰσ κεφαλή, ὅπυ προσαρτῶσιν ἐν τέλει τὴν κτητικὴν τῦ γ΄. προσώπυ ي, οἷον حكيم χεκὶμ ἰατρὸς, حكيم باشي χεκὶμ μπασὴ ἀρχιατρὸς, بيك باشي μπὶν μπασὴ χιλίαρχος, بوستانجي باشي μποσανδζὴ μπασὴ ἀρχικηπωρὸς, ἔξαρχος, ἐπισάτης τῶν κηπωρῶν.

8. Θέλοντες ἡμεῖς νὰ μεταχειρισθῶμεν ἐπιθετικῶς ἐπιῤῥήματα ἢ ὀνόματα χρονικὰ ϗ τοπικὰ, τινὰ μὲν τύτων μεταβάλλομεν εἰς ἐπίθετα μὲ τὰς καταλήξεις νος, αιος, σιος κ. τ. λ. οἷον μηνιαῖος, χρονιαῖος, ἐνιαύσιος, χθεσινὸς κτ. Εἰς ἄλλα δὲ, μάλισα εἰς τὰ προθετόπτωτα ὀνόματα, προτάττομεν τὸ ἄρθρον, ἐννοεμένης τῆς μετοχῆς ὢν, συμβαίνων, ὑπάρχων, οἷον ὁ ἄνω, ὁ κάτω, ὁ ἐνταῦθα, ὁ ἔνδοθεν, ὁ ἐν ἅδῃ ποταμὸς, ὁ παρ' ἐμοὶ κάλαμος, τὸ ἐν τῇ χειρί μυ ξίφος κ. τ. λ. Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς περισάσεις σχηματίζυσιν οἱ Τῦρκοι, συνάπτοντες ἐν τῷ τέλει τὸ كه ἢ كي κι, ἐπίθετα ὀνόματα κλινόμενα ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα, οἷον اشغه ἀσαγᾶ κάτω, اشغهكي ἀσαγακὴ κάτωθ ὁ, ἡ, τὸ, اوّل ἐββὲλ πρότερον, اوّلكي ἐββὲλκὶ ὁ πρότερον, التمده ἀλτημντὰ ὑποκάτω μυ, التمدهكي ἀλτημντακὶ τὸ ὑποκάτω μυ, ὑπ' ἐ-

μοὶ, التمدن ἀτλημυτὰν ὑποκάτωθέν μυ, التمدنكي ἀλτημυτανκὶ ὁ, ἡ, τὸ ὑποκάτωθέν μυ, بوكون μπῦ γγιῶν σήμερον, بوكونكي μπῦ γγιυνκὶ ὁ, ἡ, τὸ σημερινὸν, هفتەده χαφταντᾶ ἐν μιᾷ ἑβδομάδι, هفتەدەكي χαφτανταχὶ, ὁ ἐν μιᾷ ἑβδομάδι, ἑβδομαδιαῖος, اودە ἐβντὲ ἐν οἴκῳ, اودەكي ἐβντεκὶ ὁ ἐν οἴκῳ, هفتەلكده χαφταλικντὲ ἐν διαςήματι μιᾶς ἑβδομάδος, هفتەلكدەكي χαφταλικντεκὶ ὁ ἐν διαςήματι μιᾶς ἑβδομάδος, ϗ ὕτω καθεξῆς. Τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκφράζυσιν οἱ Τῦρκοι ϗ τὸ ἄρθρον πρὸ γενικῆς ὀνόματος, οἷον سلطانككي συλτανηνκὶ ὁ τῦ δεσπότυ, ἢ ὁ ἀνήκων εἰς τὸν δεσπότην, اوككي ἐβηνκὶ ὁ τῆς οἰκίας, ἤτοι ὁ ἀνήκων εἰς τὴν οἰκίαν. Σημείωσαι δὲ, ὅτι τότε μόνον λαμβάνυσιν ὅλ' αὐτὰ (πλὴν τῶν χρονικῶν ἐπιῤῥημάτων ϗ ὀνομάτων) τὸ μόριον كي ἢ كه κι, ὅτε τὸ ὑσιαςικὸν ἐννοεῖται· ἄλλως δὲ τίθεται ἡ μετοχὴ اولان ὀλὰν ὢν, π. χ. فوچي ايچنده اولان شراب طاتلودر φυτζῆ ἰτζιντὲ ὀλᾶν σαρὰπ ταταλὴ ντὴρ ὁ ἐν τῷ πίθῳ οἶνος εἶναι γλυκύς· ἐνταῦθα τίθεται ἡ μετοχὴ اولان ὀλὰν ὤν, καὶ δὲν λέγομεν ايچندەكي ἰτζιντεκὶ, διότι τὸ ὑσιαςικὸν οἶνος πρόσκειται· ὀρθῶς ὅμως ἤθελες ἀποκριθῆ طاتلودر دخي طشاردەكي ντισάρνταχὶ νταχὰ ταταλὴ ντὴρ, ὁ δὲ ἔξω (τῦ πίθυ δηλ.) εἶναι γλυκύτερος. Ὁμοίως ϗ αἱ ἀπόλυτοι κτητικαὶ ἀντωνυμίαι, ὅτε τὸ ὑσιαςικὸν ἐννοεῖται, λαμβάνυσι τὴν κατάληξιν كه ἢ كي, π. χ. بنم μπενὶμ ἐδικός μυ, بنمكي μπενιμκὶ ὁ, ἡ, τὸ ἐδικόν μυ, سنككي σενινκὶ ὁ, ἡ, τὸ ἐδικόν συ, بزمكي μπιζιμκὶ ὁ, ἡ, τὸ ἐδικόν μας κ. τ. λ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ ἀρνητικῶν ἐπιθέτων.

Τὰ ἀρνητικὰ ἢ ςερητικὰ ἐπίθετα σχηματίζυσιν οἱ Τῦρκοι κυρίως προσθέττοντες ἐν τῷ τέλει τῦ ὑσιαςικῦ τὸ ςερητικὸν μόριον سز σὴζ, σὺζ, σὶζ, σῦζ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον قوت κυββὲτ δύναμις, قوتسز κυββετσὶζ ἀδύνατος, جان τζὰν ψυχὴ, جانسز τζανσὴζ ἄψυχος· ἐνίοτε δὲ λαμβάνεται τὸ τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον τῆς ὁριςικῆς τῶν ἀρνητικῶν ῥημάτων ὡς ἐπίθετον, οἷον بلمز μπιλμὲζ δὲν ἐξεύρει, ἀμαθὴς, ἐκ τῦ بلممك μπιλμεμὲκ δὲν ἐξεύρειν, اولماز ὀλμὰζ δὲν εἶναι δυνατὸν, ἀδύνατον, ἐκ τῦ اولمق ὀλμαμὰκ δὲν εἶναι.

Οἱ Τῦρκοι μεταχειρίζονται πολλάκις ϗ τὰ ἀρνητικὰ ἀραβικὰ μόρια بلا μπιλὰ δίχα, ἢ غير γαῒρ μὴ κτ. ἢ τὰ περσικὰ بي μπὶ, نا νὰ χωρὶς, δίχα, προτάττοντες πρὸ ἀραβικῶν ἢ περσικῶν λέξεων, οἷον بلا فايده μπιλὰ φαῒντὰ χωρὶς ὄφελος, ἀνωφελὴς, بي صبر μπὶ σάμπὶρ δίχα ὑπομονῆς, ἀνυπόμονος, غير كامل γαῒρ κιαμὶλ μὴ τέλειος, ἀτελὴς, نا اميد νᾶ ὑμὶντ χωρὶς ἐλπίδος, ἄελπις, نا حق νᾶ χὰκκ χωρὶς δίκαιον, ἄδικος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ϛ΄.

Περὶ ὑποκοριστικῶν καὶ μειώσεως σημαντικῶν ὀνομάτων.

Τὰ οὐσιαστικὰ γίνονται ὑποκοριστικὰ προσθέσει ἐν τέλει τὰς καταλήξεις جق δζὴκ, καὶ جك δζὶκ, κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον بابا μπαμπᾶ πατὴρ, باباجق μπαμπαδζὴκ πατερίδιον, ادم ἀντὲμ ἄνθρωπος, ادمجك ἀντεμδζὶκ ἀνθρωπάριον, صوق σοὺκ ψύχος, صوقجق σουκδζὴκ ψυχρίτζα· ὅπου τὸ τελικὸν ق ἢ ك τῶν ὀνομάτων πολλάκις, εὐφωνίας χάριν, ἀποβάλλεται, οἷον كوپك κιοπὲκ σκύλος, كوپجك κιοπεδζὶκ σκυλάκι. Ἐκ τούτων τῶν ὑποκοριστικῶν σχηματίζονται ἕτερα ὑποκοριστικὰ προσθέσει ἐν τέλει τοῦ ز αζ, εζ, κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον الجك ἐλδζὶκ χεράκι, الجكز ἐδζιὲζ μικρότατον χεράκι, قوش κοὺς πουλίον, قوشجق κουσδζὴκ πουλάκι, قوشجغز κουσδζηγὰζ μικρότατον πουλάκι, ὅπου, ὡς ὁρᾷς, τὸ μὲν ك ἀναγινώσκεται ὡς ι, τὸ δὲ ق τρέπεται εἰς غ γ. Τὸ αὐτὸ ἐννόει καὶ περὶ τῶν λοιπῶν.

Τὰ δὲ ἐπίθετα γίνονται ὑποκοριστικὰ προσθέσει τοῦ جه δζα, δζε, κατὰ τὴν ἁρμονίαν, καὶ μεταβαίνουσιν εἰς ἐπιθετικὴν καὶ ἐπιρρηματικὴν σημασίαν, οἷον ايو εἴ καλὸς, ايوجه εἰδζὲ καλούτζικος, καὶ καλούτζικα, بهالى παχαλὴ ἀκριβὸς, بهاليجه παχαληδζὲ ἀκριβούτζικος. Μερικὰ ἐπίθετα, μάλιστα δὲ τὰ ποσὸν σημαίνοντα, λαμβάνουσιν ὡς τὰ οὐσιαστικὰ τὰς καταλήξεις جق ἢ جك, καὶ ἀποβάλλουσιν ἐνίοτε τὸ τελικὸν ق ἢ ك, οἷον ايراق ἰρὰκ μακρυνὸς, ايراجق ἰραδζὴκ μακρυνούτζικος, كوچك κιοὺτζοὺκ μικρὸς, كوچجك κιουτζουδζοὺκ μικρούτζικος, الچق ἀλτζὰκ χαμηλὸς, الچقجق ἀλτζακδζὴκ χαμηλούτζικος. Ταῦτα τὰ ἐπίθετα ἐν συγκρίσει σημαίνουσιν ὀλίγον τι πλέον, οἷον بندن كوزلجك μπεντὲν γγιοὺζελδζὶκ ὀλίγον τι πλέον εὔμορφος παρ᾽ ἐμὲ, ὀλίγον τι εὐμορφότερός μου, بندن كوچجك μπεντὲν κιοὺτζουδζοὺκ ὀλίγον τι μικρότερός μου.

Σημείωσις. Τὸ κατὰ πολλὰ ἢ τὸ κοινῶς πάρα πολὺ, ἢ πάρα μικρὸν ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι προσθέττοντες ἐν τέλει τῆς λέξεως τὸ جق ἀδζὴκ, οὐδζοὺκ, ἢ جك ἐδζὶκ, ἰδζὶκ, οἷον از ἂζ ὀλίγον, ازجق ἀζαδζὴκ πάρα ὀλίγον, دار νταρ στενὸν, دارجق νταραδζὴκ πάρα στενὸν, قوش κιοὺς πουλὶ, قوشجق κουσουδζοὺκ πάρα μικρὸν πουλί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Περὶ ἐπιτατικῶν, ἢ ἐπιτάσεως σημαντικῶν ὀνομάτων.

Ὅσα ὀνόματα ἡμεῖς ἐκφράζομεν προτάττοντες τὰς λέξεις ὁλόλου, κατα, κτ. διὰ νὰ παραστήσωμεν ἐμφατικώτερον τὴν ἐπίτασιν τινὸς πράγματος, οἱ Τοῦρκοι ἐκφράζουσι, διπλα-

σιάζοντες τὴν λέξιν, ὡσὰν ﭘﻮﻥ ﭘﻮﻥ μπϋτϋν μπϋτϋν, διόλε ὅλον, ﺩﻳﺮﻱ ﺩﻳﺮﻱ ντιρὶ ντιρὶ ὁλοζώντανος, ﻣﺎﻭﻱ ﻣﺎﻭﻱ μαβὶ μαβὶ καταγάλαζον, ﺻﺎﺭﻱ ﺻﺎﺭﻱ σαρὴ σαρὴ κατακίτρινος, ﺩﻭﺭﻟﻮ ﺩﻭﺭﻟﻮ τϋρλϋ τϋρλϋ διάφορα εἴδη, ﻗﺎﺕ ﻗﺎﺕ κὰτ κὰτ φοραῖς φοραῖς, ἤτοι πολλάκις συχνάκις, ﻟﻴﻤﻪ ﻟﻴﻤﻪ λιμὲ λιμὲ διόλε λῦμα, ῥυπαρία. Συχνότερον ὅμως ἐκφράζουσιν οἱ Τῦρκοι τὰ τοιαῦτα προτάττοντες ἄσημον λέξιν ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ ἰδίου γράμματος τοῦ ἐπιθέτου ἢ οὐσιαστικοῦ, οἷον ﻗﺐ ﻗﺮﻩ κὰπ καρὰ κατάμαυρος, ﺍﭖ ﺍﻳﻮ ἐπ εἶ πολλὰ καλὸν, κτ. Ἴδε ἐν τῷ ἡμετέρῳ λεξικῷ τὰς λέξεις σκότος, τύχη, παχυλὸς, κόκκινος, κοκκινοβαφὴς, ξηρὸς, ἀνοικτὸς, χλιαρὸς, μεγάλος, ἄσπρος, ὅμοιος, ὅλος, μαῦρος, μικρὸς, στενὸς, κρῦον, καθαρὸς, ὑγιὴς, κίτρινος, ἄδειος, τέλειος, πασρικὸς, γεμάτος, ἴσιος, ὁμαλὸς, ζωντανὸς, γυμνὸς, ξεστὸς, γαλάζιος, χλωρὸς, πλατὺς, μόνος κτ. ὅπου εὑρήσεις πολλὰ τοιαῦτα παραδείγματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Περὶ ἀριθμητικῶν ὀνομάτων.

Α'. Ἀπολελυμένα.

Ἀπολελυμένα εἶναι ﺑﺮ μπὶρ ἕνα, ﺍﻳﻜﻲ ἰκὶ δύο, ﺍﻭﭺ ὔτζ τρία, ﺩﻭﺭﺕ ντὄρτ τέσσαρα κτ. ὅρα περὶ τούτων ἐν τῷ τέλει τοῦ ἡμετέρου γραικοτουρκικοῦ λεξικοῦ.

Ὁ μέγας ἀριθμὸς ἡγεῖται τοῦ μικροτέρου πάντοτε χωρὶς συνδέσμου, ἀπαραλλάκτως, ὡς καὶ εἰς ἡμᾶς, π. χ. 1811 λέγουσι ﺑﺮ ﺑﻴﻚ ﺳﻜﺰ ﻳﻮﺯ ﺍﻭﻥ ﺑﺮ μπὶν σεκίζ γϋζ ὂν μπὶρ χίλια ὀκτακόσια ἕνδεκα.

Ὅλα τὰ ἀριθμητικὰ εἶναι ἄκλιτα, καὶ ὡς ἐπίθετα προηγοῦνται τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐν ἑνικῷ ἀριθμῷ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, διότι ὁ ἀριθμὸς δηλοῖ πλῆθος, οἷον ﺍﻳﻜﻲ ﺍﺩﻡ ἰκὶ ἀντὰμ καὶ ὄχι ﺍﺩﻣﻠﺮ ἀνταμλὰρ δύο ἄνθρωποι, ﺍﻭﭺ ﺍﻭﻏﻼﻥ ὔτζ ὀγλὰν τρία παιδία.

Τὰ ἀπολελυμένα ἀριθμητικὰ προσλαμβάνουσιν ἐν τέλει τὴν κτητικὴν ἀντωνυμικὴν κατάληξιν τοῦ γ'. προσώπου, ὅτε ἡμεῖς ἐκφράζομεν αὐτὰ δι' ἄρθρου, καὶ τότε κλίνονται ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα, ὅτε τὸ οὐσιαστικὸν ἐννοεῖται ἔξωθεν, π. χ. ﺑﺮﻱ μπιρὶ ἢ ﺑﺮﻳﺴﻲ μπιρισὶ ὁ εἷς, ﺑﺮﻳﺴﻴﻦ μπιρισὶν τὸν ἕνα κτ. ﺍﻳﻜﻴﺴﻲ ἰκισὶ οἱ δύο, ﺍﻭﭽﻲ οἱ τρεῖς κτ.

Ἐπὶ δὲ τῶν κλασμάτων ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι τὴν λέξιν ἥμισυ διὰ τοῦ ﻳﺎﺭﻡ γιαρὴμ, ὅτε πρόσκειται τὸ οὐσιαστικὸν, καὶ διὰ τοῦ ﺑﺮﭽﻮﻕ μπϋτζοὺκ ὅτε ἐννοεῖται, οἷον ﻳﺎﺭﻡ ﺳﺎﻋﺖ γιαρὴμ σαὰτ μισὴ ὥρα, ﺑﺮ ﺑﭽﻮﻕ μπὶρ μπϋτζοὺκ ἓν ἥμισυ, ﺍﻳﻜﻲ ﺑﭽﻮﻕ ἰκὶ μπϋτζοὺκ δύο ἥμισυ κτ. Ὅθεν ὀρθῶς λέγοις, ﺑﺮ ﺑﭽﻮﻕ ﻏﺮﻭﺵ μπὶρ μπϋτζοὺκ γρϋσ ἓν ἥμισυ γρόσσι, καὶ ὄχι ﺑﺮ ﻳﺎﺭﻡ ﻏﺮﻭﺵ μπὶρ γιαρὴμ γρϋσ, διότι τὸ οὐσιαστικὸν γρόσσι ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐπίθετον

ἐν ϗ ὄχι εἰς τὸ ἥμισυ, τῶ ὁποίε τὸ ἀριθμητικὸν ἐλλείπει. Τὸ δὲ τεταρτημόριον ἐκφράζεσι διὰ τῶ چيرك τζεϊρὲκ, ἢ διὰ τῶ ἀριθμῶ درت بر پارچه (ἓν μέρος), π. χ. [illegible] ليله اوچ بر چيرك ὀτὲζ ὔτζ ἰλὲ μπὶρ τζεϊρὲκ τρισημιτεταρτημόριον ϗ ἓν τεταρτημόριον. Τὰ δὲ λοιπὰ κλάσματα ἐκφράζεσιν ὡς ἐπιτοπολὺ περιφραστικῶς, οἷον اوچده بري ὔτζτε μπὶρ ἐκ τῶν τριῶν μέρος, τριτημόριον, ἢ اوچ پايدن بري ὔτζ παϊτὰν μπὶρ ἐκ τριῶν μερῶν τὸ ἕν, التيده بري ἀλτηντζὴ πάϊ τὸ ἕκτον μέρος, ἤτοι ἑκτημόριον, ἢ التي پايدن بري ἀλτὴ παϊτὰν μπὶρ ἐκ ἓξ μερῶν τὸ ἕν, ἤτοι $\frac{1}{6}$. Πολλάκις δὲ μεταχειρίζονται ϗ τὰ ἀραβικὰ κλάσματα, ثلث σὸλς τριτημόριον, خمس χὸμς ἢ χουμῦς πεμπτημόριον, سدس σὸτς ἢ σουτῦς ἑκτημόριον, سبع σοῦμπ ἢ σουμποῦ ἑπτημόριον, ثمن σοῦμν ἢ σουμοῦν ὀκτημόριον, تسع τὸς ἢ τουσοῦ ἐννεατημόριον, عشر ὄσρ ἢ ὀσοῦρ δεκατημόριον.

Οἱ Τοῦρκοι δὲν ἐκφράζεσι ποτὲ τὸν ἀοριστικὸν ἀριθμὸν, ἢ τὸ ἕως, οἷον التمش يتمش ادم ἀλτμιῦ γετμιῦ ἀντὰμ πεντάρα ἕως ἑξήντα ἄνθρωποι, بش التي ادم بولنده لر μπὲς ἀλτῆ ἀντὰμ μπουλουντᾶ υτὲρ πέντε ἢ ἓξ ἄνθρωποι εὑρέθη.

Β΄. Τακτικά.

Τὰ τακτικὰ ἀριθμητικὰ ὀνόματα γίνονται προσθέντα ἐν τέλει τῆς καταλήξεως نجي ντζὴ, ιντζὶ, ουντζὶ, ΰντζὶ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, ϗ ἀφαιρέσει τῶ ي, ὡς برنجي μπιρεντζὶ πρῶτος, ايكنجي ικιντζὶ δεύτερος κτ. Εὑρίσκεις ταῦτα ἐν τῷ τέλει τῶ ἡμετέρε λεξικῶ.

Ἀντὶ τῶ برنجي μπιρεντζὶ πρῶτος εἶναι πλέον ἐν χρήσει τὰ ἀραβικὰ اول ἐββέλ, ἢ اولكي ἐββελκὶ, ἢ الك ἰλκ. Ὅταν ἡμεῖς ἐκφράζωμεν τὰ τακτικὰ ἀορίστως, ϗ τὸ οὐσιαστικὸν ἐννοεῖται, τότε προσλαμβάνεσιν ἐν τέλει, ὡς ϗ τὰ ἀπολελυμένα, τὴν κτητικὴν αὐτωνυμικὴν κατάληξιν τῶ γ΄. προσώπε ي ἢ سي, οἷον ايلكي ἰλκὶ, ἢ ايلكيسي ἰλκισὶ, اولي ἐββελὶ, ἢ اولكيسي ἐββελκισὶ ὁ πρῶτος αὐτῶν, ايكنجيسي ικιντζισὶ ὁ δεύτερος αὐτῶν, اوچنجيسي ὔτζιντζισὶ ὁ τρίτος αὐτῶν κ. τ. λ.

Τὰ κτητικὰ εἶναι πάντοτε ἄκλιτα, ὡς ὅλα τὰ ἐπίθετα, ὅτε πρόσκειται τὸ οὐσιαστικὸν, ϗ τότε μόνον κλίνονται, ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα, ὅτε τὸ οὐσιαστικὸν ἐννοεῖται.

Γ΄. Διαιρετικά.

Τὰ διαιρετικὰ σχηματίζεσιν οἱ Τοῦρκοι, προσθέντες ἐν τῷ τέλει τῶν ἀπολελυμένων, εἰ μὲν ὁ ἀριθμὸς λήγει εἰς σύμφωνον, ر ἐρ, εἰ δὲ εἰς φωνῆεν شر σέρ, π. χ. برر μπιρὲρ ἀνὰ ἓν, ايكيشر ικισὲρ ἀνὰ δύο, اوچر ὔτζὲρ ἀνὰ τρία, دردر δορτὲρ ἀνὰ τέσσαρα, بشر μπεσὲρ

ἀνὰ πέντε, الكيشر ἀλτιὸς ἐρ ἀνὰ ἕξ, اونر ὀνὲρ ἀνὰ δέκα, اون بر ὂν μπιρὲρ ἀνὰ ἕνδεκα, ايكرميشر ἰγιρμιςὲρ ἀνὰ εἴκοσι, ايكرمي بر ἰγιρμὶ μπιρὲρ ἀνὰ εἰκοσιὲν, καὶ οὕτω καθεξῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν.

Ταῦτα τὰ διαιρετικὰ πολλάκις ἐπαναλαμβάνονται διὰ περισσοτέραν ἔμφασιν, οἷον بشر بشر μπέςὲρ μπέςὲρ ἀπὸ πέντε πέντε, ἀνὰ πέντε.

Ὅταν θέλωσιν οἱ Τοῦρκοι νὰ ἐκφράσωσι τὴν τιμὴν τινὸς πράγματος, ἐκφράζουσι τὸ ὄνομα τοῦ νομίσματος εἰς δοτικὴν, οἷον ايكيشر غروشه ἰκισὲρ γροσὰ ἀνὰ δύο γρόσσια. Λέγουσιν ὁμῶς, ὡς καὶ ἡμεῖς, بر غروشه بري μπιρὶ μπὶρ γροσᾶ τὸ ἕνα εἰς γρόσσι, اوجي بر غروشه οὐτζοῦ μπὶρ γροσᾶ τὸ τρίτον, ἤγουν τὰ τρία εἰς γρόσσι, κ. τ. λ.

Ἰστέον ὅτι ἐκ τούτων τῶν διαιρετικῶν, προσθέσει ἐν τέλει τῆς لك λὴκ ἢ لك λὶκ γίνονται ἀφῃρημένα εἰς ας, οἷον اونرلك ὀνερλὴκ δεκὰς, ἤτοι πρᾶγμά τι περιέχον δέκα πράγματα, اون ايكيشرلك ὂν ἰκισερλὶκ δωδεκὰς dozzina δοζζίνα.

Δ'. Ἀναλογικά.

Τὰ ἀναλογικὰ εἶναι τ' ἀκόλουθα· بر قات μπὶρ κὰτ ἢ تك τὲκ ἢ ساده σαντὲ ἁπλοῦς, ايكى قات ἰκὶ κὰτ διπλοῦς, اوج قات οὔτζ κὰτ τριπλοῦς, چوق قات τζιὸκ κὰτ πολλαπλοῦς, καὶ καθεξῆς διὰ τῶν ἀπολελυμένων ἀριθμῶν, καὶ τοῦ قات κὰτ πτύξ. Ἐκ τούτων γίνονται ἕτερα ἐπίθετα προσθέσει ἐν τέλει τοῦ لو, οἷον بر قاتلو μπὶρ κατλὴ ἁπλοῦς, ايكي قاتلو ἰκὶ κατλὴ διπλάσιος κτ. Ἔτι λέγουσιν ايكي قدر ἰκὶ καντὰρ δύο τόσον, διπλάσιον, ايكي زياده ἰκὶ ζιαντὲ τὸ διπλοῦν περισσότερον, اوج قدر οὔτζ καντὰρ τρία τόσον, τριπλάσιον, اوج زياده οὔτζ ζιαντὲ τὸ τριπλοῦν περισσότερον, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Τὰς φράσεις κάθε τρίενον, ἑξάμηνον, τρίμηνον κτ. ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι τὸν ἀκόλουθον τρόπον· هر اوج ييلده χὲρ οὔτζ γιλντὲ, ἢ καὶ χωρὶς τοῦ χὲρ, προσθέσει ἐν τέλει τοῦ μπὶρ, οἷον اوج ييلده بر οὔτζ γιλντὲ μπὶρ κάθε τρίενον, κάθε τρεῖς χρόνους, ايكي كونده بر ἰκὶ γγιοῦντὲ μπὶρ κάθε δευτέραν ἡμέραν, اوج كونده بر οὔτζ γγιοῦντὲ μπὶρ κάθε τρεῖς ἡμέρας, καὶ καθεξῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν, ἐκφραζομένου τοῦ οὐσιαστικοῦ εἰς δοτικὴν προσθετόπτωτον.

Τὰ περιληπτικὰ ἀμφότεροι, ἄμφω ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι σχεδὸν, ὡς ἡμεῖς κοινῶς, οἷον ايكيسي دخي ἰκισὶ ντᾳχὰ, ἢ κατ' ἀποκοπὴν ايكيسيده ἰκισιντὲ καὶ οἱ δύο, ايكي طرفدن دخي ἰκὶ ταραφτὰν ντᾳχὰ ἑκατέρωθεν, καὶ ἀπὸ τὸ δύο μέρη, اوچني دخي οὔτζουνοῦ ντᾳχὰ καὶ οἱ τρεῖς, κ. τ. λ.

Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ ἔτος οὐσιαστικὰ εἰς ια, ἢ ις ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι προσιθέντες ἐν τέ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ϛ'.

Περὶ ὑποκοριστικῶν καὶ μειώσεως σημαντικῶν ὀνομάτων.

Τὰ οὐσιαστικὰ γίνονται ὑποκοριστικὰ προσθέσει ἐν τέλει τὰς καταλήξεις جق δζὴκ, καὶ جك δζὶκ, κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον بابا μπαμπᾶ πατὴρ, باباجق μπαμπαδζὴκ πατερίδιον, ادم ἀντὲμ ἄνθρωπος, ادمجك ἀντεμδζὶκ ἀνθρωπάριον, صوق σοὺκ ψῦχος, صوقجق σουκδζὴκ ψυχρίτζα· ὅπου τὸ τελικὸν ق ἢ ك τῶν ὀνομάτων πολλάκις, εὐφωνίας χάριν, ἀποβάλλεται, οἷον كوپك κόπὲκ σκύλος, كوپجك κόπεδζὶκ σκυλάκι. Ἐκ τούτων τῶν ὑποκοριστικῶν σχηματίζονται ἕτερα ὑποκοριστικὰ προσθέσει ἐν τέλει τοῦ ز αζ, εζ, κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον الجك ἐλδζὶκ χεράκι, الجكز ἐδζιὲζ μικρότατον χεράκι, قوش κοῦς πουλίον, قوشجق κουσδζὴκ πουλάκι, قوشجغز κουσδζηγὰζ μικρότατον πουλάκι, ὅπου, ὡς ὁρᾷς, τὸ μὲν ك ἀναγινώσκεται ὡς ι, τὸ δὲ ق τρέπεται εἰς غ γ. Τὸ αὐτὸ ἐννόει καὶ περὶ τῶν λοιπῶν.

Τὰ δὲ ἐπίθετα γίνονται ὑποκοριστικὰ προσθέσει τοῦ جه δζα, δζε, κατὰ τὴν ἁρμονίαν, καὶ μεταβαίνουσιν εἰς ἐπιθετικὴν καὶ ἐπιρρηματικὴν σημασίαν, οἷον ايو εἲ καλὸς, ايوجه εἰδζὲ καλούτζικος, καὶ καλούτζικα, بهالى παχαλὴ ἀκριβὸς, بهاليجه παχαληδζὲ ἀκριβούτζικος. Μερικὰ ἐπίθετα, μάλιστα δὲ τὰ ποσὸν σημαίνοντα, λαμβάνουσιν ὡς τὰ οὐσιαστικὰ τὰς καταλήξεις جق ἢ جك, καὶ ἀποβάλλουσιν ἐνίοτε τὸ τελικὸν ق ἢ ك, οἷον ايراق ἰρὰκ μακρυνὸς, ايراجق ἰραδζὴκ μακρυνούτζικος, كوچك κιοὺτζοὺκ μικρὸς, كوچجك κιουτζιουδζοὺκ μικρούτζικος, الچق ἀλτζὰκ χαμηλὸς, الچقجق ἀλτζακδζὴκ χαμηλούτζικος. Ταῦτα τὰ ἐπίθετα ἐν συγκρίσει σημαίνουσιν ὀλίγον τι πλέον, οἷον بندن كوزلجك μπεντὲν γγιουζελδζὶκ ὀλίγον τι πλέον εὔμορφος παρ᾽ ἐμὲ, ὀλίγον τι εὐμορφότερός μου, بندن كوچجك μπεντὲν κιουτζουδζοὺκ ὀλίγον τι μικρότερός μου.

Σημείωσις. Τὸ κατὰ πολλὰ ἢ τὸ κοινῶς πάρα πολὺ, ἢ πάρα μικρὸν ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι προσθέττοντες ἐν τέλει τῆς λέξεως τὸ جق ἀδζὴκ, ουδζοὺκ, ἢ جك ἐδζὶκ, ιδζὶκ, οἷον از ἀζ ὀλίγον, ازجق ἀζαδζὴκ πάρα ὀλίγον, دار νταρ στενὸν, دارجق νταραδζὴκ πάρα στενὸν, قوش κοὺς πουλὶ, قوشجق κουσουδζοὺκ πάρα μικρὸν πουλί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ ἐπιτατικῶν, ἢ ἐπιτάσεως σημαντικῶν ὀνομάτων.

Ὅσα ὀνόματα ἡμεῖς ἐκφράζομεν προτάττοντες τὰς λέξεις διόλου, κατα, κτ. διὰ νὰ παραστήσωμεν ἐμφατικώτερον τὴν ἐπίτασιν τινὸς πράγματος, οἱ Τοῦρκοι ἐκφράζουσι, διπλα-

σιάζοντες τὴν λέξιν, οἷον دڭون دڭون μπϋτϋν μπϋτϋν, διόλȣ ὅλον, ديزي ديزي ντιρὶ ντιρὶ ὁ-λοζώνταρος, ماوي ماوي μαβὶ μαβὶ καταγάλαζον, صاري صاري σαρὴ σαρὴ κατακίτρινος, دورلو دورلو τϋρλϋ τϋρλϋ διάφορα εἴδη, قات قات κὰτ κὰτ φοραῖς φοραῖς, ἤτοι πολλὰ συχνάκις, ليمه ليمه λιμὲ λιμὲ διόλȣ λῦμα, ῥυπαρία. Συχνότερον ὅμως ἐκφράζȣσιν οἱ Τȣ̃ρκοι τὰ τοιαῦτα προτάττοντες ἄσημον λέξιν ἀρχομένην ἀπὸ τȣ̃ ἰδίȣ γράμματος τȣ̃ ἐπιθέτȣ ἢ ȣ̉σιασικȣ̃, οἷον قپ قره κὰπ καρὰ κατάμαυρος, اپ ايو ἒπ εἲ πολλὰ καλὸν, κτ. Ἴδε ἐν τῷ ἡμετέρῳ λεξικῷ τὰς λέξεις σκότος, τύχη, παχυλὸς, κόκκινος, κοκκοβαφὴς, ξηρὸς, ἀνοικτὸς, χλιαρὸς, μεγάλος, ἄσπρος, ὅμοιος, ὅλος, μαῦρος, μικρὸς, στενὸς, κρῦον, καθαρὸς, ὑγιὴς, κίτρινος, ἄδειος, τέλειος, πασρικὸς, γεμάτος, ἴσιος, ὁμαλὸς, ζωντανὸς, γυμνὸς, ζεστὸς, γαλάζιος, χλωρὸς, πλατὺς, μόνος κτ. ὅπȣ εὑρήσεις πολλὰ τοιαῦτα παραδείγματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Περὶ ἀριθμητικῶν ὀνομάτων.

Α'. Ἀπολελυμένα.

Ἀπολελυμένα εἶναι بر μπὶρ ἕνα, ايكي ἰκὶ δύο, اوچ ὔτζ τρία, دورت ντὄρτ τέσσαρα κτ. ὅρα περὶ τȣ́των ἐν τῷ τέλει τȣ̃ ἡμετέρȣ γραικοτȣρκικȣ̃ λεξικȣ̃.

Ὁ μέγας ἀριθμὸς ἡγεῖται τȣ̃ μικροτέρȣ πάντοτε χωρὶς συνδέσμȣ, ἀπαραλλάκτως, ὡς ϗ εἰς ἡμᾶς, π. χ. 1811 λέγȣσι بيڭ سكز يوز اون بر μπὶν σεκὶζ γϋζ ὂν μπὶρ χίλια ὀκτακόσια ἕνδεκα.

Ὅλα τὰ ἀριθμητικὰ εἶναι ἄκλιτα, ϗ ὡς ἐπίθετα προηγȣ̃νται τȣ̃ ȣ̉σιασικȣ̃ ἐν ἑνικῷ ἀριθμῷ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖσον, διότι ὁ ἀριθμὸς δηλοῖ πλῆθος, οἷον ايكي ادم ἰκὶ ἀντὰμ καὶ ȣ̉χὶ ادملر ἀνταμλὰρ δύο ἄνθρωποι, اوچ اوغلان ὔτζ ὀγλὰν τρία παιδία.

Τὰ ἀπολελυμένα ἀριθμητικὰ προσλαμβάνȣσιν ἐν τέλει τὴν κτητικὴν ἀντωνυμικὴν κατάληξιν τȣ̃ γ'. προσώπȣ, ὅτε ἡμεῖς ἐκφράζομεν αὐτὰ δι' ἄρθρȣ, ϗ τότε κλίνονται ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα, ὅτε τὸ ȣ̉σιασικὸν ἐννοεῖται ἔξωθεν, π. χ. بري μπιρὶ ἢ بريسي μπιρισὶ ὁ εἷς, بريسين μπιρισὶν τὸν ἕνα κτ. ايكيسي ἰκισὶ οἱ δύο, اوچي οἱ τρεῖς κτ.

Ἐπὶ δὲ τῶν κλασμάτων ἐκφράζȣσιν οἱ Τȣ̃ρκοι τὴν λέξιν ἥμισυ διὰ τȣ̃ يارم γιαρὴμ, ὅτε πρόσκειται τὸ ȣ̉σιασικὸν, ϗ διὰ τȣ̃ بچوق μπϋτζϋκ ὅτε ἐννοεῖται, οἷον يارم ساعت γιαρὴμ σαὰτ μισὴ ὥρα, بر بچوق μπὶρ μπϋτζϋκ ἓν ἥμισυ, ايكي بچوق ἰκὶ μπϋτζϋκ δύο ἥμισυ κτ. Ὅθεν ὀρθῶς λέγοις, بر بچوق غروش μπὶρ μπϋτζϋκ γρȣ̀σ ἓν ἥμισυ γρόσσι, καὶ ȣ̉χὶ بر يارم غروش μπὶρ γιαρὴμ γρȣ̀σ, διότι τὸ ȣ̉σιασικὸν γρόσσι ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐπίθετον

ἐν ϗ οὐχὶ εἰς τὸ ἥμισυ, τοῦ ὁποίου τὸ οὐσιαστικὸν ἐννοεῖται. Τὸ δὲ τεταρτημόριον ἐκφράζουσι διὰ τοῦ چيرك τζεϊρὲκ, ἢ διὰ τοῦ ἀραβικοῦ بر ربع μπὶρ ῥοὺπ (και. οὐρὲτ), π. χ. اوتوز اوچ ايله ὀτοὺζ οὔτζ ἰλὲ μπὶρ τζεϊρὲκ τριακοντατρία ϗ ἓν τεταρτημόριον. Τὰ δὲ λοιπὰ κλάσματα ἐκφράζουσιν ὡς ἐπιτοπολὺ περιφράζοντες, οἷον اوچنجي پاي οὔτζουνδζοὺ πάϊ τὸ τρίτον μέρος, τριτημόριον, ἢ اوچ پايدن بري οὔτζ παϊντὰν μπιρὶ ἐκ τριῶν μερῶν τὸ ἕν, التنجي پاي ἀλτηνδζὴ πάϊ τὸ ἕκτον μέρος, ἤτοι ἑκτημόριον, ἢ التي پايدن بري ἀλτὴ μπαϊντὰν μπιρὶ ἐξ ἓξ μερῶν τὸ ἕν, ἤτοι $\frac{1}{6}$. Πολλάκις δὲ μεταχειρίζονται ϗ τὰ ἀραβικὰ κλάσματα, ثلث σοὺλς τεταρτημόριον, خمس χοὺμς ἢ χουμοὺς πεμπτημόριον, سدس σοὺντς ἢ σουντοὺς ἑκτημόριον, سبع σοὺμπ ἢ σουμποὺ ἑπτημόριον, ثمن σοὺμν ἢ σουμοὺν ὀκτημόριον, تسع τοὺς ἢ τουσοὺ ἐννεαμόριον, عشر οὔσρ ἢ οὐσοὺρ δεκατημόριον.

Οἱ Τοῦρκοι δὲν ἐκφράζουσι ποτὲ τὸν διαζευκτικὸν σύνδεσμον, ἢ τὸ ἕως, οἷον التمش يتمش ادم ἀλτμὶς γετμὶς ἀντὰμ πενῆντα ἕως ἑξῆντα ἄνθρωποι, بش التي ادم بونده در μπὲς ἀλτὴ ἀντὰμ μπουντὰ ντὴρ πέντε ἢ ἓξ ἄνθρωποι εἶν' ἐδῶ.

Β΄. Τακτικά.

Τὰ τακτικὰ ἀριθμητικὰ ὀνόματα γίνονται προσθέσει ἐν τέλει τῆς καταλήξεως نجي ηνδζὴ, ουνδζοὺ, ινδζὶ, ουνδζοὺ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, ϗ ἀφαιρέσει τοῦ ي, ὡς برنجي μπιρινδζὶ πρῶτος, ايكنجي ἰκινδζὶ δεύτερος κτ. Εὑρήσεις ταῦτα ἐν τῷ τέλει τοῦ ἡμετέρου λεξικοῦ.

Ἀντὶ τοῦ برنجي μπιρινδζὶ πρῶτος εἶναι πλέον ἐν χρήσει τὸ ἀραβικὸν اوّل ἐββὲλ, ἢ اوّلكي ἐββελκί, ἢ الك ἰλκ. Ὅταν ἡμεῖς ἐκφράζωμεν τὰ τακτικὰ ἐνάρθρως, ϗ τὸ οὐσιαστικὸν ἐννοεῖται, τότε προσλαμβάνουσιν ἐν τέλει, ὡς ϗ τὰ ἀπολελυμένα, τὴν κτητικὴν αὐτωνυμικὴν κατάληξιν τοῦ γ΄. προσώπου ي ἢ سي, οἷον ايلكي ἰλκὶ, ἢ ايلكيسي ἰλκισὶ, اوّلي ἐββελὶ, ἢ اوّلكيسي ἐββελκισὶ ὁ πρῶτος αὐτῶν, ايكنجيسي ἰκινδζισὶ ὁ δεύτερος αὐτῶν, اوچنجيسي οὐτζουνδζουσοὺ ὁ τρίτος αὐτῶν κ. τ. λ.

Τὰ κτητικὰ εἶναι πάντοτε ἄκλιτα, ὡς ὅλα τὰ ἐπίθετα, ὅτε πρόσκειται τὸ οὐσιαστικὸν, ϗ τότε μόνον κλίνονται, ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα, ὅτε τὸ οὐσιαστικὸν ἐννοεῖται.

Γ΄. Διαιρετικά.

Τὸ διαιρετικὰ σχηματίζουσιν οἱ Τοῦρκοι, προσθέντες ἐν τῷ τέλει τῶν ἀπολελυμένων, εἰ μὲν ὁ ἀριθμὸς λήγει εἰς σύμφωνον, ر ὲρ, εἰ δὲ εἰς φωνῆεν شر σὲρ, π. χ. برر μπιρὲρ ἀνὰ ἕν, ايكيشر ἰκισὲρ ἀνὰ δύο, اوچر οὔτζὲρ ἀνὰ τρία, دوردر δορτὲρ ἀνὰ τέσσαρα, بشر μπεσὲρ

ἀνὰ πέντε, آلتيشر ἀλτησὲρ ἀνὰ ἓξ, اونر ὀνὲρ ἀνὰ δέκα, اون بِرر ὂν μπιρὲρ ἀνὰ ἕνδεκα, ايكرميشر ἰγιρμισὲρ ἀνὰ εἴκοσι, ايكرمي برر ἰγιρμὶ μπιρὲρ ἀνὰ εἰκοσιὲν, καὶ οὕτω καθεξῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν.

Ταῦτα τὰ διαιρετικὰ πολλάκις ἐπαναλαμβάνονται διὰ περισσοτέραν ἔμφασιν, οἷον بشر بشر μπεσὲρ μπεσὲρ ἀπὸ πέντε πέντε, ἀνὰ πέντε.

Ὅταν θέλωσιν οἱ Τοῦρκοι νὰ ἐκφράσωσι τὴν τιμὴν τινὸς πράγματος, ἐκφράζουσι τὸ ὄνομα τοῦ νομίσματος εἰς δοτικὴν, οἷον ايكيشر غروشه ἰκισὲρ γροσὰ ἀνὰ δύο γρόσσια. Λέγουσιν ὅμως, ὡς καὶ ἡμεῖς, بر غروشه بري بر μπιρὶ μπὶρ γροσᾶ τὸ ἕνα ἓν γρόσσι, اوچي بر غروشه οὐτζοῦ μπὶρ γροσᾶ τὸ τρίτον, ἤτοι τὰ τρία ἓν γρόσσι, κ. τ. λ.

Ἰστέον ὅτι ἐκ τούτων τῶν διαιρετικῶν, προσθέσει ἐν τέλει τῆς لك λὴκ ἢ لك λὶκ γίνονται ἀφῃρημένα εἰς ας, οἷον اونرلك ὀνερλὴκ δεκὰς, ἤτοι πρᾶγμά τι περιέχον δέκα πράγματα, اون ايكيشرلك ὂν ἰκισερλὶκ δωδεκὰς dozzina δουζζίνα.

Δ'. Ἀναλογικά.

Τὰ ἀναλογικὰ εἶναι τ' ἀκόλουθα· بر قات μπὶρ κὰτ ἢ تك τὲκ ἢ ساده σαντὲ ἁπλοῦς, ايكى قات ἰκὶ κὰτ διπλοῦς, اوچ قات οὖτζ κὰτ τριπλοῦς, چوق قات τζὸκ κὰτ πολλαπλοῦς, καὶ καθεξῆς διὰ τῶν ἀπολελυμένων ἀριθμῶν. καὶ τοῦ قات κὰτ πτύξ. Ἐκ τούτων γίνονται ἕτερα ἐπίθετα προσθέσει ἐν τέλει τοῦ لو, οἷον بر قاتلو μπὶρ κατλὴ ἁπλοῦς, ايكي قاتلو ἰκὶ κατλὴ διπλάσιος κτ. Ἔτι λέγουσιν ايكي قدر ἰκὶ καντὰρ δύο τόσον, διπλάσιον, ايكي زياده ἰκὶ ζιαντὲ τὸ διπλοῦν περισσότερον, اوچ قدر οὖτζ καντὰρ τρία τόσον, τριπλάσιον, اوچ زياده οὖτζ ζιαντὲ τὸ τριπλοῦν περισσότερον, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Τὰς φράσεις κάθε τρίενον, ἑξάμηνον, τρίμηνον κτ. ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι τὸν ἀκόλουθον τρόπον· هر اوچ ييلده χὲρ οὖτζ γιλντὲ, ἢ καὶ χωρὶς τοῦ χὲρ, προσθέσει ἐν τέλει τοῦ μπὶρ, οἷον اوچ ييلده بر οὖτζ γιλντὲ μπὶρ κάθε τρίενον, κάθε τρεῖς χρόνους, ايكي كونده بر ἰκὶ γγιουντὲ μπὶρ κάθε δευτέραν ἡμέραν, اوچ كونده بر οὖτζ γγιουντὲ μπὶρ κάθε τρεῖς ἡμέρας, καὶ καθεξῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν, ἐκφραζομένου τοῦ οὐσιαστικοῦ εἰς δοτικὴν προθετόπτωτον.

Τὰ περιληπτικὰ ἀμφότεροι, ἄμφω ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι σχεδὸν, ὡς ἡμεῖς κοινῶς, οἷον ايكيسي دخي ἰκισὶ ντaχὰ, ἢ κατ' ἀποκοπὴν ايكيسنده ἰκισιντὲ καὶ οἱ δύο, ايكي طرفدن دخي ἰκὶ ταραφτὰν νταχὰ ἑκατέρωθεν, καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, اوچني دخي οὐτζουνοῦ νταχὰ καὶ οἱ τρεῖς, κ. τ. λ.

Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ ἔτος οὐσιαστικὰ εἰς ια, ἢ ρις ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι προσιθέντες ἐν τέ-

λει τῦ ὑσιαςικῦ τὴν λέξιν لك , οἷον بيللك التي ἀλτὴ γιλλὴκ ἑξαετία, ἑξαετηρὶς, اللي بيللك ἐλλὶ γιλλὴκ πεντηκονταετηρὶς κτ.

Τὰ σύνθετα ἐπίθετα ἀπὸ ἀριθμῦ ϗ ὑσιαςικῦ ἐκφράζυσιν οἱ Τῦρκοι προσιθέντες ἐν τέλει τῦ ὑσιαςικῦ τὸ لو λυ, λυ, λι, λϋ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον ايكي بوزلو ἰκὶ γϋζλῦ διπρόσωπος, ايكي دللو ἰκὶ ντιλλὶ δίγλωσσος, اوج باشلو ϋτζ μπασλὴ τρικέφαλος, دورت اياقلو ντὸρτ ἀϊακλὴ τετράπυς, التي بيللو ἀλτὴ γιλλὴ ἑξάχρονος, καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων التي ياشنده ἀλτὴ γιασϋντᾶ ἑξαέτης κτ. Πολλάκις ὅμως ἐκφράζυσι ταῦτα καὶ ἑτέρως πως, οἷον ايكي اياق اوزون ἰκὶ ἀιὰκ ϋζὺν διποδιαῖος, δύο ποδῶν μακρὺς, ايكي كورك كميسي ἰκὶ κϋρὲκ γγεμισὶ διήρης, δύο κωπίων σκαφίον, ايكي لت عرابهسي ἰκὶ ἂτ ἀραμπασὴ δίζυγος, δύο ἵππων ἅμαξα.

ΜΕΡΟΣ Γ΄.

Περὶ Ἀντωνυμίας.

Αἱ παρὰ Τούρκοις ἀντωνυμίαι ἄλλαι μὲν εἶναι ἀπολελυμέναι, ἄλλαι δὲ προσαρτῶνται ἐν τῷ τέλει τῆς λέξεως καὶ ὀνομάζονται σύνθετοι, καὶ εἶναι πέντε, πρωτότυποι, δεικτικαί, κτητικαί, ἀναφορικαὶ καὶ καταχρηστικαί, καὶ κλίνονται σχεδὸν ὅλαι ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Α΄. Πρωτότυποι.

Ἑνικ.	Ὀνομ.	بن	μπὲν	ἐγώ	Πληθ.	بز	μπὶζ	ἡμεῖς.
	Γεν.	بنم	μπενὶμ	ἐμοῦ		بزم	μπιζὶμ	ἡμῶν.
	Δοτ.	بكا	μπανὰ	ἐμοί		بزه	μπιζὲ	ἡμῖν.
	Αἰτ.	بني	μπενὶ	ἐμὲ		بزي	μπιζὶ	ἡμᾶς.
	Ἀφ.	بندن	μπεντὲν	παρ' ἐμοῦ		بزدن	μπιζντὲν	παρ' ἡμῶν.

Ἑνικ.	Ὀνομ.	سن	σὲν	σὺ	Πληθ.	سز	σὶζ	ὑμεῖς.
	Γεν.	سنك	σενὶν	σοῦ		سزك	σιζὶν	ὑμῶν.
	Δοτ.	سكا	σανὰ	σοὶ		سزه	σιζὲ	εἰς ὑμᾶς.
	Αἰτ.	سني	σενὶ	σὲ		سزي	σιζὶ	ὑμᾶς.
	Ἀφ.	سندن	σεντὲν	παρὰ σοῦ		سزدن	σιζντὲν	παρ' ὑμῶν.

Εἰς τὰ πληθυντικὸν τούτων προστίθεται ἐνίοτε, τιμῆς χάριν τινὸς μεγάλου ἀνδρὸς, καὶ ἡ πληθυντικὴ κατάληξις لر λὲρ, οἷον بزلر μπιζλὲρ ἡμεῖς, بزلرم μπιζλερὶμ ἡμῶν, بزلره μπιζλερὲ ἡμῖν, بزلري μπιζλερὶ ἡμᾶς, سزلر σιζλὲρ ὑμεῖς, κτ. Σὺ δὲ φεῦγε τὸ τοῦτο.

Ἑνικ.	Ὄνομ.	كندي ἢ كندو	γγεντί,	κεντί	ὁ ἴδιος.
	Γεν.	كنديك ἢ كندونك	γγεντινίν,	κεντινίν	τοῦ ἰδίου, ἑαυτοῦ.
	Δοτ.	كندينه ἢ كندونه	γγεντινέ,	κεντινέ	τῷ ἰδίῳ, ἑαυτῷ.
	Αἰτ.	كنديني ἢ كندوني	γγεντινί,	κεντινί	τὸν ἴδιον, ἑαυτόν.
	Ἀφ.	كنديندن ἢ كندوندن	γγεντιντέν,	κεντιντέν	παρὰ τοῦ ἰδίου.

Αἱ πλάγιαι πτώσεις τούτου, πλὴν τῆς γενικῆς, σχηματίζονται καὶ كنديه ἢ كندويه γγεντιγέ ἑαυτῷ, كندیي ἢ كندوي γγεντιί ἑαυτόν, كنديدن ἢ كندودن γγεντιντέν, καὶ εἶναι ἐν χρήσει μόνον ἐπὶ ταυτοπροσωπίας, οἷον كندو كندودن κεντί κεντιντέν ἀφ' ἑαυτοῦ, كندوي اورمش κεντιί βουρμούς ἑαυτὸν ἔδειρεν, كندويه ضرر ايتدي γγεντιγέ ζαράρ ἐττί ἑαυτῷ ἐποίησε βλάβην. Τὸ δὲ πληθυντικὸν, كنديلر ἢ كندولر κεντιλέρ οἱ ἴδιοι κλίνεται κανονικῶς ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα.

Τοῦτο προσλαμβάνει ἐν τέλει καὶ τὰς κτητικὰς ἀντωνυμικὰς καταλήξεις, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ὀνόματα, καὶ κλίνεται καθὼς αὐτά, οἷον بن كندوم μπὲν γγεντίμ ἢ كندوم γγεντίμ ἐγὼ ὁ ἴδιος, كندومك γγεντιμίν ἐμοῦ τοῦ ἰδίου, ἐμαυτοῦ, بز كندومز μπὶζ γγεντιμίζ ἢ كندومز γγεντιμίζ, καὶ τιμῆς χάριν كندولرمز γγεντιλεριμίζ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι, كندومزك γγεντιμιζίν ἡμῶν τῶν ἰδίων, κτ. سن كندوك ἢ كندوك γγεντίν ἢ σὲν γγεντίν σὺ ὁ ἴδιος, كندوكز γγεντινίζ ὑμεῖς οἱ ἴδιοι κτ. اول كندوسي ἢ كندوسي γγεντισί, ἢ ὂλ γγεντισὶ ὁ ἴδιος, كندولري γγεντιλερί ἢ انلر كندولري ὀνλὰρ γγεντιλερί ἐκεῖνοι οἱ ἴδιοι, كندولرينك γγεντιλερινίν ἐκείνων τῶν ἰδίων κτ. Λέγουσι π. χ. كندوم واردم γγεντίμ βαρντὴμ ἐπῆγα ἐγὼ ὁ ἴδιος, كندوكه ضرر ايتمه γγεντινὲ ζαρὰρ ἐτμὲ μὴ κάμῃς βλάβην εἰς τὸν ἑαυτόν σου, كندوسي بونده در γγεντισὶ μπουντὰ ντὴρ ὁ ἴδιος εἶναι ἐδῶ, كندومزي برباد ايتمه‌لم γγεντιμιζί μπερμπὰντ ἐτμεγελίμ μὴ φθείρωμεν τὸν ἑαυτόν μας. Ὅτε δὲ τὸ οὐσιαστικὸν πρόσκειται, τότε τὸ كندو γγεντὶ μένει ἄκλιτον καθ' ὅλας τὰς πτώσεις, οἷον كندو كتابني صاتدي γγεντὶ κιταμπινὴ σαττὴ ἐπώλησε τὸ ἰδιόν του βιβλίον.

Β΄. Δεικτικαί.

Ἑνικ. Ὀνομ.	بو	μπού	شو	σού	اشبو	ἰσμπού		οὗτος, τοῦτος.
Γεν.	بونك	μπουνοῦν	شونك	σουνοῦν	اشبونك	ἰσμπουνοῦν		τούτου.
Δοτ.	بوكا	μπουνᾶ	شوكا	σουνᾶ	اشبوكا	ἰσμπουνᾶ		τούτῳ.
Αἰτ.	بوني	μπουνοῦ	شوني	σουνοῦ	اشبوني	ἰσμπουνοῦ		τοῦτον.
Ἀφ.	بوندن	μπουντάν	شوندن	σουντάν	اشبوندن	ἰσμπουντάν		παρὰ τούτου.

Τὸ πληθυντικὸν τούτων بونلر μπουνλὰρ καὶ μπουλὰρ, شونلر σουνλὰρ, καὶ σουλὰρ, اشبونلر

ἰσ̈μπȣλάρ ȣ̃τοι, τȣ̃ται, κλίνεται κανονικῶς. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ μὲν اشبو ἰσ̈μπὺ λέγεται ἐπὶ πράγματος ἐγγυτάτȣ, τὸ δὲ بو μπȣ ἐπὶ πράγματος ἐγγυτέρȣ, ϗ τὸ شو σ̈ȣ ἐπὶ πράγματος ἀπωτέρȣ.

Ἑνικ. Ὄνομ.	اول او ἢ ὂλ ἢ ὂ	αὐτὸς	ἢ ἐκεῖνος.	Πληθ.	اونلر	ὀνλάρ	ἐκεῖνοι.
Γεν.	انك ἀνὴν κοι. ὀνὺν	αὐτȣ̃	- ἐκείνȣ.		انلرك	ἀνλαρὴν	ἐκείνων.
Δοτ.	اكا ἀνὰ κοι. ὀνὰ	αὐτῷ	- ἐκείνῳ.		انلره	ἀνλαρὰ	ἐκείνοις.
Αἰτ.	اني ἀνὴ κοι. ὀνὺ	αὐτὸν	- ἐκεῖνον.		انلري	ἀνλαρὴ	ἐκείνȣς.
Ἀφ.	اندن ἀνντὰν κοι: ὀνντὰν	παρ' αὐτȣ̃.	παρ' ἐκείνȣ.		انلردن	ἀνλαρντὰν	παρ' ἐκείνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας.

Τὸ ἀναφορικὸν ὅςις, ὁ ὁποῖος ἐκφράζȣσιν οἱ Τȣ̃ρκοι διὰ τȣ̃ كه (ἐνίοτε كيم κὶμ) κὶ ἀκλίτȣ, ἀναπληρȣ̃ντες τὰς πλαγίας πτώσεις διὰ τῆς δεικτικῆς اول ὂλ ἐκεῖνος, οἷον كه انك κὶ ἀνὴν τȣ̃ ὁποίȣ, كه اكا κὶ ἀνὰ τῷ ὁποίῳ, كه اني κὶ ἀνὴ τὸν ὁποῖον, كه اندن κὶ ἀνντὰν παρὰ τȣ̃ ὁποίȣ, كه انلرك κὶ ἀνλαρὴν τῶν ὁποίων, كه انلره κὶ ἀνλαρᾶ εἰς τȣ̀ς ὁποίȣς, كه انلري κὶ ἀνλαρὴ τȣ̀ς ὁποίȣς, كه انلردن κὶ ἀνλαρντὰν παρὰ τῶν ὁποίων, π. χ. اول اغا كه انك قرنداشي دوستك در ὂλ ἀγὰ-κὶ ἀνὴν καρντασ̈ὶ ντοσ̈ȣν ντὴρ ἐκεῖνος ὁ κύριος, τȣ̃ ὁποίȣ ὁ ἀδελφὸς εἶναι φίλος σȣ. Συνηθέςερον ὅμως ϗ εὐφραδέςερον ἐκφράζεται τὸ ἀναφορικὸν كه διὰ τῶν μετοχῶν εἰς ن αν, εν, καὶ دوق ντȣ̀κ, ἢ دك ντὶκ ὡς ἐν οἰκείῳ τόπῳ ῥηθήσεται. Ἐνίοτε ὅμως μεταχειρίζονται τὸ ἀναφορικὸν كه κὶ μετὰ τῶν πρωτοτύπων ἀντωνυμιῶν κατὰ τὸν ἀκόλȣθον τρόπον, οἷον بنكه سنك اغاك ايم بندن قورقملو سن μπὲν κὶ σενὶν ἀγὰν ἦμ, μπεννντὲν κορκμαλὴ σὴν ἐμὲ, ὅςις εἰμὶ ὁ αὐθέντης σȣ, πρέπει νὰ μὲ φοβῆσαι.

Τȣ̃το τὸ كه γράφεται ὡς ἐπιτοπλεῖςον كي κὶ (ἢ ϗ غي ἡγȣμένȣ φωνήεντος α, η, ȣ), ϗ τότε σημαίνει ἀναφορὰν ὁ ὢν, ὡς ἐῤῥέθη σελ. 20, ϗ τίθεται πρὸς τȣ́ταις ϗ ἐν τέλει τῆς γενικῆς τῶν πρωτοτύπων ϗ δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν, ὅτε τὸ ȣ̓σιαςικὸν ἐννοεῖται ἀπὸ κοινȣ̃, ϗ κλίνεται κανονικῶς, οἷον بنمكي μπενιμκὶ ὁ ἐδικός μȣ, بنمكينك μπενιμκινὶν τȣ̃ ἐδικȣ̃ μȣ κτ. بنمكيلر μπενιμκιλὲρ τὰ ἐδικά μȣ, بنمكيلرك μπενιμκιλερὶν τῶν ἐδικῶν μȣ κτ. سنككي σενινκὶ τὸ ἐδικόν σȣ, سنككيلر σενινκιλὲρ τὰ ἐδικά σȣ, سزككي σιζινκὶ τὸ ἐδικόν σας, سزككيلر σιζινκιλὲρ τὰ ἐδικά σας, انككي ἀνηνκὶ τὸ ἐκείνȣ (π. χ. βιβλίον), انككيلر ἀνηνκιλὲρ τα ἐκείνȣ, انلركككي ἀνλαρηνκὶ τὸ ἐκείνων, انلرككيلر ἀνλαρηνκιλὲρ τὰ ἐκείνων, بونككي μπȣνȣνκὶ ὁ τȣ́τȣ (π. χ. ἀδελφὸς), بونككيلر μπȣνȣνκιλὲρ οἱ τȣ́τȣ, بونلرككي μπȣνλαρηνκὶ

τὸ τούτων, بونلرككيلر μπουνλαρηνκιλὲρ τὰ τούτων· ὁμοίως κ' شوننككي σουνουνκὶ ὁ τούτου κτ. كندومككي κεντιμινκὶ τὸ ἰδιόν μου, كندولريمككي κεντιλεριμινκὶ τὰ ἰδιά μου, كندومزككي κεντιμιζινκὶ τὸ ἰδιόν μας, كندولرمزككي κεντιλεριμιζινκὶ τὰ ἰδιά μας, كندوككككي κεντινινκὶ τὸ ἰδιόν σου, كندوكزككي κεντινιζινκὶ τὸ ἰδιόν σας, كندونككي κεντινινκὶ τὸ ἰδιόν του, كندولرككي κεντιλερινκὶ τὰ ἰδιά των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ κτητικῆς ἀντωνυμίας.

Δύο εἴδη ἔχουσιν οἱ Τοῦρκοι, ἀπολελυμένην κ' σύνθετον κτητικὴν ἀντωνυμίαν. Ἀπολελυμέναι εἶναι αἱ γενικαὶ τῶν πρωτοτύπων ἀντωνυμιῶν καὶ τοῦ اول ὂλ ἐκεῖνος, οἷον بنم μπενὶμ ἐδικός μου, بزم μπιζὶμ ἐδικός μας, سنك σενὶν ἐδικός σου, سزك σιζὶν ἐδικός σας, اونك ἀνὴν ἐδικός του, اونلرك ἀνλαρὴν ἐδικός των.

Σύνθεται δὲ κτητικαὶ ὀνομάζονται αἱ λοιπαὶ, διότι εἶναι μερικαὶ καταλήξεις, αἱ ὁποῖαι προστίθενται πάντοτε ἐν τέλει τῆς λέξεως, κ' εἶναι αὗται, م, مز ἐπὶ πρώτου προσώπου, ك, كز ἐπὶ δευτέρου προσώπου, κ' ي ἢ سي, لري ἐπὶ τρίτου προσώπου, αἱ ὁποῖαι ὅμως προφέρονται κατὰ τὴν ἁρμονίαν κ' κατὰ τὴν διάφορον κατάληξιν τῆς λέξεως εἰς σύμφωνον ἢ φωνῆεν, ὡς ἐν τῷ ἀκολούθῳ πίνακι βλέπεις.

1. Πίναξ τῶν συνθέτων κτητικῶν ἀντωνυμιῶν ἐν τέλει τῶν εἰς σύμφωνον ληγουσῶν λέξεων κατὰ τὴν ἁρμονίαν.

Ληκτικὰ φωνήεντα τῶν λέξεων		α ε	ο ου	ε ι	ö ü	
Φωνήεντα τῶν κτητικῶν κατὰ τὴν ἁρμονίαν.	م	ημ	ουμ	ιμ	üμ	μου
	ك	ην	ουν	ιν	üν	σου
	ي	η	ου	ι	ü	του
	مز	ημὴζ	ουμοὺζ	ιμὶζ	üμüζ	μας
	كز	ηνὴζ	ουνοὺζ	ινὶζ	üνüζ	σας
	لري	λαρὴ	λαρὴ	λερὶ	λερὶ	του, των.

2. Πίναξ τῶν συνθέτων κτητικῶν ἀντωνυμιῶν ἐν τέλει τῶν εἰς φωνῆεν ληγουσῶν λέξεων κατὰ τὴν ἁρμονίαν.

Ληκτικὰ φωνήεντα τῶν λέξεων.		α η	ο ȣ	ε ι	ö ü	
Φωνήεντα τῶν κτητικῶν κατὰ τὴν ἁρμονίαν.	م	μ	μ	μ	μ	μȣ
	ك	ν	ν	ν	ν	σȣ
	سي	ση	σȣ	σι	σü	τȣ
	مز	μὴζ	μȣ̀ζ	μὶζ	μüζ	μας
	كز	νὴζ	νȣ̀ζ	νὶζ	νüζ	σας
	لري	λαρὴ	λαρὴ	λερὶ	λερὶ	των ἢ τȣ.

Διὰ τῆς βοηθείας τȣ́των τῶν πινάκων ἐμπορεῖς εὐκόλως νὰ εὕρῃς τὸ κατάλληλον φωνῆεν τȣ́των τῶν καταλήξεων ἐν τέλει τῶν λέξεων ἑνικȣ̃ τε ϗ πληθυντικȣ̃ ἀριθμȣ̃, π. χ. اوغلان ὀγλὰν παιδίον, اوغلانم ὀγλανὴμ παιδίον μȣ, اوغلانك ὀγλανὴν παιδίον σȣ, اوغلاني ὀγλανὴ παιδίον τȣ, اوغلانمز ὀγλανημὴζ παιδίον μας, اوغلانكز ὀγλανηνὴζ παιδίον σας, اوغلانلري ὀγλανλαρὴ παιδίον των. Ἐν τῷ πληθυντικῷ اوغلانلرم παιδία μȣ, اوغلانلرك παιδία σȣ, اوغلانلري ὀγλανλαρὴ παιδία τȣ, اوغلانلرمز ὀγλανλαρημὴζ παιδία μας, اوغلانلركز ὀγλανλαρηνὴζ παιδία σας, اوغلانلري انلرك ἀνλαρὴν ὀγλάνλαρὴ παιδία των. Ὁμοίως ἐπὶ τῶν εἰς φωνῆεν ληγουσῶν λέξεων λέγεις, انا ἀνὰ μήτηρ, انام ἀνὰμ μήτηρ μȣ, اناك ἀνὰν μήτηρ σȣ, اناسي ἀνασὴ μήτηρ τȣ, انامز ἀναμὴζ μήτηρ μας, اناكز ἀνανὴζ μήτηρ σας, انالري ἀναλαρὴ μήτηρ των, انالرم ἀναλαρὴμ μητέρες μας, انالرك ἀναλαρὴν μητέρες σας, انالري ἀναλαρὴ μητέρες τȣ, انالرمز ἀναλαρημὴζ μητέρες μας, انالركز ἀναλαρηνὴζ μητέρες σας, انالري انلرك ἀνλαρὴν ἀναλαρὴ μητέρες των. Κατὰ τȣ̃τον τὸν τρόπον σχηματίζονται ϗ αἱ λοιπαὶ λέξεις λήγουσαι εἰς φωνῆεν η, ο, ȣ, ε, ι, ö, ü, φυλαττομένης μόνον τῆς ἁρμονίας, οἷον طوز τὸζ κονιορκτὸς, طوزم τοζȣ̀μ κονιορκτός μȣ, ال ἒλ χεὶρ, الم ἐλὶμ χείρ μȣ, كل γγὒλ τριαντάφυλλον, كلم γγüλȣ̈μ τριαντάφυλλόν μȣ. قورقوم κορκȣ̀μ φόβος μȣ, قورقوسي κορκυσȣ̀ φόβος τȣ κ. τ. λ. Ἐνταῦθα σημειωτέον 1) ὅτι τὸ τȣ ϗ των ἔχȣσι μίαν ϗ τὴν αὐτὴν κατάληξιν ἐν τῷ ἑνικῷ καὶ πληθυντικῷ τῶν ὀνομάτων, ὡς ἐκ τῶν παραδειγμάτων γνωςόν, διότι اوغلانلري ὀγλανλαρὴ σημαίνει παιδίον των ϗ παιδία τȣ, انالري ἀναλαρὴ μήτηρ των ϗ μητέρες τȣ· 2) τὸ των ἐν τῷ πληθυντικῷ τῶν λέξεων ἐκφράζεται πάντοτε διὰ τȣ̃ انلرك ἀνλαρὴν ἐκείνων καὶ τῆς λέξεως εἰς لري λαρὴ, λερὶ, οἷον انالري انلرك ἀνλαρὴν ἀναλαρὴ μητέρες των, اللري انلرك ἀνλαρὴν ἐλλερὶ χεῖρές των.

Πρὸς περισσοτέραν ἔμφασιν προτάττονται τȣ́των αἱ ἄκλιται ἀπολελυμέναι κτητικαὶ ἀντωνυμίαι ὁμοιοπροσώπως, οἷον بنم اوغلانم μπενὶμ ὀγλανὴμ τὸ ἐδικόν μȣ παιδίον, سنك كتابك σενὶν κιταμπὴν τὸ ἐδικόν σȣ βιβλίον, انك اوغلانى ἀνὴν ὀγλανὴ τὸ ἐδικόν τȣ παιδίον, بزم اوغلانمز μπιζὶμ ὀγλανημὴζ τὸ ἐδικόν μας παιδίον, سزك اوغلانكز σιζὶν ὀγλανηνὴζ τὸ ἐδικόν σας βιβλίον, انلرك اوغلانى ἀνλαρὴν ὀγλανὴ τὸ παιδίον τῶν. Τȣ̃το τὸ πρόσωπον ἐξαιρεῖται, ἐπειδὴ δὲν λέγομεν ὁμοιοπροσώπως انلرك اوغلانلرى ἀνλαρὴν ὀγλανλαρὴ, διότι τȣ̃το σημαίνει τὰ παιδία των. Ὁ κοινὸς ὄχλος λέγει χωρὶς τῶν καταλήξεων بنم اوغلان μπενὶμ ὀγλὰν τὸ παιδίον μȣ, سنك كتاب σενὶν κιτὰπ τὸ βιβλίον σȣ κτ. σὺ δὲ φεῦγε τὸ τοιȣ̃το, ὅτι εἶναι σόλοικον, ϗ λέγε πάντοτε μὲ τὰς καταλήξεις بنم اوغلانم μπενὶμ ὀγλανὴμ, سنك كتابك σενὶν κιταμπὴν, ἢ χωρὶς τῶν ἀπολελυμένων اوغلانم ὀγλανὴμ τὸ παιδίον μȣ, كتابك κιταμπὴν τὸ βιβλίον σȣ κ. τ. λ.

Ὅλα ταῦτα τὰ σύνθετα κτητικὰ ὀνόματα, ἐπὶ τȣ̃ πρώτȣ καὶ δευτέρȣ προσώπȣ ἑνικῶς τε ϗ πληθυντικῶς, κλίνονται κανονικῶς κατὰ τὸν τύπον τῶν εἰς σύμφωνον ληγόντων ὀνομάτων, οἷον اوغلانمك ὀγλανημὴν τȣ̃ παιδίȣ μȣ, اوغلانمه ὀγλανημὰ τῷ παιδίῳ μȣ, اوغلانمى ὀγλανημὴ τὸ παιδίον μȣ, اوغلانمدن ὀγλανημντὰν παρὰ τοῦ παιδίου μȣ· اوغلانلرمك ὀγλανλαρημὴν τῶν παιδίων μȣ, اوغلانلرمه ὀγλανλαρημὰ τοῖς παιδίοις μȣ, اوغلانلرمى ὀγλανλαρημὴ τὰ παιδία μȣ, اوغلانلرمدن ὀγλανλαρημντὰν παρὰ τῶν παιδίων μȣ, اوغلانمزك ὀγλανημηζὴν τοῦ παιδίου μας, اوغلانمزه ὀγλανημηζὲ τῷ παιδίῳ μας, κ. τ. λ. κανονικῶς. Τὰ γ΄. προσώπȣ ὅμως σύνθετα κτητικὰ πάσχȣσιν ἀνωμαλίαν τινὰ ἐν τῷ ἑνικῷ ἀριθμῷ, ὡς ἐκ τȣ̃ ἀκολȣ́θȣ τύπȣ δῆλον.

Τύπος τῶν γ΄. προσώπȣ κτητικῶν.

Ὀν.	اناسى	ἀνασὴ μήτηρ τȣ	اوغلانى	ὀγλανὴ	παιδίον τȣ
Γεν.	اناسينك / اناسنك	ἀνασηνὴν μητρός τȣ	اوغلاننك / اوغلانينك	ὀγλανηνὴν	παιδίȣ τȣ
Δοτ.	اناسينه	ἀνασηνὰ μητρί τȣ	اوغلانينه	ὀγλανηνὰ	παιδίῳ τȣ
Αἰτ.	اناسينى	ἀνασηνὴ } μητέρα τȣ	اوغلانينى	ὀγλανηνὴ }	παιδίον τȣ
	اناسين / اناسن	ἀνασὴν } μητέρα τȣ	اوغلانين / اوغلانن	ὀγλανὴν }	παιδίον τȣ
Ἀφ.	اناسندن	ἀνασηντὰν παρὰ μητρός τȣ	اوغلانيندن	ὀγλανηντὰν	παρὰ παιδίȣ τȣ.

Τὸ πληθυντικὸν τȣ̃ γ΄. προσώπȣ κλίνεται κανονικῶς, οἷον انالرى ἀναλαρὴ μήτηρ των, ϗ μητέρες τȣ, انالرينك ἀναλαρηνὴν μητρός των ϗ μητέρων τȣ, انالرينه ἀναλαρηνὰ μητρί των

ϗ μητράσιν αὐτῦ, انالريني ἀναλαρινὴ μητέρα των ϗ μητέρας τυ, انالرندن ἀναλαρινιντὰν παρὰ μητρός των ϗ παρὰ μητέρων τυ.

Παρατηρήσεις ἀναγκαιόταται.

1) Τὸ ن ν ἀντὶ τῦ ي ι παρεισέρεται ὐ μόνον ἐπὶ τῆς ἀφαιρετικῆς τῦ ἑνικῦ ϗ πληθυντικῦ τῶν γ'. προσώπυ κτητικῶν, ὡς ἀνωτέρω ὁρᾶς, ἀλλὰ ϗ εἰς ὀνόματα ϗ πρωτοτύπυς ἢ κτητικὰς ἀντωνυμίας, ὅσα προσλαμβάνυσιν ἐν τέλει τὰς προθέσεις ده ντα, ντε ἐν, جه ζα, ζε, παρά, κατά, لين λεὶν ἢ جلين ζελαὴν δίκην, ὡσὰν, سز σὴζ δίχα, π. χ. ياننده γιαννιντὰ ἢ يانجه γιαννιζὰ εἰς τὸ πλάγιόν τυ, παρ' αὐτῷ, عادتنجه ἀντετινζὲ κατὰ τὴν συνήθειάν τυ, انده ἀννιτὰ ἐν αὐτῷ, ἐκεῖ, بونده μπυννιτὰ ἐν τύτῳ, ἐνταῦθα, بونجلين μπυντζελαὴν δίκην τύτυ, ὡσὰν αὐτὸ, ὕτως, باردمنسز γιαρδημινσὴζ δίχα βοηθείας τυ, بونسز μπυνσὴζ δίχα τύτυ.

2) Ὅτε τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῶν εἰς ق κ ληγυσῶν λέξεων εἶναι, α, η, υ, τότε τρέπεται ἐν τῷ ἑνικῷ ἀριθμῷ μὲ τὰ κτητικὰ οὐδήποτε προσώπυ εἰς ὅλας τὰς πτώσεις τὸ ق εἰς غ γ, οἷον قلپاق καλπὰκ καλπάκι, قلپغم καλπαγὴμ καλπάκι μυ, قلپغمك καλπαγημὴν καλπακίυ μυ κ. τ. λ. فندق φιντὴκ λεπτοκάρυον, فندغم φιντηγὴμ λεπτοκάρυόν μυ, فندغك φιντηγὴν λεπτοκάρυόν συ, فندغي φιντηγὴ λεπτοκάρυόν τυ, فندغمز φιντηγημὴζ λεπτοκάρυόν μας κ. τ. λ. بوللق μπολλὺκ ἀφθονία, بوللغم μπολλυγὺμ ἀφθονία μυ, بوللغك μπολλυγὺν ἀφθονία συ, κ. τ. λ.

3) Ὅτε τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῶν εἰς ك κ ληγυσῶν λέξεων εἶναι ε, ι, ϋ, τότε προφέρεται ὡς γ τὸ ك κ ἐν τῷ ἑνικῷ ἐπὶ παντὸς προσώπυ ϗ πτώσεως, οἷον كوپك κöπὲκ σκύλος, كوپكم κöπεγὶμ σκύλος μυ, كوپكك κöπεγὶν σκύλος συ, κ. τ. λ. كورلك κöρλὺκ τυφλότης, كورلكم κöρλϋγὺμ τυφλότης μυ κ. τ. λ.

4) Ὀλίγαι τινὲς λέξεις προσλαμβάνυσι δύο κτητικὰς καταλήξεις τῦ τρίτυ προσώπυ, οἷον آدميسي ἀντεμισὶ ὁ ἄνθρωπός τυ, ἀντὶ آدمي ἀντεμὶ, بريسي μπιρισὶ ὁ εἷς ἀντὶ بري μπιρὶ, هپيسي χεπισὶ καθεῖς αὐτῶν ἀντὶ τῦ ἀχρήσυ هپي χεπὶ, ارته لخشاميسي ἰρτὲ ἀχσ̈αμησὴ τῆς ἐπαύριον τὸ ἑσπέρας, ἀντὶ لخشامي ἀχσ̈αμὴ, الكيسي ἰλκὶ ἢ ἰλκισὶ ὁ πρῶτος αὐτῶν, غيريسي γαϊρισὶ ὁ ἄλλος ἀντὶ غيري γαϊρί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ.

Περὶ καταχρηστικῶν ἀντωνυμιῶν.

1) كيم κὶμ, τὶς, ποῖος, ϗ نه νὲ τί, τὰ ὁποῖα κλίνονται κανονικῶς, οἷον كيمك κιμὶν τίνος, κ.τ.λ. نه نك νενὶν, ἢ δίχα τοῦ ه ἐπὶ παντὸς ἀριθμοῦ ϗ πτώσεως, ننك νενὶν τίνος πράγματος, نه يه ἢ نيه νεϊὲ τίνι πράγματι, نه ى νεΐ τί, نه دن ἢ ندن νεντὲν παρὰ τίνος πράγματος, نه لر ἢ نلر νελὲρ τίνα κτ. Ταῦτα τὰ ἐρωτηματικὰ, συντασσόμενα μετὰ τοῦ وار βὰρ ἀπροσώπου ἔχω, ϗ μετὰ τοῦ ἀπροσώπου يوق γιὸκ δὲν ἔχω, ἢ ὅταν ἡμεῖς ἐκφράζωμεν ἢ ἐννοῶμεν ἀντωνυμίαν μετ' αὐτὰ τὰ μόρια, προσλαμβάνουσιν ἐν τέλει τὰς ἁρμοδίας κτητικὰς καταλήξεις, οἷον كيمم وار κιμὶμ βὰρ τίνα ἔχω; نەڭ وار νὲν βὰρ τί ἔχεις; نەسي وار νεσὶ βὰρ τί ἔχει; نەلري وار νελερὶ βὰρ τί ἔχουσι; نك الندي νὲν ἀληντὴ τί σοὶ ἐλήφθη, ἡρπάγη; نەلريني كوردك νελερινὶ γγιὸρντοῦν ποῖα (αὐτῶν) ἴδες; نكز ضايع اولدي νενὶζ ζαη ὀλντοῦ τί σᾶς ἐχάθη;

2) قنغي ἢ قانغي καγγὴ, χαγγὴ ὁποῖος, ὁποία, ὁποῖον; οἷον قنغي كتاب καγγὴ κιτὰπ ὁποῖον βιβλίον; Ὅτε ὅμως τὸ οὐσιαστικὸν ἐννοεῖται ἔξωθεν, ἢ ἡμεῖς βάλλομεν ἀντωνυμίαν πρωτότυπον, τότε τὸ قنغي καγγὴ προσλαμβάνει τὰς κτητικὰς καταλήξεις, οἷον قنغيسي καγγησὴ ὁ ποῖος; ἡ ποία; τὸ ποῖον; قنغيمز καγγημὴζ ποῖος ἡμῶν; قنغيلري καγγηλαρὴ, ἢ قنغيسي καγγησὴ ποῖος (αὐτῶν);

3) ولايتلو قنغي καγγὴ βιλαετλὶ, ἢ ديارلو قنغي καγγὴ ντιαρλὴ, ἢ ولايتلو نه νὲ βιλαετλὶ, ἢ نه يرلو νὲ γερλὶ (κοι. νερελοῦ) ποδαπός; τίνος ἔθνους; Τὸ δὲ قنغي بر καγγὴ μπὶρ προσκειμένου τοῦ οὐσιαστικοῦ, ϗ قنغي بري καγγὴ μπιρὶ ἐννοουμένου τοῦ οὐσιαστικοῦ, σημαίνει ϗ τὶς, ϗ τί; οἷον قنغي بريني سويليەيم καγγὴ μπιρὶν σοϊλεϊὲν ϗ τί νὰ εἰπῶ;

Ἐὰν εἰς ἓν τῶν ῥηθέντων ἐρωτηματικῶν προτάξῃς τὸ هر χὲρ, ἕξεις ἀόριστα, οἷον هر كيم χὲρ κὶμ ὅστις, ὅποιος, هر قنغي χὲρ καγγὴ ὅποιος, هر نه χὲρ νὲ ὅ,τι, ἢ نه كي νὲ κὶ ὅ,τι.

ΜΕΡΟΣ Δ΄.

Περὶ Ῥήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ σχηματισμοῦ διαφόρων εἰδῶν ῥημάτων.

Τὰ τῶν Τούρκων ῥήματα λήγουσιν ὅλα εἰς مق μὰκ ἢ مك μὲκ, κατὰ τὴν ἀνὰ τέσσαρα ἁρμονίαν, ϗ διαιροῦνται εἰς καταφατικὰ ϗ ἀρνητικά.

Τὰ ἀρνητικὰ διαιροῦνται εἰς ἁπλῶς ἀρνητικὰ, ϗ εἰς ἀδυνάτως ἀρνητικά.

1) Τὰ ἁπλῶς ἀρνητικὰ σχηματίζονται προσθέσει πρὸ τοῦ مق μὰκ τοῦ م μα, ϗ πρὸ τοῦ مك τοῦ م με, οἷον بقمق μπακμὰκ κυττάζειν, بقممق μπακμαμὰκ μὴ κυττάζειν, سومك σεβμὲκ ἀγαπᾷν, سوممك σεβμεμὲκ μὴ ἀγαπᾷν, διότι οἱ Τοῦρκοι δὲν μεταχειρίζονται ἀρνητικὰ μόρια πρὸ τῶν ῥημάτων ὡς ἡμεῖς τὸ δὲν, μὴ, οὐ, ἀλλὰ παρενείρουσι τὸ م μα, με πρὸ τοῦ مق ϗ مك, ϗ ποιοῦσι ῥῆμα παράγωγον.

2) Ἀδυνάτως ἀρνητικὰ ὀνομάζω, ὅσα ἡμεῖς ἐκφράζομεν διὰ τοῦ δὲν ἐμπορῶ ϗ ἑνὸς ἄλλου ῥήματος, οἷον δὲν ἐμπορῶ ν' ἀγαπήσω. Ἐν ταύτῃ τῇ περιστάσει οἱ Τοῦρκοι παρενείρουσιν εἰς τὰ ἁπλῶς ἀρνητικὰ ῥήματα πρὸ τοῦ ممق μαμὰκ τὸ ه α, προηγουμένου συμφώνου, ϗ τὸ يا ια προηγουμένου φωνήεντος· πρὸ δὲ τοῦ ممك μεμὲκ τὸ ه ε, προηγουμένου συμφώνου, ϗ τὸ ي ἢ يه ιε προηγουμένου φωνήεντος, οἷον بقهممق μπακαμαμὰκ μὴ ἐμπορεῖν κυττάζειν, صقلممق σακλαμαμὰκ μὴ φυλάττειν, صقلايامامق σακλαΐαμαμὰκ μὴ ἐμπορεῖν φυλάττειν, سوهممك σεβεμεμὲκ μὴ ἐμπορεῖν ἀγαπᾷν, سويلهممك σοϊλεμεμὲκ μὴ λαλεῖν, سويليهممك ἢ سويلهيهممك σοϊλεγεμεμὲκ μὴ ἐμπορεῖν λαλεῖν. Πολλάκις δὲ δὲν διαφέρουσι κατὰ τὴν γραφὴν ἀπὸ τὰ ἁπλῶς ἀρνητικὰ, ἢ προσλαμβάνουσι ي, ὡς سوممك ἢ سويممك σεβεμεμὲκ μὴ ἐμπορεῖν ἀγαπᾷν, بقممق ἢ بقيممق μπακαμαμὰκ μὴ ἐμπορεῖν θεωρεῖν. Πῶς ὅμως ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι τὸ ἐμπορῶ μετ' ἄλλου ῥήματος, θέλω διδάξει ἐν οἰκείῳ τόπῳ.

Τὰ καταρατικὰ ῥήματα διαιρȣ͂νται εἰς ἁπλᾶ ϗ σύνθετα, τὰ δὲ ἁπλᾶ ἐπιδιαιρȣ͂νται εἰς πρωτότυπα ϗ παράγωγα. Πρωτότυπα εἶναι τὰ ἐνεργητικὰ καὶ ȣ̓δέτερα. Τὰ δὲ παράγωγα εἶναι τὰ ἀκόλȣθα.

1) Παθητικὰ, τὰ ὁποῖα σχηματίζονται ἐκ τȣ͂ ἐνεργητικȣ͂ προθέσει πρὸ τȣ͂ مق μὰκ ϗ مك μὲκ τȣ͂ ل (ἢ σπανίως يل), τὸ ὁποῖον προφέρεται ηλ, ȣλ, ιλ, ϋλ, κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον باقلمق μπακηλμὰκ κυττάζεσθαι, اورلمق βȣρȣλμὰκ τύπτεσθαι ἐκ τȣ͂ اورمق βȣρμὰκ τύπτειν, سويلمك σεϐιλμὲκ ἀγαπᾶσθαι, كورلمك γγöρϋλμὲκ βλέπεσθαι ἐκ τȣ͂ كورمك γγöρμὲκ βλέπειν. Ὅτε δὲ πρὸ τȣ͂ مق μὰκ ϗ مك μὲκ ἡ συλλαβὴ λήγει εἰς φωνῆεν, παρενείρεται πρὸ τȣ͂ ل λ ϗ τὸ ن ν, οἷον قومق κομὰκ βάλλειν, قونلمق κονȣλμὰκ βάλλεσθαι, πλὴν εἰ μὴ ὅτε ὑπάρχει ἐν τῷ πρωτοτύπῳ ῥήματι ن ν, ὅπȣ τότε περιττὸν τὸ δεύτερον ن ν, οἷον طانمق τανημὰκ γινώσκειν, طانلمق τανηλμὰκ γινώσκεσθαι. Τὰ περισσότερα ὅμως εἰς φωνῆεν πρὸ τȣ͂ مق μὰκ ϗ مك μὲκ λήγοντα ῥήματα, καθὼς ϗ ὅλα τὰ εἰς ل λ λήγοντα, προσλαμβάνȣσι ن ν μόνον, οἷον اوقومق ὀκȣμὰκ ἀναγινώσκειν, اوقونمق ὀκȣνμὰκ ἀναγινώσκεσθαι, بولمق μπȣλμὰκ εὑρίσκειν, بولنمق μπȣλȣνμὰκ εὑρίσκεσθαι.

2) Μέσα ὀνομάζονται ὅσα ἡμεῖς ἐκφράζομεν παθητικῶς, ϗ τῶν ὁποίων ἡ ἐνέργεια ἀντιςρέφει εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον, οἷον ςολίζομαι, δηλ. ςολίζω ἐμαυτὸν κτ. Ταῦτα σχηματίζονται παρὰ τοῖς Τȣ́ρκοις ἀπὸ τȣ͂ ἐνεργητικȣ͂ προθέσει πρὸ τȣ͂ مق μὰκ ϗ مك μὲκ τȣ͂ ن, τὸ ὁποῖον, ἐπὶ μὲν τῶν εἰς φωνῆεν ληγȣσῶν λέξεων προφέρεται ν, ἐπὶ δὲ τῶν εἰς σύμφωνον, ην, ȣν, ιν, ϋν κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον بزمك μπεζεμὲκ ςολίζειν, بزنمك μπεζενμὲκ ςολίζεσθαι, باقنمق μπακηνμὰκ θεωρεῖσθαι, اوكمك öγμὲκ ἐπαινεῖν, اوكنمك öγϋνμὲκ ἐπαινεῖσθαι, καυχᾶσθαι. Ἐντεῦθεν εἶναι φανερὸν ὅτι τὰ μέσα συμπίπτȣσι πολλάκις μὲ τὰ παθητικὰ, πλὴν διακρίνονται εὐκόλως ἀπὸ τὴν ἔννοιαν. Σημείωσαι ὅμως, ὅτι ταῦτα τὰ μέσα ἐνίοτε καὶ διάφορόν τι παρὰ τὸ πρωτότυπον ἔχȣν σημαινόμενον, οἷον سونمك σεϐινμὲκ σημαίνει ȣ̓χὶ ἀγαπᾶσθαι, ἀγαπᾷν ἑαυτὸν, ἀλλὰ χαίρειν.

3) Διαϐατικὰ ὀνομάζω, ὅσα σημαίνȣσιν ἐνέργειαν ἔμμεσον, καὶ ἡμεῖς ἐκφράζομεν ἢ διὰ πρωτοτύπȣ ῥήματος, ἢ διὰ παραγώγȣ εἰς ιζω, ἢ διὰ τȣ͂ διενεργῶ τί. ἢ φροντίζω, παραγγέλλω, προςάζω νὰ γένῃ τι, νὰ κάμῃ τις τί. Σχηματίζονται δὲ ἀπὸ ἐνεργητικὰ ϗ ȣ̓δέτερα προσθέσει πρὸ τȣ͂ مق μὰκ ϗ مك μὲκ, προηγȣμένȣ μὲν φωνήεντος, τȣ͂ ت τ, προηγȣμένȣ δὲ συμφώνȣ, τȣ͂ در ντὴρ, ντȣ̀ρ, ντὶρ, ντῢρ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, ϗ τότε τὰ ȣ̓δέτερα γίνονται ἐνεργητικὰ, οἷον اوقومق ὀκȣμὰκ ἀναγινώσκειν, προσκαλεῖν, κράζειν, اوقتمق ὀκȣτμὰκ κάμνω, παραγγέλλω εἴς τινὰ ν' ἀναγνώσῃ, ἤτοι διδάσκω, ἢ παραγγέλλω νὰ κράξῃ, προσκαλέσῃ, باقدرمق μπακτηρμὰκ κάμνω τινὰ νὰ κυττάξῃ, كوردرمك γγöρντϋρμὲκ κάμνω τινὰ νὰ ἰδῇ,

سودرتمك σεβδιρτιρμὲκ κάμνειν τινὰ νὰ ἀγαπᾷ. Ἐκ τῶν διαβατικῶν, ὅσα σχηματίζονται ἐκ τῶν οὐδετέρων ῥημάτων, καθὼς καὶ ἐκ μερικῶν διαβατικῶν, ὅσα σχηματίζονται ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν, γίνονται ἕτερα διαβατικὰ προσθέσει τοῦ ت τ ἐν τέλει τοῦ در ἐπὶ τῶν εἰς σύμφωνον ληγουσῶν λέξεων, καὶ πρὸ τοῦ در ἐπὶ τῶν εἰς φωνῆεν ληγουσῶν, οἷον اولمك ὀλμὲκ θνήσκειν, اولدرمك ὀλντιρμὲκ κάμνειν νὰ ἀποθάνῃ, ἤτοι φονεύειν, اولدرتمك ὀλντιρτμὲκ κάμνειν νὰ φονεύσῃ, سويلدرمك σοϊλεντιρμὲκ κάμνειν νὰ λαλῇ, سويلتدرمك σοϊλεττιρμὲκ εἶμαι ἡ ἀφορμὴ τοῦ νὰ κάμνῃ νὰ λαλῇ.

Ἐξαιρέσεις. 1) Τὸ قومق κομὰκ βάλλειν, καὶ ديمك ντεμὲκ λέγειν, ποιοῦσι τὸ διαβατικὸν قودرمق κοντερμὰκ φροντίζειν νὰ βάλῃ τις, ديدرمك ντεντιρμὲκ κάμνειν νὰ εἴπῃ τις. 2) Τὰ πρὸ τοῦ مق μὰκ καὶ مك μὲκ εἰς ش σ̈, ج δζ ἢ چ τζ λήγοντα ῥήματα λαμβάνουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρὸ τοῦ μὰκ καὶ μὲκ, εὐφωνίας χάριν, μόνον ر ηρ, ουρ, ιρ, ϋρ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον شاشمق σ̈ασ̈μὰκ ἐκπλήττεσθαι, شاشرمق σ̈ασ̈ιρμὰκ ἐκπλήττειν, كچمك γγετζμὲκ διαβαίνειν, كچرمك γγετζιρμὲκ κάμνειν νὰ διαβῇ τις, διαβιβάζειν κτ. 3) Τὰ πρὸ τοῦ مق μὰκ καὶ مك μὲκ εἰς ق κ λήγοντα ῥήματα λαμβάνουσιν ὡς ἐπιτοπολὺ ر ἢ ت τ, οἷον چقمق τζηκμὰκ ἐξέρχεσθαι, ἀναβαίνειν, چقرمق τζηκαρμὰκ ἀναβιβάζειν, قورقمق κορκμὰκ φοβεῖσθαι, قورقتمق κορκουτμὰκ φοβεῖν τινά.

4) Τὰ ἀντίστροφα, σημαίνοντα ἐνέργειαν ἀμοιβαίαν μεταξὺ δύο, ἢ καὶ πολλῶν, ἡμεῖς μὲν ἐκφράζομεν παθητικῶς, ἢ διὰ τῆς σὺν προθέσεως, ἢ τοῦ ἄλληλοι καὶ ἑνὸς ῥήματος, οἱ δὲ Τοῦρκοι παρενθέσει πρὸ τοῦ مق μὰκ καὶ مك μὲκ τοῦ ش σ̈, τὸ ὁποῖον, ἡγουμένου συμφώνου, προφέρεται ησ̈, ουσ̈, ισ̈, ϋσ̈ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον سويلشمك σοϊλεσ̈μὲκ συλλαλεῖν, سوشمك σεβισ̈μὲκ συναγαπᾶσθαι, ἀγαπᾶν ἀλλήλους.

Σημείωσις. Καθὲν ἐκ τούτων τῶν παραγώγων ῥημάτων ἐμπορεῖ νὰ τραπῇ κατὰ τοὺς δοθέντας κανόνας εἰς ἄλλο παράγωγον ῥῆμα, π. χ. τὸ παθητικὸν νὰ γένῃ ἀρνητικὸν, ἀδυνάτως ἀρνητικὸν, διαβατικόν. Ἰδοὺ δὲ, πρὸς εὐκολωτέραν ἐπιθεώρησιν, ὁ ἀκόλουθος πίναξ.

Πίναξ τῶν Τουρκικῶν παραγώγων ῥημάτων.

1. Ἐνεργητικὸν سومك σεβμὲκ ἀγαπᾶν·

οὗ τὸ ἁπλῶς ἀρνητικὸν سومهمك σεβμεμὲκ μὴ ἀγαπᾶν, καὶ τὸ ἀδυνάτως ἐνεργητικὸν سوهمهمك σεβεμεμὲκ μὴ δύνασθαι ἀγαπᾶν.

2. Παθητικὸν سويلمك σεβιλμὲκ ἀγαπᾶσθαι·

οὗ τὸ ἁπλῶς ἀρνητικὸν سويلمهمك σεβιλμεμὲκ μὴ ἀγαπᾶσθαι, τὸ ἀδυνάτως ἀρνητικὸν سويلهمهمك

σεβιλτεμεμὲκ μὴ δύναϑαι ἀγαπᾶϑαι. Τύτυ τὸ διαβατικὸν ποιεῖ سولدرمك σεβιλντιρμὲκ κάμνειν ν' ἀγαπᾶταί τις.

3. Διαβατικὸν سودرمك σεβντιρμὲκ, κάμνειν ν' ἀγαπᾷ τις·

ὖ τὸ ἁπλῶς ἀρνητικὸν سودرممك σεβντιρμεμὲκ μὴ κάμνειν ν' ἀγαπᾷ τις, ϗ τὸ ἀδυνάτως ἀρνητικὸν سودرهممك σεβντιρεμεμὲκ μὴ δύναϑαι κάμνειν ν' ἀγαπᾷ τις. Τύτυ τὸ παϑητικὸν سودرلمك σεβντιριλμὲκ κάμνεϑαι, ἢ ποιεῖσϑαι ἵνα ἀγαπᾷ τις, ϗ τύτυ τὸ ἁπλῶς ἀρνητικὸν سودرلممك σεβντιριλμεμὲκ μὴ ποιεῖϑαι ἵνα ἀγαπᾷ τις, ϗ τὸ ἀδυνάτως ἀρνητικὸν سودرلهممك σεβντιριλεμεμὲκ μὴ δύναϑαι ποιεῖϑαι ἵνα ἀγαπᾷ τις. Ὅμως εἶναι σπάνια τὰ τοιαῦτα ἐκ παραγώγων παράγωγα.

4. Ἀντίςροφον سوشمك σεβισμὲκ συναγαπᾶϑαι·

ὖ τὸ ἁπλῶς ἀρνητικὸν سوشممك σεβισμεμὲκ μὴ συναγαπᾶϑαι, ϗ τὸ ἀδυνάτως ἐνεργητικὸν سوشهممك σεβισεμεμὲκ μὴ δύναϑαι συναγαπᾶϑαι. Τὸ παϑητικὸν τύτυ سوشلمك σεβισιλμὲκ κτ. μὲ τὰ ἀρνητικά. Τὸ διαβατικὸν سوشدرمك σεβισντιρμὲκ κάμνειν συναγαπᾶϑαι, ϗ τύτυ τὸ ἁπλῶς ἀρνητικὸν سوشدرممك σεβισντιρμεμὲκ, ϗ τὸ ἀδυνάτως ἀρνητικὸν سوشدرهممك σεβισντιρεμεμέκ· καὶ πάλιν τῦ διαβατικῦ τὸ παϑητικὸν سوشدرلمك σεβισντιριλμὲκ μὲ τὰ ἀρνητικά.

5. Μέσον سونمك σεβινμὲκ ἀγαπᾷν ἑαυτόν·

ὖ τὰ ἀρνητικὰ سونممك σεβινμεμὲκ μὴ ἀγαπᾷν ἑαυτὸν, ϗ سونهممك σεβινεμεμὲκ μὴ δύναϑαι ἀγαπᾷν ἑαυτόν. Τὸ παϑητικὸν τῦ μέσυ سونلمك σεβινιλμὲκ δίδεϑαι ἀγάπην ἑαυτῷ, πλὴν σπάνιον. Συχνότερον δὲ ἀπαντᾷ τὸ διαβατικὸν سوندرمك σεβινντιρμὲκ κάμνειν ν' ἀγαπᾷ τις ἑαυτὸν, κἀκτύτυ ἄλλα παράγωγα ὡς ἀνωτέρω.

Ὄχι ὅμως ὅλα ταῦτα τὰ παράγωγα παράγονται ἀπὸ παντὸς ῥήματος ἁπλῶς ϗ ὡς ἔτυχε, διότι μερικὰ ἔχυσιν ἄλλην σημασίαν, ὡς ἐν τύτῳ τῷ πίνακι τὸ سورمك σεβιτμὲκ σπανιώτατα ἐκλαμβάνεται ὡς μέσον, μᾶλλον δὲ σημαίνει χαίρειν· ὁμοίως گيشمك γγεϊσμὲκ σημαίνει ἐνδύειν ἀλλήλυς, ϗ ὐχὶ ἐνδύειν ἑαυτὸν, ϗ τύτυ ἡ χρῆσις διδάσκαλος. Πρὸς τύτοις ε μερικὰ ὐδέτερα, καὶ ἄλλα ἐνεργητικὰ ποιῦντα τὸ παϑητικὸν διὰ τῦ ن ν, δὲν σχηματίζυσι μέσα ῥήματα, π. χ. τὸ كيتمك γγιτμὲκ πορεύεϑαι ποιεῖ ὐχὶ μέσον ῥῆμα, ἀλλὰ μόνον παϑητικὸν ἀπρόσωπον كيدلمك γγιντιλμὲκ πορεύεϑαι, ἀφανεῖϑαι. Ὁμοίως ايتمك ἐτμὲκ ποιεῖν, ἔχει μόνον ἐνεργητικὸν ايتدرمك ἐττιρμὲκ παραγγέλλειν τι, κάμνειν νὰ κάμνῃ laisse faire, machen lassen, καὶ σπανιώτερον ايدشمك ἐντισμὲκ συμποιεῖν· παϑητικὸν δὲν ἔχει, καὶ ἀντ' αὐτῦ εἶναι ἐν χρήσει τὸ اولنمق ὀλυνμὰκ, τὸ παϑητικὸν τῦ اولمق ὀλμὰκ γίνεϑαι· καὶ μ.

ὅλον ὅτι ايلنمك ἔυνυμὲκ ἔχει μορφὴν ἀντιςρόφου ῥήματος, ὅμως εἶναι ἐνεργητικὸν καὶ σημαίνει χειροτονεῖν.

Παρεκτὸς τούτων τῶν παραγώγων ἔχουσιν οἱ Τοῦρκοι καὶ ἀπὸ ὀνομάτων παραγόμενα προσθέσει τοῦ لمق λαμὰκ ἢ لمك λεμὲκ, καὶ لنمق λανμὰκ, ἢ لنمك λενμὲκ, οἷον ἀπὸ τοῦ ايير ἰὲρ ψαλμὸς, ايرلامق ἰὲρλαμὰκ ψάλλω, ἀπὸ τοῦ كيجه γγιδζὲ νύκτα, كيجهلمك γγιδζελεμὲκ νυκτερεύω, ἀπὸ τοῦ ات ἂτ ἵππος, اتلنمق ἀτλανμὰκ ἱππεύω, ἀπὸ τοῦ شبهه σοῦπχὲ ἀμφιβολία, شبههلنمك σοῦπχελενμὲκ ἀμφιβάλλειν, καὶ τὰ παρόμοια, τὰ ὁποῖα διδάσκει ἡ χρῆσις.

Τὰ ἐφετικὰ ῥήματα ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι διαφόρως, καθὼς καὶ ἡμεῖς, οἷον قرنم اجدر καρνὴμ ἀτζύντὴρ, ἢ قرنم اجقدي καρνὴμ ἀτζὴκτὴ, ἢ ἁπλῶς اج ايم ἀτζ ἦμ, ἢ اشتهام واردر ἰσ̈τιχὰμ (κοι. ἰσ̈ταχοῦμ) βὰρ ντὴρ πεινάω, πεινῶ, صوسدم σουσαντὴμ ἢ صوسز ايم σουσοὺζ οὐμ διψάω, διψῶ, اويقوم واردر ὐϊουκοὺμ βὰρ νυστάζω. Ἐνίοτε περιφράζουσι διὰ μετοχῆς, ὡς ايشجكم واردر ἰσ̈εδζεὺμ βὰρ ντὴρ, ἢ συνηθέστερον ايشجكم كلدي ἰσ̈εδζεὺμ γγελντὶ οὐριάω, ἐπιθυμῶ νὰ κατουρήσω, μοὶ ἦλθε νὰ οὐρήσω, قوساجغم واركلدي κουσαδζαγὴμ βὰρ, γγελντὶ ἐμετιάω, μοὶ ἔρχεται νὰ ξεράσω. Συνηθέστερον ὅμως περιφράζουσι διὰ τοῦ كوكلم استر γγιοῦνλοὺμ ἰσ̈τὲρ ἡ καρδία μου θέλει, ἤτοι ἔχω ὄρεξιν, ἐπιθυμῶ νὰ....

Σύνθετα ῥήματα ἔχουσι πάμπολλα οἱ Τοῦρκοι, τὰ ὁποῖα, διὰ τὴν ἔνδειαν τῆς γλώσσης των, συνθέττουσιν ἐξ ἑνὸς ὀνόματος ἢ μετοχῆς Ἀραβικῆς καί τινων βοηθητικῶν ῥημάτων, οἷα τὰ ἐφεξῆς, ايتمك ἐτμὲκ ἢ ايلمك εἰλεμὲκ ποιεῖν, κάμνειν, بيورمق μπουγιουρμὰκ ποιεῖν (ἐπὶ Θεοῦ, προφήτου, βασιλέως καὶ ἄλλων μεγάλων ἀνδρῶν), قلمق κηλμὰκ παρέχειν, τελεῖν, οἷον رعايت ايتمك ῥηαὲτ ἐτμὲκ τιμὴν ποιεῖν, ἤτοι τιμᾷν, حاضر ايتمك χαζὴρ ἐτμὲκ ἕτοιμον ποιεῖν, ἑτοιμάζειν, ترك ايلمك τὲρκ εἰλεμὲκ παραιτεῖν, نماز قلمق ναμὰζ κηλμὰκ προσευχὴν τελεῖν, προσεύχεσθαι, تشريف ايتمك τεσ̈ρὶφ ἐτμὲκ τιμᾷν, ἢ ὅταν ὁ λόγος ἐπὶ μεγάλου ἀνδρὸς تشريف بيورمق τεσ̈ρὶφ μπουγιουρμὰκ τιμὴν προσάζειν, ἤτοι τιμᾷν, تشريف بيورك τεσ̈ρὶφ μπουγιούρουν τιμήσατε, ὁρίσατε, ἀξιώσατε. Τὸ παθητικὸν τοῦ ايتمك ἐτμὲκ καὶ ايلمك εἰλεμὲκ εἶναι اولمق ὀλμὰκ, ὅταν ἡ ἄλλη λέξις εἶναι ἐπίθετον, ἢ μετοχὴ ἐνεργητικὴ ἀραβικὴ, καὶ اولنمق ὀλουνμὰκ, ὅτε ἡ ἄλλη λέξις εἶναι οὐσιαστικὸν ὄνομα, ἢ μετοχὴ παθητικὴ ἀραβικὴ, οἷον حاضر اولمق χαζὴρ ὀλμὰκ ἑτοιμάζεσθαι, پاك ايتمك πὰκ ἐτμὲκ καθαρὸν ποιεῖν, καθαρίζειν, پاك اولمق πὰκ ὀλμὰκ καθαρίζεσθαι, امتحان ايتمك ἰμτιχὰν ἐτμὲκ δοκιμασίαν ποιεῖν, ἐρευνᾷν, امتحان اولنمق ἰμτιχὰν ὀλουνμὰκ ἐρευνᾶσθαι, مقبول ايتمك μακμποὺλ ἐτμὲκ λαμβάνειν, δέχεσθαι, مقبول اولنمق μακμποὺλ ὀλουνμὰκ λαμβάνεσθαι. Εὑρίσκονται καὶ ἄλλα τινὰ ῥήματα χρησιμεύοντα πρὸς σύνθεσιν ἑτέρων ῥημάτων, ἐξ ὧν τὰ συνηθέστερα, καὶ περὶ τῶν ὁποίων πολλὰ παραδείγματα εὑρήσεις ἐν τῷ ἡμετέρῳ γραικοτουρκικῷ λεξικῷ εἶναι

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Σχηματισμὸς τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος اولمق ὀλμὰκ εἶναι.

Ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικ.	ايم ἢ لم, καὶ يم ἢ م (1)	ημ,	ουμ,	ιμ,	ϋμ	εἶμαι
	سن (σπανίως سين)	σην,	σουν,	σιν,	σϋν	εἶσαι
	در (σπανίως دير)	ντηρ,	ντουρ,	ντιρ,	ντϋρ	εἶναι
Πληθ.	ايز ἢ از, καὶ يز ἢ ز	ηζ,	ουζ,	ιζ,	ϋζ	εἴμεθα
	سز (σπανίως سيز)	σηζ,	σουζ,	σιζ,	σϋζ	εἶσθε
	ἢ سكز	σηνὶζ,	σουνὺζ,	σινὶζ,	σϋνϋζ	
	درلر	ντηρλὰρ,	ντουρλὰρ,	ντιρλὲρ,	ντϋρλὲρ	εἶναι

Παρατατικὸς καὶ παρακείμενος.

Ἑνικ.	ايدم ἢ ادم (2)	ἠντὴμ,	οὐντοὺμ,	ἰντὶμ,	ϋντϋμ	ἤμην, ἦν
	ايدك ἢ ادك	ἠντὴν,	οὐντοὺν,	ἰντὶν,	ϋντϋν	ἦσο
	ايدي ἢ ادي	ἠντὴ,	οὐντοὺ,	ἰντὶ,	ϋντϋ	ἦτο
Πληθ.	ايدك ἢ ادك	ἠντὴκ,	οὐντοὺκ,	ἰντὶκ,	ϋντϋκ	ἤμεθα
	ايدكز ἢ ادكز	ἠντηνὶζ,	οὐντουνὺζ,	ἰντινὶζ	ϋντϋνϋζ	ἦσθαν
	ايديلر ἢ اديلر	ἠντηλὰρ,	οὐντουλὰρ,	ἰντιλὲρ,	ϋντϋλὲρ.	ἦσαν.

---

(1) Τὸ ايم καὶ لم δὲν ἑνώνονται ποτὲ μὲ τὸ προηγούμενον γράμμα τῆς λέξεως, τὸ δὲ يم καὶ م ἑνώνονται. Τὸ αὐτὸ ἐννόει καὶ περὶ τοῦ ايز καὶ يز, از καὶ ز, π. χ. كوزل ايم ἢ كوزلم γγϋζὲλ ἴμ ὡραῖος εἰμί, كوزل ايز ἢ كوزلز γγϋζὲλ ἴζ ὡραῖοι ἐσμέν, كوزل سين ἢ كوزلسن γγϋζὲλ σὶν, ὡραῖος εἶ, كوزل در ἢ كوزلدر γγϋζὲλ ντὶρ ὡραῖος ἐστὶ, ἢ δίχα τοῦ در ντὶρ ὡς καὶ παρ' Ἕλλησι كوزل ὡραῖος (ἐστὶ δηλ.), كوزل سيز ἢ كوزلسز γγϋζὲλ σὶζ ὡραῖοι ἐστὲ, ὅπου σημειωτέον, ὅτι τὸ سز μόνον ἐν τοῖς βιβλίοις, ἐνίοτε δὲ καὶ παρὰ τοῖς ἐν Ἀνατολῇ Τούρκοις εἶναι εὔχρηστον ἀνθ' οὗ εὐχρηστότερον τὸ سكز, كوزلسكز γγϋζὲλ σινὶζ. Τὸ γ΄. πληθυντικὸν كوزللردر γγϋζελλὲρ ντὶρ καὶ ὄχι كوزلدرلر γγϋζὲλ ντιρλὲρ ὡραῖοι εἰσὶ, ἢ δίχα τοῦ در, كوزللر γγϋζελλὲρ, ἢ ἑνικῶς كوزل γγϋζὲλ εὔμορφοι. Σημείωσαι δὲ, ὅτι τὸ در μὲ παθητικὰς ἀραβικὰς μετοχὰς δὲν φυλάττει τὴν ἁρμονίαν, ἀλλὰ προφέρεται πάντοτε ντὶρ, οἷον معلومدر μαλοὺμ ντὶρ γνωστὸν εἶναι.

(2) Τὸ πρῶτον φωνῆεν τούτου τοῦ χρόνου, ὅτε ἡ ἡγουμένη λέξις λήγει εἰς φωνῆεν, προφέρεται πάντοτε ὡς ι, καὶ τὸ δεύτερον μόνον φυλάττει τὴν ἁρμονίαν, οἷον باباسي ايدي μπαμπασήϊ-ντὴ ὁ πατήρ του ἦτο, اولايدي ὀλάϊ-ντὴ εἴη, ἵνα ᾖ.

Παρατατικὸς ϗ παρακείμενος ἀναφορικός.

Ἑνικ.	ايمشم	ἡμησὴμ,	ὑμουσοὺμ,	ἰμισὶμ,	ὑμουσοὺμ	ἦμην
	ايمشسن	ἡμησσὴν,	ὑμουσσοὺν,	ἰμισσὶν,	ὑμουσσοὺν	ἦσο
	ايمش	ἡμὴσ,	ὑμοὺσ,	ἰμὶσ,	ὑμοὺσ	ἦτο
Πληθ.	ايمشز	ἡμησὴζ,	ὑμουσοὺζ,	ἰμισὶζ,	ὑμουσοὺζ	ἤμεθα
	ايمشسكز	ἡμησσηνὴζ,	ὑμουσσουνοὺζ,	ἰμισσινὶζ,	ὑμουσσουνοὺζ	ἦσεθαν
	ايمشلر	ἡμησλὰρ,	ὑμουσλὰρ,	ἰμισλὲρ,	ὑμουσλὲρ (1)	ἦσαν

Παρακείμενος. — Ὑπερσυντέλικος.

Ἑνικ.	اولدم	ὀλντὲμ	γέγονα ϗ ὑπῆρχα	اولمش ايدم	ὀλμοὺσ οὐντὲμ	ἤμην, ἐγεγόνειν (2)
	اولدك	ὀλντὲν	γέγονας ϗ ὑπῆρχες	اولمش ايدك	ὀλμοὺσ οὐντὲν	ἦσο, ἐγεγόνεις
	اولدي	ὀλντὶ	γέγονε ϗ ὑπῆρχε	اولمش ايدي	ὀλμοὺσ οὐντὶ	ἦτο, ἐγεγόνει
Πλ.	اولدق	ὀλντὺκ	γεγόναμεν ϗ ὑπήρχαμεν	اولمش ايدك	ὀλμοὺσ οὐντὺκ	ἤμην, ἐγεγόνειμεν
	اولدكز	ὀλντυνὺζ	γεγόνατε ϗ ὑπήρχατε	اولمش ايدكز	ὀλμοὺσ οὐντουνοὺζ	ἦτε, ἐγεγόνειτε
	اولدلر	ὀλντυλὰρ	γεγόνασι ϗ ὑπήρχασι	اولمش ايديلر	ὀλμοὺσ οὐντυλὰρ	ἦσαν, ἐγεγόνεισαν.

Μέλλων. — Ἕτερος Μέλλων.

Ἑνικ.	اولورم	ὀλούρουμ	اولاجغم	ὀλατζαγοὺμ	ἔσομαι	γενήσομαι
	الورسن	ὀλούρσουν	اولاجقسن	ὀλατζάκσουν	ἔσῃ	γενήσῃ
	اولور	ὀλοὺρ	اولاجقدر	ὀλατζάκ ντὺρ	ἔσαι	γενήσεται
	ἢ اولوردر	ὀλουρντὺρ	ἢ اولاجق	ὀλατζὰκ		

(1) Οὗτος ὁ χρόνος προφέρεται ϗ κατ' ἀποκοπὴν مشم μησὴμ ἀντὶ ἡμησὴμ εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα ἑνικῶς τε ϗ πληθυντικῶς. Τὸ ἑνικὸν γ΄. πρόσωπον, ὡς ϗ τὸ πληθυντικὸν, προσλαμβάνει πολλάκις ϗ τὸ دور ἐν τέλει, οἷον ايمشدر ἡμησντὴρ κτ. κατὰ τὴν ἁρμονίαν, ἢ κατ' ἀποκοπὴν, مشدر μησντὴρ ἦτο, λέγουσιν ὅτι ἦτο, ايمشلردر ἡμησλὰρ ντὴρ κτ. κατὰ τὴν ἁρμονίαν, ἢ κατ' ἀποκοπὴν مشلردر μησλὰρ ντὴρ ἦσαν, λέγουσιν ὅτι ἦσαν. Τὸ β΄. πληθυντικὸν πρόσωπον γράφεται καὶ ايمشسز ἡμησσὴζ κτ. ἀντὶ ايمشسكز ἡμησσηνὴζ. Ὅτε τὸ ὄνομα πρόσκειται, τότε τὸ ἑνικὸν τρίτου προσώπου εἶναι ἐν χρήσει ἀντὶ τοῦ πληθυντικοῦ γ΄. προσώπου, οἷον كوزللر ايمش γγιουζελλὲρ ἰμὶσ (ἀντὶ ايمشلر ἰμισλὲρ) ὡραῖοι ἦσαν.

(2) Οὗτος ὁ χρόνος γράφεται καθ' ὅλα τὰ πρόσωπα ϗ κατ' ἀποκοπὴν, οἷον اولمشدم ὀλμουσντὲμ, اولمشدك ὀλμουσντὲν, اولمشدي ὀλμουσντὶ, اولمشدك ὀλμουσντὺκ, اولمشدكز ὀλμουσντουνοὺζ, اولمشديلر ὀλμουσντυλάρ. Σπανιώτατα δὲ ἀπαντᾷ ὁ ὑπερσυντέλικος τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος ايمش ايدم ἡμὴσ ἡντὴμ κτ. ἢ κατ' ἀποκοπὴν ايمشدم ἡμησντὴμ κτ.

Πληθ. اولورز ὀλύρυζ | اولاجغز ὀλατζαγὺζ | ἐσόμεθα | γενησόμεθα
اولورسکز ὀλύρσυνυζ | اولاجقسکز ὀλατζάκσηνηζ | ἔσεσθε | γενήσεσθε
ἢ اولورسز ὀλύρσυζ
اولورلر ὀλυρλὰρ | اولاجقلر ὀλατζακλὰρ | ἔσονται | γενήσονται.

Προςακτική.

Ἑνικ. اول ὂλ | ἔσο, | γενοῦ
اولسون ὀλσὺν, ὂσὺν ἢ اولا ὀλὰ | ἔςω, | γενέσθω
Πληθ. اولهلم ἢ اولالم ὀλαλὴμ | ἂς εἴμεθα, | ἂς γένωμεν
اولك ὀλὺν ἢ اولکز ὀλυνὺζ | ἂς εἶσθε, | ἂς γένητε,
اولسونلر ὀλσυνλὰρ (ὀσσυνλὰρ), | ἔςωσαν, | γενέσθωσαν.
ἢ اولالر ὀλαλὰρ

Εὐκτική.

Ἐνεςὼς καὶ παρατατικός.

Ἑνικ. اولایدم ἢ اولیدم ὀλαΐντὴμ | εἴην, | γενοίμην
اولایدك ἢ اولیدك ὀλαΐντὴν | εἴης, | γένοιο
اولایدی ἢ اولیدی ὀλαΐντὴ | εἴη, | γένοιτο
Πληθ. اولایدك ἢ اولیدك ὀλαΐντὴκ | εἴημεν, | γενοίμεθα
الایدکز ἢ اولیدکز ὀλαΐντηνὺζ | εἴητε, | γένοισθε
اولالرایدی ὀλαλὰρ ἠντὴ | εἴησαν | γένοιντο

Παρατατικὸς ὑποθετικός.

Ἑνικ. اولوردم ὀλυρντὺμ | ἤθελον | εἶμαι, | γένω
اولوردك ὀλυρντὺν | ἤθελες | εἶσαι, | γένης
اولوردی ὀλυρντὺ | ἤθελεν | εἶναι, | γένῃ
Πληθ. اولوردق ὀλυρντὺκ | ἠθέλομεν | εἴμεθα, | γένωμεν
اولوردکز ὀλυρντυνὺζ | ἠθέλετε | εἶσθε, | γένητε
اولورلردی ὀλυρλὰρ ντῦ | ἤθελον | εἶναι, | γένωσι (1).

---

(1) Ἐνίοτε δὲ αὐτὸ τοῦτο τοῦ χρόνου εἶναι ἐν χρήσει καὶ ὁ παρατατικὸς τῆς ὁριστικῆς ایدیم ἰστὴμ κτ.

Παρακείμενος.

اولام اولمش ὀλμὺσ̈ ὀλὰμ εἴην, γεγόνοιμι, ἢ اولام ايمش ἰμὶσ̈ ὀλὰμ, κλίνεται μόνον τὸ اولام ὀλὰμ ὡς κατωτέρω, τὸ δὲ اولمش ὀλμὺσ̈, ἢ τὸ ايمش ἰμὶσ̈ μένουσιν ἄκλιτα.

Ὑπερσυντέλικος.

اولايدم اولمش ἢ ايمش ἰμὶσ̈ ἢ ὀλμὺσ̈ ὀλαϊντὴμ εἴην, γεγονείην, κλίνεται μόνον τὸ اولايدم ὀλαϊντὴμ ὡς ἀνωτέρω, τὸ δὲ ايمش καὶ اولمش μένουσιν ἄκλιτα.

Μέλλων.

Ἑνικ.	اولام	ἢ	اولم	ὀλὰμ	ἐσοίμην,	γενησοίμην
	اولاسن	ἢ	اولسن	ὀλασὴν	ἔσοιο,	γενήσοιο
	اولا	ἢ	اوله	ὀλὰ	ἔσοιτο,	γενήσοιτο
Πληθ.	اولاوز	ἢ	اولوز	ὀλαὺζ	ἐσοίμεθα,	γενησοίμεθα
	اولاسكز	ἢ	اولسكز	ὀλασηνὺζ	ἔσοισθε,	γενήσοισθε
	ἢ اولاسز	ἢ	اولسز	ὀλασὴζ		
	لولالر	ἢ	اولهلر	ὀλαλὰρ	ἔσοιντο,	γενήσοιντο (1)

Ὑποτακτική.

Ἐνεςὼς καὶ μέλλων.

Ἑνικ.	ايسم	ἡσὰμ,	ὑσὰμ,	ἰσὲμ,	ὑσὲμ	ἐὰν ὦ,	ὅτε ἔσομαι (2)
	ايسك	ἡσὰν,	ὑσὰν,	ἰσὲν,	ὑσὲν	ἐὰν ᾖς,	ὅτε ἔσῃ
	ايسه	ἡσὰ,	ὑσὰ,	ἰσὲ,	ὑσὲ	ἐὰν ᾖ,	ὅτε ἔςαι
Πληθ.	ايسك	ἡσὰκ,	ὑσὰκ,	ἰσὲκ,	ὑσὲκ	ἐὰν ὦμεν,	ὅτε ἐσόμεθα
	ايسكز	ἡσανὺζ,	ὑσανὺζ,	ἰσενὶζ,	ὑσενὶζ	ἐὰν ἦτε,	ὅτε ἔσεσθε
	ايسهلر	ἡσαλὰρ,	ὑσαλὰρ,	ἰσελὲρ,	ὑσελὲρ	ἐὰν ὦσι,	ὅτε ἔσονται.

---

(1) Καὶ τὸ ἑνικὸν ϗ πληθυντικὸν γ'. πρόσωπον τῆς προςακτικῆς εἶναι ἐν χρήσει ἀντὶ τῦ ἑνικῦ ϗ πληθυντικῦ γ'. προσώπυ τύτυ τῦ χρόνυ.

(2) Οὗτος ὁ χρόνος ἑνύμενος μὲ ὀνόματα εἰς σύμφωνον λήγοντα γράφεται ϗ προφέρεται ὁμοίως κατ' ἀποκοπὴν τῆς πρώτης συλλαβῆς εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα, π. χ. كوزلسم γγιυζέλ-σὲμ ἐὰν ἦμαι εὔμορφος. Ὅτε δὲ ἡ προηγυμένη λέξις λήγει εἰς φωνῆεν, τότε δὲν δέχεται ἀποκοπὴν, ϗ ἡ πρώτη συλλαβὴ προφέρεται πάντοτε ὡς ι, οἷον باباسي ايسم μπαμπασήϊ-σὰμ ἐὰν ἦμαι ὁ πατὴρ

Ἐνεςῶτος اولمق ὀλμὰκ γίνεσθαι. — Παρατατικὸς ϗ ὑπερσυντέλικος.

Ἑνικ.	اولسم ὀλσάμ	ἐὰν ὦ, γένω	(1) اولسيدم ὀλσαϊντήμ	ἐὰν ἤμην
	اولسك ὀλσὰν	ἐὰν ᾖς, γένῃς	اولسيدك ὀλσαϊντὴν	ἐὰν ἦσο
	اولسه ὀλσὰ	ἐὰν ᾖ, γένῃ	اولسيدي ὀλσαϊντὴ	ἐὰν ἦτο
Πλ.	اولسك ὀλσὰκ	ἐὰν ὦμεν, γένωμεν	اولسيدك ὀλσαϊντὴκ	ἐὰν ἤμεθα
	اولسكز ὀλσανὴζ	ἐὰν ἦτε, γένητε	اولسيدكز ὀλσαϊντηνὴζ	ἐὰν ἦσθαν
	اولسلر ὀλσαλὰρ	ἐὰν ὦσι, γένωσι	اولسيديلر ὀλσαϊντηλὰρ	ἐὰν ἦσαν.

Π α ρ α κ ε ί μ ε ν ο ς.

Ἑνικ. اولمش ايسم (2) ὀλμὺς ἰσάμ, κτ. Κλίνεται μόνον τὸ ايسم ἰσάμ ὡς ἀνωτέρω, τὸ δὲ اولمش ὀλμὺς μένει ἄκλιτον.

Μ έ λ λ ω ν Β΄.

اولمش اولورم (3) ὀλμὺς ὀλύρυμ ὅτε ἔσομαι, γενήσομαι. Κλίνεται μόνον τὸ اولورم ὀλύρυμ ὡς ἀνωτέρω, τὸ δὲ اولمش ὀλμὺς μένει ἄκλιτον.

Α΄. Ἀ π α ρ έ μ φ α τ ο ν.

اولمق ὀλμάκ, εἶναι, γίνεσθαι. Κλίνεται ἑνικῶς μόνον ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα.

Β΄. Ἀ π α ρ έ μ φ α τ ο ν.

اولمه ὀλμὰ εἶναι, γίνεσθαι. Κλίνεται κανονικῶς ἑνικῶς τε ϗ πληθυντικῶς.

Μ ε τ ο χ α ί.

α. Ἀ π ό λ υ τ ο ι.

α. ايكن ἰκὲν ϗ κατ' ἀποκοπὴν كن κεν, ϗ اولوركن ὀλύρκεν ὤντας.

β. اولوب ὀλὺπ ὤντας.

Ἐ ν ε ς ώ ς.

اولان ὀλὰν ὤν. Κλίνεται κανονικῶς ἑνικῶς τε ϗ πληθυντικῶς.

τε. Σημείωσαι δὲ ὅτι, ὅτε οὗτος ὁ χρόνος σημαίνει ἐὰν ἤμην, τότε ἀπαντᾶ πολλάκις οὕτω γεγραμμένος مسم μισσὲμ, οἷον حكمسه χάκκμισσε ἐὰν ἦτον ἀληθὲς, دلرلرمسه ντιλερλέρμισε ἐὰν ἐζήτουν.

(1) Σπανίως εἶναι ἐν χρήσει οὗτος ὁ χρόνος ἐκ τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος εἶναι, οἷον ايسيدم ἰσεϊντὶμ κτ. ἢ مسيدم μισεϊντὶμ ἐὰν ἤμην.

(2) Σπανίως ايمش ايسم ἰμὶς ἰσέμ. (3) Σπανίως ايمش اولورم ἰμὶς ὀλύρυμ.

Παρωχήμενοι.

1. ایمش ἢ اولمش ὀλμὺσ̃, ἢ ἰμὶσ̃ (ἄκλιτα) ὁ ὑπάρξας.

2. ایدك ἢ اولدق ὀλντὺκ ἢ ἰντὶκ ὁ ὑπάρξας. Κλίνονται κανονικῶς, καὶ λαμβάνουσιν, ὅτε χρεία, ϗ τὰς κτητικὰς καταλήξεις.

Μέλλων.

1. اولاجق ὀλατζὰκ ἐσόμενος. Κλίνεται κανονικῶς, ϗ προσλαμβάνει ὡσαύτως καὶ τὰς κτητικὰς καταλήξεις.

2. اولیسر ὀλισὲρ ἐσόμενος. Ἄκλιτος ϗ σπανιώτατα ἐν χρήσει.

Τὸ ἀρνητικὸν τοῦ اولمق ὀλμὰκ ποιεῖ اولمامق ὀλμαμάκ· πλὴν, ὅτε σημαίνει μὴ γίνεσθαι, κλίνεται ὁμαλῶς, ὡς τὰ λοιπὰ ἀρνητικά. Ὅτε δὲ σημαίνει μὴ εἶναι, τότε κλίνεται ἀνωμάλως, καὶ ἔχει τόσους μόνον χρόνους, ὅσους τὰ καταφατικὸν, τοὺς δὲ λοιποὺς δανείζεται ἀπὸ τοῦ اولمامق ὀλμαμὰκ μὴ γίνεσθαι.

Σχηματισμὸς τοῦ ἀρνητικοῦ ῥήματος اولمامق ὀλμαμὰκ μὴ εἶναι.

Ὁριστική.

Ἐνεστώς.

Ἑνικ.	دکلم ντεϊλιμ	δὲν εἶμαι
	دکلسن ντεϊλσιν	δὲν εἶσαι
	دکل ντεϊλ ἢ دکلدر ντεϊλντιρ	δὲν εἶναι
Πληθ.	دکلز ντεϊλιζ	δὲν εἴμεθα
	دکلسکز ντεϊλσινιζ ἢ دکلسز ντεϊλσιζ	δὲν εἶσθε
	دکللردر ντεϊλλέρντιρ	δὲν εἶναι

Παρατατικὸς ϗ παρακείμενος.

Ἑνικ.	دکل ایدم ντεϊλ ἰντὶμ	ἢ	دکلدم ντεϊλντιμ	δὲν ἤμουν
	دکل ایدك ντεϊλ ἰντὶν	ἢ	دکلدك ντεϊλντιν	δὲν ἤσουν
	دکل ایدی ντεϊλ ἰντὶ	ἢ	دکلدی ντεϊλντι	δὲν ἦτο.
Πληθ.	دکل لیدك ντεϊλ ἰντὶκ	ἢ	دکلدك ντεϊλντικ	δὲν εἴμεθα
	دکل ایدکز ντεϊλ ἰντινὶζ	ἢ	دکلدکز ντεϊλντινιζ	δὲν εἴσεθαν
	دکل ایدیلر ντεϊλ ἰντιλὲρ	ἢ	دکلدیلر ντεϊλντιλὲρ	δὲν ἦσαν

Παρατατικὸς καὶ παρακείμενος ἀναφορικός.

دكل ايمشم ντεῖλ ἰμισ͂ὶμ ἢ κατ' ἀποκοπὴν دكلمشم ντεῖλμισῶμ δὲν ἤμην. Κλίνεται μόνον ὁ παρατατικὸς ἀναφορικὸς τοῦ اولمق ὀλμὰκ εἶναι, τὸ δὲ دكل ντεῖλ μένει ἄκλιτον.

Παρακείμενος.

Ἑνικ.	اولمادم ὀλμαντὴμ	δὲν ἤμην,	δὲν ἔγινα
	اولمادك ὀλμαντὴν	δὲν ἦσουν,	δὲν ἔγινες
	اولمادي ὀλμαντὴ	δὲν ἦτο,	δὲν ἔγινε
Πληθ.	اولمادق ὀλμαντὴκ	δὲν ἤμεθαν,	δὲν ἐγίναμεν
	اولمادكز ὀλμαντηνὴζ	δὲν εἴσεθαν,	δὲν ἐγίνετε
	اولماديلر ὀλμαντηλὰρ	δὲν ἦσαν,	δὲν ἔγιναν

Ὑπερσυντέλικος.

اولماز ايمشم (1) ὀλμὰζ ἠμισῆμ, ἢ κατ' ἀποκοπὴν اولمازمشم ὀλμάζμισῆμ δὲν ἤμην, οὐκ ἐγεγόνειν. Κλίνεται μόνον τὸ ايمشم ἠμισῆμ.

Μέλλων.

Ἑνικ.	اولمام ὀλμὰμ	δὲν θέλω	εἶμαι	ἢ γένω
	اولمازسن ὀλμάζσην	δὲν θέλεις	εἶσαι	ἢ γένῃς
	اولماز (2) ὀλμὰζ	δὲν θέλει	εἶναι	ἢ γένῃ
Πληθ.	اولمازز ὀλμάζηζ	δὲν θέλομεν	εἴμεθα	ἢ γένωμεν
	اولمازسكز ὀλμάζσηνηζ	δὲν θέλετε	εἶσθε	ἢ γένητε
	اولمازلر ὀλμαζλὰρ	δὲν θέλουν	εἶναι	ἢ γένωσι

Προστακτική.

Ἑνικ.	اولما ὀλμὰ ἢ اولماسن ὀλμάσην	ἂς μὴ ἦσαι
	اولماسون ὀλμάσουν	ἂς μὴ ἦναι
Πληθ.	اولمايالم ὀλμαϊάλημ	ἂς μὴ ἤμεθα
	اولماكز ὀλμάνηζ	ἂς μὴ εἶσθε
	اولماسونلر ὀλμάσουνλαρ	ἂς μὴ εἶναι

Εὐκτική.

Ἐνεστὼς καὶ παρατατικός.

اولمايايدم ὀλμαϊάϊ-ντὴμ μὴ εἴην. Κλίνεται κανονικῶς.

---

(1) Καὶ Στανίως ايمش ايمشم ἰμὶσ ἰμισῖμ κτ.

(2) Τὸ اولماز ὀλμὰζ σημαίνει καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶναι, νὰ γένῃ.

Παρατατικὸς ὑποθετικός.

Ἑνικ.	اولمازدتيم	ὀλμαζντὴμ	δὲν ἤθελον	εἶμαι
	اولمازدتك	ὀλμαζντὴν	δὲν ἤθελες	εἶσαι
	اولمازدتي	ὀλμαζντὴ	δὲν ἤθελεν	εἶναι
Πληθ.	اولمازدتق	ὀλμαζντὴκ	δὲν ἠθέλομεν	εἴμεθαι
	اولمازدتكز	ὀλμαζντηνὴζ	δὲν ἠθέλετε	εἶσθε
	اولمازدتيلر	ὀλμαζντηλὰρ	δὲν ἤθελον	εἶναι.

Π α ρ α κ ε ί μ ε ν ο ς.

ايمش اولامش ἢ اولمامش ἰμιμὶσ ἢ ὀλμαμὴσ. ὀλὰμ μὴ εἴην, μὴ γεγόνοιμι. Κλίνεται μόνον τὸ اولام ὡς ἀνωτέρω.

Υ π ε ρ σ υ ν τ έ λ ι κ ο ς.

ايمش ايمش ἢ اولامش اولايدم ἰμιμὶσ, ἢ ὀλμαμὴσ ὀλαΐντὴμ μὴ εἴην, μὴ γεγονείην. Κλίνεται μόνον τὸ اولايدم ὀλαΐντὴμ ὡς ἀνωτέρω.

Μ έ λ λ ω ν.

Ἑνικ.	اولميام ἢ اولميهم	ὀλμαϊὰμ	μὴ ἐσοίμην,	μὴ γενησοίμην
	اولمياسن ἢ اولميهسن	ὀλμαϊάσην	μὴ ἔσοιο,	μὴ γενήσοιο
	اوليا ἢ اولميه	ὀλμαϊὰ	μὴ ἔσοιτο,	μὴ γενήσοιτο
Πληθ.	اولياوز ἢ اولميهوز	ὀλμαϊάνζ	μὴ ἐσοίμεθα,	μὴ γενησοίμεθα:
	اولمياسكز ἢ اولميهسكز	ὀλμαϊάσηνζ	μὴ ἔσοισθε,	μὴ γενήσοισθε
	اوليالر ἢ اولميهلر	ὀλμαϊαλὰρ	μὴ ἔσοιντο,	μὴ γενήσοιντο.

Υ π ο τ α κ τ ι κ ή.

Ε ν ε σ ῶ ς κ α ὶ μ έ λ λ ω ν.

ايسم ديكل ἢ دكليسم ντεὶλ ἰσὲμ ἐὰν μὴ ὦ. Κλίνεται μόνον τὸ ايسم ἰσὲμ, ὡς ἀνωτέρω.

Ἐνεσὼς τοῦ اولمامق ὀλμαμὰκ μὴ γίνεσθαι.

اولماسم ὀλμάσαμ ἢ اولمزسم ὀλμάζσαμ ἐὰν μὴ ὦ, κτ. Κλίνεται μόνον τὸ سم σαμ κατ' ἀποκοπὴν τοῦ ايسم ὡς ἀνωτέρω.

Παρατατικὸς ἢ ὑπερσυντέλικος.

ايسيدم ديكل ἢ دكليسيدم ντεὶλ ἰσέϊντιμ ἐὰν δὲν ἤμην κτ. Κλίνεται μόνον τὸ ايسيدم ἰσέϊντιμ ὡς ἀνωτέρω. Ἐν τοῖς βιβλίοις ἀπαντᾷ ἀντὶ τούτου τοῦ χρόνου دكلمسدم

ντεῖλμισσεὶμ, دكلميسك ντεῖλμισσεν κτ. κανονικῶς, οἷον اللهدن دكلميسه ἀλλαχῦτὰν ντεῖλμισσε ἐὰν δὲν ἦτον ἐκ Θεῦ.

Παρακείμενος.

ايمش او لماموش ἤ ايميمش ἰμμιῶ ἢ ὀλμαμηῶ ἠσὰμ, ἐὰν μὴ ὦ, κτ. Κλίνεται κανονικῶς μόνον τὸ ايسم ἠσὰμ ὡς ἀνωτέρω.

Μέλλων.

اولوم اولماموش ὀλμαμηῶ ὀλύρεμ δὲν θέλω εἶμαι ἢ γένω κτ. Κλίνεται κανονικῶς μόνον τὸ اولورم ὀλύρεμ ὡς ἀνωτέρω.

Ἀπαρέμφατος.

1. اولمامق ὀλμαμὰκ μὴ εἶναι, μὴ γίνεσθαι. Κλίνεται ἑνικῶς μόνον ὡς τὰ ὀνόματα.
2. اولمييه ἢ اولميا ὀλμαϊά. Κλίνεται ἑνικῶς τε καὶ πληθυντικῶς ὡς τὰ ὀνόματα.

Μετοχαί.

Ἀπόλυτοι.

1. دكل ايكن ντεῖλ ἰκὲν, ἢ اولماز ايكن ὀλμὰζ ἰκὲν, ἢ اولمازكن ὀλμάζκεν ὄντας, γένοντας.
2. اولمايوب ἢ اولميوب ὀλμαϊὴπ ὄντας.

Ἐνεστώς.

اولميان ἢ اولمين ὀλμαϊὰν ὁ μὴ ὤν. Ἄκλιτος.

Παρῳχήμενοι.

1. دكليمش ντεῖλ ἰμὶῶ, ἢ ايميمش ἰμιμὶῶ ὁ μὴ ὑπάρξας. Εἶναι ἄκλιτος.
2. دكليدك ντεῖλ ἰντὶκ ἢ اولمادق ὀλμαντὺκ ὁ μὴ ὑπάρξας. Κλίνονται καὶ προσλαμβάνουσι καὶ τὰς κτητικὰς καταλήξεις.

Μέλλων.

اولمياجق ἢ اولميه‌جك ὀλμαϊατζὰκ ὁ μὴ ἐσόμενος. Κλίνεται ὡς τὰ ὀνόματα, καὶ δέχεται καὶ τὰς κτητικὰς καταλήξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περὶ συζυγίας τῶν ῥημάτων.

Εἴπαμεν ἀνωτέρω, ὅτι ὅλα τὰ Τουρκικὰ ῥήματα ὁποιουδήποτε εἴδους λήγουσιν εἰς مك μὰκ, ἢ مك μὲκ, καὶ ὅτι ὅλα σχηματίζονται καθ᾽ ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τύπον, φυλαττομένης μόνον

τῆς ἁρμονίας. Τὰ ἀρνητικὰ μόνον πάσχυσιν ἀνωμαλίαν τινὰ εἰς τὴν ὁριστικὴν μετοχὴν, καὶ εἰς τὸ πρῶτον πρόσωπον τῦ ἐνεστῶτος τῆς ὁριστικῆς, διὸ καὶ περὶ τύτων θέλομεν λαλήσει μετὰ τὰ καταφατικά. Ἰστέον δὲ, ὅτι τὸ πρῶτον ἀπαρέμφατον εἰς مق-μὰκ ἢ مك μὲκ εἶναι ἡ βάσις καὶ τὸ θέμα τῶν ῥημάτων, καὶ ἐκ τύτυ σχηματίζονται τὸ Β΄. ἀπαρέμφατον, ἡ ὁριστικὴ μετοχὴ, καὶ ἡ εἰς مش μίσ μετοχὴ, ἐξ ὧν σχηματίζονται οἱ λοιποὶ χρόνοι ὅλων τῶν ῥημάτων. Διὰ τῦτο πρὸ πάντων ἀναγκαῖον εἶναι νὰ προτάξωμεν τὸν τρόπον, καθ᾽ ὃν σχηματίζονται ὗτοι οἱ τρεῖς χρόνοι.

1. Τὸ Β΄. ἀπαρέμφατον τῶν καταφατικῶν ῥημάτων σχηματίζεται ἀφαιρέσει τῦ مق μὰκ καὶ مك μὲκ καὶ προσθέσει ἀντὶ τῦ مق μὰκ τῦ ا ἢ ه α, καὶ ἀντὶ τῦ مك μὲκ τῦ ه ε, οἷον آتمق ἀτ μὰκ ῥίπτειν, τὸ Β΄. ἀπαρέμφατον آتا ἢ آته ἀτ-μὰ, سومك σεβ-μὲκ ἀγαπᾶν, τὸ Β΄. ἀπαρέμφατον سوه σεβ-μέ. Ὅτε δὲ πρὸ τῦ μὰκ καὶ μὲκ ὑπάρχει φωνῆεν, τότε τίθεται يا ἢ يه ιά, καὶ يه ιὲ, π. χ. اوليا ἢ اوليه ἄβλα-ιά ἐκ τῦ ἄβλα-μὰκ θηρεύειν, سويليه σöϊλε-ιὲ ἐκ τῦ سويلمك σöϊλε-μὲκ λαλεῖν. Σημείωσαι δὲ, ὅτι ἐπὶ τῶν ἐχόντων πρὸ τῦ μὲκ ت τ, τρέπεται τῦτο εἰς د ντ, οἷον ايده ἐντὲ ἐκ τῦ ايتمك ἐτ-μὲκ ποιεῖν· τὸ δὲ ت τ τῶν διαβατικῶν ῥημάτων εἰς مق μὰκ ἔξεστι τρέπειν ἢ μὴ, οἷον چاغرتمق τζαγηετμὰκ μεταπέμπεσθαι, προσάζειν νὰ κράξῃ τινὰ, τὸ Β΄. ἀπαρέμφατον چاغرده τζαγηεντὰ, ἢ چاغرته τζαγηετά.

2. Ἡ ὁριστικὴ μετοχὴ γίνεται ἀφαιρέσει τῦ مق μὰκ ἢ مك μὲκ καὶ προσθέσει τῦ ر, τὸ ὁποῖον μετὰ μὲν φωνῆεν προφέρεται ρ, μετὰ δὲ σύμφωνον ηρ, υρ, ιρ, ϋρ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον اولار ἄβλὰ-ρ θηρεύων ἐκ τῦ ἄβλα μὰκ θηρεύειν, اورور βυρ-ὺρ τύπτων ἐκ τῦ اورمق βυρ-μὰκ τύπτειν, ويرور βερ-ὶρ διδὼν ἐκ τῦ ويرمك βερ-μὲκ διδόναι κτ., ὅπυ σημειωτέον, 1) Τὰ πρὸ τῦ مق μὰκ ἢ مك μὲκ εἰς ل λ, ن ν, ἢ ر ρ λήγοντα ῥήματα δίχα φωνήεντος κατόπιν προσλαμβάνυσι καὶ τὸ ἀργὸν و πρὸ τῦ ر, ὡς ἀνωτέρω βλέπεις اورور βυρὺρ καὶ ويرور βερὶρ, καὶ آلور ἀλ-ὴρ λαμβάνων ἐκ τῦ آلمق ἀλ-μὰκ λαμβάνειν, καὶ سونور σεβιν-ὶρ χαίρων ἐκ τῦ سونمك σεβιν-μὲκ χαίρειν. 2) Τὸ ت τ τρέπεται, ὡς ἐπὶ τῦ Β΄. ἀπαρεμφάτυ ἐν ταῖς αὐταῖς περιστάσεσιν, εἰς د ντ, οἷον ايدر ἐντὲρ ποιῶν, چاغردر τζαγηεντὴρ ἢ چاغرتر τζαγηρτὴρ μεταπεμπόμενος. 3) Ἐξαιρῦνται τῦ ἀνωτέρω κανόνος τὰ πρὸ τῦ مق μὰκ καὶ مك μὲκ εἰς σύμφωνον λήγοντα, διότι ταῦτα πάντοτε δὲν δέχονται τὸ ἁρμονικὸν φωνῆεν τῆς μετοχῆς, οἷον آتمق ἀτ μὰκ ῥίπτειν ποιεῖ آتر ἀτ-αρ ῥίπτων, ايتمك ἐτ-μὲκ ποιεῖν, ايدر ἐντὲρ ποιῶν, اويمق ὑϊμὰκ μιμεῖσθαι, ποιεῖ اويير ὑϊὰρ μιμύμενος καὶ ὄχι اوير ὑϊὲρ, τὸ ὁποῖον ἡ χρῆσις μόνον διδάσκει. 4) Ἐπὶ τῶν πολυσυλλάβων τρέπεται τὸ ق εἰς غ, οἷον براقمق μπῖρακ-μὰκ ἐᾶν, براغر μπῖραγὰρ ἐῶν.

3. Ἡ εἰς مش μετοχὴ σχηματίζεται μεταβολῇ τῦ مق μὰκ ἢ مك μὲκ εἰς مش μὴς,

μοῦ, μίσ, μοῦ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον آتمش ἀτ-μὴσ ῥίψας ἐκ τοῦ آتمق ἀτ-μὰκ ῥίπτειν, اوقومش ὀκου-μοῦσ ἀναγνώσας ἐκ τοῦ اوقومق ὀκουμὰκ ἀναγινώσκειν.

Ἡ συζυγία παντὸς εἴδους ἀρνητικῶν ῥημάτων εἶναι ἡ εὐκολωτάτη οἱουδήποτε ἄλλου καταφατικοῦ ῥήματος, καθότι ἡ πρὸ τοῦ μὰκ ϗ μὲκ συλλαβὴ λήγει εἰς φωνῆεν α ἢ ε, ϗ ἑπομένως εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς ὁριστικῆς μετοχῆς δὲν ἀπαντᾷ κἀμμία ἐξαίρεσις· σχηματίζεται δὲ αὕτη ἀφαιρέσει τοῦ μὰκ ϗ μὲκ, ϗ προσθέσει τοῦ ز, οἷον بقممق μπάκμαμακ μὴ κυττάζειν, بقمز μπακμὰζ μὴ κυττάζων· بقهمامق μπακάμαμακ μὴ ἐμπορεῖν κυττάζειν, بقهماز μπακάμαζ μὴ ἐμπορῶν κυττάζειν· سومامك σέβμεμεκ μὴ ἀγαπᾷν, سومز σεβμὲζ μὴ ἀγαπῶν· سوهمامك σεβέμεμεκ μὴ ἐμπορεῖν ἀγαπᾷν, سوهمز σεβέμεζ μὴ ἐμπορῶν ἀγαπᾷν (1).

Τούτων προτεθέντων, ἔστωσαν πρὸς γύμνασιν δύο παραδείγματα καταφατικῶν ϗ ἀρνητικῶν ῥημάτων, τοῦ μὲν εἰς μὰκ, τοῦ δὲ εἰς μὲκ, οἷον بقمق μπακμὰκ κυττάζειν, بقممق μπάκμαμακ μὴ κυττάζειν· سومك σεβμὲκ ἀγαπᾷν, سومامك σέβμεμεκ μὴ ἀγαπᾷν.

Ὁ ρ ι σ τ ι κ ή.

Ἐ ν ε σ τ ῶ ς (2).

Ἑνικ.	بقرم	μπακάρ-ημ	κυττάζω	سورم	σεβέρ-ιμ	ἀγαπῶ
	بقرسن	μπακάρ-σην	κυττάζεις	سورسن	σεβέρ-σιν	ἀγαπᾷς
	بقر (بقردر	μπακάρ	κυττάζει	سور (سوردر	σεβέρ	ἀγαπᾷ
Πληθ.	بقرز	μπακάρ-ηζ	κυττάζομεν	سورز	σεβέρ-ιζ	ἀγαπῶμεν
	بقرسکز	μπακάρ-σηνηζ	κυττάζετε	سورسکز	σεβέρ-σινιζ	ἀγαπᾶτε
	بقرلر (بقرلردر	μπακαρ-λὰρ	κυττάζουν	سورلر (سورلردر	σεβερ-λὲρ	ἀγαπῶσι

(1) Σημείωσαι δὲ περὶ τῆς προσῳδίας τῶν χρόνων τῶν καταφατικῶν ῥημάτων 1) εἰς τοὺς ἐκ μετοχῆς ἢ τοῦ Β΄ ἀπαρεμφάτου ϗ τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος συνθέτους χρόνους ὁ τόνος μένει πάντοτε εἰς τὴν μετοχὴν ἢ εἰς τὸ Β΄ ἀπαρέμφατον, ἡ δὲ βοηθητικὴ κατάληξις δὲν ἐπιδέχεται τόνον, πλὴν τοῦ πληθ. ά. προσώπου τῆς προστακτικῆς, τῆς εἰς ῥὰκ ἢ ῥὲκ μετοχῆς, ϗ εἰς δζὰκ ἢ δζὲκ μέλλοντος μετοχῆς, ὅπου ὁ τόνος ἐννοεῖται εἰς τὴν λήγουσαν τῆς καταλήξεως· 2) εἰς τοὺς χρόνους, ὅσοι συντίθενται ἐκ τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος ϗ τοῦ ά ἀπαρεμφάτου κατ᾽ ἀποκοπὴν τοῦ μὰκ ἢ μὲκ, ὁ τόνος ἐννοεῖται πάντοτε εἰς τὴν λήγουσαν τῆς καταλήξεως πλὴν τοῦ πληθ. Β΄. προσώπου τῆς προστακτικῆς, ὅπου ὁ τόνος ἐννοεῖται πρὸ τῆς καταλήξεως, οἷον σέβιν ἀγαπήσατε.

Ὁ δὲ τόνος τῶν χρόνων τῶν ἀρνητικῶν καὶ ἀδυνάτως ἀρνητικῶν ῥημάτων δὲν δέχεται κἀμμίαν ἐξαίρεσιν, ἀλλὰ μένει πάντοτε εἰς τὴν μετοχὴν, ἢ εἰς τὸ ἀπαρέμφατον, ϗ τὸ βοηθητικὸν δὲν δέχεται ποτὲ τόνον. Τὸ αὐτὸ ἐννόει ϗ περὶ τῶν ἀρνητικῶν θετικῶν ἐπιῤῥημάτων, ϗ τῶν ἀπαρεμφάτων τῶν προσλαμβανόντων διαφόρους καταλήξεις πρὸς παράστασιν διαφόρων σημαινομένων.

(2) Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ὁριστικῆς μετοχῆς ϗ τοῦ ἐνεστῶτος τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος, πλὴν τοῦ πρώτου ἑνικοῦ προσώπου τῶν ἀρνητικῶν, ὅπου τὸ ز ἀποβάλλεται, καὶ δὲν λέγομεν μπακμάζ-ημ ἀλλὰ

Ἑν.	بقمم ἢ بقمام	μπακμάμ	δὲν κυττάζω	سومم	σεβμέμ	δὲν ἀγαπῶ
	بقمزسن	μπακμάζ-σην	δὲν κυττάζεις	سومزسن	σεβμέζ-σιν	δὲν ἀγαπᾷς
	بقمز	μπακμάζ	δὲν κυττάζει	سومز	σεβμέζ	δὲν ἀγαπᾷ
Πληθ.	بقمزز	μπακμάζ-ηζ	δὲν κυττάζομεν	سومزز	σεβμέζ-ιζ	δὲν ἀγαπῶμεν
	بقمزسكز	μπακμάζ-σηνηζ	δὲν κυττάζετε	سومزسكز	σεβμέζ-σινιζ	δὲν ἀγαπᾶτε
	بقمزلر	μπακμαζ-λαρ	δὲν κυττάζουν	سومزلر	σεβμεζ-λὲρ	δὲν ἀγαποῦν.

Ἐνεστὼς Συνεχής (1).

Ἑνικ.	بقيورم	μπακά-ϊορουμ	κυττάζω ἤδη	سويورم	σεβέ-ϊορουμ	ἀγαπῶ ἤδη
	بقيورسن	μπακά-ϊορσουν	κυττάζεις ἤδη	سويورسن	σεβέ-ϊορσουν	ἀγαπᾷς ἤδη
	بقيور	μπακά-ϊορ	κυττάζει ἤδη	سويور	σεβέ-ϊορ	ἀγαπᾷ ἤδη
Πληθ.	بقيورز	μπακά-ϊορουζ	κυττάζομεν ἤδη	سويورز	σεβέ-ϊορουζ	ἀγαπῶμεν ἤδη
	بقيورسكز	μπακά-ϊορσουνουζ	κυττάζετε ἤδη	سويورسكز	σεβέ-ϊορσουνουζ	ἀγαπᾶτε ἤδη
	بقيورلر	μπακά-ϊορλαρ	κυττάζουν ἤδη	سويورلر	σεβέ-ϊορλαρ	ἀγαποῦν ἤδη
Ἑν.*	بقميورم (2)	μπάκμα-ϊορουμ	δὲν κυττάζω ἤδη	سوميورم	σέβμε-ϊορουμ	δὲν ἀγαπῶ ἤδη

Παρατατικός (3).

Ἑνικ.	بقردم	μπακάρ-ντημ	ἐκύτταζον	سوردم	σεβέρ-ντιμ	ἀγαποῦσα
	بقردك	μπακάρ-ντην	ἐκύτταζες	سوردك	σεβέρ-ντιν	ἀγαποῦσες
	بقردي	μπακάρ-ντη	ἐκύτταζε	سوردي	σεβέρ-ντι	ἀγαποῦσε
Πληθ.	بقردق	μπακάρ-ντηκ	ἐκυττάζομεν	سوردك	σεβέρ-ντικ	ἀγαποῦσαμεν
	بقردكز	μπακάρ-ντηνηζ	ἐκυττάζετε	سوردكز	σεβέρ-ντινιζ	ἀγαποῦσατε
	بقرلردر	μπακαρλάρ-ντηρ	ἐκύτταζον	سورلردر	σεβερλέρ-ντιρ	ἀγαποῦσαν.
Ἑν.*	بقمزدم	μπακμάζ-ντημ	δὲν ἐκύτταζον	سومزدم	σεβμέζ-ντιμ	δὲν ἀγαποῦσα.

μπακμάμ· οἱ δὲ λοιποὶ χρόνοι τῶν ἀρνητικῶν ἐπὶ πάσης ἐγκλίσεως σχηματίζονται κατὰ τοὺς κανόνας τῆς συζυγίας τῶν καταφατικῶν ῥημάτων, δι᾽ ὃ καὶ τὸ πρῶτον πρόσωπον αὐτῶν μόνον ἐσημειώθη μὲ ἀστερίσκον, τὰ δὲ λοιπὰ εὐκόλως ἐμπορεῖ νὰ σχηματίσῃ ὁ ἀναγνώστης ἀφ᾽ ἑαυτοῦ.

(1) Οὗτος ὁ χρόνος σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ Β΄ ἀπαρεμφάτου προσθέσει τοῦ يورم ϊορουμ, καὶ σημαίνει ἐνέργειαν ἐν τῷ γίνεσθαι, καὶ τοῦτο ἐκφράζεται ἑλληνιστὶ, ἀραβιστὶ καὶ ἀγγλιστὶ διὰ μετοχῆς καὶ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, οἷον كليورم γγελίϊορουμ ἐρχόμενος διατελῶ, τυγχάνω انا جاي i am coming.

(2) Ἀντὶ τούτου εἶναι εὐχρηστότερος ὁ πρῶτος ἐνεστὼς προτάξει τοῦ شمدي σἵμντι, ἢ شمديكي σἵμντικι χαλντέ, ἤδη, κατὰ τὸ παρὸν, π. χ. شمدي , شمديكي حالده اتمز σἵμντι ἢ σἵμντικι χαλντὲ ἀτμάζ δὲν ῥίπτει κατὰ τὸ παρὸν, οὐ ῥίπτων τυγχάνει, ἀντὶ اتميور ἄτμαϊορ.

(3) Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ὁριστικῆς μετοχῆς καὶ τοῦ παρατατικοῦ τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος κατ᾽ ἀποκοπὴν τῆς πρώτης συλλαβῆς ἢ μὴ, πλὴν τὸ πρῶτον συνηθέστερον.

Παρατατικὸς ἀναφορικὸς (1).

Ἑνικ.	بقرمشم	μπακάρ μησῆμ	ἐκύτταζον	λέγουσιν ὅτι	سورمشم	σεβέρ-μισῆμ	ἀγαποῦσα	λέγουσιν ὅτι
	بقرمشسن	μπακάρ-μησῆν	ἐκύτταζες		سورمشسن	σεβέρ-μισῆν	ἀγαποῦσες	
	بقرمش	μπακαρμησ	ἐκύτταζε		سورمش	σεβερ-μισ	ἀγαποῦσε	
Πλ.	بقرمشز	μπακάρ-μησῆζ	ἐκυττάζομεν		سورمشز	σεβέρ-μισῆζ	ἀγαποῦσαμεν	
	بقرمشسکز	μπακάρ μησῆνιζ	ἐκυττάζετε		سورمشسکز	σεβέρ μισῆνιζ	ἀγαποῦσατε	
	بقرلرايمش	μπακαρλάρ-ημησ	ἐκύτταζον		سورلرايمش	σεβερλέρ-ιμισ	ἀγαποῦσαν	
Ἑν.*	بقمزمشم	μπακμάζ-μησῆμ	λέγουσιν ὅτι δὲν ἐκύτταζον.		سومزمشم	σεβμέζ-μισῆμ	λέγουσιν ὅτι δὲν ἀγαποῦσα.	

Παρακείμενος ἢ ἀόριστος (2).

Ἑνικ.	بقدم	μπακ-τῆμ	ἐκύτταξα	سودم	σεβ-ντῆμ	ἀγάπησα
	بقدك	μπακ-τῆν	ἐκύτταξας	سودك	σεβ-ντῆν	ἀγάπησας
	بقدي	μπακ-τῆ	ἐκύτταξε	سودي	σεβ-ντῆ	ἀγάπησε
Πληθ.	بقدق	μπακ-τῆκ	ἐκυττάξαμεν	سودك	σεβ-ντῆκ	ἀγαπήσαμεν
	بقدکز	μπακ τῆνιζ	ἐκυττάξατε	سودکز	σεβ ντῆνιζ	ἀγαπήσατε
	بقديلر	μπακ-τηλὰρ	ἐκύτταξαν	سوديلر	σεβ-ντιλὲρ	ἀγάπησαν
Ἑνικ.*	بقمدم	μπακμαντῆμ	δὲν ἐκύτταξα	سومدم	σεβμεντῆμ	δὲν ἀγάπησα.

---

(1) Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ὁρισικῆς μετοχῆς ϗ τοῦ ἀναφορικοῦ παρατατικοῦ τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος κατ᾽ ἀποκοπὴν τῆς πρώτης συλλαβῆς, τὸ συνηθέστερον, ἢ μὴ, εἰς τὸν ὁποῖον χρόνον ἐνίοτε, μάλιστα δὲ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς, προστίθεται ἐν τῷ τέλει ϗ τὸ دور ντηρ, ντυρ, ντιρ, ντῦρ κατὰ πλεονασμὸν ἐπὶ παντὸς προσώπου ϗ ἀριθμοῦ. Σημείωσαι δὲ ἐν γένει, ὅτι οἱ ἀναφορικοὶ χρόνοι εἶναι τότε μόνον ἐν χρήσει, ὅτε ὁ λαλῶν περί τινος πράγματος ἔχει κάποιαν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ἀληθείας αὐτοῦ, ἢ ἐπερειδόμενος εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰς μαρτυρίας τῶν ἄλλων ἀνθρώπων λαλεῖ, π. χ. قرنداشك اون ياشنده ايكن نحو اوقور ايمش καρηντασῆν ὂν γιασῆντα ἰκὲν, ναχοῦ ὀκὺρ ἰμὴσ, λέγουσιν ὅτι ὁ ἀδελφός σου, δώδεκα χρόνων ὤντας, ἐσπούδαζε τὸ συντακτικόν.

Οὗτος ὁ παρατατικὸς, ϗ ὁ πρὸ αὐτοῦ, ὅτε σημαίνουσιν ἐνέργειαν ἐν τῷ γίνεσθαι, τότε σχηματίζονται ἀπὸ τοῦ τρίτου ἑνικοῦ προσώπου τοῦ συνεχοῦς ἐνεστῶτος ϗ τῶν παρατατικῶν τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος ὀλμὰκ εἶναι, π. χ. بقيوردم μπακάϊορ-ντῆμ ἐτύγχανον κυττάζων, بقميوردم μπακμάϊορ-ντῆμ δὲν ἐτύγχανον κυττάζων, بقيورمشم μπακαϊόρμησῆμ λέγουν ὅτι ἐτύγχανον κυττάζων, بقميورمشم μπακμαϊόρμησῆμ λέγουν ὅτι δὲν ἐτύγχανον κυττάζων κτ. π. χ. دون انانك اوليور ايمش ντὸν ἀνὰν ὀλοῦϊορ ἰμὴσ λέγουν, ἢ ἤκουσα ὅτι χθὲς ἡ μήτηρ σου ἦτον ἢ ἐκινδύνευε ν᾽ ἀποθάνῃ.

(2) Σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἀφαιρέσει τοῦ μὰκ ϗ μὲκ, ϗ προσθέσει τοῦ παρατα-

Παρακείμενος ἢ ἀόριστος ἀναφορικοὶ (1).

Ἑνικ.	بقمشم	μπακ-μησὴμ	ἐκύτταξα	سومشم	σεβ-μισὶμ	ἀγάπησα
	بقمشسن	μπακ-μησὴν	ἐκύτταξας	سومشسن	σεβ-μισσὶν	ἀγάπησας
	بقمش	μπακ-μὴς	ἐκύτταξε	سومش	σεβ-μὶς	ἀγάπησε
Πληθ.	بقمشز	μπακ-μησὴζ	ἐκυττάξαμεν	سومشز	σεβ-μισὶζ	ἀγαπήσαμεν
	بقمشسكز	μπακ-μησσινὴζ	ἐκυττάξατε	سومشسكز	σεβ-μισσινὶζ	ἀγαπήσατε
	بقمشلردر	μπακ-μησλὰρ ντὴρ	ἐκύτταξαν	سومشلردر	σεβ-μισλέρ-ντιρ	ἀγάπησαν
Ἑν. *	بقمامشم	μπακμάμησημ λέγουσιν ὅτι δὲν ἐκύτταξα.		سومامشم	σεβμέμισιμ	λέγουσιν ὅτι δὲν ἠγάπησα.

Ὑπερσυντέλικος (2).

Ἑνικ.	بقمش ايدم	μπακμὴς ἠτὴμ εἶχε κυττάξω κτ.	سومش ايدم σεβμὶς ἰντὶμ, εἶχον ἀγαπήσω.
*	بقمامش ايدم	μπακμαμὴς ἠντὴμ δὲν εἶχε κυττάξω.	سومامش ايدم σεβμεμὶς ἰντὶμ, δὲν εἶχεν ἀγαπήσω.

τικοῦ τοῦ ὀλμὰκ εἶναι κατὰ συγκοπὴν τῆς πρώτης συλλαβῆς, τοῦ ὁποίου τὸ ق ἐν τέλει λέξεως, ἢ ἐ[πι]γομένων ἢ ἑπομένων τῶν δασέων γραμμάτων προφέρεται ὡς τ.

(1) Σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἀφαιρέσει τοῦ μὰκ ἢ μὲκ, ἢ προσθέσει τοῦ ἀναφορικοῦ παρατατικοῦ τοῦ ὀλμὰκ εἶναι κατὰ συγκοπὴν, ἢ προσλαμβάνει πολλάκις, μάλιστα δὲ ἐν τῷ γράφειν τὸ πλεονάζον در ντηρ, ντυρ, ντιρ, ντῦρ ἐπὶ παντὸς προσώπου ἢ ἀριθμοῦ, οἷον سومشمدر σιβμισῖμ ντὶρ λέγουν ὅτι ἠγάπησα, κτ. ἡ δὲ χρῆσις αὐτοῦ εἶναι ὡς ἡ τοῦ ἀναφορικοῦ παρατατικοῦ ἐπὶ ἀμφιβόλου διηγήσεως, π. χ. شو كتابي اوقومشمسن σοῦ κιταμπὴ ὀκουμέσμισιν, ἐδιάβασες τοῦτο τὸ βιβλίον;

(2) Οὗτος ὁ χρόνος σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ἀναφορικῆς μετοχῆς ἢ τοῦ παρατατικοῦ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος κατὰ συγκοπὴν ἢ μὴ, ἢ ἐπειδὴ μόνον ὁ παρατατικὸς τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος κλίνεται, διὰ τοῦτο ἐσημειώσαμεν τὸ πρῶτον μόνον πρόσωπον, τὰ δὲ λοιπὰ εὐκόλως ἐμπορεῖ νὰ εὕρῃ ὁ ἀναγνώστης εἰς τὴν συζυγίαν τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, ἢ μόνον τὸ πληθυντικὸν γ΄. πρόσωπον ἐξαιρεῖται, διότι ποιεῖ بقمشلر ايدي μπακμησλὰρ ἠντὴ ἢ ἔχι بقمش ايديلر μπακμὴς ἠντηλὰρ εἶχε κυττάξω.

Ὑπάρχει ἢ ἕτερος ὑπερσυντέλικος ἐν χρήσει σχηματιζόμενος ἐκ τοῦ παρακειμένου τοῦ πρωτοτύπου ῥήματος ἢ τοῦ παρατατικοῦ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ὀλμὰκ εἶναι, κλινομένου μόνον ἑνὸς ἐκ τῶν δύο, ἢ ἢ ἀμφοτέρων, π. χ. بقدم ايدي μπακτὴμ ἠντὴ, ἢ بقدي ايدم μπακτὴ ἠντὴμ, ἢ بقدم ايدم μπακτὴμ ἠντήμ· διαφέρει δὲ κατὰ τοῦτο ἀπὸ τοῦ αἰωτέρω ὑπερσυντελικοῦ, καθότι οὗτος σημαίνει μᾶ-

Υπερσυντέλικος ἀναφορικὸς (1).

Ἑνικ. بقمش ايمشم μπακμὴσ ἠμησήμ, λέγυν ὅτι εἶχε κυττάξω. سومش ايمشم σεβμὶσ ἰμισίμ, λέγυν ὅτι εἶχεν ἀγαπήσω.

Ἑν.* بقممش ايمشم μπακμαμὴσ ἠμησὴμ λέγυν ὅτι δὲν εἶχε κυττάξω. سومهش ايمشم σεβμεμὶσ ἰμισὶμ λέγυν ὅτι δὲν εἶχεν ἀγαπήσω.

Μέλλων Α΄.

Ἑνικ. بقرم μπακάρημ θέλω κυττάξει. سورم σεβέριμ θέλω ἀγαπήσει.

Ἑνικ. بقمم μπακμὰμ δὲν θέλω κυττάξει. سومم σεβμὲμ δὲν θέλω ἀγαπήσει.

Σχηματίζεται ὡς ὁ ἐνεςὼς ἀπαραλλάκτως:

Πολλάκις ὅμως ἐκφράζυσιν οἱ Τῦρκοι τὸν μέλλοντα διὰ μετοχῆς μέλλοντος χρόνυ ἢ τῆς ὁριςικῆς τῦ ὑπαρκτικῦ ῥήματος, ὡς ὁρᾷς κατωτέρω.

Μέλλων Β΄. (2)

Ἑν.	بقاجغم	μπακαδζαγ-ὴμ	θέλω κυττάξει	سوجكم	σεβεδζε-ῖμ	θέλω ἀγαπήσει
	بقاجقسن	μπακαδζάκ-σην	θέλεις κυττάξει	سوجكسن	σεβεδζέκ-σιν	θέλεις ἀγαπήσει
	بقاجق	μπακαδζὰκ	θέλει κυττάξει	سوجك	σεβεδζὲκ	θέλει ἀγαπήσει
Πλ.	بقاجغز	μπακαδζαγ-ὴζ	θέλομεν κυττάξει	سوجكز	σεβεδζε-ῖζ	θέλομεν ἀγαπήσει
	بقاجقسكز	μπακαδζάκ-σηνηζ	θέλετε κυττάξει	سوجكسكز	σεβεδζέκ-σινιζ	θέλετε ἀγαπήσει
	ἢ بقاجقسز	μπακαδζάκ-σηζ		ἢ سوجكسز	σεβεδζὲκ-σιζ	
	بقاجقلر	μπακαδζακ-λὰρ	θέλυν κυττάξει	سوجكلر	σεβεδζὲκ-λὲρ	θέλυν ἀγαπήσει.

κρυνότερου χρόνυ διάςημα, π. χ. پدرك كلدي ايسه سفرەدن قالقمش ايدم πεντερὶν γγελντὶ ἰσὲ, σοφραντᾶν καλκμὴσ ἠντὴμ, ὅτε ἦλθεν ὁ πατήρ σε, ἐγὼ εἶχε συκωθῶ ἀπὸ τὰ τραπέζι πρὸ πολλῦ.

(1) Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ἀπαρεμφάτε μετοχῆς, ἀκλίτε μενέσης ἢ τῦ μόνε κλινομένε ἀναφορικῦ ὑπερσυντελικῦ τῦ ὑπαρκτικῦ ῥήματος, ὅπυ ἂς ζητείτω ὁ ἀναγνώςης τὴν κλίσιν· γράφεται δὲ ἂς κατ' ἀποκοπὴν, ἂς ἐν τῷ γράφειν προσαρτᾶται ἂς τὸ πλεονάζον در ντηρ, ντυρ, ντιρ, ντῦρ ἐνίοτε, π. χ. سومش ايمشدر σεβμὶσ ἰμισὶμ-ντὶρ ἢ سومشمشدر σεβμισ-μισ μ-ντὶρ, λέγυν ὅτι εἶχεν ἀγαπήσω. Οὗτος ὁ χρόνος σημαίνει ἀναφορὰν ἂς ἀμφιβολίαν, π. χ. اوته كون كويدن كلور ايكن قرنداشك بزي كورمش ايمش ὀτὲ γγῦν κιοϊντὰν γγελὶρ ἰκὲν, καρηντασὴν μπιζὶ γγῦρμῦσ ἰμῦσ, προχθὲς, ὅτε ἠρχόμεθα ἀπὸ τὸ χωρίον μας εἶχεν ἰδῆ, λέγει ὁ ἀδελφός σε.

(2) Τὰ τρίτα πρόσωπα λαμβάνυν ἐνίοτε ἂς τὸ در ντὴρ κτ. πρὸς περισσοτέραν ἔμφασιν, οἷον بقاجقدر μπακαδζάκ-τηρ θέλει κυττάξει.

Ἐγ. * بقمیه‌جغم μπακμαϊαδζαγὶμ δὲν θέλω κυτ-τάξει. — سومیه‌جغم σεβμεϊεδζεῖμ δὲν θέλω ἀγαπήσει.

Προςακτική.

Ἐνεςὼς ἢ ἀόριςος.

Ἑνικ.	بق	μπὰκ κύτταζε, κύτταξε	سو	σὲβ ἀγάπα, ἀγάπησον
	بقسون	μπάκ-σὴν ἂς κυττάζῃ, κυττάξῃ	سوسون	σεβ-σὴν ἂς ἀγαπᾷ, ἀγαπήσῃ
Πληθ.	بقه‌لم	μπακα-λὴμ ἂς κυττάζωμεν, κυττάξωμεν	سوه‌لم	σεβε-λὶμ ἂς ἀγαπῶμεν, ἀγαπήσωμεν
	بقك، بقکز	μπακη-νὴζ ἢ μπακ-ὴν κυττάξατε, κυττάζετε	سوك، سوکز	σεβ-ὶν ἢ σεβ-ινὶζ ἀγαπᾶτε, ἀγαπήσατε
	بقسونلر	μπακ-σηνλὰρ ἂς κυττάζουν, κυττάξουν.	سوسونلر	σεβ-σινλὲρ ἂς ἀγαποῦν, ἀγαπήσουν.
Ἑνικ. *	بقمه	μπάκμα μὴ κυττάζῃς	سومه	σέβμε μὴ ἀγαπᾷς
	بقمه‌سون	μπάκμα-σὴν ἂς μὴ κυττάζῃ	سومه‌سون	σέβμε-σὶν ἂς μὴ ἀγαπᾷ
Πλ.	بقمیه‌لم	μπακμαϊαλὴμ ἂς μὴ κυττάζωμεν.	سومیه‌لم	σεβμεϊελὶμ ἂς μὴ ἀγαπῶμεν
	بقمك، بقمیك، بقمیکز	μπακμὰν, ἢ μπακμαὴν, ἢ μπακμαηνὴζ μὴ κυττάζετε	سومك، سومیك، سومیکز	σεβμὲν, ἢ σεβμεῖν, ἢ σεβμεϊνὶζ μὴ ἀγαπᾶτε
	بقمسونلر	μπακμασηνλὰρ ἂς μὴ κυττάζουν.	سومسونلر	σεβμεσινλὲρ ἂς μὴ ἀγαποῦν.

Σημειώσεις.

Τὸ Β΄. ἑνικὸν πρόσωπον σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἀφαιρέσει τοῦ μὰκ ἢ μὲκ, ὅπου ἐν ταῖς βιβλίοις ἀπαντᾷ πολλάκις ἐν τέλει καὶ ἡ πλεονάζουσα συλλαβὴ غل ἢ غیل γὴλ

Ἀντὶ μέλλοντος μεταχειρίζονται πολλάκις οἱ Τοῦρκοι, καθὼς καὶ οἱ Ἕλληνες, τὸν εὐκτικὸν ἐνεςῶτα, περὶ οὗ θέλομεν λαλήσει κατωτέρω.

Σπανιώτατα ἀπαντᾷ καὶ ἕτερος μέλλων, σχηματιζόμενος ἐκ τοῦ ἑνικοῦ β΄. προσώπου τῆς προςακτικῆς προσθέσει τοῦ یسرم ἰσέριμ, οἷον بقیسرم μπακησέριμ θέλω κυττάξει, بقیسرسن μπακησέρσιν θέλεις κυττάξει, بقیسر μπακησὶρ θέλει κυττάξει, بقیسرز μπακησέριζ θέλομεν κυττάξει κτ.

ἐπὶ τῶν εἰς μακ λῃγόντων ῥημάτων, ἢ كل ἢ كيل γγὶλ ἐπὶ τῶν εἰς μὲκ λῃγόντων, οἷον يقغيل ἢ بقغل μπακγὴλ ἀντὶ بق μπάκ, سوكل ἢ سوكيل σεβγγὶλ ἀντὶ سو σέβ. Καθὼς δὲ λαλῦντες, προσθέττυσιν οἱ Τῦρκοι πολλάκις ἐν τέλει τῦ ἑνικῦ Β΄. προσώπυ τὸ ا ἢ ه α, ἢ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ χυδαϊσὶ λεγόμενον δὰ, π. χ. سوا ἢ سوه σέβα ἀγάπα δὰ, كلا γγέλα ἔλα δά. Σημείωσαι δὲ ὅτι, ὅτε τὸ πρὸ τῦ μακ ἢ μὲκ σύμφωνον ἔχει φωνῆεν ἀπὸ κοινῦ γράμενον, τότε ἐν τῇ προσακτικῇ προσαρτᾶται ἐν τέλει τὸ ه εἰς σημεῖον ὅτι κεῖνο τὸ σύμφωνον ἔχει φωνῆεν, διότι παρὰ Τύρκοις κἀνὲν ἐν τέλει σύμφωνον δὲν ἔχει φωνῆεν, δι᾽ ὃ ἢ ἡ προσακτικὴ τῦ سويلمك σöϊλεμὲκ λαλεῖν γράφεται سويله σöϊλὲ ἢ ὄχι سويل, διότι τότε ἔπρεπε ἢ ἀναγνωσθῇ σöϊλ.

Τὸ ἑνικὸν τρίτον πρόσωπον γίνεται ἀπὸ τῦ Β΄. προσθέσει τῦ سون σιν, σιν, σιν, σῦν κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον اورسون βυρσὺν ἂς κτυπήσῃ, اولسون ὀλσὺν ἔσω.

Τὸ πληθυντικὸν Α΄. πρόσωπον σχηματίζεται ἀπὸ τῦ ἑνικῦ γ΄. προσώπυ τῦ μέλλοντος τῆς εὐκτικῆς προσθέσει τῦ لم λὴμ, λὶμ κατὰ τὴν ἁρμονίαν.

Τὸ πληθυντικὸν Β΄. πρόσωπον σχηματίζεται ἀπὸ τῦ ἑνικῦ Β΄. προσώπυ προσθέσει τῦ كز, τὸ ὁποῖον προφέρεται, ἡγυμένυ μὲν φωνήεντος, ὡς νὴζ, νὺζ, νὶζ, νῦζ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, ἡγυμένυ δὲ συμφώνυ, ὡς ὴνὴζ, ὑνὺζ, ἰνὶζ, ὑνῦζ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον اوقوكز ὀκυνὺζ διαβάσατε, اولكز ὀλῦνῦζ ἀποθάνετε. Τῦτο δὲ γράφεται ἢ κατὰ συγκοπὴν τῦ ز, οἷον اوقوك ὀκὺν, ἢ اولك ὀλῦν.

Τὸ πληθυντικὸν γ΄. πρόσωπον σχηματίζεται ἀπὸ τῦ ἑνικῦ τρίτυ προσθέσει τῦ لر λὰρ, λὲρ κατὰ τὴν ἀνὰ τέσσαρα σχέσιν.

Σημείωσαι δὲ, ὅτι ἀντὶ τῦ ἑνικῦ ἢ πληθυντικῦ τρίτυ προσώπυ τῆς προσακτικῆς ἐκλαμβάνεται ἢ τὸ ἑνικὸν ἢ πληθυντικὸν τρίτον πρόσωπον τῦ μέλλοντος τῆς εὐκτικῆς ἢ ἀνάπαλιν, οἷον بقه μπακὰ ἀντὶ بقسون μπακσὺν, بقه‌لر μπακαλὰρ ἀντὶ بقسونلر μπακσὺνλάρ.

Εὐκτική.

Ἐνεστὼς ἢ μέλλων (1).

Ἑνικ. بقم μπακὰμ ἄμποτε νὰ κυττάζω, سوم σεβὲμ ἄμποτε ν᾽ ἀγαπῶ, ἤσω
بقاسن μπακά-σιν ἄμποτε νὰ κυττάζῃς, سوهسن σεβέ-σιν ἄμποτε ν᾽ ἀγαπᾷς, ἤσης
بقه μπακὰ ἄμποτε νὰ κυττάζῃ, سوه σεβὲ ἄμποτε ν᾽ ἀγαπᾷ, ἤσῃ

(1) Σχηματίζεται ἀπὸ τῦ Β΄. ἀπαρεμφάτυ ἢ τῦ ἐνεστῶτος τῦ ὑπαρκτικῦ ῥήματος. Σημείωσαι

Πλ.	بقاليز μπακα-ηζ ἄμποτε νὰ κυττάζωμεν	سوەليز σεβε-ιζ ἄμποτε ν᾽ ἀγαπῶμεν, ἤσωμεν
	بقاسكز μπακά-σηνηζ ἄμποτε νὰ κυττάζητε	سوەسكز σεβε-σινιζ ἄμποτε ν᾽ ἀγαπᾶτε, ἦσητε
	ἢ بقاسز μπακα-σηζ	ἢ سوەسز σεβε-σιζ
	بقالر μπακα λὰρ ἄμποτε νὰ κυττάζων	سوەلر σεβε-λὲρ ἄμποτε ν᾽ ἀγαπῶν, ἦσων.
Εν.*	بقميم μπακμαϊὰμ ἄμποτε νὰ μὴ κυττάζω, ἄξω.	سوەميم σεβμεϊμ ἄμποτε νὰ μὴ ἀγαπῶ, ἦσω

Σημείωσις. Εἰς τὰς περισσοτέρας ἀκολούθους χρόνους τῆς εὐκτικῆς κ᾽ ὑποτακτικῆς ἐγκλίσεως, ἐπειδὴ ὅλοι οἱ χρόνοι εἶναι σύνθετοι, κ᾽ μόνον ἡ τελευταία λέξις, ἡ ὁποία εἶναι τὸ βοηθητικὸν ῥῆμα, κλίνεται, διὰ τοῦτο θέλω σημειώσει μόνον τὸ ἑνικὸν πρῶτον πρόσωπον, τὰ δὲ λοιπὰ εὔκολον εἶναι νὰ σχηματίσῃ ὁ ἀναγνώστης ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ἢ ἂς ζητῇ εἰς τὴν συζυγίαν τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος ὀλμὰκ εἶναι.

Παρατατικὸς (1).

Ἑνικ.	بقايدم μπακάϊ-ντημ ἄμποτε νὰ ἐκύτταζον	سوەيدم σεβεϊ-ντιμ ἄμποτε νὰ ἀγαποῦσα
Εν. *	بقمايدم μπακμάϊ-ντημ ἄμποτε νὰ μὴ ἐκύτταζον	سوەمايدم σεβμεϊ-ντιμ ἄμποτε νὰ μὴ ἀγαποῦσα

Παρακείμενος κ᾽ ἀόριστος (2).

Ε.	بقمش اولام μπακμὴς ὀλὰμ ἄμποτε νὰ κυττάξω	سوەمش اولام σεβμὶς ὀλὰμ ἄμποτε ν᾽ ἀγαπήσω

[illegible]

δὲ ... τοῦ Β᾽ ... τὸ ... ἢ ... ἀντὶ τοῦ ἑνικοῦ πρώτου προσώπου γράφεται ἢ ... κατὰ τὸ ... οἷον سوەم ἢ ... σεβίμ. 2) ἡ κατάληξις τοῦ πληθυντικοῦ πρώτου προσώπου γράφεται κ᾽ يز, οἷον سوەيز σεβεῖζ. 3) Οὗτος ὁ χρόνος ἐκλαμβάνεται κ᾽ ἀντὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς, πλὴν τότε ὡς ἐπιτοπολὺ τὸ ἑνικὸν πρῶτον πρόσωπον λήγει εἰς يم ημ, ιμ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον سوەيم σεβεῖμ θέλω ἀγαπήσει, بقيم μπακαημ θέλω κυττάξει. 4) Ἀντὶ τοῦ πληθυντικοῦ Α΄. προσώπου, κ᾽ ἀντὶ τοῦ ἑνικοῦ κ᾽ πληθυντικοῦ Γ΄. προσώπου εἶναι ἐν χρήσει κ᾽ οἱ αὐτοὶ χρόνοι τῆς προστακτικῆς, οἷον بقالم μπακαλὴμ ἀντὶ بقيز μπακαϊζ ... سوەلم σεβελὶμ ἀντὶ سوەيز σεβεῖζ.

(1) Σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ ἑνικοῦ τρίτου προσώπου τοῦ ἀνωτέρω χρόνου κ᾽ τοῦ παρατατικοῦ τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος ايدم ἰντὶμ κατὰ συγχώρησιν, ἢ μὴ ... ὁ πρῶτος τρόπος εὐχρηστότερος. Οὗτος ὁ χρόνος σημαίνει κ᾽ ἄμποτε νὰ κυττάζω, ν᾽ ἀγαπῶ.

(2) Σχηματίζεται ἀπὸ τὴν ἀναφορικὴν μετοχὴν κ᾽ τὸν μέλλοντα τῆς εὐκτικῆς τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος.

Ἑν.*	باقمامش اولايم	μπακμαμὴς ὀλὰμ	ἄμποτε νὰ μὴ κυττάξω	سومامش اولايم σεβμεμὶς ὀλὰμ	ἄμποτε νὰ μὴ ἀγαπήσω

Ὑ π ε ρ σ υ ν τ έ λ ι κ ο ς (1).

Ἑν.	باقمش اوليدم	μπακμὴς ὀλαΐντὴμ	ἄμποτε νὰ εἶχε κυττάξω	سومش اوليدم σεβμὶς ὀλαΐντὴμ	ἄμποτε νὰ εἶχεν ἀγαπήσω.
Ἑν.*	باقمامش اوليدم	μπακμαμὴς ὀλαΐντὴμ	ἄμποτε νὰ μὴ εἶχε κυττάξω.	سومامش اوليدم σεβμεμὶς ὀλαΐντὴμ	ἄμποτε νὰ μὴ εἶχεν ἀγαπήσω.

Ὑ π ο τ α κ τ ι κ ή.

Ἐ ν ε σ ώ ς κ̀ μ έ λ λ ω ν (2).

Ἑν.	باقرسم μπακάρ-σαμ	ἐὰν, ὅταν κυττάζω	سورسم	σεβέρ-σεμ	ἐὰν, ὅταν ἀγαπῶ
	باقرسك μπακάρ-σαν	ἐὰν, ὅταν κυττάζῃς	سورسك	σεβέρ-σεν	ἐὰν, ὅταν ἀγαπᾷς
	باقرسه μπακάρ-σα	ἐὰν, ὅταν κυττάζῃ	سورسه	σεβέρ-σε	ἐὰν, ὅταν ἀγαπᾷ
Πλ.	باقرسق μπακάρ-σακ	ἐὰν, ὅταν κυττάζωμεν	سورسك	σεβέρ-σεκ	ἐὰν, ὅταν ἀγαπῶμεν
	باقرسكز μπακάρ-σανης	ἐὰν, ὅταν κυττάζητε	سورسكز	σεβέρ-σενης	ἐὰν, ὅταν ἀγαπᾶτε
	باقرلرسه μπακαρλάρ-σα	ἐὰν, ὅταν κυττάζωσι	سورلرسه	σεβερλέρ-σε	ἐὰν, ὅταν ἀγαπῶσι
Ἑν.*	باقمزسم μπακμάζ-σαμ	ἐὰν, ὅταν δὲν κυττάζω	سومزسم	σεβμέζ-σεμ	ἐὰν, ὅταν δὲν ἀγαπῶ.

Ἐ ν ε σ ὼ ς κ̀ π α ρ α τ α τ ι κ ὸ ς (3).

Ἑν.	باقسم μπακ-σὰμ	ἐὰν ἐκύτταζον	سوسم	σεβ-σὲμ	ἐὰν ἠγάπων
	باقسك μπακ-σὰν	ἐὰν ἐκύτταζες	سوسك	σεβ-σὲν	ἐὰν ἠγάπας
	باقسه μπακ-σὰ	ἐὰν ἐκύτταζε	سوسه	σεβ-σὲ	ἐὰν ἠγάπα.

---

(1) *Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ἀναφορικῆς μετοχῆς, κ̀ τῦ ἐνεςῶτος τῆς εὐκτικῆς τῦ ὑπαρκτικῦ ῥήματος, κ̀ σημαίνει κ̀ ἐὰν εἶχον κυττάξῃ, ἀγαπήσῃ, ἢ ἐὰν ἤθελον κυττάξῃ, ἀγαπήσῃ.*

(2) *Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ὁριστικῆς μετοχῆς κ̀ τῦ ἐνεςῶτος τῆς ὑποτακτικῆς τῦ ὑπαρκτικῦ ῥήματος κατ᾽ ἀποκοπήν· λέγεται ὅμως κ̀ δίχα ἀποκοπῆς ἐνίοτε* باقر ايسم *μπακάρ-ἦσαμ,* سور ايسم *σεβέρ-ἴσιμ κτ. Οὗτος ὁ χρόνος σημαίνει κ̀ ὅταν, ἐὰν κυττάξω, ἀγαπήσω.*

Ὅτι δὲ ἦτος ὁ χρόνος σημαίνει ἐνέργειαν ἐνιςαμένην, σχηματίζεται κανονικῶς προθέσει τῦ يور *γιορ, οἷον* سويورسم *σεβειόρσαμ ἐὰν ἀγαπῶ ἤδη, π. χ.* بابك نرده در باق اويويورسه ديکه قالقسون *μπαμπὰν νέρεντε ντὶρ, μπὰκ ουιουόρσα, ντὶ κὶ καλκσὴν τῦ εἶναι ὁ πατήρ σε, κύτταξον, ἐὰν κοιμᾶται, εἰπὲ νὰ σηκωθῇ.*

(3) *Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς προςακτικῆς κ̀ τῦ ἐνεςῶτος τῆς ὑποτακτικῆς τῦ ὑπαρκτικῦ ῥήμα-*

Πλ.	بقسك	μπακ-σὰκ	ἐὰν ἐκύτταζωμεν	سوسك	σεβ-σὲκ	ἐὰν ἠγαπῶμεν
	بقسكز	μπακ-σανὴζ	ἐὰν ἐκυττάζετε	سوسكز	σεβ-σενὶζ	ἐὰν ἠγαπᾶτε
	بقسهلر	μπακ-σαλὰρ	ἐὰν ἐκύτταζον	سوسهلر	σεβ-σελὲρ	ἐὰν ἠγάπων.
Ἑν. *	بقمسم	μπακμάσαμ	ἐὰν δὲν ἐκύτταζον	سومسم	σεβμέσεμ	ἐὰν δὲν ἠγάπων.

Παρατατικὸς Α΄. (1).

Ἑν.	بقرسيدم	μπακαρσάϊ-ντὴμ	ἐὰν ἐκύτταζον	سورسيدم	σεβερσεΐ-ντὶμ	ἐὰν ἀγαπῶσα.
Ἑν. *	بقمزسيدم	μπακμαζσάϊ-ντὴμ	ὅταν δὲν ἐκύτταζον.	سومزسيدم	σεβμεζσεΐ-ντὶμ	ὅταν δὲν ἀγαπῶσα.

Παρατατικὸς Β΄. (2).

Ἑν.	بقسيدم	μπακσάϊ-ντὴμ	ἐὰν ἐκύτταζον	سوسيدم	σεβσεΐ-ντὶμ	ἐὰν ἀγαπῶσα
Ἑν. *	بقمسيدم	μπακμασάϊ-ντὴμ	ἐὰν δὲν ἐκύτταζον.	سومسيدم	σεβμεσεΐ-ντὶμ	ἐὰν δὲν ἀγαπῶσα.

Παρατατικὸς Γ΄. (3).

Ἑν.	بقمش اولسيدم	μπακμὴς ὀλσάϊ-ντὴμ ἐὰν ἐκύτταζον.	سومش اولسيدم	σεβμὶς ὀλσάϊ-ντὶμ	ἐὰν ἀγαπῶσα.

σος κατ' ἀποκοπήν. Οὗτος ὁ χρόνος σημαίνει καὶ ἐνεστῶτα ἐὰν κυττάζω, ἐὰν ἀγαπῶ, π. χ. شو او صاتلسه بن بيك غروشه الور ايدم σοῦ ἒβ σατήλσα, μπὲν μπὶν γροσᾶ ἀλὴρ ἠντὴμ, οὗτος ὁ οἶκος, ἐὰν ἐπωλεῖτο, τὸν ἠγόραζα διὰ χίλια γρόσια· اسكي دوست دشمن اولمز اولسهده يراشمز ἐσκὶ ντὸς ντυσμὰν ὀλμὰζ, ὀλσά ντᾶ γιαρασμὰζ ὁ παλαιὸς φίλος δὲν γίνεται ἐχθρὸς, καὶ ἐὰν εἶναι, δὲν ἁρμόζει. Οὗτος ὁ χρόνος σημαίνει καὶ, θετέον ὅτι....

(1) Σχηματίζεται ἀπὸ τοῦ γ΄. προσώπου τοῦ πρώτου ἐνεστῶτος τῆς ὑποτακτικῆς ἀφαιρέσει τοῦ ه καὶ τοῦ παρατατικοῦ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος ἀφαιρέσει τοῦ ا ἐλίφ· γράφεται δὲ καὶ διῃρημένως سورسه ايدم ἐπὶ πάντων τῶν προσώπων, π. χ. قرنداشك بورايه كلورسه ايدم , بقرسه ايدم ايدي هيچ الي بوش كلمزدي καρηνντασῆν μπυραΐὰ γγελιρσὲ ἰντὶ, χὴτζ ἐλὶ μπὸς γγελμεζντι, ὅταν ἤρχετο ὁ ἀδελφός σου ἐδῶ, δὲν ἤρχετο ποτὲ μὲ τὰ χέρια ἄδειος.

Οὗτος ὁ χρόνος, ὅτε σημαίνει ἐνέργειαν ἐνισαμένην, προσλαμβάνει κανονικῶς τὸ يور γιὸρ, οἷον سويورسه ايدم σεβεϊορσάϊ-ντημ ὅτε ἐτύγχανον ἀγαπῶν κτ. π. χ. بن صرف اوقويورسه ايدم سن دخي چوجق ايدك μπὲν σαρφ ὀκυϊορσάϊ-ντημ, σὲν νταχὰ τζοδζὲκ ἐντὲν, ὅτε ἐγὼ ἐσπούδαζον τὴν γραμματικὴν, σὺ ἦσον ἀκόμη παιδί.

(2) Σχηματίζεται ἐκ τοῦ Β΄. ἐνεστῶτος τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ πρωτοτύπου ῥήματος καὶ τοῦ ايسيدم τοῦ παρατατικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος κατ' ἀποκοπήν· γράφεται δὲ καὶ μὴ κατ' ἀποκοπήν, بقسه ايدم , سوسه ايدم, π. χ. سن بلدكي بلسيدك اغلاردك σὲν μπιλντιγιμὶ μπιλσεΐ-ντὶν, ἀγλαρντὴν ἐὰν ἐγίνωσκες, ὅπερ ἐγὼ γινώσκω, ἔκλαιες, ἢ ἤθελες κλαύσῃ.

(3) Ὁ σχηματισμὸς αὐτοῦ εἶναι καταφανὴς, π. χ. بن استانبوله كتمش اولسيدم

Ἐν. * بقمامش اولسیدم μπακμαμὴς ὀλσάϊ-ντὴμ ἐὰν δὲν ἐκύτταζον. — سومامش اولسیدم σεβμεμὶς ὀλσάϊ-ντὴμ ἐὰν δὲν ἀγαπῦσα.

Παρατατικὸς ἀναφορικὸς (1).

Ἐν. بقرسه ایمشم μπακαρσάϊ-μησὴμ λέγυν ὅτι ὅτε ἐκύτταζον. — سورسه ایمشم σεβερσάϊ-μισὶμ λέγυν, ὅτι ὅτε ἀγαπῦσα.

Ἐν. * بقمزسه ایمشم μπακμαζσὰ ἠμησὴμ λέγυν ὅτι ὅτε δὲν ἐκύτταζον. — سومزسه ایمشم σεβμεζσὲ ἰμισὶμ λέγυν, ὅτι ὅτε δὲν ἀγαπῦσα.

Παρακείμενος ϗ ἀόριστος (2).

Ἐν. بقدي ایسم μπακτὴ ἰσὰμ ἐὰν, ὅταν ἐκύτταξα. — سودي ایسم σεβντὶ ἰσὲμ ἐὰν, ὅταν ἠγάπησα.

Ἐν. * بقمدي ایسم μπακμαντὴ ἰσὰμ ἐὰν, ὅταν δὲν ἐκύτταξα. — سومدي ایسم σεβμεντὶ ἰσὲμ ἐὰν, ὅταν δὲν ἠγάπησα.

Παρακείμενος ϗ ἀόριστος ἀναφορικὸς (3).

Ἐν. بقمش ایسم μπακμὴς ἠσὰμ λέγυν ὅτι ὅταν, ἐὰν ἐκύτταξα. — سومش ایسم σεβμὶς ἰσὲμ λέγυν, ὅτι ὅταν, ἐὰν ἠγάπησα.

قرنداشمي كوردم μπὶν ἰςαμπολᾶ γγιτμὶς ὀλσάϊ-ντὴμ, καρηνταςῆμὺ γγιορῦρντῦμ, ἐὰν ἐπήγαινον εἰς τὴν Κωνςαντινύπολιν, ἔβλεπον τὸν ἀδελφόν μυ.

(1) Σχηματίζεται ἀπὸ τῦ ά. ἐνεςῶτος τῆς ὑποτακτικῆς τῦ πρωτοτύπυ ῥήματος ϗ τῦ παρατατικῦ ἀναφορικῦ τῦ ὑπαρκτικῦ ῥήματο. Ὅτε δὲ σημαίνει ῦτος ὁ χρόνος ἐνέργειαν ἐνεςῶσαν, παραλαμβάνει τὸ يور γιὸρ κανονικῶς ὡς· سويورسه ایمشم σεβιιορσάϊ μισὴμ λέγυσιν, ὅτι ἐτύγχανον ἀγαπῶν κ. τ. λ. Διαφέρει δὲ ῦτος ἀπὸ τῦ ἀνωτέρω, καθότι σημαίνει ἀναφορὰν καὶ ἀμφιβολίαν, π. χ. بابك كليسايه كيدرسه ایمش فقرايه چوق پاره داغدر ایمش μπαμπὰν κιλισαϊὰ γγιντερσὲ-ἰμὶς, φοκαραϊὰ τζιὸκ παρὰ νταγηντήρ-ημὴς ἤκυσα, ὅτι ὅταν ὁ πατήρ σε ἐπήγαινεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐμοίραζεν εἰς τὰς πτωχὰς πολλὰ ἄσπρα· قرنداشم اوته كون استانبوله كیدیورسه ایمش سزه رست كلمش καρηνταςῆμ ὂτὲ γγιοῦν ἰςαμπολᾶ γγιντιορσάϊ-μης, σιζὲ ῥὰς γγελμὶς, ὁ ἀδελφός μυ λέγει, ὅτι προχθὲς πηγαίνοντας εἰς τὴν Κωνςαντινύπολιν, σοὶ ὑπήντησε.

(2) Σχηματίζεται ἐκ τῦ γ΄. προσώπυ τῦ παρακειμένυ τῦ πρωτοτύπυ ῥήματος ϗ τῦ ἐνεςῶτος τῆς ὑποτακτικῆς τῦ ὑπαρκτικῦ ῥήματος. Λέγεται δὲ ϗ ἀνάπαλιν بقدم ايسه μπακτὴμ ἠσᾶ, κτ. κλινομένυ μόνον τῦ παρακειμένυ.

(3) Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ἀναφορικῆς μετοχῆς ϗ τῦ ἐνεςῶτος τῆς ὑποτακτικῆς τῦ βοηθητικῦ ῥήματος· ἐνίοτε δὲ ἐκφράζεται ϗ κατὰ συγκοπὴν بقمشسم μπακμήσ-σὰμ, سومشسم σεβ-

Ε'ν. * بقمش ايسم μπακμαμὴσ ἠσὰμ λέγων ὅτι ὅταν, ἐὰν δὲν ἐκύτταξα.	سومش ايسم σεβμεμὶσ ἰσὲμ λέγων ὅτι ὅταν, ἐὰν δὲν ἠγάπησα.

Ὑ π ε ρ σ υ ν τ έ λ ι κ ο ς Α'. (1).

Ε'ν. بقدي ايسه ايدم μπακτηὶσαΐ ντὴμ ὅταν εἶχε κυττάξω.	سودي ايسه ايدم σεβντΐ-σεΐ-ντὶμ ὅταν εἶχεν ἀγαπήσω.
Ε'ν. * بقمدي ايسه ايدم μπακμαντὴϊ-σάϊ-ντὴμ, ὅταν δὲν εἶχε κυττάξω.	سومدي ايسه ايدم σεβμεντΐ-σεΐ-ντὶμ, ὅταν δὲν εἶχεν ἀγαπήσω.

Ὑ π ε ρ σ υ ν τ έ λ ι κ ο ς Β'. (2).

Ε'ν. بقمش ايسه ايدم μπακμὴσ ἠσάϊ-ντὴμ πρὸ πολλȣ̃ εἶχε κυττάξω.	سومش ايسه ايدم σεβμὶσ ἰσέϊ-ντὶμ πρὸ πολλȣ̃ εἶχεν ἀγαπήσω.
Ε'ν. * بقمش ايسه ايدم μπακμαμὴσ-ἠσάϊ-ντὴμ πρὸ πολλȣ̃ δὲν εἶχε κυττάξω.	سومش ايسه ايدم σεβμεμὶσ ἰσέϊ-ντὶμ πρὸ πολλȣ̃ δὲν εἶχεν ἀγαπήσω.

μίσ-σέμ. Διαφέρει δὲ τȣ̃ ἀνωτέρω, καθότι σημαίνει ἀναφοράν. Ἴδε παραδείγματα καὶ τῶν δύο· بن بو ولايته كلدي ايسم اون ياشنده ايدم μπὲν μπȣ̃ βιλαετὲ γγελντὶ σὲμ, ὂν γιασηνταϊ-ντὴμ ὅτε ἦλθον εἰς ταύτην τὴν ἐπαρχίαν, ἤμην δέκα χρόνων· بابك اولنمش ايسه ايكرمي ياشنده ايمش μπαμπὰν ἐβλενμὶσ ἰσὲ, ἰγιρμὶ γιασηντᾶ ἰμὴσ λέγουσιν, ὅτι ὅταν ὁ πατήρ σȣ ὑπάνδρευσεν, ἦτον εἴκοσι χρόνων.

Οὗτος ὅμως ὁ χρόνος σημαίνει ϗ ἐὰν ἀγαπήσω, κυττάξω κτ. π. χ. نه قساوت چكه‌يورسن. قرنداشم شو ديديكك مكتوبي يازمش ايسه بن يازرم νὶ κασαβὶτ τζεκεΐορσυν; καρυνταστὴμ σȣ̃ ντεντιγὶν μεκτȣμπȣ̃ γιαζμαμὴσ ἠσᾶ, μπὲν γιαζάρημ τί φροντίδα ἔχεις; ἐὰν ὁ ἀδελφός μȣ δὲν γράψῃ τȣ̃το τὸ γράμμα, περὶ ȣ̃ μοὶ ἀνέφερες, τὸ γράφω ἐγώ.

Ἀντὶ τȣ̃ ايسم εἶναι εὔχρηστον καὶ τὸ اولسم ὀλσάμ, π. χ. پدرك ديديكمي اتمش اولسه بو قدر خستة اولماز ايدي πεντερὶν ντεντιγίμι ἐτμὶσ ὀλσὰ, μπȣ̃ καντὰρ χασᾶ ὀλμὰζ ἠντὴ, ἐὰν ὁ πατήρ σȣ ἤκȣε τὸν λόγον μȣ, δὲν ἐγίνετο τόσον ἄῤῥωσος.

(1) Σχηματίζεται ἀπὸ τȣ̃ παρακειμένȣ τῆς πρωτοτύπȣ λέξεως ϗ τȣ̃ ὑπερσυντελικȣ̃ τȣ̃ ὑπαρκτικȣ̃ ῥήματος.

(2) Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ἀναφορικῆς μετοχῆς ϗ τȣ̃ ὑπερσυντελικȣ̃ τȣ̃ ὑπαρκτικȣ̃ ῥήματος. Οὗτος ὁ χρόνος σημαίνει χρόνȣ διάστημα μακρυνότερον, παρὲξ ὁ ἀνωτέρω χρόνος, π. χ. پدرك بو ولايته كلدي ايسه ايدي براير بر خدمتكار كتوردي ايدي نه اولدي πεντερὶν μπȣ̃ βιλαεττὲ γγελντΐ-σεΐ-ντὶ, μπεραμπὲρ μπὶρ χιζμετκιὰρ γγετιρντΐ-ντὶ νὲ ὀλντȣ̃; ὅταν ὁ πατήρ σȣ εἶχεν ἔλθῃ εἰς ταύτην τὴν ἐπαρχίαν, εἶχε φέρῃ μαζὶ ἕνα δȣ̃λον, τί ἔγινε; قرنداشك بو ولايته كلمش ايسه ايدي اولو دكل ايدي καρηνταστὴν μπȣ̃ βιλαετὲ γγελμὶσ ἰσέϊ-ντὶ, ἐβλὶ ντεΐλ-ντὶ, ὅταν ὁ ἀδελφός σȣ εἶχεν ἔλθῃ εἰς ταύτην τὴν χώραν, δὲν ἦτον ὑπανδρευμένος.

Μέλλων (1).

Ἑν. بقمش اولورسم μπακμὴς ὀλύρσαμ ω	ὅταν κυττάξω	سومش اولورسم σεβμὶς ὀλύρσαμ ω	ὅταν ἀγαπήσω
بقمش اولورسك μπακμὴς ὀλύρσαν ῃς		سومش اولورسك σεβμὶς ὀλύρσαν ῃς	
بقمش اولورسه μπακμὴς ὀλύρσα ῃ		سومش اولورسه σεβμὶς ὀλύρσα ῃ	
Π. بقمش اولورسق μπακμὴς ὀλύρσακ ωμεν		سومش اولورسق σεβμὶς ὀλύρσακ ωμεν	
بقمش اولورسکز μπακμὴς ὀλύρσανηζ ητε		سومش اولورسکز σεβμὶς ὀλύρσανηζ ητε	
بقمش اولورلرسه μπακμὴς ὀλυρλάρσα ωσι		سومش اولورلرسه σεβμὶς ὀλυρλάρσα ωσι	
Ἑν. * بقممش اولورسم μπακμαμὴς ὀλύρσαμ ὅταν δὲν κυττάξω.		سومهمش اولورسم σεβμεμὶς ὀλύρσαμ ὅταν δὲν ἀγαπήσω.	

Ἀπαρέμφατος.

Ἐνεςὼς ϗ παρατατικός.

1. بقمق μπακμὰκ κυττάζειν, θεωρεῖν. سومك σεβμὲκ ἀγαπᾷν.
* بقممق μπακμαμὰκ μὴ κυττάζειν ἢ سومهمك σεβμεμὲκ μὴ ἀγαπᾷν
κατ' ἀποκοπὴν بقممه μπακμαμά. ἢ سومهمه σεβμεμέ.

Τῦτο τὸ ἀπαρέμφατον κλίνεται ἑνικῶς ὡς ὅλα τὰ ὀνόματα, οἷον بقمغك μπακμαγὴν τῦ θεωρεῖν, سومكك σεβμεὶν τῦ ἀγαπᾷν, δοτ. بقمغه μπακμαγᾶ τῷ θεωρεῖν, سومكه σεβμεϊὲ τῷ ἀγαπᾷν, αἰτ. بقمغي μπακμαγὴ τὸ θεωρεῖν, سومكي σεβμεῖ τὸ ἀγαπᾷν.

Τῦτο τὸ ἀπαρέμφατον, ὅτε εἶναι ἐν χρήσει ὡς ὄνομα, τρέπει μάλιϛα τὸ ق κ εἰς ا ἢ ه α, ϗ τὸ ك εἰς ه ε, ϗ τότε κλίνεται ϗ δέχεται ϗ τὰς κτητικὰς καταλήξεις ὡς τα λοιπὰ ὀνόματα, π. χ. بقمه μπακμὰ τὸ θεωρεῖν, سومه σεβμὲ τὸ ἀγαπᾷν, γεν. بقمهنك μπακμανὴν τῦ θεωρεῖν, سومهنك σεβμενὴν τῦ ἀγαπᾷν, δοτ. بقمهيه μπακμαϊὰ τῷ θεωρεῖν, سومهيه σεβμεϊὲ τῷ ἀγαπᾷν, ϗ καθεξῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν πτώσεων· بقمم μπακμὰμ τὸ θεωρεῖν με, سومم ἢ سومهم σεβμὲμ τὸ ἀγαπᾷν με, ἢ ἀγάπημυ, بقمك μπακ-

(1) Σχηματίζεται ἐκ τῆς ἀναφορικῆς μετοχῆς κτ. Ἀντὶ τύτυ ἐμπορεῖ τις νὰ μεταχειρισθῇ καὶ δεύτερον μέλλοντα ἐκ τῆς μέλλοντος χρόνυ μετοχῆς τῦ πρωτοτύπυ ῥήματος ϗ τῦ ἀνωτέρω اولورسم ὀλύρσαμ, π. χ. بقاجق اولورسم μπακαδζὰκ ὀλύρσαμ, سوهجك اولورسم σεβιδζὶκ ὀλυρσαμ κτ. Ἔϛωσαν παραδείγματα ταῦτα· نمازلري قلمش اولورسه ναμαζλαρηνὴ κηλμὴς ὀλύρσα ὅταν ἐκτελέσῃ τὰς προσευχάς τυ· بن استانبوله كيدهجك اولورسم سني برابر كتوررم μπὲν ἰϛαμμπολᾶ γγιντεδζὶκ ὀλύρσαμ, σενὶ μπεραμπὲρ γγετϋρϋρϋμ, ὅταν ὑπάγω εἰς Κωνϛαντινύπολιν, σὲ πέρνω μαζῆ μυ.

μὰν τὸ θεωρεῖν σε, ἡ θεωρία σε, سومەك σεβμὲν τὸ ἀγαπᾶν σε, ἡ ἀγάπη σε, بقمەسي μπακμασὴ τὸ θεωρεῖν αὐτὸν, ἡ θεωρία τε, سومەسي σεβμεσὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν, ἡ ἀγάπη τε, بقمەمز μπακμαμὴζ τὸ θεωρεῖν ἡμᾶς, ἡ θεωρία μας, سومەمز ἢ سومز σεβμεμὴζ τὸ ἀγαπᾶν ἡμᾶς, ἡ ἀγάπη μας, بقمکز ἢ بقمەکز μπακμανὴζ τὸ θεωρεῖν ὑμᾶς, ἡ θεωρία σας, سومەکز ἢ سومکز σεβμενὶζ τὸ ἀγαπᾶν ὑμᾶς, ἡ ἀγάπη σας, ϗ καθεξῆς κανονικῶς.

2. بقه ἢ بقا μπακὰ κυττάζειν. سوه σεβὲ ἀγαπᾶν.

* بقمه μπακμὰ μὴ κυττάζειν. سومه μὴ ἀγαπᾶν.

Μ ε τ ο χ α ί.

Α' π ό λ υ τ ο ι.

1. بقرکن μπακάρκεν κυττάζωντας, ἐν ᾧ κυττάζω, ἐκύτταζον. سورکن σεβέρκεν ἀγαπῶντας, ἐν ᾧ ἀγαπῶ, ἠγάπων.

* بقمزکن μπακμάζκεν μὴ κυττάζωντας. سومزکن σεβμέζκεν μὴ ἀγαπῶντας.

Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ὁρισικῆς μετοχῆς ϗ τῆς ἀπολύτε μετοχῆς τε ὑπαρκτικε ῥήματος. Ὅτε δὲ σημαίνει ἐνέργειαν ἐνισαμένην, τότε παραλαμβάνει κανονικῶς τὸ يور, οἷον بقيورکن μπακαγιόρκεν θεωρῶντας νῦν, ἐν ᾧ θεωρῶν τυγχάνω, ἐτύγχανες, ἔτυχες κτ.

2. بقوب μπακὴμπ κυττάζωντας. سوب σεβὴμπ ἀγαπῶντας.

* بقميوب μπακμαΐὴμπ μὴ κυττάζωντας. سوميوب σεβμεΐμπ μὴ ἀγαπῶντας.

Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς προσακτικῆς προθέσει τε وب ἠμπ, ὴμπ, ἰμπ, ὖμπ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, ἢ يوب γιὴμπ, κτ.

3. بقرق μπακαρὰκ κυττάζωντας. سورك σεβερὲκ ἀγαπῶντας.

* بقميەرق ἢ بقميرق μπακμα-ϊαρὰκ μὴ κυττάζωντας. سوميەرك ἢ سوميرك σεβμε-ϊερὲκ μὴ ἀγαπῶντας.

Σχηματίζεται ἀπὸ τε Β'. ἀπαρεμφάτε προθέσει τε رق ῥὰκ, ἡγεμένε φωνήεντος α, ϗ τε رك ῥὲκ, ἡγεμένε φωνήεντος ε.

Ε' ν ε σ ῶ ς.

1. بقر μπακὰρ κυττάζων. سور σεβὲρ ἀγαπῶν.

* بقمز ἢ بقماز μπακμὰζ μὴ κυττάζων. سومز σεβμὲζ μὴ ἀγαπῶν.

Αὕτη ἡ μετοχὴ χρησιμεύει μάλισα εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν χρόνων τῆς ὁρισικῆς ἐγκλίσεως τῶν ῥημάτων, ϗ διὰ τετο ὀνομάζω αὐτὴν ὁρισικὴν μετοχήν· εἶναι δὲ ἄκλιτος.

2. بقن μπακὰν κυττάζων, ὅσις κυττάζει, ἐκύτταζε, ἐκύτταξε, κυττάξει. سون σεβὲν ἀγαπῶν, ὅσις ἀγαπᾷ, ἠγάπα, ἠγάπησε, ἀγαπήσει.

* بقميان μπακμαϊὰν μὴ κυττάζων. سومين - σεβμεϊὲν μὴ ἀγαπῶν.

Σχηματίζεται ἀπὸ τῦ ἀπαρεμφάτυ τροπῇ τῦ μὲν مق μὰκ εἰς ان ἢ ن αν, τῦ δὲ مك μὲκ εἰς ن εν. Ὅτε δὲ ἡγεῖται πρὸ τῦ μὰκ ἢ μὲκ φωνῆεν, τότε ἀντὶ μὲν τῦ μὰκ τίθεται يان ϊὰν, ἀντὶ δὲ τῦ μὲκ ين ϊὲν, οἷον صقلامق σακλαμὰκ φυλάττειν, صقلايان σακλα-ϊὰν φυλάττων· سويلمك σοϊλεμὲκ λαλεῖν, سويلين σοϊλε-ϊὲν λαλῶν. Αὕτη ἡ μετοχὴ κλίνεται.

3. بقيجي μπακηδζὴ θεωρητής. سويجي σεβιδζὶ ἐραστής.

Σχηματίζεται ἀπὸ τῦ ἀπαρεμφάτυ τροπῇ τῦ μὰκ ἢ μὲκ, ἡγυμένυ μὲν συμφώνυ, εἰς جي ιδζὴ, υδζὺ, ιδζὶ, ϋδζὺ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, ἡγυμένυ δὲ φωνήεντος, εἰς يجي ϊηδζὴ, ϊυδζὺ, ϊιδζὶ, ϊϋδζὺ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, οἷον اقويجي ὀκυϊυδζὺ ἀναγνώστης, سويليجي σοϊ-λε-ϊιδζὶ λαλητής. Αὕτη ἡ μετοχὴ εἶναι κυρίως ῥηματικὸν ὄνομα ὡς ὁρᾷς.

Π α ρ ῳ χ η μ έ ν ο ι.

1. بقمش μπακμὴς κυττάξας. سومش σεβμὶς ἀγαπήσας.

* بقممش μπακμαμὴς μὴ κυττάξας. * سوممش σεβμεμὶς μὴ ἀγαπήσας.

2. بقدق μπακτὴκ κυττάξας. سودك σεβντὶκ ἀγαπήσας.

* بقمدق μπακμαντὴκ μὴ κυττάξας. سومدك σεβμεντὶκ μὴ ἀγαπήσας.

Ὁ Β΄. σχηματίζεται ἀπὸ τῦ ἀπαρεμφάτυ τροπῇ τῦ μὰκ εἰς دق ντὴκ, ντὺκ, κατὰ τὴν ἁρμονίαν, ἢ τῦ μὲκ εἰς دك ντὶκ, ντὺκ κατὰ τὴν ἁρμονίαν.

Αὕτη ἡ β΄. μετοχὴ κλίνεται ὡς ὅλα τὰ λοιπὰ ὀνόματα, ἢ προσλαμβάνει ἢ τὰς κτητικὰς καταλήξεις, πλὴν τότε τὸ دق ἢ دك ἐν τῷ ἑνικῷ ἀριθμῷ γράφονται συνεχέστερον ديق καὶ ديك, π. χ. بقديغم μπακτηγὴμ ὁ θεωρηθείς μοι, سوديكم σεβντιὶμ ὁ ἀγαπηθείς μοι, بقدقلري μπακτηκλαρὴ ὁ θεωρηθεὶς ὑπ᾿ αὐτῶν, ἢ οἱ θεωρηθέντες ὑπ᾿ αὐτῦ· سودكلري σεβντικλερὶ ὁ ἀγαπηθεὶς ὑπ᾿ αὐτῶν, ἢ οἱ ἀγαπηθέντες ὑπ᾿ αὐτῦ· بقديغمز μπακτηγημὴζ ὁ θεωρηθεὶς ὑφ᾿ ἡμῶν κ. τ. λ. ὁμαλῶς. Κλίνεται δὲ ἢ ὕτως ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα κανονικῶς, οἷον بقديغمك μπακτηγημὴν τῦ θεωρηθέντος μοι, بقديغمه μπακτηγημὰ τῷ θεωρηθέντι μοι, بقديغمي μπακτηγημὴ τὸν θεωρηθέντα μοι κτ.

Μ έ λ λ ω ν.

1. بقجق μπακαδζὰκ κυττάξων. سوجك σεβεδζὲκ ἀγαπήσων.

* بقميجق μπακμαϊαδζὰκ μὴ κυττάξων. سوميجك σεβμεϊεδζὲκ μὴ ἀγαπήσων.

Σχηματίζεται ἀπὸ τῦ Β΄. ἀπαρεμφάτυ προσθέσει τῦ جق δζὰκ ἢ ἀποβολῇ πολλάκις τῦ ا ἢ ه ἡγυμένυ φωνήεντος α, ἢ τῦ جك δζὲκ, ἡγυμένυ φωνήεντος ε, ἢ ἀποβολῇ ἢ μὴ τῦ ه ὡς بقاجق ἢ بقهجق μπακαδζὰκ, سوجك σεβεδζέκ.

Αὕτη ἡ μετοχὴ κλίνεται ἢ προσλαμβάνει ἢ τὰς κτητικὰς καταλήξεις ἀπαραλλάκτως,

ὡς ἡ ἀνωτέρω, ὡς سوه‌جكم σεβεδζέϊμ ὁ ἀγαπηθησόμενός μοι, سوه‌جكلري σεβεδζεκλερὶ ὁ ἀγαπηθησόμενος ὑπ' αὐτῶν, ϗ οἱ ἀγαπηθησόμενοι ὑπ' αὐτῦ κ. τ. λ.

2. بقيسر ἢ بقسر μπακησὲρ κυττάξων. سويسر ἢ سوسر σεβισὲρ ἀγαπήσων.

* بقميسر μπακμαησὲρ μὴ κυττάξων. سومیسر σεβμεϊσὲρ μὴ ἀγαπήσων.

Σχηματίζεται ἀπὸ τῆς ἀπαρεμφάτυ τροπῆ τῦ مك ϗ مك εἰς يسر ησὲρ, ισέρ. Αὕτη ἡ μετοχὴ σπανίως ἀπαντᾶ, ϗ μόνον ἐν τοῖς βιβλίοις.

Περὶ δὲ τῆς μετοχῆς εἰς ملو ἢ ملي μαλὴ, μελὴ, ὅρα περὶ θετικῶν ἐπιῤῥημάτων.

Ὁ σχηματισμὸς τῶν ἀδυνάτως ἀρνητικῶν δὲν διαφέρει παντάπασιν ἀπὸ τὰ ἁπλῶς ἀρνητικὰ εἰς τὰς καταλήξεις, οἷον سوه‌مم σεβέμεμ δὲν ἐμπορῶ ν' ἀγαπῶ, سوه‌مزدم σεβεμεζντὶμ δὲν ἠμπόρυν ν' ἀγαπῶ, سوه‌مدم σεβέμεντιμ δὲν ἠμπόρησα ν' ἀγαπήσω, سوه‌مه‌مشم σεβεμεμισ̌ιμ, λέγυσιν ὅτι δὲν ἠμπόρησα ν' ἀγαπήσω, κ. τ. λ.

Ὅσα ἐσημειώσαμεν εἰς τὺς χρόνυς τῆς συζυγίας τῶν καταφατικῶν ῥημάτων τὰ αὐτὰ κρατεῖ ϗ ἐπὶ τῶν ἀρνητικῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ ἀπροσώπων ῥημάτων.

1. Περὶ τῦ وار βὰρ ὑπάρχει, ϗ يوق γιὸκ δὲν ὑπάρχει.

Ταῦτα τὰ δύο εἶναι ἄκλιτα μόρια, ϗ σχηματίζονται μὲ τὰ γ'. πρόσωπα τῦ ὑπαρκτικῦ ῥήματος, π. χ.

Ἐνεσώς.

وار در βὰρ ντὴρ, ἢ وار βὰρ ὑπάρχει — يوق در γιὸκ ντὴρ ἢ يوق δὲν ὑπάρχει.

Παρατατικὸς ϗ παρῳχημένος.

وار ايدي βάρ-ντὴ ὑπῆρχεν, ὑπῆρξε. — يوغدي γιόγντι, ἢ يوق ايدي γιὸκ ιντὴ δὲν ὑπῆρχεν, ξε.

Παρατατ. ϗ παρῳχ. ἀναφορικός.

وار ايمش βάρ-ημὴσ̌ λέγυσιν, ὅτι ὑπῆρξεν, ἢ ὑπῆρχε. — يوغيمش γιόγ-ημὴσ̌ λέγυσιν ὅτι δὲν ὑπῆρξεν, ἢ ὑπῆρχε.

Ὑποτακτική. Ἐνεσώς.

وار ايسه βὰρ ησᾶ ἐὰν ὑπάρχῃ — يوغيسه γιόγ-ησᾶ ἢ يوغسه γιόγσα ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ.

Παρατατικός.

وار ايسيدي βάρ-ησᾶϊ-ντὴ ἐὰν ὑπῆρχε. — يوغيسيدي γιόγ-ησᾶϊ-ντὴ ἐὰν δὲν ὑπῆρχε.

Μετοχή.

وار ايكن βάρ-ικὲν ὑπάρχωντας. — يوغ ايكن γιόγ-ικὲν μὴ ὑπάρχωντας.

Τῦτες μόνον τὲς χρόνες ἔχυσι, τὲς δὲ λοιπὲς δανείζονται, ὡς ϗ τὸ ὑπαρκτικὸν, ἀπὸ τῦ ὁμαλῦ ῥήματος اولمق ὀλμὰκ, καὶ اولمامق ὀλμαμὰκ, οἷον اولدي ὀλντὺ ὑπῆρξε, اولمدي ὄλμαντυ δὲν ὑπῆρξε. اولمشدي ὀλμύστυ ὑπῆρξε, اولمامشدي ὀλμαμύστυ δὲν ὑπῆρξε, اولور ὀλὺρ ὑπάρξει, اولماز ὀλμὰζ δὲν θέλει ὑπάρξει, اولسون ὑπαρχέτω, اولماسون ὀλμάσυν μὴ ὑπαρχέτω, κτ.

2. Περὶ τῦ كرك γγερὲκ πρέπει, ἁρμόζει.

Τῦτο εἶναι κυρίως ὄνομα ϗ σημαίνει πρέπον, ἀναγκαῖον, ϗ σχηματιζόμενον μετὰ τῦ ὑπαρκτικῦ γίνεται ῥῆμα, π. χ. كركم γγερεῖμ πρέπει μοι, كركسن γγερέκσιν πρέπει σοι, كركلر γγερὲκ-ντὶρ ἢ كرك (ἐνοομένυ τῦ در) γγερὲκ πρέπει ἐκείνῳ κτ. παρατ. كركيدم γγερέ-ἰ-ντὶμ ἔπρεπέ μοι, كركيدك γγερέ-ἰ-ντὶν ἔπρεπέ σοι, كركيدي γγερέ-ἰ-ντὶ ἔπρεπεν αὐτῷ, ϗ καθεξῆς ἐπὶ πάντων τῶν χρόνων τῦ ὑπαρκτικῦ. Τῦτο συντάσσεται μὲ ἀπαρέμφατον, οἷον كتمك كركسن γγιτμὲκ γγερέκ-σὶν πρέπει σοι νὰ ὑπάγῃς· συντάσσεται δὲ ϗ μὲ τὸν Β΄. ἐνεστῶτα τῆς ὑποτακτικῆς, πλὴν τότε τὸ γ΄. μόνον ἑνικὸν πρόσωπον εἶναι ἐν χρήσει, ὡς ϗ παρ᾽ ἡμῖν τὸ πρέπει, οἷον كتسم كرك γγιτσὲμ γγερὲκ πρέπει νὰ ὑπάγω, كتسم كركيدي γγιτσὲμ γγερέ-ἰ-ντὶ ἔπρεπε νὰ ὑπάγω, او بني سوسه كرك ὁ μπενὶ σεβσὲ γγερὲκ ἐκεῖνος πρέπει νὰ μὲ ἀγαπήσῃ, ϗ καθεξῆς.

3. Περὶ τῶν λοιπῶν ἀπροσώπων.

يغمور يغر γιαγμὺρ γιαγὰρ βρέχει βροχὴν, دولو يغر ντολὺ γιαγὰρ βρέχει χάλαζαν, ἤτοι χαλαζοβολεῖ, قار يغر κὰρ γιαγὰρ βρέχει χιόνα, δηλ. χιονίζει, شمشك يلدور σιμσὲκ γιαλαμπὺρ ἀστράπτει, كوك كورلدر γγὺκ γγυρύλντὺρ βροντᾷ, καὶ ἄλλα πολλὰ, τὰ ὁποῖα διδάσκει τὸ λεξικόν.

ε΄. Τὰ ἡμέτερα ἀπρόσωπα λέγυσι, διηγῦμαι κτ. ἐκφράζυσιν οἱ Τῦρκοι ἢ διὰ τῦ πληθυντικῦ γ΄. προσώπυ τῦ ἐνεργητικῦ ῥήματος, ἢ διὰ τῦ ἑνικῦ γ΄. προσώπυ τῦ παθητικῦ ῥήματος, καθὼς καὶ ἡμεῖς, οἷον روايت اولنور كه ῥιβαὲτ ὀλυνὺρ κὶ, ἢ روايت ايدرلر كه ῥιβαὲτ ἰντερλὲρ κὶ-διηγῦνται, ἱστορεῖται ὅτι... Ἐν γένει δὲ, ὅπυ ἡμεῖς μεταχειριζόμεθα τὸ ἑνικὸν ἢ πληθυντικὸν γ΄. πρόσωπον ἀπροσώπως, καὶ οἱ Γάλλοι τὸ ο ι, οἱ δὲ Γερμανοὶ τὸ man, οἱ Τῦρκοι μεταχειρίζονται ἢ τὸ ἑνικὸν γ΄. πρόσωπον παθητικὸν, ἢ τὸ πληθυντικὸν τρίτον πρόσωπον, οἷον كيديلور γγιντιλὶρ ἢ كيدرلر γγιντερλὲρ ὑπάγυσι, ὑπάγει τινὰς, l'on va, man geht· ὁμοίως دينور ντενὶρ, ἢ درلر ντερλὲρ λέγυσι, λέγεται, on dit, man ſagt. درلردي ντερλέρντι ἔλεγαν, ἐλέγετο, on disoit, man ſagte, κτ.

ΜΕΡΟΣ Ε'.

Περὶ Μορίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ προθέσεων.

Αἱ προθέσεις τῶν Τέρκων τίθενται πάντοτε μετὰ τὸ ὄνομα, ἄλλαι μὲν ἡνωμένως μὲ τὴν λέξιν, ἄλλαι δὲ γραφόμεναι διῃρημένως, ἢ ἄλλαι κατ' ἀμφοτέρες τὲς τρόπες. Αἱ دن, ده, جه, جلين, ἑνώνονται πάντοτε μὲ τὴν ποηγεμένην λέξιν. Αἱ δὲ سز, ايله ἢ ايچون γράφονται ποτὲ μὲν ἡνωμένως μὲ τὴν προηγεμένην λέξιν, ποτὲ δὲ διῃρημένως, πλὴν, ὅτε ἑνώνονται, τὸ μὲν ايله γράφεται له ἢ يله, τὸ δὲ ايچون γράφεται چون ἢ يچون. Ὅλαι αἱ λοιπαὶ παρὰ ταύτας προθέσεις γράφονται διῃρημένως, ὡς ἐκ τῶν κατωτέρω παραδειγμάτων γίνεται δῆλον.

§. 1. Προθέσεις συντασσόμεναι μετὰ ὀνομαστικῆς.

ده ντα, ντὲ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, σημαίνει τὴν ἐν τόπῳ στάσιν, ἢ ἐνίοτε περὶ, ἢ ἐν (χρόνῳ), ἢ παρὰ, οἷον قپوده καπυντᾶ παρὰ τὴν πύλην, اوده ἐβντὲ ἐν οἴκῳ, οἴκοι, بنده μπεντὲ παρ' ἐμοὶ, علم نجوم بياننده ἴλμι νὐξὺμ μπεϊαννντὰ περὶ ἐξηγήσεως τῆς ἀστρολογίας, ἤτοι περὶ ἀστρολογίας, اوچ كونده ὂν γεντὶ γγϋνντὲ ἐν τρισὶν ἡμέραις.

دن ντὰν, ντὲν, σημαίνει ἐκ, ἢ ὑπὸ, οἷον بچدن μπετζντὲν ἐκ Βιέννης, اجلقدن ἀτζλυκτὰν ὑπὸ πείνης. Αὕτη ἡ πρόθεσις σημαίνει μάλιστα τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν ἢ τὴν διάβασιν, ἔτι δὲ παρὰ, οἷον بو ولايتدن كچدي μπὺ βιλαεττὲν γγετζντὶ διέβη διὰ ταύτης τῆς χώρας, بندن μπεντὲν παρ' ἐμοῦ, ἐκ μέρους μου.

Ὅτε θέλουσιν οἱ Τοῦρκοι νὰ ἐκφράσωσι τὴν εἰς τόπον κίνησιν δὲν ἔχουσι χωριστὴν πρόθεσιν, ὡς ἡμεῖς τὴν εἰς, ἀλλὰ βάλλουσι τὸ ὄνομα εἰς δοτικήν, οἷον شهره واردي σεχρὲ βαριτὴ ἐπῆγεν εἰς τὴν πόλιν, آغايه ἀγαϊὲ εἰς τὸν κύριον κτ. ὅπου ὅμως σημείωσαι, ὅτι ὅτε ὁ λόγος ἐπὶ ἀνθρώπου, τότε προστίθεασι, τιμῆς χάριν, ὑστιασιμόν τι μετὰ ἐπιθέτου, ἢ καὶ δίχα

ἐπιθέτυ, οἷον حضور شريفلرينه حضور χυζῦρι σηριφλερινὲ εἰς τὴν εὐγενῆ παρϐσίαν τυ, ἢ ἁπλῶς حضورنه χυζυρνὲ, جنابنه τζεναμπινὲ (ϗ τὰ παρόμοια) εἰς τὴν παρϐσίαν τυ, καθὼς ἡμεῖς λέγομεν εἰς τὴν εὐγένειαν τυ, εἰς τὴν τιμιότητά τυ, κτ. Τὸ αὐτὸ ἐνδει ϗ ἐπὶ κινήσεως ἀπὸ τόπυ, ἢ ἐπὶ ςάσεως.

جه τζὰ, τζὲ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, σημαίνει ἐν, κατὰ, π. χ. يرلو يرنجه γερλὶ γερινδζὲ τόπον ἔχων εἰς τὸν τόπον τυ, ἤτοι καθεὶς ἐν τῷ τόπῳ τυ, مرتبه سنجه μερτεμπεσινδζὲ κατὰ τὸν βαθμόν τυ, κατὰ τὴν ἀξίαν τυ, عادتنجه ἀντετινδζὲ κατὰ τὴν συνήθειάν τυ, كيجه يارى γιολδζὰ γγυντζὲ ... εἰς τὸν ... τυ, نصفنجه νισφινδζὰ κατὰ τὸ ἥμισυ. Ἡ αὐτὴ πρόθεσις ἐν τέλει τῶν ὀνομάτων ἐκφράζει τὰ ἡμέτερα ἐπίρρημα εἰς σὶ, οἷον رومجه ρωμιτζὰ, ἢ روم ρὺμ ντιλιντζὲ ... καὶ ... τζὰ ... ντιλιντζὲ γερμανιστὶ. Σημαίνει ... τὸ ὡσὰν, ὅσον, μὲ, οἷον بوكجه μπυνδζὰ ὡσὰν αὐτὸ, بو قدرجه μπυ κανταρδζὰ ὅσον αὐτὸ, كندولرجه γγυντιλερδζὲ ὡσὰν ἐκεῖνοι οἱ ἴδιοι, μὲ ἐκείνυς τὲς ἰδίυς, بنمله μπιλεμιλζὲ ὁμῦ μὲ ἐμένα, سنكله μπιλεσινδζὲ ὁμῦ μὲ σὲ, μετὰ σῦ, ... μπιλεσινδζὲ ὁμῦ μὲ ... μιζδζὲ ὁμῦ μὲ ἡμᾶς κτ., π. χ. ايكي كندولرجه كورورلر ... ... γγυντιλερδζὲ γγιόρυρλερ τῦ ἐχθρῦ τὸ ... φαίνεται δύο τόπυς ὅσον αὐτοὶ οἱ ἴδιοι.

جلين τζηλαὶν, τζυλαὶν, τζιλεῖν κατὰ τὴν ἁρμονίαν, σημαίνει ὡσὰν, π. χ. چوجقجلين τζοδζυκδζυλαὶν ὡσὰν παιδὶ, بنجلين μπενδζιλεῖν ὡς ἐγὼ, انجلين ἀνδζηλαὶν, ὀνδζυλαὶν ὡς αὐτὸς, αὐτὸ, سزجلين σιζδζιλεῖν ὡς ὑσεῖς κτ. Σπανιώτατα δὲ ἀπαντᾶ αὐτὴ ἡ λέξις لين λαὶν, λεῖν κατ' ἀποκοπὴν, οἷον بلبللين μπυλμπυλλαὶν ὡς τὸ ἀηδόνι.

سز σὴζ, σὺζ, σὶζ, σὲζ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, σημαίνει πάντοτε χωρὶς, δίχα, οἷον عقلسز ἀκηλσὴζ χωρὶς φρόνησιν, ἄφρων, دلسز ντιλσὶζ χωρὶς γλῶσσαν, βωβὸς, بنسز μπενσὶζ χωρὶς ἐμῦ, انسز ἀνσὴζ χωρὶς αὐτῦ, بونسز μπυνσὺζ χωρὶς τύτυ.

اوزره ὔζρε σημαίνει ἐπάνω, κατὰ, ἐν, π. χ. باش اوزره μπὰς ὔζρε ἐπάνω κεφαλῆς, ἤτοι μετὰ χαρᾶς, بقدقلري اوزره μπακτυκλαρὴ ὔζρε κατὰ τὸν τρόπον, ὃν ἴδον, الم اوزره اولمك ἐλὲμ ὔζρε ὀλμὰκ μὴ εἶδε εἰς λύπην, μὴ ἔχετε κόπον. Μὲ ἀπαρέμφατον σημαίνει διὰ τὸ, περὶ τῦ, ἐπὶ συμφωνίᾳ τῦ, οἷον كورمك اوزره γγιόρμεκ ὔζρε διὰ τὸ ὁρᾷν, διὰ νὰ βλέπῃ, περὶ τῦ ὁρᾷν, ἐπὶ συμφωνίᾳ τῦ βλέπειν.

ايچره ἰτζρὲ σημαίνει ἐν, μέσα εἰς, μεταξὺ, οἷον باغچه ايچره μπαγτζὲ ἰτζρὲ ἐν τῷ κήπῳ, آتلر ايچره ἀταλὰρ ἰτζρὲ μεταξὺ τῶν ἵππων.

اشوري ἀσὺρὶ σημαίνει πέραν, ἀντιπέραν, οἷον طاغ اشوري ντὰγ ἀσυρὴ πέραν τῦ βυ-

νϋ. Σημειῶσαι δὲ τὰς ἑπομένας φράσεις ايكي كون اشوري ἰκὶ γγϋν ἀσϋρὴ μετὰ δύο ἡμέρας, ἤτοι κάθε τέσσαρες ἡμέραις, بر كون اشوري μπὶρ γγϋν ἀσϋρὴ μετὰ μίαν ἡμέραν, ἤτοι κάθε δύο ἡμέραις, καὶ καθεξῆς.

Αἱ ἀκόλουθοι προθέσεις μετὰ μὲν ὄνομα συντάσσονται μετὰ ὀνομαστικῆς, μετὰ δὲ ἀντωνυμίαν πρωτοτύπου μετὰ γενικῆς.

1. ايله ἰλὲ, ἐλὰ, ἰλέ, ὐλὲ κατὰ τὴν ἁρμονίαν, σημαίνει τὸ ὁμοῦ, οἷον اغا ايله ἀγὰ ἰλὰ μὲ τὸν κύριον, اغاسيله ἀγασὶ ἰλὰ μὲ τὸν κύριόν του, ايله φωνὴ ... ὑλὰ μετὰ τοῦ φίλου, بنم ... μπενὶμ ἰλὲ, ἢ συνηθέστερον بنمله μπενὶμ ἰλὲ μετ' ἐμοῦ, سزكله σιζὶν ἰλὲ μὲ ὑμᾶς. ... ايله انلر ايله ἀνλὰρ ἰλὰ ἐν τῷ πληθυντικῷ λέγεται καὶ انلرك ايله ἀνλαρὴ ἰλὰ μὲ αὐτούς. Ἐρώτησις كيم ايله κὶμ ἰλὲ, καὶ كيمك ايله κιμὶν ἰλὲ μετὰ τίνος;

2. ايچون ἰτζὶν (ἢ ἰτζὲν) σημαίνει αἰτιολογίαν, οἷον اغا ايچون ἀγὰ ἰτζὶν διὰ τὸν κύριον, بنم ايچون μπενὶμ ἰτζὶν ἕνεκεν ἐμοῦ, δι' ἐμέ, ... ايچون ἢ سزك ايچون σιζὶν ἰτζὶν διὰ ὑμᾶς. Ἐν τῷ πληθυντικῷ انلر ايچون ἀνλὰρ ἰτζὶν καὶ انلرك ايچون ἀνλαρὴν ἰτζὶν δι' αὐτούς, ... κιμὶν ἰτζὶν, καὶ σπανίως كيم ايچون κὶμ ἰτζὶν διὰ τίνα; ... ايچون ... ἰτζὶν διὰ τοὺς ἐλαχίστους;

... كبي κιμπὶ σημαίνει ὁμοιότητα, ... ار كبي ἐρ κιμπὶ ὡς ἀνήρ, ... ἀνδρὸς ... بنم كبي μπενὶμ κιμπὶ ὡς ἐγώ, نه كبي νενὶν κιμπὶ ὡς τί; τί λογῆς; انلر كبي ἀνλὰρ κιμπὶ ... انلرك كبي ἀνλαρὴν κιμπὶ ὡς ἐκεῖνοι.

§. 2. Προθέσεις μετὰ δοτικῆς συντασσόμεναι.

دك ντὲκ καὶ دكين ντεγὶν ἕως, οἷον بازاردك μπαζαρντὲκ ἕως εἰς τὴν ἀγοράν, بو زمانه دكين μπου ζεμανὰ ντεγὶν, ἢ كلنجه بو زمان μπου ζεμὰν γγελιντζὲ ἄχρι τούτου τοῦ καιροῦ. Ὅτε δὲ τὸ ἕως σημαίνει κίνησιν εἰς τι, εἰς τινα χρόνον, τότε τίθεται τὸ وارنجه βαρηντζὰ ἕως, οἷον بدونه دكين μπουντουνὲ ντεγὶν ἕως ἐν Βούδᾳ (πόλει Οὐγγαρίας), καὶ ἐπὶ κινήσεως بدونه وارنجه μπουντουνὲ βαρηντζὰ ἕως εἰς τὴν Βούδαν, اكر يدي كونه وارنجه اولسك ἰγὲρ γεντὶ γγϋνὲ βαρηντζὰ ὀλσὲκ ἐὰν ἀποθάνωμεν εἰς ἑπτὰ ἡμέρας.

كوره γγιόρὲ κατὰ· διαφέρει δὲ τοῦ اوزره ὐζρὲ, καθότι σημαίνει ἐμφέρειαν καὶ ὁμοίωσίν τινα, οἷον اكا كوره ἀνὰ γγιόρὲ, κατ' ἐκεῖνο, ἤτοι παρεμφερῶς μὲ ἐκεῖνο.

طوغرو ντογρὶ εὐθὺ πρὸς, οἷον شهره طوغرو σεχρὲ ντογρὶ ἴσια πρὸς τὴν πόλιν.

قرشو καρσὴ ἀπέναντι, καὶ ἀντικρύ, οἷον اكا قرشو سويلدم فلان سوزي φουλὰν σόζὶ ἀνὰ καρσὴ σόϊλεντιμ τὸν δεῖνα λόγον ἐλάλησα ἐναντίον αὐτοῦ, قلعه يه قرشو καλαϊὲ καρσὴ ἀντικρὺ τοῦ φρουρίου. πλὴν τοῦτο τὸ قرشو θεωρεῖται ὡς ὄνομα. καὶ δέχεται καὶ τὰς κτη-

τικὰς καταλήξεις, ὡς ἔρῶμεν κατωτέρω. Τὸ مقابل μουκαμπὶλ σημαίνει ὁμοίως ἐναντίον καὶ ἄντικρυ.

يقين γιακὴν ἢ قريب καρὴμπ σημαίνουσι τὸ πλησίον ἐπὶ τόπου ἢ χρόνου, οἷον شهره σεχρὲ καρὴμπ, ἢ شهره يقين σεχρὲ γιακὴν πλησίον τῆς πόλεως, اويله زمانه قريب ὀϊλὲ ζεμανὲ καρὴμπ, ἢ اويله زمانه يقين ὀϊλὲ ζεμανὲ γιακὴν περὶ τὴν μεσημβρίαν. سكز ساعته يقين σεκὶζ σαατὰ γιακὴν περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν, περὶ τὰς ὀκτώ.

نسبت νισπὲτ ἢ νισπετὲν ἀποβλέποντας πρός, κατὰ πρὸς, ἐναντίον, εἰς τὸ πεῖσμα, π. χ. اكا نسبت ανὰ νισπὲτ ὡς πρὸς αὐτόν, ἢ ἐναντίον αὐτοῦ, εἰς τὸ πεῖσμά του, مرامنه ... نسبت لوينه كيرمه μπὶρ ανταρὰ νισπὲτ ... γγίρμε μὴ ἐμβαίνης εἰς τινος τὸν οἶκον ἐναντίον αὐτοῦ, ἐναντίον τῆς θελήσεώς του, بكا نسبت μπανὰ νισπὲτ ὡς πρὸς ἐμέ, ἐναντίον τῆς θελήσεώς μου.

بناء μπεναὲν κατά, παρεμφερῶς, οἷον اكا بناء ανὰ μπεναὲν, κατὰ τοῦτο, ἐπερειδόμενος ἐπὶ τοῦτο, τούτων οὕτως ἐχόντων.

§. 3. Προθέσεις συντασσόμεναι μετὰ ἀφαιρετικῆς.

اوتري ἢ اوترو ὄτουροῦ διά, χάριν, οἷον سندن اوترو σεντὲν ὄτουρου χάριν σοῦ.

يكا γιανὰ πρός, πρὸς τὸ μέρος, καὶ ὅσον διά, ὅσον τὸ κατ', καὶ πρὸς (ἀπόστασιν σημαίνουσα), οἷον شهردن يكا σεχερτὲν γιανὰ πρὸς τὸ μέρος τῆς πόλεως, πρὸς τὴν πόλιν, بندن يكا μπεντὲν γιανὰ ὅσον διὰ ἐμέ, ὅσον τὸ κατ' ἐμέ, سندن يكا σεντὲν γιανὰ πρὸς ἐσέ.

صكره σονρὰ μετά, κατόπιν, οἷον بندن صكره μπεντὲν σονρὰ μετ' ἐμέ, ὕστερον ἀπὸ ἐμέ. Σημαίνει καὶ ἔπειτα δέ, εἶτα δέ, ὡς بكا عمر كلدي صكره عثمان μπανὰ ὀμὰρ γγελντί, σονρὰ ὀσμάν, ἦλθεν εἰς ἐμὲ ὁ Ὤμαρος, εἶτα δὲ ὁ Ὀθωμανός, κττ.

اول ἐββέλ, مقدم μουκαντντέμ, اوكدين ὄννντὶν πρίν, οἷον سندن اول, مقدم, اوكدين σεντὲν ἐββέλ, μουκαντντέμ, ὄννντὶν πρὶν σοῦ.

ايلرو ἰλερὶ ἔμπροσθα ἀπὸ (χρόνου), οἷον سندن ايلرو σεντὲν ἰλερὶ ἔμπροσθα ἀπὸ σέ, π. χ. خدمتكار اغاسندن ايلرو دوشكه ياتامز χιζμετκιὰρ ἀγασηντὰν ἰλερὶ ντουσὲ γιατάμαζ ὁ δοῦλος δὲν ἐμπορεῖ νὰ πλαγιάσῃ ἔμπροσθα ἀπὸ τὸν αὐθέντην.

يوقري γιοκαρὴ παραπάνω ἀπό, οἷον سندن يوقري σεντὲν γιοκαρὴ ἐπάνω σου, ἢ παραπάνω ἀπὸ σέ.

اشغه ἀσάγὰ παρακάτω ἀπό, οἷον سندن اشغه σεντὲν ἀσαγὰ παρακάτω ἀπὸ σέ.

اوته ὄτὲ πέραν, ἐπέκεινα, καὶ برو μπερὶ ἐντός, οἷον شهردن اوته σεχερτὲν ὄτὲ πέραν, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῆς πόλεως, شهردن برو σεχερτὲν μπερὶ ἐντός, ἀπὸ τούτου τοῦ

μέσης τῆς πόλεως. Τὸ بري μπερὶ σημαίνει ϗ ἀπὸ, χρόνῳ, οἷον بري جوقدن τζοκνταν μπερὶ ἀπὸ πολλῦ, πρὸ πολλῦ.

غيري γαϊρὴ, ϗ σπανιώτερον ماعدا μααντᾶ, πλὴν, παρεκτὸς, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀραβικαὶ λέξεις, ϗ τυρκ. اوزكه ὄζγγέ, κ. χ. اندن غيري ἀνντὰν γαϊρὴ, ἢ اندن ماعدا ἀνντὰν μααντᾶ, ἢ اندن اوزكه ἀνντὰν ὄζγγέ πλὴν, παρεκτὸς τύτυ, ἐξαιρυμένυ τύτυ: اللهدن غيري ... γαϊρὴ πλὴν τῦ Θεῦ, παρὰ τὸν Θεόν.

اوزاق ὐζὰκ ϗ ايراق ἰρὰκ μακρὰν, οἷον شهردن اوزاق ἢ ايراق σεχερντὲν ὐζὰκ ἢ ἰρὰκ μακρὰν τῆς πόλεως.

خارج χαρὴτζ, ϗ طشره ταςρὰ, κοιν. طشاري ντισαρὴ ἔξω, οἷον قصبهدن خارج κασαμπαντὰν χαρὴτζ ἔξω τῆς κωμοπόλεως, شهردن طشره σεχερντὲν ταςρὰ ἔξω τῆς πόλεως.

ايچرو ἰτζερῦ ἔνδον, οἷον شهردن ايچرو σεχερντὲν ἰτζερῦ ἔνδον τῆς πόλεως· πλὴν τῦτο γλαφυρότερον ἐκφράζεται شهر ايچنده σεχὲρ ἰτζιντὲ (ἐπὶ στάσεως), ἢ شهر ايچنه σεχὲρ ἰτζινὲ (ἐπὶ κινήσεως), ἐν τῇ πόλει, εἰς τὴν πόλιν.

Αἱ ἀκόλυθαι προθέσεις εἶναι κυρίως ὀνόματα, ϗ ὡς τοιαῦτα λαμβάνυσι πάντοτε τὰς κτητικὰς καταλήξεις, ϗ ἐπὶ μὲν στάσεως λαμβάνυσι τὴν πρόθεσιν ده ντὰ, ντὲ ἐν, ἐπὶ δὲ κινήσεως ἀπὸ τόπυ, τὴν πρόθεσιν دن ντὰν, ντὲν ἀπὸ, ϗ ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον τίθενται εἰς δοτικήν. Ἐν τῷ ἀκολύθῳ πίνακι παριστάνονται ὅλαι αὗται αἱ προθέσεις, αἱ ὁποῖαι συντάσσονται μετὰ γενικῆς, ὅτε ὁ λόγος περὶ πράγματος ὡρισμένυ, ϗ μετὰ ὀνομαστικῆς, ὅτε ὁ λόγος εἶναι περὶ πράγματος ἀορίςυ, ϗ ἡ μὲν πρώτη στήλη παριστάνει αὐτὰ ὡς ὀνόματα; αἱ δὲ λοιπαὶ παριστάνυσι τὰς προθέσεις ده ντὰ, ντὲ, دن ντὰν, ντὲν, ϗ τὴν κατάληξιν τῆς δοτικῆς ه α, ε, αἱ ὁποῖαι ἐν τέλει αὐτῶν προσαρτώμεναι ἐκφράζυσι κίνησιν, ἢ στάσιν.

Πίναξ τῶν προθετικῶν ὀνομάτων.

Ὀνόματα.	Ἐπὶ στάσεως.	Ἐπὶ κινήσεως ἀπὸ τόπυ.	Ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον.
آلت ἄλτ, ὁ, ἡ, τὸ κάτω	ده ντὰ ὑπὸ, ὑποκάτω	دن ντὰν, ὑποκάτωθεν	ه α, ὑποκάτω.
وست ὔς, ὁ, ἡ, τὸ اوزر ὔζ'ρ, ἄνω	ده ντὲ, ἐπὶ, ἐπάνω	دن ντὲν, ἐπανῶθεν	ه α, ἐπάνω.
اوك ὂν ὁ, ἡ, τὸ حضور χυζὺρ, ἔμπροσθεν	ده ντὲ, ἔμπροσθεν ده ντὰ	دن ντὲν, ἀπ' ἔμπροσθεν دن ντὰν,	ه α ه α ἔμπροσθεν εἰς.
آرد ἄρντ, ὁ, ἡ, τὸ ὄπισθεν	ده ντὰ ὄπισθεν	دن ντὰν, ἀπ' ὄπισθεν	ه α, ὄπισθεν εἰς.

Ὀνόματα.	Ἐπὶ στάσεως.	Ἐπὶ κινήσεως ἀπὸ τόπου.	Ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον.
ایچ ἴτζ, ὁ, ἡ, τὸ ἔνδον	ده ντὲ, ἔσω, ἐν,	دن ντὲν, ἔσωθεν	ه ε, ἔσω, εἰς.
درون ντερῦν	ده ντὰ,	دن ντὰν,	
داخل νταχὶλ	ده ντὲ,	دن ντὲν,	
طشره ταςρὰ ὁ, ἡ, τὸ	ده ντὰ, ἔξω	دن ντὰν, ἔξωθεν	يه ια, ἔξω.
طش τὰς ἔξω	ده ντὰ,	دن ντὰν,	ه α,
خارج χαρὴτζ	ده ντὰ,	دن ντὰν,	ه α,
برون μπιρὺν	ده ντὲ,	دن ντὲν,	ه ε,
ایچرو ἰτζερὺ ὁ, ἡ, τὸ ἔνδον	ده ντὲ, ἐν, ἔνδον	دن ντὲν, ἔνδοθεν	يه ε, ἔνδον, εἰς.
يان γιὰν ὁ, ἡ, τὸ πλάγιον	ده ντὰ, παρὰ, πλαγίως	دن ντὰν, ἐκ τοῦ πλαγίου, πλαγιόθεν	ه α, παρὰ, πλησίον
قت ἢ قات κὴτ ἢ κὰτ	ده ντὰ,	دن ντὰν,	ه α, εἰς.
مقابله μυκαμπελὲ ὁ, ἡ, τὸ ἐναντίον μέρος	ده ντὲ, ἐναντίον, ἄντικρυ, ἔναντι	دن ντὲν, ἀπὸ τὸ ἐναντίον, ἀπέναντι	يه ε, ἐναντίον εἰς, ἄντικρυ εἰς.
قرشو καρσῦ,			
مقابل μυκαμπὶλ			
اورتا ὀρτὰ ὁ, ἡ, τὸ μέσον.	ده ντὰ, ἀνάμεσα,	دن ντὰν, ἀπ' ἀνάμεσα,	يه ια, εἰς τὸ μέσον
ارا ἀρὰ	ده ντὰ, μεταξὺ,	دن ντὰν, ἀπὸ μεταξὺ	يه ια, μεταξὺ,
ميان μιὰν μεταξὺ	ده ντὰ, ἐν,		ه α, ἀνάμεσα.
ایچ ἴτζ	ده ντὲ,	دن ντὲν,	ه ε,
چوره τζεβρὲ, ὁ, ἡ, τὸ κύκλῳ	ده ντὲ, κύκλῳ,	دن ντὲν, κύκλωθεν,	يه ε, κύκλῳ, πέριξ.
حوالي χαβαλὴ τὰ πέριξ	ده ντὲ,	دن ντὲν,	يه ια,
اطراف ἐτρὰφ μέρη.	ده ντὰ, περὶ,	دن ντὰν,	ه α,
يقين γιακὴν, ὁ, ἡ, τὸ πλησίον	ده ντὰ, πλησίον	دن ντὰν, ἀπὸ πλησίον	ه α, πλησίον.
اشغه ἀσαγᾶ, ὁ, ἡ, τὸ κάτω	ده ντὰ, ὑποκάτω	دن ντὰν, ὑποκάτωθεν	يه ια, ὑποκάτω.
يوقرى γιοκαρὴ ὁ, ἡ, τὸ ἐπάνω	ده ντὰ, ἐπάνω	دن ντὰν, ἐπάνωθεν	يه ια, ἐπάνω.
كيرو γγερὶ ὁ, ἡ, τὸ ὀπίσω	ده ντὲ, ὀπίσω	دن ντὲν, ὄπισθεν	يه ε, ὀπίσω.
ايلرو ἰλερὶ ὁ, ἡ, τὸ ἔμπρος	ده ντὲ, ἐμπρὸς	دن ντὲν, ἀπ' ἐμπρός.	يه ε, ἐμπρός.
حق χάκκ δίκαιον.	ده ντὲ, περὶ, ἀναφορικῶς περί.		

μέσος τῆς πόλεως. Τὸ بري μπερὶ σημαίνει ϗ ἀπὸ, χρόνῳ, οἷον بري چوقدن τζοκτὰν μπερὶ ἀπὸ πολλῦ, πρὸ πολλῦ.

غيري γαϊρὴ, ϗ σπανιώτερον ماعدا μααντᾶ, πλὴν, παρεκτὸς, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀραβικαὶ λέξεις, ϗ τυρκ. اوزكة ὄζγγὲ, π. χ. اندن غيري ἀντὰν γαϊρὴ, ἢ اندن ماعدا ἀντὰν μααντᾶ, ἢ اندن اوزكة ἀντὰν ὄζγγὲ πλὴν, παρεκτὸς τύτυ, ἐξαιρυμένυ τύτυ· اللهدن غيري ἀλλαχτὰν γαϊρὴ πλὴν τῦ Θεῦ, παρὰ τὸν Θεόν.

اوزاق ὑζὰκ ϗ ايراق ἰρὰκ μακρὰν, οἷον ايراق ἢ اوزاق شهردن σεχερντὲν ὑζὰκ ἢ ἰρὰκ μακρὰν τῆς πόλεως.

خارج χαρὶτζ, ϗ طشره ταςρὰ, κοιν. طشاري ντιςαρὴ ἔξω, οἷον قصبهدن خارج κασαμπαντὰν χαρὶτζ ἔξω τῆς κωμοπόλεως, شهردن طشره σεχερντὲν ταςρὰ ἔξω τῆς πόλεως.

ايچرو ἰτζερῦ ἔνδον, οἷον شهردن ايچرو σεχερντὲν ἰτζερῦ ἔνδον τῆς πόλεως· πλὴν τῦτο γλαφυρότερον ἐκφράζεται شهر ايچنده σεχὶρ ἰτζιντὲ (ἐπὶ στάσεως), ἢ شهر ايچنه σεχὶρ ἰτζινὲ (ἐπὶ κινήσεως), ἐν τῇ πόλει, εἰς τὴν πόλιν.

Αἱ ἀκόλυθαι προθέσεις εἶναι κυρίως ὀνόματα, ϗ ὡς τοιαῦτα λαμβάνυσι πάντοτε τὰς κτητικὰς καταλήξεις, ϗ ἐπὶ μὲν στάσεως λαμβάνυσι τὴν πρόθεσιν ده ντὰ, ντὲ ἐν, ἐπὶ δὲ κινήσεως ἀπὸ τόπυ, τὴν πρόθεσιν دن ντὰν, ντὲν ἀπὸ, ϗ ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον τίθενται εἰς δοτικήν. Ἐν τῷ ἀκολύθῳ πίνακι παριςάνονται ὅλαι αὗται αἱ προθέσεις, αἱ ὁποῖαι συντάσσονται μετὰ γενικῆς, ὅτε ὁ λόγος περὶ πράγματος ὡρισμένυ, ϗ μετὰ ὀνομαστικῆς, ὅτε ὁ λόγος εἶναι περὶ πράγματος ἀορίςυ, ϗ ἡ μὲν πρώτη στήλη παριςάνει αὐτὰ ὡς ὀνόματα, αἱ δὲ λοιπαὶ παριςάνυσι τὰς προθέσεις ده ντὰ, ντὲ, دن ντὰν, ντὲν, ϗ τὴν κατάληξιν τῆς δοτικῆς ه α, ε, αἱ ὁποῖαι ἐν τέλει αὐτῶν προσαρτώμεναι ἐκφράζυσι κίνησιν, ἢ στάσιν.

Πίναξ τῶν προθετικῶν ὀνομάτων.

Ὀνόματα.	Ἐπὶ στάσεως.	Ἐπὶ κινήσεως ἀπὸ τόπυ.	Ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον.
آلت ἄλτ, ὁ, ἡ, τὸ κάτω	ده ντὰ ὑπὸ, ὑποκάτω	دن ντὰν, ὑποκάτωθεν	ه α, ὑποκάτω.
وست ὖς, ὁ ἡ, τὸ اوزر ὑζὲρ, ἄνω	ده ντὲ, ἐπὶ, ἐπάνω	دن ντὲν, ἐπανῶθεν	ه α, ἐπάνω.
اوك ὄν ὁ, ἡ, τὸ حضور χυζὺρ, ἔμπροσθεν	ده ντὲ, ἔμπροσθεν ده ντὰ	دن ντὲν, ἀπ' ἔμπροσθεν دن ντὰν,	ه α ه α ἔμπροσθεν εἰς.
آرد ἄρντ, ὁ, ἡ, τὸ ὄπισθεν	ده ντὰ ὄπισθεν	دن ντὰν, ἀπ' ὄπισθεν	ه α, ὄπισθεν εἰς.

Ὀνόματα.	Ἐπὶ ςάσεως.	Ἐπὶ κινήσεως ἀπὸ τόπου.	Ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον.
ايچ ἴτζ, ὁ, ἡ, τὸ ἔνδον	ده ντὲ, ἔσω, ἐν,	دن ντὲν, ἔσωθεν	ه ε, ἔσω, εἰς.
درون ντερῦν	ده ντὰ,	دن ντὰν,	
داخل νταχὶλ	ده ντὲ,	دن ντὲν,	
طشره ταςρὰ ὁ, ἡ, τὸ	ده ντὰ, ἔξω	دن ντὰν, ἔξωθεν	يه ια, ἔξω.
طش τὰς ἔξω	ده ντὰ,	دن ντὰν,	ه α,
خارج χαρὶτζ	ده ντὰ,	دن ντὰν,	ه α,
برون μπιρὺν	ده ντὲ,	دن ντὲν,	ه ε,
ايچرو ἰτζερὺ ὁ, ἡ, τὸ ἔνδον	ده ντὲ, ἐν, ἔνδον	دن ντὲν, ἔνδοθεν	يه ε, ἔνδον, εἰς.
يان γιὰν ὁ, ἡ, τὸ πλάγιον	ده ντὰ, παρὰ, πλα-	دن ντὰν, ἐκ τῦ πλα-	ه α, παρὰ, πλησίον
قات ἢ قت κὴτ ἢ κὰτ	ده ντὰ, γίως	دن ντὰν, γίυ, πλα- γιόθεν	ه α, εἰς.
مقابله μυκαμπελὲ ὁ, ἡ, τὸ ἐναντίον μέρος	ده ντὲ, ἐναντίον, ἄν- τικρυ, ἔναντι	دن ντὲν, ἀπὸ τὸ ἐναν- τίον, ἀπέναντι	يه ε, ἐναντίον εἰς, ἄν- τικρυ εἰς.
قرشو καρσὺ,			
مقابل μυκαμπὶλ			
اورتا ὀρτὰ ὁ, ἡ, τὸ	ده ντὰ, ἀνάμεσα,	دن ντὰν, ἀπ' ἀνάμε-	يه ια, εἰς τὸ μέσον
ارا ἀρὰ μέσον.	ده ντὰ, μεταξὺ,	دن ντὰν, σα, ἀπὸ	يه ια, μεταξὺ,
ميان μιὰν μεταξὺ	ده ντὰ, ἐν,	دن ντὰν, μεταξὺ	ه α, ἀνάμεσα.
ايچ ἴτζ	ده ντὲ,	دن ντὲν,	ه ε,
چوره τζεβρὲ, ὁ, ἡ, τὸ κύκλω	ده ντὲ, κύκλω,	دن ντὲν, κύκλωθεν,	يه ε, κύκλω, πέριξ.
حوالي χαβαλὴ τὰ πέριξ	ده ντὲ,	دن ντὲν,	يه ια,
اطراف ἐτρὰφ μέρη.	ده ντὰ, περὶ,	دن ντὰν,	ه α,
يقين γιακὴν, ὁ, ἡ, τὸ πλησίον	ده ντὰ, πλησίον	دن ντὰν, ἀπὸ πλησίον	ه α, πλησίον.
اشغه ἀσαγᾶ, ὁ, ἡ, τὸ κάτω	ده ντὰ, ὑποκάτω	دن ντὰν, ὑποκάτωθεν	يه ια, ὑποκάτω.
يوقري γιοκαρὴ ὁ, ἡ, τὸ ἐπάνω	ده ντὰ, ἐπάνω	دن ντὰν, ἐπάνωθεν	يه ια, ἐπάνω.
كيرو γγερὶ ὁ, ἡ, τὸ ὀπίσω	ده ντὲ, ὀπίσω	دن ντὲν, ὄπισθεν	يه ε, ὀπίσω.
ايلرو ἰλερὶ ὁ, ἡ, τὸ ἔμπρος	ده ντὲ, ἐμπρὸς	دن ντὲν, ἀπ' ἐμπρός.	يه ε, ἐμπρός.
حق χὰκκ δίκαιον.	ده ντὲ, περὶ, ἀνα- φορικῶς περί.		

Ε"ςω, πρὸς σαφήνειαν, παράδειγμα ἓν, ᾗ κατὰ τῦτο ἐμπορεῖ τις νὰ σχηματίσῃ ἀφ' ἑαυτῦ ᾗ ἄλλα παραδείγματα μὲ τὰς λοιπὰς προθέσεις, π. χ. التمده ἀλτημντὰ ὑποκάτω μυ, التمدن ἀλτημντὰν ὑποκάτωθέν μυ, التمه ἀλτημὰ ὑποκάτω μυ (ἐπὶ κινήσεως), ὡς التمه دوشدي ἀλτημὰ ντϋστῦ ἔπεσεν ὑποκάτω μου· التكده ἀλτηντὰ ὑποκάτω σου, التكدن ἀλτηνντὰν ὑποκάτωθεν σε, التكه ἀλτηνὰ ὑποκάτω σε (ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον)· التنده ἀλτηντᾶ ὑποκάτω τυ, التندن ἀλτηντὰν ὑποκάτωθέν τυ, التنه ἀλτηνὰ ὑποκάτω τυ (ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον)· التمزده ἀλτημηζντὰ ὑποκάτω μας, التكزده ἀλτηνηζντὰ ὑποκάτω σας, التلرنده ἀλτλαρηντὰ ὑποκάτω των, π. χ. اسكمله التندن چقدي ἰσκεμλὲ ἀλτηνντὰν τζηκτὴ ἐξῆλθεν ὑποκάτωθεν τῦ σκαμνίυ, اوكمزده قلعه ايچنده اولان حصارك كغار ὀγϋμϋζντὲ καλὲ ἰτζιντὲ ὀλὰν χϋρὰρ οἱ ἐν τῷ φρυρίῳ ἔμπρος ἡμῶν ἄπισοι, حصارك اوتندن جوارنده بتمش κισαρὴν τζεβρεσιντὲ ὂτ μπιτμὶς πέριξ τῦ φρυρίυ ἤυξησε χορτάρι, شهرك خارجندن ṡεχρὴν χαριτζηντὰν ἀπ' ἔξωθεν τῆς πόλεως, پادشاهك قاتنه حق وارلاي παντιςαχὴν κατινᾶ βαρντὴ ὑπῆγεν εἰς τὸ πλάγι τῦ βασιλέως, δηλ. ἐνώπιον, حق تعالي قتنده كناهدر χάκκ τεαλᾶ κητηνντᾶ γγϋνάχ ὑπὲρ ἁμαρτία εἶναι ἐνώπιον τῦ ὑψίςυ θεῦ, قاضي حضورينه واردي καντὴ χυζηρινὲ βαρντὴ ὑπῆγεν ἐνώπιον τῦ κριτῦ, δηλ. εἰς τὴν παρυσίαν αὐτῦ, پادشاهك حضور شريفلرينه كلدي μπαντιςαχὴν χυζὺρ ṡεριφλερινὲ γγελντὶ ἦλθεν εἰς τὴν εὐγενῆ παρυσίαν τῦ βασιλέως, δηλ. ἐνώπιον τῦ κρατιςοτάτυ, εὐγενεςάτυ βασιλέως. Σημείωσαι δὲ, ὅτι αὗται αἱ προθέσεις ἐν τῇ δοτικῇ καὶ ἀφαιρετικῇ, ᾗ πρὸ τῦ ده ντὰ, ντὲ, λαμβάνυσιν ἐπὶ τῦ γ'. προσώπυ, (καθὼς ᾗ τὰ λοιπὰ ὀνόματα, ὅσα λαμβάνυσι τὴν κτητικὴν κατάληξιν γ'. προσώπυ) τὸ ن ν.

Αἱ ἀνωτέρω προθέσεις اوته ὅτὲ πέραν, ᾗ بري μπερὶ ἐντὸς, ὅτε σημαίνυσι ςάσιν, ἢ κίνησιν εἰς τόπον ἢ ἀπὸ τόπυ, τότε λαμβάνυσι κατόπιν τὰ κλιτὰ ὀνόματα طرف ταράφ ἢ جانب τζανὴμπ μέρος, ἢ يقه γιακά, يالي γιαλὴ ὄχθη, οἷον طونانك اوته يقسنده τυνανὴν ὅτὲ γιακασηνντᾶ ἐν τῇ πέραν ὄχθῃ, ἐντὸς τῦ Δανύβιος, طونانك اوته يقسندن τυνανὴν ὅτὲ γιακασηνντὰν ἐκ τῦ πέραν τῦ Δανύβιος, ᾗ ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον طونانك اوته يقسنه τυνανὴν ὅτὲ γιακασηνὰ εἰς τὸ πέραν τῦ Δανύβιος, صويك برو طرفندن συϋὺν μπερὶ ταραφηντὰν ἀπὸ τὸ ἐδῶσε μέρος τῦ νερῦ κ. τ. λ.

Α'νωτέρω ἐσημειώσαμεν, ὅτι παρὰ Τύρκοις ἡ δοτικὴ τῶν ὀνομάτων ἐκφράζει τὴν εἰς πρόθεσιν ἐπὶ κινήσεως εἰς τόπον, ὡς استانبوله كيدرم ἰςαμπολᾶ γγιντέριμ πηγαίνω εἰς τὴν Κωνςαντινύπολιν. Αὕτη ὅμως ἡ δοτικὴ τῶν ὀνομάτων ἐκφράζει ἐνίοτε ᾗ ἄλλας προθέσεις, οἷον ἐναντίον, πρὸς, ἕνεκεν, διὰ, π. χ. كوپري اكا ياپدردي κϋπρϋ ἀνὰ γιαπτηρντὴ δι' αὐτῦ ἐ-

φρόντισε νὰ κατασκευάσωσι τὸ γεφύρι, بكا μπανὰ ἐμοί, ἢ δι' ἐμὲ, ἕνεκεν ἐμοῦ, بقمغه μπακμαγιᾶ ἕνεκα τοῦ θεωρεῖν, كورمكه γγιόρμεγιὲ ἕνεκα τοῦ βλέπειν, διὰ νὰ βλέπῃ, κτ.

Σημειωτέον ἐνταῦθα ἐν παρόδῳ, ὅτι αἱ ἡμέτεραι ἀπὸ καὶ ἐκ χρόνου σημαίνουσαι προθέσεις, ἐκφράζονται διὰ τοῦ برو μπερὶ καὶ ἀφαιρετικῆς, οἷον بشكدن برو μπεσικτὲν μπερὶ ἐκ σπαργάνων, παιδιόθεν, كوچكلكدن برو κιουτζουκλιουκτὲν μπερὶ παιδιόθεν, آدم پیغمبردن برو ἀντὰμ πεϊγαμπερντὲν μπερὶ ἀπὸ τοῦ προφήτου Ἀδάμ. Ὅτε ὅμως ἕπεται τὸ ἕως, τότε τοῦτο μὲν ἐκφράζεται διὰ τοῦ دكين ντεγκὶν ἕως μετὰ δοτικῆς πτώσεως, τὸ δὲ برو μπερὶ δὲν ἐκφράζεται, π. χ. آدم پیغمبردن نوح طوفاننه دكين ἀντὰμ πεϊγαμπερντὲν νοὺχ τουφανηνὰ ντεγκὶν ἀπὸ τοῦ προφήτου Ἀδὰμ ἕως τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Νῶε.

Τέλος δὲ σημείωσαι, ὅτι οἱ Τοῦρκοι μεταχειρίζονται εἰς πολλὰς φράσεις Ἀραβικὰς ἢ Περσικὰς, εὔχρηστους καὶ παρ' αὐτοῖς, τὰς ἀραβικὰς ἢ περσικὰς προθέσεις, οἷον بالله والله μπιλλαχὶ βάλλαχὶ μὰ τὸν Θεὸν, لله λιλλαχὶ διὰ χάριν Θεοῦ, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, بلا تكليف μπιλὰ τεκλὶφ χωρὶς τζερεμόνιαν, بلا توقف μπιλὰ τεβεκκὺφ χωρὶς ἀναβολῆς, في الحقيقه φιλ-χακηκὰ τῷ ὄντι, ἐπ' ἀληθείας, بنفسه μπινέφσιχι αὐτοπροσώπως, προσωπικῶς, بعده μπάντεχου μετέπειτα, ἔπειτα, μετὰ ταῦτα κτ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ ἐπιῤῥημάτων.

Ἐνταῦθα ὀλίγα τινὰ θέλω σημειώσει περὶ τῶν ἐπιῤῥημάτων, τὰ ὁποῖα ἂς ζητήσῃ καθ' ἓν ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ ἡμετέρῳ λεξικῷ (1).

---

(1) Ἔστωσαν δὲ πρὸς εὐκολωτέραν ἐπιθεώρησιν μερικὰ ἐπιῤῥήματα τὰ συνηθέστερα, τῶν ὁποίων τὴν Τουρκικὴν μετάφρασιν ἂς ζητήσῃ ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ γραικοτουρκικῷ λεξικῷ.

§. α΄. Ἐπιῤῥήματα ποσότητος· πολὺ, ὀλίγον, τόσον, πολλὰ, κατὰ πολλὰ, καθ' ὑπερβολὴν, τίποτε κτ.

§ β΄. Ἐπιῤῥήματα τόπου· ποῦ, πόθεν, ἐδῶ, αὐτοῦ, ἐκεῖ, ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, παντοῦ, πουθενᾶ, ἀλλοῦ, ὅπου, ἐπάνω, κάτω, μέσα, ἔξω, ἐμπροσθὰ, ὀπίσω, σιμὰ, μακρυὰ κτ.

§. γ΄. Ἐπιῤῥήματα χρόνου· πότε, τώρα, ὀγλίγωρα, πρὸ ὀλίγου, πρὸ πολλοῦ, σήμερον, αὔριον, χθὲς, πέρυσι, προχθὲς, ὀψὲς, μεταύριον, πρωῒ, βράδυ, καθημέραν, πάντοτε, πάλαι, πρὸ ἡμερῶν, ἐντὸς ὀλίγου, μερικαῖς φοραῖς, τότε, ἀργὰ, πολὺν καιρὸν, μετὰ ταῦτα, τέλος πάντων, συχνὰ, σπανίως, ποτὲ, πάλιν κτ.

Α΄. Τὰ ποιότητος ἐπιῤῥήματα ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι διὰ τῶν ἐπιθέτων, οἷον كوزل γγοῦζελ σημαίνει εὔμορφος ϗ εὔμορφα, فنا φενὰ κακὸς ϗ κακὰ, κτ. Πολλάκις ὅμως περιφράζουσι δι᾽ οὐσιαστικοῦ ὀνόματος ϗ ἑνὸς τῶν μορίων كبي κιμπὶ ὡσὰν, δίκην, ايله ιλὲ μὲ, σὺν, اوزره οὐζρὲ ἐπὶ, κατὰ, οἷον اركبي ἐρ κιμπὶ ὡσὰν ἄνδρας, ἀνδρείως, غيرت ايله γαϊρὲτ ιλὲ καρδιακῶς, دوستلق اوزره ντοσλὺκ οὐζρὲ φιλικῶς. Μεταχειρίζονται προσέτι ϗ μερικὰ ἀραβικὰ ἐπιῤῥήματα, οἷον خصوصا χυσυσὰ μάλιστα, κυρίως. Τὰ δὲ ἡμέτερα εἰς κῶς ἐπιῤῥήματα ἐκφράζουσι προστιθέντες ἐν τέλει Ἀραβικῶν, Περσικῶν, καί τινων Τουρκικῶν λέξεων, εἰ μὲν αὗται λήγουσιν εἰς σύμφωνον, τὸ انه ανὲ, εἰ δὲ εἰς φωνῆεν, τὸ يانه γιανὲ, π. χ. دوست ντὸς φίλος, دوستانه ντοσανὲ φιλικῶς, بابا μπαμπὰ πατὴρ, بابايانه μπαμπαγιανὲ πατρικῶς.

Β΄. Τὰ τοπικὰ ἐπιῤῥήματα τῶν Τούρκων εἶναι σχεδὸν ὅλα ὀνόματα, ἢ μόρια κλιτὰ, δι

---

§. δ΄. Ἐπιῤῥήματα ἀριθμοῦ· τόσαις φοραῖς, μίαν φορὰν, δύο φοραῖς κτ.

§. ε΄. Ἐπιῤῥήματα τάξεως· πρῶτον, δεύτερον, τρίτον κτ. ἐν πρώτοις, ἔπειτα, ἐν συντόμῳ, ἀναμεταξὺ, ἀμοιβαίως κτ.

§. ς΄. Ἐπιῤῥήματα ἐρωτήσεως· διὰ τί; τίνι τρόπῳ; κτ.

§. ζ΄. Ἐπιῤῥήματα καταφάσεως· ναὶ, ἔτζι εἶναι, βέβαια, τῇ ἀληθείᾳ, πολλὰ καλὰ, ἴσω, κτ.

§. η΄. Ἐπιῤῥήματα ἀρνήσεως· ὄχι, κατ᾽ οὐδένα τρόπον, ἄπαγε, μὴ γένοιτο, μήτε.

§. θ΄. Ἐπίῤῥημα δείξεως ἰδοὺ, νά.

§. ι΄. Ἐπιῤῥήματα ἐπιτάσεως ἢ ἀνέσεως· κατὰ πολλὰ, ἔτζι ὥστε, τόσον ὥστε, μᾶλλον δὲ, τόσον ὅσον, κατ᾽ ὀλίγον, ἀπ᾽ ἀγάλι, μόλις, μόνον, κἂν κτ.

§. ια΄. Ἐπιῤῥήματα εὐχῆς ϗ παρακελεύσεως· ἄμποτε, ὅταν θέλῃ ὁ θεὸς, ὁ θεὸς νὰ δώσῃ, δεῦτε, καρδία! νὰ σὲ ἰδῶ! κάμε ὀγλήγορα.

§. ιβ΄. Ἀπαγορεύσεως· πρόσεχε, μὴ γένοιτο, ἄπαγε.

§. ιγ΄. Ἐπιῤῥήματα εἰκασμοῦ· ἴσως, ἐνδέχεται, ἀλλέως κτ.

§. ιδ΄. Ἐπιῤῥήματα ὁμοιώσεως ἢ τρόπου· καθὼς, ὃν τρόπον, ἔτζι, τοιουτοτρόπως, ὡσὰν νὰ, ἀλλοιοτρόπως, κτ.

§. ιε΄. Ἐπιῤῥήματα ἀθροίσεως ἢ διαζεύξεως· ἀντάμα, μαζὶ, μονόφορα, χωριστὰ, μόνον, κατ᾽ ἰδίαν κτ.

§. ις΄. Ἐπιῤῥήματα ὅρκου· μὰ τὸν θεὸν, νὰ μοὶ ξυρίσουν τὰ γένεια, νὰ χαρῶ τὰ παιδία μου.

§. ιζ΄. Ἐπιῤῥήματα θέσεως· ὑποθετικόν, ἴσω, κτ.

Εἰς τὰ ἐπιῤῥήματα ἀνάγονται καὶ αἱ λεγόμεναι παρενθέσεις, οἷον 1. ἐπαίνου, ὡς εὖγε, ὢ τί, 2. θαυμασμοῦ, ὡς ὦ! ὢ τοῦ θαύματος! 3. κλήσεως, ὦ. 4. ἀπειλῆς, ἀλοίμονον, οὐαί. 5. πόνου ϗ λύπης, ἂχ, ἢ κρῖμα! ἔλεος! 6. ἀποστροφῆς, πήγαινε, κρημνίσου, ἄπαγε. 7. σιωπῆς, ὡς σιώπα κτ.

ὁ ϗ, ἐπὶ μὲν στάσεως βάλλονται εἰς δοτικὴν προθετόπτωτον μετὰ τῆς دە ντὲ ἐν προθέσεως, ἐπὶ δὲ κινήσεως εἰς τόπον τρέπονται εἰς δοτικὴν, ἐπὶ δὲ κινήσεως ἀπὸ τόπε τίθενται εἰς ἀφαιρετικὴν; οἷον نرەدە νέρεντε πᾶ; نرەیە νέρεε πῇ; نرەدن νέρεντεν πόθεν; بوراده μπερατᾶ ἐδῶ, بورایە μπεραγιὰ ἐδῶσε, بوندن μπεννταν ἀπ' ἐδῶ, κτ.

Γ'. Τὰ ἡμέτερα θετικὰ ἐπιῤῥήματα εἰς τέον σχηματίζονται παρὰ Τέρκοις ἀπὸ τᾶ Β'. ἀπαρεμφάτε προσθέσει ἐν τέλει τᾶ لو ἢ لي λὴ, λὶ, οἷον بقمەلو ἢ بقملي μπακμαλὴ θεωρητέον, کتمەلو ἢ کتملو, کتمەلي ἢ کتملي γγιτμελὶ ἰτέον. Ταῦτα δὲ τὰ ἕτω σχηματιζόμενα θετικὰ ἐπιῤῥήματα σημαίνεσι πάντοτε πρέπει νὰ ... ϗ προσλαμβάνοντα ἐν τέλει τὲς χρόνες τᾶ ὑπαρκτικᾶ ῥήματος اولمق ὀλμὰκ εἶναι παριστάνεσι τὰ διάφορα πρόσωπα καὶ χρόνες, οἷον کتملویم γγιτμελὶ ἰμ πρέπει νὰ ὑπάγω, کتملو سن γγιτμελὶ σὲν πρέπει νὰ ὑπάγῃς, کتملو در γγιτμελὶ ντὶρ, ἢ ἁπλῶς کتملو γγιτμελὶ πρέπει νὰ ὑπάγῃ κτ. کتملو ایدم γγιτμελὶ ἰντὶμ ἔπρεπε νὰ ὑπάγω, ϗ ἕτω καθεξῆς. Σχηματίζονται δὲ ἀπὸ ὅλα τὰ εἴδη τῶν ῥημάτων καταφατικῶν τε ϗ ἀρνητικῶν, ϗ σημαίνεσι προσέτι ϗ ἄξιος τᾶ... οἷον اولدرملو ὀλντϋρμελὶ πρέπει νὰ φονεύσῃ, ἄξιος τᾶ φονεῦσαι, φονευτέον, φονευτέος, ولملو ὀλμελὶ πρέπει ν' ἀποθάνῃ, ἄξιος θανάτε κτ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ Συνδέσμων.

§. ά. Συμπλεκτικοί.

و βὲ, هم χὲμ, ϗ, دخي νταχὴ και. νταχὰ ἀκόμη, ϗ, دە ντᾶ, δὲ, ϗ, ايله ἢ ـلـه ἰλὲ ϗ, بله μπιλὲ ἔτι, προσέτι, ϗ, نە μήτε.

Σημείωσις. Τὸ و βὲ (ϗ) εἶναι ἀραβικὸς σύνδεσμος, τὸν ὁποῖον οἱ Τᾶρκοι πάντοτε σχεδὸν μεταχειρίζονται γράφοντες, σπανίως δὲ λαλᾶντες, ἀνθ' ᾧ μεταχειρίζονται τὸ هم χὲμ, μάλιστα δὲ διπλασιαζόμενον, οἷον هم او هم بو χὲμ ὂ, χὲμ μπᾶ, ϗ γράφοντες, هم او وهم بو χὲμ ὂ, βὲ χὲμ μπᾶ ϗ ἐκεῖνος ϗ αὐτὸς, δηλ. ϗ αὐτὸς ϗ ἐκεῖνος, ὅπε σημείωσαι, ὅτι οἱ Τᾶρκοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προτάσσεσιν ὅπερ ἡμεῖς ὑποτάσσομεν ὄνομα, οἷον کیجه کوندوز γγιὀζὲ γγϋντᾶζ νυκτὸς ϗ ἡμέρας, ἀντὶ ἡμέρας ϗ νυκτός. Κἀκτᾶτε πάλιν ὁρᾶς, ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ περιστάσει δὲν ἐκφράζεσι τὸν ϗ σύνδεσμον, οἷον انا بابا ἀνὰ μπαμπὰ μήτηρ πατὴρ, δηλ. ὁ πατὴρ ϗ ἡ μήτηρ, οἱ γονεῖς, ὅτε δηλ. μεταξὺ τῶν δύο συμπλεκομένων λέξεων δὲν εὑρίσκεται τί. Ἄλλως δὲ, τὸ دە ντὰ, ϗ دخي νταχὰ εἶναι κυρίως οἱ συμπλεκτικοὶ σύνδεσμοι τῶν Τέρκων, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον ἐν τῷ λαλεῖν εἶναι πολλὰ ἐν χρήσει, ϗ πάντοτε προσαρτᾶται ἐν

τέλει τῆς λέξεως, ὡς ὀλσάν ولسون ὀλσούν μπὲν ντᾶ σὲν ντᾶ ϗ ἐγὼ ϗ σύ· ἐνίοτε δὲ προτάττεται τῆς ῥήματος ἐν ἀορίσῳ, ἀλλ' ὅτως, ὥςε νὰ φαίνεται ἑνωμένον μὲ τὸ ἑγόμενον ῥῆμα, μετὰ τὸ ὁποῖον συμπλέκεται τὸ ἑπόμενον ῥῆμα, ὡς كلديله چكشمكه بلشلدي γγελντὶ ντᾶ, τζεκισμεγὲ μπασλαντὴ ἦλθε ϗ (εὐθὺς) ἄρχισε νὰ φιλονεικῇ. Τὰ ὀνόματα ὅμως πολλάκις συμπλέκονται μὲ τὴν πρόθεσιν ايله ἰλὲ ὁμῦ, ὡς انالك ايله باباك ἀνὰν ἰλὲ μπαμπὰν τῆς μητρός σε ὁ πατήρ σε, ἤτοι ὁ πατήρ σε καὶ ἡ μήτηρ σε. Τέλος δὲ σημείωσαι, ὅτι τὸ و βε, ὅτε συμπλέκει δύο λέξεις χωρὶς τοὺς μεταλαβόντος, προφέρεται μετὰ μὲν φωνῆεν ὡς βε, μετὰ δὲ σύμφωνον ὡς ε, πλὴν ὅτως, ὥςε νὰ προφέρηται ἑνωμένον μὲ τὴν ἡγεμένην λέξιν, ὡς ايشا و بيكاثه μπεγγεσὲ[illegible] ἄσπρα χρυσὸς ϗ ἄργυρος, اكرلم و عزت ἰκραμὰ [illegible] τιμὴ καὶ δόξα, جلن و كوكلدن [illegible] γγονϊλντὲν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας, ὁλοψύχως.

Τὸ بله μπιλὲ εἶναι ὑποτακτικὸν, ϗ μετὰ μὲν ἀρνητικοῦ ῥήματος σημαίνει (καθὼς καὶ τὸ [illegible]χά,) μήτε, ἀλλ' ὅτε, ὡς بريسي بله كلمدي μπιρισὶ μπιλὲ γγελμεντὶ μήτε ὁ εἷς αὐτῶν ἦλθεν, بلمديكني سويلرسن بلديكني هر يرده سويلمه μπιλμεντὶῶ σοϊλέρσιν, μπιλντιῶὶ ντεχὰ χὲρ γιερντὲ σοϊλέμε σὺ λαλεῖς ὅ,τι δὲν ἐξεύρεις, ἀλλ' ὅτε ὅ,τι ἐξεύρεις λάλει παντῦ. Ἐπὶ ἄρσεως ϗ θέσεως ἐκφράζεται ἡ μὲν ἄρσις διὰ τοῦ دكل ντεϊλ, ὀκ ἴσω, ἡ δὲ θέσις διὰ τοῦ بله μπιλὲ, ἢ ϗ χωρὶς αὐτοῦ, ὡς اوغلاني دكل اغاسني بله اورديم ὀγλανὴ ντεϊλ, ἀγασηνὴ μπιλὲ βουρντὺμ, ὀ μόνον τὸν παῖδα ἔδειρα, ἀλλὰ ϗ τὸν αὐθέντην τε· كتم بله سيره دكل او ايله ارسز ἀρσιζ ἰλὰ ἐβὲ ντεϊλ, σεϊρὲ μπιλὲ γγιτμὲμ μετὰ τῦ ἀτίμυ ὀ μόνον εἰς τὴν οἰκίαν δὲν ὑπάγω, ἀλλ' ὅτε εἰς περιδιάβασιν· اورمق دكل اولدررم βουρμὰκ ντεϊλ ὀλντυρϊρϊμ ὄχι μόνον θὰ τὸν δείρω, ἀλλὰ ϗ θὰ τὸν σκοτώσω. Τῦτο ὅμως τὸ ὀ μόνον, ἀλλά... ἐκφράζυσι πολλάκις ϗ διὰ τοῦ وهم — هم χέμ — βὲ χέμ..., ὡς هم دليله وهم كوكليله χὲμ ντὶλ ἰλὲ, ϗ χὲμ γγονϊλ ἰλὲ, καὶ μὲ τὴν γλῶσσαν, καὶ μὲ τὴν καρδίαν, ὀ μόνον μὲ τὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ ϗ μὲ τὴν καρδίαν.

§. β'. Διαζευκτικοί.

يا γιὰ ϗ يه γὲ ἢ, ἤτοι, ياخود γιαχὸντ ἢ, كركسه γερέκσε, كرك — كرك γγερὲκ — γγερὲκ εἴτε — εἴτε, استرسن ἰσὲρ εἴτε, يوخسه γιόχσα ἢ, ἀλλέως, π. χ. استرسن استر اول ἰσὲρ σὶν, ἰσὲρ ὂλ εἴτε σὺ, εἴτ' ἐκεῖνος, سن يوخسه بن يوخسه γιόχσα μπὲν, γιόχσα σὶν, εἴτε σὺ, εἴτε ἐκεῖνος, يا تخت يا بخت γιὰ τάχτ γιὰ μπάχτ ἢ τὸ βάθος, ἢ τὸ ὕψος, δηλ. ἢ τὸ ὕψος ἢ τὸ βάθος, يا بر ياخود ايكي γιὰ μπὶρ, γιὰ χὸντ ἰκὶ, ἤτοι ἓν, ἢ δύο, ὅπυ σημείωσαι ὅτι, καθὼς ἐῤῥέθη ἐν τῷ περὶ τῶν ἀριθμητικῶν κεφαλαίῳ σελ. 24, τὸ ἢ μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν δὲν ἐκφράζυσιν οἱ Τῦρκοι, καθὼς ϗ ἡμεῖς κοινῶς.

Σημείωσαι δὲ 1) ὅτι τὸ يوخسه προφέρυσιν οἱ Τῦρκοι κοινῶς γιόκσα, ἢ γιέκσαμ.

2) τὸ يا γιὰ ἐν ἀρχῇ τῦ ῥήματος δηλοῖ πολλάκις θαυμασμὸν, ἢ ἀπορίαν, ὡς παρ' ἡμῖν τὸ ϗ, οἷον يا كتديمي γιὰ γγιττίμι ϗ ἐπῆγε; ἐπῆγε λοιπόν; يا دكاني نه ايلدكز γιὰ ντϋ-κιανὴ νὲ εἴλεντινὶζ ϗ τὸ ἐργαςήριον τί τὸ ἐκάμετε; 3) τὸ ἢ ἐννοεῖται ἐνίοτε μεταξὺ καταφατικῦ ϗ ἀρνητικῦ ῥήματος, οἷον يا اولور اولمز ὀλὺρ ὀλμὰζ ἢ γίνεται ἢ δὲν γίνεται ἀντὶ يا اولور يا اولمز γιὰ ὀλὺρ γιὰ ὀλμάζ.

§. γ'. Συνακτικοί, ἢ ὑποθετικοί.

اكر ἐγὲρ ἐάν. Συντάσσεται μετὰ ὑποτακτικῆς, ϗ διπλασιαζόμενον σημαίνει ϗ εἴτε-εἴτε, ἐάν τε-ἐάν τε, οἷον اكر بو اكر اول ἐγὲρ μπῦ, ἐγὲρ ὂλ, εἴτε τῦτο, εἴτ' ἐκεῖνο.

Ἐνταῦθα ἀνάγονται ϗ ὅσα ὀνόματα ἢ ἐπιῤῥήματα σημαίνυσιν ὑπόθεσιν, οἷον قجان κατζὰν καὶ χατζὰν, قجانكه χατζάνκι ὅταν, مادامكي μαντὰμ κὶ ἐν ὅσῳ, ἕως ὗ, محلده μαχαλντὲ, حلده χαλντὲ, وقتده βακηττὲ, وقت βακὴτ, زمانده ζεμαντὲ, زمان ζεμὰν ὅταν, ἐπειδὰν, ὁπόταν, تك τὲκ ἢ همان تك χεμὰν τὲκ μόνον ἂν (μετὰ εὐκτ. ἢ προςακτικῆς).

§. δ'. Ἐναντιωματικοί.

لاكن ἢ لكن, دخی ντϋὲρ ἀλλὰ, δὲ, ايسه ἰσὰ, ἰσὲ ϗ در ντϋὲρ ἀλλὰ, خوت χὸντ, لكن λιάκιν, و لكن βὲ λιάκιν ἀλλὰ, انجق ἀνδζὰκ ὅμως, نهايت νιχαὲτ, نهايتي νιχαετὶ μ' ὅλον τῦτο, كرچه γγεερτζὶ, كرچكي γγεερτζίκὶ, καὶ ἂν, ἂν καὶ, ἀγκαλὰ καὶ, π. χ. دايه در ديديكه νταϊὰ ντϋρ ντιντὶ κὶ ἡ τροφὸς ὅμως εἶπεν ὅτι...

§. ε'. Αἰτιολογικοί.

كه κὶ, ὅτι, ἵνα· زيرا ζιρὰ, زيراكه ζιρὰ κὶ ἐπειδὴ, διότι· چونكه τζϋνκὶ, ἢ چون τζὺν ἐπειδὴ, ἐπειδήπερ, μὲ τὸ νά· اول سببدن كه ὂλ σεμπεπτὲν κὶ, انكچونكه ἀνὴν ἰτζινκὶ τύτε χάριν ἐπειδὴ, διὰ τῦτο ἐπειδή· تاكه τὰ κὶ ἵνα, διὰ νά.

§. ς'. Ἐξαιρετικοί.

اندن غيري ἀνντὰν γαϊρὶ, اندك ماعدا ἀνντὰν μααντᾶ πλὴν τύτε· مكر μεγὲρ ὅμως, πλὴν εἰμὴ, πάρεξ· الّا ἰλλὰ, و الّا βὲ ἰλλᾶ ὅμως, ϗ πλὴν εἰμὴ, εἰδεμή· اكرنه ἐγὲρ νὲ, ἢ κατὰ συγκοπὴν كزنه γὲρ νὲ πλὴν ἐάν· سلط σὰλτ ἔξω μόνον, οἷον مكر ايا صوفيه μεγὲρ ἀϊὰ συφιὰ ἰτζιντὲ ὅμως ἐν τῇ ἁγίᾳ σοφίᾳ... مكر كسلمز اسكي عادت ايچنده ἐσκὶ ἀντὲτ κεσιλμὲζ, μεγὲρ ζαχμὲτ ἰλὲ ἡ παλαιὰ συνήθεια δὲν κόπτεται παρὰ μὲ κόπον, زحمت ايله اوك ضابط اول والّا اولمزسن ἔβιν ζαμπὶτ ὂλ, βὲ ἰλλᾶ ὀλμὰζ σὴν... ἔσο κυβερνήτης τῆς οἰκίας συ, εἰδεμὴ ἐὰν δὲν ἦσαι... بو اشيا بنمدر سلط شو كتاب بنم دكلدر μπῦ ἀσϊὰ μπειμ ντὶρ, σὰλτ σῦ κιτὰμπ μπενὶμ ντεῖλ ντὶρ αὐτὰ τὰ πράγματα εἶναι ἐδικά μυ, ἔξω μόνον ἐκεῖνο τὸ βιβλίον δὲν εἶναι ἐδικόν μυ.

§. ζ. Συμπερασματικοί.

ايمدي ἄρτι, پس τὶς λοιπὸν, پس امدي πὲς ἰωτὶ ἔθω, τοιγαροῦν· لندن اوترو ἀντὶ τοῦ στεγί τούτου χάριν· سببدن اول ἀλ σημπεπτὶν ἐξ αἰτίας τούτου· انك ايچون ἀπὸ στζὸ ἀλ τούτου· اول لجلدن ἀλ ἐκζλυτὶν τούτου, ἕνεκα· بناء علي ذالك μπινα-ἰν ἀλεὰ ζαλικ ἐφ᾽ ὧ συμπέρασμα, τούτου χάριν· يعني γιανὶ δηλαδή· صانكي σανκὶ ὥσπερ· غالبا γαλιπὰ ἐξόχως. παρόμοιως· بويلسه μποϊλὲ σέ, شويلسه σοϊλὲ σέ, اويلسه οϊλὲ σὲ ἐὰν οὕτως ἔχῃ, ἂν εἶναι ἔτζι, ἐπειδὴ ἢ ἔχει οὕτως, ἑπομένως.

Σημειώσεις τινῶν μορίων.

1. Τὸ خير χάϊρ, ὄχι, προσπεσὼν πάντοτε πρότασιν ἐρωτηματικὴν, τὴν ὁποίαν ἀρνεῖται, ὡσὰν ἐὰν ἐρωτήσῃ τις, ἔρχεσαι αὔριον, ἢ ἀποκριθῇ خير χάϊρ ὄχι, τότε τοῦτο σημαίνει گلمم γγελμὲμ δὲν ἔρχομαι.

2. Ἡ πρόθεσις حق χάκα σημαίνει ὁ μόνον περὶ, ἀλλὰ ἢ πρὸς, οἷον حقكزده χακκινιζὲ ὅτε περὶ ἡμῶν, πρὸς ὑμᾶς.

3. Τὸ هيچ χὶτζ τίποτε, εἰρημένον μετὰ καταφατικοῦ ῥήματος ἔχοντος τὸ ἐρωτηματικὸν مي μη, μι, μυ, μῦ, ἐκλαμβάνεται καταφατικῶς, οἷον هيچ اوقورمي χὶτζ ὀκύρ-μῦ ἀναγινώσκει τι; هيچ يازارمي χὶτζ γιαζάρ-μὶ, γράφει τι; ἀπαραλλάκτως καθὼς ἡμεῖς μεταχειριζόμεθα κοινῶς τὸ τίποτε.

4. Τὸ ἐρωτηματικὸν μόριον مي μη, μι, μι, μῦ προσαρτᾶται ἐν τέλει ὀνόματος ἢ ἀντωνυμίας, ὅτε ἡ ἐρώτησις ἀποτείνεται εἰς αὐτὰ, ἢ εἰς ῥῆμα, ὅταν ἐρωτᾷ τις περὶ αὐτοῦ, τοῦ ὁποίου τὴν διαφορὰν εὔκολον ἐμπορεῖ νὰ καταλάβῃ τις, ὅταν προτάξῃ τὸ ἡμέτερον μόριον ἆρά γε, π. χ. اغا كنديمي ἀγὰ γγιττί-μι ἆρά γε ἐπῆγεν ὁ αὐθέντης; اغامي كتدي يوخسه قولمي ἀγά-μὴ γγιττί, γιόχσα κύλ-μὶ, ἆρά γε ὁ αὐθέντης ἐπῆγεν, ἢ ὁ δοῦλος; Ἡ τελευταία φράσις ἐμπορεῖ ν᾽ ἀναλυθῇ οὕτως, اغامي كيدن در يوخسه قولمي ἀγά-μὶ γγιττὲν, γιόχσα κύλ-μὶ ἆρά γε ὁ αὐθέντης ὑπῆρξε πηγαίνων, ἢ ὁ δοῦλος; Σημείωσαι δὲ, ὅτι εἰς τὰ πρόσωπα τῶν ῥημάτων, ὅσα συντίθενται ἐκ μετοχῆς ἢ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, τὸ مي παρεντίθεται πάντοτε μεταξὺ αὐτῆς τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, οἷον كيدرم γγιντέριμ πηγαίνω, καὶ ἐπ᾽ ἐρωτήσεως كيدرميم γγιντέρ-μι-ὶμ πηγαίνω; νὰ ὑπάγω; Ὁμοίως كيدرميسن γγιντέρ-μι-σιν ὑπάγεις; كيدرميز γγιντέρ-μι-ὶζ ὑπάγομεν; كيدرميسكز γγιντέρ-μι σινὶζ ὑπάγετε; كيدرلرمي γγιντερλέρ-μι ὑπάγουσι; كيدرمي ايدم γγιντέρ μι-ιντιμ ἐπήγαινα; κτ. Τὸ αὐτὸ ἐννόει ἢ ἐπὶ τῶν ἀρνητικῶν ῥημάτων, οἷον اكلامزميم ἀνλαμάζ-μη-ὶμ (κοι. ἀγναμάζ-μη-ημ) δὲν καταλαμβάνω; اكلامزميسن ἀνλαμάζ-μη-σιν (κοι. ἀγναμάζ-μη-σιν) δὲν καταλαμβάνεις; κτ. ὅπου εὐφωνίας χάριν, ἐπὶ τῶν τοιούτων συνθέτων

χρόνων τῶν ἀρνητικῶν ῥημάτων ἐκ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος ϗ τῆς μετοχῆς, τὸ ج ταύτης πολλάκις ἀποβάλλεται, ἢ οὐ κατὰ τὸ δοκοῦν, οἷον اكلاممیسن ἀγναμά-μη-σὴν δὲν καταλαμβάνεις; κτ.· πλὴν δὲν ἐμπορεῖ νὰ εἰπῆ τις اكلاممي ἀνλαμά-μὴ, ἀλλὰ اكلامزمي ἀνλαμάζ-μὴ δὲν καταλαμβάνει; διότι τοῦτο τὸ πρόσωπον δὲν εἶναι σύνθετον, ἀλλὰ μόνον μετοχή. Καὶ ἡ χρῆσις τούτου τοῦ ἐρωτηματικοῦ μορίου مي φυλάττεται πάντοτε, ὅταν ἐρωτῶμεν, πλὴν ἐὰν προηγῆται ἀμέσως ἄλλο μόριον ὄνομα ἢ ἐρωτηματικὸν, ὡς قچان χατζὰν πότε; كيم κὶμ, ποῖος; ϗ τὰ παρόμοια, διότι τότε τὸ مي μὶ ἐγκαταλιμπάνεται, π. χ. قچان كتدي χατζὰν γγιττὶ πότε ἐπῆγε; ϗ οὐχὶ قچان كتديمي χατζὰν γγιτὶ-μί· ὁμοίως كيم كتدي κὶ γγιττὶ τὶς ἐπῆγε; Πλὴν, ὅτε δὲν προηγεῖται ἀμέσως τὸ ἐρωτηματικὸν μόριον, ἢ ὄνομα, ὀρθῶς ἤθελες εἴπῃ قنغيسي كتدي اغامي قولي χανγησὴ γγιττὶ; ἀγά-μὴ, κούλ-μοὺ; τὶς ἐξ αὐτῶν ἐπῆγεν ὁ αὐθέντης, ἢ ὁ δοῦλος;

Τοῦτο τὸ ἐρωτηματικὸν مي μὴ ἐκφράζει προσέτι τὸν ἡμέτερον διστακτικὸν σύνδεσμον ἂν, ὡς بقالم شراب ايوميدر μπακαλὴμ σαρὰπ ἐΐ-μι-ντὶρ, ἂς ἰδῶμεν, ἂν τὸ κρασὶ εἶναι καλόν.

ΜΕΡΟΣ ϛʹ.

Περὶ Συντάξεως.

Πολλὰ ἀνήκοντα ἐν τῇ συντάξει ἐσημειώσαμεν εἰς πολλὰ μέρη τῆς ἐτυμολογίας σποράδην, ϗ μάλιστα ἐν τῷ περὶ τῶν μορίων μέρει, δι᾽ ὃ ϗ ταῦτα δὲν ἐπαναλαμβάνονται ἐνταῦθα συντομίας χάριν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Αʹ.

Περὶ συντάξεως τῶν ὀνομάτων.

§. 1. Συμφωνία ἐπιθέτου μετὰ οὐσιαστικοῦ.

Τὸ ἐπίθετον ἡγεῖται πάντοτε τοῦ οὐσιαστικοῦ ἄκλιτον, εἰς τρόπον ὥστε αἱ πτωτικαὶ καταλήξεις, αἱ κυρίως προθέσεις, ϗ αἱ καταλήξεις τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας προσάπτονται μόνον

εἰς τὸ ἑπόμενον ὑσιασικὸν, οἷον ايو آدملر ἐῒ ἀνταμλὰρ καλοὶ ἄνθρωποι, ايو آدمدن ἐῒ ἀνταμντὰν παρὰ καλῦ ἀνθρώπυ, فرامز آدملر ايله γιαραμὰζ ἀνταμλὰρ ἰλὲ μὲ κακὺς ἀνθρώπυς, كوزل اتم γγϋζὲλ ἀτὴμ ὁ ὡραῖός μυ ἵππος κτ.

Ὅτε δὲ τὸ ὑσιασικὸν εἶναι ἀραβικὴ ἢ περσικὴ λέξις, τότε τὸ ἐπίθετον, εἴτε ἀραβικὴ, εἴτε περσικὴ, εἴτε τυρκικὴ λέξις εἶναι, οἱ Τῦρκοι ἤτοι προτάττυσι κατὰ τὴν συνήθειάν των πρὸ τῦ ὑσιασικῦ, ἢ ἐπιτάσσυσι μετ' αὐτὸ ἐννοῦντες ἐν τέλει τῦ ὑσιασικῦ τὸ ἴ, τὸ ὁποῖον προφέρυσι πολλὰ βραχέως, οἷον عظيم كتاب ἀζὴμ (1) κιτὰμπ μέγα βιβλίον, ἢ كتاب عظيم κιτάμπῖ ἀζὴμ βιβλίον μέγα· تيز شمشير (2) τὴζ σιμσὶρ κοπτερὸν ξίφος, ἢ شمشير تيز σιμσίρῖ τὴζ ξίφος κοπτερόν· سيف تيز (3) σεΐφῖ τὴζ ξίφος κοπτερόν. Ὅτε δὲ τὸ ἀραβικὸν ἢ περσικὸν ὑσιασικὸν λήγει εἰς φωνῆεν, τὰ μὲν εἰς ا ἢ و λήγοντα λαμβάνυσιν ἐν τέλει τὸ ي ἴ, τὰ δὲ εἰς ي ἢ ه λήγοντα λαμβάνυσι μόνον τὸ σημεῖον ء ἴ, οἷον پارسا παρσᾶ μοναχὸς, پارساي آكاه (4) παρσάϊ ἀγγιάχ μοναχὸς εἰδήμων· ايلچي ἰλτζὶ πρέσβυς, ايلچيء مزبور (5) ἰτζίῗ μεζμπὺρ ὁ ῥηθεὶς πρέσβυς· ثمره σεμερὲ καρπὸς, ثمرهء شيرين (6) σεμερέῖ σιρὶν καρπὸς γλυκὸς, ἢ شيرين ثمره σιρὶν σεμερὲ γλυκὸς καρπός. Αἱ δὲ πτωτικαὶ καταλήξεις, ϗ αἱ κυρίως προθέσεις, ϗ αἱ καταλήξεις τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, ϗ ὅτε τὸ ὑσιασικὸν προτάττεται τῦ ἐπιθέτυ κατὰ τὸν Περσικὸν τρόπον, προσάπτονται ὁμοίως ἐν τέλει τῆς ἑπομένης λέξεως, ἤτοι τῦ ἐπιθέτυ, οἷον كتاب عظيمك κιτάμπῖ ἀζημὴν βιβλίυ μεγάλυ, كتاب عظيمدن κιτάμπῖ ἀζημντὲν ἐκ βιβλίυ μεγάλυ, κτ.

Αἱ μετοχαὶ, ἀντωνυμίαι ϗ τὰ ἀριθμητικὰ συντάσσονται παρὰ Τύρκοις ὡς ϗ τὰ λοιπὰ ἐπίθετα, δηλ. προτάσσονται τῶν ὑσιασικῶν.

Τελευταῖον, ὅτε ϗ τὰ δύο ὀνόματα, τὸ ὑσιασικὸν ϗ ἐπίθετον, εἶναι ἀραβικὰ, ἐμποροῦσι νὰ συμφωνήσωσιν ὁμοιογενῶς κατὰ τὸν ἀραβικὸν τρόπον, π. χ. مدينهء منوره μεντινὲῖ μϋνεββερὲ πόλις πεφωτισμένη (ὕτως ὀνομάζυσι τὴν Μεδίνην, ὅπυ κεῖται ὁ τάφος τῦ Μωάμεθ), محبت خالصه μϋχαμπέτῖ χαλησᾶ ἀγάπη εἰλικρινής. Ἔτι δὲ ἐμπορεῖ νὰ προταχθῇ πληθυντικὸν ἀραβικὸν ὑσιασικὸν ἐπὶ ἀψύχων πρὸ ἀραβικῦ θηλυκῦ ἐπιθέτυ κατὰ τὸν ἀραβικὸν κανόνα, οἷον اوصاف جميله ἐβσάφῖ δζεμιλὲ προτερήματα ἐξαίρετα, καλὰ, ὅπυ τὸ δζεμιλὲ εἶναι θηλυκὸν ἐπίθετον συμφωνῦν μὲ τὸ προηγύμενον πληθυντικόν. Τῦτον τὸν τρόπον μεταχειρίζονται οἱ Τῦρκοι τὰ ἀραβικὰ ὀνόματα ὅταν προτάττωσι τὸ ὑσιασικὸν τῦ ἐπιθέτυ. Ὅταν

---

(1) Καὶ αἱ δύο λέξεις ἀραβικαί. (2) Περσικαὶ λέξεις. (3) ἀραβικο-περσικαὶ λέξεις. (4) Καὶ αἱ δύο λέξεις περσικαί. (5) Περσικο-ἀραβικαὶ λέξεις. (6) Ἀραβικο-περσικαὶ λέξεις.

ὅμως προτάττωσι τὸ ἐπίθετον τῶ ὐσιασικῶ κατὰ τὸν Τυρκικὸν τρόπον, τότε τὸ ἀραβικὸν ἐπίθετον μένει σχεδὸν πάντοτε ἀρσενικὸν, ϗ ὅτε τὸ ἐπίθετον εἶναι μετοχὴ παθητικὴ, τότε πολλάκις προτάττουσι ϗ τὴν μετοχὴν اولان ὀλὰν ὢν, ὖσα, ὂν, οἷον خالص محبت χαλὴσ μυχαμπὲτ εἰλικρινὴς ἀγάπη, منور اولان مدينه μὺνεββὲρ ὀλὰν μεντινὲ ἡ πεφωτισμένη Μεδίνη, ὅπυ τὸ خالص χαλὴσ ϗ منور μὺνεββὲρ εἶναι ἀρσενικὰ, μ' ὅλον ὅτι τὰ ἑπόμενα ὐσιασικὰ εἶναι θηλυκά.

§. 2. Συμφωνία ὐσιασικῶ μετὰ ὐσιασικῶ.

Ὅτε ὑπάρχυσι δύο ὐσιασικὰ, ἐξ ὧν τὸ ἓν εἶναι γενικὴ κτητικὴ, τότε αὕτη μὲν προηγεῖται πάντοτε παρὰ Τύρκοις, τὸ δὲ ἕτερον ὐσιασικὸν λαμβάνει τὴν κατάληξιν τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας γ. προσώπυ ي ἢ سي σὴ, οἷον اغانك اتي ἀγανὴν ἀτὴ ἡ τῶ κυρίυ ὁ ἵππος, انطونك اوغلي ἀντυνὺν ὀγλῦ ὁ ὑὸς τῶ Ἀντωνίυ. Ὅταν ὅμως ἡ γενικὴ κτητικὴ ἔχῃ ἄλλην γενικὴν κτητικὴν, τότε εἰς τὴν πρώτην γενικὴν τίθεται προσέτι ἡ κτητικὴ κατάληξις, οἷον بوغاز حصارلري ἢ حصارلرينك دزدارلري μπογὰζ χισαρλαρὴ, ἢ χισαρλαρηνὴν ντιζνταρλαρὴ οἱ φρύραρχοι τῶν φρυρίων τῶ Βοσπόρυ, δηλ. τῶν Δαρδανελλίων.

Ὅταν εἰς τὰ κύρια ὀνόματα τῶν ἀνθρώπων, ἐπαρχιῶν, πόλεων, νησῶν, ποταμῶν κτ. προσάπτονται τὰ προσηγορικὰ αὐτῶν ὀνόματα, τότε τὸ κύριον ὄνομα τίθεται εἰς γενικὴν ἀόριστον, δηλ. εἰς ὀνομαστικὴν, οἷον بچ شهري μπὲτζ σεχρὶ ἡ πόλις Βιέννα, بلغار ولايتي μπολγὰρ βιλαετὶ ἡ Βυλγαρία, مالطه اطاسي μαλτὰ ἀτασὴ ἡ νῆσος Μάλτα, مريم انا كليساسي μαριὰμ ἀνὰ κιλισασὴ ἡ ἐκκλησία τῆς Θεομήτορος Μαρίας, طونا ارمغي τυνᾶ ἰρμαγὴ ὁ ποταμὸς Δύναβις, κτ. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει ϗ ἐπὶ ἄλλων προσηγορικῶν ὀνομάτων, ὅτε ἡμεῖς βάλλομεν τὸ ἀόριστον ἄρθρον εἷς, ἢ τὸ ὡρισμένον ὁ, ἡ, τὸ, ἀντὶ τῶ ἀορίςυ, οἷον شاه اوغلي σὰχ ὀγλῦ σημαίνει ἑνὸς βασιλέως ὑὸς, ἢ βασιλόπυλον, τὸ δὲ شاهك اوغلي σαχὴν ὀγλὺ σημαίνει τῶ βασιλέως ὁ ὑὸς, τῶ γνωςῶ δηλαδή. Ὁμοίως اغا اتي ἀγὰ ἀτὴ σημαίνει ἑνὸς κυρίυ ὁ ἵππος· τὸ δὲ اغانك اتي ἀγανὴν ἀτὴ σημαίνει τῶ κυρίυ ὁ ἵππος, τῶ γνωςῶ δηλ. Ὁμοίως دكز جنكي ντενὶζ δζενκὴ σημαίνει ἀορίςως θαλάσσης μάχη, ναυμαχία, κτ.

Ὅτε ὅμως ἀμφότερα τὰ ὐσιασικὰ εἶναι ἀραβικὰ ἢ περσικὰ, τότε ἤτοι μεταχειρίζονται αὐτὰ κατὰ τὸν ἐδικόν των κανόνα ὡς ἀνωτέρω, ἢ παρατηρῦσι τὸν Περσικὸν κανόνα, δηλ. προτάττοντες ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον αὐτοὶ ἄλλως βάλλυσι κατόπιν τῆς γενικῆς, ϗ προσάπτοντες εἰς αὐτὸ, ὡς ἀνωτέρω ἐπὶ τῆς συμφωνίας τῶ ὐσιασικῶ μετὰ τῶ ἐπιθέτυ, τὸ ي ἢ ε ἡγυμένυ φωνήεντος, ἢ ἐννοῦντες τὸ ἴ, ἡγυμένυ συμφώνυ, οἷον τὸ, ἡ λύτρωσις τῶ Μωάμεθ, ἢ ἐκφράζυσι

κατὰ τὸν Τουρκικὸν τρόπον, περιέχοντες τὴν γενικὴν, ἢ προσαρτῶντες ἐν τέλει τοῦ οὐσιαστικοῦ τὴν κτητικὴν κατάληξιν γ. πρόσωπου, ἢ λέγουσι اطلاقي محمدك μεχεμματὴν ἰτλακὶ, ἢ λέγουσι κατὰ τὸν Περσικὸν τρόπον محمد اطلاق ἰτλάκι μεχεμμέντ.

Αἱ δὲ πτωτικαὶ καταλήξεις ἢ αἱ προθέσεις προτίθενται πάντοτε εἰς τὴν τελευταίαν λέξιν, ἢ ὅτε δὲν ἁρμόζει εἰς αὐτὴν, π. χ. ἐν τῷ خلوص قلب ايله سورم χελὰσὶ κάλμπ ἰλὲ σεβέρμ ἀγαπῶ μὲ εἰλικρίνειαν ψυχῆς, ἡ πρόθεσις ايله ἰλὲ μὲ δὲν ἁρμόζει εἰς τὴν γενικὴν قلب κάλμπ ψυχὴ, ἀλλ᾽ εἰς τὸ خلوص χαλὰς εἰλικρίνεια, τὸ ὁποῖον ἐπροτάχθη τῆς γενικῆς κατὰ τὸν περσικὸν τρόπον. Ὁμοίως ἐν τῷ لحياء علوم الدينده ἰχγιὰϊ οὐλὲμ-ουτ-τινντὲ ἐν τῇ ἀναγεννήσει τῶν ἐπιστημῶν τῆς πίστεως, ἡ ده ντὲ ἐν πρόθεσις δὲν ἀνήκει εἰς τὴν ἀραβικὴν ἐκεῖθεν σύνθετον γενικὴν κτητικὴν علوم الدين οὐλὲμ-ουτ-ντὶν τῶν ἐπιστημῶν τῆς πίστεως, ἀλλ᾽ εἰς τὸ, لحيا ἰχγιὰ ἀναγέννησις, τὸ ὁποῖον ἐπροτάχθη τῆς κτητικῆς κατὰ τὸν Περσικὸν τρόπον. Καὶ τοῦτο, τὸ νὰ βάλλωνται δηλαδὴ αἱ πτωτικαὶ καταλήξεις ἢ αἱ κυρίως προθέσεις πάντοτε εἰς τὸ τέλος τῆς τελευταίας λέξεως, συμβαίνει ὄχι μόνον εἰς τὴν συμφωνίαν τοῦ ἐπιθέτου μεθ᾽ ἑνὸς οὐσιαστικοῦ, ἢ τοῦ οὐσιαστικοῦ μετὰ μιᾶς γενικῆς κτητικῆς, ἀλλὰ ἢ ὅταν ἦναι πολλὰ ἐπίθετα συμπλεκόμενα διὰ συνδέσμου, ἢ πολλαὶ γενικαὶ κτητικαὶ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὅτε συμπίπτει φράσις τις ἀραβικὴ ὡς παρένθεσις, ἢ σύνθετον ὄνομα, ἢ ἐπίθετον ὄνομα ἔχον μεθ᾽ ἑαυτὸ ἀραβικὴν πρόθεσιν, π. χ. كوچوك وبيوك ادملره κοϋτζὺκ βὲ μπϋγιοὺκ ἀνταμλαρὰ μικροῖς τε καὶ μεγάλοις ἀνθρώποις, شاه عالم پناهه σὰχ ἀλὲμ πεναχ-ᾶ τῷ βασιλεῖ, ἀσύλῳ τοῦ κόσμου, ὅπου ἡ χαρακτηριστικὴ κατάληξις τῆς δοτικῆς τίθεται ἐν τέλει τοῦ συνθέτου περσικοῦ ὀνόματος عالم پناه ἀλὲμ πενὰχ ἄσυλον τοῦ κόσμου· ايلچيء مومي اليهه ديديم كه ἰλτζὶϊ μουμὰ ἰλεϊχ-ὲ ντεντὶμ κὶ, τῷ ῥηθέντι πρέσβει εἶπον ὅτι..., ὅπου ἡ χαρακτηριστικὴ κατάληξις τῆς δοτικῆς εὑρίσκεται ἐν τέλει τῆς ἀραβικῆς προθετοπτώτου ἀντωνυμίας اليه ἰλεῖχ εἰς αὐτόν· حضرت يوسف عليه السلامه برادرلري مكر ايتديلر χαζρέτὶ γιουσοὺφ (ἀλεϊχ-ισ-σελιαμὲ) μπϊραντερλερὶ μεκὲρ ἰττιλὲρ Ἰωσὴφ τῷ δικαίῳ (εἰρήνη ἐπ᾽ αὐτῷ) ἔκαμον οἱ ἀδελφοί του σκευωρίας ἢ δόλους, ὅπου ἡ χαρακτηριστικὴ κατάληξις τῆς δοτικῆς ἐτέθη εἰς τὸ سلام εἰρήνη, τὸ ὁποῖον εἶναι ὡς παρένθεσις ἐνταῦθα μὴ ἀνήκουσα εἰς τὴν περίοδον.

Σημείωσαι δὲ, ὅτι καθὼς ἡμεῖς ἔχομεν πολλὰ σύνθετα ἐπίθετα ἐκ δύο οὐσιαστικῶν ὡς ἀγγελοπρόσωπος, ἢ ἐξ ἐπιθέτου ἢ οὐσιαστικοῦ ὡς κακότροπος, χρυσοήθεις, ἢ ἐξ οὐσιαστικοῦ ἢ μετοχῆς, ὡς κακολέγων κτ., οὕτως ἔχουσι ἢ οἱ Τοῦρκοι τοιαῦτα δανειζόμενοι ἀπὸ τοὺς Πέρσας, τὰ ὁποῖα, ἂν ἢ γράφωνται χωριστὰ τὸ ἓν ἀπὸ τοῦ ἄλλου, ὅμως λογίζονται ὡς ἓν σύνθετον ὄνο-

μα, δι' ὃ ϗ δὲν λαμβάνουσι τὸ βραχὺ ἴ, περὶ τοῦ ὁποίου ἐῤῥέθη ἀνωτέρω, οἷον فلك رفعت οὐρανομήκης ἀναγινώσκεται φελεκ-ριφὰτ ϗ οὐχὶ φελέκῖ ριφάτ. Καὶ τοιαῦτα σύνθετα ἐπίθετα ἐκ δύο οὐσιαστικῶν, ἢ ἐξ ἐπιθέτου ϗ οὐσιαστικοῦ, ϗ μάλιστα ἐξ οὐσιαστικοῦ ϗ μετοχῆς, ἔχουσιν οἱ Πέρσαι ἄπειρα, εἰς τρόπον ὥστε κατὰ τοῦτο τὸ εἶδος τῆς συνθέσεως ὑπερτεροῦσι τοὺς Ἕλληνας ϗ Γερμανούς· ἔστωσαν δὲ μερικὰ παραδείγματα τὰ ἑφεξῆς, يوسف جمال γιουσὺφ-δζεμὰλ ἰωσηφοπρόσωπος, δηλ. ὡραῖος ὡς ὁ Ἰωσὴφ, ملك منظر μελεκ-μανζὰρ ἀγγελοπρόσωπος, خوب روي χοὺμπ-ρουΐ ὡραίου προσώπου, εὐειδὴς, خوش خوي χὸσ̈-χουΐ καλοῦ ἤθους, χρηστοήθης, خير خواه χαϊρ-χᾶ καλοθελητὴς (ἐκ τῆς μετοχῆς خواه χᾶ θέλων), جهان افرين δζιχάν-ἀφερῖν κοσμοπλάστης ἐκ τῆς μετοχῆς افرين ἀφερὶν πλάττων, نيك فعال νικ-φιὰλ καλῶν πράξεων, χρηστὸς, عزت مآب ἰζζετ-μεὰμπ μεγαλοπρεπείας τὸ σκεῦος, μεγαλοπρεπέστατος, ἐνδοξότατος, بيك زاده μπεϊ-ζαντὲ αὐθεντόπουλον, ἤτοι γεννηθεὶς ἐξ ἡγεμόνος, ἐκ τῆς μετοχῆς زاده ζαντὲ γεννηθεὶς, κτ.

Ὅτε πρόσκειται ἡ ποσότης τινὸς πράγματος μὲ ἀριθμὸν, τότε ἡ γενικὴ δὲν προτάττεται, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ οὐσιαστικὸν, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ εἶναι γενικὴ, ὑποτάσσεται ἐν ὀνομαστικῇ πτώσει, καθὼς ἡμεῖς κοινῶς λέγομεν, π. χ. δύο ποτήρια οἴνου δὲν λέγουσι, شرابك ايكي قدح σ̈αραμπὴν ἰκὶ καντὲχ, ἀλλὰ ايكي شراب قدح ἰκὶ σ̈αράμπ καντὲχ, اون كيله بغداي ὂν κιλὲ μπογντάϊ δέκα μέτρα σιτάρι. Καὶ ὅτε ἀριθμοῦσι, προστιθέττουσιν ἐν ταῖς τοιαύταις περιστάσεσιν ἐπὶ μὲν ἀνθρώπων τὸ كشي κισ̈ὶ, ἢ συνηθέστερον, τὸ نفر νεφὲρ πρόσωπον, ἐπὶ δὲ τῶν ζώων τὸ باش μπὰσ̈ ἢ رأس ῥεὲς κεφαλὴ, ἐπὶ δὲ ὅπλων τὴν λέξιν قبضه καμπζᾶ λαβὴ, ἐπὶ δὲ μεγαλητέρων πραγμάτων, ἔτι δὲ ϗ ἀγρῶν τὸ پاره παρὲ, ἢ قطعه κητᾶ κομμάτι, καὶ ἐπὶ μικροτέρων τὸ دانه ντανὲ, τανὲ κόκκος, σπυρὶ, καὶ ἐπὶ ὁμοιομερῶν τὸ عدد ἀντὲντ ἀριθμὸς, οἷον اوچ نفر ينكيچري οὔτζ νεφὲρ γενιτζερὶ τρεῖς Γενίσσαροι, اللي باش ἢ رأس قيون ἔλλι μπάσ̈, ἢ ῥεὲσ κοϊοὺν πενῆντα κεφάλια πρόβατα, δηλ. 50 πρόβατα, ايكرمي پاره ἢ قطعه قاليون ἰγιρμὶ παρὲ, ἢ κητᾶ καλιὸν 20 κομμάτια γαλιόνια, δηλ. εἴκοσι γαλιόνια, اوچ قبضه قلج οὔτζ καμπζᾶ κηλὴτζ τρεῖς λαβαὶ ξίφων, δηλ. τρία σπαθιὰ, يوز عدد سيم غروش γιοὺζ ἀντὲντ σὴμ γρὸυσ̈ ἑκατὸν τὸν ἀριθμὸν, δηλ. 100 ἀσημένια γρόσια, κτ., ὅπου σημείωσαι, ὅτι οἱ ἀριθμοὶ ἀπαιτοῦσιν ὄνομα ϗ ῥῆμα ἑνικὰ, ϗ σπανιώτατα πληθυντικὰ, ϗ ὡς ἐπίθετα προτάσσονται πάντοτε τῶν οὐσιαστικῶν, πλὴν εἰμὴ εἰς τοὺς καταλόγους τῶν ἐξόδων.

Ὅτε θέλουσι νὰ ἐκφράσωσιν οἱ Τοῦρκοι τὰ μετουσιαστικὰ, ὅσα σημαίνουσιν ὕλην, ἐξ ἧς γίνεταί τι, μεταχειρίζονται τὸ ὑλικὸν οὐσιαστικὸν εἰς ὀνομαστικὴν, ὡς σύνθετον τρόπον τινὰ, καθὼς καὶ ἡμεῖς πολλάκις κοινῶς λέγομεν, οἷον كومش γγϋμϋσ̈ ἄσημι, كومش قاشق

γγεμεσ κατὴκ ἀσημο-χὲλ ιαφαι, ἀσημένιον χελιάρι. Ὁμοίως دمر ντεμὶρ σίδηρον, دمر قپو ντεμὶρ καπὴ σιδηρᾶ πύλη, σιδηρόπορτα, آرپه صو ἀρπὰ σὲ κριθαρόνερον, ζῦθος, بال صو μπὰλ σὲ ὑδρόμελι. Ταῦτα δὲ ἐμποροῦσι νὰ ἐκφρασθῶσι καὶ διὰ ἀφαιρετικῆς πτώσεως, οἷον قاشق كومشدن γγϋμὲσντὲν κατὴκ, آرپه‌دن صو ἀρπαντὰν σὲ, κτ. ἐξ ἀργύρου κοχλιάριον, ἐκ κριθῆς νερὸν, κτ., ἢ, ὅπερ σπάνιον, καὶ ἐπιθετικῶς προθέσει τῆς لو λη, οἷον قاشق كومشلو γγϋμεσλὴ κατὴκ ἀσημένιον χελιάρι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ συντάξεως τῶν συγκριτικῶν, καὶ τῶν δοτικῇ ἢ αἰτιατικῇ συντασσομένων ἐπιθέτων.

Ὁ χυδαῖος ὄχλος ἐκφράζει τὴν γενικὴν συγκριτικὴν, ἢ τὴν παρὰ πρόθεσιν διὰ τοῦ نكي ἢ نكه νὲ κὶ, οἷον بر ار يك در نكه ايكي عورت μπὶρ ἒρ γὲκ ντὶρ νὲ κὶ ἰκὶ ἄβρὲτ ἕνας ἄνδρας εἶναι προτιμότερος παρὰ δύο γυναῖκας, ἢ δύο γυναικῶν, دخي چوق بلورم اول كه نه παχὰ τζιὸκ μπιλίριμ νὲ κὶ ἐββὲλ περισσότερον ἐξεύρω παρὰ πρότερον, ὅπου, καθὼς βλέπεις, τὸ ἐδικόν μας παρὰ ἐκφράζουσι διὰ τοῦ نه كه νὲ κὶ, πλὴν σὺ φεῦγε τοῦτον τὸν τρόπον, καὶ ἔκφραζε πάντοτε διὰ ἀφαιρετικῆς, ἡ ὁποία πάντοτε προτάσσεται τοῦ συγκριτικοῦ, π. χ. ἀντὶ τοῦ ά. ἀνωτέρω παραδείγματος εἰπὲ, بر ار ايكي عورتدن يكدر μπὶρ ἒρ ἰκὶ ἀβρεττὲν γὲκ ντὶρ, ἀντὶ δὲ τοῦ β΄. εἰπὲ, اول بلدوكمدن چوق بلورم ἐββὲλ μπιλντιγιμιτὲν τζιὸκ μπιλίριμ. Ὁμοίως علم شكردن طاتلو در ἰλὶμ σϋκεριντὲν τατλὴ ντὶρ ἡ σοφία εἶναι γλυκυτέρα παρὰ τὸ σάκχαρι. Ὅτε δὲ ἐν τῇ συγκρίσει εὑρίσκονται δύο ἀπαρέμφατα, τότε τὸ συγκρινόμενον ἀπαρέμφατον προηγεῖται ὡς ἀνωτέρω ἐν ἀφαιρετικῇ πτώσει μὲ τὸ μόριον ايسه ἰσὲ, ἢ καὶ χωρὶς αὐτοῦ, π. χ. يكلش اوقومقدن ايسه اقومنى يكدر γιανλὴς ὀκυμακτὰν ἰσὲ ὀκυμαμὰκ γὲκ ντὶρ καλλίτερον εἶναι νὰ μὴ ἀναγνώσκῃ τις, παρὰ ν' ἀναγνώσκῃ ἐσφαλμένως, اوقومقدن يازمق ايو در ὀκυμακτὰν γιαζμὰκ ἐϊ ντὶρ κάλλιον εἶναι νὰ γράφῃ τις παρὰ ν' ἀναγνώσκῃ.

Οἱ Τοῦρκοι δὲν ἔχουσι κυρίως ἐπίθετα συντασσόμενα μετὰ γενικῆς ἢ δοτικῆς, καθὼς ἡμεῖς, ἀλλ' ἐκφράζουσιν αὐτὰ διὰ μετοχῆς, καὶ μάλιστα ἀραβικῆς, καὶ τῆς πτώσεως, τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα τῆς μετοχῆς, π. χ. صولحي سوجي ἢ سون συλχὴ σεϋιτζὶ, ἢ σεβὲν ἐπιθυμῶν τῆς εἰρήνης, εἰρηνικὸς, خير استنجي χαὶρ ἰστιτζὶ, ἢ خير صانيجي χαὶρ σανιτζὴ ἐπιθυμῶν τοῦ καλοῦ, εὔνους. Καὶ αἱ μὲν ἀραβικαὶ μετοχαὶ συντασσόμεναι μετὰ δοτικῆς εἶναι σχεδὸν αὗται, طالب ταλὶμπ καὶ راغب ραγὴμπ ἐπιθυμῶν, ὀρεγόμενος, مستحق μϋσα-

χάκκ ἄξιος, قادر καντὴρ δυνατὸς, ἱκανός τινος πράγματος (ἀνθ᾽ ὃ λέγεται ϗ كافي κιαφὶ), لايق λαὴκ προσήκων, ἁρμόδιος, موافق μϋβαφὶκ ἁρμόδιος, προσφυὴς, قابل καμπὶλ ἄξιος, ἐπιτήδειος τινὶ πράγματι, مناسب μϋνασὶμπ ἀνάλογος, πρέπων, واقف βαφὴκ εἰδήμων, ἔμπειρος, عاجز ἀάζὴζ (ἐναντ. τῷ قادر καντὴρ) ἀνίκανος τινὸς πράγματος, حاضر χαζὴρ ἕτοιμος εἴς τι, محتاج μυχτάδζ ἐνδεὴς, ἄπορος, ὁ ἔχων χρείαν τινὸς πράγματος, شامل σαμὴλ περιέχων, περιεκτικὸς, مضادف μυσαντὴφ ἀπαντῶν, ἀντιβατικὸς, مبتلا μϋπτελᾶ ὑποκείμενος, ἐπιρρεπὴς εἴς τι, ملاصق μυλασὰκ, ἢ متّصل μυτασσὴλ προσεχὴς, συνεχὴς τινὶ πράγματι, عام ἂμ κοινὸς, مخصوص μαχσϋσ ἴδιος, نافع ναφὴ ἢ مفيد μϋφὶντ ὠφέλιμος, χρήσιμος, حريص χαρὴς ἐπιθυμητικὸς, πλεονέκτης τινὸς πράγματος, ϗ ἄλλα τινὰ, ὅπϋ ἀνήκει ϗ τὸ Τυρκικὸν بكزر μπενζὲρ ὅμοιος, τὸ ὁποῖον εἶναι μετοχὴ τῦ ῥήματος بكزمك μπενζέμὲκ ὅμοιον εἶναι ὁμοιάζειν. Πολλὰ ὀλίγα συντάσσονται μὲ ἄλλην πτῶσιν, ἀραβικά τε ϗ Τυρκικὰ, π. χ. اندن غافل ἀνντὰν γαφὴλ ἀπρονόητος τινὸς πράγματος, μὴ φυλαττόμενος ἀπ᾽ αὐτὸ, اندن راضي ἀνντὰν ῥαζῆ εὐχαριστημένος τϋτϋ, مستغني μυσαγνὴ ἀρεσκόμενος, ἐφησυχάζων τινὶ πράγματι, ὡς لباسلردن مستغني λιμπασλαρντὰν μυσαγνὴ ἐπαρεσκόμενος εἰς τὰ ἱμάτια, عسكردن قچقين ἀσκερντὲν κατζκὴν φυγὰς ἀπὸ τῦ στρατεύματος, λειποτάκτης. Τὸ δὲ مشعر μυσὴρ σημαίνων, δηλῶν συντάσσεται αἰτιατικῇ, ϗ ὕτω καθεξῆς περί τινων ἄλλων. Ἔνια ἐπίθετα συντάσσονται μὲ τὴν πρόθεσιν ايله ἰλὲ μετὰ, ὡς طولو ντολῦ καὶ مملو μεμλῦ πλήρης, γεμάτος, κτ.

Σημειῶσαι ἐν παρόδῳ, ὅτι ἡ γενικὴ παρὰ τοῖς Ἄραψι δὲν διαφέρει κατὰ τὴν γραφὴν ἀπὸ τὴν ὀνομαστικὴν, πλὴν, εἰ μὲν εἶναι ἔναρθρος, προφέρεται ἐν τέλει ὡς ι, εἰδὲ ἄναρθρος ὡς ιν, π. χ. علم ἴλμ σοφία γεν. علم ἴλμ-ιν σοφίας, ϗ μετὰ τῦ ἄρθρϋ العلم ἀλ-ἴλμι τῆς σοφίας. Οἱ ὖν ἄραβες συντάσσϋσι τὰ ἀνωτέρω ἀραβικὰ ἐπίθετα πάντοτε σχεδὸν μετὰ γενικῆς κατόπιν, τὸ ὁποῖον μιμῦνται ϗ οἱ Τῦρκοι, πλὴν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀφαιρῦσι τὴν ἐννουμένην κατάληξιν τῆς γενικῆς, π. χ. ἐπιθυμῶν ἢ ἐπιθυμητὴς τῆς σοφίας, οἱ Τῦρκοι ἐκφράζϋσιν ἤτοι μετὰ δοτικῆς προτασσομένης, οἷον علمه طالب ἰλμὲ ταλὴμπ, ἢ, ὡς οἱ Ἄραβες, μετὰ γενικῆς ὑποτασσομένης, οἷον طالب علم ταλὴμπῖ ἴλμ. Ὁμοίως دولته لايق ντεβλετὲ λαὴκ, ἢ لايق دولت λαὴκῖ ντεβλὲτ ἁρμόδιος τῇ ἀξίᾳ, τῇ βασιλείᾳ, ἤτοι ἄξιος.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ συντάξεως τῶν ῥημάτων.

Περὶ χρήσεως τῶν χρόνων τῆς ὁριστικῆς, προσακτικῆς, εὐκτικῆς ϗ ὑποτακτικῆς ἐγκλίσεως ἱκανὰ ἐῤῥέθησαν ἐν τῇ συζυγίᾳ τῶν ῥημάτων, δι' ὃ ϗ τὰ πλεῖστα ἀποσιωπῶνται ἐνταῦθα.

§. 1. Περὶ χρήσεως τῶν τεσσάρων ἐγκλίσεων.

Α'ντὶ τοῦ ἐνεστῶτος εἶναι ἐν χρήσει ϗ ὁ παρακείμενος εἰς μερικὰ ῥήματα, ὡς اكلدكمي ἀνλαντήν-μη ἐκατάλαβες; ἀντὶ καταλαμβάνεις; كوردكمي γγὄρντΰν-μΰ εἶδες; ἀντὶ βλέπεις; καθὼς ϗ ἡμεῖς ἀπαραλλάκτως. Ο' Συλτάνος μεταχειρίζεται ὁμοίως εἰς τὰ διπλώματα κτ. τὸν παρακείμενον ἀντὶ τοῦ ἐνεστῶτος, οἷον بيوردم كه μπυϊϊῤῥντὺμ κὴ... ἐπρόσαξα νὰ... ἀντὶ προσάζομεν νὰ... Ε'νίοτε μεταχειρίζονται οἱ Τοῦρκοι ϗ τὸν ἐνεστῶτα ἀντὶ τοῦ παρῳχημένου ἐπὶ διηγήσεως, ὡς ϗ ἡμεῖς.

Η' προσακτικὴ εἶναι ἐν χρήσει πολλάκις ἀντὶ τοῦ ἐνεστῶτος τῆς εὐκτικῆς, ὡς ἐν τῇ συζυγίᾳ τῶν ῥημάτων ἐῤῥέθη, ϗ τοῦτο συμβαίνει μάλιστα μετὰ τὸ ῥῆμα λέγω, ὡς ديكه كلسون ντὶκὶ γγελσὶν εἰπὲ νὰ ἔλθῃ.

Ο' ἐνεστὼς τῆς εὐκτικῆς εἶναι πάλιν ἐν χρήσει ἀντὶ τῆς προσακτικῆς, ὅτε μάλιστα ἡ προσαγὴ ἀποτείνεται πρὸς μεγάλους ἀνθρώπους, ϗ ὅτε μάλιστα ὁ λόγος σημαίνει εὐχὴν περισσότερον παρὰ προσαγὴν, ὡς الله راضي اولا ἀλλὰχ ῥαζῆ ὀλᾶ ὁ Θεὸς εὐδοκήσοι, ὁ Θεὸς ἀνταμείψοι, نولا νολᾶ, ἢ نه اولا νὲ ὀλᾶ ὅ,τι εἴη, εἴθε. Ο' αὐτὸς χρόνος εἶναι ἐν χρήσει ϗ ἀντὶ τοῦ ὁριστικοῦ μέλλοντος, ὡς ϗ παρὰ τοῖς Ε'λλησιν, οἷον ويره يم βιρεῖμ θέλω δώσει, δώσοιμι. Τέλος δὲ σημείωσαι, ὅτι οὗτος ὁ χρόνος, ϗ ἡ ἀντ' αὐτοῦ προσακτικὴ σημαίνουσιν ἐπ' ἐρωτήσεως ἔξεστιν; εἶναι δυνατόν; ἔχω τὴν ἄδειαν; τὰ ὁποῖα πολλάκις ἡμεῖς ἐκφράζομεν διὰ μόνου τοῦ νὰ, οἷον ويره يمي βιρεῖμ-μι νὰ δώσω; ἔχω τὴν ἄδειαν νὰ δώσω; ἔξεστι δοῦναι; كيتسوني γγιτσίν-μι νὰ ὑπάγῃ; δηλ. προσάζεις νὰ ὑπάγῃ; كيده يمي γγιντεῖμ-μι νὰ ὑπάγω; Προσέτι ἐσημειώσαμεν ἐν τῇ συζυγίᾳ τῶν ῥημάτων, ὅτι οἱ χρόνοι τῆς εὐκτικῆς πολλάκις εἶναι ἐν χρήσει ἀντὶ τῆς ὑποτακτικῆς, οἷον كله يدي γγελέϊ-ντὶ εἴθε ἔλθοι, ἢ ἐὰν ἔλθῃ.

Η' ὑποτακτικὴ καθ' ὅλους σχεδὸν τοὺς χρόνους σημαίνει ἐὰν ἢ ὅταν, ὡς ἐκ τῆς συζυγίας τῶν ῥημάτων φανερὸν, δι' ὃ καὶ ταῦτα τὰ μόρια πολλάκις ἐγκαταλιμπάνονται εὐφραδείας χάριν, π. χ. اكر سورسم ἐγὲρ σεβέρσεμ, ἢ سورسم σεβέρσεμ ἐὰν ἀγαπῶ. Ο' δεύτερος ὅμως ἐνεστὼς εἶναι ἐν χρήσει συνηθέστερον μὲ ἰδιαίτερα τινὰ ῥήματα, ὡς اولسه كرك ὀλσᾶ γγερὲκ πρέπει νὰ ἦναι, كلسه اولور γγελσὲ ὀλὺρ δυνατὸν εἶναι νὰ ἔλθῃ, كلسه عجب دكل γγελσὲ ἀδζὲμπ ντεῖλ δὲν εἶναι παράδοξον ἐὰν ἔλθῃ, اولسه اولا در ὀλσᾶ ὀλυνσᾶ

ἔθλα ντὴρ κάλλιον εἶναι ἐὰν γένῃ, ἢ νὰ γένῃ, لغايه وارسك اولمزمي ἀγαϊὰ βάρσαν, ὀλμάζμη δὲν ἐμπορεῖς νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸν κύριον; ἀντὶ διατὶ δὲν πηγαίνεις εἰς τὸν κύριον; اولسه اولمزمي ὀλσὰ ὀλμάζμη; δὲν ἐμπορεῖ νὰ γένῃ; δηλ. κ̀ τί ἐὰν γένῃ;. Μάλιςα δὲ, ὁ ده ντὰ συμπλεκτικὸς σύνδεσμος μετὰ τούτου τοῦ χρόνου σημαίνει κ̀ ἂν, μακάρι κ̀ ἂν, π. χ. اجازت ويرسمده فايده ايتمز ἰζάζετ βερεσέμ-ντὰ, φαϊντὰ ἐτμὲζ, κ̀ ἂν δώσω ἄδειαν, δὲν ὠφελεῖ.

Οἱ χρόνοι τῆς ὑποτακτικῆς συντάσσονται προσέτι μὲ τὰ ἀορίςου ποσότητος κ̀ ποιότητος ἐπιῤῥήματα κ̀ ὀνόματα, ὡς ἐν οἰκείῳ τόπῳ ῥηθήσεται. Τὰ δὲ λοιπὰ ἐπιῤῥήματα, ἢ σύνδεσμοι, τὰ ὁποῖα συντάσσονται παρ' ἡμῖν μὲ ὑποτακτικὴν, συντάσσονται παρὰ τοῖς Τούρκοις μὲ εὐκτικὴν, κ̀ σπανιώτατα μὲ ὑποτακτικὴν, ὡς ἐν τῇ συντάξει τῶν μορίων ῥηθήσεται.

§. 2. Περὶ συντάξεως τοῦ ά. ἀπαρεμφάτου.

Τὸ πρῶτον ἀπαρέμφατον ἐκλαμβάνεται διττῶς, ὡς ἀπαρέμφατον, ἢ ὡς ὄνομα. Ὅτε ἐκλαμβάνεται ὡς ἀπαρέμφατον, συντάσσεται μὲ τὰ ῥήματα ὅσα ἀπαιτοῦσιν ἀπαρέμφατον τελικὸν, οἷον كتمك استرم γγιτμὲκ ἰςέριμ βούλομαι ἀπελθεῖν, θέλω νὰ ὑπάγω· κ̀ ὅτε τὸ ῥῆμα συντάσσεται δοτικῇ, ἢ ἀφαιρετικῇ, τρέπεται κ̀ τὸ ἀπαρέμφατον εἰς δοτικὴν ἢ ἀφαιρετικὴν, οἷον باشلامق μπασλαμὰκ ἄρχειν συντάσσεται παρὰ Τούρκοις μετὰ δοτικῆς, δι' ὃ κ̀ λέγουσι π. χ. اوقومغه باشلدي ὀκουμαγὰ μπασλαντὴ ἤρχισε ν' ἀναγινώσκῃ· τὸ δὲ حظلي اولمق χαζζὴ ὀλμὰκ ἀρέζειν νὰ... συντάσσεται μετὰ ἀφαιρετικῆς, δι' ὃ καὶ λέγουσι استانبوله كتمكدن حظك اورمي ἰςαμπολὰ γγιτμεκντὲν χαζζὴν βάρμη; σοὶ ἀρέζει νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Κωνςαντινούπολιν;

Ὅτε δὲ τὸ ἀπαρέμφατον ἐκλαμβάνεται ὡς ὄνομα, τότε εἶναι ἐν χρήσει ὡς τὰ λοιπὰ ὀνόματα, δηλ. Α΄. τίθεται καθ' ἣν πτῶσιν ἀπαιτεῖ τὸ ἑπόμενον ῥῆμα ἢ ὄνομα, ὁμοῦ μὲ τὰς καταλήξεις τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, ἢ κ̀ χωρὶς αὐτῶν κατὰ τὴν χρείαν, οἷον كلمم مقرر در γγελμὲμ μουκαῤῥὲρ ντὶρ τὸ ἐλεύσεσθαί με εἶναι βέβαιον, δηλ. βέβαιον εἶναι ὅτι θέλω ἔλθῃ. يارن سنك بورايه كلمك اقتضا در γιάρην σενὶν μπουραγιὰ γγελμὲκ ἰκτιζὰ ντὶρ ἀναγκαῖον εἶναι τὸ ἐλθεῖν σε αὔριον ἐδῶ, δηλ. τὸ νὰ ἔλθῃς, قرنداشك تركجه اوقومه مه كوجنيور καρνταςὴν τουρκτζὲ ὀκουμαμὰ γγουτζενμεζὸρ δὲν ἀγανακτεῖ ὁ ἀδελφός σε εἰς τὸ ἀναγινώσκειν με τούρκικα, δηλ. ὅτι ἀναγινώσκω, بن سنك قز قرنداشكله اولنمكي استرم μπὲν σενὶν κὶζ καρνταςὴμ ἠλὰ ἐβλενμεγὶ ἰςέριμ θέλω τὸ νὰ συζευχθῇς μετὰ τῆς ἀδελφῆς μου, بن سنك شو مكتوبي يازمقدن جوق حظ ايتدم μπὲν σενὶν σοὺ μεκτουμπού γιαζμακτὰν τζιὸκ χαζζ ἐττὶμ πολὺ ἐχάρην, ὅτι ἔγραψας τοῦτο τὸ γράμμα, اوقومق زماني دكل ὀκουμὰκ ζεμανὴ ντεὶλ δὲν εἶναι καιρὸς τοῦ ἀναγινώσκειν, δηλ. ἀναγνώσεως, اوقومغك ἢ اوقومقك فايدسي نه ὀκουμαγὴν, ἢ ὀκουμακὴν φαϊντασὴ νέ; ποῖον εἶναι τὸ ὄφελος τοῦ ἀ-

ναγινώσκειν, چكشمكه سبب اولدي τζεκισ̈μεϊὲ σεμπὲμπ ὀλντῦ ἦτον αἰτία τῦ φιλονεικεῖν, ὅπυ τὸ سبب σεμπὲμπ αἰτία μετὰ τῶν συνωνύμων συντάσσεται ὡς ἐπιτοπλεῖστον μετὰ δοτικῆς, ὅτε τίθεται ἀντὶ τῆς Β′. ὀνομαστικῆς τῦ ὑπαρκτικῦ ῥήματος, διότι ἀλλέως λέγομεν π. χ. قوغانك سببي بو ايمش καϐγανὴν σεμπεμπὶ μπῦ ἰμὶσ̈ τῆς φιλονεικίας ἡ αἰτία ἦτον αὕτη. Β′. καθὼς ἡ δοτικὴ τῶν ὀνομάτων τίθεται ἐπὶ κινήσεως, σημαίνει δὲ ϗ αἰτίαν, ὕτω ϗ ἐπὶ τῦ ἀπαρεμφάτυ συμβαίνει, οἷον باباكي قورتارمغه كل μπαμπανὴ κυρταρμαγὰ γγὲλ ἐλθὲ εἰς τὸ σῶσαι τὸν πατέρα συ, δηλ. διὰ νὰ σώσῃς, بقمغه μπακμαγὰ διὰ νὰ θεωρήσω, σῃς κτ. Γ′. συντάσσεται μὲ διαφόρυς προθέσεις, καθὼς ϗ τὰ ὀνόματα, πλὴν ὡς ἐπιτοπλεῖστον χωρὶς τῶν καταλήξεων τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, τὸ δὲ πρόσωπον ϗ ὁ χρόνος τῦ ἀπαρεμφάτυ διαγινώσκονται ἐκ τῆς ἐννοίας. Αἱ δὲ προθέσεις εἶναι αὗται· 1) ده ντὰ, ντὲ ἐν, χρόνον σημαίνυσα, οἷον ليتورغيهده خدمت ايتمهده اوتهده بروده باقمه λιτυργιαϊὰ χιζμὲτ ἐτμεντὲ, ὀτεϊὲ μπερυϊὲ μπάκμα, ἐν τῷ ὑπηρετεῖν εἰς τὴν λειτυργίαν μὴ κυττάζῃς ἐδῶ ϗ ἐκεῖ. 2) ايله ἰλὲ σὺν, μὲ τὸ νὰ, π. χ. اللّهي سومكله جنّته نايل اولورسكز ἀλλαχὴ σεϐμέκ-ἰλὲ, δζεννετὲ ναῒλ ὀλύρσυνυζ, μὲ τὸ νὰ ἀγαπᾷς τὸν Θεὸν, κληρονομήσεις τὸν παράδεισον. 3) كبي κιμπὶ δίκην, ὡσὰν τὸ νὰ... π. χ. دنياده اوقومق كبي هيچ برشي واربمي ντϋνιαντὰ ὀκυμὰκ κιμπὶ χὶτζ μπὶρ σ̈εἲ βάρ μη; ὡσὰν τὸ νὰ σπυδάζῃ τις εἶναι ἄλλο τι πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον; 4) سزين σιζὶν (ἀντὶ سز σίζ) ἄνευ τῦ, χωρὶς νὰ... π. χ. جنك ايتمكسزين ويلايت النورمي δζὲνκ ἐτμέκ-σιζὶν βιλαὲτ ἀληνὴρ-μη; χωρὶς νὰ πολεμήσῃ τις, κυριεύεται ἐπαρχία; 5) ايچون ἰτζὶν, ἕνεκα, διὰ νὰ... οἷον بن قرنداشمي قورتارمق ايچون بورايه كلدم μπὲν καρηνταοσ̈ημὴ κυρταρμὰκ ἰτζὶν μπυραϊὰ γγελντὶμ, ἐγὼ ἦλθον ἐδῶ ἕνεκα τῦ σῶσαι, διὰ νὰ σώσω τὸν ἀδελφόν μυ· καὶ μὲ κτητικὴν ἀντωνυμίαν, اعلام ايلملري ايچون ἰλὰμ ἒϊλεμελερὶ ἰτζὶν ἕνεκα τῦ σημᾶναι αὐτὺς, δηλ. διὰ νὰ σημάνωσι, μηνύσωσιν· ὁμοίως ϗ μὲ τὴν ايله ἰλὲ σὺν πρόθεσιν, οἷον اولمالريله ὀλμαλαρὴ ἠλὰ μὲ τὸ νὰ εἶναι αὐτοί. 6) ايله سبب σεμπὲμπ ἰλὲ ἐξ αἰτίας τῦ... ἕνεκα τῦ... οἷον سن بزي كورمك ايله هديهلري كورمكه كلدك σὲν μπιζὶ γγϋρμὲκ ἰλὲ, χεντιϊελερὶ γγϋρμεϊὲ γγελντὶν σὺ, ἐξ αἰτίας τῦ ἐπισκέψασθαι ἡμᾶς, ἤλθετε νὰ ἰδῆτε τὰ δῶρα. 7) اوتري ὀτϋρϋ χάριν τῦ... ἐξ αἰτίας τῦ... οἷον قرنداشك قره دكزه صق صق كتمهدن اوتري كيفني بوزدي καρηνταοσ̈ὴν καρὰ ντενιζὲ σὴκ σὴκ γιτμεντὲν ὀτϋρϋ, κεϊφινὶ μποζντὺ, χάριν τῦ ὑπάγειν, ἢ ἐπειδὴ ϗ ὁ ἀδελφός συ ὑπάγει συχνάκις εἰς τὴν μαύρην θάλασσαν, ἔβλαψέ τι τὴν ὑγείαν τυ. 8) ماعدا μαᾳντὰ πλὴν τῦ... παρεκτὸς ὅτι, οἷον سز بو كتابي اوقومهدن ماعدا غيري كتابلر دخي اوقورسكز چوق ايو ايدرسكز σίζ μπὺ κἰταμπὴ ὀκυμαντὰν μαᾳντὰ, γαϊρὶ κιταπλὰρ νταχὰ ὀκύρσανυζ, τζιὸκ ἐϊ ἐντέρσινιζ,

σετε, παρευτὸς τῦ ἀναγνῶσαι τῦτο τὸ βιβλίον, ἐὰν ἀναγνώσητε ϗ ἄλλα βιβλία, θέλετε πράξει πολλὰ καλά. 9) اوّل ἐββέλ, ἢ مقدّم μυκαντντὲμ πρὸ τῦ... πριχῦ νὰ... ὡς كشي عاشق اولمدن اوّل صوكي سامق كرك κισὶ ἀσὴκ ὀλμαντὰν ἐββὲλ, σονὺ σανμὰκ γγερὲκ, ὁ ἄνθρωπος, πρὸ τῦ συλλαβεῖν ἔρωτα (πριχῦ νὰ συλλάβῃ ἔρωτα) ὀφείλει νὰ συλλογισθῇ τὸ τέλος. Ἀντὶ δὲ τῦ ἀπαρεμφάτυ ἀπαντᾷ ἐνίοτε ϗ ἡ ἀρνητικὴ ὁρισικὴ μετοχὴ εἰς ἀφαιρετικὴν πτῶσιν, οἷον ἀντὶ τῦ ἀνωτέρω اولمدن ὀλμαντὰν ἀπαντᾷ اولمزدن ὀλμαζντὰν, π. χ. بر نسنة خلق و ابدا ايتمزدن اوّل μπὶρ νεσνὲὶ χὰλκ ὐ ἰπτὰ ἐτμεζντὲν ἐββὲλ πρὸ τῦ πλάσαι καὶ παραγαγεῖν τί, δηλ. πριχῦ νὰ πλάσῃ καὶ δημιυργήσῃ τι. 10) صكره σονρὰ μετὰ, ὡς سومكدن صكره σεβμεκντὲν σονρὰ μετὰ τὸ ἀγαπᾶν, ἀγαπῆσαι, اخشام اولمدن صكره ἀχσὰμ ὀλμαντὰν σονρὰ μετὰ τὸ καταλαβεῖν τὴν ἑσπέραν, δηλ. ἀφ' ὗ ἐγινεν ἑσπέρα. 11) دكلو — تا τα — ντευλῦ ὡσανεὶ, ὡσὰν νὰ, π. χ. تا اني اولدرمك دكلو τὰ ἀνὴ ὀλντὺρμὲκ ντευλῦ ὡσανεὶ ἐφόνευσαν αὐτὸν, ὡσὰν νὰ τὸν ἐφόνευσαν.

Ἡ χρῆσις τύτυ τῦ ἀπαρεμφάτυ ὡς ὀνόματος εἶναι πολλὰ συχνὴ εἰς τὺς Τύρκυς, οἱ ὁποῖοι προσαρτῶντες προσέτι ἐν τέλει αὐτῦ μόρια τινὰ, ἐκφράζυσι διάφορα σημαινόμενα, ϗ 1) προσθέσει τῦ دين ντὴν, ντὶν ἐκφράζυσιν ἐνέργειαν γινομένην πρὸ ἄλλης, οἷον آتمق ἀτμὰκ ῥίπτειν, آتمدين ἀτμαντὴν πρὶν νὰ ῥίψω, ῃς κτ., سومدين σεβμε.ντὶν πρὶν ν' ἀγαπήσω, σῃς κτ., π. χ. بر نسنة يمدين يومرطه يمك μπὶρ νεσνὲ γεμεντὶν γιυμυρτὰ γεμὲκ πρὶν ἢ φαγεῖν τι, ὠὸν ἐσθίειν, زمينة دوشمدين قاپدي ζεμηνὲ ντὺσμεντὶν καπτὴ πρὶν νὰ πέσῃ τὸν ἐπίασε. 2) Μεταβολῇ τῦ τελικῦ ق κ εἰς غين, καὶ τῦ ك κ εἰς كين γὶν ἐκφράζυσι τὴν αἰτίαν τῆς ἑπομένης καταφατικῆς προτάσεως, οἷον بقمغين μπακμαγὴν ἐπειδὴ θεωρῶ, ἐθεώρυν κτ. ἐπὶ παντὸς προσώπυ ϗ χρόνυ, سومكين σεβμεὶν ἐπειδὴ ἀγαπῶ κτ. ἐπὶ παντὸς προσώπυ ϗ χρόνυ, π. χ. پس دعالري دركاه حقده قبول اولمغين في الحال روحلري قبض اولدي πὲς, ντὺαλερὶ ντεργγιὰχ χακκντὰ καμπὺλ ὀλμαγὴν, φὶλ.χὰλ ῥυχλαρὴ καπζ ὀλντὺ, λοιπὸν ἐπειδὴ εἰσηκύσθησαν αἱ δεήσεις των εἰς τὴν αὐλὴν τῦ θεῦ, παρευθὺς ἀνελήφθησαν τὰ πνεύματά των. 3) Μεταβολῇ τῦ μὲν مق μὰκ εἰς الدن ἀλντὰν ἡγυμένυ συμφώνυ, ϗ εἰς يالدن ἰαλντὰν ἡγυμένυ φωνήεντος, τῦ δὲ مك μὲκ εἰς لدن ἐλντὲν, ἡγυμένυ συμφώνυ, ϗ يلدن ἰελντὲν, ἡγυμένυ φωνήεντος, ὅπυ πολλάκις προστίθεται ϗ ἡ πρόθεσις برو ἢ بري μπερὶ ἀπὸ, ἐκφράζυσι τὸ ἡμέτερον ἀφ' ὗ χρόνυ, ἢ ἀφ' ὗ, οἷον كلدن بري اتلدن يازمدم γγελελντὲν μπερὶ γιάζμαντημ ἀφ' ὗ χρόνυ, ἢ ἀφ' ὅτυ ἦλθον, δὲν ἔγραψα, اتلدن برو ἀταλντὰν μπερὶ ἀφ' ὗ ἔρριψα, ارايالدن برو ἀραϊαλντὰν μπερὶ ἐξ ὅτου ἐζήτησα, سويليلدن σοϊλεϊελντὲν, ἢ سويلدن برو σοϊλεϊελντὲν μπερὶ ἀφ' ὗ ϗ ἐλάλησα. 4) Με-

ταβολῇ τῦ مق μὰκ εἰς نجق ἠδζὰκ, ὐδζὰκ, καὶ τῦ مك μὲκ εἰς نجك ἰδζὲκ, ὔδζὲκ ἐκφράζυσι τὸ ὅταν, οἷον نمازدن فارغ اولنجق بو دعا اوقويه ναμαζντὰν φαρὴγ ὀλυδζὰκ, μπὺ ντϋὰ ὀκυϊὰ, ὅταν παύσωσιν αἱ δεήσεις, ἂς ἀναγνώσῃ ταύτην τὴν εὐχὴν, بو كشي بوني كورنجك بلديكه μπῦ κισὶ μπυνὺ γγὄρϋδζεκ, μπιλντί-κὶ, ὗτος ὁ ἄνθρωπος ἰδὼν, ἢ ὅταν ἴδε τῦτο, ἐνόησεν ὅτι... 5) τροπῇ τῦ مق μὰκ ϗ مك μὲκ εἰς نجه ἠνδζὰ, ὐνδζὰ, ἰνδζὲ, ϋνδζὲ, ἡγυμένυ συμφώνυ, ϗ εἰς ينجه ἰηνδζὰ, ἰυνδζὰ, ἰνδζὲ, ἰϋνδζὲ, ἡγυμένυ φωνήεντος, ἐκφράζυσι τὰ ἡμέτερα ἐν ὅσῳ, ἕως ὗ νὰ... ἢ ὅταν, π. χ. سن دونجه صبر ايدرم σὲν ντὄνϋνδζὲ, σάμπρ ἐντέριμ, θέλω προσμείνῃ, ἐν ὅσῳ νὰ ἐπιστρέψῃς (ἐκ τῦ دونمك ντὄνμὲκ ἐπιστρέφειν). Μετὰ τὴν κατάληξιν نجه προσθέττυσι πολλάκις καὶ τὸ يدك ἰεντὲκ πρὸς περισσοτέραν ἔμφασιν, οἷον سونجه يدك σεβινδζὲιεντὲκ ἕως ὗ νὰ ἀγαπήσω κτ.

Τῦτοις πρόσθες ϗ τὴν πρόθεσιν اوزره ὔζρὲ ἐπὶ μετὰ τῦ ἀπαρεμφάτυ, οἷον سومك اوزره σεβμὲκ ὔζρὲ ἐπὶ τῷ ἀγαπᾷν, ἐπὶ συμφωνίᾳ τῦ ἀγαπᾷν, ὅπυ σημείωσαι, ὅτι αὕτη ἡ πρόθεσις μετὰ τῦ ὑπαρκτικῦ ῥήματος καὶ ἑνὸς ἀπαρεμφάτυ σημαίνει ἕτοιμον εἶναι νὰ... οἷον كلمك اوزره در γγελμὲκ ὔζρὲ ντὶρ εἶναι ἕτοιμος νὰ ἔλθῃ, اوقومق اوزره در ὀκυμὰκ ὔζρὲ ντὶρ εἶναι ἕτοιμος ν' ἀναγνώσῃ, κτ.

§. 3. Σύνταξις τῦ Β'. ἀπαρεμφάτυ.

Τῦτο τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι μόνον ἐν χρήσει μὲ μερικὰ ῥήματα, τὰ ὁποῖα τρέπυσι τὴν κυρίαν αὐτῶν σημασίαν, οἷον بلمك μπιλμὲκ ἐμπορεῖν, ἀντὶ τῆς πρωτοτύπυ σημασίας γινώσκειν, كورمك γγὄρμὲκ καταγίνομαι, ἐπιχειρῶ νά, ἀντὶ τῦ βλέπειν, كلمك γγελμὲκ συνεθίζειν, ἀντὶ τῦ ἔρχεσθαι, يازمق γιαζμὰκ ὀλίγυ λείπειν ἀντὶ τῦ γράφειν, π. χ. ايده بلورميسن ἐντὲ μπιλίρμισιν ἐμπορεῖς νὰ κάμῃς; (πλὴν ἐπὶ ἀρνήσεως δὲν εἶναι ἐν χρήσει, ἐπειδὴ οἱ Τῦρκοι ἔχυσιν ἀδυνάτως ἀρνητικὰ ῥήματα, ὡς ἴδομεν ἐν τῇ συζυγίᾳ τῶν ῥημάτων) ديه كوردي ντιϊὲ γγὄρντῦ ἐπεχείρησε νὰ εἴπῃ, اوله يازدي ὀλὲ γιαζντὶ ὀλίγυ ἔλιπε ν' ἀποθάνῃ, ὅπυ πολλάκις προτάττεται, πρὸς περισσοτέραν ἔμφασιν, ϗ τὸ از قالدي ἂζ καλντὴ ὀλίγυ ἔλιπε, οἷον از قالدي بني اولدره يازدي ἂζ καλντὴ μπενὶ ὄλντϋρὲ γιαζντὴ, ἢ χωρὶς τῦ ἂζ καλντὴ, οἷον بني اولدره يازدي μπενὶ ὄλντϋρὲ γιαζντὴ, ὀλίγυ ἔλιπε νὰ μὲ σκοτώσῃ. Πολλάκις αὕτη ἡ φράσις ἐκφράζεται ϗ διὰ τῦ يقين اولش كه γιακὴν ὀλμὺσ̃ κὶ σιμὰ ἦτο νά, ὡς يقين اولش كه سزه كلدم γιακὴν ὀλμὺσ̃ κὶ σιζὲ γγελντὶμ σιμὰ ἦτον, ἢ ὀλίγυ ἔλιπε νὰ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς. Ὁμοίως, اوله كلمك ὀλὰ γγελμὲκ συνεθίζειν νὰ εἶναι, ὅπυ ὅμως ἀντὶ τῦ τελικῦ ه γράφεται πολλάκις ϗ ي, οἷον اولي ἀντὶ اوله ὀλᾶ, π. χ. ويري كلمشدر βερὲ γγελμίσ̃-ντὶρ συνεθίζει νὰ δίνῃ ἀντὶ τῦ ويره.

Τῦτο τὸ ἀπαρέμφατον σημαίνει προσέτι, διπλασιαζόμενον, συνέχειαν τῆς ἐνεργείας, οἷον

گوله گوله بایلدم γγüλὲ γγüλὲ μπαϊλντὴμ ἐκ τῶ πολλὰ γελᾶν ἐλιγοθύμησα, اوتره اوتره اوصاندم ὀτυρᾶ ὀτυρᾶ ὐσαντὴμ ἐβαρύνθην καθήμενος, ἀπὸ τὸ πολὺ κάθισμα. Ὅτε δὲ προστεθῆ ἐν τέλει τὸ لو سيا, σιὲ, τότε σημαίνει κατὰ τὸν τρόπον τῦ, ὡς يازه لوسيا γιαζασιὰ κατὰ τὸν τρόπον αὐτῦ τῦ γράφειν, ديه لوسيه ντιμεσιὲ κατὰ τὸν τρόπον αὐτῦ τῦ λέγειν, κατὰ τὸ λέγειν τυ, باقه لوسيه μπακασιὰ κατὰ τὸν τρόπον αὐτῦ τῦ κυττάζειν.

§. 4. Σύνταξις τῶν μετοχῶν.

1. Ἡ πρώτη ἀπόλυτος μετοχὴ εἰς كن κὲν ἢ ايكن ἰκὲν ἐξηγεῖται παρ' ἡμῖν διὰ μετοχῆς σχεδὸν πάντοτε, οἷον دون استانبوله كيدركن قرنداشمه راست كلدم ντὺν ἰσαμπολᾶ γγιντέρκεν, ἢ γγιντὲρ ἰκὲν, καρηνντασῆνὰ ρὰς γγελντὶμ, πηγαίνωντας, ἢ ἐν ᾧ ἐπήγαινα χθὲς εἰς τὴν Κωνσταντινόπολιν, ἀπήντησα τὸν ἀδελφόν συ. Ἐκ τῦ ايكن ἰκὲν ϗ τῆς ἀναφορικῆς μετοχῆς σχηματίζεται ϗ ἑτέρα μετοχὴ ἀορίστυ χρόνυ, οἷον سومش ايكن σεβμὶς ἰκὲν ἀγαπήσας, ἐν ᾧ, ἢ ἐπειδὴ ἠγάπησα κτ.

2. Ἡ Β'. ἀπόλυτος μετοχὴ εἰς وب ἐπέχει τὸν τόπον ὅλων τῶν χρόνων τῶν ῥημάτων καταφατικῶν τε ϗ ἀποφατικῶν, ὅλων τῶν ἀπαρεμφάτων ϗ μετοχῶν, ϗ εἶναι πολλὰ ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Τύρκοις, μάλιστα δὲ ἐν τῷ γράφειν, ὅτε ἕπονται δύο, ἢ ϗ περισσότερα ῥήματα, μετοχαὶ, ἢ ἀπαρέμφατα ἔχοντα τὸν συμπλεκτικὸν σύνδεσμον ϗ, ὅπυ ὁ σύνδεσμος ἐγκαταλιμπάνεται, καὶ ἡ μὲν τελευταία λέξις ἐκφράζεται μόνον εἰς τὸν ἀνήκοντα χρόνον, ἀριθμὸν κτ. αἱ δὲ λοιπαὶ ἐκφράζονται διὰ ταύτης τῆς μετοχῆς. Ὅθεν διὰ νὰ εὕρῃ τις τὸν ἁρμόδιον χρόνον, πρόσωπον κτ. ταύτης τῆς μετοχῆς, πρέπει νὰ προσέχῃ πάντοτε εἰς τὴν πλησίον λέξιν, εἴτε ῥῆμα, εἴτε ἀπαρέμφατος, εἴτε μετοχὴ εἶναι, π. χ. وارب كلمك βαρὴμπ γγελμὲκ ὑπάγειν καὶ ἔρχεσθαι, ἡ μετοχὴ وارب βαρὴμπ ἐπέχει τόπον ἀπαρεμφάτυ, ἐπειδὴ ἡ τελευταία λέξις εἶναι ἀπαρέμφατος, اوقويوب يازارم ὀκυϊὺμπ γιαζάρημ ἀναγινώσκω καὶ γράφω; ὅπυ ἡ μετοχὴ اوقويوب ὀκυϊὺμπ ἐπέχει τόπον τῦ πρώτυ προσώπυ τῦ ἐνεστῶτος τῆς ὁριστικῆς ἐγκλίσεως, διότι τοιῦτον εἶναι ἡ τελευταία λέξις, كيدوب كلمه‌يمي γγιττὶμπ γγελμεϊέ-μι; διὰ νὰ ὑπάγῃς καὶ ἔλθῃς; ὅπυ ἡ μετοχὴ كيدوب γγιττὶμπ ἐπέχει τόπον δοτικῆς ἀπαρεμφάτυ, οἷον εἶναι ἡ τελευταία λέξις كلمه‌يه γγελμεϊέ. Ὁμοίως, وارب قالديغك احبابي اوصاندرمه βαρὴμπ καλντηγὴν ἀχμπαμπὴ ὐσαντήρμα μὴ βαρύνῃς τὺς φίλυς, πρὸς τὺς ὁποίυς ὑπάγεις ϗ μένεις, ὅπυ ἡ μετοχὴ وارب ἐπέχει τόπον μετοχῆς οἵα ἡ ἀκόλυθος, ὡσανεὶ ἔλεγες واردیغك و قالديغك βαρντηγὴν βὲ καλντηγὴν, ϗ ὕτω καθεξῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν. Εἰς μερικὰς φράσεις ἀπαντᾷ αὕτη ἡ μετοχὴ δίχα τῦ τελικῦ γράμματος ب μπὲ, ὅπυ πολλάκις ϗ τὸ و τρέπεται εἰς ي, ὡς ἢ ﻻ, οἷον ديو ντεϊ (ντιϋ) λέγωντας ἀντὶ ديوب ντειὺμπ, اينكي قونو ἰνὶ κονὺ καταιβαίνωντας καὶ κονεύωντας, δηλ. μὲ ἀνάπαυσιν, ἀντὶ τῦ

[illegible]

3. [illegible]

4. [illegible] استانبولده [illegible]

Αὕτη ἡ μετοχή [illegible] اولدق [illegible] اولدم [illegible] اولوردم [illegible]

5. [illegible] كي [illegible] بو در كلن بو در [illegible] كلدي كه [illegible] سوني سني سو [illegible] Καὶ διὰ ταύτης τῆς μετοχῆς [illegible] كي [illegible] اول اغا كه انك قرنداشي دوستكدر [illegible] اغا لولان دوستك قرنداشي [illegible]

τη ἡ μετοχὴ ἐκλαμβάνεται ἐνίοτε ἐν[illegible], ἢ τότε λαμβάνει τὰς καταλήξεις τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, οἷον بسلین μπεσλεϊέν ὁ τρέφων, بسلینم μπεσλεϊένιμ ὁ τρέφων με, ὁ τροφεύς μου.

6. Ο' β'. ἐνεςὼς τῆς μετοχῆς εἶναι κυρίως, ὡς ἐῤῥέθη, ῥηματικὸν ὄνομα· πλὴν συντάσσεται μὲ πτῶσιν, οἵαν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμά του, οἷον صلحی سوچی σουλχοῦ σεβιδζὶ ἀγαπῶν τὴν εἰρήνην, ἤτοι ἐραςὴς τῆς εἰρήνης.

7. Ο' α'. παρωχημένος τῆς μετοχῆς σπανίως ἀπαντᾶ, ἢ εἶναι ἐν χρήσει ὡς ἡ ὁριςικὴ μετοχή, σημαίνων χρόνον παρωχημένον, ἢ ἐξηγούμενος διὰ τοῦ ἀναφορικοῦ ὅςις, οἷον بر کمسه ولرمی اتمش μπὶρ κιμσὲ ἐτμὶσ' βάρμη; ὑπάρχει τις, ὅςις ἐποίησε τοῦτο; استانبولده لاطینجه‌یی اوقومش اولمیه بولنمیه بو ولایته کلمز ایدم ἰςαμπολντᾶ λατινδζαὶ ὀκουμοὺσ' ἀντὰμ μπουλαϊντὴμ, μποῦ βιλαετὲ γγελμέζ ιντίμ ἐὰν εὕρισκον ἐν Κωνςαντινουπόλει ἄνθρωπόν τινα, ὅςις ἐσπούδαξεν, ἢ σπουδάξαιτο τὴν λατινικὴν διάλεκτον, δὲν ἠρχόμην ἐδῶ. Ἐνίοτε προςίθεται εἰς ταύτην τὴν μετοχὴν τὸ μόριον جه δζὲ, ἢ چه τζὲ, ἢ کبی κιμπὶ, ἢ τότε σημαίνει ὡσὰν νὰ, π. χ. ایتمشجه ἰτμισ' δζὲ, ἢ ایتمش کبی ἰτμισ' κιμπὶ ὡσὰν νὰ ἔκαμα μας, κτ. Αὕτη ἡ μετοχὴ μὲ τοὺς χρόνους τοῦ اولمق ὀλμὰκ γίνεσθαι, ἢ μάλιςα τῆς ὁριςικῆς αὐτοῦ, σημαίνει τὸ καταντᾶν νὰ... ὡς سومش اولدم σεβμὶσ' ὀλντοὺμ κατήντησα νὰ ἀγαπήσω (ἤτοι ἠγάπησα, ἐν ᾧ πρότερον δὲν ἠγάπων), سومش اولورم σεβμὶσ' ὀλούρουμ θέλω καταντήσει νὰ ἀγαπήσω, ἤτοι γενήσομαι ἀγαπήσας κτ., π. χ. اونلر بو دنیاده اللهه کرکی عبادت ایتملریله اللهك امرینی اجرا ایتمش اولدیلر ὀνλὰρ μποῦ ντουνιαντᾶ ἀλλαχᾶ γγερεγὶ κιμπὶ ἰμπαντὲτ ἐτμελέρ ιλὲ, ἀλλαχὴν ἰμρινὶ ἰδζρὰ ἐτμὶσ' ὀλντουλὰρ, ἐκεῖνοι, μὲ τὸ νὰ ἐδούλευσαν ἀξίως τὸν Θεὸν ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ, ἔκαμον τὴν προςαγήν του, δηλ. κατήντησαν νὰ ἐκτελέσωσι τὴν προςαγήν του.

8. Ο' β'. παρωχημένος τῆς μετοχῆς ἐκλαμβάνεται διττῶς, ὡς ἀπαρέμφατος, ἢ ὡς μετοχή·

Ὅτε ἐκλαμβάνεται ὡς ἀπαρέμφατος, προςλαμβάνει τὰς καταλήξεις τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, ἢ συντάσσεται μὲ ὅλα τὰ δοξαςικὰ ἢ ἀφηγηματικὰ ῥήματα ἢ ὀνόματα καθ' ἣν αὐτὰ πτῶσιν ἀπαιτοῦσιν, οἷον ایلچی قالقدوغنی اشتدکمی ἰλτζὶ καλκτηγηνὴ ἰσιττίνμι; ἤκουσες ἀναχωρήσαντα, ἢ ὅτι ἀνεχώρησεν ὁ πρέσβυς; صحیحدر اولدوکی ὀλντουϊοῦ σαχὴχ ντὴρ βέβαιον εἶναι, ὅτι ἀπέθανε, کلدوکنه شبهه یوقدر γγελντιγινὲ σοῦπχὲ γιόκτουρ δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι ἦλθεν, ὅπου βλέπεις ἐν μὲν τῷ α'. παραδείγματι τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι εἰς αἰτιατικὴν, διότι τὸ ῥῆμα ἀκούω συντάσσεται μετὰ αἰτιατικῆς, ἐν δὲ τῷ Β'. εἶναι εἰς ὀνομαςικὴν, διότι ἐπέχει τόπον ὑποκειμένου, ἢ ἐν τῷ γ'. εἶναι εἰς δοτικὴν, διότι τὸ ὄνομα ἀμ-

قونوب انوب. ἐνίμπ κονὺμπ· الي اويرمك. ἢ (συνηθέστερον) اليويرمك ἀλυβερμὲκ ἀντὶ τῶ الوب ويرمك ἀλὴμπ βερμὲκ, λαμβάνειν ϗ δίδειν, δηλ. παρέχειν, ἐγχειρίζειν· اورته قودي ὀρτὲ κουτῶ, ἀντὶ اورتوب قودي ὀρτῶμπ κουτῶ ἐσκέπασε ϗ ἄφησε, ἤτοι, τὸ ἀφῆκε σκεπασμένον· طوره واردي ντυρᾶ βαρντὴ ἐπῆγε ϗ ἐκάθισε· حاضر اول دوشدي χαζὴρ ὀλὰ ντῶστῶ ἔτυχε νὰ εἶναι ἕτοιμος. Αὕτη ἡ μετοχὴ ἐξηγεῖται πολλάκις ϗ διὰ τῶ ὅταν, ἀφ' ὅ... οἷον كوروب بلدم γγιὸρῶμπ μπιλντὶμ ἰδὼν, ἢ ἀφ' ὅ ἴδον ἐνόησα, كلام سويلمك وقتي بيله كلوب لاقردييه سن عجله ايتمه κελιὰμ σοϊλεμενὶν βακτὴ μπιλὲ γγελὶμπ, λακηρντηϊὰ σὲν ἀτζελὲ ἔτμε ϗ ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρὸς τῶ λαλῆσαί σε, μὴ βιάζεσαι νὰ λαλήσῃς.

3. Ἡ τρίτη ἀπόλυτος μετοχὴ σημαίνει τὸ συχνάκις ποιεῖν τι, ἐπαναλαμβανομένη ἐνίοτε πρὸς περισσοτέραν ἔμφασιν, οἷον ايرلايه‌رق ايرلايه‌رق ἰρλαϊαρὰκ ἰρλαϊαρὰκ ψάλλοντας ψάλλοντας συχνά, قالقرق دوشرك καλκαρὰκ ντῶσερὲκ πίπτωντας συχνὰ καὶ συκωνόμενος, قرنداشك كيده‌رك كيده‌رك باشدن چقه‌يور καρηνντασὴν γγιντερὲκ γγιντερὲκ μπασὸὰν τζηκαϊὸρ ὁ ἀδελφός σου, πηγαίνωντας πηγαίνωντας εὐγαίνει ἀπὸ τὸ κεφάλι του, δηλ. κατ' ὀλίγον ὀλίγον γίνεται χειρότερος.

4. Ἡ ὁριστικὴ μετοχὴ σπανίως ἀπαντᾷ ἐν σημασίᾳ μετοχῆς, ϗ μόνον πρὸ τῶ ὑπαρκτικῶ ῥήματος ϗ τῶν παρομοίων, οἷον استانبولده تركچه اوقور يازار ادم چوقدر ἰσαμπολντᾶ τῶρκτζὲ ὀκὺρ γιαζὰρ ἀντὰμ τζιὸκ, ἐν Κωνσταντινουπόλει εὑρίσκονται πολλοὶ ἄνθρωποι λαλοῦντες καὶ γράφοντες τουρκισὶ, δηλ. οἱ ὁποῖοι λαλοῦσι καὶ γράφουσι τουρκισί, استانبولده ايتاليانجه‌يي ايو بلور ادم بولمزسن ἰσαμπολντὰ ταλιανζαγὴ ἐϊ μπιλὶρ ἀντὰμ μπουλαμαζσὴν δὲν θέλεις ἐμπορέσει νὰ εὕρῃς εἰς Κωνσταντινούπολι ἄνθρωπόν τινα ἐξεύροντα, ἢ ὅσις ἐξεύρει καλῶς τὴν Ἰταλικὴν διάλεκτον.

Αὕτη ἡ μετοχὴ εἶναι ἐν χρήσει ἐνίοτε ϗ μὲ τὸν παρακείμενον τῶ اولمق ὀλμὰκ γίνεσθαι, ϗ τότε σημαίνει πρέπει, οἷον سور اولدم σεβὲρ ὀλντὺμ ἔπρεπε ν' ἀγαπήσω. Λέγεται δὲ ϗ سور اولوردم σεβὲρ ὀλυρντὺμ, ἤθελον ἀγαπήσω, ἤθελε χρειασθῇ ν' ἀγαπήσω.

5. Ὁ β'. ἐνεσὼς τῆς μετοχῆς εἶναι πολλὰ ἐν χρήσει, ϗ σημαίνει ἀναφορὰν, ὅπου ἐννοεῖται ἀπὸ κοινῦ τὸ كي κὶ ὅσις, ϗ μεταφράζεται καθ' ὅλους τοὺς χρόνους, πρόσωπα ϗ ἀριθμοὺς κατὰ τὴν ἔννοιαν, οἷον بو در كلن γγελὲν μπῶ ντὶρ οὗτος εἶναι ὁ ἐλθὼν, ἀντὶ τῶ بو در كه كلدي μπὺ ντὶρ κὶ γγελντὶ οὗτος εἶναι, ὅσις ἦλθε. سو سني سوني σὲβ σενὶ σεβενὶ ἀγάπα τὸν ἀγαπῶντά σε. Καὶ διὰ ταύτης τῆς μετοχῆς ἐκφράζουσιν οἱ εὐφραδῶς λαλοῦντες τουρκισὶ τὸ ἀναφορικὸν كي κὶ ὅσις, π. χ. ἀντὶ τῶ اول اغا كه انك قرنداشي دوستكدر ὀλ ἀγὰ κὶ ἀνὴν καρηνντασὴ ντοσοῦν ντὺρ, ἐκεῖνος ὁ κύριος, τῶ ὁποίου ὁ ἀδελφὸς εἶναι φίλος σου, εἰπὲ διὰ μετοχῆς οὕτω, قرنداشي دوستك اولان اغا καρηνντασὴ ντοσοῦν ὀλὰν ἀγᾶ. Αὐ-

τη ἡ μετοχὴ ἐκλαμβάνεται ἐνίοτε οὐσιασικῶς, ἢ τότε λαμβάνει τὰς καταλήξεις τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, οἷον بسلين μπεσλεϊέν ὁ τρέφων, بسليم μπεσλεϊένιμ ὁ τρέφων με, ὁ τροφεύς μυ.

6. Ὁ β'. ἐνεσὼς τῆς μετοχῆς εἶναι κυρίως, ὡς ἐῤῥέθη, ῥηματικὸν ὄνομα· πλὴν συντάσσεται μὲ πτῶσιν, ῥίαν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμά τυ, οἷον صلحي سوجي συλχῦ σεβίδζι ἀγαπῶν τὴν εἰρήνην, ἤτοι ἐρασὴς τῆς εἰρήνης.

7. Ὁ ά. παρωχημένος τῆς μετοχῆς σπανίως ἀπαντᾶ, ἢ εἶναι ἐν χρήσει ὡς ἡ ὁρισικὴ μετοχὴ, σημαίνων χρόνον παρωχημένον, ἢ ἐξηγούμενος διὰ τῦ ἀναφορικῦ ὅσις, οἷον بر كمسه ايتمش ولرمي μπὶρ κιμσὲ ἐτμὶσ̈ βάρμη; ὑπάρχει τις, ὅσις ἐποίησε τῦτο; استانبولده لاطينجهيي اوقومش ايدم بوليدم بو ولايته كلمز ايدم Ἰσαμπολντᾶ λατινὴζαὺ ὀκυμὺσ̈ ἀντὰμ μπυλάϊ ντὴμ, μπῦ βιλαετὲ γγελμέζ ἰντίμ ἐὰν εὕρισκον ἐν Κωνσαντινπόλει ἄνθρωπόν τινα, ὅσις ἐσπύδαξεν, ἢ σπυδάξαιτα τὴν λατινικὴν διάλεκτον, δὲν ἠρχόμην ἐδῶ. Ἐνίοτε προσίθεται εἰς ταύτην τὴν μετοχὴν τὸ μόριον جه δζὲ, ἢ جه τζὲ, ἢ كبي κιμπὶ, ἢ τότε σημαίνει ὡσὰν νὰ, π. χ. ايتمشجه ἰτμισ̈ δζὲ, ἢ ايتمش كبي ἰτμὶσ̈ κιμπὶ ὡσὰν νὰ ἔκαμαμες, κτ. Αὕτη ἡ μετοχὴ μὲ τὺς χρόνυς τῦ اولمق ὀλμὰκ γίνεσθαι, ἢ μάλισα τῆς ὁρισικῆς αὐτῦ, σημαίνει τὸ καταντᾶν νὰ... ὡς سومش اولدم σεβμὶσ̈ ὀλντὺμ κατήντησα ν' ἀγαπήσω (ἤτοι ἠγάπησα, ἐν ᾧ πρότερον δὲν ἠγάπων), سومش اولورم σεβμὶσ̈ ὀλύρυμ θέλω καταντήσει ν' ἀγαπήσω, ἤτοι γενήσομαι ἀγαπήσας κτ., π. χ. اونلر بو دنياده اللهه كركي عبادت ايتملريله اللهك امريني لجرا ايتمش اولديلر ὀνλὰρ μπῦ ντϋνιαντᾶ ἀλλαχᾶ γγερεγὶ κιμπὶ ἰμπαντὲτ ἐτμελὲρ ἰλὲ, ἀλλαχὴν ἐμρινὶ ἰδζρὰ ἐτμὶσ̈ ὀλντυλὰρ, ἐκεῖνοι, μὲ τὸ νὰ ἐδύλευσαν ἀξίως τὸν Θεὸν ἐν τύτῳ τῷ κόσμῳ, ἔκαμον τὴν προσαγήν τυ, δηλ. κατήντησαν νὰ ἐκτελέσωσι τὴν προσαγήν τυ.

8. Ὁ β'. παρωχημένος τῆς μετοχῆς ἐκλαμβάνεται διττῶς, ὡς ἀπαρέμφατος, ἢ ὡς μετοχή·

Ὅτε ἐκλαμβάνεται ὡς ἀπαρέμφατος, προσλαμβάνει τὰς καταλήξεις τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, ἢ συντάσσεται μὲ ὅλα τὰ δοξασικὰ ἢ ἀφηγηματικὰ ῥήματα ἢ ὀνόματα καθ' ἣν αὐτὰ πτῶσιν ἀπαιτῦσιν, οἷον ايلچي قالقدوغني اشتدكمي ἰλτζὶ καλκτηγηνὴ ἰσιττίνμί; ἤκυσες ἀναχωρήσαντα, ἢ ὅτι ἀνεχώρησεν ὁ πρέσβυς; صحيحدر اولدوكي ὀλντῦγὺ σαχὴχ ντὴρ βέβαιον εἶναι, ὅτι ἀπέθανε, كلدوكنه شبهه يوقدر γγελντιγινὲ σϋπχὲ γιόκτυρ δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι ἦλθεν, ὅπυ βλέπεις ἐν μὲν τῷ ά. παραδείγματι τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι εἰς αἰτιατικὴν, διότι τὸ ῥῆμα ἀκύω συντάσσεται μετὰ αἰτιατικῆς, ἐν δὲ τῷ Β'. εἶναι εἰς ὀνομασικὴν, διότι ἐπέχει τόπον ὑποκειμένυ, ἢ ἐν τῷ γ'. εἶναι εἰς δοτικὴν, διότι τὸ ὄνομα ἀμ-

φιβολία ἀπαιτεῖ πτῶσιν δοτικήν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ὅτε ταῦτα τὰ ῥήματα ἢ ὀνόματα ἔχουσιν ἐρωτηματικὸν ἢ ἀόριστον ὄνομα ἢ ἐπίρρημα, οἷον سنك كيم اولدوغك بللو در σενὴν κὶμ ὀλντουγοὺν μπελλὶ ντὶρ γνωστὸν εἶναι τὸ τίνα εἶναί σε, δηλ. ποῖος εἶσαι, سنك كيم اولدوغكي اكلارم σενὴν κὶμ ὀλντουγοὺν ἀνλάρημ καταλαμβάνω τίνα εἶναί σε, δηλ. ποῖος εἶσαι· نه اصل ادم اولدوغك معلومدر νάσηλ ἀντὶμ ὀλντουγοὺν μαλοὺμ ντὶρ γνωστὸν εἶναι τίς εἶσαι, اما انك قنده اولدوغن خبر ايله ἄμμα ἀνὴν χάντα ὀλντουγοὺν χαμπὲρ εἰλὲ, ὅμως μήνυσον ποῦ εἶναι αὐτός, κτ. Σημείωσαι δὲ, ὅτι τὰ δοξαστικὰ καὶ γνωστικὰ ῥήματα, οἷον ὑπολαμβάνω, νομίζω, μοὶ φαίνεται, γινώσκω, καὶ τὰ τοιαῦτα, σπανίως συντάσσουσιν αὐτὰ μὲ ἀπαρέμφατον οἱ Τοῦρκοι, ἀλλὰ τρέπουσι τοῦτο εἰς ὁριστικὴν ἔγκλισιν, καθὼς καὶ ἡμεῖς ἐνίοτε συνηθίζομεν, π. χ. كلور صاندي γγελὶρ σαντὴ ἔρχεται, ἐσοχάσθη, δηλ. ὑπέλαβεν, ὅτι ἔρχεται, كلدي تحقيق بلورم γγελντὶ ταχκὴκ μπιλίριμ ἦλθεν, ἐξεύρω βέβαια, δηλ. ἐξεύρω βέβαια, ὅτι ἦλθε, τὸ ὁποῖον ἐκφράζεται κάλλιον δι' ἀπαρεμφάτου كلدوكين بلورم γγελντιγὶν μπιλίριμ γινώσκω αὐτὸν ἐλθόντα. Ὅσα ἐρρέθησαν ἐνταῦθα περὶ ταύτης τῆς μετοχῆς, τὸ αὐτὸ νοητέον καὶ περὶ τῆς κατωτέρω μέλλοντος χρόνου.

Τοῦτο τὸ ἀπαρέμφατον, καθὼς καὶ ὅλα τὰ ἄλλα, ἐκλαμβάνεται καὶ ὀνοματικῶς, καὶ τότε προσλαμβάνει καὶ τὰς καταλήξεις τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, ὅτε διορίζεται τὸ πρόσωπον, καὶ συντάσσεται μὲ διαφόρους προθέσεις, καὶ μὲ διάφορα ὀνόματα ἢ ἐπιρρήματα χρονικὰ καὶ ἀόριστα, τὰ ὁποῖα σημαίνουσιν ἀναφορὰν τινά. Αἱ προθέσεις εἶναι σχεδὸν αὐταί. 1) ده ντὰ, ντὲ, ἐν περὶ, οἷον سودوكنده σεβντικιντὲ ἐν τῷ ἀγαπᾷν, περὶ τοῦ ἀγαπᾷν, ὡς بلغراده كلدوكمزده عظيم الاي اولدي μπελγκραντὰ γγελντιγιμιζντὲ, ἀζὴμ ἀλάϊ ὀλντοῦ, ἐν τῷ ἐμβῆναι ἡμᾶς εἰς τὸ Βελόγραδον, ἦτο πολλὴ παράταξις, δηλ. ὅταν εἰσέβημεν.

2) برو μπερὶ ἀφ' οὗ, ἐξ ὅτου, οἷον سن بو سرايه كلدكدن برو بزم هيچ يوزمز كولمدي σὲν μποῦ σεραγιὰ γγελντικτὲν μπερὶ, μπιζὶμ χὴτζ γιοῦζιμιοῦζ γγιοῦλμεντι, ἐξ ὅτου ἦλθες σὺ εἰς τοῦτο τὸ παλάτιον, δὲν ἐγέλασε ποτὲ τὸ πρόσωπόν μας.

3) مقدم ἢ اوّل μουκαντέμ ἢ ἐββὲλ πρὶν νὰ, πρὸ τοῦ νὰ, οἷον بو ديياره كلدوكندن اوّل μποῦ ντιγιαρὲ γγελντιγιντὲν ἐββὲλ πρὶν τοῦ ἐλθεῖν σε εἰς ταύτην τὴν χώραν.

4) صكره σονρὰ μετὰ, ὡς كلدوكمدن صكره γγελντιγιμντὲν σονρὰ μετὰ τὸ ἐλθεῖν με, ἀφ' οὗ ἦλθον.

5) كبي κιμπὶ κατὰ, οἷον ديدوكك كبي ντεντιγὴν κιμπὶ κατὰ τὸ λέγειν σε, δηλ. καθὼς λέγεις, ἢ εἶπας. Τὸ كبي κιμπὶ μὲ τοῦτο τὸ ἀπαρέμφατον σημαίνει οὐ μόνον ὁμοίωσιν, ἀλλὰ καὶ εὐθὺς ὁποῦ, καθὼς καὶ τὸ برله μπίρ-ιλὲ, οἷον كلدوكك كبي γγελντιγὴν κιμπὶ, ἢ كلدوكك برله γγελντιγὴν μπίρ-ιλὲ εὐθὺς ὁποῦ ἦλθες.

6) اوتري ὀτυρὲ χάρη, لجلدن [illegible] ἰτζῖν, ايچون [illegible] خاطر χατὴρ ἰτζῖν, سببله σεμπέμπ.ιλὲ, τὰ ὁποῖα πάντα εἶναι συνώνυμα καὶ σημαίνουσι τὸ αἰτίας τοῦ, ἕνεκα τοῦ, οἷον ايچون سودكمكم σεβτιμ ἰτζῖν ἕνεκα τοῦ ἀγαπᾷν με, μὲ τὸ νὰ ἀγαπῶ, ἠγάπων, ἠγάπησα, اوتري سودكمكلن σεβτιγιμιτὲν ὀτυρὲ χάριν τοῦ ἀγαπῆσαι με, ἐπειδὴ ἀγαπῶ κτ.

7) ماعدا μαάντᾶ, غيري γαϊρὶ παρεκτὸς τοῦ, παρεκτὸς ὅτι, οἷον سودوكلمدن غيري σεβτιγιμιτὲν γαϊρὶ, ἢ μαάντᾶ πλὴν τοῦ ἀγαπᾷν αὐτὸν, παρεκτὸς ὅτι ἠγάπα, ἠγάπησα, π. χ. احمد سلطان ماعدا ايچدكلن صوفيه يي سير ايتدم بن دون استانبولده جامعسيني دخي سير ايتدم μπὲν ντὺν ἰσταμπολντὰ ἀγιὰ σοφιαγὴ σεϊρ ἰττιχτὲν μαάντᾶ, σουλτὰν ἀχμὲτ τζαμισινὶ ντάχη σεϊρ ἐττιμ, παρεκτὸς ὅτι ἐπεριεργάσθην χθὲς ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν ἁγίαν σοφίαν (ἤτοι τὴν ἐκκλησίαν), ἐπεριεργάσθην προσέτι καὶ τὸν ναὸν τοῦ βασιλέως Ἀχμέτη.

8) اوزره ὕζρὲ, κατὰ, καθὼς, καθάπερ, οἷον اوزره سودوكي σεβτίγη ὕζρὲ κατὰ ὃ ἀγαπᾷ, ἠγάπησε κτ. Τὸ αὐτὸ σημαίνει καὶ μετὰ τῆς προθέσεως اوزه γῦρέ.

9) [illegible] ντὰν, αἰτίας σημαντικὸν, οἷον سودكمدن σεβτιγιμιτὲν ἐκ τοῦ ἀγαπῆσαι, διὰ τοῦτο ὅτι ἀγαπῶ, ἠγάπων, ἠγάπησα κτλ. [illegible]

10) ايله [illegible] ايله [illegible] ايله [illegible] بن [illegible] μπὲν [illegible] ἰτζιμιλὲ ἐγὼ διὰ τῆς πράξεως, ἢ ὅτι ἔκαμα τοῦτο τὸ κρῖμα [illegible] ὅπως, ἀπ' εὐθὺς ὅπου, οἷον كوردوكم ايله [illegible] [illegible] γιόρντυγιμ ἰλὲ [illegible] εὐθὺς ὅπου σὲ εἶδον, σ' ἐγνώρισα. Σημείωσαι ὅτι [illegible] καθὼς ἡ δεικτικὴ τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν λοιπῶν ἀπαρεμφάτων σημαίνει αἰτίαν, οὕτως ἔχει καὶ ἡ δοτικὴ τούτου τοῦ ἀπαρεμφάτου.

11) لين λεὶν καθὼς, π. χ. سودوكلين σεβτιγιλεὶν καθὼς ἀγαπᾷ, ἠγάπησε κτ.

12) Τὸ μόριον [illegible] τζε, τζα ἐν τέλει τούτου τοῦ ἀπαρεμφάτου σημαίνει, ὅσον, ὁσάκις, οἷον قلدقجه برلوردي μπερ [illegible] ὅσον [illegible], بابك [illegible] [illegible] ὁσάκις [illegible] ἐμελέτα, ἐκτυπῶντα, [illegible] ὁ πατήρ σου, ὁσάκις πίνει οἶνον, [illegible] ταχαίει.

Τὰ δὲ ὀνόματα καὶ ἐπιρρήματα, χρονικά τε καὶ ὁρισμένα ποσοῦ συντάσσονται μὲ τοῦτο τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι, [illegible] κατ' ἀρχὰς ἢ [illegible] [illegible], μικταρὴ ὅσον, κατὰ, تقديرجه [illegible] ταχτιρτζὰ, ἢ حالده [illegible] ταχτιρτζὰ ἐὰν τύχῃ νὰ [illegible] [illegible] ζεμπιντὰ [illegible] ἢ [illegible] ἢ χαλντὲ ἐν καιρῷ ὅταν, [illegible] ζεμαντὰ, ἢ وقت βαχὴτ ἐν καιρῷ, ὅταν, ἐν τοῖς παρόμοια, π. χ. بلدوكك قدر [illegible] اولديغم قدر καντὰρ ὅσον [illegible] ὅσον ἠμπορῶ, قدر [illegible] μπιλντίγιμ μικταρῆ ὅσον ἤξευρεις, بلدوكم قدر μπιλντιγὶμ καντὰρ ὅσον καμὲ [illegible]

ταῖον μέλλει νὰ ἐμβεύσῃ εἰς τὴν μαύρην θάλασσαν; 4. ἐκλαμβάνεται, καθὼς ἡ ἀορίστου, ὡς μετοχὴ ἢ ὡς ἀπαρέμφατος. πλὴν δὲν συντάσσεται μὲ τὰς προθέσεις, ἀλλὰ μὲ μερικὰ χρονικὰ ὀνόματα, ὡς ἐκ τῶν ἀκολούθων παραδειγμάτων γνωστόν, π. χ. بلورم كلجككي γγελεδζεϊνὶ μπιλιρντίμ ἤξευρον, ὅτι θέλεις ἔλθῃ, ايدي بللو دكل كلجكي γγελεδζέ μπελλὶ ντεϊλ ἰντὶ δὲν ἦτο βέβαιον, ὅτι θέλει ἔλθῃ, ἢ ὅτι ἤθελεν ἔλθῃ, ده ايلجكين بلمز νὲ εϊλεδζεϊν μπιλμὲζ δὲν ἐξεύρει τί νὰ κάμῃ, استرم سنك كلجككي σενὶν. γγελεδζεϊνὶ ἰστέριμ θέλω νὰ ἔλθῃς (θέλω τὸ ἐλεύσεσθαί σε), ادم سوجكم σεβεδζεϊμ ἀντὰμ ἄνθρωπος ἀγαπηθησόμενος ὑπ' ἐμοῦ, ἤτοι τὸν ὁποῖον θέλω ἀγαπήσει, اوقويه جغك كتابي ἀκουγιὰδζαγὴν κιταμπὴ πεϊτερνὲ γγόστερ δεῖξόν μοι τὸ ὑπὸ σοῦ ἀναγνωσθησόμενον βιβλίον τῆς κοστερ πατρίδος, كوزل نه او اوتوره جغك ὀτουραδζαγὴν ἐβ νὲ γγιουζὲλ ὦ πόσον εὔμορφος (εἶναι) ὁ οἶκος, ἐν ᾧ μέλλεις νὰ καθίσῃς; اسلانبوله كيده جكك وقت بكا خبر ايله ἰσαμπο-λὰ γγιτεδζεγὶν βακὶτ μπανὰ χαμπὲρ εϊλὲ, ὅταν ὑπάγῃς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, μήνυσόν μοι, حالنده ἢ حالده كلجك γγελεδζὲκ χαλντὲ, ἢ μαχαλντὲ, ὅταν ἔλθῃ, ἐν ᾧ χρόνῳ ἐλεύσεται. Σημείωσαι ὅτι, ὅταν αὕτη ἡ μετοχὴ ἐκλαμβάνηται ὡς ἀπαρέμφατος εἰδικὴ, σημαίνει πρὸς τούτοις καὶ τὸ θέλω, π. χ. اوگرندم سنك كلجككي اوموزه بنم μπὲν σενὶν μπιζὶμ ἐβιμιζὲ γγελεδζεϊνὶ ὀγρένντιμ, ἔμαθον, ὅτι σὺ ἤθελες νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν οἰκίαν μας.

Πολλάκις αὕτη ἡ μετοχὴ εἶναι ἐν χρήσει μὲ ὅλους τοὺς χρόνους τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος, καὶ τότε σημαίνει χρείαν καὶ ἀνάγκην, οἷον اويويه جغم ὑϊουγιαδζαγὴμ πρέπει, χρεία νὰ κοιμηθῶ, بن كيده جك ايدم μπὲν γγιτεδζέκ ἰντὶμ ἔπρεπε νὰ ὑπάγω, ἦτον ἀνάγκη νὰ ὑπάγω, καὶ καθεξῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν χρόνων, ἐξ ὧν μερικὰς εὑρήσεις ἐκ τῇ συζυγίᾳ τῶν ῥημάτων.

Αὕτη ἡ μέλλοντος μετοχὴ ἐν δοτικῇ ἢ αἰτιατικῇ σημαίνει ἀντὶ νὰ. π. χ. قرنداشم كتدي اناپولييه كيده جكينه اسپانيايه καρνταστὴμ ἰσπανιαγὰ γγιτεδζεϊνὲ, ἀναπολιγὰ γγιττὶ, ὁ ἀδελφός μου, ἀντὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ὑπῆγεν εἰς τὴν Νεάπολιν, ويانه وارجغين ونديكه كتدي μπετζὲ βαραδζαγὴν, βενετικὲ γγιττὶ, ἀντὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς Βιένναν, ὑπῆγεν εἰς Βενετίαν.

Τὸ ῥῆμα كلمك γγελμὲκ ὃν ἐν χρήσει μὲ ταύτην τὴν μετοχὴν ἀπροσώπως, σημαίνει τὸ μοὶ ἔρχεται ὄρεξις, ἐπιθυμῶ κτ., π. χ. سني دوكه جكم كلور σενὶ ντοκεδζεϊμ γγελιὸρ μοὶ ἔρχεται ὄρεξις νὰ σὲ δείρω.

ί. Η τελευταία μετοχὴ ἀπαντᾷ σπανιώτατα, ὡς ἐῤῥέθη ἐν τῇ συζυγίᾳ, καὶ σημαίνει πάντοτε μέλλοντα χρόνον τῆς ὁριστικῆς.

§. δ'. Συμφωνία ὀνομαστικῆς μετὰ τῦ ῥήματος.

Τὸ προσωπικὸν ῥῆμα ἀπαιτεῖ, καθὼς ᾗ εἰς ἡμᾶς, πρὸ αὐτῦ ὀνομαστικὴν προσκειμένην ἢ ἐννοουμένην ὁμοιαρίθμως ᾗ ὁμοιοπροσώπως, πλὴν εἰμὴ, ὅτε τὸ ὄνομα εἶναι πληθυντικὸν γ'. προσώπυ, ἐπειδὴ ᾗ ἔχει τὴν χαρακτηριστικὴν τῦ πληθυντικῦ τῶντε ὀνομάτων ᾗ ῥημάτων κατάληξιν لر λὰρ, λὲρ, ᾗ δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἐκφρασθῇ ᾗ εἰς τὸ ῥῆμα, τὸ ὁποῖον μένει ἑνικὸν, διότι ἡ Τυρκικὴ γλῶσσα δὲν δέχεται ποτὲ περιττόν τι, χωρὶς τῦ ὁποίυ ἐμπορεῖ τις νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἔννοιαν τῦ λαλῦντος ἢ γράφοντος, ὅθεν ἐμπορεῖ τις νὰ εἴπῃ κανονικῶς انلر كتديلر ἀνλὰρ γγιττιλὲρ, πλὴν κάλλιον انلر كتدي ἀνλὰρ γγιττὶ αὐτοὶ ἐπῆγαν. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ᾗ οἱ ἀριθμοὶ, ὡς ἐῤῥέθη, συντάσσονται μὲ ἑνικὸν ὄνομα, ᾗ ῥῆμα, διότι σημαίνουσιν αὐτοὶ καθ' ἑαυτὺς πλῆθος, κἀκ τύτυ εὔκολον ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἐννοήσῃ τις, ὅτι τὸ ὑσιαστικὸν, ἢ τὸ ῥῆμα πρέπει νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς πληθυντικὰ, π. χ. بر قاچ ادم كلدي μπὶρ κὰτζ ἀ-ντὰμ γγελντὶ τινὲς ἄνθρωποι ἦλθον.

Τὰ ἑνικὰ περιληπτικὰ ὀνόματα, ὡς عسكر ἀσκὲρ στρατὸς, طايفه ταϊφὰ ὄχλος, πλῆθος, κτλ. συντάσσονται παρὰ Τύρκοις μὲ πληθυντικὸν ἐπίθετον ᾗ ῥῆμα, τὸ ὁποῖον συμβαίνει ᾗ εἰς τὰ ἑνικὰ ἐπίθετα, ὅσα διαιρετικῶς συντάσσονται, οἷον انلردن بريسي كلمديلر ἀνλαρντὰν μπιρισὶ γγελμεντιλὲρ οὐδεὶς αὐτῶν ἦλθε.

Ὅτε πρὸ ἐπιθέτων ἡγεῖται ἀντωνυμία πληθυντικὴ, τότε τὰ ἐπίθετα μένουσιν ἐν ἑνικῷ ἀριθμῷ, οἷον انلري بو دنياده راضي وشاكر ايله ἀνλαρὶ μπῦ ντϋνιαντὰ ραζὴ βὲ σακὶρ εἰλὲ κάμε αὐτὺς ἐν τύτῳ τῷ κόσμῳ εὐχαριστημένυς ᾗ εὐγνώμονας.

Πρὸς τύτοις σημείωσαι ἐν παρόδῳ ἔτι, ὅτε ὁ λόγος περὶ μεγάλυ ἀνδρὸς, ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς εἶναι ἐν χρήσει ἀντὶ τῦ ἑνικῦ τιμῆς χάριν, ὡς θέλομεν ἴδῃ ἐν τοῖς διαλόγοις.

§. ε'. Σύνταξις τῦ ὑπαρκτικῦ ῥήματος ᾗ τῶν παρομοίων.

Τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα اولمق εἶναι, γίνεσθαι, ᾗ τὰ παρόμοια, συντάσσονται, ὡς ᾗ παρ' ἡμῖν, μὲ δύο ὀνομαστικὰς, ὑποκείμενον ᾗ κατηγορύμενον, ὅπυ τὸ τρίτον πρόσωπον دور ντὺρ ἐστὶ πολλάκις ἐννοεῖται, οἷον الله كريم ἀλλὰχ κερὶμ ὁ Θεὸς καλὸς, ἢ ὁ Θεὸς εὐμενὴς, قرنداشك يرامز καρηνταςὶν γιαραμὰζ ὁ ἀδελφός συ (εἶναι) κακὸς, ὅπυ σημείωσαι, ὅτι δὲν βάλλυσι ποτὲ οἱ Τῦρκοι τὸ ὑπαρκτικὸν μεταξὺ τῦ ὑποκειμένυ ᾗ κατηγορυμένυ, ὡς ἡμεῖς ποιῦμεν, ἀλλὰ πάντοτε ἐν τέλει τῦ κατηγορυμένυ, οἷον باباك زنكين اولور μπαμπὰν ζενγγὶν ὀλὺρ ὁ πατήρ συ θέλει γένῃ πλύσιος, اغام اوده دكل ἀγάμ ἐβντὲ ντεὶλ ὁ αὐθέντης μυ δὲν εἶναι ἐν τῷ οἴκῳ.

Ἀντὶ τῦ ἡμετέρυ ὑπαρκτικῦ ῥήματος ὀνομάζομαι, λέγομαι, μεταχειρίζονται οἱ Τῦρκοι τὸ ديمك ντιμὲκ χυδ. ντεμὲκ λέγειν, ἀπροσώπως ᾗ μετὰ δοτικῆς τῦ κατηγορυμένυ ἤτοι τῦ ὀνομαζομέ-

νυ πράγματος, οἷον بوكا نيجه ديرلر μπυνὰ νίτζε ντερλὲρ, πῶς ὀνομάζεται τῦτο; بو شهره بچ ديرلر μπῦ σεχρὲ μπὲτζ ντερλὲρ, αὕτη ἡ πόλις ὀνομάζεται Βιέννα, قرنداشمه ابراهيم ديرلر καρηντασημὰ ἰμπραχὶμ ντερλὲρ, ὁ ἀδελφός μυ ὀνομάζεται Ἀβραάμ. Β΄. περιγράφυσιν ὕτω, بونك ادي نه در μπυνὺν ἀντὴ νὲ ντὶρ, τύτυ τὸ ὄνομα ποῖον εἶναι; δηλ. πῶς ὀνομάζεται τῦτο; بو شهرك ادي بچ در μπῦ σεχρὶν ἀντὴ μπὲτζ ντὶρ, ταύτης τῆς πόλεως τὸ ὄνομα εἶναι Βιέννα, بنم قرنداشمك ادي ἢ اسمي ابراهيم در μπενὶμ καρηντασημὴν ἀντὴ; ἢ ἴσμι ἰμπραχὶμ ντὶρ, τῦ ἀδελφῦ μυ τὸ ὄνομα εἶναι Ἀβραάμ, δηλ. ὀνομάζεται Ἀβραάμ, ἢ ادينه ابراهيم ديرلر ἀντηνὰ ἰμπραχὶμ ντερλὲρ, ὀνόματι Ἀβραὰμ καλῦσι, ἢ ابراهيم ديو اد قوديلر ἰμπραχὶμ ντεῒ, ἂντ κουντηλὰρ, ἔθηκαν ὄνομα, ὀνομάσαντες Ἀβραάμ, δηλ. ὀνομάζεται Ἀβραάμ. Τὴν μετοχὴν ὅμως ὀνομαζόμενος ἐκφράζυσιν ἢ διὰ τῦ ديدكلري ντεντικλερὶ, ἢ διὰ τῦ نام νὰμ ὄνομα, ἢ τῦ ناملنده ναμηντὰ ὀνόματι, ἢ τῦ آدلو ἀντλῦ ὀνομαζόμενος, ἢ διὰ μετοχῆς ἀραβικῆς ديمكله معروف ντεμέκ-ιλὲ μαρὺφ ὑπὸ τὸ ὄνομα γνωστός; ἢ معروف اولان μαρῦφ ὀλὰν γνωστὸς ὤν, π. χ. نمچه ديدكلري مملكتدن كلدك νεμτζὲ ντεντικλερὶ μέμλεκεττὲν γγελντὶκ ἤλθομεν ἐκ τῆς ἐπαρχίας ὀνομαζομένης Γερμανία, نويغراد ديدكلري قلعه‌يه وار νοϐιγρὰντ ντεντικλερὶ καλεϊὲ βὰρ πήγαινε εἰς τὸ ὀνομαζόμενον φρούριον Νοβίγραδον, ἢ نويغراد نام قلعه‌يه وار νοϐιγρὰντ νὰμ καλεϊὲ βὰρ, ἢ نويغراد ديمكله معروف νοϐιγρὰντ ντεμὲκ ιλὲ μαρὺφ, πλὴν οἱ δύο πρῶτοι τρόποι διὰ τῦ ديدكلري ντεντικλερὶ ϗ نام νὰμ εἶναι συνηθέστεροι.

Τὸ ὑπαρκτικὸν ἀπρόσωπον ῥῆμα وار βὰρ ὑπάρχει μετὰ τῦ ἀρνητικῦ يوق γιὸκ δὲν ὑπάρχει, διαφέρει ἀπὸ τὸ προσωπικὸν در ντὴρ ἐστὶ, ϗ τῦ ἀρνητικῦ دكل ντεῒλ ὐκ ἐστὶ, καθότι τὸ μὲν προσωπικὸν ἔχει πάντοτε δύο ὀνομαστικὰς, ὑποκείμενον δηλ. ϗ κατηγορούμενον, ἢ καθ' ἕτερόν τι ἀντὶ τῦ κατηγορυμένυ, τὸ δὲ ἀπρόσωπον ὄχι, οἷον بابام اوده در μπαμπὰμ ἐϐντὲ ντὶρ ὁ πατήρ μου εἶναι ἐν τῷ οἴκῳ, كيمك در بو او κιμὶν ντὶρ μπῦ ἐϐ τίνος εἶναι ὗτος ὁ οἶκος; ات وار ἒτ βὰρ εἶναι κρέας, بابام اوده دكل μπαμπὰμ ἐϐντὲ ντεῒλ ὁ πατήρ μυ δὲν εἶναι ἐν τῷ οἴκῳ, اوده كمسه يوقدر ἐϐντὲ κιμσὲ γιὸκ-τυρ οὐδεὶς ὑπάρχει ἐν τῷ οἴκῳ, اكمك يوقدر ἐκμὲκ γιὸκ-τυρ δὲν εἶναι ψωμί. Ἡμεῖς δὲν κάμνομεν διαφορὰν μεταξὺ τύτων τῶν δύο ῥημάτων, ἀλλ' οἱ Εὐρωπαῖοι ἔχυσι διαφορετικὰ ῥήματα ἰσοδυναμῦντα μὲ τὸ τυρκικὸν وار βὰρ, διότι οἱ μὲν Γάλλοι λέγυσιν ἀπροσώπως il y a, οἱ δὲ Γερμανοὶ es giebt, οἱ δὲ Ἰταλοὶ vi è, c' è, οἱ δὲ Ἄγγλοι there are κτλ.

Διὰ τῦ ἀπροσώπυ τύτυ ῥήματος وار βὰρ ὑπάρχει ἐκφράζυσιν οἱ Τῦρκοι ϗ τὸ ἔχω, μεταβάλλοντες τὴν μὲν ὀνομαστικὴν εἰς γενικὴν, τὴν δὲ αἰτιατικὴν εἰς ὀνομαστικὴν μὲ τὰς καταλήξεις τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, οἷον بنم وار μπενὶμ βὰρ ἔχω, بنم اقچم وار μπενὶμ ἀκτζὲμ βὰρ

ἔχω ἄσπρα, وار سنك σενὴ βὰρ ἔχεις, وار اقچهك سنك σενὴ ἀχτζὲν βὰρ ἔχεις ἄσπρα, انك وار انك ἀνὴν βὰρ ἔχει, وار اقچهسي انك ἀνὴν ἀχτζεσὶ βὰρ ἔχει ἄσπρα, بزم وار ἢ واردر اقچهسي ἀγανὴν ἀχτζεσὶ βάρ ντὴρ, ἢ βὰρ ὁ κύριος ἔχει ἄσπρα, بزم وار μπιζὶμ βὰρ ἔχομεν, وار اتلرمز بزم μπιζὶμ ἀτλαρημὴζ βὰρ ἔχομεν ἄλογα, سزك وار σιζὶν βὰρ ἔχετε, وار اتلركز سزك σιζὶν ἀτλαρηνὴζ βὰρ ἔχετε ἄλογα, انلرك وار ἀνλαρὴν βὰρ ἔχων, وار اتلري انلرك ἀνλαρὴν ἀτλαρὴ βὰρ ἔχων ἄλογα, ϗ καθεξῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν χρόνων ϗ ἐγκλίσεων, ὅπε σημείωσαι, ὅτι, ὅταν ἡ συντακτικὴ τῦ ῥήματος ἔχω πρόσκειται, τότε δὲν εἶναι ἀναγκαία ἡ πρωτότυπος ἀντωνυμία, π. χ. وار اقچهم ἀχτζὲμ βὰρ ἔχω ἄσπρα, وار اقچهمز ἀχτζεμὶζ βὰρ ἔχομεν ἄσπρα, واريدي التونلرم ἀλτυνλαρὴμ βάρ-ντὴ εἶχον φλωρία. وار ايسه بكمكك ἐκμεὲν βάρ-ἠσὰ, γὲ, ἐὰν ἔχῃς ψωμὶ, φάγε, بر اتم اوليدي μπὶρ ἀτὴμ ὀλά-ιντὴ ἐὰν εἶχον ἕνα ἄλογον, ϗ καθεξῆς. Ὅσα εἴπομεν περὶ τῦ καταφατικῦ وار βὰρ, τὰ αὐτὰ ἐνόει ϗ περὶ τῦ ἀρνητικῦ يوقدر γιὸκ-τυρ ἢ يوق γιὸκ, π. χ. بنم يوق μπενὶμ γιὸκ δὲν ἔχω, سنك يوق σενὴν γιὸκ, δὲν ἔχεις, اقچهم يوقدر ἀχτζὲμ γιὸκ-τυρ δὲν ἔχω ἄσπρα, اقچهسي يوق ἀχτζεσὶ γιὸκ δὲν ἔχει ἄσπρα, اقچهمز يوقدر ἀχτζεμὶζ γιὸκ-τυρ δὲν ἔχομεν ἄσπρα, κτλ.

Τὸ ἔχω ϗ δὲν ἔχω ἐκφράζυσιν οἱ Τῦρκοι ϗ διὰ δοτικῆς προθετικῆς τῶν πρωτοτύπων ἀντωνυμιῶν, ϗ τότε ἡ αἰτιατικὴ τρέπεται εἰς ὀνομαστικὴν χωρὶς τῶν καταλήξεων τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας, οἷον بنده در μπεντὲ ντὶρ παρ᾽ ἐμοὶ εἶναι, δηλ. ἔχω. ات بندهدر ἂτ μπεντὲ ντίρ ἔχω ἄλογον, سنده در σεντὲ ντὶρ ἔχεις, κτλ.

§. ϛ΄. Σύνταξις τῶν λοιπῶν ῥημάτων.

Α΄. Τὰ περισσότερα ἐνεργητικὰ ῥήματα, εἴτε ἁπλᾶ, εἴτε σύνθετα, συντάσσονται μὲ αἰτιατικὴν, καθὼς ϗ εἰς ἡμᾶς, οἷον اتمي صاتدم ἀτημὴ σαττὴμ, ἐπώλησα τὸ ἄλογόν μυ, اللهي سومك ἀλλαχὴ σεβμὲκ τὸν θεὸν ἀγαπᾷν, بني سورميسن μπενὶ σεβέρμισιν μὲ ἀγαπᾷς; داودي كوردكي νταβυντῦ γγὄρντῦν-μῦ ἴδες τὸν Δαυίδ; Σημείωσαι δὲ, ὅτι ὅτε ἡ αἰτιατικὴ εἶναι ἀόριςος, τότε παρὰ Τύρκοις εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν ὀνομαστικὴν, π. χ. ات الق ἒτ ἀλμὰκ λαμβάνειν, ἀγοράζειν κρέας, καὶ οὐχὶ اتي ἐτὶ, اتمك يمك ἐτμὲκ γεμὲκ ἄρτον ἐσθίειν, بر كسه ايلة توز اكمك يمك μπὶρ κιμσὲ ἰλὲ τὺζ ἐκμὲκ γεμὲκ τρώγειν μετά τινος ἅλας ϗ ἄρτον, δηλ. ἄρτον ϗ ἅλας, ὅπυ, βλέπεις, εἰς ὅλα ταῦτα τὰ παραδείγματα ἡ αἰτιατικὴ παρὰ Τύρκοις δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν ὀνομαστικὴν, διότι ὁ λόγος εἶναι περὶ ἀορίςυ πράγματος, δι᾽ ὃ ϗ ἡμεῖς δὲν βάλλομεν τὸ ἄρθρον, τὸ ὁποῖον σημαίνει πάντοτε ὡρισμένον πρᾶγμα.

Ὅσα ῥήματα συντάσσονται παρ᾽ ἡμῖν μετὰ αἰτιατικῆς ϗ δοτικῆς περιποιητικῆς, συν-

τάσσονται ὁμοίως καὶ παρὰ Τούρκοις, οἷον ویر بکا شو کتابی βὲρ μπανὰ σοῦ κιταμπὴ δός μοι τοῦτο τὸ βιβλίον, بن سکا بر ات بغشلیم μπὲν σανὰ μπὶρ ἂτ μπαγησλαγὴμ ἐγὼ θέλω σοὶ χαρίσει ἓν ἄλογον.

Β΄. Πρὸς τούτοις οἱ Τοῦρκοι ἔχουσι πολλὰ ῥήματα, τὰ ὁποῖα συντάσσονται ἤτοι μετὰ δοτικῆς, ἢ μετ' ἀφαιρετικῆς, ἐξ ὧν τὰ συνηθέστερα εἶναι τ' ἀκόλουθα.

1. Ῥήματα δοτικῇ συντασσόμενα.

Πλὴν τῶν κινήσεως εἰς τόπον σημαντικῶν ῥημάτων, τὰ ὁποῖα δίχα τινὸς ἐξαιρέσεως συντάσσονται μετὰ δοτικῆς, σημείωσαι καὶ ταῦτα· بقمق μπακμὰκ καὶ نظر ایتمك ναζὰρ ἐτμὲκ θεωρεῖν, باشلامق μπασλαμὰκ ἀρχίζειν, قیمق κημὰκ φθείρειν, ζημιόειν, βλάπτειν, بکزمك μπενζεμὲκ ὁμοιάζειν, دکمك ντεγμὲκ ἐγγίζειν, φθάνειν, ἀξίζειν, تعجب ایتمك τεατζὺπ ἐτμὲκ θαυμάζειν, καὶ τὰ παρόμοια, یتمك γετμὲκ ἢ یتشمك γετισμὲκ ἀρκεῖν, ایرمك ἰρμὲκ ἢ ایرشمك ἰρισμὲκ φθάνειν, καταλαμβάνειν, یاپشمق γιαπησμὰκ πιάνειν, ἐγγίζειν, اولاشمق οὐλασμὰκ φθάνειν, συμβαίνειν, یرامق γιαραμὰκ ὠφελεῖν, غالب اولمق γαλὴμπ ὀλμὰκ νικᾷν (συντάσσεται καὶ μετὰ τῆς اوزره ὑζρὲ προσώπου), سؤال ایتمك καὶ صورمق σουὰλ ἐτμὲκ καὶ σορμὰκ, ἐρωτᾷν περί τινος (συντάσσεται δὲ καὶ μετὰ αἰτ. καὶ ἀφαιρ.), اوکرتمك ὀγρετμὲκ καὶ تعلیم ایتمك ταλὴμ ἐτμὲκ (αἰτ. πράγματος καὶ δοτ. προσώπου) διδάσκειν, قاقیمق κακημὰκ ὀργίζεσθαι, صاتشمق σατασμὰκ ἀπαντᾷν, καὶ τὰ παρόμοια, صبر ایتمك σάμπρ ἐτμὲκ ὑποφέρειν, ὑπομένειν, καὶ τὰ συνώνυμα, چالشمق τζαλησμὰκ ἀγωνίζεσθαι, καὶ τὰ συνώνυμα, مشغول اولمق μεσγοὺλ ὀλμὰκ καταγίνεσθαι εἴς τι, καὶ τὰ συνώνυμα, مقید اولمق μεκαϊὲτ ὀλμὰκ ἐπιμελεῖσθαι, φροντίζειν περί τινος, καὶ τὰ συνώνυμα, اقرار ایتمك ἰκρὰρ ἐτμὲκ ὁμολογεῖν, ὑπόσχεσθαι καὶ τὰ συνώνυμα, اجازت ویرمك ἰτζαζὲτ βερμὲκ συγχωρεῖν, καὶ τὰ συνώνυμα, خبر ویرمك χαμπὲρ βερμὲκ, μηνύειν, καὶ τὰ συνώνυμα, یاقمق γιακμὰκ καίειν μὲ... καὶ τὸ παθητικὸν یاقلمق γιακυλμὰκ καίεσθαι μὲ... یاقشمق γιακησμὰκ ἁρμόζειν, πρέπειν, اورمق βυρμὰκ δαίρειν, κτυπᾷν, ὡς باشنه اوردی μπασηνὰ βουρντοὺ τοῦ ἐκτύπησε τὸ κεφάλι. Διὰ τούτου τοῦ ῥήματος ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι καὶ τὰς χυδαϊκὰς φράσεις, τοῦ ἔδωκεν ἕνα δαρμὸν, ἕνα ξύλον, ἕνα μπάτζον, γρόθον κτ., π. χ. بر تپنه اوردی ἀλλὰ μπὶρ τεπὲ βουρντοὺ τοῦ ἔδωκε μίαν κλοτζιὰν, بر قلیج اوردی که μπὶρ κηλὴτζ βουρντοὺ κι... τοῦ ἔδωκεν ἕνα σπαθί. ὅπου... (Σημείωσαι, ὅτι ταύτας τὰς χυδαϊκὰς φράσεις, καθὼς καὶ ἄλλας πολλὰς, ἐδανείσθημεν ἀπὸ τοὺς Τούρκους), τὸ δὲ παθητικὸν τοῦ اورمق βυρμὰκ ἐκφράζουσι διὰ τοῦ یمك γεμὲκ τρώγειν, οἷον بر سله کوتك یدی که μπὶρ σιλλὲ, ἢ κιοτὶκ γιεντὶ κι... ἔφαγεν ἕνα μπάτζον, ἢ ξύλον, ὅπου... Τοῦτο τὸ ῥῆμα, συντασσόμενον μετὰ

δοτικῆς ὁριστικῆς μετοχῆς ἀρνητικοῦ ῥήματος, ἢ μετὰ δοτικῆς ὀνόματος ἢ μετοχῆς ὁριστικῆς ἀρνητικοῦ ῥήματος προθέσει τῆς καταλήξεως لق λὴκ ἢ لك λικ, σημαίνει προσποιεῖσθαι, ὑποκρίνεσθαι, π. χ. بقمزه لورور μπακμαζὰ βυρὺρ, ἢ بقمزلغه اورور μπακμαζληγὰ βυρὺρ ὑποκρίνεται, ὅτι δὲν κυττάζει, صاغرلغه اورمه σαγηρληγᾶ βύρμα μὴ ὑποκρίνεσαι κωφότητα, ἢ τὸν κωφὸν, اشدوب اشتمزه اورمز ἰσιντὶμπ ἰσιτμεζὲ βυρμὰζ ἀκούων δὲν ὑποκρίνεται, ὅτι δὲν ἀκούει, بونلره كندوبي بلمزه اوردي μπυνλαρὰ γγεντινὶ μπιλμεζὲ βυρντὺ, ὑπεκρίθη εἰς αὐτοὺς, ὅτι δὲν τοὺς γνωρίζει.

Πρὸς τούτοις, ὅλα σχεδὸν τὰ ῥήματα, ὅσα συντίθενται ἐξ ἀραβικῆς ἢ περσικῆς ἐνεργητικῆς μετοχῆς, καὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ اولمق ὀλμὰκ εἶναι, συντάσσονται μετὰ δοτικῆς, οἷον طالب اولمق ταλὴμπ ὀλμὰκ ζητεῖν, ناظر اولمق ναζὴρ ὀλμὰκ θεωρεῖν καὶ ἐπιστατεῖν, قادر اولمق καντὺρ ὀλμὰκ ἐμπορεῖν, لايق لولمق λαὴκ ὀλμὰκ ἄξιον εἶναι, نايل اولمق ναὴλ ὀλμὰκ ἀπολαύειν, ἀποκτᾷν, سبب اولمق σεμπὲμπ ὀλμὰκ, καὶ موجب اولمق μυὸζὶμπ ὀλμὰκ αἴτιον εἶναι. Τὸ δὲ راضي اولمق ῥαζὴ ὀλμὰκ εὐδοκεῖν συντάσσεται καὶ μετὰ ἀφαιρετικῆς, ὡς سزدن الله راضي اولسون σιζντὲν ἀλλὰχ ῥαζὴ ὀλσοὺν ὁ θεὸς ἀνταμείψοι σε ἑκατονταπλασίως.

2. Ἔνα ῥήματα ἀφαιρετικῇ συντασσόμενα.

Πλὴν τῶν κινήσεως ἀπὸ τόπου ῥημάτων, καὶ ὅσα σημαίνει γύμνωσιν, τὰ ὁποῖα πάντα συντάσσονται ἀφαιρετικῇ πτώσει, σημείωσαι καὶ τὰ ἀκόλουθα· قورقمق κορκμὰκ φοβεῖσθαι, اوصانمق οὐσανμὰκ ἢ بزمك μπεζμὲκ ἀηδιάζειν, اكرنمك ἰγρενμὲκ ἀποστρέφεσθαι καὶ τὰ συνώνυμα, واز كلمك βὰζ γγελμὲκ, ἢ واز كچمك βὰζ γγετζμὲκ ἀπέχειν ἀπό τινος, παραιτεῖσθαι τί, خالي اولمق χαλὴ ὀλμαμὰκ μὴ παύειν, حجاب اتمك χιὸζιὰπ ἐτμὲκ ἐντρέπεσθαι τινὰ, حظ اتمك χάζζ ἐτμὲκ, ἢ محظوظ اولمق μαχζοὺζ ὀλμὰκ ἡδύνεσθαι εἴς τι, ἀρέζειν τινὶ τί, خبر المق χαμπὲρ ἀλμὰκ μανθάνειν, ἀκούειν καὶ τὰ συνώνυμα, صورمق σορμὰκ καὶ سؤال اتمك σουὰλ ἐτμὲκ ἐρωτᾷν, ازمق ἀζμὰκ πλανᾶσθαι (τῆς ὁδοῦ), راضي اولمق ῥαζὶ ὀλμὰκ εὐδοκεῖν, صقنمق σακινμὰκ φυλάττεσθαι, καὶ τὰ συνώνυμα, حظي اولمق χαζζὴ ὀλμὰκ ἀρέζειν τινὶ, عاجز قالمق ἀὸζὴζ καλμὰκ μὴ ἐμπορεῖν ἀπολείπεσθαι, (ὡς جوابدن عاجز قالدي ὀζεβαπτὰν ἀὸζὴζ καλντὴ, δὲν ἠμπόρεσεν, ἢ δὲν ἤξευρε νὰ ἀποκριθῇ), مشتاق اولمق μουστὰκ ὀλμὰκ παράγεσθαι (καὶ ὅτε σημαίνει ἐπιθυμεῖν μετὰ δοτικῆς), رجا اتمك ῥιὸζιὰ ἐτμὲκ, καὶ مأمول اتمك μεεμοὺλ ἐτμὲκ, ἐλπίζειν, ἱκετεύειν, παρακαλεῖν, καὶ τὰ συνώνυμα.

Μερικὰ ῥήματα συντάσσονται μὲ ἄλλας προθέσεις, οἷον μετὰ τῆς ايله ἰλὲ, π. χ.

اكلنورسن ايله نه νὲ ἰλὲ ἐγλενίρσεν μὲ τί διατρίβεις τὸν καιρόν; طاش ايله اتمق τὰσ ἰλὲ ἀτμὰκ λίθους βάλλειν, λιθοβολεῖν (αἰτιατικῇ προσώπου). Τὸ اوكنمك ὀγῦνμὲκ ϗ فخرلنمك φχχρλανμὰκ καυχᾶσθαι ϗ τὰ συνώνυμα, συντάσσονται ϗ ἀφαιρετικῇ, ὡς ندن اوكنورسن νεντὲν ὀγῦνῦρσῦν εἰς τί καυχᾶσαι;

Σημείωσαι Α΄. Ὅτι τὰ ἀπαρέμφατα, καθὸ μὲν ὀνόματα ἀπαρεμφατικὰ τίθενται εἰς δοτικὴν ἢ ἀφαιρετικὴν, ἐὰν τύχῃ ῥῆμα συντασσόμενον μὲ δοτικὴν ἢ ἀφαιρετικήν· καθὸ δὲ ῥήματα, ἔχουσι πάλιν τὴν συντακτικὴν αὐτῶν πλαγίαν πτῶσιν, ἡ ὁποία, ἐπὶ τῶν συνθέτων ῥημάτων, ἤτοι προηγεῖται τοῦ ὀνόματος ἢ τῆς μετοχῆς κατὰ τὴν ἁρμοδίαν πτῶσιν, ἢ τίθεται κατόπιν κατὰ τὴν περσικὴν σύνταξιν, οἷον جان تسليم اتمك τζὰν τεσλὶμ ἐτμὲκ, ἢ تسليم جان اتمك τεσλίμι τζὰν ἐτμὲκ παραδιδόναι τὸ πνεῦμα, τὴν ψυχὴν, ἤτ. θνήσκειν. Β΄. Πολλάκις ἐπὶ τῶν συνθέτων ῥημάτων ἐξ ὀνόματος ϗ τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος اتمك, τὸ βοηθητικὸν ἐγκαταλιμπάνεται, ϗ τὸ ὄνομα τίθεται εἰς τὴν πτῶσιν, καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ ἀπαρέμφατον, π. χ. دوكون يراغن تداركه باشلدي ντῦγῦν γιαραγὴν τενταρικὲ μπασλαντὶ ἄρχισε νὰ ἑτοιμάζῃ τὴν παρασκευὴν τοῦ γάμου, ὅπου τὸ ὄνομα تدارك τενταρὶκ παρασκευὴ ἐτέθη εἰς δοτικὴν, διότι τὸ باشلمق μπασλαμὰκ ἀρχίζειν δοτικῇ συντάσσεται, τὸ δὲ βοηθητικὸν اتمك ἐτμὲκ ποιεῖν, τὸ ὁποῖον μὲ τὸ ὄνομα ἔπρεπε νὰ εἶναι εἰς δοτικὴν تدارك اتمكه τενταρὶκ ἐτμεγὲ, ἐννοεῖται ἀπὸ κοινοῦ. Γ΄. Ὅταν ἀκολουθῶσι πολλὰ σύνθετα ῥήματα κατὰ σειρὰν, ἔχοντα τὸ αὐτὸ βοηθητικὸν ῥῆμα, τότε μόνον τὸ βοηθητικὸν τοῦ τελευταίου ῥήματος ἐκφράζεται, τῶν δὲ λοιπῶν τὰ βοηθητικὰ ἐννοοῦνται, π. χ. ἀντὶ امتثال اتمك واجتناب اتمك ἰμτισὰλ ἐτμὲκ βὲ ἰζτινὰμπ ἐτμὲκ, λέγε امتثال واجتناب اتمك ἰμτισαλοῦ ἰζτινὰμπ ἐτμὲκ ὑπακούειν ϗ ἀποφεύγειν.

§. ζ. Σύνταξις τῶν παθητικῶν.

Τὸ παθητικὸν ῥῆμα σπανίως εἶναι ἐν χρήσει προσωπικῶς, ϗ τότε ἡ ὀνομαστικὴ τρέπεται εἰς ἀφαιρετικὴν, π. χ. اندن فتح اولندي ἀντὰν φετχ ὀλουντοῦ ἐκυριεύθη παρ' αὐτοῦ (τὸ φρούριον π. χ.), ϗ σπανίως εἰς δοτικὴν, ὡς اكا طوتلدي ἀνὰ τουτουλντοῦ ἐκυριεύθη παρ' αὐτοῦ. Ἐν ταύτῃ τῇ περιστάσει οἱ Τοῦρκοι τρέπουσι σχεδὸν πάντοτε τὸ παθητικὸν εἰς ἐνεργητικὸν, ϗ ὅσον ἡμεῖς ἀγαπῶμεν τὰ παθητικὰ ῥήματα, τόσον αὐτοὶ τ' ἀποστρέφονται. Ἐὰν ὅμως τὸ ῥῆμα δὲν ἔχῃ συντακτικὴν, τότε μεταχειρίζονται οἱ Τοῦρκοι τὰ παθητικὰ ῥήματα συχνότατα, μάλιστα δὲ σχεδὸν πάντοτε ἐν ταῖς πρὸς μεγάλους ἄνδρας ἐπιστολαῖς, δι' οὗ δεικνύουσι σέβας καὶ τιμὴν, π. χ. احوالمزدن سؤال اولنورسه يا بيورلورسه يا جايز كوريلورسه ἀχβαλημιζντὰν σουὰλ ὀλουνούρσα, ἢ μπουγιουρουλοῦρσα, ἢ δζαΐζ γγορελοῦρσε, ἐὰν ἐρωτᾶται περὶ τῶν καθ'

ἡμᾶς, ἀντὶ τῦ, ἐὰν ἐρωτᾷς, ἢ ἐὰν εὐδοκῇς νὰ ἐρωτήσῃς, κτλ. Ὁμοίως, انها واعلام اولمورکه ἰνχὰ βῦ ἰλὰμ ὀλυνέρ κὶ, δηλοποιεῖται ὅτι, ἀντὶ δηλοποιῶ, δηλοποιῦμεν ὅτι...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Περὶ συντάξεως τῶν μορίων.

Περὶ τῶν μορίων πολλὰ εἴπαμεν ἐν τῷ περὶ τῶν μορίων μέρει, ἐνταῦθα δὲ θέλομεν λαλήσει μόνον περὶ ἐκείνων, ὅσα συντάσσονται ϗ μὲ ῥήματα.

Α΄. Τὰ εὐχὴν σημαίνοντα ἐπιῤῥήματα συντάσσονται ὄχι μόνον μὲ εὐκτικὴν, ἀλλὰ ϗ ὑποτακτικὴν, ϗ τοιαῦτα εἶναι τὸ بولايكه μπυλάϊκι ϗ كاشكه κεσκὶ ἄμποτε, الله ويرسون ἀλλὰχ βερσὶν, ἢ الله ويره ἀλλὰχ βερὲ, ἢ الله ويريدي ἀλλὰχ βερέϊντι, κτ. ὁ Θεὸς δώσοι, εἴθε, ἄμποτε. Ἐκ τύτων,

1. Τὸ بولايكي μπυλάϊκι συντάσσεται μὲ ὅλυς τὺς χρόνυς τῆς εὐκτικῆς, μὲ τὸν Β΄. ἐνεςῶτα ϗ μὲ τὸν παρατατικὸν β΄. ϗ γ΄. τῆς ὑποτακτικῆς.

2. Τὸ كاشكه κεσκὶ συντάσσεται μὲ τὸν παρατατικὸν ϗ ὑπερσυντέλικον τῆς εὐκτικῆς, καὶ μὲ τὸν β΄, ἐνεςῶτα ϗ παρατατικὸν β΄. ϗ γ΄. τῆς ὑποτακτικῆς.

3. Τὸ الله ويرسون ἀλλὰχ βερσὶν εἶναι ἐν χρήσει μὲ τὴν εἰς يم κατάληξιν τῦ α΄. προσώπυ τῦ ἐνεςῶτος ϗ παρακειμένυ τῆς εὐκτικῆς, οἷον الله ويرسون سوهيم ἀλλὰχ βερσὶν σεβεΐμ εἴθε νὰ ἀγαπήσω, الله ويرسون سومش اولايم ἀλλὰχ βερσὶν σεβμὶς ὀλαΐμ εἴθε νὰ ἠγάπησα.

4. Τὸ الله ويرسونكه ἀλλὰχ βερσὶν κὶ εἶναι ἐν χρήσει μόνον μὲ τὸ α΄. πρόσωπον τῦ παρακειμένυ τῆς εὐκτικῆς εἰς يم, π. χ. الله ويرسونكه سومش اولايم ἀλλὰχ βερσὶν κὶ σεβμὶς ὀλαΐμ εἴθε νὰ ἠγάπησα.

5. Τὸ الله ويره ἀλλὰχ βερὲ συντάσσεται μὲ τὸν ἐνεςῶτα, παρατατικὸν ϗ παρακείμενον τῆς εὐκτικῆς, ϗ μὲ τὸν ἀιαφορικὸν παρακείμενον τῆς ὑποτακτικῆς.

6. Τὸ الله ويرسه ἀλλὰχ βερσὲ συντάσσεται μὲ τὸν Β΄. ἐνεςῶτα τῆς ὑποτακτικῆς.

7. Τὸ الله ويريدي ἀλλὰχ βερέϊντι, ἢ الله ويريديكه ἀλλὰχ βερέϊντι κὶ συντάσσεται μὲ τὸν παρατατικὸν ϗ ὑπερσυντέλικον τῆς εὐκτικῆς ϗ μὲ τὸν παρατατικὸν β΄. καὶ γ΄. τῆς ὑποτακτικῆς.

Β΄. Τὸ تاكه τὰ κὶ ἵνα, διὰ νὰ, συντάσσεται μὲ τὸν ἐνεςῶτα τῆς εὐκτικῆς, οἷον تاكه سالم اوله τὰ κὶ σαλὴμ ὀλὰ διὰ νὰ εἶναι ὑγιής.

Γ'. Τὸ اولكه ὀλὰ κὶ ἴσως, ἄν, συντάσσεται μὲ ἐνεσῶτα τῆς εὐκτικῆς, ὡς اولا اوقومش اوله كه ايت تعليم ἀνὰ ταλὴμ ἐτ, ὀλὰ κὶ ὀκυμὲσ ὀλὰ, δίδασκε αὐτὸν, ἴσως γένῃ σοφός. Καὶ τὸ اولايدكه ὀλμαϊὰ κὶ ἄπαγε νὰ... καθὼς ἢ τὸ بويله كه μπϋϊλὲ κὶ, شويله كه σϋϊλὲ κὶ ὥσε νὰ, εἰς τρόπον ὥσε, συντάσσονται ὁμοίως μὲ τὸν ἐνεσῶτα τῆς εὐκτικῆς. Τὸ αὐτὸ ῥητέον ἢ περὶ τῦ مادامكه μανταμκι ἐφ' ὅσον, ἕως ὅ, οἷον مادامكه جهانده اولاسن μαντάμκι δζεχαντὰ ὀλάσιν, ἐφ' ὅσον εἶσαι ἐν τῷ κόσμῳ.

Δ'. Τὸ مكر μεγὲρ, ὅτε σημαίνει ὅμως, συντάσσεται μὲ ὁρισικήν. Ὅτε δὲ ἔχει κατόπιν τὸ كه ἢ σημαίνει ἔξω μόνον διὰ νὰ... συντάσσεται μὲ ἐνεσῶτα εὐκτικῆς· ὅτε δὲ σημαίνει ἔξω μόνον ὅτε, συντάσσεται μὲ ὁρισικήν.

Ε'. Τὸ ἀραβικὸν μόριον الا ἰλλὰ πλὴν εἰμὴ, συντάσσεται ὁμοίως μὲ εὐκτικὴν, οἷον ارسلان كمسه يمز الا مجرم اولا ἀρσλὰν κιμσεῖ γέμεζ ἰλλὰ μϋδζρὶμ ὀλὰ ὁ λέων δὲν τρώγει τινὰ, πλὴν εἰμὴ ἤθελεν εἶσθαι ὑπεύθυνος.

ς'. Τὸ بلكه μπέλκι ἴσως συντάσσεται ὁμοίως μὲ εὐκτικὴν, οἷον بلكه كلمش اولا μπέλκι γγελμὶσ ὀλὰ ἴσως ἦλθε.

Ζ'. Τὸ كه κὶ (σπανίως كيم κὶμ) σημαίνει ὅτι, ὥσε, ἢ διὰ νά. Ὅτε σημαίνει τὸ ὅτι ἢ ὥσε συντάσσεται μὲ ὁρισικὴν, π. χ. اشتدمكه كتدي ἰσιττὶμ κὶ γγιττὶ ἤκυσα, ὅτι ἔφυγε, اني شويله اوردمكه اوله يازدي ἀνὴ σϋϊλὲ βυρντὺμ κὶ, ὀλὲ γιαζντὺ τὸν ἔδειρα τόσον, ὥσε ὀλίγυ ἔλιπε ν' ἀποθάνῃ, πλὴν ὅτε σημαίνει τὸ ὅτι, ἐγκαταλιμπάνεται ἢ ἐκφράζεται κάλλιον διὰ μετοχῆς εἰς دك ντὴκ ἢ ديك ντὶκ ὡς ἐῤῥέθη σελ. 95. Ὅτε δὲ σημαίνει τὸν τελικὸν ἵνα, τότε συντάσσεται μὲ εὐκτικὴν, οἷον اكا بر غروش ويردم كه بر جفت پاپوج الا ἀνὰ μπὶρ γρὸσ βερντὶμ κὶ, μπὶρ τζὶφτ παπὺτζ ἀλὰ, τῷ ἔδωκα ἓν γρόσσι διὰ ν' ἀγοράσῃ ἓν ζευγάρι ὑποδημάτων, استرمكه اويمه كلسن ἰσέριμ κὶ ἐβιμὲ γγελέσιν, θέλω ἵνα ἔλθῃς εἰς τὴν οἰκίαν μυ, ὅπυ ἀντὶ τύτυ μεταχειρίζονται οἱ Τῦρκοι πολλάκις τὸ ἀπαρέμφατον εἰς δοτικὴν ἢ διὰ τῆς προθέσεως ايچون ἰτζὶν, π. χ. سومكه σεβμεϊὲ ἐπὶ τῷ ἀγαπᾷν, سومك ايچون σεβμὲκ ἰτζὶν ἕνεκα τῦ ἀγαπᾷν, ἀγαπῆσαι. Οἱ Τῦρκοι ἐκφράζυσι τὸν τελικὸν σύνδεσμον ἵνα, διὰ νά, ἢ διὰ τῦ μορίυ ديو ντεῖ λέγωντας (τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ παρεφθαρμένη μετοχὴ ديوب ντεϊμπ), ἢ βάλλεται τὸ ῥῆμα, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς ἐκφράζομεν δι' ὑποτακτικῆς, εἰς προςακτικὴν ἢ μέλλοντα τῆς εὐκτικῆς ὡς ἀπὸ μέρυς τῦ λαλῦντος, ἢ θέλοντος διὰ νὰ γένῃ τί, π. χ. كتابي تيز كوندرك ديو يازدكز κιταμπὴ τὶζ γγϋντὲρεν ντεῖ γιαζντηνὴζ ἐγράψατε λέγωντας, σείλατε ὀγλίγωρα τὸ βιβλίον, δηλ. ἐγράψατε διὰ νὰ σᾶς σείλω ὀγλίγωρα τὸ βιβλίον, جامعه ديو نماز قليم ايدم كلمش ναμὰζ κηλαὴμ ντεῖ, δζαμηὰ γγελμὶσ ἰντὶμ, θέλω προσευχηθῶ λέγωντας, ἦλθον εἰς τὸν ναὸν, δηλ. ἦλθον εἰς

στὸν ναὸν διὰ νὰ προσευχηθῶ, دون خدمتكاريمه استانبوله وار ديو امر ايتدم ντῦν χιζμετκιαρημὰ ἰσαμπολὰ βὰρ ντεΐ, ἐμρ ἰττίμ, χθὲς ἐπρόσαξα εἰς τὸν δοῦλόν μου λέγωντας, ὕπαγε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, δηλ. χθὲς ἐπρόσαξα εἰς τὸν δοῦλόν μου διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Καὶ οὕτως ὁ τρόπος τοῦ λαλεῖν εἶναι εἰς τοὺς Τούρκους πολλὰ ἐν χρήσει, εἰς ἡμᾶς δὲ οὐκ ὀλίγον δυσκολομίμητος. Ἐνίοτε τὸ ديو ντεΐ εἶναι αἰτιολογικὸς σύνδεσμος ϗ εἶναι ἐν χρήσει μὲ τὴν ὁριστικὴν, π. χ. بن سني سورم ديو عالم بكا دشمن اولدي μπὲν σενὶ σεβέριμ ντεΐ, ἀλὲμ μπανὰ ντυσμὰν ὀλντῦ, ὁ κόσμος ἐγινέμοι ἐχθρὸς, ἐπειδὴ σὲ ἀγαπῶ.

Ηʹ. Τὸ اه ἂχ, ἄμποτε, συντάσσεται ὁμοίως μὲ εὐκτικὴν, ϗ πρὸς περισσοτέραν ἔμφασιν προσλαμβάνει ϗ τὸ كاشكه κεσκὲ εἴθε, π. χ. اه باباك سني سويدي ἂχ μπαμπὰν σενὶ σεβέϊντι, ἂχ, ἄμποτε νὰ σὲ ἠγάπα ὁ πατέρας σου, اه كاشكه قرنداشك كليدي ἂχ κεσκὲ καρντασὴν γγελέϊντι, ἂχ εἴθε νὰ ἤρχετο ὁ ἀδελφός σου.

Ἕως ὧδε ἐλαλήσαμεν περὶ τῶν μορίων, ὅσα συντάσσονται μὲ εὐκτικὴν, ϗ σπανίως μὲ ὑποτακτικήν. Ἤδη δὲ θέλομεν λαλήσει περὶ τῶν συντασσομένων μὲ ὑποτακτικὴν, σπανίως δὲ μὲ εὐκτικήν.

1. اكر ἔγερ (ϗ κατὰ συγκοπὴν كر γγὲρ) ἐὰν, συντάσσεται πάντοτε μὲ τοὺς ὑποθετικοὺς χρόνους τῆς ὑποτακτικῆς, ϗ σπανίως μὲ τὴν ὑποτακτικὴν τῆς εὐκτικῆς, οἷον اكر سز بلديكز ἔγερ σίζ μπιλέϊντινιζ ἐὰν ἠξεύρετε. Πλὴν τὸ اكر ἔγερ δὲν εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὴν ὑποτακτικὴν, καθότι ταύτης οἱ χρόνοι σημαίνουσιν ἀφ' ἑαυτῶν ὑπόθεσιν.

2. Ὅλα τὰ ἐρωτηματικὰ ὀνόματα ϗ ἐπιῤῥήματα, ἀοριστολογικῶς ἐκλαμβανόμενα, συντάσσονται μόνον μὲ ὑποτακτικὴν, π. χ. نقدر ايسه νὲ καντὰρ ἤσα ὅσον καὶ ἂν ἦναι, καὶ τοὐλάχιστον, κἂν, هر كيم كلورسه ي كلديسه χὲρ κὶμ γγελίρσε, ἢ γγελντὶ ἰσὲ, ὅστις ϗ ἂν ἔλθῃ, هر قنغي اولورسه اولسون χὲρ χάνγη ὀλούρσα, ὀλσοὺν, ὅστις ποτ' ἂν ᾖ, ἔσω, هر نه ايسه χὲρ νὲ ἰσὲ ὅ,τι ϗ ἂν ἦναι, نه اولورسه اولسون νὲ ὀλούρσα ὀλσοὺν ἂς ἦναι ὅ,τι ϗ ἂν ἦναι, نه سويلرسك سويله νὲ σοϊλέρσεν σοϊλὲ, ὅ,τι λαλήσῃς, λάλει, قنغيسي سورسه الور χανγησὴ σεβέρσε, ἀλὴρ, ὅστις (ἐξ αὐτῶν) ἀγαπήσῃ, θέλει λάβῃ, قرنداشك تركجه يي هر نه قدر اوقوسه بيله اوكرنهمز καρντασὴν τουρκτζεΐ χὲρ νὲ καντὰρ ὀκουσὰ, γένε ὀγρενέμεζ, ὁ ἀδελφός σου, ὅσον ϗ ἂν σπουδάσῃ τὴν Τουρκικὴν διάλεκτον, δὲν θέλει δυνηθῆ νὰ τὴν μάθῃ, قچان استانبوله كيدرسك خدمتكاريمده برابر كوتر χατζὰν ἰσαμπολὰ γγιντέρσεν, χιζμετκιαρημὴ ντὰ μπεραμπὲρ γγοτὲρ, ὁπόταν ὑπάγῃς εἰς Κωνσταντινούπολιν, λάβε μαζὶ καὶ τὸν δοῦλόν μου, هر نه زمان پدريكي كوررسك بندن سلام ايله χὲρ νὲ ζαμὰν μπεντερινὶ γγορέρσεν, μπεντὲν σελιὰμ εἰλὲ, ὅταν ἰδῇς τὸν πατέρα σου, ἄσπασαί τον

Γ'. Τὸ اولاكه ὀλὰ κὶ ἴσως, ἂν, συντάσσεται μὲ ἐνεστῶτα τῆς εὐκτικῆς, ὡς انا تعليم ايت اوله كه اوقومش اولا ἀνὰ ταλὴμ ἔτ, ὀλὰ κὶ ὀκυμὲσ̈ ὀλᾶ, δίδασκε αὐτόν, ἴσως γένῃ σοφός. Καὶ τὸ اولمايه كه ὀλμαΐὰ κὶ ἄπαγε νὰ... καθὼς ἢ τὸ بويله كه μπϋϊλὲ κὶ, شويله كه σϋϊλὲ κὶ ὥσε νὰ, εἰς τρόπον ὥσε, συντάσσονται ὁμοίως μὲ τὸν ἐνεστῶτα τῆς εὐκτικῆς. Τὸ αὐτὸ ῥητέον ἢ περὶ τῦ مادامكه μαντάμκι ἐφ' ὅσον, ἕως ὅ, οἷον مادامكه جهانده اولاسن μαντάμκι δζεχαντὰ ὀλάσιν, ἐφ' ὅσον εἶσαι ἐν τῷ κόσμῳ.

Δ'. Τὸ مكر μεγὲρ, ὅτε σημαίνει ὅμως, συντάσσεται μὲ ὁρισικήν. Ὅτε δὲ ἔχει κατόπιν τὸ كه ἢ σημαίνει ἔξω μόνον διὰ νὰ... συντάσσεται μὲ ἐνεσῶτα εὐκτικῆς· ὅτε δὲ σημαίνει ἔξω μόνον ὅτε, συντάσσεται μὲ ὁρισικήν.

Ε'. Τὸ ἀραβικὸν μόριον الا ἰλλὰ πλὴν εἰμὴ, συντάσσεται ὁμοίως μὲ εὐκτικὴν, οἷον ارسلان كمسه يمز الا مجرم اولا ἀρσλὰν κιμσεΐ γεμὲζ ἰλλὰ μϋδζρὶμ ὀλᾶ ὁ λέων δὲν τρώγει τινὰ, πλὴν εἰμὴ ἤθελεν εἶσθαι ὑπεύθυνος.

ς'. Τὸ بلكه μπέλκι ἴσως συντάσσεται ὁμοίως μὲ εὐκτικὴν, οἷον بلكه كلمش اولا μπέλκι γγελμὶσ̈ ὀλᾶ ἴσως ἦλθε.

Ζ'. Τὸ كه κὶ (σπανίως كيم κὶμ) σημαίνει ὅτι, ὥσε, ἢ διὰ νά. Ὅτε σημαίνει τὸ ὅτι ἢ ὥσε συντάσσεται μὲ ὁρισικὴν, π. χ. اشتدمكه كتدي ἰσ̈ιττὶμ κὶ γγιττὶ ἤκυσα, ὅτι ἐπῆγε, اني شويله اوردم كه اوله يازدي ἀνὴ σϋϊλὲ βυρντὺμ κὶ, ὀλὲ γιαζντὴ τὸν ἔδειρα τόσον, ὥσε ὀλίγυ ἔλιπε ν' ἀποθάνῃ, πλὴν ὅτε σημαίνει τὸ ὅτι, ἐγκαταλιμπάνεται ἢ ἐκφράζεται κάλλιον διὰ μετοχῆς εἰς ديك ντὴκ ἢ ديك ντὶκ ὡς ἐῤῥέθη σελ. 95. Ὅτε δὲ σημαίνει τὸν τελικὸν ἵνα, τότε συντάσσεται μὲ εὐκτικὴν, οἷον اكا بر غروش ويردم كه بر جفت پاپوج الا ἀνὰ μπὶρ γρὺσ̈ βυρντὶμ κὶ, μπὶρ τζίφτ παπὺτζ ἀλὰ, τῷ ἔδωκα ἓν γρόσσι νὰ ν' ἀγοράσῃ ἓν ζευγάρι ὑποδημάτων, استرمكه اويمه كلسن ἰσ̈έριμ κὶ ἐβιμὲ γγελέσιν, θέλω ἵνα ἔλθῃς εἰς τὴν οἰκίαν μυ, ὅπυ ἀντὶ τύτυ μεταχειρίζονται οἱ Τυρκοι πολλάκις τὸ ἀπαρέμφατον εἰς δοτικὴν ἢ διὰ τῆς προθέσεως ايچون ἰτζὶν. π. χ. سومكه σεβμεϊὲ ἐπὶ τῷ ἀγαπᾷν, سومك ايچون σεβμὲϊ ἰτζὶν ἕνεκα τῦ ἀγαπᾷν, ἀγαπῆσαι. Οἱ Τῦρκοι ἐκφράζυσι τὸν τελικὸν σύνδεσμον ἵνα, διὰ νὰ, ἢ διὰ τῦ μορίυ ديو ντεῒ λέγωντας (τὸ όπ
εφθαρμένη μετοχὴ ديوب ντεϊμπ), ἢ βάλλεται τὸ ῥῆμα, τὸ ὁποῖον
ὑποτακτικῆς, εἰς προσακτικὴν ἢ μέλλοντα τῆς εὐκτικῆς ὡς ἀπὸ μέρυς
τος διὰ νὰ γένῃ τί, π. χ. كتابي تيز كوندرك ديو يازدكز κιτ
γιαζντηνὶζ ἐγράψατε λέγωντας, σείλατε ὀγλίγωρα τὸ βιβλίον
σείλω ἀγλίγωρα τὸ βιβλίον, ديو جامعه كلمش ايدم
δζαμηᾶ γγελμὶσ̈ ἰντὶμ, θέλω προσευχηθῶ λέγωντας, ἢ

-πὸν ναὸν διὰ νὰ προσευχηθῶ, دون جمعهكارنیه استانبوله وار دیو امر ایتدم ντῦν
χιζμετκιαρημὰ ἰσαμπολὰ βὰρ ντεῖ, ἔμρ ἰττίμ, χθὲς ἐπρόσαξα εἰς τὸν δοῦλόν μου λέγωντας
ὕπαγε εἰς τὴν Κωνσταντινόπολιν, δηλ. χθὲς ἐπρόσαξα εἰς τὸν δοῦλόν μου διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴ
Κωνσταντινόπολιν. Καὶ οὗτος ὁ τρόπος τοῦ λαλεῖν εἶναι εἰς τοὺς Τούρκους πολλὰ ἐν χρήσει, εἰς ἡ
μᾶς δὲ οὐκ ὀλίγον δυσκολομίμητος. Ἐνίοτε τὸ دیو ντεῖ εἶναι αἰτιολογικὸς σύνδεσμος καὶ εἶνα
ἐν χρήσει μὲ τὴν ὁριστικήν, π. χ. بن سنی سورم دیو عالم بكا دشمن اولدی μπὲ
σενὶ σεβέριμ ντεῖ, ἀλὲμ μπανὰ ντουσμὰν ὀλντῦ, ὁ κόσμος ἐγινέ μοι ἐχθρός, ἐπειδὴ σὲ ἀ
γαπῶ.

Η΄. Τὸ اه ἄχ, ἄμποτε, συντάσσεται ὁμοίως μὲ εὐκτικήν, καὶ πρὸς περισσοτέραν ἔμ
φασιν προσλαμβάνει καὶ τὸ كاشكه κεσκὲ εἴθε, π. χ. اه باباك سنی سویدی ἄχ μπα
μπὰν σενὶ σεβέϊντι, ἄχ, ἄμποτε νὰ σὲ ἠγάπα ὁ πατήρ σου, اه كاشكه قرنداشك كلیدی
ἄχ κεσκὲ καρντασὴν γγελάϊντι, ἄχ εἴθε νὰ ἤρχετο ὁ ἀδελφός σου.

Ἕως ὧδε ἐλαλήσαμεν περὶ τῶν μορίων, ὅσα συντάσσονται μὲ εὐκτικήν, καὶ σπανίως μ
ὑποτακτικήν. Ἤδη δὲ θέλομεν λαλήσει περὶ τῶν συντασσομένων μὲ ὑποτακτικήν, σπανίω
δὲ μὲ εὐκτικήν.

1. اكر ἔγερ (καὶ κατὰ συγκοπὴν كر γγερ) ἐάν, συντάσσεται πάντοτε μὲ τοὺς ὑποθε
τικοὺς χρόνους τῆς ὑποτακτικῆς, καὶ σπανίως μὲ τὴν ὑποτακτικὴν τῆς εὐκτικῆς, οἷον كر سز
بولیدكز ἔγερ σὶζ μπουλέϊντινιζ ἐὰν ηὑρίσκετε... Πλὴν τὸ اكر ἔγερ δὲν εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὴ
ὑποτακτικήν, καθότι ταύτης οἱ χρόνοι σημαίνουσιν ἀφ' ἑαυτῶν ὑπόθεσιν.

2. Ὅλα τὰ ἐρωτηματικὰ ὀνόματα καὶ ἐπιρρήματα, ἀορισολογικῶς ἐκλαμβανόμενα, συν-
τάσσονται μόνον μὲ ὑποτακτικήν, π. χ. نقدر ایسه νὲ καντὰρ ἠσά ὅσον καὶ ἂν ἦναι, καὶ
τὸ ἐλάχιστον, κἄν, هركیم كلورسه كلدیسه ἢ χὲρ κὶμ γγελίρσε, ἢ γγελντὶ ἰσέ, ὅστις καὶ ἂν ἔλθῃ,
هر نه ایسه, هرقنغی اولورسه اولسون χὲρ χανγὴ ὀλὲρσα, ὀλσοὺν, ὅστις ποτ' ἂν ᾖ, ἴσω,
χὲρ νὲ ἰσὲ ὅ,τι καὶ ἂν ἦναι, نه اولورسه اولسون νὲ ὀλέρσα ὀλσοὺν ἂς ἦναι ὅ,τι καὶ ἂν ἦναι,
نه سویلرسك سویله νὲ σοϊλέρσεν σοϊλέ, ὅ,τι λαλήσῃς, λάλει, قنغیسی سورسه الور
χαν[illegible] (ἐξ αὐτῶν) ἀγαπήσῃ, θέλει λάβῃ, قرنداشك تركجه بی
[illegible] ντασὴν τούρκτζεϊ χὲρ νὲ καντὰρ ὀκουσά, γένε ε-
[illegible] τὴν Τουρκικὴν διάλεκτον, δὲν θέλει δυνηθῇ
[illegible] قچان استانبوله كیدرسه χατζὰν ἰσάμ[illegible]
[illegible] νότερ, ὁπόταν ὑπάγῃς εἰς Κωνσταν[illegible]
[illegible] كوروسك [illegible] زمان پدریكی [illegible]
[illegible] ὅτ[illegible] ἰδῇς τὸν πατέ[illegible]

Γ'. Τὸ اولاكه ὀλὰ κὶ ἴσως, ἂν, συντάσσεται μὲ ἐνεςῶτα τῆς εὐκτικῆς, ὡς اكا تعليم ايت اوله كه اوقومش اولا ἀνὰ ταλὴμ ἒτ, ὀλὰ κὶ ὀκυμὲσ ὀλὰ, δίδασκε αὐτὸν, ἴσως γένῃ σοφός. Καὶ τὸ اولايه كه ὀλμαϊὰ κὶ ἄπαγε νὰ... καθὼς ἢ τὸ بويله كه μπϋϊλὲ κὶ, شويله كه σϋϊλὲ κὶ ὥςε νὰ, εἰς τρόπον ὥςε, συντάσσονται ὁμοίως μὲ τὸν ἐνεςῶτα τῆς εὐκτικῆς. Τὸ αὐτὸ ῥητέον ἢ περὶ τῦ ماداميكه μαντάμκι ἐφ' ὅσον, ἕως ἢ, οἷον ماداميكه جهانده اولاسن μαντάμκι δζεχαντὰ ὀλάσην, ἐφ' ὅσον εἶσαι ἐν τῷ κόσμῳ.

Δ'. Τὸ مكر μεγὲρ, ὅτε σημαίνει ὅμως, συντάσσεται μὲ ὁριςικήν. Ὅτε δὲ ἔχει κατόπιν τὸ كه ἢ σημαίνει ἔξω μόνον διὰ νὰ... συντάσσεται μὲ ἐνεςῶτα εὐκτικῆς· ὅτε δὲ σημαίνει ἔξω μόνον ὅτε, συντάσσεται μὲ ὁριςικήν.

Ε'. Τὸ ἀραβικὸν μόριον الا ἰλλὰ πλὴν εἰμὴ, συντάσσεται ὁμοίως μὲ εὐκτικὴν, οἷον ارسلان كمسه يمز الا مجرم اولا ἀρσλὰν κιμσεῖ γεμὲζ ἰλλὰ μυδζρὶμ ὀλὰ ὁ λέων δὲν τρώγει τινὰ, πλὴν εἰμὴ ἤθελεν εἶσθαι ὑπεύθυνος.

ς'. Τὸ بلكه μπέλκι ἴσως συντάσσεται ὁμοίως μὲ εὐκτικὴν, οἷον بلكه كلمش اولا μπέλκι γγελμὶσ ὀλὰ ἴσως ἦλθε.

Ζ'. Τὸ كه κὶ (σπανίως كيم κὶμ) σημαίνει ὅτι, ὥςε, ἢ διὰ νά. Ὅτε σημαίνει τὸ ὅτι ἢ ὥςε συντάσσεται μὲ ὁριςικὴν, π. χ. اشيتدمكه كتتى ἰσιττὶμ κὶ γγιττὶ ὕκυσα, ὅτι ἔπῆγε, اني شويله اوردم كه اوله يازدى ἀνὴ σϋϊλὲ βυρντὺμ κὶ, ὀλὲ γιαζντὺ τὸν ἔδειρα τόσον, ὥςε ὀλίγυ ἔλιπε ν' ἀποθάνῃ, πλὴν ὅτε σημαίνει τὸ ὅτι, ἐγκαταλιμπάνεται ἢ ἐκφράζεται κάλλιον διὰ μετοχῆς εἰς ديكى ντὴκ ἢ ديك ντὶκ ὡς ἐῤῥέθη σελ. 95. Ὅτε δὲ σημαίνει τὸν τελικὸν ἵνα, τότε συντάσσεται μὲ εὐκτικὴν, οἷον اكا بر غروش ويردم كه بر جفت پاپوج الا ἀνὰ μπὶρ γρὸσ βερντὶμ κὶ, μπὶρ τζὶφτ παπὺτζ ἀλὰ, τῷ ἔδωκα ἓν γρόσσι διὰ ν' ἀγοράσῃ ἓν ζευγάρι ὑποδημάτων, استرمكه اويمه كلسن ἰσέριμ κὶ ἐβιμὲ γγελέσιν, θέλω ἵνα ἔλθῃς εἰς τὴν οἰκίαν μυ, ὅπυ ἀντὶ τύτυ μεταχειρίζονται οἱ Τῦρκοι πολλάκις τὸ ἀπαρέμφατον εἰς δοτικὴν ἢ διὰ τῆς προθέσεως ايچون ἰτζὶν, π. χ. سومكه σεβμεϊὲ ἐπὶ τῷ ἀγαπᾷν, سومك ايچون σεβμέϊ ἰτζὶν ἕνεκα τῦ ἀγαπᾷν, ἀγαπῆσαι. Οἱ Τῦρκοι ἐκφράζυσι τὸν τελικὸν σύνδεσμον ἵνα, διὰ νὰ, ἢ διὰ τῦ μορίυ ديو ντεῖ λέγωντας (τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ παρεφθαρμένη μετοχὴ ديوب ντεϊμπ), ἢ βάλλεται τὸ ῥῆμα, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς ἐκφράζομεν δι' ὑποτακτικῆς, εἰς προςακτικὴν ἢ μέλλοντα τῆς εὐκτικῆς ὡς ἀπὸ μέρυς τῦ λαλῦντος, ἢ θέλοντος διὰ νὰ γένῃ τί, π. χ. كتابي تيز كوندرك ديو يازدكز κιταμπὴ τὲζ γγϋντὺρϋν ντεῖ γιαζντηνὶζ ἐγράψατε λέγωντας, σείλατε ὀγλίγωρα τὸ βιβλίον, δηλ. ἐγράψατε διὰ νὰ σᾶς σείλω ὀγλίγωρα τὸ βιβλίον, نماز قليم ديو جامعه كلمش ايدم ναμὰζ κηλαὴμ ντεῖ, δζαμηᾶ γγελμὶσ ἰντὶμ, θέλω προσευχηθῶ λέγωντας, ἦλθον εἰς τὸν ναὸν, δηλ. ἦλθον εἰς

πρὸ καιρὸ διὰ νὰ προσευχηθῶ, دون جمعه ایدی بیتمش. ἵνα, استانبوله وار دیو امر ایتدم ντὺν χιζμετκιαρημὰ ἰσαμπολὰ βὰρ ντεῒ, ἐμρ ἰττίμ, χθὲς ἐπρόσαξα εἰς τὸν δοῦλόν μυ λέγωντας, ὕπαγε εἰς τὴν Κωνσαντινέπολιν, δηλ. χθὲς ἐπρόσαξα εἰς τὸν δοῦλόν μυ διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Κωνσαντινέπολιν. Καὶ ὅτος ὁ τρόπος τῦ λαλεῖν εἶναι εἰς τὰς Τύρκες πολλὰ ἐν χρήσει, εἰς ἡμᾶς δὲ ὐκ ὀλίγον δυσκολομίμητος. Ἐνίοτε τὸ دیو ντεῒ εἶναι αἰτιολογικὸς σύνδεσμος ᾗ εἶναι ἐν χρήσει μὲ τὴν ὁριστικήν, π. χ. بن سنی سورم دیو عالم بکا دشمن اولدی μπὲν σενὶ σεβέριμ ντεῒ, ἀλὲμ μπανὰ ντὺσμὰν ὀλντῆ, ὁ κόσμος ἐγινέμοι ἐχθρὸς, ἐπειδὴ σὲ ἀγαπῶ.

Η'. Τὸ اه ἂχ, ἄμποτε, συντάσσεται ὁμοίως μὲ εὐκτικὴν, ᾗ πρὸς περισσοτέραν ἔμφασιν προσλαμβάνει ᾗ τὸ کاشکه κεσ̈κὲ εἴθε, π. χ. اه باباك سنی سویدی ἂχ μπαμπὰν σενὶ σεβέϊντι, ἂχ, ἄμποτε νὰ σὲ ἠγάπα ὁ πατήρ σου, اه کاشکه قرنداشك کلیدی ἂχ κεσ̈κὲ καρντασ̈ὴν γγελέϊντι, ἂχ εἴθε νὰ ἤρχετο ὁ ἀδελφός σου.

Ἕως ὧδε ἐλαλήσαμεν περὶ τῶν μορίων, ὅσα συντάσσονται μὲ εὐκτικὴν, ᾗ σπανίως μὲ ὑποτακτικήν. Ἤδη δὲ θέλομεν λαλήσει περὶ τῶν συντασσομένων μὲ ὑποτακτικὴν, σπανίως δὲ μὲ εὐκτικήν.

1. اکر ἔγερ (ᾗ κατὰ συγκοπὴν کر γγὲρ) ἐὰν, συντάσσεται πάντοτε μὲ τὰς ὑποθετικὰς χρόνους τῆς ὑποτακτικῆς, ᾗ σπανίως μὲ τὴν ὑποτακτικὴν τῆς εὐκτικῆς, οἷον اکر سز بیلیدکز ἔγερ σὶζ μπιλέϊντινιζ ἐὰν ἠξεύρετε.. Πλὴν τὸ اکر ἔγερ δὲν εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὴν ὑποτακτικὴν, καθότι ταύτης οἱ χρόνοι σημαίνεσιν ἀφ' ἑαυτῶν ὑπόθεσιν.

2. Ὅλα τὰ ἐρωτηματικὰ ὀνόματα ᾗ ἐπιρρήματα, ἀοριστολογικῶς ἐκλαμβανόμενα, συντάσσονται μόνον μὲ ὑποτακτικὴν, π. χ. نه قدر ایسه νὲ καντὰρ ἤσά ὅσον καὶ ἂν ἦναι, καὶ τὸ λάχισον, κἂν, هر کیم کلورسه کلیسه ἢ هر کیم χὲρ κὶμ γγελίρσε, ἢ γγελντὶ ἰσὲ, ὅσις ᾗ ἂν ἔλθῃ, هر نه ایسه اولورسه اولسون هرقنغی χὲρ χάνγη ὀλύρσα, ὀλσὺν, ὅσις ποτ' ἂν ᾖ, ἔσω, هر نه ایسه χὲρ νὲ ἰσὲ ὅ,τι ᾗ ἂν ἦναι, نه اولورسه اولسون νὲ ὀλύρσα ὀλσὺν ἂς ἦναι ὅ,τι ᾗ ἂν ἦναι, نه سویلرسك سویله νὲ σοϊλέρσεν σοϊλὲ, ὅ,τι λαλήσῃς, λάλει, قنغیسی سورسه الور χανγησὴ σεβέρσε, ἀλὴρ, ὅσις (ἐξ αὐτῶν) ἀγαπήσῃ, θέλει λάβῃ, قرنداشك ترکجه یی هر نه قدر اوقوسه ینه اوکرنهمز καρντασ̈ὴν τὺρκτζεΐ χὲρ νὲ καντὰρ ὀκυσὰ, γένε ὀγρενέμεζ, ὁ ἀδελφός σου, ὅσον ᾗ ἂν σπυδάσῃ τὴν Τυρκικὴν διάλεκτον, δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ τὴν μάθῃ, قچان استانبوله کیدرسك خدمتکاریمیله برابر کوتر χατζὰν ἰσάμπολα γγιντέρσεν, χιζμετκιαρημὴ ντὰ μπεραμπὲρ γγότὲρ, ὁπόταν ὑπάγῃς εἰς Κωνσαντινέπολιν, λάβε μαζὶ καὶ τὸν δοῦλόν μυ, هر نه زمان پدریکی کورورسك بندن سلام ایله χὲρ νὲ ζαμὰν μπεντερινὶ γγορὺρσεν, μπεντὲν σελὰμ εἰλὲ, ὅταν ἴδῃς τὸν πατέρα σου, ἄσπασαί τον

ἐξ ἐμῦ, اولسون اولورسه نیجه νίδζε ολύρσα, ὅλσον ἔσυ, ὅπως καὶ ἂν ἦναι, هر نه اصل ή ἂν εἶναι, هر نه شكل ايدرسك ايلة ή χέρ νάσηλ, ή χέρ νε σεκιλ ἐντέρσεν, εἰλέ κάμε ὅπως θέλῃς, ὅπυ σημείωσαι, ὅτι τὰ نیجه كه, نه شكل, نه اصل كه νάσηλ, ή νε σεκιλ, ή νίδζε-κι σημαίνυσι καὶ εὐθὺς ὅταν, οἷον قرنداشك نیجه كه وزيرك قرشوسنه چقدي ايسه قورقوسندن بايلدي καρνντασὴν νίδζε-κὶ βεζιρὶν καρσῆσηνᾶ τζηκτὴ ἰσά, κορκυσυντὰν μπαΐλντή, ὁ ἀδελφός σε, εὐθὺς ὅταν ἐπαῤῥησιάσθη εἰς τὸν Βεζύρην, ὑπὸ φόβε ἐλειποθύμησε.

Ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω σελ. 96. ἐν ταῖς μετοχαῖς ὅτι, ὅταν ὑπάρχῃ ἄλλο ῥῆμα, ἀφ' ὃ ἤρτηνται τὰ ἐν ὑποτακτικῇ ῥήματα, ταῦτα ἐκφράζονται γλαφυρώτερον διὰ μετοχῆς εἰς دیكی ντὴκ, ή دیك ντίκ.

3. Τὸ چونكه τζένκι ἐπειδὴ καὶ συντάσσεται ὁμοίως μὲ ὑποτακτικὴν, ἐνίοτε δὲ καὶ μὲ ὁριστικὴν, π. χ. چونكه اويله ايسه بن كیدرم τζένκι οἰλὲ ἰσέ, μπεν γγιντέριμ ἐπειδὴ καὶ εἶναι ἔτζι, πηγαίνω, چونكه بو اوي صاتون الجقسن نیچون بكا خبر ويرميورسن τζένκι μπυ ἐβὶ σατὴν ἀλατζάκσην, νίτζιν μπανᾶ χαμπὲρ βερμεΐορσυν; ἐπειδὴ καὶ μέλλεις νὰ πωλήσῃς τὸν οἶκον, διατὶ δὲν μοὶ δίδεις εἴδησιν;

4. Το بلة μπιλέ καὶ دخي νταχὰ, ὅτε σημαίνυσι μακάρι καὶ ἂν, συντάσσονται πάντοτε μὲ ὑποτακτικὴν προηγυμένην, οἷον سن بويله بر فنا آدمسن كه سنی خدمتكارك ضوكسه بلة دخي حقي وار ديرايدم σεν μποϊλὲ μπὶρ φενὰ ἀνταμ σὴν κι, σενὶ χιζμετκιαρὴν ντόγγσε μπιλέ, ή νταχὰ, χακκὴ βὰρ ντὲρ-ἰντιμ, σὺ εἶσαι τόσον κακότροπος ἄνθρωπος, ὥςε καὶ ἂν σὲ δέρῃ ὁ δῦλός σε, ἤθελον εἰπῇ ὅτι ἔχει δίκαιον.

Καὶ ταῦτα μὲν ἀρκῦσι περὶ τῶν εὐκτικῇ ἢ ὑποτακτικῇ συντασσομένων μορίων, ἤδη δὲ ἂς ἐξετάσωμεν τὴν σύνταξιν ἄλλων τινῶν μορίων.

1. Ἡ πρόθεσις كبي κιμπὶ τιθεμένη κατόπιν τῦ ἑνικῦ γ΄. προσώπυ τῦ ἐνεςῶτος, παρωχημένυ, καὶ τῦ Β'. μέλλοντος τῆς ὁριστικῆς σημαίνει φαίνεται, ὡσὰν νὰ, π. χ. ياغيور كبي γιαγάϊορ κιμπὶ φαίνεται νὰ βρέχῃ, ὡσὰν νὰ βρέχῃ, ياغمش كبي γιαγμὴς κιμπὶ μοὶ φαίνεται ὅτι ἔβρεξε, ὡσὰν νὰ ἔβρεξε, ياغجق كبي γιαγατζὰκ κιμπὶ ὡσὰν νὰ βρέξῃ, φαίνεται ὅτι θέλει νὰ βρέξῃ, اولیور ή ایلیور قيش كلمش كبي صوق اولیور κὴς γγελμὴς κιμπὶ, σοὺκ ὀλϊορ, ή ἐντέϊορ, κάμνει κρύον, ὡσὰν νὰ ἦλθεν ὁ χειμῶνας.

2. Τὸ μόριον يوخسه γιόχσα, προηγύμενον τῦ ἐρωτηματικῦ مي μη, μυ κτ., δηλοῖ ἀπορίαν, π. χ. بلمیم سن بو اوده خدمتكارمیسن یوخسه آغا μπιλμεΐμ, σὲν μπῦ ἐβὲ χιζμετκιάρμησην, γιόχσα ἀγᾶ; ἠγάπων νὰ ἐξεύρω, ἂν ἐσὺ ἐν τύτῳ τῷ οἴκῳ δῦλος εἶσαι, ή αὐθέντης; Τῦτο σημαίνει καὶ τὸ ἄλλεως, π. χ. اكر سن ايدیكمي ايدرسك اية يوخسه پشيمان اولورسن ἔγερ σὲν ντεντιῒμὶ ἐντέρσεν, ἐϊκ ἐξ, γιόχσα πισ-

μὰν ὀλδέεσεω, ἐὰν σὺ κάμης τὸ, ὃ σοὶ λέγω, πολλὰ καλά, εἰδεμὴ, θέλεις μετανοήσει.

3. Τὸ μόριον دكل ντεγμιέ, ἢ دكلدر ντεγμιντέ σημαίνει μόλις καὶ συντάσσεται μὲ ἀρνητικὸν ῥῆμα, οἷον كلمدي كلمز ντεγμὲ γγελμέζ μόλις ἔρχεσαι, φαίνεται ὅτι δὲν ἔρχεται.

4. Τὸ δείξεως μόριον ايشته ἴστε ἰδὲ, συντάσσεται δοτικῇ, οἷον سكا ايشته ἴστε σανὰ ἰδὲ σύ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε.

Περὶ τῶν λοιπῶν τῆς συντάξεως εἰδῶν.

1. Εἰς τὴν ἐρώτησιν قنده χάννντα ἢ نرده νέρεντε πϐ; ἕπεται ἡ ἀπόκρισις πάντοτε μετὰ τῆς προθέσεως ده ντὰ, ντὲ, οἷον باغچه‌ده μπαγτζὲ ντὰ ἐν τῷ κήπῳ, بچده μπετζτὲ ἐν Βιέννῃ.

2. Εἰς τὴν ἐρώτησιν قنه χάννα ἢ نرهيه νέρεε πῦ; εἰς ποῖον τόπον (ἐπὶ κινήσεως δηλ.); ἀποκρινόμεθα μετὰ δοτικῆς, ὡς باغچه‌يه بچه وارديم μπαγτζαϊά, μπετζὲ βαρντὴμ ἐπῆγα εἰς τὸν κῆπον, εἰς τὴν Βιένναν.

3. Εἰς τὴν ἐρώτησιν نردن νέρεντεν πόθεν; διὰ τίνος τόπου; γίνεται ἡ ἀπάντησις ὁμοίως δι' ἀφαιρετικῆς, οἷον استانبولدن كلدم ἰσαμπολνταν γγελντίμ ἦλθον ἐκ Κωνσαντινουπόλεως, ἢ διὰ τῆς Κωνσαντινουπόλεως.

4. Εἰς τὴν ἐρώτησιν نقدر زمان νὲ καντὰρ ζαμάν, πόσον καιρόν; ἀποκρινόμεθα δι' ὀνομαστικῆς, οἷον اوچ ساعت ὔτζ σαχάτ τρεῖς ὥρας, ايكي ييل ἰκὶ γὴλ δύο χρόνους, ὅπου προστίθεται πολλάκις καὶ τὸ ποσότητος ὄνομα, ὡς اوچ ساعت مقداري ὔτζ σαὰτ μικταρὴ, εἰς διάσημα τριῶν ὡρῶν, ياريم ساعت قدر γιαρὴμ σαὰτ καντὰρ εἰς μισὴν ὥραν, ἐν διαστήματι ἡμισείας ὥρας, ἢ περὶ τὴν ἡμισείαν ὥραν. Ἄλλως δὲ ἐκφράζουσι διά τινος προθέσεως χρόνον σημαινούσης, οἷον ايكي ييلده اوكرندوكك ازدر ἰκὶ γηλντὰ ὀγρεννττιὼ ἂζ ντὴρ, ὀλίγον εἶναι αὐτὸ, τὸ ὁποῖον ἔμαθες εἰς δύο χρόνους, ἢ ايكي ييل ايچنده ἰκὶ γὴλ ἰτζιννττὲ ἐντὸς δύο χρόνων, ἀπαραλλάκτως καθὼς ἡμεῖς.

5. Εἰς τὴν ἐρώτησιν قچن χατζὰν, ἢ نه زمان νὲ ζαμὰν πότε; ἀποκρινόμεθα ὁμοίως εἰς ὀνομαστικὴν, οἷον بازار كوني μπαζὰρ γγϋνϋ τὴν δευτέραν, بو كون μπϋ γγϋν σήμερον, صباح σαμπὰχ αὔριον, αὔριον τὸ πρωΐ, ὅπου ἐνίοτε προστίθεται τὸ μόριον ين ιν, ὡς صباحين σαμπαχὶν τὸ πρωΐ, اويلين ὄϊλεϊν τὸ μεσημέρι, قيشين κησὴν τὸν χειμῶνα, كوزين γγϋζὴν τὸ φθινόπωρον κτ. ἢ λέγουσι, قيش زمانده κὴς ζεμαννηντὰ ἐν καιρῷ χειμῶνος, كوز موسمنده γγϋζ μεβσιμιννττὲ, ἢ كوز ايامنده γγϋζ εϊϊαμηννττὰ ἐν καιρῷ, ἢ ἐν ἡμέραις

φθινοπώρυ, κτλ. Κατὰ τῦτον τὸν τρόπον λέγυσι, قنغي ساعتده χάνγη σααττᾶ; ποία ὥρα; ايكنجي ساعتده ἰκινδζὶ σααττᾶ, ἢ ايكيده ἰκιντὲ εἰς τὰς δύο, ايكييه وارر ἰκιγὲ βαρὴρ πηγαίνει εἰς τὰς δύο, δηλ. μία ὥρα ἐπέρασε, مارتك ايكنجي كوننده μαρτὴν ἰκινδζὶ γγϋνϋντὲ τῇ δευτέρᾳ τῦ Μαρτίυ, κτλ. Πρὸς τύτοις, ἐπὶ μέλλοντος χρόνυ λέγυσι بر ييلده μπὶρ γηλντᾶ, ἢ بر ييل ايچنده μπὶρ γὴλ ἰτζίντὲ, εἰς ἕνα χρόνον, سلطان سليمان زماننده عصرنده, συλτὰν σϋλεϊμὰν ζεμανηντᾶ, ἢ ἀσρηντᾶ ἐπὶ τῦ καιρῦ ἢ αἰῶνος τῦ συλτάνυ Συλεϊμάνυ, ايام دولتكرده ἐϊιάμϊ ντεβλετηνιζντὲ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς εὐτυχῦς συ βασιλείας, κτλ.

6. Εἰς τὴν ἐρώτησιν چوقدنمي τζιοκτάν-μη πρὸ πολλῦ; ἢ نه زماندن بري νὲ ζαμανντᾶν μπερὶ ἀπὸ ποῖον καιρόν; ἀποκρινόμεθα δι᾽ ἀφαιρετικῆς ὀνόματος, ἢ ἐπιρρήματος, ὅπυ προσίθεται κ̀ τὸ برو ἢ بري μπερὶ, ὅτε δὲν ἕπεται τὸ ἕως, ὡς ἐῤῥέθη ἐν ταῖς προθέσιν, οἷον اول زماندن برو ὂλ ζαμανντὰν μπερὶ ἀπ᾽ ἐκείνυ τῦ χρόνυ, كوچكدن برو κϋτζϋκντὲν μπερὶ ἐκ παιδὸς, παιδιόθεν. Ἄλλως δὲ περιφράζυσι δι᾽ ὀνομαστικῆς κ̀ τῦ وار βὰρ ἐστὶ, ἢ گچدي γγετζτὶ ἐπέρασε, ἢ اولور ὀλὺρ ἔσται, ἢ اولمش ὀλμὺς ἦτον, ἢ اوليور ὀλϋιορ εἶναι ἐγγὺς, καθὼς κ̀ ἡμεῖς σχεδὸν, οἷον اوج هفته وار, اولدي, گچدي بن اوه وارمدم ὔτζ χεφτὲ βὰρ, ἢ ὀλντῦ, ἢ γγετζτὶ, μπὲν ἐβὲ βάρμαντημ, τρεῖς ἑβδομάδες εἶναι, ἢ ἔγιναν, ἢ ἐπέρασαν, ἀφ᾽ ὗ ἐγὼ δὲν ἐπῆγα εἰς τὸ σπῆτι, بر ييلدر كه μπὶρ γὴλ ντὴρ κὶ... χρόνος εἶναι ἀφ᾽ ὗ... Ταύτας δὲ, κ̀ τὰς παρομοίας φράσεις ἐκφράζυσι κ̀ ὕτως, اوج ييل گچدي بن كلهلو ὔτζ γὴλ γγετζτὶ μπὲν γγελελὶ, τρεῖς χρόνοι ἐπέρασαν, ἀφ᾽ ὗ ἦλθον, ἀντὶ τῦ ὁποίυ ἐμπορεῖ νὰ εἴπῃ τις κ̀ ὕτω, بن كلدوكمه اوج ييل اولدي μπὲν γγελντιϊμὲ ὔτζ γὴλ ὀλντῦ, ἐν τῷ ἐλθεῖν με, δηλ. ἀφ᾽ ὗ ἦλθον, τρεῖς χρόνοι ἐπέρασαν, كللدن برو سني كورمدم γγελελντὲν μπερὶ σενὶ γγϋρμεντιμ ἀπὸ τῦ ἐλθεῖν, δηλ. ἀφ᾽ ὗ κ̀ ἦλθον, δὲν σὲ ἴδον, κ̀ περὶ τύτων ἱκανῶς ἐῤῥέθη ἀνωτέρω ἐν τῷ περὶ συντάξεως τῶν ἀπαρεμφάτων κεφαλαίῳ. Σημείωσαι δὲ καὶ τύτυς τῦς ἰδιωτισμὺς, مكتوبكز كلمزدن بش كون مقدم μεκτϋμπϋνϋζ γγελμεζντὲν μπὲς γγϋν μυκαντντὲμ, πέντε ἡμέρας πρὸ τῦ νὰ ἔλθῃ ἡ ἐπιστολή συ, وفاتندن ايكي اي صكره βεφατηνντὰν ἰκὶ ἂϊ σονρὰ δύο μῆνας μετὰ τὴν τελευτήν τυ, κ̀ ὕτω καθεξῆς ἐπὶ τῶν παρομοίων φράσεων.

7. Εἰς τὴν ἐρώτησιν πόσυ ἀπέχει; λέγυσιν οἱ Τῦρκοι فلان يير نقدر اراق ἢ اوزاقدر φυλιὰν γὲρ νὲ καντὰρ ἰρὰκ, ἢ ὐζὰκ τὴρ, ὁ δεῖνα τόπος πόσον εἶναι μακρυὰ (δηλ. ἀπέχει), فلان يير بوندن اراقميدر φϋλὰν γὲρ μπυνντᾶν ἰράκ-μη-ντὴρ ἄρά γε εἶναι μακρυὰ ὁ δεῖνα τόπος ἀπ᾽ ἐδώ; فلان ييردن فلان ييره قاچ ميل وار. φϋλὰν γερντὲν φϋλὰν γερὲ κὰτζ μὴλ βάρ; ἢ قاچ ميل يولدر κὰτζ μὴλ γιὸλ ντὺρ; ἀπὸ τῦ δεῖνος τόπυ ἕως τῦ δεῖνος τόπυ πόσα

μιλιὰ εἶναι, ἢ πόσων μιλίων ὁδὸς εἶναι; قاج ساعتلك يولدر κάτζ σαατλὴκ γιὸλ ντὲρ πόσων ὡρῶν ὁδὸς εἶναι; قاج كونلك يولدر κάτζ γγϋνλὺκ γιὸλ ντὺρ πόσων ἡμερῶν ὁδὸς εἶναι; Ἀποκρινόμεθα, اراق دكل ἰρὰκ ντεῖλ, ἢ اوزاق دكل οὐζὰκ ντεῖλ δὲν εἶναι μακρυά, ايكي ساعتلك يولدر اوج ميل ير در οὔτζ μὴλ γὲρ ντὶρ τρία μίλια ἀπέχει, ἰκὶ σαατλὴκ γιὸλ ντὺρ δύο ὡρῶν δρόμος εἶναι, اوج كونلك يولدر οὔτζ γγϋνλὺκ γιὸλ ντὺρ τριῶν ἡμερῶν δρόμος εἶναι, اوج قوناق ير در οὔτζ κονὰκ γὲρ ντὶρ τριῶν σαθμῶν δρόμος εἶναι, خيلي يولدر χαΐλι γιὸλ ντὺρ ἀρκετὰ μακρυὰ εἶναι, خيلجه وار χαϊλιτζὲ βάρ, ἢ اوزاقجه οὐζακτζὲ ὀλίγον τι μακρυά, ادرنه يه ايكي كونلك اوزاجق οὐζαδζὺκ ἐξ ... ἐντιρνεγέ ἰκὶ γγϋνλὺκ γιολντὰ δύο ἡμέρας μακρὰν τῆς Ἀδριανουπόλεως. يولده

8. Εἰς τὴν ἐρώτησιν نيجه νίτζε πῶς; τίνι τρόπῳ; ἀποκρινόμεθα ἤτοι ἐπιρρηματικῶς μὲ τὴν πρόθεσιν ايله ἰλὲ σύν, μετά, ὡς رعايتله ἢ رعايت ايله ρηαὶτ ἰλέ, ἢ رعايت برله ρηαὶτ μπὶρ ἰλὲ μετὰ τιμῆς, ἐντίμως, ἢ τροπολογικῶς, ὡς ال ايله ἔλ ἰλὲ τῇ χειρί, μὲ τὸ χέρι, كندو اللّه γγενντὶ ἐλὶμ ἰλὲ τῇ ἰδίᾳ μου χειρί, عينيله ἀΐνιλε ἐπίσης, παρομοίως, اول يرده عينيله ἀΐνιλε ὂλ γερντὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ.

9. Εἰς τὴν ἐρώτησιν نيجه يه νίτζεϊὲ πόσου; (ἐπὶ τιμῆς) ἢ بهاسي ندر μπεχασὴ νὲ ντὶρ πόσου κοςίζει; ἀποκρινόμεθα μετὰ δοτικῆς, π. χ. اوج غروشه الدم οὔτζ γροσὰ ἀλντὴμ τρία γρόσσια τὸ ἠγόρασα, بو استانبولده بر اقچه يه بر بونده قاجه دكر μπου ... καμπολντὰ μπὶρ ἀχτζεϊὲ ντὶρ, μπουντὰ κατζὰ ντεϊὲρ, τοῦτο κοςίζει ἐν Κωνσαντινουπόλει ἕνα παρᾶν, ἐδῶ δὲ τί κοςίζει; شرابك اقچه سنه دكر ἀχτζασηνὰ ντεϊὲρ ἄξιζει τὴν τιμήν. شرابك اوقه سي التي اقچه يه ἢ صاتلور σαραμπὴν ὀκασὴ ἀλτὴ ἀχτζεϊὲ ντὶρ ἢ σατηλὴρ, τὸ κρασὶ πωλεῖται τὴν ὀκᾶν ἓξ παρᾶδες. Ἐμπορεῖς νὰ εἰπῇς ἐξ οὕτω, اكا (ἢ انك ايچون) اوج غروش ويردم ὀνὰ (ἢ ἀνὴν ἰτζὶν) οὔτζ γρὸσ βερντὶμ, δι' αὐτὸ ἔδωκα τρία γρόσσια.

10. Τὸ ὄργανον ἐξ ἡ συντροφία ἐκφράζονται διὰ τῆς προθέσεως ايله ἰλὲ μέ, σύν, οἷον اناختار ايله اچ ἀναχτὰρ ἰλὲ ἄτζ ἄνοιξαι μὲ τὸ κλειδί, قلم ايله ياز καλὲμ ἰλὲ γιάζ γράφε μὲ τὸ κονδύλι, عالم ايله دوست اولمق ايو شي در ἀλὲμ ἰλὲ ντὸς ὀλμὰκ ἐϊ σεϊ ντὶρ, τὸ νὰ εἶναι τινὰς μὲ τὸν κόσμον φίλος εἶναι καλὸν πρᾶγμα.

11. Ἡ αἰτία ἐκφράζεται δι' ἀφαιρετικῆς μὲ τὴν πρόθεσιν اوتري ὄτϋρϋ χάριν, ἢ εἰς ὀνομαστικὴν μετὰ τοῦ ايچون ἰτζὶν ἕνεκα, διά, ἢ εἰς γενικὴν μετὰ τοῦ سببندن σεμπεμπιντὲν, سببيله σεμπεμπιλὲ ἐξ αἰτίας, διά, π. χ. اندن اوتري ὀνταν ὄτϋρϋ διὰ τοῦτο, انك ايچون ἀνὴν ἰτζὶν διὰ τοῦτο. انك سببيله ἢ سببندن ἀνὴν σεμπὲμπ ἰλέ, ἢ σεμπεμπτὲν ἐξ αἰτίας αὐτοῦ. Τὰς ἡμετέρας ὅμως φράσεις ὑπὸ φόβου, ὑπὸ πείνης, κτ. ἐκφράζουσιν οἱ Τοῦρκοι μόνον δι' ἀφαιρετικῆς, οἷον قرنداشك قورقودن اولدي καρνντασὴν κόρκυνταν ὂλ-

ντῦ, ὁ ἀδελφός σε ἀπέθανεν ὑπὸ φόβε, اوكسندن نطقي طوتلدي ὀκεσιντὲν ὀυτκῦ τυτυλντῦ ὑπὸ θυμῦ τῦ ἐπιάδη ἡ λαλιά, ἡ φωνή, فغنلرندن طورلمز اولدي φιγανλαριντὰν ντυρυλμάζ ὀλντῦ δὲν ἠμπόρεσε νὰ ςαθῇ ἀπὸ ταῖς φωναῖς, κτ.

12. Τὴν αἰτιατικὴν συνεκδοχικὴν ἐκφράζεσιν οἱ Τῦρκοι διὰ τῆς προθέσεως ده ντά, ντὲ ἐν, π. χ. كوزلكده اكا غالبدر γγϋζελλικτὲ ὀνὰ γαλήμπ-τὴρ τὸν ὑπερβαίνει εἰς τὴν ὡραιότητα, δηλ. κατὰ τὴν ὡραιότητα, ὅπε ἀντὶ τῦ اكا غالبدر ὀνὰ γαλήμπ-τὴρ ἠμπορεῖς νὰ εἰπῇς καὶ آنى كچر ἀνὲ γγετζὲρ τὸν διαβαίνει. Λέγεσιν ὅμως, اوچ پرمق اندن يوكسكدر ὕτζ παρμὰκ ὀνντὰν γιϋκσὲκ ντὶρ τριῶν δακτύλων εἶναι ἐκείνε ὑψηλότερος, ἢ κατὰ τρεῖς δακτύλες. Ἐπὶ δὲ τῶν μέτρων, ἐκφράζεσι τὴν αἰτιατικὴν δι' ἐπιθέτε ὀνομασικῆς ἢ δοτικῆς τῦ μέτρε, οἷον ايكي اندازه اينلو چوقه ἰκὶ ἐνιταζὲ ἐνλὶ τζόχα πανὶ δύο πήχεις τὸ πλάτος, πανὶ δύο πηχῶν πλατύ, ἢ λέγεσιν ὅτω, اينلكي ايكي اندازه در ἐνλιῦ ἰκὶ ἐνιταζὲ ντὶρ τὸ πλάτος τε εἶναι δύο πηχῶν, بو چوقهنك اوزونلغي ايكي ارشوندر μπῦ τζοχανὴν ὐζυνλυγῦ ἰκὶ ἀρσῆν ντήρ, τέτε τῦ πανίε τὸ μῆκος εἶναι δύο πηχῶν, τῦτο τὸ πανὶ εἶναι δύο πηχῶν τὸ μῆκος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ϛ'.

Περὶ τῦ τρόπε τῦ προσαγορεύειν.

Οἱ Τῦρκοι ἐν οἰκειακῇ ὁμιλίᾳ λαλῦσι πρὸς ἀλλήλες ὡς ἐπιτοπλεῖςον μὲ τὸ ἑνικὸν Β'. πρόσωπον سن σὲν σύ, χωρὶς ἄλλης τινὸς προθήκης· πλὴν ὅτε θέλει τις νὰ δείξῃ σέβας πρὸς τὸν ἄλλον, λαλεῖ μὲ τὸ πληθυντικὸν β'. πρόσωπον τῶν πρωτοτύπων ἀντωνυμιῶν β'. προσώπε, καὶ μὲ τὸ πληθυντικὸν β'. πρόσωπον τῶν ῥημάτων, π. χ. ايومسكز εἶ-μι-σινὶζ καλῶς ἔχετε; نره يه وارداكز νέρεϊε βαρντηνὶζ πῦ ἐπήγετε; ὅπε προστίθεσι πολλάκις καὶ ἐπίθετα, οἷον عزتكز ἰζζετινὶζ ἡ ὑμετέρα δόξα, سعادتكز σεαντετινὶζ ἡ ὑμετέρα εὐτυχία, دولتكز ντεβλετινὶζ ἡ ὑμετέρα εὐδαιμονία, جنابكز τζεναμπηνὶζ ἡ αὐθεντεία σας, καθὼς ἡμεῖς λέγομεν, ἡ ὑμετέρα εὐγένεια, ἐνδοξότης, ἐκλαμπρότης, κτ. Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἕτερος τρόπος τῦ λαλεῖν πρὸς τὲς ἐν ὑπεροχῇ καὶ ἀξιώμασιν ἄνδρας διὰ τῦ πληθυντικῦ ἀριθμῦ τρίτε προσώπε, ὅπε προστίθεσι σχεδὸν πάντοτε, μάλιστα δὲ ἐν τῷ γράφειν, τὸ ἐπίθετον حضرتلري χαζρετλερὶ ἡ παρεσία των, τὸ ὁποῖον λέγεται ἐπὶ Θεῦ, βασιλέων καὶ ἄλλων ἐν ἀξιώμασιν ἀνδρῶν, π. χ. پادشاه حضرتلري بيوردنيلر μπαντισὰχ χαζρετλερὶ μπυϊερντυλὰρ τῦ βασιλέως ἡ παρεσία ἐπρόσαξε, δηλ. ὁ κραταιότατος βασιλεὺς ἐπρόσαξε, پاشا حضرتلري πασὰ χαζρετλερὶ ὁ ὑψηλότατος πασιᾶς, بك حضرتلري μπεῒ χαζρετλερὶ

ὁ γαληνότατος ἡγεμὼν, κτ. Καὶ τῦτο; τὸ νὰ λαλῶσι διὰ τῦ πληθυντικῦ ἀριθμῦ τρίτυ προσώπυ, συμβαίνει ϗ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα ἐπίθετα, ὅσα λέγονται περὶ μεγάλων ἀνδρῶν, π. χ. ايولر خوشلرميسز ἐϊλὲρ χοσλέρμισιζ ἔχετε καλῶς; ἀντὶ ايو خوشميسن ἐϊ χόσμυσυν ἔχεις καλῶς;

Ὁ βασιλεὺς τῶν Τύρκων, ὅτε λαλεῖ, ἢ προστάζει τι ἐγγράφως, μεταχειρίζεται σχεδὸν πάντοτε τὸ ἑνικὸν ά. πρόσωπον, οἷον بن كه μπὲν κὶ ἐγὼ, ὅσις... Σὺ δὲ, ὅτε λαλεῖς περὶ σεαυτῦ, ἐμπορεῖς νὰ μεταχειρισθῇς τὸ ἑνικὸν ἢ πληθυντικὸν ά. πρόσωπον, οἷον ἀντὶ τῦ بن μπὲν ἐγὼ ἐμπορεῖς νὰ εἴπῃς بز μπὶζ ἡμεῖς, πλὴν εὐγενικώτερον ἤθελες λέγῃ, ἐὰν μεταχειρίζησαι ἐπίθετα τινὰ περὶ σεαυτῦ κατὰ τὴν ἀξίαν τῦ πρὸς ὃν λαλεῖς, οἷον دوستكز ντοστυνὺζ ὁ φίλος συ, خير خواهكز χαϊρ χαχηνὺζ, ἢ دعاجيكز ντυαζηνὺζ ὁ καλοθελητής συ, ὁ ὑπὲρ σῦ πᾶν ὅ,τι ἀγαθὸν εὐχόμενος, بندهكز μπεντενὶζ ἢ قولكز κυλυνὺζ ὁ δῦλός σας, καὶ τὰ παρόμοια. Εἰς ταῦτα τίθεται, μάλιστα δὲ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς, ἀντὶ τῦ بن ἐγὼ τὸ بو μπῦ ὗτος, ὡς بو دوستكز μπῦ ντοστυνὺζ ὗτος ὁ φίλος συ ἀντὶ ἐγὼ ὁ φίλος συ, بو بندهكز μπῦ μπεντενὶζ ὗτος ὁ δῦλός σας, ἀντὶ ἐγὼ ὁ δῦλός σας κτ. Καὶ ὗτοι οἱ τρόποι τῦ λαλεῖν εἶναι πολλὰ ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Τύρκοις, δι' ὃ καὶ λέγυσι προσέτι, بنده خانه μπεντὲ χανὲ δῦλυ οἰκία, ἀντὶ τῦ بنم خانم μπενὶμ χανὲμ ἡ οἰκία μυ, καθὼς ἡμεῖς λέγομεν, ἡ οἰκία τῦ δύλυ της. Οἱ δὲ κληρικοὶ ϗ μοναχοὶ λέγυσι πολλάκις بو فقير μπῦ φακὴρ ὗτος ὁ πτωχὸς, ἀντὶ τῦ ἐγὼ, ϗ بو اكسكلو μπῦ ἐκσικλὶ ὗτος ὁ ἐνδεὴς, ἀντὶ τῦ ἐγὼ, καθὼς ἡ ἡμέτεροι μοναχοὶ λέγυσιν ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς κτ. Ἐν δὲ τῇ ἐξακολυθήσει τῆς πρὸς ἀνωτέρυς ἄνδρας ὁμιλίας λέγε συχνάκις سلطانم συλτανὴμ, افندم ἐφεντὶμ αὐθέντα μυ, ϗ τὰ παρόμοια. Πρὸς τύτοις, ἐπὶ βασιλέως ϗ ἄλλων μεγάλων ἀνδρῶν εἶναι ἐνίοτε ἐν χρήσει ϗ τὸ ἑνικὸν τρίτον πρόσωπον, ὡς سلطانمه معلومدر συλτανιμᾶ μαλὺμ-ντυρ, γνωστόν ἐστὶ τῷ αὐθέντῃ μυ, ἀντὶ καλῶς ἐξεύρετε, αὐθέντα μυ, پاشام صاغ اولسون πασὰμ σὰγ ὀλσὺν ζήτω ὁ πασιᾶς μυ, معلوم دولتلري اولا μαλὺμ ντεβλετλερὶ ὀλὰ γνωστὸν ἔσω τῇ ἐνδοξότητί των, κτ., περὶ τῶν ὁποίων πάντων εὑρήσεις πάμπολλα παραδείγματα ἐν τοῖς διαλόγοις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ τάξεως τῶν ὀκτὼ μερῶν τῦ λόγυ.

Οἱ Τῦρκοι, καθὼς ϗ πᾶν ἄλλο ἔθνος, ἔχυσιν ἰδιαιτέραν τινὰ τάξιν τῶν ὀκτὼ μερῶν τῦ λόγυ, πλὴν τὸ ὕφος αὐτῶν τῦ λόγυ εἶναι πολυπλοκώτερον παρὰ τὸ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, καὶ τόσον περιοδικὸν, ὥστε ἐνίοτε μία ὁλόκληρος περίοδος γεμίζει ὅλην τὴν σελίδα, ϗ μόνον ἐν τέλει

ντῦ, ἀδελφός σε ἀπέθανεν ὑπὸ φόβε, اوكسندن نطقي طوتلدي ὀκασιντὲν νὲτκϋ τυτυλντῦ ὑπὸ θυμῦ τῦ ἐπιάσθη ἡ λαλιά, ἡ φωνή, فغانلرندن طورلمز اولدي φιγάνλαριντὰν ντυρυλμάζ ὀλντῦ δὲν ἠμπόρεσε νὰ σαθῇ ἀπὸ ταῖς φωναῖς, κτ.

12. Τὴν αἰτιατικὴν συνεκδοχικὴν ἐκφράζεσιν οἱ Τῦρκοι διὰ τῆς προθέσεως ده ντᾶ, ντὲ ἐν, π. χ. كوزلكده اكا غالبدر γγϋζελικτὲ ὀνὰ γαλήμπ-τὴρ τὸν ὑπερβαίνει εἰς τὴν ὡραιότητα, δηλ. κατὰ τὴν ὡραιότητα, ὅπε ἀντὶ τῦ اكا غالبدر ὀνὰ γαλήμπ-τὴρ ἐμπορεῖς νὰ εἰπῇς καὶ اني كچر ἀνὶ γγετζὲρ τὸν διαβαίνει. Λέγεσιν ὅμως, اوچ پرمق اندن يوكسكدر ὕτζ παρμὰκ ὀνντὰν γιϋκσὲκ ντὶρ τριῶν δακτύλων εἶναι ἐκεῖνε ὑψηλότερος, ἢ κατὰ τρεῖς δακτύλες. Ἐπὶ δὲ τῶν μέτρων, ἐκφράζεσι τὴν αἰτιατικὴν δι' ἐπιθέτε ὀνομαστικῆς καὶ δοτικῆς τῦ μέτρε, οἷον ايكي اندازه اينلو چوقه ἰκὶ ἐνταζὲ ἐνλὶ τζοχᾶ πανὶ δύο πήχεις τὸ πλάτος, πανὶ δύο πηχῶν πλατύ, ἢ λέγεσιν ὅτω, اينلكي ايكي اندازه در ἐνλιῖ ἰκὶ ἐνταζὲ ντὶρ τὸ πλάτος τε εἶναι δύο πηχῶν, بو چوقهنك اوزونلغي ايكي ارشوندر μπῦ τζοχανὴν ὑζυνλυγῦ ἰκὶ ἀρσὶν ντὴρ, τύτε τῦ πανίε τὸ μῆκος εἶναι δύο πηχῶν, τῦτο τὸ πανὶ εἶναι δύο πηχῶν τὸ μῆκος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ϛ΄.

Περὶ τῦ τρόπε τῦ προσαγορεύειν.

Οἱ Τῦρκοι ἐν οἰκειακῇ ὁμιλίᾳ λαλῦσι πρὸς ἀλλήλες ὡς ἐπιτοπλεῖστον μὲ τὸ ἑνικὸν Β΄. πρόσωπον سن σὲν σύ, χωρὶς ἄλλης τινὸς προσθήκης· πλὴν ὅτε θέλει τις νὰ δείξῃ σέβας πρὸς τὸν ἄλλον, λαλεῖ μὲ τὸ πληθυντικὸν β΄. πρόσωπον τῶν πρωτοτύπων ἀντωνυμιῶν β΄. προσώπε, καὶ μὲ τὸ πληθυντικὸν β΄. πρόσωπον τῶν ῥημάτων, π. χ. ايومیسكز εἶ-μι-σινίζ καλῶς ἔχετε; نرهيه واردكز νέρεϋε βαρντηνὴζ πῦ ἐπήγετε; ὅπε προστίθεσι πολλάκις καὶ ἐπίθετα, οἷον عزتكز ἰζζετινὶζ ἡ ὑμετέρα δόξα, سعادتكز σεαντετινὶζ ἡ ὑμετέρα εὐτυχία, دولتكز ντεβλετινὶζ ἡ ὑμετέρα εὐδαιμονία, جنابكز τζεναμπηνὴζ ἡ αὐθεντεία σας, καθὼς ἡμεῖς λέγομεν, ἡ ὑμετέρα εὐγένεια, ἐνδοξότης, ἐκλαμπρότης, κτ. Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἕτερος τρόπος τῦ λαλεῖν πρὸς τὲς ἐν ὑπεροχῇ καὶ ἀξιώμασιν ἄνδρας διὰ τῦ πληθυντικῦ ἀριθμῦ τρίτε προσώπε, ὅπε προστίθεσι σχεδὸν πάντοτε, μάλιστα δὲ ἐν τῷ γράφειν, τὸ ἐπίθετον حضرتلري χαζρετλερὶ ἡ παρεσία των, τὸ ὁποῖον λέγεται ἐπὶ Θεῦ, βασιλέων καὶ ἄλλων ἐν ἀξιώμασιν ἀνδρῶν, π. χ. پادشاه حضرتلري بيوردیلر μπαντισὰχ χαζρετλερὶ μπυϊυρντυλὰρ τῦ βασιλέως ἡ παρεσία ἐπρόσταξε, δηλ. ὁ κραταιότατος βασιλεὺς ἐπρόσταξε, پاشا حضرتلري πασᾶ χαζρετλερὶ ὁ ὑψηλότατος πασιᾶς, بك حضرتلري μπεῖ χαζρετλερὶ

ὁ γαληνότατος ἡγεμὼν, κτ. Καὶ τοῦτο; τὸ νὰ λαλῶσι διὰ τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ τρίτου προσώπου, συμβαίνει καὶ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα ἐπίθετα, ὅσα λέγονται περὶ μεγάλων ἀνδρῶν, π. χ. ايولر خوشلرمیسنز εἶλὲρ χοσλέρμισιζ ἔχετε καλῶς; ἀντὶ ايو خوشمیسن εἶ χόσμυσυν ἔχεις καλῶς;

Ὁ βασιλεὺς τῶν Τούρκων, ὅτε λαλεῖ, ἢ προσάζει τι ἐγγράφως, μεταχειρίζεται σχεδὸν πάντοτε τὸ ἑνικὸν α. πρόσωπον, οἷον بن كه μπὲν κὶ ἐγὼ, ὅστις... Σὺ δὲ, ὅτε λαλεῖς περὶ σεαυτοῦ, ἐμπορεῖς νὰ μεταχειρισθῆς τὸ ἑνικὸν ἢ πληθυντικὸν α. πρόσωπον, οἷον ἀντὶ τοῦ بن μπὲν ἐγὼ ἐμπορεῖς νὰ εἴπῃς بز μπὶζ ἡμεῖς, πλὴν εὐγενικώτερον ἤθελες λέγῃ, ἐὰν μεταχειρίζησαι ἐπίθετα τινὰ περὶ σεαυτοῦ κατὰ τὴν ἀξίαν τοῦ πρὸς ὃν λαλεῖς, οἷον دوستكز ντοστουνοῦζ ὁ φίλος σου, خير خواهكز χαῒρ χαχινὶζ, ἢ دعاجيكز ντουαζηνὶζ ὁ καλοθελητής σου, ὁ ὑπὲρ σοῦ πᾶν ὅ,τι ἀγαθὸν εὐχόμενος, بندكز μπεντενὶζ ἢ قولكز κουλουνοῦζ ὁ δοῦλός σας, καὶ τὰ παρόμοια. Εἰς ταῦτα τίθεται, μάλιστα δὲ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς, ἀντὶ τοῦ بن ἐγὼ τὸ بو μποῦ οὗτος, ὡς بو دوستكز μποῦ ντοστουνοῦζ οὗτος ὁ φίλος σου ἀντὶ ἐγὼ ὁ φίλος σου, بو بندكز μποῦ μπεντενὶζ οὗτος ὁ δοῦλός σας, ἀντὶ ἐγὼ ὁ δοῦλός σας κτ. Καὶ οὗτοι οἱ τρόποι τοῦ λαλεῖν εἶναι πολλὰ ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Τούρκοις, διὸ καὶ λέγουσι. προσέτι, بنده خانه μπεντὲ χανὲ δούλου οἰκία, ἀντὶ τοῦ بنم خانم μπενὶμ χανὲμ ἡ οἰκία μου, καθὼς ἡμεῖς λέγομεν, ἡ οἰκία τοῦ δούλου της. Οἱ δὲ κληρικοὶ καὶ μοναχοὶ λέγουσι πολλάκις بو فقير μποῦ φακὴρ οὗτος ὁ πτωχὸς, ἀντὶ τοῦ ἐγὼ, καὶ بو اكسكلو μποῦ ἐκσικλὶ οὗτος ὁ ἐνδεὴς, ἀντὶ τοῦ ἐγὼ, καθὼς οἱ ἡμέτεροι μοναχοὶ λέγουσιν ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς κτ. Ἐν δὲ τῇ ἐξακολουθήσει τῆς πρὸς ἀνωτέρους ἄνδρας ὁμιλίας λέγε συχνάκις سلطانم σουλτανὶμ, افندم ἐφεντὶμ αὐθέντα μου, καὶ τὰ παρόμοια. Πρὸς τούτοις, ἐπὶ βασιλέως καὶ ἄλλων μεγάλων ἀνδρῶν εἶναι ἐνίοτε ἐν χρήσει καὶ τὸ ἑνικὸν τρίτον πρόσωπον, ὡς سلطانمه معلومدر σουλτανιμᾶ μαλούμ-ντηρ, γνωστὸν ἐστὶ τῷ αὐθέντῃ μου, ἀντὶ καλῶς ἐξεύρετε, αὐθέντα μου, پاشام صاغ اولسون πασιὰμ σὰγ ὀλσοὺν ζήτω ὁ πασιᾶς μου, معلوم دولتلري اولا μαλοὺμ ντεβλετλερὶ ὀλὰ γνωστὸν ἔσω τῇ ἐνδοξότητί των, κτ., περὶ τῶν ὁποίων πάντων εὑρήσεις πάμπολλα παραδείγματα ἐν τοῖς διαλόγοις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ τάξεως τῶν ὀκτὼ μερῶν τοῦ λόγου.

Οἱ Τοῦρκοι, καθὼς καὶ πᾶν ἄλλο ἔθνος, ἔχουσιν ἰδιαιτέραν τινὰ τάξιν τῶν ὀκτὼ μερῶν τοῦ λόγου, πλὴν τὸ ὕφος αὐτῶν τοῦ λόγου εἶναι πολυπλοκώτερον παρὰ τὸ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, καὶ τόσον περιοδικὸν, ὥστε ἐνίοτε μία ὁλόκληρος περίοδος γεμίζει ὅλην τὴν σελίδα, καὶ μόνον ἐν τέλει

ἀπαντᾷ τὸ ῥῆμα, ἀπὸ τῦ ὁποίυ ἐξήρτηνται ὅλα τὰ προηγέμενα, οἷα αἱ διάφοραι μετοχαὶ, τὰ προθετικὰ ἀπαρέμφατα, ϗ τὰ παρόμοια, ἐξ ὗ προκύπτει ὐκ ὀλίγη δυσκολία ἐν τῷ ἀναγινώσκειν τὰ Τυρκικὰ βιβλία, μάλιστα δὲ εἰς τὸν πρωτόπειρον ταύτης τῆς διαλέκτυ. Διὸ, ἐκρίναμεν ἀναγκαῖον ἐνταῦθα νὰ λαλήσωμεν ϗ περὶ τῆς τάξεως τῶν ὀκτὼ μερῶν τῦ λόγυ· ὅμως, ἐπειδὴ ἀδύνατον εἶναι σχεδὸν νὰ δοθῶσι κανόνες περὶ τύτυ, θέλομεν σημειώσει μόνον γενικωτέρυς τινὰς κανόνας· πολλὰ δὲ ἀνήκοντα εἰς τὴν τάξιν τῶν ὀκτὼ μερῶν τῦ λόγυ ἐῤῥέθησαν ἐν τῇ συντάξει, οἷον ἐν τῇ συμφωνίᾳ τῦ ἐπιθέτυ μετὰ τῦ ὐσιαστικῦ, ϗ τῦ ὐσιαστικῦ μετὰ ὐσιαστικῦ κτλ. διὸ ϗ ταῦτα ἀποσιωπῶνται ἐνταῦθα, ϗ ἐκθέττω τὺς ἀκολύθυς μόνον γενικὺς κανόνας.

1. Τὸ ῥῆμα βάλλεται πάντοτε ἐν τέλει τῆς περιόδυ, ϗ μόνον εἰς οἰκειακὴν ὁμιλίαν συμβαίνει ἐνίοτε νὰ βάλωμεν κατόπιν τῦ ῥήματος τὴν συντακτικὴν αὐτῦ, μάλιστα δὲ ὅτε εἶναι ὠρισμένη, οἷον اوردم اصلاجغي βυρντὺμ ἀσιλαδζαγὴ ἐκτύπησα τὸν ὐτιδανὸν, ويرّ بكا βὲρ μπανᾶ δὸς μοι, وار ال كتور اول كتابي βὰρ, ἂλ, γετὶρ ὂλ κιταμπὴ, πήγαινε, λάβε ϗ φέρε κεῖνο τὸ βιβλίον.

2. Η' ἀρχὴ τῆς περιόδυ γίνεται πάντοτε διὰ ὀνομαστικῆς, πλὴν εἰμὴ ὅταν ὑπάρχῃ κλητικὴ, ἢ σύνδεσμος, ἢ ἐπίῤῥημα, ἢ ἐρωτηματικόν τι μόριον, ὅπυ τότε, καθὼς ϗ εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς διαλέκτυς συμβαίνει, ταῦτα ἐπέχυσι τὴν πρώτην τάξιν τῆς φράσεως, π. χ. قنغيسني اغا اولدردي χάνγησινη ἀγὰ ὄλντὔρντὔ, τὸν τίνα ἐφόνευσεν ὁ αὐθέντης; Ο'μως ϗ ἐν διηγήσει εὑρίσκεται ἐνίοτε ἡ ὀνομαστικὴ μετ' ἄλλας λέξεις. Ἐὰν ἡ συντακτικὴ τῦ ῥήματος εἶναι δοτικὴ, ἐμπορεῖ ὁμοίως νὰ προταχθῇ τῆς ὀνομαστικῆς, οἷον سكا كيم ديدي σανὰ κὶμ ντεντὶ, τίς σοὶ εἶπεν;

3. Ε'ὰν τὸ ῥῆμα ἔχει δύο πτώσεις, τότε ἡ δοτικὴ προηγεῖται τῆς ἄλλης πτώσεως ὡς ἐπιτοπλεῖστον, οἷον اغام بكا بر ايوجه ات باغشلادي ἀγὰμ μπανὰ μπὶρ εἰὔζὲ ἂτ μπαγησ̈λαντὴ ὁ αὐθέντης μυ μοὶ ἐχάρισεν ἕνα πολλὰ καλὸν ἄλογον.

4. Τὰ ἐπιῤῥήματα τίθενται ὡς ἐπιτοπλεῖστον πρὸ τῦ ῥήματος, αἱ προθέσεις μετὰ τὰς συντακτικάς των, τὸ ἐπίθετον πρὸ τῦ ὐσιαστικῦ, ἡ γενικὴ κτητικὴ πρὸ τῦ ὀνόματος, ἀφ' ὗ ἤρτηται, τὰ χρονικὰ ἐπιῤῥήματα πρὸ τῆς συντακτικῆς τῦ ῥήματος, ἡ ὑπαρκτικὴ μετοχὴ μεταξὺ τῦ ὑποκειμένυ ϗ κατηγορυμένυ, ϗ ἐν γένει, ἡ λέξις πρέπει πάντοτε νὰ προηγῆται ἐκείνης, ἀφ' ἧς ἤρτηται, διὸ ϗ τὸ ῥῆμα, ἀφ' ὗ ἤρτηνται ὅλα τὰ λοιπὰ, κατέχει τὸν ἔσχατον τόπον τῦ λόγυ.

M' ὅλον ὅτι πολλάκις εἶναι ἐν χρήσει τὰ καταφατικὰ ἢ ἀρνητικὰ μόρια, ὡς اوت ἔββετ, بلي μπέλι, بس μπὲς, ναὶ, اويله در ὄϊλὲ ντὶρ ἔτζι εἶναι, يوق γιὸκ, دكل ντεῖλ,

γιὲ χαίϊε ὄχι, ὄχι ; κτ. ; ὅταν ἀποκρίνηταί τις εἰς τὸν ἐρωτῶντα, ὅμως συγκατανεύων ἀποκρίνεταί τις ἐπαναλαμβάνων τὸ ῥῆμα τοῦ ἐρωτῶντος, π. χ. كوردكمي γγϋεντῦν μϋ ἴδες : كوردم γγϋεντῦμ ἴδον, كورمدم γγϋεμεντιμ δὲν ἴδον, اوت كوردم ἔβετ γγϋεντῦμ ναὶ ἴδον.

Ἐ π ί λ ο γ ο ς.

Ἡ Τουρκικὴ διάλεκτος εἶναι πτωχοτάτη, διὸ ὃ ἢ δανείζεται ἀπὸ τὴν Ἀραβικὴν ἢ Περσικὴν ὄχι μόνον ὅσα δὲν ἔχει, ἀλλὰ ἢ πολλὰ τὰ ὁποῖα ἔχει, πρὸς καλλωπισμὸν τῆς γλώσσης, καὶ Α΄. ἐκ τῶν Περσικῶν ἢ Ἀραβικῶν εἶναι παρὰ τοῖς Τούρκοις, μάλιστα δὲ ἐν τῷ γράφειν, ὅλα τὰ ὀνόματα, ἁπλᾶ τε καὶ σύνθετα ; ἔτι δὲ αἱ μετοχαὶ ἢ τὰ ἐπιῤῥήματα εὔχρηστα, μὴ προφέροντες σχεδὸν ποτὲ ἐν ταῖς Ἀραβικαῖς λέξεσι τὸ ἐν τέλει τῆς λέξεως ἐννοούμενον φωνῆεν, π. χ. سلام σελαμοῦν εἰρήνη, ὑγεία, προφέρεται παρὰ Τούρκοις σελιὰμ χωρὶς τοῦ ληκτικοῦ φωνήεντος ου, πλὴν εἰμὴ ὅτε ἡ λέξις συντάσσεται γενικῇ κτητικῇ, διότι τότε προφέρεται, π. χ. عبد الله ἀμπντοῦλλὰχ, ἢ ὄχι ἄμπντ-λὰχ, κύριον ὄνομα, ὡς τὸ ἡμέτερον Χριστόδουλος.

Β΄. Σχεδὸν ὅλαι αἱ προθέσεις, μερικαὶ ἀντωνυμίαι, ἐπιῤῥήματα, ἢ σύνδεσμοι ἀμφοτέρων τῶν γλωσσῶν εἶναι ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Τούρκοις.

Γ΄. Τὰ πληθυντικὰ, Ἀραβικά τε ἢ Περσικὰ, ὀνόματα εἶναι ὁμοίως ἐν χρήσει, τὰ ὁποῖα ὅμως πολλάκις προσλαμβάνουσι ἢ τουρκικὴν κλίσιν.

Δ΄. Αἱ ἀραβικαὶ ἢ περσικαὶ προθέσεις προτάσσονται πάντοτε μόνον πρὸ ἀραβικῶν καὶ περσικῶν λέξεων, ὄχι δὲ ἢ Τουρκικῶν.

Ε΄. Ἐκ τῶν Περσικῶν τὸ ἀπαρέμφατον σπανίως εἶναι ἐν χρήσει, ἢ σχεδὸν μόνον ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς ἐπὶ ὀνομαστικῆς, ἀνθ᾽ οὗ συχνότερον ἀπαντῶσι τὰ εἰς ش ἰσ ῥηματικὰ ὀνόματα. Αἱ Περσικαὶ μετοχαὶ, τόσον αἱ ἐνεργητικαὶ εἰς ان ἂν ἢ نده ἐντὲ λήγουσαι, ἢ αἱ σύνθετοι, ὅσον ἢ αἱ παθητικαὶ, σχηματιζόμεναι ἀπὸ τοῦ ἀπαρεμφάτου τροπῇ τοῦ ن εἰς ه ε, ὡς زادن ζαντὲν γεννᾶσθαι, زاده ζαντὲ γεννηθεὶς, εἶναι συχνάκις ἐν χρήσει.

ϛ΄. Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ χρῆσις τῶν ἀραβικῶν ἀπαρεμφατικῶν ὀνομάτων εἶναι ὅτι μάλιστα συχνοτάτη ἔν τε τῇ Τουρκικῇ ἢ Περσικῇ διαλέκτῳ, εἰς τὰ ὁποῖα προσθέττοντες οἱ Τοῦρκοι βοηθητικόν τι ῥῆμα, ὡς ἴδομεν σελ. 39. ; συνθέττουσιν ἄπειρα σύνθετα ῥήματα.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς συντάξεως ἱκανά, τὰ δὲ λοιπὰ διδάξουσιν ἡ χρῆσις ἢ ἡ συχνὴ ἀνάγνωσις μᾶλλον, ἢ ἡ τέχνη ἢ οἱ κανόνες.

مجموعهٔ انواع مكالمات تركيه

ι. Συλλογὴ διαφόρων Τουρκικῶν διαλόγων.

اوّلكي مكالمه	Ἐββελκὶ μουκιαλεμέ.	Διάλεγος πρῶτος.
صباح وقتنده زيارت ايتمك ايچون	Σαμπὰχ βακτηντᾶ ζιαρὲτ ἐτμὲκ ἰτζίν.	Περὶ τοῦ ἐπισκεφθῆναι τινὰ ἐν καιρῷ ἰωθινῷ.
اغاك نرده در	Ἀγὰν νέρεντε ντίρ;	Ποῦ εἶναι ὁ αὐθέντης σου;
بونده در سلطانم	Μπουντὰ ντὶρ σουλτανήμ.	Ἐδῶ εἶναι, αὐθέντα μου.
دخي اويورمي	Νταχὰ οὐγιούρμου;	Κοιμᾶται ἀκόμη;
خير چلبيم اويانقدر	Χάϊρ τζελεμπίμ, ὀγιανὴκ-τηρ	Ὄχι αὐθέντα μου, εἶναι ἔξυπνος
قالقمشمي	Κάλκμήσμη;	Ἐσηκώθη;
يوق سلطانم دخي دوشكده در	Γιόκ, σουλτανήμ, νταχὰ ντουσεκτὲ ντίρ.	Ὄχι, αὐθέντα μου, ἀκόμη εἶναι εἰς τὸ κρεββάτι.
صباحكز خير اولا سلطانم	Σαμπαχηνὴζ χαΐρ ὀλᾶ, σουλτανήμ.	Καλὴ ἡμέρα, αὐθέντα μου.
خوش كلدك چلبيم	Χὸς γγελντήν, τζελεμπὶμ	Καλῶς ἤλθετε, αὐθέντα μου
دخي دوشكدهسكز	Νταχὰ ντουσεκτέ-σινιζ;	Ἀκόμα εἶσθε εἰς τὸ κρεββάτι;
دون كيجه كچ ياتدم	Ντοὺν γγιτζὲ γγέτζ γιαττὴμ	Χθὲς τὸ βράδυ ἐπλάγιασα ἀργά.
اخشام مائجهسندن صكره نه ايشلدكز	Ἀχσὰμ μανδζασηντὰν σονρᾶ, νὲ ἰσλεντινὶζ;	Μετὰ τὸ δεῖπνον τί ἐκάμετε;
سن كيتدككبي اوينمغه باشلدق	Σὲν γγιττὶν κιμπί, ὀϊναμαγᾶ μπασλαντήκ.	Εὐθὺς ὅταν ἀνεχώρησας, ἀρχίσαμεν νὰ παίξωμεν.
نه اصل اوين اويندكز	Νάσηλ ὀϊοὺν ὀϊναντηνήζ;	Τί παιγνίδι ἐπαίξατε;
كيميسي شطرنج كيميسي كاغد اول برلري داما اوينادیلر	Κιμισὶ σατρανδζ, κιμισὶ κιαγὴντ, ὀλ μπιρλερὶ νταμᾶ ὀϊναντηλάρ.	Ὁ μὲν τὸ ζατρίκιον, ὁ δὲ τὰ χαρτία, καὶ ἄλλοι τὴν ντάμαν.

كيم الدي اويني كيم غايب ايتدي
هر لوينده اون غروش الدم
نقدر زمان اوينديكز
بتون كيجه اويندق
بو قدر كيج قالقديغكه تعجب ايتمم
ساعت قاچده در
كونش طوغمشدر
كونش قالقمدن اول سو ويرديكم يرده بولنسم كرك ايدي
اللهه اصمرلدق
الله بله كجه لولسون

Κὶμ ἀλντὴ οΰνῦ, κὶμ γαΐμπ ἐττί;
Μπὶρ ʼοΐυντᾶ ὂν γρῦσ̈ ἀλντύμ.
Νέ-καντὰρ ζαμὰν ʼοΐναντινὴζ;
Μπῦτῦν γγιζὲ ʼοΐναντύκ.
Μπῦ καντὰρ γγέτζ καλκντυγνὰ τααζζῦμπ ἐτμέμ.
Σαχὰτ κατζυτᾶ ντήρ;
Γγῦνέσ̈ ντογμύσ̈ τυρ.
Γγῦνέσ̈ κάλκμανταν ἔββελ, σῦζ βέρτιμ γερντὲ μπῦλυνσὰμ γγερέϊντι.
Ἀʼλλαχᾶ ἰσμαρλαντύκ.
Ἀʼλλὰχ μπιλὲ γγιζὲ ὀλσῦν.

Πόσος ἐκέρδησε; καὶ πόσος ἔχασε;
Εἰς ἕνα παιγνίδι ἐκέρδησα δέκα γρόσσια.
Ἕως πότε ἐπαίξατε;
Ὅλην τὴν νύκτα ἐπαίξαμεν.
Δὲν θαυμάζω λοιπὸν, ὅτι ἐσηκώθητε τόσον ἀργά.
Τί ὥρα εἶναι;
Ὁ ἥλιος ἀνέτειλε.
Πρὶν ἡλίου ἀνατολῆς ἔπρεπε νὰ εὑρεθῶ εἰς τόπον τινὰ, ὅπου ἔδωκα τὸν λόγον μου.
Ἔχετε ὑγείαν.
Ὁ Θεὸς μεθ' ὑμῶν.

اكنجي مقاله

توركجه سويلمك اوزره

نه مثلو سكا كه بو قدر دل بلورسن
الله ويرسون سنده اوكرنسن
اكثري بلمك بك لازمدر
كرچك سويلرسن انك ايچون رجا ايدرز كه بزه توركجه اوكرتهسك
توركجهيي كامل بلورسن ديرلر
الله ويره اويله اوليدي
اينان كه بكا اويله ديديلر

Ἰκινδζὶ μυκαλεμέ.

Τῦρκτζε σοϊλεμὲκ ὑζρέ.

Νὲ μυτλῦ σανᾶ-κὶ, μπῦ καντὰρ ντιλλὲρ μπιλίρσιν.
Ἀʼλλὰχ βερσὶν, σὰν-ντὰ ὀγρενέσιν.
Ὀʼκλαρὶ μπιλμὲκ μπεκ λαζήμ-ντηρ.
Γγερτζὲκ σοϊλέρσιν, ὀνῦν ἰτζῦν ριζᾶ ἰντέριζ-κι μπιζὲ Τῦρκτζε ὀγρεντέσιν.
Τῦρκτζεΐ κιαμὶλ μπιλίρσιν ντερλέρ.
Ἀʼλλὰχ βερὲ, οΐλὲ ὀλάϊντη.
Ἰνάν-κι, μπανὰ οΐλὲ ντεντιλέρ.

Διάλογος δεύτερος.

Περὶ τοῦ τουρκιστὶ λαλεῖν.

Τί εὐτυχὴς σὺ, ὅσις ἐξεύρεις τόσας διαλέκτους.
Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ μάθῃς καὶ σύ.
Εἶναι πολλὰ ἀναγκαῖον νὰ τὰς ἐξεύρῃ τινάς.
Ἀληθινὰ λέγεις, διὸ καὶ παρακαλοῦμεν νὰ διδάξῃς καὶ ἡμᾶς τὴν Τουρκικὴν διάλεκτον.
Λέγουσιν, ὅτι ἐξεύρετε ἐντελῶς τὴν Τουρκικὴν διάλεκτον.
Ἄμποτε νὰ ἦτον ἔτζι.
Πίστευσον, ὅτι ἔτζι μοὶ εἶπαν.

بلكي ازبرلدن اوكرنديكم بر قاج سوزي بلمش اولم	Μπέλκι έζμπερντὲν όγρεντιύμ μπὶρ κάτζ σöζῢ μπιλμιὸ ὀλάμ.	Ἐνδέχεται νὰ ἐξεύρω μερικὰς λέξεις, τὰς ὁποίας ἔμαθον ἐκ τῆθος.
اولقدر سويلمكه يتشر	Ὀ-καντάρ σöϊλεμεϊὲ γετιšέρ.	Φθάνει τόσον διὰ νὰ ὁμιλῇ τινάς.
سويلدكلرمي اكلمزميسن	Σöϊλεντικλερινὶ ἀνλαμάζμησην;	Καταλαμβάνεις τί ὡμίλησα;
اكلرم انجق سويليهمم	Ἀνλάρημ, ἄνδζακ σöϊλεϊέμεμ.	Καταλαμβάνω, πλὴν δὲν ἠξεύρω νὰ ὁμιλήσω.
كيده كيده قولاي اوكرنرسن	Γγιντὲ γγιντὲ κολαΐ öγρενίρσιν.	Κατ' ὀλίγον ὀλίγον θέλεις μάθῃ εὔκολα.
توركجه ايو سويلمك ايچون صق صق سويلمك كرك	Τὒρκτζε ἰῢ σöϊλεμὲκ ἰτζὶν, σὴκ σὴκ σöϊλεμὲκ γγερέκ.	Διὰ νὰ ὁμιλήσῃ τινὰς καλὰ τούρκικα, πρέπει νὰ λαλῇ συχνά.
صق صق سويلمك ايچون بر از بلمك كرك	Σὴκ σὴκ σöϊλεμὲκ ἰτζὶν, μπὶρ ἂζ μπιλμὲκ γγερέκ.	Διὰ νὰ λαλῇ τινὰς συχνά, πρέπει νὰ ἰξεύρῃ ὀλίγον.
ايو فنا دايما سويله	Ἰῢ φενὰ, ντάϊμα σöϊλέ.	Καλὰ ἢ κακὰ, ὁμίλει πάντοτε.
يكلش سويلمكه قورقرم	Γιανλὴš σöϊλεμεϊὲ κορκάρημ.	Φοβοῦμαι, μήπως λαλήσω σφαλερά.
قورقمه توركجه سويلمك اولقدر كوچ دكل	Κόρκμα, τὒρκτζε σöϊλεμὲκ ὄ-καντάρ γγιουτζ ντεΐλ.	Μὴ φοβῆσαι τὸ νὰ ὁμιλήσῃ τινὰς τούρκικα, δὲν εἶναι τόσον δύσκολον.
يكلش سويلرسم بني مسخره ايدرلر	Γιανλὴš σöϊλέρσεμ, μπενὶ μασκαρᾶ ἰντερλέρ.	Ἐὰν ὁμιλήσω ἐσφαλμένως, θέλουν με περιγελάσει.
بلمزميسن كه يكلش سويلميجه ايو سويلمك اوكرنلمز	Μπιλμέζμισιν κὶ, γιανλὴš σöϊλέμεϊνδζε, ἰῢ σöϊλεμὲκ ὀγρενιλμέζ;	Δὲν ἐξεύρεις, ὅτι ὅστις δὲν ὁμιλεῖ τινὰς σφαλερὰ δὲν μανθάνει νὰ ὁμιλῇ καλά;
كرچكسن	Γγερτζὲκ-σιν.	Ἀληθινὰ λέγεις.

اوچنجي مكالمه	Οὒτζὒνζὒ μὒκιαλεμέ.	Διάλογος τρίτος.
يازمق اوزره	Γιαζμὰκ ὒζρέ.	Περὶ τῦ γράφειν.
كاغد ايله قلم ومركب وير بكا	Κιαγήντ-ἠλα καλεμὒ μὒρεκκὲπ βὲρ μπανά.	Δός μοι χαρτὶ, κονδύλι καὶ μελάνι.
اوطه‌يه كيرك استدكلركزي بولورسكز	Ὀνταΐα γγίρν, ἰστεντικλερὶ μπουλήρσινιζ.	Ἔμβητε εἰς τὸν ὀνδᾶν, καὶ θέλετε εὕρῃ τὰ ζητηθέντα.
قلم يوقدر	Καλὲμ γιόκτηρ.	Δὲν εἶναι κανένα κονδύλι.
دويدك ايچنده واردر	Ντηβιττὶν ἰτζιντὲ βάρ-ντηρ.	Εἰς τὸ Καλαμάρι εἶναι.
ايو دكلدر	Ἔϊ ντεϊλλέρ.	Δὲν εἶναι καλά.
اوشته سكا غيري قلم	Ἴστε σανᾶ γαΐρι καλέμ.	Ἰδὲ ἄλλο κονδύλι.
كسلمه‌مشدر	Κεσιλμεμίστηρ.	Δὲν εἶναι κομμένον.
قلمتراشك قني	Καλεμτρασὒν χάνη;	Πῦ εἶναι τὸ κονδυλομάχαιρόν σου;
قلم كسمكه بلورميسن	Καλὲμ κεσμεγὲ μπιλίρμισιν;	Ἐξεύρεις νὰ κόψῃς κονδύλι;
بكا كوره كسرم	Μπανᾶ γγιορὲ κεσέριμ.	Ἐγὼ κόπτω κατὰ τὸ χέριμυ.
بو قلم كم دكل	Μπῦ καλὲμ κὲμ ντεΐλ.	Τῦτο τὸ κονδύλι δὲν εἶναι ἀχαμνόν.
بن شو مكتوبي بتورنجه سن اول برلري بغله	Μπὲν σῦ μεκτυμπῦ μπιτιρίντζε, σὲν ὂλ μπιρλερὶ μπαγλᾶ.	Ἕως ὃ ἐγὼ τελειώσω ταύτην τὴν ἐπιστολὴν, κλεῖσαι σὺ τὰς ἄλλας.
نه اصل بالموني قوييم	Νάσηλ μπὰλ μυμὒ κοϊαΐμ;	Τί-βυλλοκέρι νὰ βάλω;
قنغيسندن استرسن	Χάγγησιντὰν ἰστέρσιν.	Ὅποιον θέλῃς.
اديكي يازدكمي	Ἀντηνὴ γιαζντήν-μη;	Ὑπέγραψας τὸ ὄνομά σου;
يازدم صانرم انجق تاريخني يازمدم كبي	Γιαζντὴμ σανιρὴμ, ἄνζακ ταριχινὴ γιάζμαντημ κιμπί.	Ὑπέγραψα, μοὶ φαίνεται, πλὴν δὲν ἔγραψα, καθὼς νομίζω, τὸν καιρὸν καὶ τὴν ἡμέραν.
ايك قچنجيسي در	Ἀϊὴν κάτζηντζησι ντήρ;	Ποία ἡμέρα τῦ μηνὸς εἶναι;
بو كون ايك اونبشيدر	Μπῦ γγιὸν ἀϊὴν ὂν μπεσὶ ντίρ.	Σήμερον εἶναι ἡ ί. τῦ μηνός.
ريك قني	Ῥὶγ χάνη;	Πῦ εἶναι ὁ ἄμμος;
ريكدانده واردر	Ῥιγντανντᾶ βάρ-ντηρ.	Ἐν τῷ ἀμμοδοχείῳ.

اوشته خدمتكارك	Γόστὲ χιζμετκιαρήν.	Γδὲ ὁ δοῦλός σου.
مكتوبلري منزل خانه‌يه كتور	Μεκτυμπλαρὴ μενζὶλ χανεὲ γγετὶρ.	Πήγαινε τὰ γράμματα εἰς τὴν πόσαν.

دوردنجي مكالمه	**Ντὸρτυνζῦ μυκιαλεμέ.**	**Διάλογος τέταρτος.**
دوست ايله دوست	*Ντὸς ἠλὰ ντός.*	*Φίλος μετὰ φίλου.*
صباحكز خير اولا چلبيم	Σαμπαχηνὴζ χαὶρ ὁλᾶ, τζελεμπίμ.	Καλὴ ἡμέρα, αὐθέντα μου.
خوش كلدك صفا كلدك سلطانم	Χὸς γγελντὴν, σεφᾶ γγελντὴν, σουλτανήμ.	Καλῶς ἤλθετε, καλῶς ὡρίσατε, αὐθέντα μου.
مزاج شريفكز نجه‌در	Μιζάδζὴ σερὶφινὴζ νίτζε ντίρ;	Πῶς ἔχετε τὴν ὑγείαν σας;
شكر يا سز نجه سكز	Σοῦκοὺρ, γιὰ σὶζ νίτζε σινίζ;	Χάρις τῷ Θεῷ, σεῖς δὲ πῶς ἔχετε;
چوقدن سني كورمدم	Τζιοκτὰν σενὶ γγιόρμεντιμ.	Πρὸ πολλοῦ δὲν σὲ εἶδον.
نرده ايدكز بو قدر زمان	Νέρεντε ἰντινὴζ μπου-καντὰρ ζαμάν;	Ποῦ εἴσασθον τόσον καιρόν;
نه سببدن بكا كلمدك	Νὲ σεμπεπτὲν μπανὰ γγέλμεντιν;	Διὰ ποίαν αἰτίαν δὲν ἦλθες εἰς ἐμένα;
سن بني اونتدك صاندم	Σὲν μπενὶ ουνουττούν, σαντήμ.	Ἐνόμισα, ὅτι μὲ ἐλησμόνησας;
معذور بيورك سلطانم اكر استدكم قدر حضرتلركزي سلاملغه كلمدم ايسه قباحت بنم دكل	Μαζοὺρ μπουγιουρούν, σουλτανὴμ ἔγιερ ἰστεντιγίμ καντὰρ χαζρετλερινίζι σελιαμλαγὰ γγέλμεντιμ-ισὲ, καμπαχὰτ μπενὴμ ντεϊλ.	Ζητῶ συγχώρησιν, αὐθέντα μου· ἐὰν, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μου δὲν ἦλθον νὰ ἀσπασθῶ τὴν εὐγένειαν σας, τοῦτο δὲν εἶναι ἐδικόν μου σφάλμα.
سزه استردم كلمكه انجق ايشم چوق اولدوغندن كلمدم	Σιζὲ ἰστέρντιμ γγελμεγιέ, ἀντζὰκ ἰσίμ τζιὸκ ὀλντουγουντὰν γγελέμεντιμ.	Ἐγὼ ἤθελον νὰ ἔλθω, ὅμως μὲ τὸ νὰ εἶχον πολλὴν δουλείαν, δὲν ἠμπόρεσα νὰ ἔλθω.
اولقدر ايشلرم وار ايدي كه سكا كلمدم	Ὁ-καντὰρ ἰσλερὶμ βάρ-ηντη κί, σανὰ γγελέμεντιμ.	Τόσας ὑπηρεσίας εἶχον, ὥστε δὲν ἠμπόρεσα νὰ ἔλθω.
مرامم وار ايدي	Μουραντὴμ βὰρ ηντή.	Σκοπὸν εἶχον.
نيت دوسته يتيشر	Νιὲτ ντοσὰ γετισίρ.	Εἰς τὸν φίλον ἀρκεῖ ἡ θέλησις.

سوزي صباح سليم كوردكده سوترم	Σιζι σάγ σελίμ γγιόρδιγιουμε σεβινίριμ.	Χαίρω βλέποντάς σε ὑγιῆ καὶ εὐεκτοῦντα.
قرنداشكزك خسته اولدوغني اشتدم	Καρντασηνη χαστε ντηκ ντεγι ισιττιμ.	Ὁ ἀδελφός σου εἶναι ἄῤῥωστος, ἤκουσα.
نجه در شمدي	Νιζε ντιρ σιμντι;	Πῶς εἶναι τώρα;
شكر الله ايجه در	Σουκιουρ αλλαχα ιγιζε ντιρ.	Χάρις τῷ Θεῷ εἶναι καλλίτερα.
آنكله او قدر بك حصلندم	Ονταν ότουρου πεκ χασαλαντύμ.	Πολὺ ἐπικράνθην δι' αὐτόν.
خستەلكي نه ايدي	Χασαλιγγή νέ-ντι;	Ποίαν ἀσθένειαν εἶχε;
استمه ايدي	Ισιτμά-ιντι.	Θέρμην.
اني استما نقدر زمان طوتدي	Ονού ισιτμά νέ-κανταρ ζαμάν τουττού;	Πόσον καιρὸν τὸν ἐκράτησεν ἡ θέρμη;
اوچ آي	Ουτζ άη.	Τρεῖς μῆνας.
استمەسي نه كي طوتيورمي	Ισιτμασή ντάχα τουτμά ίορμου;	Ἀκόμι τὸν κρατεῖ ἡ θέρμη;
بعضي كره	Μπάζη κερρέ.	Μερικαῖς φοραῖς.
الله صاغلغني ويرسون	Ἀλλάχ σαγλιγηνή βερσίν.	Ὁ Θεὸς νὰ τῷ δώσῃ τὴν ὑγείαν.
عمركز چوق اولسون سلطانم	Ουμουρουνούζ τζόκ ολσούν σουλτανύμ.	Σας εὔχομαι ζωὴν πολυχρόνιον.

بشنجي مكالمه	Μπεσινζή μουκιαλεμέ.	Διάλογος πέμπτος.
هوا اوزرينه	Χαβά ουζερινέ.	Περὶ τοῦ καιροῦ.
هوا نه اصلدر	Χαβά νάσηλ ντύρ;	Τί καιρὸς εἶναι;
هوا بوزقدر	Χαβά μποζούκ-ντυρ.	Κακὸς καιρὸς εἶναι.
هوا كوزلدر	Χαβά γγιουζέλ-ντιρ.	Εὔμορφος καιρὸς εἶναι.
هوا صوغق ميدر	Χαβά σούκ-μου-ντύρ;	Εἶναι ψυχρὸς ὁ καιρός;

هوا اسيجاقدر	Χαβὰ ἰσσιτζάκ-τηρ.	Εἶναι ζεςὸς καιρός.
يغمور يغيور كبي	Γιαγμούρ-γιαγάιορ κιμπί.	Φαίνεται, ὅτι μέλλει νὰ βρέξῃ
دكلده	Ντεγμεντί.	Δὲν φαίνεται.
روزگار فكشلدي	Ρυζγγιὰρ τεγγιοσιλντί.	Ὁ ἄνεμος ἄλλαξε.
بو كون يغمور يغمز	Μπῦ γγιὺν γιαγμῦρ γιαγμάζ	Σήμερον δὲν βρέχει.
كوك كورليور طولو يغيور	Γγιὸκ γγιὺρλέ ἰορ, ντολῦ γιαγάιορ	Βροντᾷ, χαλαζώνει.
شمشك اوينيور	Σιμσὲκ ὀϊνάιορ.	Ἀςράπτει.
بو كيجه طوكدنيمي	Μπῦ γγιζὲ ντονντού-μυ;	Ἐπάγωσε ταύτην τὴν νύκτα;
خير اما شمدي طوكيور	Χάϊρ, ἄμμα σίμντι ντονά ἰορ.	Ὄχι, πλὴν ἤδη παγόνει.
پوس واردر كبي	Πὺσ βάρ-ντηρ κιμπί.	Φαίνεται, ὅτι εἶναι συγνεφιασμένος ὁ καιρός.
اويله در	Οϊλὲ ντίρ.	Μάλιςα.

التنجي مكالمه	Ἀλτηντζὴ μυκιαλεμέ.	Διάλογος ἕκτος.
سير اوزره	Σεΐρ ὐζρέ.	Περὶ περιδιαβάσεως.
بره اوغلان	Μπρὲ ὀγλᾶν.	Ἐΐ παιδί!
لبيك سلطانم	Λεπεΐκ σουλτανήμ.	Ὁρίσατε, αὐθέντα μου.
وار علي چلبي يه دي كه بورايه كلسون	Βάρ, ἀλὴ τζελεμπιϊὲ ντί κι, μπύραϊα γγελσίν.	Ὕπαγε εἰς τὸν κύριον Ἀλῆν, ἢ εἰπέ τῳ νὰ ἔλθῃ ἐδῶ.
اوشته كليور	Ἰστὲ γγιελίορ.	Ἰδὲ ἔρχεται.
ايو كلدك چلبي اوغلي سكا يوللسم كرك ايدي	Ἐΰ γγελντὴν τζελεμπί, ὀγλανὴ σανὰ γιολλασὰμ γγερέκ-ιντι	Καλὰ ἦλθες, αὐθέντα μου, ἤθελον νὰ σείλω πρὸς σὲ τὸν δοῦλόν μου.
نيچون بر خدمتكزده لازمميم	Νίτζιν; μπὶρ χιζμετινιζντὲ λαζίμμι-ἰμ	Διατί; ἠμπορῶ νὰ σᾶς δουλεύσω εἰς τί;

خير انجق شو هوانك كوزللكنه بق	Χαϊρ, ἄνδζιακ σῦ χαβανὴν γγϋζελιγινὲ μπάκ.	Ὄχι, πλὴν κύτταξον εἰς τῦ καιρῦ ταύτην τὴν ὡραιότητα.
بويله هوانده اوده طورمق لايقميدر	Μπϋϊλὲ χαβαντᾶ ὀντὲ ντυρμὰκ λαϊὴκ-μη-ντηρ.	Εἰς τοιῦτον καιρὸν ἁρμόζει νὰ κάθηται τινὰς εἰς τὸ σπῆτι;
يا نه ييالم	Γιὰ νὲ γγιαπαλὴμ;	Καὶ τί νὰ κάμωμεν;
كل سيره كيدهلم	Γγὲλ, σεϊρὲ γγιντελίμ.	Ἔλα, νὰ ὑπάγωμεν εἰς περιδιάβασιν.
بو كون سيره كيدهمم ايشجكرم وار	Μπῦ γγϋν σεϊρὲ γγιντέμεμ, ἰσιτζιγιεριμ βάρ.	Σήμερον δὲν ἐμπορῶ νὰ ὑπάγω, ἐπειδὴ ἔχω δυλείαν.
ايشلرك اولقدر بجد دكلدر كه يارنه براقميهسن	Ἰσλερὶν ὁ.καντὰρ μπετζὶντ ντεῖλ-ντιρ κί, γιάρινα μπραάκμαγιασιν.	Αἱ ὑποθέσεις σε δὲν εἶναι τόσον ἀναγκαῖαι, ὥςε νὰ μὴ ἐμπορῆς νὰ τὰς ἀναβάλῃς εἰς αὔριον.
دنيا قدر ايشك اولسه بن بو كون سني قويويرمم	Ντϋνιὰ καντὰρ ἰσὶν ὀλσᾶ, μπὲν μπῦ γγϋν σενὶ κόϊβερμεμ.	Καὶ ἐὰν ἔχῃς ὅλυ τῦ κόσμυ τὰς ὑποθέσεις, ἐγὼ σήμερον δὲν σὲ ἀφίνω.
سبب طوتمه شو كوزل هوايي قاچرميهلم	Σεμπὲμπ τύτμα, σῦ γγϋζὲλ χαβαϊὴ κατζηρμαϊαλήμ.	Ἄφες τὰς προφάσεις, ἂς μὴ ἀφήσωμεν τοιῦτον εὔμορφον καιρὸν νὰ μᾶς φύγῃ.
بو كون ايدهجكني يارنده ايده بلورسن	Μπῦ γγϋν ἐντετζεϊνὶ γιάρην ντᾶ ἐντὲ μπιλίρσιν.	Αὐτὸ, ὁπῦ θέλεις νὰ κάμῃς σήμερον, ἐμπορεῖς κ' αὔριον νὰ τὸ κάμῃς.
خدمتكارمي قيق طوتمغه يوللمشم	Χιζμετκιαριμὶ καὴκ τυτμαγᾶ γγιολλαμήσιμ.	Ἔςειλα τὸν δῦλόν μυ διὰ νὰ πιάσῃ ἕνα καΐκι.
چونكه البتّه استرسن سكا يولداش اوليم	Τζϋνκι ἔλμπεττε ἰςέρσιν, σανᾶ γγιολντὰς ὀλαΐμ.	Ἐπειδὴ καὶ θέλεις ἐξάπαντος, θέλω σὲ συντροφεύσει.
قايغه يوللدغم خدمتكار نه پك كيجكدي	Καϊγᾶ γγιολλαντυγὺμ χιζμετκιὰρ νὲ πὲκ γγετζικτί.	Ὢ πόσον ἄργησεν ὁ δῦλος, τὸν ὁποῖον ἔςειλα διὰ τὸ καΐκι.
اوشته سكردرك كليور	Ἰςτὲ σεϊρντερὲκ γγελίϊορ.	Ἰδὲ ἔρχεται τρέχοντας.
قايق بولدكمي	Καΐκ μπυλντύν-μυ;	Εὗρηκες καΐκι;
اوت سلطانم بر پك ايوسني بولدم	Ἔβετ συλτανὴμ, μπὶρ πὲκ ἐϊσινὶ μπυλντύμ.	Μάλιςα, αὐθέντα, εὗρηκα ἕνα πολλὰ καλόν.

قچه طوتدك	Κατζιὰ τυττύν;	Πόσυ τὸ ἐμίσθωσας;
بر زلوتەيه طوتدم	Μπὶρ ζολοταϊᾶ τυττύμ.	Τὸ ἐσυμφώνησα μίαν ζολόταν
هر شي حاضر ايتدكمي	Χὲρ σέϊ χαζὴρ ἐττινμί;	Ἡτοίμασας ὅλα;
حاضر در سلطانم	Χαζὴρ ντὴρ, συλτανήμ.	Ἕτοιμα εἶναι, αὐθέντα μυ.
امدي انلري قايغه كوندر	Ἴμντι, ὀνλαρὴ καηγᾶ γγιὸντὲρ.	Λοιπὸν, πήγαινέ τα εἰς τὸ καΐκι.
تيز كيدەلم كه اسيجاغه قالميەلم	Τὲζ γγιντελὶμ κί, ἰσσιδζιαγᾶ κάλμαϊαλημ.	Ὑπάγωμεν ὀγλίγωρα, διὰ νὰ μὴ μείνωμεν εἰς τὸ καῦμα.
هايده كيدەلم چلبي قرداشكه اوغرايەلم	Χάϊντε γγιντελὶμ, τζελεμπὶ καρνταςηνᾶ ὀγραϊαλήμ.	Ἂς ὑπάγωμεν νὰ προϋπαντήσωμεν τὸν κύριον ἀδελφόν σου.
بولايكه انيده ايارديەدك	Μπυλάϊκι ὀνὺ ντᾶ ἀϊαρνταϊάϊντηκ.	Ἴσως πλανέσωμεν καὶ αὐτόν.
پك ايو سلطانم	Πὲκ ἒϊ, συλτανήμ.	Πολλὰ καλά, αὐθέντα μυ.
چوق اكلنمز يولمزك اوستنده در	Τζιὸκ ἐγλενμέζιζ, γιολυμυζὺν ὑςὺντὲ ντίρ.	Δὲν ἀργῦμεν πολὺ, διότι μᾶς εἶναι εἰς τὸν δρόμον.
صباحكز خير اولا سلطانم	Σαμπαχηνὴζ χαϊρ ὀλᾶ, συλτανήμ.	Καλὴ ἡμέρα, αὐθέντα.
خوش كلدكز اغالر هايده	Χὸς γγελντινὴζ ἀγαλάρ.	Καλῶς ἤλθετε, αὐθένται.
كل بلەمزجه	Χάϊντε, γγὲλ μπιλεμιζδζέ.	Ἄγε, ἔλα μαζί μας.
نرەجكه كيديورسكز	Νέρεδζιϊε γγιντέϊορσυνυζ;	Πῦ πηγαίνετε;
سيره كيدەلم	Σεϊρὲ γγιντελίμ.	Ὑπάγομεν εἰς περιδιάβασιν.
پك ايو سلطانم كيدەلم	Πὲκ ἒϊ, συλτανὴμ, γγιντελίμ.	Πολλὰ καλά, αὐθέντα μυ, ἂς ὑπάγωμεν.
كيرك اغالر	Γγίριν ἀγαλάρ.	Ἐμβῆτε, αὐθένταί μυ.
اوشته اورتەكويه كلدك	Ἰστὲ ὀρτὰ κιοϊὲ γγελντίκ.	Ἰδὺ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Ὀρτὰ κιοΐ.
بوراده اينەلم و باغچەيه كيدەلم	Μπύραντα ἰνελὶμ βὲ μπαχτζεϊὲ γγιντελίμ.	Ἂς καταβῶμεν ἐδῶ, καὶ ὑπάγωμεν εἰς τὸν κῆπον.
پك ايو اويله اولسون	Πὲκ ἒϊ, ὄϊλε ὀλσύν.	Πολλὰ καλᾶ, ἂς ἦναι ἔτζι.
بره اوغلان مانجەيي الده بلەمزجه كل	Μπρὲ ὀγλᾶν μανδζιαϊὴ ἀλ ντᾶ, μπιλεμιζδζὲ γγέλ.	Ἐϊ παιδὶ, πάρε τὸ φαγὶ, καὶ ἔλα μαζί μας.

اوشته باغچه‌يه كلدك	Ἴστε μπαχτζεγιὲ γγελντίκ.	Ἰδὲ ἤλθομεν εἰς τὸν κῆπον.
هي نه ديرسن بو يرجكز ايو دكلمي	Χέϊ, νὲ ντέρσιν; μπῦ γιὲρ-τζιγὲζ ἐϊ ντεϊλ-μι;	Ε῏, τί λέγεις; ὗτος ὁ τόπος δὲν εἶναι εὔμορφος;
اوتوره‌لم اغالر وبر لقمه شي ييه‌لم	Ὀτουραλὴμ ἀγαλάρ, βὲ μπὶρ λοκμὰ σεϊ γεϊελίμ.	Ἂς καθίσωμεν, αὐθένται, ἢ ἂς φάγωμεν ὀλίγον τι.
شرابي كتور	Σαραμπὴ γγετίρ.	Φέρε τὸ κρασί.
يك كوزل ير در	Πὲκ γγιουζὲλ γιέρ-ντιρ.	Πολλὰ εὔμορφος τόπος εἶναι.
وار بوستانجي‌يه سويله بزه برآز يمش كتورسون	Βάρ, μποσταντζιγιὰ σοϊλέ, μπιζὲ μπὶρ ἀζ γεμὶς γγιοτιούρσοῦν.	Ὕπαγε, εἰπὲ τῷ κηπουρῷ, διὰ νὰ μᾶς φέρῃ ὀλίγα πωρικά.
بن آكا اصمرلدم كيندي قوپرمغه	Μπὲν ἀγὰ ἰσμαρλαντὴμ, γγιτὶ κοπαρμαγᾶ.	Ἐγὼ τῷ παρήγγειλα, ἐπῆγε νὰ συνάξῃ.
اوشته كليور	Ἴστε γγελιγιόρ.	Ἰδοὺ ἔρχεται.
خوش كلدكز اغالر	Χὸς γγελντινὶζ ἀγαλάρ.	Καλῶς ἤλθετε, αὐθένται.
سزه طورفانده كرس كتوردم	Σιζὲ τουρφαντᾶ κιράς γγετιρντίμ.	Σᾶς ἤφερα πρωτοφανῆ κεράσια.
شمديجك قوپردم تازه درلر	Σίμντιτζικ κοπαρντὴμ, ταζέ-ντιρλερ.	Τώρα τὰ ἐσύναξα, εἶναι ταζέϊκα.
كوزل كرسدر	Γγιουζὲλ κιράσ ντίρ.	Εὔμορφα κεράσια εἶναι.
براز باغچه‌ده كزه‌لم صكره قيغه دونه‌رز	Μπὶρ ἀζ μπαχτζεντὲ γγεζελὶμ, σονρᾶ καγιγᾶ ντονέριζ.	Ἂς περιδιαβάσωμεν ὀλίγον εἰς τὸν κῆπον, καὶ ἔπειτα ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ καΐκι.
هايده كزنه‌رك كيده‌لم	Χάϊντε γγεζινερὲκ γγιντελίμ.	Ἄγε, ἂς ὑπάγωμεν περιδιαβάζοντες.
چك بوغازه طوغرو	Τζὲκ μποαζᾶ ντογροῦ.	Κωπηλάτει πρὸς τὸν Βόσπορον.
اوشته بيوكدره	Ἴστε μπουγιουκτερέ.	Ἰδοὺ τὸ Μπουγιουκτερέ.
اينه‌لم‌مي سيري پك كوزلدر	Ἰνελίμ-μι; σεϊρὶ πὲκ γγιουζέλ-ντιρ.	Νὰ καταιβῶμεν; ἡ περιδιάβασις ἐδῶ εἶναι πολλὰ εὐφρόσυνος.
بتون بوغازي قره دكزه‌دك كزه‌لم	Μπουτοὺν μποαζὴ καρᾶ ντενιζέντεκ γγεζελίμ.	Ἂς περιδιαβάσωμεν ὅλον τὸν Βόσπορον ἕως τῆς μαύρης θαλάσσης.

دونشده اناطولیه‌دن کچرز	Ντὸνὖσ̈τε ἀνατολυντᾶν γγετζέριζ.	Ἐν τῇ ἐπιστροφῇ ἂς διαβῶμεν διὰ τῆς Ἀνατολῆς (μικρᾶς ἀσίας).
اوشته اناطولیه کلدك	Γ'ὄστὲ ἀναντολιγιὰ γγελντίκ.	Ἰδοὺ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Ἀνατολήν.
شو چفتلکه کیره‌لم	Σ̈ὺ τζιφτλιγιὲ γγιρελίμ.	Ἂς ἔμβωμεν εἰς τοῦτο τὸ χωρίον.
شرابك وارمی دخی	Σαραμπὴ βάρμη νταχᾶ;	Ἔχεις ἀκόμη κρασί;
اوت سلطانم ایکی شیشه دخی وار	Ἐβέτ σουλτανὴμ, ἰκὶ σισὲ νταχᾶ βάρ.	Ναὶ, αὐθέντα μου, εἶναι ἀκόμη δύο λάγηνοι.
کیتمزدن اول ایچه‌لم	Γυτμεζντὲν ἔββελ ἰτζελίμ.	Πρὶν νὰ ἀναχωρήσωμεν ἂς πίωμεν.

یدنجی مکالمه — Γεντιντζὶ μουκιαλεμέ. — Διάλογος ἕβδομος.

خبر اوزره — Χαμπὲρ οὐζρέ. — Περὶ νέων.

نه خبر	Νὲ χαμπέρ;	Τί νέον;
بر خبرك یوقمی	Μπὶρ χαμπερὶν γιόκ-μου;	Δὲν ἐξεύρεις κανένα νέον;
هیچ بر شی اشتمدم	Χὴτζ μπὶρ σεῒ ἰσίτμεντιμ.	Δὲν ἤκουσα τίποτε.
نه دیرلر	Νὲ ντερλέρ;	Τί λέγουν;
بزم سفرمز وار در دیو اشتدکمی	Μπιζὶμ σεφεριμὶζ βάρ-ντηρ ντεῒ ἰσιττίν-μι;	Ἤκουσας, ὅτι ἔχομεν πόλεμον;
اشتمدم	Ἰσίτμεντιμ.	Δὲν ἤκουσα.
بعض دشمن اوزرینه سفر اولاجقدر دیدیلر	Μπάζη ντουσμὰν οὐζερινὲ σεφὲρ ὀλατζάκ-τηρ ντεντιλέρ.	Εἶπαν, ὅτι θέλει εἶναι πόλεμος ἐναντίον τινῶν ἐχθρῶν.
سفر اولاجقدر دیرلر ایدی انجق اصلی یوقدر	Σεφὲρ ὀλατζάκ-τηρ ντερλέρ-ιντι, ἄντζακ ἀσλὴ γιόκ.	Ἐλέγετο, ὅτι θέλει εἶναι πόλεμος, ὅμως δὲν εἶναι ἀληθινόν.
بارش اولاجق دیدیلر	Μπαρὴσ̈ ὀλατζὰκ ντεντιλέρ	Εἶπαν, ὅτι θέλει εἶναι εἰρήνη.
بارش اولاجغنه اناندکمی	Μπαρὴσ̈ ὀλατζαγὴν ἰναντήν-μη;	Πιστεύεις, ὅτι θέλει εἶναι εἰρήνη;
اویله صانرم	Ὄϊλὲ σανήρημ.	Ἔτζι νομίζω.

كاغدلر نه ديرلر	Κιαγιτλὰρ νὲ ντερλέρ;	Αἱ ἐφημερίδες τί λέγουν;
نه زمان قالقه جق عسكر	Νὲ ζαμὰν καλκατζὰκ ἀσκέρ;	Πότε θὰ κινήσει τὸ στράτευμα;
بللو دكل	Μπελλὶ ντεϊλ.	Δὲν εἶναι γνωστόν.
ديمزلرمي نره يه كيده جكنى	Ντιμεζλέρμι νέρεϊε γγιντετζέκ;	Δὲν λέγουν, ποῦ μέλλει νὰ ὑπάγῃ;
اليغورنه يه كيده جك	Ἀλιγορναϊὰ γγιντετζέκ.	Μέλλει νὰ ὑπάγῃ εἰς Λιβοῦρναν.
فلان اغانك اوتوري ديدكلري كرچكميدر	Φουλὰν ἀγαντὰν ὀτούρου ντεντικλερὶ γκιερτζέκ-μι-ντιρ;	Ἀληθινὰ εἶναι ὅσα εἶπαν περὶ τοῦ δεῖνος αὐθέντου;
نه ديرلر	Νὲ ντερλέρ;	Τί λέγουν;
اورلمش ديديلر	Βουρουλμούς ντεντιλέρ.	Ἐπληγώθη, εἶπαν.
يازق زيرا ايچك ايو ادمدر	Γιαζὴκ, ζίρα πὲκ εἰ ἀντάμντιρ.	Κρῖμα, διότι εἶναι πολλὰ καλὸς ἄνθρωπος.
كيم اوردي	Κὶμ βουρντού;	Ποῖος τὸν ἐπλήγωσε;
ايكي اصلجق	Ἰκὶ ἀσηλατζάκ.	Δύο κακότροποι.
سببي بلنمزمي	Σεμπέμπι μπιλινμέζ-μι;	Ἀγνοεῖται ἡ αἰτία;
بر سله اوردوغي ايچون ديديلر	Μπὶρ πιλλὲ βουρντουγοῦ ἰτζὶν ντεντιλέρ.	Διὰ ἓν δοθὲν ῥάπισμα, εἶπαν.
انانمم	Ἰναμμάμ.	Δὲν πιστεύω.
بنده انانمم	Μπὲν ντὰ ἰναμάμαμ.	Καὶ ἐγὼ δὲν ἐμπορῶ νὰ πιστεύσω.
كرچكي تيز طويلور	Γγιερτζεῖ τεζ ντουϊλούρ.	Ἡ ἀλήθεια θέλει φανερωθῆ εἰς ὀλίγον.

سكزنجي مكالمه — Σεκιζιντζὶ μουκιαλεμέ. — Διάλογος ὄγδοος.

ايكي دوست اراسنده — Ἰκὶ ντοὸς ἀρασηντᾶ. — Μεταξὺ δύο φίλων.

اغا سزي بر كمسه استيور	Ἀγᾶ σιζὶ μπὶρ κίμσε ἰστέϊορ.	Αὐθέντα, σᾶς ζητεῖ κάποιος.
سويله كلسون ايچرو	Σοϊλὲ γγελσὶν ἰτζερί.	Εἰπὲ νὰ ἔμβῃ.
صباحكز خير اولا	Σαμπαχηνὴζ χαΐρ ὀλᾶ.	Καλὴν ἡμέραν σᾶς εὔχομαι.
عاقبتكز خير اولا	Ἀκημπετηνὶζ χαΐρ ὀλᾶ.	Πολλὰ τὰ ἔτη σας.

اغايه بر اسكمله كتور	Ἀγαΐζ μπὶρ ἰσκεμλὲ γγετίρ.	Φέρε εἰς τὸν αὐθέντην ἕνα σκαμνί.
لازم دكل	Λαζίμ ντεὶλ.	Δὲν εἶναι ἀναγκαῖον.
معذور اوله بونده چوق اكلنهمم	Μαζὺρ ὀλᾶ, μπυντᾶ τζιὸκ ἐγλενέμεμ.	Συγχώρησον, ἐδῶ δὲν ἐμπορῶ νὰ διατρίψω πολύ.
شونده يقين بر دوستك زيارتنه كيتسم كرك	Σιυντᾶ γιακὶν μπὶρ ντοστὺν ζιαρετινὲ γγιτσὲμ γγερέκ.	Πρέπει νὰ ὑπάγω εἰς ἐπίσκεψιν ἐδῶ σιμὰ ἑνὸς φίλου.
نه پك اوتلرسن بر از اوتور بر طتلو مصاحبت ايدهلم	Νὲ πὲκ ἐβετλέρσιν, μπὶρ ἂζ ὀτὺρ, μπὶρ τατλὴ μυσαχεμπὲτ ἐντελίμ.	Ὦ πόσον βιάζεσαι, κάθησο ὀλίγον νὰ συλλαλήσωμεν.
نيجه سكز سلطانم	Νίζζε σινὶζ σουλτανίμ;	Πῶς εἶσθε, κύριέ μου;
ايو خوش سلطانم	Ἒῒ χὸσ σουλτανίμ.	Πολλὰ καλὰ, αὐθέντα μου.
خاطركزي صورمغه كلدم	Χατηρινιζὴ σορμαγᾶ γγελντίμ.	Ἦλθον διὰ νὰ ἐρωτήσω τὰ κατὰ σὲ ϗ τὴν πρός με διάθεσίν σου.
الله راضي اوله سلطانم	Ἀλλᾶχ ῥαζὴ ὀλᾶ, σουλτανίμ.	Ὁ Θεὸς εὐδοκήσαι (εὐχαριστῶ), αὐθέντα.
الله عمركزي چوق ايليه	Ἀλλᾶχ ὑμερυνυζὲ τζιὸκ εἰλεϊέ.	Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς πολυετῇ.
بر خبرك يوقمي	Μπὶρ χαμπερὶν γιόκ-μου;	Δὲν ἔχεις τι νέον;
هيچ يوقدر بلكي سزده يكي خبرلر واردر	Χὶτζ γιόκ-τυρ, μπέλκι σιζντὲ γενὶ χαμπερλὲρ βάρ-ντηρ.	Δὲν ἠξεύρω τίποτε νέον, ἴσως ὑσεῖς ἠξεύρετε κἀτένα.
فلان پاشا معزول اولمش ديديلر	Φυλᾶν πασᾶ μαζὺλ ὀλμὺσ ντεντιλέρ.	Λέγουσιν, ὅτι ὁ δεῖνα πασιᾶς καθῃρέθη.
دكلده زيرا وزيرك كوزنده در وعسكر الي سور	Ντεγμεντὲ, ζίρα βεζιρὶν γγϋζυντὲ ντὶρ, βὲ ἀσκὲρ ὀνὴ σεβέρ.	Μόλις πιθανὸν, διότι τιμᾶται ἀπὸ τὸν Βεζύρην, ϗ ἀγαπᾶται ἀπὸ τὸ στράτευμα.
بر پك ايو آدم عقللودر جومرد در	Μπὶρ πὲκ ἒῒ ἀντάμ-ντηρ, ἀκηλλὴ ντὴρ, τζιομέρτ-τίρ.	Εἶναι πολλὰ καλὸς ἄνθρωπος, φρόνιμος, ϗ φιλόδωρος.
كمسهيه ضرري طوقنمز وهپيسينك ايلكي استر	Κιμσεϊὲ ζαραρὴ ντοκυνμάζ, βὲ χεπισινὴν εἰλιϊὴ ἰσέρ.	Δὲν βλάπτει τινὰ, ϗ εὐεργετεῖ πάντα ἄνθρωπον.
فقيرلرك باباسيدر وصوچسزلرك قورتاريجيسيدر	Φακηρλαρὴν μπαμπασή-ντηρ, βὲ σουτζσουζλαρὴν κουρταρηζζησή-ντηρ.	Εἶναι τῶν πτωχῶν ὁ πατὴρ, ϗ τῶν ἀθῴων ὁ λυτρωτής.

آنك معزول اولدوغي چوق آدمه ضرر كتورر	Ὁνὸν μαζοὺλ ὀλτουγοὺ τζιόκ ἀνταμὰ ζαρὰρ γγετιρίρ.	Ἡ καθαίρεσις αὐτοῦ θέλει φέρει βλάβην εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους.
كرچكسن اغا اندك ايلكلرني چوق اشتدم	Γγερτζέκσεν ἀγὰ, ὀνὸν ἐϊλικλερινὶ τζιόκ ἰσιττίμ.	Ἀληθινὰ λέγεις, αὐθένταμου, πολὺ ἤκουσα τὰς καλωσύνας του.
دنيانك ايلكني سويليورلر	Ντουνιανὴν ἐϊλιινὶ σοϊλέγιορλαρ.	Τὰς πρὸς ὅλους καλωσύνας του διηγοῦνται καὶ τώρα.
يازق كه اويله آدم بختسز طالعسز اوله	Γιαζήκ-κι, ὄϊλὲ ἀντὰμ μπαχτσὴζ ταλησὴζ ὀλᾶ.	Κρῖμα, ὅτι τοιοῦτος ἄνθρωπος εἶναι ἀτυχὴς καὶ ἄμοιρος.
انجق كيمدر قپوده	Ἄνδζακ κὶμ ντὶρ καπουντᾶ;	Πλὴν, ποῖος εἶναι εἰς τὴν θύραν;
بر چوقدار در	Μπὶρ τζιοχαντὸρ ντήρ.	Ἕνας δοῦλος εἶναι.
بو وقتكز خير اولا اغالر	Μποῦ βακτινὴζ χαΐρ ὀλᾶ ἀγαλάρ.	Εὔχομαί σας, αὐθένται, ταύτην τὴν ὥραν αἰσίαν.
اغامك سزه سلامي وار شو مكتوبه نظر بيورك	Ἀγαμὴν σιζὲ σελαμὴν βάρ, σοῦ μεκτουμπᾶ ναζὲρ μπουγιούρουν.	Ὁ αὐθέντης μου σᾶς ἀσπάζεται, ὁρίσατε νὰ ἀναγνώσητε ταύτην τὴν ἐπιστολήν.
اغاكه بندن چوق سلام ايله ودي كه يارن ديدكي يرده بولنرم	Ἀγανᾶ μπεντὲν τζιὸκ σελιὰμ ἐϊλὲ, βὲ ντὶ κὶ, γιάριν ντεντιγὶ γερντὲ μπουλουνούρουμ.	Ἄσπασαι ἐξ ἐμοῦ τὸν αὐθέντην σου, καὶ εἰπὲ ὅτι αὔριον θέλω εὑρεθῆ εἰς τὸν ῥηθέντα τόπον.
بو مكتوبي كيم يوللدي سكا	Μποῦ μεκτουμποῦ κὶμ γιολλαντὴ σανά;	Τίς σοὶ ἔστειλε τοῦτο τὸ γράμμα;
احمدك قرداشي يوللدي بني اوه دعوت ايديور	Ἀχμεντὶν καρντασὴ γιολλαντὴ, μπενὶ ἀβᾶ ντάβετ ἐντέγιορ.	Τοῦ Ἀχμέτου ὁ ἀδελφὸς τὸ ἔστειλε, καὶ μὲ προσκαλεῖ εἰς τὸ κυνήγι.
بنده سزك ايله كلمكه پك ايسترم	Μπὲν ντᾶ σιζὶν ἰλὲ γγελμεγιὲ πὲκ ἰστέριμ.	Καὶ ἐγὼ ἐπιθυμῶ πολλὰ νὰ ἔλθω μαζί σας.
خوش كلدكز صفا كلدكز	Χὸς γγελντινὶζ, σεφᾶ γγελντινίζ.	Καλῶς νὰ ἔλθῃς καὶ νὰ ὁρίσῃς.
باري يارين بر ذوق ايدرز	Μπάρε γιάριν μπὶρ ζεὸκ ἐντέριζ.	Τοὐλάχιστον, αὔριον θέλομεν εὐφρανθῶμεν.
كيدهيم ايمدي هر شي حاضرليم	Γγιντεΐμ ἴμντι, χὲρ σεϊ χαζηρλαήμ.	Πηγαίνω λοιπὸν νὰ ἑτοιμάσω ὅλα.
پك ايو سلطانم الله بلكه اولسون	Πὲκ ἐϊ σουλτανήμ, ἀλλὰχ μπιλεντζὲ ὀλσοῦν.	Πολλὰ καλὰ, αὐθένταμου, ὁ θεὸς μεθ' ὑμῶν.

طقوزنجي مكالمه	Ντοκυζυνδζυ μυκιαλεμέ,	Διάλογος ἔνατος.
او اوزره	Αβ ὐζρέ.	Περὶ κυνηγίυ.
نجه دخي بو ساعتده دوشكده سكز	Νίδζε, νταχᾶ μπῦ σαχαττᾶ ντϋσεκτέ-σινιζ;	Πῶς, ταύτη τῇ ὥρᾳ ἀκόμι εἶσθε εἰς τὸ κρεββάτι;
پوه نه كوزل اوجي ايمشسن سن	Πὸχ, νὲ γγϋζελ ἀβδζὴ ἠμήσ-σιν σέν.	Ὠ! τί καλὸς κυνηγὸς εἶσαι;
معذور بيورك آخشام كچ ياتدم	Μαζὺρ μπυϊὑρυν, ἀχσὰμ γγὲτζ γιαττήμ.	Συγχώρησου, ἐπλάγιασα ψὲς ἀργά.
صباح نمازنده قالقمش كرك ايدك	Σαμπὰχ ναμαζυντᾶ καλκμὴσ γγερέ ι-ντίν.	Ἔπρεπε νὰ εἶσαι συκωμένος τὸ πρωΐ.
چوق اولديمي سز كلهلي	Τζιὸκ ὀλντύ-μυ σὶζ γγελελί;	Πρὸ πολλῦ ἦλθες;
چوقدن سني بكلرز	Τζιοκτὰν σενὶ μπεκλέριζ.	Σὲ προσμένομεν πρὸ πολλῦ.
تيز قلق	Τὲζ κάλκ.	Ὀγλήγωρα σηκώσυ.
هوا كوزلميدر	Χαβὰ γγϋζέλ-μι-ντιρ;	Εἶναι καλὸς ὁ καιρός;
هوا بوزقميدر	Χαβὰ μποζύκ-μυ ντυρ;	Εἶναι ἀχαμνὸς ὁ καιρός;
هوا بللو دكل	Χαβὰ μπελλὶ ντεῖλ.	Δὲν εἶναι γνωςὸν τί καιρὸς θέλει εἶναι.
الله ويره يغمييدي	Ἀλλὰχ βερὲ γιάγμαϊαῖντη.	Ἄμποτε νὰ μὴ βρέξῃ.
دكلده كه يغه	Ντεγμεντὲ κὶ γιαϊά.	Δὲν πιςεύω νὰ βρέξῃ.
روزكار يوقدر	Ρ̓υζγγιὰρ γιόκ-τυρ.	Ἄνεμος δὲν εἶναι.
هر شي حاضرمي	Χὲρ σεΐ χαζήρ-μη;	Ἔτοιμα εἶναι ὅλα;
هايده كيدهلم	Χάϊντε γγιντελίμ.	Ἄγε ὑπάγωμεν.
توفنكلري خدمتكارلره ويرك كتورسونلر	Τϋφενκλερὶ χιζμετκιαρλαρᾶ βέριν γγετιρσινλέρ.	Δότε τὰ τυφέκια εἰς τὺς δύλυς νὰ τὰ φέρυν.
باروتي اونتميكز	Μπαρυτῦ υνϋτμαϊνιζ.	Μὴ λησμονεῖτε τὸ μπαρῦτι.
نقدر قورشون الديكز	Νέ-καντὰρ κυρσῦν ἀλντηνὴζ;	Πόσα βόλια ἠγοράσατε;
لازم اوله جق قدر واردر	Λαζὴμ ὀλαδζὰκ καντὰρ βάρ-ντηρ.	Εἶναι ὅσα χρειάζονται.
تازيلري بكا ويرك طوتايم	Ταζηλαρὴ μπανὰ βέριν, τυ-ταϊήμ.	Δὸς εἰς ἐμὲ τὺς κυνηγετικὺς σκύλυς νὰ κρατήσω.

[illegible] ايله	Χὲρ μπιρινὲ γερ[illegible]	[illegible] τὸν τόπον τυ
[illegible] استدوکی [illegible] السون	[illegible] γερ[illegible]	Α῎ς [illegible] καθεῖς [illegible], τόπον [illegible]
اوزاقه [illegible] لوشته بو [illegible]	Οὔζαγᾶ γγίτ[illegible] [illegible] ὀρμαντᾶ ἂβ τέ[illegible]	Μὴ [illegible] μακράν. Ἴδὲ τὸ [illegible] δάσος, εἶναι πολλὰ γεμάτο ἀπὸ κυνῆγι.
[illegible] بولشوز [illegible] شکارلوي بز	Μπὶρ ἄζ σταν μπ[illegible] [illegible]	Μετ' ὀλίγον ἀναμωμόμεθα, ἢ τρώγομεν τὰ πιαθέντα κυνήγια.
طوغرو سویلمم [illegible] بویله بر او [illegible] ایدم	[illegible] [illegible], [illegible] ὑμποϊλὲ μπὶρ ἀβέτ μεμισ-ιντιμ	Να εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, πρὸ πολλῦ δὲν ἔκαμα τοιῦτο κυνῆγι.
چلبي قرداشك نه کوزل توفنك اتردي	Τζελεμπὶ καρντασὴν νὲ γγυζὲλ τϋφενκ ἀτάρντη.	Ὁ κὺρ ἀδελφός σου ἐτράβυσε τυφέκι πολλὰ καλά.
[illegible] اورر ایدي	Χέμαν [illegible] ρὺρ-ουτυ.	Παρευθὺς ἐκτυπεῖ τὸν τόπον, ὅπου ἐσήμαδευε.
[illegible]	[illegible]	Μετ[illegible]
[illegible] سورالم	Χάϊδε [illegible] μπὶρ [illegible]	Α῎ς ὑπάγωμεν νὰ εὕρωμεν.

Ὀνουντζῦ μϋκιαλεμέ. / Διάλογος δέκατος.

اونجي مکالمه آغا ایله خدمتکار	Ἀγα ἰλε χιζμετκιάρ.	Ὁ αὐθέντης κ' ὁ δοῦλος.
برمهو اوغلان [illegible] بوغلدي	Μπρὲ χῦ ὀγλάν, τζιαγκρᾶ τζιαγκρά [illegible] μπογουλντυ.	Εἶ παιδί, ὁ λαιμός μ' ἐπόνησε φωνάζοντας.
لبيك سلطانم	[illegible] συλτάνιμ.	Ὁρίζετε, αὐθέντα μου.
[illegible] قلبغمي [illegible] پاپوچلرمي [illegible]	Μπὶρ ἀτέσ̈ ἔϊλὲ, καλπαγημὴ βέρ, τζιοχαμὴ σίλκ, παπουτζλαρημὴ σίλ.	Α῎ναψε φωτίαν, δός μοι τὸ καλπάκι μου, τίναξε τὸ φόρεμά μου, πάστρευσε τὰ παπούτζιά μου,
[illegible] اوطه روزکار لنسون	Πενζερελερὶ ἄτζ κὶ ὀντᾶ ρυζγγιαρλανσήν.	Α῎νοιξαι τὰ παράθυρα, διὰ νὰ ἀεριασθῇ ὁ ὀντᾶς.
باشن اوستنه سلطانم	Μπασ̈ ϋσϋνὲ συλτανίμ.	Μετὰ χαρᾶς, αὐθέντα μου.

تيز ايله امدي	Τεζ ἐιλὲ ἤμντι.	Κάμε λοιπὸν γλήγορα.
بو شيلري بن سكا ديمدين ايتمك كرك ايدك	Μπου σεϊλερὶ μπὲν σαγκὰ ντὶμε-ντεν ἐτμὲκ γγερέ-ἰτιν.	Αὐτὰ τὰ πράγματα ἔπρεπε νὰ τὰ κάμῃς χωρὶς νὰ σοὶ εἰπῶ.
دوشكي قالدر	Ντὸσεϊ καλντὶρ.	Σήκωσαι τὸ στρῶμα.
اوطه يي سپور	Ὀδαϊὴ σὶπὲρ.	Σκέπισαι τὴν ὀντάν.
بر صو كتور الي يبقيم	Μπὶρ σου γγετὶρ ἐλιμὶ γιαϊκαύμ.	Φέρε νερὸν νὰ πλύνω τὰ χέρια μου.
يوزيشكري بكا وير	Γιουζ πεσκιρὶ μπανὰ βὲρ.	Δός μοι τὸ χειρομάκτρον.
بو كون اوده يمم دوستك بريسي بني اويله مانجەسنه دعوت ايتدي اكر بر شي لازم ايسه سزه الك و ييك	Μπου γγουν ὀντὰ γιεμὲμ, ντοσουν μπιρισὶ μπενὶ ὀϊλὲ μαντζαῖνα ντανὲτ ἐττὶ, ἐγὲρ μπὶρ σεϊ λαζὶμ-ησα σιζε ἀλὶνου γιὲν.	Σήμερον δὲν τρώγω εἰς τὸ σπῆτι· ἕνας φίλος μ' ἐκάλεσεν εἰς τὸ γεῦμα. Κἂν σοὶ εἶναί τι ἀναγκαῖον, πάρε ἢ φάγε.
شمديلك بلەجه كل دعوت ايتدكلري يره دك	Σιμντιλὶκ μπιλεμὲζε γγὲλ ντα-ἐτ ἐττικλερὶ γιερὲ ντεκ.	Κατὰ τὸ παρὸν ἔλα μαζί μου ἕως εἰς τὸν τόπον, ὅπου μ' ἐκάλεσαν.
اندن صكره اوه دوك هر شيي يرلو يرنجه قو اوطەلري تمزله بلكم دوستك بريسي كلە	Ὀντὰν σονρὰ ἐβὲ ντὸν, χὲρ σεϊ γιερλὶ γιερὰ ζὲ κό, ὀνταλαρὶ τεμιζλὲ, μπέλκιμ ντοσουν μπιρισὶ γγελέ.	Ἔπειτα γύρισε εἰς τὸ σπῆτι, βάλε καθὲ τι εἰς τὸν ἁρμόδιον τόπον, πάστρευσαι τὰς ὀντάδες, ἴσως ἔλθῃ κανένας φίλος.
باش اوستنه سلطانم	Μπὰς ουστουνὲ σουλτανήμ.	Μετὰ χαρᾶς, αὐθέντα μου.

اون برنجي مكالمه	Ὀν μπιρινζὶ μουκιαλεμεῖ.	Διάλογος ια.
بر كمسه ني سؤال ايتمك اوزره	Μπὶρ κιμσεϊ σουᾶλ ἐτμὲκ ουζρέ.	Περὶ τοῦ ἐρωτᾷν περί τινος.
كيم ايدي اول چلبي كه سنكله دمين لاقردي ايدر ايدي	Κὶμ ἰντὶ ὀλ τζελεμπὶ κὶ, σενὶν ἰλὲ ντεμὶν λακηρντὴ ἐντέρ-ἰντι;	Ποῖος ἦτον ἐκεῖνος ὁ κύριος, ὅσις ἐλάλει μαζί σου πρὸ ὀλίγου;
رومدر	Οὐρὲμ ντὺρ.	Γραικός.
رومه كوره توركجه يك ايو سويلر	Οὐρουμὰ γγιορὲ τουρκτζὲ πὲκ ἐϊ σοϊλέρ.	Ὅσον διὰ Γραικός, ὁμιλεῖ πολλὰ καλὰ τούρκικα.
توركجه يي چوق مسلمانلردن ايو بلور	Τουρκτζεϊ τζιὸκ μουσουλμανλὰρ-ντὰν ἐϊ μπιλίρ.	Αὐτὸς ἐξεύρει Τούρκικα καλλίτερον ἢ παρὰ πολλοὺς Τούρκους

ظاهر چوقدن بو ولايتلرده كزر	Ζαχὶρ, τζοχτὰν μπȣ̃ βιλαγετ-λερντὲ γγεζέρ.	Φαίνεται, πρὸ πολλȣ̃ διατρίβει εἰς τȣ́τȣς τȣ̀ς τόπȣς.
بش ييلدن برو بونده در	Μπὲς γιλντὰν μπερὶ μπȣντᾶ ντήρ.	Ἀπὸ πέντε χρόνȣς εἶναι ἐδώ.
بر يلها ايو آدمه بكزر	Μπὶρ πὲκ ἐϊ ἀνταμὰ μπενζέρ.	Φαίνεται πολλὰ καλὸς ἄνθρωπος.
آنك ايله كوروشمكه پك حظ ايدرم	Ὀνȣ̀ν ἰλᾶ γγιορȣσμεγὲ πὲκ χὰζζ ἐντέριμ.	Πολλὰ ἐπιθυμῶ νὰ συναναστραφῶ μετ' αὐτȣ̃.
سني انك ايله بولشدررم	Σενὴ ὀνȣ̀ν ἰλᾶ μπȣλȣστȣρȣ́ρȣμ.	Θέλω κάμει νὰ τὸν ἀνταμώσῃς.
نرده اوترر	Νέρεντε ὀτȣρȣ́ρ;	Πȣ̃ κατοικεῖ;
بونده يقين اوترر	Μπȣντᾶ γιακὴν ὀτȣρȣ́ρ.	Ἐδῶ σιμὰ κατοικεῖ.
نه زمان انى سلاملغه كيدرز	Νὲ ζαμὰν ὀνὶ σελιαμλαγᾶ γγιντέριζ;	Πότε πηγαίνομεν διὰ νὰ τὸν ἀσπασθῶμεν;
نه زمان بيوررسن	Νὲ ζαμὰν μπȣϊȣρȣ́ρσαν.	Ὅταν προστάξῃς.
ايشك اولمدوغي زمان كيدرز	Ἰσὶν ὀλμαντȣγȣ ζαμὰν γγιντέριζ.	Ὅταν δὲν ἔχῃς δȣλείαν, πηγαίνομεν.
يارن صباح كيدهلم	Γιαρὶν σαμπὰχ γγιντελίμ.	Ἂς ὑπάγωμεν αὔριον πρωΐ.
پك ايو سلطانم	Πὲκ ἐϊ σȣλτανήμ.	Πολλὰ καλὰ, αὐθέντα μȣ.

اون ايكنجي مكالمه	Ὂν ἰκινδζὶ μȣκιαλεμέ.	Διάλογος ιβʹ.
كينمك اوزره	Γγιϊνμὲκ ȣ̈ζρέ.	Περὶ τȣ̃ ἐνδύεσθαι.
برهو بركسه وارمي	Μπρὲ χȣ̃, μπὶρ κίμσε βάρμη;	Εἰ, εἶναι κανένας ἐδώ;
لبيك سلطانم	Λέπμπε σȣλτανήμ.	Τί ὁρίζετε, αὐθέντα μȣ;
تيز اتشي يق ودني كيدير	Τὲζ ἀτεσὶ γιακὰ βὲ μπενὶ γγιϊντίρ.	Ὀγλήγωρα, ἄναψε φωτίαν, καὶ ἔνδυσόν με.
كوملكمي بكا وير	Γγιὸμλεγιμὴ μπανᾶ βέρ.	Δός μοι τὸ ὑποκάμισόν μȣ.
اسيجاق دكل اكر استرسكز اسيدهيم	Ἰσσιτζὰκ ντεγὶλ, ἔγερ ἰστὲρ σενὶζ, ἰσσιντελίμ.	Δὲν εἶναι ζεστόν. Ἐὰν θέλητε, θέλω τὸ ζεστάνῃ.
يوق يوق ايودر	Γιὸκ γιὸκ, ἐϊ ντίρ.	Ὄχι ὄχι, καλὰ εἶναι.
چوراپلرمي كتور	Τζιοραπλαρημὴ γγετίρ.	Φέρε τὰ παπȣ́τζιά μȣ.
قوندورهلرم قاني	Κοντȣραλαρὴμ χάνη;	Πȣ̃ εἶναι τὰ παντόφλιά μȣ;

[illegible] سلطانم	Γ[illegible] συλτανήμ.	Ἰδ[illegible] αὐθέντα μου.
يكيچري اصمرلش ايدم كچي	Γενισιρὶ ισμαρλαμίσι [illegible]	Μοὶ φαίνεται, ὅτι παρήγγειλα τἄλλα νέα [illegible]
اوت سلطانم انجق دخي بتورمشلر	Ε̕ββετ συλτανήμ, ἄνζιακ ντα-χὴ μπιτιρμεμίσ λερ.	Ναὶ αὐθέντα μου, πλὴν δὲν ἐ-τελείωσαν ἀκόμη.
بو كون كيت بقسك بتورمشلرمي	Μπ[illegible] γγϋν γκιτ, μπάκαρσην μπιτιρμίσ λερ-μι;	Πήγαινε σήμερον νὰ ἰδῇς, ἂν ἐ-τελείωσαν;
كوركي يا پمغه ويرمش ايدم كتورهيلرمي بقهيم	Κϋρκιμι φασημαγά βερμίσ ιντιμ· γγετιρ[illegible]μι; μπα-καϊήμ.	Ἔδωκα τὴν γοῦνάν μου νὰ κάμουν τὴν φόδραν, νὰ ἰδῶ.
ايو كيدر نه ديرسن	Ε̕ϊ κιοστίρ, νὲ ντέρσιν;	Καλὰ εἶναι, τί λέγεις;
پك كوزلدر سلطانم هم سكا پك ياقشر	Πὲκ γγϋζὲλ ντίρ, συλτανήμ, χὲμ σανὰ πὲκ γιακισύρ.	Πολλὰ εὔμορφα εἶναι, αὐθέντα μου, καὶ σοῦ πρέπει πολλά καλά.
قاني قلپغم	Χάνη καλπαγήμ;	Ποῦ εἶναι τὸ καλπάκι μου;
چماشرجي يي كورسك ديكه چماشريمي كتورسن	Τζαμασιργίζι γγϋρσεν, ντὲ κὶ τζαμασϋρημὶ γγετιρσίν.	Ἐὰν ἰδῇς τὴν πλύστραν, εἰπὲ νὰ μοῦ φέρῃ τὰ πλυσικά μου.
باش اوستنه سلطانم	Μπάσ ϋσϋνέ, συλτανήμ.	Μετὰ χαρᾶς, αὐθέντα μου.
قنغي اسپابكي كيرسن بو كون	Χάνγη ἰσπαμπήνη γγιϋέρσιν μπϋ γγϋν;	Τί φόρεμα ἐνδύεις σήμερον;
دون كيديكمي	Ντϋν γγιϋντυμί.	Ἐκεῖνο, ὅπου ἔνδυσα χθές.
دون درزييه كيتدكمي	Ντϋν τερζιϊὲ γγιττίν-μι;	Ἐπῆγες χθὲς εἰς τὸν ῥάπτην;
اوت سلطانم بو كون اوتوري سوز ويردي	Ε̕ββετ συλτανήμ, μπϋ γγϋν ντὲν ὀτϋρϋ σὸζ βερντί.	Ναὶ, αὐθέντα μου, διὰ σήμερον ἀπέχεθη.
قپويي چاليورلر بق كيمدر	Κάπυϊϋ τζαλαϊορλαρ, μπὰκ κίμ ντίρ.	Κτυποῦν εἰς τὴν θύραν, κύτταξαι ποῖος εἶναι.
درزيدر سلطانم	Τερζὶ ντίρ, συλτανήμ.	Ὁ ῥάπτης εἶναι, αὐθέντα μου.
كلسون ايچرو	Γγελσὴν ἰτζερί.	Ἂς ἔμβῃ [illegible]
صفا كلدك اوسته درزي اسپابمي كتوردكمي	Σεφᾶ γγελντὶν ὑστᾶ τερζὶ, ἰσπαμπημὴ γγετιρντίν-μι;	Καλῶς ἦλθες, κὺρ ῥάπτα, μοῦ ἔφερες τὰ φορέματά μου;
اوت سلطانم كتوردم	Ε̕ββετ συλτανήμ, γγετιρντίμ.	Ναὶ αὐθέντα μου, τὸ ἔφερα.
بن سني بكلرديم	Μπὲν σενὶ μπεκλέρντιμ.	Ἐγὼ σὲ ἐπροσμένον.

اوسته قو بقلم ايوميدر	Οὐσϋμὲ κό, μπακαλὴμ εἴ-μι-ντιρ.	Δοκιμασαίτο μοι, διὰ νὰ ἰδῶ, ἂν εἶναι καλόν.
ان شا الله خوشنود اولورسك	Ἴν σαλλὰχ χοσ̈νὲντ ὀλϋρσιν.	Ἐλπίζω νὰ εὐχαριστηθῇς.
بكا قصه كورينور	Μπανᾶ κησσᾶ γγὄρϋνύρ.	Ἐμοὶ μοὶ φαίνεται κοντόν.
يكلري اينلي دكلمي	Γενλερὶ ἐνλὶ ντεὶλ-μι;	Τὰ μανίκια δὲν εἶναι πολλὰ πλατέα;
خير سلطانم پك ايودر	Χάϊρ συλτανὴμ, πὲκ εἴ ντίρ.	Ὄχι, αὐθέντα-μυ, πολλὰ καλὰ εἶναι.
شمدي بويله كيرلر	Ξίμντι μπὄϊλὲ γγιϊρλέρ.	Κατὰ τὸ παρὸν ἔτζι φορῦν.
پك طاريجه نه ايلملي	Πὲκ νταρὴ-ντᾶ νέ-ϊλεμελί;	Καὶ τί χρησιμεύει πάλιν τόσον στενά;
خرجلرينه سوزك وارمي	Χαρτζλαρηνᾶ σὄζϋν βάρμη;	Τί λέγεις περὶ τῆς παρασκευῆς μυ;
بوه نه كوزلدر	Πὸχ, νὲ γγϋζὲλ ντίρ;	Ὦ, τί εὔμορφος!
شريدك ارشيني قاچه الدك	Σιριντὶν ἀρσ̈ηνὴ κατζᾶ ἀλντήν;	Πόσυ ἠγόρασας τὸ σιρίτι τὴν πῆχυν;
اوجز بر غروشه الدم	Οὐτζὺζ, μπὶρ γρυσᾶ ἀλντήμ.	Ἐφθηνά, τὸ ἠγόρασα ἓν γρόσσι.
حسابڭي كورده يارين كل اقچه‌كي ال	Χισαμπηνὴ γγὂρ ντᾶ, γιάρην γγὲλ, ἀχτζενὶ ἄλ.	Κάμε τὸν λογαριασμόν συ, καὶ αὔριον ἔλα καὶ λάβε τὰ ἄσπρα συ.

* ~~~~~~~~~~ *

اون اوچنجي مكالمه	**Ὀν ϋτζϋνδζϋ μϋκιαλεμέ.**	**Διάλογος ιγ΄.**
قهوه التي ايتمك اوزره	*Καχβὲ ἀλτὴ ἐτμὲκ ϋζρέ.*	*Περὶ τῦ προγεύεσθαι.*
قهوه التيه حاضر بر شيك يوقمي	Καχβὲ ἀλτηϊὰ χαζὴρ μπὶρ σ̈εΐν γιόκ-μυ;	Δὲν ἔχεις τι διὰ πρόγευμα;
نه استرسكز سلطانم	Νὲ ἰσέρσινιζ, συλτανήμ;	Τί θέλετε, αὐθέντα μυ;
قوزي اتي يوقميدر	Κυζῦ ἐτὶ γιόκ-μυ-ντυρ;	Δὲν ἔχετε ἀρνίσιον κρέας;
يوقدر سلطانم انجق سجوق ايله اوفق بورك واردر	Γιόκ-τυρ, συλτανήμ, ἄνδζιακ συδζὺκ ὑλὲ ὑφὰκ μπὄρὲκ βάρ ντιρ.	Ὄχι, αὐθέντα, ὅμως εἶναι λυκάνικα καὶ λεπτὰ πλακούντια.

پك ايو وار شراب چك و صوتغه قو	Πὲκ ἑΐ βὰρ, σ̈αρὰμπ τζεκοῦ σουτμαγᾶ κό.	Πολλὰ καλά· πήγαινε, ἔκβαλε κρασὶ, ϗ βάλε το νὰ κρυώσῃ.
دوستك بري كلوب بنم ايله قهوه التي ايدهجك	Ντοσοῦν μπιρὶ γγελὶμπ, μπενὶμ ἰλὲ καχβὲ ἀλτὴ ἐντεδζέκ.	Εἷς τῶν φίλων πρέπει νὰ ἔλθῃ, ϗ νὰ προγευθῇ μαζί μου.
چلبيم مجلسه كلدك	Τζελεμπὶμ, μεχελλεσιντὲ γγελντίν.	Αὐθέντα μου ἐν καιρῷ ἦλθες.
هر شيء حاضر ايتدريوردم	Χὲρ σέι χάζὴρ ἰττυρίϊερντυμ.	Ἐγὼ ἠτοίμαζον κάθε πρᾶγμα.
تيز سفره يي قورك	Τὲζ σοφραὴ κουρουν.	Ὀγλήγωρα, βάλετε τὴν τράπεζαν.
تبسيلري چتاللري قشقلري بچاقلري كتور	Τεψιλερὶ, τζιαταλλαρὴ, κασ̈ουκλαρὴ, μπιτζιακλαρὴ γγετίρ.	Φέρε τὰ ταλλήρια, τὰ πηρούνια, τὰ χουλιάρια ϗ τὰ μαχαίρια.
تكلفسز اولك سلطانم	Τεκλιφσίζ ὄλουν, σουλτανὶμ.	Χωρὶς τζερεμόνιας, αὐθέντα μου.
شو اوفق بوركلردن دخي اسپجاق ايكن ييكز	Σ̈οῦ ουφὰκ μπ̈ορεκλερντὲν, νταχὰ ἰσσιδζὰκ ἰκὲν, γέϊενιζ.	Φάγετε ἀπὸ ταῦτα τὰ λεπτὰ πλακούντια, ἐν ὅσῳ εἶναι ζεστά.
پك ايو درلر انجق بز از زياده بشمش	Πὲκ ἑΐ ντιρλὲρ, ἄνδζακ μπὶρ ἀζ ζιϊαντὲ πισ̈μίσ̈.	Πολλὰ καλὰ εἶναι, ὅμως ἐψήθησαν πάρα πολύ.
بقه لم شراب ايوميدر	Μπακαλὴμ, σ̈αρὰπ ἑΐ μι-ντιρ;	Ἴδωμεν, ἐὰν τὸ κρασὶ εἶναι καλὸν
وير ايچه يم	Βὲρ ἰτζεΐμ.	Δός μοι νὰ πίω.
عشقكزه سلطانم	Ἠσ̈κινιζὲ σουλτανήμ.	Εἰς ὑγείαν σας, αὐθέντα μου.
عافيتلر اولسون چلبيم	Ἀφιετλὲρ ὀλσοὺν, τζελεμπίμ.	Μὲ ταῖς ὑγείαις σου.
نه اصل شرابدر بو	Νάσηλ σ̈αράμπ-τηρ μπου;	Τί κρασὶ εἶναι τοῦτο;
شمدي بقرسن طولدر اغايه	Σ̈ίμντι μπακάρσην, ντολντυρ ἀγαϊά.	Εὐθὺς θέλεις ἰδῆ, κέρασαι εἰς τὸν κύριον.
طور بر پاره ييم	Ντοὺρ μπὶρ παρὲ γεΐμ.	Πρόσμενε νὰ φάγω κομμάτι.
سجوقلري كتور اغايه بر تبسي وير	Σουδζουκλερὶ γγετὶρ, ἀγαϊὰ μπὶρ τεψὶ βέρ.	Φέρε τὰ λουλάνικα, δὸς εἰς τὸν κύριον ἕνα ταλῆρι.
شو سجوقلردن يه	Σ̈οῦ σουδζουκλερντὲν γέ.	Φάγε ἀπὸ ταῦτα τὰ λουκάνικα.
شمدي طولدر ايچه يم	Σ̈ίμντι ντολντὺρ, ἰτζεΐμ,	Τώρα κέρασον νὰ πίω,
عشقكه اغام	Ἰσ̈κινὲ ἀγάμ.	Εἰς ὑγείαν σας, αὐθέντα μου.
عافيتلر اولا سلطانم	Ἀφιετλὲρ ὀλᾶ, σουλτανήμ.	Εὐχαριστῶ, κύριε.
نه ديرسن ايوميدر	Νὲ ντέρσιν, ἑΐ μι-ντιρ;	Τί λέγεις, εἶναι καλόν;
پك ايودر	Πὲκ ἑΐ ντίρ.	Πολλὰ καλόν.

چلبي قرنداشكز اوتهكون بوندن ايچدي و پك بكندي	Τζελεμπὶ καρντασηνὶζ ὄτε γγῦν μπωντὰν ἰτζτὶ, βὲ πὲκ μπεγεντί.	Ὁ κύριος ἀδελφός σου προχθὲς ἔπιεν ἀπὸ τοῦτο, καὶ τοῦ ἤρεσε κατὰ πολλά.
صغر ديلني ديلرسكز كتوريم	Σηγὴρ ντιλινὶ ντιλέρσενιζ, γγετιρεΐμ.	Ἐὰν ἀγαπᾶτε, νὰ σᾶς φέρω τὴν βοϊδόγλωσσαν.
كتور چلبي اندن بر لقمه ييسون	Γγετὶρ, τζελεμπὶ ὀνταν μπὶρ λοκμᾶ γεϊσίν.	Φέρε ζὰ νὰ φάγῃ ἀπ' αὐτὸ ὀλίγον τι ὁ κύριος.
بو ديلي بكنمدكز ظاهر	Μπȣ̃ ντιλὶ μπεϊένμεντινιζ ζαχέρ.	Αὐτὴ ἡ γλῶσσα δὲν σᾶς ἀρέσει κατὰ τὰ φαινόμενα.
خير سلطانم يدم	Χάϊρ σουλτανήμ, γεντίμ.	Ὄχι, αὐθέντα μου, ἔφαγον.
طولدر بر صحي ايچهلم	Ντολντὺρ, μπὶρ ντακχὰ ἰτζελίμ.	Κέρασον νὰ πίωμεν ἀκόμη ἕνα ποτῆρι.
بن شمدي ايچدم	Μπὲν σίμντι ἰτζτίμ.	Ἐγὼ τώρα ἔπιον.
بر شي يميورسن	Μπὶρ σεῒ γέμεϊορσουν.	Δὲν τρώγεις τίποτε.
اولقدر يدمكه شمديكه اويله ماجهسني ييه بلم	Ὁ καντὰρ γεντὶμ κὶ, ντεϊμεντὲ κὶ, δἰλλε μανζασηνᾶ γεϊὲ μπιλέμ.	Ἔφαγον τόσον, ὥστε μόλις θέλω δυνηθῆ νὰ γευματίσω.
لطيفه ايدرسكز، هيچ بر شي يمديكز	Λατιφὲ ἐντέρσινιζ, χὶτζ μπὶρ σεῒ γεμέντινιζ.	Ἀστεΐζεσθε, σεῖς δὲν ἐφάγετε τίποτε.
كرچك سزه لايق بر شي يوغيدي	Γγερτζέκ, σιζε λαγὴκ μπὶρ σεῒ γιόγ ουτου.	Ἀληθινά, δὲν ἦτο τι ἄξιον εἰς ὑσᾶς.
خير افندم هر شي زيادهسيله بكندم	Χάϊρ, ἐφεντίμ, χὲρ σεῒ ζιγιαντεσὶ ἰλε μπεϊέντιμ.	Συγχωρήσατε, αὐθέντα μου, ὅλα μοὶ ἤρεσαν καθ᾽ ὑπερβολήν.
نرهجكه	Νέρεδζεϊ;	Διὰ ποῦ;
نه پك اوتلرسن بر از صحي اوتورك يالوارم سزه	Νὲ πὲκ ἐβετλέρσιν; μπὶρ ἂζ ντακχὰ ὀτούρουν, γιαλβαρήρημ σιζέ.	Τί βιάζεται τόσον; κάθησο ἀκόμη ὀλίγον, σᾶς παρακαλῶ.
قرنداشم بني يقين بر باغچهده بكليور	Καρντασήμ μπενὶ γγιακὴν μπὶρ μπαχτζεντὲ μπεκλέϊορ.	Ὁ ἀδελφός μου μὲ προσμένει ἐδῶ σιμὰ εἰς ἕνα κῆπον.
طور برابر كيدرز	Ντούρ, μπεραμπὲρ γγιντέριζ.	Πρόσμειναι, πηγαίνομεν μαζί.

اون دوردنجي مكالمه	Ὀν ντöρντüνǯü μüκιαλεμέ.	Διάλογος ιδ'.
بر شي صاتون المق اوزره	Μπὶρ σεΐ σατὴν ἀλμὰκ ΰζρέ.	Περὶ τȣ ἀγοράσαι τι.
نه استرسن اغام نه ارارسن	Νὲ ἰσέρσιν, ἀγάμ, νὲ ἀράρσιν;	Τί θέλεις, κύριέ μȣ, τί ζητεῖς;
بر كوزل وايو چوقه استرم	Μπὶρ γγüζέλϋ ἐῒ τζιοχὰ ἰσέριμ.	Θέλω ἓν εὔμορφον ϗ καλὸν ῥȣχον.
بيور ايچرو استانبولك اك ايو چوقه لري بونده بولنور	Μπυϋρ ἰτζερὶ, ἰσαμπολȣν ἓν ἐῒ τζιοχαλαρὴ μπȣντᾶ μπȣλȣνȣρ.	Ὁρίσατε μέσα, τὰ κάλλιςα ῥȣχα τῆς Κωνςαντινȣπόλεως ἐδῶ εὑρίσκονται.
اك ايوسني چقار	Ἐν ἐϊσινὶ τζηκάρ.	Ἔβγαλε τὸ κάλλιςον.
اوشته سكا بر ايو چوقه	Ἰςτὲ σανᾶ μπὶρ ἐῒ τζιοχᾶ.	Ἰδȣ σοι ἕνα καλὸν ῥȣχον.
ايودرانجق رنكني بكنمدم	Ἐῒ ντὶρ, ἄνδζιακ ῥενγγινὶ μπεϊένμεντιμ.	Καλὸν εἶναι, ὅμως τὸ χρῶμα δὲν μοὶ ἀρέζει.
اوشته دخي اچق	Ἰςτὲ νταχὰ ἀτζήκ.	Ἰδȣ ἄλλο ἀνοικτότερον.
بو رنكي بكندم اما چوقه سي يوفقه در	Μπȣ ῥενγγὶ μπεϊένντιμ, ἄμμα τζιοχασὴ γιȣφκᾶ ντήρ.	Τὸ χρῶμα μοὶ ἀρέζει μὲν, ὅμως τὸ ῥȣχον εἶναι λεπτόν.
بو چوقه يه ده بقك اغا غيري يرده بوندن ايوسني بوله مزسن	Μπȣ τζιοχαϊὰ ντᾶ μπάκιν ἀγά, κάϊρι γερντὲ μπȣντὰν ἐϊσινὶ μπȣλάμαζσιν.	Κυττάξετε ϗ τȣτο τὸ ῥȣχον· δὲν θέλεις δυνηθῇ νὰ εὕρῃς ἄλλο καλλίτερον παρὰ τȣτο.
ارشينن قچه ويررسن	Ἀρσηνὴν κατζᾶ βερίρσιν;	Πόσȣ δίδεις τὴν πῆχυν;
اولوب اولاجغني سويله يم مي ارشيني اوچ بچوق غروشه اولور	Ὀλȣπ ὀλαδζαγηνὴ σöϊλεΐμ-μι; ἀρσηνὴ ϋτζ μπȣτζιὰκ γρȣσᾶ ὀλȣρ.	Νὰ σᾶς εἰπῶ ἐκεῖνο ὁπȣ πρέπει νὰ εἶναι; ἡ πῆχυς κοςίζει $3\frac{1}{2}$ γρόσσια.
چوقجه استيورسن كبي	Τζιοκτζιὰ ἰσέϊορσυν κιμπί.	Μοὶ φαίνεται, ζητεῖς πάρα πολύ.
اوجوز سويلدم سزه	Οὐδζȣζ σöϊλεντὶμ σιζέ.	Ἐξ ἐναντίας ἐζήτησα ἐφθηνά.
صوك لاقردي سويله	Σὸν λακηρντὴ σöϊλέ.	Εἰπὲ τὸν τελευταῖον λόγον.
بهاسني سويلدم	Παχασηνὴ σöϊλεντίμ.	Ἐγὼ σᾶς εἶπα τὴν τιμήν.
بهاليدر اوچ غروش ويره يم	Παχαλὴ ντὴρ, ϋτζ γρȣσ βερεΐμ.	Ἀκριβὸν εἶναι· σᾶς δίδω τρία γρόσσια.
بر اقچه اكسك اولمز	Μπὶρ ἀκτζὲ ἐκσὶκ ὀλμάζ.	Οὔτε ὀβολὸν παρακάτω εἶναι δυνατόν.

بنده سنك استدككي ويرمم	Μπὲν ντὰ σενὶν ἰστεντιγὶ βερμέμ.	Καὶ ἐγὼ δὲν δίδω ὅ,τι σὺ ἐζήτησας.
اكسكه ويرممم	Ε᾿κσιγὲ βερέμεμ.	Παρακάτω δὲν ἐμπορῶ νὰ τὸ δώσω.
ده شوندن ايكي ارشين كس	Ντὲ, σϋνντᾶν ἰκὶ ἀρσὶν κές.	Α῎γε, κόψον ἀπ᾿ αὐτὸ δύο πήχεις.
سكا يمين ايدرم كه سنك ايله بر فائدهم يوقدر	Σανὰ γεμὶν ἐντέριμ κὶ, σενὶν ἰλὲ μπὶρ φαϊντὰμ γιόκ-τυρ.	Σοὶ ὀμνύω, ὅτι ἀπὸ σένα δὲν ἔχω κἀνένα κέρδος.
قصورمي وير	Κυσυρυμῦ βέρ.	Δός μοι τὸ ἐλλεῖπον.
بو التوني دكشتر	Μπῦ ἀλτυνὶ ντεγίστίρ.	Α῎λλαξε τοῦτο τὸ φλωρί.
نيچون	Νίτζιν;	Διατί;
الچق در	Α᾿λτζάκ-τυρ.	Εἶναι ἀχαμνόν.
اوشته بر غيريسي	Ι᾿στὲ μπὶρ καΐρισι.	Ι᾿δοὺ ἄλλο.

اون بشنجي مكالمه	Ο᾿ν μπεσὶντζὶ μυκιαλεμέ.	Διάλογος ιε.
يوله كيتمك اوزره	Γιολᾶ γγιτμὲκ ὔζρέ.	Περὶ τοῦ ὁδοιπορεῖν.
بوندن ادرنهيهدك قاچ ميل واردر	Μπυνντᾶν ἐντιρνεγέντεκ κάτζ μὶλ βάρ-ντυρ;	Πόσα μίλια εἶναι ἀπ᾿ ἐδῶ ἕως εἰς τὴν Α᾿δριανούπολιν;
سكز ميل وار	Σεκὶζ μὶλ βάρ.	Ο᾿κτὼ μίλια.
بو كون ادرنهيه كيره بلورمييز	Μπῦ γγϋν ἐντιρνεγὲ γγιρὲ μπιλίρ-μι-ιζ;	Ε᾿μποροῦμεν νὰ φθάσωμεν σήμερον εἰς τὴν Α᾿δριανούπολιν;
كچدر دخي اركندر اويله زمانيدر يتشرسكز	Γγὲτζ ντίρ, νταχὰ ἐρκὲν ντίρ, ὄϊλὲ ζαμανὴ ντὶρ, γετισίρ σινιζ.	Εἶναι ἀργά, ὀγλήγωρα εἶναι ἀκόμη εἶναι μεσημέρι, φθάνετε.
يوللري كوزلميدر	Γιολλαρὴ γγϋζὲλ-μι-ντιρ;	Καλοὶ εἶναι οἱ δρόμοι;
پك اويله ده كوزل دكل صولر وار كچهجك	Πὲκ ὄϊλέ ντε γγϋζὲλ ντεγίλ, συλὰρ βάρ γγετζεὸζέκ.	Δὲν εἶναι τόσον καλοί· πρέπει νὰ περάσητε νερὰ (ποταμούς).
يوللرده قورقو وارمي	Γιολαρντᾶ κόρκυ βάρ-μη;	Εἶναι φόβος εἰς τὸν δρόμον;
بلمم امّا اولو يولدر اورادن دايما ادم كچر	Μπιλμὲμ, ἄμμα ὐλῦ γιόλ-ντυρ, ὄραντάν νταΐμα ἀντὰμ γγετζέρ.	Δὲν ἐξεύρω, ὅμως εἶναι βασιλικὸς δρόμος, ὅπου διαβαίνουσι πάντοτε ἄνθρωποι.

اون دوردنجی مکالمه	Ὄν ντöρντüνδζü μüκιαλεμέ.	Διάλογος ιδ'.
بر شي صاتون المق اوزره	*Μπὶρ σέῒ σατὴν ἀλμὰκ ΰζρέ.*	*Περὶ τοῦ ἀγοράσαι τι.*
نه استرسن اغام نه ارارسن	Νὲ ἰσέρσιν, ἀγὰμ, νὲ ἀράρσιν;	Τί θέλεις, κύριέ μου, τί ζητεῖς;
بر كوزل وايو چوقه استرم	Μπὶρ γκγüζέλü ἐΐ τζιοχὰ ἰσέρειμ.	Θέλω ἓν εὔμορφον καὶ καλὸν ροῦχον.
بيور ايچرو استانبولك الك ايو چوقه لري بونده بولنور	Μπυϊὺρ ἰτζερὶ, ἰσταμπολῦν ἐν ἐΐ τζιοχαλαρὴ μπουντᾶ μπουλουνούρ.	Ὁρίσατε μέσα, τὰ κάλλιστα ροῦχα τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐδῶ εὑρίσκονται.
الك ايوسني چقار	Ἓν ἐΐσινὶ τζηκάρ.	Εὔγαλε τὸ κάλλιστον.
اوشته سكا بر ايو چوقه	Ἴστὲ σανᾶ μπὶρ ἐΐ τζιοχᾶ.	Ἰδοὺ σοι ἕνα καλὸν ροῦχον.
ايو در انجق رنكني بكنمدم	Ἐΐ ντὶρ, ἄνδζιακ ρενγγινὶ μπεγένμεντιμ.	Καλὸν εἶναι, ὅμως τὸ χρῶμα δὲν μοὶ ἀρέζει.
اوشته دخي اچق	Ἴστὲ νταχὰ ἀτζήκ.	Ἰδοὺ ἄλλο ἀνοικτότερον.
بو رنكي بكندم اما چوقه سي يوفقه در	Μποῦ ρενγγὶ μπεγένντιμ, ἄμμα τζιοχασὴ γιουφκᾶ ντήρ.	Τὸ χρῶμα μοὶ ἀρέζει μὲν, ὅμως τὸ ροῦχον εἶναι λεπτόν.
بو چوقه يه ده بقك اغا غيري يرده بوندن ايوسني بوله مزسن	Μποῦ τζιοχαΐὰ ντᾶ μπάκην ἀγά, κάϊρι γερντὲ μπουνντὰν ἐΐσινὶ μπουλάμαζσην.	Κυττάξετε καὶ τοῦτο τὸ ροῦχον· δὲν θέλεις δυνηθῇ νὰ εὕρῃς ἄλλου καλλίτερον παρὰ τοῦτο.
ارشينن قچه ويررسن	Ἀρσηνὴν κατζᾶ βερίρσιν;	Πόσου δίδεις τὴν πῆχυν;
اولوب اولاجغني سويله يم مي ارشيني اوچ بچوق غروشه اولور	Ὀλὺπ ὀλαδζαγηνὴ σöϊλεΐμ-μι; ἀρσηνὴ ΰτζ μπουτζιὺκ γρουσᾶ ὀλούρ.	Νὰ σᾶς εἰπῶ ἐκεῖνο ὁποῦ πρέπει νὰ εἶναι; ἡ πῆχυς κοστίζει $3\frac{1}{2}$ γρόσσια.
چوقجه استيورسن كبي	Τζιοκτζιὰ ἰσέϊορσυν κιμπί.	Μοὶ φαίνεται, ζητεῖς πάρα πολύ.
اوجوز سويلدم سزه	Οὐδζοὺζ σöϊλεντὶμ σιζέ.	Ἐξ ἐναντίας ἐζήτησα ἐφθηνά.
صوك لاقردي سويله	Σὸν λακηρντὴ σöϊλέ.	Εἰπὲ τὸν τελευταῖον λόγον.
بهاسني سويلدم	Παχασηνὴ σöϊλεντίμ.	Ἐγὼ σᾶς εἶπα τὴν τιμήν.
بهاليدر اوچ غروش ويره يم	Παχαλὴ ντὴρ, ΰτζ γροῦσ βερεΐμ.	Ἀκριβὸν εἶναι· σᾶς δίδω τρία γρόσσια.
بر اقچه اكسك اولمز	Μπὶρ ἀχτζὲ ἐκσὶκ ὀλμάζ.	Οὔτε ὀβολὸν παρακάτω εἶναι δυνατόν.

بنده سنك استدككي ويرمم	Μπὲν ντὰ σενὶν ἰστετιϊνὶ βερμέμ.	Καὶ ἐγὼ δὲν δίδω ὅ,τι σὺ ἐζήτησας.
اكسكه ويرمم	Ἐκσιϊὲ βερέμεμ.	Παρακάτω δὲν ἐμπορῶ νὰ τὸ δώσω.
ده شوندن ايكي ارشين كس	Ντὲ, σϋννταν ἰκὶ ἀρσϊν κές.	Ἄγε, κόψον ἀπ' αὐτὸ δύο πήχεις.
سكا يمين ايدرم كه سنك ايله بر فائدهم يوقدر	Σανὰ γεμὶν ἐντέριμ κὶ, σενὶν ἰλὲ μπὶρ φαϊντὰμ γιόκ-τυρ.	Σοὶ ὀμνύω, ὅτι ἀπὸ σένα δὲν ἔχω κἀνένα κέρδος.
قصورمي وير	Κυσυρυμϋ βέρ.	Δός μοι τὸ ἐλλεῖπον.
بو التوني دكشتر	Μπϋ ἀλτυνὶ ντεϊσ̈τὶρ.	Ἄλλαξε τῦτο τὸ φλωρί.
نيچون	Νίτζιν;	Διατί;
الچق در	Ἀλτζιάκ-τηρ.	Εἶναι ἀχαμνόν.
اوشته بر غيريسي	Ἴστὲ μπὶρ καϊρισι.	Ἰδὲ ἄλλο.
اون بشنجي مكالمه	Ὀν μπεσ̈ινδζὶ μϋκιαλεμέ.	Διάλογος ιέ.
يوله كيتمك اوزره	Γιολᾶ γγιτμὲκ ϋζρέ.	Περὶ τῦ ὁδοιπορεῖν.
بوندن ادرنهيهدك قاچ ميل وار در	Μπυνντᾶν ἐντίρνεϊεντεκ κατζ μὶλ βάρ-ντηρ;	Πόσα μίλια εἶναι ἀπ' ἐδῶ ἕως εἰς τὴν Ἀδριανύπολιν;
سكز ميل وار	Σεκὶζ μὶλ βάρ.	Ὀκτὼ μίλια.
بو كون ادرنهيه كيره بلورميىز	Μπϋ γγϋν ἐντιρνεϊὲ γγιρὲ μπιλίρ-μι-ιζ;	Ἐμπορῦμεν νὰ φθάσωμεν σήμερον εἰς τὴν Ἀδριανύπολιν;
كچدر دخي اركندر اويله زمانيدر يتشرسكز	Γγὲτζ ντὶρ, νταχὰ ἐρκὲν ντὶρ, ὄϊλὲ ζαμανὴ ντὴρ, γετισ̈ὶρ σινὶζ.	Εἶναι ἀργά, ὀγλήγωρα εἶναι ἀκόμη εἶναι μεσημέρι, φθάνετε.
يوللري كوزلميدر	Γιολλαρὴ γγϋζὲλ-μι-ντιρ;	Καλοὶ εἶναι οἱ δρόμοι;
پك اويله ده كوزل دكل صولر وار كچهجك	Πὲκ ὄϊλέ ντε γγϋζὲλ ντεϊλ, συλὰρ βὰρ γγετζεδζέκ.	Δὲν εἶναι τόσον καλοί· πρέπει νὰ περάσητε νερὰ (ποταμές).
يوللرده قورقو وارمي	Γιολαρντᾶ κόρκυ βάρ-μη;	Εἶναι φόβος εἰς τὸν δρόμον;
بلمم امّا اولو يولدر اورادن دايما ادم كچر	Μπιλμὲμ, ἄμμα ὐλῦ γιόλντυρ, ὄραντaν νταΐμα ἀντὰμ γγετζέρ.	Δὲν ἐξεύρω, ὅμως εἶναι βασιλικὸς δρόμος, ὅπυ διαβαίνυσι πάντοτε ἄνθρωποι.

اورمانلرده خرسز بولنمزمي	Ὀρμανλαρντᾶ χιρσὶζ μπουλουν-μάζ-μη;	Δὲν εὑρίσκονται εἰς τὰ δάση κλέπται;
كيجه وكوندز قورقو يوقدر	Γκιτζὲ βὲ γκιουντοὺζ κόρκου γιόκ-τουρ.	Δὲν εἶναι φόβος ἡμέρας καὶ νυκτός.
قنغي يولي طوتملويز	Χάνγκη γιολοῦ τουτμαλή-υζ;	Ποῖον δρόμον πρέπει νὰ πάρωμεν;
شو طاغه يقلشديغك كبي صاغن طوترسن	Σοῦ νταγᾶ γιακλασντηγὴν κιμπὶ, σαγὴν τουτάρσην.	Ὅταν πλησιάσητε εἰς ἐκεῖνο τὸ βουνὸν, πέρνετε τὸ δεξιόν.
اورمانلرده يوللر كوج ميدر	Ὀρμανλαρντᾶ γιολλὰρ γκιουτζ-μὲ-ντουρ;	Εἰς τὰ δάση εἶναι δύσκολαι οἱ δρόμοι;
يولكي شاشرمزسن	Γιολουνοῦ σασηρμάζ-σην.	Δὲν ἐμπορεῖς νὰ χάσῃς τὸν δρόμον σου;
اورماندن چقارسك صولكي طوتغه اونتميهسن	Ὀρμαντᾶν τζηκάρσαν, σολουνοῦ τουτμαγᾶ ουνούτμαγιασην.	Ὅταν εὔγῃς ἀπὸ τὸ βουνὸν, μὴ λησμονήσῃς νὰ στραφῇς ἀριστερά.
عمركز چوق اوله	Οὐμρουνοῦζ τζιὸκ ὀλᾶ.	Εὐχαριστῶ κατὰ πολλά.
الله راضي اوله	Ἀλλὰχ ῥαζὴ ὀλᾶ.	Σᾶς μένω ὑπόχρεως.
هايده اغالر اته بنه‌لم	Χάϊντε ἀγαλὰρ ἀτᾶ μπινελίμ.	Ἄγετε, αὐθένται, ἂς καβαλλικεύσωμεν.
قالك ليلكلر ايله	Κάλην ἐϊλικλὲρ ἰλέ.	Ἔχετε ὑγείαν.
وارك صاغلق ايله الله يول اچقلغي ويره	Βάρην σαγλὴκ ἠλᾶ, Ἀλλὰχ γιὸλ ἀτζηκλιγὴ βερέ.	Ἀπέλθετε ἐν ὑγείᾳ, ὁ Θεὸς νὰ σᾶς κατευοδώσῃ.

اون التنجي مكالمه | Ὀν ἀλτηντζὴ μουκιαλεμέ. | Διάλογος ιϛʹ.

اخشام مانجهسي وقوناق اوزره | Ἀχσὰμ μαντζασὴ βὲ κονὰκ ὑζρέ. | Περὶ δείπνου καὶ καταλύματος.

بوراجقده قونه بلورمييز	Μπουραδζὴκ-τα κονὰ μπιλίρ-μι-ιζ;	Ἐμποροῦμεν νὰ κονεύσωμεν ἐδῶ;
اوت سلطانم پك ايو اوطهلرمز ودوشكلرمز واردر	Ἔββετ σουλτανὴμ, πὲκ ἰ̃ ὀνταλαρημὴζ ντουσεκλερημὴζ βάρντηρ.	Ναί, αὐθέντα μου, ἔχομεν πολλὰ καλοὺς ὀντάδες καὶ κρεββάτια.
اينه‌لم اغالر	Γινελὶμ, ἀγαλάρ.	Ἂς πεζεύσωμεν, αὐθένται.

اتلرمزي لخوره چكدر	Ἀτλαρημηζὴ ἀχορᾶ τζεκτίρ.	Ὁδήγησαι τ᾽ ἄλογά μας εἰς τὸν σταῦλον.
اغالرك اتلريني طوت وانلره مقيد اول	Ἀγαλαρὴν ἀτλαρηνὴ τοὺτ, βὲ ὀνλαρὴ μουκαϊὲντ ὄλ.	Πάρε τ᾽ ἄλογα τῶν κυρίων, καὶ φρόντισον περὶ αὐτῶν.
بقه‌لم لخشام ماذجه‌سنه بزه نه ويرسن	Μπακαλὴμ, ἀχσὰμ μανδζασηνᾶ μπιζὲ νὲ βερίρσιν.	Ἂς ἴδωμεν, τί θέλεις μᾶς δώσει εἰς τὸν δεῖπνον.
نه استرسكز بيورك اغالر	Νὲ ἰστέρσενιζ, μπουγιούρουν, ἀγαλάρ.	Ὅ,τι θέλετε, προσάξατε, αὐθένται.
بزه بر طاوق قاورمه‌سي التي كوكرجن التي بلدرجن اون ايكي چاير قوشي صلطه ايله كتور	Μπιζὲ μπὶρ ταβοὺκ καβουρμασὴ, ἀλτὴ γγιουβερτζὶν, ἀλτὴ μπιλντυρτζὴν, ὂν ἰκὶ τζαϊὶρ κουσοῦ σαλατᾶ ἰλὲ γγετίρ.	Φέρε μας τζιγαρισμένα πουλλία, ἓξ περιστέρια, ἓξ ὀρτύκια, ἕνδεκα κορυδαλοὺς, καὶ σαλάταν.
غيري نخي بر شي بيورمزميسكز	Καϊρὶ νταχὰ μπὶρ σεΐ μπουγιουρμάζ-μη σηνηζ;	Δὲν προσάζετε ἄλλο τι ἀκόμη;
خير اول يتشر انجق بر ايو شراب چقار بزه	Χαΐρ, ὂλ γετισὶρ, ἄνδζακ μπὶρ ἐῒ σαράμπ τζηκὰρ μπιζέ.	Ὄχι, αὐτὰ φθάνουν, ὅμως δὸς μας καλὸν κρασί.
مقيد اولك ان شاء الله بندن خشنود اولورسكز	Μουκαϊὲντ ὄλμαν, ἰν σαλλὰχ μπεντὲν χοσνοὺτ ὀλούρσουνιζ.	Μὴ φροντίζετε· σᾶς ὑπόσχομαι ὅτι θέλετε μείνῃ εὐχαριστημένοι.
اغالر كيده‌لم اوطه‌لرمزي بقه‌لم	Ἀγαλὰρ, γγιντελὶμ, ὀνταλαρημηζὴ μπακαλήμ.	Αὐθένται, ἂς ὑπάγωμεν διὰ νὰ ἰδῶμεν τοὺς ὀνδάδες μας.
اغالره موم طوتك	Ἀγαλαρὰ μοὺμ τούτουν.	Φέξαι τοὺς αὐθέντας.
بولايكي ماذجه‌مزي تيز حاضر ايديكز	Μπουλάϊκι μανδζαμηζὴ τὲζ χαζὴρ ἐντέϊ-ντινιζ.	Παρακαλοῦμεν νὰ γένῃ ὀγλήγωρα τὸ δεῖπνον ἕτοιμον.
جزمه‌لركزي چقارمدن اول يمككز حاضر اولور	Τζιζμελερινιζὶ τζηκάρμανταν ἔββελ, γεμεγινὶζ χαζὴρ ὀλέρ.	Πρὶν νὰ ἐκβάλητε τὰ ὑποδήματά σας, τὸ φαγίσας θέλει εἶναι ἕτοιμον.
خدمتكارلرمز قنده درلر	Χιζμετκιαρλαρημὴζ χάννταντηρλάρ;	Ποῦ εἶναι οἱ δοῦλοί μας;
هكبه‌لركز ايله يوقري چقديلر	Χεϊμπελερινὶζ ἰλὲ γιοκαρὴ τζηκτηλάρ.	Ἀνέβησαν ἐπάνω μὲ τὰ δισάκιά σας.
پشتوللرمي كتوردكمي	Πιστολλαρημὴ γγετιρντίν-μι;	Ἔφερες τὰ πιστόλιά μου;
اوت سلطانم اوشته	Ἔββετ σουλτανὴμ, ἰστέ.	Ναὶ, αὐθέντα μου, ἰδού.

جزمه‌لرمي چك اندن صكره وار اتلري كوزت	Τζιζμελερìμì τζèκ, όνταν σονρᾶ βàρ, ἀτλαρὴ γγοζέτ.	Ἔκβαλε τὰ ὑποδήματά μȣ, μετὰ ταῦτα, ὕπαγε νὰ φροντίσῃς διὰ τ' ἄλογα.
اغالر سفره قورلمشدر	Ἀγαλàρ, σοφρὰ κȣρυλμύσ-τυρ.	Αὐθένται, ἡ τράπεζα ἑτοιμάσθη.
هايده كيده‌لم اغالر سفره‌يه اوتره‌لم‌كه اركندن يتالم	Χάϊντε γγιντελὶμ, ἀγαλàρ, σοφραϊὰ ότȣραλὴμ κὶ, ἐρκεν ντὲν γιαταλήμ.	Ὑπάγωμεν, αὐθένται, νὰ καθήσωμεν εἰς τὴν τράπεζαν, διὰ νὰ πλαγιάσωμεν ἐξ ὥρας.
اللري ييقمغه صو كتورك	Ἐλλιμιζὶ γγιαϊκαμαγᾶ σȣ̃ γγετίριν.	Δότε μας νερὸν νὰ πλύνωμεν τὰ χέρια.
اوتره‌لم بر تپسي اكسكدر	Ὀτȣραλὴμ, μπὶρ τεψὶ ἐκσίκ-τιρ.	Ἂς καθίσωμεν, λείπει ἕνα ταλῆρι.
شو قاورمه‌دن ييك پك ايودر	Σȣ̃ καβȣρμαντᾶν γέϊν, πὲκ ἔϊ ντίρ.	Φάγετε ἀπ' αὐτὸ τὸ τζιγαρισμένον, ὅτι εἶναι πολλὰ καλόν.
كوكرجينلر بر ايو پشمه‌مش	Γγιὒβερτζινλὲρ μπὶρ ἐϊ πίσμεμισ.	Τὰ περιστέρια δὲν ἔβρασαν καλᾶ.
دخي وير ايچه‌لم	Ντεχὰ βὲρ ἰτζελίμ.	Δός μας νὰ πίωμεν.
بلدرجينلر پك كوزلدر	Μπιλντιρτζινλὲρ πὲκ γγιȣζὲλντίρ.	Τὰ ὀρτύκια εἶναι πολλὰ καλά.
اغام سن بر شيء يميورسن	Ἀγὰμ σὲν μπὶρ σεῒ γεμέϊορσιν;	Αὐθέντα μȣ, σὺ δὲν τρώγεις τίποτε;
اشتهام يوقدر	Ἰστιχὰμ (ἰστιχὰμ) γιόκ-τυρ.	Δὲν ἔχω ὄρεξιν.
يورغونم	Γιȣργγόν-ȣμ.	Εἶμαι κοπιασμένος.
غيرت ايله	Γαϊρὲτ ἐϊλέ.	Ἔσο γενναῖος.
دوشك بكا سفره‌دن يكدر	Ντȣσὲκ μπανᾶ σοφραντὰν γέκτιρ.	Ἐπιθυμῶ κάλλιον νὰ εἶμαι εἰς τὸ στρῶμα, παρὲξ εἰς τὴν τράπεζαν.
دستوركز ايله كيده‌ييم	Ντεστȣρȣνὶζ ἐϊλὲ γγιντεΐμ.	Μὲ ἄδειάν σας ἐγὼ θέλω ὑπάγῃ.
كيجه‌كز خير اوله	Γγετζενὶζ χαῒρ ὀλᾶ.	Καλὴν νύκτα.
خيره قرشو	Χαϊρὰ καρσȣ̃.	Καλὸν ξημέρωμα.

اون يدينجي مكالمه
بابا ايله اوغل اراسنده در

Ὀν γεντινδζὶ μϋκιαλεμέ. **Διάλογος ιζ΄.**

Μπαμπὰ ιλὰ ὄγλυλ ἀρασιντᾶ ντήρ. *Μεταξὺ πατρὸς καὶ υἱοῦ.*

س اي اوغل اوشته بن اختيارلندم بقايم سن نه يياجقسن

Ἐρ. Ἔϊ ὄγλυλ ἴστε μπὲν ἰχτιγιαρλαντὴμ, μπακαϊὴμ σὲν νὲ γιαπατζάκ-σην;

Ω υἱέ, ἰδὲ ἐγὼ ἐγήρασα ἤδη, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ μάθω, σὺ τί μέλλεις νὰ κάμῃς;

ج بن سنك سوزندن چقمم سن بنم بابامسن و بن سكا اطاعت ايتملو ايم

Ἀπ. Μπὲν σενὴν σϊοζϋντὲν τζηκμὰμ, σὲν μπενὴμ μπαμπάμ-σην, βὲ μπὲν σανὰ ἰταάτ ἐτμελὶ ἴμ.

Ἐγὼ δὲν θέλω παραβῇ τοὺς λόγους σου· σὺ εἶ πατέρμου, καὶ ἐγὼ πρέπει νὰ σοὶ ὑπακούω.

س باق اوغل اكر سن دنياده راحت كچنمك استرسك بنم نصيحتلريمي بر ايوجه طوتهلوسن

Ἐρ. Μπάκ, ὄγυλ, ἔγερ σὲν ντϋνιαντᾶ ῥαχὰτ γγετζμὲκ ἰσέρσεν, μπενὶμ νασηχατλαρημὴ μπὶρ ἐϊιτζὲ ντουτμαλή-σην.

Κύτταξε, υἱέ μου, ἐὰν θέλῃς νὰ ζήσῃς εἰς τὸν κόσμον εἰρηνικῶς, πρέπει νὰ ἐντυπάσῃς εἰς τὸν νοῦν σου καλὰ τὰς συμβουλάς μου.

ج بنمده اويله ايتمكدر مرادم

Ἀπ. Μπενὶμ ντὲ ὄϊλὲ ἐτμέκ-τιρ μϋραντήμ.

Καὶ ἐγὼ ἔτζι σοχάζομαι νὰ κάμω.

س برخوردار اول اوغل الله سنك هر ايشكي راست كتورسن

Ἐρ. Μπερχορντὰρ ὂλ ὄγυλ, ἀλλὰχ σενὶν χὲρ ἴσινὶ ῥὰς γγετιρσίν.

Εὖγε, υἱέ μου, ὁ Θεὸς εὐλογήσοι πᾶν ἐπιχείρημά σου.

ج الله سكاده چوق عمر ويرسون كه سنده بني استديكك كبي كوروب حظ ايدهسن

Ἀπ. Ἀλλὰχ σανά-ντα τζιὸκ ὄμϋρ βερσίνκι, σέν-ντα μπενὶ ἰσεντιγϊν-κιμπι γγόρϋπ, χάζ-ζεντέσιν.

Καὶ εἰς ἐσὲ νὰ χαρίσῃ ὁ Θεὸς ζωὴν πολυχρόνιον, διὰ νὰ χαίρῃς βλέπων με κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου.

س باق اوغل هر شي اللهه باغلودر سن اللهي سو والله قورقوسني يوركڭدن بوش براقمه وهر ايشك اللهك كرميله راست كلهجكدر

Ἐρ. Μπὰκ ὄγυλ, χὲρ σέϊ ἀλλαχᾶ μπαγλή-ντηρ, σὲν ἀλλαχὴ σέβ, βὲ ἀλλὰχ κόρκυ-

Κύτταξε, υἱέ μου, κάθε πρᾶγμα κρέμεται ἀπὸ τὸν Θεόν. Σὺ ἀγάπα τὸν Θεὸν, καὶ μὴ

σεὺν γϋρέγιντὲν μπὸσ μπράκμα, βὲ χὲρ ἰσὶν ἀλλαχὴν κερεμί.ιλε ρὰς γγελεδζέκ-τιρ.

ἀπομακρύνῃς ἀπὸ τὴν καρδίαν σε τὸν φόβον τῦ Θεῦ, ἐ τότε, εὐδοκίᾳ Θεῦ, κάθε σε πρᾶγμα ἔσαι δεξιόν.

ج اويله در زيرا بنده بو ديديككي بر قاچ كره تجربه ايتمشم

Ἀπ. Ὄϊλὲ ντίρ, ζίρα μπὲν ντᾶ μπῦ ντε-ντιγὶν μπὶρ κὰτζ κερρὲ τεδζρϋμπὲ ἰτμίσιμ.

Ἔτζι εἶναι, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐδοκίμασα πολλάκις αὐτὸ, ὁπῦ εἶπας.

س انجق سكا بر سوز سويليه‌جكم وارددخي خرستيان دينده قوي دور الك سوزينه قولاق ويرمه وپاپاسلريمز بو خصوصده سكا هر نه اوكرتديلر ايسه اجرا ايله زيرا پاپاسلر بابا يرندەدر وبابا اوغلنه كلك استمز

Ἐρ. Ἀνδζὰκ σανὰ μπὶρ σὸζ σὸϊλεϊεδζέϊμ βὰρ ντχά· χρισιὰν ντινιντὲ καβὶ ντὺρ, ἐλλὸζϋνὲ κυλὰκ βέρμε, βὲ παπασλαρϊμὴζ μπῦ χϋσϋσντα σανὰ χὲρ νὲ ὀγρεττιλὲρ-ισε, ἰδζρὰ εἶλὲ, ζίρα παπασλὰρ μπαμπᾶ ὀγλυνᾶ κεμλὶκ ἰσεμέζ.

Πλὴν ἀκόμη ἕνα λόγον ἔχω νὰ σοὶ εἰπῶ. Εἰς τὴν πίστιν τὴν Χριστιανικὴν μὴ ἄδης ἀκρόασιν εἰς τῶν ξένων τὰς λόγυς, ἐ μάλιστα βάλε εἰς ἔργον ὅ, τι καὶ ἂν σὲ διδάξωσι οἱ ἱερεῖς μας, διότι οἱ ἱερεῖς ἐπέχυσι τόπον πατρὸς, καὶ ὁ πατὴρ ποτὲ δὲν θέλει τῦ υἱῦ τὸ κακόν.

ج بلي بنده اويله بلورم واول سببدن پاپاسلره اعتبارم چوق

Ἀπ. Μπέλι, μπὲν ντὰ ὄϊλὲ μπιλίριμ, βὲ ὂλ σεμπεμπτὲν παπασλαρᾶ ἰτιμπαρὶμ τζιόκ.

Βέβαια, ἐ ἐγὼ ἔτζι ἐξεύρω· διὸ ἐ πολλή μυ ἡ τιμὴ πρὸς τὺς ἱερεῖς.

س باقي برم پاپاسلرندن هيچ بر پاپاس كورديكك وارميدركه كناه ايشلينه وكلك ايدنه افرين ديسون

Ἐρ. Μπὰκ, μπιζὶμ παπασλαρηντὰν χὶτζ μπὶρ παπὰς γγϋρντϋγϋν βάρ-μη-ντὴρ κὶ, γγϋνὰχ ἰσλεϊενὲ βὲ κεμλὶκ ἐντενὲ ἄφεριμ ντεσὶν;

Κύτταξε, ἂν εἶδες ποτὲ κἀνένα ἀπὸ τὺς ἰδικύς μας ἱερεῖς, ὅσις ἐπαινεῖ τὸν ἁμαρτάνοντα ἐ κακόν τι ποιῦντα;

ج خير بنم اويله شي كورديكم واشتديكم يوق

Ἀπ. Χάϊρ, μπενὶμ ὄϊλὲ σέϊ γγϋρντϋγϋμ βὲ ἰσιττιγὶμ γιόκ.

Ὄχι βέβαια, ἐγὼ ποτὲ δὲν εἶδον, ὔτε ἤκυσα παρόμοιον πρᾶγμα.

س اي جونكه اويله ايسه بل امدي پاپاس نه اولديغني وانلرك سوزندن دشاري چقمه وكوتو ادملر ايله كورشمه زيرا انلر انساني كناهه چكمينجه راحت دكلدر باق سنك اتالرك ادلو شانلو ادملر ايديلر هيچ لايق وسزاميدر ال انلري مدح ايتسون وسني ذم ايتسون

Ἐρ. Ἐϊ, τζϋνκι ὄϊλὲ-ισε, μπὶλ ἴμντι παπὰς νὲ ὀλντυγυνϋ, βὲ ὀνλαρὴν σὸζϋντὲν ντι-

Λοιπὸν, ἐπειδὴ ἐ εἶναι ἔτζι, γίνωσκε τί θέλει νὰ εἰπῇ ἱερεὺς, ἐ μὴ ἐκβαίνῃς ἀπὸ τὸν

ἄαρὶ τζήνμαι, βὲ κὄτὒ ἀνταμλαὲρ ἠλαὲ γγὄ-ρὒσμε, ζίρα ὀνλαὲρ ἰνσανὴ γγὒναχᾶ τζέκ-μεϊνδζε, ῥαχὰτ ντεϊλλέρ· μπὰκ σενὶν ἀτα-λαρὴν ἀντλὴ σ̈ανλὴ ἀνταμλαὲρ ἠντηλαὲρ, χὴτζ' λαὴκὒ σιζάμη-ντηρ ἐλ ὀνλαρὴ μὲντχ ἐτσίν, βὲ σενὶ ζέμμ ἐτσίν;

λόγον του ἔξω, ϗ μὴ συναναστρέφησαι μὲ κακοὺς ἀνθρώπους, ἐπειδὴ αὐτοί, ἐν ὅσῳ δὲν σύρωσι τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἁμαρτίαν, δὲν ἡσυχά-ζουν. Ἰδὲ, οἱ προπάτορές σου ἦσαν ἄνδρες ὀνο-μαστοὶ ϗ ἔνδοξοι· εἶναι λοιπὸν ἁρμόδιον ϗ ἄξιον ἐκείνους μὲν ὁ κόσμος νὰ εὐλογῇ, σὲ δὲ νὰ κα-κολογῇ;

ج بلي اويله در

Ἀπ. Μπέλι öϊλέ-ντηρ.

Ναί, ἔτζι εἶναι.

س انجق اولوب اولدجقسي بو دكل سكا سوز وار دنخي سويلجك

Ἐρ. Ἀνδζὰκ ὀλὒμπ ὀλανδζασὴ μπὒ ντεὶλ, σανὰ σὄζ βαὲρ νταχὰ σöϊλεϊέδζεκ.

Ὅμως δὲν εἶναι ὅλον τοῦτο, τὸ ὁποῖον πρέ-πει νὰ κάμῃς, ἀκόμη ἔχω ἕνα λόγον νὰ σοὶ εἰπῶ.

ج سويله اغا بابا

Ἀπ. Σöϊλὲ ἀγὰ μπαμπᾶ.

Εἰπὲ, πάτερ μου.

س شمديكي ادملريك چوغي كبي يوركگي اقچه‌يه وماله ويرمه زيرا زنكين ومالدار اولمق بنم عندمده هنر دكل انجق سن علم تحصيل اينمسنه چالش كه باري دنياده ايشه يرايه‌سن بن چوق زنكين ادملر كورمكه ماللريله كوندكلرندن فقرا اولديلر وحالا اودن اوه كيدوب اتمك ديلنيورلر

Ἐρ. Σϊμντικὶ ἀνταμλαρὴν τζιογὒ γγιμπὶ γὒρεϊνὶ ἀχτζεϊὲ βὲ μαλᾶ βέρμε, ζίρα ζέγγὶν βὲ μαλνταὲρ ὄλμακ μπενὶμ ἰντημντὲ χὒνὲρ ντεὶλ, ἄνδζιακ σὲν ἠλμ ταχσὴλ ἐτμεσινὲ τζιαλὴσ̈ κὶ, μπάρη ντὒνιαντᾶ ἰσ̈ὲ γιαραϊάσην. Μπὲν τζιὸκ ζεγγὶν ἀνταμλαὲρ γγὄρντὒμ-κι, μαλλαρηνᾶ γγὒβεντικλερὶντέν, φυκαρὲ ὀλ-ντυλὰρ, βὲ χάλια ἐβντὲν ἐβὲ γγιντὶπ, ἐκ-μὲκ ντιλινίιορλαὲρ.

Μὴ δίδῃς τὴν καρδίαν σου εἰς τὰ χρήματα καὶ εἰς τὸν πλοῦτον κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν περισσοτέρων τοῦ παρόντος αἰῶνος ἀνθρώπων, ἐπειδὴ τὸ νὰ ἦναί τις πλούσιος ϗ πολυκτήμων δὲν εἶναι, κατ' ἐμὲ, ἀρετή, ἀλλὰ μᾶλλον ἀ-γωνίσθητι ν' ἀποκτήσῃς σοφίαν, διὰ νὰ ἐμπο-ρῇς τουλάχιστον νὰ χρησιμεύσῃς τι εἰς τὸν κόσ-μον. Ἐγὼ ἴδον πολλοὺς πλουσίους, οἱ ὁποῖοι καυ-χώμενοι εἰς τὰ πλούτη των, κατήντησαν πτω-χοί, ϗ ἤδη ἀπέρχονται ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν ζητοῦντες ἐλεημοσύνην.

Συλλογὴ Παροιμιῶν.

ايلك ايله دكره براق بالق بلمزسه خالق بلور

'Είλικ εϊλὲ, ντενιζὲ μπρὰκ, μπαλὴκ μπιλμέζσε, χαλὴκ μπιλίρ.

Κάμε καλὸν, ρίψον εἰς τὴν θάλασσαν, ἐὰν τὸ ὀψάριον δὲν τὸ γνωρίσῃ, ὁ θεὸς θέλει τὸ γνωρίσει.

قول ديدوكي اولمز الله ديديكي اولور

Κὺλ ντεντΐΐ ὀλμάζ, ἀλλὰχ ντεντΐ ὀλὺρ.

Δὲν γίνεται τοῦ δούλου ὁ λόγος, ἀλλὰ τοῦ θεοῦ.

هر كون بيرام دكل

Χὲρ γγιοὺν μπαϊρὰμ ντεΐλ.

Κάθε ἡμέραν δὲν εἶναι ἑορτή.

دلويه هر كون بيرام

Ντελιϊὲ χὲρ γγιοὺν μπαϊράμ.

Τῷ μωρῷ πᾶσα ἡμέρα ἑορτή.

تهي دست قپويه وارسك افندي اويور ديرلر الكده بر كدار اولسه كل بيور ديرلر

Τεχὶ ντὲς καπιϊὰ βάρσαν, ἐφεντὶ ὑϊὺρ ντερλὲρ, ἐλιντὲ μπὶρ γγιοῦζὰρ ὀλσά, γγιὲλ μπουϊὺρ ντερλέρ.

Ἐὰν ὑπάγῃς εἰς τὴν αὐλὴν μὲ ἄδειον χέρι, κοιμᾶται, λέγουν, ὁ αὐθέντης· ἐὰν δὲ εἶναι ἐν τῇ χειρί σου δῶρον, ἐλθὲ, ὁρίσατε, λέγουν.

كل چنكلسز محبت انكلسز اولمز

Γγιοὺλ τζενγγελσὶζ, μουχαμπὲτ ἐνγγελσὶζ ὀλμάζ.

Τριαντάφυλλον χωρὶς ἀκάνθας, καὶ ἔρως χωρὶς ἀντεραστὴν δὲν ὑπάρχει.

صبر ايلمك شيئلك اناختر در

Σαμπρ εϊλεμὲκ σενλὶκ ἀναχτὰρ ντίρ.

Ἡ ὑπομονὴ εἶναι τῆς χαρᾶς τὸ κλειδίον.

اسكي پنبوق بز اولمز

Ἐσκὶ παμμπὺκ μπὲζ ὀλμάζ.

Ἐκ παλαιοῦ γοσσυπίου δὲν γίνεται πανί.

بو كون يمرطه يارنكي طاوقدن يكدر

Μπὺ γγιοὺν γιουμουρτὰ γιάρηνκι ταυκτὰν γέκτιρ.

Τὸ σήμερον αὐγὸν εἶναι κάλλιον παρὰ τὴν αὔριον ὄρνιθα.

دمير يرامزدن ايو قلج يوقدر

Ντεμὶρ γιαραμαζντὰν ἐϊὺ κηλήτζ γιόκτυρ.

Ἐκ κακοῦ σιδήρου δὲν γίνεται καλὸν ξίφος.

اياق اياق نردبانه چقرلر

Ἀϊὰκ ἀϊὰκ νερντεμπανὲ τζηκαρλάρ.

Βαθμηδὸν ἀναβαίνει τις εἰς τὴν σκάλαν.

ايبسز يار استين يارسز قالور

Ἀϊμπσὶζ γιὰρ ἰσεϊὲν γιαρσὶζ καλήρ.

Ὁ θέλων σύντροφον ἄνευ κηλῖδος, μένει ἄνευ συντρόφου.

كوملك قفتاندن يقين در

Γγιομλὲκ καφταννττὰν γιακὴν ντήρ.

Τὸ ὑποκάμισον εἶναι πλησιέστερον τοῦ ἐπανωφορέματος.

ادم تدبير ايدر الله تعالي تقدير ايدر

Ἀντὰμ τεντμπίρ-εντερ, ἀλλὰχ τεαλᾶ τακτήρ-εντερ.

Ἄλλα μὲν ὁ ἄνθρωπος βουλεύεται, ἄλλα δὲ θεὸς κελεύει.

سركه مفت بالدن طاتلو

Σιρκὲ μοῦφτ μπαλντὰν τατλή.

Τὸ δωρεὰν διδόμενον ὄξος εἶναι γλυκύτερον τοῦ μέλιτος.

زماني اويمق كرك

Ζεμανὴ ὑϊμὰκ γγερέκ.

Τῷ καιρῷ δουλευτέον.

قوكشونك حقي تكرينك حقي در

Κονσ̈ουνοῦν χακκὴ ταγγρηνὴν χακκὴ ντήρ.

Τοῦ γείτονος τὸ δίκαιον εἶναι Θεοῦ δίκαιον.

بر چپلاقي بيك جبهلو صويمز

Μπὶρ τζιπλακὴ μπὴν δζεμπελὴ σοϊμάζ.

Τὸν γυμνὸν οὔτε χίλιαι θωρακοφόροι ἐμποροῦν νὰ γυμνώσουν.

دوشمن قرنجه ايسه فيل كبي صان

Δοῦσμεν καρηντζά-ησα, φὶλ-κιμπι σάν.

Ἐὰν ὁ ἐχθρὸς εἶναι μύρμηξ, νόμιζε αὐτὸν ὡς ἐλέφαντα.

يرار ات مهموزه احتياجي يوق

Γιαρὰρ ἂτ μαχμουζᾶ ἰχτιαδζὴ γιόκ.

Ο γενναῖος ἵππος μύωπος οὐ χρήζει.

قورقاق بازركان فايده اتمز

Κορκὰκ μπαζαργγιὰν φαϊντὰ ἐτμέζ.

Ο δειλὸς πραγματευτὴς δὲν κερδαίνει.

خدمت اتمكه اوكرنمين افنديلك دخي اتمز

Χηζμὲτ ἐτμεϊὲ ὀγρενμεϊὲν ἐφεντιλὴκ νταχὰ ἐτμέζ.

Ὅστις δὲν ἔμαθε νὰ δουλεύῃ, δὲν ἐξεύρει καὶ νὰ προστάζῃ.

مصلحتلرك خيريسي اورتاسي

Μασλαχατλαρὴν χαϊρισὶ ὀρτασή.

Πᾶν μέτρον ἄριστον.

ياپچه ياپچه كدن بيوك طاغي اشه بلور

Γιαπτζὲ γιαπτζὲ γγιντὲν μπουγιοὺκ νταγὴ ἀσ̈ὰ μπιλίρ.

Ο ἠρέμα περιπατῶν ἐμπορεῖ ν' ἀναβῇ καὶ μέγα βουνόν.

داغ داغه قاوشمز ادم ادمه قاوشر

Ντὰγ νταγᾶ καβουσμάζ, ἀντὰμ ἀνταμὰ καβουσ̈ούρ.

Βουνὸν μὲ βουνὸν δὲν ἀνταμώνεται, ὁ ἄνθρωπος ὅμως μὲ ἄνθρωπον ἀνταμώνεται.

سلطان متغير اولدقده زمان متغير اولور

Σουλτὰν μουτεγαὴρ ὀλντουκτᾶ, ζεμὰν μουτεγαὴρ ὀλούρ.

Μὲ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ βασιλέως ἀλλάζει καὶ ὁ καιρός.

كلامي دينه بقمه ديدوكنه نظر ايله

Κελιαμὴ ντεϊενὲ μπάκμα, ντεντιγινὲ νάζρ ἰϊλέ.

Μὴ κυττάξῃς εἰς τὸν λέγοντα, ἀλλ' εἰς τὸ λεγόμενον.

صچان طوغرمز الا صچان طوغرور

Σιτζὰν ντογουρμάζ ἰλλὰ σιτζιὰν ντογουρούρ.

Ὁ μῦς μόνον μῦν γεννᾷ.

پارهلر مرهملر

Παραλὰρ μαρχαμλάρ.

Τὰ χρήματα εἶναι τὰ ἔμπλαστρα.

لسانك سكوتي انسانك سلامتي در

Λισανὴν σουκοῦτου ἰνσανὴν σελιαμετὶ-ντίρ.

Τῆς γλώσσης ἡ σιωπὴ εἶναι τοῦ ἀνθρώπου ἡ σωτηρία.

عاقله اشاره كفايه ايدر

Ἀκηλᾶ ἰσ̈αρὲτ κεφαϊὲτ ἐντέρ.

Τῷ σοφῷ ἀρκεῖ τὸ νεῦμα. Δίδε σοφῷ ἀφορμὴν ἢ σοφώτερος ἔσαι.

ايكي قرپوز بر قولتغه صغمز

Ἰκὶ καρποὺζ μπὶρ κουλτουγὰ σηγμάζ.

Δύο σκέφιαις ὑποκάτω εἰς ἕνα κεφάλι δὲν χωροῦν.

Ἐκ τοῦ
ترجمان نامه
ἀποσπασμάτια τινὰ πρὸς γύμνασιν.

مفتی افندی‌یه تهنیه‌در

Τίνι τρόπῳ συγχαίρει τις εἰς Μουφτῆν ἐπὶ τῷ ἀξιώματι;

ایلچی بك مخلصلری حضور فضیلتلرینه سلاملر ودعالر ایدرلر شوكتلو پادشاه عالمپناه حضرتلری طرف همایونلرندن صدر فتوی جناب فضیلتلرینه سزاوار كورلدكنی اصغا ایلدكده زیاده مسرور اولوب رب العزت حضرتلری مبارك ایلیوب مسند فضیلتلرینده بردوام عمر عزت اوله‌لر دیو تحیه ایدرلر

Ὁ εἰλικρινέστατός τις φίλος πρέσβυς ἀσπάζεται δουλικῶς τὴν ἐκλαμπρότητά της. Ἀκούσας ὅτι ἡ ἐκλαμπρότης σας ἐκρίθητε παρὰ τοῦ εὐμενεστάτου καὶ κραταιοτάτου βασιλέως ἄξιος τῆς ἀρχιεροσύνης, ἐχάρη χαρὰν μεγάλην, δι' ὃ καὶ συγχαίρων εὔχεται τὸν ἐπουράνιον Θεὸν νὰ σᾶς εὐλογῇ καὶ νὰ ὑμᾶς πολυετῇ αἰωνίως ἐπὶ τὸν θρόνον τῶν ἀρετῶν.

وزیره عقد نكاح اولندقده تهنیه

Τίνι τρόπῳ συγχαίρει τις εἰς Βεζύρην ἐπὶ τῷ γάμῳ;

ایلچی بك دولتخواهلری حضور سعادتلرینه سلاملر ودعالر عرض ایدر حالا عقد عزتلر استماع ایلدكده عظیم شادان اولوب حق جل وعلی حضرتلری مبارك ایلیوب همیشه مرادات دنیویه واخرویه‌لرینه میسر ومقدر ایلیه دیو تحنیه عرض خلوص ایدرلر

Ὁ τῶν ἀγαθῶν ὑπὲρ ὑμῶν εὐχόμενος κύριος πρέσβυς προσφέρει τῇ ὑψηλότητί της τοὺς ἀσπασμοὺς καὶ τὰς εὐχάς της. Ἀκούσας τὸν ἐντιμότατόν της γάμον, ὑπερεχάρη, καὶ συγχαίρων προσφέρει τὸ εἰλικρινέστατόν του σέβας, καὶ εὔχεται τὸν πανύψιστον Θεὸν νὰ εὐλογήσῃ τὰ κατὰ Σέ, καὶ νὰ χαρίσῃ πάντα τὰ καταθύμια τοῦ παρόντος καὶ μέλλοντος κόσμου.

اولاد دنیایه كلدكده تحنیه — *Εὐχὴ εἰς Βεζύρην τεκνοποιήσαντα.*

ایلچی بك حضرتلری حضور دولتلرینه سلاملر ودعالر عرض ایدرلر حالا اولاد كرملری سعادتله وجوده كلدكنی استماع ایلدكده عظیم محظوظ اولوب حق سبحانه وتعالی حضرتلری طول عمر ایله معمر ونیچه اولاد وانساب ذوی

الاحتراملر دخي ميستر ايليوب دولت وسعادتيله انواع مرونتلرين مشاهده ايليه ديو تهنيه عرض خلوص ايدرلر

Ο' εὐγενέστατος κύριος πρέσβυς προσφέρει εἰς τὴν ὑψηλότητά της τὰς ἀσπασμὰς ϗ τὰς εὐχάς τα. Α'κύσας τὴν εὐτυχῆ τεκνογονίαν της, περιχαρὴς γενόμενος, τῇ συγχαίρει εἰλικρινῶς. ϗ εὔχεται τὸν ἐπουράνιον Θεὸν νὰ σᾶς χαρίσῃ μακροβιότητα, ϗ ἄλλους ϗ ἄλλες εὐγενεῖς παῖδας ϗ ἀπογόνους, ϗ νὰ σᾶς διατηρῇ ἐν εὐτυχίᾳ ϗ εὐημερίᾳ ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν χαρίτων τα.

ديكر Ε'τέρως πως.

قونسلوس مخلصلري بو ايامده عنايتلو افنديمزك كلستان صلب پاكلريندن بر غنچهٔ زيبا يعني بر دختر پاكيزه اختزلري وجوده كلدوكين ايشيدوب عظيم مسرور اولوب اول ورد رعنا باغ جهانده تند باد روزكاردن محفوظه صيانتيده مخصوص اولمق دعالري تكراري ضمننده بو قوللريني حضور عاليلرينه ارسال ايليوب تهنيه ايدرلر

Ο' εὐγενέστατος κόνσουλος ἀκούσας, ὅτι κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας εἶδε τὸ φῶς ἐκ τῦ λειμῶνος τῶν καθαρῶν ὀσφύων τῦ εὐμενεστάτυ αὐθέντυ μας ἕνας ὡραῖος κάλυξ ῥόδυ, ἤγυν μία καθαρωτάτη δίκην ἀστέρος θυγάτηρ, ἐχάρη χαρὰν μεγάλην, δι' ὃ ϗ στέλλων εἰς τὴν ὑψηλότητά της τὸν δῦλόν της τῇ συγχαίρει, ϗ εὔχεται ϗ πάλιν εὔχεται νὰ μείνῃ ἐν τῷ κήπῳ τῦ παρόντος κόσμυ κεῖνο τὸ τρυφερὸν φύλλον ἀβλαβὲς ϗ σῶον ἀπὸ πᾶσαν ἄελλαν ϗ καταιγίδα.

ديكر Ε'τέρως πως.

قونسلوس مخلصلري دولتلو عاطفتلو افنديمزك بر اركك پسر سعادت اثرلري برج اقبالدن همچو ماه نو طلوع وظهوريني استماع ايدوب عظيم سرورايله اول ماه آسمان عز وشرف خسوفدن پيوسته اسوده اولمق ادعيه‌لري تزكار ايله بو بنده‌لرين تهنيه ايچون حضور عاليلرينه ارسال ايتمشلردر

Ο' εἰλικρινέστατος Κόνσυλος ἀκύσας ὅτι ἀπὸ τὸν εὐτυχῆ ἀστερισμὸν τῆς τύχης προέκυψεν, ὡς ἡ σελήνη ἀπὸ τῆς νεοσελήνυ, εὐτυχῶς υἱὸς ἄρσην τῆς ὑμετέρας εὐμενεστάτης ἐνδοξότητος, ὑπερεχάρη, δι' ὃ ϗ πέμπει πρὸς αὐτὴν τὸν δῦλόν της διὰ νὰ τῇ συγχαρῇ ϗ νὰ τῇ εὐχηθῇ νὰ μὴ ἐκλίπῃ ποτὲ ἐκείνη ἡ σελήνη, ἡ δόξα ϗ τὸ κλέος τῦ ὐρανῦ.

وزير سردار سفره چقدقده تهنيه

Εὐχὴ εἰς Βεζύρην στρατευόμενον εἰς πόλεμον.

ايلچي بك مخلصلري حضور عاليلرينه خلوص اوزره سلاملر ودعالر عرض ايدرلر دولت ايله سفر همايونه توجه بيوروب حق سبحانه وتعالي معين وظهيرلري اولوب هرنه جانبه عزيمتلري بيوريلور ايسه فتح وظفر وقوت اوزره اولوب مجد وشوكتيله ينه صدر سعادتلرينه عودت ووصول ميسر اولمق دعالرينه مشغول اولدقلرين عرض ايدرلر

Ὁ εἰλικρινέστατος κύριος πρέσβυς προσφέρει εἰς τὴν ὑψηλότητά της τοὺς εἰλικρινεῖς ἀσπασμοὺς ϗ εὐχάς της, ϗ ἀκούσας ὅτι, θείᾳ νεύσει μελετᾷ τὴν ἐκστρατείαν εἰς πόλεμον, δὲν παύει εὐχόμενος αὐτῇ διηνεκῶς τὸν ἐπουράνιον ϗ παντοδύναμον θεὸν βοηθὸν καὶ ὑπέρμαχον, ὥστε νὰ κατευθύνῃ παντοῦ τὰ διαβήματά της πρὸς νίκας ϗ ἀνδραγαθίας, ϗ νὰ τὴν ἀποκαταστήσῃ πάλιν ἐν δόξῃ ϗ λαμπρότητι εἰς τὸν πρῶτον βαθμὸν τῆς εὐδαιμονίας της.

مزبور سفردن كلدكده تهنيه

Τίνι τρόπῳ συγχαίρει τις εἰς βεζύρην ἐπανερχόμενον ἐκ πολέμου.

ايلچي بك محبلري حضور سعادته سلاملر ودعالر عرض ايدرلر حالا سفر همايوندن دولت ايله وبونك كبي عظيم فتح و نصرت ايله عودت بيوردقلرينه مسرور وشادان اولوب الله سبحانه وتعالي عزيمتلرين مبارك ايليوب هميشه قدرت وقوت ظفرلري دايم اولنمسني ارادت ايدرلر

Ὁ εἰλικρινέστατος αὐθέντης πρέσβυς προσφέρει εἰς τὴν ὑψηλότητά της τοὺς ἀσπασμούς του ϗ τὰς εὐχάς, ϗ μαθὼν τὴν εὐτυχῆ σας ἐπιστροφὴν ἐκ τοῦ πολέμου ἐν νίκαις ϗ ἀνδραγαθίαις, ἐχάρη, ϗ εὔχεται τὸν πανύψιστον θεὸν νὰ εὐλογῇ τὴν ἐκστρατείαν της, ϗ νὰ τὴν σώζῃ διὰ παντὸς ἰσχυρὸν, κραταιὸν ϗ τροπαιοῦχον.

صورت استفسار خاطر

Τίνι τρόπῳ ἐρωτᾷ τις περὶ τῆς διαθέσεως τινός.

قونسلوس دعاجيلري دولتلو افنديمزك مبارك خاطر شريفلرين سؤال وكمال محبت اوزره عرض خلوص ايدرلر

Ὁ πρὸς θεὸν εὐχέτης σας Κόνσουλος ἐρωτᾷ περὶ τῆς διαθέσεως τῆς εὐγενείας σας, ϗ προσφέρει φιλικῶς τὸ εἰλικρινές του σέβας.

واليه تهنيه منصب

Τίνι τρόπῳ συγχαίρει τις εἰς διοικητὴν ἐπὶ τῷ ἀξιώματι.

قونسلوس بندهلري دولتلو افنديمزك منصب عاليلري تهنيهسيچون حضور عاليلرينه كلمك مراد اولوب نه وقت كلملري استيذانيچون بو قوللريني ارسال ايلديلر

Ὁ δοῦλός σας Κόνσουλος ἐπιθυμῶν νὰ ἔλθῃ πρὸς τὴν ἐνδοξότητά σας διὰ νὰ σᾶς συγχαρῇ διὰ τὸ ἀξίωμα, πέμπει τὸν δοῦλόν της ϗ ἐρωτᾷ, πότε νὰ ἔλθῃ.

ديكر تهنيه منصب *Ἑτέρως πως.*

بايلوس دولتخواهلري دولتلو عدالتلو افنديمك حاكپاي شريفلرينه عرض خلوص عبوديه ايدوب حق سبحانه وتعالى منصب عاليلرين تحسين ومبارك ايليه درلر

Ὁ πᾶν ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτῆς εὐχόμενος πρέσβυς προσφέρει εἰς τὴν σκόνιν τῶν εὐγενῶν

ποδῶν τῆς ὑμετέρας ἐκλαμπρότητος τὴν εἰλικρινῆ του ἐκδούλευσιν, ϗ εὔχεται τὸν Θεὸν νὰ εὐλογήσῃ τὸ πανέκλαμπρον αὐτῆς ἀξίωμα.

دیکر *Ἑτέρως πως.*

قونسلوس بکمز دولتلو افندیمزك قدوم شریفلرینه تهنیه ایچون بو قوللرینی
کوندروب منصب عالیلری مبارك اولوب دخی اعلی مراتب ومنزلره نایل
و طول عمر ایله معمّر ایلیه دیو عظیم عرض خلوص ایدرلر

Ὁ αὐθέντης μου Κόνσουλος πέμπει τὸν δοῦλόν σας διὰ νὰ τῇ συγχαρῇ διὰ τὸν πανέκλαμπρον αὐτῆς ἐρχομὸν, καὶ εὔχεται αὐτῇ τὸ ἀξίωμα αἴσιον ϗ εὐτυχὲς, ϗ νὰ προβιβασθῇ καὶ εἰς ἄλλα ἀνώτερα, ἀμὴ δὲ ϗ νὰ ἀξιωθῇ ζωῆς μακρᾶς ϗ πολυετοῦς.

استئذان زیارت

Τινὶ προσώπῳ ζητεῖ τις ἄδειαν εἰς ἐπίσκεψιν.

بایلوس بندهلری دولتلو افندیمزك خاکپای شریفلرینه کلمك ایچون بو
قوللرینی کوندروب اذن شریفلرین طلب ایدرلر

Ὁ δοῦλός της πρέσβυς ἐπιθυμῶν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν σκόνιν τῶν ποδῶν τῆς ὑμετέρας ἐνδοξότητος, πέμπει τὸν δοῦλόν σας ἐμὲ, ϗ ζητεῖ τὴν ἄδειάν της.

دیکر *Ἑτέρως πως.*

فلان محبلری عزتلو اغا افندیمزه بولشمق ایچون استئذان ایدرلر

Ὁ φίλος της δεῖνα ζητεῖ τὴν ἄδειαν νὰ συντύχῃ τὸν ἐνδοξότατον ἀγᾶν.

دیکر *Ἑτέρως πως.*

بایلوس مخلصلری اغا افندیمزه عرض خلوص ایدرلر پاشا افندیمزك خدمت
شریفلرینه کلوب مشرف اولمق مراد ایدر اذن شریفلرین اولورسه یارین قشلق
وقتنده کلوب بولشورلر

Ὁ εἰλικρινέστατος φίλος πρέσβυς προσκυνεῖ τὸν εὐγενέστατον ἀγᾶν, ϗ θέλει ν' ἀξιωθῇ διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς ἐκδούλευσιν τοῦ ὑψηλοτάτου Πασιᾶ. Ἐὰν ἦναι μὲ τὴν ἄδειάν του, θέλῃ ἔλθῃ αὔριον πρὸ τοῦ γεύματος.

دیکر *Ἑτέρως πως.*

قونسلوس مخلصلری دولتلو عنایتلو پاشا افندیمزه بولشمق استر واغا
افندیمزدن رجا ایدرکه دولتلو پاشا افندیمزه دانشوب نه وقتده مساعده عالیلری
اولور ایسه بو داعیلرینه خبر ویرهلر

Ὁ εἰλικρινέστατος φίλος Κόνσουλος ἀγαπᾷ νὰ συντύχῃ τὸν εὐμενέστατον Πασιᾶν, καὶ διὰ τοῦτο παρακαλεῖ τὸν κύριον ἀγᾶν νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τούτου πρὸς τὸν ὑψηλότατον Πασιᾶν, ϗ νὰ μηνύσῃ ἐμοὶ τῷ δούλῳ της εἰς ποίαν ὥραν προστάζει νὰ ἔλθῃ.

ديكر *Ἕτερος τις.*

فلان افنديمزه كلمك زياده مشتاقدر لكي اذن شريفلري اولورمي اولازمي ديو منتظرلردر

Ὁ δεῖνα ἐπιθυμεῖ καὶ τὰ πολλὰ νὰ ἔλθῃ πρὸς τὴν εὐγένειάν της, πλὴν προσμένει τὴν ἄδειάν σας.

تهنيه عيد رمضان *Ἕτερος τις.*

ايلجي بك دولتجويلري حضور عاليلرينه سلاملر ودعالر عرض ايدرلر عيد شريفلري مبارك اوله الله سبحانه وتعالي حضرتلري نيچه نيچه بونك كبي كونلره وييللره دولت وسعادت وصفا وصحتله ايرشدروب هميشه مسرور الفواد اوله ديو عرض خلوص ايدرلر

Ὁ πᾶν ἀγαθὸν ὑπὲρ σοῦ εὐχόμενος πρέσβυς σᾶς προσκυνεῖ, καὶ σᾶς ἐπεύχεται ἐξ ὅλης καρδίας εἰς τὴν παροῦσαν λαμπρὰν ἑορτὴν, ὥστε καὶ σᾶς χαρίσῃ ὁ ὕψιστος Θεὸς καὶ ἄλλας πολλὰς τοιαύτας ἡμέρας καὶ χρόνους ἐν εὐτυχίᾳ, εὐημερίᾳ καὶ ὑγείᾳ διὰ νὰ εὐφραίνεται ἡ καρδία σας.

بيراملشمق ايچون

Τίνι τρόπῳ συγχαίρει τις διὰ τὸ Μπαϊράμι.

فلان دولتلو افنديمزه عيد شريفلري مبارك اولسون ديو عرض خلوص ايدرلر

Ὁ δεῖνα σᾶς προσκυνεῖ ταπεινῶς καὶ σᾶς ἐπεύχεται ταύτην τὴν λαμπρὰν ἑορτὴν αἴσιον καὶ εὐτυχῆ.

بو نخي خسته خاطري صورمق محلنده سويلنور

Τίνι τρόπῳ ἐρωτᾷ τις περὶ τινὰς ἀσθενοῦντος.

قونسلسمز دعاجيلري دولتلو افنديمزك مزاج شريفلري بر مقدار ناخوش اولدوغن ايشيدوب كمال مرتبه متألم وبو قوللرين مخصوص ارسال ايلديلر وخاطر شريفلرين سؤال ايدرلر

Ὁ πρὸς Θεὸν εὐχέτης σας Κόνσολος ἀκούσας, ὅτι ἡ ἐνδοξότης σας εἶναι πως φιλάσθενος, ἐλυπήθη καθ' ὑπερβολὴν, διὸ καὶ πέμπει ἐμὲ τὸν δοῦλόν της καὶ ἐρωτᾷ τὰ περὶ τῆς περιποθήτου αὐτῷ ὑγείας της.

ديكر *Ἕτερος τις.*

قونسلوس مخلصكز دولتلو افنديمزك مزاج شريفلري انحرافني استماع ايلدكبرو علم الله (شهيد الله) اول مرتبه مكدر البال اولمشدركه تعبير اولنمز

Ὁ εἰλικρινέστατός σας Κόνσολος ἀκούσας τὴν ἀσθένειαν τῆς ὑμετέρας ἐνδοξότητος, ὁ κύριος οἶδε, τόσον ἐλυπήθη τὴν καρδίαν, ὥστε ἀδύνατον εἶναι νὰ τὸ ἐκφράσῃ.

بو نجي خسته صحت بولدقده تهنيه در

Τίνι τρόπῳ συγχαίρει τις εἰς ἄῤῥωσον ὑγιάναντα.

قونسلوس داعيلري دولتلو افنديمزك مزاج شريفلري صحته مبدّل اولدوغني ايشيدوب دنيالر قدر مسرور اولوب مخصوص بو قوللريني كوندرمشلردر

Ἀκούσας ὁ πρὸς Θεὸν εὐχέτης σας Κόνσυλος, ὅτι ἀνέλαβε πάλιν τὴν ὑγείαν ἡ ὑμετέρα ἐνδοξότης, ἐχάρη χαρὰν μεγάλην, δι' ὃ καὶ τῇ συγχαίρει διὰ μέσου ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ δούλου της.

بر دوستك صحتنده اظهار سرور در

Τίνι τρόπῳ συγχαίρει τις εἰς φίλον ὑγιάναντα.

الحمد لله تعالي صحت بولدوغكزي ايشيدوب دنيالر جه مسرور اولدق حق تعالي وجودكزي امراضدن ولسقامدن دور ايليه

Δόξα τῷ Θεῷ, μαθόντες ὅτι ὑγίανας, ἐχάρημεν ὑπέρπολυ. Ὁ Θεὸς νὰ διαφυλάττῃ τὸ σῶμά της σῶον καὶ ἀβλαβὲς ἀπὸ πᾶσαν ἀσθένειαν καὶ νόσον.

پاشايا Εἰς Πασιάν.

دولتلو مرحمتلو افنديمزك دايما عون وعنايتلرين نياز ايدرز

دولتلو افنديمزك سايه دولتلرنده اولمق استرز

دولتلو افنديمزك حسن نظرلريله منظور اولمق اميد ايدرز

Ἐξικετεύομεν τὴν διὰ παντὸς ὑπεράσπισιν καὶ εὐμένειαν τοῦ γαληνοτάτου καὶ εὐμενεστάτου αὐθέντου μας.

Ἐπιθυμοῦμεν νὰ εἴμεθα ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς εὐτυχίας τῆς ὑμετέρας ὑψηλότητος.

Ἐλπίζομεν παρὰ τοῦ εὐμενεστάτου αὐθέντου μας βλέμμα ἱλαρὸν καὶ γαληνόν.

ΤΕΛΟΣ.

دیکر Ε'τέρως της.

فلان افندیمز کمال زیاده مشتاقدر لکی اذن شریفلری اولورمی اولازمی دیو منتظرلردر

Ο δεῖνα ἐπιθυμεῖ κατὰ πολλὰ νὰ ἔλθῃ πρὸς τὴν εὐγένειάν της, πλὴν προσμένει τὴν ἄδειάν σας.

تهنیه عید رمضان Ε'τέρως της.

ایلچی بك دولتجویلری حضور عالیلرینه سلاملر ودعالر عرض ایدرلر عید شریفلری مبارك اوله الله سبحانه وتعالی حضرتلری نیجه نیجه بونك کبی کونلره ویللره دولت وسعادت وصفا وعزتله ایرشدروب همیشه مسرور الفواد اوله دیو عرض خلوص ایدرلر

Ο πάν ἀγαθὸν ὑπὲρ σοῦ εὐχόμενος πρέσβυς σᾶς προσκυνεῖ, καὶ σᾶς ἐπεύχεται ἐξ ὅλης καρδίας εἰς τὴν παροῦσαν λαμπρὰν ἑορτὴν, ὥστε νὰ σᾶς χαρίσῃ ὁ ὕψιστος Θεὸς καὶ ἄλλας πολλὰς τοιαύτας ἡμέρας καὶ χρόνους ἐν εὐτυχίᾳ, εὐημερίᾳ καὶ ὑγείᾳ διὰ νὰ εὐφραίνεται ἡ καρδία σας.

بیرام تبریك ایچون

Τίνι τρόπῳ συγχαίρει τις διὰ τὰ Μπαϊράμια.

فلان دولتلو افندیمزه عید شریفلری مبارك اولسون دیو عرض خلوص ایدرلر

Ο δεῖνα σᾶς προσκυνεῖ ταπεινῶς καὶ σᾶς ἐπεύχεται ταύτην τὴν λαμπρὰν ἑορτὴν αἴσιον καὶ εὐτυχῆ.

بو نخی خسته خاطری صورمق محلنده سویلنور

Τίνι τρόπῳ ἐρωτᾷ τις περὶ τινὸς ἀσθενοῦντος.

قونسلسمز داعیلری دولتلو افندیمزك مزاج شریفلری بر مقدار ناخوش اولدوغن ایشیدوب کمال مرتبه متألم وبو قوللرین مخصوص ارسال ایلدیلر وخاطر شریفلرین سؤال ایدرلر

Ο πρὸς Θεὸν εὐχέτης σας Κόνσολος ἀκούσας, ὅτι ἡ ἐνδοξότης σας εἶναι πως φιλάσθενος, ἐλυπήθη καθ' ὑπερβολὴν, διὸ καὶ πέμπει ἐμὲ τὸν δοῦλόν της καὶ ἐρωτᾷ τὰ περὶ τῆς περιποθήτου αὐτῷ ὑγείας της.

دیکر Ε'τέρως της.

قونسلوس مخلصکز دولتلو افندیمزك مزاج شریفلری انحرافنی استماع ایلدنبرو علم الله (شهید الله) اول مرتبه مکدر البال اولمشدرکه تعبیر اولنمز

Ο εἰλικρινέστατός σας Κόνσολος ἀκούσας τὴν ἀσθένειαν τῆς ὑμετέρας ἐνδοξότητος, ὁ κύριος οἶδε, τόσον ἐλυπήθη τὴν καρδίαν, ὥστε ἀδύνατον εἶναι νὰ τὸ ἐκφράσῃ.

بو نحي خسته صحت بولدقده تهنيه در

Τίνι τρόπῳ συγχαίρει τις εἰς ἄῤῥωσον ὑγιάναντα.

قونسلوس داعيلري دولتلو افنديمزك مزاج شريفلري صحته مبدل اولدوغني ايشيدوب دنيالر قدر مسرور اولوب خصوص بو قوللرينى كوندرمشلردر

Ἀκύσας ὁ πρὸν Θεὸν εὐχέτης σας Κόνσυλος, ὅτι ἀνέλαβε πάλιν τὴν ὑγείαν ἡ ὑμετέρα ἐνδοξότης, ἐχάρη χαρὰν μεγάλην, διὸ ὃ καὶ τῇ συγχαίρει διὰ μέσυ ἐμῦ τῦ ταπεινῦ δύλυ της.

بر دوستك صحتنده اظهار سروردر

Τίνι τρόπῳ συγχαίρει τις εἰς φίλον ὑγιάναντα.

الحمد لله تعالي صحت بولدوغكزي ايشيدوب دنيالرجه مسرور اولدق حق تعالي وجودكزي امراضدن ولسقامدن دور ايليه

Δόξα τῷ Θεῷ, μαθόντες ὅτι ὑγίανας, ἐχάρημεν ὑπέρπολυ. Ὁ Θεὸς νὰ διαφυλάττῃ τὸ σῶμά της τῶοι καὶ ἀβλαβὲς ἀπὸ πᾶσαν ἀσθένειαν καὶ νόσον.

پاشايا Εἰς Πασιᾶν.

دولتلو مرحمتلو افنديمزك دايما عون وعنايتلرين نياز ايدرز

دولتلو افنديمزك سايه دولتلرنده اولمق استرز

دولتلو افنديمزك حسن نظرلريله منظور اولمق اميد ايدرز

Ἐξικετεύομεν τὴν διὰ παντὸς ὑπερά σπισιν καὶ εὐμένειαν τῦ γαληνοτάτυ καὶ εὐμενεςάτυ αὐθέντυ μας.

Ἐπιθυμῦμεν νὰ εἴμεθα ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς εὐτυχίας τῆς ὑμετέρας ὑψηλότητος.

Ἐλπίζομεν παρὰ τῦ εὐμενεςάτυ αὐθέντυ μας βλέμμα ἱλαρὸν καὶ γαληνόν.

ΤΕΛΟΣ.

ΠΙΝΑΞ

τῶν ἐν τῇ παρούσῃ βίβλῳ περιεχομένων μερῶν καὶ κεφαλαίων.

ΜΕΡΟΣ Α΄. Περὶ Ὀρθογραφίας. . . . 1
ΚΕΦ. Α΄. Περὶ γραμμάτων καὶ τῆς προφορᾶς αὐτῶν. . . . . αὐτ.
— Β΄. Περὶ διαφόρων παρὰ Τούρκοις σὺχρήσων σημείων καὶ περὶ τοῦ συλλαβίζειν 6
— Γ΄. Περὶ διαφόρων εἰδῶν τοῦ γράφειν παρὰ Τούρκοις. 8
— Δ΄. Ὀρθογραφικαί τινες παρατηρήσεις. 9
ΜΕΡΟΣ Β΄. Περὶ ἐτυμολογίας. 12
ΚΕΦ. Α΄. Περὶ ὀνόματος ἐν γένει. . . αὐτ.
— Β΄. Περὶ κλίσεως τῶν ὀνομάτων. . 13
— Γ΄. Περὶ συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν. 15
— Δ΄. Περὶ σχηματισμοῦ διαφόρων εἰδῶν ὀνομάτων. 16
— Ε΄. Περὶ ἀρνητικῶν ἐπιθέτων. . . 21
— ς΄. Περὶ ὑποκοριστικῶν καὶ μειώσεως σημαντικῶν ὀνομάτων. 22
— Ζ΄. Περὶ ἐπιτατικῶν ἢ ἐπιτάσεως σημαντικῶν ὀνομάτων. . . . . . αὐτ.
— Η΄. Περὶ ἀριθμητικῶν ὀνομάτων. . 23
ΜΕΡΟΣ Γ΄. Περὶ Ἀντωνυμίας. 27
ΚΕΦ. Α΄. Περὶ πρωτοτύπων καὶ δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν . . . . αὐτ.
— Β΄. Περὶ ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν. . 29
— Γ΄. Περὶ κτητικῆς ἀντωνυμίας. . . 30
— Δ΄. Περὶ καταχρηστικῶν ἀντωνυμιῶν. 34
ΜΕΡΟΣ Δ΄. Περὶ ῥήματος. 35
ΚΕΦ. Α΄. Περὶ σχηματισμοῦ διαφόρων εἰδῶν ῥημάτων. . . . . αὐτ.
— Β΄. Περὶ χρόνου, ἀριθμοῦ, προσώπου, ἐγκλίσεως καὶ συζυγίας τῶν ῥημάτων. 40
— Γ΄. Περὶ τῶν βοηθητικῶν ῥημάτων. αὐτ.
— Δ΄. Περὶ συζυγίας τῶν ῥημάτων. . 49
ΜΕΡΟΣ Ε΄. Περὶ μορίων. 68
ΚΕΦ. Α΄. Περὶ προθέσεων. . . . . . . αὐτ.
— Β΄. Περὶ ἐπιρρημάτων. 75
— Γ΄. Περὶ Συνδέσμων. 77
ΜΕΡΟΣ ς΄. Περὶ Συντάξεως. 81
ΚΕΦ. Α΄. Περὶ συντάξεως τῶν ὀνομάτων. αὐτ.
— Β΄. Περὶ συντάξεως τῶν συγκριτικῶν καὶ τῶν δοτικῇ ἢ αἰτιατικῇ συντασσομένων ἐπιθέτων. 86
— Γ΄. Περὶ συντάξεως τῶν ῥημάτων. 88
— Δ΄. Περὶ συντάξεως τῶν μορίων. 107
— Ε΄. Περὶ τῶν λοιπῶν τῆς συντάξεως εἰδῶν. 112
— ς΄. Περὶ τοῦ τρόπου τοῦ προσαγορεύειν. 114
— Ζ΄. Περὶ τάξεως τῶν ὀκτὼ μερῶν τοῦ λόγου. 115
Συλλογὴ διαφόρων Τουρκικῶν διαλόγων. . 118
Συλλογὴ παροιμιῶν. 148
Ἐκ τοῦ ترجمان نامه ἀποσπασμάτιά τινα πρὸς γύμνασιν. 150

Παροράματα.

Σελ. 16, ςίχ. 18. ἐν ἴἴσινὶ Γρ. ἴἴσινὶ, καὶ ἀντὶ ὔἴσινὶ Γρ. ὂν ἴἴσινί. Σελ. 23, ςίχ. 27. او بر اِچوق Γρ. اچوق Σελ. 36, ςίχ. 14. بولونك Γρ. بولنك Σελ. 40, ςίχ. 25. Γρ. أي Σελ. 45, ςίχ. 20. ايكي Γρ. ايكن Σελ. 66, ςίχ. 9. σεβεμέζντιμ Γρ. σεβέμεζντιμ. Σελ. 70, ςίχ. 20. μπαζαραντὲκ Γρ. μπαζαράντεκ. Σελ. 92, ςίχ. 5 — 6. ἠνδζὰ, ἐνδζὰ, ἰνδζὶ ὔνδζὶ, γηνδζὰ, γενδζὰ, γιδζὶ, γῦνδζὶ, Γρ. ἡνδζα, ένδζα, ἴνδζι, ὖνδζι, γήνδζα, γένδζα, γιδζι, γῦνδζι. Σελ. 92, ςίχ. 8. ντὂνὔνδζὶ Γρ. ντὂνὖνδζι. Σελ. αὐτ. ςίχ. 10. σεβινδζηῆιντὲκ Γρ. σεβίνδζηῆιντεκ. Σελ. 146, ςίχ. 31. شانلو Γρ. صانلو Σελ. 147, ςίχ. 4. σαυλὴ Γρ. σαυλή.

Τὰς πολλαχοῦ ἀπαντώσας λέξεις ἔββελ, κορκὺ, καυγὴ ἢ χαυγὴ, γαῖρὶ, ἀμμὰ, ἀνδζιὰκ, ζιρὰ, ἰμντὶ, ἐγὲρ γράφε κόρκυ, κάυγη ἢ χάυγη, γάϊρι, ἄμμα, ἄνδζιακ, ζίρα, ἴμντι, ἔγερ.

Διόρθωσις τῶν ἡμαρτημένων ἐν τῇ προσῳδίᾳ τῶν χρόνων τῶν τουρκικῶν ῥημάτων.

	Παρατ. σελ. 42.				Προς. σ. 43.	Εὐκτ. σ. 43.
Ἑν.	ἠμήσημ	ὐμύσυμ	ἰμίσιμ	ὔμύσυμ	ὄλ	ὀλάϊντημ
	ἠμήσσηγ	ὐμύσσυν	ἰμίσσιν	ὔμύσσυν	ὀλσὺν	ὀλάϊντην
	ἠμήσ	ὐμύσ	ἰμίσ	ὔμύσ	ὀλαλὴμ	ὀλάϊντη
Πλ.	ἠμήσηζ	ὐμύσυζ	ἰμίσιζ	ὔμύσυζ	ὄλυν ἢ	ὀλάϊντηκ
	ἠμήσσηνηζ	ὐμύσσυνυζ	ἰμίσσινιζ	ὔμύσσυνυζ	ὄλυνυζ	ὀλάϊντηνηζ
	ἠμήσλαρ	ὐμύσλαρ	ἰμίσλερ	ὔμύσλερ	ὀλαλὰρ	ὀλαλάρ.ηντη

	Παρατ. σελ. 43.	Μέλλ. σελ. 44.	Παρατ. σελ. 45.	Παρατ. σελ. 47.	Προς. σελ. 47.	Εὐκτ. σ. 47
Ἑν.	ὀλύρυτυμ	ὀλὰμ	ὀλσάϊντημ	ὄλμαντημ	ὄλμα	[illegible]
	ὀλύρυτυν	ὀλάσην	ὀλσάϊντην	ὄλμαντην	ὄλμασην	
	ὀλύρυτυ	ὀλὰ	ὀλσάϊντη	ὄλμαντη		
Πλ.	ὀλύρυτυκ	ὀλάκ	ὀλσάϊντηκ	ὄλμαντηκ	ὄλμαϊαλημ	
	ὀλύρυτυνυζ	ὀλάσηνηζ	ὀλσάϊντηνηζ	ὄλμαντηνηζ	ὄλμαηνηζ	
	ὀλυρλάρ.ητη	ὀλαλὰρ	ὀλσάϊντηλαρ	ὄλμαντηλαρ	ὄλμασηνλαρ	

	Παρατατ. σελ. 48.	Παρακ. σελ. 48.	Μέλλ. σελ. 48.	Παρακ. σ. 49.	Μέλλ. 49.	Ἀπαρ. σ. 49.	Μετ. σ. 49
Ἑν.	ὀλμάζντημ	[illegible]	ὄλμαϊαμ	[illegible]	[illegible]	ὄλμαμακ	ὄλμαϊκμτ
	ὀλμάζντην		ὄλμαϊασην			ὄλμαϊα	ὄλμαϊαν
	ὀλμάζντη		ὄλμαϊα				ὄλμαϊαδζακ
Πλ.	ὀλμάζντηκ		ὄλμαϊακηζ				
	ὀλμάζντηνηζ		ὄλμαϊασηνηζ				
	ὀλμάζντηλαρ		ὄλμαϊαλαρ				

Ὑπερσ. Ὑπερσ.

Παρακ. σελ. 54. — σελ. 54. — σελ. 58. — **Μέλ. σελ. 55.**

	Παρακ. σελ. 54.		Ὑπερσ. σελ. 54.	Ὑπερσ. σελ. 58.	Μέλ. σελ. 55.	
Ἑν.	μπακμήσημ	σεβμίσιμ	* μπάκμαμησ-ιντημ	* μπάκμαμησ-ημησημ	μπακαδζάγημ	σεβεδζέιμ
	μπακμήσσην	σεβμίσσιν	σέβμεμισ-ίντιμ, κτ.	* σέβμεμισ-ιμισιμ	μπακαδζάκσην	σεβεδζέκσιν
	μπακμήσ	σεβμίσ			μπακαδζάκ	σεβεδζέκ
Πλ.	μπακμήσηζ	σεβμίσιζ			μπακαδζάγηζ	σεβεδζέιζ
	μπακμήσσηνηζ	σεβμίσσινιζ			μπακαδζάκσηνηζ	σεβεδζέκσινιζ
	μπακμήσλαρ	σεβμίσλερ			μπακαδζακλάρ	σεβεδζεκλέρ
Ἑν.	* μπάκμαμησημ	σεβμεμισιμ			Ἑν. * μπάκμαϊαδζάγημ	σέβμεϊεδζειμ

	Προσακτ. σελ. 56.				Ἐνεσ. σελ. 57.	
Ἑν.	μπάκ	σέβ	* μπάκμα	σέβμε	μπακάμ	σεβέμ
	μπακσήν	σεβσίν	μπάκμασην	σέβμεσιν	μπακάσην	σεβέσιν
Πλ.	μπακαλήμ	σεβελίμ	μπάκμαϊαλήμ	σέβμεϊελιμ	μπακά	σεβέ
	μπάκηνηζ, ἤ	σέβιν ἤ	μπάκμαν, ἤ	σέβμεν, ἤ	μπακάηζ	σεβέιζ
	μπάκην	σέβινιζ	μπάκμανη, ἤ	σέβμειν, ἤ	μπακάσηνηζ, ἤ	σεβέσινιζ, ἤ
	μπάκσηνλάρ	σεβσινλέρ	μπάκμάηνηζ	σέβμέινιζ	μπακάδηζ	σεβέσιζ
			μπάκμασηνλαρ	σέβμεσινλερ	μπακαλάρ	σεβελέρ
					Ἑν. * μπάκμαϊαμ	σέβμεϊιμ

Παρατ. σελ. 58.	Παρακ. σελ. 59.	Ὑπερσ. σελ. 59.	σελ. 60. στίχ. 4.	Παρατ. σελ. 60.	Παρατ. σελ. 60.	σελ. 60. στίχ. 1.
* μπάκμαϊντημ	* μπάκμαμησ-ολάμ	* μπάκμαμησ-ολαϊντημ	* μπάκμασαμ	* μπάκμασαϊντημ	* μπάκμάζσαϊντημ	* μπάκμαμησ ολσαϊντημ
σέβμεϊντιμ	σέβμεμισ-ολάμ	σέβμεμισ-ολαϊντημ	σέβμεσεμ	σέβμεσεϊντιμ	σέβμέζσεϊντιμ	σέβμεμισ ολσαϊντημ

Παρατ. σελ. 61. — Παρακ. σελ. 61.

Ἑν. * μπακμάζσα-ημησημ σεβμέζσε-μισιμ | μπάκμαντη-ίσαμ | σέβμεντι-ισεμ.

Σελ. 62, στίχ. 1. — Ὑπερσ. σελ. 62.

Ἑν. * μπάκμαμησ-ησαμ. σέβμεμισ-ισεμ | μπάκμαντη-σαϊντημ | σέβμεντι-σεϊντιμ.

Ὑπερσ. σελ. 62. — Μέλλ. σελ. 63.

Ἑν. * μπάκμαμησ-ησαϊντημ σέβμεμισ-ισεϊντιμ | μπάκμαμησ-ολάρσαμ σέβμεμισ-ολέρσεμ.

Ἀπαρέμφ. σελ. 53. — Ἀπαρ. σελ. 64, στίχ. 7.

* μπάκμαμακ σέβμεμεκ | μπάκμαμακ σέβμεμεκ | * μπάκμα σέβμε.

Μετοχ. σελ. 64, στίχ. 17. — Μετοχ. σελ. 64, στίχ. 21. — Μετ. σελ. 65, στίχ. 2.

* μπάκμαϊαμ σέβμεϊιμ | μπάκμαϊαρακ σέβμεϊερεκ | μπάκμαϊαν σέβμεϊεν

Παρωχ. σ. 65, σ. 13. Παρωχ. σ. 65, σ. 15. Μέλλ. σελ. 65, σ. 28. Μέλλ. σ. 66, σ. 4.

* μπάκμαμησ σέβμεμισ | μπάκμαντηκ σέβμεντικ | μπάκμαϊαδζακ σέβμεϊεδζεκ | μπάκμαμησέρ σέβμεϊσερ

Σημείωσις. Κατὰ τὰς αὐτὰς ταύτας χρόνους ἡμάρτηται κ̀ εἰς ἄλλα μέρη τῆς παρούσης βίβλου ἡ προσωδία, δι᾽ ὃ κ̀ διορθωσάτω ὁ εὐμενὴς ἀναγνώστης.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΟΥ

τῆς ἰατρικῆς ϗ χειρϐργίας διδασκάλϐ ἰατρϐ̃, ϗ ὀφθαλμιάτρϐ, μέλϐς ἀντεπιςέλλοντος
τῶν ἐν Γένῃ ἑταιριῶν, τῆςτε Ὀρυκτολογικῆς ϗ τῆς Φυσικῆς,

ΛΕΞΙΚΟΝ

ΠΡΟΧΕΙΡΟΝ ΤΗΣ

ΓΡΑΙΚΙΚΗΣ καὶ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΥ

ᾧ προσετέθη ἐν τέλει καὶ σύντομον

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΟΥΡΚΙΚΟΓΡΑΙΚΙΚΟΝ

πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν Ἀνατολῇ οἰκϐ́ντων Χριςιανῶν, ϗ πρὸς ἀναπλήρωσιν
πολλῶν ἐν τῷ Γραικικοτϐρκικῷ Λεξικῷ παραλειφθεισῶν
λέξεων ϗ φράσεων.

ἀνέχϐ ϗ ἀπέχϐ.

ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΙΩΑΝ. ΒΑΡΘ. ΤΖΒΕΚΙΟΥ, ΠΡΩΗΝ ΒΕΝΔΩΤΟΥ.

1812.

Σημ. Εἴπαμεν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Γραμματικῇ σελ. 50, ςίχ. 18. κτ. ὅτι ἐπὶ τῶν ἐχόντων πρὸ τȣ̃ μὰκ ἢ μὲκ σύμφωνον ῥημάτων σχηματίζεται τὸ ληκτικὸν φωνῆεν τῆς ὁρισικῆς μετοχῆς κατὰ τὴν ἁρμονίαν, δηλ. εἰ μὲν τὸ πρὸ τῆς καταλήξεως τȣ̃ ἀπαρεμφάτȣ φωνῆεν εἶναι α ἢ η, τὸ ληκτικὸν τῆς ὁρισικῆς μετοχῆς φωνῆεν ἔςαι η, εἰ δὲ ο ἢ ȣ, ἔςαι ȣ, εἰ δὲ ε ἢ ι, ἔςαι ι, εἰ δὲ ο̈ ἢ ȣ̈, ἔςαι ȣ̈. Ἐξαιρȣ̃νται ὅμως μερικὰ ῥήματα, τὰ ὁποῖα ποιȣ̃σι τὸ ληκτικὸν τῆς ὁρισικῆς μετοχῆς φωνῆεν ἀνωμάλως· εἰσὶ δὲ σχεδὸν τὰ ἀκόλȣθα.

1. Ῥήματα ποιȣ̃ντα τὸ ληκτικὸν τῆς ὁρισικῆς μετοχῆς φωνῆεν εἰς α.

ἀκμὰκ	γιαπμὰκ	κατμὰκ	μπακμὰκ	ντȣϊμὰκ	σαρσμὰκ	ταρτμὰκ
ἀνμὰκ	γιαρμὰκ	κηϊμὰκ	μπασμὰκ	ὀβμὰκ	σατζμὰκ	τασ̃μὰκ
ὔσμὰκ	γιατμὰκ	κηλμὰκ	μπατμὰκ	ὄϊμὰκ	σατμὰκ	τατμὰκ
ἀτζμὰκ	γιολμὰκ	κηρκμὰκ	μπηκμὰκ	ὀνμὰκ	σηζμὰκ	τζηκμὰκ
ἀτμὰκ	γιορμὰκ	κηρμὰκ	μπογμὰκ	ȣ̓τμὰκ	σηκμὰκ	τζηρπμὰκ
γηγμὰκ	γιȣτμὰκ	κηρπμὰκ	μποζμὰκ	ȣ̓μμὰκ	σηπζμὰκ	τζιαλμὰκ
γηκμὰκ	καζμὰκ	κηπμὰκ	μπȣκμὰκ	ȣ̓τζμὰκ	σοϊμὰκ	τζιατμὰκ
γηρτμὰκ	καϊμὰκ	κοϊμὰκ	μπȣρκμὰκ	σαγμὰκ	σοκμὰκ	τηνμὰκ
γιαγμὰκ	κακμὰκ	κοβμὰκ	μπȣρμὰκ	σασ̃μὰκ	σολμὰκ	τȣτμὰκ
γιαζμὰκ	καλκμὰκ	κοκμὰκ	νταλμὰκ	σαλμὰκ	σονμὰκ	
γιαϊμὰκ	καπμὰκ	κορκμὰκ	ντοϊμὰκ	σανδζμὰκ	σορμὰκ	
γιακμὰκ	κασμὰκ	κȣρμὰκ	ντολμὰκ	σαπμὰκ	τακμὰκ	
γιανμὰκ	κατζμὰκ	κȣσμὰκ	ντονμὰκ	σαρμὰκ	ταπμὰκ	

2. Ῥήματα ποιȣ̃ντα τὸ ληκτικὸν τῆς ὁρισικῆς μετοχῆς φωνῆεν εἰς ε.

γγεζμὲκ	γȣ̈ζμὲκ	κεσμὲκ	ντιζμὲκ	ντȣ̈σ̃μὲκ	σεκμὲκ	σο̈νμὲκ
γγερμὲκ	ἐγμὲκ	κȣ̈σμὲκ	ντικμὲκ	ο̈γμὲκ	σερμὲκ	σȣ̈ζμὲκ
γγετζμὲκ	ἐζμὲκ	μπερτμὲκ	ντινμὲκ	ο̈λτζμὲκ	σετζμὲκ	σȣ̈ρμὲκ
γγιϊμὲκ	ἐκμὲκ	μπινμὲκ	ντο̈βμὲκ	ο̈πμὲκ	σικμὲκ	σεπμὲκ
γγιρτμὲκ	ἐμμὲκ	μπιτζμὲκ	ντο̈γμὲκ	ο̈ρμὲκ	σιλκμὲκ	τζεκμὲκ
γγιτμὲκ	ἐνμὲκ	μπιτμὲκ	ντο̈κμὲκ	ο̈ρτμὲκ	σιλμὲκ	τζελμὲκ
γγο̈μμὲκ	ἐσ̃μὲκ	μπο̈λμὲκ	ντο̈νμὲκ	ο̈τμὲκ	σινμὲκ	τζιζμὲκ
γγȣ̈λμὲκ	ἐτμὲκ	μπȣ̈ζμὲκ	ντο̈ρτμὲκ	ȣ̈ζμὲκ	σισ̃μὲ	τζο̈ζμὲκ
γερμὲκ	ἰτζμὲκ	μπȣ̈κμὲκ	ντȣ̈ζμὲκ	ȣ̈ρκμὲκ	σο̈βμὲκ	τζο̈κμὲκ
γετμὲκ	κερτμὲκ	ντεγμὲκ	ντȣ̈ρμὲκ	πισ̃μὲκ	σο̈γμὲκ	σȣ̈τμὲκ
φιτμὲκ	κεσισ̃μὲκ	ντελμὲκ	ντȣ̈ρτμὲκ	σεβμὲκ	σο̈κμὲκ	

ΛΕΞΙΚΟΝ
ΓΡΑΙΚΙΚΟ-ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ.

Ἀβάκιον تختهسي اقچه ἀχτζὲ ταχτασή.

Ἀ'ββᾶς ἴδε ἡγούμενος.

Ἀ'βέβαιος تحقيقسز ταχκηκσὴζ, بللو اولميان μπελλὶ ὄλμαϊαν.

Ἀ'βλαβὴς ضررسز ζαραρσὴζ, زيانسز ζιανσήζ.

Ἀ'βοκάτος دعوا وكيلي ντάβα βεκιλὶ, وكيل βεκίλ, وكيل الدعوا βεκίλοὺλ-ντάβά.

Ἀ'βρασος پشممش πίσμεμισ, خام χάμ.

Ἀ'βυσσος دريك ودبيسز صو ντερὶν βε-ντιπσὶζ σοὺ, كرداب γγιρντάμπ.

Ἀ'γαθὸς ἴδε καλός. Τὸ ἄκρον ἀγαθὸν خير مطلق χαῒρ μουτλάκ.

Ἀ'γάλι يواش يواش γιαβάσ γιαβάσ, ياپچه γιαπτζὲ, ياپچه ياپچه γιαπτζὲ γιαπτζὲ, ازر ازر ἀζὲρ ἀζὲρ, ياپ ياپ γιὰπ γιάπ.

Ἀ'γαλμα اويلمش, يونلمش صورت ὀϋὶλ-μὺσ, γιονουλμοὺσ συρὲτ, صورت συρέτ.

Ἀ'γαλματοποιὸς اويماجي ὀϊμαδζή.

Ἀ'γαμία اركنلك ἐργγενλὴκ, بكارلك μπεκιαρλίκ.

Ἀ'γανάκτησις طارغنلق νταργουνλὺκ, كوج γγυὸζ, ἴδε καὶ θυμὸς, ὀργή.

Ἀ'γανακτῶ غضبه كلمك γαζαμπᾶ γγελμέκ. Μὴ ἀγανακτεῖτε خاطركز قالمسون χατηρὴνὴζ κάλμασην, ἴδε καὶ ὀργίζομαι, μοὶ κακοφαίνεται, θυμόνω.

Ἀ'γάπη سوكو σεβγγοῦ, سوي σεβὶ, محبت μουχαμπέτ. Διὰ ἀγάπην θεοῦ الله عشقنه ἀλλὰχ ἠσκηνὲ, ἢ الله ايچون ἀλλὰχ ἰτζίν.

Ἀ'γαπητικὴ عاشقه ἀσηκὲ, ياوقلو γιαυκουλοὺ, معشوقه μασουκέ.

Ἀ'γαπητικὸς عاشق ἀσὴκ, ياوقلو γιαυκουλού.

Ἀ'γαπητὸς سوكولو σεβγγοῦλοὺ, محبتلو μου-χαμππετλί.

Ἀ'γαπῶ سومك σεβμὲκ, محبت اتمك μου-χαμππὲτ ἐτμὲκ, καὶ ἐπὶ ἔρωτος عاشق اولمق ἀσὴκ ὀλμάκ.

Ἀ'γγαρεία انغريه ἀγκαρια, حقلمه χακλαμὰ, صالغم σαλγὴμ, سخره ايش συχρὲ ἰσ, سورسات συρσάτ.

Ἀ'γγαρεύω انغريه اتمك ἀγκαριὰ ἐτμὲκ, حقلمق χακλαμὰκ, سخرويه سورمك συχρεϊὲ σουρ-μὲκ, تكليف اتمك τεκλὶφ ἐτμέκ.

Ἀ'γγεῖον قاب κὰμπ, καὶ πλ. قابلر καμπλὲρ, اواناتلق ἀβαντανλὴκ — διὰ τὸ ῥοδόσαμον كلابدان γγοῦλαμπντὰν — πήλινον ساقسي σακσή.

Ἀ'γγελικὸς ملكي μελεκὶ, ملكه منسوب μελεκὲ μανσοὺμπ.

Ἀ'γγελος ملك μελὲκ (فرشته φερισ̃τέ).

Α'γγῦρι خيار χιάρ. Α'γγούρια ξυνὰ خيار تُرشيشي χιὰρ τϋρσϋσϋ.

Α'γεὲπιρρ. دي دي امدي ντὲ ἴμτι, دي دي ντὲ ντὲ, هايده χάϊντε, اش ἔσ, اولسون ὀλσύν.

Α'γελάδα اينك ἢ انك ινέκ.

Α'γιάζω ἐν. تقديس اتمك τακντὴς ἐτμὲκ, عزيزلك ويرمك ἀζιζλὶκ βερμέκ.

Α'γίασμα ايازمه ἀγιαζμά.

Α'γιοκέρι (شمع σαμᾶ) بال مومي μπὰλ μϋμέ.

Α'γιος ولي βελὶ, مبارك μϋμπαρὲκ, عزيز ἀζίζ, قديس καντής. Οἱ ἅγιοι ايو ادملر εἲϋ ἀνταμλὰρ, اوليا ἐβλιγιά. Ἡ ἁγία γραφὴ كلام عزت κελιάμι ἤζζέτ. Τὰ ἅγια τῶν ἁγίων عزيز ير ἀζὶζ γέρ.

Α'γιοσύνη وليلك βελιλὶκ, عزيزلك ἀζιζλὶκ, تقديس τακντὴς, مباركلك μϋμπαρεκλὶκ.

Α'γκάθι دكن ντικὲν, تكن τικέν. Μ' ἐμβῆκεν ἓν ἀγκάθι εἰς τὸ ποδάρι دكن اياغمه باتدي ντικὲν ἀγιαγημᾶ μπαττή.

Α'γκαλὰ καὶ, μ' ὅλον ὅτι اكرچه ἔγερτζι, اكرچهكه ἔγερτζικι.

Α'γκάλη, ἀγκαλιὰ قوجاق κυδζιὰκ, قولتق κολτὺκ, καὶ μεταφ. ἴδε χειρόβολον.

Α'γκαλιάζω قوجقلامق κυδζμὰκ, قوجقلامق κυδζιακλαμὰκ, قولتقلامق κυλτυκλαμάκ. Α'γκαλιάζομαι قوجشمق κυδζυσμὰκ, καὶ ἀγκαλίασμα قوجشن κυδζύσ.

Α'γκίδα چوب τζιόπ. Α'γκίδες چور چوب τζιὸρ τζιόπ.

Α'γκινάρα (Σκόλυμος) انكنار ἐγγινάρ.

Α'γκίστρι اولتا ὀλτὰ, βολτᾶ.

Α'γκιστρόνω چنكللمك τζεγγελλεμέκ.

Α'γκύστια ἢ ὀρ, صراجه σηραδζᾶ, (دامغول νταμγὺλ) — τῶν πτηνῶν قرساق ἢ قورصق κυρσάκ.

Α'γκυλόνω صوقمق σοκμάκ.

Α'γκυρα دمر ντεμὶρ, كجينك دمري γγεμινὴν ντεμιρί. Ρ'ίχνω τὴν ἄγκυρον دمر اتمق ντεμὶρ ἀτμὰκ ἢ برقمق μπραχμάκ. Συκόνω τὴν ἄγκυραν دمر قالدرمق ντεμὶρ καλντιρμάκ.

Α'γκὼν, ἀγκῶνας τῆς χειρὸς درسك ντιρσέκ.

Α'γκωνὴ ἴδε γωνία.

Α'γνάντια ἴδε ἄντικρυ.

Α'γνία پاكلك πακλὶκ, تميزلك τεμιζλίκ.

Α'γνίζω تطهير اتمك τατχὶρ ἐτμέκ.

Α'γνοια ἴδε ἀμάθεια. Ε'ξ ἀγνοίας بلمزلكله μπιλμεζλί-ιλε, خطا ايله χατά-ιλε. Προφασίζομαι, ὑποκρίνομαι ἄγνοιαν, ὅτι δὲν ἠξεύρω بلمزلك صاتمق μπιλμεζλὶκ σατμάκ.

Α'γνὸς پاك πὰκ, تميز τεμίζ, طاهر ταχίρ.

Α'γνοῶ, δὲν ἠξεύρω بلمك μπίλμεμεκ, خبري اولمامق χαμπερὶ ὄλμαμακ, παθητ. بلنممك μπιλινμεμεκ, نا معلوم اولمق νὰ μαλὺμ ὀλμάκ.

Α'γνώριστος تبديل τεπτίλ.

Α'γνωστος بلنمامش μπιλινμεμισ, نا معلوم νὰ μαλὺμ.

Α'γοράζω المق ἀλμὰκ, صاتون المق σατὴν ἀλμὰκ — συκωτὰ كوتوري ايله المق γγότϋρϋ-ιλε ἀλμὰκ — λιανικὰ الدن المق ἐλντὲν ἀλμάκ. Πρᾶγμά τι ἀγοραζόμενον πλέον τῆς πρεπούσης τιμῆς مارتا μαρτά.

Α'γοραστὴς مشتري μϋστερί.

Ἀγουρίδα (ὄμφαξ, ὀμφάκιον) قورق κουρούκ, قورق صوبي κουρούκ σουϊού.

Ἄγουρος (ἄωρος) اولمامش ὄλμαμυσ, خام χάμ.

Ἀγράμματος ἰδὲ ἀμαθὴς, ἀπαίδευτος.

Ἀγριεύω ياوزلتمق γιαβουζλατμὰκ ياوزلندرمق γιαβουζλαντιρμὰκ, ياوزلمق γιαβουζλαμὰκ, παθητ. ياوزلنمق γιαβουζλανμὰκ, بربرلنمك μπερμπερλενμέκ.

Ἀγρίμι وحش βαχσ, حوش χούσ.

Ἀγριοπέτεινος (ἔποψ) پوپش πουπούσ.

Ἀγριόρνιθα چل τζίλ.

Ἄγριος ياوز γιαβούζ, يبان γιαμπάν. Ἄγριον ἄλογον تعليمسز, حرون, سرت, ات ταλιμσὶζ, χαρούν, σέρτ ἄτ — ἄνθρωπος يبان ادمي γιαμπὰν ἀνταμή.

Ἀγριότης ياوزلق γιαβουζλούκ.

Ἀγριόχοιρος يباني طوكز خنزير γιαμπανὴ ντομούζ ἢ χινζήρ, يبان طكوزي خنزيري γιαμπὰν ντομουζοὺ, χινζηρί.

Ἄγροικος يوغن γιογούν, ἰδὲ ὁ χωριάτης.

Ἀγρυπνία اويانقلق ουγιανικλὴκ — μεγάλη, πολλὴ چوق اويانقلق τζιὸκ ουγιανικλὴκ.

Ἀγρυπνῶ اويانق اولمق ουγιανὴκ ὀλμὰκ, اويانق طورمق ουγιανὴκ ντουρμὰκ, καὶ μεταφ. ἰδὲ προσέχω, εἶμαι προσεκτικός.

Ἀγύρτης charlatan لافزن λαφαζὰν, Gaukler حقه باز χοκκαμπάζ.

Ἀγχίνοια فراست φιρασὲτ, عقللولق ἀκιλλιλὴκ, عقل ἀκὶλ, بصيرت μπασιρέτ.

Ἀγχίνους عقللو ἀκιλλὴ, فراستلو φιρασετλὴ, بصيرتلو μπασιρετλὴ, زيرك ζεϊρέκ.

Ἀγωγὴ ἰδὲ ἀναφορά.

Ἀγωγιάτης كراجي κιραδζῆ.

Ἀγώγιον كرا κιρᾶ.

Ἀγὼν, ἀγῶνας چكش τζεκισ, كورش γκιουρέσ, صواش σαβάσ — σπουδὴ چالشقلق τζαλισκανλὴκ, جهد δζέχιτ. Μεγάλος ἀγῶνας اقدام ἰκντὰμ, تام اهتمام ἰχτιμὰμ τὰμ — τόπος τοῦ ἀγῶνος Kampfplatz ميدان μεϊντάν.

Ἀγωνία ἰδὲ ψυχομαχία.

Ἀγωνίζομαι چالشمق τζαλισμὰκ, دورشمك ντουρουσμέκ, اهتمام اتمك, جهد ντζέχιτ, ἰχτιμὰμ ἐτμέκ.

Ἄδεια اذن ἰζν, ἰζίν, اجازت ἰτζαζέτ, دستور ντεστούρ, رخصت ρουχσέτ. Μὲ τὴν ἄδειάν σας اذن ايله ἰζν-ιλε, معذور بيورك μαζοὺρ μπουγιούρουν. Δὲν εἶναι μὲ τὴν ἄδειαν μας νὰ τὸ κάμῃ اذنمز يوقدر ايتمكه ἐτμεκ ἰζνιμὶζ γιόκτουρ.

Ἀδειάζω بوشالتمق μποσαλτμάκ, بوشاتمق μποσατμάκ, بوشامق μποσαμὰκ — ἰδὲ εὐκαιρῶ.

Ἄδειος بوش μπόσ. Ἄδειος, ὄχι πιασμένος (τόπος κτ.) بوش μπόσ, محلول μαχλούλ. Παντελῶς ἄδειος بوم بوش μπὸμ μπόσ — ἰδὲ ὁ ἀργός.

Ἀδελφὴ قز قرنداش κιζ καρντάσ. Ἡ μεγαλητέρα ἀδελφὴ ابوله ἀμπλᾶ, χυδ. ابلا ἢ ابله ἀμπλᾶ, باجي μπατζῆ.

Ἀδελφικὰ قرنداش كبي καρντὰσ κιμπὶ, قرنداشنه καρντασνᾶ.

Ἀδελφικὸς قرنداشانه καρντασανέ.

Ἀδελφὸς قرنداش καρντὰσ, χυδ. καρντάσ

(برادر μπραντέρ). Ὁ μεγαλήτερος ἀδελφὸς اولو قرنداش οὐλοῦ καρντάσ, καὶ ὁ μικρότερος, كوچك قرنداش κοῦτζοὺκ καρντάσ — γνήσιος اور طوغرو قرنداش ὅς ἢ ντογρὸ καρντάσ — ὁμογάστριος اوكي قرنداش ὀγγεῖ καρντάσ — θετὸς قرنداشلق καρντασλὴκ — ὁμογάλακτος سود قرنداشي σοὺτ καρντασῆ.

Ἀδελφότης قرنداشلق καρντασλήκ. Συνάπτω μετά τινος ἀδελφότητα قرنداشلق بغلمق καρντασλὴκ μπαγλαμάκ.

Ἀδέξιος اوغرسز ὀγυρσοὺζ, فنا φενᾶ.

Ἄδεται λόγος دير شهرت σοὺχρετ ντίρ.

Ἄδηλος ἰδὲ ἀβέβαιος.

Ἀδημονία ثقلت σηκλέτ, صقلمه σηκηλμᾶ, كوكل طارلغي γγιοὺνὲλ νταρληγή. Εἶμαι εἰς ἀδημονίαν, ἀδημονῶ صقلمق σηκηλμάκ, الم ἐλέμ. ἢ اضطراب چكمك ηζτηράπ τζεκμέκ, طارلغمق γιοὺνκιουλ ... νταρλιγγαμάκ, καὶ ἐκεῖ. صقمق σηκμάκ, ثقلت σηκλέτ, غم γάμ, الم ويرمك ἐλὲμ βερμέκ.

Ἀδὴν اور οὒρ.

Ἅδης جهنم τζεχενέμ. Οἱ ἐν ᾅδη جهنملولر τζεχενεμλιλέρ, اهل جهنم ἔχλι τζεχενέμ.

Ἀδιαίρετος بولنمز μπολουνμὰζ, تقسيم اولنمز τακσὴμ ὀλυνμάζ.

Ἀδιάκοπος ἰδὲ ταυτοτεινός.

Ἀδιακόπως اولاشتري οὐλαστερὴ, طورميوب ντουρμαγιοὺπ, متوالي μουτεβαλί.

Ἀδιακρισία انسافسزلك ινσαφσιζλίκ.

Ἀδιάκριτος انسافسز ινσαφσίζ.

Ἀδίαντον كشپر κεσπίρ.

Ἀδιαντροπία اوتانمزلق οὐτανμαζλήκ.

Ἀδιάντροπος اوتانمز οὐτανμάζ, عارسز ἀρσήζ.

Ἀδιαφανὴς پوس πούς.

Ἀδιάφορος ἰδὲ οὐδέτερος.

Ἀδιαφόρως بلا فرق μπιλὰ φάρκ.

Ἀδίδακτος اوقمامش οκουμαμὴς, ἰδὲ καὶ ἀμαθής.

Ἄδικα, ἀδίκως حقسز χακκσήζ, حقسز يره χακκσὴζ γερέ, ظلم ايله ζουλὺμ ἐλα.

Ἀδίκημα حق نا عمل ἀμὲλ νὰ χάκκ, قباحت καμπαχάτ.

Ἀδικία عدالتسزلك ἐνταλετσιζλὴκ, ظلم ζουλύμ. Κάμνω ἀδικίας ظلم ايتمك ζουλὺμ ἐτμέκ.

Ἄδικος عدالتسز ἐνταλετσὶζ, حقسز χακκσὴζ, ظالم ζαλίμ, ظلمكار ζουλυμκιάρ. Ἔχει ἄδικον حقي يوقدر χακκὴ γιόκτουρ.

Ἀδικῶ κάμνω ἀδικίας, ἰδὲ ἀδικία — τινὰ ضرر زيان ايتمك ζαράρ ἢ ζιγιὰν ἐτμέκ. Ἀδικοῦμαι ظلم چكمك ζουλὺμ τζεκμέκ.

Ἀδιόρθωτος اصلاحسز ισλαχσὴζ, اصلاحه مرمت اولنمز ισλαχᾶ γγελμέζ — ἀμερεμέτιστος مرمت اولنمز μερεμὲτ ὀλυνμάζ, چارهسز τζιαρεσίζ.

Ἄδολος ἰδὲ εἰλικρινὴς — μὴ κενόθευμένος خالص χαλίς. Ἄδολον κρασὶ صافي شراب σαφὴ σαράμπ.

Ἀδράχτι اك, ايك ἴγγ. Δωδεύω εἰς τὸ ἀδράχτι اكرمك ايكي ἰγγὶ ἐγγιρμέκ.

Ἀδρασκελιά, βῆμα ادم ἀντήμ.

Ἀδρασκελῶ ادم اتمق, ادملمق ἀντὴμ ἀτμὰκ ἢ ἀντλαμάκ, ادملمق ἀντυμλαμάκ. Ἔτι ἰδὲ πεδικλόνω.

Ἀδράσσω, δράσσω طوتمق τουτμάκ, قپمق

καπμάκ, ياپشمق γιαπησμάκ· π. χ. δεόμενος τῆς χειρὸς αὐτῦ النذن ياپشوب ἐλιντὲν γιαπησόμπ. Α᾿δράζω μὲ τὰ νύχια طرناقله ياپشمق قرمالمق κηρμαλαμάκ, τηρνάκ γιαπησμάκ. Α᾿δράζω ἀπὸ τὰ μαλλία ἰδὲ ἁρπάζω.

Α᾿δρὺς سرت σέρτ.

Α᾿δυναμία قوتسزلك κυββετσιζλίκ, ضعيفلك ζαηφλίκ ἢ ديولك ζεμπενλίκ.

Α᾿δυνατίζω قوتسز اتمك κυββετσίζ, طاقتسز τακετσίζ ἐτμέκ, زبونلمق ζεμπυνλαμάκ, ضعيف زبون ζεμπύν, ζαηφ ἐτμέκ.

Α᾿δύνατος قوتسز κυββετσίζ, طاقتسز τακετσίζ, ضعيف ζαηφ, زبون ζεμπύν. Γίνομαι ἀδύνατος, ἀδυνατῶ قوتدن دوشمك, قالمق κυββεττὲν ντϋσμέκ, καλμάκ, چقمق τζηκμάκ, قالمق قوتسز κυββετσίζ καλμάκ. ضعيفلنمك ζαηφλαμάκ. Α᾿δύνατον اولمز ἄλμαζ, ὀλαμάζ, ممكن دكل μϋμκιν ντεϊλ, اولمجق ὀλμαϊατζιακ, ممكنسز μϋμκινσίζ, قابلسز καμπιλσίζ. Τὸ ἀδύνατον ممكنسزلك μϋμκινσιζλίκ.

Α᾿δυνατῶ, ἰδὲ γίνομαι ἀδύνατος.

Α᾿δυσώπητος قلبي پك يوركلو πὲκ γϋρεκλὶ, قلبي پك يوركي καλμπή, γϋρεϊ πέκ.

Α᾿δυτον حرم χαρέμ.

Α᾿δωροδόκητος رشوت المز ρισβὲτ ἀλμάζ.

Α᾿είζωον قولاق اوتي κυλὰκ ὀτϋ.

Α᾿εριζω يللنمك γελλεμὲκ, روزكارلمق ρϋζγγιαρλαμὰκ — μὲ τὸ ἀνεμιςῆρι يلپازه صالمق γελπαζὲ σαλμὰκ, چالمق τζιαλμάκ.

Α᾿ετὸς قرتال καρτάλ, قره قوش καρὰ κύς, طوشانچل τανσανζίλ.

Α᾿ζυμος مايهسز μαϊασὶζ — ἄρτος, τὸ ἄζυμον خميرسز اتمك χαμηρσὶζ ἐτμὲκ, فطير φατήρ.

Α᾿ηδὴς ويرنجي اوصانج ϋσάνζ βερίζί.

Α᾿ηδία اوصان ϋσάν, اوصانج ϋσάνζ, اوصانلق ϋσανλὴκ — ναυτία, ἀναγοῦλα بغش μπηκὴς, يورك بولنمسي γϋρὲκ μπυλανμασὴ, اكراه ἰκράχ, كوكل دونمسي γγονϋλ ντϋνμεσὶ — ἐκ τῦ φαγητῦ طعامدن تتسنمسي ταομτὲν τιτσημεσὶ, μπηκμασή.

Προξενῶ ἀηδίαν اوصاندرمق ϋσαντηρμάκ, بقدرمق μπηκτηρμάκ.

Α᾿ηδιάζω, ἀναγουλιάζω كوكل يورك بولنمق γγονϋλ, γϋρὲκ μπυλανμάκ, كوكل دونمك γγονϋλ ντϋνμὲκ, بقمق μπηκμάκ, اوصانمق ϋσανμάκ — τὸ φαγὶ طعامدن تتسنمك ταομτὲν τιτσινμέκ. Α᾿ηδίασα اندن بقدم ἀντὰν μπηκτήμ.

Α᾿ηδόνι بلبل μπϋλμπϋλ (عندليب ἀντελίπ).

Α᾿ὴρ, ἀέρας هوا χαβᾶ, يل γέλ.

Α᾿θανασία اولمه ὄλμεμέ.

Α᾿θάνατος اولمز ὀλμέζ.

Α᾿θεΐα, ἀθεϊσμὸς زندقت ζιντακάτ.

Α᾿θελήτως ἰδὲ ςανικῶς.

Α᾿'θεος خودا نا νὰ χυντᾶ.

Α᾿θεόφοβος اللهدن قورقمز ἀλλαχτὰν κορκμάζ.

Α᾿θεράπευτος چارهسز τζιαρεσίζ, ἰδὲ καὶ ἀνίατος.

Α᾿'θεσμος, ἀθέμιτος حرام χαράμ.

Α᾿θετῶ ازلمق ἀζλάζμὰκ, καὶ ὁ ἀθετῶν ازغون ἀζγύν.

Α'θλητὴς پهلوان مطرقجي ματρακτζῆ, πεχλιβάν.
Α'θλιος زوالو ζάβαλη, مسكين μεσκίν.
Α'θλιότης مسكينلك μεσκινλίκ, بخت سياه μιχνὲτ, σιϊὰ μπάχτ.
Α'θλίως, κακὴν κακῶς مسكينلكله μεσκινλίκ-ιλέ.
Α'θυμῶ غيرتن كسمك γαϊρετὶν κεσμέκ.
Α'θώος صوچلغني كوسترمك συτζλυγυνὺ γγϋστερμέκ.
Α'θῶος صوچسز συτζσύζ, كناهسز γγϋναχσίζ. Εἶναι ἀθῶος صوچسز اولمق συτζσύζ ὀλμάκ, كناهي صوچي اولمق συτζῆ, γγϋναχὴ ὄλμαμακ.
Αἰγιαλὸς يالي γιαλὴ, كنار κενάρ.
Αἰγόκερως جدي برجي ἄζατὶ μπυρτζῆ.
Αἰδέσιμος حرمتلو χιρμετλί. Ο' αἰδεσιμώτατος πάτερ Γιάκωβος يعقوب شيخ σεΐχ γιακούμπ
Αἰδοῖον اود ὒντ, اود يري ὒντ γερί, πλ. اود يرلري ἐντὲμπ ἢ ὒντ γερλερί. Τὸ αἰδοῖον τῆς γυναικὸς ام ἀμ, عورتك قصدسي ἀβρετὶν κυσσασή. Τὸ αἰδοῖον τῦ ἀνδρὸς سك σίκ, ارك التي ἐρὶν ἀλετὶ, يراغي γιαραγή.
Αἰδοῖον πλαςὸν godmiché زبوق ζυμπύκ.
Αἰδὼ, ἐντροπὴ عار ἄρ.
Αἰθὴρ ἰδὲ ἀήρ.
Αἴθριος, ὑπ' αἰθρίῳ هوادة χαβαντὲ, كوك التنده γγὸκ ἀλτυντά.
Αἷμα قان κάν. Πέρνω αἷμα ἰδὲ φλεβοτομῶ.
Αἱματόνω ἐνεργ. قان دوكمك κὰν ντὸκμεκ, ὕδετ. قانمق κανάμακ, قان اقمق κὰν ἀκμάκ, π. χ. αἱμάτωσεν ἡ μύτη μου بورنم قاندي μπυρνύμ κανάντὶ — μολύνω μὲ αἷμα قانله بولاشترمق καν-λαμάκ, قانلمق κα-νὰ ἢ κάν-ιλα μπυλαςτιρμάκ.
Αἱματοχυσία ἰδὲ φόνος, σφαγή.
Αἱματωμένος قانلو καν̀λή, قانه بولاشمش κανὰ μπυλαςμής.
Αἱμοβόρος قاني سوجي κανὴ σεβιτζί, قانلو καν̀λὴ, قان دوكيجي κὰν ντὸκιτζί.
Αἱμομιξία زينا القرابة ζινὰ ὐλκαραμπέ.
Αἱμοπτυσία قان قوصمسي κὰν κυσμασή.
Αἱμοῤῥαγία قان اقمسي κὰν ἀκμασὴ — τῆς ῥινὸς, ἐπίςαξις بورندن قان اقمسي μπυρυντὰν κὰν ἀκμασή.
Αἱμοῤῥοΐδες, ἐξωχάδες مايەسيل μαϊασήλ.
Αἴνιγμα بلمجه μπιλμεδζέ, كزلو, استارلو ἀςαρλὺ, γγιζλὶ σὸζ, ياكلتماج سوز γιανηλ-τμάδζ, رمز ῥέμζ πληθ. رموز ῥυμέζ.
Αἰνιγματωδῶς رمز ايله ῥέμζ ἰλέ.
Αἰνίττομαι رمز ايله اشارت ايتمك ῥέμζ, ἰςαρὲτ ἐτμέκ.
Αἵρεσις secte فرقه φιρκά, مذهب μεζχέμπ — hérésie رافضيلك ῥαφιζιλύκ.
Αἱρετικὸς رافضي ῥαφιζῆ, هراتقي χερατική.
Αἱρετοκρισία رأي ῥεΐ, ارادت ἰραντέτ.
Αἱρετοκρίτης يارغوجي γιαργυτζῆ, ميانجي μεϊαντζή.
Αἰσθάνομαι دويمق ντυϊμάκ.
Αἰσθαντικὸς دويجي ντυϊυδζῦ.
Αἴσθημα ظن ζάνν — τιμῆς عرض ἦρζ.
Αἴσθησις دويمه ντυϊμά, دويملك ντυϊμακλήκ. Αἱ πέντε αἰσθήσεις حمسه حواس χαμσὲ χαβάς.
Αἴσιος اوغرلو

Αἰχροκέρδεια چركين طمعكارلق τζιρκὶν ταμαχκιαρλὴκ, ناكسلك νακεσλὶκ, νὲκεσλίκ.

Αἰχροκερδὴς چركين طمعكار τζιρκὶν ταμαχκιὰρ, نكس νεκές.

Αἰχρολογία فحش φάχσ.

Αἰχρολογῶ فحش سويلمك φάχσ σοϊλεμέκ.

Αἰχρὸς فاحش φαχὶσ, فنا φενά, چركين τζιρκὶν, مردار μερντάρ.

Αἰτία, αἴτιον سبب σεμπὲπ, باعث μπαΐς, اصل ἄσηλ. Τὸ ἀρχικὸν αἴτιον سبب خاصّ σεμπὲπ χάσσ. Διὰ τούτου τὴν αἰτίαν بونك سببله μπουνοὺν σεμπέμπ-ιλε. Ἐξ αἰτίας μου بنم ايچون μπενὶμ ιτζίν. Διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν اونك ايچون ὀνοὺν ιτζίν, اول سببدن ὀλ σεμπεπτέν. Χωρὶς αἰτίαν سببسز σεμπεμπσίζ, بلا سبب μπιλὰ σεμπέπ. Ἔτι ἴδε πρόφασις.

Αἰτιατικὴ مفعول به ἐλμεφοὺλ μπιχί.

Αἴτιος سبب σεμπὲμπ, باعث μπαΐς. Εἶμαι ὁ αἴτιος سبب اولمق σεμπὲμπ ὀλμὰκ (δοτ.).

Αἰφνίδιος ϗ αἰφνιδίως اپ انسز ἂπ ἀνσήζ.

Αἰχμάλωτος ἴδε σκλάβος.

Αἰὼν عصر ἄσρ, يوز يللق γιοὺζ γηλλὴκ, دور ντέβρ. Εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων الي ابد الابدين ἰλὰ ἔμπετ-ελ-ἐμπεντίν. Ἀπ' αἰῶνος ازلدن ἐζελντέν.

Αἰώνιος ἴδε παντοτεινός. Ἡ αἰώνιος ζωὴ آخرت ἀχιρὲτ, دار البقا ντάρ-ουλ-μπακᾶ.

Αἰωνιότης ابديلك ἐμπεντιλίκ.

Αἰωνίως ἴδε αἰὼν, ϗ παντοτεινά.

Ἀκαδημία مدرسه μεντρεσὲ, جمعات علماء τζεμαάτι οὐλεμᾶ.

Ἀκαθαρσία كيرلك κιρλὶκ, كير κίρ, مردارلك μουρνταρλὴκ, μουνταρλὴκ, بوقلق μποκλὴκ — τῶν αὐτίων (κυψέλη) قولاق كيري, چركي κουλὰκ κιρὶ, ἢ τζερκί.

Ἀκάθαρτος كيرلو κιρλὶ, ἴδε ϗ ἄπαστρος.

Ἄκαιρα, ἀκαίρως زمانسز ζεμανσήζ, محلسز μεχελλσίζ.

Ἄκακος ἴδε πρᾶος.

Ἀκαλλιέργητος ايشلنمامش ἰσλένμεμισ, معمور اولميان μαμὸρ ὄλμαγιαν, ἴδε ϗ παρημελημένος.

Ἀκαμασιὰ ἴδε ὀκνηρία.

Ἀκανόνιστος ἴδε ἀνώμαλος.

Ἀκαρπία قصرلق κισηρλὴκ.

Ἄκαρπος قصير κισὴρ, يمش كتورميين γεμὶσ γγετιρμεϊὲν, حاصلسز χασηλσὴζ, يمش ويرمز γεμὶσ βερμέζ.

Ἀκαταδάμαστος يواشلنمز γιαβασλανμάζ, ضبطسز ζαπτσήζ.

Ἀκατάδεκτος ἴδε ὑπερήφανος.

Ἀκατάληπτος, ἀκατανόητος اكلنمز ἀγλαμάζ — τῷ νῷ عقل يتشمدوكي ἀκὴλ γετίσμεντιι. Τοῦτο εἶναι ἀκατάληπτον τῷ νῷ عقل اندن تصرّف ايدمز ἀκλ ὀνντὰν τεσερρὺφ ἐντέμεζ.

Ἀκαταπαύστως دورمدن ντούρμανταν, ἴδε καὶ ἀδιακόπως, παντοτεινά.

Ἀκαταστασία قرارسزلق καραρσηζλὴκ.

Ἀκατάστατος قرارسز καραρσὴζ, ييني ياشلو γεϊνὶ μπασλὴ — ὁ μὴ ἔχων στερεὰν κατοικίαν لوند λεβέντ, در بدر ντὲρ μπεντέρ.

Ἀκατοίκητος غير مسكون γάϊρ μεσκοὺν.

Ἀκέραιος بتون μπουτοὺν, μεταφ. صافي σαφή.

Α'κεραιότης بتونلك μπϋτϋνλϋκ, μεταφ. صافيلك σαφιλίκ — τῆς ψυχῆς ϗ τῶν ἠθῶν ادب نفس صلاح σιλὰχ νεφές. ἰντέπ,

Α'κηδία كاهللك κιαχιλλίκ, اهماللك ἰχμαλλίκ.

Α'κηστία دپرنمزلك ντεπρενμεζλίκ, حركتسزلك χαρεκετσιζλίκ — τῶν ὑδάτων اركلمه ἰερκιλμέ.

Α'κίνητος دپرنمز ντεπρενμέζ, حركتسز χαρεκετσίζ. Α'κίνητον νερὸν اركلمش صو ἰερκιλμὶσ σῦ.

Α'κινητῶ (ἐπὶ ὑδάτων) اركلك ἰερκμέκ, ايركلمك ἰερκιλμέκ.

Α'κλωθον Nachgeburt مشيمه μεσιμέ.

Α'κμάζω تازه اولمق ταζὲ ὀλμὰκ, ϗ μεταφ. معتبر اولمق μυτεμπὲρ ὀλμάκ. Α'κμάζοντος τῦ χειμῶνος قيش اورتاسنده κὴσ ὀρτασηντᾶ.

Α'κμὴ دنجلك ντινδζλίκ, قوت κυββέτ, تندرستلك ντεντιριστλίκ. Εἶμαι εἰς ἀκμὴν νὰ (φύγω π. χ.) صندنده اولمق σαντεντιντὲ ὀλμὰκ, اوزره اولمق ϋζερὲ ὀλμάκ, اياق اوزرنده اولمق ἀγιὰκ ϋζερίντὲ ὀλμάκ.

Α'κοὴ اشديش ἰσιτίσ, اشتمكلك ἰσιτμεκλίκ. Ε'ξ ἀκοῆς قولاقدن κυλακτάν. Ε'φθασεν εἰς τὰς ἀκοάς μυ قلاغمه دكدي κυλαγημᾶ ντεγντί.

Α'κόλλα كاغد بر پيراف, طبق, ورق μπὶρ γιαπράκ, ταμπάκ, βαρὰκ κιαγήντ.

Α'κολυθῶ, ἔρχομαι κατόπιν اردنه, اردبصره, اردنجه كتمك ἀρντησορᾶ, ἀρντηνᾶ ἢ ἀρντηνζὲ γγιτμέκ — τὰ ἴχνη ايزلرنجه كتمك ἰζλεριντζὲ γγιτμέκ. Τί ἀκολυθεῖ ἐκ τύτυ; بوندن نه حاصل اولور μπυντᾶν νὲ χασὴλ ὀλύρ;

Α'κολύθως, ἑπομένως بوندن صكره μπυντὰν σονρὰ, بوندن بويله μπυντὰν μπϋϊλέ.

Α'κόμη دخي νταχῆ, νταχᾶ, بر دخي μπὶρ νταχᾶ.

Α'κόνη بلكو طاشي μπιλεγγῦ τασῆ.

Α'κονῶ بلمهك μπιλεμέκ, كسكين اتمك κεσκὶν ἐτμέκ, سوريلمك σιβριλεμέκ (κάμνω σϋβληρὸν) — τὸ σπαθὶ قلاغن ويرمك κηλαγὴν βερμέκ.

Α'κορος, κάλαμος ἀρωματικὸς اكر اوتي ἐγγὶρ ὀτῦ.

Α'κυμβῶ accumbere طايانمق νταϊανμάκ, سويكنمك σϋϋγγϋνμέκ — εἰς τὸ προσκέφαλον يصدنمق γιασταυμάκ.

Α'κυμβιστῆρι, ἀκύμβισμα ἴδε σήριγμα.

Α'κύω اشتمك ἰσιτμέκ.

Α'κρα اوج ϋτζ.

Α'κριβᾶ بهالو παχαλή, زياده ζιαντσέ.

Α'κριβαίνω ἐν. بهالو اتمك παχαλὴ ἐτμέκ, بهايي ارترمق παχαϊὴ ἀρτηρμὰκ, زياده ويرمك ζιαντὲ βιρμὲκ, ϗ ὑδετ. اغر بهالو اولمق ἀγὴρ παχαλὴ ὀλμὰκ, بهايه چقمق παχαϊὰ τζὴκμάκ.

Α'κρίβεια بهالولق παχαλυλὴκ — ἀσιτία قطلق κητλὴκ, قرلق κηζλὴκ. Μὲ μεγάλην ἀκρίβειαν, ἴδε ἐπιμελῶς.

Α'κριβὴς, ἀκριβὸς بهالو παχαλή, ϗ πολλὰ ἀκριβὸς اغر بهالو ἀγὴρ παχαλὴ — ἀγαπητὸς, ἐράσμιος عزيز. Α'κριβέ μυ φίλε! عزيز دوستم ντοστὺμ ἀζήζ. Ε'π' ἀκριβὲς

دقت ايله تقيد اوزره τηκαῤῥυτ ὑζερὲ, ντηκάτ-ηλα.

Ἀκριβολογῶ تفحص اتمك τεφεχχὺς ἐτμέκ.

Ἀκρίδα ἀκ چكركه τζικιεγγέ.

Ἄκριτος, χωρὶς νὰ κριθῆ حكم اولنممش χὺκμ ὀλύνμαμησ.

Ἀκροάζομαι دكلمك ντηλεμὲκ, ντινεμὲκ, قولاق طوتمق, اورمق, اصمق κυλὰκ τετμὰκ, βερμὰκ, ἀσμάκ.

Ἀκρόασις ἰδὲ ἀκοὴ — audience بولشمقلق μπυλυσμακλὺκ. Δίδω ἀκρόασιν بولشدرمق μπυλυστυρμάκ. Λαμβάνω ἀκρόασιν avoir audience بولشمق μπυλυσμάκ.

Ἀκροατὴς اسدنجي ἰσιντιζὶ, دكلينجي ντιν-λειζί.

Ἀκροβολισμὸς چرقهجيلك τζιρκιεζιλίκ.

Ἀκροβυστία غلف γαλέφ.

Ἀκρωτήριον بورني طاغ ντὰγ μπυρνϋ.

Ἄκτιστος يرادلمش γιαρατυλμαμησ.

Ἀκτινοβολῶ پرتو صالمق περτὲβ σαλμὰκ, پارلمق παρλαμὰκ, ἰδὲ καὶ ἀστράπτω.

Ἀκτίνα, ἀκτὶς پرتو περτέβ.

Ἀκυρολογία مجاز μετζάζ.

Ἄκυρος باطل μπατήλ.

Ἀκυρόνω, κάμνω ἄκυρον باطل, يوق اتمك μπατὴλ, γιὸκ ἐτμέκ.

Ἀλάβαστρον اق مرمر ἀκ μερμέρ.

Ἀλαζονεύομαι κτ. ἰδὲ ὑπερηφανεύομαι κτ.

Ἀλαλαγμὸς, θόρυβος ولوله βελβελέ. Προξενῶ ἀλαλαγμὸν ولوله برقمق βελβελὲ μπρακμὰκ — τὸν μαχομένων هاي هوي χάϊ χυΐ.

Ἀλαλάζω, πηδῶ ἀπὸ τὴν χαρὰν قوانمق κυβανμὰκ, شادلقدن صچرامق σαντλυκταν σητζραμάκ.

Ἄλαλος ἰδὲ βωβός.

Ἀλάθευτος [illegible]

Ἀλάτζι الاجه ἀλατζά.

Ἅλας توز τύζ.

Ἀλατίζω توز قومق, صلجمق, اكمك τὺζ κομὰκ, σατζμὰκ, ἐκμὲκ, توزلامق τυζλαμάκ.

Ἀλατερὸν, ἀλατοδοχεῖον توزلق τυζλὺκ, طوز قابي τὺζ καμπὴ — ξύλινον فچي φιτζή.

Ἀλγέβρα الجبر ἀλζεμπρέ.

Ἀλέθω اوكتمك ὀγυτμέκ.

Ἀλειφὴ, ἄλειμμα ملهم μελχέμ, طلا τηλά.

Ἀλείφω ياغلامق γιαγλαμὰκ, سورمك σϋρμὲκ, ياغ سورمك γιὰγ σϋρμέκ, اوغمق ὀβμὰκ — τὰ φρύδια كوزه سوزمه چكمك γγιοζὲ συρμὲ τζεκμέκ.

Ἀλέτρι صبان σαπὰν, پلوغ πϋλύγ.

Ἀλεξιφάρμακον ترياق فاروق τεργιακὴ φαρύκ.

Ἀλευρᾶς, ἀλευροπώλης اونجو ὀυντζύ.

Ἄλευρι اون ὀύν.

Ἀλευρόνω اونلامق ὀυνλαμάκ.

Ἀλήθεια كرچكلك γγερτζεκλὺκ, طوغريلق ντογρυλύκ. Δὲν εἶναι κάμμία ἀλήθεια اصلي فصلي يوقدر ἀσλὴ φασλὴ γιὸκ-τυρ. Τῇ ἀληθείᾳ, ἐπ' ἀληθείας كرچكدن γγερτζεκ-ντὲν, الحق ἐλχάκκ. Λέγω τὴν ἀλήθειαν طوغرو, راست سويلمك ντογρὺ, ρὰς σϋϊ-λεμέκ.

θίζουν τὰ παιδία νὰ περιπατοῦν كردانه γγυερ-ντανὲ. — κρεμαςὸν صالنلن قوجي σαλη-νὰν κοτζὴ, هنتوو χιντὸβ — παρ. ἀνατολικοῖς εὔχρησον قوجي κοτζὴ — μὲ τέσσαρα ἄλογα (τέθριππον) دوت يارشلو عربه ντὸρτ γιαρησλὴ ἀραμπᾶ. — μὲ ἓξ ἄλογα (ἑξάζυγοι) التي يارش عربه ἀλτὶ γιαρησ ἀραμπᾶ κτ.

Α'μάραχος, μαγιοράνα ككلك اوتي κεκλὶκ ὀτοῦ.

Α'μάραντος چچكي قطيفه κατιφὲ τζιτζεΐ.

Α'μάρα بير كار κιαρὶζ χυλ. γγερὶζ.

Α'μαρτάνω صوچ اتمك, كناه γγυνὰχ, σοῦτζ ἐτμὲκ, كناهه كيرمك γγυναχᾶ γγιρμὲκ (ἐμβαίνω εἰς ἁμαρτίαν).

Α'μαρτία, ἁμάρτημα كناه γγυνὰχ, صوچ σοῦτζ — θανάσιμος عظيم كناه γγυνάχι ἀζὴμ — ἀφέσιμος كوچك كناه κοῦτζοὺκ γγυνάχ. Ὁ ἐπιςάτης τῶν φονικῶν ἁμαρτημάτων چاوش باشي τζαοὺσ μπασή.

Α'μαρτωλὸς كناهلو γγυναχλὴ, كناهكار γγυναχκιάρ.

Α'μαυρόνω قرارتمق καραρτμὰκ, دومانلمق ντουμανλαμάκ.

Α'μαχεύω ضبط اتمك, كرفت ζάπτ, γγιρὶφτ ἐτμέκ.

Α'μβλύνω — τὴν ὅρασιν كوز قماشدرمق γγὸζ καμαστηρμὰκ, كوز نوري ضعيف اتمك γγὸζ νουρὴ ζαὴφ ἐτμὲκ — τὸν νοῦν بون اتمك μπὸν ἐτμέκ.

Α'μβλυώττω قماشمق καμιςμάκ.

Α'μβλύωψ كوز قماشمش καμασμὴσ γγὸζ.

Α'μβρα عنبر ἀμμπέρ.

Α'μβων منبر μεμμπὲρ, كرسي κοῦρσι.

Α'μέλεια غفلت γαφλὲτ, اهماللك ἰχμαλλὴκ, اهمال ἰχμάλ.

Α'μελὴς غافل γαφὶλ, اهمالجي ἰχμαλτζὴ, طورلق ταρλὰκ. — εἶμαι ἀμελὴς اوشنمك οὔσενμὲκ, غافل اولمق γαφὴλ ὀλμάκ.

Α'μελῶ غفلت, اهمال اتمك γαφλὲτ, ἰχμὰλ ἐτμὲκ (ἀφαιρ.) ἢ περιφραστικῶς الدن قومق, اتمك ἐλντὲν κομὰκ, ἀτμὰκ, مقيد اولمق μουκαϊὲτ ὄλμαμακ. Α'μέλησε هيچ صالدي χιτζὲ σαττή. Α'μελεῖ τὴν ὑπόθεσιν ايشدن قالمق ἰσντὲν καλμάκ. Α'μέλησε, δὲν ἐφρόντισε اعتبار ايتمز اولدي ἰτιμπὰρ ἐτμὲζ ὀλντύ.

Α'μέσως في الحال φιλ-χάλ.

Α'μετάβλητος دكشمز ντεγισμὲζ, تغير بولمز τεγαῒρ μπουλμάζ.

Α'μετανόητος توبهسز τὸμπεσὶζ.

Α'μεταχείριστος قوللنمش κουλάνμαμησ.

Α'μετρος, ἀμέτρητος اولچسز ὀλτζοῦσοὺζ, بيقياس μπὶ κιϊὰς, ἰδὲ καὶ ἄπειρος — immoderé اورانسز ὀρανσὶζ, اسلوبسز οὐσλυπσούζ.

Α'μὴν امين ἀμήν.

Α'μηχανῶ ἰδὲ ἀδημονῶ.

Α'μιμητος اويلمز οὐϊουλμάζ.

Α'μισθὶ ἰδὲ δωρεάν.

Α'μμὴ اما ἄμμα, ما μᾶ, لكن λιάκιν, ولكن βελιάκιν.

Α'μμι (φυτὸν) اموس ἐμμές.

Α'μμοθήκη ريكدان ριγντάν.

Ἄμμος قوم κὲμ, ريك ρὶγ — χονδρὸς ἀνακατωμένος μὲ χαλίκια قوم اري ἰρὶ κὲμ, اوافق طاش چاقل طاشي τζιακὴλ τασὴ, ὀυὰκ τὰσ — χρυσοειδὴς, δι' ὃ τὰ γραφόμενα ἐπιπάσσονται زراسك ζερασὲκ.

Ἀμμώδης قوملو κυμλῦ.

Ἀμμωνιακὸν ἅλας نشادر νισιατήρ.

Ἀμνηστία اونتمسي كچمك γγετζενὶν ὀυντυλμασὴ, نسيان νισιάν.

Ἀμοιβαῖος اورتاقلو ὀρτακλὴ, مشاركتلو μυσαρεκετλὶ, بر برنه اولان μπὶρ μπιρενὲ ὀλάν.

Ἀμοιβαίως بر برنه μπὶρ μπιρινὲ, بر برله μπὶρ μπιριλὲ — ἐναλλὰξ نوبت ايله νομπέτ-ιλε.

Ἀμόλυντος, ἀμίαντος لكهسز λεκκεσίζ.

Ἀμόργη كسبهسي, دردسي ياغ γιὰγ τυρτυσὺ, κυσπεσὶ, زيتك تفلي ζεϊτὶν συφλί.

Ἄμορφος, δύσμορφος اسلوبسز υσλυπσυζ.

Ἀμπάρι ἴδε ἀποθήκη.

Ἀμπέλι, ἄμπελος بغ, باغ μπάγ.

Ἀμπελουργὸς باغجي μπαγδζῆ.

Ἀμπελὼν باغلق μπαγλὴκ, باغستان μπαγησάν.

Ἀμπολιάζω, ἐγκεντρίζω اشلق ἀσλαμὰκ — ἕνα κλονάρι دالدرمق νταλντηρμάκ.

Ἄμποτε, εἴθε بولايكي μπυλάϊκι, كشكه κέσκε, الله ويرسون ἀλλὰχ βερσὶν, ὅρα γραμματ. Σελ. 107.

Ἀμπώχνω صوقشترمق σοκυστυρμάκ.

Ἀμυγδαλιὰ بادم اغاجي μπαντὲμ ἀγαδζή.

Ἀμύγδαλον بادم μπαντέμ. Ἀμύγδαλα χλωρὰ τρωγόμενα چاغله بادم τζιαγαλᾶ μπαντέμ.

Ἄμυλον نشاسته νισεσὲ. — τῶν ὑφαντῶν شرش σιρίσ, چرش τζιρίσ.

Ἀμφιβάλλω شبههلنمك συπχελενμὲκ, شبهه اولمق συπχεντὲ ὀλμὰκ, شبههيه دوشمك συπχεϊὲ ντυσμὲκ, ἴδε καὶ δισάζω.

Ἀμφίβιος ابي هم ترابي هم χὲμ ἀμπὶ χὲμ τυραμπή.

Ἀμφιβολία شبهه συπχὲ, اشكل ἰσκίλ.

Ἀμφίβολος شبههلو συπχελί.

Ἀμφιθέατρον تماشا يري τεμασᾶ γερὶ, اوين اوي ὀϊῦν ἐβί.

Ἀμφιλογία چتال لاقردي τζιατὰλ λακυρντή. Ὁμιλῶ μὲ ἀμφιλογίαν چتال سويلمك τζιατὰλ σοϊλεμέκ.

Ἀμφισβήτησις نزاع νιζᾶ, اختلاف ἰχτιλάφ, مجادله μυδζαντελέ.

Ἀμφισβητῶ, πρόσθες εἰς τὰς ἄνω λέξεις τὸ اتمك ἐτμὲκ ποιεῖν.

Ἄμωμον حمامه χαμαμᾶ.

Ἄμωμος عيب اولنمز αἲπ ὀλυνμάζ, عيبدن اري αἴπτὲν ἀρή.

Ἀμῶνι (ἄκμων) اورس ὄρς ἢ ὔρς.

Ἂν, ἀνίσως اكر ἔγερ. Ἂν ἦναι ἔτζι شويله ايسه σοϊλέ-ισε.

Ἀναβαίνω چقمق τζηκμὰκ — τὸν τεῖχον ديوار اسننه چقمق ντιβὰρ ὑσυνὲ τζηκμὰκ — εἰς τὸν θρόνον تختنه كچمك ταχτᾶ γγετζμέκ.

Ἀναβάλλω اوزاتمق ὐζατμὰκ, اوزاغه صالمق ὐζαγὰ σαλμὰκ, اكلندرمك ἐγλεντιρμὲκ,

τεεχίρ تأخير ايمك ἐϊλαλαμὰκ لويالمق ἐτμέκ.

Α᾽νάβασις چقش τζηκὴσ — εἰς τὸν θρόνον جلوس δζὐλὒς.

Α᾽νάβίωσις احيا ἐχιά.

Α᾽ναβολὴ طورغلق ντὒρμακλὴκ, تأخير τεεχίρ. Χωρὶς ἀναβολῆς اكلنميوب ἐγλένμεϊὒμπ (ὐ ἐνεργητικ. اكلندرميوب ἐγλεντίρμεϊὒμπ) وقتلنميوب βακητλάνμαϊὒμπ, بلا تأخير μπιλιὰ τεεχίρ. Χωρὶς ἀναβολῆς ὐδὲ μιᾶς στιγμῆς آمان وزمان ويرميوب ἐμᾶν ὒ ζεμὰν βέρμεϊὒμπ.

Α᾽ναβρύω چقمق τζηκμάκ.

Α᾽ναγινώσκω ἰδὲ διαβάζω.

Α᾽ναγκάζω زور ويرمك ζὸρ βερμὲκ, زورلمق ζορλαμὰκ, صقمق σηκμὰκ, ثقلت ويرمك σηκλὲτ βερμέκ. Παθητ. ἀναγκάζομαι زور كورمك ζὸρ γγὄρμὲκ, ضرورت چكمك ζαρυρὲτ τζεκμὲκ, ثقلت چكمك كورمك σηκλὲτ τζεκμὲκ, γγὄρμέκ.

Α᾽ναγκαῖος لازم λαζὶμ, كركلو γγερεκλὶ, كرك γγερὲκ, واجب βαδζὴπ. Θέλει εἶναι ἀναγκαῖον اقتضا ايدر كرك اولور γγερὲκ ὀλὒρ, ἐκτιζὰ ἐντέρ. Τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα ضروريات معاشي ζαρυριϊάτι μιαση. Προμηθεύω τὰ ἀναγκαῖα τῦ ὀσπιτίυ اوينك همّاتني كورمك ἐβινὶν χιμματινὶ γγὄρμέκ.

Α᾽ναγκαῖος, ἀξιόλογος مهم μὒχὒμμ, ὡς ἀναγκαία ὑπόθεσις بيوك و مهم مصلحت μπὒϊὒκ ἢ μὒχὒμμ μασλαχάτ. Εἶναι ἀναγκαῖον كركدر γγερὲκ ντὶρ, كرك γγερὲκ, لازمدر λαζὶμ ντίρ. Δὲν εἶναι ἀναγκαῖον كركمز γγερεκμὲζ, اقتضا اتمز ἰτκιζᾶ ἐτμέζ.

Α᾽ναγκαῖον (χρεία) چشمه τζεσμὲ, ادب خانه ἐντὲμπ χανὲ, حاله χαλὲ, اياق يولي ἀγιὰκ γιολῦ, كنيف κενέφ.

Α᾽ναγκαίως ἰδὲ ἐξ ἀνάγκης.

Α᾽νάγκη ضرورت ζαρυρέτ, ἰδὲ ὐ χρεία. Εἰς καιρὸν ἀνάγκης وقت حاجتده βακὴτ χαδζεττὲ, محلّ ضرورتده μεχὶλλ ζαρυρεττέ. Χωρὶς ἀνάγκην ohne Noth او يوق بو يوق ὀ γιὸκ μπῦ γιὸκ γερὲ, يره الاق بولاق ἀλὰκ μπυλάκ. Ποιήσωμεν τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν قضايه رضا كوسترمك ῆ ويرمك καζαϊὰ ῥιζᾶ γγὄσερμὲκ ἢ βερμέκ. Ε᾽ξ ἀνάγκης ضرورتدن ζαρυρεττὲν, ضرورتله ζαρυρέτ ιλε, البتّ ἐλμπὲττ, البتّه ἐλμπεττέ.

Α᾽ναγνωρίζομαι بلنمك μπιλισμέκ.

Α᾽νάγνωσις اوقويش ὀκυϊὺσ, مطالعه μυταλεᾶ.

Α᾽ναγνώστης اوقويجي ὀκυϊυδζῦ — τῦ Κορανίυ قراينجي κυραετδζί.

Α᾽ναγύλια, ἀναγυλιάζω, ἰδὲ ἀηδία, ἀηδιάζω.

Α᾽ναδέχομαι المق اوزرنه, بوينه μπoϊνυνᾶ, ὒζερινὲ ἀλμὰκ — τὸν κόπον زحمت احتيار بيورمق ζαχμὲτ ἰχτιϊὰρ μπυϊυρμάκ.

Α᾽νάδοχος دده ντεντέ.

Α᾽νάθεμα لعنت λαανὲτ, ἰδὲ ὐ ἀφορισμός.

Α᾽ναθεματίζω لعنت اوقمق λαανὲτ ὀκυμάκ.

Α᾽ναθεματισμένος معلون μαλὒν.

Α᾽ναθρεμμένος بسلنمش μπεσλενμὶσ, بسلو μπεσλὶ — τρυφηλᾶ ناعم ναίμ.

Α᾽ναθυμίασις ἰδὲ ἐξάτμισις.

Ἀναιρῶ قو كلام اتمك ῥέντι κελὰμ ἐτμέκ — τὰ γραφέντα μοι ἢ λεχθέντα retracter سوزندن ; يازديغندن دونمك σοζὲντέν, γιαζδηγηντὰν ντὄνμέκ — ἀχυρῶ دوزمك μποζμὰκ, چالمك τζιαλμὰκ, قالدرمق καλντηρμὰκ.

Ἀναισθησία ἴδε μωρία, ἀνοησία.

Ἀναίσθητος, ὁ μὴ αἰσθανόμενος طويمز ντυϊμάζ, ἴδε μωρός.

Ἀνακαινίζω يكيلمك, يينمك γενιλὲμέκ γιαπ-μὰκ, مرمت اتمك μερεμμὲτ ἐτμέκ.

Ἀνακαλῶ, κράζω ὀπίσω دوندرمك ντὄντὔρ-μέκ — εἰς ἀνώτερον κριτήριον (ἐφίημι) دعوا قالدرمق ντάβα καλντηρμάκ — εἰς τὴν μνήμην خاطره كتورمك χατηρινὰ γγετίρ-μέκ ; خاطرلمق χατηραλαμάκ.

Ἀνακατόνω (ἄνω κάτω ἑνόνω) قرشترمق κα-ρηστηρμὰκ, خلط اتمك χὰλτ ἐτμέκ, ξέστι ἀγρῶν بولاشترمق μπυλὰστηρμὰκ, بولاندرمق μπυλαντηρμάκ. Παθ. قرشمق καρησμὰκ, قرجشمق καρζησμὰκ, قارمق καρμὰκ, بولشمق μπυλασμάκ. Ἀνακα-τόνομαι π. χ. εἰς μίαν ὑπόθεσιν كيرشمك γγιρισμὲκ, قرشمق καρησμάκ.

Ἀνακατωμένα μίγδην قارش قرش مرش καρὴς μυρὶς, قرشق قرمه καρμὰ καρησὴκ.

Ἀνακατωμὸς قرشقلق καρησμακλὴκ, قرشدرمقلق καρηστηρμακλὴκ.

Ἀνακεφαλαιόνω خلاصه اتمك χυλασὰ ἐτμέκ.

Ἀνακωχὴ ويره βιρὲ, βερέ.

Ἀναλαμβάνω ξαναπέρνω كيرو المق γγιρὺ ἀλ-μὰκ — τὰς δυνάμεις طوارلنمق ντοβραμμάκ, قوته كلمك κυὰ γγελμέκ, دكيلنمك ντιλιντζλενμὲκ — τὴν ὑγείαν شفا بولمق σιφὰ μπυλμάκ.

Ἀνάλατος توزسز τυτσύζ.

Ἀνάληψις τοῦ χριστοῦ سلاق συλάκ.

Ἀναλογία اندازه ὀντάζε, نسبت νισμπέτ.

Ἀναλόγιον [illegible] πεσταχτά.

Ἀνάλογος اندازه‌لو ἐνταμλὴ, اوراتلو ὀρανλῦ.

Ἀναλύω (τὸ χιόνι) ἐρέγγ. اريتمك ἐριτμέκ, ξε-ὕδετ. اريمك ἐριμέκ. Ἔτι دوكمك ντὄκμέκ.

Ἀναμάρτητος كناهسز γγυναχσὴζ, صوچسز συτζσύζ.

Ἀναμασσῶ (μηρυκάζειν) كومك γγεβμέκ, كوشمك γγεβσεμὲκ, كوملك γγεβελεμέκ.

Ἀναμεταξὺ ارا ἀρά., اورته ὀρτά, π. χ. ἀ-ναμεταξύ μας ارامزده ἀραμιζντά, اورتامزده ὀρταμηζντά. Ἀναμεταξύ των ارالرنده ἀρα-λαρηντά, اورتالرنده ὀρταλαρηντά. Ἀνα-μεταξὺ εἰς τ' ἄλλα جملهدن ζυμλεντέν.

Ἐν τῷ ἀναμεταξὺ اثنائنده بو μπυ ἰσναντὶ, بو ارالقده μπυ ἀραντὰ, μπυ ἀραλῃκτα. Ἀναμεταξύ των, ἀλλήλοις بر برينه μπὶρ μπιρινέ, بر بر ايله μπὶρ μπὶρ ἰλέ.

Ἀνάμνησις ذكر ζὶκρ, ياد γιὰντ, اكلمق ἀν-μακλὴκ. Κάμνω ἀνάμνησιν خاطره كتورمك χατηριτὰ γγετιρμὲκ ἢ τυτμὰκ, طوتمق ذكر اتمك ζίκρ ἐτμέκ, انمق ἀνμάκ.

Ἀναμφίβολος — ὡς شبهه‌سز σὔπχεσίζ.

Ἄνανδρος يوركسز γὔρεκσίζ, كوشك γγιεβσέκ.

Ἀνανεόνω يكيلمك γενιλεμὲκ, يكي باشدن γενὶ μπασταν μπασλαμὰκ ἀρχι-

τῶ ἐκ νέα, تازه‌لنمك ταζελεμέκ, تازه‌لندرمك ταζέλεντιρμέκ, ἴδε καὶ ἀνανεάζω.

Ἀναπαύω δὲν ἔχομαι ديمك يوق γιὸκ ντεμὲκ, قبول رضا كوسترمك ῥιζᾶ γγιοστέρμεμεκ, قبول اتمك καμπὲλ ἔτμεμεκ.

Ἀνάξια, ἀναξίως نا حق يره νὰ χάκκ γερὲ, نا لايق νὰ λαϊὰκ ἢ νὰ χάκκ γερὲ — ὁμιλέω نا سزا سويلمك νὰ σηζᾶ σοϊλεμέκ.

Ἀνάξιος نا لايق νὰ λαϊάκ. Εἶναι ἀνάξιος τῶ ψωμίῳ, ὅ, τι τρώγει, يدوكي اكمك حرامدر γεντῢ ἐκμὲκ ὀλᾶ χαρὰμ ντὺρ.

Ἀνάπαλιν عكسنه ἀκσινὲ, مقابله‌سنده μικαμπελεσιντέν.

Ἀνάπαυσις حضور χυζὲρ, راحت ῥαχάτ, دنجلك ντηνζλίκ.

Ἀναπαύω كوكل اچمق γγιονὺλ ἀζμὰκ, صفا رحتلنمك γγοστερμέκ, ... ῥαχατλεσμὲκ, καὶ ἀναπαύομαι — ἐν τῇ κλίνῃ دوشنمك ντὲ ... ..., ...

Ἀναπηδῶ (ἐπὶ νερῶ) اوستنه اتلمق ὑστυνὲ ἀ-τλαμὰκ, صچرامق σητζραμὰκ, قالغيمق καλγημάκ.

Ἀναπληρῶ τὸ ἐλλεῖπον اكسكني تماملمق ἐκσιῒνὶ ταμαμλαμὰκ — βάλλω εἰς τὸν τόπον يرينه قومق γερινὲ κομὰκ — ἐμβαίνω εἰς τὸν τόπον τινὸς يرينه كيرمك γερινὲ γγιρμέκ.

Ἀναπλήρωμα supplement ادات ἐντάτ.

Ἀναπνέω صولومق σολυμὰκ, نفسلنمك νεφεσλενμὲκ, نفس المق νεφὲσ ἀλμάκ.

Ἀναπνοὴ نفس νεφὶς, صولق σολὺκ. Ἡ τελευταία ἀναπνοὴ صوك نفس σόν νεφές.

Τὸ ἐκπαίδευσε ἡ ἀναπνοή, نفسي بوغلمش νεφεσὶ μπογυλμίς.

Ἀνάποδα عكسنه ἀκσινὲ, عكسنجه ἀκσινζὲ, ترسنه τερσινὲ — μὲ αἴσιως اوغرسز ὀγυρσέζ.

Ἀναποδίζω كرو كتمك γγερὶ γγιτμέκ.

Ἀναποδογυρίζω (ἀναστρέφω, ἀνατρέπω) دويرمك ντεβιρμέκ, اقترمق ἀκταρμάκ, الت اوست التني اوستنه چويرمك ἀλτ ὑς ἐτμέκ, ἄλτινι ὑσυνὲ τζεβιρμέκ, καὶ μεταφ. ἴδε φθείρω, χαλῶ, ἀφανίζω.

Ἀνάποδος, ἀντεστραμμένος ترس τέρς, عكس ἄκς — καχὸς ازغون ἀζγήν.

Ἀνάπτω ياقمق γιακμάκ — βάλλοντας φω-τίαν ὑποκάτω طوتشترمق τυτυστυρμάκ.

Ἀνάπτω τὸν λύχνον موم يقمق, اويارمق μὲμ γιακμὰκ, ὀγγαρμάκ.

Ἀναργα ἴδε ἀγάλι.

Ἀναρίθμητος صايسز σαϊησίζ, حسابسز χισαπσίζ, حسابه كلمز χισαμπᾶ γγελμέζ, حسابي يوق χισαμπὶ γιόκ.

Ἀνάρμοστος ἴδε ἄπρεπος.

Ἀνάρρωσις convalescence شفا σιφᾶ.

Ἀναρχία ضبطسزلك ζαπτσιζλὶκ, اونكوللك ὀυγγυλλὲκ.

Ἀνασαίνω, ἀνασασμὸς ἴδε ἀναπνέω κτ.

Ἀνάσκελα اوستنه ὑσυντέ, ارقه ἀρκᾶ ὑσύντέ.

Ἀνασκουμπόνω τὸ φόρεμα اتك قالديرمق ἐτὲκ καλντηρμὰκ, ἢ دوشورمك ντεβσυρμέκ.

Ἀνασαίνω دبرلتمك ντιριλτμέκ, دبرلك ويرمك ντιρλὶκ βερμέκ.

Ἀνάστασις τῶν νεκρῶν قيامت κιαμέτ.

Ἀνασεναγμὸς آه, اخ ἂχ — τῆς περδίκας قرقرير καρκαρήρ.

Ἀνασενάζω اه اتمك ὀὴ ἂχ ἐτμὲκ — βογκῶ اكلمك ἰνλεμὲκ, فغان اتمك, اكلدي ἠνηλντὴ, φιγὰν ἐτμέκ.

Ἀνάσημα بوي μπόϊ, تنلك τενλήκ.

Ἀνατέλλω (ἐπὶ ἡλίυ) چقمق τζηκμὰκ, طوغمق ντογμὰκ — (ἐπὶ ἀσέρων) طلوع اتمك τυλῦ ἐτμέκ.

Ἀνατολὴ مشرق μεσρὶκ — τῦ ἡλίυ كون طوغوسي γγὺν ντογυσῦ. Ὁ καιρὸς μεταξὺ ἀνατολῆς ϗ μεσημβρίας قوشلق κυσλὺκ.

Ἀνατολικὸς مشرقي μεσρικὶ, شرقي σερκί.

Ἀνατομία تشريح τεσρὶχ.

Ἀνατρέφω تربيه اتمك τερμπιjὲ ἐτμέκ.

Ἀνατριχιάζω, φρίττω توي اورپرمك τῦϊ ὑρπερμὲκ, اولپرمك ὀλπερμὲκ — ἰδὲ ϗ φρίττω.

Ἀνατριχίασμα توي اورپرمسي τῦϊ ὑρπερμεσί.

Ἀνατριχίλα ἰδὲ ῥῖγος, παροξυσμός.

Ἀνατροφὴ تربيه τερμπιjέ.

Ἀναφέρω (ἐν βιβλίοι) كتورمك γγετιρμὲκ, ايراد اتمك ἰρὰντ ἐτμέκ.

Ἀναφορὰ, ἀγωγὴ عرضحال ἀρζυχάλ.

Ἀναχωρητὴς زاهد ζαχὶντ, ابطال ἀμπντάλ.

Ἀναχωρῶ قالقوب كتمك καλκὴμπ γγιτμὲκ, كتمك γγιτμὲκ, كوچ اتمك γγὸτζ ἐτμέκ. Προσάζω ἡ ἀναχωρήσουν, σημαίνειν τὸ ἀνακλητικὸν دونك چاغرمق ντονὺκ τζαγηρμάκ.

Ἀνδραγαθία غزوات γαζεβάτ, يرارلق γιαραρλήκ.

Ἀνδραδέλφη كورمجه γγὸρυμτζέ.

Ἀνδράδελφος بجناق μπατζανάκ. Ἡ γυνὴ τῦ ἀνδραδέλφυ التي ἐλτί.

Ἀνδράποδον كوله κιολὲ — θῆλυ قرنق κυρνὰκ, قروش καρεβάς.

Ἄνδρας, ἀνὴρ ار ἐρ — τῆς γυναικὸς قوجه κοδζιᾶ.

Ἀνδράχνη سمز اوتي σεμὶζ ὀτῦ.

Ἀνδρεία غيرتلك γαϊρετλὴκ, بهادرلق μπεχαντηρλὴκ, ارلك ἐρλὶκ, ἰδὲ ϗ ἀνδραγαθία.

Ἀνδρεῖος يوركلو γϋρεκλὴ, بهادر μπεχαντίρ, دلير ντελὴρ, قوچاق κοτζάκ.

Ἀνδρείως قوت ايله κυββὲτ ἰλὲ, اركبي ἐρ κιμπί.

Ἀνδριὰς ἰδὲ ἄγαλμα, ξόανον.

Ἀνδρόγυνον, چفت τζιφτ, زوج ζέβδζ.

Ἀνεβάζω چقدرمق τζηκτηρμάκ.

Ἀνεκδιήγητος, تعبير اولنمز ταμπὶρ ὀλυνμάζ.

Ἀνελλιπὴς ἰδὲ σῶος.

Ἀνέλπισα ἰδὲ αἰφνιδίως.

Ἀνέμη (ρόμβος) الميه ἐλεμιjέ.

Ἀνεμίζω ἰδὲ ἀερίζω.

Ἀνεμιστήρι يلپاره γελπαρέ.

Ἀνεμοζάλη فورطونه φορτυνᾶ.

Ἀνεμόμυλος يل دكيرمني γὲλ ντεγιρμενί.

Ἀνεμοσύρωμα اويوز طاتلو τατλὴ ὑjύζ.

Ἄνεμος يل γέλ, روزكار ῥῦζγγιάρ. — οὔριος موافق يل μυβαφὶκ γέλ, ايام ἰjὰμ — ἐνάντιος مخالف يل μυχαλὶφ γέλ. Οἱ ἀρχικοὶ ἄνεμοι باش يللر μπὰσ γελλέρ. Οἱ πλάγιοι ἄνεμοι جانبي يللر τζανεμπὶ γγελλέρ. Ἀρκτικὸς ἄνεμος يلدز γηλντήζ. Ἀνε-

μος καικίας پويراز ποϊράζ. Ἄνεμος μεταξὺ μεσημβρίας καὶ ἀνατολῆς كشيشلمه κεσϊσλεμέ. Ἄνεμος λὶψ لدوس λοντός. Ἄνεμος δυτικὸς باطي μπατή. Ἄνεμος ἀργέστης, μαΐστρος قره يل καρὰ γέλ. Παραδίδω εἰς τὸν ἄνεμον, φθείρω يله ويرمك γελὲ βερμέκ. Διεγείρεσθαι ἄνεμος روزكار قوپمق ῥuζγγιὰρ κοπμάκ.

Ἀνεμοστρόβιλος قصرغه κασηργᾶ, قرشغان καρασϊκάν.

Ἀνεμώδης يللو γελλί.

Ἀνεμώνη (φυτὸν) نعمان νϋμάν.

Ἀνεξάλειπτος چقمز τζηκμάζ.

Ἀνεξάντλητος توكنمز τϋκενμὲζ, بوشالمز μποσϊαντηλμάζ.

Ἀνεπαίσθητος طويلمز ντυϊϋλμάζ.

Ἀνεπαισθήτως طويلمدن ντυϊϋλμαντεν.

Ἀνεπιτήδειος يرامز γιαραμάζ, قابليتسز καμπιλιϊετσίζ.

Ἄνεσις راحت ῥαχὰτ, حضور χυζὺρ — τῆς ψυχῆς صفا σεφᾶ, اچلمقلق ἀτζηλμακλὴκ.

Ἀνευλάβεια ترك ادب τὲρκ ἐντέπ.

Ἀνεψιὸς ἐξ ἀδελφοῦ قرداش اوغلي καρντὰσϊ ὀγλῦ — ἐξ ἀδελφῆς قز قرداش اوغلي κὴζ καρντὰσϊ ὀγλῦ.

Ἄνηθον دوراق, چورك اوتي ντυρὰκ, τζϋρὲκ ὀτῦ.

Ἀνήκοντα لواحق λεβαχὴκ تعلّقات τεαλλϋκάτ.

Ἀνήκουστος ايشدلمش ἰσϊντιλμεμίσϊ.

Ἀνήκω دكمك ντεγμὲκ, متعلّق, باغلو اولمق μϋτεαλλὴκ, μπαγλὴ ὀλμάκ. Τοῦτο δὲν ἀνήκει πλέον εἰς ἐμένα علاقم كسلدي ἀλακὰμ κεσιλντί.

Ἀνήλικος نابالغ νὰ μπαλήγ.

Ἀνήμπορος ἰδὲ φιλάσθενος.

Ἀνησυχία راحتسزلق ῥαχατσιζλίκ.

Ἀνήσυχος راحتسز ῥαχατσίζ.

Ἀνήφορος ὁσ. چقش τζηκὴσϊ, يوقشلق γιοκυσϊλέκ. Ἀνηφοροκατήφορος يوقش انش γιοκὺσϊ ἰνίσϊ.

Ἀνθηρὸς چچكلو τζιτζεκλί, اچلمش ἀτζηλμὴσϊ καὶ μεταφ. ريان ῥιϊὰν, ناضر ναζήρ.

Ἀνθολογῶ چچك ديوشرمك, قوپرمق τζιτζὲκ ντιβϊσϊρμὲκ, κοπαρμάκ.

Ἀνθόνερον چچك صوبي τζιτζὲκ σϋϊϋ.

Ἄνθος, λουλοῦδι چچك τζιτζέκ.

Ἀνθρακιὰ قور κὸρ, كوز κόζ.

Ἀνθρωπάριον ادمجك ἀντεμιτζὶκ, حريفجق χεριφτζὴκ.

Ἀνθρώπινος ادمي ἀνταμὴ, انساني ἰνσανί. Ἡ ἀνθρώπινος φύσις ادملك ἀντεμλὶκ, انسانيّت ἰνσανιϊέτ. Τὸ ἀνθρώπινον γένος بني بشر μπενὶ μπεσϊὲρ, نوع انسان νὲβ ἰνσὰν, بني ادم μπενὶ ἀντάμ.

Ἀνθρωποκτόνος ادم اولدرجي ἀντὰμ ὀλντϋρϋτζῦ.

Ἄνθρωπος ادم ἀντὰμ, انسان ἰνσὰν, καὶ χλευαστικῶς حريف χερίφ, نفر νεφέρ. Τί ἄνθρωπος εἶναι; بو كرك اولسه كمسه ناصل νάσηλ κιμσὲ ὀλσὰ γγερὲκ μπῦ; Οἱ ἄνθρωποί του ادملري ἀνταμλαρὴ, طايفه‌سي ταϊφασῆ. Ἄνθρωποι παντοίας τάξεως καὶ γένους ما خلق الله μᾶ·χάλακ·ἀλλάχ.

Ἀνθρωπότης ادملك ἀντεμλὶκ, انسانيّت ἰνσανιέτ.

Ἀνθρωποφάγος ادم يجي ἀντὰμ γεγιτζί,

قره کوکجلوس καρᾶ κονδζολός.
Ἀνθῶ چچکلنمك τζιτζεκλενμέκ, اچلمق
ἀτζηλμὰκ, چچك چقرمق, ويرمك τζι.
τζὲκ τζηκαρμὰκ, βερμὲκ, يشللنمك γε.
σιλλενμὲκ (πρασινίζειν).
Ἄνιατος علاجسز ἰλατζσὴζ, اوکلمز ὀνυλμάζ.
Ἀνίκανος عاجز ἀδζὴζ, قدرتسز κυντρετσὴζ —
(τινὸς πράγματος) قدرتي کوچي يتمز
يتشمز κυντρετὶ, γγυδζὶ γετμὲζ, γετισμέζ.
Ἀνίκητος يکلمز γενιλμὲζ, دايما مظفر اولان
ντάϊμα μυζαφφὲρ ὀλᾶν.
Ἄνισον (φυτὸν) انيسون ἀνισῦν.
Ἀνισότης دوزسزلك ντυζσυζλὺκ, برابرسزلك
μπεραμπερσιζλίκ.
Ἀνίσως, ἐὰν اکر ἔγερ, اکرکه ἔγερκι.
Ἀνοησία عقلسزلق ἀκηλσηζλὺκ.
Ἀνόητος عقلسز ἀκηλσὴζ, ἰδὲ καὶ μωρός.
Ἀνοίγω اچمق ἀτζμὰκ — (μίαν πληγὴν)
دشمك ντυσμέκ.
Ἀνοικτὸς اچلمش ἀτζηλμὴς, اچق ἀτζὴκ.
Πολλὰ ἀνοικτὸς اپ اچوق ἂπ ἀτζὴκ.
Ἄνοιξις (ἔαρ) ياز γιάζ. Ἡ πρώτη ἄνοιξις الك
ياز ἴλκ γιὰζ, بهار μπεχάρ.
Ἀνομβρία قوراقلق κυρυλὺκ, قتلق κητλὺκ.
Ἀνομία يرامزلق γιαραμαζλὴκ, يرامز ايش
γιαραμὰζ ἴς, شرّ σέῤῥ.
Ἄνομος حرام χαράμ.
Ἀνορεξία اشتها يوغي ἰστὰχ γιογῦ.
Ἄνοσος طاتسز τατσὴζ, لذتسز λεζετσίζ.
Ἀντάλλαγμα عوض ἰβάζ, مقابله μυκαμ-
πελὲ, بدل μπεντὲλ, ἰδὲ καὶ ἀνταμειβή.
Ἀντάμα بله μπιλὲ, بلجه μπιλεδζὲ, برابر
μπεραμπέρ.
Ἀνταμειβὴ ἰδὲ ἀντάλλαγμα, و جواب σεβάμπ,
جزا δζεζᾶ. Πρὸς ἀνταμειβὴν τούτου τοῦ ἔργου بو
معامله مقابلهسنده μπυ μυαμελὲ μυκαμ-
πελεσιντέ.
Ἀνταμείβω عوض ويرمك ἰβάζ βερμὲκ,
عوضلمق ἰβαζλαμὰκ, جزا ويرمك δζεζᾶ
βερμὲκ, مقابله اتمك μυκαμπελὲ ἐτμέκ.
Ἀνταμόνω بولشمق μπυλυσμὰκ, قاوشمق
καβυσμάκ. Καλὴν ἀντάμωσιν! à revoir ينه
بر دخي بولشرز کورشرز γένε γγιορυσυρυζ,
μπὶρ νταχᾶ μπυλυσύρυζ.
Ἀντανάκλασις دوندرمکلك ντοντυρμεκλίκ.
Ἀντανακλῶ دوندرمك ντοντυρμέκ, عكس
اتمك ἄκσ ἐτμέκ.
Ἀντάξιος بدل μπεντέλ. Δὲν ὑπάρχει ἀντά-
ξιος ἄλλος αὐτοῦ بدلي يوقدر μπεντελὶ γιόκτυρ.
Ἀνταποδίδω ἰδὲ ἀνταμείβω. Ὁ Θεὸς ἀνταπο-
δώσοι μυριοπλασίως الله راضي اولا ἀλ-
λὰχ ῥαζὴ ὀλᾶ, الله برکات ويرسون ἀλ-
λὰχ μπερεκιὰτ βερσίν.
Ἀνταποκρίνομαι ردّ جواب اتمك ῥέντ δζε-
βὰμπ ἐτμέκ.
Ἀνταπόκρισις ἰδὲ ἀλληλογραφία.
Ἀντεκδικοῦμαι قصاص اتمك κυσὰς ἐτμέκ.
Ἀντένα τοῦ καραβίου, καρχήσιον انتنا ἀντενᾶ
ارتنا ἀρτενᾶ.
Ἀντεραστὴς ἰδὲ ἀντίζηλος.
Ἀντερὶ انطري ἀνταρῆ, ἀντερί.
Ἄντζα (γαστροκνημία) بالدر μπαλντὺρ.
Ἀντηχῶ يانقولق γιανκολαμὰκ, ينقولمق

γγιανγυλανμὰκ, كم كم اوتمك γγὺμ γγὺμ ὄτμέκ.

Ἀντὶ πρόθ. يرينه γερινὲ, ἰδὲ εἰς τὸν τόπον.

Ἀντίγραφον صورت συρέτ.

Ἀντιγράφω صورت الق συρὲτ ἀλμάκ.

Ἀντίδικος خصم χασὴμ, اونكو ὄνεγγὺ, دشمن ντὺσμὰν (ἐχθρός).

Ἀντίζηλος انكل ἐγγὲλ, اونكو ὄνεγγὺ.

Ἀντιζύγι (σήκωμα) معادله μυαντελέ.

Ἀντικείμενον مظهر μαζχέρ.

Ἄντικρυ قرشو καρσύ.

Ἀντιλέγω قرشو سويلمك καρσὺ σὸϊλεμὲκ, سوز قرشولمق σὸζ καρσὺλαμάκ.

Ἀντιμόνιον راستق طاشي ῥασὴκ τασύ.

Ἀντιπάθεια كوكلسزلك γγονὺλσὺζλὺκ, استكراه ἰσκρὰχ, ἰδὲ ϗ ἀηδία.

Ἀντίπαλος ἰδὲ ἀντίδικος.

Ἀντιπαραβάλλω قرشو قومق καρσὺ κομὰκ, مقابله اتمك μυκαμπελὲ ἐτμὲκ — δύο πράγματα κατὰ πρόσωπον confronter يوزلشترمك γὺζλεστιρμέκ.

Ἀντιπέραν ὁ, ἡ, τὸ adjacent بتشك μπιτισὶκ ἰδὲ ϗ πλησιόχωρος, πέραν.

Ἀντίποδες تحت الارض اولانلر τάχτελ-ἐρζ ὀλανλάρ.

Ἀντιποιοῦμαι ἰδὲ οἰκειοποιοῦμαι — συναγωνίζομαι πρὸς ἀπόλαυσιν τινὸς πράγματος competere هم مطلب اولمق χὲμ ματλὲμπ ὀλμὰκ, اونكولك اتمك ὀνεγγὺλὺκ ἐτμὲκ, اونكولشمك ὀνεγγὺλεσμὲκ., ϗ ὁ ἀντιποιούμενος اونكولشجي ὀνεγγὺλὺσὸζύ.

Ἀντίπροχθες دون دكل او بر كون ντὺν ντεὶλ ὁ μπὶρ γγὺν, اوته كون ὀτὲ γγὺν.

Ἀντισκόπτω ἰδὲ διακόπτω.

Ἀντίστασις قرشولق καρσὺλὺκ, مقاومت μυκαβεμέτ. Ὑποκρίνομαι ἀντίστασιν باشنمق μπασνμὰκ, استغنا اتمك ἰσιγνᾶ ἐτμέκ.

Ἀντιστέκομαι ἰδὲ ἐναντιόνομαι.

Ἀντιστρόφως ἰδὲ ἀνάπαλιν.

Ἀντιτείνω ἰδὲ ἀντιλέγω.

Ἀντίτυπον ἰδὲ ἀντίγραφον, ἴσον.

Ἀντιφάρμακον پاد زهر πὰντ ζεχίρ.

Ἀντιφάσκω خلاف اتمك, تناقض τενακὺζ, χηλὰφ ἐτμὲκ, ἰδὲ ϗ ἀντιλέγω.

Ἀντίχριστος دجال ντεδζιάλ.

Ἀντλῶ چكمك, صو چقرمق σὺ τζικαρμὰκ, τζεκμέκ.

Ἀντράλα باش دونمسي μπὰσ ντὸνμεσί.

Ἀντραλίζομαι باش دونوپ چكزمك μπασὴ ντὸνὺπ τζενζινμέκ.

Ἀντωνυμία ضمير ζαμὴρ — δεικτικὴ اسم اشارت ἴσμι ἰσαρέτ.

Ἀνύπανδρος اركن ἐργγὲν, بكار μπεκιὰρ, ὀλενέμεμισ — κόρη ارسز ἐρσίζ. اولنمش

Ἀνύπαρκτος نا موجود νὰ μεδζύντ.

Ἀνυπήκοος اطاعتسز ἰταατσὴζ, سركش σερκέσ.

Ἀνυπόμονος صبرسز σαμπηρσὴζ.

Ἀνυπόφερτος دايانلمز νταϊανηλμὰζ, تحملي ممكن دكل τεχαμμυλὺ μυμκὶν ντεὶλ.

Ἀνώγαιον كوشك κιόσκ.

Ἄνω κάτω ἰδὲ ἀνακατωμένα.

Ἀνώμαλος خلاف قياس χιλὰφ κιιάς. Ἀνώμαλον ῥῆμα ناقص. Ἀνώμαλος (τόπος) صرب σάρμπ.

Α'νώνυμος اسمسز ἀσεμσὶζ, اسمي نا معلوم ἰσμῖ νὰ μαλέμ.

Α'νώτερος τινὸς اولوجه ὐλουδζέ, ἔτι ἰδὲ ὁ ἐπάνω.

Α'νωτέρω اوّل ἔββελ, اوستنده ὐσὐντέ, يوقرونده γιοκαρντὰ, سابقا σαμπικά. Ο' ἀνωτέρω ῥηθεὶς سابقا ذكر اولنان σαμπικᾶ ζῖκρ ὀλυνᾶν, مذكور μεζκέρ.

Α'νωφελής, ἀνωφελῶς فايدهسز φαϊντασὴζ, منفعتسز μενφιετσὶζ.

Α'νώφλιον اشك ἐσίκ, ...

Α'ξια, ἀξίως اوزره عدالت ἐνταλὲτ ὐζρέ.

Α'ξιέπαινος ممدوح μεμντὴχ, حميد χαμὴντ.

Α'ξιέραστος ἰδὲ ἀγαπητός.

Α'ξίζω, ἄξιος εἰμὶ لايق اولمق, مستحقّ μυσταχὰκκ, λαὴκ ὀλμάκ — κοσίζω دكمك ντεϊμέκ. Α'ξίζει τὴν τιμήν τε بهاسنه دكر μπαχασηνὰ ντεϊέρ. Οὐδὲ ὀβολὸν ἀξίζει بر منغوره دكمز μπὶρ μανγυρὲ ντεϊμέζ. Α'ξίζει ὁ κόπος νὰ ... ال ويرور ἔλ βιρὶρ, ايش اولدركه ἰσ' ὁ ντὶρ κι...

Α'ξιογέλαστος كولجك γγυλετζὲκ, مسخره μασχαρᾶ.

Α'ξιοθρήνητος ἀξιοδάκρυτος اغلانجق ἀγλαναδζάκ, يازقلو γιαζήκλὴ, اغلملو ἀγλαμαλή.

Α'ξιοκαταφρόνητος خور χόρ.

Α'ξιόλογος, ἀξιοτίμητος اعتبارلو ἰτιμπαρλὴ, معتبر μυτεμπὲρ — ὄχι εὐκαταφρόνητος اغر ἀγὴρ, مهم μυχὶμμ, ἰδὲ ἀναγκαῖος.

Α'ξιοπρεπὴς, ἀξιοσέβαστος عزتلو ἰζζετλὴ, رعايتلو ῥιϊαετλὴ, حرمتلو χὐρμετλὴ.

Α'ξιος لايق λαὴκ, مستحقّ μυσταχὰκκ, سزا σεζὰ, جاير ἰζαὴζ. (δοτ.). Κρίνω ἄξιον لايق كورمك λαὴκ γγὸρμὲκ, ἰδὲ καὶ ἐπιτήδειος.

Α'ξιότης قابليّت καμπιλιὲτ, قابللق καμπιλλὴκ. Κατὰ τὴν ἀξιότητα τῦ καθενὸς قابليتلري حسبنجه καμπιλιετλερὶ χασμπινδζέ.

Α'ξιῶ, ἀξιόνω, τιμῶ تشريف اتمك τεσρὶφ ἐτμὲκ, ἰδὲ καὶ καταδέχομαι. Α'ξιώσατε تشريف بيورك τεσρὶφ μπυϊὲρυν.

Α'ξίωμα, ἀξία منصب μανσὴμπ (شان σὰν, مكان μεκιάν). Κατὰ τὸ ἀξίωμα τῦ καθενὸς هر برنين شاننه كوره χὲρ μπιρινὶ σάνηνὲ γγὸρέ. Καθαιρῶ τῦ ἀξιώματος عزل اتمك ἰζλ ἐτμὲκ, καὶ ὁ καθαιρεθεὶς, معزول μαζὲλ. Α'πολαύω τῦ ἀξιώματος منصب يمك, طوتمق μανσὴμπ γεμὲκ, τυτμάκ, سورمك, كورمك σὐρμὲκ, γγὸρμέκ.

Α'ξιωματικὸς ايشاري ἰσ' ἐρὶ, چري باشي τζερὶ μπασὴ, بللو باشلو μπελλὶ μπασλὴ, اهل منصب ἔχλι μανσήμπ.

Α'ξύγγιον ايچ, موم ياغي ἴτζ, μὺμ γιαγύ.

Α'ξυγγοκέρι مومي ياغ μυμὴ γιάγ.

Α'ξων ὁ τῦ ἁμαξιῦ دنكل ντιγγὶλ.

Α'οκνος اوشنمز ὐσενμὲζ, اهمالسز ἰχμαλσὴζ.

Α'όμματος كورمز γγὸρμὲζ, كوزي γγὸζὐ γγὸρμὲζ, ἰδὲ καὶ τυφλός.

Α'όρατος كورنمز γγὸρυνμὲζ, كوزكز γγὸζὐκμέζ, بلورسز μπελιρσὶζ.

Α'όριστος نا محصور νὰ μαχσὺρ.

Α"παγε في كيدر φῖ γγιντὶρ, پوي پوي πὐϊ πὐϊ, اف ὐφφ, في φὶ, فو φῦ.

γιανγυλανμὰκ, كم كم اوتمك γγὒμ γγὒμ ὄτμέκ.

Α'ντὶ πρόθ. يرينه γερινὲ, ἰδὲ εἰς τὸν τόπον.

Α'ντίγραφον صورت συρέτ.

Α'ντιγράφω صورت المق συρὲτ ἀλμάκ.

Α'ντίδικος خصم χασὴμ, اونكو ὄνεγγῦ, دشمن ντὒσμὰν (ἐχθρός).

Α'ντίζηλος انكل ἐγγὲλ, اونكو ὄνεγγῦ.

Α'ντιζύγι (σήκωμα) معادله μυαντελέ.

Α'ντικείμενον مظهر μαζχέρ.

Α'ντικρυ قرشو καρσή.

Α'ντιλέγω قرشو سويلمك καρσῦ σὒϊλεμὲκ, سوز قرشولق σὄζ καρσῦλαμάκ.

Α'ντιμώνιον راستق طاشي ρασὴκ τασὴ.

Α'ντιπάθεια كوكلسزلك γγὄνὒλσῦζλὒκ, استكراه ἰσικρὰχ, ἰδὲ καὶ ἀηδία.

Α'ντίπαλος ἰδὲ ἀντίδικος.

Α'ντιπαραβάλλω قرشو قومق καρσῦ κομὰκ, مقابله اتمك μυκαμπελὲ ἐτμὲκ — δύο πράγματα κατὰ πρόσωπον confronter يوزلشترمك γὒζλεσ̄τιρμέκ.

Α'ντιπέραν ὁ, ἡ, τὸ adjacent يتشك μπιτισ̄ὶκ ἰδὲ καὶ πλησιόχωρος, πέραν.

Α'ντίποδες تحت الارض اولانلر τάχτελ-ἐρζ ὀλανλάρ.

Α'ντιποιοῦμαι ἰδὲ οἰκειοποιοῦμαι — συναγωνίζομαι πρὸς ἀπόλαυσιν τινὸς πράγματος competere هم مطلب اولمق χὲμ ματλὲμπ ὀλμὰκ, اونكولك اتمك ὄνεγγῦλὒκ ἐτμὲκ, اونكولشمك ὄνεγγῦλεσ̄μὲκ, καὶ ὁ ἀντιποιούμενος اونكولشجي ὄνεγγῦλὒσ̄δζὒ.

Α'ντίπουνθες دون دكل او بر كون ντὒν ντεὶλ ὄ μπὶρ γγὒν, اوته كون ὄτὲ γγὒν.

Α'ντισκόπτω ἰδὲ διακόπτω.

Α'ντίστασις قرشولق καρσῦλὒκ, مقاومت μυκαβεμέτ. Υ'ποκρίνομαι ἀντίστασιν باشنمق μπασ̄νημὰκ, استغنا اتمك ἰσιγνᾶ ἐτμέκ.

Α'ντιστέκομαι ἰδὲ ἐναντιόνομαι.

Α'ντιστρόφως ἰδὲ ἀνάπαλιν.

Α'ντιτείνω ἰδὲ ἀντιλέγω.

Α'ντίτυπον ἰδὲ ἀντίγραφον, ἴσον.

Α'ντιφάρμακον پاد زهر πὰντ ζεχίρ.

Α'ντιφάσκω تناقض, خلاف اتمك τεναχὺζ, χιλὰφ ἐτμὲκ, ἰδὲ καὶ ἀντιλέγω.

Α'ντίχριστος دجال ντεδζιάλ.

Α'ντλῶ صو چقرمق, چكمك σοῦ, τζικαρμὰκ, τζεκμέκ.

Α'ντράλα باش دوكمسي μπάσ̄ ντὄνμεσί.

Α'ντραλίζομαι باش دونوپ چكزمك μπασ̄ὴ ντὄνὒπ τζεζινμέκ.

Α'ντωνυμία ضمير ζαμὴρ — δεικτικὴ اسم اشارت ἴσμι ἰσαρέτ.

Α'νύπανδρος اركن ἐργγὲν, بكار μπεκιάρ, اولنمامش ὀλενέμεμισ̄ — κόρη ارسز ἐρσίζ.

Α'νύπαρκτος نا موجود νὰ μεδζὲντ.

Α'νυπήκοος اطاعتسز ἰτααтсὴζ, سركش σερκέσ̄.

Α'νυπόμονος صبرسز σαμπηρσὴζ.

Α'νυπόφερτος داينلمز νταϊανηλμὰζ, تحملي تكل ممكن دكل τεχαμμὒλὒ μὒμκὶν ντεὶλ.

Α'νώγαιον كوشك κιόσ̄κ.

Α'νω κάτω ἰδὲ ἀνακατωμένα.

Α'νώμαλος خلاف قياس χιλὰφ-κιάς. Α'νώμαλον ῥῆμα ناقص. Α'νώμαλος (τόπος) صرب σάρμπ.

Α'νώνυμας اسمسز ἀσϊμσὶζ, اسمي نا معلوم ἴσμῖ νὰ μαλέμ.

Α'νώτερος τινὸς اولوجه ὐλυδζὲ, ἔτι ἰδὲ ὁ ἐπάνω.

Α'νωτέρω اول ἴββελ, اوستندن ὐσῦντὲ, يوقرده γιοκαρντὰ, سابقا σαμπικά. Ο ἀνωτέρω ῥηθεὶς اولنان سابقا ذكر σαμπικᾶ ζίκρ ὀλυνᾶν, مذكور μεζκύρ.

Α'νωφελὴς, ἀνωφελῶς فايدهسز φαϊντασὴζ منفعتسز μενφιετσίζ.

Α'νώφλιον اشك ἔσϊκ, ...

Α'ξία, ἀξίως اوزره عدالت ἐνταλὲτ ὐζρέ.

Α'ξιέπαινος ممدوح μεμντὺχ, حميد χαμήντ.

Α'ξιέραστος ἰδὲ ἀγαπητός.

Α'ξίζω, ἄξιος εἰμί لايقن اولمق λαὴκ ὀλμὰκ — مستحق μυσαχάκκ, كسيزو κοσίζω دكمك ντεϊμέκ. Α'ξίζει τὴν τιμήν τυ بهاسنه دكر μπαχασηνὰ ντεϊέρ. Οὐδὲ ὀβολὸν ἀξίζει بر منغوره دكمز μπὶρ μανγὐρὲ ντεϊμέζ. Α'ξίζει ὁ κόπος νὰ... ويرور ال ἒλ βιρὶρ, ايش ἴσ ὂ ντὶρ κί... اولدركه.

Α'ξιογέλαστος كولجك γγΰλετζέκ, مسخره μασχαρά.

Α'ξιοθρήνητος ἀξιοδάκρυτος اغلانجق ἀγλαναζιάκ, يازقلو γιαζήκλη, اغلملو ἀγλαμαλή.

Α'ξιοκαταφρόνητος خور χόρ.

Α'ξιόλογος, ἀξιοτίμητος اعتبارلو ἰτιμπαρλί, معتبر μυτεμπὲρ — ὄχι εὐκαταφρόνητος لغر ἀγὴρ, مهم μὐχὶμμ, ἰδὲ ἢ ἀναγκαῖος.

Α'ξιοπρεπὴς, ἀξιοσέβαστος عزتلو ἰζζετλί, رعايتلو ῥιάετλί, حرمتلو χύρμετλί.

Α'ξιος لايق λαὴκ, مستحق μυσαχάκκ, سزا σεζά, جايز τζαὴζ. (δοτ.). Κρίνω ἄξιον لايق كورمك λαὴκ γγόρμεκ, ἰδὲ καὶ ἐπιτήδειος.

Α'ξιότης قابليت καμπιλιέτ, قابللق καμπιλλήκ. Κατὰ τὴν ἀξιότητα τῦ καθενὸς قبليتلري حسبنجه καμπιλιετλερὶ χασμπιντζέ.

Α'ξιῶ, ἀξιόνω, τιμῶ تشريف اتمك τεσρὶφ ἐτμέκ, ἰδὲ ἢ καταδέχομαι. Α'ξιώσατε تشريف بيورك τεσρὶφ μπυγιέρυν.

Α'ξίωμα, ἀξία منصب μανσὴμπ (شان σάν, مكان μεκιάν). Κατὰ τὸ ἀξίωμα τῦ καθενὸς هر برني شاننه كوره χὲρ μπιρινὶ σάνηνὰ γγὸρέ. Καθαιρῶ τῦ ἀξιώματος عزل اتمك ἴζλ ἐτμέκ, ἢ ὁ καθαιρεθεὶς, معزول μαζύλ. Α'παλαιόω τῦ ἀξιώματος منصب يمك طوتق, سورمك, كورمك μανσὴμπ γεμὲκ, τυτμὰκ, σὺρμὲκ, γγὸρμέκ.

Α'ξιωματικὸς ايش اري ἴσ ἐρὶ, چري باشي τζερὶ μπασὴ, بللو باشلو μπέλλι μπασλή, اهل منصب ἔχλι μανσήμπ.

Α'ξύγγιον ايج ἴτζ, موم ياغي μὺμ γιαγί.

Α'ξυγγονέρι ياغ مومي γιὰγ μυμύ.

Α'ξων ὁ τῦ ἁμαξίυ دنكل ντιγγίλ.

Α'οκνος اوشنمز ὐσενμέζ, اهمالسز ἰχμαλσίζ.

Α'όμματος كورمز γγόρμεζ, كوزي γγὸζὺ γγόρμεζ, ἰδὲ ἢ τυφλός.

Α'όρατος كورنمز γγὸρυνμέζ, كوزكمز γγὸζὺκμέζ, بلونمز μπελιρσίζ.

Α'όριστος نا محصور νὰ μαχσύρ.

Α'παγε كيدر في φῖ γγιντὶρ, پوي پوي πύϊ πύϊ, اف ὔφφ, في φί, فو φῦ.

Α'παγορεύω ایتمك یساف γιασσὰκ ἐτμέκ.

Α'παθανατίζω ἰδὲ διαιωνίζω.

Α'παθὴς بی غرضانه μπὶ γαραζανέ.

Α'παίδευτος ادبسز ἐντεπσίζ, ارکانسز ἐρκιανσίζ.

Α'παίσιος ἰδὲ ἄτοπος.

Α'παιτῶ ἰδὲ ζητῶ. Καθὼς ἀπαιτεῖ ἡ ὑπόθεσις اقتضایه کوره ἰκτιζαϊὰ γγιορέ.

Α'πάκι ἰδὲ λαγόνι.

Α'παλὸς یومشق γιουμσὰκ, ملایم μουλαίμ.

Α'παλότης یومشاقلق γιουμσακλήκ.

Α'παλύνω یومشتمق γιουμσατμὰκ, ملایم ایتمك μουλαὶμ, γιουμσὰκ ἐτμέκ.

Α'πάνθρωπος انسانیتسز ινσανιετσίζ.

Α'πάντησις, πηγαίνω εἰς ἀπάντησιν قرشو کلمك καρσοῦ γγελμὲκ, وارمق βαρμάκ.

Α'παντῶ ἰδὲ συναπαντῶ ϗ διαυθεντεύω. Α'παντῶ (ἕνα κτύπον, μίαν σπαθιὰν κτ.) مدافعه ایتمك μουνταφαὶ ἐτμέκ.

Α'παξιῶ, δὲν καταδέχομαι تنزل ایتمك τενεζοὺλ ἔτμεμεκ — καταφρονῶ یوز چویرمك γιοὺζ τζεβιρεμὲκ, ویرممك βέρμεμεκ, یوزه بقممق γιοῦζε μπάκμαμακ.

Α'παράλλακτος ἰδὲ ὅμοιος.

Α'παρέμφατος ἡ, مصدر μασδάρ.

Α'παρηγόρητος تسلیسز τεσελλισίζ, تسلی بولماز τεσελλὶ μπουλμάζ.

Α'παριθμῶ بر بر صویلمك μπὶρ μπὶρ σοϊλεμέκ.

Α'παρχαὶ طرفنده τερφαντὰ

Α'πασία نا پاکلك να πακλὶκ, ἰδὲ ϗ ἀκαθαρσία.

Α'πάστρος کیرلو κιρλί, چپل τζεπὶλ, نا پاك να πὰκ, مردار μουρντάρ. Α'πάστρον νερὸν بولاشق صو μπουλασὴκ σοῦ, منجلاب μουντζιλάμπ.

Α'πατεὼν الدایجی ἀλνταϊτζῆ, قللش کشی καλλὰσ κισί, تلبیس τελμπὶς, اینهجی ἀϊναδζῆ, حیلهباز χιλεμπάζ, دولابجی ντολαπτζῆ, حیلهکار χιλεκιάρ, شرّت σερρέτ.

Α'πάτη تلبیسلك τελμπισλὶκ, شرّتلك σερρετλὶκ, رنك ρένγγ, حیله χιλέ.

Α'πατηλότης ἰδὲ δόλος.

Α'πατῶ الدتمق ἀλντατμὰκ, آلداتمق ἀλντατμάκ, رنك ایتمك ρένγγ ἐτμὲκ (δοτ.), دولاب قورمق ντολὰμπ κουρμάκ.

Α'πειθὴς عاصی ἀσὴ, اطاعتسز ἰταατσίζ, مطیع اولمیان μετὴ ὄλμαϊαν.

Α'πειρία عجمیلك ἀτζεμιλίκ.

Α'πειρος عجمی ἀτζεμὶ, جاهل τζαχίλ, کول γγιόλ — τινὸς πράγματος ایشدن غافل ἰσντὲν γαφὶλ — ἀπέραντος حددن طشره χαττὲν τασρὰ, نهایت وحسابی نهایتسز νιχαϊετσίζ, νιχαέτου χισαμπὴ γιόκ. Ε'π' ἄπειρον الی غیر نهایه ἰλὰ γαὶρ νιχαϊέ.

Α'πελεύθερος ازادلو ἀζαντλὴ, عتیق ἀτὴκ, باشلو چقمش μπασκὰ τζηκμὴς.

Α'πελπίζομαι امیدنی کسمك ὑμιντινὶ κεσμὲκ, ال چکمك ἓλ τζεκμὲκ, سلکمك σιλκμέκ.

Α'πελπισία امیدسزلك ὑμιντσιζλίκ.

Α'πελπισμένος امیدسز ὑμιντσὶζ — ἀπὸ τὰς

Ἰατρεὺς. (ὁ ἄῤῥωστος) اوكز ὀκσούζ, اميدي
- فالمش ἐμιντὶ κάλμαμηῶ. —
Ἀπέραντος نا محدود νὰ μαχντούτ.
Ἀπέρασις (μιᾶς πραγματείας) رواج ῥεβάτζ.
Ἔχειν ἀπέρασιν رواج بولمق ῥεβάτζ μπουλ-
μάκ. Δὲν ἔχει ἀπέρασιν رواجي يا رواجلغي ῥεβατζὴ, ἢ ῥεβατζλιγὴ γιόκτυρ, كچمز
γγετζμέζ.
Ἀπερίγραπτος وصفا كلمز βασφᾶ γγελμέζ.
Ἀπερνῶ ἰδὲ περνῶ.
Ἀπεσαλμένος مباشر μουμπασὶρ, قومسار κομ-
σὰρ — πληρεξούσιος مرخص μουραχχάς.
Ἀπετῶ اوچمق οὐτζμὰκ, پروازه كلمك πε-
ρβαζὲ γγελμέκ. Ἀπετῶν ταράζω τὰ πτερὰ
اوچوب هوالده چكنمك οὐτζούπ χαβαντᾶ
τζεκζινμέκ.
Ἀπέχω صاقنمق σακινμάκ.
Ἀπηγορευμένος يساق γιασάκ, يساقلو για-
σακλή. Ἀπηγορευμένον (πρᾶγμα) حراملق
χαραμλὴκ, حرام χαράμ.
Ἀπιδιὰ ارمود اغاجي ἀρμοὺτ ἀγατζή.
Ἀπίδιον امرود ἐμρούτ, κοι. ارمود ἀρμοὺτ
— μεγάλον, Πομπηΐου بوزدغان ارمودي
μποζντηγὰν ἀρμουτοῦ — ἄγριον يبان ارمودي
γεμπὰν ἀρμουτοῦ, اخلط ἀχλάτ.
Ἀπίθανος انانلمجق ἰνάνηλμαϊατζακ
سويلنمسه انانلمز σοϊλενσὲ ἰνανηλμάζ.
Ἀπίστευτος ἰδὲ ἀπίθανος.
Ἀπιστία انانمقلق ἰναυμακλὴκ, ايمانسزلق
ἰμανσηζλὴκ — perfidia خاينلك χαϊνλὴκ,
خيانت χϊjανέτ.
Ἄπιστος انانمز ἰνανμάζ — χωρὶς πίστιν ايمانسز
ἰμανσὴζ — ἄνευ θρησκείας i fidel ايمانسز
ἰμανσὴζ, دينسز ντινσὴζ, كور γγιέβρ, χυδ.
γγιαβρ, كافر κιαφίρ.
Ἀπλάδα, παρόψις تپسي τεπψὶ, چناق
τζιανὰκ, صحن σαχάν.
Ἁπλόνω سرمك σερμὲκ, كرمك γγερμὲκ,
يايمق γιαϊμάκ.
Ἀπλότης سادهلك σαντελὴκ — ἁπλοϊκότης
بونلق μπονλὺκ, اوغزلق ὀγυζλὺκ.
Ἁπλοῦς ساده σαντὲ, تكلو τεκλὴ — ἁπλοϊ-
κὸς simplard بون μπόν, اوغز ὀγύζ, ابله
ἐμπλὲχ, احمق ἀχμάκ.
Ἀπλόχερον دوتام ντουτάμ, آوج ἀβούτζ.
Ἀπὸ دن ντὰν, ντέν. Ἀπὸ ἐμένα بندن μπεν-
δὲν. Ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν, ἀπ' ἀρχῆς ἕως
τέλους باشدن اياغه دكين μπασὲνταν ἀ-
γιαγᾶ ντεῖν, باشدن باشه μπασηντᾶν μπα-
σᾶ. Ἀπ' ἐκείνου τοῦ καιροῦ اول زماندن برو
ὂλ ζεμανντᾶν μπερὶ, اندن برو ὀνταν μπε-
ρὶ. Ἀφ' ἑαυτοῦ كندو كندودن κεντὶ κεντι-
ντέν. Ἡ ἀπὸ ἐν συνθέσει ῥημάτων σημαίνει
تام ταμὰμ, ὡς ἀποθρέξειν پشورمك تام
ταμὰμ πισιρμέκ.
Ἀποβάλλω ἰδὲ ἀποῤῥίπτω — τὸ παιδὶ (ἐκ-
γυναικὸς) اوغلان دوشرمك ὀγλᾶν ντουσοὺρ-
μέκ.
Ἀπόβαλμα دوشش ντουσούς.
Ἀποβησόμενον اوتسي ὄτεσὶ, صوكي σο-
νοῦ, عاقبت ἀκημπέτ.
Ἀποβίωσις, θάνατος وفات βεφὰτ, اولم ὀ-
λοὺμ, رحلت ῥιχλέτ.
Ἀποβλέπω (σπεύδω εἰς ἀπόλαυσιν τινὸς πράγ-

ματος) اوزلمك ὀζλεμέκ, جان اتمك τζὰν ἐτμέκ, يوز, يون ἀπισ (?)... ὀλμάκ, فيتي اولمق ... ἐτμάκ, طوتق γιὰζ, τὰν τυτμάκ.

Α'πογαλακτίζω (τὸ βρέφος) ممدن كسمك μεμεντὲν κεσμέκ, سوددن كسترمك σὺτ τὲν κεσιρμέκ.

Α'πόγευμα π. χ. μετὰ τὸ ἀπόγευμα اويله ما بعدسندن صكره öϊλὲ μαμπαδισιντὰν σονρᾶ.

Α'πόγονοι ἰδὲ μεταγενέστεροι.

Α'ποδεικνύω, ἀποδείχνω اثبات اتمك ἰσπὰτ ἐτμέκ, كوسترمك γγöστερμέκ.

Α'ποδεικτικῶς الزام ايله ἰλζὰμ ἰλέ.

Α'πόδειξις اثبات ἰσπὰτ — تحويل ταχβίλ.

Α'ποδεκατῶ اونده بر الق ὀντὲ μπὶρ ἀλμάκ, عشرين الق ὑσρὶν ἀλμάκ.

Α'ποδημῶ كوچ اتمك γγöτζ ἐτμέκ.

Α'ποδίδω, δίδω ὀπίσω كيرو ويرمك γγιρὶ βερμέκ, دوندرمك ντöντυρμέκ — ἀναφέρω attribuer اوستنه براقمق üστüνε μπραχμάκ, حساب نسبت اتمك νισπὲτ ἐτμέκ, اتمك χισὰμπ ἐτμέκ. Α'ποδίδω τὴν αἰτίαν, τὸ σφάλμα (εἰς ἄλλον). صوچلمق σουτζλαμάκ.

Α'ποδιώκω قومق κοβμάκ, صورمق σüρμέκ, كدرمك γγιντερμέκ, دف اتمك ντὲφ ἐτμέκ.

Α'πόζεμα طبيخ ταμπὴχ.

Α'ποζημιόνω ضرر و زيانلري اودمك ζαρὰρ ü ζιïανλαρὴ öντεμέκ.

Α'ποθηκάριος انبارجي ἀμπαρτζὴ, اسپنجلر ἰσπεντζὴρ, شربتجي σερμπετζὴ, معجونجي μαζουντζὴ.

Α'ποθνήσκω (ἐπὶ ζώων, κτ.) كبرمك γγεμπερμέκ (?), تلف اولمق τελὲφ ὀλμάκ — ἀπὸ πείνην ... ἐμπεκσιζλικτὲν ...

Α'ποθέτω, θέτω κάτω ἰνδιρμέκ (?) ...

...

Α'ποθήκη (ἐμπορικῶν, κτ.) كلر κιλὲρ, مخزن μαχζὲν καὶ μαγαζὰ — τῦ σίτυ تپنكه τεπεγγὲ, انبار ἀμπάρ, καὶ ὁ ἐπιστάτης انبارداري ἀμπαρνταρὲ, دارا ντάρα — πρόχειρος διὰ νερσὶ (?), ζύλα κτ. قنلوت κανλὸτ.

Α'ποθνήσκω, ἀποθαίνω اولمك ὀλμέκ, καὶ περιφραστικῶς فوت اتمك φὲβτ ἐτμέκ, كچنمك γγετζινμέκ, جان ويرمك τζὰν βερμέκ — εἰς τὸν πόλεμον, πίπτω دوشمك ντüσμέκ. Α'ν δὲν ἀποθάνω امان اولورسه لجلدن ἐτζελντὲν ἀμὰν ὀλὲρσα. Α'πέθανε φυσικὸν θάνατον اجليله اولدي ἐτζέλ-ιλε ὀλντῦ.

Α'ποικία قبيله καμπιλέ.

Α'ποκαλύπτω آچمق ἀτζμάκ, فاش آشكاره اتمك φὰς, ἀσικιαρὲ ἐτμέκ.

Α'ποκάλυψις وحي رباني βαχὴ ῥαμπανή.

Α'ποκαταστένω ἰδὲ κάμνω.

Α'ποκεφαλίζω باش كسمك, كله κελλὲ, μπὰς κεσμέκ.

Α'πόκληρος, κάμνω ἀπόκληρον, ميراثدن كسمك μιρασ τὰν κεσμέκ, ميراثدن چقرمق μιρασ τὰν τζικαρμάκ ἢ μαχρὲμ καλμάκ, اوغللقدن چقرمق ὀγυλλυκτὰν τζικαρμάκ.

Α'ποκοιμίζω اويتمق ὑϊüτμάκ, اويوشترمق ὑϊüστυρμάκ.

Α'ποκοιμῶμαι امزغنمق ἠμυζγανμάκ, اويومق ὑϊüμάκ.

Α'πόκομμα كسلدي κεσιλτὴ — τῶν ὀνύχων تراشه τιρασέ.

Α'ποκοπαὶ (λέξεων) مختصرات μυχτασαράτ.

Α'ποκόπτω ἰδὲ ξερριζόνω.

Α'ποκρεύω ات كسمك ἔτ κεσμέκ.

Ἀποκρέω, ἡ اتكسملري ἐτ κεσμελερί, يمه اچمه كوني γεμὲ ἰτζμὲ γγϋϋ.

Ἀποκρίνομαι جواب ويرمك، ايتمك τζεβάμπ βερμὲκ, ἰτμέκ.

Ἀπόκρισις جواب τζεβάμπ — τῶν σοφῶν ἢ τῦ ἀρχιερέως τῶν Μωαμεθανῶν فتوا φετβᾶ.

Ἀποκρέω ἰδὲ ἀποδιώκω, στρώχνω.

Ἀποκτῶ الەكتورمك ἐλὲ γγετιρμὲκ, قزانمق καζανμὰκ, تحصيل ايتمك ταχσὶλ ἐτμέκ.

Ἀπολαμβάνω المق ἀλμὰκ, الهكتورمك ἐλὲ γγετιρμὲκ, ايرشمك ἰρισμὲκ, ايرمك ἰρμὲκ, بولمق μπυλμὰκ, نايل اولمق ναΐλ ὀλμὰκ, π. χ. ἀπολαμβάνει τὸν σκοπὸν مرادنه نايل اولمق μϋραντινὲ ναῒλ ὀλμὰκ ἢ ἰρισμέκ. ايرشمك

Ἀπολαύω godere يمك γεμὲκ ἢ قوللنمق κυλλανμάκ. Ἀπολαύειν τῦ ἀξιώματος منصب يمك, سورمك μανσὴμπ γεμὲκ ἢ σϋρμέκ.

Ἀπολείπω كچمك واز βάζ γγετζμὲκ, ἰδὲ ἢ λείπω, παύω. Ἀπολείπεσθαι, εἶναι κατώτερος, ἰδὲ κατώτερος.

Ἀπολογία عذر ὔζρ, بهانه μπεχανὲ, κτ.

Ἀπολογῦμαι عذر ايتمك ὔζρ ἐτμὲκ, بهانه μπεχανὲ, اعتذار ايتمك ἰτιζὰρ ἐτμὲκ, ἰδὲ καὶ προφασίζομαι.

Ἀπόλυσις اطلاق ἰτλάκ.

Ἀπόλυτος چوزك τζϋζὺκ, ازاد ἀζάντ. Ἀπόλυτος ἐξυσία استقلال ἰστικλάλ.

Ἀπολύω ἀχαμνῦ صالمق σαλμὰκ, قوويويرمك κόϊβερμὲκ, صاومق σαβμὰκ, صاليويرمك σάλυβερμὲκ, اطلاق ايتمك ἰτλὰκ ἐτμέκ. Ἀπολύω τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς صاچ طاغتمق σάτζ νταγητμάκ. Ἀπολύω (τὸ κυνῆγι) قاچورمق κατζυρμάκ. Ἀπολύω ὀλίγον, ξετεντόνω قوويويرمك κόϊβερμεκ, كوشتمك γγεβσέτμέκ.

Ἀπομακρύνω ارلقلمق ἰρακλαμὰκ, اوزاق يره ἰζὰκ γερὲ صالمق σαλμάκ. Παθ. ارافلنمق ἰρακλανμὰκ, اوزاقلنمق ὔζανμὰκ, اراق دوشمك ἰρὰκ ντϋσμέκ.

Ἀπομεινάρια قصور κυσύρ, ارتا ἐρτὰ, باقي μπακὴ, قالان καλάν.

Ἀπομένω قالمق καλμὰκ, ارتمق ἀρτμάκ.

Ἀποπληξία داملە, طمله νταμλᾶ.

Ἀπορία اشكل ἰσκὶλ, ἰδὲ ἢ ἀμφιβολία.

Ἀπόρρητον سر σὲρρ — τῦ θεῦ حكمت χικμέτ.
Ὁ ἐξ ἀπορρήτων سرداش σιρρντάσ, تشريفاتچي τεσριφατζῆ.

Ἀπόρρητος كزلو γγιζλὶ, سري σιρρὶ.

Ἀπορρίπτω يبانه اتمق γεμπανὶ ἀτμὰκ, يره چالمق γερὲ τζιαλμὰκ, اتلمق ἀτλαμὰκ, ἢ μεταφ. قبول ايتمك καμπὺλ ἔτμεμεκ.

Ἀπόρροια صزش σηζὴσ, صزندي σηζήντη.

Ἀπορῶ ἰδὲ θαυμάζω, ἀμφιβάλλω.

Ἀποσιωπῶ براقمق μπρακμάκ.

Ἀποσκευὴ, ἡ τῶν στρατιωτῶν bagage اغرلق ἄγηρλὴκ, تابور ταμπὸρ, بارخانه μπαρχανὲ — τῆς ὁδοιπορείας اروبا ὔρυμπᾶ, بساط τυσάτ, ἰδὲ ἢ σκευή.

Ἀποσπερμάτωσις احتلام ἰχτιλᾶμ.

Ἀποστάζω دامله‌مق νταμλαμὰκ, سزمق σηζμάκ.

Ἀποσαίνω يورلمق γιορυλμάκ.

Ἀποσαμένος ἰδὲ κοπιασμένος.

Ἀποσάτης مرتد μυρτάντ, زوربا ζορμπὰ, باغي μπαγή.

Ἀποσατῶ ἀπὸ τῆς πίστεως دیننن دونمك ντινντὲν ντöιμὲκ. مرتد اولمق μυρτάντ ὀλμάκ.

Ἀπόσημα دبلت ντυμπλὲτ, καὶ. ντüμμελὲ, دنبل ντüμπὲλ — furoncle چبان τζιμπάν, قبارجق καμπαρδζήκ.

Ἀπόστολος رسول ῥεσὺλ — τῦ χριστῦ حواري χαβαρὴ πληθ. حواريون χαβαριών.

Ἀποσοματίζω ازبرلمك لوقمق ἐζμπερλεντὲν ὀκυμάκ.

Ἀποσομόνω, شاشرمق σασηρμάκ, سوسدرمق συστυρμάκ.

Ἀποστρέφομαι ἰδὲ μισῶ.

Ἀπόστροφος جسم δζέσμ.

Ἀποτελειόνω بتورمك μπιτιρμὲκ, باشه چقرمق μπασᾶ τζηκαρμὰκ, تمام اتمك τεμὰμ ἐτμὲκ, پرداخت وزينت ويرمك περντάχτυ ζινὲτ βερμὲκ (ἐπεξεργάζομαι).

Ἀποτέλεσμα حصول χυσύλ.

Ἀπυσία غيبت γαϊμπέτ. Ἐν καιρῷ ἀπυσίας غيبتنده γαϊμπετιντέ.

Ἀποφασίζω نيت قومق قوي καβὴ νιγιὲτ κομὰκ, خاطره ايدنمك χατηρᾶ ἐντινμέκ.

Ἀπόφασις قوي نيت καβὴ νιγιέτ. Ἐξ ἀποφάσεως, ἐξάπαντος مطلق μύτλακ.

Ἀποφατικὸς نافي ναφὶ, منفي μενφί.

Ἀποφεύγω قچمق κατζμὰκ, صاقنمق σακηνμὰκ, صاولمق σαβυλμὰκ, قاچنمق κατζηνμὰκ, دولاشمق ντολασμάκ.

Ἀπόφθεγμα سوز كوزل γγüζὲλ σöζ, قول κάβλ.

Ἀποχαιρετῶ وداعلمق βιταλαμὰκ, اسنلمك ἐσενλεμὲκ, اللشمك ἐλλεσμὲκ, اسنلشمك ἐσενλεσμὲκ, وداعلشمق βινταλασμὰκ, حلاللشمق χαλαλλασμάκ.

Ἀποχὴ پرهيز περχίζ. Κάμνω ἀποχὴν پرهيز طوتمق περχίζ τυτμάκ.

Ἄπρακτος بوش μπόσ.

Ἄπρεπος ياقشمز γιακησμὰζ, ἰδὲ καὶ ἄτοπος.

Ἀπρεπῶς ادبسز ἐντεπσίζ. Ὁμιλῶ ἄπρεπα ناسزا سويلمك νασεζᾶ σöïλεμέκ.

Ἀπρίλλιος ابريل ἀμπρὶλ (نيسان νισάν).

Ἀπρόσεκτος غافل γαφὴλ, بلا ملاحظه μπιλὰ μυλαχαζᾶ.

Ἀπροσεξία غافللق γαφιλλὴκ, غفلت γαφλέτ.

Ἀπρόσιτος مانع μανί.

Ἀπροσωποληπτως خاطر كوزميوب χατὴρ γγöζέτμεμεϊυμπ.

Ἀπώλεια هلاك χελάκ, هلاكلك χελακλίκ.

Ἀπὼν حاضر بولنميان χαζὴρ μπυλύνμαϊαν, بولنميان μπυλύνμαϊαν.

Ἄραγε مي μὴ, ام ἒμ, امدي ἴμντι.

Ἀράδα نوبت νöμπέτ, νεβμπὲτ, ἰδὲ καὶ σειρά.

Ἀραδιάζω يرلشترمك γιρλεστιρμέκ.

Ἀράζω يانشمق γιανασμὰκ, ليمانه كيرمك λιμανὲ γγιρμέκ.

Ἀραιόνω سيركلتمك σεϊρεκλετμέκ.

Ἀραιὸς سيرك σεϊρέκ.

Ἀράχνη اورمجك öρüμδζὲκ, καὶ τὸ ὕφασμα اورمجك بري، اغي öρüμδζὲκ μπεζὶ, ἀγή.

Ἀργὰ كج γγέτζ — ἰδὲ ἀγάλι. Ἀργότερα كججه γγετζδζέ.

Α᾽ϱγάζω τὸ τομάϱι, سپلك σεπλεμέκ.

Α᾽ϱγαλειὸς دستكاه τεζγγιάχ.

Α᾽ϱγία, σχόλη اشسزلك ἰσσιζλὶκ, اوارەلك ἀβαϱελὶκ, كارسزلك χιαϱσιζλίκ.

Α᾽ϱγοκίνητος كچ حركتلو γγέτζ χαϱεκετλί.

Α᾽ϱγοποϱία, ἄεγητα طورمقلق ντυϱμακλὴκ.

Α᾽ϱγοποϱῶ τινὰ اليقوـف ἀλικομὰκ, اكلندرمك ἐγλεντιϱμὲκ, ϗ ὑδ. ἰδὲ ἀϱγῶ.

Α᾽ϱγὸς, βϱαδυκίνητος اغر ديرنيجي ἀγὴϱ τεπϱενίτζι, كچ اغر كوتلو γγέτζ, ἀγὴϱ γγὄτλϋ, ἰδὲ ϗ ἀϱγοκίνητος — χωϱὶς δυλείαν ايشي يوقته, كارسز χιαϱσὶζ, ايشسز ἰσσιζ γιὸκ, اوارە ἀβαϱὲ, ايلـف ἀϊλὰκ, اوترغن ὀτυϱγὰν, الي بوش ἐλι μπὸς, بطال μπαττάλ. Κάθημαι, εἶμαι ἀϱγὸς اوارە ايشسز طورمق كزمك ἀβαϱὲ γγεζμὲκ, ἰσσὶζ ντυϱμάκ.

Α᾽ϱγύϱια ἰδὲ ἄσπϱα.

Α᾽ϱγυϱοκοπεῖον ضرب خانه ντaϱαπχανί.

Α᾽ϱγυϱολογῶ اقچه ديوشرمك ἀχτζὲ ντεβσιϱμὲκ, حقلمق χακλαμάκ.

Α᾽ϱγῶ, اكلنمك ἐγλενμὲκ, طورمق ντυϱμὰκ, قالمق καλμὰκ, سوئمك σεβιτμὲκ, كيجكمك γγεἰζικμέκ.

Α᾽ϱέζω بكنمك μπεγὲνμὲκ (αἰτιατ.) خوشنه كلمك χοσνὰ, ἢ χὸσ γγελμὲκ, مقبول اولمق μακμπὺλ ὀλμὰκ, π. χ μοὶ ἄϱεσε بكندم μπεγεντιμ, خوشمه بكا خوش كلدي χοσυμὰ γγελντι, بكا خوش كلدي μπανὰ χὸσ γγέλντι, حظ اتدم χὰζζ ἐττίμ.

Α᾽ϱένδα λατ. التزام ἰλτιζάμ.

Α᾽ϱεσὸς مقبول μακμπὺλ.

Α᾽ϱετὴ فضيلت φαζιλὲτ, هنر χϋνέϱ.

Α᾽ϱθϱῖτις نقرس νιϱίς.

Α῎ϱθϱον, τὸ (μέϱος λόγυ) التعريف ἐλταϱίφ. Α῎ϱθϱα τῆς εἰϱήνης مانتلر μαντελέϱ. Τὰ ἄϱθϱα τῆς πίστεως قواعد دين καβαΐντι ντίν.

Α᾽ϱίδα ἰδὲ τϱυβέλι.

Α᾽ϱιθμητικὴ علم حساب ἴλμι χισάμπ, علم رقم ἴλμι ϱακάμ.

Α᾽ϱιθμὸς chiffre رقم ϱακὰμ — μονὸς تك τὲκ — ζυγὸς, ἄϱτιος جفت τζίφτ.

Α᾽ϱιστεϱὰ صوله σολᾶ, يكا صول σὸλ γιανᾶ.

Α᾽ϱιστεϱὸς صول σόλ. Ἡ ἀϱιστεϱὰ (χεὶϱ) صول ال ἔλ.

Α᾽ϱιστοκϱατία جمهور τζυμχὺϱ.

Α᾽ϱιστολοχία زراوند ζεϱαβέντ.

Α᾽ϱιστύϱγημα ἰδὲ μασωϱικός.

Α᾽ϱκετὰ يتشجك قدر γετισσετζὲκ καντὰϱ — φθάνει يتشور γετισίϱ. Ἔφαγον ἀϱκετὰ قرنم طوقدر يدوكم يتشور γεντιὺμ γετισίϱ, καϱνὴμ τόκτυϱ.

Α᾽ϱκετὸς ἰδὲ ἱκανός.

Α᾽ϱκῦδα (ἄϱκτος) ايو ἀϊΰ.

Α᾽ϱκτικὸς شمالي σιμαλή.

Α῎ϱκτος شمال σιμὰλ. يلدز γιλντίζ. Ἡ μεγάλη ἄϱκτος بت اكبر ντϋμπὶ ἐκμπέϱ. Ἡ μικϱὰ ἄϱκτος بت اصغر ντϋμπὶ ἀσγάϱ.

Α῎ϱμα سلاح σιλὰχ, يات γιάτ ἢ يراق γιαϱάκ.

Α᾽ϱμαθιὰ ديزي ντιζί, صره σιϱᾶ.

Α᾽ϱμαθιάζω ديزمك ντιζμέκ.

Α᾽ϱμάϱι λατ. دولاب ντολάμπ.

Α'ρματοθήκη (ὁπλοθήκη) جبهخانه ντζεπχανὲ, طوپخانه τοπχανέ.

Α'ρματόνω سلاحلندرمق σελαχλαντιρμάκ, يراقلمق γιαρακλαμὰκ, καὶ παθητ. سلاح σιλὰχ γγιϋμὲκ, كيمك, قوشانمق κυσανμάκ.

Α'ρματωμένος سلاحلو σιλαχλὴ, كيملو γγειμλὴ — μὲ τὸ σπαθὶ قلجلو κηλητζλή. Στρατιώτης ἐλαφρὰ ἀρματωμένος چرقهجي τζιαρκατζῆ.

Α'ρμέγω (ἀμέλγω) صغمق σαγμάκ.

Α'ρμενίζω ἰδὲ πλέω, καὶ ἄρμενον ἰδὲ πανί.

Α'ρμόδιος يراشق γιαρασὺκ, ياقشق γιακσὺκ, يرار γιαρὰρ, لايق λαϊὺκ, كركلو γγερεκλὴ, ياقشان γιακησὰν.

Α'ρμόζει يراشمق γιαρασμὰκ, يرامق γιαραμὰκ, اويمق ὑϊμὰκ, ἰδὲ καὶ πρέπει.

Α'ρμονία اهنك ἀχὲνκ, دوزن ντυζέν.

Α'ρμὸς ἰδὲ κλείδωσις.

Α'ρνησις انكار ἰνκιάρ.

Α'ρνητικὸς نافي ναφί.

Α'ρνίον قوزي κυζὺ — ἑνὸς χρόνυ ششك σισὲκ — μισῦ σχεδὸν χρόνυ طوقلي τοκλῦ.

Α'ρνῦμαι يوق ديمك γιὸκ ντεμὲκ, انكار ايتمك ἰνκιὰρ ἐτμέκ.

Α'ρπαγὴ قپمقلق καπμακλὴκ, اقين ἀκὴν, قپش καπὺσ.

Α'ρπάζω قاپمق καπμὰκ, زور ايله المق ζόρ-ηλα ἀλμὰκ, قاورمق καβραμάκ. Α'ρπάζειν ἀπὸ τὰ μαλλία ساچندن ياپشمق σατζηνταν γιαπυσμάκ.

Α'ρπαξ, ἅρπαγας قپيجي καπηδζή, قپان καπάν, ياغماجي γιαγμαδζή.

Α'ρραβὼν بيي πεΐ, عربون ἀρεμπῦν κα. ربون ρὑμπῦν — τῦ γάμυ نشان νισάν.

Α'ρραβωνιάζω نشان قومق νισὰν κομάκ. Α'ρραβώνιασε τὴν κόρην τυ εἰς τὸν δεῖνα قزني فلانه خطبه ايتدي κηζηνὴ φιλανὲ χατμπὲ ἐττί.

Α'ρραβωνιασικὸς نشانلو νισανλὴ, كوبكو γγϋεγγῦ. Τὰ ἀρραβωνιασικὰ δῶρα كابين καμπὴν, نقل νάκλ.

Α'ρρωσία خستهلك χασαλὴκ, مرض μαρὰζ — παλίντροπος نكس νὔκὔς, νὔκές, مرض مكرر μαρὰζ μὔκερρέρ.

Α'ρρωστος خسته χασὰ, صيرو σαϊρῦ.

Α'ρρωστῶ, εἶμαι, γίνομαι ἄρρωστος خسته اولمق χασὰ ὀλμὰκ, مزاجي بوزلمق μιζατζῆ μποζυλμάκ.

Α'ρσανᾶς ترسانه τερσανέ.

Α'ρσενικὸν, τὸ, (φαρμάκι) سچان اوتي σιτζιὰν ὀτῦ, زرنيخ ζερνίχ.

Α'ρσενικὸς اركك ἐρκὲκ — ἀριθμὸς مذكر μυζεκκέρ.

Α'ρσενοκοίτης غلامپاره γυλαμπαρὲ, χυδ. κυλαμπαρᾶ.

Α'ρσενοκοιτία لواطه λβατᾶ.

Α'ρτηρία طمر νταμάρ. Ἡ τραχεῖα ἀρτηρία شاه طمر σὰχ νταμάρ, بغرتلاق μπογυρτλάκ.

Α'ρτάκρεας بورك μπϋρέκ.

Α'ρτυμα تربيه τερμπιγὲ, مزه μεζέ.

Α'ρτύνω تربيه ايتمك τερμπιὲ ἐτμὲκ — μὲ ἅλας καὶ ξύδι ترشيلمك τϋρσιλεμέκ.

Α'ρὺς ἰδὲ ἀραιός.

Α'ρχαῖος اسكي ἐσκὶ, قارت κάρτ, قديم

καντὴμ, چوقدنكي τζιφτανκί.

Ἀρχαιότης اسكيلك ἐσκιλὴκ, قاديملك καντιμλὴκ, اسكي زمان ἐσκὶ ζεμάν.

Ἀρχαιρέσια diète, Landtag توروين τερβὶν, غلبه ديواني γαλεμπὲ ντιβανή.

Ἀρχάριος عجمي ἀδζεμὶ, شاكرد σαγκίρτ.

Ἀρχεῖον دفترخانه ντεφτέρ-χανέ.

Ἀρχὴ ابتدا ἰπτιντᾶ, باش μπάσ, اول ἔββελ — παραγωγὴ τινὸς πράγματος ظهور ζουχὺρ, صدور σουντύρ. Ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους اولدن لخره ἔββελντεν ἀχιρέ. Ἐν ἀρχῇ τῆς ἀνοίξεως اول بهار ابتداسنده ἔββελ μπαχὰρ ἰπτινταστηντᾶ. Κάμνω ἀρχὴν, ἀπάρχεσθαι سفته ايتمك σεφτὲ ἐτμὲκ, سفتهلمك σεφτελεμέκ.

Ἀρχηγὸς باش μπάσ, باش بوغ μπὰσ μπόγ, ريس ρεῒς, سر σέρ.

Ἀρχιγραμματεὺς ريس افندي ρεῒς ἐφεντὶ, ديوان افنديسي ντιβὰν ἐφεντισῆ.

Ἀρχίδι (ὄρχις) طشاق τασάκ, καὶ τὸ δέρμα τῶν ὄρχεων, ὄσχεον قاسق κασήκ.

Ἀρχιεπίσκοπος ἰδὲ μητροπολίτης — παρὰ Τούρκοις مولا μεβλᾶ, منلا μουλᾶ καὶ μολᾶ.

Ἀρχιερεὺς τῶν Τούρκων مفتي μουφτὶ, شيخ الاسلام σεῒχ-ουλ-ισλὰμ — τῶν Ἰουδαίων خاخام χαχάμ.

Ἀρχιευνοῦχος قزلر اغا κηζλὰρ ἀγᾶ.

Ἀρχίζω, ἀρχινῶ باشلامق μπασλαμὰκ (ابتدا ايتمك ἰπτιντᾶ ἐτμέκ).

Ἀρχιθαλάσσιος قپودان پاشا καπουντὰν πασᾶ.

Ἀρχιμάγειρος مطبخ اميني μουτπὰχ ἐμινί,

اشجي باشي ἀσδζῆ μπασή.

Ἀρχιμανδρίτης امام ἰμὰμ, شيخ σέχ.

Ἀρχιστράτηγος سر عسكر σὲρ ἀσκὲρ, سردار σερντάρ, سردار اكرم σερντάρῑ ἀκρὲμ — τῶν χριστιανῶν جنرال ζενεράλ.

Ἀρχιτρίκλινος چاشنيكير τζασνηγγίρ.

Ἀρχιτέκτων دولكر ντουλγγὲρ, معمار باشي ἢ μιμὰρ μπασή.

Ἄρχων, ἐξουσιαστὴς والي βαλῆ, ضابط ζαμπὶτ — ἑνὸς χωρίου چوباشي τσουμπασῆ — εὐγενὴς چلبي τζελεμπὶ, ἢ παρὰ Βλάχοις بويار μποϊάρ.

Ἄρωμα بهار μπαχᾶρ, عطر ἀτάρ.

Ἀρωματίζω بهارلمق μπαχαρλαμάκ.

Ἀρωματοπωλεῖον عطاردكاني ἀττὰρ ντουκιανή.

Ἀρωματοπώλης بخورجي μπουχουρτζῆ, عطار ἀττὰρ, بقال μπακκάλ.

Ἀσάλευτος دپرنمز τεπρενμέζ.

Ἀσβέση كرج κιρέτζ — μὴ σβυσμένη خام كرج χὰμ κιρέτζ, ساروج σαρούτζ — δι' ἧς ἀσπρίζουσι τὸν τοῖχον ضوا σιβᾶ, باداته μπαντανᾶ καὶ τὸ ὄργανον δι' οὗ ἀναλύουσι τὴν ἀσβέστην كولنك κουλοὺνκ, قازمه καζμᾶ — δι' ἧς ἐκρίζουσι τὰς τρίχας خرزمه χιρεζμᾶ.

Ἀσβεστόνω كرجلمك κιρετζλεμὲκ — ἀσπρίζω τὸν τοῖχον صوامق σιβαμάκ, بادانمق μπαντανμάκ.

Ἀσέβεια كفر κοὺφρ, دينسزلك ντινσιζλὴκ, منافقلق μουναφικλήκ.

Ἀσεβὴς كافر καφίρ, دينسز ντινσίζ, منافق μουναφήκ.

Ἀσελγαίνω نفسنه اويمق νεφσινὲ 'ουϊμὰκ,

شهوت نفسانيه اويمق σεχβετ νεφσανιεϊέ ὀϊμὰκ, اويناشمق ὀϊνασ̈μὰκ, قهپهلك اتمك καχπελὶκ ἐτμέκ.

Α᾽σέλγεια شهوت σεχβετ, هوا وهوس χεβᾶ βῦ χεβές, نفسانلك νεφσανιλὶκ.

Α᾽σελγὴς شهوتلو σεχβετλὶ, قهپهدو καχπεϊὲ ντϋσϋνμϋσ, دوشنمش داداشمش, ντανταυμύσ.

Α᾽σεμνος ادبسز ἐντεπσὶζ.

Α᾽σημένιος كومشدن γγϋμϋσ̈τὲν, كومشلو γγϋμϋσλϋ. Α᾽σημόβεργα سيمين سبيكه σιμὶν σεμπικέ.

Α᾽σῆμι كومش γγϋμϋσ ἢ περσ. سيم σῆμ — καθαρὸν, λαγάρα صافي, خاص χὰς, σαφὴ γγϋμϋσ.

Α᾽σημόνερον كذّاب صويي κεζζὰμπ συϊϋ.

Α᾽σημόνω كومشلمك γγϋμϋσ̈λεμὲκ, كومشله قپلمق γγϋμϋσ̈λὲ καπλαμάκ.

Α᾽σθενὴς ἰδὲ ἀδύνατος, ἄῤῥωστος.

Α᾽σθμα تنك نفسلك τὲνκ νεφεσλὶκ. Πάσχω ἀπὸ ἆσθμα تنك نفس اولمق τὲνκ νεφὲς ὀλμάκ.

Α᾽σθματικὸς تنك نفس τὲνκ νεφὲς, κοι. τεκνεφὶς, صولغان σολυγάν.

Α᾽σιδοσία معافلق μϋαφλὴκ, مسلّملك μϋσελλιμλὶκ. Τὸ δίπλωμα τῆς ἀσιδοσίας معاف نامه μϋὰφ ναμέ.

Α᾽σίδοτος معاف μϋὰφ, مسلّم μϋσελλιμ.

Α᾽σκαρδαμυκτὶ دقّتله ντηκκάτ-ηλὲ, پك πὲκ.

Α᾽σκεπὴς τὴν κεφαλὴν باشي اچوق μπασῆ ἀτζὴκ.

Α᾽σκησις ἰδὲ γύμνασις, πρᾶξις.

Α᾽σκητὴς زاهد ζαχὶντ.

Α᾽σκὶ (ἀσκὸς) تولم, تلوم τϋλϋμ.

Α᾽σμα نيش ντεῖσ — πρὸς τὸν Θεὸν, الهي ἰλαχὶ, مزمور μεζμὺρ.

Α᾽σπάζομαι ἰδὲ χαιρετῶ.

Α᾽σπασμὸς سلام σελιάμ.

Α᾽σπὶς (ὄφις τις) صاغر يلان σαγὴρ γγιλὰν — θώραξ قلقان καλκάν.

Α᾽σπλαγχνία مرحمتسزلك μερχαμετσιζλὶκ.

Α᾽σπλαγχνος مرحمتسز μερχαμετσὶζ, مروتسز μϋρϋββετσὶζ, رحمتسز ραχμετσὶζ.

Α᾽σπράδα (λευκότης) اقلق ἀκλὴκ, بياضلق μπεϊαζλὴκ. Τὸ ἀσπράδι τοῦ αὐγοῦ يمرطه اغي γγιμμυρτᾶ ἀγή.

Α᾽σπρίζω بياضلتمق μπεϊαζλαμὰκ, اغارتمق ἀγαρτμὰκ, ἢ ὕδετ. اق اولمق ἂκ ὀλμὰκ, اغارمق ἀγαρμὰκ — τὸν τοῖχον ἰδὲ ἀσβεστόνω.

Α᾽σπρος اق ἂκ, بياض μπεϊάζ. Πολλὰ ἄσπρος پك بياض μπὲκ μπεϊάζ, اق پاك ἂκ πὰκ — τὸ ἄσπρον, ἄσπρα, ἀργύρια اقچه ἀκτζὲ κοι. ἀχτζέ. Ψεύτικα ἄσπρα زيوف اقچه ζϋϊὺφ ἀκτζέ. Καλὰ ἄσπρα چل اقچه τζὶλ ἀκτζέ.

Α᾽σπρογλυμμένης اغا مايل ἀγᾶ μαΐλ.

Α᾽σακὸς استاقوس ἰσακὸς, ينكج γγινγέτζ.

Α᾽σάρι استار ἀσάρ. Βάλλω ἀσάρι استرلمك ἀσαρλαμὰκ, قپلمق καπλαμάκ.

Α᾽σείζομαι ἰδὲ χορατεύω.

Α᾽σεῖος لطيفه جي λατιφεδζὶ, خوراتجي χορατα δζῆ, بذله باز μπεζλεμπάζ.

Α'στεϊσμὸς لطيفه λατιφὲ ἰδὲ ἢ χορατᾶς.
Α'στερίσκος نشان νισάν.
Α'στερισμὸς برج μπϋρζ — γενεθλιακὸς طالع ταλῖ,
Α'στὴρ, ἀστέρας يلدز γηλντήζ.
Α'στοχασία فكرسزلك φικιρσιζλίκ.
Α'στόχαστα, ἀστοχάστως فكرسزلكله φικιρσιζλίκλε, فكر اتمدن φικίρ ἔτμεντεν.
Α'στόχαστος فكرسز φικιρσίζ, صوكنه بقمز σονουνᾶ μπακμὰζ, غافل γαφίλ.
Α'στράβη ἡ, τῆς σέλλας اير قلشي ἐγὲρ κασῆ, ἢ ὅλον τὸ ξύλον قلتق καλτάκ.
Α'στράγαλος τοῦ ποδὸς, κότζι اشق ἀσὴκ, طوپق τοπὺκ, ἢ εἶδος παιγνιδίου اشق اويني ἀσὴκ οϊνῦ.
Α'στράκα, ἀστρακιὰ حصه χαστᾶ, قزامق κηζαμέκ.
Α'στραπὴ يلدرم γηλντηρίμ.
Α'στραποπελέκι ἰδὲ κεραυνός.
Α'στράπτει يلدرمق γηλντηραμὰκ, شمشكلمك σιμσεκλεμὲκ, پارلمق παρλαμὰκ, يلابمق γιαλαμπιμὰκ, يلدرم اوينمق, شاقمق, اورمق γηλντηρὶμ οϊναμὰκ, σάκημαχ, βουρμάκ.
Α'στρολάβιον اسطرلاب ὑστυρλάμπ.
Α'στρολογία علم نجوم ἴλμι νουτζούμ, منجملك μουνεδζιμλίκ.
Α'στρολόγος منجم μουνεδζίμ, اهل نجم ἔχλι νουτζούμ.
Α'στρον يلدز γηλντήζ (نجم νέδζμ).
Α'στρονομία علم هيئت ἴλμι χεϊέτ.
Α'στρονόμος اهل هيئت ἔχλι χεϊέτ.

Α'σύγκριτος اقراني يوق ἰκρανὺ γιόκ, بي نظير μπὶ ναζὶρ, بي مثال μπὶ μισάλ.
Α'συγκρίτως بلا تشبيه μπιλὰ τεσμπὶχ.
Α'συγχώρητος عفوسز ἀφφουσούζ. Α'συγχώρητον حرام χαράμ.
Α'συλον صغنجق يير σηγηνατζὰκ γέρ. Τὸ ἄσυλον τοῦ κόσμου عالمپناه ἀλεμπενάχ.
Α'σύμβατος اويمز ὑϊμάζ, ايپي صاپي يوق ἰπὶ σαπῆ γιόκ.
Α'σύμφωνος اتفاقسز ἰττιφακσίζ, ἰδὲ ἢ διαφωνῶ.
Α'συνείθιστος الشمامش ἀλήσμαμησ — ἰδὲ ἄχρηστος.
Α'σφάλεια امينلك ἐμινλίκ, امان ἐμάν.
Α'σφαλὴς, σίγουρος امين ἐμίν. Κάμνω τι ἀσφαλὲς, σιγουράρω اعتماد ويرمك ἰτιμὰτ βερμέκ.
Α'σφαλτος قير κήρ.
Α'σφόδελος چرش اوتي τζιρὶσ ὀτῦ.
Α'σχημάδα, ἀσχημία اسلوبسزلك ὑσλυπσουζλὺκ, چركينلك τζιρκινλίκ.
Α'σχημίζω چركينلمك τζιρκινλεμὲκ, چركين اتمك τζιρκὶν ἐτμέκ.
Α'σχημος چركين τζιρκίν.
Α'σώματος روحاني ρουχανί.
Α'σωτεύω, ζῶ ἀσώτως ἰδὲ ἀσελγαίνω.
Α'σωτία ἰδὲ ἀσέλγεια — εἰς τὰ ἔξοδα مسرفلك μουσρεφλίκ.
Α'σωτος ἰδὲ ἀσελγὴς — εἰς τὰ ἔξοδα مسرف μουσρέφ.
Α'τακτος τὰ ἤθη ادبسز ἐντεπσίζ, سفيه σεφίχ, شوخ σιόχ.

Α'ταξία τᾶν ἠθῶν شوخلق σιοχλὺκ, سفيهلك σεφηχλὶκ, اشقيالق ἐσκijαλὺκ, ادبسزلك ἐντεπσιζλὶκ.

Α'τεκνος (γυνὴ) طوغرمز ντογυρμάζ.

Α'τελὴς كمالسز κεμαλσὶζ, ناقص νακὶς.

Α'τεῶς پكچه πεκτζέ.

Α'τζαλος (ἄκαλος) خوارته χοδαρτᾶ.

Α'τι ات ἄτ.

Α'τιμάζω عيبلمك ἀϊπλαμὰκ, رسوالي اتمك ῥυσβαϊ ἐτμὲκ, رذيل اتمك ῥεζὶλ ἐτμέκ.

Α'τίμητος قيمتسز κijμετσὶζ, بهاسي يوق παχασὴ γιόκ.

Α'τιμία رسوايلق ῥυσβαηλὺκ, عيب ἀῒπ, يوز قرەلغي γιὺζ καραλιγὴ. Εἶναι ἀτιμία عيبدر ἀῒπ-τιρ.

Α'τιμος رسويلو ῥυσβαϊλὴ, عيبلو ἀϊπλὴ, عارسز ἀρσὶζ, ننكسز ντενσίζ.

Α'τιμωρήτως مفته μυφτέ.

Α'τλάζι اطلس ἀτλάς.

Α'τλας فلك اطلس φελέκὶ ἀτλὰς, چرخ طاق اطلس τζjάρχὶ, τάκὶ ἀτλάς.

Α'τμὸς بوغ μπὸγ, بخار μπυχὰρ κα. μπυχὺρ.

Α'τμοσφαῖρα هوا χαβᾶ.

Α'τομον ذرّه ζερρέ.

Α'τονία كوشكللك γγεβσεκλὶκ, ἰδὲ καὶ ἀδυναμία.

Α'τοπία مناسبتسزلك μυνασιμπετσιζλὶκ, بيهودەلك μπιχυντελὶκ, بيمعنيلك μπιμανιλίκ.

Α'τοπος مناسبتسز μυνασιμπετσὶζ, يراشمز γjαρασμὰζ, ياقشمز γjακησμάζ, بيهودە μπιχυντὶ, بيمعني μπιμανῆ. Α'τοπα λόγια هرزە χερζέ.

Α'τροφία ورم βερέμ.

Α'τυχία طالعسزلك ταλισιζλὶκ, بلا μπελᾶ, مصيبت μυσιμπὲτ, اوغورسزلق ὀγυρσυζλύκ.

Α'τυχὴς, ἄτυχος اوغرسز ὀγυρσὺζ, قوتسز κυτσὶζ, ἰδὲ καὶ δυστυχής. Εἶμαι ἀτυχὴς طالعم يوقدر ταλὴμ γjόκτυρ, طالعم ايشلمز ταλὴμ ἰσλεμέζ.

Αὐγατίζω ἰδὲ αὐξάνω.

Αὐγὴ طاك ντᾶν, صباح اغرمسي σαμπᾶχ ἀγάρμασὴ, طاك يري ντᾶν γερί.

Αὐγὸν يومرطه γjυμυρτᾶ — παλαιὸν بيات يمرطه μπεjὰτ γjυμυρτᾶ. Γεννῶ αὐγὰ يمرطەلمق γjυμυρταλάμάκ. Κόκκινα αὐγὰ قزل يمرطه κιζὴλ γjυμυρτᾶ. Αὐγὰ τηγανισὰ قيغانه καϊγανᾶ. Αὐγὰ βρασμένα رفدان ῥαφαντᾶν.

Αὐγοτάραχον بالق يمرطەسي μπαλὴκ γjυμυρτασή.

Αὖγυσος اغوستوس ἀγοσὸς, اب ἄμπ.

Αὐθάδεια يوزسزلك γjυζσυζλὺκ, عارسزلق ἀρσιζλὺκ.

Αὐθάδης يوزسز γjυζσὺζ, كستاخ κυστὰχ, عارسز ἀρσὶζ.

Αὐθαδιάζω كستاخ اولمق κυστὰχ ὀλμάκ.

Αὐθεντία بكلك μπεϊλὶκ, سنجاق σανζάκ.

Αὐθέντης ἡγεμὼν بك μπέϊ, بان μπάν, خان (χάνης), امير ἐμίρ — κύριος افندي ἐφεντὶ, سيد σεῒτ, دولتلو ντεβλετλὴ, اغا ἀγᾶ. Αὐθέντα μυ! افنديم ἐφέντιμ.

Αὐθεντόπυλα ﺑﻜﺰاﺩﻩ μπεϊζαντέ.

Αὐλάκι ﺍﻳﺰﻣﻚ ἰρμὰκ, ﭼﺎﻱ τζάϊ — τῦ ἀλετρίῦ ﺍﻭﻟﻚ ἐβλέκ.

Αὐλὴ ﺣﻮﻟﻲ χαβλὴ — ἑνὸς ἡγεμόνος ﻗﭙﻮ καπὴ, καπῦ — βασιλικὴ, ﺩﻭﻟﺖ ﺍﺳﺘﺎﻧﻪ ﺳﻌﺎﺩﺕ ἀσιτανέϊ ντεβλὲτ, σεαντέτ.

Αὐλικὸς ﻗﭙﻮﻟﻮ καπυλῦ, ﺩﻳﻮﺍﻧﻲ ντιβανὴ, ﻗﭙﻮ ﺍﺩﻣﻲ ﺩﻳﻮﺍﻥ ﻗﻮﻏﺠﻲ ντιβὰν κοϋτζῦ, καπῦ ἄντεμὶ — ποταπὸς ﺩﻳﻮﺍﻥ ﻗﻮﺍﻥ ντιβὰν κοβὰν, ὁ μὴ αὐλικὸς ﻣﻘﻼﺟﻲ μικλαδζῆ. Οἱ αὐλικοὶ ﻗﭙﻮ ﺣﻠﻘﻲ καπῦ χαλκῆ.

Ἄϋλος ἰδὲ ἀσώματος.

Αὐξάνω ἐνεργ. ﺍﺭﺗﺮﻣﻚ ἀρτηρμὰκ, ﺯﻳﺎﺩﻩ ﺍﺗﻤﻚ ζιϊαντὲ ἐτμὲκ — ἀετ. ﺍﺭﺗﻤﻖ ἀρτμὰκ, ἀρτηρλμὰκ — (ἐπὶ φυτῶν) ﺑﺘﻤﻚ μπιτμέκ. Ηὔξησεν ὑπέρπολυ, εἰς μέγαν ὄγκον ﻣﺒﺎﻟﻐﻪ ﭼﻘﺪﻱ μϋμπαλιγαϊᾶ τζικτί. Αὐξάνεσθε ὦ πληθύνεσθε ﺗﻨﺎﻛﺤﻮ ﻭﺗﻨﺎﺳﻠﻮ τενάκϋχῦ βῦ τενάσϋλῦ.

Αὔξησις ﺍﺭﺗﻘﻠﻖ ἀρτμακλὶκ, ﺍﺭﺗﻖ ἀρτήκ.

Ἀϋπνία ﺍﻭﻳﻘﻮﺳﺰﻟﻖ ϋϊκϋσυζλύκ.

Αὔρα ﺭﻭﺯﻛﺎﺭﺟﻖ ρϋζγκιαρδζὴκ, ﻟﻄﻴﻒ ﻳﻞ λατήφ γιὲλ, ﻫﻮﺍ χαβᾶ.

Αὔριον ﻳﺎﺭﻥ γιάριν.

Αὐστηρὰ, αὐστηρῶς ﺳﺮﺗﻠﻜﻠﻪ σερτλίγιλε, ﺷﺪﺕ ﺍﻳﻠﻪ σιντέτ-ιλέ.

Αὐστηρὸς ﺳﺮﺕ σέρτ, ﺷﺪﻳﺪ σεπτίτ, ﺿﺒﻄﺠﻲ ζαπττζῆ, ﻛﺴﻜﻴﻦ κεσκίν.

Αὐστηρότης ﺳﺮﺗﻠﻚ σερτλὶκ, ﻛﺴﻜﻴﻨﻠﻚ κεσκινλὶκ ﺷﺪﺕ σιντέτ.

Αὐτάρκεια ﻗﻨﺎﻋﺖ κεναέτ.

Αὐτάρκης ﻗﺎﻧﻊ κανῆ. Εἶμαι αὐτάρκης (εὐχαρισῦμαι εἰς ὅσα ἔχω) ﻗﺎﻧﻊ ﺍﻭﻟﻤﻖ κανῆ ὀλμὰκ, ﻗﻨﺎﻋﺖ ﺍﺗﻤﻚ κεναὲτ ἐτμέκ.

Αὐτεξύσιος ﺑﺎﺷﻠﻮ ﺑﺎﺷﻨﻪ μπασλὴ μπασηνᾶ, ﺍﺧﺘﻴﺎﺭ ﺻﺎﺣﺒﻲ ﻛﻨﺪﻱ ﺑﺎﺷﻨﻪ κεντὶ μπασηνᾶ, ἰχτιϊὰρ σαχημπῆ.

Αὐτὶ (ὠτίον, οὖς) ﻗﻮﻻﻕ κυλάκ. Στρέφω τὸ αὐτὶ ﻛﻮﺷﻤﺎﻝ ﻭﻳﺮﻣﻚ γγυσμὰλ βερμέκ.

Αὐτοαλήθεια ﺣﻖ ﺻﺮﻳﺢ χάκκὶ σαρήχ.

Αὐτόθι ﻳﻨﻪ ﺍﻧﺪﻩ γένε ὄντᾶ.

Αὐτοκέφαλος ﺧﻮﺩ ﺭﺍﻱ χὸντ ῥεέϊ, ﺍﻭﺯﻟﻮ ὄζλῦ, ﻗﭙﻮ ﺑﺎﺟﻪﺳﻲ ﻳﻮﻕ καπῦ μπαδζασῆ γιὸκ, ﺳﺮﺑﺴﺖ σερμπέσ.

Αὐτοκράτωρ ﭘﺎﺩﺷﺎﻩ παντισὰχ, ﺳﻠﻄﺎﻥ συλτὰν, ﻗﻴﺼﺮ καϊσὲρ (καῖσαρ), ﺍﻳﻤﭙﺮﺍﻃﻮﺭ ἰμπερατόρ. Ὁ κραταιότατος αὐτοκράτωρ ﺷﻮﻛﺘﻠﻮ ﻭﻋﻄﻤﺘﻠﻮ ﭘﺎﺩﺷﺎﻩ σεβκετλὶ βῦ ἀζιμετλὶ παντισάχ.

Αὐτολεξεὶ ﻛﻠﻤﻪ ﺑﻜﻠﻤﻪ κελιμὲ μπεκελιμέ.

Αὐτοπροσώπως ﺑﻨﻔﺴﻪ μπινέφσιχι, ﻛﻨﺪﻭ γγεντί.

Αὐτόπτης ﺷﺎﻫﺪ σαχίντ.

Αὐτὸς, ὗτος, ἐκεῖνος ﺷﻮ σῦ, ﺑﻮ μπῦ, ﺍﺷﺒﻮ ἰσμπῦ, ﺍﻭﻝ ὄλ, ﺍﻭ ὅ. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ﻛﻨﺪﻭ κεντὶ, ﻛﻨﺪﻭﺳﻲ κεντισί. Αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶναι ﺻﻠﻢ ﺻﺎﻓﻴﺪﺭ σὰμ σαφὴ ντὴρ, ﻋﻴﻨﻴﻠﻪ ﺍﻭ ﺩﺭ αἴνιλε ὃ ντίρ.

Αὐτῦ ἐπίρρ. ﺷﻮﻧﺪﻩ σϋντά, ﺷﻮﺭﺍﺩﻩ σϋραντα, ﺷﻮﺭﺍﺟﻘﺪﻩ σϋραδζηκτα, ﺷﻮﺭﺍﻟﻘﺪﻩ σϋραλικτα, καὶ ἐπὶ κινήσ. ﺷﻮﺭﺍﻳﻪ σϋραϊα, ﺷﻮﺭﺍﺟﻐﻪ σϋραδζηγα, ﺷﻮﺭﺍﻟﻐﻪ σϋραλιγα. Ἀπ' αὐτῦ ﺷﻮﻧﺪﻥ σϋντάν, ﺷﻮﺭﺍﺩﻥ σϋραντάν, ﺷﻮﺭﺍﺟﻘﺪﻥ σϋραδζηκταν, ﺷﻮﺭﺍﻟﻘﺪﻥ

σϋέραληκταν.

Αὐτοφόρῳ π. χ. πιάνω ἐπ' αὐτοφόρῳ, εἰς τὸ ἔργον ايش اوزرنده بولمق, طوتمق, بصمق ἴσ ϋζερινντὲ μπυλμὰκ, τυτμὰκ, μπασμάκ.

Αὐτοψεὶ معاينه μυαϊενέ.

Ἀφαίρεσις قالدرش καλντηρήσ, حذف χάζφ — ἐν ἀριθμητικῇ مثنات μεσνάτ, تفريق τεφρίζ.

Ἀφαιρῶ قالدرمق καλντηρμὰκ, چقرمق τζηκαρμάκ.

Ἀφανίζω يقمق γηκμὰκ, بوزمق μποζμὰκ, برباد, خراب, ويران دوشرمك ντϋσϋρεμέκ, اتمك μπερμπὰτ, χαρὰμπ, βιρὰν ἐτμέκ, هلاك اتمك χελὰκ ἐτμέκ. Ἀφανίσθηκα كتدم γγιττίμ, هلاك اولدم χελιὰκ ὀλντύμ, ايشم بتدي ἴσιμ μπιττί.

Ἀφανισμὸς هلاك χελὰκ, يقملق γηκμακλήκ.

Ἄφαντος, بلورسز μπελιρσίζ. Γίνομαι ἄφαντος غايب اولمق γαΐμπ ὀλμάκ.

Ἀφεύκτως لامحاله λιὰ μεχαλέ.

Ἀφὴ (μία τῶν πέντε αἰσθήσεων) قوت لامسه κυββὲτ λαμισέ.

Ἀφίνω براقمق μπρακμὰκ, قومق κομὰκ — ἐν τῇ διαθήκῃ وقف اتمك βάκφ ἐτμέκ.

Ἄφθαρτος بوزلمز μποζυλμάζ, بوزلمش μποζϋλμαμησ, خالص χαλὴς, صاغ σάγ.

Ἀφθονία بوللق μπολλὺκ, چوقلق τζιοκλὺκ, بركت μπερεκέτ.

Ἀφθονοπάροχος بول μπόλ, چوق τζιὸκ, بركتلو μπερεκετλί.

Ἀφιερόνω وقف اتمك βάκφ ἐτμὲκ — τινὶ ἐν βιβλίον بر كسنه نك ادنه بر كتاب تأليف اتمك μπὶρ κιμεσνενὶν ἀντηνᾶ μπὶρ κιτὰμπ τελίφ ἐτμέκ.

Ἀφιέρωσις, ἀφιέρωμα وقف βάκφ, βακύφ.

Ἀφιλοκερδὴς طمعسز ταμαχσίζ.

Ἀφιόνι ἰδὲ ὄπιον.

Ἀφοβία قورقوسزلق κορκυσυζλύκ.

Ἄφοβος, قورقوسز κορκυσύζ, قورقمز κορκμάζ.

Ἀφ' ὃ ἐκφράζεται διὰ μετοχῆς ἢ ἀπαρεμφάτου ἐν χρονικῷ. μορίῳ ἰδὲ γραμματ. σελ. 112

Ἀφορίζω آفروس اتمك ἀφορὸς ἐτμέκ, افروسلمق ἀφοροσλαμὰκ, جهنملو اتمك τζεχενεμλὶ ἐτμέκ.

Ἀφορισμὸς افروس ἀφορός.

Ἀφορμὴ سبب σεμπέμπ, (موجب μυτζίμπ).

Ἀφρίζω كوپرمك κϋπϋρμέκ, كوپكلمك κϋπϋκλεμέκ.

Ἀφροδισιακὸς فرنك زحمتلو φρὲνκ ζαχμετλί.

Ἀφροδισιακὸν, γαλλικὸν πάθος فرنك زحمتي φρένκ ζαχμετί.

Ἀφροδίτη زهره ζϋχρέ.

Ἀφρόνιτρον بوره μπορᾶ.

Ἄφροντις, χωρὶς φροντίδων فكرسز φικιρσίζ, آواره ἀβαρέ.

Ἀφροντισία غافللك γαφηλλύκ.

Ἀφρὸς كوپك, كپوك κϋπϋκ.

Ἄφωνος γίνομαι طوتلمق, نطقي, اغزي ἀγζὴ, νυτκὴ τυτυλμὰκ, دلسز اولمق ντιλσίζ ὀλμάκ.

Ἀφωρισμένος آفروسلو ἀφοροσλῦ.

Ἀχ آه, آخ ἄχ, هاي χάϊ, واه βάχ, واي βαΐ, آوه ἀβέ.

Ἀχαλίνωτος كمسز γγεμσὶζ, ϗ μεταφ. ضبطسز ζαπτσὴζ.

Ἀχαμνίζω ἰδὲ ἀπολύω.

Ἀχαμνὸς فنا φενᾶ, ἰδὲ ϗ κακός.

Ἄχαρις ἰδὲ ἄνοστος, ἀνάρμοστος.

Ἀχαριστία ايلك بلمزلك εἴλικ μπιλμεζλίκ.

Ἀχάριστος ايلك بلمز εἴλικ μπιλμὲζ, ايلك اونتجي εἴλικ ὀνουττουδζῆ, نامكور ναμκόρ.

Εἶμαι ἀχάριστος ايلك بلمنك εἴλικ μπιλμεμέκ.

Ἀχάτης بابا قوري μπαμπᾶ κουρῆ.

Ἀχινὸς (ἐχῖνος) قره دكن καρὰ ντικέν.

Ἀχνὸς ἰδὲ ἀναπνοὴ, ἀτμός.

Ἀχόρταγος طويمز, دويمز ντογμάζ.

Ἀχῦρι ἰδὲ σαῦλος.

Ἀχρεῖος كم κέμ, يرامز γιαραμὰζ, ماريول μαρϊόλ, حرامزاده χαραμζαντὲ, اصلجق ἀσηλατζιάκ.

Ἀχρειότης يرامزلق γιαραμαζλὴκ.

Ἀχρησίμευτος ἰδὲ ἀνωφελής.

Ἄχρηστος, ὁ μὴ ἐν χρήσει استعمال كلمز ἰ. σιμαλᾶ γγελμὲζ, ἰδὲ ϗ ἀσυνείθιστος, ἀνωφελής.

Ἀχρώματος رنكي يوق ῥεγγὶ γιόκ.

Ἄχυρον صمان σαμάν.

Ἀχωνευσία سكرممكلك σινιρμεμεκλὶκ, تخمت τόχμετ, چيكللك τζιϊλίκ.

Ἄψητος پشممش πίσμεμισ.

Ἀψίνθιον پلين πελίν.

Ἀψὶς ابسد ἰπσίντ.

Ἀψὺς كسكين κεσκὶν, ἰδὲ ϗ σφοδρός.

Ἄψυχος جانسز τζιανσὴζ.

Ἀψυχῶ φείδομαι اجيمق ἀδζημὰκ, صقنمق σακλαμάκ.

B.

Βαβάζω اون اتمك ὂν ἐτμέκ.

Βαγένι ἰδὲ βουτζί.

Βαθμηδὸν آدم آدم ἀντὴμ ἀντὴμ, اياق اياق ἀϊὰκ ἀϊὰκ, واراق واراق βαρὰκ βαρὰκ, تدريجله τεντριδζιλέ.

Βαθμὸς مرتبه μερτεμπὲ, درجه ντερεδζέ. پايه παϊὲ, ἰδὲ ϗ σκαλοπάτι.

Βάθος, درينلك, دريكلك ντερινλίκ.

Βαθυλὸς قازلمش καζηλμὴς, قووق κοβὺκ, چقورلو τζουκουρλὲ, دريك ντερίν.

Βαθύνω قازمق καζιμὰκ, καζμὰκ, چقور اتمك τζουκὺρ ἐτμέκ.

Βαθὺς درين, دريك ντερίν.

Βάϊον, δάφνη دفنه ντεφνέ.

Βακτηρία دكنك ντεϊενέκ, صوپه σοπᾶ, اوسترپا ὀστρεπᾶ κοι. ῥοπᾶ.

Βαλάνι پليد, پلد, پلوط πελὶτ, πελοῦτ, پالاموط παλαμούτ. Ἡ βάλανος τοῦ ἀνδρικοῦ αἰδοίου ذكر باشي ζεκὲρ μπασῆ.

Βαλανιδιὰ پلوط اغاجي πελὺτ ἀγαδζῆ.

Βαλαντιοτόμος يان كسيجي γιὰν κεσιδζῆ.

Βάλλω, βάζω قومق.

Βάλσαμον بلسان μπελεσάν.

Βαλσαμόνω بحارلمق μπαχαρλαμάκ.

Βάλσιμον ἰδὲ θέσις.

Βάλτος بتاق μπατὰκ, چوراق τζιοράκ.

Βαλτώδης بطاقلو μπατακλὴ, بطاق ير μπατὰκ γὲρ, چوراق ير τζιορὰκ γέρ.

Βαμβακερὸς پنبوقلو παμπυκλῆ.

Βαμβάκι پنبوق παμπὺκ, پموق παμῦκ — ὁπῦ βάλλεται εἰς τὴν μελάνην لقا λικᾶ. Καπλατίζω μὲ βαμβάκι پنبوقلمك παμπυκλαμάκ.

Βαπτίζω وافتزلمك βαφτηζλαμάκ.

Βάπτισμα وافتز βαφτίζ.

Βάπτω, βάφω بويامك μποϊαμὰκ, رنك ويرمك ρέγγ βερμὲκ — μὲ κίτρινον χρῶμα صارقمك σαραχμὰκ, صاريه بويامك σαρηϊᾶ μποϊαμὰκ — μὲ κόκκινον χρῶμα قنالمك κηναλαμάκ. Βαμμένος بويانمش μποϊανμηῦ, بويامه μποϊαμᾶ.

Βάραθρον ورطه βαρτᾶ, كرداب γγιρντάπ.

Βαράκι ورق βαράκ.

Βαρβαρίζω غلط سويلمك γαλὰτ σοϊλεμέκ.

Βάρβαρος ἰδὲ χωριάτης.

Βαρέλι فوجيجك φυτζηδζὴκ, وارل βαρὴλ.

Βαρετὸς اوصاندرجي ὑσαντηρηδζὴ, ἰδὲ ἐνοχλητικός.

Βάρκα بارچه μπαρτζιά, قايق καϊὴκ, كمجك γγεμιδζὴκ — ἐφ' ἧς ἀπερῶσι τὸν ποταμὸν تومبار τυμμπὰρ, اسپلاته ἰσπιλατᾶ.

Βάρος, βαρύτης اغرلق ἀγιρλὴκ.

Βαρύκοος صاغرجه σαγιρδζέ. Εἶναι βαρύκοος اراجق اشتمك ἀζαδζὴκ ἰσιτμέκ.

Βαρύνω اغرلمق ἀγιρλαμὰκ, اغر ايتمك ἀγὴρ ἰτμὲκ — ἐνοχλῶ صقمق σηκμάκ. Βαρύνομαι صقلمق σηκηλμὰκ, اوصانمق ὑσανμὰκ, بزمك μπεζμέκ.

Βαρὺς اغر ἀγύρ.

Βαρῶ τυρκ. ἰδὲ κτυπῶ, δαίρω.

Βασανίζω اشكنجهلمك ἰσκεντζελεμὲκ, عذاب ἀζὰμπ, شكنجه ويرمك σκεντζὲ βερμὲκ, اشكنجهيه اورمق ἰσκεντζεϊὲ βυρμάκ. Παθητ. عذاب, اشكنجه چكمك ἀζάμπ, ἰσκεντζὲ τζεκμὲκ, چكنمك γετζινμέκ.

Βάσανον اشكنجه ἰσκεντζὲ, شكنجه σκεντζὲ, اذيت ἐζιέτ.

Βασιλεία, βασιλικὴ ἐξουσία حكمدارلق χυκυμνταρλὴκ, ملكدارلق μελκινταρλὴκ, پادشاهلق παντησαχλὴκ, سلطنت σαλτανέτ, قراللق κραλλήκ.

Βασίλειον مملكت μεμλεκέτ, دولت ντεβλέτ.

Βασιλεὺς شاه σάχ, قرال κράλ. Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων شاهنشاه σαχινσάχ, سلطان سلاطين συλτάνι σαλατήν. Ἡ μήτηρ τοῦ βασιλέως والده سلطان βαλιντὲ συλτάν.

Βασιλεύω پادشاهلق, قراللق, سلطنت σαλτανὲτ, παντησαχλὴκ, κραλλὴκ سورمك σύρμεκ, حكم وحكومت ايتمك χύκμυ χυκυμὲτ ἰτμέκ. Βασιλεύει (ὁ ἥλιος) دولنمك ντολυνμὰκ, دوشمك ντυσμέκ.

Βασιλικὸς, εἶδος φυτοῦ, فسلكن φεσλιγέν.

Βασιλίσκος, εἶδος ὄφεος قهقها καχκαχᾶ.

Βασίλισσα پادشاهك خاتوني, يولداشي παντησαχὴν χατυνῦ, γιολντασῦ.

Βασιλόπουλον شاهزاده σαχζαντέ.

Βάσις تمل τεμέλ.

Βασκαίνω بغلمق, كوز بايمق γγιὸζ μπαϊμὰκ, μπαγλαμὰκ, كوز دكمك γγιὸζ ντεϊμέκ.

Βαστάζω ἰδὲ κουβαλῶ.

Βαστῶ ἰδὲ κρατῶ, ἢ ὑπομένω.

Βατζινὰ (βάτος Ἰδαῖος) بوكرتلن يمشي μπöϊϋερτλὲν γεμισ̃ί.

Βάτος چالي τζιαλή.

Βάτραχος قربغه κυρμπαγᾶ.

Βαττολογῶ چكه چالمق γιανσ̃αμὰκ, τζενὲ τζιαλμὰκ, فورته قرمق φορτᾶ κυρμὰκ, هرزه يمك χερζὲ γεμέκ.

Βατταρίζω پلتكلمك πεπελεμὲκ, πελτεκλεμὲκ.

Βαφεὺς بوياجي μποϊαδζῆ.

Βαφὴ بويا μποϊὰ, بويامه μποϊαμά.

Βδέλλα سلوك σϋλϋκ.

Βδέλλιον خشل χασ̃ήλ.

Βδέλυγμα, βδελυκτὸς ἰδὲ μῖσος, μισητός.

Βέβαια بلي μπέλι, ظاهر ζαχὶρ, كرچك γγερτζὲκ, صحيح σαχίχ.

Βεβαιόνω كرچكلك γγερτζεκλεμὲκ, انادرمق ἰναντηρμὰκ, تحقيقلمق ταχκηκλαμὰκ — ἰδὲ ἐπικυρῶ.

Βέβαιος صحيح σαχὴχ, كرچك γγερτζὲκ بللو μπελλὶ — ἰδὲ στερεὸς, ἀσφαλής.

Βεβερίτζα (σκίυρος) تيون τεϊὺν — λευκόφαιος سنجاب σενδζιάπ.

Βεβηλῶ profaner بوزمق μποζμὰκ, حرمتسزلك χϋρμετσιζλὶκ كوسترمك γγöστερμὲκ, اتمك ἐτμέκ.

Βεζύρης وزير βεζίρ. Ὁ ὑψηλότητος βεζύρης وزير اعظم βεζίρῖ ἀζάμ.

Βελάζω مللمك μελλεμέκ.

Βελέντζα, ἀμφίμαλλον ولنجه βελενδζέ.

Βελοθήκη, φαρέτρα تركش τερκὲσ̃, قلق ἀκλὺκ, يايلق γγιαϊλήκ.

Βελόνη اكنه ἱνέ.

Βελονιάζω اكنه ايله كچورمك ἱνεϊὲ ἰπλὶκ γγετζιρμέκ.

Βελονοθήκη اكنهلك ἱνελίκ.

Βελονότρυπα اكنه يوردسي ἱνὲ γϋρντϋσϋ.

Βεντοῦζα ventouse شيشه σ̃ισ̃έ.

Βέργα چبوق, τζϊμπϋκ — ἀσημὶ, ἢ χρυσῦ κτ., سبيكه σεμπικὲ, كلچه κϋλτζέ.

Βερεσὲς ويرسي βερεσέ. Μὲ βερεσὲν ويرسيه, βερεσιέ.

Βερνίκη, βερονίκη سندروس σενντερός.

Βερύκοκκον (μὲ πικρὸν κοκκοῦτζι) زردالو ζερνταλὴ, (μὲ γλυκὺν κοκκοῦτζι) قايسي καϊσ̃ή.

Βῆμα ἰδὲ ἀδρασκελιά — τὸ ἅγιον βῆμα مبارك يير μϋμπαρὲκ γέρ.

Βῆχας اوكسرك ὀκσϋρϋκ.

Βήχω, βηχῶ اوكسرمك ὀκσϋρμέκ.

Βία, ὀγλήγωράδα ايو ἰβ, ἰβ, عجله ἀδζελὲ — ἰδὲ δυναστεία. Μετὰ βίας, μόλις انجق ἄνδζιακ, كوج ايله γγϋδζ ἰλὲ, بلا بيك μπὶν μπελᾶ ἰλὲ, دكمه ايله ντεγμεντέ.

Βιάζω (τινὰ νὰ σπεύσῃ) ايولتدرمك ἰβλετιρμὲκ, ايودرمك ἰβντιρμέκ. Βιάζομαι, σπεύδω ايوتلمك ἰβετλεμὲκ, تيزلنمك τὲζλενμὲκ, تيز طوتمق τὲζ τυτμὰκ, ἢ βιάζομαι, περιπατῶ ὀγλήγορα عجله ايله كتمك ἀδζελὲ ἰλὲ γγιτμὲκ, اشمك ἐσ̃μὲκ, ايومك ἰβμέκ. Ἔτι βιάζω ἰδὲ ἀναγκάζω, δυναστεύω.

Βιασικὸς ايوكن ἰβεγγίν.

Βιαστικῶς تيز τὲζ, تيز بازار τὲζ παζάρ.

Βιβλιοδέτης مجلد μϋδζελλίτ.

Βιβλιοθηκάριος كتب خانه جي κιτὺμπ χαvεδζί.

Βιβλιοθήκη كتاب خانه κιτάπ-χανέ.

Βιβλίον كتاب κιτάμπ, καὶ πληθ. كتب κιτὺμπ.

Βιβλιοπωλεῖον كتاب دكاني κιτὰμπ ντὺκιανή.

Βιβλιοπώλης صحّاف σαχχὰφ, كتابجي κιταπτζῆ.

Βίδα بورمه μπϋρμᾶ.

Βιολὶ كمانچه κεμαντζὲ, كمانه κεμανέ.

Βίσεκτος كبيسه κεμπισέ.

Βίσινον, ξυνοκέρασον وشنه βισνέ.

Βιτριόλι زاج ζὰδζ, قره بويا καρᾶ μποϊά.

Βλαβερός ضررلو ζαραρλῆ, زيانلو ζιανλῆ.

Βλάβη ضرر ζαρὰρ, زيان ζιιάν.

Βλὰξ احمق ἀχμὰκ, مهملات μεχμελάτ.

Βλάπτω ضرر ويرمك ζαρὰρ βερμὲκ, ἰδὲ καὶ ζημιόνω. Δὲν βλάπτει ضرر اتمز ζαρὰρ ἐτμὲζ, مانع دكلدر μανῖ ντεῖλντιρ. Βλάπτω τὴν φήμην τινὸς عرضنه نقصان كتورمك ῆρζηνὲ νοκσὰν γγετιρμέκ.

Βλασάνω فلسلنمك φιλισλενμὲκ, فلس صالمق φιλὶς σαλμὰκ, باش ويرمك μπὰς βερμέκ.

Βλασὸς فلس φιλὶς, فلز φιλίζ.

Βλασφημία كفر κϋφϋρ.

Βλασφημῶ كفر سويلمك, اتمك κϋφϋρ σϋϊλεμὲκ, ἐτμέκ.

Βλέμμα بقش μπακὴς, منظر μανζὰρ — ἐρωτικὸν غمزه γαμζέ.

Βλέπω كورمك γγϋρμέκ.

Βλέφαρον كوز قپاغي γγϋζ καπαγῆ, καὶ αἱ τρίχες τῶν βλεφάρων, τζίνερα كرپك κιρπὶκ

Βογκῶ ἰδὲ ἀναστενάζω.

Βοεβόδας ويوده βαϊβοντᾶ.

Βοὴ ἰδὲ φωνή, κραυγή — τοῦ νεροῦ صوچاغلديسي σοὺ τζιαγηλντησή.

Βοήθεια ياردم γιαρντὴμ (امداد ἰμντὰντ, مدد μεντέντ). Βοηθεία Θεοῦ اللهك عنايتله ἀλλαχὴν ἰναϊὲτ.ιλέ.

Βοηθὸς ياردمجي γιαρντημδζῆ.

Βοηθῶ ياردم اتمك γιαρντὴμ ἐτμέκ, ياردم ويرمك γιαρντὴρ βερμέκ. Βοηθοῦμαι ἀμοιβαίως ياردم ايدشمك γιαρντὴμ ἐντισμὲκ, ياردملشمق γιαρντημλασμὰκ — ἰδὲ χρησιμεύω, ὠφελῶ.

Βοηλάτης سوريجي σϋρϋδζῆ, صغرجي σηγηρδζῆ.

Βόϊδι, βοῦς صغر σηγήρ.

Βολὰ ἰδὲ φορά.

Βόλι كولّه γγϋλλέ.

Βολὶς اسقندل ἰσκεντίλ.

Βομβίζω ὡς αἱ μέλισσαι, μῦες وزلامق βηζλαμὰκ, وزلمك βιζλεμὲκ, وزلدامق βηζηλνταμὰκ, دزلدامق ντηζηλνταμάκ.

Βόμβος وزلدي βηζηλντὴ — τοῦ νεροῦ, ὅτε τρέχει ἀπὸ τὸ λαγῆνι غلغل γυλγέλ.

Βόραξ بوراق μπυράκ.

Βορέας يلدز پويرازي, روزكاري γηλντὴζ ποϊραζῆ, ρϋζγγιαρή.

Βόρειος شمالي σεμαλή.

Βοσκὴ اوتلاق ὀτλὰκ, اوت ὂτ, يم γέμ. Ὁ τόπος, ὅπου βόσκουν اتلق, چاير يري ὀτλὺκ, τζιαὶρ γερί.

Βοσκὸς چوبان τζιομπάν. Ὁ τυρβᾶς τοῦ βοσ-

κῦ طغرجك τογαρτζήκ.

Βόσκω اوتلمق ὀτλαμὰκ, καὶ ἐνεργητικῶς اوتلاتمق ὀτλατμὰκ, طولري كوتك τολ-ϐαρὶ γκιουτμέκ.

Βοτανικὴ نباتات علم ἰλμὶ νεμπατάτ, اوتلر بليجيلك ὀτλὰρ μπιλιτζιλίκ.

Βότανον اوت ὂτ (نبات νεμπάτ).

Βοτάνι, ἔκλεγμα معجون μαδζούν.

Βουβάλι صو صغري σοῦ σηγηρῆ, جاموش τζαμούσ.

Βουβῶνες چبان τζιμπὰν — ὑπὸ τοῦ γάλλικοῦ πάθους ἢ λοιμικῆς خيارجك χιαρτζὴκ.

Βουλὴ, σύγκλητος senat ديوان ντιβάν.

Βουλιάζω s'ébouler ἰδὲ βυθίζω.

Βοῦλλα مهر μοὺχρ, μοῦχὺρ.

Βουλλοκέρι فرنكي موم φρένγγι μὸμ, مهر μοῦχὺρ, طمغه ντάμγα.

Βουλλόνω مهرلمك μοῦχρλεμέκ, مهر اورمق μοῦχὺρ βουρμάκ, بصمق μπασμάκ.

Βούνευρον قرباج κηρμπάτζ, سكي بوغا μπογᾶ σικί.

Βουνιὰ تزك τεζέκ.

Βουνὸν طاغ ντάγ — μεγάλου, δύσβατον بلقان μπαλκάν. Ἀναβαίνω τὸ βουνὸν طاغ اشمق ντὰγ ἀσμάκ, ἰδὲ ὄρος.

Βούρτζα فرچه φουρτζιὰ, چوقه سپوركسي τζιοχᾶ σοῦπουργεσί, كفه κεφέ. Σκοπίζω μὲ τὴν βοῦρτζαν فرچه لمك φουρτζαλαμάκ, كفه لمك κεφελεμέκ.

Βουτζὶ ἰδὲ πιθάρι.

Βούτυρον ياغ γιὰγ — νωπὸν تره ياغي τερὲ γιαγή — ἀναλυμένον ἢ καθαρισμένον صاري ياغي σαρὴ γιάγ, صاري ياغ σαρὴ γιάγ, ساده σαντὲ, σαρὴ γιάγ. Ἀλείφω μὲ βούτυρον, βουτυρόνω ياغلمق γιαγλαμάκ, ويرمك, ياغ قومق γιὰγ κομάκ, βερμέκ.

Βουτῶ دالمق, طالمق, صويه σουγὰ νταλμάκ, باتمق μπατμάκ, καὶ ἐνεργητ. طالدرمق νταλντηρμάκ, باتدرمق μπαττηρμάκ, بانغدرمق μπαντηρμάκ, καὶ ὁ βουτῶν εἰς τὸ νερὸν ὑπηρέτης دالغيج νταλγήτζ.

Βράβειον اوكلدي ὀὐλντοῦ, بخشيش μπαχσίς.

Βραγχνιάζω طوتلمق, نطقي بوغاز μπογάζ, ντουκῆ τουτυλμάκ.

Βραγχνιασμένος طوتقن τουτκήν, بوغق μπογούκ, بوغقلو μπογουκλοῦ ἀβαζλή.

Βράδυ اخشام ἀχσάμ. Τὸ βράδυ, ἑσπέρας اخشامين ἀχσάμλαιν.

Βραδυάζω, φθάνω πουθενὰ πρὸς τὸ βράδυ اخشاملمق ἀχσάμλαμάκ, ἢ ἀπροσώπως βραδυάζει اخشام اوليور ἀχσάμ ὀλυόρ.

Βραδύγλωσσος دللو اغر ἀγὴρ ντιλλὶ.

Βράζω قينامق καΐναμάκ, ἢ ἐνεργ. قيناتمق καΐνατμάκ — ὀλίγον τι چشلمق χασλαμάκ. Βράζειν, ἀναβράζειν ايشلمك ἰσλεμέκ.

Βρακὶ طومان, چاقشر τζάκσὶρ, ντουμὰν — πλατύτερον διὰ τὴν ὁδοιπορίαν شلوار σαλβάρ — κοντὸν ἕως εἰς τὰ γόνατα چنتيان τζιντιγιάν.

Βρακοζώνη اوچقر ουτζκούρ, طون باغي ντὸν μπαγή.

Βρασὸν قينامش قيني καΐναμὴς ἐτὶ, سليق σελίκ, نخني γιαχνή.

Βραχιόλι بلزك μπιλεζὶκ (قولچق κολτζιάκ).

Βιβλιοθηκάριος كتب خانه‌جي κϋτϋμπ χα-νεδζί.

Βιβλιοθήκη كتاب خانه κιτάπ-χανέ.

Βιβλίον كتاب κιτάμπ, καὶ πληθ. كتب κϋ-τϋμπ.

Βιβλιοπωλεῖον كتاب دكاني κιτάμπ ντϋκιανί.

Βιβλιοπώλης صحّاف σαχχάφ, كتابجي κι-ταπτζῆ.

Βίδα بورمه μπϋρμᾶ.

Βιολὶ كمانچه κεμαντζὲ, كمانه κεμανέ.

Βίσεκτος كبيسه κεμπισέ.

Βίσινον, ξυνοκέρασον وشنه βισνέ.

Βιτριόλι زاج ζάδζ, قره بويا καρᾶ μποϊά.

Βλαβερὸς ضررلو ζαραρλή, زيانلو ζιανλή.

Βλάβη ضرر ζαρὰρ, زيان ζιιάν.

Βλὰξ احمق ἀχμὰκ, مهملات μεχμελάτ.

Βλάπτω ضرر ويرمك ζαρὰρ βερμέκ, ἰδὲ κ ζημιόνω. Δὲν βλάπτει ضرر اتمز ζαρὰρ ἐτ-μέζ, مانع دكلدر μανὶ ντεῖλντιρ. Βλάπτω τὴν φήμην τινὸς عرضنه نقصان كتورمك ῆρζινὲ νοκσὰν γγετιρμέκ.

Βλασάνω فلسلنمك φιλισλενμέκ, فلس صالمق φιλὶς σαλμὰκ, باش ويرمك μπὰσ βερμέκ.

Βλαστὸς فلس φιλὶς, فلز φιλίζ.

Βλασφημία كفر κϋφϋρ.

Βλασφημῶ كفر سويلمك, اتمك κϋφϋρ σοϊ-λεμὲκ, ἐτμέκ.

Βλέμμα بقش μπακὺσ, منظر μανζὰρ — ἐρωτικὸν غمزه γαμζέ.

Βλέπω كورمك γγϋρμέκ.

Βλέφαρον كوز قپاغي γγϋζ καπαγῦ, κ αἱ τρίχες τῶν βλεφάρων, τζίνερα كرپك κιρπίκ

Βογκῶ ἰδὲ ἀναστενάζω.

Βοεβόδας ويوده βαϊβοντᾶ.

Βοὴ ἰδὲ φωνὴ, κραυγὴ — τῶ νερῶ صو چاغلديسي σϋ τζιαγιλντισή.

Βοήθεια يارديم γιαρντὴμ (امداد ἰμντάντ, مدد μεντέντ). Βοηθείᾳ Θεοῦ الله عنايتله ἀλλαχὴν ἰναϊέτ.ιλέ.

Βοηθὸς يارديمجي γιαρντημδζῆ.

Βοηθῶ يارديم اتمك γιαρντὴμ ἐτμέκ, يارديم ويرمك γιαρντὴρ βερμέκ. Βοηθοῦμαι ἀμοιβαίως يارديم ايدشمك γιαρντὴμ ἐντισμέκ, يارديملشمق γιαρντημλάσμάκ — ἰδὲ χρη-σιμεύω, ὠφελῶ.

Βοηλάτης سورجي σϋρϋδζῆ, صغرجي σιγ-γιρδζή.

Βόϊδι, βοῦς صغر σιγύρ.

Βολὰ ἰδὲ φορά.

Βόλι كولّه γγϋλλέ.

Βολὶς اسقنديل ἰσκεντίλ.

Βομβίζω ὡς αἱ μέλισσαι, μῦες وزلامق βιζ-λαμὰκ, وزلمك βιζλεμέκ, وزلدامق βιζιλ-νταμὰκ, دزيلدامق ντιζιλνταμάκ.

Βόμβος وزلدي βιζιλντὴ — τῶ νερῶ, ὅτε τρέ-χει ἀπὸ τὸ λαγῆνι غلغل γυλγέλ.

Βόραξ بوراق μπυράκ.

Βορέας يلدز پويرازي, روزكاري γηλντὴζ ποϊ-ραζὴ, ρϋζγγιαρή.

Βόρειος شمالي σεμαλή.

Βοσκὴ اوتلاق ὀτλὰκ, اوت ὄτ, يم γέμ. Ὁ τόπος, ὅπου βόσκει اتلق, چاير يري ὀτλὺκ, τζαΐρ γερί.

Βοσκὸς چوبان τζιομπάν. Ὁ τυρβᾶς τῶ βοσ-

κυ طغرجق τυγαρτζίκ.
Βόσκω اوتلمق ὀτλαμὰκ, καὶ ἐνεργητικῶς اوتلاتمق ὀτλατμὰκ, طولري كوتك ντα-βαρὶ γγϋτμέκ.
Βοτανικὸν نباتات نباتاتلو ... νεμπατάτ, اوتلو ὀτλάρ μπιλιδζιλίκ.
Βότανον اوت ὂτ (نبات νεμπάτ).
Βοτάνι, ἔκλεγμα معجون μαδζούν.
Βυβάλι صو صغري σοῦ σηγηρῆ, جاموش, ...
Βυβῶνες چبان τζιμπὰν — ὑπὸ τῦ γάλλικῦ πάθυς ἢ λοιμικῆς خيارجك χιαρτζίκ.
Βυλὴ, σύγκλητος senat ديوان ντιβάν.
Βυλιάζω s'ébouler ἰδὲ βυθίζω.
Βύλλα مهر μυχρ, μϋχϋρ.
Βυλλοκέρι فرنكي موم φρέγγκι μὺμ, مهر μϋχϋρ, طمغه ντάμγα.
Βυλλόνω مهرلمك μϋχϋρλεμέκ, مهر اورمق μϋχϋρ βυρμὰκ, بصمق μπασμὰκ.
Βύνευρον قرباج κυρμπάτζ, سكي بوغا ...γὰ σικί.
Βυνιὰ تزك τεζέκ.
Βυνὸν طاغ ντὰγ — μεγάλου, δύσβατον بلقان μπαλκάν. Α᾽ναβαίνω τὸ βυνὸν طاغ اشمق νταγ ἀσμὰκ, ἰδὲ ἢ ὄρος.
Βύρτζα فرچه φυρτζιὰ, چوقه سپوركسي τζιοχᾶ σϋπϋργεσὶ, كفه κεφέ. Σκοπίζω μὲ τὴν βύρτζαν فرچه لمك φυρτζαλαμάκ, كفه لمك κεφελεμέκ.
Βυτζὶ ἰδὲ πιθάρι.
Βύτυρον ياغ γιὰγ — νωπὸν تره ياغي τερὲ γιαγὴ — ἀναλυμένον ἢ καθαρισμένον صاري ياغ σαρὶ γιάγ.
Α᾽ετύνω μὲ βύτυρον, βυτυρόνω ياغلامق γιαγλαμὰκ, ويرمك βερμέκ.
...

σαδίαγη, صاري ياغ, ساده σαντὲ, σαρῦ γιάγ. Α᾽ετύνω μὲ βύτυρον, βυτυρόνω ياغلامق γιαγλαμὰκ, ياغ قومق, ويرمك γιὰγ κομμὰκ, βερμέκ.
Βυτῶ دالمق, طالمق, صويه dυγη νταλμὰκ, طالدرمق, باتمق μπατμὰκ, καὶ ἐνεργητ. νταλντηρμὰκ, باتدرمق μπαττηρμὰκ, بالغدرمق μπαντηρμὰκ, καὶ ὁ βυτῶν εἰς τὸ νερὸν ὑπηρέτης دالغيج νταλγήτζ.
Βράβειον اوكلدي ὀϋλντϋ, بخشيش μπαχσίς.
Βραγχνιάζω بوغاز طوتلمق, نطقي μπογάζ, νυτκὺ τυτυλμάκ.
Βραγχνιασμένος طوتقن τυτκύν, بوغق μπογύκ. بوغق اوازلو μπογὺκ ἀβαζλή.
Βράδυ اخشام ἀχσάμ. Τὸ βράδυ, ἑσπέρας اخشامين ἀχσάμλαιν.
Βραδυάζω, φθάνω πυθενὰ πρὸς τὸ βράδυ اخشاملمق ἀχσάμλαμὰκ, ἢ ἀπροσώπως βραδυάζει اخشام اولور ἀχσὰμ ὀλύρ.
Βραδύγλωσσος اغر دللو ἀγὴρ ντιλλί.
Βράζω قينامق καΐναμὰκ, ἢ ἐνεργ. قيناتمق καΐνατμὰκ — ὀλίγον τι جشلمق χασλαμάκ. Βράζειν, ἀναβράζειν ايشلمك ἰσλεμέκ.
Βρακὶ چاقشر τζάκσὶρ, طومان ντυμὰν — πλατύτερον διὰ τὴν ὁδοιπορίαν شلوار σαλβὰρ — κοντὸν ἕως εἰς τὰ γόνατα جنتيان τζιντιάν.
Βρακοζώνη اوچقر ὐτζκὺρ, طون باغي ντὸν μπαγή.
Βρασὸν قينامش, قيني καΐναμής ἔτι, سليق σελίκ, يخني γιαχνή.
Βραχιόλι بلزك μπιλεζὺκ (قولچق κολτζιάκ).

Βραχίων قول κόλ. Κολοβὸς τὸν βραχίονα قولاق κολάκ.

Βράχος قليه, قيا καϊᾶ.

Βρεγμένος ياش γιάσ, يم ياش γέμ γιάσ, ἰδὲ κ̀ νοτερός.

Βρέφος اوشاق ὐσὰκ, اوغلانجق ὀγλαν-τζὴκ.

Βρέχω ἐν. اصلاتمق يغمور γιαγμὲρ ἰσλατ-μὰκ, نملمك νεμλέμεκ, κ̀ παθητ. نملنمك νεμλενμὲκ, اولمق ياش, نم νὲμ γιὰσ ὀλ-μάκ. Βρέχειν, πίπτειν βροχὴν يغمور يغمق γιαγμὲρ γιαγμάκ.

Βρῶμα ὅρα δυσωδία.

Βρωμερὸς قوقمش κοκμὺς, چورك τζὺρὲκ, ἰδὲ κ̀ δυσώδης.

Βρωμῶ قوقمق فنا φενᾶ κοκμὰκ, قوقمق κοκμάκ.

Βροντῶ كورلمك γγὺρλεμὲκ, كوك كورلمك γγὸκ γγὺρλεμὲκ, كورلدمك γγὺρὺλντεμέκ.

Βροντὴ كورلدي γγὺρὺλντὺ, γγὺρὺλτι, كوك كورلمسي γγὸκ γγὺρλεμεσί.

Βροῦχος بوجكي بوق μπὸκ μπὸτζεϊ.

Βροχερὸς يغمورلو γιαγμὺρλὺ.

Βροχὴ يغمور γιαγμὺρ — ῥαγδαία صغنق σαγανὰκ, يغمور, ايري, قتي. κατῆ, ἰρὶ γιαγμύρ.

Βρόχι, Βρόχος دوزاق ντὺζὰκ, ايلمك ἰλμέκ.

Βρύζα چاودار τζιαβντάρ.

Βρύσις, πηγὴ بكار, بيكار μπινὰρ καὶ πυνάρ, چشمه τζεσμὲ — ὅπου πηδᾶ τὰ νερὰ εἰς τὸ ὕψος, κρουνὸς شادروان σαντρεβάν.

Βρυχῶ باغرمق, صومردامق σομερνταμάκ, μπαγηρμάκ, بور بور بوكرمك μπὸρ μπὸρ μπὸγὺρμέκ.

Βρώμη بولاف γιὺλάφ.

Βυζάνω ἐνεργ. سود ويرمك, ممه μεμὲ, σὺντ βερμέκ, امزيرمك ἐμζιρμέκ, παθ. امزمك ἐμ-μέκ, امزمك ἐμζεμέκ.

Βυζάκτρια ἰδὲ τροφός.

Βυζὶ ممه μεμέ.

Βυθίζω καταποντίζω باتدرمق μπατηρμάκ, دالدرمق νταλντηρμὰκ, غرق اتمك γάρκ ἐτμέκ.

Βυρσοδέψης دباغ ντεμπάγ, καὶ ταμπάκ.

Βύσσος دولبند ντὺλμπέντ, بز, اينجه ἰντζὲ μπέζ.

Βωλοκοπῶ سوركو سورمك σὺργκὺ σὺρμέκ, تارلا سوركولمك ταρλᾶ σὺργκὺλεμέκ.

Βῶλος كسك κεσέκ, چربي τζερπί. Βῶλος ἀρμενία كل ارمني γγὶλ ἐρμενί. Βῶλοι ἐξ ἀλεύρου τηγανισμένοι εἰς βούτυρον μὲ μέλι, لقوم λοκούμ. Ο' βῶλος γῆς, τὸν ὁποῖον σω-ρεύει τὸ τυφλοπόντικον εἰς τοὺς κάμπους قرموط κυρμούτ.

Βωμολόχος مسخره μασχαρᾶ, فرفره φαρ-φαρᾶ.

Βωμὸς محراب μιχράμπ.

Γ.

Γαγάτης يشيم γεσίμ, قوري پاپا μπαμπα-κυρή.

Γάγγραινα خوران χοράν, اكله ἀκιλέ.

Γαϊδαρος, ὄνος اشك ἐσέκ, حمار χιμὰρ (γα-μάρι).

Γαϊτάνι قيطان. καϊτάν.

Γάλα سود σοῦτ — πηκτὸν, ξυνόγαλα يوغرد γιογούρτ يوغورت — βρασμένον μὰ ῥύζι تُرخانه τερχανί. Ἡ κορυφὴ τοῦ γάλακτος يوغورت قيماق καϊμάκ. Πήζω γάλα يوغورت بغلتمق μπαγλατμάκ. Τὸ ἀγγεῖον, ὅπου καρ-φιογεῦρτ μπαγλατμάκ. Τὸ ἀγγεῖον, ὅπου καρ-μένου τὸ γάλα صغي σαγὴ, سودوورسي σοῦτ βεντρεσί. Τὸ πρῶτον γάλα μετὰ τὴν γένναν, πρωτόγαλα اغز, اغوز ἀγύζ.

Γαλάγρας, πιεστήριον منكنه μαγγενέ.

Γαλάζιος ماوي μαβί — ὠχρὸς سود ماويسي σοῦτ μαβισί. Καταγάλαζος ماص ماوي μὰς μαβί.

Γαλαζότερα لاجوورد λαζβέρντ.

Γαλακτερὸς سودلو σοῦτλοῦ.

Γαλαξίας κύκλος صمان اوغريسي σαμὰν ὀγρουσοῦ, حاجيلر يولي χατζιλὲρ γιολοῦ.

Γαλατζίδα, τιθύμαλος سودلكن σοῦτλιγέν.

Γαλήνη اليمانلك ἐλιμανλὴκ, λιμανλήκ.

Γαληνὸς اجق, اجوق ἀτζήκ. Γαληνότατος (τίτλος διδόμενος εἰς ἡγεμόνας κτ.) شوكتلو سعادتلو σεβκετλὶ βοῦ ἀζιμετλί, وعظمتلو σεαντετλί.

Γαλλικὸν πάθος ἰδὲ ἀφροδισιακόν.

Γάλλος ἰδὲ πετεινὸς — ἰνδικὸς هند, مصر طاوغي χίντ, μισὴρ ταυγοῦ.

Γαμβρὸς كويكو γγὸϊεγγοῦ, γγυβεί.

Γάμος دوكون ντοῦγγοῦν. Ἑορτάζω γάμον دوكون قورمق ντουγγοῦν κορμάκ. Εἰς γάμου ἡλικίαν νέος بالغ μπαλὴγ, καὶ ἡ κόρη بالغه μπα-λιγᾶ, قز, كلنلك, اولنجك ἐβλενεδζὲκ, γγελινλὶκ κὴζ, καὶ αἰχρῶς λαλοῦντος τινὸς ير تمام γερ ταμὰμ γέρ.

Γαμῶ سكمك σικμὲκ, جماع اتمك δζιμᾶ ἐτμέκ.

Γανόνω قلايلمق καλαϊλαμάκ.

Γανωτὴς قلايجي καλαϊτζῆ.

Γαργαλίζω قججقلمق κηδζηκλαμάκ. Ὅστις γαρ-γαλίζεται εὔκολα قججغلو κηδζηκλή.

Γαργαρίζω غرغره اتمك γάργαρᾶ ἐτμέκ.

Γάρος ἰδὲ ἁλμύρα.

Γαρόφαλον, καρυόφυλλος قرنفل καρανφήλ.

Γάτα كدي, ديشيسي κεντὶ ντισισί.

Γάτος كدي κεντί.

Γαυγίζω ἀραβ. حولامق χαβλαμὰκ, اورمك ὀρμέκ.

Γγαρίζω, ὀγκάομαι انكرمك ἀνηρμὰκ, انغرمق ἀνγηρμὰκ, بغرمق μπαγηρμάκ.

Γδέρνω (ἐκδέρρω) چقرمق, صويمق, دريء, اوزمك ντερὶ σοϊμὰκ, τζηκαρμὰκ, ὀζμέκ. صويمق σοϊμάκ.

Γδύνω ἰδὲ ἐκδύω.

Γέεννα جهنم δζεχεννέμ.

Γειτονεύω قونشو اولمق κονσοῦ ὀλμάκ.

Γειτονιὰ قونشولق κονσουλὲκ.

Γείτων قونشو, قوكشو κονσοῦ (σινορ-τάσ) سنورداش — συμπατριώτης يقين قريب γιακὴν καρήμπ.

Γέλοιον كولش γγοῦλὲσ, كولمه γγοῦλμέ.

Γελωτὴς كولجك γγοῦλεδζέκ.

Γελῶ كولمك γγυλμέκ.

Γεμάτος طولو, دولو ντολοῦ (مملو μεμλί). Πολλὰ γεμάτος طبطولو τοπτολοῦ.

Γεμίζω طولدرمق ντολντιρμάκ.

Γενεὰ صوي σόϊ, اوجاق ὀδζὰκ, صوب

σὸτ, نسل νέσλ, اصل ἄσλ, ἄσηλ.

Γενεαλογία دفتري صوي σόϊ τεφτερί.

Γενέθλιον كون دوغدوغي ντογυτεγῦ γγιῦν, ميلاد μιλὰντ, مولود μεβλέντ. Τὰ γενέθλια τῦ Χριςῦ مولود عيسي μεβλέντι ἤσᾶ.

Γενειὰς, قبه سقال κεμπᾶ σακάλ.

Γένειον سقال, صقال σακάλ. Νὰ μοὶ ξυρίσῃν τὰ γένεια (ὅρκος) صقالم تراش اولسون σακαλὴμ τρὰσ ὀλσύν.

Γένεσις اصل ἄσηλ. Ε῎χειν τὴν γένεσιν اصل طوتمق ἄσὴλ τυτμάκ.

Γενικὴ الاضافت ἐλιζάφετῦ.

Γενικῶς, ἐν γένει اوزره عموم ὑμὲμ ὑζρὲ, بالجمله μπιλ-δζὑμλὲ, عموما ὑμυμέν.

Γενίτζαρος ينگچري γενιτζερί.

Γέννα طوغرمقلق ντογυρμακλὺκ, طوغرلق ντογυρλύκ.

Γενναῖος, μεγαλόψυχος مكرم μὑκερρὲμ, كريم κερίμ, مروتلو μὑρὑββετλί. Γενναῖος ἵππος بخشي ات γγιαχσὶ ἄτ.

Γενναιότης كرم κερὲμ, مروت μὑρὑββέτ.

Γέννησις ميلاد μιλὰντ, مولود μεβλύντ. Ε᾿κ γεννετῆς طوغلدن بري ντογυλντᾶν μπερί.

Γεννήτωρ والد βαλὶντ, بابا μπαμπᾶ, καὶ γεννήτρια والده βαλιντὲ, انا ἀνᾶ.

Γεννῶ طوغرمق ντογυρμὰκ — μικρὰ κυτάβια ياوريلمق γγιαβρηλαμὰκ — μόσχυς بزغولمق μπυζαγυλαμὰκ — ἀρνίον ἢ πρόβατον قوزيلمق κυζυλαμὰκ — μικρὰ σκυλία, انكلمك ἐνικλεμέκ. Παθ. طوغمق ντογμάκ.

Γένος جنس δζὶνς (اصل ἄσὴλ, نوع νέβ, نسبت νισπέτ). Α᾿πὸ καλὸν γένος اصل زاده ἄσὴλ ζαντὲ, كمه ايو سويدن ἔϊὶ σὸϊνταν γγελμέ. Ε᾿ν γένει, συντόμως نتيجه νετιδζὲ, الحاصل ἐλχασὴλ, بوندن حاصل لولان μπυνταν χασὴλ ὀλὰν, نتيجه كلام νετιδζεὶ κελάμ, ἰδὲ τὸ γενικῶς.

Γεράκι (ἱέραξ) طغان, طوغان, دوغان ντογάν — καὶ ὁ ἱερακοτρόφος طغانجي ντογανδζῆ. Τὸ ὄρνεον γεράκι (νίσος) آتماجه ἀτμαδζά.

Γερανὸς طورنه τυρνᾶ.

Γερὸς, σῶος صاغ σάγ, خوش χόσ.

Γέρων, γέρωντας, γηραλαῖος قوجه κοδζιᾶ, قوجهمش κοδζιαμὴσ, قوجهمان κοδζιαμὰν, اختيار ἰχτιιάρ. Οἱ γέροντες (μιᾶς βυλῆς, ἐκκλησίας κτ.) شيخلر σεϊχλέρ.

Γεῦμα بيجكي قوشلق, اويله مانجهسي κυσλὺκ, ὄϊλὲ μανδζιασὴ, γεγιδζεῖ. Ε᾿τοιμάζω τὸ γεῦμα اويله مانجهسني كورمك ὄϊλὲ μανδζιασηνὴ γγιορμέκ.

Γευματίζω اويله, قوشلق مانجهسي يمك ὄϊλὲ, κυσλὺκ μανδζασηνὴ γεμέκ.

Γεύομαι طاتمق, داتمق τατμὰκ, لذتن الق λεζζετὶν ἀλμάκ.

Γεῦσις طات τὰτ, لذت λεζζὲτ — μία τῶν πέντε αἰσθήσεων ذايقه قوت κυββὲτ ζαϊκᾶ.

Γεφύρι كوپري κὺπρί.

Γεωγραφία تخطيط بلاد ταχτὴτ μπιλιάντ, علم ارض ἔλμὶ ἄρζ.

Γεωμαντεία رمللق, ρεμμαλλῆκ, رمل ρέμλ.

Γεωμέτρης مهندس μὲχεντὶς, يراولچيجي

γὲρ ὀλτζὐδζὐ, ܐܘܪܐ ܣܡܝܢ اهل ἔχλῒ χωντεσὲ, صاحبي ܣܡܝܢ μετοχᾶ τᾳχμπσ.

Γεωμετρία ܣܡܝܢ, ܣܡܝܢ, ܐܘܪܐ علم ἴλμῒ χεντεσὲ, μεσαχᾶ, اولچمسي يير γὲρ ὀλτζμεσί. —

Γεωπονικὸν ܣܡܝܢ فلاحت φελαχὲτ νεμέ.

Γεωργικὴ چفتجيلك τζιφτζηλὴκ, چفت سورمكلك τζιφτ σὐρμεκλὴκ (فلاحت φελαχέτ).

Γεωργὸς چفتجي τζιφτζή.

Γεωργῶ چفت سورمك τζιφτ σὐρμέκ.

Γῆ ارض ἀρζ, يير γὲρ.

Γήινος ارضي ἀρζῆ, طپراقلو τοπραχλῆ.

Γηράζω قوجهلمق κοτζαμὰκ, قوجالمق κοτζαλανμάκ, اختيارلنمق ἰχτιγιαρλανμάκ, قارتلنمق καρτλανμάκ.

Γηρατεῖον قوجهلق κοτζαλὴκ.

Γιακᾶς ياقه γιακά — Σύρω τινὰ ἀπὸ τὸν γιακὰν ياقه‌دن چكمك γιακάτζεκμέκ.

Γιασεμὶ ياسمن γιασέμι, ياسمون γιασιμύν.

Γίγας ديو ντὲβ.

Γιγγίβερι, τὸ زنجبيل ζεντζηπηλ, اسي اوت ἰσσὶ ὄτ.

Γίδα (αἶξ) كچي κετζί.

Γίνομαι اولمق ὀλμὰκ, اولنمق ὀλυνμὰκ, دونمك ντὸνμὲκ (μετὰ δαιμόνιον) — ἀποβαίνω چقمق τζηκμάκ. Μὴ γένοιτο حاشا χασᾶ, اوليا ὄλμαγια, الله كوسترمسون ἀλλὰχ γγοστερμεσύν.

Γλαυκὸς كوك الا γγὸκ ἀλᾶ.

Γλαὺξ بايغوش μπαϊκὸσ, شيطان قوشي σεϊτὰν κυσσί.

Γλαφυρὸς لطيف λατὴφ, جميل τζεμίλ, نازك ναζὴκ, ظريف ζαρὶφ, خوش χόσ.

Γλείφω, λείχω يالمق, يالامق γιαλαμὰκ — καθὼς ὁ σκύλος εὐγάζωντας τὴν γλῶσσαν اوكلمك ὀνγλετεμὲκ.

Γλυκαίνω طاتلولنمق τατλῆλανμὰκ, طاتلولنمق τατλῆλαμάκ.

Γλυκάνισος, ἄνισον انيسون ἀνισύν.

Γλύκισμα ἢ γλυκίσματα حلوا χαλβᾶ, حلوالر χαλβαλὲρ, نفيس νεφῖς.

Γλυκόρριζα ميان كوكي, بويان μποϊὰν, μεϊὰν κιοκῦ, طاتلو بويان τατλῦ μποϊάν.

Γλυκὺς, γλυκὺς طاتلو τατλῦ (حلاوتلو χελαβετλῆ). Γλυκὺς ὀλίγον ξινὸς ميخوش μειχόσ.

Γλυκύτης, γλυκάδα طاتلولق τατλῆλὴκ.

Γλυπτικὴ اويماجيلك ὀϊμαδζηλὴκ.

Γλύπτω اويمق ὄϊμακ, يونمق γιονμάκ.

Γλυσερὸς سوشكن συβισκὲν, صيرجق σηιρηναδζιάκ.

Γλυσρῶ قيمق καϊμὰκ, قيبمق καϊπμὰκ, صيرنمق σηϊρηνμὰκ, سوشمك σιβισμέκ.

Γλυτόνω ἰδὲ ἐλευθερόνω.

Γλυφεῖον بچقي μπιτζκὶ, قلم καλέμ.

Γλῶσσα دل ντὶλ (لسان λισάν) — μητρικὴ انا دلي ἀνᾶ ντιλὴ — (ψάρι) دل بالغي ντὶλ μπαληγή.

Γλωσσίδι τῆς ζυγαριᾶς ترازو كوزي τεραζῦ γγιοζῦ — τοῦ τυφεκιοῦ تفنكك تتكي τυφεγγὴν τετιγῆ.

Γναφεὺς قصار κασσάρ.

Γνέθω اكرمك ἐϊρμὲκ, اپلك اكرمك

σὸτ, نسل νέσλ, اصل ἄσλ, ἄσηλ.

Γενεαλογία دفتري صوي σόϊ τεφτερί.

Γενέθλιον كون طوغدوغي ντογντεγῦ γγῦν, ميلاد μιλάντ, مولود μεβλούτ. Τὰ γενέθλια τοῦ Χριστοῦ عيسي مولود μεβλούτι ἤσᾶ.

Γενειὰς, قبه سقال κουμπᾶ σακάλ.

Γένειον سقال, صقال σακάλ. Νὰ μοὶ ξυρίσουν τὰ γένεια (ὅρκος) صقالم تراش اولسون σακαλὴμ τραὰς ὀλσούν.

Γένεσις اصل ἄσηλ. Ἔχειν τὴν γένεσιν اصل طوتمق ἀσὴλ τουτμάκ.

Γενικὴ الاضافت ἐλιζάφετῦ.

Γενικῶς, ἐν γένει عموم اوزره ὑμὲμ ὔζρε, بالجمله μπιλ-τζουμλὲ, عموما ὑμουμέν.

Γενίτζαρος يكيچري γενιτζερί.

Γέννα طوغرمقلق ντογουρμακλὴκ, طوغرلق ντογουρλούκ.

Γενναῖος, μεγαλόψυχος مكرم μουκερρέμ, كريم κερίμ, مروتلو μουρουββετλί. Γενναῖος ἵππος نجشي ات γγιαχσῆ ἄτ.

Γενναιότης كرم κερέμ, مروت μουρουββέτ.

Γέννησις ميلاد μιλάντ, مولود μεβλούντ. Ἐκ γεννετῆς طوغلدن دري ντογουλντᾶν μπερί.

Γεννήτωρ والد βαλίντ, بابا μπαμπᾶ, καὶ γεννήτρια والده βαλιντὲ, انا ἀνᾶ.

Γεννῶ طوغرمق ντογουρμάκ — μικρὰ πουλάκια ياوريلمق γγιαβρηλαμάκ — μόσχους بزغولمق μπουζαγουλαμάκ — ἀρνίον ἢ πρόβατον قوزيلمق κουζουλαμάκ — μικρὰ σκυλία, انكلمك ἐνικλεμέκ. Παθ. طوغمق ντογμάκ.

Γένος جنس τζίνς (اصل ἀσὴλ, نوع νέβ, نسبت νισπέτ). Ἀπὸ καλὸν γένος اصل زاده ἀσὴλ ζαντὲ, ايو سويدن كلمه ἐῢ σοϊντὰν γγελμέ.

Ἐν γένει, συντόμως نتيجه νετιζέ, الحاصل ἐλχασὴλ, بوندن حاصل اولان μπουντᾶν χασὴλ ὀλάν, نتيجهٔ كلام νετιζέϊ κελάμ, ἐκ τῆς γενικῆς.

Γεράκι (ἱέραξ) طغان, طوغان, دوغان ντογάν — ὁ ἱερακοτρόφος طغانجي ντογαντζῆ. Τὸ ὄρνεον γεράκι (εἶδος) اتماجه ἀτμαζζά.

Γερανὸς طورنه τουρνᾶ.

Γερὸς, σῶος صاغ σάγ, خوش χόσ.

Γέρων, γέρωντας, γηραλαῖος قوجه κοτζιᾶ, قوجهمش κοτζιαμὴς, قوجهمان κοτζιαμάν, اختيار ἰχτιγιάρ. Οἱ γέροντες (μιᾶς βουλῆς, ἐκκλησίας κτ.) ششخلر σεϊχλέρ.

Γεῦμα يمكي γεμεκί, قوشلق, اويله مانجهسي κουσλὴκ, ὀϊλὲ μαντζιασὴ. Ἐτοιμάζω τὸ γεῦμα اويله مانجهسني كورمك ὀϊλὲ μαντζιασηνὴ γγιορμέκ.

Γευματίζω اويله, قوشلق مانجهسي يمك ὀϊλὲ, κουσλὴκ μαντζιασηνὴ γεμέκ.

Γεύομαι طاتمق, داتمق τατμάκ, لذتن المق λεζζετὶν ἀλμάκ.

Γεῦσις طات τάτ, لذت λεζζέτ — μία τῶν πέντε αἰσθήσεων قوت ذايقه κουββὲτ ζαϊκᾶ.

Γεφύρι كوپري κιουπρί.

Γεωγραφία تخطيط بلاد ταχτὴτ μπιλιάντ, علم ارض ἴλμι ἀρζ.

Γεωμαντεία رماللك ρεμμαλλὴκ, رمل ρέμλ.

Γεωμέτρης مهندس μουχεντίς, ير اولچيجي

γὲρ ὀλτζὐδζῦ, هندسه اهل ἐχλῖ χενττεσὲ,
صاحبي مساحه μεσαχᾶ σαχιμπί.
Γεωμετρία هندسه, مساحه, علم هندسه ἰλμῖ χε-
ντεσὲ, μεσαχᾶ, اولچمسي ير γὲρ ὀλτζ-
μεσί. —
Γεωπονικὸν نامه فلاحت φελαχὲτ νεμέ.
Γεωργικὴ چفتجيلك τζιφτζηλίκ, چفت
سورمكلك τζίφτ σουρμεκλὶκ (فلاحت φε-
λαχέτ).
Γεωργὸς چفتجي τζιφτζή.
Γεωργῶ چفت سورمك τζίφτ σουρμάκ.
Γῆ ارض, ير γὲρ.
Γήινος ارضي ἀρζὶ, طپراقلو τοπρακλού.
Γηράζω قوجهلمق κοδζαμάκ, قوجهلنمق
κοδζαμανμάκ, اختيارلنمق ἰχτιγιαρλανμάκ,
قارتلنمق καρτλανμάκ.
Γηρατεῖον قوجهلق κοδζαλούκ.
Γιακᾶς ياقه γιακά. Σύρω τινὰ ἀπὸ τὸν για-
κᾶν ياقه چكمك γιακάτζεκμάκ.
Γιασεμὶ ياسمين γιασεμὶ, ياسمون γιασιμόν.
Γίγας ديو ντίβ.
Γιγγίβερι, τὸ زنجبيل ζενδζεμπίλ, اسي اوت
ἰσσὶ ὄτ.
Γίδα (αἴξ) كچي κετζή.
Γίνομαι اولمق ὀλμάκ, اولنمق ὀλουνμάκ,
دونمك ντόνμεκ (μετὰ δαπάνης) — ἀποβαίνω
چقمق τζικμάκ. Μὴ γένοιτο حاشا χασᾶ,
اوليا ὄλμαγια, الله كوسترمسون ἀλλὰχ
γγόστερμεσιν.
Γλαυκὸς ال كوك γγὸκ ἀλᾶ.
Γλαὺξ بايقوش μπαϊκούς, شيطان قوشي
σεϊτὰν κουσί.

Γλαφυρὸς لطيف λατήφ, جميل τζεμίλ,
نازك ναζὶκ, ظريف ζαρίφ, خوش χόσ.
Γλείφω, λείχω يالمق, يالمق γιαλαμάκ
— καθὼς ὁ σκύλος εὐγάζωντας τὴν γλῶσσαν
اوكلمك ὀγιλητεμέκ.
Γλυκαίνω طاتلولنمق ταταλὴ ἐτμέκ, طاتلو
ταταλήλαμάκ.
Γλυκάνισος, ἄνισον انيسون ἀνισόν.
Γλύκισμα ἢ γλυκίσματα حلوا χαλβᾶ, πληθ.
حلوالر χαλβαλὲρ, نفايس νεφαΐς.
Γλυκόρριζα كوكي ميان, ميان, بويان μπογιάν,
μεγιὰν κιοκὶ, طاتلو بويان ταταλῆ μπογιάν.
Γλυκὸς, γλυκὺς طاتلو τατλῆ (حلاوتلو
χελαβετλῆ). Γλυκὸς καὶ ὀλίγον ξυνὸς ميخوش
μεϊχόσ.
Γλυκύτης, γλυκάδα طاتلولق ταταλιλίκ.
Γλυπτικὴ اويماجيلك ὀϊμαδζηλίκ.
Γλύπτω اويمق ὀϊμάκ, يونمق γιονμάκ.
Γλυσερὸς سوشكن συβισκὲν, صيرجق σηϊ-
ριναδζιάκ.
Γλυσρῶ قيمق καϊμάκ, قيپمق καϊπμάκ,
صيرپمق σηϊριπμάκ, سوشمك σιβισμέκ.
Γλυτόνω ἰδὲ ἐλευθερόνω.
Γλυφεῖον بچقي μπιτζάκ, قلم καλέμ.
Γλῶσσα دل ντίλ (لسان λισάν) — μετρικῶ
دل بالغي انا دلي ἀνᾶ ντιλή (ψάρι)
ντὶλ μπαλιγή.
Γλωσσίδι τῆς ζυγαριᾶς ترازو كوزي ταραζῦ
γγιοζῦ — τοῦ τυφεκιοῦ تفنكك تتكي τυ-
φεγγὺν τετίκ.
Γναφεὺς قصار κασσάρ.
Γνέθω اكرمك ἐϊρμὲκ, اپلك اكرمك

چكلك, ἐπλὶκ εἰρμέκ, τζεκμέκ.

Γνήσιος طوغرو ντογρȣ̃, صافي σαφῆ, بياغي μπαϊαγὴ, حلال χελάλ.

Γνώμη صنو σανȣ̃, ظنّ ζὰν, قياس κιϊὰς, رأي ῥεέϊ. Κατὰ τὴν γνώμην μȣ, κατ' ἐμὴν γνώμην قياسمجه κιϊασημὰτζέ. Λέγω τὴν γνώμην μȣ كندو ظنّن سويلمك κεντὶ ζαννὴν σϊλεμέκ.

Γνώμων جدول τζεντβὲλ تختهسي ταχταπὴ — δι' ȣ̃ μετρȣ̃σιν οἱ κτίσαι اينپ شاقولي ἴπ σακȣλὴ ἴπ.

Γνωρίζω اكلمق ἀνλαμὰκ, طانيمق τανημὰκ, بلمك μπιλμὲκ, سچمك σετζμέκ. — τὸ χρέος μȣ منّت كورمك μιννὲτ γγϋρμέκ.

Γνωριμία اشنالق ἀσναλὴκ.

Γνώριμος, γνωςὸς بللو μπελλὶ, باشلو بللو μπελλὶ μπασλὴ, معلوم μαλȣ̀μ, بلنمش μπιλινμὶς — οἰκεῖος اشنا ἀσινᾶ.

Γνῶσις, νȣ̃ς عقل ἄκλ, ἀκήλ.

Γνωςικὸς عقللو ἀκηλλή.

Γογγύζω يروب ينچمك γιρὶμπ γεντζμέκ.

Γογγύλη هوج χαβȣ̀τζ.

Γόης ἰδὲ μάγος, μαγεύω κτ.

Γόμφος چوي τζϊβί.

Γόνα, γόνυ, ديز ντίζ.

Γονατίζω دز چوكمك ντὶζ τζὄκμέκ.

Γονεὺς ἰδὲ γεννήτωρ. Γονεῖς انا بابا ἀνὰ μπαμπᾶ.

Γονόῤῥοια بل صوقلغي μπὲλ σȣκλȣγύ.

Γȣδὶ هاون, هون χαβάν.

Γȣδοχέρι هوان الي دستهسي χαβὰν ἐλὶ, ντεσεσί.

Γȣ̃λι (ὅλον) اتي ديش ντὶσ ἐτί.

Γȣ́να (διφθέρα) كورك κϋρκ — ἀπὸ ἀρνὶ بغنه كوركي μπαγανᾶ κϋρκȣ̃ — τὰ καλλίτερα κομμάτια ἐν μιᾷ γȣ́νᾳ زغره ζαγαρᾶ, زغرولق ζαγαραλὴκ.

Γȣναρᾶς كوركجي κϋρκτζῆ.

Γȣναρικὸν كورك خرقهسي κϋρκ χορντεσί.

Γȣνόω كوركلمك κϋρκλεμέκ, كوركله قپلمق κϋρκ ὑλὲ καπλαμάκ.

Γȣ́ρνα قرنا κȣρνᾶ, حوض χαβȣ̀ζ.

Γȣρνᾶς طوكز چوباني ντονȣ̀ζ τζομπανῆ.

Γȣρȣ̃νι, λατιν. طوكز ντονȣ̀ζ, ντομȣ̀ζ, خنزير χινζήρ.

Γȣρȣρίτζα كلر κελὲρ, كرتنكلر κερτένκελερ — πράσινη κ' μεγάλη چيان τζιϊάν.

Γραῖα قري قوجه κοτζιὰ καρȣ̃, پيره πιρέ.

Γράμμα (τȣ̃ ἀλφαβήτȣ) حرف χάρφ, πληθ. حروف χȣρȣ̀φ — ἐπιςολὴ مكتوب μεκτȣ̀π — ἰδιόχειρον τȣ̃ βασιλέως خط شريف χάτι σερὶφ — παραμυθητικὸν تسليت نامه τεσλιϊὲτ ναμὲ — συγχαρισικὸν تهنيه نامه τεχνιϊὲ ναμὲ — μαρτυρικὸν شهادت نامه σεχαντὲτ ναμὲ — συςατικὸν شفاعت نامه σεφαὰτ ναμέ.

Γραμματίδιον تذكره τεζκερέ.

Γραμματικὴ صرف σάρφ, علم صرف ἴλμι σάρφ.

Γραμματικὸς يازجي γιαζιντζὴ, كاتب κιατίπ.

Γραμματοθήκη جزدان τζȣζντάν.

Γραμματοκομιςὴς, γραμματοφόρος, حامل مكتوب χάμιλι μεκτȣ̀π, مكتوب اور

μαντικὸ κάδαρμα...
Γραμμὴ چزي τζίζι, (خط χάττ).
Γρασίδι چمن τζεμὲν, اوتلق ٹازه ὀτλὰκ τάζε ὀτ-
λάκ.
Γρατζουνίζω طرملمق τιρμαλαμάκ.
Γραφὴ, γράψιμον یازي γιαζῆ, ...
...γραφὴ ...توراة ... كتاب مقدس
κιτάμπ μυκαττές.
Γράφω یازمق γιαζμάκ. Γράφω γυμνάζο-
μαι ...
μέσκ ἀλμάκ.
Βράχος ...
Γρεντιὰ مرتك μερτὲκ, ...
Γροθίζω اورمق ...
Γρόθος, γροθιὰ يومرق γιουμρούκ.
Γρόσι غروش γρόσι.
Γρυνιάζω خرلدمق χιριλνταμάκ, خورلدمق
χορυλνταμάκ, ...
Γρῦ, ...
ζερρὲ ντενλῦ.
Γρυκῶ ...
Γρύλλος چرتلاق τζιρτλάκ, چرلاق τζιρ-
λάκ.
Γρὺψ, γρύφων عنقا ἀνκᾶ.
Γυαλᾶς ...
Γυαλὶ ... σιρτζὲ, ... — τοῦ πα-
ραθυρίου جام τζάμ.
Γυαλίζω ...
ايتمك περτὰχ ἐτμὲκ, ... περταχλα-
μάκ — (τὸ σπαθὶ) ... Θερμὶκ, ...
σαϊκαλλαμὰκ, ياسن اچمق πασὶν ἀτζ-
μὰκ — μὲ τὸ κόκκαλον ... μουχρελε-
μέκ, مصقللمق μασκαλλαμάκ.
Γυαλιστερὸς دوز ντοῦζ, ... μούχρελι.
Γυαλιστήρι ... μουχρὲ, مصقله μασκάλ.
Γυμνάζω ... الشدرمق ... ادمان ايتمك ἰδμὰν ἐτμὲκ,
... ἐτμέκ, تعليم ايتمك ταλὴμ ἐτμέκ.
Γυμνάσιον ... خانه تعليم ταλὴμ χανέ.
Γυμνόω چپلاق يالن ايتمك τζιπλὰκ, για-
λὴν ἐτμέκ.
Γυμνὸς چپلاق τζιπλὰκ, يالين γιαλήν.
Γυμνότης چپلاقلق τζιπλακλὴκ, يالنلق
γιαλιλιλήκ.
Γυναικαδέλφη بالدز μπαλντίζ.
Γυναικάδελφος قاين καΐν, بجناق μπα-
τζανάκ.
Γυναικωνῖτις حرم χαρέμ.
Γυνὴ, γυναῖκα عورت ἀβρὲτ, قري καρί.
Γυρεύω ἰδὲ ζητῶ.
Γυρίζω ... دوندرمك ντοὺντουρμὲκ, چورمك
τζιβιρμὲκ, چوردمك τζεβιρτμὲκ, καὶ ἰδετ.
دونمك ντονμὲκ — τὸ φόρεμα چورمك τζι-
βιρμὲκ, دوندرمك ντοὺντουρμὲκ ترسلمك
τερσλεμέκ.
Γῦρος چوره τζέβρε, ... τζεβρέ.
Γύφτος قبطي κιπτὴ, زنكي ζιγγί.
Γύψ ... ἀκ μπαμπᾶ.
Γῶλος الجي ἀλτζή.
Γωνία كوشه κιοσὲ, بوجاق μπουτζιάκ. Ἡ ἐ-
σωτερικὴ γωνία τοῦ ὄμματος κανθὸς كوز بيكاري
γιοὺζ μπηναρὴ ; ἡ ἐξωτερικὴ كوز قويروغي
γιοὺζ κουϊρουγοῦ.

Δ.

Δαγκάνω اصرمق ἰσιρμάκ, طالمق νταλαμάκ — ἐπὶ σκύλυ دشلمك ντισλεμέκ — ἐπὶ σκορπίωνος, ὄφεως κτ. صوقمق σοκμάκ.

Δαιμονίζομαι جن طوتلق τζὶν τουτμάκ, جنلو اولمق τζινλὶ ὀλμάκ, μετοχ. δαιμονισμένος مجنون μετζνούν, جن چارپمش τζὶν τζαρπμήσ, جنلو τζινλῦ.

Δαιμόνιον جنّ τζίν.

Δαίρω اورمق βυρμάκ, دوكمك ντὄγμέκ, دكنك اغاج كوتك چالمق, بصمق, اورمق ντεϊνὲκ ἀγάτζ, κὄτὲκ τζιαλμάκ, μπασμάκ, βυρμάκ.

Δακρύζω ياش دوكمك اقتمق γιὰσ ντὄκμὲκ, ἀκητμὰκ, كوز ياشرمق γγιὄζ γιασαρμάκ.

Δάκρυον ياش γιάσ.

Δακτυλήθρα يوكسك γιὔκσὔκ.

Δακτυλίδι يوزك γιὔζὔκ. Ἡ σφενδόνη τῦ δακτυλίυ يوزك قاشي γιὔζὔκ κασή.

Δακτυλοδεικτῶ پرمقله كوسترمك παρμάγκλα γγιὄστερμέκ.

Δάκτυλος پرمق παρμάκ. Ὁ χονδρὸς δάκτυλος (ἀντίχειρ) باش, اولو پرمق μπάσ, ὐλῦ παρμάκ, ابهام ἰμπχάμ. Ὁ δεύτερος, ὁ β. δάκτυλος صلوات, شهادت پرمغي σαλαβάτ, σεχαντὲτ παρμάγη. Ὁ μέσατος δάκτυλος اورته, اوزون پرمق ὀρτᾶ, ὀζὔν παρμάκ. Ὁ Δ. δάκτυλος اوكسز پرمق ὀκσὔζ παρμάκ. Ὁ μικρὸς δάκτυλος [illegible] σηρτζὶ παρμὰκ, كوچك, كوچيرك پرمق κὔτζὔκ, κὔτζιρὲκ παρμάκ. Τρύζω τὰ δάκτυλα [illegible] παρμὰκ τζ[illegible]μάκ.

Δάμαλις دانه ντανᾶ, γιανέ.

Δαμάσκηνον ارك ἐρίκ. Ζωμὶ ἀπὸ δαμάσκηνον خوشاو χὀσὰβ.

Δανείζω اودنج ويرمك ὀντὔντζ βερμὲκ, καὶ δανείζομαι [illegible] اودنج [illegible] ὀντὔντζ βερεσιὲ ἀλμάκ.

Δάνειον اودنج ὀντὔντζ, وره βερέ.

Δανειστὴς الاجقلو [illegible] — καὶ ὁ [illegible] معملهجي μυαμελεδζί.

Δάσος اورمان ὀρμὰν, [illegible] ἀρμανλήκ.

Δασὺς صيق, سيق σήκ, [illegible].

Δαυλὶ كوسكو, كوسكي κὄσκὔ.

Δάφνη ἴδε βάϊον.

Δειλινὸν ايكندي ἰκιντί. Τὸ δειλινὸν ايكندين [illegible].

Δεῖνα, ὁ فلان φιλὰν, φαλάν.

Δεισιδαιμονία باطل عبادت, ايمان ἰμάν, ἰμπαντέτι μπατήλ.

Δεισιδαίμων باطل ايمانلو, عبادتلو [illegible] ἰμανλὴ, ἰμπαντετλί.

Δεῖπνος اخشام طعامي, يمكي ἀχσὰμ ταἀμῆ, γεμεί.

Δειπνῶ اخشام يمك ἀχσὰμ γεμέκ.

Δείχνω كوسترمك γγιὄστερμὲκ — τὰ ὀδόντια (ἐν τῷ γελᾷν) ديش كوسترمك ντὴσ γγιὄστερμὲκ, صرتمق σηρητμάκ.

Δεκάλογος [illegible] ἀσερὲ κελιμάτ.

Δεκανίκι Τυρκ. ἴδε ῥάβδος, βακτηρία.

Δεκάτα [illegible] اون [illegible] ὂν [illegible], [illegible].

Δέκατον, δεκατημόριον ... αὐτοῦ μπίρι.

Δεκέμβριος دكوريس ...

ντικαρμηλή, اول كانون ... χιανὺ ...

Δεκτὸς مقبول μακμπὺλ, ... μπεγεν.

... εἶναι δεκτὸς ... قبول اولمق ... μακμπὺλ

ὀλενμάκ, ... μακμπουλε

γγετζμέκ.

Δελεάζω اداندرمق ντανντιρμάκ.

Δέλεαρ ... ντανεμαή, ...

τανέ ...

Δελφίνι ... ντελφίνι, ... يونوس

بالغي ... μπαλὰκ ...

Δέμα ... μπάγ ...

Δέρμα ...

... σαχτιάνι ...

... طوره سختيان μπὶρ τυρᾶ σαχτιάν. Κα-

τασκευάζω εἰς δεράτι ... ντεμερτλε-

μὲκ, بغلمق ... ντεμεττὲ μπαγλα-

μάκ, ...

Δὲν ὅρα γραμματικὴν περὶ ...

Δενδρολίβανον ... قره كونلك καρᾶ γγιοϊνλὰκ,

اوتي بالغ μπαλὰκ ὀτῆ.

Δένδρον ... ἀγάτζ ... ντιρέχτ.

Δένω ... μπαγλαμάκ.

Δεξιὰ ἐπίρρ. ... σαγντᾶ, ἢ ἐπὶ σάς. ...

σαγντᾶ. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ... صاغ وصولده

σάγ-ὐ-σολντᾶ, ... σαγᾶ σολᾶ.

Δεξιὸς صاغ σάγ. Ἡ δεξιὰ χεὶρ ... صاغ ال σὰγ

ἔλ. Ἐκ δεξιῶν ... σαγντᾶν.

Δερβίσης ... ντερβίς, مولوي μεβλεβί.

Κύκλος Δερβισίων ... σεμᾶ.

Δέρμα دري ντερὶ ἰδὲ καὶ πετζί.

Δέσμας ... طوتقون ... τυτκὺν, باغلو μπαγλή,

طوتساق τυτσάκ.

Δέσποινα خاتون χατῦν, ἰδὲ καὶ κυρία.

Δεσπότης ἰδὲ ἐπίσκοπος, κύριος, ἡγεμών.

Δευτέρα ... بازار ايرتسي παζὰρ ἰρτεσί.

Δεῦτε ... ντὶ, ... ντέλιμπαντι.

Δευτερόνω, ἐπαναλαμβάνω تكرار, كرو, ينه

ايتمك γένε, γγιρὺ, τεκρὰρ ἰτμὲκ,

γγιασμὰκ, تكرارلمق τεκραρλαμάκ.

Δεύτερον ... ικινδζιντὲ, ثانيا اندن

ὀνταν σανίγιά.

Δέχομαι قبول ايتمك καμπὺλ ἰτμὲκ, مقبول

طوتمق μακμπὺλ τυτμὰκ, καὶ παθητ. ἰδὲ

εἶναι δεκτός.

Δηλαδὴ, ἤγουν يعني γιανὶ, صانكي σανκί.

Δηλοποιῶ ἰδὲ εἰδοποιῶ.

Δηλῶ اولمق ... عبارت ἰμπαρὲτ ὀλμάκ.

Δημεύω (τὰ ὑπάρχοντα τινὸς) ... ايتمك ...

... ἰτμὲκ, ... المق ... ἔλ-

μακ, ضبط ايتمك ... ζάπτ ἰτ-

μὲκ, ἰδὲ καὶ φίσκος.

Δημηγορία خطبه χουτμπὲ, ... ναση-

χάτ.

Δημοκρατία ... μεζάπτ.

Δήμιος جلاد τζελλάτ.

Δημοκλεψία بيت المال خرسزلغي μπεϊτὺλ-

μὰλ χιρσηζλιγγή.

Δημοκρατία جمهور τζεμχύρ.

Δημοσιεύω يايمق γιαϊμὰκ, اشكاره الى

شايع ... ἀσικιαρὲ, ἰδὲ σοϊλεμὲκ,

مشهور ايتمك σαΐ, μεσχὺρ ἰτμέκ.

Δηνάριον منقر μανγκὺρ, دينار ντινάρ.

Διὰ ايچون ἰτζὶν, اوترو ὀτῦρῦ. Διὰ τί; διὰ ποίαν αἰτίαν; نهدن ايچون νιτζίν; نهدن اوتري νὲ ντὲν ὀτῦρῦ; سبب σεμπέμπ; Διὰ τῦτο انك ايچون ὀνὺν ἰτζὶν, اندن اوتري ὀνντὰν ὀτῦρῦ, اول سببدن ὂλ σεμπεπτέν.
Διὰ νὰ ... كه κὶ, تاكه τακί.
Διαβάζω اوقمق ὀκυμάκ.
Διαβαίνω ἰδὲ περνῶ.
Διαβάλλω غيبت ايتمك, سويلمك γαϊμπὲτ σοϊλεμὲκ, ἐτμὲκ, فلم چكمك ϕὰμ τζεκμὲκ, دللمك ντιλλεμὲκ, ἰδὲ ᾗ κατηγορῶ.
Διαβάτης يولجي γιολτζή.
Διαβήτης پركل περγγέλ.
Διαβολὴ غيبت γαϊμπέτ.
Διάβολος شيطان σεϊτάν.
Διαγυμνίζω ἰδὲ λευλατῶ.
Διάδημα تاج τάτζ.
Διαδέχομαι يرينه چكمك γερινὲ γγετζμέκ, يريني طوتمق γερινὶ τυτμάκ, خالف اولمق χαλὶφ ὀλμάκ.
Διαδοχὴ خلافت χελαφέτ. Κατὰ διαδοχὴν بري برينك ارذجه μπιρὶ μπιρινὶν ἀρντηντζιᾶ, بر بر اردجه μπὶρ μπὶρ ἀρντηντζᾶ, اولاشتري ὀλαστιρῆ — κατὰ σειρὰν سلسله ايله σελσελὲ-ιλέ.
Διάδοχος خالف χαλίφ.
Διαζύγιον طلاق ταλάκ.
Διάζω τὸ πανὶ بر طوقمه طوقمق μπὶρ ντοκμὰ μάκ.
Διάθεσις حال χάλ; مزاج μιζάτζ, خاطر χατήρ.
Διαθήκη وصيت βασιέτ.

Διαίρεσις ... ἐτμέκ.
Δίαιτα پرهيز περχίζ.
Διαιωνίζω لنمك ابدي, مدام ابدي ἐμπεντὶ, μυντὰμ ἐτμέκ.
Διακαμείνω, [illegible] ..., [illegible] ντιλεντζιλὶκ ἐτμέκ.
Διακονάρης, ζήτυλας دلنجي ντιλεντζί.
Διάκονος دياقو ντιάκο.
Διακοπὴ ..., فرق ... φαργὰ ..., ... ἐτμέκ.
Διακόπτω كسمك κεσμὲκ — τὴν ὁμιλίαν τ... ... σοζ ... ... μὲκ, ... ἐτμέκ.
Διακρίνω سچمك σετζμὲκ, فرق, تفصيل ... ... ἐτμὲκ. Μαθητ... ... σετζιλμὲκ, ... μυτεφαρρὶκ ὀλμάκ.
Διάκρισις انصاف ἰνσάφ, اوصلولك ὀσλυλὺκ.
Διακριτικὸς ... ἰνσαφλὴ, اوصلو ὀσλύ.
Τὸ διακριτικὸν عقل ἀκὴλ, اوص ὄσ.
Διαλαλῶ ἰδὲ δημοσιεύω, κηρύττω.
Διαλαμβάνω مذاكره ايتمك μυζακερὲ ἐτμέκ.
Διαλέγομαι سويلشمك σοϊλεσμὲκ, مكالمه مقاوله, القردي ايتمك μυκιαλεμὲ ἐτμὲκ, ... ايتمك μυκαβελὲ, λάκιρτὶ ἐτμέκ.
Διαλέγω, ἐκλέγω سچمك σετζμὲκ, اوكرتلمك ἀγῦρτλμὲκ, اورندلمك ὀρυντιλεμέκ.
Διαλύω ترك ايتمك τερκ ἐτμὲκ, ال كسمك ἐλ κεσμὲκ, چكمك τζεκμέκ.
Διάλεκτος بز ولايتك دلي μπιζ βιλαετὶν ντιλί, دل ντὶλ, لسان λισάν, لغت λουγάτ.

Διάλεξις بحث μπάχς.

Διαλογισμὸς صنو σανῦ, فكر φίκρ, دوشنمه ντϋσϋνμέ.

Διάλογος مكالمه μϋκιαλεμέ.

Διαμάντι الماس ἐλμάς.

Διάμετρος قطر κύτρ.

Διαμονὴ مداومت μϋνταβεμέτ.

Διάνοια ἰδὲ διαλογισμὸς, νῦς, ϛοχασμός.

Διαπερῶ كچورمك γγετζιρμὲκ, صپلامق σαπλαμὰκ, صانجلامق σανδζλαμάκ.

Διαπνοὴ وجود نفسلنمسي βϋδζϋντ νεφεσλενμεσί.

Διάργυρος ἰδὲ ὑδράργυρος.

Διαρκῶ طايامق, طيانمق, دايانمق دايانمق νταϊανμὰκ, دورمق ντερμάκ.

Διάῤῥοια يورك سورمسي γϋρὲκ σϋρμεσί, اسهال ἰχάλ. Πάχειν διάῤῥοιαν يورك سورمك γϋρὲκ σϋρμέκ.

Διασαφηνίζω اكلتمق ἀνλατμὰκ, ἰδὲ καὶ ἐξηγῶ.

Διασκεδάζω ἰδὲ σκορπίζω — τὸν καιρὸν اكلنمك ἐγλενμὲκ, اوقات كچورمك ἐβκὰτ γγετζιρμὲκ, ذوق اتمك ζέφκ ἐτμέκ.

Διάϛημα ارالق ἀραλὴκ, اورتالق ὀρταλὴκ — χρόνυ مقدار μικτὰρ — τόπυ ير γέρ, π. χ. τριῶν μιλλίων διάϛημα اوچ ميل ير ὕτζ μὶλ γέρ.

Διαταγὴ, διάταξις دوزن ντϋζὲν, نظام νιζάμ.

Διατάττω دوزمك ντϋζμὲκ, دوزتمك ντϋζετμὲκ, نظام, دوزن ويرمك ντϋζὲν, νιζὰμ βερμέκ.

Διατριβὴ رساله ρισαλέτ.

Διατρίβω κατοικῶ اوترمق ὀτυρμὰκ, اكلنمك ἐγλενμὲκ, طورمق ντυρμὰκ — τὸν καιρὸν ἰδὲ διασκεδάζω.

Διαυθέντευσις ارقالق ἀρκαλήκ.

Διαυθεντεύω قوريمق κορυμὰκ, قورتمق κορυτμὰκ, صقلامق σακλαμὰκ, حمايت ارقالق اتمك χιμαϊὲτ, ἀρκαλὴκ ἐτμέκ.

Διαφανὴς شفيف σεφίφ, براق μπεράκ.

Διαφέρω باشقه اولمق μπασκᾶ ὀλμάκ. Δὲν διαφέρει ἀπ' αὐτὸ اندن قالمز ὀντᾶν καλμάζ.

Διαφημίζω چاو براقمق τζιὰβ μπρακμάκ.

Διαφορὰ فرق φάρκ. Κάμνω διαφορὰν فرق اتمك φὰρκ ἐτμὲκ — ἰδὲ διχόνοια.

Διαφορετικὸς باشقه μπασκᾶ (متفرّق μϋτεφαῤῥήκ).

Διάφορα, ποικίλα درلو درلو τϋρλϋ τϋρλϋ, انواع ἐνβά.

Διάφορον, τόκος معامله μυαμελέ.

Διαφωνῶ اويمامق ὕϊμαμακ, برلك اولمامق μπιρλὶκ ὄλμαμακ, قابل اولمامق καμὴλ ὄλμαμακ, مختلف اولمق μϋχτελὶφ ὀλμάκ.

Διβάνι ديوان ντιβάν.

Δίδακτρον خواجهلق χοδζιαλὴκ, خواجه حقّي χοδζιᾶ χακκῆ.

Διδασκαλεῖον مكتب μεκτέμπ.

Διδασκαλία تعليم ταλήμ.

Διδάσκαλος خواجه χοδζιᾶ, مدرّس μϋντερρίς.

Διδάσκω اوكرتمك ὄγρετμὲκ, تعليم اتمك ταλὴμ ἐτμὲκ, درس ويرمك ντὲρς βερμὲκ — νὰ διαβάζῃ اوقتمق ὀκυτμάκ.

Διδαχὴ وعظ βάζ. Κάμνω διδαχὴν وعظ ايتمك βάζ ἐτμέκ.

Διδάχος واعظ βαήζ.

Δίδυμοι اكيز, اكز ἰκίζ — ζώδιον جوزا برجي ντζεβζᾶ μπυρτζῆ.

Δίδω ويرمك βερμέκ.

Διεξοδικὰ تفصيل اوزره ταφσὴλ ὔζρὲ, اوزون اوزون ὔζὺν ὔζὺν.

Διεξοδικὸς اوزون ὔζὺν.

Διερμηνεὺς ترجمان τερτζιμάν, دراغومان ντραγομάν. Ὁ πρῶτος διερμηνεὺς باش ترجمان μπάσ τερτζιμάν.

Διερμηνεύω ترجمانلق ايتمك τερτζιμανλὴκ ἐτμέκ.

Διεσραμμένος يرامز γιαραμάζ, ازغون ἀζγύν.

Διήγησις قصه κησσᾶ, نقل νάκλ, κτ.

Διηγοῦμαι ديويرمك ντεϊύβερμέκ, نقل, روايت, حكايت ايتمك νάκλ, ῥιβαὲτ, χικιαὲτ ἐτμέκ. Διηγοῦνται ὅτι... كتورمشلردركه γγετιρμισλέρ-ντιρ κί, روايت اولنور كه ῥιβαὲτ ὀλυνὺρ κὶ ... Διηγοῦμαι καθὼς ἤκουσα الدغم كبله ايله ويررم ἀλντυγύμ κιλὲ ἰλὲ βερίριμ.

Διηρημένος پايلنمش بولنمش μπυλύνμὺσ παϊλανμήσ.

Διϊσχυρίζομαι ἰδὲ ἐναντιόνομαι, ἀντιλέγω.

Δίκαια, δικαίως حق اوزره χάκκ ὔζρὲ, عدالتله ἐνταλέτ-ιλε.

Δικαιοδοσία قضا καζᾶ, حكم χῦκμ.

Δικαιολόγημα, δικαιολογία ἰδὲ πρόφασις.

Δικαιολογῶ τινὰ, ἀθωόνω معذور طوتمق μαζὺρ τυτμάκ. Δικαιολογοῦμαι عذر ايتمك ὔζρ ἐτμέκ, عذر دلمك ὔζρ ντιλμέκ, صوچسزلغني اثبات ايتمك σουτζσουζλυγυνῦ ἰσπὰτ ἐτμέκ.

Δίκαιον حق χάκκ, علاقه ἀλακᾶ — τῆς κληρονομίας ارث ἴρς. سلسله σιλσιλέ. Τί δίκαιον ἔχει εἰς αὐτὸ علاقه‌سي نه ἀλακασῦ νέ; Δὲν ἔχει κἀνένα δίκαιον εἰς αὐτὸ علاقه‌سي يوقدر ἀλακασῦ γιόκτυρ. Ἔχεις δίκαιον حقك وار χακκὴν βάρ, حق سنكدر χάκκ σενὴν ντίρ. Ἔχει δίκαιον حق انكدر χάκκ ὀνὺν ντυρ.

Δίκαιος عدالتلو ἐνταλετλί, طوغرو ντογρῦ.

Δικαιοσύνη عدالت ἐνταλὲτ, شريعت σερίετ, حق χάκκ, شرع σὴρ. Κάμνω δικαιοσύνην شرعت بچمك σερίετ μπιτζμέκ, حق, عدالت ايتمك χάκκ, ἐνταλὲτ ἐτμέκ. Κάμε μας δικαιοσύνην حقمزي حق ايلك χακκημηζὴ χάκκ ἔιλεν.

Δικανικὸς ديواني ντιβανί, محكمه‌لو μεχκεμελί.

Δικέλλι چپه τζαπᾶ, قازمه καζμᾶ, بيل μπέλ.

Δίκτυ اغ ἄγ.

Διμισκί كحا κεμχά.

Δίοδος ايكي يول اغزي ἰκὶ γιὸλ ἀγζῆ.

Διοίκησις حكومت χυκυμέτ, قضا καζᾶ, ضبطلق ζαπτλὴκ, كوزله γγιὸζλεμὲ, ايالت ἐϊαλὲτ, پاشالق πασαλὴκ, بكلك μπεϊλίκ, قاضيلق καϊτηλὴκ.

Διοικητὴς ضبطجي ζαπτζῆ, ضابط ζαμπὴτ, والي βαλῆ — ἑνὸς χωρίου صوباشي σουμπασὴ — μιᾶς ἐπαρχίας μεγάλης بكلربكي

μπεϊλέρμπεϊ, ϗ μικρᾶς بكي سنجق σαν-τζιὰκ μπεΐ — τῆς ῥέμελης روم ايلي واليسي ῥὲμ ἐλὶ βαλησή.

Διοικῶ كوزلمك γγιὸζλεμὲκ, ضبط اتمك ζάπτ ἐτμὲκ, حكومت چورمك τζεβιρμὲκ, حكومت اتمك χϋκϋμὲτ ἐτμὲκ, ضابط اولمق ζαμπὴτ ὀλ-μάκ.

Διορθόνω اوكدرمك ὀναρμὰκ, اوكدرمك ὀν-ντηρμὰκ, طوغرلتمق ντϋζελμὲκ, دوزلتمك ντογρϋλτμὰκ, دوزتمك ντϋζέτμὲκ, اصلاحه ἰσλαχᾶ γγετιρμέκ.

Διόρθωσις اصلاح ἰσλάχ.

Διορία, προθεσμία وعده βαντέ.

Διορίζω, ἀποφασίζω τί بچمك μπιτζμὲκ, فصل اتمك φάσλ ἐτμὲκ, قرار ويرمك κα-ρὰρ βερμὲκ, تعين اتمك ταϊὴν ἐτμὲκ — ἰδὲ χειροτονῶ τινά.

Διωρητικὸν مبيل μϋμπὶλ.

Διπλασιάζω ايكي قات اتمك ἰκὶ κάτ ἐτ-μὲκ, ايكي قدر اتمك, ويرمك ἰκὶ καντάρ ἐτμὲκ, βερμὲκ, دخي اولقدر قاتمق ντα-χᾶ ὄ-καντὰρ κατμάκ.

Διπλάσιος دخي اولقدر νταχὰ ὄ-καντάρ.

Διπλόνω قاتلمق κατλαμὰκ, دورمك ντϋρ-μὲκ (ἐπὶ χαρτίυ), اورسلمك ὄρσελεμὲκ (ἐπὶ ῥύχυ) — τὸ ῥῦχον ἢ πανὶ εἰς ὄγκον قالبلمق καλημπλαμάκ.

Διπλοπόδι بغداش μπαγντὰσ̌ κα. بغدج μπαγντάτζ. Κάθημαι διπλοπόδι بغداش قورمق μπαγντὰσ̌ κυρμὰκ, بغدلمق μπαγνταλαμάκ.

Διπλῦς ايكي قات ἰκὶ κάτ, ايكي دكلو ἰκὶ ντενλῦ.

Δίπλωμα برات μπεράτ, نامه ναμέ.

Διπλωματιὰ (πτυχὴ) بكلم μπϋκλὲμ, قات κάτ.

Δίπυς, ايكي اياقلو ἰκὶ ἀϊακλή.

Δισάκι طوربه τορμπᾶ, طوروه τορβᾶ — διπλῦν هكبه χεϊμπὲ — μεγάλον διὰ δρόμον جامدان δζαμεντᾶν.

Δίσκος طبق ταμπὰκ, دپسي ντεπσὶ, سني σινί.

Δισάζω اشكللنمك ἰσ̌κιλλενμὲκ, اشكله اورمق ἰσ̌κελὲ βυρμὰκ, ἰδὲ ϗ ἀμφιβάλλω.

Διχόνοια اتفاقسزلق ἰττιφακσηζλὴκ, فتنه φιτνέ. Διεγείρω διχόνοιαν فتنه قوپرمق φιτνὲ κοπαρμὰκ, قارشترمق καρης̌τηρμάκ.

Διχοτομῶ اورتادن بولمك ὀρταντᾶν μπϋλ-μὲκ, ايكي يارمق ἰκὶ γιαρμὰκ, اتمك ἐτμὲκ.

Δίχως بسز σὴζ, σὶζ, σϋζ, σϋζ.

Δίψα صوسزلق συσυζλὴκ. Σβύω τὴν δίψαν صوسزلغي صودن قاتمق συσυζλυγϋ συντᾶν κανμὰκ, كيدرمك, دفع اتمك γγιντερμὲκ, ντὲφ ἐτμέκ. Προξενεῖν δίψαν صوستمق συ-σατμάκ. Πάσχειν δίψαν صوسزلق چكمك συσυζλὴκ τζεκμέκ.

Διψακὸς دوه دكني ντεβὲ ντικενί.

Διψασμένος صوسز συσϋζ.

Διψῶ صوصامق συσαμὰκ, صوسز اولمق συσϋζ ὀλμὰκ, صوسزلغي اولمق συσυζ-λυγϋ ὀλμάκ.

Διώκω قومق κοβμὰκ, هايدلمك χαϊντε-λεμὲκ, يول ويرمك γιὸλ βερμὲκ — ἐ-

να ζῶσι سورمك σϋερμέκ.

Δόγμα حجت χοδζέτ. Τὰ δόγματα τῆς πίστεως دين علوم ὐλούμϊ ντίν. Ε'κδίδω δόγμα, προσαγὴν فرمان , امر , يساق ايتمك φερμὰν, ἔμρ, γιασὰκ ἐτμέκ.

Δοκιμάζω صنامق σηναμὰκ, دكمك ντενεμὲκ, يوقلمق γιοκλαμὰκ, تجربه , امتحان ايتمك τεδζριμπὲ, ἰμτιχὰν ἐτμὲκ — πάσχω, ὑποφέρω چكمك τζεκμέκ.

Δοκιμὴ تجربه τεδζρϋμπὲ, κτ.

Δοκίμιον specimen اورنك ὀρνέκ.

Δόκιμος تمام العيار ταμάμϋλ-ἠϊάρ. Δόκιμον χρυσάφι قال κάλ.

Δόλος ἰδὲ πανουργία.

Δόντι ديش , دش ντίσ. Εὐγάζειν δόντια, ὀδοντᾷν ديشلمك ντισλεμὲκ, ديش چقرمق ντὶσ τζηκαρμάκ.

Δοντόπονος ديش اغريسي ντὶσ ἀγρησή.

Δόξα حمد χάμντ, اوكش ὄϋσ, عز ἠζζ, جلالت δζελαλὲτ, فخر φάχρ. Δόξα τῷ Θεῷ الحمد لله ἐλχάμντϋ λιλλὰχ, شكر σϋκϋρ.

Δοξάζω, τιμῶ اولولمق ϋλϋλαμὰκ, مدح ايتمك μέντχ ἐτμὲκ, اولو , يوكسك طوتمق ϋλϋ, γϋκσὲκ τυτμὰκ, ἰδὲ κ' ἐπαινῶ, τιμῶ. Δοξάζειν τὸν Θεὸν تسبيح ايتمك τεσμπὶχ ἐτμέκ.

Δοξάρι, ἰδὲ τόξον.

Δορκὰς صغن σηγὴν, جيران δζεϊράν.

Δορυφόρος قپوجي καπυδζῆ, يساقجي γιασακτζῆ (سياف σεϊϊάφ).

Δόσις ويرش βερὶσ — ἑνὸς ἰατρικοῦ شربت σερμπέτ. Εἰς αὐτὴν τὴν δόσιν بو قرارده μπϋ καραρντᾶ.

Δόσιμον ويركو βεργγϋ — κεφαλιάτικον خراج χαράδζ. Τὸ δόσιμον δι' ἓν πρᾶγμα, ὁποῦ ξετιμᾶται يارج γάρχ. Δόσιμον διὰ τὴν ἄδειαν τοῦ περᾶν باج μπάδζ. Δόσιμον διὰ τὴν ἄδειαν τοῦ πωλεῖν ὀψάρια امينلك ἐμινλίκ.

Δοτικὴ, المفعل لاجله ἐλμεφὺλϋ λέδζλιχι.

Δουλεία, ὑπόθεσις ايش ἴσ (كوج γγϋδζ), امك ἐμέκ. Δὲν εἶναι δουλειά μου صنعم يوقدر σϋνὲμ γιόκτυρ, خبرم يوقدر χαμπερὶμ γιόκτυρ.

Δουλευτάρης امكجي ἐμεκτζί.

Δουλεύω ايشلمك ἰσλεμὲκ, ايش كورمك ἴσ ἰσλεμὲκ, γγϋρμέκ. Δουλεύειν τῷ καιρῷ زمانه اويمق ζεμανὰ ὑϊμὰκ, زمانه كوره حركت ايتمك ζεμανὰ γγϋρὲ χαρεκὲτ ἐτμέκ.

Δούλη, δουλεύτρια خدمتكار قز χιζμετκιὰρ κὴζ, بسلمه قز μπεσλεμὲ κὴζ — ἀργυρώνητος, σκλάβα قرناق κηρνὰκ, خلايق χαλαῒκ, قروش καρϋβὲσ, جاريه δζαριϊέ.

Δοῦλος خدمتكار χιζμετκιὰρ, قول κὺλ, καὶ εὐγενικῶς λαλοῦντος بنده μπεντὲ, دعاجي ντϋαδζῆ.

Δοὺξ, δοῦκας دوقه ντυκὲ, بك μπέϊ.

Δοχεῖον, σκεῦος ماب μεάμπ.

Δραγάτης ἰδὲ ἀμπελουργός.

Δραγομάνος ἰδὲ διερμηνεύς.

Δρακόντιον يلان يصدوغي γηλὰν γιαστυγῦ.

Δράκων تنين τιννίν.

Δραχμὴ درهم ντιρχὲμ, ϗ 1½ δραχμὴ مثقال μησκάλ.
Δρεπάνη طرپان τυρπὰν, ϗ ἡ μικροτέρα اوراق ὀράκ.
Δρεπανίζω طرپانله‌مق τυρπανλαμὰκ, طرپان ايله بيچمك τυρπάν-ἠλᾶ μπιτζμέκ.
Δριμὺς حريف χηρὴφ, ὁ بوران دل ντὶλ μπυράν.
Δρομὰς دوه پالاني ντεβὲ παλανή.
Δρομεὺς اولاق ὀλάκ, شاطر σατήρ.
Δρόμος يول γιὸλ — βασιλικὸς, πλατεῖα اولو يول ὑλῦ γιὸλ — διὰ τὲς διαβάτας, يايا اياق يولي γιαγιὰ, ἀϊὰκ γιολῦ — λιθόστρωτος قالدرم يولي καλντηρὴμ γιολῦ.
Δροσίζω چمك τζισμὲκ, چعدوشمك ... τζὶχ ντὔσμέκ, γιαγμάκ. μεταφ. ἀναψύχω كوكل اچمق γγιοὶὺλ ἀτζμάκ, اچمق ἀτζμὰκ, ἰδὲ ϗ εὐφραίνω.
Δρόσος, δροσιὰ جه τζίχ.
Δροτζίλι ἰδὲ ἐξάνθημα.
Δυϊκὸς تثنيه τεσνιγιέ.
Δύναμις قوت κυββέτ, قدرت κυντρέτ (طاقت τακάτ). Δυνάμει τούτε بوكا كوره μπυγκᾶ γγιορέ. Δυνάμει معنا μανέν.
Δυναμόνω قوت ويرمك κυββέτ βερμέκ, قوتلندرمك κυββετλεντιρμέκ. Παθητ. قوت بولمق κυββέτ μπυλμάκ, قوتلنمك κυββετλενμέκ.
Δυναςεία اذيت ἐζιέτ, ظلم ζυλὺμ, زور ζόρ.
Δυναςεύω اذيت اتمك, ظلم ἐζιέτ, ζυλὺμ ἐτμέκ — μίαν κόρην قز بوزمق κὴζ μποζ-

μάκ — βιάζω ἰδὲ ἀναγκάζω.
Δυνατὰ پك πέκ, قوتله κυββέτ-ιλέ, قتى κατῆ — τρανῶς, τρανὰ, پكجه πεκτζέ, بلند اواز ايله μπυλέντ ἀβάζ ἰλέ, اواز ايله ἀβὰζ ἰλέ.
Δυνατὸς قوتلو κυββετλὺ, پك πὲκ, قدرتلو κυντρετλὺ, ἰδὲ ϗ ἀνδρεῖος. Δυνατὸν ممكن μϋμκὴν, قابل καμπήλ. Δὲν εἶναι δυνατὸν قابل دكلدر καμπὴλ ντεῖλντιρ, اولمز ὀλμάζ.
Δυσαρέσκεια خشنودسزلق χοσνυτσυζλὺκ.
Δυσεντερία ايچ اغريس ἴτζ ἀγρησὴ, قان سورمسي, صچمسي κὰν συρμεσί, σητζμασή.
Δυσεύρητος بولنمسي كوج μπυλανμασὴ γγιὺτζ.
Δύσις كون باتيسي γγιὺν μπατησὴ (غروب γυρὺμπ). Κλίνειν εἰς τὴν δύσιν غروبه وارمق γυρυμπᾶ βαρμὰκ, يقلاشمق γιακλασμάκ. Δύσις τοῦ ἡλίου كونش باطدوغي γγιυνὲσ μπαττυγύ.
Δυσκαιλιότης قبض κάμπζ.
Δυσκολία كوجلك γγιυτζλὺκ, چتينلك τζετινλίκ.
Δύσκολος كوج γγιὺτζ, چتين τζετὶν, زحمتلو ζαχμετλὶ — τὸ ἦθος ἄνθρωπος سرت طبيعتلو σέρτ ταμπιετλὶ, قونشلمز κονυσυλμάζ.
Δυσωρία زوري, سدك دامدامسي σιντὶκ νταμλαμασή, ζορύ.
Δυσπιςία, δύσπιςος ἰδὲ ὑποψία, ὕποπτος.
Δύσπνοια ἰδὲ ἄσθμα.
Δυςυχὴς طالعسز ταλιχσήζ, بختسز μπαχτ-

σήζ, دولتسز ντεβλετσίζ, مصيبتلو μυσιμπετλι, ἰδὲ ϗ κακότυχος.

Δυστυχία طالعسزلك ταλησιζλὴκ, κτ.

Δυσφημίζω عرض بوزمق ἢρζ μποζμάκ.

Δυσωδία مردار، يرامز، فنا قوقو μυρντάρ γιαραμάζ, φενὰ κοκȣ (بد رايحه μπέντ ραΐχᾶ).

Δυσωπῶ خاطرن خوش اتمك χατηρὴν χὸσ ἐτμέκ.

Δυτικὸς مغربلو μαγρεμπλὴ, غربي γαρμπί.

Δύω ايكك ικὶ, ϗ οἱ δύο, ايكيسي دخي ικισὶ νταχᾶ, ايكيسي بله ικιντὲ, ايكيده ικισὶ μπιλέ. Καὶ οἱ δύο μας ايكيمز ικιμὶζ, κτ.

Δωράκινον دوراقن ντεραχὴν.

Δωρεὰ ἰδὲ χάρις, χάρισμα. Δωρεὰν, ἀμισθὶ جابه ζζαμπὰ, ايلاق ἀϊλὰκ, مفت μȣφτ, جبالك بادهوا μπαντχεβά. Δίδω δωρεὰν جبا اتمك τζεμπαλαμὰκ, جبا اتمك ζζιμπὰ ἐτμὲκ, ἰδὲ ϗ χαρίζω.

Δωροδοκία رشوت ρὶσβέτ.

Δῶρον هديه χεντιγὲ, بخشيش μπαχσὴσ (تحفه τὸχφὲ). Δῶρον διδόμενον διὰ μίαν καλὴν εἴδησιν مشتلك μυστελὴκ. Δῶρον διδόμενον εἴς τινα τιμῆς χάριν پيشكش πισκέσ.

Ε.

Ἐὰν ἰδὲ ἀτίσως, ἄν.

Ἑβδομάδα هفته χεφτὲ καὶ χαφτᾶ.

Ἕβδομον سابعا σαμπιᾶ.

Ἔβενος ابنوس ἀμπανός.

Ἐγγαστρία كبهلك γγεμπελίκ.

Ἐγγαστρόνω كبه اتمك γγεμπὲ ἐτμὲκ, ϗ παθητ. كبه اولمق γγεμπὲ ὀλμάκ.

Ἐγγαστρωμένη كبه γγεμπὲ, حامله χαμιλὲ, ϗ ἐπὶ ζώων يوكلو γȣκλȣ.

Ἐγγίζω طوقنمق ντοκυνμὰκ, دكمك ντεϊμὲκ, ἰδὲ ϗ ἐνοχλῶ.

Ἔγγονος اوغل اوغلي ὄγυλ ὀγλȣ.

Ἔγγραφος يازيلمش γιαζηλμὴσ, يازيلو γιαζηλή. Ἔγγραφος ὁμολογία تمسك τεμεσσȣκ.

Ἐγγύησις كفيللك κεφιλλὶκ, كفيل κεφίλ.

Ἐγγυητὴς كفيلك κεφίλ.

Ἐγκαίνια نوكان νεβγγάν.

Ἐγκαινιάζω تقديس اتمك ταχτὶς ἐτμέκ.

Ἐγκαλῶ غمازلمق γαμμαζλαμὰκ καὶ قومضيلمق κομζηλαμὰκ, غمز اتمك γαμζ ἐτμὲκ, ϗ ὁ ἐγκαλῶν, غماز γαμμὰζ, قومضي κυμζῆ. Ἐγκαλῶ εἰς τὸ κριτήριον محكمه دعوت اتمك μεχκεμεϊὲ νταβὲτ ἐτμέκ.

Ἐγκαρδιόνω غيرت ويرمك γαϊρὲτ βερμὲκ, يوركلندرمك γȣρεκλεντιρμέκ.

Ἐγκάτοικος يرلو γερλὴ, ولايتلو βιλαετλὴ, اهل ἔχλ, ساكن σακὴν — τȣ παραδείσȣ اوجمقلو ὑτζμακλή, جنتلو ζζεννετλί.

Ἔγκαυσον ميناء μινᾶ.

Ἐγκεντρίζω ἰδὲ ἀμπολιάζω.

Ἐγκέφαλος دماغ ντιμὰγ, اللك ἰλίκ.

Ἔγκλημα صوج σȣτζ (جرم ζζȣρμ, خطا χατᾶ) — θανάσιμον باش كيدجك خطا μπὰσ γγιντὲτζεκ χατά.

Ἐγκλίνω (ὄνομα, ῥῆμα) تصريف اتمك τασρὴφ ἐτμέκ.

Ἐγκόσμιος دنیالو ντϋνιαλϋ.

Ἐγκράτεια پرهيز περχίζ.

Ἔγκριτος, οἱ ἔγκριτοι τῆς χώρας اعيان αἰϊάν.

Ἐγκωμιάζω ἰδὲ ἐπαινῶ.

Ἐγκώμιον مدح μέντχ.

Ἔγνοια ἰδὲ φροντίδα.

Ἐγνοιάζομαι الم چكمك ἔλεμ τζεκμέκ, ἰδὲ ϗ φροντίζω.

Ἐγχαράττω كرتمك κερτμέκ, قلم ايله يونمك καλὲμ ἰλὲ γιονμάκ.

Ἐγχειρίδιον خنجر χανδζέρ.

Ἐγχειρίζω يدينه تسليم اتمك γεντινὲ τεσλὶμ ἐτμέκ, ويرمك βερμέκ.

Ἐγὼ بن μπὲν, ἰδὲ γραμματ.

Ἔδαφος طپراق τοπράκ. Κτυπῶ τὸ ἔδαφος μὲ τοὺς πόδας طاپردامق τάπηνταμάκ.

Ἐδικός μυ, ἐδικός συ κτ. ἰδὲ γραμματ.

Ἐδῶ بونده μπυντᾶ, بورالقده μπέραλυκτα, بوراده μπέραντα, بوراجقده μπέραδζηκτα, ϗ ἐπὶ κινήσεως بوراجغه μπέραδζηγα, بورايه μπυραϊά, بو يره μπῦ γερέ, برويه μπερυϊέ. Ἐδῶ κ' ἐκεῖ بو يكا اويكا ὁ γιανᾶ μπῦ γιανᾶ, برو اوته ὅτὲ μπερῦ, شونده بونده σϋντᾶ μπϋντᾶ. Ἕως ἐδῶ بورايه دك μπϋραϊάντεκ.

Ἐδώδιμος ينجك γενέδζέκ, ينور γενίρ, ينيلور γενιλίρ. Τὸ ἐδώδιμον ييجك γιϊέδζέκ.

Ἐδῶθεν بوندن μπυντᾶν, بورادن μπέραντᾶν, بورالقدن μπέραλυκταν, بوراجقدن μπέραδζηκταν. Ἐδῶθεν καὶ ἐκεῖθεν شوندن بوندن σϋντᾶν μπϋντᾶν — ἀπὸ τοῦτο τὸ μέρος برو μπερῦ, برو طرفده μπερῦ ταραφντὰ; برو يقده μπερῦ γιακαντά.

Ἐθελοκακῶ ازمق ἀζμάκ.

Ἔθιμον آيين ἀϊὶν, عادت ἀντὲτ — costume قيافت κιϊαφέτ.

Ἐθνικὸς جاهل δζιαχίλ.

Ἔθνος ملت μιλλέτ.

Εἰδεμὴ يوخسه γιόχσα, يوقسه γιόκσα. Εἰδὲ μὴ ἐὰν يوق اكر γιὸκ ἔγερ.

Εἰδήμων عارف ἀρίφ, بلكولو μπιλγγιλί, واقف βακίφ.

Εἴδησις, γνῶσις τινὸς πράγματος بلكو μπιλγγί, بلشلك μπιλισλίκ, خبر χαμπὲρ, علم ἦλμ, وقوف βυκϋφ, اشنالق ἀσναλίκ. Μὲ τὴν εἴδησίν τυ خبريله χαμπερὶ ἰλέ. Χωρὶς τὴν εἴδησίν τυ اول بلمز ايكن ὂλ μπιλμέζ ἰκὲν, انك خبري يوغ ايكن ὀνὲν χαμπερὶ γιὸγ ἰκέν. Ἔχειν εἴδησιν خبري اولمق χαμπερὶ ὀλμάκ.

Εἰδοποιῶ خبر ويرمك χαμπὲρ βερμέκ, بلدرمك μπιλντιρμέκ, ϗ παθητ. خبر المق χαμπὲρ ἀλμάκ, خبردار اولمق χαμπερντὰρ ὀλμάκ.

Εἶδος نوع νεϋ, صورت συρέτ, درلو τϋρλϋ.

Εἰδωλολατρεία بت پرستلك πὺτ περεςλίκ.

Εἴδωλον بت μπῦτ κοι. πϋτ, صورت σϋρέτ.

Εἰκασία تخمين ταχμίν, قرينه καρινέ. Ἐξ εἰκασίας تخمينا ταχμινᾶ, قرينه, فراست ايله φιρασὲτ, καρινὲ ἰλέ.

Εἰκὼν, εἰκόνα صورت συρέτ, تصوير τασβίρ.

Εἰλικρινὴς دوغرو ντογρῦ, حقيقتلو χακηκατλὴ, رياسز ῥιϊασίζ, صداقتلو σεντακατλή.

Εἰλικρίνεια دوغرولق ντογρυλὺκ, κτ.

μένη قضا καζὰ, تقدير τακτὴρ, ἰδὲ ἢ
α.
ι اولمق ὀλμάκ. Αὐτῶ εἶναι ἡ ἀράδα اكا
ο ἰνὰ ντῦσέρ. Αὐτῶ ἔργον εἶναι انك
ايش ὀνὺν ἰσὶ ντίρ.
εύω بارشترمق μπαρησ̄τηρμάκ.
η بارش μπαρήσ, بارشق μπαρησὴκ,
ο σὺλχ. Κάμνω εἰρήνην بارش ايتمك μπα-
ἐτμὲκ, بارشمق μπαρησ̄μὰκ, صلح
بغلا σὺλχ μπαγλαμάκ.
ικὸς صلحي سويجي σὺλχὺ σεβιτζί.
ια طكز ταὶζ, مره μερὲ, كسندي κε-
τί.
γωγὴ مدخل μεντχάλ.
χέω اسلك ἐσλεμὲκ, اجابت, قبول
καμπὲλ, ἰδζιαμπὲτ ἐτμέκ.
ολὴ (ἐχθρικὴ) باصقن μπασκὺν, حمله
μλέ. Εἰσβολὴ πλασὴ يلان بصقن για-
μπασκὺν, اوركندولك ὀρκὺνντυλὺκ,
قرغشلق καργασαλὴκ.
δημα كلور γγελίρ.
δος كيرش γγιρὶσ, دخول ντυχὺλ. Ἡ
οδος ἢ ἔξοδος كلمه واروب βαρὴμπ γγελμέ.
استر ἰσὲρ, يا γιὰ, اكر ἔγερ.
τονταπλάσιος يوز او قدر γιὺζ ὄκανταρ.
τόνταρχος يوز باشـــي γιὺζ μπασὴ,
چورباجي τζιορμπατζή.
ιτοσάρι قره غروش καρὰ γρὺσ.
ασις صوك σὸν, اوته ὄτὲ, عاقبت ἀ-
μπέτ. Φέρω εἰς καλὴν ἔκβασιν, περαίνω
بشارمق μπασαρμάκ, حاجت بتورمك
αδζὲτ μπιτιρμέκ.

Ἐκδίδω ظهوره كتورمك, وجوده βὺδζιντὲ,
ζυχυρὲ γγετιρμέκ. Ἐκδίδειν ἐν βιβλίον بر
كتاب تصنيف, تأليف, انشا ايتمك μπὶρ
κιτὰμπ τεσνίφ, τεελὶφ, ἰνσὰ ἐτμέκ.
Ἐκδίκησις انتقام ἰντικάμ, كين κὶν.
Ἐκδικοῦμαι انتقام, كين الق ἰντικὰμ, κὶν
ἀλμάκ, جزا ويرمك τζεζὰ βερμὲκ — νό-
μῳ ἀμοιβῆς قصاص ايتمك κισὰς ἐτμέκ.
Ἐκδούλευσις خدمت χιζμὲτ (عبوديت ὑμ-
πυντιέτ). Κάμνειν τινὶ ἐκδούλευσιν خدمتنده
بولنمق χιζμετιντὲ μπυλυνμάκ.
Ἐκδουλεύω τινὰ ايلك ايتمك, خدمت χιζμὲτ,
εἰλὶκ ἐτμέκ. (δοτ.)
Ἐκδύνω, ἐκδύω صويمق σοϊμάκ.
Ἐκεῖ انده ὀντά, اوراده ὄραντα, اوراقده
ὄραλκντα, اورجقده ὀραδζυκτα, ἢ ἐπὶ κι-
νήσεως اول يره ὀλ γερὲ, اورايه ὄρεϊα,
اوته يه ὄτεϊὲ, اوراغه ὄραλγα, اورجغه
ὄραδζυγα.
Ἐκεῖθεν اندن ὀντὰν, اورادن ὄραντάν,
اوراغدن ὄραλκνταν, اورجقدن ὄρα-
δζυκταν.
Ἐκεῖνος اول ὀλ, او ὄ.
Ἐκθαμβίζω شاشرمق σασιρμάκ.
Ἐκθηλύνω عورته, قهپه يه دوندرمك ἀβρε-
τὲ, καχπεϊὲ ντοντυρμέκ.
Ἐκκλησία كليسا κιλισέ.
Ἐκκλησιαστικοὶ علما ὑλεμά.
Ἐκκλίνω چكنمك τζεκινμὲκ, اجتناب ايتمك
ἰδζτινὰπ ἐτμὲκ, ἰδὲ ἢ ἀποφεύγω.
Ἐκλαμπρότατος فضيلتلو φαζηλετλὶ, عزتلو
ἠζζετλί.

Ἔκλειγμα معجون μαῖζῶν, رچل, ῥετζέλ.
Ἐκλειπτικὴ طريق شمسي ταρὶκ σεμσί.
Ἔκλειψις طوتلمه τουτουλμά, π. χ. ἔκλειψις Σελήνης آي طوتلمسي ἄϊ τουτουλμασί. Ἔκλειψις ἡλίου كون كنش طوتلمسي γγιοῦν, γγιουνές τουτουλμασί. Γίνεσθαι ἔκλειψις طوتلمق τουτουλμάκ.
Ἐκλεκτὸς, ἐκλελεγμένος سچلمش σετζιλμίς, اوروندي اوروندلنمش ὀρεούντελενμίς, ὀρεούντί. Ἐκλεκτὰ πράγματα galanteria تحفه τοχφέ, تفارق τεφαρέκ, بذله μπεζλέ.
Ἔκστασις حيرانلق شاشقنلق σασκινλήκ, χαϊρανλήκ — φρενῶν, τοῦ νοὸς سرساملك σερσεμλίκ.
Ἐκστατικὸς شاشمش σασμίς, حيران χαϊράν — φρενῶν عقلي كتمش ἀκλὴ γγιτμίς. Μένω ἐκστατικὸς شاشمق σασμάκ, عجبه طاله قالمق ἀάζεμπέ, νταλά καλμάκ. Κάμνω τινὰ ἐκστατικὸν حيرته كتورمك χαϊρετέ γγετιρμέκ, شاشرمق σασηρμάκ.
Ἐκστηθίζω ازبردن اوكرنمك ἐζμπερντέν ὀγρενμέκ, ازبرلمك ἐζμπερλεμέκ.
Ἐκστρατεία سفر σεφέρ, عزيمت ἀζιμέτ.
Ἐκστρατεύω سفر اتمك σεφὲρ ἐτμὲκ — τελειόνω τὴν ἐκστρατείαν سفرلمك σεφερλεμέκ.
Ἐκσυρίττω سقلغله قوومق σηκλήγηλε κοβμακ, مسخره اتمك μασχαρᾶ ἐτμέκ.
Ἔκτασις يايلق γιαηλὴκ (ἰδὲ μέννη).
Ἐκτελῶ عمله كتورمك ἀμελὲ γγετιρμέκ, اجرا اتمك ἰτζρὰ ἐτμέκ, ἰδὲ καὶ τελειόνω.

Πάθητ. حصول بولمق χουσοὺλ μπουλμάκ, وجوده كلمك βουζουντὲ γγελμέκ.
Ἔκτρωμα دوشش ντουσούς, سقط σάκτ.
Ἐκφράζω تعبير اتمك ταμπὶρ ἐτμέκ.
Ἐκφωνῶ ازبر اوقمق ἐζμπὲρ ὀκουμάκ.
Ἐλαία زيتون اغاجي ζεϊτοὺν ἀγατζί.
Ἐλάτη چام اغاجي τζὰμ ἀγατζί.
Ἐλατήριον زنبرك ζεμμπερέκ.
Ἐλάττωμα قصور κουσούρ.
Ἐλάφι, ἔλαφος كيك γγεϊκ, صغن σηγήν.
Ἐλαφρὸς يينى γεϊνὶ — τὸν νοῦν بيني باشلو γεϊνὶ μπασλή.
Ἐλαφρότης يينيلك γεϊνιλίκ.
Ἐλαφρύνω, ἐλαφρόνω يينلمك γεϊνιλεμὲκ, ييينلتمك γεϊνιλετμέκ, ἡ παθητ. يينمك γεϊνμέκ, يينيلنمك γεϊνιλενμὲκ, يينلمك γεϊνιλμέκ.
Ἐλάχιστος اك كوچك ἐν κιουτζούκ.
Ἐλέγχω آزارلمق ἀζαρλαμάκ, قاقمق κακημάκ, عيبلمق ἀϊπλαμάκ, آزار ويرمك ἀζὰρ βερμέκ, باشه قاقمق μποσᾶ κακημάκ, ذم اتمك ζέμμ ἐτμέκ, سوكمك σιογμέκ.
Ἐλεεινὸς مسكين μεσκὴν, زواللو ζέβαλλη.
Ἐλεημοσύνη صدقه σαντακά, زكات ζεκιάτ.
Ἐλεήμων ἰδὲ εὔσπλαγχνος.
Ἔλεος شفقت σεφκὲτ, مرحمت μερχαμέτ. Ἔλεος παρὰ Θεῷ رحمت ῥαχμέτ. Κινοῦμαι ἀπὸ ἔλεος شفقته كلمك σεφκετὲ γγελμέκ. Ζητῶ ἔλεος امان چاغرمق, ديلمك ἀμὰν τζαγηρμὰκ, ντιλεμέκ. Ἔλεος! امان ἀμάν.
Εὐμένεια كرم κερὲμ, عنايت ἰναέτ, لطف λοὺτφ, منت μιννέτ. Ἀπὸ σοῦ κρέμεται τὸ

ἔλεος قالدي منّت سكا *μινὲτ σακᾶ καλ-τή*. Κάμε τὸ ἔλεος احسان,كرم,لطف ايله *ἰχσάν, κερίμ, λὺτφ ἰϊλέ*. Ἔλεος Θεοῦ توفيق *τεβφίκ*. Ἐλέῳ Θεοῦ اللهك لطفي ايله *ἀλλαχὺν λυτφὶ ἰλέ*, بتوفيق الله *μπι τεβφὴκ ἰλλάχ*.

Ἐλευθερία اختيار ايله *ἰχτιϊὰρ ἠλέ*, كوكلجه *γγονὺλδζέ*, مرادجه *μουραττζέ*, بي تكلف *μπὶ τεκελλύφ*.

Ἐλευθερία آزادلق *ἀζαντλὴκ*, اميناك *ἐμινλίκ*. Δίδω τινὶ τὴν ἐλευθερίαν ازادلق ويرمك *ἀζαντλὴκ βερμὲκ*, اطلاق اتمك *ἠτλὰκ ἐτμέκ*.

Ἐλευθερόνω قورترمق *κυρταρμὰκ* (ازاد اتمك *ἀζὰντ ἐτμὲκ*, ازادلمق *ἀζαντλαμὰκ*), καὶ παθ. قورتلمق *κυρτυλμάκ*.

Ἐλεύθερος ازاد *ἀζάντ*.

Ἐλευθερωτὴς قورتاريجي *κυρταρηδζή*.

Ἐλέφαντας فيل *φίλ*.

Ἐλεῶ ἰδὲ εὐσπλαγχνίζομαι. Ὁ Θεὸς ἐλεήσοι αὐτῷ (ἐπὶ τεθνηκότος) الله مرحمت ايلسون *ἀλλὰχ μερχαμὲτ εϊλεσὶν*. Κύριε ἐλέησον! سبحان الله الله *ἀλλὰχ ἀλλὰχ*, *συμπχαναλλάχ*.

Ἑλκυσικὸς جاذب *δζιαζίμπ*. Ἑλκυσικὴ δύναμις قوت جاذبه *κυββέτι δζιαζιμπέ*.

Ἐλλέβορος قرمجه *καραδζὰ* اوت *ὂτ*, بويتر اوتي *μποϊνὲζ ὀτὺ*, خربق *χαρμπάκ*.

Ἔλλειψις اكسكلك *ἐκσικλὶκ*, اكسك *ἐκσὶκ*, قصور *κυσὺρ*, (نقصان *νοκσάν*). Πάσχειν ἔλλειψιν نقصان كورمك *νοκσὰν γγορ-*

μὲκ, اكسلمك *ἐκσιλμέκ*.

Ἐλλιπὴς اكسك *ἐκσὶκ*, اكسكلو *ἐκσικλὺ*.

Ἔλξις چكش *τζεκὶς*, چكمه *τζεκμέ*.

Ἐλπίδα اميد *ὑμὶντ*, اميز *ὑμίζ*. Τρέφω μὲ ἐλπίδας اميدلندرمك *ὑμιζλεντερμὲκ*, اميد اتمك *ὑμὶντ ἐτμέκ*. Χάνω τὴν ἐλπίδα اميد كسمك *ὑμὶντ κεσμὲκ*, اميدي كسلمك *ὑμιντὶ κεσιλμέκ*. Ἐλπίδα εἰς τὸν Θεὸν توكل *τεβεκκύλ*.

Ἐλπίζω اومق *ὑμμὰκ*, امق, امق, اميدلنمك *ὑμιντὶ ὀλμὰκ*, اميدي اولمق *ὑμιζλενμὲκ*, اميد بغلامق *ὑμὶντ μπαγλαμάκ*. Ἐλπίζεται νὰ... مامولدركه *μέεμὺλ ντὺρ κί*... Ἐλπίζειν εἰς τὸν Θεὸν توكللو اولمق *τεβεκκὺλλὺ ὀλμάκ*.

Ἐμβάζω كيردرمك *γγιρεντιρμὲκ*, ايچرو كتورمك *ἰτζερὺ γγετιρμὲκ*, قومق *κομάκ*.

Ἐμβαίνω كيرمك *γγιρμὲκ*, ايچرو كيرمك *ἰτζερὺ γγιρμὲκ* (داخل اولمق *ντάχὴλ ὀλμάκ*) — κρυφίως كيرشمك *γγιρισμέκ*.

Ἔμπειρος ايش كورمش *ἰσ γγορμὺσ*, پشمش *πισμὶσ*, احوال بلور *ἀχβὰλ μπιλύρ*. Ἔμπειρος τοῦ πολέμου جنك احوالن بلور *δζὲνκ ἀχβαλὴν μπιλύρ*.

Ἐμπερδεύω قرشترمق *καρὺστηρμὰκ*, قرش مرش, قرجشترمق *καρδζηστηρμὰκ*, قرش مرش اتمك *καρὺσ μερὺσ ἐτμέκ*.

Ἐμπεριλαμβάνω, ἐμπεριέχω طوتمق *τυτμὰκ*, اشتمال اتمك *ἰστιμὰλ ἐτμέκ*.

Ἐμπιστεύω انانمق *ἰναν μὰκ*, اصمرلمق *ἰσμαρλαμάκ*.

Ἔμπλαστρον ملهم μελχὲμ, مرهم μερχέμ.

Ἔμπνευσις الهام ἰλχὰμ, يلتمه γελτεμέ.

Ἐμπνέω يلتمك γελτεμὲκ, الهام, القا اتمك ἰλχάμ, ἰλκὰ ἐτμέκ.

Ἐμποδίζω قومك κόμαμακ, اليقومك ἀληκομὰκ, منع اتمك μὲν ἐτμὲκ, مانع اولمق μανὶ ὀλμάκ.

Ἐμπόδιον توتك τυτὺκ, مانع μανί.

Ἐμπρὸς, ἔμπροσθεν اوكنده ὄνντὲ, ايلرده ἰλερντὲ, ἢ ἐπὶ κινήσεως اوكه ὄνὲ, حضورنه χυζυρινέ. Ἔμπροσθέν σου اوكنده كوزك γγιοζῦν ὀνῦνντέ. Πέρνω τὶ ἐμπροσθὰ پيشين المق πισὶν ἀλμάκ.

Ἐμπροσθινὸς اوكندكي ὄνντεκί. Τὸ ἐμπροσθινὸν μέρος اوك طرف ὄν ταράφ.

Ἐμπυάζω ايركلنمك ἰριnλενμέκ.

Ἔμπυον ارك, ايرك ἰρίν.

Ἐμφανίζομαι كوزمك γγιορῦνμὲκ, حضورنه كلمك χυζυρινὲ γγελμέκ.

Ἔμφραξις قبض κάμπζ.

Ἐμφύλιος πόλεμος ايچ جنكي ἰτζ δζενκί.

Ἔμφυτος جبلي δζιμπιλὶ, مطبوع ματμπῦ, طبيعي ταμπιῖ, ذاتي ζατή. Ἔμφυτον μῖσος كين دروني κὶνὶ ντερυνή.

Ἔμψυχος جانلو δζανλή.

Ἐν πρόθ. ἰδὲ εἰς. Ἐν τῷ τρώγειν مانجه اوستنده اوزرنده μανδζιὰ ὑσϋνντὲ, ὑζερωντέ.

Ἐναγκαλίζομαι جان, يان ويرمك δζιὰν, γιὰν βερμέκ.

Ἐνάγων دعواجي ντααβαδζή.

Ἐναντίον قرشو καρσῦ.

Ἐναντιόνομαι قرشولمق καρσυλαμὰκ, قرشو طورمق καρσῦ ντυρμὰκ, قرشو قومق καρσῦ κομάκ.

Ἐνάντιος قرشو καρσῦ.

Ἐνάρετος فضيلتلو φαζιλετλῦ.

Ἐναχόλησις ايش ἴσ, كوج γγιῦτζ, كاز κιὰρ, اكلنجه ἐγλενδζέ.

Ἔναυσμα طوترق τυτρὰκ, τυτρύκ.

Ἐνδεὴς بخصل γιοχσὺλ, فقير φακίρ.

Ἔνδεια اكسكلك ἐκσικλὶκ, احتياج ἰχτιιὰτζ, فقيرلق φακιρλὴκ, مسكينلك μεσκινλίκ.

Ἐνδεχόμενον, ἐνδέχεται νὰ... احتمالدركه ἰχτιμὰλ ντὺρ κί.

Ἔνδοξος اولو ὑλὺ, يوزي اق γυζῦ ἂκ, عزيز ἀζίζ, سعادتلو σεαντετλῦ, عزتلو ἰζζετλί.

Ἐνδύω, ἐνδύνω كيورمك γγειϋρμὲκ, كيدرمك γγεϊντιρμὲκ (لباسلندرمك λιμπασλεντϋρμέκ). Ἐνδύομαι كينمك γγεϊνμὲκ, لباس كيمك λιμπὰς γγεϊμέκ.

Ἔνεδρα يوسي, پوسو, پوصو πυσύ. Στήνω ἐνέδρας, ἐνεδρεύω پوصو قورمق πυσὺ κυρμὰκ, بوصويه كيرمك πυσυιὰ γγιρμέκ.

Ἐνέργεια فعل φὶλ, عمل ἀμὲλ, قوت κυββέτ. Ἐνεργείᾳ لفظا λαφζάν.

Ἐνεργητικὸς عملي ἀμελὶ, فاعلي φαιλί. Ἐνεργητικὸν ῥῆμα متعدي μϋτεαντί.

Ἐνεργῶ ايتمك ἐτμὲκ, ايشلمك ἰϋλεμὲκ, عمل اتمك ἀμὲλ ἐτμέκ.

Ἐνέχομαι εἴς τι خبري اولمق χαμπερὶ ὀλμάκ.

Ἐνέχυρον ἰδὲ ἀμανέτι.

ἔλεος قالدي سكا منّت μινὲτ σακᾶ καλ-
ντή. Κάμε τὸ ἔλεος احسان,كرم,لطف ايله
ἰχσὰν, κερὲμ, λὺτφ ἰϊλέ. Ἔλεος θεῦ توفيق
τεβφήκ. Ἐλέῳ θεῦ اللّهك لطفي ايله
ἀλλαχὺν λὺτφὶ ἰλέ, الله بتوفيق μπὶ
τεβφὴκ ἰλλάχ.

Ἐλευθερία ايلجه كوكلجه ἰχτιϊὰρ ἠλὲ, اختيار
γγὄνὺλδζέ, مرادجه μὺραντζὲ, بي تكلّف
μπὶ τεκελλὺφ.

Ἐλευθερία آزادلق ἀζαντλὺκ, امينلك ἐ-
μινλίκ. Δίδω τινὶ τὴν ἐλευθερίαν ازادلق
ἀζαντλὴκ βερμὲκ, اطلاق اتمك ويرمك
ἠτλὰκ ἐτμέκ.

Ἐλευθερόνω قورتارمق κυρταρμὰκ (ازاد اتمك
ἀζὰντ ἐτμὲκ, ازادلمق ἀζαντλαμὰκ), καὶ
παθ. قورتلمق κυρτυλμάκ.

Ἐλεύθερος ازاد ἀζάντ.

Ἐλευθερωτὴς قورتاريجي κυρταριτζή.

Ἐλέφαντας فيل φίλ.

Ἐλεῶ ἰδὲ εὐσπλαγχνίζομαι. Ὁ θεὸς ἐλεήσοι
αὐτῷ (ἐπὶ τεθνηκότος) الله مرحمت ايلسون
ἀλλὰχ μερχαμὲτ ἐϊλεσὶν. Κύριε ἐλέησον!
سبحان الله الله ἀλλὰχ ἀλλὰχ, سبحان الله
σὺμπχαναλλάχ.

Ἑλκυστικὸς جاذب δζιαζίμπ. Ἑλκυστικὴ δύναμις
قوّت جاذبه κυββέτι δζιαζιμπέ.

Ἐλλέβορος قرمجه بويينز اوتي μποϊνὺζ ὀτὺ, قرمجه
اوت καραδζά ὀτ, خربق χαρμπάκ.

Ἔλλειψις اكسكلك ἐκσικλὶκ, اكسك ἐκ-
σὶκ, قصور κσὺρ, (نقصان νοκσάν). Πά-
σχειν ἔλλειψιν نقصان كورمك νοκσὰν γγὄρ-

μὲκ, اكسلمك ἐκσιλμέκ.

Ἐλλιπὴς اكسكلو ἐκσικλὺ, اكسك ἐκσίκ.

Ἔλξις چكش τζεκίσ, چكمه τζεκμέ.

Ἐλπίδα اميد ὑμὶντ, اميذ ὑμίζ. Τρέφω μὲ
ἐλπίδας اميدلندرمك ὑμιζλεντυρμὲκ,
اميد اتمك ὑμὶντ ἐτμέκ. Χάνω τὴν ἐλπίδα
اميد كسمك ὑμὶντ κεσμὲκ, اميدي كسلمك
ὑμὶντὶ κεσιλμέκ. Ἐλπίδα εἰς τὸν θεὸν توكّل
τεβεκκὺλ.

Ἐλπίζω اومق, اومق, امق ὑμμὰκ,
اميدلنمك اميدي اولمق ὑμὶντὶ ὀλμὰκ,
ὑμιζλενμὲκ, اميد بغلمق ὑμὶντ μπαγλα-
μάκ. Ἐλπίζεται νά... ماموليدركه μεεμὺλ
ντὺρ κί... Ἐλπίζειν εἰς τὸν θεὸν توكّللو اولمق
τεβεκκὺλλὺ ὀλμάκ.

Ἐμβάζω ايچرو كيردرمك γγιεντιρμὲκ,
ἰτζερὺ كتورمك γγετιρμὲκ, قومق κομάκ.

Ἐμβαίνω كيرمك γγιρμὲκ, ايچرو كيرمك
ἰτζερὺ γγιρμὲκ (داخل اولمق ντάχὶλ ὀλ-
μάκ) — κρυφίως كيرشمك γγιρισμέκ.

Ἔμπειρος ايش كورمش ἰσ γγὄρμὺσ, پشمش
πισμίσ, احوال بلور ἀχβὰλ μπιλὺρ.
Ἔμπειρος τοῦ πολέμου جنك احوالن بلور
δζένκ ἀχβαλὶν μπιλὺρ.

Ἐμπερδεύω قرشترمق καρὺστιρμὰκ,
قرجشترمق καρδζὺστιρμὰκ, قرش مرش
اتمك καρὺσ μυρὺσ ἐτμέκ.

Ἐμπεριλαμβάνω, ἐμπεριέχω طوتمق τυτμὰκ,
اشتمال اتمك ἰστιμὰλ ἐτμέκ.

Ἐμπιστεύω اينامق ἰναμὰκ, اصمرلمق ἰσ-
μαρλαμάκ.

Ἔμπλαςρον ملهم μελχέμ, مرهم μερχέμ.

Ἔμπνευσις الهام ἰλχάμ, يلتمه γελτεμέ.

Ἐμπνέω يلتمك γελτεμέκ, الهام, القا اتمك ἰλχάμ, ἰλκὰ ἐτμέκ.

Ἐμποδίζω قومق κόμαμακ, اليقومق ἀλικομὰκ, مانع اتمك μανὶ ἐτμέκ, مانع اولمق μανὶ ὀλμάκ.

Ἐμπόδιον توتق τουτὰκ, مانع μανί.

Ἐμπρὸς, ἔμπροσθεν اوكنده ὄντε, ايلروه ἰλερντέ, ἢ ἐπὶ κινήσεως اوكه ὄνε, حضورنه χουζουρνέ. Ἔμπροσθέν σου اوكنده كوزك γγιοζοῦν ὀνοῦντέ. Πέρνω τί ἔμπροσθεν پيشين الماق πισὶν ἀλμάκ.

Ἐμπροσθινὸς اوكنده كي ὄντεκί. Τὸ ἐμπροσθινὸν μέρος اوك طرف ὄν ταράφ.

Ἐμπυάζω ايركلنمك ἰριγλενμέκ.

Ἔμπυον ارك, ايرك ἰρίν.

Ἐμφανίζομαι كورنمك γγιορουνμέκ, حضورنه كلمك χουζουρνὲ γγελμέκ.

Ἔμφραξις قبض κάμπζ.

Ἐμφύλιος πόλεμος ايج جنكي ἰτζ τζενκί.

Ἔμφυτος جبلي τζιμπιλί, مطبوع ματμπού, طبيعي ταμπιΐ, ذاتي ζατί. Ἔμφυτον μῖσος كين دروني κὶν ντερουνί.

Ἔμψυχος جانلو τζανλή.

Ἐν πρόθ. ἰδὲ εἰς. Ἐν τῷ τρώγειν مانجه اوستنده اوزرنده μαντζὰ οὐσοῦντέ, οὐζερντέ.

Ἐναγκαλίζομαι جان, يان ويرمك τζιὰν, γιὰν βερμέκ.

Ἐνάγω دعواجي νταβατζή.

Ἐναντίον قرشو καρσοῦ.

Ἐναντιόνομαι قرشولمق καρσουλαμὰκ, قرشو طورمق καρσοῦ ντουρμὰκ, قرشو قومق καρσοῦ κομάκ.

Ἐνάντιος قرشو καρσοῦ.

Ἐνάρετος فضيلتلو φαζιλετλοῦ.

Ἐναχόλησις ايش ἴσ, كوج γγιοῦτζ, كار κιάρ, اكلنجه ἐγλεντζέ.

Ἔναυσμα طوترق τουτράκ, τουτρούκ.

Ἐνδεὴς يخصل γιοχσούλ, فقير φακίρ.

Ἔνδεια اكسكلك ἐκσικλίκ, احتياج ἰχτιjιάτζ, فقيرلك φακιρλὶκ, مسكينلك μεσκινλίκ.

Ἐνδεχόμενον, ἐνδέχεται νὰ... احتمالدركه ἰχτιμὰλ ντὴρ κί.

Ἔνδοξος اولو οὐλοῦ, يوزي اق γιοῦζοῦ ἀκ, عزيز ἀζίζ, سعادتلو σεαντετλοῦ, عزتلو ἰζζετλί.

Ἐνδύω, ἐνδύνω كيورمك γγειοῦρμέκ, كيدرمك γγεϊντιρμέκ (لباسلندرمك λιμπασλεντιρμέκ). Ἐνδύομαι كينمك γγειινμέκ, لباس كيمك λιμπὰς γγεϊμέκ.

Ἔνεδρα پوصو, پوسو, يوسي πουσού. Στήνω ἐνέδρας, ἐνεδρεύω پوصو قورمق πουσοῦ κουρμάκ, پوصويه كيرمك πουσουϊὰ γγιρμέκ.

Ἐνέργεια فعل φὶλ, عمل ἀμέλ, قوّت κουβέτ. Ἐνεργείᾳ لفظا λαφζάν.

Ἐνεργητικὸς عملي ἀμελί, فاعلي φαϊλί. Ἐνεργητικὸν ῥῆμα متعدّي μουτεαντί.

Ἐνεργῶ ايتمك ἐτμέκ, ايشلمك ἰσλεμέκ, عمل اتمك ἀμὲλ ἐτμέκ.

Ἐνέχομαι εἴς τι خبري اولمق χαμπερὶ ὀλμάκ.

Ἐνέχυρον [illegible] ἀμανέτι.

Ἐνθέρμως غيرتله γαϊρέτ-ιλε.

Ἐνθουσιασμένος وحي اهل ἐχλῖ βάχγ, ملهم μουλχέμ.

Ἐνθουσιασμὸς وحي βάχγ, الهام ἰλχάμ.

Ἐνθύμησις, μνήμη خاطر χατίρ. Ἐντυπόνω εἰς τὴν μνήμην خاطره المق χατηρὲ ἀλμάκ. Μένω εἰς τὴν ἐνθύμησιν خاطره طومق χατηρὲ ντυρμάκ. Ἐξέρχεσθαι, πίπτειν εἰς τὴν ἐνθύμησιν, τὸν خاطره كلمك, دوشمك χατηρὲ γγελμέκ, ντϋσμέκ, كوكلدن قيمق γγιόνϊλντέν κοπμάκ.

Ἐνθυμητικὸν ذهن ζίχν, حفظ χὶφζ, قوّت حافظه κουβέτι χαφηζέ.

Ἐνθυμίζω خاطره كتورمك χατηρὲ γγετϋρμέκ, اكدرمك ἀντηρμάκ.

Ἐνθυμοῦμαι خاطره طوتمق χατηρετὰ τυτμάκ, خاطرلمق χατηρλαμάκ, انمق ἀνμάκ.

Ἐνθυμήσου خاطره طوت χατηρετὰ τύτ.

Ἑνικὸς ἀριθμὸς فرد φέρντ.

Ἔννοια فكر φίκρ, دوشونجه ντϋσϋνμέ, ἰδὲ καὶ συλλογισμὸς, ςοχασμὸς, ἐνθύμησις — νόημα μιᾶς ἐπιςολῆς, κτ. معني μαανὰ, مفهوم μεφχοὺμ, مضمون μεζμούν.

Ἐννοῶ ἰδὲ καταλαμβάνω.

Ἐνόνω بر ايتمك μπὶρ ἐτμέκ — συνάπτω چاتدرمق ἐλατ... ντηρμάκ, اولاشترمق τζιαττηρμάκ, بتشترمك μπιτιστϋρμέκ.

Ἐνορίτης امام ἰμάμ.

Ἐνόχλησις ثقلت σικλέτ, جفا τζεφὰ, زحمت ζαχμέτ, الم ἐλέμ, غم γάμ, اذيت ἐζιέτ, بلا μπελιά.

Ἐνοχλητικὸς زحمتلو ζαχμετλι, اوصاندريجي ...

ὀσανντηρητζί.

Ἐνοχλῶ اجتمك ἰνζιτμέκ, زحمت ايتمك ζαχμὲτ ἐτμέκ, كتورمك, چكدرمك γγετϋρμέκ, τζεκτϋρμέκ, ثقلت, جفا ايتمك σικλέτ, τζεφὰ ἐτμέκ, ويرمك βερμέκ, اذيت ايتمك ἐζιὲτ ἐτμέκ. Μὴ μ' ἐνοχλῆς اجتمه بني ἰνζίτμε μπενί, صاليوير σαλιβέρ, بكا ويرمه خدوك μπανὰ χεντὲκ βέρμε. Παθητ. زحمت, ثقلت چكمك ζαχμέτ, σικλὲτ τζεκμέκ, سقلمق σικιλμάκ, اجنمك ἰνζινμέκ, ثقلت كورمك σικλὲτ γγϋρμέκ.

Ἔνοχος صوچلو σουτζλὶ, چرملو τζϋρμλϋ.

Ἐνταφιάζω كومك γγϋμμέκ, قومق كومه γγϋμὲ κομάκ, دفن ايتمك ντὲφν ἐτμέκ.

Ἐνταφιασμὸς ميت μέϊτ, جنازه τζεναζέ.

Ἐντελῶς كمال ايله κεμὰλ ἰλὲ, تمام ταμάμ.

Ἔντερον بغرساق μπαγηρσάκ. Ἔντερον παραγεμισμένον بونبار μπουμπάρ.

Ἐντολὴ ἰδὲ προσταγή.

Ἔντομον بوجك μπϋτζέκ.

Ἐντόπιος ἰδὲ ἐγκάτοικος.

Ἐντόσθια tripe اشكنبه ἰσκεμμπέ.

Ἐντρέπομαι اوتانمق ὀτανμάκ (عارلنمق ἀρλανμάκ).

Ἔντρομος دترك τιτρέκ, شاشمش σασμίς.

Ἐντροπαλὸς اوتانغن ὀταγγάν.

Ἐντροπὴ اود ὄντ, عار ἄρ, حجاب χιτζιάπ, عيب ἄϊμπ, اوتانمقلق ὀτανμακλήκ. Ἀπὸ ἐντροπὴν حجابندن χιτζαμπιντάν, اوتاندوغندن ὀταντυγιντάν.

Ἐντροπιάζω اوتاندرمق ὀταντηρμάκ, ἢ παθ.

ἰδὲ ἐντρέπομαι, καὶ حجاب چكلك χιτζάμπ τζεκμὲκ, كلمك, حجابه دوشمك χιτζιαμπὲ ντϋσμὲκ, γγελμέκ.

Ε'ντρυφῶ سورمك ذوق, صفا ζὲφκ, σεφὰ σϋρμὲκ, صفالنمق σεφαλανμάκ, خوش عيش وعشرته كچنمك χὸσ γγετζινμέκ, مشغول اولمق ἰϛ ἰσρετὲ μεσγϋλ ὀλμάκ.

Ε'γυδρος صولو σϋλϋ, صودغي σϋνταγὴ, ابي ἀμπί.

Ε'νυπνιάζομαι ἰδὲ ὀνειρεύομαι — ἀποσπερματῶ καθ' ὕπνον دوش ازمق ντϋσ ἀζμάκ, لحتلام اولمق ἐχτιλὰμ ὀλμάκ.

Ε'νωσις برلك μπιρλὶκ, اتصال ἰττισάλ.

Ε'ξαγορά, λύτρον, خلاص بهاسي χαλὰς παχασὴ, ἢ ἁπλῶς بها παχὰ, فدا φεντὰ, φιντά.

Ε'ξαγοράζω بها ايله چقرمق παχὰ ἰλὲ τζηκαρμὰκ, قورترمق κυρταρμὰκ, خلاص اتمك χαλὰς ἐτμέκ.

Ε'ξάδελφος زاده عمجه ἀμτζὶα ζαντέ.

Ε'ξαίρεσις چقرمقلق τζηκαρμακλὴκ, استثنا ἰστισνά.

Ε'ξαίρετα ἰδὲ πολλὰ καλά.

Ε'ξαίρετος كوزل γγϋζὲλ, خوش χὸσ, كوكچك γγϋκτζέκ.

Ε'ξαιρῶ چقرمق τζηκαρμὰκ (استثنا اتمك ἰσνὰ ἐτμέκ).

Ε'ξῃρημένος مستثني μϋστεσνά.

Ε'ξακολούθησις مداومت μϋνταβεμὲτ, ملازمت μϋλαζεμέτ.

Ε'ξακολουθῶ طورمق ντϋρμαμακ, اوصنلمك ϋσελεμὲκ, دورشمك ντϋρϋσμὲκ — τὸν δρόμον الروكتمك ἰλερϋ γγητμὲτ, طوغرامق ντογραμὰκ, اغق ἀγμάκ.

Ε'ξαλείφω بوزمق μποζμὰκ, چالمق τζιαλμὰκ, چزمك τζιζμὲκ (محو اتمك μὰχβ ἐτμέκ).

Ε'ξάνθημα آبله ἀμπιλέ, حماق χυμάκ.

Ε'ξάπαντος ἰδὲ ἐξ ἀποφάσεως.

Ε'ξαπλόνω ἰδὲ ἁπλόνω.

Ε'ξαρματόνω سلاحدن صويمق σιλαχντὰν σοϊμάκ. Ε'ξαρματωμένος براقسز γγιαρακσίζ.

Ε'ξατμίζομαι هوالنمق χαβαλανμὰκ, بوغلنمق μπογλανμάκ.

Ε'ξαφνα, ἐξαίφνης ἰδὲ αἰφνιδίως.

Ε'ξαφνίζομαι بنكلمك μπεγινλεμὲκ, بلكلمك μπελινλεμέκ.

Ε'ξεπίτηδες ἰδὲ ἐπιταυτῦ.

Ε'ξετάζω تفحص اتمك, تفتيش τεφτὶσ, τεφεχχὺς ἐτμὲκ, چنترمك τζιντιρμὲκ — (τὸν μαθητὴν) سويلتمك σϋϊλετμὲκ — τὴ θεωρῶ καλὰ بوقلمق γγιοκλαμάκ.

Ε'ξέτασις تفتيش τεφτὶσ, تفحص τεφεχχύς.

Ε'ξέχω ἰδὲ ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω.

Ε'ξήγησις بيان μπεϊὰν, تفسير τεφσὶρ, κτ.

Ε'ξηγῶ اكلاتمق ἀνλατμὰκ, معناسي ويرمك μανασὴ βερμὲκ, بيان, تعبير, شرح, تفسير اتمك μπεϊὰν ταμπὶρ, σὲρχ, τεφσὶρ ἐτμέκ. Παθητ. بيان, تعبير اولنمق μπεϊὰν, ταμπὶρ ὀλυνμάκ.

Ε'ξηντάρι التمشلق ἀλτμησλήκ.

Ε'ξῆς, ἀπὸ τώρα ἢ εἰς τὸ ἑξῆς شمدن صكره σιμντὲν σονρά. Εἰς τὸ ἑξῆς بوندن صكره

μπυνντὰν σονρά. Καὶ τὰ ἑξῆς, κτλ. وايضا βὲ εἴζὲν, وقس βὲ κάς.

Ἐξιλεόνω خاطرن خوش ايتمك χατηρὴν χὸσ ἐτμέκ.

Ἕξις خوي χοῦι, عادت ἀνὲτ.

Ἐξιχνεύω ايزلمك ἴζλεμέκ.

Ἐξοδεύω خرج, مصرف, صرف ايتمك χαρὲζ, μασρὰφ, σαρὲφ ἐτμὲκ, خرجلمق χαρζλαμὰκ — κακὴν κακῶς تلف ايتمك τελὲφ ἐτμέκ.

Ἔξοδον, ἔξοδα خرج χαρὲζ, خرجلق χαρζλὴκ, مصرف μασρὰφ. Δὲν ἔχει ἔξοδα خرجلغي يوق χαρζλὴγὴ γιόκ.

Ἔξοδος چقش τζηκὴσ, خروج χυρὸζ.

Ἐξολοθρεύω بر باد, يوغ ايتمك μπερμπὰντ, γιὸγ ἐτμέκ.

Ἐξομολόγησις اعتراف ἰτιράφ.

Ἐξομολογοῦμαι اعتراف ايتمك ἰτιρὰφ ἐτμέκ.

Ἐξορία سوركونلك σοῦργγοῦνλοῦκ.

Ἐξορίζω سوركون ايتمك σοῦργγοῦν ἐτμὲκ, سورمك σοῦρμέκ.

Ἐξόριστος سوركون σοῦργγοῦν, سورلمش σοῦρλμοῦσ.

Ἐξορκίζω يمين, اند ويرمك γεμὶν, ἀντ βερμὲκ, اندلمق ἀντλαμάκ.

Ἐξουδενόω يوغ ايتمك γιὸγ ἐτμέκ.

Ἐξουσία, δύναμις قدرت κυντρὲτ, اقتدار ἰκτιντάρ. Εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τυ الندهدر ἐλιντὲ ντίρ. Δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τυ اختيار النده دكل ἰχτιϊὰρ ἐλιντὲ ντεῖλ.

Ἐξουσιάζω بيورمق μπουϊουρμὰκ, امر, حكم ايتمك ἔμρ, χοῦκμ ἐτμὲκ, سلطنت سورمك

σαλτανὲτ σοῦρμὲκ — ἰδὲ κυριεύω.

Ἐξοχὴ كوكجك γγὸτζ — τῆς γῆς, λόφος اوبق ὀϊὴκ, تپهجك τεπετζίκ.

Ἔξοχος يوكسك γιουκσὲκ, يوجه γιουτζέ.

Ἐξόχως ἰδὲ μάλιστα.

Ἐξοχώτατος, τίτλος διδόμενος εἰς τοὺς ἰατρούς, ὡς ἐξοχώτατε! حكيم باشي χεκὶμ μπασῆ.

Ἐξυπνητήριον منبه μυνεμπὶχ, μυνεμπὶχ σαχάτ.

Ἐξυπνίζω اويانديرمق ὀϊαντηρμὰκ, اويارمق ὀϊαρμάκ.

Ἔξυπνος اويانق ὀϊανὶκ — μεταφ. ὀγλίγωρος چابك τζαπὲκ.

Ἐξυπνῶ اويانمق ὀϊανμὰκ, ويانو كلمك ὀϊανὴ γγελμέκ.

Ἔξω طشره ταστρὰ, دشاري ντισαρὴ, طشرهيه ταστραϊὰ, طشرهده ταστραντὰ, دشارده ντισαρντά. Ἔξω τῆς πόλεως شهردن طشره σεχερντὲν ταστρά. Ἀπ' ἔξω, ἔξωθεν طشرهدن ταστραντὰν, ντισαρντάν. Ἀπ' ἔξω, ἐκ στήθους ازبردن ἐζμπερντέν. Ἔξω ἀπὸ... πλὴν, غير, غيري γαϊρὶ, π. χ. ἔξω ἀπὸ τοῦτο, πλὴν τοῦτο بوندن غيري μπυντὰν γαϊρί.

Ἐξώπετζα ἰδὲ ἐπιδερμίς.

Ἐξωτερικὸς طشرهدهكي ταστραντακὶ, ντισαρντακὶ — ἐξωτικὸς, ἀπ' ἄλλην χώραν, يباني γεμπανὴ, ال ديارلو ἐλ ντιϊαρλοῦ, غير ولايتلو γαϊρὶ βιλαετλοῦ.

Ἐξωφλίζω حساب كسمك χισὰπ κεσμέκ.

Ἐξωφλιτικὸν (ἀποχὴ) ابرا كاغدي ἰμπρὰ κιαγηντή.

Ἑορτάζω قوتلمق قورمق دونانمه ντοναναμὰ κερμὰκ, شنلك اتمك σενλὶκ ἐτμέκ.

Ἑορτὴ يورتي كوني يورتي γιορτὴ, γιορτὴ γγϋνϋ — δημόσιος, دونانمه شينلك σεϊνλὶκ, ντοναγμὰ, دونانمه لو كوني ντοναμμαλὴ γγϋνϋ.

Ἐπάγγελμα صنعت σανὰτ, ζεναὰτ, ايش ἴσ, كار κιὰρ, ἰδὲ ϗ ἀξίωμα.

Ἔπαινος اوكش ὄγϋσ (مدح μέντχ, حمد χάμντ).

Ἐπαινῶ اوكمك ὄγμὲκ, مدح اتمك μέντχ ἐτμέκ. Ἐπαινῶ ἐμαυτὸν, ἐπαινοῦμαι, اوكنمك ὀγϋνμὲκ, بكنمك, اوكمك كندويي κεντυνὴ ὄγμὲκ, μπεγένμὲκ, ϗ παθητ. اوكلمك ὀ-γϋλμέκ.

Ἐπαναλαμβάνω ἰδὲ δευτερόνω.

Ἐπανάληψις تكرار τεκράρ.

Ἐπανάστασις فتنه φιτνὲ; فتنه لك φιτνὲλὶκ, ازغنلق ἄζγυνλὺκ. Παρακινῶ εἰς ἐπανάστασιν قالدرمق καλντηρμὰκ, فتنه قوپرمق φιτνὲ κοπαρμὰκ, فساد قيغنمق φεσὰτ καϊνατμάκ.

Ἐπαναστατῶ باش قالدرمق μπὰσ καλντηρμὰκ, باغي عاصي اولمق μπαγὴ, ἄσὴ ὀλμὰκ, اياق اوزره قالقمق، دورمق αἰὰκ ὔζερ καλκμὰκ, ντυρμάκ.

Ἐπάνω ἐπὶ τάσ. اوستنده ὑστϋντὲ, يوقروده γιοκαρντὰ, يوقري γιοκαρὴ, اوزرنده ὔζερ-ιντὲ, ϗ ἐπὶ κινησ. اوستنه ὑστϋνὲ, اوزرنه ὔζερινὲ, اوزره ὔζερ, يوقريه γιοκαρηά. Ὁ ἐπάνω τόπος باش μπάσ. Ἀπὸ ἐπάνω يوقريدن γιοκαρντάν.

Ἐπανωφόρι ياپونجه γιαπυντζέ, يغمورلق γιαγμυρλὺκ, بارانى μπαρανὴ, بنيش μπινὶσ, خرقه, كركه κερκὲ, قونتش κοντὸσ, فرجه φερετζέ — τῶν γυναικῶν μακρὺ فرجه φε-ρετζέ.

Ἐπαρχία ولايت βιλαὲτ — ἑνὸς Πασιᾶ پاشالق πασαλὴκ — ἑνὸς ἡγεμόνος بكلك μπεϊλὶκ.

Ἔπαρχος حاكم باش بوغ μπὰσ μπόγ, صوباشي χακὶμ, والي βαλὴ — τῶ τόπῳ صوباشي συμπασὴ, ضابط ζαμπὶτ, بان μπὰν, ناظر ναζὴρ, زورباشي ζορμπασὴ — μιᾶς ἐπαρχίας پاشا πασιὰ, بكلربكي μπεγλέρμπεϊ — μιᾶς τοπαρχίας, τοπάρχης سنجق بكي σαντζιὰκ-μπεϊ.

Ἐπαύριον, ايرته ἰρτὲ. Ἡ ἐπαύριον ايرتسي ἰρτεσί. Τῇ ἐπαύριον يارنه γιαρηνᾶ, صباحه σαμπαχά, ايرتسيه ἰρτεϊέ. Ἀναβάλλω εἰς τὴν ἐπαύριον ايرتهلمك ἰρτελεμέκ.

Ἐπειδὴ زيرا ζίρα, زيراكه ζίρακι, چونكي τζϋνκὶ, نيچون νιτζϋν, نيچونكه νιτζϋνκι. Ἐκφράζεται ϗ δι' ἀπαρεμφάτυ, π. χ. ἐπειδὴ ϗ ἦλθεν αὐτὸς, ἐγὼ δὲν πηγαίνω اول كلمكين، كلمكله بن كتمم ὂλ γγελμέϊν, ὂ γγελμέ-ιλε μπὲν γγιτμέμ, ἰδὲ γραμματ. σελ. 90 — 91.

Ἔπειτα صكره σονρά, اندن صكره ὀντὰν σονρά, اندن ὀνντὰν, بعده μπάντεχυ.

Ἐπέκεινα, παράνω زياده ζιἰαντέ.

Ἐπιβυλεύω τινὰ دولندرمق ντολαντηρμὰκ, دولاب قورمق ντολὰπ κυρμὰκ, خندق قزمق χαντὰκ καζμὰκ (σκάπτειν λάκκον).

Ἐπίβυλος ἰδὲ πανῦργος.

Ἐπηρεαστὴς ذأحك [illegible]

Ἐπήρεια [illegible] , نكتطلو بيت [illegible] [illegible].

Ἐπιγραφὴ τοῦ βιβλίου عنوان [illegible] — [illegible] [illegible] مكتوب لوستي [illegible].

Ἐπιδέξιος كوستريس [illegible].

Ἐπιδεκτικὸς الله بلور [illegible] , [illegible] [illegible].

Ἐπιδέχομαι قابليتلو [illegible]

Ἐπιδεκτότης قابليت [illegible] , قابللق [illegible].

Ἐπίδεσμος هرتجك [illegible] , لوز [illegible]

Ἐπιδημία مرض يايشقلن لولاشجي [illegible] صالغن خستهلغي , [illegible] [illegible] — [illegible] , مبارك [illegible] — τῶν ζώων لولتي , قرلمسي طولر [illegible] [illegible] , ὄλετι , آفت ἀφέτ.

Ἐπιδιορθώνω پردازلمق [illegible] , پرداخت ويرمك [illegible] βερμέκ.

Ἐπιδρομὴ τῶν ἐχθρῶν بصقن [illegible].

Ἐπιεικὴς ملايم μιλαΐμ , ἰδὲ καὶ μακρόθυμος , εὔσπλαγχνος.

Ἐπιζήμιος ἰδὲ βλαβερός.

Ἐπιζῶ قالمق صكرمية σονραϊὰ καλμάκ , (ἀφαιρ.)

Ἐπίθετον وصف βάσφ , صفت σηφέτ.

Ἐπιθυμητὸς استنجك [illegible].

Ἐπιθυμία استك ἰστέκ , آرزو ἀρζοῦ , رغبت ῥαγμπέτ , مراد μουράτ. Κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μου مرادمجه μουρατιμτζέ. Κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου مرادكجه μουρατινδζέ.

Ἐπιθυμῶ امرلمك ἰμερμέκ , آرزولمق ἀρζο-

[illegible] , [illegible] , [illegible] رغبت , [illegible] [illegible] , [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] , اولمق [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] , [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] لوزمك [illegible]. Ἐπιθυμοῦσε [illegible] [illegible] [illegible] كورلمسنه [illegible] رغبت ايلكر [illegible] [illegible] [illegible].

Ἐπικαθίζομαι τὸ βαΐδιον چالرمق [illegible] [illegible] — τὸ [illegible] لعط اتمك [illegible] [illegible].

Ἐπικερδὴς قرانجلو [illegible].

Ἐπικράτεια يورت [illegible] , اولكه [illegible].

Ἐπικυρῶ قوت , قرار ويرمك [illegible] , [illegible] βερμέκ , [illegible]. قوت , قرار بولمق [illegible] [illegible] , [illegible] [illegible].

Ἐπιλαβὴ طوتارق [illegible].

Ἐπίλογος خاتمه χατιμέ.

Ἐπιλανθάνομαι ἰδὲ [illegible].

Ἐπιμέλεια تقيد [illegible] , دقت [illegible] , اهتمام ἰχτιμάμ.

Ἐπιμελὴς مقيد [illegible] , كوزي لچق [illegible] [illegible].

Ἐπιμελοῦμαι چالشمق [illegible] , مقيد اولمق [illegible] [illegible].

Ἐπιμένω طورمق [illegible] , دايانمق [illegible].

Ἐπιμόνως اوزونجه [illegible].

Ἐπώνυμον لقب λακάμπ , καὶ λαγκάμπ.

Ἐπιορκία اند يره خلاف χιλὰφ γερὲ ἀντ.

Ἐπίορκος اند بوزيجي ἀντ [illegible] , خلاف اند يره ايچمش χιλὰφ γερὲ ἀντ ἰτζμίς.

Ἐπιπλήττω ἰδὲ ἐλέγχω.

Ἐπιπολάζω بولمق اسفيلا ἰσιλὰ μπελμάκ.

Ἐπιπολαίως سيجه ὄινεζὶ, ظاهرده ζα-χηρντὲ, صورتا συρετά.

Ἐπιῤῥετὴς مايل μαΐλ.

Ἐπίῤῥημα ظرف ζάρφ.

Ἐπίσης برابر μπεραμπὲρ, همان χέμαν.

Ἐπισκέπτομαι زيارت اتمك ζιϊαρὲτ ἐτμὲκ — ἕνα ἄῤῥωσον بقمك μπακμάκ.

Ἐπίσκεψις زيارت ζιϊαρὲτ, ζιαρέ.

Ἐπισκιάζω كولكه صالمق ὄλγερνὲ γγὄλγγὲ σαλμάκ, كولكه لندرمك γγὄλ-γγελεντιρμέκ.

Ἐπίσκοπος اپسقپوس ἐπισκοπὸς, بسقپوس μπισκοπὸς, بشبك μπὄσμπὲγ — παρὰ Τέρκοις قاضي καντὴ, مولا μολλά.

Ἐπιστασία ناظرلق ναζηρλὴκ.

Ἐπιστάτης باقيجي μπακηδζὴ, ناظر ναζὴρ, مباشر μὄμπασὶρ, امين ἐμίν.

Ἐπιστήμη علم ἦλμ, ἠλὴμ, فنّ φέν.

Ἐπιστήμων جوق بلور τζὸκ μπιλὄρ, اهل علم ἔχλι ἦλμ, معرفتلو μαριφετλί.

Ἐπιστολάριον انشا ινσά.

Ἐπιστολὴ ἰδὲ γράμμα.

Ἐπιστόμιον τῆ πίθε فوجي چشمهسي, طپاسي φυτζὴ τζεσμεσὶ, ταπασή.

Ἐπιστρέφω دونمك ντὄνμέκ.

Ἐπιταυτῷ, ἐπίτηδες قصددن عن قصد ἄν κάς, καστὲν, قصد ايله κὰς ιλέ.

Ἐπιτάφιον ميت تاريخي μεΐτ ταρηχὴ, هيجه طاشي χιδζὲ ταση.

Ἐπιταχύνω τινὰ ايوردمك ἐβντὄρμὲκ — τὶ عجله ويرمك ἀἶζελὲ βερμέκ.

Ἐπιτήδευμα مشق μέσκ.

Ἐπιτήδειος قابليتلو καμπιλιετλὄ.

Ἐπιτηδειότης قابللق καμπηλλὴκ.

Ἐπιτηδεύω τι ايشلمك ἰσλεμέκ.

Ἐπιτομὴ اجمال ἰδζμάλ.

Ἐπίτροπος وكيل βεκὶλ — commissario قومسار κυμσὰρ, مباشر μὄμπασὶρ, حواله χαβα-λὲ — τῶν ὑποθέσεων τινὸς ἐν τῇ αὐλῇ agente قبو كتخدا καπὶ κετχυντὰ καὶ. καπηκι-χαϊά.

Ἐπιτυχαίνω طوقنمق ντοκυνμάκ, دكورمك ντεγὄρμέκ, دكمك ντεϊμὲκ — εἰς τὸ σημάδι نشان, نشانه اورمق νισὰν, ἢ νισανὲ βυρ-μὰκ — ἰδὲ ἀπαντῶ, εὑρίσκω.

Ἐπιφορτίζω يوكلتمك γὄκλετμέκ, اغرلمق ἀγηρλαμάκ.

Ἐπιχείρημα ايليش ἰλίς — argumento دليل ντε-λὶλ, دلالت ντελαλὲτ, برهان μπὄρχάν.

Ἐπιχειρῶ ال يابشمق, اورمق ἒλ γγαπισ-μὰκ, βυρμὰκ (δοτ.) — μίαν ὁδοιπορείαν يوله كيرمك γιολὰ γγιρμέκ.

Ἐπονομάζω مسمّا اتمك, تسميه τεσμιϊὲ, μὄσεμμὰ ἐτμέκ.

Ἐποχὴ تاريخ ταρὴχ, πλ. تواريخ τεβαρὴχ.

Ἔρανος دفقه ρεφενέ.

Ἐργαλεῖον ἰδὲ ὄργανον.

Ἐργαστήριον دكان ντὄκκιάν, كرخانه κερχανέ.

Ἐργάτης ارغاد ἰργάντ, رنجبر ρενδζπὲρ — τῆ καραβίε ارغن ἀργάν.

Ἔργον ايش ἰσ, (كار κιὰρ, عمل ἀμέλ, فعل φιλ, سعي σαΐ.) Καλὸν ἔργον خير χαΐρ. Ἄλλος μὲ ἔργον, ἢ ἄλλος μὲ λόγον كي

قال ايله كي حال ايله κιμὶ χάλ ἰλέ, κιμὶ κάλ ἠλέ. Ἔργα καλὰ خيرات χαϊράτ.
Ἐργόχειρον صنعت σανάτ, ζενάτ.
Ἐρεθίζω قندرمق κινντιρμάκ.
Ἐρείπια خرابلق χαραμπλὴκ, ويرانلق βιρανλὴκ, ويران ير, خراب χαράπ, βιρὰν γέρ.
Ἐρεύγομαι ككرمك γεϊρμέκ.
Ἔρευνα تفتيش τεφτίς, تفحص τεφεχχύς.
Ἐρευνῶ تفتيش, تفحص اتمك τεφτίς, τεφεχχὺς ἐτμέκ.
Ἐρημάζω خراب, برباد اتمك χαρὰμπ, μπερμπὰντ ἐτμέκ, بوزمق μποζμάκ.
Ἐρημία چوللك τζὸλλὴκ, چول τζὸλ, اسز ἰσσίζ.
Ἐρημίτης ابطال ἀμπτάλ, زاهد ζαχήτ.
Ἔρημος اسز ἰσσίζ, بوزق μποζοὺκ, ويران βιρὰν, خراب χαράμπ. Ἡ ἔρημος ἴδε ἐρημία — (μετὰ γενικῆς) سز σίζ, π. χ. ἔρημος αὐθέντη صاحبسز σαχιμπσὶζ — μόνος يالكز γιαλνήζ.
Ἑρμαφρόδιτος خنثي χουσά.
Ἑρμηνεύω ἴδε ἐξηγῶ, μεταφράζω.
Ἑρπετὸν rettile بوجك μπὸτζέκ.
Ἕρπης اوچوق οὐτζούκ.
Ἑρπύζω, ἕρπω, κωλοσύρομαι سورنمك σουρυνμέκ, سوركلنمك σουρυκλενμέκ, قرني اوزرنه سورتنمك καρνὴ ἐζερινὲ σουρτυνμέκ.
Ἐρυθρὸς, τριγλὶ, تكر, بك بالغي τεκὶρ, μπεϊ μπαλιγή.
Ἐρυσίπελας ἴδε ἀνεμοπύρωμα.
Ἔρχομαι كلمك γγελμέκ. Ἔρχεσθαι εἰς χεῖ-

ρας اللشمك ἐλλεσμέκ, طوتشمق τουτουσμάκ. Μὴ ἐμπορεῖν ἔρχεσθαι كلمملك γγελέμεμεκ, بزمك μπεζμέκ. Ἔλα δῶ كل برو γγὲλ μπερί. Ἐρχόμενος, μέλλων كلجك γγελετζέκ, كلسي γγελεσί.
Ἐρχομὸς كلش γγελὶς (قدوم κιντὲμ, وصول βουσὰλ).
Ἐρωδιὸς بالقچل μπαλυκτζήλ.
Ἔρωτας عشق ἆσκ, ἆσκ, سودا σεβντά.
Ἐρωτεύομαι عاشق اولمق ἀσὴκ ὀλμάκ, سودايه دوشمك σεβνταγὰ ντοῦσμέκ.
Ἐρώτημα سؤال σοάλ, مسله μεσελέ.
Ἐρώτησις سؤال σοάλ (استفهام ἰσιφχάμ).
Ἐρωτικὸς ἴδε ἐρωτομανής. Ἐρωτικὸν τραγοῦδι غزل γαζέλ. Ἐρωτικαὶ χειρονομίαι ناز νάζ, شيوه σεβέ.
Ἐρωτομανὴς عاشق ديوانه ἀσὴκ ντιβανέ, عشقله حرارتلنمش, ينار ἆσκ ἰλὲ χαραρετλενμὶς, γιανάρ.
Ἐρωτῶ صورمق σορμάκ, سؤال اتمك σοὰλ ἐτμέκ.
Ἑσπέρα ἴδε βράδυ.
Ἐσταυρωμένος مصلوب μασλέμπ.
Ἐσφαλμένος ἴδε σφαλερός.
Ἐσχάρα اسقاره, اسقره ἰσκαρά.
Ἐσχατόγηρος پك قوجه بونامش πὲκ κοτζά, μπουναμίς.
Ἐσχατόγεαια عجوزه ἀτζουζέ.
Ἐσώβρακον طون ντόν.
Ἐσώπανον ἴδε ἀσάρι.
Ἐσωτερικὸς ايچ ἰτζ, ايچروكي ἰτζερυκί.
Ἐσωτερικῶς ايچرودن ἰτζερυτέ.

Ἑταιρεία ἰδὲ συντροφία.

Ἔτζι اويله ὄϊλέ, بويله μπόϊλέ, شويله σόϊλέ, اويلجه ὄϊλεδζέ, شويلجه σόϊλεδζέ, بويلجه μπόϊλεδζέ, اويلهجنه ὄϊλεδζενέ, بويلجنه μπόϊλεδζενέ, شويلجنه σόϊλεδζενέ. Δὲν εἶναι ἔτζι; اويلهمي ὄϊλέμι;

Ἑτοιμάζω حاضرلمق χαζιρλαμάκ, حاضر اتمك χαζήρ ἐτμέκ.

Ἑτοιμασία تدارك τεντάρήκ.

Ἑτοιμόλογος دلباز ντιλμπάζ.

Ἕτοιμος حاضر χαζήρ.

Ἔτος ἰδὲ χρόνος. Βάνω, γράφω τὸ ἔτος (ἐν μιᾷ ἐπιστολῇ) تاريخ يازمق ταρήχ γιαζμάκ. Νέον ἔτος ييل باشي γὴλ μπασή.

Ἐτυμολογία اصل ἄσλ, تصريف τασρήφ.

Εὐαγγελίζω مژدهلمك μυζντελεμέκ, κοι. μυστυλαμάκ, بشارت اتمك μπεσάρὲτ ἐτμέκ.

Εὐαγγέλιον, τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον انجيل ἰνδζίλ, انجيل شريف ἰνδζίλι σερίφ.

Εὐαγγελιστής, ὁ انجيلجي ἰνδζιλδζί.

Εὐαρέστησις راضيلق ῥαζηλήκ.

Εὐγάζω چقرمق τζηκαρμάκ — μέλος τι ἐξαρθρόω يرندن چقرمق γερίντὲν τζηκαρμάκ, بورمق μπυρμάκ, برتمك μπερτμέκ, بورقمق μπυρκμάκ — ἐξαιρῶ, ὡς μίαν κηλίδα, κτ. كيدرمك γγιντερμέκ.

Εὐγαίνω چقمق τζηκμάκ — εἰς τὸ φανερὸν ظهوره چقمق τζηκμάκ, قوپمق κοπμάκ, ظهوره كلمك ζύχυρὲ γγελμέκ, قنقرمق κηστηρμάκ.

Εὖγε افرين ἄφερίμ, ما شاء الله μάσαλλαχ (πρὸς μεγάλους μόνον), برخوردار اول μπερχορντάρ ὄλ, اف اولسون يوزك γυζῦν ἄκ ὄλσύν, پير اول πὶρ ὄλ, خوشا خوشا χοσὰ χοσά. Εὐγέ σοι افرين سكا ἄφερίμ σανά.

Εὐγένεια شريفلك σεριφλίκ, چلبيلك τζελεμπιλίκ. Ἡ εὐγένειά σας جنابكز δζεναμπινίζ حضرتكز χαζρετινίζ.

Εὐγενὴς nobile شريف σερίφ, بللو باشلو μπελλὺ μπασλύ, كشي زاده κισὶ ζαντὲ — (τοὺς τρόπους) چلبي τζελεμπί.

Εὐγλωττία فصاحت φεσαχάτ, بلاغت μπελαγάτ.

Εὔγλωττος دلباز ντιλμπάζ, فصيح φασήχ, بليغ μπελίγ.

Εὐγνωμοσύνη ايلك بلمكلك ἐϊλὶκ μπιλμεκλίκ.

Εὐγνώμων εἶναι ايلك بلمك ἐϊλὶκ μπιλμέκ.

Εὐδαιμονία مباركلك μυμπαρεκλίκ, اقبال ἰκμπάλ, سعادت σεαντέτ, دولت ντεβλέτ.

Εὐδαίμων مبارك μυμπαρέκ, دولتلو ντεβλετλί, سعادتلو σεαντετλί.

Εὐδοκία رضا ῥιζά, خشنودلق χοσνουτλύκ.

Εὐδοκιμῶ ἰδὲ ἐπιτυχαίνω — ἐνεργ. راست كتورمك ῥὰς γγετυρμέκ, قلي اتمك κολάϊ ἐτμέκ. Ὁ Θεὸς νὰ τὸ εὐδοκιμήσῃ الله قولاي كتوره ἀλλὰχ κολάϊ γγετυρέ. Σοὶ εὔχομαι νὰ εὐδοκιμήσῃς ايشك راست كلسون ἰσὶν ῥὰς γγελσίν.

Εὐδοκῶ خشنود اولمق, راضي ῥαζὴ, χοσνὺτ ὀλμάκ.

Εὐεργεσία ايلك ἐϊλίκ, احسان ἰχσάν.

Εὐεργέτης ايلك ايدنجي ἐϊλὶκ ἐντιδζί. Ὁ εὐεργέτης μας اولو دوستمز ὐλὺ ντοστυμύζ.

Εὐεργετῶ ايلك ἔϊλιχ, احسان، انعام اتمك (ἰχσάν, ἰνάμ) ἐτμέκ, ἢ παθητ. ايلك كورمك ἔϊλιχ γγιορμέκ.

Εὐθηνὰ اوجوز οὐζζούζ.

Εὐθηνία اوجوزلق οὐζζουζλούκ.

Εὐθυμία كيف κεΐφ.

Εὔθυμος كيفلو κεϊφλοῦ, شين σέν, σέν.

Εὐθυμῶ كيفي چاتمق κεϊφὶ τζατμάκ.

Εὐθὺς شمدي σιμντι, σίντι, او ساعت ὁ σαάτ, همان χέμαν, تيز τέζ, تيزجه τεζζζέ, تيز بازار τεζ μπαζάρ, في الحال φιλ-χάλ. Εὐθὺς ὅπου ἦλθε كلدوكي كبي γγελντοῦ κιμπί.

Εὐκαιρία فرصت φιρσάτ, قولاي κολάϊ. Κατ' εὐκαιρίαν ال ويررسه ἒλ βερίρσε.

Εὔκαιρος مناسب μουνασίμπ.

Εὐκαιρῶ ايشي اولمق ἰσὶ ὀλμαμακ, الي بوش اولمق ἐλι μπὸσ ὀλμάκ.

Εὔκολα قلاي κολάϊ, قولايلغله κολαϊλὴγ-γιλὲ, قولايجه κολαϊδζέ.

Εὐκολία قولايلق κολαϊλὴκ, ككنزلك γγε-νεζλίκ.

Εὐκολόπιστος تيز انانور τὲζ ἰνανὼρ.

Εὔκολος قولاي κολάϊ, آسان ἀσάν, ككنز γγενέζ.

Εὐκολοτζάκιστος قرمهلو κηρμαλοῦ, قرلجق κηρηλαδζιάκ.

Εὐκολότριπτος كورك γγεβρέκ, اوافرق οὐβακ-ράκ.

Εὐκολύνω قولاي اتمك κολάϊ ἐτμέκ, قولايلمق κολαϊλαμάκ.

Εὐκοσμία ياقشقلــق γιακισηκλὴκ, ادب واركان ἰντέπου ἐρκάν, اصول ἰσούλ.

Εὐκρασία αἴερος هوا خوشلغي، سرينلكي χαβὰ χοσλουγοὺ, σερινλοῦ, اعتدال هوا ἰτιτεάλι χαβά.

Εὐλάβεια صوفيلك σοφιλὴκ, عبادت ἰμπαν-τὲτ — ἰδὲ σέβας.

Εὐλαβὴς صوفي σοφὶ, عبادتكار ἰμπαντετκιάρ.

Εὐλαβοῦμαι (τὸν Θεὸν) عبادت اتمك ἰμπαντὲτ ἐτμὲκ, ἰδὲ ἢ λατρεύω, σέβομαι, φοβοῦμαι.

Εὐλογημένος مبارك μουμπαρὲκ, القشلو ἀλ-κησλή.

Εὐλογία القش ἀλκὴς, خير دعا χαῒρ ντουὰ, مباركلك μουμπαρεκλίκ.

Εὐλογίαι (ἐκθύματα) چچك τζιπζὶκ, ἢ ὁ σημασμένος ἀπὸ τὰ ἔχη τῶν εὐλογιῶν چچك بوزمش τζιτζὲκ μποζμούσ.

Εὔλογος معقول μακοὺλ, لايق λαὴκ, مناسب μουνασίμπ, ἰδὲ καὶ ἁρμόδιος. Κρίνω εὔλογον معقول، جايز، لايق كورمك μακοὺλ, τζαΐζ, λαὴκ γγιὸρμέκ, بكنمك μπεγενμέκ.

Εὐλογῶ القش اتمك ἀλκὴς ἐτμὲκ, القشلمق ἀλκησλαμὰκ, مباركلمك μουμπαρεκλεμὲκ, خير دعا اتمك χαῒρ ντουὰ ἐτμέκ. Εὐλογεῖν τὴν τράπεζαν سفرهيي عزتلمك σοφραϊὴ ἰζ-ζετλεμέκ.

Εὐλογοφανὴς ἰδὲ εὔλογος.

Εὐμένεια ايلك ἔϊλιχ, لطف λοὺτφ, منت μιννὲτ, كرم κερέμ, عنايت ἰναϊέτ.

Εὐμενὴς كريم κερίμ, مكرّم μουκερρέμ.

Εὐμετάβλητος متغير μουτεγαϊὴρ.

Εὐμετάδοτος اولشكن ὐλεσγέν.

Εὐμορφία كوزللك γγιουζελλίκ.

Εὔμορφος كوزل γγιουζέλ, دلبر ντιλμπέρ.

Εὔνοια دوستلق ντοσλὺκ, ἰδὲ ἡ εὐμένεια.

Εὐνομία ضبط ζάπτ, ضبطلك ζαπτλήκ.

Εὔνους ἰδὲ εὐμενὴς — favorito سوكولو σεβ-γγιλί. Ἡ εὔνους τοῦ Σουλτάνου چاش قادين μπασ καντήν.

Εὐνουχίζω (ἐπὶ ἀνθρώπων) خادم اتمك χαντὴμ ἐτμὲκ, ἢ ἐπὶ ζώων ايتمك, اتمك ινεμὲκ, ἰνε-μὲκ, انكلمك ἐνκλεμέκ.

Εὐνοῦχος خادم χαντήμ.

Εὐπατρίδης اعيان ولايتلر 'αϊάνϊ βιλαεττέν.

Εὐπείθεια اطاعت ιταάτ, مطيلك μυτηλήκ.

Εὐπειθὴς مطيع μυτή.

Εὐπρέπεια زينت ζινέτ.

Εὐπρεπίζω ἰδὲ ςολίζω, καλλωπίζω.

Εὐπρεπῶς بزك ايله μπεζὲκ ιλὲ, زينتله ζινέτ-ιλε.

Εὐπροσήγορος سويلشمسي اسان σοϊλεσ-μεσὶ ἀσὰν, كولر, طتلو دللو τατλοῦ ντιλλί, يوزلو γγιουλὲρ γιουζλοῦ, مروتلو μουρυββετ-λοῦ, مظلوم μαζλούμ.

Εὐπρόσωπος specioso كوشترشلو γγιοσερισλοῦ.

Εὑρίσκω بولمق μπουλμάκ. Εὑρίσκειν εὐκαι-ρίαν فرصت بولمق, يول γγιὸλ, φυρσὰτ μπουλμάκ. Εὑρίσκειν ἔλεος (παρά τινι) يوز بولمق γιοὺζ μπουλμάκ.

Εὐρυχωρία كيكلك γγιενλίκ.

Εὐρύχωρος كيك γγιεΐν, بول μπὸλ, الملو ἀλημλή, ينكين γενγγίν.

Εὐσέβεια تقوا τεκβά.

Εὐσεβὴς اهل تقوا ἔχλι τεκβά, ديندار ντιν-ντάρ.

Εὐσπλαγχνία مرحمت μερχαμέτ, شفقت σεφκέτ.

Εὐσπλαγχνίζομαι اسيركمك ἐσιργγεμὲκ, اجيمق ἀτζημάκ, مرحمت اتمك μερχα-μὲτ ἐτμέκ.

Εὔσπλαγχνος مرحمتلو μερχαμετλοῦ, شفقتلو σεφκετλοῦ.

Εὐσόχως راست ρὰς, محللنده μεχελλιντέ.

Εὐσυνείδατος (ἄνθρωπος) دروني پاك ντερουνὶ πάκ, صالح ادم σαλὴχ ἀντάμ.

Εὐταξία دوزن ντουζὲν, دوزنلك ντουζενλὶκ, ترتيب τερτίμπ.

Εὐτελὴς الچق ἀλτζάκ, كوتو κοτοῦ.

Εὐτρεπίζω دوزمك ντουζμὲκ, قورمق κυρ-μάκ, دوناتمق ντονατμάκ.

Εὐτυχὴς قوتلو κυτλοῦ, موتلو, مطلع μυτλοῦ, طالعلو ταλιλοῦ, بختلو μπαχτλοῦ, ἰδὲ ἢ εὐδαίμων, μακάριος.

Εὐτυχία قوتلولق κυτλουλὺκ, دولت ντεβ-λέτ. Τὸ νομίζω εὐτυχίαν غنيمت, دولت بلمك ντεβλὲτ, γανιμὲτ μπιλμὲκ, مبارك طوتمق μουμπαρὲκ τυτμάκ.

Εὐφημῶ (τινὰ) آفرين اوقمق, كتورمك ἄφερὶν ὀκυμὰκ, γγετὺρμέκ.

Εὐφράδεια, εὐφραδὴς ἰδὲ εὐγλωττία, εὔγλωττος.

Εὐφραίνω كوكل اچمق γγιονοὺλ ἀτζμάκ, كيف ويرمك κὲφ βερμὲκ, صفالندرمق σεφαλαν-ντηρμὰκ, صفا ويرمك σεφὰ βερμέκ. Παθ. اچلمق ἀτζηλμάκ, صفا سورمك σεφὰ σουρμὲκ, خاطري معمور اولمق χατηρὴ μεμοὺρ ὀλμάκ, اكلنمك ἐγλενμὲκ, كيفلنمك κεφλενμὲκ, كيفي كلمك, چاتلق κεφὶ

γγελμὲκ, τζατμάκ.
Εὐφροσύνη صفا σεφά, لچلنقلق ἀτζηλ-
μακλὴκ, حظلك χαζλὴκ, ذوقلق ζεφκλὴκ.
Εὐφυὴς ἰδὲ ἀγχίνους.
Εὐχαριστημένος خشنود χοσνοὺντ, خوش كوكللو
χὸσ γγὀνϋλλϋ, راضي ῥαζῆ.
Εὐχαρίστησις خشنودلق χοσνουντλὺκ.
Εὐχαριστία شكر σϋκϋρ. Πληθ. شكور σϋκϋρ.
Ἡ ἁγία εὐχαριστία قربان κουρμπάν.
Εὐχάριστος ἰδὲ εὐγνώμων.
Εὐχαριστῶ, χάριτας ὁμολογῶ شكر ايتمك σϋκϋρ
ἐτμὲκ, الله راضي اولسون ديمك ἀλλὰχ
ῥαζὴ ὀλσοὺν ντεμὲκ, الله بركات ويرسون
ديمك ἀλλὰχ μπερεκιὰτ βερσὶν ντεμὲκ —
τινά, κάμνω νὰ εὐχαριστηθῇ خشنود, راضي
ايتمك ῥαζὴ, χοσνοὺντ ἐτμέκ.
Εὔχομαι ἰδὲ προσεύχομαι, καὶ συγχαίρω. Εὔ-
χεσθαι τινὶ αἴσια خير دعا ايتمك χαΐρ ντουὰ
ἐτμέκ. Εὔχεσθαι (τινὶ) κακὸν كملك صنمق
κεμλὶκ σανμάκ.
Εὐώδης كوزل قوخولو γγϋζὲλ κοχυλϋ.
Εὐωδία كوزل قوخو, قوقو γγϋζὲλ κοχὺ,
κοκύ.
Εὐωδιάζω كوزل قوقمق, قوخمق γγϋζὲλ
κοκμὰκ, κοχμάκ.
Ἐφαρμόζω اويدرمق, چاتدرمق τζιαττηρμὰκ,
ϋϊντυρμάκ.
Ἔφεσις آرزو ἀρζϋ, هوس χεβὲς.
Ἐφετινός, καὶ ἐφέτος بو ييل μπὺ γὴλ, بو
سنه μπὺ σενέ.
Ἐφεύρεσις بولش μπουλὺς, پيدا πεϊντά.
Ἐφευρίσκω بولمق, يكيدن γγενιντὲν μπουλμὰκ,

ايجاد ايتمك, پيدا πεϊντά, ἰτζιὰτ ἐτμὲκ,
وجوده كتورمك βουζουντὲ γγετϋρμὲκ,
پيدالمق πεϊνταλαμάκ.
Ἐφηβεία ἰδὲ ἥβη.
Ἔφηβος يكت γιγὶτ, يتشمش γετισμὶς,
بالغ μπαλὴγ, θηλ. بالغة μπαλιγγά — νέος
ὑπηρετῶν τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς ἄρχουσι ايچ
اوغلان ἰτζ ὀγλάν.
Ἐφημερὶς روزنامه ῥουζναμέ.
Ἐφιάλτης (πάθος τι θλίβον τὸν ἄνθρωπον ἐν
καιρῷ ὕπνου) اغير بصان ἀγὴρ μπασὰν,
كابوس καμπούς.
Ἔφιππος ἰδὲ καβαλλάρης.
Ἐφόδιον يول خرجلغي γιὸλ χαρτζλιγή.
Ἔφοδος يوريش γϋρϋσ.
Ἔφορος ناظر ναζίρ, ἰδὲ καὶ ἐπιστάτης.
Ἔχθρα دشمنلك ντϋσμενλίκ.
Ἐχθρεύω, φέρομαι ἐχθρικῶς دشمن اولمق
ντϋσμὰν ὀλμὰκ, عداوت ايتمك, كتورمك
ἐνταβὲτ ἐτμὲκ, γγετϋρμέκ.
Ἐχθρὸς دشمن ντϋσμέν, ντυσμάν.
Ἔχω وار اولمق βὰρ ὀλμὰκ, اولمق ὀλμὰκ
— κέκτημαι مالك اولمق μαλὶκ ὀλμάκ.
Πῶς ἔχεις; نيجه سن νιτζὲ σὶν; ايو
خوشميسن ἒϊ χόσμησιν; كه ايشلرسن
νὲ ἰσλέρσιν; خاطر مبارك μϋμπαρὲκ χα-
τήρ; نه عالمده سكز νὲ ἀλεμντέ-σινιζ;
Ἐψὲς كيجه دون ντὺν γγιτζέ, اخشام
ἀχσάμ.
Ἕψημα vin cotto پكمز πεκμέζ.
Ἕως دك ντὲκ, دكين ντεῖν, δοτικ. Ἕως τώρα
شمديدك σίμντιντεκ. Ἕως πότε; قه

قزنمق νὰ ζεμενέντεκ; قچانەق κα-
τζιανέντεκ; ἕως πῦ; نرەیەدك νέρεϊέντεκ;

Ἑωσφόρος, αὐγερινὸς صباح، طاك يلديزي σαμπὰχ, ταν γηλντηζῆ.

Z.

Ζαβιὰ جابوله ζαμπυλὰ, شرتللك σιρρετλίκ.

Ζαγάρι زغر ζαγάρ.

Ζάλη ἴδε ἀντράλα.

Ζαλίζω شاشرمق σάστρμάκ.

Ζαμπάκι, λείριον زنبق ζαμμπάκ.

Ζαρκάδι ἴδε δορκάς.

Ζαρόνω بورشدرمق μπυρσυτυρμάκ, بورترمق μπυρταρμάκ, ἢ ζαρόνομαι بورشمق μπυρυσμάκ (بوزلمك μπϋζϋλμέκ, ὡς τὸ πετζὶ μετὰ τὸ νοτισθῆναι).

Ζαρωματιὰ بورشوق μπυρυσϋκ.

Ζάχαρη شكر σεκὲρ — κάντιον نبات شكر νεμπὰτ καὶ νϋμπὲτ σεκὲρ, قند κάντ — ἄσπρη σκληροτάτη طبرزد ταμπερζέτ.

Ζαχαρικὸν شكرلمه σεκερλεμὲ, شكر ايشي σεκὲρ ἰσί.

Ζαχαρόνω شكرلمك σεκερλεμέκ.

Ζβέρκος ἴδε τράχηλος.

Ζεγγὶ اوزنكيه ἐζενγγί.

Ζεματίζω قينار صويه قومق، براقمق καϊνὰρ σουγιὰ κομὰκ, μπρακμάκ, حشلمق χασλαμάκ.

Ζεμπίλι زنبيل ζεμπίλ, ζιμμπίλ.

Ζενὶθ سمت σέμτ.

Ζερβὰ ἴδε ἀριστερά.

Ζερβόχειρος صولاق σολάκ.

Ζέσις τῆς ψυχῆς حميت χαμιέτ, غيرت γαϊρέτ.

Ζέστα اسيجق ισσιτζιάκ, σιτζιάκ, اسيجقلق ισσιτζιακλήκ, اسيلق ισσηλήκ, حرارت χεραρέτ, قزغنلق κηζγηνλήκ.

Ζεσαίνω اسنمق ἠσσητμάκ, اسي اتمك ἠσσὴ ἐτμέκ, اسيلمك ἠσσιλεμέκ, καὶ παθητ. اسنمق ἰσσημάκ, قزمق κηζμάκ, π. χ. ἐζεστάθη τὸ νερὸν; صو قزديمي σοὺ κηζντήμη;

Ζεστὸς, θερμὸς اسي ἰσσί, اسيجق ισσιτζιάκ, σιτζιάκ. Πάντη ζεστὸς سب اسيجق σὶπ σιτζιάκ.

Ζευγάρι, ζεῦγος چفت τζίφτ.

Ζευγαριάζω قوشمق κοσμάκ, چفتلمك τζιφτλεμέκ, چفتلندرمك τζιφτλεντϋρμέκ, اشترمك ἐστϋρμέκ.

Ζευγίτης, ζευγηλάτης صغرتماج σηγηρτμάτζ.

Ζεύγω چفتلمك τζιφτλεμέκ, ἴδε ἢ ζευγαριάζω.

Ζέφυρος باطي μπατὴ, نسيم νεσίμ.

Ζηλεύω ἴδε φθονῶ.

Ζῆλος غيرت γαϊρέτ.

Ζηλοτυπία قزقانج κηζκάντζ, قزقانجيلك κητζκαντζηλήκ.

Ζηλότυπος قزقانجي κηζκαντζή.

Ζηλοτυπῶ ἴδε φθονῶ.

Ζηλωτὴς غيرتلو γαϊρετλί.

Ζημία ضرر ζαράρ, زيان ζιιὰν — χρηματικὴ جريمه τζερημέ.

Ζημιόνω ضرر كتورمك ζαρὰρ γγετϋρμέκ, زيان ويرمك ضررلمق ζαραρλαμάκ,

ζιὰν كثورمنبلك, چكلكرمك, طوقنمق
βερμὲκ, γγετϋρμὲκ, τζεκτιρμὲκ, ντοκυντερ-
μὰκ, ἢ παθητ. چكلك, زيان كورمك, ضرر
ζαρὰρ, ζιὰν γγϋρμὲκ, τζεκμέκ. Ἐζημιώθη,
ἔλαβε ζημίαν ضرر طوقنمق, اكا ονὰ ζαρὰρ
ντοκυντύ. Ζημιόνω τινὰ μὲ ἄσπρα جريمه الملك
δζεριμελεμὲκ, جريمه الملق δζεριμὲ ἀλμὰκ,
جريمه قومق δζεριμὲ κομὰκ, ἢ παθητ.
جريمه ويرمك δζεριμὲ βερμέκ.

Ζήτημα مطلوب ματλὺμπ, مسئول μεσὺλ —
δέησις رجا ῥιδζιά.

Ζήτησις ديلش ντιλὲς, طلب ταλὰπμ.

Ζήτυλας, ζητυλεύω ἰδὲ διακονιάρης, διακονεύω.

Ζητῶ ارامق ἀραμὰκ, ارامشترمق ἀραστήρ-
μὰκ, استمك ἰστεμὲκ, ديلمك ντιλεμὲκ —
pretendere دعوا الملك, طلب ταλὰμπ, ντα-
βὰ ἐτμέκ.

Ζιγγίβερις زنجبيل ζινδζιμπὶλ, اسي اوت
ἰσσὶ ὄτ.

Ζιζάνιον τῶν φυτῶν دلجه, دلجه ντε-
λιδζέ.

Ζίζυφον عناب ἀννὰμπ, زيزفون ζιζίφϋν.

Ζυλίζω ἰδὲ θλίβω.

Ζυρλὸς. ἰδὲ τρελός.

Ζυγὰ ἢ μονὰ; چفتمي تكمي; τζίφτμι τέκμι;

Ζυγαριὰ ترازو τεραζὺ, وزنه βεζνέ.

Ζύγι طرتي, طارتي ταρτή.

Ζυγιάζω طارتمق ταρτμὰκ, وزنه چكمك
βεζνὲ τζεκμὲκ, وزن ايتمك βεζν ἐτμὲκ —
ξύλα κτ. چكيلمك τζεκιλεμέκ.

Ζυγόνω ἰδὲ πλησιάζω.

Ζυγὸς بويندرق, بيوندرق μπογιουντουρὺκ

— (ζώδιον ἐν οὐρανῷ) ميزان برجي μιζὰν
μπϋρδζύ.

Ζῦθος اربه صو ἀρπὰ σοὺ, ἢ ἀρπὰ σϋή.

Ζυμάρι, ζύμη عجين ἀδζὴν, خمير χαμίρ.

Ζυμαρικὸν اون اشي ὺν ἀσή.

Ζυμόνω خمير يوغرمق χαμὴρ γιογϋρμάκ.

Ζῶ ياشامق γιασαμὰκ, صاغ اولمق σαγ
ὀλμὰκ, كچنمك γγετζινμὲκ (περνῶ),
ديرلمك ντιριλμὲκ, عمر سورمك ὄμρ σϋρ-
μὲκ (ζωὴν διάγειν). Ζῆθι ياشه γιασά,
عمرك چوق ياشه τζιὸκ γιασά,
عمرك اوله ὄμρϋν τζιὸκ ὀλά. Ζῶντος αὐτῦ ديري
ايله ντιρὶ ἰλέ.

Ζωγραφία تصوير τασβίρ.

Ζωγραφίζω صورت يازمق σουρὲτ γιαζμὰκ,
تصوير ايتمك γιαζμὰκ, يازمق τασβὶρ
ἐτμέκ.

Ζωγράφος صورتجي σουρεττζί, تصويرجي
τασβιρδζί.

Ζωδιακὸς منطقه البروج μιντακὺλ μπϋρὺδζ.

Ζώδιον برج μπϋρδζ, πλ. بروج μπϋρὺδζ.

Ζωὴ عمر ὄμρ, ديرلك ντιρλὶκ, ياشامق για-
σαμάκ. Ἡ ζωὴ εἶναι γλυκεῖα جان طتلو
τζιὰν τατλὺ. Δίδω ζωὴν جان ويرمك τζιὰν
βερμέκ. Ἐφ' ὅρῳ ζωῆς اولنجه ὀλϋντζέ. Ἐπὶ
ζωῆς τυ عمرنده ὀμρϋντέ. Ζωὴ καθεστηκῦα
عمر اوتراق ὀτουρὰκ ὄμρ.

Ζωηρὸς زنده, تيز حركت τὴζ χαρεκὲτ,
زنده ζιντέ.

Ζωηρότης تازهلك ταζελὶκ, تيزلك τεζλίκ.

Ζωμὶ, ζωμὸς شوربه σορμπὰ καὶ. چوربا

τζιορμπὰ — κρέατος صوبي ات ἔτ σουή.
Ζωνάρι, ζώνη قوشاق κυσάκ, كمر κεμέρ, زنار ζεννάρ. Ζώνη κατεψυγμένη منطقهٔ مبرود μιντακάϊ μεμπρουτέ. Ζώνη διακεκαυμένη منطقهٔ محروقه μιντακάϊ μεχρουκά. Εὔκρατος ζώνη منطقهٔ معتدله μιντακάϊ μυτεντιλέ.
Ζωντανεύω ἐνεργ. دیرلتمك ντιριλτμέκ, دیري زنده اتمك ντιρί, ζιντὲ ἐτμέκ.
Ζωντανός, ζῶν دري, ديري ντιρί, صاغ σάγ, زنده ζιντέ, ϗ ὁλοζώνταιος دیپ ديري ντὶπ ντιρί.
Ζωντέβυλον ἰδὲ κτῆνος.
Ζώνω قوشاتمق κυσατμάκ, قوشامق κυσαμάκ. Ζώνομαι قوشانمق κυσανμάκ.
Ζωογονῶ ἰδὲ ζωντανεύω.
Ζῶον حيوان χαϊβάν, πληθ. حيوانات χαϊβανάτ. Ζῶα ἥμερα, οἰκιακὰ او حيواناتي ἒβ χαϊβανατὴ, طوارلر νταβαρλάρ.
Ζωοτροφία ذخیره ζαχιρέ.
Ζωσὴρ τῆ σπαθίυ قلج باغي κηλὴτζ μπαγὴ, حمايل χεμαΐλ.
Ζωύφιον ἰδὲ ἔντομον.
Ζωχάδες ἰδὲ αἱμαῤῥοΐδες.

H.

Ἤ يا. Ἦτοι ياخود γιαχόντ.
Ἥβη يكتلك γιγιτλὶκ, بلوغيت μπελυγιέτ.
Ἡγεμονία بكلك μπεϊλίκ.
Ἡγέμενος باش پاپاز μπὰσ παπὰζ, رهبان باشي ῥεχμπὰν μπασή.
Ἤγου ἰδὲ δηλαδή.
Ἤδη, κ' ὅλα ارتق ἀρτὴκ, ἰδὲ ϗ τώρα, νῦν.
Ἡδονὴ ذوق ζεφκ, صفا σεφὰ (عيش وعشرت ἤσϋ ἰσρέτ) — gusto حظ χάζζ.
Ἡδύνω ἰδὲ εὐφραίνω, τέρπω.
Ἡδύοσμος نانه νανέ.
Ἠθικὴ علم ادب ἤλμι ἐντέπ.
Ἦθος ادب ἐντὲπ — indole خوي χϋΐ, طبيعت ταμπιάτ.
Ἤλεκτρον كهربا κεχρϋμπὰ καὶ κεχρϋμπάρ.
Ἡλιάζω (τί διὰ νὰ ξηρανθῆ) كنشده قومق γγϋνεσὲ κομάκ, سرمك σερμὲκ, كنشده قورتمق γγϋνεσ'ντὲ κυρυτμάκ. Ἡλιάζομαι (κάθημαι εἰς τὸν ἥλιον διὰ νὰ ζεσαθῶ) كنشه چونمق γγϋνεσὲ τζιονμάκ.
Ἡλικία ياش γιάσ. Ὁ ἐν ἡλικίᾳ, ἡλικιωμένος, προβεβηκὼς τῇ ἡλικίᾳ ياشلو γιασλϋ, قوجامان κοτζιαμάν.
Ἥλιος كونش, كنش γγϋνὲσ (كون γγϋν, شمس σέμς). Καίομαι ἀπὸ τὸν ἥλιον صررمق σαραρμάκ.
Ἡλιοστάσιον θερινὸν اك اوزون كون ἒν ὔζϋν γγϋν — χειμερινὸν اك اوزون كيجه ἒν ὔζϋν γγιτζέ.
Ἡλιοτρόπιον كون چچكي γγϋν τζιτζεϊ, دوه طباني ντεβὲ ταμπανή.
Ἡμέρα كون γγϋν. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν كونلرده بر كون γγϋνλερντὲ μπὶρ γγϋν, بر كون μπὶρ γγϋν. Ἡμέραν παρ' ἡμέραν كوندن كونه γγϋντὲν γγϋνὲ, كون بكون γγϋν μπὲ γγϋν. Κάθε δύο ἡμέραις ايكي كونده بر ἰκὶ γγϋντὲ μπὶρ, بر كون آشوري μπὶρ γγϋν ἀσυρί.

Καθ' ἡμέραν هر كون χὲρ γγῦν. Τὴν ἡμέραν كوندز γγῦντῦζ, كوندزين γγῦντῦζὶν. Ἡμέρας καὶ νυκτὸς كوندز كيجه γγιὸζὲ γγϋντῦζ. Ἡμέρα τοῦ μηνὸς ἐν ὑπογραφῇ τῶν ἐπιστολῶν تاريخ ταρὴχ. Ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας; بو كونه كلنجه μπὺ γγϋνὲ γγελινὸζε. Πρό τινων ἡμερῶν, ταῖς ἀπερασμέναις اوته كون ὅτὲ γγῦν, كچنلرده γγετζενλερντὲ, اوته كونلرده ὅτὲ γγῦνλερντέ.

Ἡμερεύω, περνῶ τὴν ἡμέραν كونلمك γγῦνλεμὲχ.

Ἡμεροκάματον, μισθὸς μιᾶς ἡμέρας اوين ὄγὶν, καὶ ἡ δουλεία μιᾶς ἡμέρας كونلك γγῦνλῦχ, قبال καμπάλ.

Ἡμερολόγιον تقويم τακβὶμ, تاريخ ταρὴχ — παντοτεινὸν روزنامه ρυζναμέ.

Ἡμερόνω يواشلتمق γιαβασ̈λατμὰχ, يواش ايتمك γιαβὰσ̈ ἐτμὲχ, يواشترمق γιαβασ̈τηρμὰχ, καὶ μεταφ. ἰδὲ καταπραΰνω.

Ἥμερος يواش γιαβὰσ̈, دولك ντῦλέχ.

Ἡμερότης يواشلق γιαβασ̈λὴχ.

Ἡμικρανία شقيقه σ̈ακικάτ.

Ἡμιπληγία نيمه νιμέ.

Ἡμισφαίριον نصف الارض νὴσφῦλ-ἔρζ.

Ἠμπορῶ (εὐπορῶ) بلمك μπιλμὲχ (μετὰ Β'. ἀπαρεμφάτου ἰδὲ γραμματ. σελ. 92), قادر اولمق καντὴρ ὀλμὰχ, الدن كلمك ἐλντὲν γγελμέχ. Ἐγὼ ἠμπορῶ νὰ τὸ κάμω αὐτὸ بو ايشه قادرم μπὺ ἰσ̈ὲ καντήρημ, المدن در ἐλιμντὲ ντὶρ, المدن كلور ἐλιμντὲν γγέλιρ.

Ἠξεύρω, ἐξεύρω بلمك μπιλμέχ.

Ἤπειρος قره καρὰ, بر μπέρρ.

Ἥρωας پهلوان πεχλιβὰν, بهادر μπεχαντίρ, دلير ντιλὶρ, قهرمان καχρεμὰν, غازي γαζή.

Ἡρωϊσμὸς غزا γαζὰ, غزيلك γαζηλίκ.

Ἡσυχάζω ἐνεργ. دكلندرمك ντινλεντῦρμὲχ, حضور اتدرمك χυζὺρ ἐττιρμὲχ, دكدرمك ντιντῦρμὲχ, καὶ οὐδετ. حضور, راحت ايتمك χυζὺρ, ραχὰτ ἐτμὲχ, ايلمك ἔϊλεμέχ.

Ἡσυχία راحت ραχὰτ, حضور χυζύρ.

Ἥσυχος حضورلو χυζυρλὺ, راحتلو ραχατλῦ.

Ἤτοι ياخود γιαχὸντ — ἰδὲ δηλαδή.

Ἠχητικὸς اوازلو ἀβαζλῦ, سسلو σεσλί.

Ἦχος صدا σεντὰ, اوز ἀβάζ, سس σὲς — τῶν ὀργάνων چالغي, چالغو τζιαλγὺ — τῆς βομβάρδας شرپ σ̈ὶρπ — ἀὴρ هوا χαβὰ, مقام μακάμ.

Ἠχῶ, ἠχολογῶ اوتمك ὄτμὲχ, اواز, صدا, سس ويرمك ἀβὰζ, σεντὰ, σὲς βερμὲχ, چك چك اوتمك τζὶν τζὶν ὄτμέχ.

Θ.

Θάλαμος ἰδὲ ὀντᾶς — νυμφευτικὸς كردك خانه γγερντὲχ χανέ.

Θάλασσα دكز ντενὶζ, (بحر μπάχρ, دريا ντερια). Διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης قرهدن هم دكزدن καραντὲν χὲμ ντενιζντέν.

Θαμβόνω قماشترمق καμασ̈τηρμὰχ, بايمق μπαϊμάχ.

Θανάσιμος, θανατηφόρος قاتل κατὴλ, اولدرجك ὄλντῦρεσζέχ.

Θανατικὸν اولت ὄλὲτ, ἰδὲ καὶ ἐπιδημία, πανοῦκλα.

Θανατάνω اولدرمك ὀλντῦρμέκ, ἰδὲ ἐ φονεύω.
Θάνατος اولم ὀλῦμ, وفات βεφάτ — φυσικὸς اجل ἐδζέλ. Ἦλθεν ἐγγὺς θανάτε جان باشنه كلدي δζάν μπασινὲ γγελντί.
Θάπτης, ταφεὺς مقبرجي μεζαρδζῆ, μακπερεδζὴ, ...جي μεϊττζῆ.
Θάπτω كومك γγϋμμέκ ἰδὲ ἐ ἐνταφιάζω. Νὰ μὲ θάψης (λόγοι δύο ἀγαπωμένων) قربان اولدغم قربان اولايم κυρμπάν ὀλαϊμ, κυρμπὰν ὀλντυγύμ.
Θάῤῥος اميد ὑμίντ, اعتماد ἰτιμάτ, ἰδὲ καὶ ἐλπίδα — καρδία غيرت γαϊρέτ, يورك γϋρέκ.
Θαῤῥῶ, ἔχω θάῤῥος, ἐλπίδα اينامق ἰναμάκ.
Θαῦμα معجزه μεδζζέ πληθ. معجزات μυδζιζάτ.
Θαυμάζω تعجب اتمك τεαδζζϋπ ἐτμέκ, عجب قالمق ἀδζεμπὲ, حيرته قالمق χαϊρετὲ καλμάκ, عجبلمك ἀδζέμπλεμέκ, حيران متحير اولمق χαϊράν, μϋτεχεΐρ ὀλμάκ. طالمق νταλμάκ. Θαυμάζω καθ' ἑαυτὸν داكشمق νταλνισμάκ.
Θαυμάσιος, θαυμαςὸς عجبلو ἀδζεμπλῦ, عجيب ἀδζίμπ. Θαύμαςα πράγματα عجايب ἀδζαΐμπ.
Θαυμαςμὸς عجب ἀδζέμπ, تعجب τεαδζζϋπ حيرت χαϊρέτ. Προξενῶ θαυμαςμὸν عجبلتمك ἀδζεμπλετμέκ, عجبلندرمك ἀδζεμπλεντίρμέκ, حيرته براقمق χαϊρετὲ μπρακμάκ.
Θαυματεργὸς كرامتلو κεραμετλῦ, معجزاتلو μυδζιζατλῦ, معجزلو μυδζζελῦ.
Θεατὴς سيرجي σεϊρδζῆ.

Θεατρίζω (ἐπὶ κακῦ) ان چكك ἂντ τζεκμέκ.
Θέατρον سيرانگاه σεϊραγγιάχ, اوين ὀϊύν.
Θεία πρὸς πατρὸς خاله χαλὰ, ἐ πρὸς μητρὸς تيزه τεϊζὲ, تيزيه τεϊζιέ.
Θειάφι كوكرد κϋκϋρντ.
Θειαφοκέρι كبريت κιμπρίτ.
Θεϊκὸς الاهي ἰλαχί, خدايي χονταΐϊ.
Θεῖος πρὸς πατρὸς عموجه ἀμυδζιὰ, عمجه ἀμδζὰ — πρὸς μητρὸς طابي, دابي νταΐ.
Θέλγητρον γυναικὸς ناز νάζ, جاذبه δζεζμπέ.
Θέλγω چكك τζεκμέκ, يملمك γεμλεμέκ.
Θεληματικὸς كوكللو γγϋνϋλλϋ.
Θεληματικῶς كوكل ايله γγϋνϋλ-ἴλε, كندو ارادتيله κεντυ ἰραντέτ-ιλε, حسن ارادتيله χύσνι ἰραντέτ-ιλε.
Θέλησις كوكل γγϋνϋλ, ارادت ἰραντέτ — ἑκῦσία حسن ارادت χύσνι ἰραντέτ. Μὲ τὴν θέλησίν μυ كوكلم ايله γγϋνλϋμ-ἴλε, استكم ايله ἰςεΐμ-ἴλε, كوكلجه γγϋνλϋμδζέ.
Θέλω استمك ἰςεμέκ. Θέλω τὸ καλὸν (τινὸς) خير صانمق χαΐρ σανμάκ. Θεῦ θέλοντος ان شاء الله ἰν σὰ ἀλλάχ.
Θεμέλιον تمل τεμέλ. Καταβάλλω θεμέλιον تمل براقمق τεμὲλ μπρακμάκ, قومق κομάκ. Ἐκ θεμελίων تملدن τεμελντέν, ديبدن ντιπτέν, ديبملك ντιμπελίκ. Χωρὶς θεμέλιον تملسز τεμελσίζ, اصلسز ἀσηλσίζ, اولور اولماز ὀλϋρ ὀλμάζ.
Θεμελιόνω تململك τεμέλλεμέκ.
Θεολογία علم الاهي ἰλμῒ ἰλαχί, علم خدا

ἴλμῖ χεντά, علم باطن ἴλμῖ μπατήν.

Θεοπαιῶ اللّه اتمك ἀλλὰχ ἐτμέκ.

Θεὸς اللّه ἀλλὰχ, تكري ταγρί, خدا χουντὰ (حق χάκκ, مولا μεβλά, رب ῥέμππ, باري μπαρί). Ὁ ὕψιςος Θεὸς اللّه تعالي ἀλλὰχ τεαλά. Εὐλογημένος ὁ Θεός! بارك اللّه μπάρεκ ἀλλὰχ, سبحان اللّه σουμπχὰν ἀλλάχ. Ὁ Θεὸς μέγιςος, παντοδύναμος اللّه اكبر ἀλλαχοῦ ἔκμπερ. Θεέμου الاهي ἰλαχί, اللّهم ἀλλαχοῦμμε. Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ ويرسون, ويره اللّه ἀλλὰχ βερέ, βερσίν. Ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ اللّه صقلسون كوسترمسون ἀλλὰχ σακλασὴν, γγοϊςέρμισιν.

Θεότης تكريلك ταγριλὴκ, الاهيت ἰλαχιιέτ.

Θεόφοβος اللّهدن قورقان ἀλλαχτὰν κορκάν.

Θεραπεία چاره τζαρέ, علاج ἰλάτζ, درمان ντιρμάν.

Θερίζω بچمك μπιτζμέκ, اوراقلمق ὀρακλαμάκ.

Θεριςῆρι اوراق ὀρὰκ, طرپان τηρπάν.

Θερμαίνομαι, ἔχειν θέρμην اسنمه طوتمق σιτμὰ τουτμὰκ, π. χ. ἔχω θέρμην اسنمه بني طوتر ἰσιτμὰ μπενὶ τουτὰρ, ϗ μετοχ. θερμασμένος اسنمالو σιτμαλοῦ.

Θέρμη, θερμασιὰ, πυρετὸς اسنمه ἰσιτμὰ καὶ σιτμὰ (حما χουμμὰ, حرارت χεραρέτ). Κρύα θέρμη, διαλείπων πυρετὸς صارسدن، دترن اسنما σαρσαντὰν, ντιτρεντὲν ἰσιτμά. Συνεχὴς πυρετὸς حماي دايم، مطبقه χουμμάϊ νταΐμ, μουταμππηκά. Πυρετὸς κακοήθης, τύφος حماي محرقه χουμμάϊ μουχρικὰ, قره حما καρὰ χουμμὰ — ἰδὲ τριταῖος ϗ τεταρταῖος πυρετός. Θέρμη ἑκτικὴ حماي دق χουμμάϊ ζίκ.

Θερμόμετρον اسجق وزني σιτζιὰκ βεζνί.

Θέρμος رومالر ῥεμαλάρ, ترمس τερμοῦς.

Θερμὸς, θερμότης ἰδὲ ζεςὸς, ζέςα.

Θέρος اوراق زماني، خرمان χαρμὰν, ὀρὰκ ζαμανή.

Θέσις ἰδὲ τοποθεσία.

Θέττω بر يره قومق μπὶρ γερὲ κομὰκ, يرلشترمك γερλεστιρμὲκ, قوندرمق κοντουρμάκ.

Θεωρητικὸς theoretico علمي ἰλμὶ — spettabile رعايتلو, وجاهتلو ῥιαετλοῦ, βετζαχετλοῦ.

Θεωρία كورش γγορούς, بقش μπακὶς — ὄψις يوز γιοῦζ, چهره τζεχρέ. Κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν θεωρίαν ظاهره بقسق ζαχιρὲ μπακσάκ. Κατὰ πρώτην θεωρίαν بر بقشده μπὶρ μπακησιντὲ, كورشده γγορουςτέ. Ἐκ θεωρίας كورشدن γγορουςτέν.

Θεωρῶ سير اتمك σεὶρ ἐτμὲκ, ἰδὲ καὶ κυττάζω.

Θήκη قبور κουμπούρ.

Θηλυκόνω الكلمك ἰλικλεμὲκ, قوپچه‌لمق κοπτζαλαμὰκ, تقه‌لمق τοκαλαμὰκ, دكمه‌لمك ντουγμελεμέκ.

Θηλυκὸς مونث μουεννές.

Θηλυκωτήρι قوپچه κοπτζά, تقه τοκά.

Θημωνιὰ χορταρίυ, ἀχύρυ اوتلقلق ότλυκλὺκ, صمانلق σαμανλὴκ.

Θηριακὴ ترياق τιρυγιάκ.

Θηρίον بيبان حيواني χαϊβανὴ, ييرتيجي γυρτιτζὴ, آزوارلو ἀζυάρλυ ? دζανεβὲρ, حيوان جانور ἀζυλὺ χαϊβάν.

Θηριόνω ἰδὲ ἀγριεύω, παροργίζω.

Θησαυρίζω خزينه يغمق مال μὰλ, χαζινὲ γιγμάκ.

Θησαυρὸς خزينه χαζινὲ, χαζνέ.

Θησαυροφυλάκιον خزينه χαζινὲ, بيت المال μπεϊτϋλμὰλ, بكلك μπεϊλὶκ, ميري μιρί.

Θησαυροφύλαξ خزينه دار χαζναντάρ.

Θλίψις درت ντὲρτ, قساوت κασαβὲτ, محنت μιχνὲτ, الم ἐλὲμ, غم γὰμ, قيغو καϊγὺ, ἰδὲ κ. λύπη.

Θνητὸς اولجك ὀλεντζὲκ, اوليجي ὀλιτζὴ.

Θολόνω بولاندرمق μπυλαννταρμὰκ, بولانق اتمك μπυλανὴκ ἐτμὲκ, بولاشترمق μπυλαστυρμὰκ, κ. παθ. بولانمق μπυλανμὰκ, بولاشمق μπυλασμὰκ — σκεπάζω μὲ θόλον كمرلمك κεμερλεμὲκ, قبه لمك κυμπελεμὲκ, قبه اتمك κυμπὲ ἐτμέκ.

Θολὸς بولانق μπυλανὴκ, بولاشق μπυλασὴκ.

Θόλος كمر κεμὲρ, قبه κυμπέ.

Θόρυβος, ταραχὴ شماته σαματὰ, بوزغنلق μποζγυνλὺκ, غوغا γαβγὰ καὶ καβγὰ, كوتردي κὀτϋρντὴ, پاتردي πατηρντὴ, انا بابا كوني ἀνὰ μπαμπὰ γγϋνὺ, دغدغه νταγνταγὰ — πλῆθος ἀνθρώπων غلبه لك γαλεμπελὶκ χυδ. καλαμπαλήκ. Μὲ θόρυβον كوپر كوپر κϋπϋρ κϋπϋρ.

Θρέμμα طوار, دوار νταβὰρ, حيوان χαϊβάν.

Θρεπτικὸς قوت ويريجي κυββὲτ βεριτζή.

Θρῆνος اغلمه ἀγλαμὰ, ماتم ματὲμ, زار ζὰρ, فرياد وفغان φερϊάντυ φιγάν.

Θρηνῶ زار زار اغلمق ζὰρ ζὰρ ἀγλαμὰκ — ἐνεργητ. اغلامق ἀγλαμὰκ, لجيمق ἀδζιμὰκ, ἰδὲ κ. κλαίω, ὀδύρομαι.

Θρησκεία دين ντὶν, ايمان ἰμὰν — τῶν Μωαμεθανῶν اسلام ἰσλάμ.

Θριαμβεύω, νικῶ غالب مظفر اولمق γαλὴμπ μυζαφφὲρ ὀλμὰκ, ظفر بولمق ζαφὲρ μπυλμάκ. Ἔρχεσθαι θριαμβεύων مظفر ومنصور كلمك μυζαφφερῦ μανσὺρ γγελμέκ.

Θρίαμβος ظفر ζαφὲρ, دونانمه ντονανμά.

Θρόνος تخت τὰχτ, سرير σερίρ.

Θυγατέρα, θυγάτηρ قز κὴζ.

Θυλιὰ دوزاق ντυζὰκ, ايپ ἴπ.

Θύμβρα اپار ἰπάρ.

Θυμιάζω كونلكلمك γγϋνλϋκλεμὲκ, ἰδὲ καὶ καπνίζω.

Θυμίαμα كونلك γγϋνλὺκ, بخور μπυχύρ.

Θυμιατήριον بخوردان μπυχυρντάν.

Θυμόνω (τινὰ) ἰδὲ παροργίζω, κ. παθητ. θυμόνομαι, ὀργίζομαι اوكلنمك ὀκελενμὲκ, ὀφκελενμὲκ, دارلمق νταρηλμὰκ, غضبه كلمك γαζεμπὲ γγελμὲκ, دارلغنمق νταρλιγανμὰκ, پوشمق πυσμάκ. Θυμόνομαι κατά τινος بر كمسنه يه الجنمك كوسمك μπὶρ κιμεσνεϊὲ ἰνδζινμὲκ, κϋσμέκ. Ἐθυμώ-

θη اولدي انشپارو ἀποσπαρὴ ὀλντὶ (ἐσπῆρε φωτίαν).

Θυμὸς اوكه ὄκὲ, ἔϐκὲ, دارغنلق νταργυν-λὴκ, غضب γαζάμπ.

Θυμώδης طارغون νταργὺν, اوكهلو ὄκελῦ, طارلغان تيز مزاج τὲζ μιζάτζ, تيز τιτὶζ, νταρλιγάν. Εἶναι θυμώδης, ὀξύθυμος تيزلنمك τεζλενμὲκ, تيزلك اتمك τεζλὶκ ἐτμέκ.

Θυμωμένος طارغون νταργὺν, كوسلو κὺσὺλῦ, اوكهلو ὄφκελῦ.

Θύρα قپو قپي καπὴ, καπὺ, (باب μπάμπ).

Θύρα ξύλινος ἔμπροσθεν ἑνὸς ἐργαστηρίου كپنك κεπένκ. Θύρα κρυφία اوغري قپو ὀγρὴ καπύ.

Θυρωρὸς portinaro قپوجي καπιτζή.

Θυσία ذبح ζὶπχ, قربان κυρμπάν. Η' ἱερὰ θυσία قداس κυντάς.

Θυσιάζω قربان اتمك, ذبح ζίμπχ, κυρμπὰν ἐτμὲκ, قربان بوغازلمق, كسمك κυρμπὰν μπογαζλαμὰκ, κεσμέκ. Θυσιάζομαι ὑπέρ τινος كنديني فدا, قربان اتمك κεντινὶ φιντά, κυρμπὰν ἐτμέκ.

Θυσιαστήριον محراب μιχράμπ.

Θώραξ, σιδηροποκάμισον جبه τζεμπὲ, كچم γγετζίμ.

Ι.

Ι'αματικὸς صاغلدیجي σαγαλντιτζή.

Ι'αννουάριος ينارس γεναρὸς, ينار γενὰρ (كانون اخر κιανὺν ἀχήρ).

Ι'άσιμος قابل عللجي ἰλατζὶ καμπὶλ, شفا چارسي ممكن τζαρεσὶ μὺμκιν, σιφὰ μπυλατζιὰκ, بولجق صاغلجق σαγαλατζιάκ.

Ι'ασπις يشم γεσὶμ, γεσίμ.

Ι'ατρεία شفا σιφὰ, ἰδὲ ϗ θεραπεία.

Ι'ατρεύω صاغلتمق σαγαλτμὰκ, صاوتيرمق σαϐυτιρμὰκ, شفا ويرمك σιφὰ βερμὲκ, اوكدرمق ὀντιρμάκ. Παθητ. صاغلمق σαγαλμάκ, اوكلمق ὀνλμάκ, شفا بولمق σιφὰ μπυλμάκ, صاولمق σαϐυλμάκ.

Ι'ατρικὴ طب τὴμπ, علم طب ἴλμι τήμπ.

Ι'ατρικὸν علاج ἰλάτζ, شربت σερμπέτ.

Ι'ατρὸς حكيم χεκὶμ (طبيب τεμπίμπ).

Ι'δέα شكل σέκλ, σεκίλ.

Ι'δεάζομαι ἰδὲ φαντάζομαι.

Ι'διος باشقه μπασκά. Ο' ἴδιος كندو γγεντῦ, كندي γγεντὶ, كندوسي γγεντῦσί. Τὸ ἴδιον او بو, ينه γένε μπὺ, ὄ. Εἶναι τὸ ἴδιον, ταυτὸν بر در μπὶρ ντίρ, هپ بر در χὲπ μπὶρ ντίρ. Κατ' ἰδίαν, κατὰ μόνας باشقه μπασκά, باشقهجه μπασκατζέ, تنها τενχά. Δὲν εἶναι ἴδιον φίλος دوستلغك ايشي دكل ντοσλυγὺν ἰσὶ ντεὶλ.

Ι'διότης خاصيت قوت κυϐϐέτὶ χασιέτ.

Ι'δίωμα خوي χὺΐ — ἰδὲ ϗ διάλεκτος.

Ι'διωτεύω, ζῶ ἰδιωτικῶς كندو حالنده اولمق κεντὺ χαλιντὲ ὀλμάκ.

Ι'διώτης, ὁ μὴ ἔχων ἀξίωμα منصبسز μανσυπσήζ — ἄπειρος عجمي ἀτζεμί.

Ι'διωτισμὸς لغت λυγὲτ, سويلهمكلك σϋϊλεμεκλίκ.

Ι'δὲ ايشته, اوشته ἰστὲ (ὅτ.), نا νά.

Ἱδρόνω ترلمك τερλεμέκ.
Ἱδρωτας (ἱδρὼς) تر, در τέρ.
Ἱδρωτικὸς ترلدیجي ترکتوریجي τερλεντιτζί, τὲρ γγετιρίτζι.
Ἱερατεῖον پاپازلق παπαζλήκ.
Ἱερεὺς پاپاس παπὰς, پاپاز παπὰζ, کشیش κισίσ.
Ἱερὸς ἰδὲ ἅγιος.
Ἱεροσυλία حرمتسزلك χὀρμετσιζλίκ.
Ἱερόσυλος حرمتسز χὀρμετσίζ.
Ἱκανοποίησις soddisfazzione كفارت κεφαρέτ.
Ἱκανὸς ἰδὲ ἐπιτήδειος, ἄξιος, καὶ ἱκανός (τινος πράγματος) εἶναι قادر اولمق καντὴρ ὀλμὰκ, قدرتي كوجي يتمك κυντρετί, γγυτζί γετμέκ.
Ἱκέτης دعاجي ντυαδζή.
Ἱκτὶν, πτηνὸν nibbio چیلق τζιαϊλάκ.
Ἵλεως عنايتلو haετλῦ, مرحمتلو μερχαμετλῦ, شفقتلو σεφκετλῦ.
Ἱμπρέικι ابرق ἰμπρέκ.
Ἵν, ἰς πληθ. ἶνες طمر اكجه ἰκδζὲ νταμάρ.
Ἱξευτὴς قوشجي κυστζὴ, قوشباز κυσμπάζ.
Ἱξεύω قوش اولامق κὺς ἄβλαμάκ.
Ἱξὸς اوكسه ὄκσέ, دبق ντήπκ.
Ἱξώδης اوکسهلو ὄκσελῦ — κολλητικὸς اوزلو ὄζλῦ, پاپشقن γιαπησκάν, يك طوتيجي πὲκ τυτυδζύ. Τὸ ἱξῶδες اوزلولك ὄζλῦλὺκ.
Ἰοειδὴς قويو مور κοϋὺ μόρ, مور μόρ.
Ἰὸν منكشه μενεκσέ.
Ἰούλιος يوليوس γγυλιὸς, تموز τεμμύζ.
Ἰούνιος يونيوس γγυνιὸς, حزيران χεζιράν.
Ἱππευτικὴ بنيجيلك μπινιδζιλίκ.

Ἱππίατρος بيطار μπεϊτὰρ, ات حكيمي ἀτ χεκιμί.
Ἱππικὸν اتلو عسكر ἀτλῦ ἀσκὲρ, سپاه σιπάχ, سپاهيلر σιπαχιλὲρ, ἰσπαχιλέρ.
Ἱππόδρομος ات ميداني ἂτ μεϊντανὴ, ἂτ μαϊντάν.
Ἱπποκόμος ات اوغلاني ἂτ ὀγλανὴ, سايس σαΐς, σεΐς.
Ἱπποπόταμος ات بالغي ἂτ μπαληγή.
Ἵππος ἰδὲ ἄλογον.
Ἱπποστάσιον آخور ἀχὸρ, طوله ταβλά. Ὁ ἐπιστάτης τῦ ἱπποστασίυ Stallmeister مير آخور μὶρ ἀχὸρ κυλ. ἰμραχόρ.
Ἶρις, φυτὸν سوسن συσὲν κυλ. συσὰμ — ἰδὲ οὐράνιον τόξον.
Ἱσάζω برابر اتمك μπεραμπὲρ ἐτμέκ, برابرلمك μπεραμπερλεμέκ.
Ἰσημερία اعتدال الليل والنهار ἰτινταλῦλλεϊλὶ βεν-νχὰρ — ἐαρινὴ نوروز νεβρὺζ — θερινὴ مهرجان μεχριτζιάν.
Ἰσημερινὸς خط استوا χάττῖ ἰσβᾶ, معدل ليل ونهار μυαντὶλῖ λεϊλῦ νιχάρ.
Ἰσθμὸς بوغاز μπογάζ.
Ἴσια طوغرو ντογρὺ, طوغرودن ντογρεντά. Ἴσια ἐπάνω دك يوقري ντὶκ γγυκαρὴ, دك ντίκ.
Ἰσιάζω, ἰσιόνω دوغرولتمق ντογρυλτμὰκ, دوزلتمك ντυζελτμέκ, دوزلمك ντυζλεμέκ, دوز اتمك ντὺζ ἐτμέκ.
Ἴσιος طوز, طوغري ντογρὴ, دوغرو, طوغرو ντὸζ ντογρὺ (μυστακὶμ مستقيم) — ὁμαλὸς دوز ντὺζ, دمدوز ντυμντὸζ, دب

دوز ντῶμπ ντῦζ.

Ἴσκιος, σκιά چوغا τζογά, كولكه γγιόλγγέ, (ظل ζήλ, سايه σαϊέ). Κάθημαι εἰς τὸν ἴσκιον كولكه‌لنمك γγιολγγελαμέκ.

Ἰσοῤῥοπής برابر μπεραμπέρ, دنكا دنك ντενκὰ ντένκ.

Ἴσος برابر μπεραμπέρ.

Ἰσοσαθμία, ἰσοῤῥοπία دنك ντένκ, معادلت μααντελέτ.

Ἰσοσαθμίζω دنك اتمك ντὲνκ ἐτμὲκ, دنكلمك ντενκλεμέκ, دنكا دنك اتمك ντενκὰ ντένκ ἐτμέκ.

Ἰσότης برابرلك μπεραμπερλήκ.

Ἰσότιμος برابر μπεραμπέρ. Γίνομαι ἰσότιμος (μὲ ἄλλον) برابرلشمك μπεραμπερλεσμέκ, برابر اولمق μπεραμπὲρ ὀλμάκ.

Ἰσόχρονος ياشداش γιασῦντάσ.

Ἱστορία تاريخ ταρίχ, πληθ. تواريخ τεβαρίχ — μυθῶδης حكايت χικιαίτ, روايت ριβαίτ, قصه κισσά.

Ἱστορικός, ἱστοριογράφος تواريخجي τεβαριχτζί راوي ραβῆ, πληθ. ἱστορικοί راويان ραβιάν, اصحاب تواريخ ἀσχάμπι τεβαρίχ.

Ἴχνος ἰδὲ λιγνός.

Ἰχυρία سدك طوتلمسي σιντὶκ τυτυλμασή.

Ἰχυρογνωμία عناد ἰνάντ, عنادلك ἰναντλήκ, پك باشلق πὲκ μπασλήκ, عنادجيلك ἰναντζηλήκ.

Ἰχυρογνωμῶ عناد اتمك ἰνάντ ἐτμὲκ, عنادلشمق ἰναντλασμάκ.

Ἰχυρογνώμων عنادجي ἰναντζή.

Ἴσως بلكه, بلكي μπέλκι, بلكيده μπελκιντέ. Ἴσως καὶ … لولا كه … ἀλλὰ καὶ … مكر … μέγερ.

Ἰτέα سوكد σόγγιουτ.

Ἰτέρι لش ἰσ, چفت τζίφτ.

Ἰχθυοπάλλα بالق طوتقالي μπαλὶκ τυτκαλὶ, سريش σιρίς, چرش τζιρίς.

Ἰχθύς ἰδὲ ψάρι. Οἱ ἰχθύες (ζώδιον) حوت برجي χὺτ μπουρτζί.

Ἰχνηλατῶ, ἰχνεύω ايزلمك ἰζλεμέκ.

Ἰχνογραφία كرلمه κερλεμὲ, رسم ρέσμ.

Ἴχνος ايز, اثر ἴζ (اثر) ἐσέρ). Οὐδὲ ἴχνος αὐτοῦ ἔμεινε اثري بله قلمدي ἐσερὶ μπιλὲ καλμαντη. Ἀκολουθῶ τὰ ἴχνη τινὸς ايزلرينه, ايزلرنجه ايزلريله كتمك ἰζλερινὲ, ἰζλερεντζὲ. ἰζλέριλε γγιτμέκ.

Κ.

Καβάδι قفتان καφτάν.

Καβάλλα, πηγαίνω καβάλλα, ἱππεύω andar à cavallo آتلو, ات ايله وارمق ἀτλῦ, ἂτ ἰλὲ βαρμάκ. Δὲν ἀξίζει διὰ καβάλλαν بنويه يرامز μπινὲ γιαραμάζ.

Καβαλλάρης (ἔφιππος) اتلو ἀτλῦ.

Καβαλλικεύω اتلنمق ἀτλανμάκ, اته بنمك ἀτὰ μπινμέκ.

Καβούκι قاوق καβούκ.

Καβούρι لنكچ λενγγιέτζ, پنكچ γενγγιέτζ.

Κάγκελλον پرمقلق παρμακλὴκ, قفس καφές.

Καγχάζω قهقهه اتمك καχκαχὰ ἐτμέκ.

Καδὶ, κάδος وارل βαρὲλ, فوچي φυτζή.

Καζάνι (λέβης) قزان καζάν, چقراج μπακράτζ.
Καθαιρῶ τὸ ἀξιώματος عزل اتمك ἀζλ ἐτμέκ, معزول اتمك μαζὲλ ἐτμέκ.
Καθαρίζω ἰδὲ κάμνω καθαρὸν, πασρεύω — (διαλέγω π. χ. τὸ σιτάρι) سچمك σετζμέκ, اوکرتلمك ὀγὲρτλεμέκ, اورندلمك ὀρὲντελεμέκ — κινεῖν τὴν κοιλίαν سورمك σὲρμέκ, لينت ويرمك λινὲτ βερμέκ.
Καθαρὸς, καθάριος تميز τεμίζ, پاك πάκ, آري ἀρὴ, طاهر ταχίρ, خالص χαλίς. Καθάριον νερὸν صو صافي, پاك صو σαφὶ, πὰκ σὲ. Κάμνω καθαρὸν تميز اتمك, پاك, طاهر ταχὲρ, πὰκ, τεμὶζ ἐτμὲκ, آرتمق ἀριτμάκ, پاكلمق πακλαμάκ, تميزلمك τεμιζλεμέκ. Πολλὰ καθαρὸς صام صافي σὰμ σαφή.
Κάθαρσις سورمسي يورك γὲρὲκ σὲρμεσί.
Καθαρτήριον πῦρ اعراف ἰεράφ.
Καθαρτικὸν, κινητικὸν سورمه شربتي σὲρμὲ σερμπετὶ, شربت σερμπέτ.
Κάθε هر χὲρ, π. χ. κάθε ἕνας, καθεὶς هر بر, χὲρ μπὶρ, هر كسنه χὲρ κιμέσνε, هر كس χὲρ κὲς, هر كسه χὲρ κιμσέ.
Καθέδρα ἰδὲ θρόνος, σκαμνί.
Καθεξῆς ἰδὲ ἀκολούθως· ἢ ὅτω καθεξῆς سايرلري بوكا قياس ايله σαϊὲλερὶ μπονὰ κιὰς εἴλε, باقيسي بوندن فهم اولنه μπακησὶ μπὲν ιτὰν φὲχμ ὀλυνά, بوندن قياس ايله μπὲν-ντὰν κιὰς εἴλέ.
Καθετὴρ ميل μίλ.
Κάθετος γραμμὴ خط عمود χάττῖ ἀμὲτ. Κατὰ κάθετον عمودا ἀμεντέν.

Καθήκον ἰδὲ χρέος — ἀράδα, τάξις convenienza لايقلق λαγικλὴκ, يقشقلق γιακησηκλὴκ, اويمقلق ὀϊμακλὴκ.
Κάθημαι اوترمق ὀτερμὰκ — σαυροπόδι بغداش قورمق μπαγντὰς κερμάκ. Ὁ καθήμενος πάντοτε, ἢ ἀγαπῶν νὰ κάθηται اوترغان ὀτεργάν. Καθίζω (ἐπὶ πτηνῶν) قونمق κονμάκ.
Καθημερινὸς هر كونلو χὲρ γγὲνλῦ. Καθημερινὴ (ἐργάσιμος ἡμέρα) ايش كوني ἴσ γγὲνί.
Κάθισμα اوتراجق ير ὀτεραδζὰκ γέρ.
Καθὸ كبي γγιμπὶ, نتكي νιτεκί.
Καθολικὸς-κῶς ἰδὲ γενικὸς, γενικῶς, ἐν γένει.
Καθρέπτης آيينه ἀϊνὲ, اينه ἀϊνά.
Καθὼς كبي γγίμπι, نته νιτέ. Καθὼς αὐτὸ بونجلين μπενδζιλαΐν, اونجلين ὀνδζιλαΐν.
Καὶ هم χὲμ, و βὲ (ايله ἰλέ, بله μπιλέ). Καὶ ἐγὼ بنده μπέν-ντα.
Καΐκι قايق καΐκ.
Καινούριος (καινὸς) يكي γενὶ (جديد δζεντίντ). Καινούρια, νέαι εἰδήσεις, νέα خبر χαμπὲρ, حوادث χαβαντίς.
Καιρὸς زمان ζεμὰν, ζαμάν. Οἱ 4 καιροὶ دورت فصل ντὲρτ φάσλ, φασήλ. Περνῶ τὸν καιρὸν زمان كچورمك ζαμὰν γγετζερμέκ, اكلنمك ἐγλενμέκ. Εἰς ὀλίγον καιρὸν از زمانده ἀζ ζαμαντέ, Κατὰ τὸν καιρὸν زمانه كوره ζεμανὲ γγὲρέ. Καθὲν μὲ τὸν καιρόν τε وقتلو وقتيله βακτλῦ βακήτ-ιλε. Ἐν καιρῷ محلنده μεχαλλιντὲ, وقتيله βακήτ-ιλε

زمان ايله ζεμὰν ιλέ. Α᾿ρκετὸς καιρὸς چوقچه τζιοκτζὲ, خيلي زمان χαϊλὶ ζεμάν. Τώρα εἶναι ὁ καιρός τε همان چاغيدر χέμεν τζιαγὴ ντήρ.

Καῖσαρ قيصر καϊσὰρ, چاسار τζιασάρ.

Καίω ياقمق γιακμὰκ, ياندرمق γιαντηρμὰκ, كويندرمك γγöγëνττëρμèκ — ἐν πυρὶ ἢ μαχαίρᾳ يقوب يقمق γηκὴμπ γιακμάκ. Παθητ. ياقلمق γιακηλμὰκ, يانمق γιανμὰκ, كويمك γγöγüνμέκ.

Κακαΐδι (αἴθυα) قره بطق καρὰ μπατάκ.

Κακαρίζω قوقوغدامق κοκογνταμὰκ, قولچقه اتمك κολοτζκὰ ὅτμεκ, نقنقه اتمك νεκνεκὲ ἐτμέκ.

Κακία شرتلك σιρρέτλικ, يرامزلق γιαραμαζλήκ.

Κακίζω, κακιόνω قاقمق κακημὰκ, κακμὰκ, كوسمك κüσμὲκ, خاطري قالمق χατηρὴ καλμὰκ, انجنمك ἰνδζινμέκ.

Κακοήθεια كم عادت κὲμ ἀντὲτ, فنا, بد خوي φενὰ, μπέντ χὸϊ.

Κακοήθης طبيعتلو يرامز γιαραμὰζ ταμπιατλὸ, بد, يرامز بد خوي μπὲντ χὸϊ, خويلو μπὲντ, γιαραμὰζ χὸϊλὸ.

Κακοκαιρία هوا فنالغي χαβὰ φεναληγή.

Κακολογία غيبت γαϊμπὲτ, γημπέτ.

Κακόλογος كم, غيبت سويليجي κέμ, γαϊμπὲτ σöϊλεϊδζὶ, كم دللو κὲμ ντιλλὸ, دلليجي ντιλλεϊδζί.

Κακολογῶ دللمك ντιλλεμὲκ, غيبت اتمك γαϊμπὲτ ἐτμὲκ, سويلمك σöϊλεμέκ.

Κακόμοιρος ἰδὲ κακότυχος.

Κακοπαθῶ كلك كورمك κεμλὴκ γγöρμέκ.

Κακοποιὸς ἰδὲ κακὸς, κακοῦργος.

Κακοποιῶ ἰδὲ βλάπτω.

Κακὸς كم κὲμ, يرامز γιαραμάζ, كوتي κöτὸ, فنا φενὰ, فسادلو φεσαντλὸ.

Κακοςόμαχος بوزق مسي μιντεσὶ μποζὺκ.

Κακότροπος يرامز γιαραμὰζ, ازغون ἀζγύν.

Κακότυχος زواللو ζέβαλλη, مسكين μεσκίν.

Κάκε, τε κάκε ἰδὲ ματαίως, εἰς μάτην.

Κακεῦμι قاقوم κακέμ.

Κακούργημα يرامزلق γιαραμαζλὴκ, يرامز ايش γιαραμὰζ ἰσ, حرامزادهلك χαραμζαντελὴκ, اشقيالق ἐσκιαλήκ.

Κακοῦργος حرامزاده χαραμζαντὲ, يرامز γιαραμὰζ, فسادلو φεσαντλὸ — ἰδὲ κατάδικος.

Κακοφαίνεται كوجنه كلمك γγüδζενὲ γγελμὲκ, اغر كلمك ἀγὴρ γγελμέκ. Ο῎μως νὰ μὴ σοὶ κακοφανῇ اما كوجكه كلمسون ἄμμα γγüδζενὲ γγέλμεση.

Κακοχωνευσία سكرمكلك σιηρμεμεκλὴκ, تخمت τöχμέτ.

Κακοχώνευτος هضم اولنمش χέζμ ὀλὲνμαμησ.

Καλὰ ايو ἔϊ, خوش χόσ. Πολλὰ καλὰ پك ايو πὲκ ἔϊ.

Καλάθι سپتجك σεπετδζίκ.

Καλάϊ (κασσίτερος) قلاي καλάϊ.

Καλακάνι (χάλκανθος) قره بويا καρὰ μποϊά.

Καλαμάρι (μελανοδοχεῖον) حقه χοκκὰ, دويت ντιβὶτ, καὶ τὸ ἐν τῷ καλαμαρίῳ νῆμα لقا λικά.

Καλάμι قامش, قمش καμὴσ — τῶν ὑφαντῶν ماسوره μασερέ. Ο῾ ῥόζος ἑνὸς καλαμίε

قلم بوغي καλὲμ μπογαμή. Καλάμι τῦ ποδὸς انجك ἰντζίκ, ساق σάκ.

Καλαμοθήκη قلمدان καλεμντάν.

Καλαμπόκι ترك بغداي τῦρκ μπαγνταΐ, هلله χελντέ.

Καλαπόδι نعلين ναλὴν, پاچيله πατζιλέ.

Καλαφατίζω قلفت اتمك καλαφὰτ ἐτμὲκ, قلفتلمق καλαφατλαμάκ.

Καλενδάριον ἰδὲ ἡμερολόγιον.

Κάλι, καλγὰ قليه καλγέ.

Καλιακοῦδα, κολοιὸς قرغه الا ἀλὰ καργά.

Καλιγόνω نعلتمك ναλατμὰκ, نعللمق ναλλαμάκ.

Καλιγωτὴς نعلبند ναλμπέντ.

Καλλιγραφία حسن خط χύσνι χάττ.

Καλλιέργημα (ἑνὸς τόπε) تيمار τιμὰρ, شيللك σενλίκ.

Καλλιεργῶ تيمار اتمك τιμὰρ ἐτμέκ. Τόπος καλλιεργημένος معمور يير، شين σὲν, μεμὺρ γέρ.

Κάλλιος, καλύτερος ايو دلخي ντακὰ ἰΐ (يك γὲκ, يكرك γεκρέκ).

Καλλιτερεύω ἐνεργ. يكلمك γεγγλεμὲκ, اوكرمق ὀναρμὰκ, ἢ ὕδετ. اوكمق ὀγμάκ.

Καλλωπίζω پردلخت، زينت ويرمك περντὰχτ, ζινὲτ βερμέκ.

Καλοβάτης جانبازي لياقلق ἀγιαχλὴκ-δζαμπαζή.

Καλόγηρος كشيش κεσίς — παρὰ Τέρκοις دروش ντερβίς.

Καλογριὰ كشيشه κεσισὲ, قالوكريا καλογριά.

Καλοκἀγαθία صالحلق σαληχλὴκ, ايولك ἰϊλίκ.

Καλοκἀγαθος ايو ادم ἰΐ ἀντὰμ, صالح σαλὴχ, اصلاح ἰσλάχ.

Καλοκαῖρι ياي γιάϊ, ياز γιάζ. Χειμῶνα καὶ καλοκαῖρι قشين يازين γιαζὶν κισίν.

Καλοκαιριάζω يازلمق γιαζλαμὰκ, يايلمق γιαϊλαμάκ.

Καλοκαιρινὸς يازلو γιαζλὴ, يايلو γιαϊλή.

Καλὸς ايو، اي ἰΐ, خوش χόσ.

Καλοσύνη ايلك ἰϊλὶκ, خير χαΐρ.

Καλότυχος ἰδὲ μακάριος, εὐτυχής.

Καλῦπι (πρόπλασμα) قالب καλὴμπ, καλύμπ. Χύνω εἰς τὸ καλῦπι قالبلمق καλημπλαμάκ.

Καλπάκι قالپق، قلپاق καλπάκ.

Κάλπικος قلب κάλμπ, π. χ. κάλπικη μονέδα قلب اقچه κάλμπ ἀχτζέ, زيوف ζιῦφ, تلبيس اقچه τελμπὶς ἀχτζέ, قزل اقچه κιζὴλ ἀχτζέ.

Καλπυζάνης قلبزن καλμπιζὲν, χυδ. καλπαζάν.

Καλύβη قالبه καλιμπὰ, قالوه καλῦβε, كلبه κϋλμπὲ, κυλϋμπὲ, اوبا، اوبه ὀμπά.

Κάλυμμα اورتو ὀρτῦ — τῆς κεφαλῆς باش اورتيسي μπὰς ὀρτϋσϋ, قاپوت καπῦτ, بورنس μπερνὸς, باشلق μπασλὴκ — τῆς κεφαλῆς ἐκ φίλτρε ἐναντίον τῆς βροχῆς قبالاق καμπαλάκ.

Καλύπτρα τῶν γυναικῶν بورنجك μπϋρϋντζίκ, μπυρυνδζύκ.

Κάλφας, μαχτῆς قالفه καλφά.

Καμάρα كبر κεμὲρ, ἰδὲ κ. θόλος.
Καμαρόνω كمرلمك κεμερλεμὲκ, καὶ μεταφορ. نازلنمق ναζλανμάκ.
Καμηλᾶς دوهجي ντεβεδζί.
Καμηλοτάρδαλις سرتاپا σϊερατά.
Καμηλότυλον كوچك κὄτζὲκ, كوشك κόσϊὲκ.
Κάμηλος, καμῆλι دوه ντεβὲ, καὶ ἡ ῥάχη اوركج ὂργγὲτζ.
Καμίνι اوجق ὀδζάκ, قمين καμίν.
Κάμνω اتمك, ايتمك ἐτμὲκ, ايلمك ἐϊλεμὲκ, ياپمق γιαπμάκ, قلمق κηλμάκ. Τί νὰ κάμω نه ايليم νέ-ἰλεΐμ. Κάμε ὅ,τι ἠξεύρεις بلدككدن قالمه μπιλντΐγγϊντὲν κάλμα. Ἐμπορῶ νὰ κάμω χωρὶς τινος πράγματος entbehren كچمك γγετζμὲκ, كچنه γγετζινὲ μπιλμὲκ, ἀφαιρ. ἢ τῷ سر σὲζ بلمك
Καμπάνα چاك τζιάν. Τραβῶ τὴν καμπάναν چاك چالمق τζιὰν τζαλμάκ.
Καμπαναρεῖον چاك قلهسي τζιὰν καλλεσί.
Κάμπη تزنل, طرطل τυρτὴλ, طريل τυρὴλ, ايافلو, يوز, قرق γὺζ, κὶρκ ἀγιακλὴ.
Κάμπος قر κὶρ, اوا ὀβὰ, ميدان μεϊντάν.
Καμπύρα قنبورلق καμμπυρλὲκ.
Καμπύρης (κακοφώς) قنبور καμμπὺρ, بوكريلو μπὄγριλὺ, اوركجلو ὂργγεδζλὴ.
Καμπυλόνω اكمك ἐγμὲκ, اكري اتمك ἐγρὶ ἐτμὲκ, اكلتمك ἐγιλτμὲκ.
Καμπύλος اكري ἐγρί, بوكري μπὄγρί.
Καμόνομαι ἰδὲ προσποιοῦμαι.
Κἂν اولماسه هيچ χὶτζ ὀλμάζσα, باري μπαρὴ, اولماسه هيچ χὶτζ ὄλμασα, صلط σάλτ.
Κανάβετα قانوتا κανβετὰ, شراب صندوقي

σϊαραμπ σαντυγί.
Κανακεύω ἰδὲ κολακεύω, χαϊδεύω.
Κανάλι تكنه τεκνὲ, اولق ὀλὺκ, صو يولي σὶ γιολὺ — μολύβδινον قبور κεμπὲρ — ἀπὸ τοῦβλα كونك κὺνκ — ὑπόγειον اوغن ὀγὶν, كاريز κιαρὶζ, χυδ. γγερίζ.
Κανάρι قوشي كنيك χανὴκ κυσϊὲ, قناريا καναριά.
Κανέλα طارچين, دارچين ταρτζὶν.
Κανδηλάπτης قنديلجي κεντηλδζή.
Κανδῆλι موم μὺμ, ἰδὲ κ. κηρὶ, λυχνάρι.
Κανεὶς كمسه κιμσὲ, بر كمسه هيچ χὶτζ μπὶρ κιμσὲ, بر هيچ χὶτζ μπὶρ, κ. κἀνένα οὐδέ. بر شي هيچ بر شي χὶτζ μπὶρ σϊί, بر شي μπὶρ σϊὲ, هيچ χὶτζ (ὅλα μὲ ἀρνητικὸν ῥῆμα). Μὲ κἀνένα, κατ' οὐδένα τρόπον هيچ بر وجهله طريقله χὶτζ μπὶρ βέδζχ-ιλε, ταρὶκ-ιλε.
Κανθαρίδες قوطوز بوجكلري καντὸζ μπὸβεκλερί, يشيل بوجكلر γεσϊὶλ μπὸδζεκλέρ.
Κάνθαρος بوق بوجكي μπὸκ μπὸδζεϊ, بوينزلو بوجك طوكزلان ντονυζλὰν, μπουϊνυζλὺ μπὸδζέκ.
Κανίζει ἰδὲ κοφίνι.
Κανάβι كنوير κενεβὶρ, كندر κεντίρ.
Καναβόσπορος كنوتانه κενεβιτανὲ, كندر تخمي κεντὶρ τοχμὴ, شهدانه σϊεχντανέ.
Κανόνι طوپ τόπ.
Κανονικὸς قياسي κιασή, قانوني κανυνί.
Κανταρι (τάλαντον) قنطار κιντάρ, καντάρ.
Κανών, κανόνας قانون κανὺν, قاعده κααντὲ — norma statuto آيين ἀΐν, رسم ρέσμ,

صالت ἀντὲτ — τῶν ὑφαντῶν ὀδόντωτος
پشتنج μπεσ̈ἴνδζ, πεσ̈ἴνδζ.

Καπηλεῖον ميخانه μεϊχανέ. Κρατεῖν καπηλεῖον ميخانهجيلك سورمك μεϊχανετζίλιχ σϋρμέκ.

Κάπηλος ميخانهجي μεϊχανετζί.

Καπίςρι يولار γιϋλὰρ, ἰδὲ ϗ χαλινάρι.

Καπιςρόνω يولار طاقمق γιϋλὰρ ταχμὰκ, يولار اورمق γιϋλὰρ βϋρμὰκ, يولارلمق γιϋλαρλαμάκ.

Καπλατίζω قپلامق καπλαμάκ.

Καπνιὰ قوروم قورم κυρὲμ.

Καπνίζω توتمك τϋτμὲκ, توتلمك τϋτλεμὲκ, توتونلمك τϋτϋνλεμὲκ, دخان، توتون ايتمك چقمق ντυχὰν τϋτῦν ἐτμὲκ, τζηκμὰκ — affumicare توتسيلمك τϋτσιλεμὲκ, توتسي ايتمك τϋτσὶ ἐτμὲκ — πίνω καπνὸν توتون ايچمك چكمك τϋτῦν ἰτζμὲκ, τζεκμὲκ — ξηραίνω εἰς τὸν καπνὸν پاصترمه ايتمك πασηρμὰ ἐτμέκ.

Καπνιςὸς توتونلو τϋτϋνλῦ. Καπνιςόν τι پاسترمه πασηρμά.

Καπνοδόχη باجه μπατζιά.

Καπνὸς توتن، توتون، دخان τϋτῦν, ντυχάν.

Κᾶποιος كمسنه κιμίσνε, بر كمسنه μπὶρ κιμέσνε, بر كمسه μπὶρ κιμσὲ, بركشي μπὶρ κισὶ, بر ادم μπὶρ ἀντὰμ, كيم κὶμ, بر μπὶρ, كسي κεσὶ, ϗ πληθ. κᾶποιοι, μερικοὶ بر كمسهلر μπὶρ κιμσελὲρ, بعضي μπάζη, بر كمسنهلر μπὶρ κιμέσνελερ. Κᾶποια بر نيچه μπὶρ νιτζὲ, بر مقدار μπὶρ μηκντὰρ (μία ποσότης), بر قاچ μπὶρ κάτζ.

Κᾶποιον بر نسنه μπὶρ νεσνὲ, بر شي μπὶρ σεὶ, نسنه νεσνέ.

Καπόνι ابلق ἡμπλὰκ, χυδ. ἡμλάκ.

Κάππαρη كبره γγεμπερὲ, κεμπερέ.

Κᾶποτε بر قاچ كره μπὶρ κάτζ κερρὲ, ἰδὲ ϗ كرده كرده μερικαῖς φοραῖς. Ἀπὸ κᾶποτε كرده كرده κιμερετὲ κιμερετέ.

Κᾶπε بر يرده μπὶρ γερντὲ, بعض يرلرده μπάζη γερλεροντέ. Ἀπὸ κᾶπε بر يردن μπὶρ γερντὲν, بعض يرلردن μπάζη γερλερντέν.

Κᾶπως بر يوزدن μπὶρ γϋζντέν.

Κάρα, ἡ كله κελλέ.

Καράβι (ἀραβ.) πλοῖον, ναῦς كمي γγεμὶ — πολεμικὸν جنك كميسي τζὲνκ γγεμισὶ — πραγματευτάδικον رنجبر كميسي ρενδζπὲρ γγεμισὶ — κατασκοπευτικὸν فرقطه φιρκατὰ — τῦ ςρατηγῦ, ναυάρχυ باشترده μπασταρντὲ — μεγάλον قاليون καλιόν. Τζακίζεσθαι τὸ καράβι كمي پارهلمق γγεμὶ παραλανμὰκ, ϗ πνίγεσθαι باتمق μπατμὰκ, ἢ غرق اولمق γάρκ ὀλμάκ. Ἐμβαίνω εἰς τὸ καράβι, ἐμβαρκαρίζομαι كميه كيرمك γγεμιὲ γγιρμὲκ, بنمك μπινμέκ. Φορτόνω τὸ καράβι كمي يوكلمك γγεμὶ γϋκλεμὲκ, استفلمك ἰςιφλεμὲκ, كميه طاشمق γεμιὲ τασημάκ. Ξεφορτόνω τὸ καράβι كميدن چقرمق γγεμιντὲν τζηκαρμὰκ, كمي بوشالتمق γγεμὶ μποσ̈ατμάκ.

Καραβίδα كروت κερεβὶτ.

Καραβοκύρης كمي صاحبي γγεμὶ σαχιπί.

Καρακάξα قرقه καργά.

Καράτι, τὸ $\frac{1}{24}$ τῆς οὐγγίας قيراط κηράτ.

Καρβάνι كاروان كروان καρβάν, καρβάν.
Καρβωνάρης كومرجي κὄμὒρτζή.
Κάρβωνον كمر ,كمور ,كومر κὄμὒρ, κὒμὒρ — ἀναμμένον قور ,كوز κὸρ, κὄζ.
Κάρκαμον, καρκάμωμον قاقله κακκλέ.
Καρδία يورك γιὒρὲκ (قلب κάλμπ, دلتل ντιλ) كوكلو γγιὄνὒλ, جكر τζγιέρ. Ἐκ καρδίας كوكلله γγιὄνὒλ-ὒλε, جان وكوكلدن τζιάνὶ γγιὄνὒλντέν, دوروندن ντερούνὶ ντιλντέν.
Καρδιαλγία يورك اغريسي γιὒρὲκ ἀγρησή..
Καρδιόκτυπος يورك اوينمق γιὒρὲκ ὄϊναμάκ, دلبك ντὒλεμπέκ.
Καρκαρία حمورلك μαχμυρλίκ.
Κάρδαμος اوتي تره τερὲ ὀτί.
Καρκῖνος ἰδὲ καβόυρι — πάθος τι اكله ἀκιλὲ — ζώδιον ἐν οὐρανῷ سرطان σερετάν.
Καρνιόλι حكيك χακίκ.
Καρῶλι منجنك μανδζενὶκ, χυδ. μανδζελίκ.
Καρπολάχανον ἰδὲ κράμβη, λάχανον.
Καρπὸς يمش γεμὶς, ميوه μιβέ, μέϊβὲ — τῆς χειρὸς بلك μπιλέκ.
Καρπούζι قربوز καρπούζ.
Καρποφορία ἰδὲ ὄφελος.
Καρποφόρος يمشلو γεμισλὺ, بركتلو μπερεκετλὺ, محصوللو μαχσυλλὺ, ميوهلو μειβελὺ. Καρποφόρον (δένδρον) يمش ويرن γεμὶς βιρὲν, يمشلو γεμισλὺ.
Καρποφορῶ يمش ويرمك γεμὶς βερμέκ. Παθητ. καρποφοροῦμαι, ὠφελοῦμαι فايدهلنمك φαϊντελενμὲκ, فايده كورمك φαϊντὲ γγιὸρμὲκ, منفعتلنمك μενφιετλενμέκ.
Καρτερῶ ἰδὲ προσμένω.

Καρύδι جوز قوز τζεβιζ, κόζ, ἢ τὸ ἄγριον, δι' ὃ τζακίζομεν τὰ καρύδια, ἢ λαπτοπάρμι فندق قرلن φιντὶκ καράν.
Καρυδιὰ جوز قوز اغاجي τζεβιζ, κὸζ ἀγατζί.
Καρυόφυλλι قرنفل καρανφίλ.
Καρφὶ اكسر ἐκσὲρ — ξύλινον چوي تزιβί — κάμα قمه καμὰ — κεφαλωτὸν بصقي اكسر μπασκὶ ἐκσέρ.
Καρφοβέλονον طوپلو اكنه τοπλὶ ἰνέ.
Καρφώνω اكسرلمك ἐκσερλεμὲκ, اكسر ἐκσὲρ βερμὲκ, اورمق, قاقمق κακμὰκ, چويلمك τζεβιλεμὲκ, قمهمق καμαμάκ.
Κασία خيار شنبه χιὰρ σεμμπέ.
Κασίδα, ἡ κασιδιάρης كل κέλ.
Κασανὰ كستانه اغاجي κεστανὲ ἀγατζί.
Κάστανον كستانه κεστανὲ, κεστνέ.
Καστέλι ἰδὲ φρούριον, κάστρον.
Καστόρι, κάστωρ قوندز κοντούζ.
Κάστρον قلعه καλὲ, برغوز μπουργούζ.
Κατὰ كوره γγιὄρὲ, اوزره οὒζρέ. Καθ' ἑαυτὸν كوكلنجه γγιὄνλὒντζέ.
Καταβολάδα اشله ἀσλαμά, فدان φιντάν.
Καταβυθίζω ἰδὲ βυθίζω.
Καταγίνομαι چالشمق τζιαλισμάκ, مشغول اولمق μεσγοὺλ ὀλμὰκ, كورمك γγιὄρμέκ.
Κατάγομαι طوتمق, اصلي اصل, ἄσιλ, ἀσλινὶ τουτμάκ.
Καταγραφὴ صفت σιφέτ. Κάμνω καταγραφὴν صفتلمك σιφετλεμέκ.
Καταγράφω يازمق γιαζμὰκ, قلمه كتورمك καλεμὲ γγετὒρμὲκ, تحرير اتمك τεχρὶρ ἐτμέκ.

Καταδαμάζω ἰδὲ ἡμερόνω, ὑποτάζω.

Καταδεκτικὸς ἰδὲ εὐπροσήγορος.

Καταδέχομαι بیورمق μπυγιουρμὰκ, تشریف تنزل ایتمك τεσρὶφ ἐτμὲκ, τενεζζοὺλ ἐτμὲκ, مقبول طوتمق بکنمك μπεγενμὲκ, γγῶρμεκ كورمك μακμποὺλ τουτμὰκ, γγιοὐρμέκ.

Καταδικάζω حکم قضا ایتمك χοῦκμ, καζὰ ἐτμὲκ — εἰς θάνατον قتله حکم ایتمك κατλὲ χοῦκμ ἐτμέκ.

Καταδίκη حکم χοῦκμ, χοκοῦμ.

Κατάδικος صوچلو σουτζλοῦ.

Καταδρομὴ ظلم ζοὐλμ, ζουλοῦμ.

Καταδυναστεύω ظلم, اذیت ایتمك ζουλοὺμ, ἐζιὲτ ἐτμέκ.

Καταιβάζω اندرمك ἐντιρμέκ.

Καταιβαίνω اینمك ἰνμὲκ, ἐνμέκ. Καταίβα اینویر ἰνβὲρ.

Καταισχύνη عیب αἴπ, ἰδὲ ἐντροπή.

Καταισχύνω عیبلامق αἰπλαμὰκ, عرض بوزمق ἢρζ μποζμὰκ, ἰδὲ ἢ ἀτιμάζω.

Καθακαθίζω اوترمق ὀτουρμὰκ, چوکمك τζοῦκμὲκ, طورلمق ντουρουλμὰκ, اینمك ἐνμὲκ, طورو اولمق ντουροῦ ὀλμάκ.

Κατακλυσμὸς طوفان τουφάν.

Κατακόκκινος قپ قزل, قرمزی κὴπ κηζὴλ, κηρμηζή.

Κατακομματιάζω پارملك παρελεμὲκ, χυδ. παραλαμάκ.

Κατακόρως فراغ خاطر دویغنجه ντογιεντζε, φαραγὶ χατὴρ ἰλέ, ايله ἰδὲ ἢ ὑπερβολικά, συχνά.

Κατακράτος دیبندن ντιπτέν.

Καταλαλῶ ἰδὲ διαβάλλω, κακολογῶ, κατηγορῶ.

Καταλαμβάνω اکلامق ἀνλαμὰκ (فهم ایتمك φὲχμ ἐτμέκ).

Καταλεπτῶς minutamente بر بر μπὶρ μπίρ.

Κατάλληλος ἰδὲ ἁρμόδιος.

Κατάλογος دفتر ντεφτὲρ — protocollo سجل σιτζίλ.

Κατάλυμα قونق κονὰκ, خان χάν.

Καταλύω, τρώγω κρέας اورج بوزمق ὀρούτζ μποζμάκ.

Κατάμαυρος قپقره κὰπ καρά.

Καταμήνια آیلق ἀϊλήκ. Ἔχειν τὰ καταμήνια قان كورمك κὰν γγιόρμέκ.

Καταντῶ اولمق ὀλμὰκ, دونمك ντονμὲκ δοτ.

Καταντῶ τινὰ ridurre كتورمك γγετουρμέκ.

Κατανύγομαι منكسر اولمق μουνκεσὶρ ὀλμάκ.

Κατάνυξις انكسار ἰνκισὰρ, ἰδὲ ἢ μετάνοια.

Καταπατῶ, τζαλαπατῶ باصمق μπασμὰκ, ایاغله باصمق ἀγιάγηλε μπασμάκ, ایاقلمق ἀγιακλαμὰκ, چینمك τζεϊνεμέκ, دپنمك ντεπινμέκ.

Καταπείθω اناندرمق ἰναντιρμάκ.

Καταπέτασμα پرده περντὲ — τῆς θύρας قپو یاشمغی καπὺ γιασμαγή.

Καταπίνω یوتمق γιουτμὰκ, سوکرمك σουρμέκ.

Κατάπλασμα ملهم μελχέμ.

Καταποντίζω ἰδὲ βυθίζω.

Καταπότιον pilula حب χάμπ.

Καταπραΰνω (τὸν πόνον) دکدرمك ντιντιρμὲκ — (τὸν ὀργιζόμενον) لوکلدن اندرمك

ἁμαρτία ἐντροπία, ἴδε ἡ ἁμαρτία, ἐξέλειψα.

Κατάρα لعنت λανέτ.

Κατάρατος لعنتلو λανετλοῦ, ملعون μελούν.

Καταργῶ فايدهسز طوتمق φαΐντεσιζ τοτ-μέκ.

Καταρράκτης صو بندي σοὺ μπεντί — τοῦ ὀμματίου كوز طوملي γγιοζ τομανί, پرده περτί, زار ζάρ.

Καταρροὴ ἴδε κατεβασιὰ, ἡ ἀποπληξία.

Κατάρρους نزله νεζλὲ, زكام ζεκιάμ.

Κατάρτι دیرك ντιρέκ, اغاج ἀγάτζ.

Καταρῶμαι ايلنمك ἰλενμέκ, لعنت بد دعا لعنت اتمك λανὶτ, μπὲντ ντουὰ ἐτμέκ, لعنت اوقمق λανετ ὀκουμάκ, قارش ويرمك κα-ρὶτ βερμέκ. Πολλὰ τὸν κατηράσθη اكا قتي ينولر اتدي ἀνὰ κατὴ γενουλὲρ ἴττι, καὶ μετοχ. κατηραμένος ἴδε κατάρατος.

Κατασκοπεύω جاسوسلق اتمك τζιασουσλοὺκ ἐτμέκ, جاسوسلامق τζιασουσλαμὰκ, يوقلمق γιοκλαμάκ.

Κατάσκοπος جاسوس τζιασοὺς, χυδ. τζα-σούτ.

Κατασπαράττω ἴδε κατακομματιάζω.

Καταστaίνω ἴδε κάμνω.

Κατασταλάζω ἴδε κατακαθίζω.

Κατάστασις حال χάλ.

Κατάστιχον دفتري حساب χισὰμπ ντεφτερί.

Καταστροφὴ يقمقلق γικμακλὴκ, برباتلق μπερμπατλήκ.

Κατατρέχω ظلم اتمك ζοὺλμ, ζουλοὺμ ἐτμέκ.

Κατατρυπῶ, دلك دلك دلمك, اتمك ντε-λὶκ ντελὶκ ντελμέκ, ἐτμέκ.

Καταφεύγω قاچنمق κατζινμάκ, صقنمق σακιν-μάκ.

Καταφρόνησις ذم ζέμμ, خورلق χορλὴκ, اهانت ἰχανέτ. Ἀπὸ καταφρόνησιν اهانت يوزندن ἰχανὲτ γιουζουντέν.

Καταφρονῶ خور كورمك, يقمق χὸρ γγιορ-μὲκ, μπακμάκ, الچقلمق ἀλτζακλαμάκ, خورلامق χορλαμάκ, يرينه طوتمق γερινὲ τούτμαμακ, قومامق صايمامق κόμα-μακ, σαΐμαμακ, عيننه المق ἀϊνὲ ἄλ-μαμακ, قنامق κιναμάκ. Ἄρχισαν νὰ μὲ καταφρονοῦν بني عيننه المز اولديلر μπενὶ ἀϊνὲ ἀλμὰζ ὀλντουλάρ.

Καταφυγὴ, καταφύγιον ἴδε ἄσυλον.

Καταχέζω τι بوقلمق μποκλαμάκ, مردارلمق μουρνταρλαμάκ.

Καταχρεώνομαι بورجه كيرمك μπορτζιὰ γγιρ-μέκ, بورجلنمق μπορτζλανμάκ.

Κατάχρησις يرامز, بد عادت γιαραμάζ, μπεντ ἀντέτ.

Καταχρῶμαι فنايه قوللنمق φεναγὲ κουλλαν-μάκ.

Κατάψυχρον, κρυερὸς ἄνεμος صوق يل σοὺκ γέλ.

Κατεβασιὰ ἴδε σιράχι.

Κατεβατὸν ἴδε σελίς.

Κατεδαφίζω تملدن يقمق τεμελτὲν γικμάκ.

Κάτεργον τριήρης چكترمه τζεκτυρμὲ, قطرغه قادرغه κατιργά, چكتري τζεκτιρί. Ὁ σκλάβος εἰς τὸ κάτεργον كوركجي κουρεκ-τζί, چورمه τζουρμά.

Κατευόδιον! اغور ايله ὀγοὺρ ἰλά.

Κατυχνιὰ, ὁμίχλη طومان ντουμὰν, τουμάν.

Κατζαρίζω قورشق κιυρμμάκ.

Κατζαρὸς قوري κιυρὶ, قورشق κιυρτζελήκ.

Κατζίκα كچي κετζὴ.

Καυβίνι اوغلاق ὀγλάκ.

Κατηγορία قوجهلق κοδζαλήκ, غمز γάμζ, غمازلق γαμμαζλήκ.

Κατήγορος قوجي κοδζῆ, غماز γαμμάζ.

Κατηγορούμενον (ἐναντίον τῷ ... μεμπτέντά ὑποκείμενον) خبر χαμπέρ.

Κατηγορῶ قوغلمق κοδλαμάκ (قوقولمق κογλαμάκ), غمزلمك γαμζλαμάκ, قوقلمق κομζηλαμάκ, شكايت اتمك, غمز γάμζ, σικιαὲτ ἐτμέκ. Κατηγορεῖ τινα ὠμῶς, σκληρὸν ياوز آكلتمق γιαβούζ ἀνλατμάκ.

Κατήφεια, κατηφὴς ἴδε σκυθρωπότης, σκυθρωπός.

Κατηφὶς, ὁλοσηρικὸν قطيفه

Κατήφορος انش ἐνίς, ἴδε καὶ ἀνήφορος.

Κατηχίζω تعليم دين اتمك ταλήμι ντὴν ἐτμέκ.

Κἄτι شيء νεστὲ, ἴδε καὶ κἄποιον. Κάτι τι از چوق ἂζ τζιόκ.

Κατιοῦσα بم μπέμ, ابم ἐμπέμ.

Κατοικία قوناق κονὰκ, ياتاق γιατάκ. Στήνω τὴν κατοικίαν, ἀποφασίζω νὰ κατοικῶ διὰ παντὸς طوتمق مكان μεκιὰν τουτμὰκ, وطنلنمك βαταναλανμάκ.

Κατοικῶ اوترمق ὀτουρμὰκ, طورمق ντουρμὰκ, ساكن اولمق σακὴν ὀλμάκ.

Κατόπι اردنه ἀρντὰ, اردنجه ἀρντινδζέ.

Κατόπιν ἐκ اردنجه ἀρντινδζέ.

Κατορθόνω باشه چيقارمق μπασὰ τζικαρμὰκ, وجوده كتورمك βιουζουντὲ γγετιρμὲκ, ἴδε καὶ κάμνω.

Κατόρθωμα اثر ἐσέρ.

Κατωρθωμένη بولدن ... μπελλιντάν.

Κάτουρον سدك σιντὶκ (بول μπέβλ).

Κατουρῶ اشمك ἰσεμὲκ, صو دوكمك σοὺ ντοκμὲκ, καὶ ἐπὶ ἀλόγων κτ. قسانمق κασανμάκ.

Κατράνι قطران κατράν.

Κάτω ... ἀσαγανιὰ, καὶ ἐπὶ κινήσ. اشغيه ἀσαγαιά, اشغه ἀσαγά. Ἀπὸ κάτω اشغه‌دن ἀσαγηντάν. Μὲ τὸ κεφάλι κάτω باشي اشغه μπασὴ ἀσαγά. Ἐκ τὰ κάτω κρεμάμενος صارقق σαρκήκ.

Κατώγαιον ... ἀλτζέρ.

Κατώτερος الچق ντὴ ναχὰ ἀλτζιάκ, الچقرق ἀλτζιακρὰκ, اشغكي ἀσαγακή. Κατώτερός σου سندن الچق σεντὲν ἀλτζιάκ.

Κατωφερὴς اشغه اكلمش ἀσαγὰ ἐγιλμίσ.

Κατώφλιον اشك ἐσὶκ (سته σούντὲ, آستان ἀσιτὰν, عتبه ἀτεμπέ).

Καυλὸς τῶν φυτῶν صاپ σὰπ, چوپ τζιόπ.

Καῦμα τοῦ ἡλίου كونش يقماسي γγουνὲς γιακμασή.

Καυτερὸς يقان γιακὰν, يقار γιακάρ.

Καυτήριον σίδηρον, δι᾽ οὗ καυτηριῶμεν يقي دمري γιακὴ ντεμιρί.

Καυτηριῶ يقي يقمق γιακὴ γιακμάκ.

Καύχημα افتخار ἰφτιχὰρ, فخر φὲχρ, عز ἢζζ.

Καύχησις اوكنمه ὄγυνμὲ, اوكنش ὄγυνὺς.

Καυχῶμαι اوكنمك ὄγυνμὲκ, اتوب طوقمق

ἀτὺμπ τυτμὰκ, اورمق اطلاف τλὰφ βερμὰκ,
قرمق فورطه φορτὰ κιρμὰκ, چرتق τζιρτ-
μὰκ, كوكك γγῦδενμὲκ, كوينمك γγοϊν-
μὲκ — πρᾶγμα τί صاتمق σατμὰκ, π. χ.
καυχᾶται τὸν σοφὸν عقللولق صتار ἀκιλ-
λιλὴκ σατάρ.

Καφάσι قفس κεφές.

Καφενὲς قهوه خانه καχβὲ χανέ.

Καφεδζῆς قهوجي καχβεδζί.

Καφὲς قهوه καχβὲ, ἢ ἡ ὑπόστασις αὐτῦ ὅταν
βράσῃ تلوه τελβέ.

Κάφυρα كافري κιαφιρί.

Καχεκτικὸς بوزق مزاجي, جهروسي τζι-
χρεσὶ, μιζαδζὴ μποζύκ.

Καχεξία بوزغنلغي جهره τζεχρὲ μποζγυν-
λυγύ.

Καψαλιὰ قوقو يانق γιανὴκ κοκύ.

Καψαλίζω قاورمق καβυρμάκ.

Κέδρος سرو آزاد σέρβι ἀζάντ.

Κείμενον متن, متين μετίν.

Κειμήλια تفارق τεφαρὲκ, جواهر δζεβαχίρ.

Κείτομαι ياتمق γιατμὰκ — τὰ πρίμιτα
يوزي قوين ياتمق γιϊζῦ κοϊὺν γιατμὰκ —
ὑπ' αἰθερίῳ ايازده ياتمق εγιαζντὲ γιατμάκ.

Κελεπῦρι, ἕρμαιον كلپر κελλεπίρ.

Κελλάρης كلارجي κελαρδζὴ, كلرجي κιλερδζή.

Κελλάρι كلار κελὰρ, كيلار κιλάρ, καὶ χυδ.
كلر κιλὲρ, ἰδὲ ἢ κατώγαιον.

Κελλίον τῶν μοναχῶν زاويه ζαβιὲ, حجره
χυδζρέ.

Κενοδοξία تكبر τεκεμπῦρ.

Κενόδοξος كبرلو κιμπιρλί.

Κενὸ μὲ ... μπῦ ... γέ.

Κενόνω τὰ φαγητὰ قوشارمق κοταρμάκ.

Κενοτάφιον تابوت ταμπῦτ, تربه τϋρμπέ.

Κένταυρος كنتاورس κενταβρίς.

Κέντημα βελονοποικιλμὸς نقش νακὼς, ναιῦς.

Κεντητὴς نقاش νακκάσ, نقشجي νακὼσδζὴ,
ναγκὼσδζή.

Κεντρὶ تورتي ντϋρτῦ, دكن ντικέν. Κεντρὶ
τῆς μελίσσης اري دكني, نيشي ἀρὴ ντι-
κενὶ, νισὶ — τῦ πετεινῦ خروس مهموزي
χορὸς μαχμυζύ.

Κεντρίζω, κεντρόνω صوقمق σοκμὰκ, ἢ παθ.
ὑπὸ μελίσσης κτ. ككه‌لنمك κεκελενμέκ.

Κέντρον مركز μερκὶζ χυδ. μεργγίζ.

Κεντῶ دورتمك ντϋρτμὲκ, صنجمق σανδζμὰκ
— βελονοποικιλλῶ ricamare نقش ايشلمك
ναγὼς ἰσλεμὲκ, نقشلامق νακὼσλαμάκ.

Κεραμεὺς چولمكجي τζολμεκδζὴ, χυδ. τζομ-
λεκτζὴ, بردقجي μπαρντακτζὴ, چوتقجي
τοτακδζή.

Κεραμίδα كرميد, كرمت κερεμίτ.

Κεράσι كرس κιρὲς — ξυνὸν وشنه βισνὲ, ἢ
τὸ ἐκ τέτων κρασὶ آب وشنه βισνὲ ἀμπ
χυδ. βισνάτ.

Κέρασμα اقچه‌سي, شراب, شربت σερμπέτ,
σαρὰμπ ἀκτζεσί.

Κερασὴς ἰδὲ οἰνοχόος.

Κερατᾶς قلتبان, كدي, كيدن, ...ι καλ-
τεμπὰν, قوشتن κοντόσ.

Κέρατον بوينوز, يوينز μπογινύζ. Κτυπῶ μὲ
τὰ κέρατα بوينز ايله طوقمق, اورمق
μπόινύζ-ιλε ντοκυνμὰκ, βυρμὰκ, ἢ κερατίζε-

ϑάι قوج ... κοὖζ ντοκτύρμάκ, قوجلامق κοὖζλαμάκ. Τὰ κέρατα τῦ σρατεύματος عسكر قنادلري ἀσκὲρ καναντλερί. Κέρατον, εἶδος ὀργάνυ μυσικῦ سرنا σῦρνά, ζουρνά.

Κεραυνοβολῶ شاقمق , يلدرم اورمق γιλντηρὶμ βυρμάκ, σακμάκ.

Κεραυνὸς يلدرم γιλντηρὶμ, καὶ ἡ πέτρα τῦ κεραυνῦ يلدرم طاشي γιλντηρὶμ ταςῆ.

Κέρβερος سكسار σεγγσάρ.

Κερδαίνω قزانمق καζανμάκ — (εἰς τὸ παιγνῖδι) اوتمق ὀτμάκ, اوين المق ὀΰν ἀλμάκ.

Κέρδος قزانج καζάνζ, ἢ τὸ ἐξ ᾧ τὸ κέρδος مايه μαγέ. Τὸ πρῶτον κέρδος τῆς ἡμέρας سفته σεφτὲ, ἢ τὸ ῥῆμα سفته لمك σεφτελεμέκ.

Κερῶ (κερασι) طولديرمق ντολτυρμάκ.

Κεφάλαιον (βιβλίυ) باب μπὰμπ, فصل φάσλ — τῶν ἀσπρῶν سرمايه σερμαγέ, مبلغ μέμπλέγ, جمله τζυμλέ. Χάνειν ἀπὸ τὸ κεφάλαιον سرمايه دن ياوقلمق σερμαγεντὲν γιαβυκλμάκ.

Κεφαλαιωδῶς ἰδὲ γενικῶς, ἐν γένει.

Κεφαλαλγία باش اغريسي μπάς ἀγρησὴ (صداع σουδά).

Κεφαλὴ, κεφάλι باش μπάς — κομμένον كله κελλὲ — ψωριασμένον كل κὲλ, كچل τζαπελ. Ταράζω τὰ κεφάλι, δέρνομαι باش صالمق μπὰς σαλμάκ, باشلامق μπασημάκ. Μὰ τὴν κεφαλήν μου باشم ايچون μπάσημ ἰτζὺν. Ὁ μαγειρεύων τὰ ζώων κεφάλια κτ. ἐμαρίστεια پاچاجي πατζιαζή.

Κεφαλιάτικον خراج χαράτζ.

Κεφαλόδεσμα صارق σαρὶκ, يوشمق ... κελλεπόσι, جبر τζεμπρὲ.

Κέφαλος (εἶδος ὀψαρίυ) كفال بالغي κεφὰλ μπαλιγή.

Κέφι (διάθεσις) كيف κέφ.

Κεφτὲς (τρόχιμος κρέατος) كفته κεφτέ.

Κεχριμπάρι ἰδὲ ἤλεκτρον.

Κεχρὶ طارو, دارو νταρύ.

Κηκίδι مازي μαζί, مازو μαζύ.

Κηλίδα, κηλίς لكه λεκέ. Ὁ τασρεύων τὰς κηλῖδας τῶν φορεμάτων بوزماجي μποζμαζή.

Κῆπος باغچه μπαγτζιὰ, χυδ. μπαχτζέ, — μποσὰν بوستان — ἀνθῶν چچكلك τζιτζεκλίκ.

Κηπουρὸς بوستانجي μποσαντζή, μποσανζή.

Κηρὶ بال مومي μπὰλ μυμύ, موم μύμ — ἀπὸ ξύγγι ياغ مومي γιὰγ μυμύ. Πασρεύω τὸ κηρὶ, ξεφειτιλίζω موم بورنني المق μὺμ μπυρνυνὺ ἀλμάκ, كسمك κεσμέκ.

Κηρίθρα كومج γγυμέτζ.

Κηροπήγιον شمعدان σαμντάν.

Κηροψαλίδιον موم مقصي μὺμ μακασή.

Κήρυκας, κήρυξ تلال τελλάλ, اجارجي τζιαρ... — τῆς ἐκκλησίας موءذن μυεζζίν — τῶν νεκρῶν ... ραχμετζί.

Κηρύττω ندا, منادات اتمك νιντὰ, μνατὲτ ἐτμέκ.

Κηρωτὸν πανὶ مشمع μυσεμμά.

Κῆτος قدرغه بالغي καντηργά μπαλιγή.

Κίβδηλος ἰδὲ κάλπικος.

Κιβώτιον صندوق σαντὺκ, صندوجق σαν-

ντυζζὴκ ، صندوقچه σανταυκτζὴ, ع χαι κὰ — διὰ τὰ φορέματα صندوقي قماش. κιμὰσ σαντυγὴ, كالدان καλεντάν.

Κιβωτὸς τῦ νῶε نوخ كشتي κεσ'τὶ νὼχ.

Κίδαρις turbante دلبند ντυλμπέντ, صارغه σαρὴκ — τῶν ἑβραίων امامه ἰμαμέ.

Κιθάρα طنبوره ταμμπυρά.

Κίνα چين τζὶν, چين وماچين τζὶν μα. τζὶν.

Κινδυνεύω خاطرەيه كيرملك μυχατεραϊὲ γγιρμὲκ, خاطرەده اولمق μυχαταρατὰ ὀλμάκ.

Κίνδυνος قورقو κόρκυ, خاطره μυχατερά.

Βάνω εἰς κίνδυνον ζωῆς باشدن جقرمسق μπασ'τὰν τζηκαρμάκ.

Κινδυνώδης خاطرەلو μυχάταραλὺ, قورقولو κορκυλύ.

Κίνησις دپرنش τεπρενίσ, دپرنمه τεπρεμμέ, حركت χαρεκὲτ — ἰδὲ διάῤῥοια.

Κινητικὸν ἰδὲ καθαρτικόν.

Κινητὸς دپرنجك τεπρενετζὲκ, حركتلو χαρεκετλὺ. Κινητὰ ὑπάρχοντα آوادانلق ἀβανταυλὴκ, او برق ἐβ μπαρκ.

Κινάβαρις زنجفر ζιντζιφρ, سولكن طاشي σϋλγιὰν τασ'ὶ, بويامسي μπογιασί.

Κινῶ دپرتمك τεπρετμὲκ, حركته كتورمك χαρεκετὲ γγετϋρμέκ. Κινῶ τὸ ςράτευμα عسكر چكمك ἀσκὲρ τζεκμέκ. Κινῶ τὸ ςρατόπεδον قالدرمق اوردوي ὀρτυϊ καλτιρμάκ. κινεῖσθαι τὸ ςράτευμα عسكر قالقمق ἀσκὲρ καλκμάκ. Κινεῖσθαι ... يورومك γιουρμέκ. σϋρμέκ.

Κίσσα صقصغان σακσηγάν.

Κισσὸς صارماشق σαρμασ'ὴκ.

Κίτρον قاوون اغاج ἀγάτζ καυνὶ, ... μύν.

Κιτρινάδα, ἴκτερος صاريلق σαριλήκ.

Κιτρινάδι τῦ αὐγῦ يومرطه صاروسي γγιμυρτὰ σαρϋσή.

Κιτρινίζω صاري آتمك σαρὴ ἀτμὰκ, صارارمق σαραρτμὰκ, καὶ ὑστέρως صارارمق σαραρμάκ, صارو اولمق σαρὴ ὀλμάκ.

Κίτρινος صارو σαρὴ, صاري σαρὴ, ἰδὲ καὶ χλωμὸς, ὠχρός. Πάλλα κίτρινος صاري صنپ σὰπ σαρή.

Κίχλη اردج قوشي ἀρντὶτζ κυσ'ὺ.

Κιχώριον هندبا, كونيك اوتي γγϋνὲκ ὀτὺ, χιντιμπά.

Κλαβανὴ كپنك-κεπένκι.

Κλαδευτήρι باغ بچاغي μπὰγ μπιτζαγὴ, بوداجق بچاق μπυνταδζιὰκ μπιτζάκ.

Κλαδεύω باغ بوداملق μπαγ μπυνταμάκ, ايتلمك ἀϊτλαμάκ, بوداملق μπυνταμάκ, دال كسمك ντὰλ κεσμέκ.

Κλαδὶ, κλωνάρι بوداق μπυντὰκ, دال ντάλ.

Κλαίω اغلمق ἀγλαμάκ — πικρὰ زار زار ζὰρ ζὰρ ἀγλαμάκ, اغلمق

Κλαπάρης قولوزن κιλαραζὲν, اوصرمق ὀσαρμάκ.

Κλάνω اوصرمق ὀσαρμάκ, قواره ... ضرط ζαρτὴ βερμὰκ. ... τζεκμέκ, ... καὶ ... μὰκ.

Κλάσιμον اوصرقمه ὀσυρυκ σϋρέκ, ὀ.

Κλαυθμυρίζω, μυξολογῶ آغلمق اون آغلمق ὂν ἐτμέκ.

Κλαύσιμον (κλαυθμὸς) آغلمه ἀγλαμὰ, زار ζάρ.

Κλειδαρᾶς چلنكر τζιλινγγὲρ, انختارجي ἀναχταρτζὴ, كليدجي κιλιντζί.

Κλειδαριὰ كليد κιλὶντ — κρεμαμένη εἰς τὴν θύραν كليد اصمه ἀσμὰ κιλίντ.

Κλειδὶ اناختار ἀναχτάρ.

Κλειδόνω كليدلمك κιλιντλεμὲκ, كليد اورمق κιλὶντ βυρμάκ.

Κλείδωσις (ἄρθρων) آك ἂκ, آك يري ἂκ γερὶ — τῦ δακτύλυ بوغناق μπογνὰκ, قناق κυνὰκ, اويناق οϊνάκ.

Κλεισῦρα دربند ντερμπὲντ, καὶ دروند ντερβέντ, بندر μπεντέρ.

Κλειτορὶς دلاق ντιλὰκ, τιλὰκ, دلاجك ντιλατζίκ.

Κλείω قپامق καπαμὰκ, طقامق ταπαμὰκ — τὴν θύραν قپوبي قپامق, ياپمق καπυὶ καπαμὰκ, γιαπμὰκ — τὰ μάτια كوز قيمق, يومق γγιὸζ κηπμὰκ, γιυμμάκ.

Κλέπτης خرسز χιρσίζ, اوغري ὀγρὴ, چاپقون τζιαπκύν.

Κλεπτικὰ اوغرلين ὀγυρλαΐν, اوغرلايجه ὀγυρλαϊνδζέ, اوغرين اوغرين ὀγρὺν ὀγρύν.

Κλέπτω اوغرلمق ὀγυρλαμὰκ, چالمق τζιαλμὰκ (خرسزلك اتمك χιρσιζλὶκ ἐτμὲκ ἐξασκεῖν τὴν κλεπτικήν).

Κλεψιὰ خرسزلك χιρσιζλὶκ, اوغريلك ὀγρηλίκ.

Κλεψύδρα صو ساعتي, قوم ساعتي. σὺ, κὺμ σαατή.

Κληδὼν augurio فال ἐφάλη. Ἔχω εἰς τὰ κλήδονα فال اچمق φὰλ ἀτζμάκ.

Κλῆμα تكك ντικίκ.

Κληματαριὰ بودندو μπυντανντὺ, فونده φυντά.

Κληρικὸς ἴδε μοναχὸς, καλόγηρος.

Κληρονομία ميراث μιρὰς, ارث ἴρς.

Κληρονόμος وارث βαρὶς, ميراث يجي μιρὰς γεγιδζί.

Κληρονομῶ وارث اولمق βαρὶς ὀλμὰκ, ميراث يمك μιρὰς γεμέκ.

Κλῆρος ἴδε λαχνός.

Κλητικὴ حرف ندا χὲρφϊ νιντά.

Κλίμα اقليم ἰκλίμ.

Κλινήρης صاحب فراش σαχὴπ φράσ.

Κλίνω اكمك ἐγμὲκ, ϗ ὕδετ. اكلمك ἐγιλμὲκ — ἀποκλίνω مايل اولمق μαΐλ ὀλμὰκ, ميل اتمك μεΐλ ἐτμὲκ, جان ويرمك δζιὰν βερμέκ.

Κλίσις ميل μεΐλ. Δείχνω κλίσιν ميل كوسترمك μεΐλ γγϋστερμέκ. Ἔχω κλίσιν εἴς τι ἴδε κλίνω, ἀποκλίνω.

Κλωνάρι ἴδε κλαδί.

Κλονίζω صالمق σαλμὰκ, ἴδε ϗ ταράζω, καὶ κλονίζομαι صالنمق σαλανμὰκ, چالقنمق τζιαλκανμάκ.

Κλοτζιὰ تپمه τεπμὲ, تپنه τεπνέ.

Κλοτζῶ تپمك τεπμὲκ, تپمه اورمق τεπμὲ βυρμὰκ (ϗ κλοτζεῖσθαι ἀμοιβαίως دپشمك τεπισμὲκ, دپنمك τεπινμὲκ), اوكچه لمك ὀκτζελεμὲκ, اوكچه بصمق ὀκτζὲ μπασμὰκ, اوكچه ايله اورمق ὀκτζὲϊλὲ βυρμάκ.

Κλυβὶ قفس κεφές.

Κλυβιάζω جلقلنمق δζυλκλανμάκ.

Κλύβιον (ὑπηνέμιον) αὐγὸν جلق δζύλκ.

Κλυςῆρι حقنه χοκνά. Βάνω κλυςῆρι حقنه صالمق , وبرمك χοκνὰ σαλμὰκ, βερμέκ.

Κλώθω ايلك اكرمك چكمك ἰπλὶκ ἐγιρμὲκ, τζεκμέκ.

Κλωσσαριὰ قولچقه κολοτζκὰ, پالچقه παλατζκά.

Κλωσσῶ αὐγὰ يومرطه اوستنده اوتورمق γιυμυρτὰ ὑςὔντὲ ὀτυρμὰκ, قولچقه اولمق κολοτζκὰ ὀλμὰκ, دونمك ντὔβενμὲκ, يومرطه بصمق γιυμυρτὰ μπασμάκ.

Κλωςὴ ايلك ἰπλὶκ, ἰδὲ ϗ ῥάμμα.

Κνήμη ἰδὲ καλάμι τῦ ποδὸς, ἄντζα.

Κνησμὸς ἰδὲ φαγῦρα.

Κοάζω (φωνάζω, ὡς ὁ βάτραχος) خرلدامق χιριλνταμὰκ, قربغه اوتمك κυρμπαγὰ ὄτμέκ.

Κόγχη قبوق καμπὺκ, صدف σαντέφ.

Κογχύλιον صدفلو بالق , بوجك σαντεφλῦ μπαλὺκ, μπὄδζέκ.

Κόθυρνος چديك τζεντὶκ, طوماق τομὰκ, پوسطال ποσὰλ, توزلق τοζλύκ.

Κοιλαδόφωνος اوتلكن ὄτλεγέν.

Κοιλαδῶ cantare gli uccelli اوتمك ὄτμέκ.

Κοιλαρᾶς ببوك قرنلو μπὔγὺκ καρνλὺ, ششقو σισκὸ, شسمبه σιτεμπτέ.

Κοιλὰς, **κοιλάδα** valle دره ντερὲ, چقور ير τζυκὺρ γὲρ, وادي βαντί.

Κοιλία قرن, قارن καρν, καρύν.

Κοιλιόδυλος بوغار قولي μπογὰζ κυλύ.

Κοιλιόπονος قرن اغريسي κὰρν ἀγρισή.

Κοῖλος, **κοιλότης** ἰδὲ βαθυλός.

Κοιμητήριον مزارلق μεζαρλὺκ, مقبرهلق μεκμπερελὺκ — τῶν ἐθνικῶν سنله σινλέ.

Κοιμῶμαι اويومق ὑγιυμὰκ, اويقلامق ὑγιυκλαμάκ. Κοιμῶμαι ὕπνον καλὸν ايو اويقو چالمق ἐϊῦ ὑϊκὺ τζιάλμάκ.

Κοινοβιάρχης رهبان باشي ῥυχμπὰν μπασή.

Κοινόβιον تكيه τεκιὲ, ἰδὲ ϗ μοναςήριον.

Κοινοβίτης تكه نشين τεκκὲ νισὶν, χυδ. τεκεσὶν, تكهلو τεκκελὔ.

Κοινολογῶ ἰδὲ δημοσιεύω, ϗ μεταδίδω.

Κοινὸς عمومي ὑμυμί, مشترك μὔστερὲκ — εἰς ὅλυς عمومي ἀμὴμ — ποταπὸς قره καρὰ, بياقي μπαγιαγή. Ἡ κοινὴ γλῶσσα زقاق دلي ζυκὰκ ντιλί. Τὸ κοινὸν, ὁ κοινὸς λαὸς خلق χάλκ, اشغه خلق ἀσαγὰ χάλκ, جاهل خلق δζαχὶλ χάλκ.

Κοινότης جماعت δζεμαάτ, اورتاقلق ὀρταλὺκ, جمهور δζυμχύρ.

Κοινωνία حصهدارلق χισσενταρλὺκ, مشاركه μὔσαρεκέ. Ἔχω κοινωνίαν ἰδὲ μετέχω.

Κοινωνικὸς احبابه عاشق ἀχμπαμπὰ ἀσὺκ, احباب عاشق ἀχμπὰμπ ἀσὺκ.

Κοινωνικῶς, **κοινωνικὰ** ἰδὲ συντροφικά.

Κοινωνὸς حصهدار χισσεντάρ.

Κοινῶς خلق ارسنده χάλκ ἀρασύντὰ, عموم اوزره ὑμὺμ ὔζρέ, زقاق دلجه ζυκὰκ ντιλιντζέ.

Κοίτη يتاق γιατάκ.

Κοιτὼν يتاجق اوده γιαταδζιὰκ ὀντά.

Κόκαλον كمك كموك γγεμὲκ, شوكك σὔνὲκ, سومك σὔμὔκ.

Κοκκινάδι قرلجه κιζιλδζὲ, ἰδὲ καὶ φθιασίδι.

Κοκκινίζω, βάφω τί μὲ κόκκινον χρῶμα قزللمق κιζιλλαμὰκ — γίνομαι κόκκινος قززرمق κιζαρμὰκ, قزل اولمق κιζὶλ ὀλμάκ. Κοκκινίζω (π. χ. τὸ σίδηρον εἰς τὴν φωτίαν, τὸ ῥακτέον) قزدرمق κιζδιρμάκ.

Κοκκινογέλι پانجار πανδζιάρ.

Κόκκινος قزل κιζὶλ, قرمزي κιρμιζὶ, καὶ κατακόκκινος قپ قزل κὲπ κιζὶλ, ἢ قرمزي κιρμιζί.

Κολάζω جهنملو ايتمك δζεχεννεμλὶ ἰτμέκ.

Κολακεία يلتاقلنمقلق γιαλτακλανμακλήκ.

Κολακεύω يلتاقلنمق γιαλτακλανμάκ, دلكيلنمك τιλκιλὲνμὲκ (خوش آمد ايتمك χὸσ ἀμέντ ἰτμὲκ) خوش سويلمك χὸσ σοϊλεμὲκ, يوزه صقاله كولمك γιὺζε σακαλὰ γγιὺλμέκ.

Κόλαξ, κόλακας يلتاقلنيجي γιαλτακλανιδζὴ, دلكيلنيجي τιλκιλενιδζί.

Κόλασις جهنم δζεχεννέμ.

Κολασμένος جهنملو δζεχεννεμλῆ.

Κόλλα طوتقال τουτκὰλ — τῶν ὑφαντῶν چريش τζερίς, شريش σιρίς — τῶν μετάλλων لهم λεχὲμ — τῶν ῥέχων احل αχέλ.

Κολλητικός ياپشغان γιαπισγὰν, ياپشقان γιαπισκὰν, طوتقاللو τουτκαλλῆ, ἰδὲ καὶ ἰξώδης — ἰδὲ μολυντικός.

Κολλύρι (κολλυρίτης ἄρτος) صمون σομοῦν, چيده πιτί.

Κόλλυβα قردي يدي ايتمك γεντὶ κιρντὶ ἐκμέκ.

Κολλοβίστρι γράμματα ... πόλιτζα ... σεφτεδζέ.

Κολλύριον سورمه σουρμὲ, توتيا τουτιά.

Κολλῶ طوتقاللمق τουτκαλλαμὰκ, طوتقال ايله ياپشدرمق τουτκάλ-ηλε γιαπιστιρμὰκ, چرشلمك τζιρισλεμὲκ, καὶ ἐπὶ μετάλλων souder لهملمك λεχεμλεμὲκ, لهم ايتمك λεχὲμ ἰτμέκ.

Κολοβόνω سقطلمق σακατλαμὰκ, سقط ايتمك σακὰτ ἰτμὲκ, طوپاللمق τοπαλλαμάκ.

Κολοβὸς سقط σακὰτ, چولاق τζιολὰκ, طوپال τοπὰλ, كسك κεσὺκ, π. χ. κολοβὸς τὴν οὐρὰν كسك قويروقي κεσὺκ κούιρουγὺ, κουϊρουκσούζ.

Κολόβωσις سقطلق σακατλήκ.

Κολοιὸς ἰδὲ καλιακοῦδα.

Κολοκύθι, κολοκύνθιον قباق καμπάκ.

Κολοκυνθὶς, ἄγριον κολοκύθι ايشك خياري ἐσὲκ χιαρί.

Κολοστὸς ... .

Κολοφὼν تپه τεπὲ, καὶ μεταφ. ختم χὲτμ, تمام τεμάμ. Φθάνειν εἰς τὸν κολοφῶνα كماله ايرمك κεμαλὲ ἐρμὲκ, استكمال بولمق ἰστικμὰλ πουλμάκ.

Κόλπος ἰδὲ κόρφος.

Κολτζίδα قلابق καλαμπάκ, καλαμπάκ.

Κολυμβήθρα بر ييقنجق يير γιὲρ, ... ἀμπντάν.

Κολυμβητὴς يوزيجي σουντὰ γιουζιτζὶ — ὑποκάτω τοῦ νεροῦ دالغيج νταλγίτζ.

Κολυμβισμὸς سباحت σεμπαχέτ.

Κολυμβῶ يوزمك γιούζμέκ, صوده يوزمك

σευτὲ γἔζμὲκ, ἢ ὑποκάτω τῦ κερῦ صوبه
دالغش يوزمك σωιὰ νταλμὰκ, دالمق
νταλγὴσ γὔζμέκ.

Κολχικὸν خمورچچكي μεχμὲ τζιτζὶτ—
ἐφήμερον سورنجان σὕρϋνδζιάν.

Κόμαρον قوجه يمشي κοδζιὰ γεμισί.

Κομβοβέλονον طوپلو اكنه τοπλὺ ἰνέ.

Κομβοδένω, κομποδένω دوكملك ντὄγμελε-
μὲκ, الكلمك ἰλικλεμέκ.

Κομβοθηλυὰ الك ἰλίκ.

Κομβολόγι تسبيح τεσπίχ. Παίζω τὰ κομβολό-
γι تسبيح چويرمك τεσπὶχ τζεβιρμέκ.

Κόμβος, κόμπος دوكم ντὄγὒμ (بوغف μπο-
γὺκ, بوغنا μπογνὰ), بوكلم μπὄκλὒμ,
بوتراف μπυτρὰκ — κομπὶ τῦ φορέματος
دوكه ντὄγμὲ, تكه τὒκμὲ, ἢ τὰ κομπία
τῶν ἀλβανιτῶν εἰς τὸ στῆθος جپراز τζια-
πράζ.

Κόμη صاچ σάτζ, اوزون ساج ὔζὒν σάτζ —
προσθετὴ parucca ايرتي سلج ἰγρετὶ σὰτζ,
ἀντὶ عاريتي ساچ ἀριτὶ σάτζ.

Κόμης غروف γρὸφ, سنجاق بكي σαν-
τζιὰκ μπεΐ, ميرزا μιρζά.

Κομήτης قويرقلو يلدز κὐϊρυκλὺ γιλδίζ.

Κομμάτι پاره παρέ, παρὰ, پارچه πάρτζιὰ —
ἑνὸς ῥἔανισμένυ πράγματος قرنتي κιρηντὶ
— ψωμίυ, κρέατος بر لقمه اتمك μπὶρ
λοκμὰ ἐκμὲκ, ἔτ. Κομμάτι κόμματι (μι-
λῶν) پاره پاره παρὰ παρὰ, پارچه پارچه
παρτζιὰ παρτζιὰ, طوغرم طوغرم ντογρὺμ
ντογρὺμ, كرتك كرتك κερτὶκ κερτίκ.

Κομματιάζω پارهلمك παραλεμέκ, χυὶ παρα-
λαμάκ.

Κόμμι صمغ σάμγ, تول τὺλ, اغاج طوتقالي
ἀγάτζ τυτκαλὺ — ἀραβικὸν صمغ عربي
σὰμμγ ἀραμπὶ — τραγακάνθης كثيره κε-
τιρὲ — ἀρκεύθυ سندروس σεντερός.

Κομπιάζομαι εἰς τὴν ὁμιλίαν طوتقون سويلمك
τυτκὺν σὸϊλεμέκ.

Κομψὸς اوزكه ὄζγγὲ, لطيف λατίφ.

Κονάκι قناق κονὰκ, ἢ κατοικία.

Κονδύλι قلم καλέμ.

Κονδυλομάχαιρα قلم ترلش καλὲμ τραΐς
(كزلك κεζλέκ).

Κονεύω قونمق κονμὰκ, اينمك ἰνμὲκ, ἢ ἐτ-
ἑεγ. قونطرمق κοντεραμὰκ, قونق الملق
κονὺκ ἀλμὰκ, قبول اتمك مسافر μὔσαφὶρ
καμπὲλ ἐτμὲκ, ἢ κονεμένος قونق النمش
κονὺκ ἀλυνμήσ.

Κόνδα سركه σιρκὲ, بت سركهسي μπίτ
σιρκεσί.

Κονιορκτίζω توزلمق τοζλαμὰκ, توز اتمك
τὸζ ἐτμὲκ, ἢ ὑδετ. توزمق τοζμάκ.

Κονιορκτὸς طوز, توز τόζ.

Κόνις πύριος باروت μπαρὺτ, καὶ ἡ καλλίστη
εἰς τὸ ἀνάπτεσθαι اغز اوتي ἄγζ ὀτή.

Κόνσυλος قونسلوس κονσολός.

Κοντὰ ἰδὲ σιμά.

Κοντάκι τῦ τυφεκίυ قونداق κοντάκ.

Κοντακινὸς الچق بويلو ἀλτζιὰκ μποϊλὺ,
بودر μποντύρ.

Κοντάρι جريد δζιρὶτ, مزراق μιζράκ.

Κονταρίδα اوزون اغاج ὔζὒν ἀγάτζ.

Κοντεύω قصالتمق κησατμὰκ, قصلتمق

ἰ κισσαλτμάκ, اتمك قسه κησσὰ ἔτμέκ.

Κοντολογῆς ἰδὲ συντόμως.

Κοντὸς قسه κήσσα, كوته κοτέκ.

Κοντόφθαλμος, μύωψ يقين كورنجي γιακὴν γκγιόρετζέ.

Κόξα, اشك, اشيك ἀσὴκ.

Κοπάδι سوري σϋρὶ — ἀλόγων خركله χερ-γκελέ. Βόσκω τὸ κοπάδι سوري اوتلاتمق, اوتارمق σϋρὶ ὀτλατμὰκ, ὀταρ-μὰκ, γκύτμέκ.

Κοπάζω دكمك ντινμέκ. Ἐκόπασεν ἡ βροχὴ يغمور دكندي γιαγμὺρ ντίντι. Ἐκόπασεν ἡ φωτιὰ اود ياندي اوترشدي ὂντ γιαντὴ ὀτυρυσττύ. —

Κοπανίζω دوكمك ντϋγμὲκ, ازمك ἔζμέκ.

Κόπανος دوكجك ντϋγεδζὲκ, توقمق τοκμάκ, چومق τζιομάκ.

Κοπέλα ἰδὲ κόρη, κορίτζι.

Κοπιάζω ἐν. يورلتمق γιορυλτμὰκ, يورغون اتمك γιοργὺν ἔτμέκ, يورمق γιορμὰκ — ἐνεργ. زحمت ζαχμὲτ, امك چكمك ἐμὲκ τζεκμὲκ, زحمته كيرمك ζαχμετὲ γγιρμέκ.

Κοπιασμένος يورغون γιοργὺν, طورغون ντυρ-γύν.

Κοπιασμὸς زحمتلو ζαχμετλῆ.

Κόπος امك ἐμέκ, زحمت ζαχμὲτ, بلا μπε-λά — κοπίασις يورغونلق γιοργυνλὺκ.

Κοπριὰ, κόπρος كبره γγϋμπρὲ, ἢ χυδ. كمره γγϋμρέ, فشقي φισκί — τῶν ἀλόγων ات ترسي ἂτ τερσὶ — τῶν βοῶν ترك τεζέκ.

Κοπρίζω (τὸ χωράφι) كوبرهلمك γγϋμπρελε-μὲκ, كومرهلمك γγϋμρελεμὲκ, ترسلمك τερσ-λεμὲκ, فشكيلمك φισκιλεμέκ.

Κοπρομέλισσα اريسي لشك ἴσὲκ ἀρισί.

Κοπτερὸς كسكين κεσκίν.

Κόπτω كسمك κεσμὲκ, καὶ κομμένος كسلمش κεσιλμὶς — ξύλα φέρεμα كسلان κεσιλὰν, — ξύλα φέρεμα بچمك μπιτζμὲκ — τραβῶντας (χαρὶ) اوزمك ὀζμέκ.

Κοράλλιον مرجان μερζιάν.

Κόραξ, κόρακας قوزغون κυζγύν — θαλάσ-σιος قره بتق καρὰ μπατάκ.

Κόρδα, χορδὴ اپ ἴπ, اورغان ὀργάν — μυ-σικῆς ὀργάνου تل τέλ — τόξου كرش κιρίς.

Κορδέλα شريت σιρίτ.

Κορδίζω (ὡς ὡρολόγιον) قورمق κυρμάκ — ὄργανόν τι دوزمك ντϋζμέκ.

Κορδυβάνι سختيان σαχτιάν, كوسله κόσελέ.

Κόρη ἰδὲ κορίτζι — τοῦ ὀφθαλμοῦ ببك μπε-μπὲγ, كوزك ببكي γγϋζϋν μπεμπεΐ.

Κορίτζι, κόρη, κοράσιον قز κήζ — εὐγενὴς قادنجق καντηνδζήκ.

Κορμὶ, σῶμα تن τέν, ἰδὲ καὶ σῶμα.

Κορμὸς كوتك κϋτϋκ, طومرق τυμρύκ.

Κορυφαῖος باش μπάς, باش بوغ μπὰς μπόγ.

Κορυφὴ دپه τεπὲ — τοῦ ὀσπιτίου اوستي ὔσϋ — τοῦ γάλακτος قيمق καΐμάκ, ὅ-θεν γίνεται κορυφὴ قيمقلنمق καΐμακλαν-μάκ.

Κόρφος, κόλπος قوين κοΐν, قوجاق κυ-τζιὰκ — τῆς θαλάσσης كورفوز κορφὺζ, دكز قولغي ντενὶζ κυλαγή.

Κορωνὶς راف καὶ μεταφ. خاتمه χατιμέ.

Κόσα ἰδὲ δρεπάνι, καὶ κοσίζω ἰδὲ θερίζω.

Κοσκινίζω قالبورلمق قالبوردن καλμπυρλάκ, الملك كچورمك καλμπυρνταν γγετζιρμέκ, έλλεμέκ.

Κόσκινον قلبور καλμπύρ, غلبور γαλμπύρ.

Κοσμικός دنيوي ντυνεβί.

Κοσμογραφία دنيا هيئتي χεϊέτι ντυνά.

Κοσμοπλάστης جهان آفرين τζιχάν άφερίν.

Κόσμος دنيا ντυνά (جهان τζιχάν, عالم ά-λέμ). Ο' πρόσκαιρος κόσμος دنيا فاني μπυ φανί ντυνά, دار فنا ντάρϊ φενά, بو كيتي γγιτί. Ε'ν όσω διαμενεῖ ὁ κόσμος دنيا دورنجه ντυνά ντυρντύκτζια.

Κόσσυφος merlo قره طاوق καρά ταύκ.

Κοτζίζω دكمك ντεγμέκ, اولمق όλμάκ (άντ.) π. χ. τοῦτο μοὶ κοτζίζει πολὺ چوق اقچهيه در بكا بو τζιόκ άκζεϊέ ντιρ μπανά μπύ. Πόσυ κοτζίζει; نيچهيه دكر νιζέ ντεγέρ; نيچهيه در صاتلور النور νιτζέϊέ ντίρ; σατυλύρ; άλυνύρ;

Κότα gallina طاوق ταύκ.

Κοτζάνι قويروق κυϊρύκ.

Κότζι ίδε άστράγαλος.

Κοτοπῦλι پليج پلج πιλίτζ.

Κουβαλῶ كتورمك γγετιρμέκ, نقل ايتمك νάκλ έτμέκ.

Κυβάρι يومق γγυμάκ, يوالاق γγυβαλάκ.

Κυβαριάζω يومقلمق γγυμακλαμάκ, صارمق σαρμάκ, يومغه صارمق γγυμαγά σαρμάκ.

Κυβᾶς قوغه κογά, κυγά χυλ. قوفه κοφά — άπὸ πετζὶ صومق σομάκ.

Κυβέλι alveario قوان κοβάν.

Κυκὶ fava بقله μπακλά.

Κῦκος قوقو κυκύ. [illegible] ὡς ὁ κῦκος اوقو ديمك ὀκύ ντιμέκ.

Κυκυβάγια (κυκυβάϊ) بايقوش μπαϊκύς. [illegible] μπαϊκύς, شيطان قوشي شيطن σεϊτάν κυσύ, κ τὸ ῥῆμα κυκυβάζω, φωνάζω ὡς ἡ κυκυβάγια اوكي ديمك ὄκγϊ ντιμέκ.

Κύκλα bamboccia قوقله κυκλά.

Κυκῦλι (π. χ. πληγῆς) قبوق καμπύκ, قشره κυσρέ, بز μπέζ.

Κυκύλι (βόμβυξ) bigattolo ابرشيم قوردي ιμπρισίμ κυρντί.

Κυκυλόνω بورکمك μπυρκμέκ, [illegible] πάζω, τυλίττω. Κυκυλόνομαι بورنمك μπυ-ρυνμέκ.

Κυκυνάρα, στρόβιλος قوزاق κοζάκ, قوزالاق κοζαλάκ, چام τζιάμ, ίδε κ πίτυς.

Κυκῦτζι چکردك τζεκιρντέκ — τῦ καρυδίυ اوزدك ὄζντέκ.

Κυλῦρα قوغچه φογατζιά.

Κυλυριάζω ίδε τυλίττω.

Κυμέρκι كومرك, كمرك γγυμρύκ, باج μπάτζ.

Κυμερκιάρης كومركچي γγυμρυκτζί.

Κυνέλι آطا طوشانجغي άντά ταυσανζιγί.

Κύνια بشك μπεσίκ.

Κυνίζω, κινῶ بشك صاللق μπεσίκ σαλλάκ.

Κυντῶ ίδε κινῶ, κ κεντῶ.

Κύπα كوپ κύπ, قوپه κυπά, κυπά.

Κυράζω ίδε κοπιάζω, άποσταίνω.

Κύρβυλον ceppo كوتك κοτύκ.

Κυρδυβαλῶ, κυβεςῶν ίδε ταυλᾶς.

Κύρευμα قرقندي κυρκιντί.

Κυρεύω قرقمق κυρκμάκ, قرخمق κυρχμάκ.

Κȣρμάνος مصر طاوغي μισὶρ ταȣγȣ́.

Κȣρκȣ́τι اكمك آشي ἐκμὲκ ἀσῆ.

Κȣρȣ́τα قرغـــه, الاجه, الا ἀλὰ, ἀλαδζιὰ, καργά.

Κȣρσάρος ἰδὲ πειράτης.

Κȣ́ρσευμα, λεηλασία يغمه γιαγμὰ, چته τζετὲ, اقين ἀκὶν, اقترمه ἀκταρμά.

Κȣρσευτὴς يغماجي γιαγμαδζὴ, چته‌جي τζετεδζὶ, اقنجي ἀκηνδζί.

Κȣρσεύω, λεηλατῶ يغمالمق γιαγμαλαμὰκ, يغما اتمك γιαγμὰ ἐτμὲκ, اقنه چته‌يه ἀκινὲ, τζετεϊὲ βαρμὰκ, وارمق چته ايشلمك τζετὲ ἰσ̈λεμέκ.

Κȣσκȣ̃νι (ὑπερὶς) قوسغون قوسقون κȣσκȣ̀ν, κȣσγȣ́ν.

Κȣτάβι, τὸ μικρὸν ἑνὸς ζώȣ ياوري γιαβρὴ, ϗ ἰδιαιτέρως τȣ̃ σκύλȣ انيك ἐνίκ.

Κȣτάλι ἰδὲ χȣλιάρι.

Κȣτζαίνω اقسمق ἀκσαμὰκ, اغسمق ἀγσαμάκ.

Κȣτζομύτης, σιμὸς چوكلك, پتقه, پوچه τζȣκὰλ, πατκὰ, πυτζὲ μπȣρȣνλύ. بورنلو

Κȣτζὸς اقسق, اقساق ἀκσὰκ, طوپال τοπάλ.

Κȣτζȣλιὰ قغ κὴγ.

Κȣ́τζȣρον طمرق, تومرق, تمروق τȣμρȣ̀κ, μετ. ἰδὲ ἀνόητος, μωρός.

Κȣτζοχέρης چولاق τζολὰκ, قولاق κολάκ.

Κȣτὶ, πυξὶς قوطي κȣτὶ, حقه χοκκὰ — μὲ τὸ ζάχαρι شكرلك σ̈εκερλὶκ — διὰ τ᾽ ἄσπρα قومبره κȣμμπαρά.

Κȣ́φιος بوش μπὸσ̈, قورو κȣρȣ́.

Κȣφοκλαίω يللنمك γελλενμέκ.

Κȣφοξυλιὰ مرور μȣρȣ̀ρ.

Κȣφοπορδὴ loffa. يل γέλ.

Κοφὶνι زنبيل ζημμπὶλ.

Κοχλάζω خشلق χασ̈λαμάκ.

Κοψίματα tranchées يورك بورمه‌لري γιȣρὲκ μπȣρμαλαρή.

Κόψιμον كسش κεσὶσ̈, كسم κεσȣ̀μ — τȣ̃ φορέματος بچم μπιτζὶμ.

Κόψις (τȣ̃ μαχαιρίȣ, σπαθίȣ κτ.) كسكينلك κεσκινλὶκ, اغز ἀγζ, يوز γιȣ̀ζ, قلاغو κηλαγȣ̀, يلمان γελμὰν — τȣ̃ σπαθίȣ يالـــم γιαλήμ.

Κράζω چاغرمق τζιαγηρμὰκ, قغرمق κηγηρμὰκ, ἰδὲ ϗ φωνάζω — τινὰ, μεταμέμπεσθαι چاغرتمق τζιαγηρτμὰκ, كلدرمك γγελντιρμέκ.

Κραίνω ἰδὲ λέγω, ὁμιλῶ.

Κραιπάλη مخمورلق μαχμȣρλȣ́κ.

Κράμβη لحنه λαχανὰ — κύπριος cavoli fiori قرنبيط καρνεμπὶτ, ἰδὲ ϗ λάχανον.

Κρανίον باش چناغي, طاسي μπὰσ̈ τζιαναγὴ, τασή.

Κράνον قزلجق κηζηλδζὴκ, قرانيا κηρανιὰ, ϗ ἡ κρανιὰ قزلجق اغاجي κηζηλδζὴκ ἀγαδζή.

Κρασὶ, οἶνος شراب σ̈αρὰμπ, سجي σȣ̀δζι — μοσκάτον مسكت μισκέτ. Νερόνω τὸ κρασὶ شرابه صو قاتمق σ̈εραμπὲ σȣ̀ κατμάκ.

Κρᾶσις مزاج μιζάδζ.

Κρασοπωλεῖον ἰδὲ καπηλεῖον.

Κρατῶ طوتمق τȣτμάκ. Δὲν ἐμπορῶ νὰ κρα-

تيثῶ νὰ μὴ τὸν σκοτώσω اني اولدرمكدن
ايدمم ضبط كندومي ὀνὺ ὀλντὕρμεκτὲρ
κεντιμὶ ζὰπτ ἐντέμεμ. Κρατεῖ μ' ἐμένα,
κρατεῖ τὸ μέρος μυ طرفمي طوتر ταραφημὴ
τυτὰρ, طرفدارمدر ταρχφνταρὴμ ντὺρ, بكا
ايدر صاحبتلك μπανὰ σαχαμπετλὴκ ἐντέρ.

Κρεάγρα منشل μενσὲλ.

Κρέας ات ἒτ — ψημένον εἰς τὴν ἐσχάραν
كلبصدي κὺλμπασὴ — βραςὸν يخني γιαχ-
νὶ — κομμένον ϗ βρασμένον قيما κηϊμὰ —
βρασμένον. εἰς τζυκάλι σκεπασμένον قپامق
καπαμὰ — παραγεμισμένον دولمه ντολμά.

Κρεββάτι كروت κερεβὲτ, ἰδὲ ϗ ςρῶμα.

Κρεμασμένος اصلي ἀσηλὴ, اصمه ἀσμά.

Κρεμαςαριὰ دار ντάρ.

Κρεμέζι, κόκκος قرمز κηρμήζ.

Κρέμομαι اصلمق ἀσηλμὰκ, اصيلي اولمق
ἀσηλὴ ὀλμὰκ, μεταφορ. dipendere باغلو
اولمق μπαγλὺ ὀλμὰκ, قالمق καλμὰκ (ὅστ.
προσ.).

Κρεμῶ اصمق ἀσμὰκ — προσαρτᾷν طقمق
τακμὰκ, ياپشدرمق γιαπησ̃τηρμὰκ, الشمك
ἰλισ̃μὲκ — εἰς τὸ τζιγκέλι چنكلله‍ك
τζενγγελλεμὲκ, قانجالمق κανδζιαλαμάκ.

Κρεμάμενος سوالپك συλπὺκ.

Κρεωπωλεῖον, κρεωπώλης ἰδὲ μακελλεῖον, μα-
κελλάρης.

Κρεωφαγία ἰδὲ ἀποκρέω.

Κρημνίζω اوچرمق ὑτζιρμὰκ, اشغه اتمق
ἀσ̃αγὰ ἀτμὰκ, دوشرمك ντυσ̃υρμὲκ, تكر
مكر اتمك τεκὲρ μεκὲρ ἐτμὲκ, يقمق γυκ-
μὰκ, اقدرمق ἀκταρμὰκ — ἀπὸ τὸ ἄλογον
اقتروب اتدن يقمق ἀκταρὺπ ἀττὲν γυκ-
μάκ. Κρημνίσου, εἰς κόρακας, ἔῤῥε κατὰ κε-
φαλῆς بوندن ايرل وار يقل βὰρ γηκὴλ,
μπυνντὰν ἠρὴλ, جهنمه δζεχεννεμὲ, بوق
يمه μπὸκ γέμε. Κρημνίζομαι تكرلنمك
τεκερλενμὲκ, تكر مكر اولمق τεκὲρ μεκὲρ
ὀλμὰκ, اوچمق ὑτζμάκ.

Κρημνὸς اوچورم ὑτζιρὺμ, ورطه βαρτά.

Κρημνώδης اوچورملو ὑτζιρυμλύ.

Κριάρι قوچ κὸτζ, ϗ τὸ εὐνουχισμένον قوين
κοϊὸν, تكك τεκὲλ — ζώδιον ἐν οὐρανῷ برج
حمل μπὺρδζι χαμέλ.

Κριθαράκι اريهجق ἀρπαδζίκ.

Κριθάρι اريه ἀρπὰ — καθαρισμένον farro
mondato كشكك κεσ̃κέκ.

Κριθαρόνερον قاوت καβὺτ (سويق σαβὶκ).

Κρικέλα حلقه χαλκὰ — τῶν καταδίκων بوغمق
μπογμὰκ, طومرق τυμρύκ.

Κρίμα قباحت καμπαχὰτ, صوچ σὺτζ,
كناه γγυνάχ. Κρίμα εἶναι يازقدر γιαζίκ-τηρ.

Κρίνον زنبق ζαμμπάκ.

Κρίνω حكم اتمك χὺκμ ἐτμὲκ, قضا
اتمك κοδζζὲτ, καζὰ ἐτμὲκ, قاضيلق اتمك
καντηλὶκ ἐτμέκ.

Κρίσις, κρισολογία دعوا νταβά. Ἔχω κρίσιν
دعواسي اولمق νταβασὴ ὀλμὰκ — διά-
κρισις, κριτικὸν اوص ὺσ, عقل ἀκλ —
παρ' ἰατροῖς بحران μπυχράν.

Κριτζανίζω, ὅτε μασσᾷ τις τί ἔχον πέτρας
μικρὰς قطردمق κητηρνταμάκ.

Κριτήριον محكمه μεχκεμέ.

Κριτὴς μικρῶν πόλεων قاضي καντὴ, ϗ τῶν

μεγάλων مغولي, مغول μογὸλ χυδ. πολλά. Τὸ σύγγραφον τῦ κριτῦ قاضي بتيسي καντὴ μπιτισί.

Κροκίδι (κρόκη τῦ ὑφαντῦ) اوش ἀρσ̃, بر ارشي μπὶζ ἀρσῆ, ارغچ ἀργάτζ.

Κρόκκος زعفران ζαφρὰν — τῦ αὐγῦ ἰδὲ κιτρονάδι.

Κροκόδειλος تمساح τιμσάχ.

Κρόνος saturno زحل ζουχάλ.

Κρότος چتلدي τζατλαντὴ, پتلدي πατλαντὴ, ἰδὲ κ̀ θόρυβος. Κάμνω κρότον چتلتمق τζατλατμὰκ, جاتردمق τζατιρτηρμὰκ, پتلامق πατλαμάκ, قطردمق κιτιρνταμὰκ, قطرمق κιτηρμὰκ, غرغرمق γιργιρμὰκ, قاقلدمق κακηλνταμὰκ, خرلدمق χιριλνταμάκ. Ο' κρότος ἐκ τῦ φιλήματος چكچاك بوسه τζεκτζιὰκ μπόσέ.

Κροτῶ ἰδὲ κάμνω κρότον κ̀ χειροκροτῶ.

Κρύω اورمق βυρμὰκ, ἰδὲ κ̀ δαίρω — (τὴν θύραν) اورمق βυρμὰκ, قاقمق κακμὰκ — (ὄργανόν τι μυσικὸν) چالمق τζιαλμάκ.

Κρυάδα, κρύος صوق σοὺκ, صوقلق σουκλὺκ. Πολλὰ κρῦον صوم صوق σὲμ σοὺκ.

Κρυερὸς صوق σοὺκ.

Κρυόνω ἐνεργ. صوتمق σουτμὰκ, صووتمق σοβυτμὰκ, κ̀ ὑδετ. صوق اولمق σοὺκ ὀλμὰκ, صوق چكمك σοὺκ τζεκμὲκ, صوقلنمق σουκλανμὰκ, اوشمك ὐσὲμὲκ, π. χ. κρυάνω صوغم وار σουγὺμ βάρ. Ε' κρυολόγησα, ἐκρύωσα اوشدم ὐσυντὺμ.

Κρύπτω كزلمك γγιζλεμὲκ, كزلتمك γγιζλετμέκ. Παθ. كزلنمك γγιζλανμὲκ, سيكلك σικλὲκ, صقلامق σακλαμμάκ. Κρύπτω τὴν κλεψιὰν يتاقلق اتمك γιατακλὺκ ἐτμέκ.

Κρυπτώνας كيزلو بر γγιζλῦ γὲρ, پوصو πουσὺ, قرنكلو اوه κάρανλὺ ἐβ.

Κρυσαλλόνομαι بوزلنمق μπυζλανμάκ.

Κρύσαλλος بوز μπύζ.

Κρυφὰ, κρυφίως, ἐν τῷ κρυπτῷ كزلو γγιζλῦ, كزليجه γγιζλιτζέ, ال التنده ἐλ ἀλτιντὰ, اوغرلين اوغرلين ὀγουρλαὺν ὀγουρλαὺν, چولدي ليله τζιόλντι λιλέ.

Κρυφακυττάζω كوز اوجندن بقمق γγιὸζ ὐτζιουντάν μπακμάκ.

Κρυφομιλῶ ايماض اتمك ἰμὰζ ἐτμέκ.

Κρυφὸς كزلو γγιζλῦ, كزلوجه γγιζλυτζέ.

Κρώζω قراغ ديمك κηράγ ντιμέκ.

Κτένι طرق, طراف ταράκ — τῶν ὑφαντῶν انكاز ἐγγιάζ.

Κτενίζω طرامق ταραμάκ.

Κτῆμα ملك μιλκ, چفتلك τζιφτλίκ, يورت γιόρτ, πληθ. κτήματα مال μάλ, وار βάρ.

Κτῆνος طوار νταβάρ, سكسانه σεϊσανέ.

Κτήτωρ ملك صاحبي μιλκ σαχιμπή.

Κτίζω يرتمق γιαρατμὰκ, ياپمق γιαπμάκ.

Κτικιάζω ورم بغلامق βερὶμ μπαγλαμάκ.

Κτικιάρης, φθισικὸς ورملو βερεμλῦ.

Κτικιὸν, φθίσις ورم βερέμ.

Κτίριον ياپو γιαπὺ, يابي γιαπὺ, بنا μπινά.

Κτίρια δημόσια ὑπὸ εὐσεβῶν κτιζόμενα خيرات χαϊράτ, عمارت ἰμαράτ.

Κτίσις يرادلش γιαρατηλὴς, يرادلش γιαρατηλὴς, ἰδὲ κ̀ πλάσις.

Κτίσης يلشجي γιαπηντζὴ, يرادشجي γιαρα-

ντηάζη, ἢ ἐπὶ Θεῦ خالق χαλὴκ — τεχε-
ποιὸς دولكر ديوارجي ντιβαρτζῆ, ντϋλ-
γγὲρ. Ὁ κτίςης τῦ παντὸς خالق الكاينات
χαλλακὴλ-καϊνὰτ, خالق الموجودات χα-
λυκὴλ-μεβζϋντάτ.
Κτύπος ἰδὲ κρότος, ἦχος.
Κτυπῶ اورمق βυρμὰκ, دوكمك ντϋγμὲκ,
چالمق τζαλμάκ.
Κυανὸς كوك رنكلو γγὲκ ρεγγλῦ.
Κυβερνήτης τῦ καραβίυ دمنجي ντϋμεντζῆ.
Κυβερνῶ ἰδὲ διοικῶ.
Κύβος زار ζάρ. Νικῶ τινὰ εἰς τὰς κύβους اوتمق
ὑτμάκ. Κύβος, μαθηματικὸν σχῆμα كعب
κάμπ.
Κυδωνιὰ ايوا اغاجي αϊβὰ ἀγατζῆ.
Κυδώνιον ايوا αϊβὰ, ἢ ὁ σπόρος بهدانه μπεχ-
ντανέ.
Κυκεὼν μετ. قرش مرش καρὴς μαρὴς,
انا بابا كوني قرشق يم καρὴσὺκ γὲμ,
ἀνὰ μπαμπὰ γγϋνῦ.
Κυκλάμινον طوشان قولاغي ταυσὰν κυλα-
γὴ, طوكز اتمكي ντονὺζ ἐτμεϊ.
Κυκλοειδὴς مدور μϋντεββὲρ, ἰδὲ ἢ ςρογγυλός.
Κύκλος دايره νταϊρέ.
Κυκλοφορία τῦ αἵματος دور قان ντέβρ κάν.
Κύκνος قوغو κυγύ.
Κύλινδρος اوقلاغي ὀκλαγὴ, اسطوانه ὑσυ-
βανέ.
Κυλίω تكرلمك τεκερλεμὲκ, يوللق γγυβα-
λαμὰκ, دويرمك ντεβιρμὲκ, يوارلتمق
γγυβαρλατμάκ.
Κυλλὸς, κυλὸς قولاق κολὰκ, چولاق τζο-

λὰκ, ساقط σακὰτ — τὰς πόδας ἢ χεῖρας
چنكلوك τζεγγελῦκ, كوترم κοτϋρύμ.
Κῦμα دالغه νταλγὰ, طالاس ταλὰς (موج
μέβζ).
Κυματίζω دالغه‌لنمق νταλγαλανμὰκ,
طالاسلنمق ταλασλανμὰκ, موجلنمك
μεβζλενμὲκ, اورمق موج μέβζ βυρμὰκ,
چالقنمق τζαλκανμάκ.
Κύμβαλον صنتور σαντύρ.
Κύμινον كمون κιμιόν.
Κυνάγχη بوغاز دولمه ντολμὰ μπογάζ.
Κυνῆγι آو ἂβ.
Κυνηγὸς cacciatore اوجي αβτζή.
Κυνηγῶ آولمق ἀβλαμὰκ, آو آولمق
ἂβ ἀβλαμὰκ, آوي طوتمق ἀβὶ τυτμὰκ —
τινὰ, ζητῶ νὰ τὸν φθάσω اردنه دوشمك
ἀρντινὲ ντϋσμὲκ, قوالمق κοβαλαμάκ.
Κυπαρίσι سرو σέρβ, χυδ. σέλβ.
Κυπρῖνος (εἶδος ὀψαρίυ) سازان بالغي
σαζὰν μπαλιγγή.
Κὺρ اغا ἀγὰ, افندي ἐφέντη.
Κυρία خاتون χατὺν, χανέν.
Κυριακὴ بازار كوني μπαζὰρ γγϋνῦ.
Κυριεύω طوتمق τυτμὰκ, (تسخير اتمك τε-
σχὶρ ἐτμὲκ) الماق ἀλμὰκ, καὶ κυριεύομαι
(ἀπὸ πάθος τι) مبتلا اولمق μϋπτελὰ ὀλ-
μὰκ, اوغرامق ὀγραμάκ.
Κυριολεξία حسن ادا χϋσνὶ ἐντά.
Κύριος صاحب σαχὴμπ, اهل ἒχλ — ἑνὸς
τόπυ والي βαλή. Ὁ γνήσιος, καθ' αὑτὸ
κύριος مالك حقيقي μαλὶκ χακη-
κὴ, اصلي ἀσλὴ — αὐθέντης كرجي κιριτζῆ. Ὁ

κύριος δεῖναι خلق مولا μεβλανά φυλάν.

Κυρίως ἰδὲ μάλιστα.

Κῦρος قرار καράρ.

Κυρτὸς اكري έγρί, ἰδὲ ἢ στραβός.

Κυττάζω باقمق, جاقمق μπακμάκ, (نظر نظر ايتمك ναζάρ ἐτμέκ, منظور ايلمك μανζοὺρ μεπουγιουρμάκ).

Κωβιὸς قيا بالغي καγιὰ μπαλιγή.

Κώδικας, κώδηξ ἰδὲ χειρόγραφον.

Κωδῶνι چكرق τζηκράκ; چاكاجغر τζιάν-ζηγάζ, چنكليجه τζεγγελιτζέ.

Κωδωνίζω چالمق τζιαλμάκ, καὶ ἐπὶ κυτίων چكرمك τζηνκρμάκ, چفلنمك τζιφλενμέκ, چكلمك τζινλεμέκ.

Κωλάντερον بغرساقى كودن γγοῦντεν μπα-γιρσάκ.

Κώλικας قولنج κουλένζ, صانجي σαντζή.

Κωλομέρι قيناق καϊνάκ, اوتراق ὀτεράκ.

Κωλόπανον ἰδὲ παλαιόπανον.

Κῶλος كوت γγοῦτ; اوتراق ὀτεράκ. Ἡ τρύ-πα τοῦ κώλου بوزك μποζέκ. Γυρίζειν τὸν κῶλον πρός τινα طومالمق ντομαλαμάκ, طومالتمق ντομαλτμάκ.

Κωλοσύρνομαι ἰδὲ ἑρπύζω.

Κωλοφωτία اتش بوجكي ἀτὲς μποτζεκί.

Κωμικὸς تقليدجي τακλιντζή, ἢ μεταφ. لطيفهجي λατιφετζί, بذلهباز μπεζλὲ-μπάζ.

Κωμόπολις قصبه κασαμπά.

Κώνειον cicuta بالدران μπαλντιράν.

Κῶνος مخروطه μαχρουτά.

Κωνῶπι سكلك سوري σινέκ σουρί.

Κωνωπεῖον, κουνουπελόγι جبندارلق τζιμπεν-νταρλήκ, جبللك τζιμπιλλίκ.

Κωπηλάτης كوركجي κουρεκτζή.

Κωπηλατῶ كورك چكمك κουρὲκ τζεκμέκ.

Κωπὶ كورك κουρέκ.

Κωφαίνω صاغر ايتمك σαγὴρ ἐτμέκ, ἢ κωφαί-νομαι صاغر اولمق σαγὴρ ὀλμάκ, صاغرلنمق σαγηρλανμάκ (اشتمز اولمق ἰσιτμέζ ὀλμάκ).

Κωφὸς صاغر σαγήρ.

Κωφότης صاغرلق σαγηρλὴκ — πλαστὴ, ἐ-θελοκωφία اشتمزلك ἰσιτμεζλίκ.

Λ.

Λαβὴ صاپ σάπ, قبضه καμπζὰ — τοῦ σπαθίου بارجاق μπαρτζιάκ.

Λαβίδα جنبسيرا τζιμμπισιρὰ — κρῖκος ἀββία قوپجه κοπτζιά.

Λαβώνω ἰδὲ πληγόνω.

Λαβύρινθος ياكلتماج γιανηλτμάτζ, طولاب ντολάμπ.

Λάγανον, λαλαγκίτα ارشته ἐρισ-τέ, لالنغه λαλανγά.

Λαγάρα ἀσήμιου ἢ χρυσοῦ ابريز ἰμπρίζ, قال κάλ.

Λαγήνι شيشه σισὲ — διὰ ζύθον قانطه κα-ντατὰ — μὲ μακρὺν λαιμὸν سرلخي σουρα-χὴ — μολυβδένιον, κτ. قمقمه κουμκουμὰ — ἀπὸ ξύλου چوتوره τζιοτουρὰ — ἀπὸ πετζὶ مطره, متاره ματαρά.

Λαγκόνι (λαγὼν) بوكر بوش μπὸς μπογούρ, لوكره λουγρά.

Λαγῶμι, ὑπαρχοντα لقم, لاقم λαγάμ.
Λαγωνικὸ تازي ταζι, بل μπάλ.
Λαγὼς طوشان τaυσάν.
Λάδανον لادن λαντάν.
Λάδι (ἔλαιον) ياغ γιάγ, زيتون ياغي ζεϊτὸν γιαγί.
Λαδικὸ (λήκυθος) ياغ قابي γιὰγ καμπὶ, قوانوس καβανός.
Λαδερὸς, ἐλαιώδης ياغلو γιαγλῦ.
Λαδώνω ياغلمك γιαγλαμάκ, ياغ سورمك γιὰγ σουρμάκ, ياغله تربيه ايتمك γιάγ-λε τερμπιὲ ἐτμέκ.
Λαῖθαι يكلش [illegible].
Λαθάρι ﺍﺮﺳﻤﺎﻚ [illegible].
Λαικὸς كوجك κοτζὲκ, [illegible].
Λαιμαργία كولولـك لي [illegible], طمعكارلك [illegible].
Λαίμαργος لي كوازو [illegible], طمعكار, [illegible] بوغاز قولو, [illegible].
Λαιμώττω [illegible] بوغاز قصلمسي [illegible], حناق [illegible].
Λαιμὸς [illegible] بوغون [illegible].
Λακκος [illegible] چقور [illegible].
Λακτίζω [illegible].
Λαλαγματα [illegible].
Λαλιὰ [illegible].
Λαλῶ [illegible].
Λαμβάνω [illegible].

[illegible] ἰφιλιῶ, [illegible] ἀπαλεστμάκ, صنسو [illegible] چقارمق τὸ τζικαρμάκ.
Λαμβίκος انبيق ἐμμπίκ.
Λαμνί ἰδὲ [illegible].
Λαμπάδα ἰδὲ λυχνάρι, φανάρι, κερί.
Λαμπρὰ ἢ ἰδὲ πάσχα.
Λαμπρὸς پارلر παρλὰρ, كوسترشلو [illegible], عظمتلو ἀζαμετλῆ, ظريف ζαρίφ.
Πολλὰ λαμπρὸς, ὑπέρλαμπρος پارپارلر παρ παρ παρλάρ.
Λαμπροφορεμένος كينمش [illegible], قوشانمش [illegible].
Λαμπρύνω شهرت ويرمك σοχρὲτ βερμέκ, نور, ضيا ويرمك [illegible], ζιὰ βερμέκ.
Λάμπω [illegible] پارلامق [illegible], ضيا, ليدلق [illegible], ويرمك ζιὰ, [illegible] βερμέκ, يلدرمق [illegible], يالبنق [illegible].
Λάμψις [illegible], ليدن [illegible], ليدلق [illegible], ضيا ζιά.
[illegible] يكلق [illegible] اتمك [illegible], اللامق [illegible] [illegible], يكلش [illegible], واجق [illegible], لوتلق [illegible], خلق [illegible], خفقك لوشعي [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Λάσπη چامور τζαμὺρ — πολλὴ καὶ πυκνὴ بتق, بطاق μπατάκ — ἰδὲ πηλός.

Λασπόνω چامورلمق τζαμυρλαμὰκ, چامورہ بولشمرمق τζαμυρὰ μπυλασ̃τιρμὰκ, چامور ایتمك τζαμὺρ ἐτμέκ.

Λασπώδης چامورلو τζαμυρλύ.

Λατρεία طپمقلق ταπμακλὴκ, طپي ταπὴ, سجده σετζντὲ, عبادت ἰμπαντέτ.

Λατρευτὴς, λάτρις طاپجي ταπηζὴ — τῦ πυρὸς آتش پرست ἀτὲσ̃ περές.

Λατρεύω طاپمق ταπμὰκ (δοτ.), سجده ایتمك σετζντὲ ἐτμὲκ, عبادت ایتمك ἰμπαντὲτ ἐτμέκ.

Λαφυραγωγῶ دویملق, دویم ایتمك ντυϊμλὴκ, ντοϊὺμ ἐτμέκ, دویم اولمق ντυϊὺμ ὀλμάκ.

Λάφυρον طویملق, دویم, طویم ντογϊὺμ, ντογϊυμλὴκ.

Λάχανον اوت ὂτ — κράμβη لحنه λαχανά. Λαχανικὰ سبزوات σεμπζεβὰτ χυδ. ζερζεβάτ.

Λαχνὸς, κλῆρος قرعه κυρά.

Λαχνῦδι توبجغز τϋϊδζιγέζ.

Λέαινα دشي ارسلان ντισ̃ὶ ἀρσλάν.

Λεβίδα سوغلجان σογυλδζάν.

Λεγεὼν ἰδὲ τάγμα.

Λέγω دیمك ντεμὲκ, سویلمك σοϊλεμέκ. Λέγειν دیرلر ντερλέρ. Ὁ λεγόμενος دیدوكلري ντιντυκλερὶ, نام νάμ.

Λεηλατῶ ἰδὲ κυρσεύω.

Λειμὼν چاير τζαϊὲρ.

Λειποθυμία بايلمسي جان δζὰν μπαϊλμασή.

Λειποθυμῶ, λιγοθυμῶ بايلمق μπαϊλμὰκ, بوكلمك اوغنمق ὀγνυμὰκ, μπυγαλμάκ.

Λειποτακτῶ قاچمق κατζμὰκ, ἰδὲ καὶ φυγάς.

Λείπω, εἶναι ἀπὼν بولنممق μπυλύνμαμακ, غايب حاضر اولممق χαζὴρ ὄλμαμακ, γαΐμπ ὀλμὰκ — εἶναι ἐλλιπὴς اكسك اولمق ἐκσὶκ ὀλμὰκ, قصور اولمق κυσὺρ ὀλμάκ. Μὴ λείπητε, διαλείπητε νὰ μᾶς γράφητε مكتوبكزي اكسك ایتمیڭز μεκτυμπυνυζὺ ἐκσὶκ ἔτμεσιζ, يازمقدن خالي اولمیاسز γιαζμακτὰν χαλὴ ὄλμαϊασιζ. Μοὶ λείπει αἱ δυνάμεις قدرتم يتشمز κυντρετὶμ γετισ̃μέζ. Ὀλίγον ἔλειψε, ἔλιπε از قالدي ἂζ καλντὴ, يازدي γιαζντή. Λείπεται νὰ... ایش اولدركه ἴσ̃ ὀλ ντὶρ κί...

Λειτουργία لتوريا λιτυργιὰ, قداس κυντάς.

Λειχὴν دمركي ντεμεργὶ, بالو μπαλύ.

Λείψανον ميت μαΐτ, جنازه δζεναζέ. Τὰ ἅγια λείψανα قديد καντήτ.

Λεκάνη لكن λεγέν.

Λελέκι πελαργὸς ليلك λεϊλέκ.

Λεμόνι ليمون λιμύν.

Λεμονιὰ ليمون اغاجي λιμὺν ἀγαδζὴ.

Λεξικὸν سوز, لغت كتابي σὸζ, λυγὰτ κιταμπή.

Λέξις سوز σὸζ, لفظ λάφζ (كلمه κελιμὲ καὶ πληθ. كلمات κελιμάτ). Κατὰ λέξιν سوز بسوز σὸζ μπισὸζ, ἰδὲ καὶ αὐτολεξεί.

Λεοντάρι ارسلان ἀρσλὰν, χυδ. ἀσλάν.

Λεόπαρδος پارس πάρς.

Λέπι (λεπὶς) پول πύλ.

Λεπίδα τῦ μαχαιρίυ ἰδὲ κόψις.

Λέπρα جوذاملق τζουταμλούκ, آلا ἀλά.

Λεπρώδης جذام τζυτάμ, آلا تنلو ἀλὰ τενλῦ.

Λεπτοκαρυὰ فندق اغاجي φουντὴκ ἀγατζῆ.

Λεπτοκάρυον فندق φουντούκ.

Λεπτολογία ἰδὲ σόφισμα.

Λεπτομερείαι خردوات χορντεβὰτ, خرده مرده χορντὲ μουρντὲ, كوتي موتي κοτὶ μοτὶ, اواق تفك ὑφὰκ τεφέκ.

Λεπτομερῶς طوغرم طوغرم ντογρούμ ντογρούμ, اواق اواق ὑφὰκ ὑφὰκ — καταλεπτῶς بر بر μπὶρ μπίρ.

Λεπτὸν دقيقه ντακικὰ, πληθ. دقايق ντακαίκ.

Λεπτὸς انجه ἰντζὲ, يوفقا γιουφκὰ, اواق ὑφάκ.

Λεπτότης انجهلك ἰντζελὶκ, اواقلق ὑφακλούκ.

Λεπτουργὸς طوغرامجي ντογραματζῆ.

Λεπτύνω انجهلمك ἰντζελεμὲκ, انجه اتمك ἰντζὲ ἐτμέκ.

Λέρα لكه λεκὲ, ἰδὲ καὶ ἀκαθαρσία. Εὐγάζω τὰς λέρας لكه كيدرمك λεκὲ γγιντερμέκ.

Λερόνω كيرلمك κιρλεμὲκ, چركينلمك τζιρκιλεμὲκ, كيرلو, چركين اتمك κιρλὶ, τζιρκὶν ἐτμὲκ, لكهلمك λεκελεμέκ.

Λευκαίνω (τὸ πανὶ) چرپمك τζιρπμέκ.

Λεύκη, ἡ اقچه قواق ἀκτζὲ καβὰκ, توز اغاجي τὸζ ἀγατζῆ.

Λευκόφαιος قر, قير κὶρ, سنجابي σιντζιαμπὶ, كل رنكي κιῦλ ρεγγί.

Λεχοῦσα, λεχοῦνα (λεχώ) لخوسه λεχουσὰ, λεχουσά.

Λέων ἰδὲ λεοντάρι — ζώδιον ἐν οὐρανῷ اسد برجي ἐσὲτ μπουρτζί.

Ληθαργία سبات σουμπάτ.

Ληνὸς تكنه τεκνὲ, شرا تكنهسي σιρὰ τεκνεσὶ, جندره τζεντερέ.

Λησμονιάρης اونتغن ὀνουτγὰν, اونودنجي ὀνουτουτζί.

Λησμονῶ اونتمق ὀνουτμάκ.

Ληστεύω يول كسمك γιὸλ κεσμὲκ, اورمق βουρμὰκ, كسيجيلك اتمك κεσιτζιλὶκ ἐτμέκ.

Ληστὴς كسيجي κεσιτζῆ.

Ληψοδοσία الش ويرش ἀλὶσ βερίσ.

Λιανίζω طوغرامق ντογραμὰκ, اوفاتمق ὑφατμὰκ, قيمق κιϊμὰκ, قيمالمق κιϊμαλαμάκ.

Λιανικὰ خردوات χορντεβὰτ, چرچيلك τζερτζιλίκ.

Λιανοπωλητὴς چرچي τζερτζὶ, خردوات صاتيجي χορντεβὰτ σατιτζῆ, καὶ ὁ περιερχόμενος τοῦτος دلال τελλάλ.

Λιανὸς يوفقه γιουφκὰ, يواق γιουφάκ.

Λιβάδι چمن τζεμὲν, ἰδὲ καὶ λειμών.

Λιβάνι ἰδὲ θυμίαμα.

Λιγνεύω, ἰσχναίνω ارقلنمق ἀρικλανμάκ.

Λιγνὸς, ἰσχνὸς ارق ἀρίκ.

Λιγοθυμῶ ἰδὲ λειποθυμῶ.

Λιθάργυρος مرداسنك μουρτασένκ.

Λιθοβολῶ طاشلمق τασλαμὰκ, طاش ايله قتل اتمك τὰσ ἰλὲ κατλ ἐτμέκ.

Λιθοξόος طاشجي τασιτζῆ, طاش كسوب يونيجي τὰσ κεσοὺπ, γιοντιτζῆ.

Λιθόστρωτον قالدرم καλντιρὶμ, دوشمه ντουσεμέ.

Λιμάζω ἰδὲ λιμοκτονῶ.

Λιμένας porto اليمان ἐλιμὰν, ليمان λιμὰν, اسكلة ἰσκελέ.

Λίμνη كول γγϊόλ, اكرك ἐγίερ.

Λιμοκτονῶ ἐνεργ. اجلق چكدرمك ἀτζλὴκ τζεκτέρμὲκ, ϗ ὑδετ. اجلقدن بوكلمك ἀτζλικτὰν μπουλμάκ.

Λινάρι كتن κετὲν, بز μπὲζ, ϗ τὸ ἐξ ῦ ἐχω-ρίσθη τὸ ϛυπτὶ اوسكلي ὑσκϋλί.

Λιναρόσπορος كتن تخمي κετὲν τοχμή.

Λινόλαδον بزر ياغي μπεζὶρ γιαγή.

Λισγάρι سوركو σϋργγϋ, بيل μπέλ. Ἀνα-κατόνω τὴν γῆν μὲ τὸ λισγάρι سوركلمك σϋργγϋλεμὲκ, يِر اشمك γὲρ ἐσμέκ.

Λιτανεία طواف ταβάφ, جمهور ايله دعا τζεμχὺρ-ιλὲ ντϋά.

Λίτρα لدره λιτρὲ, اوقه ὀκά.

Λιχνίζω صاورمق σαβϋρμὰκ, اللمك ἐλλεμέκ.

Λιχνιστῆρι يابه يبه γιαπά.

Λοβὸς (τῶν ὀσπρίων) قبوق καμπύκ.

Λογαριάζω صايمق σαϊμὰκ, حساب اتمك χισὰπ ἐτμὲκ, ϗ λογαριάζομαι μετ' ἄλλυ حسابلرين حسابلشمق χισαπλαςμὰκ, حسابلرين كورمك χισαπλερὶν γγϋερμὲκ, حقلشمق χακλαςμάκ.

Λογαριασμὸς صايش σαΐς, حساب χισάπ.

Λόγγος ἰδὲ δάσος.

Λογῆς درلو τϋρλϋ, π. χ. ἄλλης λογῆς غير درلو γαΐρι τϋρλϋ, ἰδὲ ϗ τρόπος. Τί λογῆς نه شكل ناصل νάσιλ; نه درلو νὲ τϋρλϋ; νὲ σεκὶλ; نه مقوله νὲ μακυλέ; نه كونه νὲ γγϋνέ;

Λογιάζω ἰδὲ νομίζω.

Λογικὴ logica منطق μαντίκ.

Λογικὸν ζῶον حيوان ناطق χαϊβὰν νατίκ. Τὸ λογικὸν عقل ἄκλ, ἀκήλ.

Λογογρίφος لغز λυγάζ, معمّا μϋεμμά.

Λόγος سوز σϋζ, كلام κελιάμ. Λόγυ χάριν مثلا μεσελά. Χωρὶς λόγυ سببسز σεμπεμπ-σὶζ. Μὲ λόγυ حقله χάκκ-ιλα. Ἐν ἐνὶ λό-γῳ بر سوزله μπὶρ σϋζντέ, بر سوزله μπὶρ σϋζ-ιλε. Πέρνω τὸν λόγον ὀπίσω سوزندن دونمك σϋζϋντὲν ντϋνμέκ. Οὐδεὶς λόγος سوز يوق σϋζ γιόκ. Πεζὸς λόγος, λογογραφία نثر νέσρ, منثور كلام κελιάμι μενσύρ, ἰδὲ ϗ διδαχὴ, ὁμιλία. Διεδόθη λόγος ὅτι... سس چقدي كه σὲς τζήκτη κι...

Λογοτριβὴ ἰδὲ φιλονεικία.

Λόγχη مزراق μιζρὰκ — μεγάλη ϗ παχεῖα قسطنيچه κοσαντζά.

Λοιμικὴ νόσος ἰδὲ θανατικὸν, πανῦκλα.

Λοιπὸν امدي ἵμντι. Καὶ τὰ λοιπὰ ἰδὲ ϗ τὰ ἑξῆς.

Λοίδια ἰδὲ ψυχομαχία.

Λοξοδρομῶ اولته اورمق ὀλτὰ, βολτὰ βυρ-μάκ.

Λοξὸς اكري ἔγγρί, ارقوري ἀρκυρή.

Λοξότης اكريلك ἐγγριλίκ.

Λοπὰς تابه ταμπὰ, χυδ. تاوه ταβά.

Λυκάνικον سجوق σϋδζϋκ — ἀπὸ σικότι بومبار μπυμπὰρ — παραγεμισμένον μὲ αἷμα قان سجوغي κὰν σϋδζϋγϋ.

Λυλάκι, چويد τζϋβίντ.

Λυλύδι, ἄνθος چچك τζίτζὶκ.

Λέτρα [illegible] Ζερναβάτ, Ἰδὲ ἀνά.
Λεπρώδης [illegible] Ζερτάρ, تلو Ἰδὲ ἀνά-τερδ.
Λεπτομερῶς [illegible] φάντακ ὀγκλῆ.
Λεπτοσάρων [illegible] φωτίδ.
Λεπτολογία ἰδὲ σόφισμα.
Λεπτοκαρία خرده مرده χορτοβάτ, ο κα ο ρ χαρτὶ μορτί, موتي كوتي κοτὶ ποτὶ, لواف لواق ὀράκ τεφάκ.
Λεπτομερῶς طوطرم طوطرم ντογράμ ντογράμ, لواف لواف ὀράκ ὀράκ — κατα-λεπτῶς μη μη μπίκ μπίκ.
Λεπτοναύτο [illegible] ντανακά, πληθ. [illegible] ντανακλα.
Λεπτὸς [illegible] ινζέ, [illegible] γιοφκά, لواف ὀράκ.
Λεπτότης [illegible] ινζελίκ, اواقلك ὀρακλίκ.
Λεπτουργὸς [illegible] طوغرامجي ντογραμαζῆ.
Λεπτύνω [illegible] ινζελεμέκ, [illegible] ινζὲ ἐτμέκ.
Λέρα لكه λεκέ, ἰδὲ ἡ ἀπαστρία. Εὐγάζω τὰς λέρας [illegible] λεκὲ γγιντερμέκ.
Λερόνω [illegible] κιρλεμέκ, [illegible] τζιρκιν-λεμέκ, [illegible] κιρλὶ, τζιρκὶν ἐτμέκ, [illegible] λεκελεμέκ.
Λευκαίνω (τὰ πανὶ) [illegible] τζιρπμέκ.
Λεύκη, ἡ [illegible] ἀκτζὶ κακάκ, نوز [illegible] τὸζ ἀγατζῆ.
Λευκόφαιος [illegible] κιρ, [illegible] [illegible] ρεγγί.
Λεχῶνα, λεχῶνα (λεχὼ) [illegible] λοχουσά, λοχουσά.
Λέων ἰδὲ λιοντάρι — ἡ [illegible] [illegible] ματζῆ.
Ληθαργία [illegible] σάρασάτ.
Λιανὸς [illegible] τακὲ, [illegible] τεκνεσὶ, شرا τεκνεσὶ, [illegible] ζεντερέ.
Λιανημέρος [illegible] λουνντζι ἐντερήν, [illegible] λουλλζι [illegible].
Λιανιμῶ [illegible] λουντμάκ ἐντερμάκ.
Λιανίω [illegible] يول كسمك [illegible] κετμέκ, βερμέκ, [illegible] [illegible] ἐτμέκ.
Λιανὴς [illegible] [illegible].
Λιβάδιον [illegible] ويرش الش [illegible] βερέ.
Λιανίζω طوغرامق ντογραμάκ, لوانمق [illegible] φατμάκ, قيمق κιμάκ, قيمالق κιμα-λαμάκ.
Λιανικὰ خردوات χορτοβάτ, چرچيلك τζερτζιλίκ.
Λιανοπωλητὴς چرچي τζερτζὶ, خردوات صاتيجي χορτοβὰτ σατιζῆ, ἢ ὁ πραγ-μάτευτος τοῦτος دلال τελλάλ.
Λιανὸς يوفقه γιουφκὰ, يواف γιουφάκ.
Λιβάδι چمن τζεμὲν, ἰδὲ ἡ λειμών.
Λιβάνι ἰδὲ θυμίαμα.
Λιγνεύω, ἰσχναίνω [illegible] ἀρικλανμάκ.
Λιγνὸς, ἰσχνὸς ارق ἀρίκ.
Λιγοθυμῶ ἰδὲ λειποθυμῶ.
Λιθάργυρος [illegible] μερτασέκ.
Λιθοβολῶ طاشلمق τασλαμάκ, طاش ايله قتل ايتمك τὰσ ἰλὲ κατλ ἐτμέκ.
Λιθοξόος طاشجي τασζῆ, طاش كسوب [illegible] τὰσ κεσὶπ, γ[illegible]ζῆ.
Λιθόστρωτον [illegible] καλντερίμ, [illegible] [illegible].

Λιμάζω ἰδὲ λιμακτονῶ.

Λιμένας porto اليمان ἰλιμὰν, ليمان λιμάν, اسكلة ἰσκελέ.

Λίμνη كول γγϋλ, اكرك ἐγέρκ.

Λιμακτονῶ ἐνεργ. اچلق چكدرمك ἀτζλὴκ τζεκτϋρμέκ, ἢ ἐθετ. اچلقدن بوكلمك ἀτζλικτὰν μπουλμάκ.

Λινάρι كتن κετὲν, بز μπέζ, ἢ τὸ ἐξ ὗ ἐχωρίσθη τὸ στυπὶ اوسكلي 'ϋσκϋλί.

Λιναρόσπορος تخمي كتن κετὲν τοχμή.

Λινόλαδον بزر ياغي μπεζὶρ γγαγή.

Λισγάρι سوركو σϋργγϋ, بيل μπέλ. Ἀνακατόνω τὴν γῆν μὲ τὸ λισγάρι سوركلمك σϋργγϋλεμέκ, بر اشمك γὲρ ἰσμέκ.

Λιτανεία طواف ταβάφ, جمهور ايله دعا τζεμχὺρ-ἰλὲ ντϋά.

Λίτρα لدره λιτρὲ, اوقة ὀκά.

Λιχνίζω صاورمق σαβυρμάκ, الملك ἐλλεμέκ.

Λιχνιστῆρι يابه يبه γιαπά.

Λοβὸς (τῶν ὀσπρίων) قبوق καμπέκ.

Λογαριάζω صايمق σαϊμάκ, حساب اتمك χισὰπ ἐτμέκ, ἢ λογαριάζομαι μετ' ἄλλυ حسابلرين حسابلشمق χισαπλασμάκ, حسابلري كورمك χισαπλερὶν γγϋρμέκ, حقلشمق χακλασμάκ.

Λογαριασμὸς صايش σαΐς, حساب χισάπ.

Λόγγος ἰδὲ δάσος.

Λογῆς درلو τϋρλϋ, π. χ. ἄλλης λογῆς غير درلو γαίρι τϋρλϋ, ἰδὲ ἢ τρόπος. Τί λογῆς نه شكل ناصل νάσηλ; نه درلو νὲ τϋρλϋ; نه مقوله νὲ σεκὶλ; نه مقوله νὲ μακουλέ; نه كونه νὲ γγϋνέ;

Λογιάζω ἰδὲ νομίζω.

Λογικὴ logica منطق μαντήκ.

Λογικὸν ζῶον حيوان ناطق χαϊβὰν νατήκ.

Τὸ λογικὸν عقل ἄκλ, ἀκήλ.

Λογογρίφος لغز λυγάζ, معمّا μϋεμμά.

Λόγος سوز σϋζ, كلام κελιάμ. Λόγυ χάριν مثلا μεσελά. Χωρὶς λόγον بسببسز σεμπεμπσίζ. Μὲ λόγον حقله χάκκ-ιλα. Ἐν ἑνὶ λόγῳ بر سوزده μπὶρ σϋζντέ, بر سوزله μπὶρ σϋζ-ϋλε. Πέρνω τὸν λόγον ὀπίσω سوزندن دونمك σϋζϋντὲν ντϋνμέκ. Οὐδεὶς λόγος سوز يوق σϋζ γιόκ. Πεζὸς λόγος, λογογραφία نثر νέσρ, منثور كلام κελιάμϊ μενσὺρ, ἰδὲ ἢ διδαχὴ, ὁμιλία. Διεδόθη λόγος ὅτι... سس چقدي كه σὲς τζηκτὴ κί...

Λογοτριβὴ ἰδὲ φιλονεικία.

Λόγχη مزراق μιζρὰκ — μεγάλη ἢ παχεῖα قسطنيچه κοσαντζά.

Λοιμικὴ νόσος ἰδὲ θανατικὸν, πανῶκλα.

Λοιπὸν امدي ἵμντι. Καὶ τὰ λοιπὰ ἰδὲ ἢ τὰ ἑξῆς.

Λοίδια ἰδὲ ψυχομαχία.

Λοξοδρομῶ اولته اورمق ὀλτὰ, βολτὰ βυρμάκ.

Λοξὸς اكري ἐγγρί, ارقوري ἀρκυρή.

Λοξότης اكريلك ἐγγριλίκ.

Λοπὰς تابه ταπὰ, χυδ. تاوه ταβά.

Λουκάνικον سجوق σϋτζϋκ — ἀπὸ συκῶτι بومبار μπυμπὰρ — παραγεμισμένον μὲ αἷμα قان سجوغي κὰν σϋτζϋγϋ.

Λουλάκι, چويد τζϋβίντ.

Λουλούδι, ἄνθος چچك τζιτζέκ.

Λελὲς (σελησκος) لوله λελέ.

Λετρὸν حمّام χαμμὰμ, ἢ ὁ δῦλος τῦ λετρῦ ناطور νατὺρ, ἢ τὸ παιδίον τῦ λετρῦ دلّاق τελλάκ. Θερμὰ λετρὰ الجه, ايليجه ἰλιτζὲ, قپلوجه καπλιτζέ.

Λεφὲς ἰδὲ σιτηρέσιον.

Λέω (ἐπὶ σώματος) ييقمق γιχαμαμὰκ, γυ-καμὰκ, يومق γυμάκ.

Λόφος بايِر μπαϊρ — τῶν ὀρνίθων creste ايبك ἰμπίκ.

Λυγαριὰ ساز σάζ, قندرق κιντιρίκ.

Λύγδα باغ γιάγ.

Λυγίζω بوكمك μπϋκμὲκ, اكلتمك ἐγιλτμὲκ, اكمك ἐγμὲκ, اكدرمك ἐγντϋρμέκ.

Λυγκιάζω چكمك ايچقرق ἰντζκιρὶκ τζεκ-μέκ.

Λυγκιὸν ايچقرق ἰντζκιρὶκ, اشقرق ἠσκι-ρίκ.

Λύγξ (ζῶον τι) وشاق βασάκ.

Λυκαυγὲς φῶς لخشام نمازي ἀχσὰμ ναμαζὶ, طاك شفق σεφὰκ, ἢ τὸ ἑωθινὸν يري ντὰν γερί.

Λύκος قورد κύρτ.

Λύπη قساوت κασαβὲτ, قيغو καϊγύ, الم ἐλὲμ, غم γὰμ, تاسّه τασσὰ, درد ντέρτ.

Λυπημένος قيغولو καϊγυλὺ, قساوتلو κα-σαβετλῦ, تاسّالو τασσαλῦ, دردلو ντερτλῦ.

Λυπῦμαι تاسّالنمق τασσαλανμὰκ, ياسلي اولمق γιασλὶ ὀλμὰκ, قساوتلنمك κασα-βετλενμὲκ, غــم يمك γὰμ γεμὲκ, الم چكمك, قيغو, قساوت ἐλὲμ, κασαβὲτ, καϊ-γὺ τζεκμὲκ, الملنمك ἐλεμλενμέκ, قساوتلو اولمق κασαβετλὺ ὀλμάκ, غصّالنمق γυσσαλανμὰκ, قوجنمق κοῤῥυμάκ.

Λυπῦμαι τινὰ لجيمق ἀῤῥιμάκ.

Λυτῶ تاصالندرمق τασαλαντιρμὰκ, الم ويرمك ἐλὲμ βερμὲκ, غصالو ايتمك γυσαλὶ ἰτμέκ.

Λύρα كمانجه κεμαντζὲ, چنك τζὲνγγ, ساز σάζ, چغانه τζιγανά.

Λύσσα قودوزلق κυντυζλέκ.

Λυσσιάζω قودورمق κυντυρμὰκ, قودوز اولمق κυντὺζ ὀλμάκ.

Λυσσιασμένος قودوز κυντὸζ, قودورمش κυ-τυρμύσ.

Λυτὸς چوزلمش τζόζϋλμϋσ.

Λύτρον بها παχὰ, ἰδὲ ἐξαγορά.

Λυχνάρι, λύχνος قنديل καντήλ.

Λυχνοσάτης ἰδὲ κηροπήγιον.

Λύω چوزمك τζϋζμέκ.

Λωρὶ قايش καϊσ — τῦ ἀλόγυ (ὑποζώνη) قولاك κυλὰν, κολάν. Σφίγγω τὰ λωρία (τῦ ἀλόγυ) قولاكي چكمك κολανὶ τζεκ-μὲκ, قولاكلمق κολανλαμάκ.

Λωρία τῦ χαλινῦ دزكن ντιζγγίν.

Λῶτος حندقوقا χεντεκκκά, چاجلان ζζϋλ-ζζϋλάν.

Μ.

Μὰ τὸν Θεὸν والله βαλλαχὶ, بالله μπιλ-λαχὶ, اوارتم بوش اولسون ἀβρέτιμ πὸσ ὀλσύν.

Μαγειρεῖα ἰδὲ μαγειρεῖον.
Μαγειρεῖον مطبخ μουτπάχ, اش خانه ἀσ̃ χανὲ, كباب خانه κεμπὰπ χανέ. Τὰ ἀγγεῖα τῦ μαγειρεῖυ قپقاب καπκαδζάκ.
Μαγειρεύω اشجيلك اتمك ἀσ̃δζίλικ ἐτμὲκ, پشرمك πισ̃ιρμέκ.
Μαγειρικὴ اشجيلك ἀσ̃δζίλικ.
Μαγείρισσα اشجي عورت ἀσ̃δζὴ ἀβρέτ.
Μάγειρος اشجي ἀσ̃δζή.
Μαγεία بوكو μπύγυ, بوغو μπογύ, سحرلك σιχιρλὴκ, سحربازلك σιχιρμπάζλὴκ, بوكجيلك μπυγυδζιλὴκ — γοητεία بابجيلك μπαϊδζιλὴκ, حقه بازلق χοκκαμπαζλὴκ.
Μαγεύω بوكجيلك, سحربازلك, سحر اتمك μπυγυδζιλὴκ, σιχιρμπαζλὴκ, σιχὶρ ἐτμὲκ — γοητεύω حقه بازلق اتمك χοκκαμπαζλὴκ ἐτμέκ.
Μαγικὴ سحر علم ἴλμὴ σιχίρ.
Μαγιοράνα كككلك اوتي κεκλὶκ ὀτύ.
Μάγισσα جادو قزي δζαντὺ κιζί.
Μαγνῆτις مقنطيس مر قپان ντεμὶρ καπὰν, μαγνιτίς. Μαγνητικὴ βελόνη خبره قله پوصله χημπερὲ ναμὲ, πυσολά.
Μάγος بوكجي μπυγυδζὴ, جادو δζαντὺ, سحرباز σιχιρμπὰζ — γόης حقه باز χοκκαμπὰζ, كوز بابجي γγιὸζ μπαϊδζή.
Μαγῦλας يمرو يكاقلو γιυμρὺ γιαναγλῦ.
Μάγυλον يكاك γιανάκ. Τὸ ἔξωθεν μέρος τῦ μαγύλυ يكاك يمروسي γιανὰκ γιυμρυσύ.
Μαδαρὸς تويسز τυϊσὺζ, قلسز κηλσὴζ, پولسز πυλσύζ.
Μαδῶ چقرمك, يولمق (تويي قل) (τῦϊ, κὴλ) τζηκαρμὰκ, γιολμάκ.
Μαζὶ (ἀραβ. مع μαὶ) بله μπιλὲ, بلجه μπιλεδζὲ, ايله ἰλὲ (γαλ.), برابر μπεραμπὲρ (ἀντάμα).
Μαζόνω دیوشرمك ντεσ̃ιρμὲκ, قوپرمق κοπαρμὰκ, (دوشرمك ντυσ̃ερμὲκ, π. χ. τὸ πανὶ τῦ πλοίυ) — κατ' ὀλίγον اركلك ἰριμὲκ, ἰδὲ ἐ συνάζω.
Μάθημα درس ντέρς.
Μαθηματικὴ علم هندسه غايت ἴλμὴ χεντεσὲ γαέτ.
Μαθηματικὸς مهندس μυχεντίς.
Μαθημένος اوقنمش ὀκυμὴς, ἰδὲ σοφός.
Μαθαίνω بلكو μπιλγγὺ, بلكي μπιλγγὶ, علم ἴλμ, بلش μπιλίς̃.
Μαθητὴς شاكرد σαγίρντ, تلميذ τελμίζ — εἰς τὰς τέχνας خلفه καλφά.
Μαΐμῦ (πίθηξ) ميمون μαϊμὺν — ἀρσενικὸν قرد κύρντ. Ποιῶ ὡς ἡ μαϊμῦ جوب جوب قالقمق χὶπ χὶπ καλκημὰκ, قلغيمق καλγημάκ.
Μαίνομαι قودرمق κυντυρμὰκ, ياوزلنمق γιαβυζλανμὰκ, جنلو، جنون اولمق δζινλὺ, μεδζνὺν ὀλμάκ.
Μάϊος مايوس μαΐὸς, مايس μαΐς.
Μακάρι ἰδὲ ἄμποτε. Μακάρι καὶ ἂν … بله μπιλὲ, شفي νισ̃ὰ (μετὰ τὸ ῥῆμα ἢ ὄνομα).
Μακαρίζω مباركلمك μυμπαρεκλεμέκ.
Μακάριος مبارك μυμπαρὲκ, ἰδὲ ἐ εὐδαίμων, εὐτυχής.

Μαχαιρτζηλο چقلو, μεχαιρτλῆ, مرجم μερχέμ.

Μακεδονίσι ἰδὲ πετροσέλινον.

Μακελλάρης قصّاب κασσάπ.

Μακελλεῖον κρεοπωλεῖον قصّابخانه κασσαπ-

χανὲ, قصّاب دكاني κασσὰπ ντουκανί.

Μακροθυμία صبر وقرلر σάμπρ̄ καρὰρ, حلم χι-

λὶμ, شفقت σεφκάτ.

Μακρόθυμος شفقتلو σεφκατλῆ, حليم χα-

λίμ.

Μακρολογῶ سوز اوزاتمق σὸζ ἰζατμάκ.

Μάκρος, μῆκος اوزونلق ἰζουνλάκ. Κατὰ τὸ μῆ-

κος اوزنجه ἰζουντζὲ — ἀκόμα اوزاقلق

ἰζακλὰκ, ايراقلق ἰρακλάκ.

Μακρυὰ اوزاق ἰζάκ, ايراق ἰράκ. Ἀπὸ μα-

κρυὰ, μακρόθεν اوزاقدن اراقدن ἰρακτὰν,

ἰζακτάν.

Μακρύνω اوزاتمق ἰζατμάκ, چكلك τζεκμὲκ,

اوزاق يره صالمق ἰζὰκ γερὲ σαλμὰκ,

سورمك σὸρμὲκ — τὶ διὰ προθέσεως ἄλλης

τινὸς πράγματος اكلمك ἐκλεμέκ.

Μαλακία omnie جلق τζελάκ.

Μαλακίζομαι جلق چالمق صيرلمق τζελὰκ

τζαλμὰκ, σιπιλμάκ.

Μαλακὸς يومشق γιμουσάκ.

Μαλακτικὸς ملين μουλέϊν.

Μάλαμα, μαλαμματοκαπνίζω ἰδὲ χρυσάφι, χρυ-

σόνω.

Μαλάσσω اصلمق ἰσλαμὰκ, قوچمق قويه

κουϊὰ κομὰκ, يومشاتمق γιμουσατμάκ.

Μάλιστα, κυρίως خصوصا χουσουσά, غالبا

γαλιμπὰ — ἰδὲ καὶ ναί.

Μαλλὶ (καττὸν καὶ κοινὸν) يوك γιὸν. — μακρὸ

καὶ λεπτὸν يپاق γιπὰκ — τῆς γιδὸς صوف σό-

ύφ. Μαλλιὰ τῆς κεφαλῆς ἰδὲ τρίχας.

Μᾶλλον ἰδὲ πλέον, περισσότερον. Πολλῷ μᾶλ-

λον قنده قالدي κανδὰ καλντὶ, نه لكه

νὲ ἄλλα. Μᾶλλον δὲ تعخي تيز ντεχὰ τίζ,

بلكه μπελκί. Κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον

ارتق اكسك ἀρτὰκ ἐκσὶκ, تخمينا τεχ-

μινά.

Μαλώνω ازارلمق ἀζαρλαμὰκ, باشه قاقمق

μπασὰ κακμὰκ, ἰδὲ ἐπιπλήττω, φιλονεικῶ.

Μάλτος, σμάλτος مينه μινέ.

Μαμὰ (μαῖα) ابه ἐμπέ.

Μάμμη انا بيوك μπεϊὸκ ἀνά.

Μάνδαλος, μοχλὸς مندل, مندال μαντάλ,

καὶ μανδαλόνω مندله ايله كليدلمك μαντὰλ

ἰλὲ κιλιτλεμὲκ, مندالمق μαντάλλαμάκ,

طرقزلمق τερκαζλαμάκ.

Μάνδρα, μανδρὶ ماندره μάντρα, قويون

يتاغي κογιὸν γιαταγί.

Μανδραγόρας قان قورودان κὰν κουρουτάν.

Μανδύλι مقرمه μακραμὰ χρὶ. μαχραμὰ,

منديل μεντὶλ, μιντὶλ — τὸ ὁποῖον φορῦ-

σι ὁ μετρῶν ἄστρα شركى σιαργγὶ — ἐρμη-

μένον, διὸ παίζω τὰ παιδία, σερπτίνζα دوقا

τερά — διὰ τὸν ἱδρῶτα سلجك σιλεκίκ,

يغلق γιαγλὴκ — διὸ σκεπάζομεν τὴν

κεφαλὴν τῶν παιδίων چنبر τζεμμπὲρ — τῶν

γυναικῶν, διὸ σκεπάζουσι τὰ μάτια سراغوج

σερπγουτζ, καὶ سراغوش σεραγὸς, بورنجك

μπουρουντζίκ.

Μανθάνω اوكرنمك ὀγρενμὲκ, درس المق ντὲρς

ἀλμάκ.

Μανία مجنونلك μετζνουλὲκ, ἰδὲ λύσσα.

Μανίζω يك γὶν — σιδηρένιον ἢ κατὰ τῦ ψύχυς قولچاف κολτζιάκ. Α᾿νασκυμπόνω τὰ μανίκια, يكيني صغامق γενὶ σηγαμὰκ — ἰδὲ λαβὴ, χερῦλι.

Μαντάρι fungo منتر, منطر μαντάρ.

Μανιώδης ياوز γιαβὲζ, قودرمش κυντερμὲς.

Μάννα, τὸ حلواسي قدرت κυντρὲτ χαλ-βασὴ, قدرت بالي κυντρὲτ μπαλὴ (من μὲν).

Μαντεία فالجيلك φαλδζιλὶκ, فال φάλ.

Μαντεύομαι فال اچمك φὰλ ἀτζμὰκ, فالجيلك, رمّالك اتمك φαλδζιλὶκ, ῥεμμαλλὴκ ἐτμὲκ — προφητεύω يورمق γιορμὰκ — τὰ μέλλοντα غايب سويلمك γαΐμπ σöϊλεμέκ.

Μαντζῦνι, ἔκλειγμα معجون μαὰζὺν.

Μαντικὴ فالجيلك φαλδζιλὶκ, رمّاللك ῥεμμαλλὴκ.

Μάντις فالجي φαλδζὴ, رمّال ῥεμμάλ.

Μαξιλάρι ἰδὲ προσκεφάλαιον.

Μαραγγιάζω, μαραίνομαι صولمق σολμὰκ (بوزلمق μποζὲλμὰκ), ἢ ἐπὶ δένδρων πίπτειν τὰ φῦλλα يپراق دوكلمك γιαπρὰκ ντöκῦλμὲκ, غزللنمك γαζελλενμέκ.

Μάραθρον رازيانه ῥαζιανὲ, ῥεζνέ.

Μαρασμένος صولمش σολμὲς.

Μαρασμὸς, μαράγγιασμα چركلك τζερὺκλὺκ, كڭشكلك γγεῦσεκλὶκ — εἶδος πάθος سله σιλλέ.

Μαργαρίτα sorrancio كون چچكي γγῦν τζιτζεΐ.

Μαργαριτάρι جوهر ἰντζὺ (درّ ντῦρρ πληθ. دُرر ντῦρὲρ) — ψεύτικον ἀπὸ γυαλὶ بونجق μπουντζὺκ.

Μαρκασίτης مارقشيتا μάρκασιτά.

Μαρμαρένιος مرمردن μερμερντὲν, مرمرلو μερμερλῦ.

Μάρμαρον مرمر μερμέρ.

Μαρῦλι مارول μαρὸλ, صلوطه σαλλατὰ κυλ. σαλατά.

Μάρτιος مارت μὰρτ (ازار ἀζάρ).

Μάρτυρας; μάρτυρ طانق τανὺκ, دانق ντανὺκ, شاهد σαχὶτ — ὑπὲρ πίστεως شهيد σεχὶτ. Φέρω, ἐπικαλῦμαι μάρτυρας شاهد طوتمق σαχὶτ τυτμάκ.

Μαρτυρία دانقلق ντανυκλὺκ, καὶ دانق ντανὺκ, شاهدلك σαχιτλὶκ, شهادت σεχαντέτ.

Μαρτυρικὸν شهادت نامه σεχαντὲτ ναμέ.

Μαρτύριον شهيدلك σεχιτλίκ.

Μαρτυρῶ طانق, شاهد اولمق τανὺκ, σαχὶτ ὀλμὰκ, شاهيدلك اتمك σαχιτλὶκ ἐτμὲκ — ὑπὲρ πίστεως, γίνομαι μάρτυς شهيد اولمق σεχὶτ ὀλμάκ.

Μασῦρι ماسوره μασυρὲ, ἰδὲ καλάμι.

Μασσῶ چينمك τζὶνεμὲκ, چكمك τζενεμέκ.

Μασιγόνω قمچيلمك καμτζηλαμὰκ, قمچي ايله اورمق καμτζὴ ἠλὲ βυρμὰκ, καὶ παθητ. قمچي يمك καμτζὴ γεμέκ.

Μάστιξ قمچي καμτζὴ, قالجوقه καντζεγά, قربلج κυρμπάτζ — τῦ θεῦ اللهك بلاسي ἀλλαχῦν μπελατή.

Μαστίχη صقز, ساقز σακὺζ.

Μάσεϱας استا ʼῦσό. Μαστοϱικὸν ἔϱγον استا ايشي ʼῦσὰ ἰσί.

Μαστοϱιὰ استادلق ʼῦσατλὴκ, ʼῦσαζλήκ.

Μαστϱαπᾶς مغرسه μοῦϱεμπέ, μασϱαπά.

Μαστϱωπὸς, ὁ پوزونـــك πὔζζβὲνκ, قودش κοντὸσ — τῆς ἰδίας τε γυναικὸς قرنال καϱνάλ. Ἡ μαστϱωπὸς, πεζεβέγκα پوزونك قري πὔζζβὲνκ καϱὴ, استا قادن ʼῦσὰ κατύν.

Μαστϱωπεύω پوزونكلك ، بابللق اتمـــك πεζζβενκλὴκ, μπαμπῦλλὺκ ἐτμὲκ, صقال طوتمق دكني σακὰλ ντικνὶ τοτμάκ.

Μαχάλη قولق καλτύκ.

Ματαιολογία هرزه χεϱζὲ, اصلسز سوز ἀσιλ-σὺζ σόζ.

Ματαιολογῶ هرزه يمك سويلمك χεϱζὲ γε-μὲκ, σῦιλεμὲκ, بي معني سوزلر سويلمك μπὶ μανὰ σοζλὲϱ σοϊλεμὲκ, ἴδε ϰ̓ βαττολο-γῶ, φλυαϱῶ.

Ματαιόνω بطّال اتمـــك μπαττὰλ ἐτμὲκ, بوزمق μποζμάκ.

Μάταιος باطل μπατὴλ, بوش μπὸσ, قورو κυϱὴ (بيهوده μπιχουντὲ, بي معني μπὶ μανὰ) — ἄνθϱωπος فضول φουτὺλ, هوايي χεβαῒ, هوا پرست χαβὰ πεϱές.

Ματαιότης باطللق μπατηλλὴκ, يللك γελλὴκ.

Ματαιοφϱοσύνη, ϰ̓ ματαιόφϱων ἴδε ματαιότης, μάταιος.

Ματαίως, εἰς μάτην صميه صميه σεμμεὲ, σεμμεὲ, او يوق بو يوق يره ὁ γιὸκ μπὸ γιὸκ γεϱὲ, عبث يره ἀμπὲς γεϱὲ, بيهوده يره μπὶ χουντὲ γεϱὲ, سوده يره σεμὲ γεϱὲ, فايدهسز بيانه γιμπανὲ, φαϊντασὴζ. Εἰς μάτην ἦλθε كلدم سوسنه σεμὲσὲ γγελ-ντίμ.

Ματζίνα ἴδε ῥόπαλος.

Μάτι كوز γγιόζ. Ἐκϱέμασαν τὰ μάτιατα (τ. χ. ὑπ' ὀϱγῆς) كوزلري بلرمش γγιοζλεϱὶ μπελεϱμίσ. Ἐμπϱοσθεν τῶν ὀμμάτων كوزه قرشو γγιοζὲ καϱσί.

Ματιὰ ἴδε βλέμμα, θεωϱία. Ῥίχνω μίαν μα-τιὰν بر نظر صالمق μπὶϱ ναζὰϱ σαλμάκ.

Ματιάζω ἴδε βασκαίνω, ϰ̓ ματιάζω εἰς τὸ ση-μάδι (στοχάζομαι τὸ σκοπὸν) نشان الق اتمك νισὰν ἀλμὰκ, ἐτμὲκ, نشانلمق νισανλαμάκ.

Ματογυάλι كوزلك γγιοζλὴκ.

Ματόπονος كوز اغريسي γγιὸζ ἀγϱισί.

Μαυϱάδα قرهلق καϱαλήκ.

Μαυϱίζω قرهلمق καϱαλαμὰκ, قرارتمق κα-ϱαϱτμὰκ, سياهلمق σιαχλαμὰκ, قره سياه اتمك σιὰχ, καϱὰ ἐτμὲκ, ϰ̓ μαυϱίζεσθαι ἀ-πὸ τὸν καπνὸν ايسلنمك ἰσλανμὲκ, ايس لولمق ἲς ὀλμάκ.

Μαυϱοδεϱὸς قرمجه καϱατζὰ, سياهچه σι-γιαχτζέ.

Μαυϱομάτης قره كوزلو καϱὰ γγιοζλῦ, قره كوز καϱὰ γγιόζ.

Μαῦϱος قره καϱὰ, سياه σιάχ. Πολλὰ μαῦ-ϱος قپ قره κὰπ καϱά.

Μαυϱοφοϱῶ (πενθεῖν διὰ τοὺς ἀποθανόντας) سياه ماتم كيمك σιὰχ, ματὲμ γγειμὲκ; ياس چكمك γιὰς τζεκμέκ. Μαυϱοφοϱεμέ-νος ياسلو γιασλῦ, ماتملو ματεμλῦ, قره سياه كيمش καϱὰ, σιὰχ γγειμίσ.

Μαχαίϱι بچاق μπιτζιὰκ — δι' οὗ ξύομεν τὶ

بچقي μπιτζὶ. Τὸ μεγάλον μαχαίρι τῶν μακελλάρων ساطور σατὴρ, σατὴρ. Μικρὸν μαχαίρι, ὅπου κλείεται صويا σοϊά.

Μαχαιροθήκη ἰδὲ φηκάρι.

Μάχη طوقوش صواش σαβάς, τζενκ, ντοκούς. چكش طوقوش τζεκίς ντοκούς.

Ὁ τόπος τῆς μάχης ميدان μεϊντάν.

Μαχμῶζι (πλῆκτρον) مهماز μαχμούζ.

Μάχομαι صواشمق طوقشمق ντοκούσμαχ, σαβασμαχ, جنك اتمك صواش σαβάς, τζενκ ἰτμέκ, دوكشمك ντοκούσμέκ.

Μὲ ايله ἰλέ, ἰδὲ γραμματ. σελ. 70.

Μεγαλειὸν بيوكلك μπουγιουκλούκ, اولولك ουλουλούκ.

Μεγαλειότης maestà (ἐπὶ Θεοῦ καὶ βασιλέων) شوكت جلالت τζελαλέτ, جناب τζενάμπ, σεβκέτ. Κρίμα ἐναντίον τῆς μεγαλειότητος τοῦ βασιλέως باغلك μπαγλήκ.

Μεγαλοδύναμος اولو ουλού.

Μεγαλοδωρεά جومردلك τζομερτλίκ.

Μεγαλόδωρος generoso جومرد τζομέρτ.

Μεγαλοπρέπεια طغره ταφρά, عظمت ἀζαμέτ, دارات νταράτ, اولولق ουλουλούκ, جلالت τζελαλλήκ.

Μεγαλοπρεπὴς طغرهلو ταφραλή, عظمتلو ἀζαμετλού, عزيز ἀζίζ, شوكتلو σεβκετλού.

Μεγαλορρήμων سوزلى افسر ἀφσὲρ σοῦ κεσζί.

Μεγάλος بيوك μπουγιούκ, (اولو ουλού, عظيم ἀζίμ, كبير κεμπίρ). Πολλὰ μεγάλος قتي بيوك κατὴ μπουγιούκ; دوز بيوك μπούζ μπουγιούκ.

Μεγαλοφρονῶ تكبر الملك τεκεμπουρλεϊμέκ, يوكسك چالشمق γιουκσεκ τζαλησμάκ, يوكسك بقمق γιουκσεκ μπακμάκ, ἀσμάκ.

Μεγαλόφρων متكبر μουτεκεμπίρ.

Μεγαλοψυχία بيوكلكي كوكل γγιουνούλ μπουγιουκλουγού, غيرت γαϊρέτ, يوركلولك γιουρεκλουλούκ.

Μεγαλόψυχος بيوك كوكللو, يوركلو μπουγιούκ γγιουνουλλού, γιουρεκλού, غيرتلو γαϊρετλού.

Μεγαλύνω بيوتمك μπουγιουτμέκ, καὶ παθητ. بيومك μπουγιουμέκ, ἰδὲ καὶ αὐξάνω, ὑψόνω.

Μέγεθος ἰδὲ μεγαλεῖον.

Μεγιστᾶνες اعيان ἀϊάν, عظما ἀζεμά — τῆς βασιλείας اعيان مملكت ἀϊὰν μεμλεκέτ.

Μέδιμνος كيله κιλέ.

Μεθαύριον, μεταύριον يارن دكل او بركون γγιάριν ντεϊλ ὁ μπιρ γγιούν.

Μέθη بكريلك μπεκριλήκ.

Μέθοδος اصول ουσούλ, اسلوب ουσλούμπ, طريق, نظام νιζάμ, يول γιόλ, اورلن ὀράν, ταρήκ, دوزن ντουζέν. Μὲ αὐτὴν τὴν μέθοδον بو اسلوب اوزره μπου ουσλούμπ ουζρέ.

Μεθοδικὸς اصوللو ουσουλλού, يوللو γιολλουκτ.

Μεθοδικῶς اورلن, اصول, اسلوب ايله ὀράν, ουσούλ, ουσλούμπ ἰλέ, يولجه γιολτζέ, يول ايله γιόλ ἰλέ.

Μεθυσμένος كچكن κετζκίν, γγετζκίν, سرخوش σερχός, كيفلو κεϊφλή, مست μές.

Μέθυσος بكري μπεκρί, ايچكيجي ἰτζκιτζί.

Μεθύω, μεθῶ ἰσχυ. اتمك سرخوش [illegible] χὸν ἐτμέκ, ويرمك كيف καὶ βαρμέκ. [illegible] ὀλεν. اولق سرخوش, كيفلو [illegible] σαρχὸς ὀλμάκ. Μεθύσκω πότε بكريلنمك μεσαελμέκ, اتمك بكريلك [illegible] ἐτμέκ.

Μεθύσκω بغنجق, [illegible] اوخلنجق [illegible] لوشاف, [illegible] جوجق [illegible]

Μελαγχολία [illegible] قره سودا [illegible] καρὰ σεύδα.

Μελαγχολικὸς [illegible] قره يوس [illegible] καρὰ [illegible]

Μελαγχολῶ [illegible] ἐτμέκ.

Μελάνι, [illegible] كوكك [illegible]

Μελάνι [illegible] قوللك [illegible]

Μελανιάζω [illegible] جق [illegible]

[illegible] قرلجك [illegible] كوكك [illegible]

Μελανὸς [illegible] قراجق [illegible]

[illegible] كوك [illegible]

Μελι (κρέας) قاليمك [illegible] χαλιμὲκ, [illegible] قاليملم [illegible] [illegible] هايلم السلام ايلك [illegible] قيلم يوق [illegible] لكسكي قايرمز [illegible] مقيد اولد [illegible] الم جكه [illegible] [illegible]

بو بكا طوقنور. فكر. ففر καὶ μπανὰ τό-
بوكا علاقم [illegible], [illegible], [illegible]
ولار [illegible] [illegible] βὰς τίς.

Μέλει μὲ ἔστεκε, γύρευεις.

Μελετῶ τὸ μάθημα بقسق [illegible] περὶ [illegible], لوكزنك ὀγρεμέκ — ἰδὲ τοχά- ξειν.

Μέλι بال μπάλ.

Μελι [illegible] نيش بوداق لغلجي [illegible] μπαντὰκ ἐγκλίζ.

Μέλισσα آرو ἀρὶ, آري ἀρί. Κεντρώνομαι ἀ-πὸ μέλισσα كلكلنمك κιαλεντμέκ. Σμῆνος μελισσῶν آري موريسي ἀρὶ σύρεσι, لوغل [illegible]

Μελίσσι alveario قولن [illegible]

Μελισσόχορτον melissa بالدرنك [illegible]

Μελισσουργὸς قوانجي [illegible]

Μελιτζάνα بادنجان [illegible], χοιλ. πατ-[illegible]

Μέλλω كلجك [illegible] [illegible] κελέτζεκ. Ὁ μέλλων χρόνος مضارع [illegible], كلجك زمان [illegible]

Μέλω [illegible] [illegible] لعضا [illegible]

Μέλω صدا [illegible] [illegible], اير [illegible] ترتم [illegible]

Μελωδιῶ خوش [illegible] [illegible]

Μελῳδῶ [illegible] ون [illegible] ايرلمك [illegible] [illegible] ترتم [illegible]

Μεμβράνα بوغلق [illegible] — τὸ [illegible] [illegible] — [illegible] τὸ [illegible]

βέρος دولجي اوقلان ὀγλὰν ντὲδζελζὴ
— περγαμηνὸς χάρτης ἀλὰ τιρσὲ — πα-
λιμψαιστος خرطي χαρτὴ, خرطار χαρτὰρ
— τῦ αὐγῦ, τῶν κρομμύων κτ. بيورطه
زاري صغلن γιαμυρτὰ, σογὰν ζαρί.
Μεμπτὸς عيبلنجك ἀἰμπλαναδζάκ.
Μέμφομαι ثم ايتمك ζέμμ ἐτμὲκ, عيبلمك
ἀἰμπλαμάκ.
Μέμψις عيبلمه ἀἰπλαμά.
Μενεξὲς ἰδὲ ἴον.
Μένω قالمق καλμὰκ, طورمق ντυρμάκ.
Μένω ὀλίγον εἰς τὸν δρόμον διὰ ν' ἀναπαυθῶ
اوتراق ايتمك ὀτυρὰκ ἐτμὲκ.
Μερεμετίζω ἰδὲ ἀνακαινίζω, διορθόνω, ἢ μπα-
λόνω.
Μεριὰ يان γιὰν, ἰδὲ μέρος.
Μερίδι, μερτικὸν پاي πάϊ, اوبين ὀῦὖν, حصه
χισσὲ, تعيين ταΐν.
Μερίζω پاي ايتمك πάϊ ἐτμὲκ, ἰδὲ ἢ μοιράζω.
Μερικοὶ, μερικὰ, πληθ. τῦ τινός.
Μέρος يان γιὰν, طرف ταρὰφ, جانب δζα-
νὶμπ. Τὸ πλεῖστον μέρος چوغي τζογὴ,
اكثري ἐκσερί. Καὶ τὰ δύο μέρη ايكي طرف
ἰκὶ ταρὰφ. Καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη ايكي طرفدن
ἰκὶ ταραφτανὰ. Ἀπὸ τῦτο τὸ μέρος
(τῦ ποταμῦ) ἐντὸς بر و يقنده μπερῦ για-
καντά. Ἀπὸ τ' ἄλλο τὸ μέρος اوته يقنده
ὄτὲ γιακαντά. Βάλλω κατὰ μέρος بر يكا
قومق μπὶρ γιανὰ κομάκ. Ὅσον ἐκ μέρους
μυ بنم پايمه μπενὶμ παϊμέ. Μέρος μιᾶς
πόλεως محله μαχαλλὰ — ἰδὲ κομμάτι,
μερίδιον.

Μερτικὸν ἰδὲ μερίδιον.
Μέσα ايچروده ἰτζερντὲ, (ده ντὲ, ντὰ,
ايچنده ἰτζιντὲ πρόθ.) ἢ ἐπὶ κινήσεως ايچرو
ἰτζερὶ, ايچرويه ἰτζερυέ, π. χ. ايچرو مصر
μισιὴρ ἰτζερὲ μέσα εἰς τὴν μέμφιν. Ἀπὸ μέ-
σα ايچرودن ايچ طرفندن ἰτζ ταραφηντὰν, ايچرودن
ἰτζερντὲν, درونندن ντερυντέν. Ὁ, ἡ, τὸ
μέσα ايچ ἰτζ, دروني ντερυνὴ, ايچي ἰτζὴ
ايچروسي ἰτζερυσί. Μέσα κατ' εὐθεῖαν
طوغرو ايچنه ἰτζινὲ ντογρύ. Τὰ μέσα,
ἔνδον τῆς οἰκίας او ايچي ἐβ ἰτζί.
Μεσαῖος, μεσιακὸς اورتانجه ὀρτανδζὲ, اراده
اورتة بوي ἀραντὲ ὀλὰν, اولان ὀρτὰ μπόϊ.
Μέση τῦ ἀνθρώπυ يان γιάν.
Μεσημβρία جنوب δζενὺμπ, قبله κιμπλέ.
Μεσημβρινὸς دايره نصف النهار νταϊρέϊ
νισφὴν νεχάρ.
Μεσημέρι اويله ὄϊλὲ, زماني, وقتي اويله
ὄϊλὲ βακτὴ, ζεμανὴ, τζαγὴ. چاغي Με-
τὰ τὸ μεσημέρι اويلهدن صكره ὀϊλεντὲν
σωρά. Πρὸς τὸ μεσημέρι اويلهيه يقين
ὀϊλεγιὲ γιακύν. Τὸ μεσημέρι اويلين ὄϊλεϊν.
Μεσιτεία شفاعت σιφαὲτ, رجا ῥιδζιὰ,
ميانجيلك μιανδζιλὶκ, دللك ντιλέκ.
Μεσιτεύω شفاعت رجا ميانجيلك ايتمك
σιφαὲτ, ῥιδζιὰ, μιανδζιλὶκ ἐτμὲκ, دللك استمك
ντιλὲκ ἰσεμὲκ — ξεχωρίζω δύο φιλονεικῦντας
اراية, اورتايه كيرمك ἀραϊὰ, ὀρταϊὰ γγιρ-
μέκ.
Μεσίτης شفاعتجي σιφαεττζὴ, رجا, دللك
ايدجي شفاعت ντιλὲκ, ῥιδζιὰ, σιφαὲτ
ἐντιτζὶ — προξενητὴς sensale دلال τελλάλ,

جمار σπατέ.
Μετοίκησις حلول مملكت χαλέτ-μα-λεκέτ.
Μέσον طلو τοῦ, ἰδὲ ἢ τρέτε.
Μεσονύκτιον گیجه. دون یاریسی ζι, ποῦ γιαρισί. Εἰς τὰ μεσάνυκτα دون یا رسنده στὸν γιαρισιντά.
Μέσος ارته اورته ἀρτα, ارتەجە ἀρταντζέ, ἀρταντανί. Τὸ μέσον ارا ἀρά, او تلهكي ميان. γὰρ ἀρτα اورته ير, ἀραλήκ ارالق μακ. Ὁ τῶν μέσων ὅρον κρατῶν ميانجي, χαιματάς. Εἰς τὸ μέσω اورتاده ἀρτανταέ, ارا بينه ἀρτα, ἀρά, τ. χ. εἰς τὸ μέσω αὐτῶν ارالرنده ἀρταλερινντέ, ميانلرنده μιαλνερινντέ, ἀραλαρινντέ. Εἰς τὰ μέσα τῆς πόλεως شهرك ميانه μιαν σεχιρντί. Ἕως αὐτὸ τὸ μέσον τῆς ζωῆς ميانه دلك χαλέζ τὸ στεφ. Τὸ μέσον τῆς ζωῆς ميانلري جري στεφλίκ.
Μέσπιλον مشمله مشكل μουσμουλά, τινα. γγίλ.
Μετὰ صكره σονρά (ἰδέ.) Μετὰ ταῦτα بونلرن صكره μπουνλαρντάν σονρά, ἰδὲ ἢ κατόπιν.
Μεταβαίνω ἰδὲ περῶ.
Μεταβάλλω εἴς τι دونكرمك ντονντουρμέκ. كيرو دوندرمك γγιρού ντοντουρμέκ (ὄπισω αἰτιατ.), γγιρετιερμέκ, ἰδὲ ἢ ἀλλάζω. Μεταβάλλεσθαι (εἰς ἄλλο εἶδος) اولمق مقلب μουκαλίμπ ὀλμάκ, كيرمك γγιρμέκ.
Μετάβασις ἰδὲ μετάγεσις.
Μεταβολή دكشمه ντεγισμέ, دكشمك ντεγισμέκ — τῆς τύχης ἐπὶ τὸ κρεῖττον دولت ιτίβαλ, اقبال ἰκμπάλ, ἢ ἐπὶ τὸ χεῖρον ادبار ἰντ- μπάρ. Μεταβολαὶ τῆς τύχης انقلابات زمان ἰνκιλαμπάτι ζαμάν.
Μεταγγίζω ترسانه اقترمق ἀκταρμάκ, بوشالتمق μπουσαλτμάκ — τὸ κρασί شرابي اقتارمق σαραμπί ἀκταρμάκ.
Μεταγλωττίζω ἰδὲ μεταφράζω.
Μεταδίδω propaggiare, communicare افاضه اولشترمك ἐλεστιρμέκ. اتمك ἐφαζὰ ἰτμὲκ, ἐλεστιρμέκ.
Μεταδοτικός اولشكن ἐλεστγέν, ἢ اولاشغن ἐλασγάν, صالغن σαλγήν, σαλγούν.
Μετακινῶ قيملداتمق κιμιλντατμάκ.
Μετακομίζω ἰδὲ κουβαλῶ, μετατοπίζω.
Μέταλλον ἢ μεταλλεῖον معدن μαντέν.
Μεταμορφόνω صورت دكشترمك σουρέτ ντεγιστιρμέκ, ἢ πάθητ. صورته كيرمك σουρετέ γγιρμέκ, غير صورت بغلمق γαϊρί σουρέτ μπαγλαμάκ, تبديل صورت كرمك τεμπντίλ σουρέτ γγιρμέκ. Μεταμορφωμένος τὸ σχῆμα, φόρμα incognito صورتلو تبديل τεμπντίλ σουρετλού, تبديل τεμπντίλ.
Μεταμόρφωσις تبديل صورت τεμπντίλ σουρέτ.
Μεταμελεῖος پشيمان πεσιμάν, πισμάν.
Μετανοῶ پشيمانلق πισμανλήκ.
Μετάνοια πρὸς τὸν Θεὸν ندامت νενταμέτ, كفارت κεφαρέτ, توبه τεμπέ, ἢ ὁ κανὼν τῆς μετανοίας كفارت κεφαρέτ.
Μετανοῶ پشيمان اولمق πισμὰν ὀλμὰκ — πρὸς τὸν Θεὸν توبه اتمك τομπὲ ἰτμὲκ دوكمك ντοκμέκ, ندامت چكمك νενταμὲτ τζεκμέκ.
Μετάξι ابرشيم ἰμπρισίμ — ἄσπρον ابيك ἰπέκ.

Μεταξὺ ἰδὲ ἀναμεταξύ.

Μεταξωτὸς ايرشيمي, ἰμπρισιμ[illegible] ايپكدن, ἰπεκλῦ, ايپكدن ἰπεκτέν.

Μεταπίπτω (ξαναπέφτω εἰς τὴν ἰδίαν ἀῤῥωστίαν) اوزلمك, ὔζελμέκ, اوزكن, اوزنك اتمك ὔζγγῦν, ὔζνὲκ ἐτμέκ.

Μεταπείθω رأيندن دوندرمك ρεϊϊντὲν ντὂνντὒρμέκ.

Μεταπωλητὴς, παλιγκάπηλος مطرهباز ματρεμπὰζ, بيت بازارجي μπὶτ μπαζαρτζὴ, چرجي τζερτζί.

Μεταπωλῶ مطرهبازلق اتمك ματρεμπαζλὴκ ἐτμέκ.

Μεταῤῥυθμῶ دوزتمك ντὒζετμέκ.

Μετασχηματίζω غير شكله قومق γαϊρὶ σεκιλὲ κομὰκ, متشكل اتمك μὒτεσεκὶλ ἐτμέκ.

Μετατοπίζω طاشمق ταστημὰκ, — μετοικῶ كوچمك γγὂτζμέκ.

Μεταφορὰ استعاره ἰσιαρὲ, مجاز μεδζιάζ.

Μεταφορικὸς مجازي μεδζιαζί, ἢ μεταφορικῶς مجازاً μεδζιαζὲν, عبارتله ἰμπαρέτ-ιλε, كنايه ايله κινάέ-ιλε.

Μεταφράζω, μεταγλωττίζω ترجمه اتمك τερδζιμὲ ἐτμέκ.

Μετάφρασις ترجمه τερδζιμέ.

Μεταφραστὴς ترجمان τερδζιμάν.

Μεταφυσικὴ علم كلام ἴλμι κελάμ.

Μεταφυτεύω نقل اتمك νάκλ ἐτμέκ.

Μεταχειρίζομαι ἐνέργ. قوللندرمق κυλλαντηρμὰκ (تصرف اتمك, استعمال, ἰσιμάλ, τασαῤῥὺφ ἐτμέκ) — τινὰ καλῶς خوشجه كورمك

طوتمق χὸσ γγὂρμὲκ, τυτμὰκ, ἰδὲ καὶ περιποιοῦμαι. Παθητ. قوللنمق κυλλανμὰκ, ἰδὲ καὶ εἶναι ἐν χρήσει.

Μεταχείρισις كورمكلك γγὂρμεκλὶκ — ἰδὲ χρῆσις.

Μετεμψύχωσις التناسخ ἐττενάσυχ.

Μετέπειτα ἰδὲ ἔπειτα.

Μετερίζι (ἔπαλξις) مترس μετερίς.

Μετέχω حصّه‌دار اولمق χισσεντὰρ ὀλμὰκ, بهره المق μπεχρὲ ὀλμάκ.

Μετέωρος ἰδὲ ὑψηλός.

Μετοικεσία كوچ γγὂτζ (ارتحال ἰρτιχάλ).

Μετοικίζω كوچورمك γγὂτζὒρμέκ.

Μετοικῶ طاشنمق ταστνμὰκ, كوچمك γγὂτζμὲκ, كوچ اتمك γγὂτζ ἐτμέκ. Ἐδῶ θὰ μετοικήσωμεν كوچ وارمي γγὂτζ βάρμη;

Μετοχὴ ἐνεργητικὴ اسم فاعل ἴσμι φαὶλ, καὶ ἡ παθητικὴ اسم مفعول ἴσμι μεφὲλ.

Μέτοχος ἰδὲ κοινωνός.

Μετρητὸς صايلمش σαηλμὴσ, καὶ μετρητὰ ἄσπρα نقط νάκτ.

Μετριάζω ἐνεργ. ضبط اتمك ζάπτ ἐτμὲκ, اعتدال اتمك ἰτιντὰλ ἐτμέκ.

Μέτριος انصافلو ἰνσαφλὺ, اعتداللو ἰτιντάλλῦ, ἰδὲ καὶ διακριτικός. Εἶναι μέτριος, μετριάζειν billig seyn انصاف اتمك ἰνσὰφ ἐτμὲκ — ὀλίγος. آز ἄζ.

Μετριότης انصاف ἰνσὰφ, اصول ὔσὂλ (اعتدال ἰτιντάλ).

Μετρίως, φειδωλῶς از ἄζ, برآز μπιρἄζ.

Μέτρον اولچك ὂλτζὶ, اولچك ὂλτζὲκ. Ἓν μέτρον κρασὶ بر اوقه شراب μπὶρ ὀκὰ σα-

ρὰμπ, ϗ ἄλλα μέτρα ὀπȣ̃ μεγαλήτερα εἶ-
ναι كلندر κιλιντὲρ, دردف ντερντὰκ, مدره
μετρὲ κτ. Μέτρον ξηρῶν πραγμάτων, οἷον
σίτȣ, κριθῆς κτ. كيله κιλὲ, ϗ τὸ μεγα-
λήτερον مدّ μȣ̈ντ χυδ. μύτ. Μέτρον γε-
μάτον دورقلو ντορȣκλȣ̀, ϗ τὸ μὴ γεμάτον
سلمه σελεμέ. Πάρε μέτρον ἀπ᾽ αὐτὸ بوندن
بج پاي μπȣντὰν πάϊ μπίτζ. Ὑπὲρ τὸ μέ-
τρον حددن طشره χαττὲν ταςρά.

Μετρῶ (μὲ μέτρον) اولچمك ὄλτζμὲκ —
μὲ τὴν σπιθαμὴν قرشلمق καρησλαμὰκ —
μὲ τὴν πῆχυν ارشلمق ἀρησλαμὰκ, انداز
ايله اولچمك ἐνταζὲ ιλὲ ὄλτζμὲκ — ἀ-
ριθμῶ (π. χ. ἄσπρα) صايمق σαϊμάκ.

Μέτωπον الن ἂλν, ἀλήν. Ἡ ἄσπρη κηλὶς ἐν
τῷ μετώπῳ τȣ̃ ἀλόγȣ غره γȣρρέ.

Μετωρίζομαι ἰδὲ χορατεύω.

Μηδὲ ἰδὲ μήτε.

Μηδὲν ἰδὲ τίποτε. Καταντᾷν εἰς τὸ μηδὲν يوغ
بربار اولمق γιὸγ, μπερμπὰντ ὀλμάκ. Ἐκ
τȣ̃ μηδενὸς يوقدن γιοκτάν. Τὸ σημεῖον τȣ̃
μηδενὸς ἰδὲ νȣ̃λλα.

Μηκήνας علما پرور ȣ̈λεμὰ περβέρ.

Μηλέα الما اغاجي ἀλμὰ ἀγατζή.

Μήλη ميل μιλ.

Μηλίγγια تولوبلر τȣ̈λȣμπλὲρ, طولك τȣ-
λȣ̈κ, چكه باشي τζενὲ μπασὴ, دولك
ντȣ̈λȣ̈κ, دولك ντȣ̈λȣ̈κ, قولاق توزي κυ-
λὰκ τȣζȣ́.

Μῆλον الما ἀλμά.

Μῆνας (μὴν) اي ἄϊ. Ἀπὸ μῆνα εἰς μῆνα ايدن
ايه ἄϊνταν ἀϊὰ, ايجه ايجه ἀϊτζὲ ἀϊτζέ.

Μίαν φορὰν τȣ̃ μηνὸς بر آيده ἀϊντὲ μπὶρ.

Μηνιαῖος آيلو ἀϊλȣ̃, هر آيلو χὲρ ἀϊλȣ̃.

Μηνιαίως هر آي χὲρ ἄϊ.

Μηνιάτικον ايلق ἀϊλήκ.

Μήνιγξ زار ζὰρ, امّ الدماغ ȣ̈μμȣ̈ντιτιμάγ.

Μήνυσις ϗ μηνύω, ἰδὲ εἴδησις, εἰδοποιῶ.

Μηρίον, τὸ ἔξωθεν μέρος τȣ̃ μηρȣ̃ اويلق ȣ̈-
λȣ̀κ, بوت μπȣ̀τ, ϗ τὸ ἔσωθεν باجاق
μπαδζιάκ.

Μήτε نه νέ. Μήτε... μήτε ونه... نه νὲ...
βὲ νέ.

Μητέρα, μήτηρ انا ἀνὰ (ننه νενὲ, والده
βαλιντὲ, مادر μαντὲρ) — τȣ̃ σȣλτάνȣ والده
سلطان βαλιντὲ σȣλτάν.

Μήτρα رحم ῥέχμ.

Μητραδέλφη, μητράδελφος ἰδὲ θεῖα ϗ θεῖος πρὸς
μητρός.

Μητρικὸς آنايه مخصوص ἀναϊὰ μαχσȣ́ς.

Μητρόπολις باش شهر μπὰς σεχέρ.

Μητροπολίτης متروپولت μιτρεπολίτ.

Μητρυιὰ اوكه انا ὄγγὲ ἀνὰ, انالق ἀνα-
λήκ.

Μητρυιὸς اوكه اتا ὄγγὲ ἀτὰ, بابالق μπα-
μπαλήκ.

Μηχανὴ منجنيق μενδζενὴκ χυδ. منجلق
μενδζελὴκ — πολεμικὴ طوپ τόπ.

Μηχάνι ἰδὲ φυσȣ̃νι.

Μηχανικὸς اهل صنعت ἐχλι ζενάατ, رنجبر
ρενδζμπέρ.

Μηχανοποιὸς منجنيقجي μενδζενικτζὴ, طوپجي
τοπτζή.

Μηχανῶμαι, τεχνεύομαι قورقب دولاب ντο-

λὰπ. κιρμὰκ, قيو قزمق, خلق χαν-ντὰκ, κυγιὺ καζμάκ.

Μία بر μπίρ. Διὰ μιᾶς, μονόφορα بر كرهجك μπὶρ κερρὲδζὶκ, بر اوغردن μπὶρ ὀγκερντὰν, بر كرّهدن بر كرّة ايله μπὶρ κερρὲ ἰλέ, μπὶρ κερρεντέν.

Μιαίνω ἰδὲ μολύνω.

Μίασμα اولاشقلق اولاشقلق ἐλλασηκλὴκ, ὐλλασμακλήκ.

Μίγμα قرش شيلر قرشق καριςὴκ σεϊλὲρ, قرش مرش καρὶσ μυρὶσ.

Μικροθυμία κτ. ἰδὲ μικροψυχία.

Μικροπρέπεια الچقلق αλτζακλήκ.

Μικροπρεπὴς الچق αλτζάκ.

Μικρὸς كچي κιτζί, كوچوك, كوچك κιὺτζὺκ, καὶ μικρούτζικος كوچوجك κιυτζιυ-δζύκ.

Μικροσκόπιαι پرتو πιρτέβ.

Μικροψυχία يوركسزلك شاشقنلق γιυρεκσιζλὶκ, σασκηνλὴκ, غيرتسزلك γαϊρετσιζλίκ.

Μικρόψυχος يوركسز γιυρεκσὶζ, شاشقن σασκήν, غيرتسز γαϊρετσίζ.

Μικροψυχῶ غيرتن كسمك γαϊρετὶν κεσμέκ.

Μικρύνω, σμικρύνω كوچكلتمك κιυτζιυκλετ-μὲκ, كوچلتمك κιυτζετμὲκ, كوچك اتمك κιυτζιὺκ ἐτμέκ.

Μίλι ميل μίλ.

Μιλλιοῦνι اون كرّه يوز بيك ὄν κερρὲ γιὺζ μπίν.

Μίλτος, ὁ rubrica اشو طاشي ἀσιὺ τασί.

Μίμησις اويمقلق οϊμακλὴκ, اويكنش οϊ-κιυνὶς (اقتدا ἰκτιντά).

Μιμητὴς اويجي οὐιδζί.

Μιμητὲς اويدريلور οὐιντιριλιὺρ.

Μῖμος تقليدجي τακλιντζὶ, اويكنجي οϊγκιυνιυδζὶ, مسخره μασκαρά.

Μιμοῦμαι اويمق οϊμάκ, اويكنمك οϊκιυνμέκ, ياكسلمك γιανσηλμὰκ, تقليد اتمك τακλὴτ ἐτμὲκ — τινά, πράττω κατὰ τὸ παράδειγμα ἐκείνου كبي ايزنه κιμὴ ἰζινὲ γγιτμὲκ, طريقني طوتمق ταρικινὶ τουτμάκ.

Μίξις ἰδὲ ἀνακάτωμα.

Μισευμὸς كيدش γγιντὶσ, كوچ γγιὸτζ, يولجيلك γιολδζιλίκ.

Μισεύω كتمك γγιτμὲκ, قالقمق καλκμὰκ, يوله كتمك γιολὰ γγιτμὲκ, كوچمك γγιοτζμὲκ, يولجي اولمق γιολδζὴ ὀλμάκ. Εἶναι νὰ μισεύσῃς; يولجيميسن γιολ-δζὴ μισιν;

Μισητὸς مكروه μεκρούχ, اكرنلمش ἰγρε-νιλμίσ.

Μισθὸς علوفه ἀλουφὲ, اجر ἔτζρ. Μισθὸς διδόμενος διὰ δουλευτόν τι πρᾶγμα اقتي ἀκτὴ, ثواب ايشلمه ἰσλεμέ. Μισθὸς παρὰ Θεῷ ثواب σεβάμπ.

Μισθωτὸς علوفهجي ὐλουφετζὶ, علوفهلو ἀλουφελὺ, ἰδὲ καὶ ἐργάτης.

Μῖσος اكراه ἰκράχ, كين κὶν, كونو γγυ-νὺ, غرض γαράζ.

Μισὸς ياري γιαρὴ, يارم γιαρὴμ (نصف νὶσφ) بچوك μπουτζύκ.

Μισρὶ ماله μαλέ.

Μισῶ اكرنمك ἰγρενμὲκ, مكروه طوتمق μεκρούχ τουτμὰκ, اكراه اتمك ἰκράχ ἐτμὲκ — τινά, ἔχω ἔχθραν كين طوتمق κὶν

τυτμὰκ, غرض اتمك γαρὰζ ἐτμὲκ, كوئلمك γγϋνϋλμέκ.

Μίτρα تاج τάδζ — τῶν Γαυτζάρων كچه κετζέ.

Μνεία ذكر ζίκρ.

Μνῆμα ἴδε τάφος.

Μνημεῖον اثر ἐσὲρ, عمارة ἰμαρέ.

Μνήμη ἴδε ἐνθύμησις.

Μνημονεύειν τὰς νεκρὰς اولولرة رحمت اوقمق ὀλϋλερὲ ῥαχμὲτ ὀκυμάκ.

Μνημονικὸν ἴδε ἐνθυμητικόν.

Μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν ἀποθανόντων ἴδε κόλλυβα.

Μνησικακία كين κὶν, كينه κινέ.

Μνησικακῶ كين طوتمق κὶν τυτμάκ.

Μόδα يكي چقمه γενὶ τζικμά.

Μόδιος مد μέττ, μέτ.

Μοῖρα قضا καζὰ, قسمت κισμέτ. Ἔτζι ἦτον ἡ μοῖρά τε بالمنة يازلمش ايدي μπαλννὲ γιαζιλμήσ-ιντη. Μοῖρα τῦ κύκλυ درجه ντερεδζέ.

Μοιράζω اولشترمك ὐλεστιρμὲκ — διαμερίζω اتمك تقسيم, پاي πάι, τακσὶμ ἐτμὲκ, پايلشترمق παϊλαστηρμάκ. Μοιράζειν ἀναμεταξύ των اولشمك ὐλεσμὲκ, پايلشمق παϊλασμὰκ — ἴδε διαιρῶ.

Μοιχεύω زنا اتمك ζινὰ ἐτμέκ.

Μοιχία زنا ζινά.

Μοιχὸς زناكار ζινακιὰρ, زنا ايدجي ζινὰ ἐντιδζί, زنپاره ζεμπαρὲ, καὶ ἡ μοιχὸς زنا ايدجي عورت ζινὰ ἐντιδζὶ ἀβρέτ.

Μόλις انجق ἀνδζιακ, كوج ايله γγϋδζ-ιλε (μετὰ βίας), نكه ντεγμὲ, دكمنده ντεγμεντέ.

Μολοσσὸς (εἶδος μεγάλου σκύλου) Dogge صامسون, ساماسون, صمسون σαμψὼν, ἢ چوبان كوپكي τζιομπὰν κοπεϊ.

Μολόχα ابه, ابم كومجي ἐμπὲ, ἐμπὲμ γγϋμεδζί.

Μολύβδαινα سپيداج σπιντζά.

Μολυβένιος قرشوندن κυρσυντὰν, قورشنلو κυρσυνλύ.

Μολύβι قورشن قرشون κυρσὺν (فشنك φυσεκ). Τὰ μικρὰ μολύβια τῦ τυφεκίυ Schrot صاچمه σατζμά.

Μολυβόνω قورشنلامق κυρσυνλαμάκ.

Μολυντικὰς اولاشقق μλασικάν, صالغين σαλγγὺν, يوقرجغلو γιυκερδζιανλύ.

Μολύνω, μιαίνω بولاشترمق μπυλαστυρμὰκ, اولاشمق ὐλασμὰκ, βέταφ. ἴδε μεαραίνω.

Μόλυσμα ἢ μολυσμὸς اولاشقلق ὐλασμαλὴκ, اولاشقلق ὐλασκλὴκ.

Μονὰ تك τὲκ, ساده σαντέ. Μονὰ ἢ ζυγὰ ἴδε ζυγά.

Μοναδικὸς بز μπὶρ, برجك μπιριδζὶκ, يالكز γιαλινίζ. Μοναδικὴ ζάη, كشيلك κισίσλίκ.

Μονάξια تنهالك τενχαλὴκ, برلك μπιρλὴκ (عزلت ὐζλὲτ, خلوت χαλβέτ).

Μονάρχης پادشاه παντισὰχ, شاهنشاه σαχινσὰχ, خاقان χακὰν, جهاندار δζιχαντάρ.

Μοναρχία پادشاهلق παντισαχλὴκ, شاهنشاهلق σαχινσαχλὴκ, جهاندارلق δζιχανταρλὴκ.

Μονὰς, *μονάδα* برلك *μπιρλίκ*.

Μοναστήριον مناسطر *μαναστὴρ*, كشيش خانه *κεσὶς χανὲ* — τῶν Τούρκων تكيه *τεκιὲ*, تكّه *τεκκέ*.

Μοναχὸς, *μόνος* يالكز *γιαλνὶζ* — ἰδὲ *καλόγηρος*. Καταμόναχος ياپ يالكز *γιὰπ γιαλνίζ*.

Μονέδα, *νόμισμα* اقچه *ἀκτζιὰ*, *ἀχτζὲ*, ἢ ὁ τύπος سكّه *σικκέ*. Κόπτειν μονέδας سكّه اقچه اورمق *σικκὲ βυρμὰκ*, سكّهلك اقچه *ἀκτζιαῒ σικκελεμὲκ*, ἢ τὸ ἐργαστήριον, ὅπου κόπτονται τὰ νομίσματα ضرب خانه *νταραπχανέ*.

Μόνιμος طايانور *νταγιανὺρ*, باقي *μπακὴ*, قرارلو *καραρλῦ*.

Μονογενὴς υἱὸς ابن الواحد *ἰμπνὺλβαχίντ*.

Μονοειδὴς بر شكللو, صورتلو *μπὶρ σεκιλλῦ*, *συρετλί*.

Μονόκερως كركدان *γγεργγεντάν*.

Μονοκονδυλιὰ طغرا *τυγρὰ*, *τυρά*.

Μονομαχία ايكي كشينك جنكي دوكوشي *ἰκὶ κισὶνὶν τζενγγὶ*, *ντϋκϋσί*.

Μονομάχος مطرقجي *ματρακτζῆ*, ἢ τὰ ἄρματα αὐτοῦ مطرق *ματράκ*.

Μόνον, *μοναχὰ*, *κατὰ μόνας* يالكز *γιαλνὶζ*, الكجك *ἀνδζιακ*, الي مالاي *ἀλαῒ μαλαῒ*, تنها *τενχά*. Ὄχι μόνον . . . ἀλλὰ دكل *ντεὶλ*, يالكز دكل *γιαλνὶζ ντεὶλ*. Μόνον νὰ . . . تك *τὲκ*, همان تك *χέμαν τέκ*.

Μονοπάτι اياق يولي , يايا *γιαγιὰ*, *'αϊὰκ γιολῦ* — *κρυφὸν* قچمق, اوغري يول *κατζ μὰκ*, *ὀγρὴ γιόλ*.

Μονὸς تك *τέκ*.

Μόνος ἰδὲ *μοναχός*.

Μονόφθαλμος بر كوزلو *μπὶρ γγϋζλῦ*.

Μονόφορα ἰδὲ *διὰ μιᾶς*.

Μόριον, *οἷον ὁ σύνδεσμος*, *ἡ πρόθεσις κτ.* حرف *χάρφ*.

Μορφὴ شكل *σεὶλ*, *σεκὶλ*, صورت *συρὲτ*, اسلوب *ὀσλὺμπ*, طرز *τάρζ*.

Μορφόνω ἰδὲ *σχηματίζω*.

Μόστρα ἰδὲ *δοκίμιον*.

Μοχάρι بوزاغو *μπυζαγὺ*, بوزاغي *μπυζαγὴ*, دانه *ντανά*.

Μοχάτον مسكت *μισκέτ*.

Μοσχοκάρυδον هندستان جوزي *χιντιστὰν τζεβιζὶ*, ἢ ἡ φλοῦδα, τὸ ἄνθος αὐτοῦ بزباز *μπεζμπάζ*.

Μόσχος مسك *μίσκ*, مشك *μίσκ*. Ἡ κύστις τοῦ μόσχου بر نافه مشك *μπὶρ ναφὲ μίσκ*.

Μοσχοσίταρον بوغجه *γιοντζέ*.

Μουγγρίζω بوغرمق *μπογυρμὰκ*, بوكرمك *μπϋγϋρμὲκ*, باغرمق *μπαγυρμὰκ*, قاكرمق *κάγυρμὰκ*, اوغرمق *ὀγυρμὰκ*, لوكرمك *ὀγγϋρμέκ*.

Μουδιάζω (ἐπὶ ὀδόντων) قماشمق *καμασμὰκ*, ἢ ἐπὶ μέλους τινὸς اويوشمق *ὑγιυσμάκ*.

Μουκαβᾶς موقوا *μυκαβά*.

Μουλάρι قاتر *κατὴρ*.

Μοῦμια موميا *μυμιά*.

Μουνουχίζω ἰδὲ *εὐνουχίζω*.

Μουνόψειρα قاسق *κασὴκ*, ام بتي *ἂμ μπιτί*.

Μουρδαρεύω (*μολύνω*) مردارلمق *μϋρνταρλαμὰκ*, مردار اتمك *μϋρνταρ ἐτμὲκ*, بوقلمق

μποκλαμὰκ, چرکلمك τζιρκλεμὲκ — (τὸ φόρεμα) اتمك چامور τζαμὺρ ἐτμὲκ, ἰδὲ ὃ λερόνω.

Μυρδάρης مردار μύρνταρ, μύνταρ, چرکین τζιρκὶν, کیرلو κιρλί.

Μύρη (περσ. مرغ ἔρο) ἰδὲ σῶμα. Δὲν εἶναι διὰ τὴν μύρην του δηλ. δὲν τοῦ πρέπει لو اتك لغري قاشغي دكلدر ὁ ἀνὴρ ἀγζὴ κασηγὴ ντεΐλντιρ.

Μυρμυρίζω صمورداتمق σμυρνταμὰκ, مرلداتمق μυρηλνταμὰκ, كوملداتمق γγυμυλνταμὰκ, چاغلدمق τζαγηλνταμὰκ, چاغلامق τζαγλαμὰκ, τζαγηλμὰκ, قارجشمق καρδζησμὰκ, شورلدمق σορηλνταμὰκ, جرلدمق δζιριλνταμὰκ, كورلمك γγυρλεμὲκ, خرلدمق χιρηλνταμὰκ, خرلمق χιρλαμὰκ, بوكرمك μπουρμὲκ. Μυρμυρίζειν καθ' ἑαυτὸν, μόνος صوقرنمق σοκραμὰκ — ὁμιλεῖν μεταξὺ τῶν ὀδόντων فسلدمق φισιλνταμὰκ, صموردامق σμυρνταμὰκ, چولدمك τζιβιλντεμέκ. Μυρμυρίζω εἰς τὰ αὐτία قولاغه فصلدمق κυλαγὰ φισιλνταμάκ.

Μυρμύρισμα فصلدي, فسلدي φισιλντί, چولدي τζιβιλντί. Μυρμούρισμα τοῦ νεροῦ صونك چاغلدمسي, جرلدمسي σουὺν τζαγηλνταμασὴ, δζιριλνταμασή.

Μῦρον, συκάμινον توت τούτ.

Μυσικὴ موسقي μυσικί — πολεμικὴ طبل خانه τάμπλ χανὲ, χυδ. ταβὺλ χανέ.

Μυσικὸς موسقار μυσικὰρ — ἐπὶ φωνῆς καὶ ὀργάνου τινὸς چالیجي τζιαλιτζή. Μυσικὸς πολεμικὸς مهتر μεχτέρ. Μυσικὸν ὄργανον ساز σάζ.

Μυσκεύω غملمك κυμλεμὲκ, اصلاتمق ἰσλατμάκ.

Μυσάκι بيق μπεὺκ, μπυὶκ.

Μῦσος شيزا, شزا σιζά, شيزه σιζὲ — βρασμένος پکمز πεκμέζ.

Μῦτζος, παιδὶ τοῦ καραβίου موچو μυτζιό.

Μύτζουνον ἰδὲ πρόσωπον.

Μῦτος ἰδὲ βωβός.

Μυφλεζεύω مفلس اولمق, صنغون σηγὺν, μυφλὶς ὀλμάκ.

Μυφλέζης مفلس μυφλίς.

Μύχλα كوف, كف κὺφ — τοῦ ψωμίου اتمك الاجهسي ἐκμὲκ ἀλαδζιασή.

Μυχλιάζω كوفلنمك κυφλενμέκ.

Μοχλὸς دمور سوره ντεμὶρ σουρμὲ, طرقاز τηρκάζ, ὃ κλείω μὲ τὸν μοχλὸν طرقازلمق τηρκαζλαμὰκ, ἰδὲ ὃ μάνδαλος.

Μπαγιάτικος τουρκ. بيات μπαγιάτ.

Μπακάλης بقّال μπακκὰλ, اقطار ἀχτάρ.

Μπακάμι بقم μπακάμ.

Μπαλόνω يمه لمك γιαμαλαμὰκ, يمه اورمق γιαμὰ βυρμὰκ, يمه مق γιαμαμάκ.

Μπάλωμα يامه γιαμὰ — τῶν ὑποδημάτων چار پاره τζιὰρ παρέ.

Μπαλωματᾶς يمه لايجي γιαμαλαϊδζὴ, يمه جي γιαμαδζὴ, يمه يجي γιαμαϊδζη — ὑποδημάτων اسكيجي ἐσκιδζί, بوزملجي μποζμαδζή.

Μπαρμπέρης ἰδὲ ξυριστής.

Μπαρῦτι, πύριος κόνις باروت μπαρύτ.

Μπάσαρδος, νόθος ولدزنا, پیچ πίτζ, Βελεντ-ζινά, حرامزاده χαραμζαντέ; روسپي قوغلي ρουσπί ογλού, قحبه اوغلي καχπέ ογλού, κάχπαγλου.

Μπήγω تيكمك ντικμέκ, صوقمق σοκμάκ, ياپشترمق γιαπηστηρμάκ — είναι παλούκι قرق قاقمق καζήκ κακμάν, قرقلق κα-ζηκλαμάκ — (άνθη, τὸ κονδύλι εἰς τὸν πί-λον) طاقمق, طاقمق τακμάκ.

Μπλούχος, μεγάλον ποντίκι كه سچاني κεμὲ σιτζιανή, سچان بيوك μπουγιούκ σιτζάν.

Μπολιάζω ἰδὲ ἀμπολιάζω.

Μπόμπα قمبره, قنبره κεμμπαρά.

Μπουκοσιά تليم ντιλίμ, لقمه λοκμά — ἀέ-του κερατοειδοῦς فرنجله φιρεντζελλέ.

Μπουμπούκι غنچه γοντζέ, چاوله τζιαβλέ.

Μπουρέκι بورك μπορέκ.

Μποῦφος ἰδὲ νυκτικόραξ, κουκουβάγια, καὶ μεταφ. احمق ἀχμάκ.

Μπρὲ بره μπρέ.

Μπροῦντζος توج τούτζ.

Μυάζω چالمق يلپزه γελπεζὲ τζιαλμάκ, يلپزه لمك γελπεζελεμέκ.

Μυασοῦρι (μυοσόβη) سكلك σινεκλίκ, يلپزه γελπεζέ.

Μοῦγα (μύγα) سكك σινέκ.

Μύγδαλον بايام μπαϊάμ, ἰδὲ καὶ ἀμύγδαλον.

Μύδι مديا μιντιά.

Μυελὸς الك ἰλίκ — (δένδρου) اوزك ὄζικ, اوز ὄζ.

Μυθολογῶ مثل سويلمك μασὰλ σοϊλεμέκ, مثل قرمق μασὰλ κυρμάκ, ὀ-

κουμάκ, خرفات سويلمك χουραφὰτ σοϊλεμέκ.

Μῦθος مثل μεσέλ, χυδ. μασάλ, قصه κισ-σά. Μῦθοι خرافات χουραφὰτ κτ.

Μυθώδης مثللو μασαλλοῦ — διήγησις يلان قصه γιαλὰν κισσά, حكايه χικιαγέ.

Μυλόπετρα دكرمن طاشي ντεγιρμὲν τασῆ.

Μύλος دكرمن ντεγιρμέν. Τὸ χερούλι τοῦ μύ-λου زرفوك ζουρνούκ. Ἡ τρύπα τοῦ μύλου, δι' ἧς καταπίπτει τὸ ἀλεῦρι خر χύρρ. Τὸ σεσωρευ-μένον ὑποκάτω τοῦ μύλου, διὰ νὰ μὴ σκορπιστῇ τὸ ἀλεῦρι ثفل σοῦφλ, καὶ ثفال σουφάλ. Τὸ ξύλον τοῦ μύλου, τὸ ὁποῖον κινεῖται πάντοτε دكرمن چلقداغي ντεγιρμὲν τζιαλκηνταγή.

Μυλωνᾶς دكرمنجي ντεγιρμεντζῆ.

Μύξα سمك, سومك σουμούκ. Φυσσῶ τὴν μύ-ξαν سموك سومكرمك σουμούκ σουμκουρμέκ, سمرمك σουμερμέκ.

Μυξομάνδυλον, σεόφιον مقرمه μακραμά, χυδ. μαχραμά, ياغلق γιαγλήκ, سلمه σιλεμέ.

Μυξώδης سمكلو σουμουκλοῦ.

Μυρίζω (ὀσφραίνομαι) قوقولمق, قوقلمق κο-κουλαμάκ, قوخولمق κοχουλαμάκ. Δίδω νὰ μυρίσῃ قوقلتمق κοκουλατμάκ, قوخولتمق κοχουλατμάκ.

Μύριος, μύριαι, μύρια اون بيك ὂν μπίν, μεταφορ. ἰδὲ ἀναρίθμητος.

Μυριόφυλλον هزارانه χεζαρεντανέ.

Μυρμῆγγι قرنجه καριντζέ. Ἡ φωλεὰ τῶν μυρμήκων قرنجه لك καριντζελίκ.

Μυρμηκώδης قرنجه لو καριντζελοῦ, طبطولو قرنجه τοπτολοῦ καριντζέ.

Μυροβάλανος آمله ἀμουλέ, هليله χελιλέ.

Μῦρον ملهم μελχέμ.

Μυρόνω ἰδὲ ἀλείφω.

Μυροπωλεῖον عطار دكاني ἀττὰρ ντϋκιανί.

Μυροπώλης ملهمجي μελχεμδζί, بخورجي μπυχυρδζή.

Μύῤῥα مر μϋῤῥ.

Μύρτος, ἡ مرسين اغاجي، مرسيم μερσίμ, μερσὶν ἀγατζή, اولمز دكن ὄλμεζ ντικέν.

Μυρωδία قوقو κοκὺ, قوخو κοχὺ (رايحه ῥαϊ. χὶ), ἰδὲ ϗ εὐωδία, δυσωδία.

Μυρωδικὸν عطر ἀτὰρ, توتسي τϋτσὶ, بخور μπυχύρ.

Μυςήριον سر σὶῤῥ, حكمت χικμέτ. Τὰ θεῖα μυςήρια اسرار خدا ἐσράρἰ χυντά.

Μυσικὸς كزلو γγιζλϋ.

Μυσικῶς كزلوجه γγιζλϋδζὶ, تنها τενχὰ, كزلو γγιζλϋ.

Μυταρᾶς بورناز μπυρναζ, بيوك بورنلو μπϋϋκ μπυρυνλύ.

Μυτερὸς اوجلو ϋδζλϋ, اوجي اتجه ϋδζὴ ϊνδζὲ, سوري σιβρί. Κάμνω τί μυτερον سوري اتمك σιβρὶ ἐτμέκ. Πολλὰ μυτερὸς سپ سوري σὶπ σιβρί.

Μύτι (ῥὶν) بورن μπυρὺν (انف ἔνφ). Σφογγίζω τὴν μύτιν بورني سومرمك μπυρυνὺ σϋμϋρμέκ. Ὁμιλεῖ ἀπὸ τὴν μύτην كيكزدن سويلر γγενιζντὲν σϋϊλέρ. Ἡ μύτη, τὸ ἄκρον τινὸς πράγματος, ὡς τῦ μαχαιρίυ اوج ϋδζ, سوري σιβρί.

Μυώδης اتلو جانلو ἐτλϋ δζιανλϋ.

Μυὼν, ὤνος, πληθ. μυώνες سكرلو، قرمجه اتلر σινιρλϋ, καραδζὶ ἐτλέρ.

Μωραίνω شاشرمق σασιρμάκ, عقل الملك ἀκὴλ ἀλμὰκ, ἰδὲ ϗ τρελαίνω. Παθητ. μωραίνομαι ديوانه اولمق ντιβανὲ, دلي اولمق ντελὶ ὀλμὰκ, عقلي كتمك ἀκλὴ γγιτμὲκ, باشه صوق كچمك μπασὶ σοὺκ γγετζμέκ.

Μωρία دليلك ντελιλὶκ, ديوانه لك ντιβανελὶκ, احمقلق ἀχμακλὺκ, عقلسزلك ἀκηλσιζλίκ.

Μωρολογία, μωρολογῶ ἰδὲ ματαιολογία, ματαιολογῶ.

Μωρὸς دلي ντελὶ, ديوانه ντιβανὲ, احمق ἀχμὰκ, عقلسز ἀκηλσὶζ, سفيه σεφὶχ, ابله ἐμπλὲχ, بون μπὸν, دنكل ντιγγὲλ, حيوان χαϊβάν, شاشقن σασκὴν, طوي τὸϊ, يوصمه γιοσμὰ, اوغوز ὀγὺζ, كول γγὸλ, معتوه ματέχ.

N.

Νὰ (τελικὸς ἵνα) ἐκφράζεται τυρκισὶ διʼ ἀπαρεμφάτυ ὡς ἐπιτοπολὺ, σημαίνει δὲ τυρκισὶ ϗ ἰδὺ, ὅρα ἰδό.

Ναὶ اوت ἔββετ, بلي μπέλι. Ναὶ βέβαια هاي هاي χάϊ χάϊ.

Νάνος جوجه δζυδζέ.

Ναὸς جامع δζαμὶ, مسجد μεσδζὶντ — τῆς Μέκκας كعبه κεμπέ.

Νάρδος نردين ναρντὶν, νερντίν.

Νάρκη ἰδὲ μυδίασμα.

Νάρκισσος زرين قدح ζεῤῥὶν καντὲχ.

Ναυάγιον پارلنمسي، باتمسي كمي γγεμὶ πυραλανμασὴ, μπατμασὴ, غرق γάρκ, ϗ ναυαγῶ ἰδὲ τζακίζεσθαι τὸ καράβι.

Ναύαρχος قپودان καπουτάν.
Ναύκληρος كميجي γγεμιτζί, پاترون πάτρον, دومنجي ντουμεντζί.
Ναυλόνω ناولونله الق طوتمق ναυλόν-ιλε ἀλμάκ, τουτμάκ, ناولونلمق ναβλονλαμάκ.
Ναῦλος ناولون ναβλόν, باج μπάτζ, كچد اقچسي γγετζίντ ἀχτζεσί.
Ναυμαχία دكز جنكي ντενίζ τζεγγί.
Ναυπηγία سفاينت σιφανέτ. καὶ ὁ ναυπηγὸς كمي يا پيجي γγεμὶ γιαπητζή.
Ναύσταθμος ترسخانه τερσχανὲ, τερσανά.
Ναύτης كميجي γγεμιτζί, قاييقجي καϊκτζί.
Ναυτίαν πάσχει صولنمق σουλανμάκ.
Ναυτικὴ كميجيلك γγεμιτζιλίκ.
Νάφθα نفط νὴφτ, νὲφτ, نفط يافي νεφτ γιαγή.
Νεανίας ἰδὲ ἔφηβος· καὶ νεανικὴ ἡλικία كنجلك γγεντζλίκ, اوغلانجقلق ὀγλαντζηκλήκ.
Νεανικῶς دليقانلو كبي ντελικανλὴ κιμπί.
Νειλόμετρον مقياس μικιάς.
Νεκροθάπτης ἰδὲ θάπτης.
Νεκρόνω τὰ πάθη نفسني ضبط اتمك νεφσινὶ ζὰπτ ἐτμέκ.
Νεκρὸς اولو ὀλοῦ, ἰδὲ καὶ λείψανον.
Νέκταρ كوثر κεβσέρ, تسنيم τεσνίμ.
Νεομηνία آي باشي ἄϊ μπασί.
Νέον خبر χαμπὲρ, حوادث χαβαντίς, ἰδὲ καὶ εἴδησις.
Νέος كنج γγέντζ, تازه ταζὲ, جوان τζουβάν — νεανίας اوغلان ὀγλάν, كنج اوغلان γγέντζ ὀγλάν, تازه يكت ταζὲ γιγίτ, دلي قانلو ντελὶ κανλή, غلام γουλάμ. Ἐκ νέου يكيدن γενιντέν. Ὁ νεώτερος (ὑὸς, ἀδελφὸς) كوچكي κιοῦτζουγού. Τὸ νέον ἔτος, ὁ νέος χρόνος يكي يل γενὶ γὴλ, يل باشي γὴλ μπασή, καὶ τὰ δῶρα τοῦ νέου χρόνου يل باشيلك γὴλ μπασηλήκ.
Νεότης كنجلك γγεντζλίκ, تازه لك ταζελήκ, جوانلق τζουβανλήκ — φρεγῶσα دلي قانلولق ντελὶ κανληλήκ.
Νεοφανὴς تازه ظهور ταζὲ ζουχούρ.
Νεόφυτος عجمي ἀτζεμί.
Νεραγῶγι اولق ὀλούκ, ساچاك σατζιάκ.
Νεράντζι ترنج τουρούντζ.
Νερόκρασον صو ايله قرشمش شراب σοὺ ἰλὲ καρησμὴς σαράπ.
Νερόμυλος صو دكرمني σοὺ ντεγιρμενί.
Νερὸν, ὕδωρ صو σοὺ (اب ἄμπ) — τρεχάμενον اقر صو ἀκὰρ σοὺ — σεκάμενον طورور صو ντουρούρ, ἀκμάζ σοὺ, اقمز صو, اركلور صو ἐρκιλὲρ σοὺ — πηγαδίσιον, τῆς βρύσης چشمه صويي τζεσμὲ, قيناق صويي καϊνὰκ σουγιοὺ — θαλάσσιον اجي صويي ἀτζὴ σουγιοὺ — βροχίσιον يغمور صويي γιαγμοὺρ σουγιοὺ — θολὸν بولانق صو μπουλανὴκ σοὺ — καθάριον طوري صو ντουρὴ σού. Τὸ τρέξιμον, ἡ ῥοὴ τοῦ νεροῦ اقندي, صو اقمسي σοὺ ἀκμασή, ἀκηντί. Ὁ κουβαλῶν νερὸν سقا σακά.
Ἔχειν νερὸν صولو اولمق σουλὴ ὀλμάκ.
Χορταίνειν ἀπὸ νερὸν صودن قانمق σουντὰν κανμάκ.
Νερόνω τὸ κρασὶ ἰδὲ κερνῶ.
Νερουλὰς صولو σουλὴ, مايلو μαϊλὴ — ἔνυδρος صوغي σουγκή.

Νεῦμα اشارت ισαρέτ, ايما ιμά — κάμνω νεῦμα, νεύω اشارت, ايما اتمك ισαρέτ, ιμὰ ετμέκ.

Νεῦρον سكر σινίρ.

Νεφρὸν بوبرك μπόμπρεκ, بوكرك μπόγγρεκ.

Νεωσὶ ἰδὲ πρὸ ὀλίγου.

Νεωτερισμὸς يكي چقمه γενὶ τζικμά.

Νῆμα اريش, ارش έρισ, ايلك ιπλίκ.

Νήπιον چوجق τζοτζούκ, اوشاق ουσάκ, اوغلانجق ογλαντζίκ, بغانه μπαγανά — παχουλὸν طوپالق τοπαλάκ.

Νησίον اطه αντά (جزيره τζεζιρέ).

Νησιώτης اطهلو ανταλού.

Νηστεία اوروج ορούτζ. Ἡμέρα νήστιμος, νηστείας اورج كوني ορούτζ γγιουνού. Νηστεία τῶν Μωαμεθανῶν رمضان ραμαζάν. Ἐκχαίνω ἀπὸ τὴν νηστείαν اچق طوتمق ατζίκ τουτμάκ.

Νηστεύω اورج طوتمق ορούτζ τουτμάκ, پرهيز اتمك περχίζ ετμέκ, καὶ ὁ νηστεύων اورجلو ου-ρουτζλού. Νηστεύω يغلو يمز γγιαγλὴ γεμέζ.

Νηστικὸς اچ قرننه ἀτζ καρνινέ, اچ قرن ليله ἄτζ κάρνηλε, بيمدين يمكسزين γεμεδζὲκ γε-μεσσιν, تكرك اوزرينه τεκιρέκ ὑζερινέ.

Νιαουρίζω مياولمق μιαβλαμάκ.

Νίκη يكيلك γενιλίκ, اقلق يوز γιοῦζ ακ-λὴκ, ينكيلك γεγγιλίκ (ظفر ζαφέρ, نصرت νουσρέτ).

Νικητὴς يكين γενίν, اق يوزي γιοῦζι ἀκ — ὁ τροπαιοῦχος منصور مظفر μανσουρ μυζαφφέρ, غالب γαλίμπ.

Νικῶ يكمك γενμέκ (غالب اولمق γαλίμπ ολμάκ), باصمق μπασμάκ. Νικῶ τινὰ εἰς

τὸ παιγνίδι اوتمق οτμάκ, اويون المق ογιοὺν ἀλμάκ.

Νίπτω (ἐπὶ χειρῶν καὶ ποδῶν) يايقمق γγιαϊ-καμὰκ, ييقمق γγιϊκαμὰκ — χεῖρας, πό-δας κτ. πρὸ τῆς προσευχῆς (ὡς οἱ Μωαμε-θανοὶ ποιοῦσι) آبدست المق ἀμπντὲς ἀλ-μάκ.

Νίτρον كوكرجله γγιογερτζιλέ.

Νίψιμον ييقمقلق γγιαϊκαμακλὶκ, ييقايش γγιαϊκανὸς — τῶν χειρῶν κτ. παρὰ Μωαμε-θανοῖς آبدست ἀμπντές.

Νοέμβριος نوارس νοέβαρις (تشرين τεσρίν).

Νόημα معني μανά, — ἰδὲ νεῦμα.

Νόησις اكلايش ἀκλαϊὸς, بلش μπιλὸς, فهم φὲχμ, ἰδὲ καὶ γνῶσις.

Νοητικὸν, τὸ مدركه قوت κυββέτι μουντρικέ.

Νοητὸς اكلانور ἀνλανίρ.

Νοθεύω دوزمك ντοῦζμέκ, بوزمق μποζμάκ — τὰ νομίσματα ἰδὲ κιβδηλεύω — (ἕνα σύγ-γραμμα) ساختهجيلك اتمك σαχτεδζιλίκ ἐτμέκ.

Νόθος ἰδὲ μπάσταρδος.

Νοῖκι كرا κιρά.

Νοικιάζω, δίδω μὲ νοῖκι كرايه ويرمك κιραϊὰ βερμέκ, كرالمق κιραλαμάκ — παίρνω μὲ νοῖκι كرا ايله, كرايه المق طوتمق κιρὰ ιλὲ, κιραϊὲ ἀλμὰκ, τυτμάκ.

Νοικιαστὴς كرلجي κιραδζή.

Νομίζω صانمق σανμάκ, طوتمق τυτμάκ, ظن اتمك ζὰν ἐτμέκ, اكلمق ἀνλαμάκ, سزمك σεζμέκ. Νομίζω διὰ... كورمك γγιόρμεκ, καὶ νομίζεσθαι διὰ (καλὸν ἄνθρωπον)

طوتلمق τυτυλμάκ, كچمك γγετζμέκ, γγετζμέκ, π. χ. νομίζεται φρόνιμος, γνωστικὸς عقللو كچر ἀκιλλὴ γγετζέρ.

Νομικὴ فقه علم ἴλμὶ φικίχ.

Νομικὸς فقه اهلى ἔχλι φικίχ, اهل شرع ἔχλι σέρ.

Νομικῶς اوزره شريعت σεριὰτ ὐζρέ.

Νόμιμος حلال χαλάλ, حق χάκ, جايز τζαΐζ. ὁ ποιῶ τὰ ἐξ ἀπο νόμιμον حلال ايدلمك χαλάλ ἰτσμέκ. Νόμιμος γυνὴ حلاللك χαλαλλή. Νόμιμα ὑδε ροδή حلال زاده χαλάλ ζαντέ. Τὸ νόμιμον عادت ἀντέτ, قانون κανὸν.

Νομίμως حلال الغله χαλαλλήγιλε.

Νόμισμα ἰδὲ μονέδα.

Νομοδιδάσκαλος فقيه φακὴχ πληθ. فقها φακιχά.

Νομοθέτης قانون بغلاجي κανὸν μπαγλαντζή.

Νομοθετῶ قانون بغلمق, ايتمك κανὸν μπαγλαμάκ, ἐτμέκ.

Νομοκάνων نامه قانون κανὸν ναμέ.

Νόμος ناموس ναμὸς, قانون κανὸν, شريعت σεριάτ, شرع σέρ, سنت σὐνὲτ. Ο᾽ Ἰυδαϊκὸς ἢ Μωσαϊκὸς νόμος عبرانى ناموس ναμὸς ἠμπρανή, تورات τεβράτ. Κατὰ τὸν νόμον شريعت مقتضاسنجه σεριὰτ μυκτεζασινζέ. Νόμος τῆς ἐκκλησίας فرض φάρζ.

Νοσηρὸς, νοσώδης مزاجه مخالف μιζατζέ μυχαλὶφ, ضررلو ζαραρλὴ, مرضلو μαραζλή.

Νοσοκομεῖον خانه تيمار τημὰρ χανὲ, بيمار خانه μπιμὰρ χανέ.

Νόσος ἰδὲ ἀῤῥωστία.

Νοσταλγῶ اوزلمك ὀζλεμέκ.

Νοσιμάδα لذت λεζζέτ.

Νοσιμεύω صفا اتدرمك σεφὰ ἰττιρμέκ, حظلندرمق χαζλαντιρμάκ. Νοσιμεύομαι حظ ايتمك χάζζ ἐτμέκ, حظلنمق χαζλανμάκ (ἄφαιρ.) صفا لذت ايتمك λεζζέτ, σεφὰ ἐτμέκ. Δὲν νοσιμεύομαι τὰ ψάρια بالقدن حظ اتم μπαλικτὰν χάζζ ἐτμέμ. Ἐνοσιμεύθη كلدي خوشنه χοσουνὰ γγελντί.

Νόσιμος لذتلو λεζζετλὴ, طتلو τατλὴ, خوش مزه χὸς μεζέ. Νόσιμον ولدر حظلي χαζζή. Βάζω νερὸ — ظريف χάρις ζαρίφ, صونتورلو σοντυρλὴ, صفالو σεφαλή.

Νοτάριος كاتب κιατίπ.

Νοτερὸς ياش γιάς, نم νέμ, نملو νεμλὴ, صولوجه σελυδζέ, ἰδὲ ἢ βρεγμένος.

Νοτιὰ نملك νεμλὴκ, ياشلق γιασλίκ.

Νοτίζω نملمك νεμλεμέκ, اصلاتمق ἠσλατμάκ, ياش ايتمك γιὰς ἐτμέκ. Νοτίζεται, κρεβάτι νοτίαν نم چكمك νέμ τζεκμέκ, نملنمك νεμλενμέκ.

Νότιος جنوبي ζενουμπί.

Νότος لدوس λοντὸς, يغمورلو يل γιαγμουρλὴ γέλ.

Νυθετῶ نصيحت ايتمك νασιχὰτ ἐτμέκ, ἰδὲ καὶ συμβυλεύω.

Νῦλα صفر σήφρ.

Νῦνος, νονὸς ونو ντεντέ.

Νῦς عقل ἄκλ, ἀκὶλ. (كوكل γγιöνὶλ, خاطر χατήρ). Ἔρχεσθαι εἰς τὸν νῦν τυ عقلنه فكرنه كلمك ἀκλινὲ, φικρινὲ γγελμέκ. Δὲν τὸ χωρεῖ ὁ νῦς عقله صغمز ἀκλὲ σηγμάζ.

Νοῶ اكلامق ἀνλαμὰκ, فهم اتمك φὲχμ ἐτμέκ.

Ντέγκι دنك ντέγκ.

Ντοζύνα توجت τυτζέτ.

Νύκτα كيجه γγιέζε, γγεύζέ. Εἰς μίαν νύκτα بر كيجه ايچنده μπὶρ γγιέζὲ ἰτζιντέ. Τὴν νύκτα كيجه ايله γγιέζέ.ἰλε.

Νυκτάλωψ روزكور ῥυζκόρ.

Νυκτερεύω, ξενυκτιάζω كيجه لمك γγιέζελεμὲκ, كيجه قالمق, قونمق γγιέζὲ καλμὰκ, κονμὰκ — δουλεύειν τὴν νύκτα كيجه ايشلمك γγιέζὲ ἰσλεμέκ.

Νυκτερίδα قوشي شيطان قوشي σεϊτὰν κυσῦ كيجه قوشي γγιέζὲ κυσῦ.

Νυκτικόραξ ἴδε κυκυβάγια.

Νυκτικὸς كيجه كي γγιέζεκι — φύλαξ قول κὸλ, نوبتجي νὄμπεττζι — σκεῦος, φόρεμα كيجه لك γγεύζελίκ.

Νυκτοβάτης اويقوده كزنجي ὐϊκυντὰ γγεζιζί.

Νυκτόνω, φθάνω τῦ νυκτὸς كيجه لنمك γγιέζελενμέκ. Νυκτόνειν (ἀπρόσ.) γίνεσθαι νύκτα كيجه, قرالمق, اخشام اولمق γγιέζὲ, καρανλὴκ, ἀχσὰμ ὀλμάκ.

Νυμφεύτρια ἴδε παράνυμφος.

Νύμφη كلن, كلين γγελὶν — μυθολογυμένη حور χὺρ, حوري χυρὶ, κ πληθ. حواري χαβαρή. Τὰ νυμφικὰ δῶρα نقل ναὶκλ, كابين κιαμπίν.

Νυμφίος كوكيكو γγυϊγύ, ياوقلو γιαυκλυ.

Νυμφίτζα كلنجك γγελιντζίκ.

Νῦν ἴδε τώρα. Ὁ νῦν شمديكي σίμντικι, حال χαλιά.

Νύξις اغوا ἰγβά.

Νυσαγμὸς اويقوجيلك ὐϊκυτζιλίκ.

Νυσάζω اويمزغنمق ὐϊμυζγανμὰκ, سمركون اولمق σεμερκγγὺν ὀλμάκ.

Νύχι طرنق, پرنقه τιρνάκ. Τὰ νύχια τῶν θηρίων قپنق καπὰκ, پنچه پαντζέ, پنچه παντζέ. Ἀρπάζω μὲ τὰ νύχια پنچه لمك παντζελεμέκ, پنچه صالمق παντζὲ σαλμάκ. Ξεσχίζω μὲ τὰ νύχια طرمالامق τιρμαλαμάκ.

Νωπὸς تازه ταζέ.

Νωρὶς اركن ἐρκὲν, چين صباح τζὶν σαμπάχ.

Νῶτος ἴδε πλάτη.

Ξ.

Ξαίνω طرمق اتمك وپنبوق يوك γγιὸν βὲ παμμπὺκ ἄτμὰκ, ταραμάκ.

Ξαμόνω ال اوزاتمق دكدرمك ἒλ ὐζατμὰκ, ντεγγντιρμέκ.

Ξαναβλέπω تكرار كورمك, يكه γένι, τεκρὰρ γγιόρμέκ.

Ξαναγυρίζω كيرو كلمك γγιρῦ γγελμὲκ, دونمك ντὄνμὲκ, κ ἐνεργητ. دوندرمك ντὄντυρμέκ.

Ξανθὸς صاروشن σαρυσίν. Ξανθὸν ἄλογον قولا ات κυλὰ ἄτ.

Ξάντης حلاج χελλὰτζ, پنبوق اتيجي παμμπὺκ ἀτηζή.

Ξασερία, εὐδία اچوق هوا ἀτζὴκ χαβά.

Ξεφρίζω كوكلك كوكلمك κοπτερεμέν,
κοπτυλεμέν.

Ξεβελλόνω آچمق بوزمق ᾳτζμαχ μπόζμαχ,
μποζμάκ, ἀτζμάκ.

Ξεγυμνόνω صويمق σόϊμακ, يلغلامق γιαγ-
μαλαμάκ.

Ξεθυλικόνω چوزمك τζόζμεκ,
τζόζμέκ.

Ξεκαθαρίζω ἰδὲ καθαρίζω — (μίαν ὑπόθεσιν)
طاهر بللو ταχὴρ ἐτμέκ, بللو ايتمك
μπελλῦ ἐτμέκ.

Ξεκολλῶ ἐν. بر شينك طوتقللنمسيني
بوزمق μπὶρ σεῖν τουτκαλλανμασὴν μπόζμάκ,
καὶ παθ. ايرلمق αἰρηλμάκ, چوزلمك τζο-
ζὺλμέκ.

Ξεμεθύω ايلمق كندن μεσαντλικ-
ντὲν αἰηλμάκ.

Ξενιτεία يبانلق γεμπάνλὴκ, يبانجيلك
γεμπανδζιλὶκ, غربت γουρμπέτ. غاريبلك
γαριμπλὶκ. Εἰς τὴν ξενιτείαν يبانده γεμ-
παντέ, غربتده γουρμπεττέ,

Ξενιτεύω, ζῶ ἐν τῇ ξενιτείᾳ غربتده اولمق
γουρμπεττὲ ὀλμάκ.

Ξενοδοχεῖον خان χάν, كروان سراي κερβὰν
σεραΐ, κερβὰν σαραΐ.

Ξενοδόχος قونقجي κονακδζὴ, قونق مسافر
قونق κονὰκ, μυσαφὶρ ἀληδζή.

Ξένος يبانجي γεμπανδζὴ, يباندن كلمه
γεμπαντὰν γγελμὲ, ال تيارلو ἐλ ντιαρ-
λῦ, غريب γαρίμπ, χυδ. καρὶμπ — ἐρ-
χόμενος πρός τινα مسافر μυσαφίρ. Ξένον
πρᾶγμα غيرك شي γάϊρη σεΐ.

Ξεντιάζω ἰδὲ ντετερνάω.

Ξεπαγόνω چوزلمك, بوز اريمك μπυζ ἐρη-
μέκ, τζόζελμέκ.

Ξεπάζω لوركتمك ὀρκύτμέκ, بلكلتمك μπε-
λιλλετμέκ.

Ξεπεζεύω ἀπὸ τὸ ἄλογον اينمك ἰνμέκ —
ἀπὸ τὸ καράβι اينمك, كيدن چقمق
γγεμιντὲν τζηκμάκ, ἰνμέκ.

Ξεπέφτω ἐπὶ νερῦ اينمك ἰνμέκ, ἰδὲ καὶ ξεπερ-
ζομαι.

Ξεπλύνω يقمق γιαϊκαμάκ, چالقنمق
τζαλκαντμάκ, صو ايله چالقمق σου ἰλε
τζαλκαμάκ.

Ξεπρίζομαι شيشي اينمك σισι ἰνμέκ.

Ξεπροβοδῶ, παραπέμπειν التمك ἰλέτμέκ,
يولداشلق ايتمك, چقرمق τζηκαρμάκ,
γιολντασλὴκ ἐτμέκ, كوندره كتمك γγον-
ντερὲ γγιτμέκ.

Ξέραμα, ξερατὸς, ἐμετὸς قوصش κυσσῦ,
قوصندي κυσσυντὴ.

Ξερατικὸν, ἐμετικὸν قوصتريجي κυστυρεδζή.

Ξερνῶ قوصمق, قوصمق κυσμάκ. Μοὶ ἔρ-
χεται νὰ ξεράσω قوصاجغم وار, كلدي κυ-
σαδζαγὴμ βάρ, γγελντί.

Ξερρίζόνω, ξεσπῶ قوپرمق κοπαρμάκ, كوكدن
كوكني چقرمق قوپرمق κὸκντὲν κοπαρμάκ,
κὸκὺνὺ τζυκαρμάκ.

Ξεσκεπάζω اچمق ἀτζμάκ.

Ξεσκορπιάζω ياسدن اچمق, ياس πάσ,
παστὰν ἀτζμάκ.

Ξεσπαθόνω قلج چكمك κιληδζ τζεκμέκ,
قلجي قندن چقرمق, صيرمق κιληδζὴ

[illegible]

Ξε[illegible] ἴδε [illegible]

Ξε[illegible] [illegible] بر [illegible] عادتي [illegible]
[illegible] عادتي . خوي [illegible]
[illegible] عادتنن [illegible] بر [illegible]
[illegible] [illegible]

Ξε[illegible] [illegible] بر [illegible] — [illegible]
[illegible]

Ξε[illegible] [illegible] ، لچق صرغي [illegible]
[illegible]

Ξε[illegible] [illegible] ، بها [illegible]
[illegible] ، [illegible]
[illegible] ، قيمت [illegible] بها .
[illegible]

Ξε[illegible] ἴδε [illegible] τὸ [illegible].

Ξε[illegible] [illegible] ، [illegible]
π. χ. τὸ [illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible]

Ξε[illegible] [illegible] ، [illegible] — τὸ
[illegible] ἴδε [illegible]

Ξε[illegible] ἴδε [illegible].

Ξε[illegible] [illegible] طا [illegible] [illegible].

Ξε[illegible] [illegible] ، [illegible]
طو [illegible] [illegible].

Ξε[illegible] [illegible] ، [illegible]
[illegible] ، [illegible] ، [illegible].

Ξε[illegible] [illegible] جان [illegible] ، جان
[illegible] صوق [illegible]
[illegible].

Ξε[illegible] , φθάνω του εἰς τὰ [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Ξε[illegible] [illegible]
[illegible] ، [illegible]
[illegible]
[illegible].

Ξε[illegible] [illegible] ، [illegible]

Ξε[illegible] ἴδε [illegible]

Ξε[illegible] قوب [illegible]
[illegible] [illegible].

Ξε[illegible] قورو قوري [illegible]
[illegible] قوب قورو [illegible].

Ξε[illegible] [illegible] [illegible]

Ξε[illegible] [illegible] ، [illegible]
[illegible]

Ξε[illegible] [illegible] ، [illegible]
[illegible] [illegible] εἰς τὸ [illegible]
[illegible]

Ξε[illegible] ἴδε [illegible].

Ξε[illegible] [illegible].

Ξε[illegible] [illegible] [illegible].

Ξε[illegible] [illegible].

Ξε[illegible] , [illegible] [illegible].

Ξε[illegible] [illegible] ، [illegible] ، [illegible]
[illegible].

Ξε[illegible] [illegible] ، [illegible] [illegible]

Ξιφὸς قلج بالغي [illegible]

Ξόανον ἰδὲ ἄγαλμα.

Ξόψις ترس τέρς.

Ξυλαλόη عود اغاجي ὀὺδ ἀγάτζη.

Ξυλίζω ἰδὲ δαίρω.

Ξυλικὰ كراسته κερεστέ —

Ξύλινος اودندن ὀντουντάν.

Ξυλοκέρατον خرنوب χαρρούμπ, كچي بويبوزي κέτζη μποϊνουζέ.

Ξυλόκοττα قوشي يلوه γελβὲ κουσού.

Ξυλοκρέββατον (φέρετρον) تابوت ταμπούτ, صالجه σαλαδζιά, صال σάλ, καὶ τὸ ξυλοκρέββατον, ἐφ' ᾧ κεῖται ὁ νεκρὸς جنازه τζεναζέ. Βάλλω τὸν νεκρὸν εἰς τὸ ξυλοκρέββατον تابوتلمق ταμπουτλαμάκ, تابوته قويمق ταμπουτὰ κοϊμάκ.

Ξύλον اودون, اودن ὀντούν.

Ξυλουργὸς دولكر ντουλγγιὲρ, مرانقو μαραγκὸ, καὶ ἡ ξυλουργικὴ دولكرلك ντουλγγερλίκ.

Ξυλοφόρος اودن طاشيجي ὀντοὺν τασιτζή.

Ξυνάδα اكشيلك ἐκσιλίκ.

Ξυνίζω اكشي اولمق ἐκσὶ ὀλμάκ, اكشيمك ἐκσιμέκ, ترشي اولمق τουρσὶ ὀλμάκ, καὶ ἐνεργητ. اكشتمك ἐκσιτμέκ, ترشولمق τουρσουλαμάκ.

Ξυνίθρα (ὀξαλὶς) قوزي قلاغي κουζὶ κουλαγή, ايو پانجهسي αϊοὺ πανδζιασή.

Ξυνόγαλα يوغورت γιογούρτ.

Ξυνοκέρασον وشنه βισνέ.

Ξυνολάχανον لخنه ترشيسي λαχανὰ τουρσουσού.

Ξυνὸς اكشي ἐκσὶ, سركلي σιρκελί.

[illegible] مچخوش μεσχὸς, چرکلولوجه σιρκελιοῦτζέ.

Ξυράφι استره اوستره οὐστρὰ, καὶ τὸ θηκάρι αὐτοῦ استرملك οὐστραλίκ, استره قبوري οὐστρὰ κουμπουρού.

Ξυρίζω, ξυραφίζω تراش اتمك τρὰς ἐτμέκ — ἐναντίον τῶν τριχῶν دكنه تراش اتمك ντερτινὲ τρὰς ἐτμέκ.

Ξυριστὴς بربر μπερμπὲρ, καὶ τὸ ἐργαστήριον αὐτοῦ بربر خانه μπερμπὲρ χανέ, دكاني ντουκιανή.

Ξύσμα, ξέσμα اكه لواغي ἐγγὲ οὐφαγή, اكندي ἐγντί.

Ξύστρα كورك κουρέκ.

Ξυστὶ قشغي κασαγὴ, κασαγά.

Ξυστρίζω قشغيلمق κασαγαλαμάκ, قاشمق κασημάκ.

Ξύω, ξύνω قاشمق κασημὰκ — μὲ τὰ νύχια طرملمق τιρμαλαμάκ, قرجقلمق καρτζιακλαμάκ, قازمق καζημάκ. Ξύομαι قاشنمق κασηνμάκ, سورنمك σουρουνμέκ.

Ξύω (τὴν γῆν) μὲ τὴν ξύστραν كورومك κουρουμέκ.

Ο.

Ὀβελίσκος دكلي طاش ντικιλὶ τάς.

Ὀβολὸς منغر μαγγὴρ, اقچه, قزل منغر κιζὶλ μαγγὴρ, ἀκτζιά.

Ὄγκος يغين γιγίν, بيوكلك μπουγιουκλούκ.

Ὀγλήγορα تيز τέζ. Κάμε ὀγλήγορα تيزجه, تيز طوت, اول, وار, τεζζέ, τὲζ τούτ, ὄλ, βάρ. Πολλὰ ὀγλήγορα تيز تيز τὲζ τέζ.

Ὀγληγοράδα تيزلك τεζλίκ, چاپكلك τζα-πουκλούκ (يوكركلك γιουγκιουρεκλύκ).

Ὀγλήγορος تيز τέζ, چوك τζάβουκ, چاپك τζαπούκ (يوكرك γιουγγιουρέκ). Τὸ ὀγληγορώτερον تيزجه τεζτζὲ, تيزيه τεζιὲ, تيز τεζὰ, بر كون اول μπὶρ γγιοὺν ἔββελ, بر ساعت اول μπὶρ σαὰτ ἔββελ.

Ὁδηγία قولاوزلق κυλαβυζλὺκ, قولاغزلق κυλαγυζλὺκ (توفيق τεβφίκ).

Ὁδηγὸς قولاغز κυλαγὺζ, κυλαγούζ.

Ὁδηγῶ قولاغزلق κυλαγυζλαμὰκ, يول γιὸλ كوسترمك γγιοστερμέκ.

Ὁδοιπορία يول γιόλ.

Ὁδοιπόρος يولجي γιολτζὴ, καὶ τὸ πλῆθος πολλῶν συνοδοιπορούντων كروان κιερβάν.

Ὁδοιπορῶ يوله كتمك γιολὰ γγιτμέκ.

Ὀδοντογλυφὶς خلال χιλὰλ, ἢ πειρεύω τὰ δόντια μὲ τὸ ὀδοντόγλυφον دشلري خلاللمك ντισλερὶ χελαλλαμάκ.

Ὀδοντάγρα كلبتان κελμπετὰν, κελπετίν.

Ὀδοντωτὸς ديشلو ντισλὶ, كنكلكلو κεν-ντελικλί.

Ὀδύρομαι فغان φιγὰν, ناله ايتمك ναλὲ ἐτ-μὲκ, اغلامق ἀγλαμάκ.

Ὅθεν, λοιπὸν امدي ἤμντι, پس πὲς ἤμντι, پس πές.

Οἰκειοποιοῦμαι كندويه چكمك γγεντουὲ τζεκ-μὲκ, تمليك ايتمك, تخصيص ταχσὶς, τεμ-λὶκ ἐτμὲκ, دعوا ايتمك ντααβὰ ἐτμέκ.

Οἰκεῖος الشمش ἀλισμὴς, الشق ἀλισὶκ, آشنا ἀσινὰ, مصاحب μουσαχίμπ. Ὁ οἰ-κεῖος τοῦ βασιλέως پادشاهك مصاحبي παντισάχὶν μουσαχιμπί. Κάμνω τινὰ οἰκεῖον الشترمق ἀλισ-τιρμὰκ, مصاحب ايدنمك μουσαχὶμ ἐντιμέκ.

Οἰκειότης مصاحبلك μουσαχιμπλὶκ, مصاحبت μουσαχιμπὲτ, آشنالق ἀσινα-λὶκ, ἀσιναλὶκ, الفت οὐλφέτ. Κάμνω οἰ-κειότητα (μετά τινος) آشنالق ايتمك, بغلمق ἀσιναλὶκ ἐτμὲκ, μπαγλαμάκ.

Οἰκιακὸς اولو ἐβλὶ, اودن ἐβντέν. Οἱ οἰκιακοὶ خدمتكارلر χιζμετκιαρλὲρ, طايفه ταϊφέ.

Οἰκοδέσποινα او صاحبه سي ἐβ σαχιμπεσὶ, قادنجك καντιτζίκ.

Οἰκοδομῶ بنا ايتمك μπινὰ ἐτμὲκ, ياپمق γιαπμάκ.

Οἰκοκύρης, οἰκοδεσπότης او صاحبي ἐβ σα-χιμπί.

Οἰκονομία خانه‌دارلق χανενταρλίκ.

Οἰκονόμος خانه‌دار χανεντὰρ — ἑνὸς ὀσπιτίου كتخدا κετχουντά, κιεχαγιά, خرج وكيل χάρτζ βεκίλ.

Οἰκουμένη ἰδὲ γῆ, κόσμος.

Οἰσοφάγος قورسق κυρσάκ.

Οἰωνὸς اوغور ογούρ.

Ὀκνεύω تنبللنمك τεμμπελλενμὲκ, كهللنمك κεχιλλενμὲκ, اوشنمك ὄσενμέκ.

Ὀκνηρία تنبللك τεμμπελλὶκ, كاهللك κια-χιλλίκ.

Ὀκνηρὸς تنبل τεμμπέλ, كاهل κιαχίλ.

Ὀκταπόδι اختپوت ἀχταπότ.

Ὀκτώβριος اختربوس ἀχτεριὸς, اختبريس ἀχτεμπρὶς (تشرين τεσρίν).

Ὄλεθρος هلاك χελὰκ, هلاكلك χελακλίκ.

Ὀλιγάκι ازجق, ازلجق ἀζτζὶκ (جزوىجه τζουτζὶκ).

Ὀλιγάρχεια قناعت κανάετ.

Ὀλιγαρχὴς از ايله كچنن ἂζ ιλὲ γγετζινὲν, از ايله قانع ἂζ ιλὲ κανί.

Ὀλίγον از ἄζ, بر لز μπιρ ἂζ, برز μπιρὲζ (جزوي τζυζῶ, بر سهك μπιρ σεχέλ). Ὀλίγον ἔλειψε νὰ... يقين اولدي كه γγιακὺν ὀλντὺ κί, از قالدي ἂζ καλντὺ, ἰδὲ λείπω. Ὀλίγῳ ὑψηλότερος اولوجه ὀλυτζέ. Ὀλίγῳ εὐκολώτερον قولايجه κολαϊτζὲ κτ. Κατ' ὀλίγον ἰδὲ ἀγάλι.

Ὀλίγος از ἄζ. Εἰς ὀλίγον از زمانده ἂζ ζεμαντέ. Πρὸ ὀλίγου بو يقينلرده μπὸ γγιακηνλερντὲ, بو كونلرده μπὸ γγιὸν λερντὲ, دمين ντέμιν. Μετ' ὀλίγον برزدن μπὶρ ἀζντὰν, برزدن صكره μπὶρ ἀζιτὰν σονρά.

Ὀλιγόσευσις اكسلكلك ἐκσιλμεκλὶκ, اينمكلك ἰνμεκλίκ.

Ὀλιγοσεύω ἐνεργ. اكسلتمك ἐκσιλτμέκ, ازالتمق ἀζαλτμὰκ, ἢ ὑδετ. اينمك ἰνμέκ, اكسلمك ἐκσιλμὲκ, از اولمق ἂζ ὀλμὰκ, ازالمق ἀζαλμάκ.

Ὀλιγότης ازلق ἀζλύκ.

Ὀλιγοψυχία ἰδὲ μικροψυχία.

Ὀλόγυμνος چر چپلاق τζὶρ τζιπλάκ.

Ὁλοκαύτωμα وقود βυκύντ.

Ὁλόκληρος بتون μπυτὺν, تمام ταμάμ. Ἐξ ὁλοκλήρου تماميجه τεμαμιτζὲ, باشدن باشه μπασ ταν μπασὰ, بتون μπυτύν.

Ὅλος بتون μπυτὺν, بوز بتون μπὺζ μπυτὺν, ‏ دوكلي ‎ χέπι, هپسي χέπισι, هپ χὲπ, دوكلي ντυκελὶ, جمله τζεμλέ). Ὅλοι μαζὶ كوتري γγιοτυρύ. Μ' ὅλον τοῦτο كنه ينه γγίνε, γένε (ἀκὸ γγενὲ, ولكن βὲ λιάκιν). Ὅλοι, ὅλα قاموسي καμυσί.

Ὁλοτελῶς ἰδὲ ἐξ ὁλοκλήρου.

Ὁλοψύχως جان وكوكلدن τζὰν βε γγιονυλντέν.

Ὁμαλὸς دوز ντὺζ, ἰδὲ ἢ ἐπίπεδος, ἴσιος.

Ὁμιλία لاقردي λακιρντὶ, صحبت σοχπέτ, كلام κελάμ. Διακόπτει τὴν ὁμιλίαν لاقردي كسمك λακιρντὶ κεσμέκ. Ἀρχίζω μίαν ὁμιλίαν سوز اچمق σὸζ ἀτζμὰκ, سويلمكه باشلمق σοϊλεμεὲ μπασλαμάκ.

Ὁμιλῶ سويلمك σοϊλεμὲκ, ἰδὲ ἢ συνομιλῶ.

Ὁμογενὴς ἰδὲ συμπατριώτης.

Ὁμοιάζω, εἶμαι ὅμοιος بكزمك μπενζεμὲκ, اويمق ὑϊμὰκ, ἢ ὁμοιάζω ἐνεργ. بكزتمك μπενζετμέκ.

Ὅμοιος بكزر μπενζὲρ, برابر μπεραμπὲρ, اش ἔσ, ἢ τὸ ὅμοιον اش ἔσ, چفت τζίφτ. Δὲν ὑπάρχει ὅμοιός του دكل اشي انك ὀνὺν ἔσι ντεΐλ. Συνάπτω τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ اشلمك ἔσλεμέκ, اش اتمك ἔσ ἐτμέκ. Ἔγινεν ὅμοιος, ὁμοιώθη μὲ αὐτὸν انكله برابرلشدي ὀνὺν-ιλε μπεραμπερλεστί. Πολλὰ ὅμοιος بس برابر μπὲς μπεραμπέρ.

Ὁμοιότης بكزش μπενζίσ — τέργιασμα اويغونلق ὑϊγυνλύκ.

Ὁμοίως برابر μπεραμπὲρ (كذلك κεζαλίκ), ἢ καθὼς αὐτὸ بوكه كوره μπυνὰ γγιορέ, انك كبي ὀνὺν κιμπί, ينه بويله γένε μποϊλέ.

Ὁμολογία obligazione تذكره τεζκερὲ, تمسك τεμεσσοὺκ. Δίδω ἔγγραφον ὁμολογίας تمسك ايدنمك τεμεσσοὺκ ἐντημέκ.

Ὁμολογῶ طوغرو سويلمك ντογρὲ σοϊλεμέκ, اقرار, اعتراف اتمك ἰκράρ, ἰτιράφ ἐτμέκ, اشكاره سويلمك ἀσικιαρὲ σοϊλεμέκ. Ὁμολογῶ ὅτι πιστεύω ايمان كتورمك ἰμάν γγετιρμέκ.

Ὁμόνοια برلك μπιρλίκ, بارشقلق μπαρησηκλίκ.

Ὁμόνω (ὀμνύω) اند ايچمك ἀντ ἰτζμέκ, يمين اتمك γεμὶν ἐτμέκ.

Ὁμοούσιος همذات χεμζάτ.

Ὁμόπιστος, ὁμόθρησκος دينداش ντινντὰσ, بر دينلو μπὶρ ντινλί.

Ὁμότεχνος بر صنعتلو μπὶρ ζανατλή.

Ὁμοφώνως, ὁμοψύχως بر دلدن μπὶρ ντιλντὲν (اتفاق لوزه, ايله) ἰττιφὰκ ὔζρέ, ἰλέ).

Ὁμοφρονῶ بر لولمق μπὶρ ὀλμάκ.

Ὀμφαλὸς كوبك γγιομπέκ.

Ὁμωνυμία تجنيس τετζνίς.

Ὅμως ἰδὲ ἀμμὴ, μ᾽ ὅλον τοῦτο.

Ὂν, τὸ وارلق βαρλήκ. Τὰ ὄντα كاينات καϊνὰτ, موجودات μεβζουντάτ.

Ὀνειδίζω فيقم اتمك κηκὴμ ἐτμέκ, يوزه اورمق γιουζὲ βουρμάκ, منت قسترمق μιννὲτ κησπρμάκ, ἰδὲ καὶ ἐλέγχω. Ὀνειδίζειν ἀ εἰς τὸν ἕτερον يوزلشترمك γιουζλεσ τιρμέκ.

Ὀνειρεύομαι دوشنده, دوش, رويا كورمك ντουσιντέ, ντιὸσ, ρουγιὰ γγιορμέκ, ἰδὲ καὶ ἐνυπνιάζομαι.

Ὀνειροκρίτης معبر رويا μουαμπιρὶ ρουγιά.

Ὀνειροκριτικὸν تعبير نامه τεμπὶρ ναμέ.

Ὄνειρον دوش ντιὸσ (رويا ρουγιά).

Ὄνομα اد ἀντ, اسم ἴσμ, ἰσίμ — καλὸν, φήμη نام νάμ. Ὀνόματι δεῖνα فلان ادلو φουλὰν ἀντλοῦ, نام, ناملنده νάμ, ναμηντά. Ἐκ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ بسم الله μπισμιλλάχ. Κατ᾽ ὄνομα ادايله ἀντ.ιλε.

Ὀνομάζω اد ايله اكمك ἀντ ἰλὲ ἀγμάκ, ادلمق ἀντλαμάκ, ديمك ντιμέκ. Πῶς ὀνομάζεσαι; نه دور ادك νὲ ντιρ ἀντήν; اسمك باغشلا ἰσμὶν μπαγησλά. Πῶς ὀνομάζεται τοῦτο; بونك ادي نه دور μπουνὶν ἀντὶ νὲ ντιρ; بوكا نيجه درلر μπουνὰ νίτζε ντερλέρ; ἰδὲ καὶ γραμματ. σελ. 102.

Ὀνομαστικὴ المبتدا ἐλμουμπτεντά.

Ὀνομαστὸς ادلو ἀντλοῦ, ناملو ναμλή.

Ὀνοματοθετῶ اد قومق ἀντ κομὰκ (تسميه اتمك τεσμιὲ ἐτμέκ, صفتلمك σεφετλεμέκ).

Ὀνομάτοι نفر νεφέρ.

Ὄντας اوطه, اوده ὄντα — πρὸς ὑποδοχὴν ξένων سلاملق σελαμλήκ.

Ὄντως, τῳόντι ἰδὲ βέβαια.

Ὀξύθυμος ἰδὲ θυμώδης.

Ὀξύμελι سكنجبين σικιντζιμπίν.

Ὀξύνω سوريلمك σιβριλεμέκ, سوري اتمك σιβρὶ ἐτμέκ.

Ὀξὺς سوري σιβρὶ, كسكين κεσκίν.

Ὀξύτης سوريلك σιβριλὶκ, كسكينلك κεσκινλὶκ — τοῦ νοὸς عقلك كسكنلكي ἀκλὴν κεσκινλιγὶ, زيركلك ζιϊρεκλίκ.

Ὀπαδὸς تابع ταμπὶ, طرفدار ταραφντάρ.

Ὀπωρὴ الیوں ἀφιῶν.

Ὀπίδιον, τὸ اوتراق ὀτεράκ.

Ὀπίσω اردجه ἀρττζὲ, اردنجه ἀρτηνζὲ, كیرودن γγιεωτὲ, اردنه ἀρττά, ἐπὶ κι. νήσ. كیروه γγεεὲ, اردنه ἀρττά. Εἰς τὰ ὀπίσω اردین ἀρτήν. Ἀπ' ὀπίσω اردندن ἀρττὰν, كیرودن γγεροντέν. Πηγαίνω εἰς τὰ ὀπίσω, ἀναχωρῶ, ἀπιδοχωλῶ اردین كتمك ἀρτὴν γγιτμὲκ, فچین یورمك κατζὴν γιρουμέκ.

Ὀπλὴ τῶν διχήλων ζώων طیناق τηνάκ.

Ὄπλον ἰδὲ ἄρμα.

Ὁποῖος هر قنغي χὲρ χάνγη, هر كیم كه χὲρ κὶμ κί. Ὁποῖος καὶ ἂν εἶναι هر كیم ایسه χὲρ κὶμ-ισὲ.

Ὁπόταν هر قچانكي χὲρ κατζιάν-κι.

Ὅπου هر نره ده χὲρ νέρεντε, هر قنغي یرده χὲρ χάνγη γερντὲ, καὶ ἐπὶ κινήσ. هر نرهیه χὲρ νέρεγε, هر قنغي یره χὲρ χάνγη γερὲ, هر نه جانبه χὲρ νὲ τζανιμπέ. Ἀπ' ὅπου, ὁπόθεν هر نره دن χὲρ νέρεντεν, هر قنغي یردن χὲρ χάνγη γερντέν.

Ὅπως هر نه طرز χὲρ-νε-ταρζ. Ὅπως καὶ ἂν ἦναι هر نه حال ایسه χὲρ νὲ χὰλ ισὲ, نجه اولورسه اولسون νὰζὲ ὀλύρσα ὀλσούν.

Ὁπωσοῦν, ὁπωσδήποτε شویله بویله σοῖλὲ μποῖλὲ, خیلیجه χαϊλιδζέ.

Ὅρασις, ἡ كورش γγιόρυς — ἡ δύναμις τοῦ ὁρᾷν بصره قوت κουββέτὶ μπασιρέ.

Ὁρατὸς كورنجك γγιόρυνεδζέκ.

Ὄργανον آلت ἀλὲτ (πληθ. آلات ἀλάτ), ساز پوسات πουσάτ, یات γιὰτ — μουσικὸν ساز

ζάζ, چالغي τζιαλγή, σαγανί. Παίζω ὄργανον μουσικὸν چالغي چالمق τζιαλγὴ τζιαλμάκ. Ὄργανον πολεμικὸν آلات جنك ἀλέτὶ τζένκ, یات پوسات γιὰτ πουσάτ.

Ὀργὴ ἰδὲ θυμός.

Ὀργόνομαι, σώζομαι چقت سورمك τζίκτ σύρμεκ, پلوغ سورمك πουλὺγ σύρμεκ.

Ὀργυιὰ قولاج κουλάτζ, قوجاق κουτζιάκ.

Ὀρέγομαι حظ ایتمك χὀζζ ιτμὲκ, لذت, صفا λεζζέτ, σεφὰ ἰτμέκ, ἰδὲ καὶ νοσταλγῶ, ἐπιθυμῶ.

Ὀρείχαλκος پرنج πιρίντζ.

Ὄρεξις اشتها ἰστιχά, κοιν. ἰστάχ, καὶ μεταφ. ἰδὲ πόθος, ἐπιθυμία.

Ὀρθὰ دك ντὶκ, ἰδὲ καὶ ἴσια.

Ὀρθιος, ὀρθὸς دكلي ντικιλί. Στέκομαι ὀρθὰ ایاقده ἀγιακτά, ایاق اوزره طورمق ἀγιὰκ ὔζρὲ ντυρμάκ.

Ὀρθογραφία املا ἰμλά.

Ὀρθογραφικῶς املا ایله ἰμλά-ιλε.

Ὀρθογράφω املا ایتمك ἰμλὰ ἰτμέκ, املاسي یرنده اولمق ἰμλασὴ γερινντὲ ὀλμάκ.

Ὀρθόδοξος (ἐπὶ Τούρκων) مسلمان μουσλιμάν, μουσουλμάν.

Ὀρθόνω قالدرمق καλντιρμάκ, دكمك ντικμέκ.

Ὄρθρος طك τάν.

Ὀρίγανον كوبكو اوتي γγιόεγγυ ὀτί.

Ὁρίζω ἰδὲ προστάζω. Ὁρίσατε (ἀπόκρισις πρὸς κραζομένου) لبیك λεμμπέϊκ, κοιν. λεππέϊκ, λεππέ.

Ὁρίζων افق οφούκ.

Ὁρισμὸς definizione تعریف ταρίφ, حد

Ὁμολογία obligazione تذكره τεζκερὲ, تمسك τεμεσσὺκ. Δίδω ἔγγραφον ὁμολογίαν تمسك ايديرم τεμεσσὺκ ἰντιμέκ.

Ὁμολογῶ طوغرو سويلمك ντογρὰ σοϊλεμέκ, اقرار, اعتراف اتمك ἰκρὰρ, ἰτιρὰφ ἐτμέκ, آشكاره سويلمك ἀσικιαρὲ σοϊλεμέκ. Ὁμολογῶ ὅτι πιστεύω ايمان كتورمك ἰμὰν γγετιρμέκ.

Ὁμόνοια برلك μπιρλὶκ, بارشقلق μπαρησικλὺκ.

Ὁμόνω (ὀμνύω) اند ايچمك ἀντ ἰτζμὲκ, يمين اتمك γεμὶν ἐτμέκ.

Ὁμούσιος همذات χεμζάτ.

Ὁμόπιστος, ὁμόθρησκος دينداش ντινντὰς, بر دينلو μπὶρ ντινλί.

Ὁμότεχνος بر صنعتلو μπὶρ ζεναατλή.

Ὁμοφώνως, ὁμοψύχως بر دلدن μπὶρ ντιλντὲν (اتفاق لوزه, ايله ἰττιφὰκ ὕζρέ, ἰλέ).

Ὁμοφρονῶ بر اولمق μπὶρ ὀλμάκ.

Ὀμφαλὸς كوبك γγϋμπέκ.

Ὁμωνυμία تجنيس τεδζνίς.

Ὅμως ἰδὲ ἀμμὴ, μ᾽ ὅλον τοῦτο.

Ὂν, τὸ وارلق βαρλὴκ. Τὰ ὄντα كاينات καϊνὰτ, موجودات μεβδζουντάτ.

Ὀνειδίζω قيقم اتمك κηκὴμ ἐτμέκ, يوزه اورمق γϋζὲ βουρμὰκ, منت قسترمق μιννὲτ κησνεμὰκ, ἰδὲ κ᾽ ἐλέγχω. Ὀνειδίζειν ἃ εἶς τὸν ἕτερον يوزلشدرمك γϋζλεστιρμέκ.

Ὀνειρεύομαι روي كورمك, دوش, رويا كورمك ντουσιντὲ, ντοὺς, ῥουγιὰ γγϋρμὲκ, ἰδὲ καὶ ἐνυπνιάζομαι.

Ὀνειροκρίτης معبر رويا μουαμπιρὶ ῥουγιά.

Ὀνειροκριτικὸν تعبير نامه τεμπιρὶ ναμέ.

Ὄνειρον دوش ντοὺς (رويا ῥουγιά).

Ὄνομα اد ἀντ, اسم ἴσμ, ἰσὶμ — καλὸν, φήμη نام νάμ. Ὀνόματι δεῖνα فلان ادلو φιλὰν ἀντλὺ, نام, ناملو νάμ, ναμηντά. Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ بسم الله μπισμιλλάχ. Κατ᾽ ὄνομα ادايله ἀντ ιλέ.

Ὀνομάζω اد ايله اكمك ἀντ ιλὲ ἀνμὰκ, ادلمق ἀντλαμὰκ, ديمك ντιμέκ. Πῶς ὀνομάζεσαι; نه دير ادك νὲ ντὶρ ἀντὴν; اسمك باغشلا ἰσμὶν μπαγησλά. Πῶς ὀνομάζεται τοῦτο; بونك ادي نه در μπουνὴν ἀντὴ νὲ ντὶρ; بوكا نيجه درلر μπουνὰ νίτζε ντερλέρ; ἰδὲ κ᾽ γραμματ. σελ. 101.

Ὀνομαστικὴ المبتدا ἐλμϋπτεντά.

Ὀνομαστὸς ادلو ἀντλὺ, ناملو ναμλή.

Ὀνοματοθετῶ اد قومق ἀντ κομὰκ (تسميه τεσμιὲ ἐτμέκ, صفتلمك σεφετλεμέκ).

Ὀνομάτοι نغر νεφέρ.

Ὀντᾶς اوطه, اوده ὀντᾶ — πρὸς ὑποδεξίωσιν ξένων سلاملق σελαμλήκ.

Ὄντως, τῷόντι ἰδὲ βέβαια.

Ὀξύθυμος ἰδὲ θυμώδης.

Ὀξύμελι سكنجبين σικιντζϋμπίν.

Ὀξύνω سوريلمك σιβριλεμέκ, سوري اتمك σιβρὶ ἐτμέκ.

Ὀξὺς سوري σιβρὶ, كسكين κεσκίν.

Ὀξύτης سوريلك σιβριλὶκ, كسكينلك κεσκινλίκ — τοῦ νοὸς عقللك كسكنلكي ἀκλὴν κεσκινλιί, زيركلك ζϋϊρεκλίκ.

Ὀπαδὸς تابع ταμπὶ, طرفدار ταραφντάρ.

Ὀπωρὰ اليموش ἀφιῶν.
Ὀπίδιον, τὸ اوتراق ὀτεράκ.
Ὀπίσω ارتجه ἀρττζὲ, ارتنجه ἀρτινζὲ, كيروده γγιερωτὲ, اردده ἀρττα, ἢ ἐπὶ κινήσ. كيروك γγιερὰ, اريه ἀρτά. Εἰς τὰ ὀπίσω اردين ἀρτίν. Α'π' ὀπίσω اردين ἀρττὰν, كيرودن γγιερωτὲν. Πηγαίνω εἰς τὰ ὀπίσω, ἀναχωρῶ, ἀπιδοκελῶ اردين كتمك ἀρτὶν γγιτμέκ, قچين بورمك κατζὴν γὲρμέκ.
Ὀπλὴ τῶν διχήλων ζώων طيناق τηνάκ.
Ὅπλον ἰδὲ ἄρμα.
Ὅποιος هر قنغي χὲρ χάνγη, هر كيم كه χὲρ κὶμ κί. Ὅποιος ἢ ἂν εἶναι هر كيم ايسه χὲρ κίμ-ισε.
Ὁπόταν هر قچانكي χὲρ κατζιάν-κι.
Ὅπου هر نره ده χὲρ νέρεντε, هر قنغي يرده χὲρ χάνγη γερτὲ, ἢ ἐπὶ κινήσ. هر نره يه χὲρ νέρεϊε, هر قنغي يره χὲρ χάνγη γερὲ, هر نه جانبه χὲρ νὲ τζανιμπέ. Α'π' ὅπου, ὁπόθεν هر نره دن χὲρ νέρεντεν, هر قنغي يردن χὲρ χάνγη γερτέν.
Ὅπως هر نه طرز χέρ-νε-ταρζ. Ὅπως ἢ ἂν ἦναι هر نه حال ايسه χὲρ νὲ χὰλ ισὲ, نجه اولورسه اولسون νιτζὲ ὀλὺρσα ὀλσύν.
Ὁπωσοῦν, ὁπωσδήποτε شويله بويله σοϊλὲ μποϊλὲ, خيلجه χαϊλιτζέ.
Ὅρασις, ἡ كورش γγιόρυς — ἡ δύναμις τοῦ ὁρᾷν باصره قوت κυββέτι μπασιρέ.
Ὁρατὸς كورنجك γγιόρυνετζέκ.
Ὄργανον الت ἀλὲτ (πληθ. الات ἀλάτ), سازمستني — μεστιχὸν يات γγιὰτ, پوسات πεσὰτ.

ἰλὰζ, چالغو τζιαλγὴ, صاقنه σαγτνά. Παίζω ὄργανον μυσικὸν چالغي چالمق τζιαλγὴ τζιαλμάκ. Ὄργανον πολεμικὸν آلات جنك ἀλέτι τζένκ, يات پوسات γιὰτ πυσάτ.
Ὀργὴ ἰδὲ θυμός.
Ὀργόνω سورمك چفت τζιφτ σύρμέκ, صپان سورمك σαπὰν, پلوغ σαπάν, πυλὺγ σὺρμέκ.
Ὀργυιὰ قولاج κυλάτζ, قوجاق κυτζάκ.
Ὀρέγομαι حظ اتمك χὸζζ ἐτμέκ, لذت، صفا اتمك λεζζὲτ, σεφὰ ἐμὲκ, ἰδὲ ἢ νοστιμεύομαι, ἐπιθυμῶ.
Ὀρείχαλκος پرنج πιρίντζ.
Ὄρεξις اشتها ἰστιχά, χυδ. ἰστάχ, ἢ μεταφ. ἰδὲ πόθος, ἐπιθυμία.
Ὄρθα دك ντὶκ, ἰδὲ ἢ ἴσια.
Ὄρθιος, ὀρθὸς دكلي ντικιλί. Στέκομαι ὀρθὸς اياقده اوزره طورمق ἀγιάκ ὑζερὲ ντυρμάκ, اياقده ἀγιακτά.
Ὀρθογραφία املا ἰμλά.
Ὀρθογραφικῶς املا ايله ἰμλὰ-ιλε.
Ὀρθογράφω املا اتمك ἰμλὰ ἐτμέκ, املاسي يرنده اولمق ἰμλασὶ γερινντὲ ὀλμάκ.
Ὀρθόδοξος (ἐπὶ Τούρκων) مسلمان μυσλιμάν, μυσελμάν.
Ὀρθόνω قالديرمق καλντιρμάκ, دكلتمك ντικλετμέκ.
Ὄρθρος طك ντάν.
Ὀρίγανον كوبكو اوتي γγιόυγγυ ὀτί.
Ὁρίζω ἰδὲ προστάζω. Ὁρίσατε (ἀπόκρισις ἑνὸς κραζομένου) لبيك λεμμπέϊκ, χυδ. λεπτέϊκ, λεπτέ.
Ὀρίζων افق ὀφύκ.
Ὁρισμὸς definizione تعريف ταρίφ, حد

χάντι. Ὀρεγμένος, μετὰ χαρᾶς بلش ازوق μπάσ ὄζζέ.

Ὀρμίζω ليمان ويرمك, انك يمين, γεμὶν, ἄντ βερμὲκ, انداتك ἀντλαμάκ. Ὠρμισμένος يمينلو γεμινλί, اندلو ἀντλή.

Ὁρμὸς انك ἄντ, يمين γεμίν. Κάβουν ὅρμον ...

Ὁρμὴ يوروش γϋρϋσ (هجوم χϋτζϋμ, حمله χαμλέ).

Ὁρμητικὸς تيز τέζ (سريع σερί).

Ὁρμητικῶς تيز τέζ (سرعتله σϋρέτ-ιλε).

Ὁρμῶ آتمك يوريش γϋρϋσ ἰτμέκ, كيرشمك γκιρισμέκ, بصمق, دوشمك, اوزرنه وارمق ὄζερινὲ βαρμὰκ, ντϋσμὲκ, μπασμὰκ, اوستنه وارمق ὄσϋνὲ βαρμάκ. Ὁρμῶ νυκτὸς (ὁ ἐχθρὸς) شبخون اتمك γετ... μπασκυ-νὲ ἰτμέκ — ἀρχινῶ باصمق χα...μάκ, چاپمق τζαπαμάκ.

Ὄρνεον لو قوشي ἀβ κυσϋ, چاقر τζακίρ.

Ὄρνιθα طاوق ταβϋκ, ταύκ.

Ὀρνιθόπουλον, ὀρνίθι پلج πιλίτζ.

Ὀρνιθὼν, ὀρνιθοτροφεῖον قوش كومس κϋμὶς, قوش خانه κϋσ χανέ.

Ὄροβος اق برجاق ἀκ μπυρτζάκ.

Ὅρος τεχνικὸς لفظ λάφζ, اصطلاح ἰσιλάχ.

Ὀρρὸς τοῦ γάλακτος پينير صوبي πεινὶρ σοϋ.

Ὀρτύκι, τὸ بلدرجين μπολντυρτζίν, μπιλντιρτζίν.

Ὀρυκτὸς قازلمش ويرتين γερντὲν καζιλμὶσ, قازلمش καζιλμὶσ, معدني μαντενί.

Ὀρφανία يتيملك γετιμλὶκ, اوكسزلك ὄκσϋζλϋκ.

Ὀρφανὸς يتيم γετίμ, اوكسز ὄκσϋζ, ἡ ὀρφανὴ اورفانه ὀρφανά.

Ὄρχις, ὀρχίδι, ...ὀρχίδι.

Ὅσιος صوفي σοφί.

Ὅσος, ὅσον نقدر νὲ καντὰρ (نه دكلو νὲ ντεκλϋ, نه مقدار νὲ μικτάρ), ἢ προσθέσει τοῦ هر χὲρ, π. χ. هر نه قدر χὲρ νὲ καντὰρ κτ. Ὅσοι, ὅσα ἐὰν ἦναι ايسه وار نقدر νὲ καντὰρ βὰρ ἰσέ, هپجغي χεπιτζιγί. Ὅσον τὸ δυνατὸν نقدر قابل ايسه νὲ καντὰρ καμπὴλ ἰσέ.

Ὅσον ἐνάτομεν ذره قدر ζερρὲ καντὰρ, قلجه κηλτζέ. Ἐν ὅσῳ, ὅσον καιρὸν καὶ مادامكه μανταμκί. Ἐφ' ὅσον ζήσω عمرم اولدقچه ὄμρϋμ ὀλντϋκτζα. Ὅσον ... τόσον ... نقدر ... اولقدر νὲ καντὰρ ... ὸ καντάρ. Ὅσον ὅτι ... يونندن γϋνϋντέν.

Ὁσπίτιον اِو ἐβ (بيت μπέϊτ, دار ντάρ, خانه χανέ).

Ὄσπρια سبزوات σεμπζεβάτ, ζεβζεβάτ.

Ὄστρακον, ὀστρακόδερμον قبورغه καμπυργά, قبوق καμπύκ.

Ὄσφρησις شامه قوتي κυββετὶ σαμέ.

Ὅταν قچان κατζάν χνδ. حچان χατζάν, قچانكه κατζανκί.

Ὅτι كه κί.

Ὅ,τι, ὁποῖον كي نه νὲ κί, هر كه χὲρ νέ. Ὅτι ἂν ἦναι ايسه هر نه χὲρ νὲ ἰσί, نه ايسه νὲ ἰσέ. Ὅ,τι ἠμπορεῖ, δύναται هر نه كه اليدن كلورسه χὲρ νὲ ἐλὶ ντεγίερσε, اليندن كلدوكي قدر ἐλιντὲν γγελντιί καντάρ. Ὅ,τι λογῆς هر فاصل χὲρ νάσηλ, هر نه مقوله χὲρ νὲ μακυλέ.

Οὐαὶ واي βάϊ. Οὐαίσοι واي سكا , باشنه βάϊ σανά, μπασίνά.

Οὔγγια مثقال μισκάλ.

Οὐδέτερος بو او نه نه νὲ ὃ, νὲ μπέ. Εἶναι οὐδέτερος, ἀδιάφορας ... μαμμακ.

Οὐλὴ نشاني يارة ... νισανὶ, ... ἰάρε, ... μπερέ.

Οὐρὰ قويرق κουϊρούκ. Ταράζω τὴν οὐρὰν قويرق اتمق , صالمق κουϊρούκ ἀτμάκ, σαλμάκ.

Οὐράνιος كوكلو γκιογκλοῦ.

Οὐρανίσκος اوست چكه ὔς τζενέ.

Οὐρανὸς كوك γκιὸκ (سما σεμά, فلك φελέκ) — ἐμπύριος عالم جبروت ἀλέμι ζεμπερούτ.

Οὐρήθρα ... φερζέτ.

Οὐρλιάζω, ὀλολύζω اولومق ἰλλεμάκ, ... μάκ, سزلامق σιζλαμάκ.

Οὐσία وارلق βαρλοῦκ, ذات ζάτ — τοῦ πράγματος essenza اوز ὄζ — ἰδὲ ὑπάρχοντα.

Οὐσιαστικὸν ὄνομα موصوف μεβσούφ.

Οὐσιώδης اصلي ἀσλή, ذاتي ζατί.

Οὐσιωδῶς بالذات μπιζ...

Οὐτιδανὸς, ἀδιάφορος, ... بر كفرنه يرامز μπιρ καφερετὲ γιαραμάζ, مخنث μουχανές, مهملات μεχμελὰτ, اشنك ἰσὴκ, ἰδὲ ἀχρεῖος, πεταχτός.

Οὗτος, αὕτη, τοῦτο بو μπού, اشبو ἰσμπού, شو σού. Οὗτος κ' ἐκεῖνος او بو ὃ μπού. Τί εἶναι αὐτὸ بو نه اولسه كرك νὲ ὄλσα γκερέκ μπού. Τότε χάριν اوتري بوندن μπουνταν ὄτρι, بونك ايچون μπουνοὺν ἰτζοῦν. Τούτῳ τῷ τρόπῳ بو يوزدن μπου γιουζτέν. Διὰ τοῦτο بونك ايچون μπουνοὺν ἰτζοῦν سببدن بو μπού σεμπεπτέν, انك ايچون ὀνοὺν ἰτζοῦν (بو لجلدن μπού ἐτζιλετέν). Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας بو كونلرده μπού γκιουνλερντέ. Πρὸς τούτοις بوندن غيري μπουνταν γαϊρί, انلدن ... ἀνταν σανέ. Μετὰ ταῦτα ἰδὲ ἔπειτα.

Ὄφελος ἰδὲ ὠφέλεια.

Ὀφθαλμίατρος كحال κεχχάλ.

Ὀφθαλμοφανὴς ἰδὲ φανερός.

Ὀφφίκιον ἰδὲ ἀξίωμα.

Ὄχεντρα, ἔχιδνα انكرك ἐγγερέκ.

Ὄχθη, ὄχθος ارماق كناري ἰρμὰκ κεναρὴ, ... يالي γιαλή.

Ὄχι يوق γιόκ, دكل ντεῖλ, خير χαΐρ. Ὄχι ὅτι ... نه انكه ... νὲ ἄνκι...

Ὀχληρὸς ἰδὲ ἐνοχλητικός.

Ὄχλος ἰδὲ λαός.

Ὄχτικας (φθίσις) ورم βερέμ.

Ὀχτικιάζω ورم بغلمق βερὲμ μπαγλαμάκ, ἢ ὀχτικιασμένος, φθισικὸς ورملو βερεμλοῦ.

Ὀχυρόνω قوي اتمك κανὴ ἐτμέκ, قويلندرمك καβιλεντιρμὲκ (تحصين اتمك ταχσὴν ἐτμέκ).

Ὀχύρωμα ... طپابجه ... ταμπίαν ... حصن χισν.

Ὄψις چهره τζεχρέ. Ἡ ὄψις (ἑνὸς ρούχου κτ.) يوز γιούζ, اواره ἀβαρέ. Τὸ ὄψιν, φανερὰ اشكاره ἀσικιαρέ, ايله منظورلق ... μανζουρλίκ ἴλε.

Ὀψοπώλης بورك جي μπορεκτζή, حلواجي χαλβαζή.

χάττ. Ὀρισμὸς σας, μετὰ χαρᾶς باش اوزره μπάσ' ὔζρέ.
Ὀρίζω وير مك , امر ايتمك , يمين γεμίν , ἄντ βερμὲκ , اندلمك ἀντλαμάκ. Ὀρισμένος يمينلو γεμινλί, اندلو ἀντλή.
Ὅρκος اند ἄντ , يمين γεμίν. Κάμνω ὅρκον ἰδὲ ὀμνύω.
Ὁρμὴ يوروش γϋρϋσ (هجوم χϋτζϋμ , حمله χαμλέ).
Ὁρμητικὸς تيز τὲζ (سريع σερί).
Ὁρμητικῶς تيز τὲζ (سرعتله σϋρέτ-ιλε).
Ὁρμῶ اتمك يوريش γϋρϋσ ἰτμὲκ, گيرشمك γιγιρσϋμὲκ, يصمق, دوشمك, اوزره وارمق ὔζερὲ βαρμὰκ, ντϋσμὲκ, μπασμὰκ, اوسنه وارمق ὔσϋνὲ βαρμάκ. Ὁρμῶ κατὸς (ὁ ἐχθρὸς) دون بصقوني اتمك ντϋν μπασκυνὶ ἰτμὲκ — ἀρχινῶ باپمق γιαπμὰκ, چاپمق τζιαπμάκ.
Ὄρνεον او قوشي ἀβ κυσϋ , چاقر τζιακύρ.
Ὄρνιθα طاوق ταβὺκ , ταὺκ.
Ὀρνιθόπουλον , ὀρνίθι پلچ πιλίτζ.
Ὀρνιθὼν , ὀρνιθοτροφεῖον قوش كومس κϋμὲς , قوش خانه κὺσ χανέ.
Ὄροβος اق برچاق ἂκ μπερτζιάκ.
Ὅρος τεχνικὸς لفظ λάφζ , اصطلاح ἰστιλάχ.
Ὀῤῥὸς τοῦ γάλακτος پينير صويي πεϊνὶρ σουϊ.
Ὀρτύκι, τὸ بولدرجن μπολντυρτζίν, بلدرجن μπιλντιρτζίν.
Ὀρυκτὸς قازلمش καζϋλμὴς , يرتن γερντέν , قازلمش καζϋλμὴς , معدني μαντενί.
Ὀρφανία يتيملك γετιμλὶκ , اوكسزلك ὄκσϋζλὺκ.

Ὀρφανὸς يتيم γετίμ , اوكسز ὄκσϋζ , ἡ ὀρφανὴ اورفنه ὀρφανά.
Ὄρχις , ὀρχίδι , ἰδὲ ἀρχίδι.
Ὅσιος صوفي σοφί.
Ὅσος , ὅσον نقدر νὲ καντὰρ (نه قدر νε καντάρ , نه مقدار νὲ μικτάρ), ἡ προσθέσει τοῦ هر χὶρ , π. χ. هر نه قدر χὶρ νὲ καντάρ κτ. Ὅσοι, ὅσα ἐὰν ἦναι نقدر وار ايسه νὲ καντὰρ βὰρ ἰσέ , هيچجي χεπιτζιγί. Ὅσον τὸ δυνατὸν نقدر قابل ايسه νὲ καντὰρ καμπὴλ ἰσέ. Ὅσον ἐν ἀτόμων ذره قدر ζερρὲ καντὰρ , قلجه κυλτζέ. Ἐν ὅσῳ, ὅσον καιρὸν καὶ مادامكه μανταμκί. Ἐφ' ὅσον ζήσω عمرم اولدقچه ὄμρϋμ ὀλντύκτζε. Ὅσον...τόσον نقدر... اولقدر νὲ καντὰρ ... ὂ καντάρ. Ὅσον διὰ... يونندن γϋνϋντέν.
Ὀσπίτιον او ἔβ (بيت μπέϊτ , دار ντάρ , خانه χανέ).
Ὄσπρια سبزوات σεμπζεβάτ , ζεβζεβάτ.
Ὄστρακον , ὀστρακόδερμον قبورغه καμπυργά , قبوق καμπύκ.
Ὄσφρησις شامه σαμέ , قوت شامه κυββέτι σαμέ.
Ὅταν قچان κατζιὰν χνδ. حچان κατζιάν , قچانكه κατζιανκί.
Ὅτι كه κί.
Ὅ,τι , ὅποιον نه كي νὲ κί , هر نه χὶρ νέ. Ὅτι ἐὰν ἦναι هر نه ايسه χὶρ νὲ ἰσέ , نه ايسه νὲ ἰσέ. Ὅ,τι ἠμπορεῖ , δύναται هر نيه الي دكرسه χὶρ νεϊὲ ἐλὶ ντεγίερσε , اليندن كلدوكي قدر ἐλιντὲν γγελντιγί καντάρ. Ὅ,τι λογῆς هر فاصل χὶρ νάσιλ , هر نه مقوله χὶρ νὲ μακυλέ.

Οὐαί واي βάι. Οὐαί σοι واي سكا , باشنة βάι σανὰ, μπασ̈ινά.

Οὐγγία مثقال μισκάλ.

Οὐδέτερος بو او نه نه νὲ ὃ, νὲ μπύ. Εἶναι οὐδέτερος, ἀδιάφορος ...

Οὐλὴ يارة نشاني γιάρὰ νισανὶ, ...

μτερέ.

Οὐρὰ قويرق κυϊρύκ. Ταράζω τὴν οὐρὰν قويرق اتمك , صالمق κυϊρὺκ ἀτμὰκ, σαλμὰκ.

Οὐράνιος كوكلو γκιοκλοῦ.

Οὐρανίσκος اوست جكه ὗς τζενέ.

Οὐρανὸς كوك γγιὸκ (سما σεμὰ, فلك φελέκ) — ἐμπύριος عالم جبروت ἀλέμι δζεμπερρύτ.

Οὐρήθρα ... φείμετ.

Οὐρλιάζω, ὀλολύζω اولومق ἐλυμὰκ ... μὰκ, سزلمق σιζλαμάκ.

Οὐσία وارلق βαρλύκ, ذات ζὰτ — τοῦ πράγματος essenza اوز ὄζ — ἴδε ὑπάρχοντα.

Οὐσιαστικὸν ὄνομα موصوف μεβσούφ.

Οὐσιώδης اصلي ἀσλὴ, ذاتي ζατί.

Οὐσιωδῶς بالذات μπιζ-ζάτ.

Οὐτιδανὸς, ἀδιάκριτος بر كفرته يرامز μπὶρ κιαφερετὲ γιαραμὰζ, مخنث μυχαννές, مهملات μεχμελὰτ, اشق ἰσὴκ, ἴδε καὶ ἀχρεῖος, ποταπός.

Οὗτος, αὕτη, τοῦτο بو μπὺ, اشبو ισμπὺ, شو σού. Οὗτος κ' ἐκεῖνος او بو ὃ μπύ. Τί εἶναι αὐτὸ بو كرك نه اولمسه ... ρὲκ μπύ. Τότε χάριν بوندن اوتري μπυνττὰν ὄτρὲ, بونك ايچون μπυνὶκ ἰτζὺν, بو يوزدن Τούτῳ τῷ τρόπῳ μπὺ γιουζτέν. Διὰ τοῦτο بو سببدن μπὺ σεμπεπτέν, انك ايچون ὀνὺν ἰτζὺν (بو μπὺ ...). Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας بو كونلرده μπὺ γγιουνλερτέ. Πρὸς τούτοις بوندن غيري μπυνττὰν γάϊρι, اندن ... σανά. Μετὰ ταῦτα ἴδε ἔπειτα.

Ὄφελος ἴδε ὠφέλεια.

Ὀφθαλμίατρος كحال κεχχάλ.

Ὀφθαλμοφανὴς ἴδε φανερός.

Ὀφφίκιον ἴδε ἀξίωμα.

Ὄχεντρα, ἔχιδνα انكرك ἐνγκιερέκ.

Ὄχθη, ὄχθος ارمق كناري ἰρμὰκ κεναρὶ, ... ياكي γιαλή.

Ὄχι يوق γιόκ, دكل ντεϊλ, خير χάϊρ. Ὄχι ὅτι ... نه انكه نه νὲ ἀνκὶ...

Ὀχληρὸς ἴδε ἐνοχλητικός.

Ὄχλος ἴδε λαός.

Ὄχτικας (φθίσις) ورم βερέμ.

Ὀχτικιάζω ورم بغلمق βερὲμ μπαγλαμὰκ, καὶ ὀχτικιασμένος, φθισικὸς ورملو βερεμλύ.

Ὀχυρόω قوي اتمك καβὴ ἐτμὲκ, قويلندرمك καβιλεντιρμὲκ (تحصين اتمك ταχσὶν ἐτμὲκ).

Ὀχύρωμα ... حصن χίσν.

Ὄψις چهره τζεχρέ. Ἡ ὄψις (ἑνὸς ῥύχου κτ.) يوز γιὺζ, آواره ἀβαρέ. Τὰ ὄψω, φανερὰ ... اشكاره ἀσ̈ικιαρὲ, ايله منظورلق μανζυρλὺκ-ἰλε.

Ὀψοπώλης بوركجي μπὅρεκτζὶ, حلوجي χαλβατζή.

Π.

Παβόνι طاووس ταβῦς, ἢ طاوس ταύς. Καμαρόνω εἰς τὸ παβόνι طاوسلنمق ταυσλανμάκ.

Παγίδα قپان καπάν, قپانجق καπανζῆ, سچان قپان, قپغي σιτζάν κατάν, καταγή.

Παγόνω دوکمك ντονμάκ, بوزلنمق μπυζλανμάκ. Παγόνει دوك دوکر ντὸν ντυνάρ.

Πάγος طوك ντὸν, بوز μπύζ. Γλυστρῶ εἰς τὸν πάγον طاينمق ντανμάκ.

Παγῦρι يکج γαγγγέτζ.

Παζαρεύω بازارلشمق بازارلتمك μπαζαρλετμὲκ, μπαζαρλαϋμὰκ, لوزلاشمق ὑζλαϋμάκ.

Παζάρι, ἀγορὰ بازار μπαζὰρ, چارشو, τζαρσῦ — βασιλικὸν بزستان μπεζεστὰν, μπεζεςὶν — ἑβδομαδιαῖον بازار كوني μπαζὰρ γγϋνΰ.

Παθαίνω ἰδὲ πάσχω.

Παθητικὸν ῥῆμα مجهول μετζχύλ.

Πάθος درد ντέρτ, مرض μαράζ, غرض γαράζ. Χωρὶς πάθος, κακὴν θέλησιν غرضسز γαραζσήζ.

Παιγνῖδι اويون ὀϊῦν — ὅπυ καββαλικεύονται τὰ παιδία (καμλάκια χτλ.) اوزون, لويين, اويون ὀϊῦνὶ — ὅπυ ὁ ἐν τῷ μέσῳ ἱςάμενος παῖς ἐνοχλεῖται ἀπὸ τῦς ἄλλυς, πλὴν ὁ πιασθεὶς παρ' αὐτῦ λαμβάνει τὸν τόπον τυ اوشك اويني ἐζῦν ἐσὶκ ὀϊῦνὶ — ὅπυ ὁ ἐν τῷ μέσῳ... طور طوت اويني ντὲρ τὺτ ὀϊῦνὶ — ὅπυ μερικὰ παιδία κάθηνται γωνιςὰ, ἢ ἄλλο τὰ πηδᾷ ἢ κάθηται ἢ αὐτὸ, καὶ πάλιν ἄλλο πηδᾷ καὶ καθεξῆς خربازان χαρμπαζὰν Bockſpiel.

Παιγνιδιάρης اويناجي ὀϊναιτζῆ, اوينجي, ὀϊυντζὴ, اوينباز ὀϊυνμπάζ, قماباز καμαρμπάζ.

Παίγνιον طكر ντάκ, مسخره μαχαρά. Κάμνω παίγνιον τινὸς اولك مسخره μαχαρὰ ὀλμάκ.

Παιδαγωγὸς خولجه χοτζιά.

Παιδεραστὴς ἰδὲ ἀρσενοκοίτης.

Παίδευσις, παιδεία ἰδὲ τιμωρία.

Παιδεύω كلمك حقلدن χακκινντὰν γγελμὲκ (جراسن ويرمك ζέζασιν βερμὲκ), ἢ παθητ. παιδεύεσθαι كلمك حقلدن χακκινντὰν γγελινμὲκ, جزالنمق τζεζαλανμὰκ, جزاسن بولمق ζέζασιν μπυλμάκ.

Παιδὶ اوغلان ὀγλὰν, ἰδὲ ἢ νήπιον. Παιδὶ γαμέμενον· τὰ παιδικὰ پوشت πύστ.

Παιδόθεν, ἀπὸ μικρὸν παιδὶ كوچكلكدن كوچكلكدن برو κιτζϋκλϋκτὲν, κιτζϋκλιδζίκντὲν μπερῦ.

Παίζω اوينامق ὀϊναμάκ.

Παίξιμον اويناش ὀϊναῦς.

Πάλαι, τοπάλαι, زماندن اسكي ἐσκὶ ζεμανλεραντὲ, اول زماندن ἐβέλ ζεμαντὲ — παλαιόθεν, ἀπὸ παλαιὸν καιρὸν اسكي زماندن برو ἐσκὶ ζαμαντὲν μπερῦ.

Πάλαιμα, πάλη كورش, كولش γγϋλέσ, γγϋρέσ.

Παλαιόνω اسكيتمك ἐσκιτμὲκ, اسكيلمك ἐσκιλεμὲκ — ἕνα φόρεμα, τρίβω اشندرمق ἀσιντιρμὰκ, ايپرانمك ἰπρατμάκ. — Παλαιόνομαι اسكيمك ἐσκιμὲκ, اسكيلنمك ἐσκι-

λειμὲκ, اشمك ἀσὶμεκ, ايپراتمك ἱπρατ-
μὰκ, باطل اولق μπατὴλ ὀλμάκ.
Παλαιοπωλητὴς (γενταπώλης) اسكيجي
ἐσκιτζῆ, بت بازارجي μπὶτ μπαζαρτζὴ,
خردوات صاتيجي χορντεβὰτ σατηζῆ.
Παλαιὸς اسكي ἐσκί. Οἱ παλαιοὶ, οἱ ἀρ-
χαῖοι اسكي ادملر ἐσκὶ ἀνταμλὰρ, اسكي
زمانك ادملري ἐσκὶ ζεμανὶν ἀνταμλαρή.
Παλαιστὴς كولشجي γγϋλεσδζῆ.
Παλαίστρα كورش يري γγϋρὲσ γερὶ, ميدان
μεϊντάν.
Παλαίω كورشمك γγϋρεσμὲκ, κτλ. كولشمك
γγϋλεσμέκ.
Παλάμη τῆς χειρὸς اوج ἀϊϋτζ.
Παλάσκα پالسقه παλασκὰ, فشكلك φι-
σεκλίκ.
Παλάτιον سراي σεράϊ — Βασιλικὸν κτλ. πόρ-
τα پادشاهك قپوسي, سرايي παντισα-
χὶν καπησὶ, σεραΐ.
Παλιγκάπηλος ἰδὲ μεταπωλητής.
Παλικάρι ييكت γιγίτ.
Παλικαριὰ ييكتلك γιγιτλίκ.
Πάλιν بردخي μπὶρ νταχὰ, ينه γίνε, ينه
γίνε, كيرو γγιερὶ, تكرار τεκράρ. Πάλιν καὶ
πάλιν تكرار تكرار τεκρὰρ τεκράρ.
Παλινδρομὴ ἀῤῥωςίας اوزكون ὑζγγϋν, اوزنك
ὑζϋνὺκ.
Παλιοπάζαρον بت بازار μπὶτ παζάρ.
Παλιόπανον بولاشق بزي μπολασὺκ μπεζί,
سلكي σιλγγί.
Παλίῤῥοια دريانك ارتوب اكسلمسي ντε-
ριανὶν ἀρτὺπ ἐκσιλμεσὶ (جزر ومد τζέζρ ὺ

μέτ).
Παλλακίδα اوینش ὀνταλὴκ, اويناش ὀϊνάς,
اويناشمه ὀϊνασμά.
Παλοῦκι قازق καζὺκ (هرك χερέκ). Μπήγω
ἕνα παλοῦκι قازق ديكمك, قاقمق καζὺκ
ντικμὲκ, κακμάκ. Ἄξιος διὰ τὸ παλοῦκι قازقلو
καζυκλή.
Παλουκώνω قازق اتمك καζὺκ ἐτμὲκ, قازقلمق
καζυκλαμὰκ, قازغه اورمق καζυγὰ βουρμάκ.
Παμπάλαιος بسكي اسكي ἐσκὶ μπεσκί.
Πᾶν, τὸ دنيا بتون μπυτὺν ντυνιά.
Παναγία, ἡ μήτηρ τοῦ Χριστοῦ حضرت مريم
χαζρέτι μεριέμ, انا مريم μεριὲμ ἀνά.
Πανάδα تريد τερίντ, τιρίτ.
Πανδοχεῖον ἰδὲ ξενοδοχεῖον.
Πανιέρι ἰδὲ καλάθι.
Πανηγυρίζω دونانمه اتمك ντονανμὰ ἐτμέκ.
Πανήγυρις پناير بازار πανιὰρ, μπαζάρ.
Πανὶ (λινὸν ὕφασμα) بز μπέζ — λεπτὸν
ἢ σερσὸν, κάρβασος mousseline دلبند ντυλ-
μπὲντ — ἐκ γοσσυπίου بوغاسي μποχα-
σὶ, مصل بزي μοσὺλ μπεζὶ — κοτζιμέ-
νον κτ. چيت τζίτ. Πανὶ ἀπὸ λινάρι καὶ
βαμβάκι futaine ديمي بزي ντιμὶ μπεζί.
Πανὶ τοῦ καραβίου يلكن γελκέν. Τὸ μικρὸν
πανὶ τοῦ καραβίου دركنتا ντιρμπετὰ, τερικε-
τά. Κάμνω πανιὰ يلكن اچمق γελκὲν
ἀτζμάκ. Κατεβάζω τὰ πανιὰ يلكن اندرمك
γελκὲν ἐντιρμὲκ, مايني اتمك μαϊνὰ ἐτμέκ.
Πανοπλία يراق γιαράκ, پوسات πουσάτ,
كيوم γγιεϊμ.
Πανοῦκλα يومرجق, بومرجق, يمارجق

γιεμερδζιὰκ, καὶ εὐφημότερον مبارك μῦμ-
παρέκ, خستالق χεσαλὺκ.

Πανυκλιάζω بمرجك چقرمق γιεμερδζὶκ
τζηκαρμὰκ, καὶ πανυκλιασμένος بمرجقلو γε-
γιεμερδζικλή.

Πανηγύρια قالشلق καλλασλὴκ, حيلهبازلق
χιλεμπαζλὴκ, حيله χιλὲ, دلكيجيلك
τιλκιδζιλὶκ, رنك ῥὲγγ, دولاب ντολάμπ.
Κάμνειν πανηγυρίας καὶ δολιότητας حيله
حيلهبازلق قورمق اتمك χιλὲ, χιλεμπαζ-
λὴκ κυρμὰκ, ἐτμὲκ.

Πανοῦργος قالش καλλὰς, حيلهباز χιλε-
μπὰζ, حيلهكار χιλεκιάρ.

Πανσέληνος طولو اي ντολὺ ἂϊ.

Παντελῶς, παντάπασι ἰδὲ τελείως.

Παντοδυναμία قدرت κυντρὲτ, جبروت δζε-
μπερούτ.

Παντοδύναμος هر شيه قادر χὲρ σεὲ καντίρ.
Θεὲ παντοδύναμε! الله اكبر ἀλλαχοῦ ἐκ-
μπερ!

Πάντοτε هر زمان χὲρ ζαμάν, دايما νταΐμα
(همیشه χεμισέ).

Παντοτεινὸς دايمي νταΐμι, ابدي ἐμπεντὶ,
ازلي ἐζελλῆ, دايم νταΐμ.

Παντοῦ يرير χὲρ γέρ, هر يرده χὲρ γερντὲ,
هر طرفه χὲρ ταραφὰ, جانبه δζιάνιμπε,
هر يكا χὲρ γιανά. Ἀπὸ παντοῦ, πανταχό-
θεν هر يردن χὲρ γερντὲν, هر طرفدن χὲρ
ταραφτάν.

Παξιμάδι پكسماط πεκσιμάτ, پكسيمت πεξ-
σιμέτ — μικρὸν كورك γγεβρέκ.

Παπαγάλλος (ψιττακὸς) طوطي τουτί.

Παπαδιὰ پاپاديه παπαντιά.

Παπαρούνα خشخاش χασχάς.

Παπᾶς ἰδὲ ἱερεύς.

Πάππας پاپا παπὰ, ريم پاپاسي ῥὶμ πα-
πασί.

Πάπια اوردك ὀρντὲκ, καὶ τὸ παπῦλι چلاز
παλάζ.

Πάπλωμα يورغان γιοργάν.

Παποῦτζι پاپوج παπούδζ, پشمق πασμὰκ —
χωριάτικον چارق τζαρὶκ, طوزلق τοζλὺκ.
Ὁ πωλῶν παπούτζια قواف καββὰφ, خفاف
χαφάφ.

Παπουτζῆς پاپوچجي παπουτζτζῆ, پشمقچي
πασμακτζῆ.

Πάππος بيوك اتا μπουγιοὺκ ἀτά, دده ντεντέ.

Παρὰ ἰδὲ εἰς. Παρὰ τριάντα اوتوزدن براكسك
ὀτουζντὰν μπὶρ ἐκσίκ. Ἑκατὸν παρὰ δύο يوزدن
ايكي اكسك γιουζντὲν ἰκὶ ἐκσὶκ, κτ.

Παραβαίνω (δὲν φυλάττω τί, οἷον ὑπόσχεσιν,
ὅρκον κτ.) بوزمق μποζμὰκ, طونمق τοῦ-
ταμακ, دونمك ντονμὲκ (ἀφ.).

Παραβάλλω ἰδὲ συγκρίνω.

Παραβάτης ἰδὲ ἀποστάτης.

Παραβολὴ ἰδὲ σύγκρισις — parabola تمثيل
τεμσὶλ, πληθ. تمثيلات τεμσιλάτ.

Παραγγελία سپارش σιπαρίς — ἰδὲ προστα-
γὴ, συμβουλή. Χωρὶς τὴν παραγγελίαν μα
رضامسز ῥιζαμσίζ.

Παραγγέλλω صمارلمق ισμαρλαμὰκ, سپارش
اتمك σιπαρὶς ἐτμὲκ (حواله اتمك χαβα-
λὲ ἐτμέκ).

Παραγεμίζω طولدرمق ντολντυρμάκ.

Παραγεμισμένος طولمه ντολμά, طولو ντολύ, ἐξ ὗ καὶ παραγεμισμένον φόρεμα طولومه ντολομά.

Παραγκωνίζω بطلمك μπιλμεμέκ.

Παράγω, πλάττω پراتمك γιαρατμάκ, واز اتمك βάζ ἐτμέκ, π. χ. παράγειν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος يوقدن وار اتمك γιοκτὰν βὰζ ἐτμέκ. Παράγειν εἰς φῶς ظهوره كتورمك ζυχουρὲ γγετιρμέκ, ميدانه چقرمق μεϊντανὲ τζηκαρμάκ. Παράγεσθαι, ἔχειν τὴν παραγωγὴν كلمك γγελμὲκ, چقمق τζηκμὰκ (مشتاق, صادر σαντὴρ, μυστὰκ ὀλμάκ).

Παραγωγὴ, ἀρχὴ, πηγὴ اصل ἆσλ, ἀσύλ, صادرلك σαντιρλὶκ (صدور σουτύρ).

Παράγωγον (ὄνομα, ῥῆμα κτ.) مشتاق μυστάκ.

Παράδειγμα عبرت ἰμπρὲτ, مثل μεσέλ. Παραδείγματος χάριν مثلا μεσελά. Εἶναι εἰς παράδειγμα, παραδειγματισμὸν ἄλλε عبرت اولمق ἰμπρὲτ ὀλμάκ.

Παράδεισος جنت ζιννὲτ, اوچمق ὑτζμάκ (بهشت μπεχίστ), καὶ ὁ ἐν τῷ παραδείσῳ, ὁ μακάριος جنتلو ζιννετλί.

Παραδέχομαι (ἐπὶ ἀῤῥώστε ἀνησύχε) سلجنمك σεμελδζινμὲκ, چالقنمق τζιαλκανμάκ.

Παραδίδω ويرمك βιρμὲκ, تسليم اتمك τεσλὶμ ἐτμὲκ — ἰδὲ ἐξηγῶ, διδάσκω. Παραδίδομαι تسليم اولمق τεσλὶμ ὀλμάκ, بوين ويرمك μπογιοὺν βερμέκ.

Παραδομένος (ἔκδοτος εἴς τι) مشغول مايل μαΐλ, μεσγούλ. Εἶναι παραδεδομένος εἰς τὸ κρασὶ ايچكيلغه باتمق ἰτζκηλγγὰ μπατμάκ.

Παράδοξος عجايب ἀδζιαὴμπ, ἰδὲ καὶ θαυμάσιος.

Παράδοσις تسليم τεσλὶμ — tradizione, racconto روايت ῥιβαέτ.

Παραθαλάσσιος دكز يالو ντεϱγιαλὴ, دكزه دكز ياليسندن يقين ντενίζ γιακὴν, ντενὶζ γιαλησηντάν.

Παραθύρι پنجره πένζερε. Κολλῶ χαρτία εἰς τὸ παράθυρον چرچوه لمك τζερτζιβελεμέκ.

Παραίτησις فراغت φεραγὲτ, واز كلمكلك βαζγγελμεκλὶκ, κτ.

Παραιτῶ ἰδὲ ἀφήνω. Παραιτοῦμαι واز كلمك βαζγγελμὲκ, واز كچمك βαζγγετζμὲκ, فراغت اتمك φεραγὲτ ἐτμὲκ, طيلمق τηλμάκ, ال چكمك ἔλ τζεκμὲκ, چكلمك τζεκιλμὲκ, قالمق καλμὰκ (ἀφαιρ.), π. χ. παραιτεῖσθαι ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος منصبندن فراغت اتمك, واز كلمك μανσιμπιντὰν φεραγὲτ ἐτμὲκ, βαζγγελμέκ. Μὴ παραιτεῖσαι ἀπὸ τὸν σκοπόν σου, δηλ. κάμε ὅ,τι ἐξεύρεις بلدككدن قالمه μπιλντιγιντὲν κάλμα.

Παρακάθημαι يانندة, بلە اوترمق γιανὴντα, μπιλὲ ὀτουρμάκ.

Παράκαιρος, καὶ παράκαιρα زمانسز ζαμανσὴζ, زماندن ζαμανντὰν, وقتسز βακτσὴζ, محلسز μεχιλλσίζ, طشره τασρά. Πρᾶγμά τι παράκαιρον زمانسزلق ζεμανσηζλήκ.

Παρακάλεσις رجا ῥιδζιὰ κτ.

Παρακαλεστικὰ نياز ايله νιὰζ ἰλὲ, يالوارمغله γιαλβαρμάγ.ιλε.

Παρακαλῶ يالوارمق γιαλβαρμὰκ, نياز, رجا اتمك ῥιδζιά, νιὰζ ἐτμὲκ, ἰδὲ εὔχομαι, προσ-

εὔχομαι. Σὲ παρακαλῶ الطف , كرم ايله λέτφ, κερέμ εϊλὲ, اللهي سورسك ἀλλα-
χὶ σεβέρσεν, باشك لچون μπασῦν ιτζΐν.

Παρακαταθήκη ἰδὲ ἀμανέτι.

Παρακάτω اشغي ἀσαγὰ, اشغيده ἀσαγαν-
τὰ — ὀλιγώτερον اكسك ἐκσίκ.

Παρακίνησις اغرا ιγρά, اغوا ιγβά. Διὰ πα-
ρακινήσεώς τε اغراسيله ιγρασί.ιλε.

Παρακινῶ قندرمق κηντηρμάκ, تورتمك
ντορτμέκ, اغرا , اغوا اتمك ιγρά, ιγβὰ
ἐτμέκ.

Παρακμάζω قوتّي اكسلمك κυββετὶ ἐκσιλμέκ,
ἢ μεταφ. ἰδὲ μαραγγιάζω, παλαιόνω, κτ.

Παρακύω اشتمك يكلش γγανλὺσ ἰσιτμέκ —
εἶμαι ἀπειθὴς اولمق مطيع μυτὴ ὄλ
μαμαχ.

Παραλαλῶ بوناممق μπυναμάκ, ييلدق
صايقلمق γεμπανὲ σοϊλεμέκ, سويلمك
σαϊκλαμάκ.

Παραλαμβάνω المق ἀλμάκ.

Παραλληλία استوا ισιβά.

Παράλληλος مساوي μϋσαβῒ, برابر μπεραμπέρ.

Παραλογίζομαι ἰδὲ ματαιολογῶ.

Παράλυσις كوترملك κοτϋρϋμλϋκ, اعضا
طوتلمسي ἀζὰ τυτυλμασὴ (فلج φέλτζ).

Παραλυτικὸς كتورم κοτϋρΰμ, طوتقن τυτ-
κὺν, طوتلمش τυτυλμύσ.

Παράμερα ἰδὲ κατ' ἰδίαν.

Παραμερῶ يرويرمك γὲρ βερμέκ, ارقري
بر يكا كتمك ἀρκυρὺ, μπὶρ γιανὰ γγιτμέκ,
صاولمق σαβυλμάκ, يان ويرمك γιὰν
βερμέκ. Παραμέρα صاوله σαβύλα, خلبلك

ἀζὶ καλαμπαλὴκ ἔτμε, دور باش ντὺρ μπάσ-
Παραμονεύω كوزلمك κγγϋζλεμέκ, قولاق طوتمق
κυλὰκ τυτμάκ, سزنمك σεζινμέκ.

Παραμονὴ عرفه كوني ἀρεφὲ γγϋνΰ, اورج كوني
ὀρύτζ γγϋνΰ.

Παρανόμι لقب λακάμπ, χυδ. λαγάμπ.

Παρανομία, παρανόμημα يرامزلك γιαραμάζ-
λὴκ, يرامز ايش γιαραμὰζ ἴσ.

Παράνομος يرامز γιαραμάζ, كم κέμ, عزيز
ὀσρέρ.

Παράνομος يره حقّ نا να χάκκ γερέ.

Παράνυμφος صاغدج σαγντίτζ, بر عروس
ἀρὺς μπέρ.

Παράνω زياده ζιαντὲ, ἰδὲ ἢ ἐπέκεινα.

Παραξενάδα تتيزلك τιτιζλὴκ, بد خوي
μπὲντ χύϊ.

Παραξενεύομαι ἰδὲ θαυμάζω.

Παράξενος تتيز τιτὶζ, بد خويلو μπὲντ χυϊ-
λύ. Δὲν εἶναι παράξενοι طاك تكل ντὰκ
ντὰλ. Εἶναι παράξενον; طاكيدر ντάν.μη.ντῆς

Παραπαΐδα ἰδὲ δύλη.

Παραπέτασμα ἰδὲ καταπέτασμα.

Παραπολὺ چوق τζὸκ, چوقچه τζοκτζέ.

Παράπονον شكايت σικιαέτ.

Παραπονοῦμαι شكايت اتمك , شكوا σικβά, σι-
κιαὲτ ἐτμέκ, نالش اتمك ναλὸς ἐτμέκ.

Παράρτημα ارزق ἀρτμά.

Παρᾶς پاره παρὲ, παρά.

Παρασάγγης فرسنك φερσένκ.

Παράσημον, παράσημα علامت ἀλαμέτ,
نشان νισάν, تمغا τεμγὰ, χυδ. ντανγά.

Παράσιτος حاضره قونيجي χαζηρὰ κονιτζῆ,

مفت خور μύφτ χόρ.
Παρασκευὴ جمعه τζουμά.
Παρασαίνω عرض اتمك ἀρζ ἐτμὲκ, كوسترمك γγöστερμὲκ, ἰδὲ ϗ ἐξηγῶ, περιγράφω.
Παρασάτκι τῆς θύρας قپو سوالري, پرواز, καπὺ σηβαλερὴ, περβάζὴ.
Παρασατῶ ἰδὲ ἐπισατῶ.
Παρασήκομαι بولنمق μπουλουνμάκ.
Παρασιά, τρίπες ساج اياق σάτζ ἀγιὰκ — ἰδὲ καμίνι.
Παρασρατῶ يكلش يوله كتمك γιανλὴς γιολὰ γγιτμὲκ, ازمق ἀζμὰκ, يولي ازتمق γιολὺ ἀζητμὰκ, يولدن چقمق γιολντὰν τζηκμὰκ, صپمق σαπμὰκ, شاشمق σασμὰκ, يولين شاشرمق γιολὺν σασηρμάκ.
Παράταξις الاي ἀλάϊ, صف σάφφ. Βάλλω εἰς παράταξιν τὸ στράτευμα, παρατάττω عسكري صف اتمك ἀσκερὶ σὰφ ἐτμὲκ, صف صف الايلر قورمق ἀλαϊλὲρ κυρμὰκ, صف صف قومق σὰφ σὰφ κομάκ.
Παρατηρῶ كوزتمك γγöζετμὲκ, كوزلمك γγöζλεμὲκ, كورمك γγöρμέκ. Παρατηρεῖν τὴν εὐκαιρίαν فرصت اولامق φυρσὰτ ἀυλαμὰκ, كوزلمك γγöζλεμὲκ, ἰδὲ ϗ φυλάττω, προσέχω.
Παράφρασις تفسير τεφσίρ, شرح σέρχ.
Παραχώνω ἰδὲ θάπτω, ἐνταφιάζω.
Παραχωρῶ يول ويرمك, يير γιόλ, γιολ βιρμέκ.
Πάρδαλις قپلان καπλὰν, يوز γιύζ.
Παρδαλὸς ποικιλόχροος الاجه ἀλατζιὰ, بنكلو μπενεκλὺ, پلنك رنك πελὲνκ ρένγγ, رنكا رنك ρεγγγὰ ρέγγ.

Παρεισέρω صوقمق σοκμὰκ, ارا بيره قومق ἀρὰ γερὲ κομὰκ, چاتدرمق τζατηρμὰκ, قويمق κοϊμάκ.
Παρευθὺς, πάραυτα, ἰδὲ εὐθύς.
Παρηγορία تسلي τεσελλί.
Παρηγορῶ تسلي اتمك τεσελλὶ ἐτμὲκ, ϗ παρηγοροῦμαι تسلي بولمق τεσελλὶ μπουλμάκ.
Παρήκοος ἰδὲ ἀπειθής.
Παρατημένος, ἐγκαταλελειμμένος براغلمش μπρακηλμὴς. Ἔχειν τινὰ παρατημένον معطور طوتمق μαζὺρ τυτμὰκ, مبيرمق μπηρμάκ.
Παρθενία قزلق κηζλὴκ (بكارت μπεκιαρέτ).
Παρθένος قز κὴζ, قز اوغلان κὴζ ὀγλὰν, κὴζ — ζώδιον سنبله برجي σουμπελὲ μπουρτζὺ.
Παροιμία مثل μασὰλ, ديس ντεΐς.
Παρομοιάζω, παρόμοιος κτ. ἰδὲ ὁμοιάζω κτ.
Παροξυσμὸς استما طوتمسي ἰσιτμὰ τυτμασύ.
Παροργίζω, θυμόνω τινὰ اوكلتمك ὀφκελετμὲκ, اوكلندرمك ὀφκελεντιρμὲκ, طارلتمق νταρηλτμὰκ, غضبلندرمك γαζεμπλεντιρμὲκ, دارغونلغه اوغراتمق νταργηνληγὰ ὀγρατμὰκ, اكجتمك ἰνὄζιτμὲκ, ϗ παθητ. دارغون اولمق νταργὴν ὀλμὰκ, دارغونلنمق νταργηνλανμὰκ, دارغونلغه دوشمك νταργηνληγὰ ντüσμὲκ, ἰδὲ ϗ θυμόνομαι.
Παρουσία حضور χουζὺρ, طپو ταπύ. Ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ حضورنده χουζυρηντὲ, مواجهسنده μουβατζεχεσιντέ. Ἡ τελευταία παρουσία قيامت كوني κιαμὲτ γγυνύ.
Παροψὶς ديسي τεπσί, صحن σαχάν.

Παῤῥησία لچقلق ἀτζηκλὴκ, طوغرولق ντογρȣλὴκ, غيرت γαϊρέτ. Παῤῥησίᾳ ἰδὲ δημοσίως, φανερά.

Παῤῥησιάζω ἰδὲ παρασαίνω, ϗ παῤῥησιάζομαι εἴς τινα اوكنه كلمك ὀνȣνὲ γγελμέκ.

Πάρσιμον الش ἀλήσ.

Παρὼν حاضر χαζὴρ (موجود μεβζȣντ). Κατὰ τὸ παρὸν حالا χαλιὰ, حاليا χαλιὰ, بو كره μπὲ κερρὲ, شمديلك σίμντιλικ, شمديكي حالده σίμντικι χαλντέ. Ἕως τῆς παρȣσης ἡμέρας بو كونه كلنجه μπὲ γγȣνὲ γγελιντζέ, شمديه دك σίμντιεντεκ. Εἶναι παρὼν بولنمق μπȣλȣνμὰκ, حاضر اولمق χαζὴρ ὀλμάκ. Οἱ παρόντες حضار χυζζάρ.

Παρεννυχία دمركي ντεμιργγί, قرلغان علتي κηρλαγὰν, κιζλαγὰν ἰλλετί.

Πασατόρετον اجازت امري يول γιὸλ ἐμρί, وير كاغدي ἰζιαζέτ, βερὲ κιαγιντὺ.

Πασιᾶς پاشا πασᾶ.

Πασπαλίζω (ἐπιπάσσειν) صچمق σατζμὰκ, سرپمك σερπμὲκ, پوسكرمك πȣσκȣρμέκ.

Πασπατεύω ἰδὲ ψηλαφῶ.

Πασὸς طوكز ياغي ντονὺζ γιαγή, پاسترمه πασυρμά.

Πάσρα تميزلك τεμιζλὴκ, پاكلك πακλίκ.

Πασρεύω ارتمق ἀριτμὰκ, تميزلمك τεμιζλεμὲκ, پاك اتمك πὰκ ἐτμὲκ — τὰ πηγάδι قويي ايرتلمق κυϊὺ ἀϊρτλαμὰκ — τὸ καμίνι باجه سلمك μπατζὰ σιλμέκ.

Πασρικὸς پاك πὰκ, تميز τεμίζ. Πολλὰ πασρικὸς تپ تميز τὲπ τεμίζ.

Πάσχα پاسقاليه πασκαλιά, قزل يمورطه κηζὴλ γιȣμυρτὰ — τῶν Μαωμεθανῶν بيرام μπαϊράμ.

Πασχίζω ἰδὲ ἀγωνίζομαι.

Πάσχω چكمك τζεκμὲκ, يمك γεμὲκ, كورمك γγȣρμέκ. Πολλὰ πάσχω چوقدر دردم ντερντὺμ τζιὸκ-τερ. Ὁ πάσχων ἰδὲ ἄῤῥωστος.

Πατέρας, πατὴρ بابا μπαμπὰ, اته , اتا ἀτὰ (پدر πεντέρ). Ὁ πάτερ Ἰάκωβος (ἐπὶ μοναχῶν) درويش يعقوب ντερβὶσ γιακȣμπ.

Πατερμᾶ ἰδὲ κομπολόγι.

Πάτημα ἰδὲ βῆμα.

Πατῆρι τῶν σαφυλίων ἰδὲ ληνός.

Πατλιζάνα پادلجان πατλιζιάν.

Πάτος دب , ديب ντίμπ, دبلك ντιμπλὴκ, ϗ μεταφ. ἰδὲ κῶλος.

Πατȣνα طبان ταμπὰν, اياسي اياق ἀγιὰκ ἀγιασὴ — τȣ ὑποδήματος نعلچه ναλτζιὰ, ἐξ ȣ τὸ ῥῆμα نعلچه لمق ναλτζαλαμάκ.

Πατριάρχης بطريق μπετρὶκ, پطريق πατρὶκ, ϗ پطريكي πατρικί — τῶν Τȣρκων شيخ الاسلام σεϊχȣλ-ισλάμ, مفتي μȣφτί, Ὁ πατριάρχης Ἰακὼβ پيغمبر يعقوب γιακȣμπ πεϊγαμπέρ.

Πατρίδα وطن βατὰν, ولايت βιλαέτ, طوغدوغي ντογντυγȣ βιλαέτ. Ὑπὲρ πατρίδος وطن يولنه βατὰν γιολȣνά.

Πατρικὸς پدري πεντερί. Τὰ πατρικὰ patrimonio بابا مالي μπαμπὰ μαλὺ, ميراث μιράς.

Πατριώτης ἰδὲ συμπατριώτης, φιλόπατρις.

Πατῶ باصمق μπασμὰκ, چغنمق τζιγνε-

ναμὰκ, ἴδε καὶ καταπατῶ.

Πάτωμα قات κάτ.

Παῦσις, παύσιμον دكلك ντιμεκλίκ. Κάμνω παῦσιν دكلمك ντιλεμὲκ, اوقراف ὀτερὰκ, استراحت اتمك ἰσιραχὰτ ἐτμέκ.

Παύω دكمك ντιμὲκ, كسلك κεσιλμὲκ, π. χ. ἔπαυσεν ἡ βροχὴ يغمور دكدي γιαγμὸρ ντιντί. Παῦσαι قو κὸ, فراغت ايله φεραγὲτ εἰλὲ, ἴδε ἐ λείπω, παραιτοῦμαι

Πάφυλας تنكه τενεκέ.

Παχαίνω ἐνεργ. سمز اتمك σεμὶζ ἐτμὲκ, سمزتمك σεμιζετμὲκ, طاولندرمق ταβλαντηρμὰκ, ἐ ὑδετ. ἤ παθητ. παχαίνομαι سمرمك σεμιρμὲκ, طاولنمق ταβλανμὰκ, قاورمق καβουρμὰκ, σταθρατμὰκ, καὶ παχαίνω κατὰ τὸ σῶμα شيشمك σισμέκ.

Πάχνη قراغو κηραγὸ, قراغي κηραγί.

Παχνὶ (φάτνη) يملك γεμλίκ.

Παχὺς سمز, σεμίζ, يغلو γιαγλῦ, τὸ σῶμα, παχυλὸς شيشقو σισκὸ, كوكدلو γγιεδέντελῦ, قرنلو καρινλῦ. Παχὺς ἐ κοντὸς بودر μποντύρ.

Πάχυτης, πάχος سمزلك σεμιζλίκ. Τὸ πάχος τοῦ ζωμοῦ چورشي شوربا σορμπὰ τζυρῦσῦ.

Πεδιάδα ἴδε κάμπος.

Πεδικλόνω dar il gambetto بغلمق μπαγλαμὰκ, دوشورمك γερὲ ντυσυρμὲκ, اقترمق ἀκτερμάκ.

Πεζεβέγκα ἴδε μασρωπός.

Πεζοδρόμος شاطر σατήρ.

Πεζὸς يايان γιαγιὰν, يياق γιαγιάκ. Πεζπατεῖν πεζὸς يايان يوريمك, كتمك γιαγιὰν γυρυμὲκ, γγιτμὲκ, طبان چالمق ταμπὰν τζαλμάκ.

Πεζοῦλα سكي σεκί.

Πεζῆρα, πεζικὸν يايا γιαγιὰ, پيادو πιαντὲ, عسكرك پيادوسي ἀσκερὶν πιαντεσί.

Πείθομαι اويمق ὑϊμὰκ, مطيع اولمق μυτὶ ὀλμάκ.

Πεῖνα اجلك ἀτζλὴκ, ἐ μεταφ. στενοχωρία قتلق κητλὴκ, قرلق κηζλίκ.

Πεινασμένος اج ἀτζ, اجق ἀζίκ.

Πεινῶ قرني اجقمق καρνὴ ἀζυκμὰκ, اج اولمق ἀτζ ὀλμάκ, ἐ ἀπλῶς اج اولمق ἀτζ ὀλμάκ, π. χ. πεινῶ قرنم اجدر, اجقدي καρνὴμ ἀτζ ντὴρ, ἀζυκντὴ, اشتهام واردر ἰστιχὰμ βάρ ντηρ.

Πεῖρα تجربه τετζρυμπὲ, امتحان ἰμτιχὰν — μάθησις معرفت μαριφέτ, وقوف βακοὺφ — πραγμάτων واقف اولنلك βακηφ ὀλανλὴκ. Ἀποκτῶ πεῖραν (τινὸς πράγματος) وقوف بولمق βακοὺφ μπουλμὰκ, پيشمك πισμέκ. Δοκιμασμένον μὲ τὴν πεῖραν تجربه اولنمش τετζρυμπὲ ὀλυνμὺς, مجرب μυτζερρέμπ.

Πειράζω ἴδε ἐνοχλῶ. Μὴ μὲ πειράζῃς بني اذيتمه μπενὶ ἰτζίτμε, قو بني κὸ μπενί.

Πειρασμὸς (ἐπὶ κακοῦ) tentazione اغوا ἰγβὰ, وسوسه βεσβεσέ. Ἔρχομαι εἰς πειρασμὸν σκανδαλίζομαι (παρακινοῦμαι διὰ νὰ κάμω τι) يلتمك γελτεσμὲκ, اتمك ἐτμέκ, هوس χεβὲς ἐτμὲκ, ἐ βάλλω εἰς πειρασμὸν, σκανδαλίζω قندرمق κηντηρμὰκ, اغوا اتمك ἰγβὰ ἐτμέκ.

Πειράτης, κουρσάρος قرصان κυρσάν.

Πεῖσμα نسبت νισπὶτ, كورلك γγϋϱλὶκ δοτ. ἰδὲ ϗ ἰχυϱογνωμία. Εἰς τὸ πεῖσμά τε نسبتنه νισπετινὲ, نسبتي ايچون νισπετὶ ἰτζὶν, كورلكنه γγϋϱλικινέ. Εἰς τὸ πεῖσμά συ نسبت سكا σανὰ νισπὶτ, نسبتكه νισπετινὲ, كورلككه γγϋϱλικινέ.

Πεισματάϱης نسبتجي νισπεττζὶ, ἰδὲ ϗ ἰχυϱογνώμων.

Πεισμόνω τινὰ نسبت اتمك νισπὶτ ἐτμὲκ, ϗ ταθητ. ἰδὲ θυμόνομαι.

Πέλαγος انكين ἐνγγὶν, ἐνίν.

Πελάτης cliente ذمّي ζιμμὶ — creatura چراغ τζιϱάγ.

Πελεκᾶ رندهلمك ϱεντελεμὲκ, قاقلمك κακηλαμάκ.

Πέμπτη, ἡ پشنبه πεσσεμμπὲ, πεϱσεμμπέ.

Πεμπτημόϱιον بشده بر μπεσντὲ μπὶϱ, بشنجي پاي μπεσινδζὶ πάϊ.

Πενθεϱὰ قاين انا καὶν ἀνά.

Πενθεϱὸς قاين اتا καὶν ἀτά.

Πένθιμος ἰδὲ μαυϱοφοϱεμένος. Πένθιμον ἱμάτιον, φόϱεμα ماتم طوني ματὲμ ντονὶ, سياه σιάχ.

Πένθος ياس γιὰς, ماتم ματὲμ, ϗ μετέμ.

Πενθῶ ياسلو اولمق γιασλὴ ὀλμὰκ, ἰδὲ ϗ μαυϱοφοϱῶ.

Πενία ἰδὲ πτωχεία. Καταντῶ εἰς ἐσχάτην πενίαν, εἰς τὰ ἔσχατα بربات اولمق μπεϱμπὰτ, μπεϱμπὰντ ὀλμάκ. Τὸν ἔφεϱεν εἰς ἐσχάτην πενίαν اتمشدر انك ايشني تمام ἀνὶν ἰσινὶ τεμὰμ ἐτμίσ-τιϱ.

Πεντάγωνον بش بوجاقلو, كوشهلو μπὲσ μπετζακλὴ, κὄσελί.

Πεντάνευϱον سكزلو اوت σεκιζλὶ ὄτ.

Πεντηκοστὴ بيرامي كل γγϋλμπαϊϱαμὶ, پنقوشت πινκόστ.

Πεπαιδευμένος اوقمش ὀκυμύς.

Πεπόνι قاون καβὴν, καύν.

Πέϱαμα كچيد γγετζὶτ.

Πέϱαν اشوري ἀσυϱὴ, اوته ὄτὲ, τ. χ. πέϱαν τῆ βυνῆ طاغ اشوري ντὰγ ἀσυϱή. Πέϱαν τῆ ὄχθυ اوته يقهده ὄτὲ γιακαντά. Πέϱαν τῆ μέτϱυ, τῆ δέοντος اشوري حددن χαττὲν ἀσυϱὴ, طشره τασϱά.

Πέϱασις μιᾶς πϱαγματείας كچرلك γγετζεϱλὶκ, رواج ϱεβάτζ, ϗ ἡ μὴ πέϱασις τῆς πϱαγματείας كسادلك κεσαντλὴκ, ἰδὲ ϗ ἀπέϱασις.

Πεϱασμένος, παϱελθὼν كچمش γγετζμὶς, كچن γγετζέν. Διὰ τὸ πεϱασμένον ὐδεὶς λόγος كچن قضه الكلمز γγετζὲν κισσὰ ἀνηλμάζ. Τὸν ἀπεϱασμένον χϱόνον كچن ييل γγετζὲν γὴλ.

Πεϱασικὸς تيز كچر τὶζ γγετζέϱ.

Πέϱδικα كككلك κεκλὶκ, چل, چيل τζὶλ.

Πεϱὶ دن ντὰν, ντὲν, ده ντὰ, ده ντὲ, اوزره ὐζϱέ.

Πεϱίβλεπτος بللـو μπελλὶ, وجاهتلو βετζαχετλὴ, باشلو μπασλή.

Πεϱιγέλασιν مسخرهلق μασχαϱαλὴκ, مزه μεζὰ, كسندي κεσιντὶ, مزهلك μεζελὶκ.

Πεϱιγελῶ كولمك γγϋλμὲκ (δοτ.), مسخره اتمك μασχαϱὰ ἐτμὲκ, مزهلمك μεζελεμὲκ, كسندييه المق مزهيه مسخرهلغه μασχα-

ραλιγγά, μεζεὶ, κεσιντὶ ἀλμὰκ, مسخره μασχαραϊὰ τυτμὰκ, مسخره‌لتمق طوتمق μασχαραλατμὰκ, زفلنمك ζεφιλενμέκ.

Περιγιάλι قيي κιῒ, ἰδὲ ἢ αἰγιαλός.

Περιγράφω صفتلمك σιφετλεμὲκ, وصف اتمك βάσφ ἐτμὲκ — τὸν χαρακτῆρα ἑνὸς ἀνθρώπου قيافتني خبر ويرمك κιαφετινὶ χαμπὲρ βερμέκ.

Περιδιαβάζω, σεργιανίζω كزمك γγεζμὲκ, كزنمك γγεζινμὲκ, اولته چالمق βολτὰ τζιαλμὰκ, سيرانه وارمق, سيره σεΐρε, σεϊρανὲ βαρμάκ.

Περιδιάβασις سيران σεϊρὰν, سير σεῒρ, كزنكلك γγεζινμεκλὶκ, اولته ὀλτὰ, βολτά.

Περιεργάζομαι يوقلامق γιοκλαμὰκ دقتله نظر اتمك ντηκκὰτ ἰλὲ ναζὰρ ἐτμέκ.

Περιέργεια يوقلايش γιοκλαϊσ, طلب ταλὰμπ, هوسلك χεβεσλὶκ (استقصا ἰσκισσά).

Περίεργος هوسلو χεβεσλῦ.

Περιέχω الـق ἀλμὰκ, طوتمق τυτμὰκ, قپلامق καπλαμὰκ (اشتمال اتمك ἰστιμὰλ ἐτμέκ). Τὸ περιεχόμενον (μιᾶς ἐπιστολῆς κτ.) مضمون μεζμύν.

Περιηγοῦμαι دولاشمق ντολασμὰκ, سير اتمك σεΐρ ἐτμὲκ, دور اتمك ντέβρ ἐτμὲκ, كزوب كورمك γγεζύμπ γγιόρμεκ, ἢ ἐνεργητ. περιφέρω τινὰ كزدرمك γγεζντιρμὲκ, دور اتدرمك ντέβρ ἐττιρμέκ.

Περιθάλπω ἰδὲ ζεσταίνω.

Περιθώρι (ἑνὸς βιβλίου) كنار κενάρ.

Περικεφαλαία دمر باشلق ντεμὶρ μπασλὴκ, دمر كلاه ντεμὶρ κιλὰχ, اشـق ἀσὴκ,

دولغه τελγά, توغلغه τυγελγά — τῦ καραβίου كمي چناغي γγεμὶ τζιαναγή, دولكي ντϋλεγγί.

Περικυκλόνω قوشاتمق κυσατμὰκ, طولامق ντολαμὰκ, چوره الـق τζεβρὲ ἀλμὰκ, چوره‌مك τζεβιρμὲκ, چب چوره اتمك τζὲμπ τζεβρὲ ἐτμέκ.

Περίληψις اجمال ἰτζμάλ: Ἐν περιλήψει اجمالا ἰτζμαλέν.

Περίλυπος تاسه‌لو τασσαλῦ, قساوتلو κασαβετλῦ.

Πέριξ ἰδὲ τριγύρω. Τὰ πέριξ حوالي χαβαλὴ, اطراف ἀτράφ.

Περιοδεύω طولايانمق ντολαϊανμὰκ, طولانمق ντολανμὰκ, دور اتمك ντέβρ ἐτμέκ.

Περίοδος طولاي ντολάϊ, چوره τζεβρὲ — ἑνὸς λόγου سوز باشي σὸζ μπασὴ — δρόμος μακρὺς, γύρος قاچمق يولي κατζιαμὰκ γιολῦ.

Περιορίζω سنور كسمك σινὸρ κεσμὲκ, ἰδὲ ἢ ὀλιγοστεύω.

Περιουσία ἰδὲ ὑπάρχοντα.

Περιοχὴ ἰδὲ περίοδος.

Περιπαίζω ἰδὲ περιγελῶ.

Περιπατῶ يوريمك γιϋρϋμὲκ — πηγαίνω πεζὸς ἰδὲ πεζός. Περιπατῶντας ταράζω τὸ σῶμα صالنمق, چالقنمق σαλλανμὰκ, τζιαλκανμὰκ, يوركن γιϋρϋρκεν صالنه صالنه يوريمك σαλλανὰ σαλλανὰ γιϋρϋμέκ. Περιπατεῖν ὑποπηδητικῶς ὡς ἡ πέρδιξ κτ. سكمك σεκμέκ.

Περιπλανῶμαι بورايه شورايه كزمك σύραϊα

μπέραϊα γγεζμέκ, اوارو كزمك ἀβαϛ γγεζ-μέκ, خولرلملق اتمك χοβαρμαλὴκ ἐτμέκ.

Περιπλοκαὶ λόγων طولاشقلق τολαστηκλίκ.

Περιπόθητος ἰδὲ ἀγαπητός.

Περιποίησις حرمت χὄρμέτ, اكرام ἰκράμ, التفات ἰλτιφάτ.

Περιποιοῦμαι حوش كورمك, طوتمق χὸς γγόρμέκ, τοτμάκ, حرمت, التفات, اكرام χὄρμέτ, ἰλτιφάτ, ἰκράμ ἐτμέκ.

Περίσσευμα ἰδὲ ἀπομεινάρι.

Περίσσευσις زايدلك ζαϊτλίκ, زيادهلك ζιαντελίκ.

Περισσεύω زايد اولمق ζαῒτ ὀλμάκ, ارتمق ἀρτμάκ.

Περισσὸς ἰδὲ πολὺς, ἢ περιττός. Περισσότερον بر دخي چوق πιρ νταχὶ τζιὸκ, πιὸ μπὶρ νταχὰ — οἱ περισσότεροι ἰδὲ τὸ πλεῖσον μέρος.

Περίςασις, περιςατικὸν قضا, فرصت φερσάτ, καζὰ, ἰδὲ καὶ συμβεβηκός. Τὰ περιςατικὰ متعلقات μιτεαλλακάτ.

Περιςέρι كوكرجن γγὄγερτζίν.

Περιςερεῶνας كوكرجنلك γγὄγερτζινλίκ.

Περιτυλίττω صارمق σαρμάκ, ἢ περιτυλίττομαι بورنمك μπὄρὄνμέκ, صارنمق σαρινμάκ, صارمشمق σαρμαςμάκ, ἰδὲ ἢ τυλίττω.

Περιτειχίζω ديوار اتمك ντιβάρ ἐτμέκ, ديوارلمق ντιβαρλαμάκ, ديوار ايله قپلمق ντιβάρ ἰλὲ καπλαμάκ.

Περιτέμνω سنّت اتمك σὄννέτ ἐτμέκ.

Περιτομὴ سنّت σὄννέτ.

Περιτόνιον صفاق σιφάκ.

Περιτρογυρίζω طولاشترمق τολαστιρμάκ, طولاي كتورمك τολάϊ γγετιρμέκ, دوندرمك ντὄντὄρμέκ, καὶ ἄλλ. ἰδὲ περιγύρισμα, περιφέρω, περικυκλόνω.

Περιττὸς زايد ζαῒτ, لازم اولميان λαζὶμ ὀλμαϊάν. Εἶναι περιττὸν لازم دكل λαζὶμ ντεῒλ.

Περιφέρνω طولايان τολαϊάν, چوره τζὄβρέ.

Περιφέρω ἰδὲ περιγύρισμαι τινὰ, περιτρογυρίζω, ἢ περιφέρομαι ἰδὲ περιπλανῶμαι.

Περίφημος ناملو ναμλὶ, نامدار ναμντάρ, اعلو صانلو ἀντλὶ σανλὶ, مشهور μεσχὸρ, شهرتلو σὄχρετλὶ. Γίνομαι περίφημος نام قزنمق ναμ καζανμάκ, ناملو اولمق ναμλὶ ὀλμάκ.

Περίφρασις كلام افاده ἰφαντεῒ κελάμ.

Περιφρόνω چتلمك τζετλεμέκ, حولي, لغلي ... اتمك χαβάλ, ἀγλὰ ἐτμέκ.

Περίχω الماق ἀλμάκ.

Περνῶ, περῶ كچمك γγετζμέκ — (ἐν βαθὸν) اشمق ἀςμάκ, اشوري كچمك ἀσὸρὶ γγετζμέκ, ἢ ἐπερ. كچورمك γγετζιρμέκ. Ὅ,τι πέρασα, πέρασε, τὸ γινόμενον ἐκ ἀπογίνεται كچن كچدي γγετζὲν γγετζτί. Περνῶ τὸν ζωήν دريلمك ντιρὶλμὲκ, كچنمك γγετζινμέκ — τὸν καιρὸν ἰδὲ διασκεδάζω. Ἀφίνω νὰ περάσῃ كچيويرمك γγετζιβερμέκ, يول ويرمك γιὸλ βερμέκ.

Περῶνα ἰδὲ κόμη προσθετή.

Πέρυσι بلدر μπιλτίρ, بولدره بلدر μπαλντιρὰ, كچن ييل γγετζὲν γίλ.

Πέσιμον دوشش ντϋσϋσ, καὶ πέσιμον τῶν τριχῶν, ὀδόντων, φύλλων κτ. صاچ ، دیش یپرلق دوكلمسي σὰτζ, ντὶς, γιαπραχ ντϋκϋλμεσί.

Πέσροφα الا بالغي ἀλὰ μπαλυγή.

Πέταλον τῶν ἀλόγων نعل νάλ.

Πεταλόνω ἰδὲ καλλιγόνω.

Πεταλῦδα ἰδὲ φλέτρας.

Πέταυρον شندره σὰντερὲ, پداوره πενταυρά.

Πετεινὸς خروس خوروس χορὸς — χωρὶς ὀρὰν, ἐξ ἧ ἢ αὖθις γεννᾶται πετεινὸς τοιοῦτος كوجك γγϋὀζὲκ.

Πέτζα دریجك ντεριὀζὴκ, ἰδὲ ἢ φλῦδα.

Πετζὶ دري ντερὶ — δέρμα τῶν ζώων ἰδὲ τομάρι.

Πέτρα طاش τὰσ — πολύτιμος قيمتلـو طاش κηϊμετλὶ τὰσ, جواهر ὀζεβαχὶρ — δὶ ἧς δοκιμάζειν محك μεχὶκκ, χυδ. μεχὶκ — ἐξ ἧς τρίβονται κολλύρια توتيا طاشي τυτιὰ τασὴ, راستق طاشي ῥασὴκ τασὴ — δὶ ἧς ὀδηγεῖται ὁ δρόμος ميل μὶλ — πάθος τι, λιθίασις حصات χεσὰτ, قوم κὺμ, طاش τάσ. Δοκιμάζω (τὸ χρυσάφι) μὲ τὴν πέτραν, λίθον λύδιον محكه اورمق جالمق ، چكمك μεχαγγὲ βυρμακ, τζιαλμὰκ, τζεκμέκ.

Πετρέλαιον نفط νὶφτ.

Πέτρινος طاشدن τασ̈τὰν, طاشلو τασλή.

Πετροβολῶ طاش اتمق τὰσ ἄτμακ, ἰδὲ καὶ λιθοβολῶ.

Πετροσέλινον مقدونس μακτανὸς, χυδ. مغدنوس μαγντανός.

Πετρώδης طاشلو τασλὴ — τόπος, πετρότοπος طاشلو ير τασλὴ γὲρ, طاشلق τασλὴκ, طاش ايلي τὰσ ἰλί.

Πετῶ اوچمق ὑτζμακ (پروازه كلمك περβαζὲ γγελμὲκ) — ἐδῶ ἢ ἐκεῖ, περιΐπταμαι چكزنمك τζεκζινμὲκ — εἰς τὸν ἀέρα فرلنمق φηρλανμάκ.

Πεύκη چرا τζιρὰ, شام اغاجي چام, τζιὰμ, σὰμ ἀγαδζή.

Πεύκι, τὸ حصير χασὴρ, كلم κιλὶμ, خالي χαλὴ — τῦ τοίχυ ديوار پردسي ντιβὰρ περντεσί.

Πεφοβημένος قورقمش κορκμὴσ̈ اوركمش ὀρκμῦσ̈, ἢ πεφοβημένως قورقو ايله κόρκυ-ἰλέ, قورقاقلغله κορκακλήγ-ιλε.

Πηγάδι قويو، قوبي κυϊὺ, κυί.

Πηγαίνω كيدمك كتمك γγιτμὲκ, وارمق βαρμάκ. Πηγαίνειν τὸν δρόμον τυ يولنه كتمك γιολυνᾶ γγιτμέκ. Ἄς ὑπάγωμεν وارەلم βαραλὴμ, اش كيدەلم ἴσ̈ γγιντελίμ. Πήγαινε ἀπ' ἐδῶ وار كت βὰρ γγίτ, هيده χάϊντα.

Πήγανος اوتي صدف σεντὲφ ὀτὺ — ἄγριος مخمور چچكي μαχμὺρ τζιτζεί.

Πηγὴ قيناق καϊνάκ.

Πηγῦνι (πώγων) اكك ἐνέκ.

Πηδῶ صچرامق σητζραμὰκ — κατακέφαλα تقله قلمق τακλὰ κηλμὰκ — ὀλίγον ὀλίγον, ὑποπηδῶ سكمك σεγγμὲκ, بلكلمك μπελινλεμὲκ, حوپ حوپ صچرامق χὸπ χὸπ σητζραμὰκ — ἔξω, ἐκπηδῶ قالغمق καλχημὰκ, فشقرمق φησ̈κηρμὰκ, φησ̈κηρμάκ.

Πηκτάνω, πήζω ـك—قويولتمق κουϊουλατμάκ, قويولمق κουϊουλαμάκ, قويو اتمك κουϊού ἐτμέκ.

Πηκτὸς قويو κουϊού, ἢ πηκτόν τί gelatina بختي πεχτί.

Πηλαλῶ ἰδὲ τρέχω.

Πήλινος ἰδὲ κεράμιος.

Πηλὸς بالچق μπαλτζήκ, ἢ ὁ τὸν πηλὸν πλάττων بالچقچي μπαλτζηκτζή.

Πήρα طوروه توروه τορβὰ, طوربه τορμπὰ — δερματίνη μεγάλη جامه‌دان τζαμεντάν.

Πηρῦν چتال τζιατάλ.

Πήτα پيته πιτὲ, πιτὲ, پوغاچه πογατζιά, ἢ τὸ στρογγυλὸν ξύλον διὰ τὴν πήταν دراجه ντερράδζέ.

Πητυὰ مايه μαϊά.

Πήχη ارشين ἀρσὴν, اندازه ἐνταζέ.

Πιάνω طوتمق τυτμὰκ — τὸν δρόμον, σφαλῶ كسمك, يول بصمق γιὸλ μπασμὰκ, κεσμέκ.

Πιάτον تپسى τεπσί, طبق ταμπάκ.

Πιεσήριον منكنه μενγγενά.

Πιθαμὴ (σπιθαμὴ) قارش, قرش καρὴς, ἢ μετρῶ μὲ τὴν πιθαμὴν قارشلمق καρησλαμάκ.

Πιθανὸς عقله صغار ἀκλὰ σηγὰρ, معقول μακὺλ, طوغرويه بكزر ντογρυϊὰ μπενζὲρ, ايناناجق شي ιναναλαδζὰκ σέϊ.

Πιθανότης احتمال ἰχτιμάλ.

Πιθόρι (πῖθος) فوچي φυτζί.

Πίκρα, πικράδα, πικρότης اجيلك ἀδζιλὴκ, μεταφ. ἰδὲ λύπη, θλίψις.

Πικραίνω اجي اتمك ἀδζὴ ἐτμὲκ, اجيلمق ἀδζηλαμάκ, ἢ μεταφ. ἰδὲ λυπῶ.

Πικραλίδα اجي مارول ἀδζὴ μαρούλ.

Πικρὸς اجي ἀδζὴ, καὶ πικρούτζικος اجمترك ἀδζιμτρέκ.

Πῖλος قلپاق καλπὰκ, شابقه σαπκὰ, كلاه κιλὰχ — τῆς νυκτὸς كيجه‌لك γγηδζελὴκ.

Πιμπιλόνω ourler كنارلمك κεναρλεμέκ.

Πινάκι چناق τζιανὰκ, چناجق τζιαναδζήκ.

Πίναξ تخته ταχτὰ — γεωγραφικὸς خارتي χαρτὶ — ἑνὸς βιβλίου فهرست φιχρὶς, دفتر ντεφτέρ. Πίνακες ὅπου γράφομεν καὶ πάλιν σβύομεν يازار بوزار γιαζὰρ μποζάρ. Πίνακες ἀστρονομικοὶ زيج ζιζ.

Πίννα صدف σαντέφ.

Πίνω ايچمك ἰτζμέκ. Πίνειν εἰς ὑγείαν τινὸς, προπίνειν عشقنه ايچمك بر طولودي μπὶρ ντολοὺ ἰσκινὲ ἰτζμέκ.

Πιοτὸν ايچجك ἰτζεδζὲκ, ايچم ἰτζὴμ, ايچكي ἰτζκί.

Πιπέρι بيبر μπιμπὲρ, (پلپل πυλπὺλ, فلفل φυλφύλ).

Πιπερίζω بيبرلمك μπιμπερλεμὲκ, فلفللمك φυλφυλεμέκ.

Πιπιλίζω ἰδὲ πασπαλίζω.

Πιππίζω چول چول اوتمك τζιὸλ τζιὸλ ὅτμέκ.

Πίπτω (χυδ. πέφτω) دوشمك ντυσμὲκ — (ἐπὶ τριχῶν, ὀνύχων, φύλλων κτ.) دوكلمك ντοκυλμέκ. Πίπτειν (εἰς ἀῤῥωστίαν τινὰ) مبتلا اولمق μυμπτελὰ ὀλμὰκ, دوشمك ντυσμέκ, اوغرامق ὀγραμάκ. Μοὶ ἔπεσεν εἰς τὸ χέρι المه كيردي ἐλιμὲ γγιρντί.

Πίσσα زفت ζίφτ, قره صقز καρὰ σακὴζ — ῥευστὴ قطران κατράν.

Πισσόνω زفتلمك ζιφτλεμὲκ, زفته بولاشدرمق ζιφτὲ μπυλαστιρμάκ.

Πιστὰ طوغرولغله ντογρυλύγ-υλα.

Πιστάκι فستغي شام σὰμ φιστιγί.

Πιστεύω اناڭمق ἰναν μάκ.

Πίστις انان ἰνὰν (اعتقاد ἰτικάντ) — θρησκεία دين ντὴν, ايمان ἰμάν. Στερεὸς εἰς τὴν πίστιν ديندار ντιντάρ.

Πιστόλι پسطول πιστόλ, ات طبنجه تغنكي ἂτ, ταμπαντζὰ τϋφεγγί.

Πιστὸς طوغرو ντογρὺ, اعتقادلو ἰτικαντλή.

Πιτυρίδα باش كيري μπὰς κιρί, قوكاق κοκάκ.

Πίτυρον كپك κεπέκ.

Πλάγι يان γιάν. Εἰς τὸ πλάγι μυ يانمده γιανιμντά.

Πλαγιάζω ἰδὲ κεῖτομαι. Πηγαίνω νὰ πλαγιάσω خوابه وارمق χαμπὲ βαρμάκ.

Πλάγιος اكري ἐγγρί, ارقوري ἀρκυρή. Ἐκ πλαγίυ, πλαγίως ارقوريدن ἀρκυρηντάν.

Πλάκα تخته ταχτά.

Πλακόνω ἰδὲ πατῶ, θλίβω.

Πλακύντιον كورك γγεβρέκ, بورك μπόρεκ, بوغاچه μπογατζιά.

Πλάνη, λάθος يكلش, يالكلش γιανλὴς (اضلال ἰζλάλ).

Πλανήτης سياره σαγιαρέ.

Πλάνος حقباز χοκκαμπὰζ, ἰδὲ καὶ ἀπατεών.

Πλανῶ ازدرمق ἀζντιρμάκ, الداتمق ἀλντατμάκ (اضلال ايتمك ἰζλὰλ ἐτμέκ). Πλανῶμαι ازمق ἄζμάκ, يكلمق γιανηλμάκ, الدانمق ἀλντανμάκ.

Πλάσις يرادلش γιαρατὴς, ἰδὲ καὶ κτίσις.

Πλάσμα cosa finta دوزمه ντϋζμὲ, ἰδὲ καὶ πρόφασις — creatura مخلوق μαχλὺκ, كاينت καϊνέτ, πληθ. مخلوقات μαχλυκάτ, كاينات καϊνάτ.

Πλαστὰ, πλαστῶς ايله معامله صورت συρὲτ μυαμελέ-ιλε, قوسك κοσὰν, صورتا συρετά.

Πλάστης ἰδὲ κτίστης.

Πλάστιγξ ترازو طاسي τεραζὺ τασί.

Πλαστὸς دوزمه ντϋζμὲ, دوزمه‌جه ντϋζμεντζὲ, يالانلو γιαλανλὴ — φίλος كوز دوستي γγϋζ ντοστύ. Πλαστὴ ὁρμὴ, εἰσβολὴ falsa allarma يلان بصقن γιαλὰν μπασκὺν, قرغشلق καργασαλὴκ, اوركندولك ὀρκϋντϋλΰκ.

Πλάταις چوب ناني τζιὸπ νανί.

Πλάτανος چنار τζινάρ, چنار اغاجي τζινάρ ἀγατζή.

Πλάτη (νῶτον) ارقه ἀρκά. Γυρίζω ταῖς πλάταις, δηλ. φεύγω ارقه كوسترمك ἀρκὰ γγϋστερμέκ, قاچمق κατζμάκ. Ἀπὸ ταῖς πλάταις ἰδὲ ἀπ' ὀπίσω.

Πλάτος كيكلك γγεινλίκ, γγενλὶκ, انلك ἐνλὶκ, انيلك ἐνιλίκ, اني ἐνί, انليلك ἐνλιλίκ.

Πλάττω يراتمق γιαρατμάκ, يوغرمق γιογυρμάκ — ψεῦμα افترا ايتمك ἰφτιρὰ ἐτμέκ, يلان سويلمك γιαλὰν σϋϊλεμέκ — ἰδὲ ὑποκρίνομαι, καὶ ἐφευρίσκω.

Πλατύνω كينكدرمك γγεϊντιρμέκ, بول, كيك, ... ايتمك γγεϊν, μπὸλ ἐτμέκ, يصيلتمق

γιασσιλαμὰκ, اچمق ἀτζμάκ.

Πλατὺς كيك γγεὶν, γγὲν, ايڭلو ἰνλῦ, يصّي

γιασσὴ, بول μπόλ. Διόλα πλατὺς يام يصّي

γιὰμ γιασσή.

Πλέθρον گونڭوتنم γγιονδονδούμ, گونلك γγιουντελίκ.

Πλειάδες اولكر ὀλγγέρ.

Πλέκω اورمك ὀρμέκ, بوكمك μπουκμέκ.

Πλεξίδα, πλόκαμος اوريلو صاچ ὀρελου σάτζ.

Πλέον ارتق ἀρτίκ, بر دخي μπὶρ νταχά.

Πλεονάζω ἴδε περισσεύω.

Πλεονασμὸς ἴδε περίσσευσις.

Πλεονέκτης κ. πλεονεξία ἴδε αἰσχροκερδὴς κτ.

Πλευρῖτις صانجي σαντζὴ, يلن اغريسي γιὰν ἀγρησή.

Πλευρὸν يان γιὰν, يكا γιανά — πλευρὰ ايكو ἐγεγγοῦ, πλευθ. ايكو كمكلري ἐγεγγοῦ γγεμικλερί.

Πλεύσιμος كمي يلشين γγεμὶ ἰσλεέν.

Πλέω ἴδε κολυμβῶ, κ. ايله كتمك كمي γγεμὶν ἴλε γγιτμέκ.

Πληγὴ يارا, يارا γιαρά. Πληγὴ τῆς ῥάχης τοῦ ἀλόγου ياغر γιαγήρ. Χειροτερεύειν μίαν πληγὴν برتنمك μπερτινμέκ. Δένω μίαν πληγὴν يارهيي صارمق چنبرلمك γιαρεὴ σαρμάκ, τζέμπερλεμέκ. Πληγὴ παλαιὰ, ἕλκος چبان τζίμπὰν, κ. ὁ ἔχων τοιαῦτα ἕλκη چبانلو τζιμπανλή. Γεμάτος ἀπὸ πληγὰς قبر قبر اولمش καμπάρ καμπὰρ ὀλμούς, يارلو γιαραλή.

Πληγόνω يارهلمق γιαραλαμάκ, برهلمك μπερελεμέκ.

Πλῆθος چوقلق τζιοκλούκ (وبلق μπολλούκ ἀφθονία) — ἀνθρώπων قلبلق καλαμπαλὴκ — ἐγκατοίκων معمورلق μεμουρλούκ.

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς جمع τζέμ. Κλίνω τι πληθυντικῶς جمعلندرمك τζεμλεντιρμέκ.

Πληθύνω ἐνεργ. چوغلتمق τζιογαλτμὰκ, κ. ἀμετ. چوغلمق τζιογαλμὰκ, اولق كثير κεσίρ ὀλμάκ.

Πληθώρα طولولق ντολουλούκ.

Πλῆκτρον ἴδε μαχμοῦζι — τοῦ βιολινίου زخمه ζεχμέ.

Πλημμύρα طاشماسي صو σοὺ τασμασή.

Πλημμυρῶ طاشمق τασμὰκ, طاشرمق τασιρμὰκ, توفانلمق τουφανλαμάκ.

Πλὴν غيري γαίρι, ماعدا μάαντα π. χ. πλὴν τούτου اندن غيري, ماعدا ὀνντὰν γαίρι, μαανταὰ — ὅμως انجق ἀνάτζακ, ἴδε κ. ἀμμή.

Πληρεξούσιος مرخص μουραχχάς.

Πληρεξουσιότης استقلال ἰστικλάλ.

Πληρόνω اودهمك ὀντεμὲκ, ايتك ادا ἐντὰ ἐτμέκ.

Πληροφορῶ ἴδε βεβαιόνω.

Πλησιάζω يقلشمق γιακλασμὰκ, يقين كلمك γιακὴν γγελμὲκ, يانشمق γιανασμάκ.

Πλινθάρι ἴδε τοῦβλον.

Πλουσιόδωρος ἴδε μεγαλόδωρος, κ. μεγαλοδωρία.

Πλούσιος زنكين ζενγγὶν, اقچه لو ἀκτζαλοῦ, ماللو μαλλή, مالدار μαλντάρ.

Πλουσιότης زنكينلك ζενγγινλίκ.

Πλουτίζω زنكين ايتك ζενγγὶν ἐτμέκ.

Πλοῦτος مال μάλ, اقچه ἀκτζέ.

Πλουτῶ زنكين, مالدار اولمق ζενγγὶν, μαλ...

τιὰς ὀλίγας, [illegible] ἰσλὰκ

Πλυτεῖν ὀλίγον (μετὰ τὴν πτωχείαν) [illegible]

πασβεσμάκ. [illegible]

Πλύνω يومق γιαϊκαμάκ [illegible]

κίσμημάκ [illegible]

[illegible] γιαϊκαμακλήκ.

Πλυσταὶ, τὰ [illegible]

Πλύσεια, καὶ ὁ πλύτης [illegible] τζια-μασιυ[illegible]

Πνεῦμα روح ῥὺχ. — [illegible]

Τὸ ἅγιον πνεῦμα القدس روح ῥυχυλ-[illegible] τύς. Παραδίδειν, τὸ πνεῦμα [illegible] τζιὰν βιρμέκ.

Πνίγω بوغمق μπογμάκ, [illegible]

μπογυλμάκ. بوغلمق μπυνάλμάκ [illegible]

Πνίξιμον [illegible] μπογμακλήκ, بوغش μπογμύς, بوغلش μπογυλύς.

Ποδάγρα [illegible] νικρίς.

Ποδαλγὸς [illegible] νικρισλί.

Ποδάρι اياق ἀγιὰκ (قدم καντέμ, پاي πάι) — τῶν θηρίων جنك τζένκ, [illegible] πα-πάκ. Ποδάρια ψημένα τῦ προβάτου [illegible] πατζιὰ, ἢ ὁ πωλῶν [illegible] πατζιαδζή. Κατὰ πόδας [illegible] ἀγιὰκ ἀγιάκ. Κτυπᾷν τὴν γῆν μὲ τὰ ποδάρια طاپردامق ταπηρταμάκ.

Ποδιὰ τῦ φορέματος, κράσπεδον [illegible] ἐτέκ, [illegible] (ἰσάπεν) [illegible] φοτὰ, φοτὰ, [illegible] πισκιμάκ.

Πόθεν قندن χάνταν; [illegible] νερεντέν — ποδαπός; نرلو αἱ νὲ γερλὺ, νὲ-ρελὺ, νὲ

[illegible] ; νὲ νεγιαρλί; [illegible] νὲ ντιαρλὴ;

Πόθος [illegible] γαρὲζ, κασὲζ, حسرت χασρέτ, ἰδὲ ἡ ἔφεσις, ἐπιθυμία. Ἔχω πόθον, [illegible] حسرت χασρὲτ τζεκμέκ, [illegible]

Ποίημα ديوان ντιβάν.

Ποιητὴς [illegible] σαίρ.

Ποιητικὴ [illegible] σαιρλήκ.

Ποικιλία [illegible] جوق τζὸκ τύρλυλύκ.

Ποικίλλω [illegible] ἀλατζιλαμάκ, [illegible] μπενεκλεμέκ.

Ποικίλος ἰδὲ, ποικίλος, ἢ διάφορος.

Ποιμὴν ἰδὲ βοσκός, ἢ ποίμνη ἰδὲ κοπάδι.

Ποινὴ [illegible] ἀζάπ, جزا τζεζά. Λαμβάνειν τὴν ἀξίαν ποινὴν [illegible] جزاسن [illegible] τζεζασὴν μπυλμάκ. Χρηματικὴ ποινὴ multa جريمه τζερημέ. Καταδικάζειν εἰς χρηματικὴν ποινὴν, ζημιόνω [illegible] جريمه τζερημελεμέκ, جريمه [illegible] τζερημὲ ἐτμέκ.

Ποῖος [illegible] قنغي χάνγη, χάνγη. Ποῖος ἀπὸ σᾶς; قنغيكز χάνγηνιζ; Ποῖος ἐκ τῶν δύο; ايكيسنك قنغيسي ἰκισινὶν χάνγυση; Ποῖος ἐξ ἡμῶν; قنغيمز χάνγημιζ; Ποῖος ἐξ αὐτῶν; [illegible] χάνγηλαρη;

Ποιότης [illegible] ἰτελὶκ, كيفيت κείφιετ, صفت σιφὲτ, ماهيت μαχιέτ.

Πολεμικὸς سفرلو σεφερλὶ, جنكجي τζενκ-τζὶ, صولش اري σαβάσ ἐρί.

Πόλεμος سفر σεφὲρ; بوزشق μποζυσὴκ. Κινεῖν πόλεμον [illegible] سفر σεφὲρ καλ-ντηρμάκ.

Πόλεμῶ ἰδὲ μάχομαι.

Πολιά canicie اقلغي صاچ κατζ ἀκλιγή.

Πολιορκητὴς قوشاتجي κουσατατζῆ, محاصره μουχασερὲ ἐντιζῆ. ليدنجي

Πολιορκία محاصره μουχασερὲ. Λύω τὴν πολιορκίαν محاصره‌دن وازكچمك μουχασερὲ-ντὲν βαζγγετζμέκ.

Πολιορκῶ محاصره ايتمك μουχασερὲ ἐτμὲκ, قوشاتمق κουσατμὰκ, چچوره قپلامق τζεπτζεβρὲ κἀπλαμάκ.

Πολιτεία, πόλις شهر σέχρ, σεχὲρ.

Πολιτεύομαι ἰδὲ φέρομαι.

Πόλιτζα پولچه πολιτζὰ, تمسك τεμεσσοὺκ.

Πολίτης شهرلو σεχερλοῦ.

Πολιτικὸς التفاتجي ἰλτιφατζῆ, چلبي τζελεπὴ, ادبلو ἐντεπλοῦ.

Πολλὰ, κατὰ πολλὰ پك πὲκ, كي γγγέϊ, قتي κατὴ, زياده‌سيله ζιαντεσιλὲ (غايتده γαεττέ).

Πολλαπλασιάζω قات قات ايتمك κὰτ κὰτ ἐτμὲκ, چوغالتمق τζογαλτμὰκ, ارتيرمق ἀρτιρμὰκ, ἢ ἐν τῇ ἀριθμητικῇ ضرب ايتمك ζάρμπ ἐτμέκ.

Πολλαπλασιασμὸς (λέξ. ἀριθμ.) ضرب ζάρμπ.

Πολλαπλάσιος چوق قاتلو τζιὸκ κατλοῦ, چوق درلو τζιὸκ τούρλοῦ, قات قات κὰτ κάτ.

Πολλαπλῶς قات قات κὰτ κὰτ, ὡς ἄνω.

Πόλος قطب κούτμπ.

Πολυάνθρωπος شين σὲν, معمور μεμοὺρ — τόπος شينلك σενλίκ, معمور يير μεμοὺρ γέρ.

Πολυάριθμος ἰδὲ ἀναρίθμητος.

Πολυέλαιος, λυχνοῦχος چراغ τζεράκ.

Πολυέξοδος طفرهلو ταφραλοῦ, قيمتلو κιμετλ.

λῆς, καὶ τὸ πολυέξοδον طفره ταφρά.

Πολυθεΐα شرك σίρκ.

Πολυλογία چوق سويلنجيلك τζιὸκ σοϊλετζιλίκ, ἰδὲ ἢ φλυαρία.

Πολύλογος سويلر, سويلجي, چوق سويلر τζιὸκ σοϊλετζῆ, σοϊλὲρ, چوق سويلو τζιὸκ σοϊλοῦ, ἰδὲ ἢ φλύαρος.

Πολυλογῶ چوق سويلمك τζιὸκ σοϊλεμὲκ, ἰδὲ ἢ φλυαρῶ.

Πολυμαθὴς چوق بلور τζιὸκ μπιλοῦρ.

Πολυπληθεία ἰδὲ πλῆθος.

Πολύπους چوق اياقلو τζιὸκ ἀγιακλή.

Πολυπραγμονῶ ἰδὲ ἐρευνῶ, ἐξετάζω, περιεργάζομαι.

Πολὺς چوق τζιὸκ, زياده‌لو ζιαντελοῦ, بونچه μπουντζὰ (خيلي χαϊλί). Πρὸ πολλοῦ چوقدن τζιοκτὰν, چوق زمان τζιὸκ ζαμάν. Τὸ πολὺ πολὺ چوق چوق τζιὸκ τζιὸκ, الك زياده ἂν ζιαντὲ, نقدر ايسه νὲ καντὰρ ἰσὲ, ارتغه ἀρτηγά, باقي μπακή. Ὡς ἐπιτοπολὺ, ὡς ἐπιτοπλεῖστον اكثري ἐκσερί, غالبا γαλιμπά. Πολλοὶ, πολλὰ چوق τζιὸκ, نيچه νιτζέ. Κατὰ πολλὰ, πολὺ چوق τζιὸκ, زياده ζιαντὲ, پك πὲκ, قتي κατὴ, بولله γγαελάκ.

Πολυτέλεια طفره ταφρὰ, مسرفلك μουσριφλίκ.

Πολυτελὴς ἰδὲ πολυέξοδος.

Πολύτιμος قيمتلو κιμετλοῦ, اغر بهالو ἀγὶρ παχαλοῦ.

Πολυτρόπως درلو درلو τούρλοῦ τούρλοῦ, قات قات κὰτ κάτ.

Πολυφαγία ... τζὰϊ γουγιζῆλικ.
Πολύφαγος ... τζὰϊ γουγιζῆς, قورساقسز κουρσακσὶζ, ἰδὲ ἢ λαίμαργος.
Πολύφροντις فكرلو φικρλί.
Πολυχρόνιος ... τζέκταντί.
Πολυχρόνητος ... ταζὲ ... γουργιῦ.
Πομπὴ دارلت νταρὰτ, ... ταυτακά.
Πονηρία, πονηρὸς ἰδὲ κακία ἢ κακὸς ἢ πανουργία ἢ πανοῦργος.
Πόνος اغري ἀγρὴ, صزي σιζὶ.
Ποντικὸς ... σιτζὰν, ... κεμί.
Πονῶ اغرمق ἀγγρεμάκ, ... σιζλαμάκ.
Πορδὴ قواره κοβαρὰ, ... ἰσυρὰκ (طورت زورت ζόρτ).
Πορεύομαι, ὑπάγω ... γγιτζιμέκ.
Πορνεία قحپەلك καχπελὶκ, زنپارەلك ζαμπαρελὶκ, ... ρουσπιλίκ.
Πορνεύω ... ايتمك καχπεζελὶκ ἰτμὰκ, زنپارەلك ايتمك ζαμπαρελὶκ ἰτμὰκ, قحپەلك καχπελὶκ, ρουσπιλὶκ ... σουρπεμέκ.
Πόρνη قحپە καχπὲ, روسبي ρουσπὶ, لورفنه λορφανά.
Πορνοβοσκεῖον, ... σα... ... ...
Πόρνος ... καχπεζὶν, ... ζαμπαρά.
Πόρος ἰδὲ τρόπος. Οἱ πόροι τῆς σαρκὸς ... τῆς ...
Πόρτα قپو καπὶ, ... ἰδὲ θύρα ... Ὁ Θωμανικὴ πόρτα باب ... μπὰβ μπαὶ χουμαγιοῦν, باب سلطان μπὰβ σουλτάν, ... ἀλὴ ὀσμανὶ ... κτ.
Πορτάρης قپوجي καπιτζῆ.
Πορφύρα, قرفير φιρφίρ, اسكرلت ἰσκερλέτ, قرمز κιρμὶζ, ... τεραγγύν.
Πορφυρίτης λίθος سماق طاشي σουμὰκ ταστὶ, ... σουμακὶ μερμέρ.
Πορφυροῦς آل ἂλ, قرمزي κιρμιζῆ.
Πόσιμος ايچلك ἰτζιλὶκ, ايچيلور ἰτζιλοῦρ.
Πόσος, πόσον نه قدر νὲ κατὰρ, نه مقدار νὲ μικτάρ. Ὁ πόσος, ποσαῖος قاچنجي κατζηντζῆ. Πόσοι, πόσα قاچ κάτζ, نه قدر νὲ κατάρ. Πόσοι εἶσθε; قاچ كيشيسز κάτζ κισὶ σίζ; ... νὲ κατὰρ ... Πόσων λογιῶν; قاچ درلو κάτζ τουρλοῦ. Πόσαις φοραῖς قاچ كره κάτζ κερρέ.
Ποσότης مقدار μικτάρ. Ὡς χίλιοι τὴν ποσότητα ... مقداري μικτάρ ...
Πόσα منزل μενζὶλ, اولاق οὐλάκ, ... πᾶσα, ἢ منزلخانه μενζιλχανέ. Ὁ ἐπιστάτης τῆς πόσας, ποσιάρης منزلجي μενζιλτζῆ, منزلجي باشي μενζιλτζῆ μπασί. Ἄλογον τῆς πόσας منزل بارگيري μενζὶλ μπαργγιρί. Πηγαίνω μὲ τὴν πόσαν منزل ... اولاقلغله كتمك μενζὶλ ... οὐλακ... Ὁ δρόμος τῆς πόσας ... σουρμέζη, اولاق οὐλάκ.
Ποταμὸς ارماق ἰρμάκ, ... τζάϊ.

Ποταπός الچاق ἀλτζιὰκ, قوقو κὸτὃ, اعتبارسز ἰτιμπαρσίζ. Ποταπόσαι حرنه χέρ-ντὲ μυερτέ.

Πότε; قچان κατζιὰν, χυδ. حچان χατζιὰν; نه زمان νὲ ζαμάν; Α'πὸ πότε; نه زماندن برو νὲ ζαμαντὰν μπερὺ; چوقدنمي τζιοκτάνμή; Εὡς πότε; نه زمانه دك νὲ ζαμανέντεκ; نيچه دك νιτζέτεκ; نيچه بر νιτζὲ μπίρ.

Ποτὲ بر زمان μπὶρ ζαμάν, بر كون μπὶρ γγῦν, ἢ ἐπὶ ἀρνήσεως οὐδέποτε هيچ χὴτζ, هيچ بر زمانده χὴτζ μπὶρ ζαμαντέ.

Ποτήριον قدح καντὲχ — ξύλινον چمچه τζέμ-τζὲ, چيچك τζιαμτζιὰκ — γεμάτον κρα-σὶ طولو ντολὺ, طولوسي ντολυσέ.

Ποτίζω (δίδω πιεῖν, καὶ ῥαντίζω) ابچورمك ἰτζιρμὲκ, صوارمق σεβαρμὰκ, صولامق συλαμάκ

Ποῦ; قنى κάνη, χυδ. χάνη, قنده κάντα, χάντα, نرده νέρεντε; καὶ ἐπὶ κινήσεως قانيه κάνια, χυδ. χάνια; نرهيه νέρεϊε; Ποῦ σὺν Θεῷ; نرهيه اوغورله νέρεϊε ογύρ-λα. Πρὸς ποῦ نه طرفه νὲ ταραφὰ, σεμτέ. Α'πὸ ποῦ; ἰδὲ πόθεν.

Πυγγὶ كيسه κισὲ, κεσὲ, ἢ δύο πυγγία بوك γὒκ. Βάλλω εἰς τὸ πυγγὶ كيسه لمك κισε-λεμὲκ — ἐν εἴδει δικτύου ἀπὸ μετάξι ἢ πλεγ-μένον μὲ χρυσάφι ἢ ἀσῆμι شبكي σεμπκὶ.

Πυθενὰ, πουθενὰ بر يرده μπὶρ γέρντε, بعض μπάζι γερλερντὲ, ἢ ἐπὶ κινήσεως بر يره μπὶρ γερέ. Α'πὸ πυθενὰ بر يردن μπὶρ γερντὲν, بعض يرلردن μπάζι γερ-λερντέν.

[illegible] (κίσσηρις) [illegible] [illegible] طاشي [illegible] κασή.

Πυράδι (πρίονι) [illegible] ἀγαζά [illegible]

Πυρρὸν ἰδὲ πρωΐ.

Πυτάνα, πυτανιάρης ἰδὲ πόρνη, πόρνος.

Πρᾶγμα نسنه νεσνὲ, نسنه νεσὲ, شي σέῃ. امر ἒμρ, πλ. امور ὑμούρ. [illegible] τὸ πρᾶγμα [illegible] ταλτυρζέ, ὀλ ταχτηρτέ. Πράγματα rubba اسباب ἐσμπὰπ, اروبه ρυμπά, ἐσ-πάπ. Εἰδήμων τῶν πραγμάτων [illegible] γγόρμυς.

Πραγματεία, ἐμπόριον [illegible] ἀλὴς βε-ρίς, بازركانلك μπαζιργγιανλὴκ — πρᾶγ-μα ἐμπορικὸν mercanzia قماش κυμάσ, متاعلك μεταχλήκ. [illegible] χαρτζελέτ.

Πραγματεύομαι [illegible] ἀλὴς βερὶς ἐτμὲκ, الوب صاتمق ἀλὴμπ σατμάκ, [illegible] ἐτμέκ. [illegible] ἐτμέκ [illegible] περί τινος πράγματος [illegible]

Πραγματευτὴς بازركان μπαζιργγιὰν [illegible] [illegible]

πραγματευτής خولجهكي χοὐζανί.

Πραγματιώδης ذاتـــي ζατί ; عيني άϊνί, حقيقتلو χακηκατλή.

Πραγματικῶς گرچـــك γγερτζέκ, بالفعل μπιλ-φιλ, ذاتنده ζαττέ, اوزره حقيقت χακηκάτ ΰζρέ.

Πρακτικὸς عملى ἀμελλί — ἔμπειρος وقوفتار βυκυφιτάρ, پشمش πισμίσ.

Πρᾶξις, ἔργον ايش ίσ, عمل ἀμέλ; حركت χαρεκέτ. Καλῶν πράξεων ἄνθρωπος خوش ادمان حركت χόσ χαρεκέτ — ἄσκησις ἰντμάν, ἰδὲ καὶ πεῖρα. Βάλλω τι εἰς πρᾶξιν عمله كتورمك ἀμελὲ γγετιρμέκ.

Πρᾶος ملا يم μυλαΐμ; يواش γιαβάσ, طتلو, دللو τατλῦ στιλλί, كولر يوزلو γγϋλέρ γγϋζλΰ.

Πραότης ملايملك μυλαϊμλίκ, يواشلق γιαβασλήκ.

Πρασινάδα يشيلك γεσιλίκ. Πρασινάδες, λαχανικά صوزه σαβζά.

Πρασινίζω يشيللنمك γεσιλλενμέκ, يشرمك γεσιρμέκ, καὶ ἐνεργ. يشيرتمك γεσιρτμέκ.

Πράσινος يشل, يشيل γεσίλ, ياشل γιασίλ.

Πράσον پراسه πρασά.

Πρατζαλίζω (ἐπὶ πυρὸς) صچرامق σιτζραμάκ.

Πράως ملايملك ايله μυλαϊμλίκ-ιλε, طاتلو طاتلو γιαβασλήγ-ηλα, يواشلغله τατλὴ τατλή.

Πρέπειν كرك اولمق γγερέκ ὀλμάκ. Πρέπει نوشر ντϋσέρ, كركدر, لايق λαΐκ, γγερέκ-τίρ. Δὲν πρέπει دوشمز ντϋσμέζ, ἰδὲ καὶ ἁρμόζει. Καθὼς πρέπει كركي كبي γγερέκι κιμπί, كركلجه γγερέκλιτζέ.

Πρεπόντως يلقشقلغله γιακισικλήγ-ηλα, لايقله λαϊκιλέ, مناسبتله μυνασεμπέτ-ιλε, ἰδὲ καὶ καθὼς πρέπει.

Πρέπων لايق λαΐκ, يرلوجي γιερλυτζή, يراشجي γιαρασιτζή, يافشجي γιακισιτζή, ἰδὲ καὶ ἁρμόδιος. Τὸ πρέπον اركان ἐρκιάν, ياقشقلق γιακισικλήκ.

Πρεσβεία ايلچيلك ἰλτζιλίκ.

Πρέσβυς ايلچي ἰλτζί, الچي ἐλτζί — τῶν ἐνετῶν بايلوس μπαΐλος — ἔκτακτος بيوك ايلچي μπϋϋκ ἰλτζί. Ὁ καλός σας πρέσβυς (ἐπὶ καταφρονήσεως) الچي مولچي ἐλτζί μολτζί.

Πρεσβύωψ اوزاق كوريجي ὑζάκ γγϋρϋτζή.

Πρίαπος صالق σαλάκ.

Πρὶν, πριχοῦ اول ἔββελ κτ. (ἀφαιρ. ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς.) ἰδὲ γραμ. σελ. 91.

Πριόνι بچقي μπιτζκί, بچقو μπιτζκύ, καὶ τὸ μικρότερον دستره ντεσερέ.

Πριονίζω بچمك μπιτζμέκ, دسترملك ντεσερελεμέκ.

Πριόνισμα تلاش ταλάσ, بچقو توزي μπιτζκὺ τοζύ.

Πρίσκω, πρίζω شيشمك σισμέκ. Πρίσκεσθαι (μὲ ὕλην) قبارمق καμπαρμάκ. Ἐπρίσθηκε τὸ ποδάρι μου اياغم قباردي ἀγιαγήμ καμπαρντή.

Πρίσμα شيش σίσ; قبارجق καμπαρτζήκ, قبرمرق καμπαρμάκ. Σκορπίζω τὸ πρίσμα شيشي كيدرمك σισί γγιντερμέκ.

Πρό; اوكنده ὀνὶντέ, اوّل ἐββέλ. Πρὸ πάντων جملەدن اوّل γζὺμλεντὲν ἐββέλ. Πρὸ καιροῦ ἰδὲ πρὸ πολλοῦ. Πρὸ πολλῶν χρόνων بوندن نيچە يل اوّل μπουντὰν ντζὲ γιὰλ ἐββέλ. Πρὸ ὀφθαλμῶν كوز اوكنده γγιὸζ ὀνὶντέ, كوزه قرشو γγιὸζὲ καρσοῦ.

Προαίρεσις حسن ارادت, اختيار, كوكل χὸσν ἰραντὲτ, ἰχτιάρ, γγιονὺλ.

Προαιροῦμαι ἰδὲ θέλω.

Προάστειον وآروش βαρόσ.

Προβάλλω عرض, تكليف ايتمك ἀρζ, τεκλὶφ ἐτμέκ.

Προβατίνα ماريا μαριά.

Πρόβατον قوين, قيون, قويون κοϊύν.

Προβιβάζω ادخول ايتدرمك ντοὺχὺλ ἐττιρμέκ, ἰδὲ κ̓ ὑψόνω.

Προβλέπω, προνοῶ τι. پيشين كورمك πεσὶν γγιόρμέκ, اولدن دويمق ἔββελντεν ντυϊμὰκ — ἰδὲ προμηθεύω.

Πρόβλημα (ὅρ. μαθημ.) مسئلە μεσελὲ, بلمجە μπιλμετζὲ — πρότασις طلب ταλὰμπ.

Προβοσκίδα τοῦ ἐλέφαντος فيل خرطمي φὶλ χορτουμί.

Πρόγευμα قهوه آلتي καχβὲ ἀλτή.

Προγεύομαι قهوه آلتي يمك καχβὲ ἀλτὴ γεμέκ.

Πρόγνωσις ἰδὲ προφητεία.

Προγονός اوكي, اوكل, اوغل ὄγγὶ, ὄγγιεὶ ὄγυλ. Οἱ πρόγονοι ἰδὲ προπάτορες.

Προδίδω خاينلق, خيانت ايتمك χαϊνλὴκ, χιανὲτ ἐτμέκ.

Προδοσία خاينلق χαϊνλὴκ, خيانت χιανέτ.

Προδότης خاين χαΐν.

Πρόδρομος الرو سكردجي ἰλερὶ σεγιρτετζί. Οἱ πρόδρομοι τοῦ στρατεύματος چرقاجيلر τζαρκατζιλέρ.

Προεδρεύω باشده اوتورمق μπασντὰ ὀτουρμάκ, باش اولمق μπὰς ὀλμάκ, سرداولق σερνταρλὴκ ἐτμέκ.

Προεδρία ἰδὲ πρωτεῖα.

Πρόεδρος باش μπὰς, رئيس ρεΐς — τῆς βουλῆς ديوان افنديسي ντιβὰν ἐφεντισί.

Προέρχομαι كلمك γγελμέκ, چقمق τζικμάκ, حصول بولمق χουσοὺλ μπουλμάκ, حاصل اولمق, صدور ايتمك σουντοὺρ ἐτμέκ, χασὶλ ὀλμάκ. Πόθεν προέρχεται; عجب ندن حاصل اولور ندن در ἀζέμπ νεντὲν ντίρ; νεντὲν χασὶλ ὀλόρ;

Προεστὼς باش μπάς, بوغ μπὸγ. Οἱ προεστῶτες τῆς πόλεως شهر اعيانی σεχὶρ ἀϊάνι.

Προετοιμάζω حاضرلامق χαζιρλαμὰκ, يراقلنمق γιαρακλανμάκ.

Προετοιμασία تدارك τενταρίκ.

Προζύμι خمير مايهسي χαμὶρ μαγιασί.

Προηγοῦμαι الرو كچمك, كتمك ἰλερὶ γγετζμέκ, γγιτμέκ.

Προηγούμενος كچن γγετζέν — ἐνὸς μοναστηρίου ἰδὲ ἡγούμενος.

Προθυμία تيزلك τεζλὶκ κτ.

Πρόθυμος حاضر χαζίρ, چابك τζαπούκ, تيز τίζ. Εἶμαι πρόθυμος حاضر اولمق χαζὶρ ὀλμάκ, حيزلنمك χιζλανμέκ.

Πρόθυρον چارطاق τζαρτάκ.

Προίκα جهاز τζιχάζ, κοιν. τζεχίζ, τζεΐζ, جهاز τζιχάζ.

Προικίζω ویرملك, جهازلك τζιχάζ, τζεΐζ βερμέκ, βερμέκ, جهازلمق τζιχαζλαμάκ.

Προικοσύμφωνον معاهدهء نكاح μουαχεντεΐ νικιάχ.

Προϊὸν محصول μαχσούλ, πληθ. محصولات μαχσουλάτ.

Προκαλῶ εἰς μάχην میدانه اوقومق μεϊντανὲ ὀκουμάκ.

Προκάτοχος اوکدنجی ὄντζιλέ, سلف σελέφ. Ἐπὶ τῶν προκατόχων μας سلفمز زماننده σελεφιμίζ ζεμανιντά.

Προκείμενον ἰδὲ σκοπός.

Προκοπὴ ایولك ἴϊλικ, اچلمقلق ἀτζιλμακλήκ.

Προκόπτω اچلمق ἀτζιλμάκ, فایدهلنمك φαϊντελενμέκ.

Προκρίνω ἰδὲ προτιμῶ.

Προλαμβάνω ἰδὲ προφθάνω.

Προλέγω پیشین سویلمك πισὶν σοϊλεμέκ.

Πρόληψις ἰδὲ φαντασία.

Πρόλογος مقدمه μουκαντεμέ.

Προμηθεύω کوررمك γγιόρμεκ — τινί τι یتشترمك γετιστιρμέκ, الیویرمك ἀλιβερμέκ.

Προμνήστρια انکه ἐγγέ, ینکه γεγγέ.

Πρόνοια Θεοῦ قدر κάντερ, καντὲρ, قدرت κουντρέτ.

Προνόμιον برات μπεράτ.

Προξενητὴς ἰδὲ μεσίτης.

Προξενῶ سبب اولمق σεμπέπ ὀλμάκ. Πολλάκις ὅμως ἐκφράζεται τοῦτο διὰ διαβατικοῦ ῥήματος π. χ. προξενῶ γέλωτα کولدرمك γγιουλντουρμέκ, προξενῶ ἀνίαν بقدرمق [illegible] κτλ.

Πρόοδος ἰδὲ προκοπή. Μὲ τὴν πρόοδον τοῦ καιροῦ کیدرك γγιντερέκ.

Προοίμιον دیباجه ντιμπατζέ.

Προορατικὸν کورمکلك پیشین πισὶν γγιορμεκλίκ.

Προορισμὸς قسمت κισμέτ, تقدیر τακτίρ.

Πρόπαππος ددهسی باباسی ντεντεσὶ μπαμπασή.

Προπάτορες اتالر ἀταλάρ.

Προπέρυσι بلدر دیکل اوتهکی بیل μπολντὺρ ντεΐλ ὅτεκὶ γὴλ, یلشی بیل γελισὶ γὴλ.

Προπέτεια شوخلك σοχλὴκ, هوادارلق χεβανταρλήκ.

Προπέτης هوادار χεβαντάρ, شوخ σόχ, ادبسز ἐντεπσίζ.

Πρόποδες τοῦ βουνοῦ طاغ دیبی, اتکی νταγ ντιμπί, ἐτεΐ.

Προπορεύομαι الرو کتمك ἰλερὶ γγιτμέκ, اوکه دوشمك ὀνὲ ντουσμέκ.

Προπύλαιον قپو اوکی καπὴ ὀνὶ, حیلت χαϊάτ, دهلیز ντιχλίζ.

Πρὸς طوغرو ντογρού, قرشو καρσοὺ (ἀντ.), یکا γιανὰ (ἀραιῶς).

Προσάναμμα, ἔναυσμα قو κάβ.

Προσεκτικὸς متقید μουκαϊέντ.

Προσευχὴ دعا ντουᾶ, نماز ναμάζ, صلوات σαλαβάτ

Προσεύχομαι [illegible] دعا γιοά έτμέκ, [illegible] [illegible] ναμάζ κηλμάκ.

Προσέχω, ήγουν προσοχήν [illegible] κοζλαμάκ, [illegible] [illegible] [illegible] φυλάττεσθαι صاقنمق σακημμάκ. Πρόσεχε صاقن σακήν, [illegible] ἔτμέκα, [illegible] σανά νεί-ρεμ, زنهار ζινχάρ, [illegible] لج كوزكي ἀτζ γγιόζινι.

Προσηλόνω ἰδὲ μοσίγνω — τὴν καρδίαν كوكل [illegible] وير γγιονούλ βερμέκ (dat.)

Προσήλυτος, ὀπαδὸς تابع ταμπὶ, يكي ايمانه [illegible] γενὶ ἰμανὲ γγελμίσ.

Πρόσθεσις (ἀριθμ.) جمل حسابي δζουμμὲλ χισαμπὴ, جمله δζουμλὲ, قره جمله κάρα δζουμλέ.

Προστίθεται [illegible] κατμάκ, ἰδὲ καὶ αὐξάνω.

Προσθήκη, ἐπαύξησις ترقي τεράκκη, زيادهلك ζιαντελίκ, [illegible] κατμάκ.

Πρόσκαιρος قالمز καλμάζ, فاني φανή.

Προσκαλῶ دعوت ايتمك ντανέτ ἐτμέκ, [illegible] ὀκκμάκ (dot.)

Προσκέφαλον, προσκεφάλαιον يصدق γιασὴκ. Ἀκουμβῶ εἰς τὸ προσκέφαλον [illegible] γιασανμάκ.

Προσκλαίομαι ἰδὲ παραπονοῦμαι.

Προσκολλοῦμαι يابشمق γιαπησμάκ, طوتنمق τουτουμάκ, اولاشمق ὐλασμάκ.

Προσκυνητὴς τοῦ ἁγίου τάφου حاجي χαδζῆ. Πηγαίνω εἰς προσκύνησιν τοῦ ἁγίου τάφου حاجيلك ايتمك χαδζιλὶκ ἐτμέκ.

Προσκυνῶ, πίπτω κατὰ γῆς εὐλαβείας χάριν يوز سورمك γιὺζ σιουρμέκ, ير اوپمك γιὲρ [illegible] ἀπμάκ, [illegible] باش لور [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible] [illegible]

Προσμένω [illegible] ايتمك [illegible] ἐτμέκ, بكلمك [illegible], كوزمك γγιουζμὲκ (dat.) — [illegible] [illegible] [illegible], انتظار [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] چكمك [illegible] [illegible] (dat.)

Προσοχὴ كوزلولك لج ἀτζ γγιοζλουλούκ (دقت [illegible] تقيد [illegible]), ἰδὲ καὶ προφύλαξις.

Προσταθῶ ἰδὲ ἀγωνίζομαι.

Προσταράζω ἰδὲ ὑπακούομαι.

Προσταγὴ بيورق μπουγιουρούκ, بيورلدي μπουγιουρουλτοῦ, بيوردي μπουγιουρτῆ, امر ἔμρ, فرمان φερμάν.

Προστάζω بيورمق μπουγιουρμάκ, امر, فرمان ايتمك ἐμρ, φερμὰν ἐτμέκ. Σὰν τὸ προστάζει فرمان سلطانكدر φερμὰν σελτανὲμιν ντὲρ.

Προστάξατε بيورك μπουγιουρούν.

Προστακτικοὶ, ἢ امر ἐμρ.

Προστάτης ἰδὲ ὑπερασπιστής.

Προστρέχω ἰδὲ καταφεύγω.

Προσφάγι (ὀψώνιον) قاتق, [illegible] κατὴκ, ازق ἀζὴκ, ἀζύκ.

Πρόσφατος ἰδὲ νωπός.

Προσφέρω عرض ايتمك ἀρζ ἐτμέκ, صونمق σουμάκ.

Προσφορὰ عرض ἀρζ (تكليف τεκλίφ) — ὑπὲρ τῶν νεκρῶν يدي قرقي [illegible] γεντὶ κιρκὴ ἐτμέκ.

Πρόσχημα ἰδὲ πρόφασις. Ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς φιλίας دوستلق يوزندن, صورتندن ντοσλὺκ γιουζουντέν, σουρετιντέν.

Προσῳδία عروض ἀρούζ.

Προσωπίδα, προσωπεῖον صورت σουρέτ, καὶ ὁ ἔχων ταύτην صورتلو σουρετλί.

Προσωπικῶς كندو κεντί (بنفسه μπινέφσιχι).

Προσωποληψία خاطر كوزتكلك χατὴρ γγιὸζετμεκλίκ. Φυλάττω προσωποληψίαν خاطر كوزتمك χατὴρ γγιὸζετμέκ.

Πρόσωπον يوز γιὸζ.

Πρότασις ἐν τῇ λογικῇ تقديمه ταχτιμέ, καὶ ἡ μείζων كبرا κιουμπρά, ἡ δὲ ἐλάσσων صغرا σουγρά.

Προτέρημα صفت σιφέτ, καὶ προτερήματα اخلاق ἀχλάκ, اوصاف ἐυσάφ.

Πρότερος اوك ὄν, الروكي ἰλερουκί. Πρότερον اوّل ἔββελ, اوكدين ὀντίν, اوكر ὀνὲρ.

Καθὼς πρότερον اولكي كبي ἔββελκι κιμπί.

Προτιμῶ دخي چوق استمك ντάχα τζιὸκ ἰσεμέκ, يك سومك γέγγ σεβμέκ, مقدّم طوتمق μουκαντὲμ τυτμάκ.

Πρόμιτα يوزي قوين γιοῦζι κοϊούν.

Πρῦνζος تونج τούτζ, χυδ. τούνζ.

Προϋπάντησις قرشو καρσὺ, راست ράς.

Προϋπαντῶ, ὑπάγω εἰς προϋπάντησιν قرشو كلمك καρσὺ γγελμέκ, وارمق βαρμάκ, استقباله وارمق ἰσικμπαλὲ βαρμάκ, καὶ οἱ προϋπαντῶντες ἡγεμόνι τινὶ استقبالجيلر ἰσικμπαλτζιλέρ.

Προϋποθέττω اوّل فرض اتمك ἔββελ φαρζ ἐτμέκ, طوتمق τυτμάκ.

Προφασίζομαι, ζητῶ, εὑρίσκω προφάσεις بهانه ارامق μπεχανὲ ἀραμάκ, بولمق μπυλμάκ.

Πρόφασις بهانه μπεχανὲ, عذر οὖζρ.

Προφέρω اوقمق ὀκυμάκ, تلفظ اتمك τελεφφοὺζ ἐτμέκ.

Προφητεία پيغمبرلك πεϊγαμμπερλίκ.

Προφητεύω يورمق γιορμάκ, غايب سويلمك γαΐμπ σοϊλεμέκ, بلمك μπιλμέκ, ἰδὲ καὶ μαντεύομαι.

Προφήτης پيغامبر, پيغمبر πεϊγαμμπὲρ, (نبي νεμπὶ, رسول ρεσούλ), καὶ ἡ προφῆτις پيغمبره πεϊγαμμπερέ.

Προφθάνω اوكرتمك ὀνουρτμέκ, اوّل كلمك ἔββελ γγελμέκ, سكرتمده كچمك σεγιρντιμντὲ γγετζμέκ, ἰδὲ καὶ φθάνω.

Προφορὰ تلفظ τελεφφοὺζ.

Προφυλακτικὸς كوزي لچق γγιὸζι ἀτζὴκ, καὶ προφυλακτικὸν (ἰατρικόν τι) صقلدجي σακλαϊτζή, حفظ ايدجي χίφζ ἐντιτζί.

Προφύλαξις كوز لچقلغي γγιὸζ ἀτζηκλιγή.

Προφυλάττω صقلمق σακλαμάκ, حفظ اتمك χίφζ ἐτμέκ, καὶ προφυλάττομαι صاقنمق σακιμμάκ.

Πρόχειρος حاضر χαζὴρ, طاشنجق τασιναδζιάκ.

Προχθὲς دون دكل او بر كون ντοῦν ντεἶλ ὁ μπὶρ γγιοῦν, اوته كون ὁτὲ γγιοῦν.

Προχωρῶ الرو كتمك ἰλερὺ γγιτμέκ, وارمق βαρμάκ, كچمك γγετζμέκ.

Πρύμνη قيچ قچ κὴτζ, پوپه πυπά.

Πρῴην اوّل ἔββελ, اقدم بوندن μπυντὰν ἄκτεμ

Πρωῒ, πρωϊνὸν صباح σαμπάχ. Τὸ πρωῒ صباحين σαμπαχὴν, σαμπάχλαιν, اركن ἐρκέν, اركنجه

Προσεύχομαι ... دعا ... γιτὰ ἐτμέκ, ... ναμάζ κιλμάκ.

Προσέχω, ἤγουν προσεχὴν كوزلمك γγιοζλεμέκ, ... φυλάττομαι ... σακινμάκ. Πρόσεχε ... σακίν, ... σακίν ... φιμ, ... ζινχάρ, ... اج كوزكي ἀτζ γγιοζϋνϋ.

Προσηλόνω ἰδὲ μπήγω — τὴν καρδίαν كوكل ... γγιονὶλ ... (dat.)

Προσήλυτος, ὀπαδὸς تابع ταμπὶ, ... يكي ... γενὶ ἰμανὶ γγιελμίς.

Πρόσθεσις (ἀριθμ.) جمل حسابي δζϋμμελ χισαμπὴ, جمله قرة δζϋμλὲ, καρὰ δζϋμλέ.

Προσθέττω ... κατμάκ, ἰδὲ καὶ αὐξάνω.

Προσθήκη, ἐπαύξησις ترقي τεράκκὴ, ... ζιαντελὶκ, قاتمق κατμάκ.

Πρόσκαιρος ... καλμάζ, ... φανή.

Προσκαλῶ ... ايتمك دعوت νταβέτ ἐτμέκ, ... ὀκυμάκ (dot.)

Προσκέφαλον, προσκεφάλαιον يصدق γιαςὴκ. Ἀκουμβῶ εἰς τὸ προσκέφαλον ... γιασανμάκ.

Προσκλαίομαι ἰδὲ παραιτοῦμαι.

Προσκολλοῦμαι يابشمق γιαπισμάκ, طوتنمق τουτουμάκ, اولاشمق ὐλασμάκ.

Προσκυνητὴς τοῦ ἁγίου τάφου حاجي χατζή. Πηγαίνω εἰς προσκύνησιν τοῦ ἁγίου τάφου حاجيلك ايتمك χατζιλὶκ ἐτμέκ.

Προσκυνῶ, πίπτω κατὰ γῆς ἐνώπιον χάριν ... يوز سورمك γιῦζ σϋρμέκ, ... γιὲρ ... ἔπμέκ, ... μπάσ ...

... ...

Προσμένω ايتمك صبر σαμπρ ἐτμέκ, بكلمك μπεκλεμέκ, كوتمك γγιοϋτμέκ (dot.) — ἀπ... ... , ... , ... (dot.)

Προσοχὴ لج كوزلولك ἀτζ γγιοζλϋλϋκ (... ... ...); ἰδὲ καὶ προφύλαξις.

Προσπαθῶ ἰδὲ ἀγωνίζομαι.

Προσποιοῦμαι ἰδὲ ὑποκρίνομαι.

Προσαγὴ بيورق μπουγιουρὺκ, بيورلدي μπουγιουρλντὺ, ... , ... ἐμρ, فرمان φερμάν.

Προςάζω بيورمق μπουγιουρμάκ, امر فرمان ... ايتمك ἐμρ, φερμὰν ἐτμέκ. Σὸν τὸ προςάζειν ... فرمان سلطانكدر φερμὰν σουλτανϊμϋν ντϋρ. Προςάξατε بيورك μπουγιουρούν.

Προςτιμῶ, ... امر ἐμρ.

Προςάτης ἰδὲ ὑπερασπιςής.

Προςρέχω ἰδὲ καταφεύγω.

Προσφάγι (ὀψώνιον) قاتق κατὴκ, ازق ἀζὴκ, ἀζύκ.

Πρόσφατος ἰδὲ νωπός.

Προσφέρω ايتمك عرض ἀρζ ἐτμέκ, صونمق σουμάκ.

Προσφορὰ عرض ἀρζ (تكليف τεκλίφ) — ὑπὲρ τῶν νεκρῶν ايتمك قرقي يدي γεντὶ κηρκὴ ἐτμέκ.

Πρόσχημα ἰδὲ πρόφασις. Ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς φιλίας دوستلق يوزندن, صورتندن ντοςλὺκ γιϋζϋντέν, σουρετιντέν.

Προσῳδία عروض ἀρούζ.

Προσωπίδα, πρόσωπεῖον صورت σουρέτ, καὶ ὁ ἔχων ταύτῃ صورتلو σουρετλί.
Προσωπικῶς كندو κεντί (بنفسه μπινέφσιχι).
Προσωποληψία خاطر كوزتمكلك χατὴρ γγιοζετμεκλίκ. Φυλάττω προσωποληψίαν خاطر كوزتمك χατὴρ γγιοζετμέκ.
Πρόσωπον يوز γιούζ.
Πρότασις ἐν τῇ λογικῇ تقديمه τακτιμέ, καὶ ἡ μείζων كبرا κιουμπρά, ἡ δὲ ἐλάσσων صغرا σουγρά.
Προτέρημα صفت σιφέτ, καὶ προτερήματα اخلاق αχλάκ, اوصاف εβσάφ.
Πρότερος اوك ὄν, الروكي ιλερουκί. Πρότερον اوّل ἔββελ, اوكدين ὄντιν, اوكر ὄνερ. Καθὼς πρότερον اوّلكي كبي ἔββελκι κιμπί.
Προτιμῶ چوق استمك τζὸκ ισεμέκ, دخي ντάχα, يك سومك γιὲγγ σεβμέκ, مقدّم طوتمق μουκαντὲμ τουτμάκ.
Πρέμιτα يوزي قوين γιουζοὺ κοϊούν.
Προῦνζος توج τούτζ, χυδ. τούνζ.
Προϋπάντησις قرشو καρσοὺ, راست ράστ.
Προϋπαντῶ, ὑπάγω εἰς προϋπάντησιν قرشو كلمك, وارمق καρσοὺ γγελμέκ, βαρμάκ, استقباله وارمق ισικμπαλὲ βαρμάκ, καὶ οἱ προϋπαντῶντες ἡγεμόνι τινὶ استقبالجيلر ισικμπαλτζιλέρ.
Προϋποθέττω اوّل فرض اتمك, طوتمق ἔββελ φαρὲζ ιτμέκ, τουτμάκ.
Προφασίζομαι, ζητῶ, εὑρίσκω προφάσεις بهانه ارامق, بولمق μπεχανὲ αραμάκ, μπουλμάκ.
Πρόφασις بهانه μπεχανὲ, عذر οὔζρ.
Προφέρω اوقمق οκουμάκ, تلفّظ اتمك τελεφφοὺζ ιτμέκ.
Προφητεία پيغمبرلك πεϊγαμμπερλίκ.
Προφητεύω يورمق γιορμάκ, غايب سويلمك γαϊμπ σοϊλεμέκ, بلمك μπιλμέκ, ἰδὲ καὶ μαντεύομαι.
Προφήτης پيغامبر, پيغمبر πεϊγαμμπὲρ, (نبي νεμπί, رسول ρεσούλ), καὶ ἡ προφῆτις پيغمبره πεϊγαμμπερέ.
Προφθάνω اوكرتمك ὀνουρτμέκ, اوّل كلمك ἔββελ γγελμέκ, سكرتمده كچمك σεγιρτιμντὲ γγετζμέκ, ἰδὲ καὶ φθάνω.
Προφορὰ تلفّظ τελεφφούζ.
Προφυλακτικὸς كوزي اچق γγιοζοὺ ατζὶκ, καὶ προφυλακτικὸν (ιατρικόν τι) صقلنجي σακλαϊτζή, حفظ ايدنجي χίφζ εντιτζί.
Προφύλαξις كوز اچقلغي γγιοζ ατζικλιγή.
Προφυλάττω صقلمق σακλαμάκ, حفظ اتمك χίφζ ιτμέκ, καὶ προφυλάττομαι صاقنمق σακινμάκ.
Πρόχειρος حاضر χαζὴρ, طاشنجق τασιναντζιάκ.
Προχθὲς دون دكل او بر كون ντοὺν ντεὶλ ὄ μπὶρ γγιούν, اوته كون ὀτὲ γγιούν.
Προχωρῶ الرو كتمك, وارمق, كچمك ιλερoὺ γγιτμέκ, βαρμάκ, γγετζμέκ.
Πρύμνη قيچ قچ κὶτζ, پوپه πουπά.
Πρώην اوّل ἔββελ, اقدم بوندن μπουντὰν άκτεμ.
Πρωΐ, πρωϊνὸν صباح σαμπάχ. Τὸ πρωΐ صباحين σαμπαχὶν, σαμπάχλαιν, اركن ερκέν, اركنجه

. ἐρκενδζέ. Πολλὰ πρωῒ چين صباح τζὶν σαμπὰχ, ارکن پك πὲκ ἐρκέν.

Πρώρα اوکي کمينك γγεμινὶν ὄνϋ.

Πρωταίτιος ἰδὲ αἴτιος.

Πρωτεῖον, πρωτεῖα باش μπάσ̄, صدر σάντρ.

Παραχωρῶ τὰ πρωτεῖα εἴς τινα صدرو کچورمك, ير ويرمك σαντρὲ γγετζϋρμὲκ, γὲρ βερμέκ. Κατέχειν τὰ πρωτεῖα جملهدن يوقري اوترمق τζϋμλεντὲν γιοκαρὴ ὀτυρμάκ.

Πρωτομηνιὰ (νεομηνία) اي باشي ἄϊ μπασή.

Πρωτόπειρος ἰδὲ ἀρχάριος.

Πρῶτος اولکي ἔββελκι, الك ἴλκ. Πρῶτον اول ἔββελ. Πρῶτον πάντων اولا ἔββελα. Ἐν πρώτοις ابتدا ἰπτιντά.

Πρωτοτοκία بيوکلك حقي μπϋγϋκλϋκ χακκή.

Πρωτότοκος اول دوغمش ἔββελ ντογμύσ̄.

Πρωτότυπον اصلي نامه ἄσλὴ ναμὲ, نسخه νυσχά.

Πρωτοχρονιὰ يل باشي γὴλ μπάσ̄ή.

Πταῖσμα صوچ σϋτζ, کناه γγϋνάχ.

Πταίστης صوچلو συτζλύ.

Πταίω صوچ, کناه اتمك σϋτζ, γγϋνὰχ ἐτμέκ, صوچلو اولمق συτζλὺ ὀλμάκ.

Πταρμίζομαι اقسرمق ἀκσηρμάκ, اغسرمق ἀγσηρμὰκ, ἢ لخسرمق ἀχσηρμάκ.

Πτελέα قره اغاج καρὰ ἀγάδζ.

Πτέρνα اوکچه ὀκτζέ.

Πτερὸν قناد, قنات καναντ — πτῖλον توي τϋϊ — τῆς σαΐτας يلك γελέκ. Ἡ δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ πτέρυξ τοῦ στρατεύματος صاغ قول وصول قول σὰγ κὸλ βὲ σὸλ κόλ. Βάλλω πτερὰ εἰς τὴν σαγίτταν کزلمك γγεζλεμὲκ, يلکلمك γελεκλεμέκ.

Πτερωτὸς قنادلو καναντλή.

Πτηνὸν قوش κὺσ̄, اوچقن ὑτζκύν.

Πτύσμα توکرك τϋκρϋκ.

Πτύω توکرمك τϋκϋρμὲκ — αἷμα قان قوسمق κὰν κυσμάκ.

Πτώσιμος دوشك ντϋσ̄ϋκ, دوکلور ντϋκϋλϋρ.

Πτωχαίνω, γίνομαι πτωχὸς فقير اولمق φακὴρ ὀλμὰκ, فقيرلنمك φακηρλανμάκ, καὶ ἐνεργ. فقير اتمك φακὴρ ἐτμέκ.

Πτωχεία فقيرلك φακηρλὴκ, يوحسللق γιοχσελλὺκ.

Πτωχὸς فقير φακὴρ (πληθ. فقرا φυκαρά) يوحسل γιοχσύλ.

Πυκνόω قويولمق κυϊϋλαμὰκ, قويو, سق اتمك κυϊϋ, σὴκ ἐτμέκ.

Πυκνὸς سيق صق σὴκ, اري ἰρί, قويو κυϊϋ, قصق κησήκ.

Πυκνότης سقلق σηκλὴκ, قويولق κυϊϋλύκ.

Πυξάρι چمشير τζιμσ̄ίρ.

Πυξὶς حقه χοκκὰ, قوطي κυτὶ — ναυτικὴ پوصله πυσολὰ, قبله نامه κημπλὲ ναμὲ — ὅπου φυλάττονται ἀρώματα قپورجق καπϋρτζὴκ.

Πυραλὶς پروانه περβανέ.

Πυραμίδα دکلو طاش ντικιλὶ τάσ̄.

Πύργος قله κυλλὲ, قبه κυμππέ.

Πυρκαϊὰ ينغين, يانغن γιανγύν.

Πυρόβολος فشك φισέκ.

Πυρόνω ἰδὲ ζεσαίνω.

Πυροσιὰ (τρίπυς) ساج اياق σατζ ἀγιάκ.

Πωγωνίας صقاللو σακαλλή.

Πωλάρι, πῶλος ἀλόγȣ طاي, تاي ταΐ — ὅνȣ قوداق κυντὺκ, κιντὺκ, صوپه σοπὰ, قولان κουλάν.

Πώλησις صاتش σατήσ.

Πωλητὴς صاتجي σατηζῆ.

Πωλητὸς, ὤνιος صاتلق σατηλὴκ, صاتلور σατηλὴρ, صاتمالو σατμαλή.

Πωλύπȣς τῆς ῥινὸς κτ. بورن قصاباسي μπȣρὺν κασαμπασή, لحم زايد λάχμι ζαὶντ.

Πωλῶ صاتمق σατμὰκ — δημοσίως مزادته مزاد ويرمك صاتمق μεζαντὲ σατμὰκ, μεζὰντ βιρμέκ. Πωλῶ πρώτην φορὰν الك صفتح ἰστιφτὲ ἀλμάκ. Πωλεῖται εὐκόλως رواج بولمق كچمك ρεβάτζ μπȣλμάκ. Πωλεῖν ἀκριβὰ زياده يه صاتمق ζιαντεὶ σατμὰκ, ἢ πωλεῖται ἀκριβὰ بهايه چقمق παχαϊὰ τζικμάκ.

Πωρικὸν يمش γεμὶσ (οσμα μιϐε, μειϐε).

Πῶς نيجه νίζζε, ἀλλὰ νιτὲ, ἤ καὶ τίνι τρόπῳ.

Ρ.

Ρ᾽αϐϐὶ خخم χαχχὰμ, ربي ρεμπὶ.

Ρ᾽αϐδίζω جبوق چالمق τζιμπὺκ τζιαλμὰκ, دكنك كوتك بصمق, اورمق ντεκνὶκ, κὂτὲκ μπασμὰκ, βȣρμάκ.

Ρ᾽άϐδος چبوق τζιμπὲκ, دكنك ντεκνὶκ, — κοντὴ καὶ χοντρὴ صوپه σοπὰ ἀστρȣβὰ استروبه, χυδ. ςρȣπὰ — ποιμενικὴ جوبان دكنكي τζομπὰν ντεκνεσί.

Ρ᾽αΐζω چاتلامق τζιατλαμὰκ, يارلمق για-

ρηλμάκ.

Ρ᾽ακὶ عرقي ἀρακὶ, χυδ. ρακή.

Ρ᾽άμμα اپلك, ايپلك ἰπλὶκ — σιδηρένιον كنت κινὲτ — ἀπὸ μετάξι ςριμμένον ابريشم ἰμπρισὶμ — ἀπὸ μετάξι χρυσωμένον, ἢ ἀσημωμένον قلابدان κηλαμπντὰν, κηλαμπντὰν — ἀπὸ ἀσῆμι تل τέλ.

Ρ᾽αντίζω سرپمك σερπμὲκ, صو سرپمك σȣ σερπμὲκ, فشقرلمق φισκιρλαμὰκ, صاچمق σατζμὰκ, پفكرمك πȣφκȣρμέκ.

Ρ᾽αντιςήριον مرش μερὲσ; مرشت μερεσσέτ.

Ρ᾽απίζω چالمق, اورمق τζιαλμὰκ, βȣρμὰκ, بر سله طبنجه μπὶρ σιλλὲ, ταμπανζζιὰ βȣρμὰκ, ἢ πατῶ. بر طپانجه, سله يمك μπὶρ ταπανζζιὰ, σιλλὲ γεμέκ.

Ρ᾽άπισμα سله σιλλὲ, طبنجه ταμπανζζιά, ἢ طپنجه ταπανζζιὰ, شپله σιπλέ.

Ρ᾽άπτης ترزي, درزي τερζί.

Ρ᾽άπτω دكمك ντικμὲκ — πυκνὰ ἢ μὲ μικρὰς ῥαφὰς اكنلمك ἰκνελεμέκ.

Ρ᾽αφὴ دكش ντικίσ.

Ρ᾽άχις ارقه ἀρκὰ, صرت σὶρτ, اوكرغه ὀμȣργά.

Ρ᾽έϐιθι نخود νοχȣντ.

Ρ᾽έζες رزه ρεζέ.

Ρ᾽εοϐάρϐαρον راوند ραβέντ, χυδ. روند ρεβέντ.

Ρ᾽επάνι ترب τȣρμπ, χυδ. ρεπά.

Ρ᾽ετζίνη رجينه ρεζζινὰ, ρετζινὰ, چام ساقزي τζιὰμ σακηζί.

Ρ᾽εύγομαι ككرمك γεγιρμὰκ, كيكرمك γγεγιρμέκ.

Ῥεῦμα ἰδὲ ποταμὸς, χείμαῤῥος.

Ῥευματισμὸς طوماغو ντυμαγὺ, ϗ ῥευματικὸς طوماغولو ντυμαγυλὺ, ἰδὲ ϗ κατάῤῥυς.

Ῥευςὸς اقر ἀκάρ, چاري δζιαρὶ, صولو σουλὺ, صوف σηβύκ.

Ῥεφενὲς (σύμβολον) رفنه ῥεφενὲ (ἀντὶ عارفانه ἀριφανέ).

Ῥῆμα فعل φίλ.

Ῥητὴ ἡμέρα وعده βαντέ.

Ῥητὸν ديش ντεϊσ̈, سوز σöζ, قال κὰλ — τῦ Μωάμεθ حديث χεντὶς — τῦ θεῦ آيت ʼαϊέτ.

Ῥήτωρ كوزل سويليجي γγϋζὲλ σöϊλεϊδζι, اهل كلام ἔχλι κελιὰμ, متكلم μϋτεκελλίμ.

Ῥητῶς اشكاره ἀσ̈ικιαρὲ, اسم ورسميله ἰσμῦ ῥέσμ.ιλέ.

Ῥῖγος دترمسي اسنما σιτμὰ τιτρεμεσί.

Ῥίζα كوك κὸκ.

Ῥιζικὸν ἰδὲ μοῖρα, τύχη.

Ῥιζόνω كوكلنمك κöκλενμέκ, ϗ μεταφ. تمللنمك τεμελλενμέκ.

Ῥινὶ اكه ἐγγὲ, ايكه ἐϊγὲ, ϗ διὰ τὰ ξύλα دربي, دوربي τϋρπϋ.

Ῥινίζω اكهلمك ἐγγελεμὲκ, ايكهلمك ἐϊγελεμὲκ, دربيلمك τϋρπιλεμέκ.

Ῥίνισμα اكنتي ἐγεντί, تلاش ταλάσ̈, اكه اواغي ἐγὲ ϋφαγή.

Ῥινόκερως كركدان κερκεντάν.

Ῥίπτω اتمق ἀτμὰκ (اورمق βυρμὰκ, براقمق μπρακμὰκ)—κατὰ γῆς دوشرمك ντυσ̈ϋρμέκ, يره اورمق γερὲ βυρμὰκ, چالمق τζιαλμάκ.

Ῥιψότοπος كچيلك γγετζίντ, سغي σηγή.

Ῥιψοκινδυνεύω جان اوينمق, ايشق ὀϊναμὰκ, ἀτμὰκ, سردن كچمك σερντὲν γγετζμέκ.

Ῥόγα ἰδὲ μισθὸς — τῦ ςαφυλίυ اوزم دانهسي ὑζὺμ τανεσί — τῦ βυζίυ امجك ἐμτζὲκ, امجك باشي ἐμτζὲκ μπασ̈ή.

Ῥογχαλίζω (ῥέγχειν) خورلمق χορλαμὰκ, خرلمق χηρλαμὰκ, خرلدمق χηρυλντεμάκ.

Ῥόγχος, ῥοχάλισμα خيرلدي χηρηλντή.

Ῥοδάκινον شفتالو σεφταλή.

Ῥοδοζάχαρη كل شكر γγϋλ σεκέρ.

Ῥοδοκόκκινος كللو γγϋλλῦ, كلكون γγϋλγγϋν, χυδ. γγϋλγγϋλί.

Ῥοδόμελι كلنكبين γγϋλενγγϋμπίν, جلنجبين δζϋλενδζιμπίν.

Ῥόδος, ἰδὲ ἡ ῥόδος, ἰδὲ ϗ τὸ πήδημα بوركك كوتك وار ايسه چق ميدانه γϋρεΐῦν γγöτϋν βὰρ ἰσὰ, τζὴκ μεϊντανά, اشته ميدان ἰσ̈τὲ μεϊντάν.

Ῥοδόςαμον كل صوبي γγϋλ σουή.

Ῥοζόλι عنبريه ἀμμπερίέ.

Ῥόζος بوتراق μπυτρὰκ — μιᾶς σανίδος بوداق μπυντάκ.

Ῥοὴ ἰδὲ τρέξιμον. Ῥοὴ ϗ ἐκροὴ ἰδὲ παλίῤῥοια.

Ῥοΐδι نار νάρ.

Ῥόκα اوركه öρεκέ.

Ῥοκάνι رنده ῥεντέ.

Ῥοκανίζω رندهلمك ῥεντελεμὲκ, καὶ μεταφ. كومك γγεβμὲκ, γγιβμὲκ; كرمك γγεμιρμὲκ, كمرمك γγϋμρϋνμὲκ, καὶ ἐπὶ σκελετῶν كوملمك γγϋβελεμέκ.

Ῥόπαλον ...طوپوز τοπούζ — (σιδηροῦν, χρυσοῦν) بوزدوغان μποζτόγαν.
Ῥοπὴ, ἐμβρίθεια τινὸς πράγματος اغرلق ἀγηρλὴκ, مهملك μεχιμλὴκ — στιγμὴ دم ντέμ. Ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ طرفة العين ταρφετούλ-ἀϊνὴ, ἴδε ἢ στιγμή.
Ῥοσμαρῖνος (λιβανωτὶς) قره كونلك καρὰ γγιοῦλοὺκ, بالق اوتي μπαλὴκ ὀτύ.
Ῥοῦνη بورن دللك μπουρὸν ντελὴκ, ...
Ῥύμανα ... ياقوت قرمزي ...
Ῥοῦς, κατὰ ῥοῦν مراوجه μουραντζέ. Ἀποβαίνειν κατὰ ῥοῦν راست كلمك ρὰς γγελμέκ.
Ῥοῦφω ... σορμὰκ ...
Ῥουχᾶς چوحهجي τζιοχατζή.
Ῥουχικὰ قماش κουμάς.
Ῥοῦχον چوقه τζιοκά, χυδ. چوحه τζιόχα — ἴδε φόρεμα.
Ῥύζι (ὄρυζα) پرنج πιρὴνζ, ἢ τὸ ῥυζόγαλον سودلو اش σουτλοῦ ἄς.
Ῥυθμὸς قافيه καφιέ.
Ῥυπαρὸς ἢ ῥύπος, ἴδε μιαρὸς, ἀκαθαρσία.

Σ.

Σάββατον جمع ايرتسي τζούμα ἐρτεσί.
Σάβανον كفن κεφέν.
Σαβανόνω كفنلمك κεφενλεμέκ.
Σαβῶρα اسنو ἰσίβ, صابوره σαμπουρὰ, ἢ σαβουρόνω صابوره المق σαμπουρὰ ἀλμάκ.
Σαζάνι ἴδε κυπρῖνος.
Σαΐτα اوق ὂκ, ἢ ἡ μύτι ... ντεμρὲν — τῶν ὑφαντάδων كوپريه κιουπρὲ. Προσαρμόζειν τὴν σαΐταν اوق كرمك ὂκ γγεζλεμέκ.
Σαϊτεύω, τοξεύω اوق اتمق ὂκ ἀτμὰκ, καὶ πληγόνω μὲ τὴν σαΐταν اوقلمق ὀκλαμάκ.
Σαϊτοθήκη اوقلق ὀκλὴκ, تيركش τερκέσ.
Σακατεύω ἢ σακάτης ἴδε κολοβόνω, κτ.
Σακκὶ چوال τζουβάλ.
Σακκοράφα چوالدوز τζουβαλτούζ.
Σακκοῦλα كيسه κεσὲ, κισέ.
Σακκοῦλι چوالجق τζουβαλτζὴκ, كيسه κισὲ, κεσέ.
Σακκουλιάζω كيسهلمك κισελεμέκ.
Σαλαμάνδρα سمندر σεμεντέρ.
Σαλάτα سلاطه, صلطه σαλατά.
Σαλεύω ἴδε σείω, ταράζω.
Σαλιάγκι سوموكلو بوجك σουμουκλοῦ μπουτζέκ.
Σαλιβάρι ἴδε χαλινάρι, ἢ χαλινόνω.
Σάλιον ساليار ساليار σαλιὰρ, توكرك τοῦκρὴκ, بصاق μπουσάκ.
Σάλπιγξ بورو μπορού, زرنا ζουρνά.
Σαλπίζω بورو چالمق μπορού τζαλμάκ.
Σαμάρι سمر σεμὲρ, ἢ σαμαρόνω سمرلمك σεμερλεμέκ. Ἡ πληγὴ ἀπὸ τὸ σαμάρι ياغر γιαγήρ.
Σαμοῦρι سمور σεμμοὺρ, χυδ. σαμοὺρ, زردوا ζερντεβά, ἢ σαμουρόγουνα سموركوركي σαμμοὺρ κοῦρκι.
Σανδάλι سندل σαντάλ, بشمق μπασμάκ, نعلين ναλήν.
Σανδαράχη سندروس σεντερούς.
Σάνια قزق κιζάκ.
Σανίδι تخته ταχτά. Σανίδια εἰς τὸν τοῖχον

ἑνὸς ἐνδῦ ἀθὴν ῥαφέ.

Σανιδόνω طوانلمق ταβανλαμὰκ, ἰδὲ ϗ ταβάνι.

Σαπίζω چوريمك τζϋρϋμὲκ, بوزلمق μποζολμάκ.

Σάπιος چوريمش τζϋρϋμὴς, چورك τζϋρὺκ, بوزق μποζὺκ.

Σαποῦνι صابون σαμποὺν.

Σαπωνίζω صابونلمق σαμπωνλαμάκ.

Σαράκι كوه γγϋβὲ, قوردي κουρδῆ, سوكت σϋγγὺτ κιεριτὴ, كاغد بيتي κιεγὴτ μπιτί.

Σαράφης صرّاف σαρράφ.

Σαρδέλλα (σαρδὼ) سردل σερντέλ.

Σάρκα (ἐπὶ ἀνθρώπε ϗ ζώων) ات ἔτ.

Σαρκασμὸς كسندي κεσιντί, قرندي κιρμιντί.

Σαρκώδης ἰδὲ σωματώδης, παχύς.

Σαρόνω (σαίρειν) ἰδὲ σκουπίζω.

Σατράπης اولو بك ουλοὺ μπεῖ (سترب σατρέμπ.)

Σατρίκιον شطرنج σατρὰνδζ.

Σατυρίζω هجا ايتمك χιδζὰ ἐτμὲκ, يرمك γιερμέκ.

Σάτυρος بيان ادمي γιεμπὰν ἀντεμί.

Σαῦρα كلر κελὲρ, كرتنكلر κερτενκελὲρ — κόκκινος صوغلجان σογυλδζιάν.

Σαφηνίζω ἰδὲ ἐξηγῶ, ϗ σαφῶς ἰδὲ φανερά.

Σβύω (π. χ. τὸν λύχνον) سويندرمك σϋϋντϋρμὲκ, سوندرمك σϋντϋρμὲκ. — τὸ γεγραμμένον μὲ τὸ κονδύλι چزمك τζιζμέκ.

Σγυρὸς ἰδὲ κατζαρός.

Σέβας طپو ταπὺ, ἰδὲ ϗ τιμή. Προσφέρει τὸ σέβας طپو قلمق ταπὺ κιλμάκ.

Σεβάσμιος ἰδὲ τίμιος.

Σέβομαι ἰδὲ τιμῶ ϗ λατρεύω ϗ σέβας.

Σειρὰ صره σιρὰ, سلسله σιλσιλὲ, ἰδὲ ϗ ἁρμαθιά. Σειρὰ καμήλων, μουλαρίων, ἀλόγων قطار κιτὰρ, طاوله ταβλά. Σειρὰ ὀδόντων كنديللك κεντελλίκ.

Σειρῆνες دكز ملايكي ντενὶζ μελαϊκί.

Σείριος ἀστὴρ يلدز يالدق γιαλντὶκ γιλντίζ, شعري σιρά. Αἱ ἀμφὶ τὸν σείριον ἡμέραι ايام باحور ἐγγιάμι μπαχύρ.

Σεισμὸς τῆς γῆς ير ديرنمسي γιὲρ τιπρενμεσί, زلزله ζελζελὲ — ἐλαφρὸς زلزلجك ζελζελετζίκ.

Σεισοπυγὶς قويرق صلان κουϊρὺκ σαλάν.

Σείω صرصتمق σαρσατμὰκ, ديرتمك τιπρετμὲκ, صلكمك σιλκμὲκ, صارصمق σαρσμὰκ, ἰδὲ ϗ τραβάζω.

Σελήνη ἰδὲ φεγγάρι.

Σεληνιαζόμενος اي باصمش ἀϊ μπασμὴς, طوترق τυτυρὰκ, طوتاريقلو τυταρικλὴ, اوچوق طوتان ὀτζὺκ τυτάν.

Σέλινον كرفس κερεφὶς, كروز κερεβίζ.

Σελὶς يوز γϋζ, صحيفه σαχιφέ.

Σέλλα τῦ ἀλόγυ اكر, اير ἐγέρ. Τὸ ὑποκάτω τῆς σέλλας ςρώσιμον صغري پوش σαγρὶ πόσ. Τὸ ξύλον τῆς σέλλας, ἡ ἀςράβη قلتاق καλτάκ. Ἡ καμάρα τῆς σέλλας اير قاشي ἐγὲρ κασὴ, καὶ ὁ σελλοποιὸς سراج σαράδζ.

Σελλόνω ايرلمك ἐγερλεμέκ.

Σεμίδαλις سميد لوني σιμὶτ ὀνὶ, καὶ τὸ ἐκ ταύτης ψωμὶ سميد, سمد σιμίντ.

Σεμνοπρεπῶς وارکانله ادب ἐντεμπὺ ἐρκιάν.

ιλα, ایله اصول ούσούλ-ιλα.
Σεμνὸς ἰδὲ χρησοήθης, φρόνιμος.
Σεντούκι صندوق σαντούκ.
Σεπέτι سپت σεπέιτ.
Σεπτέμβριος ستمبرس σιτεβρίς.
Σεραφὶμ اسرافیل ισραφίλ, اسرافین ισραφίν.
Σερβέτα پیشکیر πισκίρ, پشکر πεσκίρ.
Σεῦτλον پاري ταζί, سلق σήλκ.
Σημαδεύω نشان قومق νισὰν κομάκ, نشانلمق νισανλαμάκ, اتمك ἐτμέκ, علامتلمك ἀλα-μετλεμέκ.
Σημάδι نشان νισάν, ἰδὲ καὶ σημεῖον — τῆς πληγῆς بره μπερέ.
Σημαία ἰδὲ φλάμπουρον.
Σημαίνω, دلالت اتمك ντελαλὲτ ἐτ-μέκ, دیمك اولمق ντιμὲκ ὀλμάκ. Τί σημαίνει; نه دیمکدر νὲ ντιμέκ-τίρ; معناسي نه در μανασὴ νὲ ντίρ; اندن مراد نه در όνταν μουράντ νὲ ντίρ; Σημαίνει ἀδυναμίαν τι ضعفندن عبارتدر ζαφιντὰν ἰμπαρὲτ ντίρ.
Σημαίνειν τὸ πολεμικὸν جنك حربي چالمق τζένκ, χαρμπὴ τζαλμάκ, ἰδὲ καὶ ἀναχωρῶ.
Σημασία, σημαινόμενον معني μανὰ, μανί.
Σημεῖον نشان νισὰν, علامت ἀλαμέτ, اشارت ἰσαρέτ — βασιλικὸν ταῖς ὑπογραφικαῖς τῶν διπλωμάτων طغرا τουγρὰ — οἰωνὸς اوغور ὀγούρ, اوغورلق ὀγουρλούκ.
Σημειόνω ἰδὲ σημαδεύω.
Σημειωτάρι چتله τζετελέ.
Σημερινὸς بو كونكي μπου-γγιουνκί.
Σήμερον بو كون μπου γγιούν, μπούν.

Σηπία سپیا σιπιά, مرکب بالغي μουρεκκὲπ μπαλιγή.
Σησαμόλαδον شرلغان یاغي σιρλιγγὰν γιαγή.
Σήσαμον چورك اوتي τζόρεκ ὀτί.
Σῆψις چورکلك τζουρουκλούκ, (یوزلق γιουζλούκ).
Σιαγὼν چکه τζενέ.
Σιάκι, βατὶς كدي بالغي κεντὶ μπαλιγή.
Σιγὰ, σιγανὰ یواش γιαβάς, آهسته ἀχεστέ.
Σίγουρος امین ἐμίν, ἰδὲ καὶ ἀσφαλής.
Σίδηρον دمور ντεμίρ — τῆς Δαμασκοῦ σκληρὸν پولاد πουλάντ. Πληθ. τὰ σίδηρα, δεσμὰ زنجیر ζιντζίρ, بوقاغي μπουκαγί.
Σιδηρόνω (τὸ φόρεμα) اوتولمك ὀτιλεμέκ.
Σιχαίνομαι ἰδὲ ἀηδιάζω.
Σικότι (ἧπαρ) جکر τζιγέρ, قره جکر καρὰ τζιγέρ. Πάθος τοῦ σικοτίου درد جکر ντέρντ τζιγέρ.
Σίλφιον عصلبند ἀσηλμπεντ, καὶ ὁ ὀπὸς αὐτοῦ حلتیت χιλτίτ.
Σιμὰ یقین γιακὴν (قریب καρίμπ, قریبنده κουρμπιντέ).
Σιμαζόνω ἰδὲ συνάζω.
Σίμβλον قوان κοβάν.
Σιμὸς ἰδὲ κουτζομύτης.
Σίναπι خردل χαρντάλ. Κόκκος σινάπιος سپید تخم τόχμι σιπίντ.
Σινδόνι بز ἀγγὲ ἰνὲζ μπέζ — τοῦ σεώματος چارشاف τζαρσάφ.
Σίσαρον هوج χαβούζ.
Σίτα, κρησάρα الك ἐλέκ, καὶ κοσκινίζω μὲ τὴν σίταν الکدن كچورمك ἐλεκτὲν γγετζιρμέκ, الملك ἐλλεμέκ.

Σιτάρι بغداي μπογντάϊ, گندم κεντούμ — ξεφλουδισμένον بلغور μπουλγούρ, برغور μπουργούρ. Σωρὸς σίτου چاچ τζιάτζ, چج τζέτζ, بغداي ييغيني μπογνταϊ γιγινί. Σωρὸς σίτου διὰ ἀλώνισμα سينوس σινὲς, سنوس σινές. Ἡ ἀποθήκη τοῦ σίτου صرپون σαρπὸν ἰδὲ ἡ ἀποθήκη.

Σιτηρέσιον علوفه ἀλουφέ, تعيين ταϊὶν.

Σιτίζω, παχύνω μὲ καρποὺς, ἰδὲ παχαίνω.

Σίφων تلومبه τουλουμπά, پومپه πομπά.

Σιωπὴ ساكتلك σακιτλὴκ, سكوت σουκοὺτ.

Σιωπηλὸς ساكت σακὶτ, صوص σούς.

Σιωπῶ صوص اولمق σοὺς ὀλμὰκ, سوسمق σουσμὰκ, سكوت ايتمك σουκοὺτ ἐτμὲκ, طنمق τήμμαμακ, ساكت اولمق σακὶτ ὀλμάκ.

Σκάζω چاتلمق τζιατλαμὰκ, ايرلمق αϊρηλμὰκ, يارلمق γιαρηλμὰκ, ἡ διὰ τὸ δέρμα, πετζὶ بوروشمق μπουρουσμάκ. Σκάζειν τὰ χείλη, ἢ φυλτανιάζειν ديشرمك ντισπιρμέκ.

Σκάλα نردوان νερντιβὰν, نردبان νερντουμπάν, χυδ. μερντιβέν.

Σκαλὶ بصمق μπασαμὰκ, نردوان اياغي νερντιβὰν ἀϊαγή.

Σκαλίζω τὰ ζιζάνια ايرتلمق αϊρτλαμὰκ, ἢ ὡς ἡ ὄρνιθα اشمك ἐσμέκ.

Σκαλόνω طرمنه τηρμανὰ, چقمق τηρμανὰ τζηκμὰκ, طرمشمق τηρμασμάκ.

Σκαμμώνιον سقمونيا σκαμωνιά.

Σκαμνὶ اسكمله ἰσκεμλὲ, اسكملي ἰσκεμλί — τῶν πραγματευτῶν, πρὸ τοῦ ἐργαστηρίου بازار سكسي μπαζὰρ σεκισὶ, دوكانچه ντουκιανζέ.

ντουκιαντζέ.

Σκανδαλίζομαι ἰδὲ πειρασμός.

Σκάνδαλον فنا عبرت φενὰ ἰμπρὶτ, فتنه φιτνέ. Προξενῶ σκάνδαλα فتنه قوپرمق φιτνὲ κοπαρμὰκ, قالدرمق καλντιρμάκ.

Σκαντζάλιθρα ἰδὲ σπαθὴς.

Σκαντζόχοιρος, ἐχῖνος كرپي κιρπί.

Σκάπτω قازمق καζμὰκ ἰδὲ ἡ βαθύνω.

Σκατὸν بوق μποὺκ, پوخ πὸχ, τῶν δὲ ζώων μάλιστα, οἷον προβάτου κτ. قغ κὴγ.

Σκατόνω بوقلمق μπουκλαμάκ.

Σκαφίδα خمير تكنسي χαμὶρ τεκνεσί, اكمك تكنسي ἐκμὲκ τεκνεσὶ — τῆς βρύσης تكنه τεκνέ.

Σκέδρον ἰδὲ μεμβράνη.

Σκελετὸν اولو قالش كمك ὀλοὺ καλμὶς κεμὶκ.

Σκέλος اياق ἰαάκ. Ἀνοίγω τὰ σκέλη, σκελίζω بغدلمق μπαγνταλαμάκ.

Σκεπάζω اورتمك ὀρτμὲκ, قپامق καπαμὰκ — τὸ κεφάλι باشني اورتمك μπασινὶ ὄρτμεκ, باشنه قومق μπασινὰ κομὰκ, قلپغي شپقايي قلپغي κιμεκ ἰαλπαγὴ, σαπκαὴ μπασινὰ κομὰκ, γγιϊμὲκ, ἢ σκεπάζω ἐμαυτὸν, σκεπάζομαι اورتونمك ὀρτοῦνμὲκ, گيمك γγεϊνμέκ.

Σκεπάρι ماهلطه μπαλτά.

Σκέπασμα اورتو ὄρτου — ἑνὸς ἀγγείου قپاق καπὰκ — τοῦ ἀλόγου چول τζιοὺλ, كچه κετζὲ — τοῦ στρώματος يورغان γιοργάν, ἰδὲ ἡ κάλυμμα.

Σκεπασὴ, σκέπη طلم, ظلم, يولوستي ἴδε ἄνω.

Σκῦλος, ἰδὲ ἀγγεῖον. Τῶν ζώων ... الوسطاني ... βυσκλαγί, ... ἰδὲ ἴσπαμπά, ...
ταυλαγί, μπισατί, ... ντῶσεμελέρ
(ἐσφαγμένα) اوروبا ἀρουπά, ρεμπά, قاش
ماش κάσ μάσ, اوبرق ἰδὲ μπάρρ.
Σκυθεία, ἰδὲ ... كيرشيجي γυγιρτσιδζήλικ.
... كيرشيجي ... ἰδὲ ... κυψηλίαι ...
ρίας كيرشيجي γυγιρτσιδζί, ἰδὲ ... πανήγυρ.
Σκηνὴ, τέντα چادر τζατίρ, اوتاق ὀτάκ
— τῦ θεάτρε ... ...
μεντζίκ.
Σκηνόω ἰδὲ σκηνοποιέω.
Σκῆπτρον اشتيجونا ... ἀτελχισιά.
Σκιὰ كولكا كولكه γγιολγγελίκ.
Σκιάζω اوركتمك ὀρκιουτμέκ, شاشرمق σα-
σιρμάκ, ἰδὲ ἐ φοβίζω.
Σκλαβεία اسيرلك ἰσιρλίκ, γεσιρλίκ,
طوتساقلق τουτσακλίκ.
Σκλαβόνω, πιάνω αἰχμάλωτον ... طوتساق ... تيل
... ντιλ, ντιλ τουτμάκ, ἀλμάκ, اسير اتمك
ἐσίρ, γεσίρ ἐτμέκ.
Σκλάβος طوتساق τουτσάκ, تل ντίλ, اسير
ἐσίρ, γεσίρ.
Σκληραγωγία ... κιαχρί πορίς, ...
ριαζέτ.
Σκληρὸς پك πέκ, قتي κατή, قوي κοβί,
... σέρτ, ἐπὶ κρέατος قرت κάρτ.
Μεταφ. ἰδὲ ἄσπλαγχνος.
Σκληρότης پكلك πεκλίκ, قتيلك κατιλίκ κτ.
Σκληροτράχηλος ... ... πεκ ... πέκ,
... [illegible]
Σκληρύνω پك اتمك πέκ ἐτμέκ, پكلتمك

πεκλετμέκ, قتيلك κατιλεμέκ.
Σκολόπενδρα ... ντσεδζέκ.
Σκομπρὶ صقومري σκουμπρί, ἰσκουμπρί.
Σκόνη, κόνις طوز, توز τόζ.
Σκοντάφτω ... σουντσεμέκ, ...
ντῶσμέκ, ... ايلكش ... ...
τὴν ἀλμάκ, ἐ σκοντάφτω τὸ πόδι αὐτοῦ
προσκρέω طوقنمق ντοκουνμάκ, ايلكك ἰλ-
μάκ, ... كيلشتورمك ... ... اورمق ...
ρουμάκ, اورمق βουρμάκ, چاتمق τζατμάκ.
Σκόπελος, βράχος قيا κιαγιά.
Σκοπὸς نيت νιέτ, مراد μεράτ (...)
... κασιούτ, غرض γαράζ.
Σκορδαλιά ... ... σαρμισακλίκ σαρ-
μισακλήκ.
Σκόρδον صارمساق σαρμισάκ.
Σκορπίζω صاچمق σατζμάκ, طاغتمق ντα-
γητμάκ.
Σκορπίος عقرب ἀκρέπ — ἐν ... ...
قيورغي κιουρουγί.
Σκοτεινὸς قرانلو καρανλού, قراكو καραγκί,
... ... ἐπὶ χρωμάτων قويو
... ... Σκοτεινόν τι μακρόθεν φαινόμενον قرالتي
καραλτή.
Σκοτιδιάζει قرانلو، قراكو، قرانلق اولمق
καρανλού, καραγκί, καρανλίκ ὀλμάκ.
Σκοτίζω قرانلو اتمك، قراكو καραγκί, καραν-
λού ἐτμέκ, ... ἐ
μεταφ. شاشرمق σασιρμάκ.
Σκοτόνω ἰδὲ φονεύω.
Σκότος قرانلق καρανλίκ, قرانلوق καρανλίκ, قراك καράκ — βαθύτατον قراكلق قنب

κὰπ καραυλάκ.

Σκοτῦρα ﺑﺎﺷﻘﻠﻠﻖ βασκαλὰκ, ἰδὲ καὶ ἀν-
τράλα.

Σκύζω ἰδὲ φωνάζω.

Σκυλαρίκι (ἐνώτιον) ﻛﻮﭘﻚ κῶπέ.

Σκόπα ﺳﭙﻮﺭﻛﻪ, ﺳﭙﺮﻛﻪ, ﺳﭙﻮﺭﻛﻪ σῦπῦργγέ.

Σκουπίδια, σκάπετρα ﺳﭙﻮﺭﻧﺪﻱ σῦπῦρυντῦ, ἢ
ﺳﭙﻮﺭﻧﺪﻳﻠﻚ σῦπῦρυντῦλύκ.

Σκουπίζω ﺳﭙﻮﺭﻣﻚ, ﺳﭙﻮﺭﻣﻚ, ﺳﭙﺮﻣﻚ σῦ-
πῦρμέκ.

Σκουριά ﺑﻮﻗﻲ ﻣﻮﺭﺗﻮﻣﻚ, ﭘﺎﺱ πάς.

Σκουριάζω ﭘﺎﺳﻠﺎﻧﻤﻖ πασλαμμάκ.

Σκουτέλι ἰδὲ πινάκι.

Σκύφια (ἀραβ. ﺍﺳﻜﻮﻑ) ἰδὲ πῖλος.

Σκρόφα ﺩﻳﺸﻲ ﺩﻭﻣﻮﺯ ﻃﻮﻛﺰ ντονὺζ ντισὶ, ﺩﻳﺸﻲ
ﻃﻮﻛﺰ ντισὶ ντονὺζ.

Σκύβαλον ﺗﺮﺩﻱ ντῦρντὶ, χυδ. τορτὶ, ﭼﻮﻛﻚ
τζῶκὺκ — ἑνὸς χυμένε μετάλλε ﺑﻮﻕ μπόκ.
Τὰ σκύβαλα τῦ προκτῦ ﺗﺰﻙ τεζέκ. Τὸ ἐν
τῷ βάθει τῦ σκύφυ μένον σκύβαλον ﺷﺮﺍﺏ
ﭘﻮﺳﻮﺳﻲ σεράμπ πυσυσύ.

Σκυθρωπάζω ﭘﻮﺳﻤﻖ πυσμάκ, ἰδὲ ἢ λυπῦμαι.

Σκυθρωπὸς ﭘﻮﺱ πύς, ﺗﺮﺷﻲ τῦρσὶ, ﺗﺮﺵ
ﻳﻮﺯﻟﻮ τῦρσ γῦζλῦ.

Σκύλαξ ﻗﺎﻧﺠﻚ κανζὴκ.

Σκυλὶ ﻛﻮﭘﻚ κῶπέκ, ﺍﻳﺖ, ﺍﻳﺖ ἴτ — κυν-
ηγετικὸν ﺍﻭ ﻛﻮﭘﻜﻲ ὰβ κῶπεῖ — Μελιταῖος
Schooßhündlein ﻣﺎﺳﺘﻲ μάσι — τριχώδης
Pudel ﻗﻠﻠﻮ ﺑﺮﻕ ﻛﻮﭘﻚ μπαρὰκ κῶπέκ,
κηλλὴ μπαράκ, ﺻﻮ ﻛﻮﭘﻜﻲ σὰ κῶπεῖ.

Σκυλόψαρον ﺩﻟﻐﻲ ﻛﻮﭘﻚ, ﺍﺷﻚ ἐσὲκ, κα-
πὴκ μπαλιγγί.

Σκύπτω ﺍﻳﻠﻤﻚ ﺑﺎﺷﻴﻨﻲ ﺍﻳﻤﻚ μπάς ἀσσαγὰ ἐγ-
μέκ, ﺍﻳﻤﻚ ﺑﺎﺷﻲ μπασίνὴ ἐγγμέκ, ἰδὲ καὶ
λυγίζω, χαμηλόνω.

Σκωλῆκι ﻗﻮﺭﺕ κῦρτ — τῦν βιβλίων, σῆτες
ﺳﻮﻛﺖ ﻗﻮﺭﺩﻱ σῦγγῦτ κυρτὶ.

Σκωληκιάζω ﻗﻮﺭﺗﻠﻨﻤﻖ κυρτλανμάκ.

Σμαράγδι ﺯﻣﺮﺩ ζὲμερρῦτ, χυδ. ζὲμμρῦτ.

Σμίγω ἰδὲ ἑνόω, ἀνακατόνω.

Σμικρύνω ἰδὲ μικρύνω.

Σμῖλαξ ﺑﻮﺭﺳﻖ μπορσούκ.

Σμιλάρι ﺑﭽﻘﻲ μπιτζκὶ, ﻛﺰﻟﻚ κεζλὶκ.

Σοβαρὸς ﺍﻏﺮ ﺑﺎﺷﻠﻮ ἀγὴρ μπασλὴ, ﻭﻗﺎﺭ ﺍﻫﻠﻲ
ἔχλὶ βεκάρ, ﻭﻗﺎﺭﻟﻮ βεκαρλὶ.

Σοβαρότης ﺍﻏﺮ ﺑﺎﺷﻠﻮﻟﻚ ἀγὴρ μπασλυλὶκ,
ﻭﻗﺎﺭ βεκάρ.

Σοδομίτης ἰδὲ ἀρσενοκοίτης.

Σοκάκι ﺻﻮﻗﺎﻕ, ﺳﻘﺎﻕ σοκάκ.

Σολοικισμὸς ﻏﻠﻂ γαλάτ, ἢ σολοικίζω ﻏﻠﻂ
ﺳﻮﻳﻠﻤﻚ γαλὰτ σῦϊλεμέκ.

Σοῦβλα ﺷﻴﺶ σίσ. Περνῶ εἰς τὸ σοῦβλι ﺷﻴﺸﻪ
ﺻﺎﭼﻤﻖ, ﺻﺎﻧﭽﻤﻖ σισὲ σανζμάκ, σαπ-
μάκ.

Σουβληρὸς ἰδὲ μυτερός.

Σουβλίζω ﺻﺎﻧﭽﻤﻖ σανζμάκ, ἰδὲ ἢ κεντρῶ.

Σουλτάνος ﺳﻠﻄﺎﻥ συλτάν.

Σοῦμμα ﺟﻤﻠﻪ ἐζμλὲ, ﻳﻜﻮﻥ γεκιῦν — τῶν
ἀριθμῶν, τὸ κεφάλαιον ﻣﺒﻠﻎ μεμπλὲγ, ﻗﺪﺭ
καντάρ.

Σοῦπα ἰδὲ ζωμός.

Σοῦρδον ﺻﻮﻟﻮﺱ ἰλές.

Σουφρόνω ﺑﻮﻛﻤﻚ μπῦκμέκ, ﻗﺎﺗﻠﻤﻖ κατλα-
μάκ, ἢ παθ. ﺑﻮﻛﻠﻤﻚ μπῦκλῦμέκ.

Σοφία عقللولق ἀκιλλουλὰκ, علم ἰλμ.

Σοφίζομαι تكتلر قونارمق νίκτελης κον-
τόρμακ, فكرلك, ارامق ἀραμάκ, ἀ-
ραμάκ, φικιρλεμάκ.

Σόφισμα ἀλὰς νίκτι, ἰδὲ ἀντιλογία.

Σοφιστὴς نكتجيلر νικτετζιλὰρ, قالشجه καλ-
λιτζὲ, اورارار χαφιμζαιτέ.

Σοφὸς عقللو ἀκιλλὶ, عليم, عالم ἀλὶμ,
[illegible]. Οἱ σοφοὶ علما ὀλεμαὶ κτ.

[illegible] ἰδὲ σκάζω.

Σπαθάριος سلحدار [illegible], ἰσπαχὰς, σι-
λαχτάρ.

Σπάθη τῶν φαρμακοπώλων [illegible] μιμπλάκ.

Σπαθὶ [illegible], شيش σισ, [illegible].

Σπανάκιον [illegible] ἰσπανάκ.

Σπάνιος [illegible], سيرك σεϊρέκ.

Σπανιότης [illegible], نادرلك ναντιρ-
λικ, καὶ σπανιότερος, σπάνια πράγματα
تفارق τεφαρὺκ.

Σπάνις ἰδὲ ἔλλειψις.

Σπανίως سيرك σεϊρέκ.

Σπανὸς كوسه κοσὲ, سقالسز σακαλσίζ.

Σπαράττω قوش κὸς κοπαρὶζ.

Σπαράζω [illegible], ταράζω, [illegible].

Σπάργανον قونداق κουντὰκ, [illegible] μπε-
γιρτάκ.

Σπαργανόνω قوندقه قومق κουνταγα κο-
μάκ, قوندقلمق κουντακλαμάκ, [illegible]
صارمق [illegible].

[illegible] حصير اوتي, ساز σάζ, قوه κοφὰ,
χασὶρ ὀτὶ, سازلك ὀτὶ σαζλὶκ ὀτὶ,
[illegible] κοντεγί.

[illegible], τό, [illegible], [illegible], [illegible]
[illegible] ἰκιπλὲς, [illegible] μαχρουλάς.

Σπαράγμιον, σπάσμα [illegible] ντεμκὶ, [illegible]
ντεμπελὶκ, καὶ ὁ σπασμένος [illegible],
[illegible] ντεμπελοὺ.

Σπασμὸς سكر چكلمسي σινὶρ [illegible]-
σὶ — τῶν βλεφάρων [illegible] γὰμὶζ.

Σπείρω اكمك ἐκμέκ, اكين [illegible].

Σπέρμα ἀνδρὸς اوللك صوي ἐρλὶκ σουϊ, صي
[illegible], καὶ σπερματώδης [illegible] شهوتلو σεχ-
βετλί.

Σπήλαιον مغاره μαγαρὰ, اين ἴν.

Σπηρὶ [illegible] ντανὶ — τοῦ σώματος قبارجق
καμπαρτζὴκ, قبلق καμπαλὰκ, قرن اشني
κάρνι ἰσνί.

Σπῆτι ἰδὲ ὀσπίτιον.

Σπινθὴρ قغلجم κηγηλτζὴμ, ἢ σπινθηροβολῶ
قغلجم آتمق, صاچمق κηγηλτζὴμ ἀτμάκ,
σατζμάκ.

Σπλάγχνα ἰδὲ ἔντερον.

Σπλῆνα طلاق, طلاق ταλάκ.

Σπορὰ ἰδὲ σπέρμα.

Σπορίδιον [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] γὲρ γέρ.

Σπόρος اكن, اكين ἐκὶν (تخم τοχὸμ.)

Σπουδάζω ἰδὲ διαβάζω, ἢ μελετῶ.

Σπουδαῖος اوقور يازار ὀκὶρ γιαζάρ, طليب
[illegible], طالب علم ἰλμὶ ταλίπ —
μαθητὴς [illegible] σοχτὰ Student.

Σπουδὴ اوكرنش ὄγρενίς (علاقه [illegible].)

Σπουγγίτι [illegible] σίεκζι, قوشي [illegible]
[illegible] κουσὶ.

Σπρώχνω ابتدامق ἰτιϑιμάκ, ايتك ἰτμέκ (قالمق) χαϊτταλαμάκ, χαϊτταλαμάκ) — μὲ τὸ πόδι ايلا ايتك ἐγγέγ-ιλε ἀτμάκ, چلمك τζελμέκ.

Στάδιον ميدان μεϊντάν, ἢ μίλ بر ميل واج ἢ τζ μιλ. γέρ.

Στάζω, σταλάζω طاملامق σταμλαμάκ, طاملمق σταμμάκ, طملة طملة اقمق σταμλὰ σταμλὰ ἀκμάκ — ἀπὸ τὰς τρύπας سزمق σιζμάκ, ἢ καταστάλάζω ἰδὲ λαμβικάρω.

Σταθερὸς ἰδὲ στερεός.

Στάκτη كل κιὺλ, καὶ σακτόνερον كل صويي κιὺλ σουγὶ, كل صو κιὺλ σοῦ.

Σταλαγματιὰ طمله, طاملاملق σταμλά.

Σταματῶ ἐν. دورمق ντουρντουρμάκ, ἢ ἐπὶ μόνον ὡς ἄνω, ἢ توقتمق ντοκτουρμάκ, كسمك κεσμέκ.

Σταμνὶ بردق μπαρντάκ, دستي ντεστί.

Στανικῶς كوكسنز γγιονιουλσιούζ, ارادتسز ἰραντετσίζ, زور ايله ζὸρ ἰλὲ, استمين ἰστεμεϊν, بي اختيار μπὶ ἰχτιάρ.

Στασιώδης فتنجو φιτνετζῆ, اوزغين ὀζγούν.

Σταῦλος اخور ἀχόρ. Ὁ ἐπιστάτης τῶν σταύλων امير اخور ἐμὶρ ἀχὸρ, χυδ. ἰμραχόρ.

Σταυροδρόμι ايري يول اغزي ἀϊρὲ γιόλ ἀγζί.

Σταυρόνω كرمك, قومق, صليبه, خاجه χατζά, σαλμπτὰ κομάκ, γερμέκ, خاجلمق χατζλαμὰκ, ἢ ὁ ἐσταυρωμένος مصلوب μασλούμπ. Σταυρόνω τὰ χέρια ال باغلمق ἐλ μπαγλαμὰκ, قولوشمق, ال قاوشمق ἐλ καβουσμάκ, καβουστουρμάκ.

Σταυρωτὰ ἰδὲ ἀπλωτά. [illegible]

Σταυρὸς خاج χατζ, چليپا τζελιπὰ, صليب σαλιμπ, ἢ τὰ σημεῖον τοῦ σταυροῦ استاوروس ἰσταβρός. Κάμνω τὸν σταυρόν μου استاوروس ايتك ἰσταυρὸς ἐτμέκ.

Σταφίδα رزاقي ραζακὶ, اوزم قورو κουρὶ ὀζουμ, كشمش κισμὶς, قوش اوزمي κουσ ὀζουμὶ, زيبب ζεμπίμπ.

Σταφυλαμμία اوزوم قرشمشي ὀζὸμ [illegible]

Σταφύλι اوزم ὀζὸμ, γιουζὸμ — μὲ [illegible] قوروق χαμ اوزمي خام κουρούκ, χὰμ ὀζὸμ, ἢ μία τζάμπα σταφύλια صلقم σαλκὶμ, [illegible] صلقمي ὀζὸμ σαλκιμί. Σταφύλια [illegible] [illegible] μασμούρα [illegible] ὀρέστα [illegible] ἀβέρ ἄνοι, χυδ. [illegible] χιβέκι. Στάφυλις ξηρὸν μαῦρον يكلرجه μαϊλαριζὲ, سياهي لزمير ἰζμὶρ σιαχί.

Σταφυλίτης [illegible] دلاجق ντιλτζίκ.

Στάχυ بشاق, بشاق μπασάκ.

Στεγνόνω قورتمق κουρουτμάκ, ἢ ἐπὶ λαίμοις اوراقلف تپنمك τεσμεμάκ, ὡς تپنمي ὀρταλὰκ τεσιμπιγιμι; [illegible]

Στεγνὸς قورو κουρὶ, قوراقلو κουρακλί.

Στεκλάρι صاب, سلپ, σάπ.

Στεῖρα استرون ἰστεὶν, طوغرمز ντογουρμάζ, قصر κισὶρ.

Στεῖρος قصر κισὶρ, [illegible] ἀσάυσίζ.

Στέκομαι بنلوغمق ντουρμάκ.

Στέλλω كوندرمك γκιοντερμέκ, يوللامق γιολλαμάκ (ايتك ارسال ἰρσάλ ἐτμέκ).

Στενάζω ايلا اه اتمك ἄχ ἐτμέκ, اهلامق ἀχλαμάκ

Στενὸς ταρ, دار, طار στάρ... στεν... ἢ ὁ στενὸς κόσμος κوكلو طار γγιοκλού στάρ...

Στενάζω ...

Στενοχωρία ... στενοχωρῶ ... κιλμακλὴκ, καὶ στενοχωρῶ... ...

Στέργω ... ἢ συγκατανεύω, ...

Στερεὰ ... γῆ ...

Στερεόνω برکتمك μπερκετμὲκ, قوي ... ἀντὶ ὑγιὴς, ...

Στερεώνω ... اﺳﺘﺤﻜﺎم ... ἰστιχκὰμ βιρμὲκ) — τὴν κατασκευὴν ... μέρος ساكتلمك ... λατμὰκ.

Στερεὸς, ... τίρ, ...

Στερεόνω برکتلك ... ...

Στερέωμα τῶ ὀρανῶ يلدزلر كوكي γγιλδιζλὲρ γγιοκ...

Στέρνα ... , ... χαζὲζ.

Στεφάνι ... — βασιλικὸν, στέφανος تاج كياني ... τὸ παιδίον ...

Στεφανόνω تاجلمك ... ...

Στεφάνωμα ... ...

ζελόγου ... χιλὸς.

Στῆθος بغر μπαγὴρ, كوكس γγιογὺς, ... ὅπως ... ... ὅτι ἔχει λευκότερον στῆθος ... كوكسلو ... γγιογ... Ἐκ στῆθος ... ἔζμπιρ, ... ἐζμπερτίν.

Στηλιτεύω ... , ... , ... , ... ἐτμέκ.

Σημάδι ... ... Σημεῖον ... εἰς τὰ σημάδι, σημαδεύω ... ἀργαντζλαμὰκ.

Στήριγμα, ἀκούμβισμα طياق, طيق, دایاق, στέλια ... ἢ μετ. ... ἀρκά.

Στηρίζω طيامق ... δαγιαντιρμὰκ, طاياق στιαζὰκ βερ-μὰκ, طيامق στελαμάκ.

Στηματίζω ... στιμγγαλαμάκ.

... ... μπὶρ στὶμ ... ... μπὶρ στὶμ ἰχζιντί, ... καὶ ... ... ἀντάκ.

Στιλβόνω ... γυαλίζω.

Στίλβωμα ... ...

Στῖχος بيت μπεῖτ, شعر ... — ... سطر ...

Στιχουργῶ ... ...

Στοὰ دهليز ντεχλὶζ, ντεχλὶζ.

Στοιβάζω (... ...) ... قرمق ... ...

Στοιχεῖον عنصر ὀυσὺρ, πληθ. عناصر ἀνασὺρ — ἰδὲ γράμμα.

Στολίδιο γυναικὸς حلي χαλὴ, ϗ πληθ. احليه ἐχλιὲ, ϗ ἡ οὕτως ἐστολισμένη γυνὴ حليه χαλιγιέ.

Στολίζω بزمك μπεζεμέκ, ...

Στολισμὸς بزك μπεζὶκ, زينت ζινέτ.

Στόλος دونانمه ντονανμά.

Στόμα اغز ἀγζ, ἀγὴζ ... τρύπα ... ἀγζλὴκ, اغز ἀγὴζ (دهان ντεχάν).

Στομάχι ... μιντέ. Στομαχικὸς ... μιντεὶ φαϊντελὴ, ...

Στομόνω ... κηλαγὴ γγιντίρμεκ, καὶ παθητ. ...

Στουμπίζω ... καχμὰκ ...

Στυπὶ اسنبي ἐσύμπί.

Στυπόνω ... ἐσυμπιλεμέκ, ... τικαμάκ, ...

Στύπωμα طقاج τικὰτζ, ... καπὰκ, طپه ταπά.

Στοχάζομαι ἰδὲ νομίζω, σοφίζομαι. Στοχάζομαι, ... λιπέτι ... ποστι ... ἀλμὰκ,

μπελτ ἐτμὲκ, ... ἐτμὲκ, ...

Στοχαστικὸς ἰδὲ φρόνιμος.

Στραβοκυττάζω ... Στραβομυτζονιάζω (πρός τινα διὰ καταφρόνησιν) ...

Στραβώνω آكري اتمك ἐγγρὴ ἐτμέκ, ... ἰδὲ ϗ ...

Στραβωμένος ... ἐγρὴ ...

Στραβὸς ... ἀκρι ...

Στραγάλια ... λεμπλέμπ.

Στραγγαλισμός ... κατὰ κοσέ.

Στραγγίζω ... μπεζντὶν γγετζιρμὲκ, سوزرمك σουζντιρμὲκ, ... σουζντιρμὰκ, καὶ πᾶν ὅ, τι ... γγιν ...

Στραγγιστὴρ سوزك σουζὲκ, ... σουζ...

Στραγγουρία بل صوقلغی μπὶλ σουκλαγὺ.

Στραμπουλίζω, στραγγαλίζω (τὸ πόδι π. χ.) ... μπουρμὰκ, ... μπουρμάκ, ... ἀκρι...

Στράτα يول γιόλ, ...

Στράτευμα عسكر ...

Στρατεύω, πηγαίνω εἰς τὸν πόλεμον ... σεφὲρ ἐτμὲκ, ... σεφὲρ ...

[illegible] μιά
[illegible] φενέ, [illegible] ἀλ,
ديله χιλέ, [illegible].
Στρατηγὸς ἰδὲ ἀρχιστράτηγος.
Στρατιώτης چري τζερί, [illegible] κ.λ.
[illegible] ἀσκερλίς [illegible]
[illegible] σοφελί — [illegible]
τὰ σύνεργα τῶν Τούρκων مارتلوس μαρτολός
— [illegible] ἀπεκομένος لوقراف ὀτεμάκ,
قوروجي [illegible] — ἐχθρικὸς [illegible]
διὰ νὰ κατασκοπεύσῃ τὸ ἐχθρικὸν στράτευμα
دل ντιλ — παλαιὸς [illegible]
Στρατολογῶ [illegible] قالدرمق, عسكر
[illegible] ἀσκέρ καλντηρμάκ, γιαζμάκ,
[illegible].
Στρατοπεδεύω [illegible] اوردوي [illegible]
μάκ, [illegible] عسكري [illegible] ἀσκερί κονντρ-
μάκ, [illegible] κονμάκ.
Στρατόπεδον اوردو ὀρτού, اوردوي ὀρντοὺ. Κι-
νῶ τὸ στρατόπεδον [illegible] قالدرمق اوردويي ὀρντούγι
καλντηρμάκ, [illegible] γγιοτζ, ἐτμέκ,
[illegible] γγιοτζμάκ, عسكر قالدرمق κογچمق
[illegible], καὶ ὁ [illegible] τὸ στρατόπεδον
قونقجي باشي κονακτζῆ μπασί.
Στρεβλὸς ἰδὲ στραβός.
Στρείδια [illegible] [illegible]
Στρέφω [illegible] γράγισσα.
Στρίδι [illegible] [illegible],
Στριμμένα [illegible], [illegible],
[illegible] καλαμπαλίκ ἐτμέκ.
Στριμμένος ἰδὲ στρίδας.
Στρογγυλεύω [illegible] ἐτμέκ.

Στρογγυλὸς [illegible] ντεγιρμί, ἰδὲ ἢ σφαιρικός.
Στρογγυλότης دكرملك ντεγιρμιλίκ.
Στρουθοκάμηλος دوه قوشي ντεβὲ κουσί.
Στρουφνὸς [illegible] κεκρί, خام χάμ.
Στρύφω (στρέφω) [illegible] μπουρμάκ, چوبرمك
τζεβιρμέκ, [illegible] μπουκμάκ, اورمك ὀρμέκ
— τὸ αὐτὶ [illegible] كوشمال γγιοῦσμαλ βερ-
μέκ. Στρύφω τὸ ῥάμμα [illegible] اييلك
ἰπλίκ ἐγιρμέκ — τὰ μουστάκια [illegible] σι-
γαμάκ — τὸ ἄκρον ἐπὶ [illegible] κτ. διὰ νὰ
μὴ ξεφτίσῃ [illegible] κιβιρμάκ ἰδὲ ἢ τυλι-
λέγω — τὸν ὀμφαλὸν [illegible] كوبك γγιο-
μπέκ μπουρμάκ.
Στρῶμα دوشك ντουσέκ — ἀπὸ μαλλὶ κτ.
مندر μιντέρ, ἢ ἄλλο τι καλλίτερον [illegible]
σιλτέ — μαλλιαρὸν [illegible] κεμπέ — ἀπὸ πτε-
ρὰ پوپله دوشكي πουπλὰ ντουσεγί.
Στρώνω [illegible] ντουσεμέκ, [illegible] ντου-
σετμέκ.
Στύλος [illegible] ντιρέκ, [illegible] ἀμούντ.
Στύπτικός ἰδὲ στυφός.
Στύραξ [illegible] καρὰ μπουχούρ.
Στυφὸς ἰδὲ στριφνός; ἢ Στυφάδα [illegible] κε-
κρελίκ, [illegible] κεκρεμί.
Στύφω τὸν χόλον τινός [illegible].
Στῶβα [illegible] [illegible].
Σύγγαμβρος [illegible] μπατζανάκ.
Συγγένεια [illegible] χισιμλίκ, [illegible]
ἀκρεμπαλίκ, [illegible] καριμπλίκ.
Συγγενὴς خصم χισίμ, اقربا ἀκρεμπά, [illegible]
καρίμπ. Οἱ συγγενεῖς [illegible],
اقربا ἀκρεμπά ([illegible])

Σύγγραμμα تألیف τελίφ, تصنیف τασνίφ, كتاب κιτάμπ,

Συγγραφεὺς مؤلّف μϋελλίφ, مصنّف μϋσαννίφ.

Συγκατάβασις اغماض ἰγμάζ, شفقت σεφκέτ. Δείχνω συγκατάβασιν اغماض اتمك ἰγμάζ ἐτμέκ (ἀφαιρ.), يوز ويرمك γιοῦζ βερμέκ, ويرمك, استمالت اتمك ἰσιμαλέτ ἐτμέκ, βιρμέκ. Εὑρίσκειν συγκατάβασιν يوز بولمك γιοῦζ μπουλμάκ.

Συγκαταβατικὸς اغماضجي ἰγμάζτζῆ, شفقتلو σεφκετλῆ.

Συγκαταλέγω, συγκαταριθμῶ صايمق σαϊμάκ, ادخال اتمك ἰντχάλ ἐτμέκ, عدّ اتمك ἄντι ἐτμέκ, ἢ παθητ. عدّ اولنمق ἄντι ὀλουνμάκ, معدود اولمق, داخل ντεχίλ, μαντοὺτ ὀλμάκ.

Συγκατάνευσις رضا ῥιζά.

Συγκατανεύω راضي, قائل, تسليم اولمق ῥαζῆ, καῒλ, τεσλίμ ὀλμάκ, [illegible] ويرمك μπουγιοῦν βερμέκ, بلي ديمك μπελὶ [illegible], رضا ويرمك ῥιζὰ βερμέκ, كوستزمك [illegible] [illegible]ερμέκ. Συγκατανεύων ἐκολάκευσε بلي بيسدين [illegible] جكلدي μπελὶ, μπεσατὲν τζεκτί.

Συγκάτοικος اولداشك [illegible], [illegible] χεμχανέ.

Συγκατοικῶ اوطورمق [illegible] [illegible], اولمق [illegible], اولداشلق [illegible], χεμχανὲ [illegible].

[illegible] συμπαράζω, [illegible].

[illegible] χάζρ.

Συγκρίνω روبار اتمك ῥουμπὰρ ἐτμέκ, بكزتمك μπεγζετμέκ, اتمك ἐτμέκ, [illegible] τεσμπὶχ ἐτμέκ, يوزلشترمك γιοῦζλεστιρμέκ.

Σύγκρισις روبار ῥουμπάρ, [illegible], تشبيه τεσμπίχ.

Συγκριτικὸν ὄνομα [illegible].

Συγχαίρομαι [illegible], تهنيه [illegible] τεχνιὲ ἐτμέκ, مبارك اولسون [illegible] μπαρεκ ὀλσοὺν ντιμέκ. [illegible]

Συγχίζω ἰδὲ ἀναχατώνω, [illegible], [illegible].

Σύγχυσις ἰδὲ ταράχη, θόρυβος.

Σύγχρονος ياشداش γιασντάς, καὶ πληθ. ياشداشلر [illegible], اقران ἀκράν.

Συγχώρησις عفو ἄφβ, يارلغ [illegible], بغشلامش [illegible]. Ζητῶ συγχώρησιν, συγχώρησιν τοῦ ἁμαρτήματος, عفو طلب اتمك ἄφβ ταλὲμπ ἐτμέκ, صوچن [illegible] [illegible], καὶ ὅτε θέλει τις τὰ [illegible] λόγον λέγει μὲ συγχώρησιν, καὶ συμπαθᾶσθαι ادب ايله ἐντὲπ ἰλέ, حاشا [illegible] ايله [illegible] ἐντὲπ ἰλὲ σοϊλεϊτ, لابد سويلك [illegible], [illegible], عرضكه [illegible] ἐντὲπ [illegible], ἠρζινὲ λαὴκ ντεϊλ.

Συγχωρῶ [illegible] [illegible], عفو اتمك ἄφβ ἐτμέκ, كچمك γγετζμέκ (ἀφαιρ.) ἢ ἐπὶ Θεοῦ يارلغمق [illegible]. Ὁ Θεὸς συγχωρήσοι αὐτῷ (τῷ νεκρῷ) الله رحمت ايلسون [illegible], [illegible] συγχωρημένον, ἔξεστι جايزدر [illegible].

Συζητῶ [illegible] [illegible], [illegible]

τζιφτλεντιρμέκ, اشترمك ἰστιρμέκ.

Συζυγία ἰδὲ ἕνωσις — τῶν πλανητῶν اقترلن ἰκτιράν — ἑνὸς ῥήματος بنا μπινά.

Σύζυγος, ἡ حلالة χελαλέ, يولداش γιολντάς, همخانه χεμχανέ. Μὲ τὴν συγγενεστὴν τοῦ σύζυγον ايلة حرم محترمي χαρέμι μυχτερεμί-ιλε, ايلة حليلة جليلةسي χελιλέϊ-τζελιλεσί-ιλε, ϰ ὁ σύζυγος ἰδὲ ἄνδρας.

Συκαμινιά توت اغاجي τούτ ἀγατζή.

Συκάμινον طوت, توت, تون τούτ.

Συκιά انجير اغاجي ἰντζίρ ἀγατζή.

Σῦκον انجير ἰντζίρ.

Συκόνω قالديرمق καλντηρμάκ, ἰδὲ ϰ ὑψόνω.

Συκόνομαι قالقمق κάλκμάκ.

Συκοφάγος, συκαλὶς انجير قوشي ἰντζὶρ κουσού.

Συκοφάντης افتراجي ἰφτιρατζῆ, قومصي κουμζή, بهتانجي μπυχτανζή, ἰδὲ ϰ κατήγορος.

Συκοφαντία افترا ἰφτιρά, بهتان μπυχτάν.

Συκοφαντῶ افترا ايتمك, بهتان μπυχτὰν, ἰφτιρά ἐτμέκ, غيبت سويلمك γιμπὲτ σοϊλεμέκ, دللنك ντιλλεμέκ. Μᾶς ἐσυκοφάντησαν بري خلاف اكلتديلر μπιζὶ χιλάφ ἀνλαττιλέρ.

Συλλαβὴ هجا ; هجه χετζέ, καὶ συλλαβίζω هجا ايله اوقمق هجالمك χετζελεμέκ, χετζέ-ιλε ὀκουμάκ.

Συλλαμβάνω (ἐπὶ γυναικός) الــق ἀλμάκ, حامله, كبه اولمق χαμιλέ, γγεμπὲ ὀλμάκ, ϰ ἐπὶ ζώων يوكلو اولمق γυκλὺ ὀλμάκ.

Σύλληψις طوتش τυτὺς, حاملك χαμιλελὶκ, كبه اولقلق γγεμπὲ ὀλμαχλὴκ.

Συλλογίζομαι دوشنمك ντυσυνμέκ, فكر ايتمك φικὶρ ἐτμέκ, ملاحظه ايتمك μυλαχαζὰ ἐτμέκ, فكرلنمك φικιρλενμέκ.

Συλλογισμὸς فكر φὶκρ, φικὶρ, دوشنش ντυσυνμὲ — συμπέρασμα قياس κιάς.

Συλλύπησις condoléance تعزية ταζιέ.

Συλλυποῦμαι τινὰ اجيمق ἀτζημὰκ, يوركه اجي كلمك γυρεκὲ ἀτζὴ γγελμέκ.

Συμα ἰδὲ σιμά.

Συμβαίνει دوشمك ντυσμέκ, كچمك γγετζμέκ, واقع اولمق βακὴ ὀλμάκ, (صدور, حصول, وقوع بولمق συντὺρ, χυσὺλ, βυκὺ μπυλμάκ.) Συμβαίνειν (τινὶ ἀνθρώπῳ) باشدن, باشه كلمك μπασὲ γγελμέκ, اشمق μπαστὲν ἀσμάκ, كچمك γγετζμέκ.

Συμβεβηκὸς, συμβὰν نسنه دوشن ντυσὲν νεσνέ, ماجرا μαδζερὰ, قضا καζά, وقوع βυκύ, قصه κησσά, اتفاق ἰττιφὰκ — φυσικὸν عرض ἀρὰζ — (ἀτυχὲς) بلا μπελιά, خطا χατά. Τὰ συμβάντα ماجرالر μαδζεραλὲρ, سرانجام σεργενζιάμ, واقعات βακηὰτ, عوارض ἀβαρὴζ. Κατὰ συμβεβηκὸς ناكاه να γγιάχ, قضا ايله, خطا χατὰ, καζὰ ἰλέ, اتفاقا ἰττιφακέν.

Συμβιβάζω ἰδὲ τεριάζω ϰ ἑρμηνεύω.

Συμβοηθὸς ἰδὲ βοηθός.

Συμβουλάτωρ نصيحت ايدجي νασηχὰτ ἐιτιτζί, تنبيه جي τεμμπιχτζὶ — ὁ ἐπὶ τῶν συμβουλῶν consigliere مشاورجي μυσαβερετζί, ديوان اهليسي ντιβὰν ἐχλισί.

Συμβουλεύω اوكت , نصيحت ويرمك , اتمك ὄγγϋτ, νασηχὰτ βιρμὲκ, ἐτμὲκ, اوكتلمك ὀγϋτλεμέκ. Συμβουλεύεσθαι τινὰ دانشمق ντανησμὰκ (δοτ. προσ.)

Συμβουλὴ اوكت ὄγϋτ, نصيحت νασηχὰτ — παραίνεσις, νουθεσία تنبيه τεμπὶχ — μεταξὺ δύο, ἢ πολλῶν, συμβούλιον مشورت μεσβερὲτ, مشاوره μισαβερέ. Δίδειν ἀλλήλοις συμβουλὰς ἢ νουθεσίας دللشمك ντιλλεσμέκ.

Συμμαθητὴς خواجه داش χοδζιὰ ντὰς, هم تلميذ χὲμ τελμίζ, هم شاكرد χὲμ σαγίρντ.

Συμμαχία برلك μπιρλὶκ, دوستلق ντοσλὺκ, عهدلشمقلق ἀχντλασμακλὺκ, اتفاقلق ἰττιφακλὺκ, عهد ἄχντ.

Σύμμαχος اتفاقلو دوست ἰττιφακλὴ ντὸς, دوست ντὸς, عهدلو ἀχντλή.

Συμμετρία اندازه ἰνταζέ.

Σύμμικτα قرشق شيلر καρησὴκ σεϊλὲρ, مجموعه μεδζμουά.

Συμπάθιον, συμπαθῶ ἰδὲ συγχώρησις κτ.

Συμπάσχω, συμπονῶ ἰδὲ συλλυποῦμαι.

Συμπατριώτης ديارلو ντιαρλή.

Συμπεθεριάζω خصملق بغلمق χησημλὺκ μπαγλαμάκ.

Συμπεραίνω تخمين اتمك ταχμὶν ἐτμὲκ, قرينه ايله بلمك καρινέ-ιλε μπιλμὲκ, بولمق μπουλμὰκ, قياس اتمك κιὰς ἐτμὲκ, سزمك σεζμὲκ, بولمق, فراستله دويمق φιρασέτ-ιλε ντουϊμὰκ, μπουλμὰκ, بلمك μπιλμέκ.

Συμπέρασμα قياس κιὰς, ἰδὲ ἢ εἰκασία.

Συμπλέκω الشترمك ἰλισ̄τιρμὲκ, ياپشترمق γιαπησ̄τιρμὰκ, چاتشدرمق τζατησ̄τιρμάκ.

Συμπολίτης همشهري χεμσ̄εχρὶ, χυδ. χεμσ̄ερί.

Συμπόσιον ضيافت ζιαφὲτ, قونقلق κονακλὺκ, مجلس μεδζλὶς, مهمانلق μιχμανλὺκ, شراب مجلسي σαρὰπ μεδζλισὶ — τῆς περιτομῆς سنت دوكوني σοῦννὲτ ντουγουνοῦ — μετὰ τὸν γάμον, ἐπαύλια پاچه كوني πατζιὰ γγϋνϋ.

Σύμπτωμα بر خستهلغك علامتي μπὶρ χασταλυγὺν ἀλαμετί, ἢ πληθ. علامات ἀλαμὰτ, اعراض ἀράζ.

Συμφέρει ἰδὲ χρησιμεύω. Δὲν μοὶ συμφέρει ال ويرمز ἔλ βιρμέζ.

Συμφέρον ἰδὲ ὄφελος.

Συμφορὰ بلا μπελιά, دولو فورطنهسي ντολοῦ φυρτυνασὴ, مصيبت μουσιμπέτ.

Συμφωνία, ἁρμονία μουσικὴ سازلر اهنكي σαζλὲρ ἀχενγγὶ — περὶ τιμῆς τινὸς κτ. بازار μπαζάρ, قول κάβλ. Μὲ συμφωνίαν νά... بو شرط ايله كه μπου σάρτ ἰλέ κι... Συμφωνία ὀνόματος μετ' ὀνόματος اضافت ἰζαφὲτ — ἐπὶ παραδόσει τέλεως ويره βερέ.

Σύμφωνον حرف χάρφ. Ἐκ συμφώνου, συμφώνως ἰδὲ ὁμοφώνως.

Συμφωνῶ περὶ τῆς τιμῆς بازارلشمق μπαζαρλασμὰκ, قول ايدشمك κάβλ ἰντισμὲκ, بر اولمق μπὶρ ὀλμὰκ, بازار اتمك μπαζὰρ ἐτμὲκ, ἰδὲ ἢ συνομιλῶ — ὁμογνωμῶ بر اولمق μπὶρ ὀλμάκ.

Συναγώγιον τῶν Ἰουδαίων جمعات يهود τζεμα-
ἀτὶ γεχούντ.

Συνάζω, συνάγω, συναθροίζω ديوشرمك ντεβ-
σιρμέκ, جمع ايتمك τζὲμ ἐτμέκ, درمك ντερ-
-ντιρμὲκ, قوپرمق κοπαρμὰκ, ϗ συνάγεσθαι
ἕπεσθαι حاصل اولمق χασὴλ ὀλμάκ, π. χ.
τί συνάγεται ἐκ τούτου; بوندن نه حاصل
اولور μπουντὰν νὲ χασὴλ ὀλούρ.

Συναλλαγὴ معامله μουαμελὲ, مكافله μουκα-
φελὲ — ἰδὲ ἐμπόριον — τῶν ἄσπρων cambio
اقچه بوزمسي ἀχτζὲ μποζμασή.

Συναναστρέφομαι قونشمق κονουσμὰκ, قرشمق
καρησμάκ.

Συναναστροφὴ قونشلق κονουσλούκ, الفت οὐλφέτ.

Σύναξις ἰδὲ σύνοδος, συνέδριον.

Συναπαντῶ راست كلمك, دوش ντουσ, ῥὰς
γγελμὲκ, صتاشمق σατασμὰκ, اوغرامق
ὀγραμὰκ, قرشولمق καρσουλαμὰκ, بولمق
μπουλμάκ.

Συνάπτω ἰδὲ ἑνόνω — κάμνω (π. χ. φιλίαν
μετά τινος) بغلمق μπαγλαμάκ.

Συναριθμῶ ἰδὲ συγκαταριθμῶ.

Συνάφεια ἰδὲ συνέχεια.

Συνάχι ἰδὲ κατάῤῥους, ῥευματισμός.

Συνδαυλίζω, συμπῶ اودون دوزلتمك ὀντοὺν
ντουζελτμὲκ, اتشي بر يره چتمق ἀτέσι
μπίρ γερὲ τζατμάκ.

Σύνδεσμος عطف ἄτφ.

Σύνδουλος قپو يولداشي καπὴ γιολντασή.

Συνδρομὴ ἰδὲ βοήθεια.

Συνέδριον مجلس μετζλὶς, ديوان ντιβὰν,
جمعيت τζεμιὲτ — δημόσιον ديوان غلبه

γαλεμεσὲ, χυδ. καλαμπὰ ντιβανί.

Συνεθίζω الشمق ἀλησμὰκ, اوكرنمك 'ὀγρεν-
μὲκ, ἰδὲ ϗ συνήθεια. Συνηθίζειν νὰ... عادتي
وار اولمق ἀντετὶ βὰρ ὀλμὰκ, كلمك γγελ-
μὲκ, ἰδὲ γραμματ. σελ. 92.

Συνειδὸς قلبك اضطرابي καλμπὴν ἰζτιρα-
μπὴ, انصاف ἰνσάφ.

Συνεισφέρω ἰδὲ βοηθῶ.

Συνέπεια نتيجه νετιτζὲ, بوندن حاصل اولان
μπουντὰν χασὴλ ὀλάν.

Συνεργάτης امكداش ἐμεκντάσ.

Συνέργεια ἰδὲ παρακίνησις. Συνεργείᾳ διαβόλου
شيطانك يلتمسيله σεϊτανὴν γελτμεσί-
ιλε.

Συνεργῶ بله چالشمق μπιλὲ τζιαλησμὰκ,
ϗ συμβοηθῶ ياردم اتمك γιαρντὴμ ἐτμὲκ,
بولنمق μπουλουνμάκ.

Συνερίζομαι قزقنمق κηζκανμὰκ, اونكولشمك
'ὀνεγγυλεσμὲκ, حسد ايدشمك χασὲντ ἰν-
τισμὲκ — τινὰ ἰδὲ μιμοῦμαι.

Συνερισία قزقانجيلك κηζκαντζιλὶκ, اونكرللك
'ὀνεγγυλοὺκ, حسد χασὲντ, كونو γγιονού.

Συνεφιάζειν بولتلنمق μπουλουτλανμάκ.

Σύνεφον بلوت, بولت μπουλούτ.

Συνεφώδης بلوتلو μπουλουτλού, پوس πούς,
سنبوللو σουμπουλλού.

Συνέχεια اولاشقلق οὐλασηκλήκ. (Ὁμιλία)
χωρὶς συνέχειαν لوبمز ايپي صاپي ὀυμάζ,
يوق ἰπὶ σαπὴ γιόκ.

Συνηγόρος ἰδὲ ἀβοκάτος.

Συνήθεια عادت ἀντέτ, خوي χούι. Ἀποκτῶ
μίαν συνήθειαν عادت ايدنمك ἀντὲτ ἐντιν-

... γρλανάϊ , ...
... .

Σύ... ... ...
... ...
... — ...
... ...

Σύ... شرط ...
Συ... τῆς ... صلحك ملاولي
... , ...
... .

Συ... ... , يوالشلق, يارلق
... , يولداش
اولق ... ἐλμάκ.

Συ... يولداشلق ... — ...
طالب ... — ... , ... , κτ.
π. ... يولداش ادم, ...
... , ... , ...
... , ...

Συ... يول يولداشي γιολτάϊ ...
... — ἀκολουθῶν ... α.
... .

Συ... ... .

Σύνοδος ἐκκλησίας ... جمع ... —
σύναξις ... , مجلس ... ,
ديوان ... .

Συνοικέσιον نكاح ... , عقد نكاح ...
... .

Συνομήλιξ ... , ...

Συνομιλία مصاحبت ... , ... ὁ-
μιλία , συμφωνία.

Συνομιλῶ ... مصاحبت, صحبت, ...

... .
... , ... , ...
... , ...
... , ... , ...
... .

Σύνορος ... .

Συνοχή ... .

Σύντροφος ... .

Σύντομος ... .

Σύστασις ... حد ... , حد, ...
... , ... , حدود كسمك, قومسق
... , ...
... , ...

Συντάσσομαι ... جمع ... ἐτμέκ, ...
... ἐτμέκ, سكشمك ... ,
... ... ἐτμέκ,
... , ... چفتلشمك
... , اشلنمك ... .

Συνουσιασμὸς جماع ... — τῶν ἀλόγων ζώων
ايغري ... . Ὁ ἐργάζεν πρὸς τὸν συνουσια-
σμὸν اولمق جوشقن ... .

Σύνοψις ἰδὲ ἐπιτομή.

Σύνταξις نحو ... , ... , علم نحو ...
... .

Σύνταγα اركن ... , ἰδὲ πρωΐ.

Συντέμνω اتمك اجال ... ἐτμέκ , ἰδὲ ...
... .

Συντομία قصالق ... , اختصارلق
... , اختصار ... . Ἐν συντο-
μίᾳ , συντόμως قصه ... , اختصار اوزره

ἐχτισὰρ ἔζρε, [illegible] ἰζμαλέ.

Σύντομος ἰδὲ συνοπτικὸς — καὶ ὁ συντόμως λαλῶν اجمالجي [illegible] ἰζμαλτζὴ, مختصر الكلام μουχτεσὶρ ἐλ κελιάμ.

Συντοπίτης ἰδὲ συμπατριώτης.

Συντράπεζος [illegible] χέμσοφρὰ, اكيل ἐκὴλ.

Συντρέχω ἰδὲ βοηθῶ.

Συντριβὴ καρδίας دل شكستكي ντὶλ σικεσσεῖ, انكسار ἰνκισὰρ, καὶ ὁ συντετριμμένος τὴν καρδίαν منكسر μουνκεσὶρ, دل شكسته ντὶλ σικεσσέ.

Συντρίβω ἰδὲ κομματιάζω, λιανίζω, τζακίζω, τρίβω.

Συντροφεύω ἰδὲ συνοδεύω.

Συντροφία يولداشلق γιολντασλὴκ, يارانلق γιαρανλὴκ — ἐμπορικὴ اورتاقلق ὀρτακλὴκ.

Σύντροφος يولداش γιολντὰς, ايافداش ἀ. γιακντὰς, ياران γιαρὰν, يار γιὰρ, دوست ντὸστ, — ἐμπορὶκ اورتاق ὀρτὰκ, شريك σερὶκ.

Συνωμοσία برلك μπιρλὶκ, اتفاق ἰττιφάκ. Κάμνειν συνωμοσίαν اتفاق اتمك ἰττιφὰκ ἐτμὲκ, انلاشمق ἀντλασμὰκ, ال بر اتمك ἐλ μπὶρ ἐτμὲκ, كوكل بر، رأي بر اولمق γγὸνὸλ μπὶρ, ρεεῖ μπὶρ ὀλμάκ.

Συνωμότης حصه دار χισσεντάρ. Οἱ συνωμόται جلاليلر δζελλαλιλὲρ, زوربالر ζορμπαλάρ.

Συνώνυμος اداش ἀντὰς, بر معنى μπὶρ μαανά. Λέξις συνώνυμος لغت مشتركه λουγάτ μουστερκέ.

Συριγμὸς سقلق σηκλὴκ.

Σύριγξ شركفه σὲρεγγὰ, ἰδὲ καὶ φλογέρα.

Συρίζω [illegible] سقلق σηκλὴκ βερμέκ.

Σύρμα [illegible], طل τηλά.

Συρμὰς [illegible] شربت σερμπέτ, καὶ ὁ κατασκευάζων συρμᾶδα شرابتي σεραμπατζή.

Συρτάρι چكمجه τζεκμεδζέ.

Σύρτης سورمه σὺρμέ, [illegible] ντεμὶρ, ἰδὲ καὶ μοχλός.

Σύρω چكمك τζεκμὲκ — σβαρνίζω سوركمك σὲρὲτμὲκ, σὺρτμὲκ, سوركلمك σὲρὲκλεμὲκ — κάτοπιν اويدرمق οὐιντυρμὰκ, καὶ σύρειν πρὸς ἑαυτὸν چكنمك τζεκινμὲκ. Σύρεσθαι ἐπὶ κοιλίας ἰδὲ ἕρπειν, καὶ σύρεσθαι, σβαρνίζεσθαι طاينمق ταηνμὰκ, قايمق καϊμὰκ, قايمق καϊπμὰκ, [illegible] τηρμανμάκ.

Συσαίνω اصارلمق ἰσμαρλαμάκ.

Σύστασις دل ياردمي ντὶλ γιαρντημή, ذكر ζίκρ, جميل δζεμίλ.

Συστέλλομαι ἰδὲ ἐντρέπομαι, φοβοῦμαι.

Σύστημα درج ντέρδζ.

Συστολὴ چكلمه τζεκιλμὲ — ἰδὲ ἐντροπή.

Συστρατιώτης همجنك χεμδζένκ, يولداش γιολντάς.

Συχνάζω صق صق σὴκ σὴκ, σηκτζὲ βαρμὰκ, صقجه وارمق, صقلامق σηκλαμὰκ, كلمك واروب βαρὸπ γγελμὲκ, قونشمق κονυσμὰκ, καὶ μὴ συχνάζειν وارمز كلمز اولمق βαρμάζ, γγελμὲζ ὀλμάκ. Τόπος συχνασμένος ايشلك ἰσλέκ.

Συχνάκις صق، سق σὴκ, صقجه σηκτζὲ, چوق كرّه τζιὸκ κερρέ.

Συχνὸς سق، صق، صيق σήκ.

Σφάζω بوغازلمق μπογαζλαμάκ.
Σφαῖρα طوب τόπ, رومباله ῥεμμπαλὲ — γῆς ἢ ἐρανῦ globo كره κιουρὲ, γγιὰρὲ, γγιαλέ.
Σφαιρικὸς, σφαιροειδὴς طوپالق τοπαλάκ.
Σφαλερὸς يكلشلو γιανλισλῦ, غلطلو γαλατλή.
Σφάλλω يكلمق γιανιλμὰκ, ياكلش ايتمك γιανλὴσ ἐτμὲκ, ἰδὲ ϗ πταίω.
Σφαλλῶ ἰδὲ κλείω.
Σφάλμα يكلش, ياكلش γιανλὴσ — πταῖσμα صوچ σοῦτζ, جرم δζὲρμ, كناه γγιουνάχ.
Σφένδαμνος بودق ντὲσ μπουτάκ.
Σφενδόνη صپان σαπὰν, فلاسنك φελασένκ.
Σφῆκα اروسي ,ارو ييبان γεμπὰν ἀρὺ, ἀρυσή.
Σφῆνα قمه, قامه καμὰ, چوي τζίβι.
Σφίγγω صقمق σηκμὰκ, قسمق κησμὰκ, قصترمق κηστηρμὰκ, بغلمق μπαγλαμὰκ, چكمك τζεκμέκ. Σφίγγειν (τὰ χείλη, τὸ σόμα) بزمك μπῦζμέκ.
Σφίγξ انسني ميمون ἰνσενὶ μεϊμὺν.
Σφικτὸς ϗ σφικτὰ محكم μυχκὲμ, پك πὲκ, پكجه πεκτζὲ, قوتجه καβιδζέ.
Σφοδρὸς كسكين κεσκὶν, ἰδὲ καὶ ὁρμητικὸς, δριμὺς, ἀψύς.
Σφοδρότης كسكينلك κεσκινλίκ.
Σφονδύλι τῆς ῥόκας اغرشق ἀγηρσὰκ, اغرسق ἀγηρσὰκ, ϗ τὸ σφονδύλι, ὁ τύλος τῦ βαγενίυ طپه τεπά.
Σφόρα سجم σιδζὶμ, ايپ ἴπ.
Σφυγγάρι سونكر σϋνγγέρ.
Σφυγγάτον قيغنه καϊγανὰ, χαϊγανά.
Σφυγγίζω سلمك σιλμὲκ — τὸν λυόμενον μὲ σακῦλι κτ. سورمك σουρμὲκ, كسه κεσὲ σϋρμέκ.
Σφυγγίζω ἰδὲ βυλλόνω.
Σφυγμὸς نبض νάμπζ.
Σφυρὶ چكيج τζεκιδζ, ϗ چاكوچ τζακυδζ, چكيچ τζεκίτζ.
Σχάζω چامت ايتمك χεδζαμὲτ ἐτμέκ.
Σχεδία صال σὰλ, صلاجه σαλαδζέ.
Σχεδιάζω رسم ايتمك ῥέσμ ἐτμέκ.
Σχέδιον اورنك ὀρνὲκ, ἰδὲ ϗ ἰχνογραφία.
Σχεδὸν يقين γιακὴν, تخمينا ταχμινὰ, ϗ ἐπὶ ποσότητος مقداري μικνταρὶ, قدر καντάρ.
Σχέσις نسبت νισπὲτ, علاقه ἀλακά.
Σχέτον, βρασὸν κρέας صويوز σεϋζ, قينامش قينامش ات καϊναμὴσ ἔτ, سليق σελὴκ.
Σχῆμα شكل σέκλ, σεκίλ. Σχήματα-ῥητορικῆς عبارات ἰμπαρὰτ, كنايات κεναϊάτ. Σχῆμα γεωμετρικὸν جدول δζεντβέλ.
Σχηματίζω شكللمك σεκιλλεμὲκ, شكله شكل، صورت ويرمك σεκλὲ κομὰκ, σουρὲτ βερμέκ. Σχηματίζειν (ἐν ῥήματι, κλίνειν) تصريف, بنا ايتمك τεσρὶφ, μπινὰ ἐτμέκ.
Σχίζα چور τζὸρ, چتاجق ταχταδζὴκ, يونقه γιονκὰ, اوادن اواق ὑφὰκ ὀντύν.
Σχίζω يارمق γιαρμάκ.
Σχίσμα scisma اعتزال ἰτιζὰλ, ἰδὲ χαραγματιά, ϗ σχισματικὸς اعتزال اهل ἔχλι ἰτιζάλ.
Σχοινᾶς اورغانجي ὀργανδζὴ, ايپ بوكيجي ἴπ μπουκϋδζϋ.
Σχοινὶ لپ, ايپ ἴπ — χονδρὸν (κάμηλος) اورغان ὀργὰν, پلامار παλαμάρ.

Σχοινοβάτης جانباز ζιαμμπάζ.

Σχολάζω ἰδὲ παύω, παῦσις, σχολή.

Σχολεῖον ἰδὲ γράψιμον مكتب خانه μεκτὲμπ χανὲ — κοινὸν محله مكتبي μαχαλλὲ μεκτεμπί.

Σχόλη, διακοπὴ فراغت كونلري φεραγὲτ γγϋνλερί.

Σχόλιον شرح σὲρχ — ἐν τῷ περιθωρίῳ τῦ χαρτίυ حاشيه χασιέ.

Σώβρακον طون ντὸν, ايچ طوني ἰτζ ντονὶ, طومان ντυμάν, پاچه‌سي طومان ντεμὰν πατζιασί.

Σώζω اتمك خلاص χελὰς ἐτμὲκ, ἰδὲ ἐ. λευθερόω.

Σωληνάρι لوله λουλὲ, اولوق ὀλὸκ — μόλυβδένιον قبور κιμπὺρ — πλήθινον كونك κϋνκ — ὑπόγαιον لوغن ὀγϋν, كاريز γγεριζ.

Σῶμα تن τὲν, كوده γγεβντὲ. Τὸ σῶμα (τῦ ἡλίυ, σελήνης κτ.) جرم δζίερμ. Ἀνθρωπος χωρὶς ἀναλογίαν σώματος دنكل ντενγγὶλ, ντινγγὲλ.

Σωματοφύλαξ يساقجي, قپوجي καπηδζὴ, γιασσακτζή.

Σωματώδης اتلو تنلو ἐτλὴ τενλὴ ἰδὲ ϗ παχύς.

Σῶος صاغ σάγ, امين ἐμίν, سليم σελὶμ, ϗ صاغ واسن σαγὲ ἐσέν.

Σωρεύω يغمق γηγμὰκ, دورقلمق ντορκλαμάκ.

Σωρὸς يغين γηγὴν, دورقلمه ντορυκλαμα — κοπρίας پشو πϋστί.

Σωστὰ, ἐπ᾽ ἀκριβὲς just راست ῥάς. Μὲ τὰ σωστὰ ; — لطيفه‌سز λατιφεσίζ, كرچكدن γγερτζεκτὲν, جد μπεδζιερ.

Σωτὸς بتون μπϋτϋν, تمام τεμὰμ, ϗ μὴ σωσὸς بوزوق μποζὺκ, بتون تكل μπϋτϋν ντεϊλ, ϗ ἐπὶ νομισμάτων چل τζὶλ, تمام عيار τεμὰμ ἀϊάρ.

Σωτὴρ ἰδὲ ἐλευθερωτής.

Σωτηρία سلامت σελιαμέτ.

Σωφρονίζω اصلاح اتمك ἰσλὰχ ἐτμέκ, تأديب τεντὶπ ἐτμέκ, اوصلتمق ὑσλατμάκ, ϗ σωφρονίζεσθαι عقلي باشنه كلمك ἀκλὴ μπασινὲ γγελμέκ, اوصلنمق ὑσλανμάκ, ايلمك ἀϊλμάκ.

Σωφρονῶ عقلي باشنده اولمق ἀκλὴ μπασιντὲ ὀλμάκ.

Σωφροσύνη ادب ἐντὲπ, اوص ὒς, پاكلك πακλίκ.

Σώφρων ادبلو ἐντεπλὴ, اوصلو ὑσλὴ, پاك πὰκ, تميز τεμίζ.

T.

Τάβαν, σανίδωμα طوان ταβάν.

Ταβᾶς تاوه ταβά.

Ταγγιασμένος اجمترك ἀτζιμτρέκ.

Τάγμα بلوك، بولك μπολὺκ, ϗ ὁ ταξίαρχης بولك باشي μπολὺκ μπασὴ — Τεσσάρων اوده ὀντά.

Τάδε ἰδὲ δεῖνα. Τὸ τάδε نسنه νεσέ. Ὁ τάδε ἰδὲ ὁ δεῖνα.

Ταζέδικος تازه ταζέ.

Τάζω εἰς τὸν Θεὸν اداقمق, اداملق ἀνταμάκ, ادق ἀντάκ, نذر اتمك νέζρ ἐτμέκ.

Ταΐζω يدرمك γεντιρμέκ.

Ταχλᾶς تقله ταχλὰ, ἴδε καὶ πιθῶν.

Τακτικὴ ترقيبي عسكر ἀσκὲρ σερτιμπὲ.

Τακτικὸς ἴδε κανονικὸς — συνήθως اولي كلن ὀλὰ γγελέν. Τακτικῶς اوقونور ἰὺ ἐκὶ.

Ταλαιπωρία مسكينلك μεσκινλὶκ, محنت μιχνὲτ, زحمت ζαχμὲτ, μετακὰ, كوچ γγῶδζ.

Ταλαίπωρος ἴδε κακότυχος.

Ταλαιπωρῶ زحمت ايمك, كتورمك, چكدرمك ζαχμὲτ ἐτμὲκ, γγετιρμὲκ, τζεκτιρμὲκ, زحمت قومق ζαχμετὲ κομὰκ, καὶ παθ. ταλαιπωροῦμαι زحمت چكمك ζαχμὲτ τζεκμέκ.

Ταλανίζω اسيركمك ἐσιργγεμὲκ, اجيمق ἀδζημάκ.

Τάλαντον قنطار κηντὰρ, κανταρ — τῆς φύσεως خصلت χυσλέτ.

Ταλέρι طبق ταμτάκ.

Ταμίας خرج وكيل βεκὶλ χάρδζ, كلرجي κιλερδζὶ, دفتردار ντεφτερντάρ.

Ταμπακιέρα انفيه قوطيسي ἐνφιὲ κυτισὶ, قوطي κυτὴ.

Ταμπάκος (νικοτιανὴ) ἤγε κάπνισμα توتن τῦτῦν, دوتن ντῦτῦν, دخان ντυχὰν — τυλιγμένος تونني τῦτῦνὶ — εἰς φῦλλα يپراغي دوتن ντῦτῦν γιαπραγὴ — τῆς μύτης انفيه ἐνφιὲ, بورن اوتي μπυρὲν ὀτύ.

Ταὺ, ἢ ταὺ ἢ ἐπὶ ταὺ يا نجت يا بخت γιὰ ταχτ, γιὰ μπαχτ, يا دولت باشه يا قوغن لاشه γιὰ ντεβλὲτ μπασί, γιὰ κυζγὺν λασὲ, λεσέ.

Ταξιδεύω يوله كتمك γιολὰ γγιτμέκ.

Ταξίδι يولجيلك γιολδζιλίκ.

Τάξις دوزن ντιζὲν, نظام νιζὰμ (ترتيب τερτὶπ, دوز ντιζ γιὸλ, دينر ντιζ, صره σιρά).

Βάλλω εἰς τάξιν ἴδε διατάττω. Καθεὶς κατὰ τὴν τάξιν του يوللو يوللجو γιολλὺ γιολυ-δζὶ, يرلو يرلده γερλῦ γεριντέ.

Ταπεινόνω الچقلتمق ἀλτζακλαμάκ, الچقير ἀλτζακὶρ ἐτμέκ.

Ταπεινὸς الچق كوكللو ἀλτζιὰκ γγονυλλυ.

Ταπεινοσύνη الچق كوكللولك ἀλτζιὰκ γγονυλλυλὺκ, تواضع τεβάζι.

Τάπης سجاده σετζαδζιατὲ, ἴδε καὶ πεύκι.

Ταράττω, ταράζω چابلامق τζιαμπαλαμὰκ, چالقمق τζιαλκαμὰκ, قملداتمق κημυλντατμάκ.

Ταράφι طرف ταράφ, ἴδε μέρος.

Ταραχὴ چاترة پاترة τζιατρὰ πατρὰ, ἴδε καὶ θόρυβος, σύγχισις.

Ταρίχευμα نسنه تورلو, تورشي τυζλὺ, τερσὶ νεσνέ, καὶ πληθ. مملوحات μεμλυχάτ.

Ταριχευτὸν κρέας پاسطرمه πασηρμά.

Ταριχεύω توزلامق τυζλαμὰκ — μὲ ἅλας καὶ ξύδι تورشيلمك τερσιλεμὲκ, τερσιλαμάκ — ξηραίνω εἰς τὸν καπνὸν ἴδε καπνίζω.

Τάρταρος τῦ οἴνυ ترتو τερτύ.

Ταῦρος بوغا μπυγά — ζώδιον ثور بورجي μπυρτζί.

Ταυτολογῶ بينك كره سويلمك μπιν κερρὲ σοϊλεμέκ.

Ταυτὸν ἴδε ἴδιον, καὶ ταυτότης برلك μπιρλὶκ, يكسانلك γεκσανλήκ.

Τάφος مزار μεζάρ, قبر κάμπρ, مقبره μαγ-[illegible] ... Ὁ ἅγιος τάφος [illegible] [illegible]

Τάφρος [illegible] μετερίς, [illegible]

Τάχα ἰδὲ ἴσως, [illegible] τάχα τε ἰδὲ [illegible]

Ταχὺ ἰδὲ πρωΐ.

Ταχυδρόμος [illegible] ἰλάκ, [illegible]

Τεῖ Τέ چاي τζάι.

Τειλίγω, τειλίττω [illegible]

Τεινάζω ἰδὲ [illegible]

Τεῖχος ديوار ντιβάρ, ἢ τειχίζω [illegible]

ντιβαρλαμάκ, [illegible]

Τεῖχος [illegible]

Τέκνα [illegible]

τεκνοποιῶ [illegible] βαλεταλεμέκ. [illegible]

Τέκτων دولكر ντϋλγκέρ, [illegible]

Τελειόνω [illegible] μπιτιρμέκ [illegible]

[illegible] ταμαμ [illegible]

[illegible] ταμάμ ἐτμέκ, ἰδὲ ἢ κατ[illegible]

τελειώνει ἐπὶ λύχνε καίοντος [illegible]

[illegible]

Τελειοποιῶ [illegible] μπιτιρμέκ, [illegible]

κιαμίλ ἐτμέκ, [illegible]

κεμαλέ ἰεντιρμέκ, [illegible]

Τέλειος كامل κιαμίλ, [illegible]

[illegible] τέλειος [illegible] ταμάμ, ἰδὲ καὶ

σωστός.

Τελειότης [illegible] ταμαμλίκ, كمال κεμάλ,

[illegible]

Τελευταῖος ἰδὲ ὕστερνὸς ἢ τέλος πάντων.

Τέλος صوك σόν, آخر ἀχήρ, عاقبت ἀκι-

μπέτ [illegible] ἠχαίετ. Τέλος, πάντως, τε-

λευταῖον صكره [illegible] عاقبت ἀ-

κιμπέτ, [illegible] صوك σόν, نهايت

ἠχαίετ.

Τενόντες, [illegible]

μάκ, [illegible]

[illegible]

Τέρας [illegible]

ἀλαμέτ, [illegible]

[illegible]

[illegible]

Τερβινθίνη [illegible] τερμεντίν.

Τερεβίνθος [illegible] τερμενίμ ἐτμέκ.

Τεριάζω, συμβιβάζω [illegible] ὀυντιρμάκ,

[illegible] ντϋζετμέκ, [illegible]

[illegible]

[illegible] μπεραμπὲρ ἐτμέκ, [illegible]

κλαστιρμάκ, ἢ ὅθεν. [illegible]

كامل ὄϊγύν γγελμέκ, ἢ ταιριάζει ἰδὲ συμ-

φωνῶ, φιλιόνομαι.

Τερλίκι [illegible] τερλίκ.

Τετραγωνικὴ [illegible] ὀρτάζ.

Τετρὰς (χαρτίω) [illegible]

Τεταρταῖος πυρετὸς [illegible]

[illegible] ντὄρτ γγϋν [illegible]

ρίμπι.

Τεταρτημόριον [illegible] ντὄρτ γγϋν [illegible]

πάϊ, ربع ρίμπι χυλ. [illegible]

Τέταρτον [illegible] ντὄρτ [illegible]

[illegible]

Τέτοιος ἰδὲ τοιοῦτος.

Τετράγωνον [illegible] دورت ντὄρτ κὄσελι.

Τετράδη, ἡ τετάρτη چهارشنبه τζαρσαμπέ.

Τετράδιον دفتر τεφτέρ.

Τετραπλοῦς دورت قات ντὸρτ κάτ, ἢ τετραπλάσιος دورت زياده ντὸρτ ζιαντέ.

Τετράπους دورت اياقلو ντὸρτ ἀγιακλί.

Τεχνεύομαι ἴδε μηχανεύομαι.

Τέχνη صنعت σανάτ, صنعتلر σανατλέρ, χὼλ. ζεναχάτ, كار κιάρ — ἐπιτηδειότης ...

νὲρ, ... μαρίφέτ.

Τεχνικὸς ... ισανατλί, ...μιὸ, صنعتلو σανατλί, ἴδε ἢ μαστορικός.

Τεχνίτης صنعت اهل ἐχλ σανάτ, ... ρεντζμπέρ, ἢ μεταφ. ἐπιτήδειος ... νερλί, ... معرفتلو μαρίφετλί.

Τζαγκαρόσυνθον پیر πιρ...

Τζάκιζω قرمق κιρμάκ, ...

... چاق τζιάκ ἐτμέκ.

Τζακόνω ἴδε πιάνω.

Τζαλαπατῶ ἴδε καταπατῶ.

Τζαμπουνίζω ἴδε φλυαρῶ.

Τζαρούχι چارق τζιαρίκ.

Τζεκοῦρι بالته μπαλτά. Συντρίβομαι μὲ τὸ τζεκοῦρι قاقلمق κακλαμάκ.

Τζελίκι, χάλυψ چليك τζελίκ.

Τζέπη saccoccia جب τζέπ.

Τζερτζεβὲς چرچوه τζιερτζιβέ.

Τζευλίζω ἴδε τραυλίζω.

Τζέφλι (κέλυφος) قبوق καμπούκ.

Τζιακμάκι چقمق τζιακμάκ, ἢ τζακμακόπετρα ... چقماق چقماق τζιακμὰκ τζιακμάκ, اتش ... چقماق ἀτὲς τζιακμάκ.

Τζιακμακόπετρα طاشي چقماق τζιακμάκ

ταστί.

Τζιγαρίζω قاورمق καβουρμάκ.

Τζιγγέλι چنكل τζενγγέλ, ... κανδζιά.

Πιάνω μὲ τὸ τζιγγέλι چنكلمق τζενγγελλαμάκ, ... κανδζιλαμάκ.

Τζιγγρίζω چاتمق τζιατμὰκ — αὐγὰ ... ... τζιαλκαμάκ.

Τζιγκωμένος يانق γιανίκ.

...

Τζιλιπουρδῶ ἴδε πηδῶ, περιπατῶ ὑποπηδώντας.

Τζιμοῦρι tique بتي كوپك ... ...

...

Τζιμπίδα ἴδε τσιμπίδα.

Τζιμπῶ ... ..., ἢ τζιμπολογῶ ... ...

... چاللمق τζιαταλλαμάκ.

Τζιμπῶ ... τζιμπέκ.

Τζιμουδᾶς ... τζιμουδαρλίκ, ...

...

...

Τζίνα ... ...

Τζίντζιρας (τέττιξ) چرتليق τζιρτλίκ, چكركه τζεκιργκέ.

Τζίπουρον ... ... (... ...)

Τζιρίζω چرلمق ...λαμάκ.

Τζιτώνω ἴδε τεντώνω.

Τζουγκράνα طرمق ... ...

سوركي σιουργκί.

Τζουγκρανίζω ... ...

Τζοῦζα ... ... — ἴδε ...

Τζουκάλι چولمك τζιομλέκ, χυδ. ... τζιομλὲκ, ἢ τζουκαλάς چومليكجي τζομλεκτζί.

Τζεκίδα اوتي ... ὀτί.

Τζιλάφι, κάκινος ... ζελλόφ.

Τζεράπι (περικνημίς) قالجون καλτζὶν, جراب, جورب, τζεράπι.

Τζιτζιλιάνω ... τζαλιζ ... , توبغار τουγάρ.

Τζιτζικίζομαι طوسلنمك τουσλανμάκ, قورسلنمق χορσολανμάκ.

Τηγάνι طاوا ταβά, طغان τηγάν,

Τηγανίζω قاورمق καβερμάκ. Τηγανισμένα ἢ ἄχνμα φελιὰ πάχυς قفرداق καρκιρτάκ.

Τηγανίτα ἰδὲ λαλαγκίτα.

Τηλεσκόπιον دوربين ντϋρπίν.

Τηλυγάδι جرج τζιάρχ, طليا ταλαϊά.

Τηλυγαδιάζω اپلك الملك ἰπλικ ἐλλεμέκ.

Τηρῶ ἰδὲ κυττάζω.

Τί δὰ νά. Τί λογῆς ناصل νάσηλ. Τί ἄνθρωπος εἶναι; ناصل كمسه در νάσηλ κιμσὲ ντίρ; τί νὰ κάμω; نيليم νεϊλεϊίμ.

Τιάρα دولبند ντϋλμπέντ.

Τίγρις, θηρίον قپلان καπλάν.

Τιμὴ اكرام ἰκράμ — ὑπόληψις عرض ἤρζ, (صوبي, اقلغي يوز γιὺζ ἀκλιγή, σουϊὲ) — ἰδὲ περιποίησις. Τιμὴ ἑνὸς πράγματος بها μπεχὰ, παχὰ, قيمت κιμὲτ — παρά τινος μεγάλε تشريف τεσ'ρίφ.

Τίμιος عرضلو ἠρζλὴ — ἔντιμος, τιμιώτατος, σεβάσμιος عزتلو ἠζζετλὴ, اعتبارلو ἰ... μκιρέμ, مكرم, μυκερρέμ, حرمتلو χυρμετλὴ, عزيز ἀζὴζ, رعايتلو ῥιαϊετλὴ.

Τιμόνι ... , كمي ... γγεμὶ ...

Τιμῶ ايتك اكرام ἰκράμ ἐτμέκ, عزتلمك ... ἠζζετλεμὲκ, رعايت كوسترمك ῥιαϊὲτ γκοσ'τερμὲκ, تشريف ايلمك τεσ'ρίφ ἐϊλεμὲκ, حرمت, اكرام, تشريف ايتك χυρμὲτ, حرمت, رعايت ἰκράμ, τεσ'ρὶφ ἐτμὲκ, ἢ παθ. حرمت, رعايت ... χυρμὲτ, ῥιαϊὲτ, κογμάκ, μπυλμάκ, γγορμὲκ, بولق شرف σ'ερὲφ μπυλμάκ.

Τιμωρία جزا τζεζὰ, عقوبت ἀκϋμπέτ.

Τιμωρῶ ἰδὲ παιδεύω.

Τινὰς ἰδὲ κάποιος.

Τινάσσω, τινάζω, τραντάζω ... σιλκελεμὲκ, ἢ ἐπὶ ἀλόγε جالك لقك λὶκ τζιάλμαχ, لكلمك λικλεμὲκ.

Τίποτε ὅλως بر شي μπὶρ νεσνὲ, بر شي μπὶρ σ'ἑϊ, ὅλως بشي νεσ', ... χίτζ.

Τίτλος ἰδὲ ἐπιγραφὴ βιβλίε.

Τμῆμα ἰδὲ κεφάλαιον.

Τοιοῦτος بوبله μπϋϊλε, بونك كبي μπϋνὺν κιμπὶ, شوبله σ'ϋϊλέ, بويله بر μπϋϊλὲ μπὶρ, μπὶρ, بوكيبين μπϋτζιλεϊν.

Τοιουτοτρόπως بوبلجه μπϋϊλετζέ, اوبلجه ϋϊλετζὲ, بو مقوله μπὶ μακυλὲ, بو يوزدن μπὶ γϋζντέν, بو وجه اوزره μπὶ βετζ ϋζρέ, ἰδὲ ἢ ἔτζι.

Τοῖχος τῦ οἴκε ديوار ντιβάρ.

Τόκος ἰδὲ διάφορον.

Τόλμη جرات τζϋρέτ, ἀζἰρέτ, يورك γϋρέκ.

Τολμηρὸς يوركلو γϋρεκλὴ, غيرتلو γαϊρετλὴ, جرتلو τζϋρετλὴ, سركجدن σερ... ντὲν γγετζτί.

Τολμῶ اولمك, كوكي ... , يوزكي, جاني τζιανὶ, γϋρεί, γγϋτϋ ὀλμὰκ (ἀοτ.). Ἐκφράζεται καὶ ἀρνητικῶς.

Τομαρᾶς طباق ... ἀρμαζοί-
ριον αὐτῷ طابقخانه ταπχανέ.

Τομάρι طومار τομάρ, ... —
Κορδέλες ... σαχτιάν — μαχαρισμοὺ
τὸ κάλλιστον ... τελατιν — ἀπατέ-
χαρον ἄστρον ... ... —
ἐκ τῆς ῥάχης τοῦ ἵππου, καμήλου κτ. صغري
σαγρί. Ἕνας τόμος τομάριον طوره τωρά.

Τόμος جلد τζιλντ.

Τόνος آواز ἀβάζ, مقام μακάμ — ἰδὲ δύνα-
μις, ἢ τονικὸς ἰδὲ δραματικός.

Τοξεύω ἰδὲ σαϊτεύω.

Τόξον, δοξάρι ياي γιάι — θριαμβευτικὸν
طونايه كري τοναγιὰ κεμέρι — τὸ ὕρανον
ἴρις ... صاغمه, ... الكم ... σαγμά,
σογμά.

Τοξότης اوقجي ὀκτζῆ, اوق آتيجي ὀκ ἀ-
τητζῆ — ζώδιον قوس برجي κώς μπουρτζῆ.

Τοπάζι طوباز τοπάζ.

Τοπικὸν ἰατρικὸν ... شاريكي علاج ...
ἰλάτζ.

Τοποθεσία موضع μεβζί, طرح τάρχ.

Τόπος ير γέρ (مكان μεκιάν). Εἰς τὸν τόπον,
ἀντὶ ... γερινέ, ... γερλερινέ, π. χ.
εἰς τὸν τόπον τοῦ πατρός σου باباكز يرينه
μπαμπανὴζ γερινέ. Ἐπέχειν τὸν τόπον τινὸς
... يرني طوتمق ... μπιρ κιμεσνε-
νὶν γερινὶ τουτμάκ, يرينه كلمك γερινὲ γγελ-
μέκ. Τόπον كش κὶς (ἔτζι κράζουν, ὅτε πε-
ρᾷ τις τῶν μεγιστάνων). Εἰς οἰκεῖον τόπον ...
μεχελλινντέ.

Τοποτηρητὴς قايمقام καϊμμακάμ.

Τορευτὴς ... ...

Τορνεύω ... ... τζεκρίγγισε ...
λημέκ.

Τόσος اوقدر ὀ-καντάρ, شوقدر σοῦ-καντάρ,
بوقدر μπού-καντάρ; ... ...
Ἄλλο τόσον ... ...
ὁ καντάρ. Ὅσον... τόσον ... اوقدر ...
ντάρ... ὀ-καντάρ, ...
ντακὶ... ὀλ ντουρλῦ. Τόσαις φοραῖς اوللقدر
... ὀ-καντὰρ κερρέ. Τόσον ὥστε... ... شويله كه
... Τόσον αὐτὸς ὅσον ... ἐκεῖνος كرك
او ... ... γγερέκ μπου, γγερέκ ὀ,
هم بو هم او ... ... ὀ,
χὲμ μπου, χὲμ ὀ. Τόσον καιρὸν اوقدر زمان
ὀ καντάρ ζεμάν.

Τότε اوزمان ὀ-ζεμάν, اولوقت ὀ-βάκτ.

Τοῦβλον ἰδὲ πλινθάρι.

Τούρνα طورنه بالغي τουρνὰ μπαλιγγῆ.

Τουτέστι ἰδὲ δηλαδή.

Τυφέκι تفنك τουφέκ, ... — κοντόν ...
γαραμπιλ, ἢ τουφεκίζω تفنكلمك τουφεν-
κλεμέκ, ... تفنكه الماق τουφένγγε ἀλμάκ.

Τραβῶ چكمك τζεκμέκ, ἰδὲ ἢ σύρω. Τραβῶ
τὸ κουπί, ... γεντεὶ
ἀλμάκ, ... γεντμέκ.

Τραγάκανθα ... ...

Τραγανὸς ἰδὲ τρυφερός, ἢ τραγανὸν ἰδὲ χόνδρος.

Τραγήματα ... ...,
... γεμίσι. Δουμάζω τὰ τραγήματα
... ...

Τράγος ... ...

Τραγῳδία ... ...

Τραγωδῶ تركي چاغرمق τöρκὶ τζαγιρμάκ, ἤτοι ψάλλω.
Τραγωδία طرلکیلیا τραγγιντιά.
Τραχύνω ἐν. ἤτοι μεγαλύνω, ἢ ἐνέρ. بيومك μπüμέκ, بوي چكمك μπöï τζεκμέκ, بتمك μπιτμέκ.
Τραχὺς ἤτοι μεγάλος — ἔφηβος اناج ἀγάτζ.
Τράπεζα σοφρά, سني σινὶ — μὲ τὰ φαγητὰ سماط σεμάτ — ξύλινος طراپزا τραπέζα — ὅπε παίζεν طوله ταβλὰ — τῶν τραπεζιτῶν دستگاه ντεσγγιάχ. Βάλλω τὴν τράπεζαν سفره قورمق σοφρὰ κορμάκ, يايمق γιαϊμάκ.
Τραπεζίτης صراف σαῤῥάφ.
Τραπεζομάντιλον سفره ييشكري σοφρὰ πεσ-κιρὶ, سكي بزي σπὶ μπεζί.
Τραυλίζω پلتكلمك πελτεκλεμέκ, پپكي طوتقون سويلمك πεπεῖ σöïλεμέκ, دلي طرمقمق, طولشمق ντιλὶ ταρμασμάκ, ντολασμάκ.
Τραυλὸς, τζευδὸς پپكي πεπεῖ, پلتك πελτὲκ, ككلكي κεκεῖ, اغري دللو ἀγὴρ ντιλλὶ, ككك κεκέκ.
Τραυλότης پلتكلك πελτεκλίκ, ككلك κεκεκλίκ.
Τραχηλιὰ ... τορχανὲ, بلغور μπουλγούρ.
Τράχηλος انسه ἐνσὲ, ἤτοι κορφή.
Τραχὺς سرت σερτ, صربه σάρπα, ... ταῖ, ... Τραχεῖα ὁδὸς صربيول σαρπγιὸλ, طشلق τασλάκ.
Τραχύτης سرتلك σερτλὶκ, صربلق σαρπλὶκ, قتيلك κατηλίκ.

Τρελαίνω عقلن الق ἀκλὶν ἀλμάκ, دلي اتمك ντελὶ ἐτμέκ, ἢ παθητ. τρελαίνομαι دلورمك ντελöρμέκ, دلي اولمق ντελὶ ὀλμάκ, ديوانه ντι-βανὲ ὀλμάκ, عقلي كتمك ἀκλὴ γγιτμέκ, عقلني شاشرمق ἀκλινὴ σασηρμάκ.
Τρελαμάδα دليلك ντελιλὶκ, ديوانه لك ντι-βανελίκ.
Τρελὸς دلي ντελὶ, ديوانه ντιβανέ.
Τρέμω دترمك τιτρεμέκ, اوليرمك ὄλπερ-μέκ. — ὡς τὸ ψάρι طالبيمق ταλαμπη-μάκ. Τρέμοντας دترك τιτρεκίκ.
Τρεπάνι ἤτοι τρυβέλλι.
Τρέφω بسلمك μπεσλεμέκ, غدالمق γγιντα-λαμάκ.
Τρέχω سكرتمك σεγιρτμέκ, قوشمق κοσ-μάκ. Τρέχει ὀγλίγωρα (τὸ ἄλογον) يوكرتمك γüγρüτμέκ, يلمك γελμέκ, قوشمق κοσ-μάκ, ἢ τρέχειν εἰς τὰ τέσσαρα دورتلمك ντöρτλεμέκ, καὶ ἐνεργ. κάμνειν νὰ τρέχῃ قوشترمق κοστυρμάκ κτ. Τρέχειν, ῥέειν ἐπὶ ὑγρῶν اقمق ἀκμάκ.
Τρίανα لوح ... σιολ ... τζενγγελλί.
Τριαντάφυλλον كل γγüλ — Δαμάσκου ... ἀντανὲ γγüλü, καὶ τριανταφυλλόλαδον كل ياغي γγüλ γιαγί.
Τρεῖς اوچ ὐτζ — ἔτι ... ὀτζλίκ, ... τεσλίς.
Τρίβελλι trivello بورغو μπουργού, ἢ τρυπῶ μὲ τὸ τριβέλι, τριβελίζω بورغولمق μπουργουλα-μάκ, بورغو ايله دلمك μπουργουίλε ντελ-μέκ, بورمق μπυρμάκ.
Τριβόλιον چتاق τζατάκ, ... σαχάν.

Τρίβολος دمر دكني τημίρ ντικενί, ϗ τρι-
βόλια چالي چربي τζαλὶ, چالي τζαλὶ
τζίρπὶ, چوپ τζόπ.

Τρίβω ازرمك ἴζμὲκ, ازرمك ἴζυπεμὲκ,
دوكمك ντöγμὲκ — ἀλείφω اومق ὀβμὰκ,
اووشترمق ὀβουστεμὰκ, سورمك σϋρμὲκ.
Τρίβειν τὸ ψωμὶ εἰς τὸ νερὸν اتمك ترید τε-
ρὶτ ἰτμὲκ.

Τρίβουν فراجه φερράτζὲ, χυδὴ φερεζὲ قونتوش
κοντόσ.

Τριγλὶ ἰδὲ ἐρυθρῖνος.

Τριγυρίζω طولايو كتورمك ντολαϊῦ γγετιρ-
μὲκ, ἰδὲ ϗ περιγυρῶ, ϗ περιτριγυρίζω —
μὲ ὁρμὴν پر پر دونمك πὶρ πὶρ ντöνμὲκ.

Τριγύρω چوره τζεβρὲ, طولايـــي ντολαΐ,
طولايندن ντολαΐντὲ, چوره يانده τζεβρε-
γιανὲ, ϗ τριγύρω τριγύρω, ὁλοτρόγυρα چپ
چوره τζὶπ τζεβρὲ, طولاينجه ντολαϊνζὲ,
دورت جانبه ντöρτ ζζανιμπέ.

Τρίγωνον اوچ كوشلو ὔτζ κöσελῦ.

Τριζμὸς, τριγμὸς پتلدي چتلدي τζατλαντὶ
πατλαντὶ, غرغري قجرتي καζζιρντὶ.
γηρτιρντί.

Τρίζω قجردمق καζζιρνταμὰκ, قجردمق
καζζιρνταμὰκ (غرغرمق γηρτιρμὰκ)
پاتلمق πατλαμὰκ, چاتلمق τζατλαμὰκ
.. τοὺς ὀδόντας ديش قجردتمق, چاتردتمق
ντὶς καζζιρτατμὰκ, τζατιρντατμὰκ, ἰδὲ ϗ
δάκτυλος.

Τριλίνιον سالمك سالنمك σαλλαμάκ, مسافر اوته
μϋσαφὶρ ὀντά.

Τριπλασιάζω اتمك قات اوچ ὔτζ κὰτ ἰτμὲκ,
اتمك اوچ ὔτζ ἰτμὲκ.

Τριπλάσιος اوچ قدر ὔτζ καντὰρ, اوچ زياده
ὔτζ ζιαντὲ, ϗ τριπλοῦς اوچ قات ὔτζ κάτ.

Τρίπους اوچ اياقلو ὔτζ ἀϊακλὶ, ἰδὲ καὶ πυ-
ροστιά.

Τρίπτης τρίφτης دوربي τϋρπὶ, جربيه τζερμπιέ.

Τριταῖος πυρετὸς اوچ كون اشوري كلن اسقمه
-μπὶρ γγϋν ἀσιρὶ γγελὲν ἱστμά, اوچ كونلك
ستما ὔτζ γγϋνλὺκ στμά, مثلثه ستمه
σιτμάϊ μϋσελεσέ.

Τρίτη, ἡ صالي σαλὶ, صالي كون σαλὶ γγϋν.

Τρίτον اوچنجيده ὔτζϋντζϋντέ, ثالثا σα-
λεσά.

Τριφύλλι طرفيل τιριφύλ.

Τρίχα (θρὶξ) قل κὺλ, توي τϋϊ. Αἱ τρίχες
τῆς κεφαλῆς, μαλλιὰ صاچ, ساچ σάτζ. Αἱ
τρίχες πρὸ τοῦ μετώπου τοῦ ἀλόγου چيق
τζαϊάκ. Τί τρίχα ἔχει (τὸ ἄλογον); نه
طونلودر νὲ ντοννὶ ντὶρ.

Τριχιά ســـجم σιτζίμ, اورغام ὀργάμ.

Τρίψις, τρίψιμον اووش ὀβὺσ, اوغلمق ὀ-
μαλλὰκ, ϗ τριψίματα اووشترملر ὀβουστρμα-
μαλάρ.

Τρυβλίον طوقرجن ντοκαρτζὶν, ϗ ἡ πέτρα τοῦ
τρυβλίου طوقرجن پولي ντοκαρτζὶν πουλὶ.

Τρεμάζω εἰ. دگنمك τιτρετμὲκ, ἰδὲ ϗ φοβίζω,
ξεταζω. Τρεμάζω εἰ. اوركمك ὀρκμὲκ,
بلكلمك μπελελεμὲκ, شاشمق σασμάκ.

Τρεμερὸς قورقق κορκὺκ, قورقاق κορ-
καζζιάκ, هيبتلو χαϊμπετλὶ, قورقشلو κορ-
κουσλί.

Τρόμος دتره τιτρεμέ, اوركلك ὀρκϋλὺκ ——

αἰφνίδιος ἢ μάταιος اوركلدبيلك ὀρκῦντε-λῦκ, ἰδὲ ἢ φόβος.

Τρόπαιον طويملك τοϊμλὰκ, غنيمت γανιμέτ.

Τρόπος, طرز τάϱζ; وجه βέζχ, شكل σεκλ, σῖκλ; يول γιόλ (اسلوب ἐσλόπ, اصول ὀσούλ, ὀσούλ; يوز γιοῦζ, اصل ἄσλ, ἄσιλ; مقوله μακουλέ; صورت σουρέτ) — τοῦ ζῆν مسلك μεσλὲκ — τοῦ φερεῖν طرز τάϱζ. Εὑρίσκειν τρόπον. : يول بولمق γιὸλ μπουλμάκ. Μὲ κάθε τρόπον, παντοίως هر حالده χὲϱ χαλεττέ, هر وجه اوزره χὲϱ βέζχ ὔζρέ. Κατ' οὐδένα τρόπον اصلا ἄσλα, هيچ بر يوزدن χὶτζ μπὶρ γιοῦζντέν, هيچ بر وجهله χὶτζ μπὶρ βέζχ ιλέ. Τίνι τρόπῳ; نه يوزدن νὲ γιοῦζντέν; نه شكل νὲ σεκλ; نه وجه اوزره νὲ βέζχ ὔζρέ; Ὃν τρόπον نتكه νιτεκί.

Τρύλλα قبه κουμπέ.

Τροφὴ بسليش μπεσλεΐς — φαγητὸν ييجك γεγετζέκ, ييو γεγί, طعام ταάμ, غدا γηντά, قوت κὸτ, يم γέμ — κερδίζειν τὴν τροφὴν, πορεύω ييجك قزانمق γεγετζὲκ καζανμάκ, سبيلنمك σεμπεμπλενμέκ.

Τροφὸς, ἡ دايه νταϊά, χυδ. ταϊά, سود انا σοὺτ ἀνά, دادي νταντή.

Τροχίσκος (ἀποθήκης) قرص κοὺρς, καὶ كفته κουφτέ.

Τροχὸς تكرلك τεκερλὲκ — τοῦ μύλου دكرمن چرخي ντεγιρμὲν τζιαρχὴ — διὰ ἀκόνισμα چرق τζιάρκ.

Τροχῶ ἰδὲ ἀκονῶ.

Τρυγία دردي ντορτοῦ, شراب دوردسي σε-ϱάμπ ντορτουσοῦ — τοῦ λαδίου چوكك τζιοκοῦκ.

Τρύγος, τρυγητὸς بوزلمسي, باغ بوزمسي, بوزومي μπάγ μποζμασί, μποζουλμασί, μποζουμοῦ.

Τρυγῶ باغ بوزمق μπὰγ μποζμάκ.

Τρυγὼν, τρυγόνι قمري, قومري κουμρί.

Τρύπα دلك ντελὶκ, دلوك ντελίκ.

Τρύπιος, τρυπημένος دلكلو ντελικλοῦ; دلنمش ντελινμίσ.

Τρυπόνω ἰδὲ χώνω.

Τρυπῶ دلمك ντελμὲκ, بورغولمق μπουργου-λαμάκ, چيمك γγετζμέκ.

Τρυφερὸς يومشاق γιουμουσάκ, γιουμοσάκ, كورك γγιουβρέκ, تازه ταζέ. Τὸ τρυφερὸν τοῦ καρυδίου κτ. اوزدك ὄζντέκ.

Τρυφερότης يومشاقلق γιουμουσακλούκ.

Τρυφηλὸς نازك ναζὶκ, نازلو ναζλοῦ, هيوملو σεϊβελλοῦ, ἢ τρυφηλότης نازكلك ναζικλίκ.

Τρώγω يمك γεμὲκ, يمك ييجك, مائده γεγετζὲκ, μανδζιὰ γεμέκ, ἰδὲ ἢ φαγοῦρα.

Τύλος, ῥόζος طاوق كوزي ταοὺκ γγιοζοῦ, ناصر νασὺϱ — τοῦ πόδου ἰδὲ ἐπισόμιον, σφονδύλι. Κάμνειν τύλους τὰ χέρια ἀπὸ τὴν δουλειὰν ايشلكدن ال قتيلنمك, ناصورلنمق ἰσλεμεκτὲν ἔλ κατηλανμὰκ, νασυρλανμάκ, پكلنمك πεκλενμέκ, ناصور بغلمق νασὺϱ μπαγλαμάκ.

Τύμπανον داول νταβοὺλ — τὸ μέγα τῶν στρατιωτῶν كوس κιὸς — τῶν ἱερακοτρόφων طبل باز ταλμπάζ, χυδ. τυλεμπάζ — στρογγυλὸν دف ντέφ.

Τυπογραφία باصمه μπασμά, طبع خانه ταμπιχανὲ, ἢ τυπογράφος باصمه جي μπασμαντζῆ.

Τυπάνω بصمش μπασμάκ.

Τύπος بصمه μπασμά — μονέδας سكه σικ-κὲ, تمغا ταμγά, ἰδὲ καὶ παράδειγμα, πρόπλασμα, σχέδιον.

Τυραννία ظلم ζούλμ, ζουλούμ (ἐπὶ πληθ. ζουλουμ), جور ζιόρ, زور ζόρ.

Τύραννος ظالم ζαλίμ, ظلمكار ζουλουμκιάρ, ظلم ايدنجي ζουλούμ ἐντιτζί.

Τυραννῶ ظلم جور اتمك ζουλούμ, ζιόρ ἐτμέκ, ظالم اولمق ζαλίμ ὀλμάκ.

Τυρὶ پينير πεϊνίρ — ἀπὸ γάλακτος κορυφῆς لور پينيري λὸρ πεϊνιρί — ξηρὸν πλασμένον εἰς εἶδος ψωμίου قاشقوال κασκαβάλ, ἢ تلمه پينيري τελεμὲ πεϊνιρί εἶδος πηκτοῦ γάλακτος.

Τυροβόλι قالبي پينير بر πεϊνὶρ καλιμπῆ, بر قالب پينير μπὶρ καλὶπ πεϊνίρ.

Τυρόγαλα ἰδὲ ὀρρός.

Τυφλομαΐτζα, μυῖδα چچش قرە τζίπιο, καρὰ چپيش καρὰ τζίπιο.

Τυφλόνω كور چقرمق κιὸρ τζηκαρμάκ, كور اتمك κιὸρ ἐτμέκ, كورلمك κιὸρλεμέκ.

Τυφλοπόντικον ἀσπάλαξ كوسنبك κιόσεμπέκ.

Τυφλὸς كور κιόρ, κόρ, كوزسز γκιοὺζσούζ, ἢ συρκόνης, τυφλαμάδα كورلك κιὸρλούκ, كوزكورلك γκιοὺζ κιορλούκ.

Τυγχάνω ἰδὲ συμβαίνω. Εὑρέθη τυχαίως بولندي μπουλουντὸ ἔτ.

Τύχη [illegible] μισμέτ, [illegible] μπαχὴτ — εὑροῦσα بولنت ντεβλέτ, طالع ταλίχ. Κατὰ τύχην ἰδὲ κατὰ συμβεβηκός.

Τυχηρὸς عارضي ἀρεζὴ, عارضانه ἀρεζανὲ, واقع βακὴ, ἢ τὰ τυχηρὰ

(συμβάν) قرنتي κισμετὴ — ἰδὲ εὐτυχής.

Τυχὸν ἰδὲ ἴσως, ἐνδέχεται.

Τωόντι حقاً χακκὰ, ἰδὲ καὶ ἐπ' ἀληθείας, πραγματικῶς.

Τώρα شمدي σίμτι, جالى χάλα, حالا χάλα (ἐπὶ ἀξιωμάτων). Ἐπὶ τώρα شمديه σιμτιγιέ, شمديلك σιμτιλίκ, σιμτιλερίντε, بو آنده μπὸ ἀντα, بو دقيقه μπὸ ντακικαδα, ἰδὲ ἢ κατὰ τὸ παρόν. Καὶ τώρα شمدي σίμτι ντάχα, σίμτι-στά. Τώρα τώρα شمديجك σίμτιτζεκ. Ἐξαφνα, همان شمدي χέμαν σίμτι. Ἀπὸ τώρα ἢ εἰς τὸ ἑξῆς شمدن صكره σιμτὶν σονρά, شمدن كيرو σιμτὲν γγερί.

Τωρινὸς شمديكي σίμτικι.

Υ.

Ὕαινα سرتلان σιρτλάν.

Ὑάκινθος سنبل σουμμπούλ — πολύτιμος λίθος كوك ياقوت γγιὸκ γιακούτ.

Ὑβρίζω سوكمك σοῦγμέκ, σοβμέκ, نشنام ويرمك ντουσνὰμ βιρμέκ.

Ὕβρις سوكه σοῦγμέ, σοβμέ, سوكش σοῦγούς.

Ὑγεία صاغلق σαγλὴκ, خوشلق χοσλὲκ, تندرستلك τεντουρούσλοὺκ. Ἔχετε ὑγείαν الله اصمرلدق ἀλλαχὰ ἠσμαρλαντὴκ, صاغلجقلر ايله σαγλὴτζακλὰρ ἰλέ, ... Εἰς ὑγείαν σας (ὅτε πίνει τινὰς) عشقكه ἠσκηνὲ, شفقكزه σεφκατινιζέ, سكا وارسون σανὰ βαρσούν, طلو τὰς. Μὲ ταῖς ὑγείαις σας صحتلر اوله σαχχατλὰρ ὀλά.

Ὑγιαίνω, εἶμαι ὑγιὴς صاغ اولمق σὰγ ὀλ-
μὰκ, خوش حال دولنمك, ντελνμὶκ, اولمق χὸσ χὰλ ὀλμὰκ, ἰδὲ ϗ ἰατρεύω, ἰατρεύομαι. Ὑγίαινε! صاغ اول σὰγ ὄλ, خوشجه قال χοστζὲ وار اول βὰρ ὄλ, κὰλ, ἰδὲ ϗ ἔχετε ὑγείαν.

Ὑγίανσις شفا σιφά.

Ὑγιεινὸς منفعتلو μενφιτλῦ, خيرلو χαϊρλὶ, صاغلدجي σαγαλντηζὴ, كفارتلو κεφαρετλῦ.

Ὑγιὴς صاغ σὰγ, خوش χὸσ (تندرست τεντϋρὲς, ايو ἔϊ, دنكج ντἰνζ). Πολλὰ ὑγιὴς, ὑγιέστατος صپاصاغ σαπασάγ.

Ὑγιῶς صاغ σὰγ, سليم σελὶμ, سلامتله σελιαμέτιλε.

Ὑγρὸς, ὑγρότης ἰδὲ νοτερὸς, νοτιά. Τὰ ὑγρὰ τῦ σώματος اخلاط ἀχλάτ.

Ὕδνα طوكر المسي ντοκὺζ ἀλμασή.

Ὕδρα صو يلاني σὺ γηλανή.

Ὑδράργυρος جيوه ζιβὰ, زيوه ζιβὰ — ἀπηωρωθεὶς Merc. corrosivus سلوسن σϋλϋμέν.

Ὑδρόμελι صوبي بال μπὰλ συϊΰ.

Ὑδροφοβία صويدن قورقولق σϋντὰν κορκουλούκ.

Ὑδροχόος, ζώδιον دلو برجي ντὲλβ μπϋρζΰ.

Ὑδρώπικας, ὕδρωψ استسقا ἰστισκά.

Ὑδρωπικὸς استسقالو ἰστισκαλλή.

Υἱὸς اوغل ὄγλ (ابن ἴμπν, ولد βελὲντ, جكد πετζὲ). Ὁ δεῖνα υἱὸς τῦ δεῖνος فلان ابن فلان φουλὰν ἴμπν φουλὰν, ϗ ἐπὶ μὴ Μωαμεθανῶν, فلان ولد فلان φουλὰν βελὲντ φουλάν. Υἱὸς τῦ Θεῦ ابن الله ἰμπνιλλάχ. Γνήσιος υἱὸς زاده حلال χελὰλ ζαντέ. Υἱὸς χριστιανῶν خرستيان اوغلي χιρσιὰν ὀγλῦ, ϗ ترسا بچه τερσὰ πετζὲ. Θετὸς υἱὸς, ἰδὲ ψυχοπαῖδι.

Ὕλαξ چقال τζακάλ.

Ὕλη ماده μαντὲ, ϗ τὰ ξυλικὰ كراسته κερεστέ.

Ὑλαιὸς جوهري ζεβχερί.

Ὕμνος حمد χάμντ, شكر σϋκϋρ, ϗ ὑμνῶ, ὑμνολογῶ اللهي حمد, شكر ايتمك ἀλλάχὶ χάμντ, σϋκϋρ ἐτμέκ.

Ὕνι قلجي, صپان دمري σαπὰν ντεμιρί, κηλιτζή.

Ὑοσκύαμος سيكران σϋϊκεράν, بنكيلك μπενγιλίκ.

Ὑπαγορεύω يازاجغني ديويرمك γιαζαζάγιανὴ ντεϊβιρμέκ, سويليوب يازدرمق σϋϊλεϋπ γιαζντιρμάκ, تملي ايتمك ἀγιζντὰν σϋϊλϋμε γιαζντηρμάκ, τεμελλὶ ἐτμέκ.

Ὑπακοὴ مطيعلك μουτηλίκ, اطاعت ἰταάτ, طاعت ταάτ.

Ὑπακούω مطيع اولمق μουτὴ ὀλμάκ, اويمق ὀϊμάκ, اسلمك ἐσλεμέκ, اطاعت ايتمك ἰταάτ ἐτμὲκ, تابع اولمق ταμπὴ ὀλμάκ.

Ὑπανδρεία اولولك ἐβλϋλΰκ, ἰδὲ καὶ συνοικέσιον.

Ὑπανδρεύω evey. اولندرمق ἐβλεντιρμέκ, اورمك ἐβερμέκ, اولتمك ἐβλετμέκ, قوجهيه ويرمك κοζαγιὰ βερμέκ, καὶ ὑπανδρεύομαι اولنمك ἐβλενμέκ, برقلنمق μπαρκλανμάκ, عورت الق ἀβρὲτ ἀλμάκ, ϗ ἐπὶ γυ-

πικός واولمق قوجه‌يه لو, *ἐρὲ, κοζζ...* *βαρμάκ.*

Ὑπερέχω وارلق *βαρλὰκ*, بولور *βουλὸρ*, وجود *βυλζοὺτ.*

Ὑπάρχοντα, *περουσία* وار *βὰρ*, مال *μάλ.*

Ὑπάρχω وار اولمق *βὰρ ὀλμὰκ*, بولنمق *μπουλουνμάκ.*

Ὑπὲρ ἰδὲ *καὶ* — *πλέον* زياده *ζιαντὲ*, فوق *φὸκ.*

Ὑπερασπίζομαι ارقه اولمق *ἀρκὰ ὀλμὰκ*, ἰδὲ *καὶ* *αὐθεντεύω.*

Ὑπεράσπισις ارقه‌لق *ἀρκαλὴκ*, حمايت *χιμαὶτ* — *ὑπερμαχία* پناه *πενάχ.*

Ὑπερασπιστὴς قوروجي *κορουτζὴ*, ارقه *ἀρκὰ*, ارقه‌لو اولو *ὀλοὺ σοὺς*, حمايتجي *χιμαὶτ-τζὶ* — *ὑπέρμαχος* پناه *πενὰχ*, *ὁ ὑπέρμαχος τῆς πίστεως* دينك پناهي *ντινὶν πενάχ.*

Ὑπερβαίνω, *ὑπερπερῶ* كچمك *γετζμὲκ*, بصمق *μπασμάκ*, يك خيرلو اولمق *γὲγγ χαΐρλι ὀλμάκ.*

Ὑπερβολὴ λόγου مبالغه *μουμπαλεγέ.* *Μεταχειρίζεσθαι ὑπερβολὰς* سوزي فبارتمق *σοζοὺ καμπαρτμὰκ*, بيوك كوسترمك *μπουὺκ γγιοστερμέκ.* *Καθ' ὑπερβολὴν* مبالغه ايله *μουμπαλεγὲ-ιλε*, ἰδὲ *καὶ κατὰ πολλά.*

Ὑπερηφάνεια مغرور *γουρούρ*, مغرورلق *μαγρουρλὴκ*, تكبرلك متكبرلك *μουτεκεμπιρλὴκ, τεκεμπουρλούκ.*

Ὑπερηφανεύομαι مغرورلنمق *μαγρουρλανμάκ*, تكبرلنمق *τεκεμπουρλανμάκ*, اولولنمق *ὀλουλανμάκ*, مغرور اولمق *μαγρούρ ὀλμάκ*, فخرلنمق

φαχρλανμάκ, قالدرمق *καλντιρμάκ*, ...

Ὑπερήφανος مغرورلو *μαγρουρλοῦ*, مغرور *μαγρούρ*, تكبرلو *τεκεμπουρλοῦ*, متكبر *μουτεκεμπίρ.*

Ὑπερθετικὸν ὄνομα اسم مبالغه *ἰσμὶ μουμπαλεγέ.*

Ὑπερισχύω استيلا بولمق *ἰστιλὰ μπουλμὰκ*, غالب اوست اولمق *γαλὶπ, ὑστ ὀλμάκ.*

Ὑπερμαχῶ ἰδὲ *ὑπερασπίζομαι*, *ὑπερασπιστής.*

Ὑπέρμετρα افراط ايله *ἰφρὰτ-ιλε*, ἰδὲ *καὶ ὑπέρμετρος.*

Ὑπέρμετρος اوراسز *ὀρανσὴζ*, حددن زياده حددن متجاوز *χαντντὲν ζιαντὲ, χαντντὲν μουτετζαβὶζ.*

Ὑπεροχὴ اوستلك *ὑστλὺκ*, غلبه *γαλεμπέ*, استيلا بلش اولقلق *ἰστιλὰ μπουλμάς ὀλμακλὴκ.*

Ὑπέρτερος يكرك *γεγρέκ*, اولاجه *ὀλαντζά*, افضل *ἐφζέλ*, اولي *ἐβλά.*

Ὑπερτερῶ ἰδὲ *ὑπερβαίνω.*

Ὑπερφυσικὸς طبيعتدن اوست مخلوق *μαχλοὺκ ταμπιατντὰν ὑστ ὀλάν.*

Ὑπεύθυνος قباحتلو *καμπαχατλοῦ*, ἰδὲ *καὶ ἔνοχος.*

Ὑπήκοος *καὶ* *πειθήνιος* — *ὑποκείμενος* رعايا *ῥαγιὰ*, ذمي *ζιμμί.*

Ὑπηρεσία خدمت *χιντμὲτ*, *χιζμέτ.*

Ὑπηρέτης خدمتكار *χιζμετκιάρ*, ἰδὲ *καὶ δοῦλος.*

Ὑπηρετῶ خدمت ايتمك *χιζμὲτ ἐτμέκ.*

Ὕπνος اويقو, ... *καὶ* ... *ὑπνηχῶ.*

Ὑποβολιμαῖον εἶναι تكني قودي اولمق ντε-ντὶ κοντοὺ ὀλμάκ.

Ὑπόγειον يراوي γὲρ ἐβι, زير زمين ζὲρ ζεμίν.

Ὑπογραφὴ امضا ἰμζὰ, ὅθεν ὑπογράφω امضا قومق, اتمك ἰμζὰ ἐτμὲκ, κομὰκ, امضالمق ἰμζαλάμάκ, ᾗ συνηθέστερον امضاسني امضا, چكمك ἰμζὰ, ἰμζασινὶ τζεκμὲκ, ᾗ ὁ ὑπο-γεγραμμένος امضالو ἰμζαλοῦ.

Ὑποδέχομαι ἰδὲ περιποιοῦμαι.

Ὑπόδημα چزمه τζιζμὲ — κατὰ τῶν Γενι-τζάρων فلار φιλάρ.

Ὑποδουλόνω ἰδὲ ὑποτάσσω, ᾗ ὑποχρεόνω.

Ὑποδοχὴ ἰδὲ περιποίησις.

Ὑπόθεσις, δουλεία ايش ἰσ̃, مصلحت μασ-λαχάτ, ᾗ ὁ ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων chargé d'affaires مصلحتكذار μασλαχατγγοῦζάρ — فرض اتكلك φὰρζ ἐτμεκλίκ.

Ὑποθέττω طوتمق τοτμάκ, فرض اتمك φὰρζ ἐτμέκ. Ὑποθετέον ὅτι... فرض ايدەلم كه φὰρζ ἰντελὶμ κί ... طوت كه τοὺτ κί ... طوتەلم كه τοταλὶμ κί, تسليم ايلەلم كه τεσλὶμ ἰλλεϊελὶμ κί...

Ὑποθήκη ἰδὲ ἀμανέτι.

Ὑποκάμισον كوملك γγιομλὲκ, قميص καμίς.

Ὑποκάτω التندە ἀλτηντὲ, ᾗ ἐπὶ στάσεως التندە ἀλτηντὲ, καὶ اشاغە ἀσ̃αγά. Ὑποκάτωθεν التندن ἀλτηνντὰν, اشاغەدن ἀσ̃αγαντάν.

Ὑπόκαυσον صومپە σομπὰ, تندور ταντοὺρ, منقال μαγκάλ.

Ὑποκείμενος ἰδὲ παραδεδομένος, ὑπήκοος, ᾗ ὑποκείμενος εἴς τι (πάθος π. χ.) مبتلا μου-μπτελά — κρεμάμενος تابع ταμπί. Ὑπο-κείμενον, ἄνθρωπος شخص σ̃άχς, كيشي κισ̃ὶ, نفر νεφέρ. Ὑποκείμενον ᾗ κατηγορού-μενον مبتدا وخبر μουμπτεντὰ βοῦ χαμπὲρ — ὁ σκοπὸς مقصود μακσοῦντ, مراد μου-ρὰντ, غرض γαράζ.

Ὑποκοριστικὸν ὄνομα اسم تصغير ἴσμι τεσγίρ.

Ὑποκρίνομαι, προσποιοῦμαι صورت كوسترمك σουρὲτ γγιοστερμὲκ, صورت معامله اتمك σουρὲτ μουαμελὲ ἐτμὲκ, اويكنمك οἴκουνμὲκ, كوسترمك γγιοστερμέκ. Ὑποκρίνεσθαι τὸν κωφὸν اشتمزلنمك ἰσ̃ιτμεζλενμὲκ, ἰδὲ γραμμ. σελ. 104 — 5.

Ὑπόκρισις ايكي يوزلولك ἰκὶ γιουζλουλοὺκ, منافقلق μουναφικλὴκ, ريا ῥιὰ — προσ-ποίησις صورت معامله σουρὲτ μουαμελὲ, كوسترش γγιοστερίσ̃.

Ὑποκριτὴς منافق μουναφὴκ, ايكي يوزلو ἰκὶ γιουζλοῦ — ἐν τῷ θεάτρῳ تقليدجي τα-κλητντζὴ, ابازلجي ἐϊαζηλτζὴ, لعبتباز λε-μπετμπάζ.

Ὑπόληψις نام νὰμ, عرض ἥρζ. Εἶναι ἐν ὑ-πολήψει ناملو، معتبر اولمق ναμλὴ, μου-τεμπὲρ ὀλμάκ.

Ὑπομένω صبر اتمك σάμπρ ἐτμὲκ — ἰδὲ ὑ-ποφέρω.

Ὑπομονὴ صبر σάμπρ, σαμπὴρ, تحمل τα-χαμμοὺλ, ᾗ ὑπομονητικὸς صبرلو σαμπηρλύ.

Ὑποπόδιον τῶν ποδῶν بصجق μπασμάτζιάκ.

Ὑποπτεύω اشكله دوشمك ἰσ̃κιλὲ ντοῦσ̃μὲκ, اشكللو اولمق ἰσ̃κιλλὶ ὀλμάκ, احتمال ويرمك ἰχτιμὰλ βιρμὲκ (δοτ.), ἰδὲ ᾗ ἀμφι-βάλλω, διστάζω.

Ὕποπτος اشكللو ἰσκιλλὶ, شبهه لو σϋμπ-χελί.
Ὑπόστασις ἰδὲ οὐσία — τινὸς πράγματος, τὸ κατακαθιζόμενον چوكك τζόκϋκ.
Ὑποστατικὸν ملك μϋλκ, چفتلك τζιφτλίκ.
Ὑπόσχεσις اقرار ἰκρὰρ, سوز σῶζ (وعد βάντ, وعده βαντέ).
Ὑπόσχομαι ال ويرمك, سوز ἐλ, σῶζ βιρ-μέκ, اقراره كلمك ἰκραρὲ γγελμέκ. Μεγάλα ὑπόσχεσθαι مبالغه ايله وعد اتمك μϋμπαλεγά-ιλε βάντ ἐτμέκ.
Ὑποταγὴ ἰδὲ ὑπακοὴ, ἢ σέβας.
Ὑποτάσσω حكمنه, ضبطنه المق χϋκμϋνὲ, ζαπτηνὲ ἀλμάκ, اطاعت اتدرمك ἰταὰτ ἐττιρμέκ, حكمي التنه مطيع اتمك χϋκ-μϋ ἀλτηνὰ μυτὴ ἐτμέκ, ἢ παθητ. طابمق ταπμάκ, مطيع اولمق μυτὴ ὀλμάκ, اطاعت اتمك ἰταὰτ ἐτμέκ, اطاعته كلمك ἰταατὲ γγελμέκ.
Ὑποφερτὸς قابل تحملي τεχαμμϋλϋ καμπὶλ, تحمل اولنور τεχαμμϋλ ὀλυνύρ.
Ὑποφέρω تحمل اتمك τεχαμμϋλ ἐτμέκ, دايانمق νταϊανμάκ, كتورمك γγετιρμέκ, چكمك τζεκμέκ, ἰδὲ ἢ πάχω!
Ὑποχονδρία سودا σεβντά.
Ὑποχονδριακὸς سودالو σεβνταλῆ.
Ὑποχόνδριον بوش بوكر μπῶς μπϋγϋρ, μπϋγϋρ.
Ὑποχρεόνω τινὰ ممنون اتمك μεμνὺν ἐτμέκ, منت قسترمق μινὲτ κηστηρμάκ, بغلمق μπαγλαμάκ, ἢ ὑποχρεόνομαι ممنون اولمق μεμνὺν ὀλμάκ, منت كورمك μινὲτ γγϋρ-μέκ. Ὑποχρεόνεσθαι ἀμοιβαίως عهدلشمك άχτλασμάκ.
Ὑπόχρεως ممنون μεμνὺν, بورجلو μπορτζ-λὺ, منتدار μινεττάρ. Εἶναι ὑπόχρεως être obligé لوازم واجب اولمق λουζούνη ὑζερινὲ βατζὶμπ ὀλμάκ.
Ὑποχρέωσις منت μινὲτ, ممنونلك μεμνουνλύκ.
Ὑποψία اشكل ἰσκὶλ, شبهه σϋμπχὲ — παντοτεινὴ اشكللك ἰσκιλλίκ. Εἶναι ὑποψία ὅτι... احتمال وار كه ἰχτιμὰλ βὰρ κί.
Ὕσκνα طوتراق τυτυρὰκ (قاو κάβ).
Ὕσσωπος زوفا ζυφά.
Ὕστερα صكره σονρά, ἰδὲ ἢ ἔπειτα. Ὑστερότερον كچرك γγετζρέκ, كچجه γγετζτζέ.
Ὑστέρησις محروملك μαχρυμλύκ.
Ὑστερινὸς, ὕστερος صوكركي σονρακί, صوك σὸν, لخري ἀχιρί, ἢ ὁ ὕστατος اك صكرهكي ἐν σονραγή.
Ὑστερῶ محروم اتمك μαχρὺμ ἐτμέκ, الق ἀλμάκ, ἰδὲ ἢ γυμνόνω, καθαιρῶ, ἐμποδίζω, ἢ ὑστερεῖσθαι, μὴ ἔχειν اولمامق ὅλμαμακ.
Ὑφάδι لوزون ايلك ὑζὺν ἰπλίκ, ارغچ ἀργάτζ.
Ὑφαίνω طوقومق ντοκυμάκ.
Ὑφαντὴς جلاه τζϋλλὰχ, κυλ. جلهه τζϋλχά, ἢ ὁ ἀργαλειὸς دزكاهي جلاهلك τζϋλχων ντεζγγιαχή.
Ὑφαντικὴ جلاهلك τζϋλχαλύκ.
Ὕφασμα بز, بيز μπέζ, طوقويش ντοκυϋς.
Ὑψηλὸς يوكسك γϋκσέκ, يوجه γϋτζέ, καὶ μεγάλος τὸ σῶμα لوزون بويلو ὑζὺν μπουϊ-λύ. Ἡ ὑψηλὴ πόρτα دولت آستانه ἀστα-

τανὰ ντεβλὲτ κτ. Ο῾ ὑψηλότατος (ἐπίθετον ἀνδρῶν ἐν ἀξιώμασι) دولتلو ντεβλετλῦ, عزتلو ἰζζετλῦ, فضيلتلو φαζιλετλῦ. Ο῾ ἐν τοῖς ὑψίςοις, ὕψιςος تعالى τεαλά.

Υ῾ψηλοφρονῶ ἰδὲ μεγαλοφρονῶ, καὶ ὑπερηφανεύομαι.

Υ῾ψόνω يوقري قالدرمق γιοκαρὴ καλντηρμάκ, καὶ μεταφ. ὑπερεπαινῶ يوجه لمك γϋτζελεμὲκ, اولولمق ὑλυλαμὰκ, اولولندرمق ὑλυλαντηρμάκ.

Υ῾ψος يوكسكلك γϋκσεκλὴκ, يوجه لك γϋτζελὶκ — λόγε اطناب ἰτνὰμπ — ἡ κορυφὴ اوست ὒς, دپه τεπέ. Τὸ ὕψος τε, ἡ ὑψηλότης τε حضرتلري χαζρετλερί.

Υ῾ψωσις ارتفاع ἰρτιφὰ, يوجه لك γϋτζελίκ.

Φ.

Φάβα بقله اشي μπακλὰ ἀσή, نخود صوبي νοχὺτ σϋϊύ.

Φαγᾶς يوتيجي γιυτιτζή, ἰδὲ ἢ πολυφάγος.

Φαγὶ, φαγητὸν ييجك γεγιτζὲκ, ييو γεγϋ, مائده μαϊδζιὰ, يمك γεμὲκ, طعام ταάμ, اش ἄς. Φαγοπότιον, φαγητὸν καὶ πιστὸν ييجك ايچك γεγιτζὲκ ἰτζιτζὲκ, ἢ πληθ. τὰ φαγοπότια يملر ايچملر γεμελὲρ ἰτζμελὲρ.

Φαγυλάτα ماكولات μεκυλὰτ, ذخيره ζαχιρέ.

Φαγοῦρα كيجك κιτζὶκ, كيجش κιτζίς, قجق κιτζὶκ, كيجيلك κιτζιλὶκ. Προξενεῖν φαγοῦραν كيجشترمك κιτζιςτιρμὲκ, قجقلمق κιτζικλαμάκ. Αἰσθάνομαι φαγοῦραν, τρώγειν τινὶ كيجشمك κιτζιςμὲκ, قجشمق κηδζηςμὰκ, كيجيمك κιτζιμὲκ, قجمق κηδζημάκ.

Φαίνομαι كورنمك γγϋρϋνμὲκ, كوزكمك γγϋζϋκμὲκ, كورلمك γγϋρϋλμὲκ, ظاهر اولمق ζαχὶρ ὀλμὰκ, ظهوره كلمك ζϋχυρὲ γγελμὲκ, كلمك γγελμέκ. Κατὰ τὸ φαινόμενον, εἰς τὸ ἐξωτερικὸν صورتا συρετά, ἢ ظاهره ζαχιρὲ, بقسق μπακσὰκ, صورت ظاهرده συρὲτ ζαχιρντὲ, بيغي μπαϊαγή. Δὲν φαίνεται دكلده ντεγμεντέ. Ε῎τζι σοὶ φαίνεται سكا بويله كورينور σανὰ μποϊλὲ γγϋρϋνϋρ. Μοὶ φαίνεται سزرم σεζέριμ, صانرم σανήριμ, ἰδὲ ἢ νομίζω.

Φακὴ مرجمك μερτζιμέκ.

Φακὸς τοῦ σώματος چل τζίλ, ἢ μάλιςα τοῦ προσώπου بكك μπενέκ.

Φάλαγγας فلقه φαλακά. Βάλλω εἰς τὸν φάλαγγα فلقيه المق φαλακαϊὰ ἀλμάκ.

Φαλάγγι سوري سچان σιβρὶ σιτζιάν.

Φάλαγξ ἰδὲ τάγμα.

Φαλάκρα طازلق ταζλὺκ.

Φαλακρὸς طاز τὰζ, طاز باشلو τὰζ μπαςλὴ, طاس τὰς, طاسلق τασλάκ.

Φαμιλία او برق ἒβ μπὰρκ, عيال αϊάλ, اهل ἒχλ — γένος آل ἂλ, صوي σόϊ, اوجاق ὀδζιάκ, نسل νέσλ. Α'πὸ καλὴν φαμιλίαν اوجاقلو ὀδζιακλὴ, بيوك صوبدن μπϋϋκ σοϊντάν. Τῆς αὐτῆς φαμιλίας بر اوجاقلو μπὶρ ὀδζιακλή.

Φανάρι, φανὸς فنر φενὲρ, مشعله μεσ'αλὲ, فانوس φανὺς, چراغيره τζεραγπερέ.

Φανερόνω آشكاره بيان اتمك اچمق ἀτζμάκ, ἀσ̈ικιαρὲ, μπεϊὰν ἐτμὲκ — ἀνακαλύπτω بلورتمك μπελιρτμὲκ, كوسترمك γγöστερ-μὲκ, دويرمق ντυιρμὰκ, بلدرمك μπιλ-ντιρμὲκ. Φανερόνομαι كوسترلمك γγöστεριλ-μὲκ, كورنمك γγöρüνμὲκ.

Φανερὸς, φανερὰ اچق ἀτζὲκ, اشكاره ἀσ̈-κιαρὲ, بيان μπεϊὰν, بللو μπελλὺ, ظاهر ζαχὶρ, معلوم μαλὺμ, مشهور μεσ̈χὺρ, عيان 'ειάν.

Φαντάζω, εἶναι ἐπιδεικτικὸς كوسترشلو اولمق γγöστερισ̈λὶ ὀλμάκ. Φαντάζομαι خياللمق χαϊαλλαμὰκ, خياللنمق χαϊαλλανμὰκ, ἰδὲ ἢ νομίζω, ὑπερηφανεύομαι.

Φαντασία خيال χαϊὰλ — caprice يكازلق για-ναζλὴκ, سرتلك σερτλὶκ, تندي τεντὶ, باش اغرتقلق μπὰσ̈ ἀγριτμακλὴκ, καὶ ἡ φανταστικὴ δύναμις قوت خيال κυββέτὶ χαϊὰλ, متخيله μüτεχαϊλὲ — presonzione كستاحلق κüσταχλὴκ, مغرورلق μαγρυρλὴκ.

Φαντασιώδης خياللو χαϊαλλὴ, يكاز γιανὰζ, تنيز τιτὶζ, خود رأي χὸντ ρεΐ.

Φάντασμα خيال χαϊὰλ. Φαντάσματα خيالات χαϊαλὰτ, خيال ميال χαϊὰλ μαϊὰλ.

Φαρδὺς بول μπὸλ, ἰδὲ πλατὺς, πλάτος.

Φαρισαῖος فريسي φερισί.

Φαρμακερὸς زهرلو ζεχιρλί, اغولو ἀγυλί.

Φαρμάκι زهر ζέχρ, ζεχὶρ, اغو ἀγὺ, اوت ὄτ.

Φαρμακόνω اوتارمق ὀταρμὰκ, آغولمق ἀ-γυλαμὰκ, زهرلمك ζεχιρλεμὲκ, اغو, زهر ايچورمك ζεχὶρ, ἀγὺ ἰτζεσμὲκ, يدرمك, ويرمك

ἰτζιρμὲκ, γεντιρμὲκ, βιρμέκ.

Φαρμακοπώλης اجزا صاتيجي ἐιζζὰ σατι-τζῆ, شربتجي σερ-πετζῆ, معجونجي μαζ̈υντζὺ, σερ-μπεττζί.

Φάρυγξ بوغاز μπογάζ, حلقوم χυλκύμ, بوغرتلاق μπογυρτλὰκ, خروسچه χορσ̈τζέ.

Φαρφυρὶ فغفوري φαγφυρί.

Φαστιανὸς سكلون, سوكلن σüιλΰν.

Φασκιὰ چنبر τζεμμπὲρ, صرغي σαργὶ, καὶ φασκιαῖς, φασκιόνω ἰδὲ σπάργανα, σπαρ-γανόνω.

Φασοῦλι بوكرلجه μποϊρüλτζέ.

Φάσσα اوكيك ö'ἰϊὲκ, فختنه كوكرجني φαχ-τὰ γγöγερτζινί.

Φάτνη ἰδὲ παχνί.

Φατρία طايفه ταϊφὰ, ἰδὲ ἢ τάγμα, φυλή.

Φεγγάρι, σελήνη آي ἄϊ, (ماه μάχ). Τὸ φῶς τῆς σελήνης اي ايدنلغي ἄϊ ἀιντινλιγγὶ, ايار 'αϊάζ.

Φεγγίτης بجه μπατζά, بادكيرلك μπατ-γγιρλίκ.

Φέγγω εἰς ἕνα ἄνθρωπον طوتمق موم μὺμ τυτ-μὰκ (ἀετ.), ἢ ἀπροσώπως ἰδὲ ξημερώνει.

Φελὶ دلم ντιλὶμ, كسم κεσὶμ, جزم τζὶζὶμ, دلم دلم كسمك كرج κιερὶτζ, καὶ φελιάζω ντιλὶμ ντιλὶμ κεσμέκ.

Φελλὸς سزو σιζὺ, منطر μαντάρ.

Φελόνιον بدله μπεντλέ.

Φελοῦκα فلوقه φελουκά.

Φεργάτα فرقطه φιρκατά.

Φέρσιμον, πολιτεία, πολίτευμα عمل ἀμὲλ, معامله μυαμελέ, حركت χαρεκέτ.

Φέρω كتورمك, كوترمك γγöτȣρμὲκ — κα-βαλεῖν ايرمك ἀπαρμὰκ, التمك ἰλετμὲκ, طاشمق τασ̈ημάκ. Φέρεσθαι, πολιτεύεσθαι حركت, معامله, عمل اتمك χαρεκὲτ, μȣα-μελὲ, ἀμὲλ ἐτμέκ.

Φέσι فس φές.

Φέτος بو ييل μπȣ̀ γὴλ, بو سنه μπȣ̀ σενὲ, اشبو سنه ἴσμπȣ σενέ.

Φεῦ هاي χάϊ, واي βάϊ, هيهات χεϊχάτ, اف ὄφ, ὔφ, حيفا χαϊφὰ, ἰδὲ καὶ ἀλαίμονον.

Φευγάτος ἰδὲ φυγάς.

Φεύγω قاچمق, قچمق κατζμὰκ — δια-φεύγειν τι الدن چقمق ἐλντὲν τζηκμὰκ, كچمك γγετζμέκ.

Φευρȣάριος فلوارس φιλȣβαρὶς, سباط σȣμπάτ.

Φηγὸς كلكن γγȣλγγὲν, قاين اغاجي καὴν ἀγαδζὴ, καὶ ὁ καρπὸς كلكن, قايـــن قوزالغي γγȣλγγὲν, καὴν κοζαλαγή.

Φηκάρι, θηκάρι قن, قين κὴν, غلاف γηλάφ, κυλὺφ. Βάνω εἰς τὸ φηκάρι قينه قويمق κηνὰ κο-κȣϊμάκ.

Φήμη چاو τζιάβ, سوقاق لاقرديسي σο-κὰκ λακηρντησὴ, شهرت σȣχρὲτ — ἰδὲ ὑ-πόληψις.

Φθάνω كلمك γγελμὲκ, اولاشمق ȣλασ̈μὰκ, واصل اولمق βασηλ ὀλμὰκ — τινὰ, τὶ يتشمك γετισ̈μὲκ, ايرشمك ἰρισ̈μὲκ, ايرمك ἰρμὲκ, دكمك ντεγμέκ. Καὶ ἀπροσώπως φθά-νειν, ἀρκεῖν يتمك γετμὲκ, يتشمك γετισ̈μέκ.

Φθαρτὸς بوزلجق μποζυλαδζιὰκ, بوزلور μπο-ζȣλȣ̀ρ, فاني φανή.

Φθείρω بوزمق μποζμὰκ, ἰδὲ καὶ πλανῶ — τινὰ μὲ δῶρα رشوت ويرمك ρισ̈βὲτ βερμὲκ — μίαν κόρην, ξεπαρθενεύω بر قزي بوزمق μπὶρ κηζὴ μποζμὰκ, بوزمق, قزلغن المق κηζλιγὴν ἀλμὰκ, μποζμάκ.

Φθιάνω ἰδὲ κάμνω.

Φθιασίδι (φῦκος) دوزكن. دوز ντȣ̈ζγγȣ̈ν (τὸ ἄ-σπρον), سلمن σȣλȣμὴν, σελμὴν, قزلجه κηζηλδζιά. Βάλλω φθιασίδι, καὶ φθιασιδόνω دوزكن, قزلجه سورمك ντȣ̈ζγγȣ̈ν, κηζηλ-δζιὰ σȣρμὲκ, دوزكنلمك ντȣ̈ζγγȣ̈νλεμὲκ, بويامق μποϊαμὰκ, قزلجه لمق κηζηλ-δζιαλαμάκ.

Φθινόπωρον كوز γγȣ̈ζ, صوك بهار σὸν μπαχάρ.

Φθίσις, φθισικὸς ἰδὲ ὄχτικας, κτ.

Φθονερὸς قزقانجي κηζκανδζή.

Φθόνος قزقنمقلق κηζκανμακλὴκ, كونو γγȣ̈-νȣ̈, كوني γγönὶ, ἰδὲ καὶ ζηλοτυπία.

Φθονῶ قزقنمق κηζκανμὰκ, قسقنمق κησ-κανμὰκ, كونلمك γγȣ̈νλȣμὲκ, كونيلمك γγöνιλεμὲκ, حسد اتمك χασὲντ ἐτμέκ.

Φθορὰ بوزشقلق μποζȣσ̈ȣκλὲκ, ييرلق γηζ-λὴκ — ἐν τῷ πολέμῳ هلاكلك χελακλὴκ, مقتله μȣκατελὲ — τȣ̃ ἐχθρȣ̃ بوزش μπο-ζȣ̀σ̈, صنغنلق σηνγηνλὴκ, بوزغن μποζ-γὺν, ἰδὲ καὶ φόνος.

Φθοροποιὸς مهلك μȣχλὶκ, ἰδὲ καὶ βλαβερός.

Φιάλη شيشه σισ̈ὲ, بلبله μπȣλμπȣλὲ, قبالق καμπαλάκ.

Φιλὶ يلان γηλάν.

Φιλαλήθεια طوغرولق ντογρȣλȣ̀κ.

Φιλαλήθης طوغرو ντογρὶ, صادق نفس σαντὴκ νεφές.

Φιλανθρωπία مروت μυρυββέτ, ἰδὲ καὶ ἀνθρωπότης.

Φιλάνθρωπος انسانيتلو ινσανιετλή, مروتلو μυρυββετλύ, التفاتجي ιλτιφατιτζή.

Φιλαργυρία طمعكارلق ταμαχκιαρλήκ, ناكسلك νακεσλήκ, خسيسلك χασισλήκ.

Φιλάργυρος طمعكار ταμακιάρ, ταμαχκιάρ, خسيس χασίς, الي پك ἐλὶ πέκ, ناكس νακές, νεκές — αἰχροκερδὴς قره چناقلو καρὰ τζανακλή.

Φιλάσθενος, ἀνήμπορος ناخوش كيفسز κεϊφσίζ, να χὸς, زبون ζεμπούν, مرضلو μαραζλή.

Φιλαυτία خود بينلك χὸντ μπινλὴκ, پرستلك περεσλὴκ, καὶ φίλαυτος اوزلو ὄζλυ, خود پرست اوزين كوريجي ὄζιν γγιορετζί, خود بين χὸντ περὲς, μπίν.

Φιλεύω ضيافت اتمك ζιαφὲτ ἐτμὲκ ἰδὲ καὶ φιλοξενῶ.

Φιλήδονος اهل صفا، ذوق ἔχλι σεφὰ, ζέφκ.

Φίλημα اوپش ὄπυς, بوسهلك μποσελήκ, شفتالو σεφταλή.

Φιλία دوستلق ντοσλύκ. Τρέφειν ἐν ἑαυτοῖς φιλίαν محبتلشمك دوستلشمق ντοσλασμὰκ μυχαμπετλεσμὲκ, καὶ φιλιὰ ἰδὲ συμπόσιον.

Φιλικῶς دوستانه ντοσανὲ, مخلصانه μυχλησανέ.

Φιλιάία مصاحبه μυσαχιμπέ.

Φιλιόνω (τοὺς ἐχθροὺς) بارشترمق μπαρησητηρμὰκ, اوزلاشترمق ὐζλαστηρμὰκ, καὶ παθ. بارشمق μπαρησμάκ.

Φιλογύνης بازبوز μπαζμπαζί.

Φιλόδοξος ἰδὲ φιλότιμος.

Φιλόδωρος رعايتجي ριαετζῆ ἰδὲ μεγαλόδωρος.

Φιλοδωρῶ پشكش ويرمك πεσκὲς βερμὲκ, انعاملمق ἀγγιαλαμὰκ, رعايت اتمك ριαὲτ ἐτμὲκ.

Φιλοκέρδεια, φιλοκερδὴς ἰδὲ φιλαργυρία, κτ.

Φιλολόγος كوزل اوقمش γγιοζὲλ ὀκυμὲς.

Φιλομαθὴς طالب علمه ἰλμὲ ταλήμπ.

Φιλονεικία غوغا γαβγὰ, χυδ. καβγὰ, چكش τζεκὲς, چكش دوش τζεκὲς ντοκύς.

Φιλόνεικος غوغاجي καβγατζή.

Φιλονεικῶ غوغا اتمك καβγὰ ἐτμὲκ, چكشمك τζεκισμὲκ, قاقشمق κακυσμάκ.

Φιλοξενία قونقلق κονυκλύκ.

Φιλόξενος قونقجي κονυκτζή.

Φιλοξενῶ قونقلمق κονυκλαμάκ.

Φιλοπατρία حب الوطن χυμπυλ-βατὰν, καὶ φιλόπατρις ἰδὲ πατριώτης.

Φιλόπονος چالشقن τζαλησκὰν, چالشيجي τζαλησιτζή, حمرات χαμαρὰτ, اشليجي ἰσλειτζί.

Φιλοπροσωπία طرفدارلق ταραφταρλὴκ.

Φιλοπρόσωπος طرفدار ταραφτάρ.

Φίλος دوست ντὸς, محب μυχίμπ.

Φιλοσοφία علم حكمت ἴλμι χικμὲτ, فلسفت φιλσεφὲτ, καὶ φιλόσοφος فيلسوف φειλεσύφ.

Φιλοτιμία, φιλοδοξία عزت ومنصب حرصي ἰζζέτυ μανσὴμπ χερσὴ, هوس χεβὲς, سودا σεβντὰ, حسرت χασρέτ.

Φιλότιμος حريص عزت ومنصب χαρὴς ἰζζέτυ μανσὴμπ.

Φιλοτιμοῦμαι حسرت چكمك χασρὲτ τζεκμὲκ, هوس اتمك χεβὲς ἐτμὲκ, ἰδὲ καὶ συνερίζομαι.

Φιλτζάνι فلجان φιλδζιάν, فنجان φινδζιάν.

Φίλυρα فلامور φιλαμὲρ, اوغلامور ὀγλαμὲρ.

Φιλῶ اوپمك ὄπμὲκ, بوس اتمك μπὸς ἐτ-μὲκ, شفتالو الماق σεφταλὴ ἀλ-μὰκ, ويرمك βερμέκ.

Φιτίλι, ἐλλύχνιον فتيل, فتل φιτίλ.

Φκιάρι كورك κιὑρέκ.

Φκιαρίζω كورمك κιὑρὑμὲκ, κιὑρὑμέκ.

Φλάμπουρον, σημαία سنجاق, سنجق σαν-τζιάκ, بيراق μπαϊράκ (علم ἀλὲμ, لوا λιβά), καὶ τὸ μικρὸν فرلاق φιρλὰκ, καὶ ὁ σημαιοφόρος بيراقدار μπαϊρακντὰρ, κτ.

Φλέβα طمر ντaμὰρ.

Φλεβοτομία قان الماسي κὰν ἀλμασή.

Φλεβότομον نشتر νισ̈τέρ.

Φλεβοτομῶ قان الماق κὰν ἀλμάκ, طمر اچمق ντaμὰρ ἀτζμάκ.

Φλέγμα بلغم μπαλγάμ.

Φλεγματικὸς بلغملو μπαλγαμλή.

Φλέτρος پروانه περβανὲ, كلبك κελεμπέκ.

Φλόγα قوف κυβὶκ, علو ἀλὲβ, يالك για-λὴν. Πέρνειν ἢ εὐγάλλειν φλόγα يلكلنمك γιαλκηλανμὰκ, علولنمك ἀλεβλενμὲκ, كوينمك γγὸγὑνμέκ.

Φλογέρα دودك ντὑντὑκ, ناي νάϊ, قوال καββάλ, ني νὲϊ — τοῦ κελευστοῦ سلستره σι-λιστρέ. Φυσᾶν τὴν φλογέραν دودك چالمق ντὑντὑκ τζαλμάκ.

Φλόγωσις, φλεγμονὴ قزغنلق κηζγηνλὴκ, حرارت χαραρὲτ, كويندرمه γγὸὑντὑρμέ.

Φλοῦδα قبوق καμπὑκ (قشر κὴσ̈ρ, κησ̈ὴρ).

Φλυαρία يكشاقلق γιανσ̈ακλὴκ, كوزه لك γγεβεζελὴκ κτ. ἰδὲ φλυαρῶ, ματαιολογία.

Φλύαρος يكشاق γιανσ̈άκ, فرفره φαρφαρά, فورتاجي φορταδζή, قوالق κοβαλὰκ, كوزه γγεβεζέ.

Φλυαρῶ ياكشمق γιανσ̈αμὰκ, فورته چالمق φορτὰ τζαλμὰκ, قرمق κηρμὰκ, ياوه صويلمك γιαβὲ σοϊλεμὲκ, خلط سوز اتمك χαλτ σὸζ ἐτμὲκ, صايقلمق σαϊκλαμὰκ, فرفرلق اتمك φαρφαραλὴκ ἐτμὲκ, ἰδὲ καὶ ματαιολογῶ, βαττολογῶ.

Φλωρὶ آلتون ἀλτὴν, فلوري φὑλυρί — Βενέτικον يالدز التوني γιαλντὴζ ἀλτυνή.

Φοβερίζω ياغنمق, يغنمق γιαγανμὰκ, سوز اتوب قورقتمق σὸζ ἀτὴπ κορκητμὰκ, سوز اتمك قورقتمق σὸζ ἀτ-μὰκ κορκὴτμὰκ, اوسون ديمك ὄσὴν ντιμέκ. Τὸν ἐφοβέρισε νὰ τὸν σκοτώσῃ سني اولدرم ديو قورقتدي σενὶ ὄλντὑρὑρὑμ ντιὲ κορκιττή.

Φοβερισμὸς يغانقلق γιαγανμακλὴκ, ستم سوزي σιτὲμ σὸζὑ. Μὲ φοβερισμοὺς زجر ايله ζἐδζρ-ιλὲ.

Φοβερὸς ἰδὲ τρομερός.

Φόβητρον قورقودجق κορκυνταδζιάκ, اويق ὑγὴκ, افرنجه ἐφρενδζέ.

Φοβίζω قورقتمق κορκητμὰκ, شاشرمق σασ̈ηρμὰκ, ἰδὲ καὶ ξεπάζω.

Φοβιτζιάρης, δειλὸς قورقاق κορκὰκ, قورقولو κορκυλὴ, اوركك ὄρκὑκ, شاشقن σασ̈κήν.

Φόβος قورقو κόρκυ, قورقولق κορκυλὴκ.

Φοβοῦμαι قورقمق κορκμὰκ (ἀφ.) ἰδὲ καὶ τρομάζω.

Φοίνιξ عنقا ἀνκὰ, καὶ μεταφ. ὁ φοίνιξ τοῦ αἰῶνος يكانه عصر γιεγγανὲϊ ἀσρ, واحد دهر

βαχὴτ ντέχε, فريك لولخرا واوايك φερέντι ἐβαχιρῦ ἐβαΐλ.

Φονεὺς, φονιὰς قاتلو κατλὴ, لولدريجي ὀλ-ντϋρϋτζϋ, قاتل κατὴλ.

Φονεύω اولدرملك ὀλντϋρμὲκ, قتل, قان اتمك κάτλ, κὰν ἐτμέκ.

Φόνος اولدرشمك ὀλντϋρϋσμὲκ, قان κὰν, قتل κάτλ — ἴδε ἢ φθορὰ, αἱματοχυσία.

Φοντανέλλα داغ ντὰγ, يقي γιακή.

Φορὰ كره κερρὲ (دفعه ντεφά). Αὐτὴν τὴν φορὰν بو كز μπὺ κὲζ, بوكره μπὺ κερρέ. Τὴν πρώτην φορὰν الك كره ἰλκ κερρέ. Μερικαῖς φοραῖς بعضي كره μπάζη κερρὲ, كرده κι-μερντὲ, كاه γγιὰχ, بر كاهده γγιαχντὰ μπίρ, بر كاهچه γγιαχτζὲ μπίρ. Πολλαῖς φοραῖς چوق كره τζιὸκ κερρὲ, بر نيچه كره μπὶρ νίτζε κερρέ.

Φόρεμα قفتان καφτὰν, كيسي γγέϊσί, لباس λιμπὰς, لسباب ἰσπὰμπ, جامه δζιαμέ. Ἡ οὐρὰ τοῦ φορέματος ذيل ζεὶλ.

Φορεσιὰ قيافت κιϊαφέτ.

Φόρος ἴδε δόσιμον.

Φορτίον, φόρτωμα يوك γϋκ, دنك ντένκ. Τὸ μισὸν φόρτωμα τοῦ ζώου تنبلوت τεμμπελὶντ.

Φορτόνω يوكلمك γϋκλεμὲκ, يوك يوكلمك γϋκ γϋκλεμὲκ, اورمك βυρμὰκ, يوكلتمك γϋκλετμέκ.

Φορῶ ἴδε κυβαλῶ, ἢ φέρω, ἐνδύω.

Φουκάλι ἴδε σκούπα.

Φοῦντα, κροσσὸς سچاق, صچاق σατζιὰκ, زنجف ζινδζίφ.

Φοῦρκα چتال τζιατὰλ, دكرن ντιγρὲν, ἴδε ἢ κρεμασαριὰ — δι᾽ ἧς λυκμίζονται τὰ σπαρτὰ يبا γεμπά.

Φοῦρλα, σρόμβος, σρόβιλος فرلاق φιρλὰκ, پرلنغج πιρλανγὶτζ, پرله πιρλὰ, فرفره φιρφιρέ.

Φοῦρνος فرن, فرون φουρὺν, صوبه σομπὰ — τοῦ λουτροῦ كلخان κϋλχάν.

Φουρτόνα (ἀνεμοζάλη) فرطنه, فورتونه, فورطونه φορτουνὰ, ἴδε ἢ ἀνεμοσρόβιλος.

Φοῦσκα, κύσις قاوق καβὺκ — τῆς χολῆς اوت قاسنغي ὂτ κασηγὴ — τοῦ οὔρου سدك قاوغي σιντὶκ καβουγὺ — ἀπὸ σαποῦνι, δι᾽ ἧς παίζουν τὰ παιδία, κώρυκος يل طوبي γὶλ τοπύ.

Φουσκαλίδα قبارجق καμπαρδζὶκ — τοῦ νεροῦ صو قبارجغي σοὺ καμπαρδζιγὴ, قبلق καμπαλάκ.

Φουσκόνω ἐν. شيشورمك σισὶρμὲκ, قبارتمق καμπαρτμὰκ, ἢ οὐδετ. ἴδε πρίζομαι.

Φουσάνι فستان φυσάν.

Φράζω چت ايله چويرمك τζὶτ-ιλε τζεβιρμὲκ, چت چكمك τζὶτ τζεκμὲκ, چتلمك τζιτλεμὲκ, چالي ايله قپلمق τζιαλὴ ἰλὲ καπλαμάκ.

Φράκτης چت τζὶτ, چتلك τζὶτλὴκ, چاليدن بردو τζιαλιντὰν περντὲ — ἀπὸ σανίδια تخته ديوار ταχτὰ ντιβὰρ — ὅπου κλείονται νυκτὸς τὰ θρέμματα اغل ἀγὺ, اغلي ἀγλή.

Φράξος اق اغاج ἂκ ἀγάτζ.

Φράσις اصطلاح ἰστιλὰχ, عبارت ἰμπαρέτ.

Φρένες, νοῦς عقل ἀκὺλ. Χάνειν τὰς φρένας عقلني شاشرمق ἀκλινὴ σασηρμὰκ, عقلي كتمك ἀκλὴ γγιτμὲκ, ἢ ἐπὶ γερόντων διὰ τὸ γῆρας بونامق μπουναμάκ.

Φρενιτικὸς صايغلر σαϊκλάρ, عقلي كتمش
ἀκλὴ γγιτμίς.

Φρενῖτις صايغلملق σαϊκλαμακλὴκ, جنون
δζὀνοῦν.

Φρικτὸς ἴδε τρομερός.

Φρίξις, φρίττω ἴδε ἀνατριχιάζω κτ.

Φρόνησις عقللولق ἀκηλλυλὴκ, هشيارلق
χυσγιαρλὴκ, كوز اچقلغي γγιὸζ ἀτζηκλη-
γὴ, عقل ἆκλ, ἀκήλ.

Φρονιμάδα اوص ὂσ, ادب ἐντὲπ, عقللولق
ἀκηλληλὴκ.

Φρονιμεύω ἴδε σωφρονίζομαι.

Φρόνιμος اوصلو ὀσλὴ, ادبلو ἐντεμπλὴ, عقللو
ἀκηλλὴ, ἴδε καὶ σεμνοπρεπῶς.

Φροντίδα, συλλογισμὸς دوشونمه ντϋσϋνμὲ, فكر
φὶκρ, φικὶρ — ἐπιμέλεια قيغو καϊγὴ, قيو
καϊΰ, كوزلمه γγιὸζλεμὲ — διαλογισμὸς غم
γὰμ, قساوت κασαβὲτ, الم ἐλέμ. Ἔχειν
φροντίδας, περισπασμὺς غم يمك γὰμ γι-
μὲκ, قساوت چكمك κασαβὲτ τζεκμὲκ, الم
اولمق ἐλεμὶ ὀλμάκ. Μὴ ἔχῃς φροντίδα غم
يمه γὰμ γέμε, الم چكمه ἐλὲμ τζέκμε,
مقيد اولمه μυκαϊὲντ ὄλμα.

Φροντίζω قايرمق καϊρμάκ, καϊηρμάκ, هايلمق
χαϊλαμὰκ, بقمق μπακμὰκ, كورمك γγιὸρ-
μὲκ, كوزتمك γγιὸζετμὲκ, كوزلمك γγιὸζλε-
μὲκ, كوريويرمك γγιὸριβερμὲκ, مقيد اولمق
μυκαϊὲντ ὀλμάκ. Φροντίζω διὰ τὸ ἄλογον,
περιποιοῦμαι قاشمق, تيمار اتمك ἀτὸ
τιμὰρ ἰτμὲκ, κασημάκ. Δὲν φροντίζω قايرمام
καϊρμὰμ κτ. ἴδε μέλει.

Φρονῶ ἴδε στοχάζομαι, νομίζω.

Φρουρὰ نوبت νὸμπετ, نوبتجي νόμπεττζὴ,
قراول καραβὸλ, بكجي μπεκτζὴ — πε-
ριερχομένη τὴν νύκτα εἰς τὴν πόλιν قول κόλ.

Φρούριον قلعه καλὲ, حصار χισάρ.

Φρύδι قاش κάς.

Φταρμίζομαι ἴδε πταρμίζομαι.

Φτενὸς انجه ἰντζὲ, ἴδε καὶ λεπτός.

Φτέρη كيردارو κιερνταρὺ, بطارس μπεταρίς.

Φυγαδεύω قاچورمق κατζηρμὰκ, قوومق
κοβμάκ.

Φυγὰς, φευγάτος قاچقون κατζκύν.

Φυγὴ قچمقلق κατζμακλὴκ (فرار φιράρ) —
πλασὴ قچاق κατζιὰκ — τοῦ Μωάμεθ ἀ-
πὸ Μέκκας εἰς Μεδίναν هجره χιτζρέ. Τρέπειν
εἰς φυγὴν τὸ στράτευμα ἴδε χαλῶ.

Φυλακὴ زندان ζιντάν, حبس χάμπς.

Φυλακόνω حبس اتمك χάμπς ἰτμὲκ, زندانه
قومق ζιντανὲ κομάκ, براقمق μπρακμὰκ,
زندانلمق ζιντανλαμάκ.

Φύλαξ بكليجي μπεκλεϊτζὴ, بكجي
μπεκτζὴ, يصاقجي γιασσακτζὴ — τῶν
σκυλλίων سكبان σεγμπὰν, χυδ. σεϊμὲν —
τῆς φυλακῆς, δεσμοφύλαξ زندانجي ζι-
ντανδζὴ, ἴδε καὶ φρουρά.

Φυλάττω بكلمك μπεκλεμὲκ, صقلمق
σακλαμὰκ, كوزتمك γγιὸζετμὲκ, حفظ اتمك
χὴφζ ἰτμὲκ — (τὸν λόγον κτ.) طوتمق
τυτμὰκ — κατὰ μέρος صقليه قومق σα-
κλαϊὰ κομάκ; καὶ παθητικ. φυλάττεσθαι,
προσέχειν صاقنمق σακυνμάκ.

Φυλὴ قبيله καμπιλὲ — τῶν τεχνιτῶν حرفت
χιρφέτ.

Φυλλάδα كتابجق κιταπτζίκ.

Φυλλολογῶ ورقلمق βαρακλαμάκ.

Φῦλλον يپراق γιαπράκ, ورق βαράκ, طبق ταμπὰκ — σελὶς صحيفه σαχιφέ.

Φυραίνω اكسك اولمق ἐκσὶκ ὀλμάκ.

Φύσημα اوفرش ὀφϋρϋσ, اسش ἐσΐσ.

Φυσικὸς طبعي ταμπιί, اوز ὄζ, ذاتي ζατὶ, طوغمش ντογμύσ.

Φυσιογνωμία چهره τζεχρὲ, ἢ ἡ φυσιογνωμικὴ علم فراست ἤλμιΐ φιρασέτ.

Φυσιογνώμων صاحب فراست σαχὴμπ φιρασέτ.

Φύσις طبيعت ταμπιὰτ, يرادلش γιαραντιλίσ. Παρὰ φύσιν خلاف طبيعت χιλάφι ταμπιάτ. Ἐκ φύσεως جبلتندن τζεμπελετιντὲν, طبيعتندن ταμπιαττὲν, ذاتندن ζαττέν. Ἐκ φύσεως ὡραῖος كندودن كوزل κεντϋντὲν γγϋζέλ.

Φυσῶν كورك, كوروك κϋρὺκ.

Φυσῶ اوفرمك ὀφϋρμὲκ, χυδ. اوفلمك ὄφλεμὲκ, ἢ ἐπὶ ἀνέμυ اسمك ἐσμέκ.

Φυτεύω دكمك, ديكمك ντικμέκ.

Φυτὸν اوت ὂτ, دكك ντικίκ. Τὰ φυτὰ نبات νεμπάτ.

Φυτρόνω فلسلنمك φιλισλενμὲκ, بتمك μπιτμὲκ, اوت اوربرمك ὂτ ὄρτερμὲκ, كوكرمك γγϋγερμέκ.

Φωλεὰ يووه, يوا, يوا γιϋβὰ — (τῶν θηρίων) يتاق γιατάκ.

Φωλεύω, ἐμφωλεύω قونمق κονμάκ.

Φωνάζω چكرمك τζαγζαμὰκ, هايقرمق χαϊκαρμὰκ, شماتا ايتمك σαματὰ ἐτμὲκ; چاغرشمق, پك چاغرمق πὲκ τζιαγηρμὰκ, τζιαγηρισμὰκ — τινὰ ἴδε κράζω.

Φωνὴ سس σὲς, آواز ἀβὰζ, سلنك σελὲνκ, صدا σεντὰ — κραυγὴ چاغرش τζιαγηρὴσ, شماته σματὰ, غوغا καβγὰ — λαλιὰ نطق νὺτκ. Δυνατὴ φωνὴ قتي آواز κατὴ ἀβάζ. Ἡ ἀνδρικὴν φωνὴν ἔχουσα γυνὴ ار اونلو عورت ἐρ ὀνλὺ ἀβρέτ.

Φωνῆεν حركت χαρεκέτ,

Φωνητικὸς اوازلو ἀβαζλὴ, سسلو σεσλί.

Φῶς آيدن ἀϊντὴν, آيدنلق ἀϊντηνλὴκ, اشق ἠσὴκ (نور νὺρ, ضيا ζιά). Τὸ διὰ χαραγματιᾶς φαῖνον φῶς شرق σἶρκ. Φῶς τῶν ὀμμάτων كوزمك نوري γγϋζὺμϋν νὺρί. Ἐκδίδω εἰς φῶς چقرمق τζηκαρμὰκ, دنيايه كتورمك ντϋνιαϊὲ γγετιρμὲκ, ἴδε καὶ ἐκδίδω. Εὐγαίνειν εἰς φῶς چقمق τζηκμὰκ, وجوده كلمك βϋζϋντὲ γγελμέκ.

Φωτεινὸς ايدنلو ἀϊντηνλὴ, نورلو νυρλὺ, ضيالو ζιαλὴ, روشن ῥϋσέν.

Φωτιὰ (πῦρ) اتش ἀτὲσ, اود ὂντ, ὂτ (نار νάρ). Πέρνειν, πιάνειν φωτιὰν طوتشمق τυτυσμάκ. Βάλλω, δίδω φωτιὰν اتش طوتشترمق ἀτὲσ τυτυστυρμάκ.

Φωτίζω ايدنلق اتمك ἀϊντηνλὴκ ἐτμὲκ, ويرمك βερμὲκ, نورلندرمق νυρλαντηρμὰκ, ضيا, نور ويرمك ζιὰ, νὺρ βερμὲκ, ἢ φωτισμένος τὴν καρδίαν روشن دل ῥϋσὲν ντὶλ; منور القلب μϋνεββὲρϋλ-κάλμπ.

X.

Χαβιάρι خويار χαβιάρ, بالق يمرطهسي μπαλὴκ γιμμερτασή.

Χαϊδεύω اوخشمق ὀχςαμὰκ, خاطر نوازلق اتمك χατὴρ νϋβαζλὴκ ἐτμέκ, ϗ χαϊδευμένος ἴδε τρυφηλός.

Χάϊδι, χάϊδια اوخشامقلق ὀχςαμακλὴκ, نوازش νϋβαζίς.

Χαϊμὸς ياو γιάβ, بتورمكلك γιτιρμεκλὴκ, تلف τελὲφ κτ. ἴδε ϗ φθορὰ, ἀφανισμός.

Χαιρεκακία شمات ςεμάτ.

Χαιρέτημα, χαιρετισμὸς ἴδε ἀσπασμός.

Χαιρετῶ سلاملامق σελιαμλαμὰκ, سلام ويرمك, اتمك σελιὰμ βερμὲκ, ἐτμέκ. Χαιρέτα τον ἄσπασαί τον ἐκ μέρους μου بندن سلام سلاممي دكور, ايله μπεννδὲν σελιὰμ εἶλὲ, σελιαμιμὴ ντεγϋέρ.

Χαίρομαι, χαίρω سونمك σεβινμὲκ, قوانمق κϋβανμὰκ, شاد, شين اولمق σὰζ, ςὲν ὀλμάκ. Χαῖρε سلام عليكم σελιὰμ ἀλέϊκιμ μεταξὺ Μωαμεθανῶν μόνον, πρὸς δὲ τοὺς Χριςιανοὺς λέγουσι خوش كلدك χὸς γγελντίν.

Χαλάζι طولو ντολύ. Πίπτει χαλάζι طولو يغار ντολὺ γιαγάρ.

Χαλασμὸς ἴδε φθορά.

Χαλβᾶς خلوا χαλβά.

Χαλινάρι كم γγέμ, ϗ τὸ χαλινάρι μὲ τὸ λωρὶ اويان ὑϊάν, قنطرمه καντιρμὰ, τὸ δὲ πολυτιμώτερον λέγεται رخت ράχτ.

Χαλινόνω, βάλλω εἰς τὸ ἄλογον τὸ χαλινάρι اويان, كم, رخت ὑϊανλαμὰκ, اويانلمق ὑϊὰν, γγέμ, ράχτ βερμὰκ, قنطرمه اورمق قومق καντιρμὰ κομάκ. Μεταφορ. καταδαμάζω ضبط اتمك ζάμπτ ἐτμέκ.

Χαλκεύω ἴδε σφυρηλατῶ.

Χαλκιὰς, χαλκεὺς قزانجي καζαντζὴ, باقرجي μπακιρτζή.

Χαλκογραφία قلمكارلق καλεμκιαρλὴκ.

Χαλκογράφος قلمكار καλεμκιάρ.

Χαλκογράφω قلمكارلق اتمك καλεμκιαρλὴκ ἐτμὲκ, قلم ايله يومق καλέμ-ιλε γιουμάκ.

Χάλκωμα, χαλκὸς باقر μπακὶρ, ϗ ἡ σκωρία τοῦ χαλκοῦ زنكار ζεγγιάρ.

Χαλῶ ἴδε φθείρω, ἀφανίζω. Χαλῶ τὸ ςράτευμα τοῦ ἐχθροῦ قرمق κιρμὰκ, صيمق σιμὰκ, بوزمق μποζμάκ, هزم اتمك χέζμ ἐτμὲκ, طاغتمق νταγητμάκ. Χαλῶ (τὸ κρασὶ, ξύδι) كككرمك κεκερμέκ.

Χαμαιλέων بوقلمون μπουκαλεμὺν قلمون καλεμύν.

Χαμαίμηλον, χαμόμηλον پاپادیه چچكي παπαντιὰ τζιτζεὶ, قوين اوتي κογιὺν ὀτύ.

Χαμερπὴς الچق ἀλτζιάκ.

Χαμηλόνω اشغه قومق ἀσαγὰ κομὰκ, اتمك ἐτμὲκ, اندرمك ἐντιρμὲκ (صارقتمق σαρκιτμάκ).

Χαμηλὸς الچق ἀλτζιὰκ, دون ντὺν. Μὲ χαμηλὴν φωνὴν اهسته ἀχεςὲ, يواش γιαβάς.

Χαμογελῶ كولمسمك γγϋλϋμσεμέκ.

Χαμοκέρασον ἴδε κόμαρον.

Χαμόκλαδον, θάμνος چالي چربي τζαλὴ τζίρπι, τζιαλὴ τζίρπι.

Χαντάκι ἴδε τάφρος.

Χαντακόνω ἴδε ἀφανίζω. Μή με χαντακώνῃς قيمه بكا κήϊμα μπανά.

Χάνω يتورمك γιτιρμέκ, كيدرمك γγιντερμέκ, ضايع اتمك غايب γαΐμπ, ζαΐ ἐτμέκ, الدن ويرمك ἐλντὲν βερμέκ, ياوقلمق γιακυλμὰκ, قيمق κηϊμὰκ, ياو قلمق γιὰβ κυλμὰκ — τὸν δρόμον ἴδε παρασφάλλω — τὸ κεφάλι باشدن چقمق μπαστὲν τζημὰκ, باش ويرمك باشي كتمك μπασὴ γγιτμέκ, μπὰσ βερμέκ.

Χάος يوق γιὸκ, هيچ χίτζ. Μεταφ. — ἴδε κυκεών.

Χάπι ἴδε καταπότιον.

Χαρὰ شينلك σεινλὴκ (خبور χυμπὺρ, سرور σουρούρ), شادلق σαζλὴκ, حظّ χάζζ, سونج σεβὶνζ — ἴδε γάμος. Μετὰ χαρᾶς باش باشم كوزم لوزره اوستنه μπὰσ ὑσεύνε, ὔζρε, اوستنه μπασὴμ, γγιοζύμ ὑσεύνε, خوش χόσ.

Χαραγὴ ἴδε αὐγή.

Χαραγματιὰ كز γγὶζ, كدوك κεντὺκ, يارق γιαρὴκ, ياريلق γιαριλὴκ, چتلق τζατλάκ. Γεμάτος ἀπὸ χαραγματιαῖς يارق يارق γιαρὴκ γιαρὴκ, كرتك κερτίκ.

Χαράζω, ἐγχαράττω كرتمك κερτμὲκ, قازمق καζιμὰκ, قلم ايله يونمق καλέμ-ιλε γιοντμάκ, ἢ ἀπροσώπως χαράζειν, γίνεσθαι ἡμέραν طاك يري اغرمق ντὸν γερὶ ἀγαρμάκ, ἴδε ἡμερόνω.

Χαράκι, γνώμων ἀπὸ ξύλου διὰ γράψιμον جدول تختهسي جدول ζετβὲλ, ζετβὲλ ταχτασὴ, ἢ χαράκι ἀπὸ χαρτὶ التلق ἀλτλὴκ.

Χαρακόνω چزمك چزي τζίζι τζιζμέκ.

Χαρακτὴρ, γράψιμον, εἰκὼν يازو γιαζὺ, يازي γιαζή, خطّ χάττ, قلم καλὲμ — τῦ προσώπε چهره τζεχρέ, بكز μπεΐζ — ἑνὸς ἀνθρώπε, ἐπάγγελμα شان σάν, ἴδε ἢ ἦθος.

Χαρακτηρίζω ἴδε διακρίνω, ἢ σημαδεύω.

Χαρίεις ἴδε νόσιμος, τερπνός.

Χαρίζω باغشلمق μπαγησλαμὰκ, جبا اتمك ζιαμπὰ ἐτμέκ, ويرمك هديه پيشكش πεσκέσ βερμέκ. Χαρίζομαι τινὶ خاطري ايچون اتمك χατιρὶ ἰτζὺν ἐτμέκ.

Χάρις احسان ἰχσάν, ἴδε εὐμένεια — νοσιμάδα كوزللك γγιοζελλὶκ, لطافت λεταφὲτ, ظريفلق ζαριφλὴκ. Θέλομεν τὸ νομίζει χάριν منّت اولور μιννὲτ ὀλύρ. Κάμε τὴν χάριν ἴδε κάμε ἔλεος. Χάριν ἴδε διὰ, π. χ. χάριν σῦ خاطركز ايچون χατιρινὴζ ἰτζύν. Χάριτι Θεῦ اللهك لطفي ايله عنايتي ἀλλαχὴν λυτφὶ, ἰναετί-ιλε.

Χαρίσια mancia بخشيش μπαχσίσ.

Χάρισμα ἴδε δῶρον, ἢ δωρεάν.

Χαροποιῶ سوندرمك σεβιντιρμέκ, شين اتمك σὲν ἐτμέκ, ἴδε ἢ εὐφραίνω.

Χαρύμενος شين σέν, لچوق ἀτζὺκ, شاد σάζ, كولر قراحلو φεραχλὴ, مسرور μεσρὺρ, كولر يوزلو γγιυλὲρ γιυζλὺ, محظوظ μαχζὺζ.

Χαρτὶ كاغد κιαγὴντ — ὅπυ πίνει, ποτίζει حلوا ياقي كاغد نشاف κιαγὴντ νισάφ, كاغدي χαλβὰ, γιακὴ κιαγηντὴ. Χαρτία διὰ παίξιμον قمار كاغدي κυμὰρ κιαγηντὴ, قارته καρτὰ, كاغد κιαγὴντ.

Χαρτοφυλάκιον جزدان τζυζντὰν, قامدان καμεντάν.

Χάσκω اچوق طورمق اغزيني ἀγζηνὴ ἀτζὴκ ντυρμὰκ, ἴδε καὶ χασμερῶμαι.

Χάσμα (γῆς, ȣ̓ρανȣ̃ κτ.) اچلمه ἀτζηλμὰ, يارلمه γιαρηλμά.

Χασμερῶμαι sbadagliare اسنمك ἐσνεμέκ.

Χασομερῶ ἴδε διασκεδάζω τὸν καιρόν.

Χασοφεγγαρεά, ἀσέληνος ايسز ايدنلسز αϊσὴζ, ἀϊντηνσὴζ, قراكلو καρανλῦ.

Χαυνόνω lassare كوشتمك γγεβσετμέκ.

Χάφτω happer ἴδε τρώγω.

Χέζω سچمق σητζμὰκ, καὶ εὐγενικώτερον حاجت اتمك χατζὲτ ἐτμὲκ, صو دوكمك σȣ̃ ντόκμεὲ βαρμὰκ, حاجته وارمق χατζετὲ βαρμὰκ, چشمه يه، خلايه كتمك τζεσμεὲ, χαλαὲ γγιτμέκ.

Χεῖλος دوداق، طوطاق ντυντάκ.

Χειμάδια قشلا κησλὰ, قشلاق κησλάκ.

Χείμαῤῥος سيل σεὶλ, صو كسكين κεσκὶν σύ.

Χειμῶνας قيش، قش κήσ. Τὸν χειμῶνα قيشين κησὴν, قيشدن زماننده قيش κὴσ ζαμανηντὰ, قيشده κηστέ.

Χειραγωγῶ يدمك γεντμέκ.

Χείριστος پك فنا πὲκ φενὰ, اك كوتوسي ἐν κὄτῦσῦ, زيادەسيله يرامز ζιαντεσίιλε γιαραμάζ. Καὶ τὸ χείριστον بلا بوكا μπελιὰ μπενὰ, بلا بونده درکه μπελιὰ μπȣντὰ ντὶρ κί...

Χειρόβολον قوجاق κυτζὰκ, قولاج κυλὰτζ, دمت ντεμὲτ, دسته ντεστέ.

Χειρόγραφον ال يازوسي ἐλ γιαζυσύ.

Χειροκροτῶ ال قاقمق ἐλ καχμὰκ, ال اله اوجي اوجه قرصمق ἐλ ἐλὲ κηρσαμὰκ, اوجي اوجه قاقمق ἀβυτζὺ ἀβυτζὰ καχμὰκ, καὶ μεταφ. ἐπαινῶ افرين اوقمق كتورمك ἄφεριν ὀκυμὰκ, γγετιρμέκ, تحسين اتمك ταχσὶν ἐτμέκ.

Χειρόκτι الدون ἐλντιβὲν, اللك ἐλλίκ.

Χειρομάνδυλον, χειρόμακτρον دستمال ντεσμὰλ, ال مقرامه ἐλ μαχραμὰ, پيشكير πεσκίρ.

Χειρόμυλος ال دكرمني ἐλ ντεγιρμενί.

Χειρονομία كرشمه γγιρισμὲ, دپرنش τεπρενισ̃, حركت χαρεκὲτ, حقەبازلق χοκκαμπαζλήκ.

Χειρονομῶ, κάμνω χειρονομίας مسخرەلك كرشمه حقەبازلق اتمك γγιρισμὲ, μασχαραλὴκ, χοκκαμπαζλὴκ ἐτμέκ.

Χειροτερεύω ازمق ἀζμὰκ, برتنمك μπερτινμέκ.

Χειρότερος بدتر، بتر μπεττέρ.

Χειροτονῶ ايدنمك ἰντιμὲκ, دكمك ντικμέκ.

Χειρουργία جراحلق τζεῤῥαχλήκ.

Χειρῦργος جراح τζεῤῥάχ.

Χελιδὼν, χελιδόνι قرلنغج κηρλανγήτζ.

Χέλυ, ἔγχελυς يلان بالغي γηλὰν μπαλιγή.

Χελωνάκι gozzo, scrofola اور ὕρ.

Χελώνη قپلو بغه καπλῆ μπαγά.

Χέρι ال ἐλ, καὶ χεράκι الجكز ἐλτζιέζ. Ἡ παλάμη τῆς χειρὸς ἁπλωμένη ايه ἀϊά. Εἶδος παιγνιδίȣ τῶν χειρῶν συμπεπλεγμένων پنچه πεντζέ.

Χερουβὶμ كروبين κερυμπήν.

Χερῶλι صاپ σάπ, قبضه καμπζὰ, قلب κάλμπ, ἴδε καὶ σειλιάρι.

[illegible]

Χλωμός صاري σαρή.

Χλωρός [illegible] , [illegible] , [illegible] γεσίλ , يشل [illegible]-
σίλ , ناره [illegible] , ἡ χλωραίνω ἰδε πρασινίζω.
Πόντη χλωρὸ [illegible] γεσίλ.

Χοῦς [illegible] ابوا [illegible]
[illegible].

[illegible]

Χαρτί [illegible] خوزقه , شقا , لطيفه اتمك χαρ-
τι , [illegible]

Χορὸς [illegible] رقص , [illegible] خورز [illegible]
[illegible] , چنكي [illegible]

Χορεύω [illegible] خروص [illegible] رقص ,
اورمق , اتمك [illegible] , [illegible]

Χορὸς خروص [illegible] , خورز [illegible] , رقص
[illegible] , [illegible] — ἰδε [illegible] , [illegible].

Χορταίνω [illegible] [illegible] , καὶ [illegible].
[illegible] , [illegible].
طوق لوك τοκ ὀλμάκ. Ἐχόρτασα قرنم
طوقدر , [illegible] , [illegible] , [illegible] ,
بيشور يدوكم γεντύμ γετισίρ.

Χορτάρι اوت ὄτ — χλωρὸν چمن τζεμὲν — φθινοπωρινὸν بوزاقلق μποζακλὴκ — διὰ τὸ ἄλογον κτ. يم γέμ. Δίδω χορτάρι (εἰς τὸ ἄλογον) يم اصمق γὲμ ἀσμάκ.

Χορτασμὸς طوقلق τοκλὲκ, طويمقلق ντοϊμακλήκ.

Χορτάτος طوق τὸκ, طويمش ντοϊμύσ.

Χυλιάρι قاشق κασὴκ, ἢ ἡ χυλιάρα τοῦ μαγείρου صوصق σουσὰκ, چمچه τζαμτζὰ, چمچاق τζαμτζὰκ, ἢ διὰ ζάφειρμα كپچه κεπτζὲ, كفچه κεφτζὲ, ἢ μία χυλιαριὰ بر دورقلو قاشق μπὶρ ντορυκλοὺ κασήκ.

Χυρμᾶς (δάκτυλος) خرما χυρμὰ, ἢ ἡ χυρμαδιὰ خرما اغاجي χυρμὰ ἀγαδζή.

Χύφτα, φύχτα اوج ἀβούδζ.

Χοχλάζω جوشمك δζοῦσμὲκ, قاينمق καϊναμάκ.

Χρεία اقتضا ἰκτιζὰ, ἰχτιζὰ, احتياج ἰχτιάδζ ἰδὲ ἢ ἀνάγκη. Ἡ χρεία ἀπαιτεῖ كوج اولنور γγεῦδζ ὀλουνούρ.

Χρειάζομαι احتياجي اولمق ἰχτιαδζὴ ὀλμὰκ (δοτ.), احتياج چكمك ἰχτιάδζ τζεκμέκ.

Χρειώδης, χρειαζόμενος ἰδὲ ἀναγκαῖος.

Χρεμετίζω كشنمك κισνεμέκ.

Χρέος بورج μπὸρδζ (دين ντεὶν), حق χάκκ. Πληρώνειν τὸ κοινὸν χρέος اجل بولمق ἐδζὲλ μπουλμάκ.

Χρεώστης, χρεωφειλέτης بورجلو μπορδζλού.

Χρεωστῶ بورجلو اولمق μπορδζλοὺ ὀλμάκ. (δοτ.). Τῷ χρεωστεῖ حقي در χακκὴ ντίρ.

Χρησιμεύω يرامق γιαραμὰκ, يراشمق γιαρασμὰκ, ἰδὲ ἢ ὠφελῶ.

Χρήσιμος يرار γιαρὰρ, نافع ναφὶ, كفرتلو κεφερετλὶ — ἰδὲ καλὸς, τίμιος.

Χρῆσις استعمال ἰστιμὰλ, تصرف τεσαρρούφ — ἰδὲ συνήθεια. Εἶναι ἐν χρήσει استعمال اولنمق ἰστιμὰλ ὀλουνμὰκ, كچمك γγετζμὲκ, اولي كلمك ὀλὰ γγελμέκ.

Χρησμὸς oracolo ايت ἀγιέτ.

Χρηστοήθεια ادب ἐντὲπ, اركان ἐρκιάν.

Χρηστοήθης ايو طبيعتلو ἐϊ ταμπιατλὴ, خوش خوي χὸσ χοῦϊ, ادبلو ἐντεπλὶ, اركانلو ἐρκιανλοῦ, يوللو γγιολλύ.

Χρισούγενα بوزق μποζὺκ, ἰδὲ ἢ γενέθλια.

Χρονικὰ annali, cronica تواريخ τεβαρήχ.

Χρονογράφος تواريخ اهل ἔχλι τεβαρὶχ, روزنامهجي ρουζναμεδζί.

Χρονολογία تاريخ ταρήχ.

Χρόνος يل γὴλ, سنه σενὲ (سال σάλ), ἢ ἐπὶ ἡλικίας ἀνθρώπων ياش γιάσ, π. χ. قاچ ياشنده سكز κὰτζ γιασιννντὰ σιννὴζ; πόσων χρόνων εἶσαι; اون ياشنده ὂν γιασιννντὰ δέκα χρόνων, κτ.

Χρυσάφι التون ἀλτὴν -- καθαρὸν خالص التون χὰς ἀλτὴν, ἰδὲ ἢ λαγάρα.

Χρυσόβουλλον خط شريف χάττι σερίφ.

Χρυσόκολλα بوراق μπουράκ, بوره μπορά.

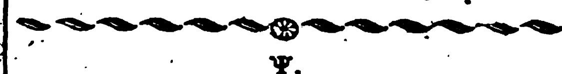
Χρυσόνω يالدزلمق γιαλντηζλαμὰκ, التونلمق ἀλτηνλαμὰκ, التون ايله قپلمق ἀλτὴνηλα καπλαμάκ.

Χρυσοχόος قويومجي κογιουμδζή.

Χρῶμα بويا μποϊὰ, رنك ρὲνκ — βαθὺ قوبي κοὺ — ὠχρὸν بوز μπόζ. Χρῶμα ἔχω τι πράσινον βαθὺ نفتي νεφτί.

Χρωματίζω رنكلمك ῥενγγλεμὲκ, ἰδὲ ϗ βάφω.
Χυβάδα ἰδὲ κόγχη, κογχύλιον.
Χυδαῖος عام ἄμμ, قره καρὰ — ὄχλος جاهل خلق δζιαχὶλ χάλκ, الجق جماعت ἀλτζιὰκ δζεμαάτ.
Χυλὸς, χυμὸς صو σὺ, كيلوس κιλὺς, كيموس κιμὺς, ϗ χυλώδης صولو σουλὺ, مايي μαΐ.
Χύνω دوكمك ντὸκμὲκ, اقتمق ἀκητμάκ.
Χῶμα طپراق τοπρὰκ, خاك χάκ.
Χωνευτήριον پوطه ποτὰ, πυτά.
Χωνεύω τὸ φαγὶ سكرمك σινιρμὲκ, ϗ παθ. سكمك σινμὲκ — ἰδὲ ἀναλύω, ϗ ἡ χώνευσις τῦ φαγητῦ سكرمكلك σινιρμεκλίκ.
Χωνὶ خوني χωνί.
Χώνω, τρυπόνω قيمق κυϊμὰκ, قومق ايچرو ἰτζερὺ κομὰκ, صوقمق σοκμὰκ, ايتيويرمك ἰτιβιρμὲκ, صوقشترمق σοκυσ̈τυρμὰκ, καὶ χώνομαι κρυφίως, τρυπόνω ὑδ. اوغرلين صوقلمق, كيرمك ὀγυρλαῦν σοκυλμὰκ, γγιρμὲκ, اوغرلنمق ὀγυρλανμὰκ, قيولمق κυϊυλμάκ.
Χώρα ولايت βιλαέτ, محله μαχαλλὲ, يورت γιὸρτ, ال ἰλ, ἔλ.
Χωράφι تارله ταρλὰ, جفت τζὶφτ — καλλιεργημένον اكيلو تارله ἐκιλὺ ταρλᾶ — ἀκαλλιέργητον بوش, خالي ير μπὸσ̈, χαλὶ γὲρ — θερισμένον سپاري σιπαρή.
Χωριάτης كويلو κοϊλὺ, چفتچي τζιφττζὶ, ϗ μεταφ. βάρβαρος τὰ ἤθη خوريات χοριάντ, خويرات χαϊρὰτ, اوغوز ὀγὺζ, ادبسز ἐντεπσὶζ, طاسلاق τασλάκ, قبا καμπὰ, يوغن γιογύν.

Χωριατοσύνη, χοριατιὰ خويراتلق χαϊρατλὺκ, يوغنلق γιογυνλὺκ, ادبسزلك ἐντεπσιζλίκ.
Χωρίζω ἰδὲ ξεχωρίζω, διαιρῶ — ἕνα φέρεμα بچمك μπιτζμὲκ, ϗ δίδω νὰ χωρίσουν بچورمك μπιτζιρμὲκ — τὴν γυναῖκά μου عورتني بوشامق, بوش اتمك ἀβρετινὶ μποσ̈ατμὰκ, μπὸσ̈ ἐτμὲκ, طلاق ويرمك ταλὰκ βιρμὲκ, طلاق اتمك ἰτλὰκ ἐτμέκ.
Χωρίον كوي κὸϊ, مايور μαΐὸρ, چفتلك τζιφτλίκ.
Χωρὶς سز σὴζ, σὺζ, σὶζ, σὺζ. Χωρὶς νὰ... ἐκφράζεται πρώτῳ ἀπαρεμφάτῳ εἰς ἀφαιρετικὴν π. χ. اومهدن ὔμμανταν χωρὶς νὰ ἐλπίζῃ, ἀνελπίστως, صنمدن σάνμανταν χωρὶς νὰ νομίζῃ, ἔξαφνα, ἰδὲ ϗ γραμμ. σελ. 90, ς. 17.
Χωρισμὸς ايرولق ἀϊρυλὺκ — ἰδὲ διαζύγιον.
Χωριστὰ باشقه μπασ̈κὰ, ἰδὲ ϗ κατ' ἰδίαν.
Χωριστὸς ايرلمش ἀϊρυλμὺσ̈, ايريلو ἀϊρυλὺ, ايرو ἀϊρὺ, ἀϊρὴ — ἰδιαίτερος باشقه μπασ̈κά.
Χωρῶ صغمق σηγμὰκ, المق ἀλμὰκ, καὶ χωρεῖν ὅλον ἢ ὅλα صغشمق σηγησ̈μάκ.

Ψ.

Ψάθα stuoia حصير χασ̈ήρ.
Ψαλίδι مقاص μακὰς, ϗ ἡ ψαλίδα τῶν ῥαπτῶν صندي σηντή.
Ψαλιδίζω, ψαλίζω مقاص ايله قرقمق كسمك μακὰς ἰλὲ κυρκμὰκ, κεσμέκ.
Ψαλιδοκέρι ἰδὲ κηροψάλιδον.
Ψάλλω ايرلامق ἰρλαμὰκ, ϗ ἐπ' ἐκκλησίας اوقمق ὀκυμὰκ, ترنّم اتمك τερεννὺμ ἐτμέκ.

Ψαλμὸς canto ير , ايز ἰὲρ.

Ψαλμῳδία اذكار اوليا ἐζκιάρι ἐβλιά.

Ψαλτήριον τοῦ Δαβὶδ زبور ζεμπὺρ.

Ψάλτης ايرلايجي ἰρλαϊδζὴ, καὶ ἡ ψάλτρια ارلايجي عورت ἰρλαϊδζὴ ἀβρέτ.

Ψαρᾶς, ψαρευτὴς بالقجي μπαλικτζή.

Ψαρεύω pescare بالق اولامق μπαλὴκ ἀβλαμάκ.

Ψάρι بالق μπαλὴκ, μπαλέκ. Ψάρια τσιγνώμενα εἰς τὸν ἥλιον ἢ καπνὸν قاق κάκ, بالق پسترمهسي μπαλὴκ πασηρμασῆ. Τὸ πτερύγιον τοῦ ὀψαρίου جناح δζενάχ. Κόκκαλον τοῦ ψαρίου قلچق κηλτζὴκ, كلمج γγελμίδζ.

Ψαροπάζαρον بالق بازار μπαλὴκ παζάρ.

Ψαχνὸς ارق ἀρὴκ, καὶ τὸ ψαχνὸν قره كوكسز, ات γγεμικσίζ, καρὰ ἔτ.

Ψάχνω ἰδὲ ψηλαφῶ, ζητῶ.

Ψεῖρα بت μπὶτ, كهله κεχλέ.

Ψειριάζω كهلنمك κεχλενμέκ.

Ψειριάρης بتلو μπιτλὴ, كهلهلو κεχλελί.

Ψειρίζω τινὰ بتلمك μπιτλεμὲκ, καὶ ψειρίζομαι بتلنمك μπιτλενμέκ.

Ψελλίζω ἐπὶ παιδίων, ὅταν ἀρχινοῦν νὰ λαλοῦν پپلمك πεπελεμὲκ, ἰδὲ καὶ τραυλίζω, τραυλός.

Ψευδομαρτυρία يلان شاهدلك γιαλὰν σαχιντλὴκ, καὶ ψευδομάρτυρ يلان, يلانجي شاهد γιαλὰν, γιαλανδζὴ σαχὴτ, καὶ ψευδομαρτυρῶ يلان شاهدلك اتمك γιαλὰν σαχιντλὴκ ἐτμέκ.

Ψευδῶς يلان ايله γιαλάν-ιλε, يلان يره γιαλὰν γερὲ, خلافجه χιλαφτζέ.

Ψεῦμα, ψευτιὰ يلان γιαλὰν, يلان سوز γιαλὰν σὸζ — πλασὸν εἰρωνίας χάριν تزيف τεζβὴκ.

Ψευματῶ, ψεύδομαι يلان سويلمك γιαλὰν σοϊλεμέκ.

Ψεύσης يلانجي γιαλανδζή. Ἀποδεικνύω τινὰ ψεύσην يلانجي چقرمق γιαλανδζὴ τζηκαρμὰκ, καὶ παθ. يلانجي چقمق γιαλανδζὴ τζηκμάκ.

Ψεύτικος ἐπὶ παντὸς πράγματος νοθευμένου قلب κάλμπ.

Ψηλάφησις tastamento يوقلمه γιοκλαμά.

Ψηλαφῶ يوقمق, يوقلمق, قارمق, ال ايله يوقمق ἔλ-ιλε γιοκαμὰκ, γιοκλαμὰκ, καραμὰκ, دوقنمق ντοκυνμάκ. Ψηλαφῶντας يوقليو يوقليو γιοκλαϊὸ γιοκλαϊό.

Ψήνω پشورمك πισίρμεκ (καὶ παθητ. پشمك πισμὲκ), كباب اتمك κεμπὰμπ ἐτμέκ.

Ψητὸν arrosto كباب κεμπάμπ.

Ψηφὶ numero رقم ρακάμ.

Ψηφίζω حكم اتمك χὸκμ ἐτμὲκ, حجت اتمك χοδζζὲτ ἐτμὲκ, قرار ويرمك καρὰρ βιρμὲκ — τινὰ ἰδὲ χειροτονῶ.

Ψῆφος τοῦ κριτοῦ حكم χὸκμ, حجت χοδζζέτ — τινὸς ἀνθρώπου voto يارمي دل ντὶλ γιαρντημὴ, π. χ. δίδειν τὴν ψῆφόν του دل يارمي اتمك ντὶλ γιαρντημὴ ἐτμέκ.

Ψιθυρίζω چولدمك τζιβιλντεμέκ.

Ψιλὸς fino انجه ἰνδζέ, ἰδὲ καὶ λεπτός.

Ψίλωθρον خرزما χαρίζμά, صاروج σαρούδζ.

Ψίχα τοῦ ψωμίου خرتسي, اوافي اتمك χορτσὶ, οὐαφὶ ἐτμὲκ ὀβαγὴ, χορντσί. Μία ψίχα ἰδὲ ὀλίγον.

Ψιχάλα, ψεκὰς يغمور اواف ὀφὰκ γιαγμὺρ.
Ψιχαλίζει يغمورسرپنك, چسمك, طامك σερπμὲκ, τζισμὲκ, νταμλαμάκ.
γιαγμὺρ σερπμὲκ, τζισμὲκ, νταμλαμάκ.
Ψοφίμι لاش λὰσ, لش λέσ.
Ψοφῶ كبرمك γγεμπερμὲκ, چاتلمك τζιατ-λαμάκ.
Ψύλλος پره πῆρε, پيره πιρέ.
Ψυχαγωγία صفا σεφὰ, راحت ῥαχάτ.
Ψυχὴ جان δζιὰν (نفس νεφές). Ψυχή μου! جانم δζιάνημ, روحم ῥουχοῦμ, ايكي كوزم ἰκὶ γγιοῦζοῦμ, مقبولم μακμπουλάμ. Μὰ τὴν ψυχήν μου روحم ايچون ῥουχοῦμ ἰτζίν. Αἱ ψυχαὶ τῶν κεκοιμημένων اولولرك روحلري ὀλοῦλερὶν ῥουχλερί. Ἡ ἑορτὴ τῶν ψυχῶν جانلر كوني δζιανλὲρ γγιουνοῦ.
Ψυχικὸν خير χαίρ.
Ψυχομαχία, λοίδια جان چكشمسي δζιὰν τζεκισμεσί.
Ψυχομαχῶ جان چكشمك δζιὰν τζεκισμέκ.
Ψυχοπαίδι جان, آخرت اوغلي δζιὰν, ἀχιρὲτ ὀγλοῦ, اوغللق ὀγουλλούκ.
Ψύχρα, ψυχρότης, ψυχρὸς صوق σοὺκ — ἐωθινὴ ابرود ἰμπιρντὲ, καὶ μεταφ. δείχνω ψυχρότητα صوقلق, برودت كوسترمك σουκλοὺκ, μπουρουντὲτ γγιοστερμὲκ, كاهللنمك κιαχιλλενμέκ.
Ψωμᾶς اككجي ἐκμεκτζῆ, فرونجي φουρουντζή.
Ψωμὶ اكمك ἐκμέκ, اتمك ἐτμέκ.
Ψωνίζω اتمك خريد χιρὶντ ἐτμέκ.
Ψώρα rogna, scabbia لويوز ὀὐζ, كيجك κι-τζίκ, كرلك γγιρλίκ.

Ψωριάζω اويوزلو اولمق ὀὐζλοῦ ὀλμάκ.
Ψωριάρης اويوزلو ὀὐζλοῦ, كچكلو κιτζικλί, كرلو γγιρλί.

Ω.

Ὦ يا γιὰ, اي ي μπρὲ, هلا χολά.
Ὢ ὰ νέ. Ὢ τοῦ θαύματος! عجب ا نه νὲ ἀ-δζὲμπ, عجبا ἀδζεμπά, عجايب ἀδζιαὶμπ.
Ὤ, ὤ! به, با μπά!
Ὦμος, ὠμοπλάτης اوموز ὀμούζ, چكن τζέγν.
Ὠμὸς, ἄβραστος چيك τζίκ, چيك τζίγ.
Ὠοειδὴς يمرولو γιουμουρουλοῦ, يومرو γιουμουρού.
Ὥρα ساعت σαχὰτ (وقت βάκτ).
Ὡριμάζω اولمق ὀλμὰκ, يتشمك γετισμέκ.
Ὥριμος اولمش ὀλμοῦσ, يتشمش γετισμίσ.
Ὡροδείκτης مقياس μικιάς.
Ὡρολογᾶς ساعتجي σαχαττζῆ.
Ὡρολόγιον ساعت σαὰτ, σαχάτ.
Ὡς πρὸς نسبت νισπὲτ, νισπετὲν, ἰδὲ καὶ ὅσον.
Ὡσὰν كبي κιμπὶ, ἰδὲ γραμμ. σελ. 69, 5. 17.
Ὡσὰν νὰ بيغي μπαϊαγὴ, صانكه σάνκι.
Ὥστε كه κί.
Ὠτογλυφὶς قولاق قارشترجق κουλὰκ καρὶστιρατζιάκ.
Ὠφέλεια, ὄφελος فايده φαϊντὰ, منفعت μενφιὲτ, اصي ἀσσή.
Ὠφέλιμος فايدلو φαϊνταλή, منفعتلو μενφιετλή, اصيلو ἀσσιλή.
Ὠφελῶ فايده اتمك φαϊντὰ ἐτμὲκ (نافع, مفيد اولمق ναφὶ, μουφὶντ ὀλμάκ), καὶ παθητ. ὠφελοῦμαι ἰδὲ καρποφοροῦμαι.

ΤΕΛΟΣ.

Προσθήκη
τινῶν λέξεων κατὰ στοιχεῖον.

Ἀγάλι ἀγάλι يواش يواش γιαβάσ γιαβάσ.

Ἄδης طامو νταμύ.

Ἀκινητεῖν τὸ κερὸν εἰς τόπον χαμηλότερον اكريلمك ἐγριλμέκ.

Ἀμύγδαλον بايام μπαϊάμ.

Ἀνώφλιον اوست اشك ὖς ἐσίκ.

Ἀποσαμένος, κυρασμένος طورغون ντυργύν.

Ἀῤῥαβωνιασμένος ياوقولو γιαυκυλύ.

Ἀρχινῶ باپنمق γιαπινμάκ.

Ἀστραπὴ شمشك σιμσέκ.

Βρύον يوصن γιοσέν.

Βυζάκτρια امزرجي ἐμζιριδζί.

Γυψόνω الجيلمق ἀλτζηλαμάκ.

Δαδί چرا τζιρὰ, چرا اغاچي τζιρὰ ἀγατζῆ.

Δειλινίζω ايكندي بيجكين يمك ἰκιντὶ γεγεδζὶν γεμὲκ, مزولنمك μεζελενμέκ.

Ἔγγανος يكن γεγγέν.

Ἐκδίκησις اوج ὄδζ.

Ἐκδικοῦμαι اوج الملق ὄδζ ἀλμάκ.

Ἐξοχὴ, θερινὰ يايلق γιαϊλάκ.

Ἐπιφάνεια يوز γὺζ, روي ρύϊ.

Ἔρμαι, στῆλαι كلپه κιλπέ.

Ἥμερος الشق ἀλησύκ.

Ἠχὼ يانغو γιανκὸ, حاضر جواب χαζὴρ δζουὰπ, طاغدن اشيدلن صدا νταγντὰν ἰσιντιλὲν σεντὰ, καὶ ἁπλῶς صدا σεντὰ, سس σέσ.

Θόλος τοῦ ὀστιτίου ἔσωθεν ارلستق ἀρασύκ.

Καθρέπτης كوزكي γγιόζγγι, كوزكو γγιόζγγύ. Γυαλίζομαι εἰς τὸν καθρέπτην اينه‌لمك αἰνελεμέκ.

Κακὸς ياتلو γιατλὴ.

Κατευόδιον! الله يول ويره ἄλλαχ γιὸλ βερέ.

Κεδρὶ, ἄρκευθος اردج ἀρντίδζ.

Κορμὰ τοῦ ψωμίου اكمك قبوغي ἐκμὲκ καμπουγί.

Λικμητήριον, ἀνεμιστήρι يبا γιαπά.

Μελανοδοχείῳ (τὸ ἐν τῷ) νῆμα, ἢ μετάξι صاچ قهر σὰτζ κηχήζ.

Ὅμοιος بكدش μπεντίσ.

Πέταυρον ἐφ' οὗ κοιμῶνται αἱ ὄρνιθες تونك τυνεκ.

Πλάγιος, καὶ ἐκ πλαγίου يانبكي γιανμπεγί.

Πλάνης يورك γιερύκ.

Ῥοπὴ (ἐν) ὀφθαλμοῦ كوز اچوب يومنجه γγιὸζ ἀτζὴμπ γυμίνδζε.

Στρέφω يونلتمق γιονηλτμάκ, καὶ παθ. στρέφομαι يونلمق γιονηλμάκ, π. χ. στρέψατε τὸ πρόσωπόν σας يوزكزي يونلدك γιουζιγηζὶ γιονηλντήν. Ὅπου καὶ ἂν στραφοῦν هر قنغي يره يونلورسه χὲρ χάνγη γερὲ γιονηλήρσα. Ἐστράφησαν πρὸς τὴν Δαμασκὸν شامه يونلديلر σαμὲ γιονηλντηλάρ. Ἐστράφης πρὸς τὴν Μέκκαν كعبه‌دن يكا يونلدك κιαμπεντὲν γιανὰ γιονυλντύν.

Ὑγίαινε! ἔχε ὑγείαν! اللهه امانت اولك صاغ اسن ياهو قال ἀλλαχὰ ἀμανὲτ ὄλυν, γιαχὺ σὰγ ἐσὲν κάλ.

Ὑγιὴς اسن ἐσέν.

Ὠρίων الفسق ἐννέσκ.

Σύντομον Γεωγραφικὸν Λεξικόν.

AB — AΛ

Ἀβυσσινία حبش χαμπές. Ἀβυσσινὸς حبشي χαμπεσὶ, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν فرشتكاني φιρισ̄τεγγανή.

Ἀγαθόπολις لختابولي άχταμπολί.

Ἀγγλία, ἐγγλιτέρα انكلترا ἰγγιλτέῤῥα. Ἄγγλος انكلز ἰγγιλίζ, انكليس ἰγγιλίς, انكليزلو ἰγγιλιζλί.

Ἅγιον ὄρος, Ἄθως اينروز ἀϊνορόζ.

Ἄγκυρα انكوري ἐγγγϋρί. Ἀγκυραῖος انكوريلو ἐγγγϋριλϋ.

Ἀδριανόπολις ادرنه ἐντρενέ, ἐντιρνέ. Ἀδριανοπολίτης ادرنهلو ἐντιρνελϋ.

Ἀδριατικὸν πέλαγος وندبك بوغاري βενέντικ μπογαζί.

Ἀθῆναι اتنه ἀτινέ.

Αἰγαῖον πέλαγος اطالر دكري ἀνταλὰρ ντενιζί.

Αἴγυπτος مصر μησὴρ, قبط κήπτ. Αἰγύπτιος مصرلو μησηρλὴ. καὶ ὁ κατζίβελος زنكي ζενγγί.

Αἰθιοπία ἰδὲ ἀβυσσινία, καὶ Αἰθίοψ قره καρά.

Ἀλβανία, Ἤπειρος ارناودلق ἀρναουτλὺκ, ارناود ولايتي ἀρναοὺτ βιλαετὶ, هرسك ولايتي χερσὲκ βιλαετὶ, καὶ ὁ Ἀλβανὸς, Ἠπειρώτης ارناود ἀρναούτ, καὶ πληθ. ارناودلق ἀρναουτλύκ.

AΛ — AP

Ἀλεξάνδρεια اسكندريه ἰσκεντερὶὲ, καὶ ἡ ἐν Ἀσίᾳ اسكندرون ἰσκεντερούν.

Ἀλέππον حلب χαλέμπ.

Ἀλικαρνασσὸς بودرو μποντρὺ, بودروم μποντρούμ.

Ἄλπεια بلقانلر μπαλκανλάρ.

Ἀμερικὴ يكي دنيا γενὶ ντϋνιὰ, امريقا ἀμερικά.

Ἀμστελόδαμον مصردام μησηρντάμ.

Ἄμυδος امد ἀμίτ, قره امد καρὰ ἀμίτ.

Ἄνδρος اندره ἀντρέ.

Ἀντιόχεια انطاكيه ἰντακιὲ, καὶ ὁ Ἀντιοχεὺς انطاكيهلو ἰντακιελὶ, انطاكي ἰντακί.

Ἀξιάκη, ὀκτζακώβ اوزي ὀζί.

Ἀὐστρία اوستريا ὐστριὰ, اغوستريا ἀγυστριὰ, καὶ χυδ. ايالتي، مملكتي بچ μπὲτζ μεμλεκετὶ, ἐϊαλετί. Αὐστριακὸς بچلو μπετζλί.

Ἀραβία عرب ἀρὲμπ, عربستان ἀρεμπισάν. Ἡ εὐδαίμων Ἀραβία يمن γεμέν. Ἡ ἔρημος Ἀραβία چول τζόλ. Ἡ πετραία Ἀραβία حجاز χιτζιάζ. Ἀραβικὸς عربي ἀρεμπὶ, تاري ταζὶ, ταζέ. Ἀραβιστὶ عربيه ἀραμπιὲ, عرب دلنجه ἀρὰμπ ντιλιντζέ. Ἄραψ عرب ἀρὰμπ, ἀράπ.

Ἄργος ارحوز ἀρχόζ.

Α'ρμενία ولايتي ارمني ἐρμενὶ βιλαετὶ, ارمنيّه ἐρμενιέ. Η' μεγάλη Α'ρμενία ارمنيّه كبري ἐρμενιὲ κιύμπρα, ولايت ارض روم βιλαέτι ἄρζῖ ρὺμ. Η' μικρὰ Α'ρμενία ارمنيّه صغري ἐρμενιὲ σογρά. Α'ρμένιος ارمني ἐρμενί. Α'ρμενιστὶ ارمنيجه ἐρμενιτζέ.

Α'ρτα نارته ναρτά.

Α'σία مشرق ولايتي μεσρὶκ βιλαετὶ, اسيا ἀσιά, لوته يقه ὀτὲ γιακά. Α'σιανὸς لوته يقالو ὀτὲ γιακαλῦ. Η' μικρὰ Α'σία اناطولي ἀνατολὺ, كچوك اسيا κιὺτζὺκ ἀσιά.

Α'σσυρία كوردستان κιὺρτισάν.

Αὐλῶνας اولونيه ἀλωνιά.

Α'φρικὴ افريقيّه ἀφρικιέ, مغرب μαγρὶμπ, ϗ ὁ Α'φρικανὸς مغربلو μαγριμπλή.

Β.

Βαβυλὼν بغداد μπαγντάντ. Βαβυλώνιος بغدادلو μπαγνταντλή.

Βαλτικὴ θάλασσα بحر بالطق μπάχρϊ μπαλτήκ.

Βελγικὴ ولايتي فلمنك φιλεμένκ βιλαετί.

Βενετία ونديك βενέντικ. Βενετζιάνος, Ε'νετὸς ونديكلو βενεντικλί.

Βηθλεὲμ بيت اللحم μπεῖτὺλ-λέχμ.

Βιέννα بچ μπέτζ, ϗ Βιεννέζος بچلو μπετζλί.

Βλαχία افلاق ἰφλὰκ, ولايتي افلاق ἰφλὰκ βιλαετὶ, قره ولح καρὰ βλάχ. Βλάχος افلاقلو ἰφλακλή.

Βοημία چه, چيه τζέχ. Βοῆμος چيهلو τζεχλί.

Βορυσθένης صويي لوزي ὄζι σουή.

Βόσπορος ὁ Θρακικὸς قره دكز بوغازي καρὰ ντενιζ μπογαζή.

Βόδα Ofen بودون μπουντούν, بودين μπουντίν.

Βουκουρέστιον بكرس μπουκρές.

Βουλγαρία, ϗ Βούλγαρος بلغار μπουλγάρ.

Γ.

Γάγγης ποτ. كنك γγένκ, γγενὲκ, κενέκ.

Γαλλία فرنچه φραντζιά, فرانسز مملكتي φρανσὴζ μεμλεκετί. Γάλλος فرنچهلو φραντζιαλῦ, فرانسز φρανσήζ.

Γιμπραλτὰρ جبل عطار τζεμπέλ-ἀττὰρ, ϗ τὸ στενὸν αὐτῦ سته بوغازي ἢ سبته σέμπτε, ἢ σίττε μπογαζή.

Γένοα جنوه, جنويز τζενεβίζ.

Γερμανία ولايتي نمچه νέμτζε βιλαετί. Γερμανὸς نمچه νεμτζέ, نمسه νεμσέ, الامان ἀλαμάν.

Γεωργία كورجستان γγιουρτζισάν. Γεωργιανὸς كورجي γγιουρτζί, چركس τζερκές.

Γόλος, Βόλος قولوز κολόζ.

Γορδιαῖοι كرت κιὸρτ.

Γραικία, Ε'λλὰς ولايتي روم ρὺμ βιλαετὶ, روم ايلي ρὺμ-ιλί. Γραικὸς روم ρὺμ, ὑρύμ. Γραικιστὶ رومجه ρὺμτζέ, رومنجه ρουμτζέ. Γραικικῷ τῷ τρόπῳ رومیانه ρυμιανέ.

Δ.

Δαλματία دالماچيا νταλματζιά.

Δαμασκὸς شام σάμ, شام شريف σάμ σερίφ, دمشق ντιμισκ. Δαμασκηνὸς شاملو σαμλή.

Δανιμάρκα دانيه مملكتي ντανιὰ μεμλεκετί.

τί. Δανιμαρκέζος دانيدلو ντανιαλή.

Δαρδανέλλια بوغاز حصارلري μπογάζ χισσαρλερί.

Δούναβις طونا τουνά, طونا صويي τουνά σουή.

Δυρράχιον دراج ντιράτζ.

Ε.

Ἑβραῖος, Ἰουδαῖος يهودي γεχυντί, جهود τζεχύντ, καὶ χυδ. چفود τζιφούτ. Ὁ Ἰουδαϊκὸς νόμος عبراني ناموس ναμὺς ἰμπρανή. Ἰουδαϊσμὸς يهوديه γεχυντιέ.

Ἐλβετία سويچري ولايتي σβιτζερὶ βιλαετί.

Ἑλλὰς يونان γιουνάν, ἰδὲ καὶ Γραικία. Ἕλλην يوناني γιουνανή, ἰδὲ καὶ Γραικός.

Ἑλλήσποντος كليبولي بوغازي γγελιμπολὴ μπογαζή.

Ἐρυθρὰ θάλασσα بحر القلزم μπαχρὲλ-κολζούμ, سويد دكزي σουβεϊντ ντενιζί.

Εὔριπος, Εὔβοια اكريبوز ἐγγριμπόζ.

Εὐρώπη اوروپا ἀβρουπά, καὶ Εὐρωπαῖος اوروپالو ἀβρουπαλή, افرنج ἐφρένζ.

Εὐφράτης ποτ. فرات φουράτ, رافد ραφίντ.

Ἔφεσος اياژلق ἀϊαζλήκ, قوش اطاسي κούσ ἀντασή.

Ζ.

Ζάκυνθος زاكليسه ζακλισά.

Η.

Ἤπειρος ἰδὲ Ἀλβανία.

Ἡράκλεια اركلي ἐρεκλί.

Θ.

Θάσος طاشور τασούρ.

Θεσσαλία يانيه γιανιά, καὶ Θετταλὸς يانيه‌لو γιανιαλή.

Θεσσαλονίκη سلانك σελανίκ.

Θηβαῒς صعيد مصر σαὶντ μισίρ.

Ι.

Ἰάσιον ياش γιάσ.

Ἱεριχὼ اردن شهري ἐρντούν σεχρί.

Ἱερουσαλὴμ قدس شريف κούντσι σερίφ, قدس مبارك κούντσι μουμπαρέκ, اورشليم ὀυρσελίμ, بيت المقدس μπεϊτοὺλ-μουκαδδές. Ἱεροσολυμίτης قدسلي κουντσλή.

Ἰκαρία Ν. اخركريه ἀχιρκιριά.

Ἰλλυρία اسلوبين ولايتي ἰσλουμπὶν βιλαετί.

Ἰνδία هندستان χιντισάν, هند χίντ. Ἰνδὸς هندي χιντί.

Ἰορδάνης π. اردن ὀυρτούν, هردوم χερντούμ.

Ἰουδαία يهوديه γεχυντιέ, καὶ Ἰουδαῖος ἰδὲ Ἑβραῖος.

Ἰρλανδία ايرلانده ἰρλάντα.

Ἱσπανία اسپانيه ἰσπανία. Ἱσπανὸς اسپانيه‌لو ἰσπανιαλή, اسپانيول ἐσπανιόλ.

Ἰσσὸς ἐν Κιλικίᾳ اياس ἐϊάς.

Ἰταλία طاليه τάλια. Ἰταλὸς طاليان ταλιάν.

Ἰωάννινα يانيه γιανιά.

Κ.

Κάϊρος القاهره ἀλκάχιρε, مصر μισίρ.

Καισάρεια قيصريه καϊσεριέ. Καισαρεὺς, ὁ ἐκ Καισαρείας قيصرلو καϊσερλί.

Καλλίπολις كليبولي γγελιμπολί.

Κασπία θάλασσα بحر الخزر μπαχρὲλχαζέρ.

Κάταρον قوتور κοτόρ.

Καύκασος قاف κάφ.

Κεφαλληνία كفالونيه κεφαλονιά.

Κίνα چين τζίν, چين وماچين τζίνὒ ματζίν.
Κορδούβη قرطبه κυρτυμπέ.
Κόρινθος كورنس κυριντίς.
Κόρσικα (Κύρνος) قورسقه κορσικά.
Κορφοῦ, Κέρκυρα قورفو κόρφυ, كرفز κὒερφὒζ.
Κορφιάτης كرفزلو κὒερφὒζλύ.
Κοτύαιον كوتاهيه κὒταχιά.
Κρήτη كريد, كريت γγιρίτ, اكريت ἰγγρίτ, جزيره قنديه δζεζιρὲ καντιά.
Κρίμι (Χερσόνησος) قريم κηρίμ.
Κροατία خروات χηρβάτ, قروات κηρβάτ, خروات مملكتي χηρβάτ μεμλεκετί, καὶ ὁ Κροάτης خرواتلو χηρβατλή, قرواتلو κηρβατλή.
Κύπρος قبرس κιμπρίς. Κύπριος قبرسلو κιμπρισλί.
Κυρήνη قيروان καϊρβάν, καϊρεβάν.
Κωνσταντινούπολις استانبول ἰσαμμπόλ, اسلامبول ἰσλαμμπόλ, قسطنطنيه κοσαντινιέ, بلده طيبه μπελντεῖ ταϊμπέ. Κωνσταντινουπολίτης استانبوللو ἰσαμμπολλύ.
Κῶς استنكوي ἰσανκὸϊ.

Λ.

Λαοδίκεια اسكي حصار ἐσκὶ χισάρ.
Λάρισσα يكي شهر γενὶ σεχέρ.
Λῆμνος لمنه λιμνέ.
Λιβάνου ὄρος لبنان λὒμπνάν.
Λιβόρνον ليفورنه λιφύρνα.
Λιβύη لوبه ولايتي λυμπὲ βιλαετί.
Λόνδρα لوندره λοντρὰ, λυντιρά.

Μ.

Μαγνησία ἐν Ἀνατολῇ كوزل حصار γγὒζὲλ χισάρ.
Μαιῶτις Λ. بحر ازاق μπάχρι ἀζάκ.
Μακεδονία ماكدون μακεντὸν, فلبيه ولايتي φιλιμπὲ βιλαετί. Μακεδὼν فلبه لي φιλιμπελί.
Μάλτα مالته μάλτα, καὶ ὁ μαλτέζος مالتهلو μαλταλή, مالطز μαλτήζ.
Μαρμαρᾶς (προποντίς) مرمره دكزي μερμερὲ ντενίζ.
Μαρόκκον مراكسه μερακεσέ.
Μαύρη θάλασσα قره دكز καρὰ ντενίζ.
Μαυριτανία, Βαρβαρία جزاير δζεζαΐρ, بربريه μπερμπεριὲ, καὶ ὁ Μαυριτανὸς جزايرلو δζεζαϊρλῦ.
Μεδίνη مدينه μεντινέ.
Μεθώνη متون μετύν.
Μέκκα مكه μεκκὲ, مكه مكرمه μεκκεῖ μεκερμέ.
Μεσόγειος θάλασσα اق دكزي ἀκ ντενιζί.
Μεσοποταμία دياربكر ντιὰρ μπεκίρ, موصل μυσηλάν.
Μηδία شروان σιρβάν, بلاد الجبل μπλιὰ ντὒλ δζεμπὲλ, اذربجان ἀζερμπεδζιάν. Μῆδος شروانلو σιρβανλή.
Μῆλος دكرمنلك ντεγιρμενλίκ.
Μιλάνον, Μεδιόλανα ميلانو μιλάνο.
Μίλητος بالاط μπαλάτ.
Μιτυλήνη مدللي μιντιλλί.
Μολδαυία بغدان μπογντάν. Μολδοβάνος بغدانلو μπογντανλή.
Μονεμβασία منكشه μενεφσὲ, منكشه μενεκσέ.
Μόχα, ἡ موسقو μοσκόβ.
Μπελιγράδ بلغراد μπελιγράντ.
Μωρέας, Πελοπόννησος موره μόρα. Μωραΐτης مورهلو μοραλή.

N.

Ναζαρὲτ ناصرت νασιρέτ. Ναζαραῖος نصرلو νασραλὰ, نصراني νασρανί.
Νάξος νησ. نقشه νακσιά.
Ναύπακτος اينه‌بختي ινεμπαχτή.
Ναυπλία, Ἄργος انابولي ἀναμπολί.
Νεάπολις انابولي ἀνάμπολι.
Νεῖλος ποτ. نيل νίλ.
Νεκρὰ θάλασσα لوط دكزي λὸτ ντενιζί.
Νέστος ποτ. Τύρας طورله صوبي τουρλὰ σουί.
Νίκαια ازنيك ἰζνίκ. Νικαεὺς ازنيكلو ἰζνικλί.
Νικομήδια ازميد ἰζμίτ, ازنيكميد ἰζνικμίτ.
Νικόπολις نيكبولي νικεμπολί.
Νίσσι نيش νίς.
Νίσυρος انجرلي ἰντζερλί.
Νουβία نوبه νοῦμπέ.
Νουμιδία دارا ντάρα, بلاد الجريد μπιλάντ-ουλ-τζερίτ.
Ντελτζίνο اولكون οὐλκούν.

O.

Ὄλυμπος كشيش طاغي κεσὶς νταγί.
Οὐγγαρία مجار ματζάρ, انكروس ἔγγρυ-ρύς. Οὔγγρος مجارلو ματζαρλί, مجار ματζάρ, انكروسلو ἐγγρυρυσλί.

Π.

Παλαιστίνη فلسطين φιλεστίν.
Παρθία خراسان χορασάν, ايران وتوران ἰρανοῦ τουράν.
Παρίσι پارز παρίζ.
Πάρος باره μπαρέ.
Πάτμος باطنوس μπατνός.
Περσία عجم ἀτζέμ, عجمستان ἀτζεμιστάν, عجم مملكتي ἀτζὲμ μεμλεκετί. Ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας شاه σάχ. Πέρσης عجم ἀτζέμ, پارسي παρσί, قزلباش κιζὶλ μπάς. Περσιστὶ فارسي φαρσί. Ὁ Περσικὸς κόλπος هرمز كورفزي χουρμοὺζ κορφεζί.
Πετρούπολις پترمبورق πετερμπούρκ.
Πολωνία له مملكتي λὲχ μεμλεκετί, ليه λέχ. Πολωνέζος لهلو λεχλί, له λέχ.
Πορτογαλλία پورتوقال πορτογάλ.
Προῦσα بروسه μπρούσα.
Πρωσσία پروسيا πρωσιά.

P.

Ῥαγοῦζα دوبره ونديك ντουμπρὲ βεντίκ.
Ῥόδος رودوس, رودس ῥοντός.
Ῥοδοπὸς رودوسجك ῥοντοσὲτζικ, تكر طاغي τεκὶρ νταγί.
Ῥοσέττη رشيد ῥασίντ.
Ῥώμη رومه ῥώμα, ῥόμα, ريم ῥίμ, καὶ χιζὶλ قزل الما κιζὶλ ἀλμά. Ῥωμαῖος رومالو ῥωμαλή, رومي ῥουμί, καὶ οἱ Ῥωμάνοι روميان ῥουμιάν, روم خلقي ῥοὺμ χαλκί.
Ῥωσσία اوروس οὐρούς, روس ῥούς, روسيا ῥουσιά, καὶ Ῥῶσσος موسقو μοσκόβ, موسقولو μοσκοβλί.

Σ.

Σαμοθράκη سماندرك σαμαντρέκ.
Σάμος ساموس σαμούς, صوصام σουσάμ.
Σβεκία اسوج ἰσβέτζ.
Σερβία صرف σὴρφ, لاز ولايتي λὰζ βιλαετί, καὶ Σέρβος صرف σὴρφ.
Σηστὸς بوغاز حصاري μπογὰζ χισαρί.
Σιδὼν صيد σαΐντ, صيدا σαΐντά.

Σικελία چچلية τζιτζίλια.
Σινᾶ ὄρος طور طاغي τὺρ νταγὴ, طور سنا τὺρ σινὰ, زبير ζεμπίρ.
Σκοτία سقوچيا σκότζια.
Σκύταρι اسكودار ἰσκουτάρ.
Σκυθία تاتار مملكتي ταταρ μεμλεκετί.
Σκύρος شكري σκιρί.
Σμύρνη ازمير ἰζμίρ, καὶ Σμυρναῖος ازميرلو ἰζμιρλί.
Σόδομα سدوم σεντὺμ, لوط شهري λὺτ σεχρί.
Σουὲζ, Ἀρσινόη سويس σουβείς.
Σοῦσα ششتر σουστέρ.
Συλυβρία سلوري σιλιβρί.
Συρία شام ولايتي σὰμ βιλαετί. Σύρος شامي σαμὶ, شريان σουριάν.
Σωζόπολις سوزبولي σοζεμπολί.

Τ.

Ταταρία ἴδε Σκυθία.
Τένεδος بوزجه اطاسي μποζτζιὰ ἀντασί.
Τζερίγο, Κύθηρα چوقه τζιοκά.
Τῆνος استنديل ἰστιντίλ.
Τίγρις Π. دجله ντιδζλὲ, ντιδζλέ.
Τυρκία عثمانلو ولايتي ὀσμανλὴ βιλαετί, تركلك τουρκλὶκ, ترك مملكتي τοὺρκ μεμλεκετί.
Τυρκισμὸς تركلك τουρκλὶκ, روزرانه ρουζρανά.
Τυρκομανία تركمن ولايتي τουρκμὲν βιλαετὶ تركستان τουρκιστὰν, καὶ ὁ Τυρκομάνης تركمان τουρκμάν.

Τοῦρκος عثمانلو ὀσμανλὴ, ترك τοὺρκ. Τούρκικα تركجه τουρκτζὲ, ترك دلنجه τοὺρκ ντιλιντζέ. Τὸ ἔθνος τῶν Τούρκων, οἱ Ὀθωμανοὶ عثمانيان ترك ملتي τοὺρκ μιλλετὶ, ὀσμανιὰν, عثمانلولر ὀσμανλουλέρ.
Τρανσιλβανία اردل ἐρντέλ, اردل مملكتي ولايتي ἐρντὲλ μεμλεκετί, βιλαετί.
Τραπεζοῦς طرابزان τραμπεζάν.
Τριέσι ترييسته τεργεστέ.
Τρίπολις طرابلوس τραμπλούς.
Τρωὰς, ἡ اسكي استانبول ἐσκὶ ἰσταμπόλ, تماشالق τεμασαλίκ. Τρωαδίτης اسكي استانبوللو ἐσκὶ ἰσταμπολλί.
Τύρος, ἡ صور σούρ.

Υ.

Ὑκρανία قزاق ولايتي καζὰκ βιλαετί, اقراينه οὐκραϊνά.
Ὑρκανία طبرستان ταμπερισάν.

Φ.

Φιλιππόπολις فلبه φιλιμπέ.
Φλωρεντία فيورنچه φιορέντζα.
Φοινίκια پونيقا πονικὰ, غور γάβρ, γούρ.

Χ.

Χαλδαία عراق عرب ἰρὰκ ἀρέμπ.
Χαλκηδὼν قاضي كوي καντὶ κιοΐ.
Χίος سقز σακίζ. Χῖος ساقزلو σακιζλή.

Ω.

Ὠκεανὸς بحر محيط μπάχρι μουχὴτ — ἀτλαντικὸς بحر اخضر μπάχρι ἀχζάρ.

Ὀνόματα τινὰ κύρια ἀνδρῶν ϗ γυναικῶν.

Ἄβελ هابل χαμπίλ.

Ἀβραὰμ ابراهيم ἰμπραχίμ, ϗ ἐπὶ Χριστιανῶν ἢ Ἑβραίων ابرام ἀμπράμ. Ὁ πατριάρχης Ἀβραὰμ خليل χαλίλ.

Ἀδὰμ ادم ἀντέμ, ἀντάμ.

Ἀλέξανδρος اسكندر ἰσκεντὲρ, الكسندر ἀλεξαντέρ. Ὁ μέγας Ἀλέξανδρος اسكندر ذوالقرنين ἰσκεντὲρ ζυλ-καρνεῖν, اسكندر رومي ἰσκεντέρι ῥυμή.

Ἄννα حنة χάννα.

Ἀριστοτέλης ارسطو ἀρισὸ, ارسطوطالس ἀρισοταλίς.

Ἀρταξέρξης اردشير ἀρντεσίρ.

Ἀρχιμήδης ارشميدس ἐρισμιντέσ.

Γαβριὴλ جبرأيل τζιαμπραὴλ, ὁ δὲ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ λέγεται καὶ روح الله ῥυχυλλὰχ, روح ῥύχ.

Γαληνὸς جلنوس, جالينوس τζιαλινός.

Γεώργιος يورو γιυρὸ, يورك γύργγ, يوركي γύργγὶ, كرك γγύρκ; كركي γγύρκί. Ὁ ἅγιος Γεώργιος جرجيس τζερτζίς, خضر χιζὴρ, ϗ ἡ ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Γεωργίου خضر اللز χιζὴρ ἰλλέζ.

Δανιὴλ دانيال νταniάλ.

Δαρεῖος دارا νταρὰ, داراب νταράμπ.

Δαυΐδ, داوود ; داود νταὺντ, νταβύντ. Ὁ προφητάναξ Δαυΐδ پيغمبر داود νταβύντ πεϊγαμπέρ.

Ἐζεκιὴλ حزقيل, حزقل χιζκιήλ.

Ἑλένη حلينا χελινά.

Εὔα حوي, حوّا χεββὰ, حوا χεβά.

Εὐκλείδης اقليدس ἐκλιτές.

Ζαχαρίας زكريا ζεκεριὰ, زكري ζεκερί.

Ζωροάστρης زرادشت ζεραντέστ, ζεραντύστ.

Ἠλίας الياس ἰλιάς.

Ἡράκλειος هرقل χιρκὴλ, χιράκλ.

Ἡρακλῆς رستم ῥυστέμ.

Ἡσαΐας شعيا σαϊιὰ, اشعيا ἐσαϊιά.

Ἰάκωβος, Ἰακὼβ يعقوب γιακύμπ. Οἱ υἱοὶ τοῦ πατριάρχου Ἰακὼβ اسباط ἐσπάτ. Ἰακωβῖται يعقوبي γιακυμπί.

Ἱερεμίας ارميا ἐρμιά.

Ἰησοῦς عيسي ἰσὰ; حضرت عيسي χαζρέτι ἰσὰ, قال الله καλυλ-λὰχ, انجيل الابيلين ἐμπίλυλ-εμπιλίνε, مسند نشين طارم چارم μεσνὲντ νισὶν ταρὶμ τζιαρίμ.

Ἰουστινιανὸς اسنن يانوش ὑστὺν-γιανός.

Ἰουστῖνος اسطنيوس ὑστὺνιὸς, ϗ ὑστύν.

Ἱπποκράτης بقراط μπυκράτ.

Ἰσαὰκ اسحاق ἰσχάκ.

Ἰσμαὴλ اسمعيل ἰσμαήλ.

Ἰσραὴλ اسرايل ἰσραὴλ, اسراين ἰσραὶν. Οἱ Ἰσραηλῖται بني اسرايل μπενὶ ἰσραήλ.

Ἰωάννης ياي γιαχὴ, يانو γιανὸ, يوهان γιοχὰν, چوان τζυβάν. Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς, ὁ πρόδρομος سيد σεὶντ, الحصور ἐλ-χασύρ.

Ἰὼβ ايوب εϊύμπ.

Ἰωνᾶς يونس γιονὸς, γιονίς. Ὁ προφήτης Ἰω-

νῦς λέγεται ϗ ذوالنون ζῦν-νύν.

Γωσὴφ يوسف γιυσύφ. Ο' πατριάρχης Ι'ωσὴφ λέγεται ϗ صدّيق σηντήκ. Ο' δὲ πάγκαλος Ι'ωσὴφ λέγεται يوسف ثاني γιυσὺφ σανή.

Κάϊν قابل κάμπηλ.

Κωνςαντῖνος قسطنطين κοσαντίν.

Λάζαρος لاز λάζ, καὶ ὁ ἐκ νεκρῶν ἐγερθεὶς عازر άζίρ.

Λυκᾶς لوقا λυκά.

Μαρία ماريا μαριά, καὶ ἡ παναγία حضرت مريم χαζρέτι μερνὲμ, انا مريم μαργὲμ ἀνά.

Μάρκος مارقو μάρκο.

Ματθαῖος متّي μεττά.

Μιχαὴλ مِحال μιχάλ — ὁ ἀρχάγγελος ميكائيل μικαὴλ, پشتر πεσὲρ, تشتي τεστί.

Μωάμεθ محمّد μοχαμμὲντ, χυδ. μεχμέτ. Μωάμεθ ὁ προφήτης τῶν Μωαμεθανῶν λέγεται حضرت محمّد χαζρέτι μυχαμμὲντ, κτ.

Μωϋσῆς موسي μυσά.

Παῦλος بلوس بولس, بولوس μπῦλῦς, παυλύς.

Πλάτων افلاطون ἐφλατύν. Ο' θεῖος Πλάτων افلاطون الهي ἐφλατὺν ἰλαχί.

Πτολεμαῖος بطليوس μπατλεμιός.

Πυθαγόρας فيثاغورث φιθαγόρας.

Σίμων πέτρος شمعون σεμύν.

Σολομὼν سليمان σϋλειμάν.

Ταμηρλάνης تمرلنك ταμερλὲνκ, تيمور τιμύρ.

Υ'σάσπης كشتاسب γγϋστάσπ.

Φίλιππος فيلقوس φειλκφύς.

Χοσρόης خسرو χοσρὲβ, كسري κισρά.

Χριςὸς مسيح μεσὶχ, كرستوس κιρισός. Χριςιανισμὸς خرستيانلك χιρισιανλήκ. Χριςιανὸς خرستيان χιρισιάν, قرستيان κιρισιὰν, نصراني νασρανὶ, عيسوي ἰσεβί, مسيحي μεσιχί. Τὸ ἔθνος τῶν Χριςιανῶν ملّت مسيحية, عيسويه μιλέτι ἰσεβιέ, ἢ μεσιχιέ. Οἱ Χριςιανοὶ نصارا, نصاري νασαρά.

Περὶ χρονολογίας Μωαμεθανῶν.

Οἱ Μωαμεθανοὶ χρονολογῦσιν ἀπὸ τῆς φυγῆς τῦ Μωάμεθ ἐκ Μέκκας εἰς Μεδίναν, ἣ ὁποία συνέβη τῇ ά. τῦ μηνὸς Μυχαρρὲμ, ἤτοι τῇ ιε. Ι'υλίυ ἐν ἔτει ἀπὸ Χριςῦ 622. Ο' χρόνος τῶν Μωαμεθανῶν εἶναι σεληνιακὸς, ϗ περιέχει 354 ἡμέρας, 8 ὥρας, 48', 33'', ἤγυν 10 ἡμ. 21 ὥρ. 11', 27'' ὀλιγώτερον παρὰ τὸν ἐδικόν μας χρόνον, εἰς τρόπον ὥςε 33 χρόνοι καθ' ἡμᾶς ἀποτελῦν 34 σεληνιακὺς χρόνυς, 4 ἡμ. 18 ὥρ. 29'. Εἰς διάςημα τριάκοντα χρόνων παρεντίθεται ἐνδεκάκις ἕνας χρόνος εἰς τὸν τελευταῖον μῆνα, ἤγυν εἰς τὸν 2. 5. 7. 10. 13. 15. 18. 21. 24. 26 ϗ 29 χρόνον κάθε τριάκοντα χρόνων. Ο'θεν ἐὰν διαιρέσωμεν ἕνα χρόνον οἷον-

δήποτε τῆς χρονολογίας τῶν Μωαμεθανῶν μὲ 30, ϗ τὸ ἐναπολειφθὲν εἶναι εἷς ἐκ τῶν σημειωθέντων ἕνδεκα χρόνων, ἐκεῖνος ὁ χρόνος εἶναι Βίσεκτος (1).

Οἱ μῆνες τῶν Μωαμεθανῶν εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

ἡμ.			ἡμ.		
30	محرم	μεχαῤῥέμ.	30	رجب	ῥεδζέμπ.
29	صفر	σαφφέρ.	29	شعبان	σ̃αμπάν.
30	ربيع الاوّل	ῥεμπιλ-ἐββέλ.	30	رمضان	ῥαμαζάν.
29	ربيع الاخر	ῥεμπιλ-ἄχηρ.	29	شوال	σ̃εβάλ.
30	جماذي الاوّل	δζεμαζιλ-ἐββέλ.	30	ذي القعده	ζιλκαντέ.
29	جماذي الاخر	δζεμαζιλ-ἄχηρ.	29	ذي الحجه	ζιλχιδζέ.

(1) Διὰ νὰ εὕρῃ τις, δοθέντος ἑνὸς χρόνου Μωαμεθανικοῦ οἰουδήποτε, τὸν ἀναλογοῦντα χρόνον καθ' ἡμᾶς τοὺς Χριστιανοὺς, ἂς προσθέσῃ εἰς τὸν δοθέντα χρόνον 621, ϗ ἐκ τοῦ κεφαλαίου ἂς ἀφαιρέσῃ τὸ παραγόμενον πηλίκον ἐκ τοῦ δοθέντος χρόνου διαιρουμένου διὰ τοῦ 33, ϗ τὸ ἐναπολειφθὲν θέλει εἶσθαι ὁ ζητούμενος χρόνος. Δεδόσθω π. χ. ὁ 656 Σεληνιακὸς χρόνος παρὰ Μωαμεθανοῖς. Διὰ νὰ εὕρωμεν λοιπὸν τὸν ἀναλογοῦντα χρόνον παρὰ Χριστιανοῖς, προσθέττομεν 621 εἰς τὸν 656 ἀριθμὸν, ϗ ἐκ τοῦ συμποσουμένου 1277 ἀφαιροῦμεν τὸ πηλίκον 19, παραγόμενον ἐκ τοῦ 656 διαιρουμένου διὰ τοῦ 33, ϗ ὁ ἐναπολειφθεὶς ἀριθμὸς 1258 εἶναι ὁ ζητούμενος χρόνος. Εἰδὲ ϗ, δοθέντος ἑνὸς χρόνου οἰουδήποτε τῶν Χριστιανῶν, ζητεῖται ὁ ἀνάλογος Μωαμεθανικὸς χρόνος, ἀφαιροῦμεν 621 ἀπὸ τὸν δοθέντα ἀριθμὸν, ϗ εἰς τὸ ἐναπολειφθὲν προσθέττομεν τὸ πηλίκον τὸ ἐκ τοῦ ἐναπολειφθέντος διὰ τοῦ 33 παραγόμενον, ϗ τὸ κεφάλαιον ἔσται ὁ ζητούμενος χρόνος. Δεδόσθω π. χ. ὁ 1258 χρόνος τῶν Χριστιανῶν. Διὰ νὰ εὕρωμεν τὸν ἀνάλογον χρόνον τῶν Μωαμεθανῶν, ἀφαιροῦμεν ἐκ τοῦ 1258 τὸ 621, ϗ τὸ ἐναπολειπόμενον 637 διαιρούμενον διὰ τοῦ 33, παράγει πηλίκον 19, τοῦ ὁποίου προστιθεμένου εἰς τὸν ἴδιον ἀριθμὸν 637, συμποσοῦται ὁ ἀριθμὸς 656, ὁ ζητούμενος χρόνος. Σημείωσαι δὲ, ὅτι αὕτη ἡ μέθοδος, διὰ τὴν ἀνωμαλίαν τῶν Σεληνιακῶν ἐνιαυτῶν, οἱ ὁποῖοι ἀρχινοῦν ποτὲ μὲν εἰς τοῦτον, ποτὲ δὲ εἰς ἄλλον καιρὸν, δὲν εἶναι ἀκριβὴς, πλὴν ἡ ἀπάτη θέλει εἶσθαι ὀλίγων τινῶν μηνῶν μόνον. Ἔστω δὲ πρὸς εὐκολωτέραν ἐπιθεώρησιν ὁ ἀκόλουθος πίναξ τῶν δεκάδων τῶν χρόνων τῶν Χριστιανῶν ϗ Μωαμεθανῶν.

Πίναξ παραβολικὸς τῆς ἡμετέρας τῶν Χριστιανῶν χρονολογίας, ϗ τῆς Ἐγείρας, ἤτοι χρονολογίας τῶν Μωαμεθανῶν (تاريخ هجري).

ἀ. χ.	Ἐγ.		ἡμ.	ἀ. χ.	Ἐγ.		ἡμ.	ἀ. χ.	Ἐγ.		ἡμ.	ἀ. χ.	Ἐγ.		ἡμ.
622	1	Ἰυλ.	15	700	81	Φεβρ.	25	780	164	Σεπτ.	5	860	246	Μαρτ.	27
630	9	Ἀπρ.	19	710	92	Ὀκτ.	28	790	174	Μαΐ.	19	870	257	Νοε.	28
640	19	Ἰαν.	1	720	102	Ἰυλ.	11	800	184	Ἰαν.	31	880	267	Αὐγ.	11
650	30	Σεπτ.	3	730	112	Μαρτ.	25	810	195	Ὀκτ.	3	890	277	Ἀπρ.	24
660	40	Μαΐ.	16	740	123	Νοε.	25	820	205	Ἰαν.	16	900	287	Ἰαν.	6
670	50	Ἰαν.	28	750	133	Αὐγ.	8	830	215	Φεβρ.	27	910	298	Σεπτ.	8
680	61	Σεπτ.	30	760	143	Ἀπρ.	21	840	226	Ὀκτ.	31	920	308	Μαΐ.	22
690	71	Ἰυν.	14	770	154	Δεκ.	23	850	236	Ἰυλ.	14	930	318	Φεβρ.	2

ἀ.χ.	Ἔγ.		ἡμ.	ἀ.χ.	Ἔγ.		ἡμ.	ἀ.χ.	Ἔγ.		ἡμ.	ἀ.χ.	Ἔγ.		ἡμ.
940	329	Ὀκτ.	5	1420	823	Ἰαν.	16	1810	1225	Ἰαν.	24	1856	1273	Αὐγ.	18
950	339	Ἰουν.	19	1430	834	Σεπτ.	18	1811	1226	Ἰαν.	14	1857	1274	Αὐγ.	8
960	349	Μαρτ.	2	1440	844	Ἰουν.	1	1812	1227	Ἰαν.	1	1858	1275	Ἰουλ.	28
970	360	Νοε.	3	1450	854	Φεβρ.	13	1813	1228	Δεκ.	21	1859	1276	Ἰουλ.	18
980	370	Ἰουλ.	16	1460	865	Ὀκτ.	16	1813	1229	Δεκ.	10	1860	1277	Ἰουλ.	6
990	380	Μαρτ.	30	1470	875	Ἰουν.	29	1814	1230	Νοε.	30	1861	1278	Ἰουν.	25
1000	391	Νοε.	30	1480	885	Μαρτ.	12	1815	1231	Νοε.	19	1862	1279	Ἰουν.	15
1010	401	Αὐγ.	14	1490	896	Νοε.	13	1816	1232	Νοε.	7	1863	1280	Ἰουν.	4
1020	411	Ἀπρ.	26	1500	906	Ἰουλ.	27	1817	1233	Ὀκτ.	28	1864	1281	Μαΐ.	23
1030	421	Ἰαν.	8	1510	916	Ἀπρ.	10	1818	1234	Ὀκτ.	17	1865	1282	Μαΐ.	13
1040	432	Σεπτ.	10	1520	927	Δεκ.	11	1819	1235	Ὀκτ.	6	1866	1283	Μαΐ.	2
1050	442	Μαΐ.	25	1530	937	Αὐγ.	24	1820	1236	Σεπτ.	25	1867	1284	Ἀπρ.	21
1060	452	Φεβρ.	5	1540	947	Μαΐ.	7	1821	1237	Σεπτ.	14	1868	1285	Ἀπρ.	10
1070	463	Ὀκτ.	8	1550	957	Ἰαν.	19	1822	1238	Σεπτ.	4	1869	1286*	Μαρτ.	30
1080	473	Ἰουν.	21	1560	968	Σεπτ.	21	1823	1239	Αὐγ.	24	1870	1287	Μαρτ.	20
1090	483	Μαρτ.	5	1570	978	Ἰουν.	4	1824	1240	Αὐγ.	12	1871	1288	Μαρτ.	9
1100	494	Νοε.	5	1580	988	Φεβρ.	16	1825	1241	Αὐγ.	2	1872	1289	Φεβρ.	25
1110	504	Ἰουλ.	19	1590	999	Ὀκτ.	19	1826	1242	Ἰουλ.	22	1873	1290	Φεβρ.	15
1120	514	Ἀπρ.	1	1600	1009	Ἰουλ.	2	1827	1243	Ἰουλ.	11	1874	1291	Φεβρ.	4
1130	525	Δεκ.	3	1610	1019	Μαρτ.	15	1828	1244	Ἰουν.	30	1875	1292	Ἰαν.	24
1140	535	Αὐγ.	16	1620	1030	Νοε.	15	1829	1245	Ἰουν.	19	1876	1293	Ἰαν.	13
1150	545	Ἀπρ.	29	1630	1040	Ἰουλ.	30	1830	1246	Ἰουν.	9	1877	1294	Ἰαν.	2
1160	555	Ἰαν.	11	1640	1050	Ἀπρ.	12	1831	1247	Μαΐ.	29	1878	1295	Φεβρ.	22
1170	566	Σεπτ.	13	1650	1061	Δεκ.	14	1832	1248	Μαΐ.	17	1878	1296	Φεβρ.	12
1180	576	Μαΐ.	27	1660	1071	Αὐγ.	26	1833	1249	Μαΐ.	7	1879	1297	Φεβρ.	1
1190	586	Φεβρ.	8	1670	1081	Μαΐ.	10	1834	1250	Ἀπρ.	26	1880	1298	Νοε.	20
1200	597	Ὀκτ.	11	1680	1091	Ἰαν.	22	1835	1251	Ἀπρ.	15	1881	1299	Νοε.	9
1210	607	Ἰουν.	24	1690	1102	Σεπτ.	24	1836	1252	Ἀπρ.	4	1882	1300	Ὀκτ.	29
1220	617	Μαρτ.	7	1700	1112	Ἰουν.	6	1837	1253	Μαρτ.	24	1883	1301	Ὀκτ.	19
1230	628	Νοε.	8	1710	1122	Φεβρ.	28	1838	1254	Μαρτ.	13	1884	1302	Ὀκτ.	7
1240	638	Ἰουλ.	22	1720	1133	Ὀκτ.	21	1839	1255	Μαρτ.	3	1885	1303	Σεπτ.	26
1250	648	Ἀπρ.	4	1730	1143	Ἰουλ.	5	1840	1256	Φεβρ.	20	1886	1304	Σεπτ.	16
1260	659	Δεκ.	5	1740	1153	Μαρτ.	17	1841	1257	Φεβρ.	9	1887	1305	Σεπτ.	5
1270	669	Αὐγ.	19	1750	1164	Νοε.	18	1842	1258	Ἰαν.	29	1888	1306	Αὐγ.	25
1280	679	Μαΐ.	2	1760	1174	Αὐγ.	31	1843	1259	Ἰαν.	18	1889	1307	Αὐγ.	14
1290	689	Ἰαν.	13	1770	1184	Ἀπρ.	15	1844	1260	Ἰαν.	7	1890	1308	Αὐγ.	3
1300	700	Σεπτ.	15	1780	1194	Δεκ.	16	1845	1261	Δεκ.	27	1891	1309	Ἰουλ.	24
1310	710	Μαΐ.	30	1790	1205	Αὐγ.	29	1845	1262	Δεκ.	16	1892	1310	Ἰουλ.	12
1320	720	Φεβρ.	11	1800	1215	Μαΐ.	11	1846	1263	Δεκ.	6	1893	1311	Ἰουλ.	1
1330	731	Ὀκτ.	14	1801	1216	Μαΐ.	1	1847	1264	Νοε.	25	1894	1312	Ἰουν.	21
1340	741	Ἰουν.	26	1802	1217	Ἀπρ.	21	1848	1265	Νοε.	13	1895	1313	Ἰουν.	10
1350	751	Μαρτ.	10	1803	1218	Ἀπρ.	9	1849	1266	Νοε.	3	1896	1314	Μαΐ.	29
1360	762	Νοε.	10	1804	1219	Μαρτ.	28	1850	1267	Ὀκτ.	23	1897	1315	Μαΐ.	19
1370	772	Ἰουλ.	25	1805	1220	Μαρτ.	18	1851	1268	Ὀκτ.	13	1898	1316	Μαΐ.	8
1380	782	Ἀπρ.	6	1806	1221	Μαρτ.	7	1852	1269	Ὀκτ.	1	1899	1317	Ἀπρ.	28
1390	793	Δεκ.	8	1807	1222	Φεβρ.	25	1853	1270	Σεπτ.	20	1900	1318	Ἀπρ.	6
1400	803	Αὐγ.	21	1808	1223	Φεβρ.	14	1854	1271	Σεπτ.	10				
1410	813	Μαΐ.	5	1809	1224	Φεβρ.	3	1855	1272	Αὐγ.	30				

§. 1. Ἀπολελυμένα ἀριθμητικά.

1	١	ἕνα	بر	μπίρ.
2	٢	δύο	ايكي	ἰκί.
3	٣	τρία	اوج	ϋτζ.
4	٤	τέσσαρα	دورت	ντὄρτ.
5	٥	πέντε	بش	μπέσ̄.
6	٦	ἕξ	التي	ἀλτή.
7	٧	ἑπτά	يدي	γεντί.
8	٨	ὀκτώ	سكز	σεκίζ.
9	٩	ἐννέα	طوكوز	ντοκούζ.
10	١٠	δέκα	اون	ὄν.
11	١١	ἕνδεκα	اون بر	ὂν μπίρ.
12	١٢	δώδεκα	اون ايكي	ὂν ἰκί.
13	١٣	δεκατρία	اون اوج	ὂν ϋτζ.
14	١٤	δεκατέσσαρα	اون دورت	ὂν ντὄρτ.
15	١٥	δεκαπέντε	اون بش	ὂν μπέσ̄.
16	١٦	δεκαέξ	اون التي	ὂν ἀλτή.
17	١٧	δεκαεπτά	اون يدي	ὂν γεντί.
18	١٨	δεκαοκτώ	اون سكز	ὂν σεκίζ.
19	١٩	δεκαεννέα	اون طوكوز	ὂν ντοκούζ.
20	٢٠	εἴκοσι	يكرمي	ἰγιρμί.
21	٢١	εἰκοσιέν	يكرمي بر	ἰγιρμὶ μπίρ.
22	٢٢	εἰκοσιδύο	يكرمي ايكي	ἰγιρμὶ ἰκί.
30	٣٠	τριάντα	اوتز	ὀτούζ.
40	٤٠	σαράντα	قرق	κίρκ.
50	٥٠	πενήντα	اللي	ἐλλί.
60	٦٠	ἑξῆντα	التمش	ἀλτμήσ̄.
70	٧٠	ἑβδομῆντα	يتمش	γετμίσ̄.
80	٨٠	ὀγδοῆντα	سكسان	σεκσέν.
90	٩٠	ἐννενῆντα	طوقسان	ντοκσάν.
100	١٠٠	ἑκατὸν	يوز	γὖζ.

Διακόσια ايكي يوز ἰκὶ γὖζ. Τριακόσια اوج يوز ϋτζ γὖζ. Τετρακόσια دورت يوز ντὄρτ γὖζ. Πεντακόσια بش يوز μπέσ̄ γὖζ. Ἑξακόσια التي يوز ἀλτὴ γὖζ. Ἑπτακόσια يدي يوز γεντὶ γὖζ. Ὀκτακόσια سكز يوز σεκίζ γὖζ. Ἐννεακόσια طوقوز يوز ντοκούζ γὖζ. Χίλια بيك μπίν. Δέκα χιλιάδες اون بيك ὂν μπίν.

ἕνα μιλλιοῦνι { اون كره يوز بيك ὂν κερρὲ γὖζ μπίν, ἢ اون يوك ὂν γιούκ.

δύο μιλλιούνια { يكرمي كره يوز بيك ἰγιρμὶ κερρὲ γὖζ μπίν, ἢ يكرمي يوك ἰγιρμὶ γιούκ.

§. 2. Τακτικὰ ἀριθμητικά.

Πρῶτος برنجي μπιρινδζί. Δεύτερος ايكنجي ἰκινδζί. Τρίτος اوجنجي ϋτζϋνδζϋ. Τέταρτος دوردنجي ντὄρτϋνδζϋ. Πέμπτος بشنجي μπεσ̄ινδζί. Ἕκτος التنجي ἀλτινδζή. Ἕβδομος يدنجي γεντινδζί. Ὄγδοος سكزنجي σεκιζινδζί. Ἔνατος طوقزنجي ντοκουζϋνδζϋ. Δέκατος اوننجي ὂν ὀνυνδζύ. Ἑνδέκατος اون برنجي ὂν μπιρινδζί. Δωδέκατος اون ايكنجي ὂν ἰκινδζί. Δέκατος τρίτος اون اوجنجي ὂν ϋτζϋνδζϋ κτ. Εἰκοσὸς يكرمنجي ἰγιρμινδζί. Τριακοσὸς اوتزنجي ὀτουζυνδζύ. Τεσσαρακοσὸς قرقنجي κιρκινδζή. Πεντηκοσὸς اللنجي ἐλλινδζί. Ἑξηκοσὸς التمشنجي ἀλτμησ̄ινδζή. Ἑβδομηκοσὸς يتمشنجي γετμισ̄ινδζί. Ὀγδοηκοσὸς سكساننجي σεκσενινδζί. Ἐνενηκοσὸς طوقساننجي ντοκσανινδζή. Ἑκατοσὸς يوزنجي γϋζϋνδζϋ. Ἑκατοσὸς πρῶτος يوز برنجي γὖζ μπιρινδζί, κτ. Διακοσιοσὸς ايكي يوزنجي ἰκὶ γϋζϋνδζϋ. Τριακοσιοσὸς اوج يوزنجي ϋτζ γϋζϋνδζϋ. Τετρακοσιοσὸς دورت يوزنجي ντὄρτ γϋζϋνδζϋ, κτ. Χιλιοσὸς بيكنجي μπινινδζί.

ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΟΥΡΚΙΚΟΓΡΑΙΚΙΚΟΝ ΣΥΝΤΟΜΟΝ

πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν Ἀνατολῇ οἰκύντων Χριςιανῶν, ἢ πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἐν τῷ Γραικικοτυρκικῷ λεξικῷ παραλειφθεισῶν λέξεων ἢ φράσεων.

Σημ. Τὸ π. σημαίνει Περσικὴ λέξις, ἢ τὸ ἀρ. Ἀραβικὴ λέξις· αἱ δὲ λοιπαὶ λέξεις εἶναι Τυρκικαί, αἱ ὁποῖαι ὅμως πρὸς διαςολὴν τῶν Ἑλληνικῶν ἐσημειώθησαν ἐν παρενθέσει.

Α.

Ἀβ) κυνῆγι. (Ἀβα γιτμέκ) πηγαίνω εἰς τὸ κυνῆγι. (Σὲν κὸπὲκ ὀλαλὴ ἀβ ἀβλαντὴν) σὺ, ἀφ' ὗ ἢ ἔγινες σκύλος, ἐπίασες κυνῆγι „παροιμία ἐπ' ἐκείνων, εἰς τὺς ὁποίυς μετὰ πολλὰς ἀποτυχίας ἐπέβηκε κατ' εὐχήν". (Ἀγηζντὰν σακὺζ ἀβλαμὰκ) ἐξερευνῶ, μανθάνω τὸ μυςικόν τινὸς τεχνητρόπως.

Ἀβὰζ) π. φωνή. Φήμη. ἠχώ. (Ἀβαζὴ τυτκὺν, τυτυλμὺς, μπόγυλμὺς) βραγχνιασμένος.

Ἀβαρὲ) ἀργός. πλανώμενος. (Ἀβαρελὶκ ἐτμὲκ) περιπλανῶμαι.

Ἀβρὲτ, ἀβρὰτ) γυναῖκα „ὕπανδρος ἢ μή." (Ἀβρετλὲρ) τὰ κρυφὰ μέλη.

Ἀγ) δίκτυ. (Σατζμὰ ἀγὴ) ἀμφίβληςρον, δίκτυ ὅ, πυ ῥίπτεται. (Κοϊὺν ἀγὴ) Φράκτη, ὅπυ κλείονται τὰ ζῶα, πρὸς διαςολὴν τῆς μάνδρας, ὅπυ ἀρμέγονται.

Ἀγὰ) αὐθέντης. εὐνῦχος. αὐλικός. ὁ πρῶτος τῶν Γενιτζάρων.

Ἀγὰδζ, ἀγὰτζ) δένδρον. βέργα. δεκανίκι. γρεντιά. ξύλον. (Κὲλὶ ἀγὰτζ γεντὶ) ἔφαγε πενῆντα ῥαβδιαῖς. (Ἀγὰτζ κυρντὺ) τερηδών. (Ντεφνὲ ἀγατζὴ) δάφνη. (Σατὰρ ἀγατζὴ) ὁ γύνης, τὸ χερῦλι τῦ ἀλετρίυ. (Ἀγατζτὰν) ξύλινος. (Ἀγατζὸζὴκ) χαμόκλαδον.

Ἀγὴζ, ἀγζ) ςόμα. τρύπα ἑνὸς ἀγγείυ. (Ἀγζὴ μπὺκ) μεγαλόςομος. (Ἀγὴζ, ἀγὴζντὰν ὀζδαμκὴ) διὰ ςόματος ἀπόκρισις. (ἀγηζλὴκ) ςόμα. (ἀγηζλὴ) ὁ ἔχων τρύπαν ἢ ςόμα. (Ἀτζὴκ ἀγηζλὴ) Φαρδὺς κὸ ςόμα, ἢ τὴν τρύπαν.

Ἀγὴρ) βαρύς. βάρος. πολύτιμος. (Κιμσεὲ ἀγὴρ ὀλμὰκ) ἐνοχλεῖν τινὰ, βαρύνειν. (Ἀγηρλὴκ) βαρύτης. ἀποσκευή, πολεμικὰ σκεύη. νυμφικὰ δῶρα. (Ἀγηρλαμὰκ) ἐπιφορτίζω μὲ δῶρα, ὡς ἀκολυθεῖ ἐν τῷ γάμῳ, ἢ πρὸ τῦ γάμυ.

Ἀγηρμὰκ) πονεῖν, π. χ. (Μπασὴμ ἀγηρὴρ) μοὶ πονεῖ τὸ κεφάλι. (Ἀγὴρτμὰκ) προξενεῖν πόνον. (Μπὰς ἀγὴρτμὰκ) κεφαλοπονῶ, τζακίζω τὸ κεφάλι μυ.

Ἀγιὰκ) ποδάρι. σκαλοπάτι. βάσις. (Ἀγιὰκ ὺζρὲ καλκμὰκ, ἢ ἀγιαγὰ καλκμὰκ) συκόνομαι ὀρθὸς, ἢ μεταφ. ἐπαναςατῶ. (Ἀγιὰκ ὺζερίνντὲ ντιρλὲρ) εἶναι ἕτοιμοι νὰ. (Ἀγιὰκ ὺςὺ, γὺζὺ, ἀρκασὴ) ὁ ταρσός. (Ἀγιακλὴκ) κωλόβαθρα. (Ἀγιακυτὰς) ὁ δῦλος ὁ ἀκολυθῶν τὸν δεσπότην τυ. σύντροφος ἀκολυ-

θέω ἄλλον. (Α'γλακλατμὰκ) κατατατῶ, κατατιέζω.

Α'γλαμὰκ) κλαίω, θρηνῶ. (Α'γλατμὰκ) συγκλαίω. (Α'γλατμὰκ) κάμνω τινὰ νὰ κλαύσῃ.

Α'γμὰκ) προπορεύομαι. ἵπταμαι.

Α'γρὴ) πόνος. (Μπάσ' ἀγρησὴ) κεφαλόπονος, κτ.

Α'δζ. ἄτζ) νηστικὸς, πεινασμένος.

Α'δζελὲ) ἀρ. βία, ὀγλιγωράδα. (Α'δζελέ-ιλε) βιαστικά.

Α'δζεμὶ) πρωτόπειρος, ἀρχάριος. (Α'δζεμλὶκ) πρωτοπειρία.

Α'δζὲμπ) ἀρ. θαῦμα. (Α'δζεμπλὲ) θαυμάσιος, θαυμαστός. (Α'δζεμπλενμὲκ) θαυμάζομαι, ἀπορῶ,

Α'δζὴ) πικρός. πικράδα. (Δζιὰν ἀδζησή-ιλε) μὲ πόνον ψυχῆς. (Α'δζημὰκ) πονῶ. ταλανίζω. φείδομαι.

Α'δζὶκ) νηστικός. (Α'δζὶκ τετμὰκ) λιμοκτονεῖν „μίαν πόλιν". (ἀδζικμὰκ) πεινῶ, π. χ. (καρνὴ ἀδζικμήσ-ιστη) ἐπείνασε. (Α'δζικτηρμὰκ) κάμνω τινὰ νὰ πέσῃ πεῖναν.

Α'δζαϊὴπ) ἀρ. θαυμάσια, τεράστια, καὶ θαυμάσιος. (Α'δζαϊμπτὲ) θαυμασίως, παραδόξως.

Α'ζ) ὀλίγος. ὀλίγον. (Μπὲ κησσὰ ἀζ κησσὰ ντείλ-ντιρ) τοῦτο τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητον. (Α'ζ τζιὰκ) ὀλιγέτζικον. (Α'ζ ζεμαννντὲν ἔββελ) πρὸ ὀλίγου.

Α'ζὰντ) π. (ἢ ἀζαντλὴ) ἐλεύθερος.

Α'ζὰρ) π. ἔλεγχος, ὕβρις, ὄνειδος.

Α'ζγὺν) δύστροπος, ἀποστάτης. (Α'ζγὺν ἐτμὲκ) πλανῶ τινὰ, καὶ παρακινῶ εἰς ἐπανάστασιν.

Α'ζὶζ) ἀρ. ἔνδοξος, ἀξιοσέβαστος.

Α'ζλ, ἀζὴλ) ἀρ. καθαίρεσις ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος.

Α'ζμὰκ) πλανῶμαι. χειροτερεύω. (Γιὸλ, γιολντὰν ἀζμὰκ) χάνω τὸν δρόμον. (Ντοῦσμ ἀζντὴ) ἐνυπνιάσθημα, ἐποσπερμάτησα καθ' ὕπνον.

Α'ζὺ) κυνώδης. (Α'ζυλὺ χαϊβὰν) θηρίον.

Α'ἳ) μῆνας. σελήνη, φεγγάρι. (Α'ϊλὴκ) μηνιάτικον. καταμήνια. μηνιαῖος. (Α'ϊλὴ) σεληνιακός. μηνιαῖος. σεληνιακὸν ὡρολόγιον. (Α'ϊ γγιὸν, ἄϊ γγιὸν σαχατὴ) σεληνιακὸν ὡρολόγιον.

Α'ϊάζ) τὸ φῶς τῆς Σελήνης. νύκτα ξάστερη. (Α'ϊὰζ ὀλμὰκ) εἶναι ξάστερος ὁ οὐρανός.

Α'ϊὰρ) δοκιμὴ ἑνὸς νομίσματος σώα, ζύγι.

Α'ϊαρτμὰκ) πλανῶ τινά. κάμνω νὰ φύγῃ „ὁ δοῦλος."

Α'ϊβὰ) κυδῶνι.

Α'ϊκ) νήφων. (Α'ϊκ ὀλμὰκ) σωφρονῶ, καὶ σωφρονίζομαι, ἔρχομαι εἰς ἐμαυτὸν ἀπὸ τὴν μέθην, ἢ ἔκστασιν.

Α'ϊλὰκ) ἀργός. δωρεὰν δοθείς, ἄμισθι. (Α'ϊλαγὰ ὀλντὺ) τοῦ ἦλθεν ἄμισθι, μὲ κανένα τίποτε.

Α'ϊμπ) ἀρ. ἐντροπὴ, ὄνειδος, ἀτιμία. (Α'ϊμπλὴ) ἐλλειπής. διεστραμμένος, πονηρός. (Α'ϊμπσίζ) χωρὶς ἐλάττωμα. (Α'ϊμπλαμὰκ) ἐλέγχω, ἐπιπλήττω, ὀνειδίζω. ἀτιμάζω.

Α'ϊνὰ) καθρέπτης.

Α'ϊντὶ) φωτεινός. φῶς, π. χ. τῆς Σελήνης. (Α'ϊντολὶκ) φῶς, λάμψις. (Α'ϊντολὶκ ἐτμὲκ, βιρμὲκ) φωτίζω τι, καὶ λάμπω, ἀστράπτω.

Α'ϊὸ) ἀρκοῦδα. (Α'ϊὸ κιλεγκὴ) παιωνία.

Α'ϊρὴ) ἄλλος, ἕτερος, χωριστός. ὑστερημένος. πλέον.

Α'ϊρὴκ) ἄλλοι. ἄλλα. ἀλλέως. πλέον.

Α'ϊρμὰκ) ξεχωρίζω. ἀφαιρῶ, ὑστερῶ. (Α'ϊρηλμὰκ) ξεχωρίζομαι. σχάζω. ἀποκάμνω, ἀποστάζω.

Α'ϊρτλαμάκ) καθαρίζω, ταστρεύω „τὸ χωράφι, τὸ πηγάδι."

Α'κ) ἄσπρος. (Γκιὸζ ἀγὴ) τὸ ἀσπράδι τοῦ ὀμματίου. (Α'κ μπαμπὰ) γεράκι. (Γιοὺζ ἀκ) καθαρὸς, τίμιος. νικητής. (Γιοὺζ ἀκληγὴ) τιμὴ, δόξα, νίκη. (Α'κλὴκ) ἀσπράδα. (Α'κτζὰ) ἀσπρέτζικος, ἀσπρελιάρης. ἄσπρη κηλῖδα. ἄσπρα, ἀργύρια, χρήματα.

Α'κιμπέτ) ἀρ. τέλος, ἔκβασις. τέλος πάντων. (Α'κιμπετὶν χαῖρ ὀλὰ) τὸ τέλησε εἴησαν εὐτυχῆ „ἀπόκρισις εἰς τὸν εὐχόμενον ὑπέρ τινος". (Νιὲτ χαῖρ, ἀκιμπὲτ χαῖρ) ἀρχῆς καλλῆς κάλλιον εἶναι ᾗ τέλος. (Γγϋρελὶμ ἀκιμπετὶ νεὲ βαρὶρ) νὰ ἰδῶμεν τί τέλος θὰ λάβῃ.

Α'κίν) ἁρπαγὴ, λεηλασία, κέρσευμα.

Α'κιντὴ) ῥοὴ, τρέξιμον „ποταμῦ ἢ θαλάσσης" (Σὺ ἀκιντησιμιδζὲ) κατὰ ῥῦν τῦ νερῦ.

Α'κλ, ἀκὴλ) ἀρ. Φρόνησις, Φρένες, γνῶσις, κριτικὸν, νῦς. (Α'κλὴ μπαῶιντὲ ντεῖλ) ἔχασε τὰς Φρένας. (Α'κλιντὲ ντὶρ) κατέχει εἰς τὸν νῦν τυ. (Α'κλινὲ γγετιρμὲκ) ἀναπωλῶ εἰς τὴν μνήμην., (ἄκλ.ιλε, ἢ ἀκηλανὲ) Φρονίμως, γνωστικὰ, νυνεχῶς. (Α'κηλληλὴκ, ᾗ χυδ. ἀκηλλὴκ) Φρόνησις, σοφία, γνῶσις, εὐφυΐα, ἀγχίνοια.

Α'κμὰκ) τρέχω „ῥέειν". (ἀκητμὰκ) κάμνω νὰ τρέχῃ, χύνω π. χ. δάκρυα.

Α'κς) ἀρ. ἀνάποδα. (ἄκς ἐτμὲκ) ἀντανακλῶ, ᾗ παθ. (ἄκς ὀλυνμὰκ) ἀντανακλᾶσθαι.

Α'κσὰκ) κυτζὸς, χωλός. (ἀκσακλὴκ) τὸ κυτζαίνειν.

Α'κταρμὰκ) ἀναποδογυρίζω. καταξεσχίζω. ποδε κλόνω. (ἀκταρμὰ) λάφυρον.

Α'κτὴ) ὁ μισθὸς τῆς δυλείας ἑνὸς πράγματος Arbeitslohn. Ἡ δυλεία ἑνὸς πράγματος, χειροτεχνία, manufacture.

Α'λ) ἀρ. φαμιλία, ἀπόγονοι, ὡς (ἄλι ὀσμὰν) ὀθωμανός.

Α'λὰ) ποικιλόχροος. λέπρα. (ἀλὰ γγϋζλῦ) γλαυκῶπις.

Α'λαδζιὰ) ἀλαντζιᾶς. ποικιλοχρώματος. (ἀλα δζιὰ μαλδζιὰ) ἄνω κάτω, φύρδην.

Α'λάϊ) πομπή. Φάλαγξ, τάγμα. παράταξις τῦ στρατεύματος. (ἀλάϊ μπαγλαμὰκ) διορίζω παράταξιν πρὸς ὑποδοχὴν ἑνὸς ἡγεμόνος. (ἀλάϊ μαλάϊ) μόνον.

Α'λακὰ) ἀρ. δίκαιον πρός τι πρᾶγμα, π. χ. (ἀλακασὴ γιόκ-τυρ) δὲν ἔχει κανένα δίκαιον εἰς αὐτό. (ἀλακασηνὴ κεσμὲκ) παραιτεῖν τὸ δίκαιόν τυ.

Α'λὲβ) φλόγα.

Α'λὲμ) ἀρ. κόσμος. (Νὲ ἀλεμντέ-σινιζ) πῶς ἔχεις; (Μπυνὰ ὑλαϊμανταν ἀλὲμ γγϊόκτυρ) δὲν ἁρμόζει νὰ πειράζῃ τινὰς τῦτον τὸν ἄνθρωπον.

Α'λήκομακ) ἀργοπορῶ, ἐμποδίζω, σταματῶ κρατῶ τινά. ἀφίνω.

Α'λήσ) πάρσιμον, λῆψις.

Α'λησμὰκ) συνεθίζομαι, ᾗ (ἀλήστηρμὰκ) συνεθίζω τινά. βυτῶ, ἐμβρέχω. (Μπαντὲμ γιαγὴ ταμὰμ ἀλησντηκτὰ) ἀφ' ὖ κατεπέθη, διεχώρησε τὸ ἀμυγδαλόλαδον. (ἀλησμὴσ) συνειθισμένος.

Α'λιβερμεκ) ἐγχειρίζω, παρέχω, χορηγῶ.

Α'λκὴσ) εὐλογία, εὐχή. (ἀλκὴσ ἐτμὲκ, ἀλκησλαμὰκ) εὐλογῶ, εὔχομαι αἴσια.

Α'λλὰχ) ἀρ. Θεός. (ἀλλάχ ἰτζὶν) ὑπὲρ Θεῦ. (ἀλλὰχ ῥαζὴ ὀλὰ) εὐχαριστῶ „ὅτε λαμβάνει τις εὐεργεσίαν τινά". (ἀλλὰχ μπερεκιὰτ βερσὶν) εὐχαριστῶ „ὡς ἄνω, ᾗ μετὰ τὸ φαγεῖν". (ἀλλὰχ κερὶμ) ὁ Θεὸς εὐμενὴς, καλός. „λόγος παρηγορικός". (ἀλλὰχ βιρὲ) ὁ Θεὸς νὰ σοὶ βοηθήσῃ „ὅτε δὲν θέλει νὰ δώσῃ τις εἰς τὸν ἐλεημοσύνην ζητῦντα."

Α'λμὰ) μῆλον. (ἀλμὰ ἀγαδζὴ) μηλέα.

Α'λμὰκ) πέρνω. ἀγοράζω. συκόνω τί ἐκ μέσυ. χωρῶ. (ἰκὶ ὀκὰ ἀλὴρ) πέρνει, χωρεῖ δύο ὀκάδες. (ἀλημμὰκ) πέρνεσθαι, ταράττεσθαι ὡς ἀπὸ λόγυς τινάς.

Α'λν, ἀλὴν) μέτωπον. (ἀληνὴ νταμγαλανμήσ) σημειωμένος εἰς τὸ πρόσωπον, στιγματισμένος. (Μπϋὺκ ἀληνλῦ) ὁ ἔχων μεγάλον μέτωπον.

Α'λνταμὰκ) ἀπατῶ. (ἀλντασμὰκ) ἀπατᾶσθαι ἀμοιβαίως. (ἀλντανμὰκ) παθ. ἀπατᾶσθαι „δοτ." (ἀλντάνδζ) ἀπάτη, ᾗ ἀπατεών. (ἀλντὰνδζ ὀλμὰκ) ἀπατῶ, ᾗ ἀπατῶμαι.

Α'λπ, ἀλὺπ) π. τ. ἀθλητὴς, ἥρωας.

Α'λτ) ὁ, ἡ, τὸ κάτω. (ἄλτ ὗστ) ἀπάνω κάτω (ἄλτ

γιαγιννντά.) κάτω, παρακάτω. (ὁ-καντὰρ ἰχσανὴν ἀλτηννtὲ καλμὰζ) δὲν θέλει μείνῃ ἀχάριςος τόσων εὐεργεσιῶν.

Α'λτζιὰκ) χαμηλός. ποταπὸς, χαμερπής. ταπεινός. (Σεννtὲν ἀλτζιὰκ) χαμηλότερος, κατώτερος ἀπὸ σένα. (αλτζιὰκ ὅεράμπ) πρασ[illegible]Φορόν. (Α'λτζιὰκ παχαϊὰ σατμὰκ) πωλῶ μὲ τιμὴν ὀλίγην. (Α'λτζιὰκ ἐτμὲκ,) ἢ (ἀλτζιακλαμὰκ) ταπεινόνω, χαμηλόνω, ἢ παθητ. ἀλτζιακλανμάκ. (Α'λτζιακ-ράκ) χαμηλότερος, ποταπότερος. (ἀλτζιακλὴκ) χαμέρπεια ποταπότης, ταπεινοσύνη. (ἀλτζιακλήγ-ηλα) ποταπῶς, χαμερπῶς. (ἀλτζιὰκ γγὄνὒλ-ὒλε) ταπεινά.

Α'λτὴν) χρυσάφι, μάλαμα. Φλωρί.

Α'μ), ἢ εὐφημότερον (ἀβρὲτ γερλερὶ) μυνὶ, αἰδοῖον τῆς γυναικός.

Α'μὰν) ἀρ. ἔλεος, συγγνώμη.

Α'μανὲτ) ἀρ. ἀμανέτι, ἐνέχυρον, παρακαταθήκη.

Α'μὲλ) ἀρ. ἔργον, πρᾶξις. (ἀμελὲ γγετιρμὲκ) βάλλω εἰς πρᾶξιν, ἔργον.

Α'μμα) ἀρ. τ. ἀμμή, ὅμως. (ἄμμα κὶ) εἰδεμή.

Α'μυδζιὰ) θεῖος πρὸς πατρὸς, ἰδὲ ἐξάδελφος.

Α'νά) μητέρα. (μπαῦ ἀνὰ) ἡγεμένισσα.

Α'ναχτὰρ) κλειδί.

Α'νδζιακ) μόνον. μόλις, μετὰ βίας. μ' ὅλον τῦτο.

Α'νλαμὰκ) καταλαμβάνω, ἐννοῶ. νομίζω, γνωρίζω. (ἀνηλμὰκ) λέγεσθαι, ἀκύεσθαι. (ἀνλατμάκ) κάμνω νὰ καταλάβῃ. κατηγορῶ, συκοφαντῶ. (ἀνλαμὰ) γνῶσις, νοητικὸν, ἀντιληπτικόν. (ἀνλαμασὴ κὴτ) τῦ ὁποίυ τὸ ἀντιληπτικὸν εἶναι ὀλίγον. (ἀνλανὴρ) ἐννοεῖται, ἢ νοητός. (ἀνλανηλμὰζ, ἢ ἀνλανμὰζ) ἀκατανόητον.

Α'νμὰκ) μνημονεύω, ἐνθυμῦμαι.

Α'ντ) ὅρκος, ἰδὲ ὁμόνω, ἐξορκίζω.

Α'ντ) ὄνομα. (ἄντ-ὒ σανὴ) ὄνομα ἢ χαρακτὴρ αὐτῦ. (ἄντ κομὰκ, ἄντ βερμὲκ) ὀνομάζω τινὰ, ὀνοματοθετῶ. (ἄντ-ηλα ἀνμὰκ) διαμνημονεύω τινὰ ἐξ ὀνόματος, μὲ τὸ κύριόν τυ ὄνομα. (Μπὶρ κιμσενενὶν ἀντηνὴ τζεκμὲκ) βλάπτω τὴν Φήμην, τὸ ὄνομα, τὴν ὑπόληψιν τινὸς, δισφημίζω, ςηλιτεύω τινά. (ἀντ-λῦ) ὀνομαςός. ὀνόματι, ὀνομαζόμενος. δεῖνα. (ἀντ-λῦ ἀντὴ-ηλα) καθεὶς μὲ τὸ κύριόν τυ ὄνομα. (ἀντ-λαμὰκ) ὀνομάζω. δρασκελῶ, βαίνω.

Α'ντὰ) νησί. (ἀντὰ μπαληγὴ) κῆτος.

Α'ντὰκ) τάξιμον πρὸς τὸν θεὸν, εὐχή.

Α'ντὰμ) ἄνθρωπος. Α'δὰμ ὁ πρωτοπλάςης. δῦλος ὁ Φέρων εἴδησιν. (ἀντὰμ ὀγλανὴ) ὁ υἱὸς τῦ ἀνθρώπυ, δηλ. ὁ ἄνθρωπος, οἱ ἄνθρωποι. (ἀντὰμ γερινὲ τυτμὰκ) νομίζω διὰ ἄνθρωπον, ἤτοι τιμῶ, ἢ συχνότερον ἀρνητικῶς. (ἀντὰμ γερινὲ τύτμαμακ, κόμαμακ, σαΐμαμακ) δὲν κρατῶ, δὲν νομίζω δὶ ἄνθρωπον, ἤτοι καταφρονῶ. (ἀνταμινὲ γγὄρὲ) κατὰ τὸν ἄνθρωπον.

Α'ντὲτ) συνήθεια, ἔθιμον, χρῆσις, ἦθος, ἕξις. (ἀντὲτ-ντιρ) εἶναι συνήθεια. (ἀντετὶμ, ἀντετὶν, ἀντετὶ ντὶρ) συνεθίζω, συνεθίζεις, συνεθίζει κτ. (ἀντὲτ ἰσλερὶ) πράγματα συνειθισμένα, ἀδιάφορα, πάρεργα. (ἀντέτι καντὴμ ἐζρὲ) κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν. (ἀντετσὶζ ἢ ἀντετ-τὲν τασρὰ) ἔξω τῆς συνηθείας, ἔκτακτος. (ἀντετ τζὲ) σωςὰ, ἐπίσης καθώς.

Α'ντὴμ) βῆμα, δρασκελιὰ. π. χ. (μπὶρ κατζ ἀντὴμ καρσὴ βαρὴμπ, ἐλὶν ἐλινὲ ἀλντὴ) πηγαίνωντας εἰς ἀπάντησιν μερικὰ βήματα, τὸν ἐπίασεν ἀπὸ τὸ χέρι.

Α'ρ) ἀρ. ἐντροπὴ, καταισχύνη. (ἀρσηζλὴκ) ἀδιαντροπία, ἀναισχυντία, αὐθάδεια, ἢ ἐπιρ. (ἀρσηζλήγ-ηλα) ἀδιάντροπα, ἀναισχύντως, αὐθαδῶς. (ἀρλαχμὰζ) ἀδιάντροπος.

Α'ρα) μέσον, διάςημα. (ἀραϊὰ γγελμὲκ) ἔρχομαι εἰς μέσον, μεσιτεύω. (ἀρὰ γερντὲ) ἐν τῷ μέσῳ, μεταξὺ τῦ λαῦ, τῶν ἀνθρώπων. ἐν τῷ μεταξὺ, ἐν τύτοις. (Μπὲ ἀραντὰν) χυδ. (μπάραντὰν) ἀπ' ἐδῶ. (Μπὲ ἀραλὰρ.) χυδ. (μπέραλαρ) αὐτὰ τα μέρη. (Μπὲ ἀραντὲ) ἐν τύτοις, ἐν τῷ μεταξὺ, ὡς τόσον. Τὸ (ἀρὰ

μὲ τὰς καταλήξεις τῆς πρωτοτύπου ἀντωνυμίας ἀναπληροῖ τὴν πρόθεσιν ἐν, ἀναμεταξὺ σημαίνουσαν. π. χ. (ἀραμηζντὲ) ἀναμεταξύ μας, (ἀρασιννντὲ) ἀναμεταξύ των κτ. (σοὺλχ ἀρασιντὲ) ἐν εἰρήνῃ. ἐν καιρῷ εἰρήνης. (ἀραλαμὰκ) ξεχωρίζω „τοὺς φιλονεικοῦντας“. (ἀρα-λὴκ) διάστημα, μεταίχμιον. τόπος. λαός.

Α᾽ραμὰκ) ζητῶ. (ἀρασ̈μὰκ) συζητεῖσθαι. (ἀρασ̈τηρμὰκ) προστάζειν νὰ ζητηθοῦν ἀμοιβαίως. ἐρευνῶ, χαλεύω.

Α᾽ραμπὰ) ἁμάξι „ἐν γένει“. (Γὸκ ἀραμπὰ, ἢ ἀραμπασὴ) ἀμάξι διὰ φόρτωμα. (Γιουβαλὰκ ἀραμπὰ) εἶδος μικρᾶς ἁμάξης Carriole. (ἀραμπαϊὰ μπινμὲκ) ἀναιβαίνω εἰς τὸ ἀμάξι fahren. (ἀραμπατζη-λὴκ) τέχνη τοῦ ἀμαξᾶ, ϗ ἀμαξοποιοῦ.

Α᾽ργατζλαμὰκ) βάζω τὸ φάδι εἰς τὸ στημόνι, διάζομαι.

Α᾽ρζ) ἀρ. παράστασις.

Α᾽ρὴ) μέλισσα.

Α᾽ρὴ) καθαρὸς, παστρικός. (ἀρηνμὰκ) παστρεύεσθαι, καθαρίζεσθαι.

Α᾽ρὴκ) λιγνὸς, ἰσχνός. (ἀρηκ-λὴκ) ἰσχνότης, λιγνότης. (ἀρηκ-λαμὰκ) λιγνεύω.

Α᾽ρὶσ̈, ἐρὶσ̈) π. τ. βραχίων, σπιθαμή. στημόνι. (ἀρησ̈-λαμὰκ) μετρῶ μὲ τὸν πῆχυν τῆς χειρὸς, ἢ μὲ τὴν σπιθαμήν.

Α᾽ρκὰ) ῥάχις, πλάτη. μεταφ. ὑπερασπιστής. (Κηλὴδζ, μπιτζιὰκ ἀρκασὴ) ἡ ῥάχις τοῦ σπαθίου, τοῦ μαχαιρίου. (Ε᾽λ ἀρκασὴ) τὸ ὄπισθεν τῆς χειρός. (ἀρκὰ βερμὲκ) εἶμαι ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισιν τινος, ϗ ἀκουμβῶ μὲ ταῖς πλάταις πρός τι. (ἀρκα-λὴ) ὁ ἔχων πλατεῖαν ῥάχην, ὁ ἔχων καλὴν ὑπεράσπισιν.

Α᾽ρμοὺτ) ἀπίδι.

Α᾽ρντ) τὸ ὄπισθεν μέρος, ἡ ῥάχις. Τοῦτο τὸ μόριον ἐκλαμβάνεται ϗ ὡς πρόθεσις. ϗ σημαίνει τὸ ὀπίσω, π. χ. (ἀρντινδζὲ) ὄπισθεν αὐτοῦ. (ἀρντ-λερινδζὶ) ὄπισθεν αὐτῶν, (ἀρντοὺνδζὲ) ὄπισθέν σου, ὀπίσω σου, κατόπιν σου. (ἀρντινδζὲ ὀλμὰκ) προσπαθῶ, ἀγωνίζομαι νὰ....

(Μπὶρ μπιρινὶν ἀρντιννντὲ, ϗ μπὶρ μπὶρ ἀρντινδζὲ) ἕνας κατόπιν τοῦ ἄλλου. (ἀρντὴν ἀρντὴν) ὀπισθόκωλα, χωρὶς νὰ γυρίσῃ ταῖς πλάταις.

Α᾽ρπὰ) κριθάρι. κόκκος, στηρὶ „ἐν τῇ ζυγαριᾷ“. (ἀρπὰ καβουτὴ) κριθαρόνερον. (ἀρπαλὴκ) τὸ διδόμενον εἰς τὰ ἄλογα διωρισμένον κριθάρι. εἰσόδημα τινὸς ἐπαρχίας ὁποῦ διορίζεται ἀπὸ τὸν Σουλτάνον εἴς τινα πασιᾶν πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς ἐπικρατείας του.

Α᾽ρσ̈ὴν) πήχη, πλὴν μεγαλητέρα τῆς (ἐνντάζὲ). ῥόμβος, ἀνέμη. (Α᾽ρσ̈ην-λαμὰκ) μετρῶ μὲ τὴν πῆχυν.

Α᾽ρτὰ) περίσσευμα, πλεονάζον τι.

Α᾽ρτὴκ ἢ ἀρτοὺκ) πλέον, περισσότερον· εἰς τὸ ἑξῆς. τέλος πάντων. περισσότερος. (ἀρτουγρὰκ) περισσότερον, ὀλίγῳ περισσότερον.

Α᾽ρτμὰκ) αὐγατίζομαι, πληθύνομαι, αὐξάνομαι. περισσεύω, ὑπερπληθύνομαι. (ἀρτμακλὴκ) περίσσευσις, αὔξησις. (Α᾽ρτ-ηρμὰκ) αὐγατίζω, αὐξάνω, ου τὸ παθητ. (ἀρτηρηλμὰκ).

Α᾽σ̈) φαγὶ „ἐν γένει“. σοῦπα. (ἀσ̈ ἐρερὶ τζεκμὲκ) πάσχειν μαλακίαν. (ἀσ̈-δζὴ μπασ̈ὴ) ἀρχιμάγειρος.

Α᾽σ̈αγὰ) κάτω, παρακάτω „ἀφαιρ“. (ἀσ̈αγὰ ἐτμὲκ ἢ ἀσ̈αγα-λαμὰκ) καταπιέζω τινά. (ἀσ̈αγὰ γιοκαρὴ) ἀπάνω κάτω. (ἀσ̈αγα-στὴ) τὸ ὂν κάτω, τὸ κάτω μέρος. (ἀσ̈αγακὴ) ὁ, ἡ, τὸ κάτω.

Α᾽σ̈αμὰκ) ζουλίζω. τρίβω, παλαιόνω τι διὰ τῆς χρήσεως. ου τὸ παθητ. (ἀσ̈ανμὰκ) τρίβεσθαι. (ἀσ̈αννντηρμὰκ) ἰδὲ ἀσ̈αμάκ.

Α᾽σ̈ὴκ) ἀρ. ἀγαπητικός. ἐρωτομανὴς, ἐραστής. (ἀσ̈ηκηνὲ μπαγλὴ) κρέμαται ἀπὸ τὸν ἐραστὴν es kömmt an den Liebhaber an.

Α᾽σ̈ὴκ) ἡ ἰγνύς. τὸ παιγνῆδι μὲ τὰ κότζια.

Α᾽σ̈ικιαρὲ) π. φανερὰ, δημοσίως.

Α᾽σκὲρ) ἀρ. στράτευμα. (ἀσκερλὶ) στρατιώτης.

Α᾽σ̈κὴν ὀλμὰκ) „ἐπὶ ζώων“ εἶναι εἰς τὴν ζέσιν τῆς συνουσίας των.

Α᾽σλ, ἀσὴλ) ἀρ. ἀρχὴ, πηγή. αἰτία. γενεά. (ἀσληννντὰν) ἐξ ἀρχῆς του. (ἀσλὴ κιτὰμπ)

πρωτότυπον. (ἀσλιηὴρ γιολιπτὰν τζημαὰκ) παρεκτρέπεσθαι degenerare. (ἀσλὴ μπὲ-ημὴσ) αὐτὴ ἦτον ἡ ὑπόθεσις. (Ε'λμπεττὲ μπὶρ ἀσλὴ βάρ-ντηρ) βέβαια εἶναι κάμμία αἰτία.

Α'σλὰν) λεοντάρι, ϗ (ἀσλὰν ντισὶσὶ) λέαινα.

Α'σ̈λαμὰ) ἐμφύτευμα. (ἀσ̈λαμὰ φινταν̀ὴ) κα ταβολάδα.

Α'σμὰ) κρεμάμενος· κληματαριά. (Γεμπὰν ἀ σμὰ) ἀγριάμπελος. (ἀσμὰ τζημπυκλερὶ) κλήματα τῆς ἀμπέλε.

Α'σ̈μὰ ποταμός. πηγή.

Α'σμὰκ) κρεμῶ, προσαρτῶ. (ἀσὰ κομὰκ) κρε μῶ, ϗ ἀφίνω κρεμασμένον.

Α'σ̈μὰκ) δαβαίνω, ἀναβαίνω „τὸ βουνὸν" αἰτ. ὑπερβαίνω „ἀφαιρ.". (Μπασ̈τὰν ἀσ̈μὰκ) συμ βαίνειν τί τινὶ, οἷον δυςυχία.

Α'σ̈νὰ) π. γνώριμος, φίλος. (ἀσ̈ναλὴκ ἐτμὲκ, ἢ ἀσ̈νασὴ ὀλμὰκ) κάμνω γνωριμίαν, φιλίαν.

Α'σ̈υρὴ) πέραν, π. χ. (νταγ ἀσ̈υρὴ) πέραν τε βυνε. (Μπὶρ γγὺν ἀσ̈ ρὴ κάθε δευτέραν ἡ μέραν, τριταῖος. (ἀσ̈υρὴ ἐντιδζὶ) ὑπερβολικὸς, ϗ καμαρωμένος.

Α'σσὴ) ὄφελος, ὠφέλεια. (ἀσσὴ ἐτμὲζ) δὲν ὠφελεῖ, δὲν βοηθεῖ.

Α'τ) ἄλογον, ἵππος. (ἄτ ὀγλανὴ) ὁ δῦλος τε ἵππυ. (ἄτ παζὰρ) ἀλογοπάζαρον. (ἀτλαρὴ κοσ̈μὰκ) ζεύγω τ' ἄλογα. (ἀτ-τὰν ἐνμὲκ) ξε καββαλικεύω (ἀτὴ μαχμυζλαμὰκ) βάλλω τὸ μαχμύζι εἰς τὸ ἄλογον. (ἀτλὴ βαρμὰκ) ἱπ πεύω, πηγαίνω καββάλαν.

Α'τὰ) πατερας.

Α'τέσ̈) π. φωτία. (ἀτεσ̈λὶ) πύρινος. (ἀτεσ̈ λενμὲκ) κυττάζω διὰ φωτίαν, προμηθεύομαι, γίνεσθαι φωτίαν. (ἀτεσ̈ λὶκ) καμίνι.

Α'τζ) πεινασμένος.

Α'τζὴκ) ἀνοικτὸς. εὔδιος, γαληνὸς, ξάςερος. (ἀτζηκ-λὴκ) ἀνοικτότης, εὐδιότης.

Α'τζμὰκ) ἀνοίγω. κυριεύω „μίαν πόλιν". ἐκ μυςηρεύω. ἐξηγῶ, ἑρμηνεύω. γυμνόνω. ἀπλό νω. ἀχαμνίζω, ἀπολύω. εὐδιάζω. (Σο̃ζ ἀτζ μὰκ) ἀρχινῶ μίαν ὁμιλίαν „ἀφαιρ.". (Ε'λ ἀτζμὰκ ντϋσὲ) ἐκτείνω τὰς χεῖρας εἰς τὴν προσευχήν. (ἀτζμὰζ κομὰκ) καμόνομαι, ϗ (ἀτζ μαλὴκ) ὑπόκρισις. (ἄζμαζὴτω) ὑποκρινόμε νος. (ἀτζηλμὰκ) παθητ. ἀνοίγομαι. γυαλίζο μαι. ἐξηγεῦμαι. ἀπλόνομαι. εὐφραίνομαι. γίνο μαι πρόχειρος. πρακόπτω. ἀνθῶ. (Γγὸκ ἀτ ζηλμασὴ) χάσμα ὀρανε, ϗ ξαςεριά.

Α'τλαμὰκ) ῥίπτω ἐδῶ κ' ἐκεῖ τί „οἷον βι βλίον".

Α'τμὰκ) ῥίπτειν. ἀποῤῥίπτω. (ἀτὴμ τυτμὰκ) καυχῶμαι, ϗ φαβερίζω. (Τυφὲκ, τὸπ ἀτ μὰκ) ῥίπτω τυφέκι, τόπι. (Ντεμὶρ ἀτμὰκ) ῥίπτω τὴν ἄγκυραν. (Σο̃ζ ἀταρὰκ γγιτὶ) ἐπῆγε φοβερίζωντας. (ταςρὲ ἀτμὰκ) ῥίπτω ἔξω. (Γγο̃ζ ἀτμὰκ) ῥίπτω τὰ μάτια, ἐμβλέ πω. (Μαχαρλὴκ ντεὶλ, ἰκὶ μπὶν γρὸσ ἀτὰρ) δὲν εἶναι παιγνίδι, τὸ πρᾶγμα εἶναι διὰ δύο χιλιάδες γρόσσια. (ἀτ-ηλμὰκ) παθ. τε ἀτ μὰκ, ϗ (ἀττηρμὰκ) κάμνω νὰ ῥίψῃ, ἢ ξάνῃ, π.χ. τὸ βαμβάκι.

Α'ττὰρ) χυδ. (ἀχτὰρ) ἀρωματοπώλης, ὁ πω λῶν καφφὲ, ζάχαριν, ϗ τὰ παρόμοια λιανι κά. droghista.

Α'φβ) ἀρ. συγχώρησις, ἄφεσις.

Α'φεριν) π. εὖγε. πλάσις, ὡς (δζεχὰν ἀφε ριν) κοσμοπλάςης. (ἄφεριν ὄκυμὰκ ἢ ἐτμὲκ) εὐφημῶ, ἐπαινῶ, κροτῶ τινά.

Α'φιὲτ) ἀρ. ὑγεία.

Α'χένκ) π. ἡ (ἀχενκλὶκ) ἁρμονία. (Α'χένκ βερ μὲκ ἢ ἀχενκ-λεμὲκ) κορδίζω τὸ ὄργανον. (ἀχενκλὶ) ἁρμονικὸς, μελῳδικός.

Α'χμὰκ) ἀρ. μωρὸς. ἀνόητος.

Α'χσ̈ὰμ) ἑσπέρα, βράδυ. νύκτα. χθὲς τὸ βράδυ, ἐψὲς. (Α'χσ̈ὰμ ζαμανὴ) ὁ ἑσπερινός (ἀχσ̈ὰμ γηλντηζὴ) ἡ Α'φροδίτη, τὸ ἄςρον τῆς νυκτός. (ἀχσ̈αμκὶ) ἑσπερινός. (ἀχσ̈αμλαμὰκ) βραδυάζειν. Φθάνω πυ τὸ βράδυ. ξενυκ τερεύω.

Α'χντ) ἀρ. συμφωνία, συνθήκη. (ἀχντλαμὰκ) ὑπόσχομαι. (ἀχντ-λασ̈μὰκ) κάμνειν συνθήκην, συμφωνεῖν ἀναμεταξύ των.

B.

Βὰζ) π. τ. παῦσις ἀπό τινος πράγματος, παραίτησις.

Βάκτ, βακὺτ) ἀρ. καιρὸς, ὥρα. (Βακτλὴ, βακτή-ιλε) καθὲν εἰς τὸν καιρόν τε. (Βακτλάν-μαϊυμπ) χωρὶς ἀναβολῆς. (Βακτηνηζὲ χαζὴρ ὀλάσηζ) προσέχετε.

Βαλὴ) ἀρ. ἔπαρχος, κριτὴς, διοικητής.

Βαντὲ) ἀρ. προθεσμία, διωρία.

Βὰρ) ἔχει. ἔσι. ὕπαρξις. (Βὰρ ὀλμὰκ) ὑπάρχειν. ἔχειν. (Βὰρ ἐτμὲκ) παράγειν. (Βαρλὴκ) ὕπαρξις, ἐσία, ἔχη.

Βαρὰκ) ἀρ. φῦλλον δένδρε, ἢ χαρτίε, ἢ χρυσίε. (Βαρακλαμὰκ) φυλλολογῶ.

Βαρὴλ) βαρέλι. (Βαρηλδζὴκ) βαρελάκι.

Βαρὴσ) ἀρ. κληρονόμος.

Βαρμὰκ) ὑπάγω, πηγαίνω. (Εῒ βαρὴρ) καλὰ λέγει, ἔχει δίκαιον. (Εῒ βαρμήσ) καλὰ ἔκαμε. (Νεὲ βαρὴρ μπὲ) πῦ θὰ εὔγη τῦτο; (Βαρντήκτζε) ὅσον πηγαίνει, μὲ τὸν καιρόν. (Βαρήνδζε) ἕως ὀπῦ νὰ ὑπάγη. (Βαρὰ βαρὰ) πηγαίνωντας πηγαίνωντας. μὲ τὴν πρόοδον τῦ καιρῦ.

Βαρὶσ) προάςειον.

Βασιὲτ) ἀρ. διαθήκη. (Βασιὲτ ναμὲ γιαζμὰκ) γράφω διαθήκην.

Βάσφ) ἀρ. περιγραφὴ, ἔκφρασις.

Βατὰν) ἀρ. πατρίδα, κατοικία ςερεά.

Βεζνὲ) ζυγαριὰ „διὰ τὰ Φλωρία“. (Βεζνεδζὶ) ὅςις Φροντίζει νὰ ζυγιάζη τὰς πραγματείας

Βεκὶλ) ἀρ. ἐπίτροπος. (Βεκιλλὶκ) ἐπιτροπεία

Βερὲ) συνθήκη, παράδοσις μιᾶς πόλεως. ἀνακωχή (Βερὲ ἐτμὲκ) παραδίδω, ἢ παραδίδεσθαι μίαν πόλιν μὲ συνθήκην.

Βερὲμ) ἀρ. ἔχτικας, φθίσις, ἰδὲ καὶ ὀχτιακιάζω.

Βερμὲκ) δίδω. (Μποϊὺν βερμὲκ) κλίνω τὸν αὐχένα. ὑποτάσσομαι. (Κατζμὰκ βερμὲκ) κάμνομαι ὅτι Φεύγω. (βεριλμὲκ) δίδεσθαι.

Βιλαὲτ) ἀρ. ἐπαρχία, βασίλειον. (Βιλαετινὲ γγιττὶ) ἐπῆγεν εἰς τὴν πατρίδα τε. (Βιλαὲτ βυρμὰκ) κυρσέω, λεηλατῶ τὴν χώραν. (Βιλαετ-λὶ) ἐντόπιος, συμπατριώτης. (Νὲ βιλαετλὺ) πόθεν εἶσαι; (Μπὺ βιλαετλὺ) ἀπ' ἐδῶ, ἀπὸ ταύτην τὴν χώραν.

Βιντὰ) ἀρ. ἀποχαιρετισμός.

Βιρὰν) π. ἔρημος, ἐρημωμένος, χαλασμένος, ὡς τόπος, πόλις. (Μπαϊκὺσ ντείλιμ βιρανὲ μπεκλεῖμ) τί μὲ ἄφησες νὰ Φυλάττω τὸ σπήτι ὡσὰν κῦκκος. (Βιρὰν ἐτμὲκ) ἐρημόνω. (Βιραν-λὴκ) ἔρημος τόπος.

Βιργγὺ) δόσιμον, Φόρος. (Βιργγὺ βιρὲν) ὁ δίδων δόσιμον, ὑποτελής.

Βιρμπιμὲκ) ςέλλω, καὶ (Βιρμπινμὲκ ἢ βιρμπινιλμὲκ) ςέλλεσθαι.

Βολτὰ τζιαλμὰκ) περιδιαβάζω εἰς τὸν ὀντᾶν κτ. ἢ ἐπὶ νηὸς κάμνειν βόλταις.

Βϋδζὺντ) ἀρ. ὕπαρξις. κορμί. (Ναζὶκ βϋδζὺντ) τρυφηλὸς, ντελικάτος.

Βυρμὰκ) κτυπῶ, δαίρω. (Μπασηνὴ ντιβαρὲ βυρμὰκ) κτυπῶ τὸ κεφάλι εἰς τὸν τοῖχον (Ἐλ βυρμὰκ) ἐπιχειρῶ „δστ.“. (Μποϊὺν βυρμὰκ) ἀποκεφαλίζω. (Μπάσ βυρμὰκ) προσκυνῶ. ἀποκεφαλίζω. (γϋζὺνὺ βυρμάκ) ἐπιπλήττω, ἐλέγχω. (Γγεντιὶ μπιλμεζὲ βυρντὺ) ἐπροσποιήθη τὸν ἀμαθῆ, τὸν μὴ εἰδότα. (Γγεντὶ σαγηρληγὰ, ντελιλιὲ βυρντὺ) ἐπροσποιήθη τὸν κωφὸν, τρελὸν, κτ. (β-ρ-ὺσ) κτύπος, κτύπημα. Σημείωσαι δὲ ὅτι, ὅταν τὸ (βυρμὰκ) ἐκλαμβάνεται ὡς βοηθητικὸν, τότε ποιεῖ τὸ παθητικὸν (γεμὲκ.)

Γ.

Γαζὲμπ) ἀρ. θυμός. ὀργή. (Γαζεμπ-λὴ) θυμωμένος, ὠργισμένος. (γαζεμπλενμὲκ) θυμόνομαι, ὀργίζομαι.

Γαζὴ) ἀρ. νικητὴς, ἥρως.

Γαὴμπ, καὴμπ) ἀρ. ἀπών. ἀόρατος. (Γαὴμπ ὀλμὰκ) λείπω. οἴχομαι, γίνομαι ἄφαντος.

Γαϊρὲτ, καϊρὲτ) ζῆλος. μεγαλοψυχία, καρδία. (Γαϊρετ-λὶ) ζηλωτής. ἐγκαρδιωμένος. (Γαϊρετ-σὶζ) ἄκαρδος, ἄνανδρος. (Γαϊρετ-λενμὲκ) κάμνω καρδίαν, εὐθυμῶ.

Γάϊρι, γάϊρι) ἄλλος, ἕτερος. πλὴν, ἐκτὸς, ἔξω ἀπό (Γαϊριλέρ) οἱ ἄλλοι. (Μπυννταν γάϊρι) ἐκτὸς τούτου, πρὸς τούτοις.

Γάμμ) π. λύπη, θλίψις.

Γαρὴμπ) ἀρ. ξένος, ἀλλότριος. ἐξωτικός. (Γαριμπλὴκ) ξενιτεία.

Γγεβμὲκ) ῥοκανίζω. ἀναμασσῶ.

Γγεβρὲκ) εὔθρασος, ψαχνός. εἶδος παξιμαδίου.

Γγεβσὲκ) ἀδύνατος, χαῦνος, ἐκνενευρωμένος (Γγεβσεκλὶκ) ἀδυναμία, χαυνότης, μαλακότης (Γγεβσενμὲκ) χαυνῦσθαι, καὶ (γγεβσετμὲκ) χαυνώνειν. καταπραΰνειν.

Γγεβτζελτμὲκ) χαυνόνω, ἐκλύω.

Γγεδζὲ) νύκτα. ἑσπέρα. ἐψές. (Γιαρὴμ γγεδζὲ) μεσάνυκτα. (Γγεδζελὶκ) μία νύκτα. καὶ τὸ νυκτικὸν φόρεμα, ἢ σκέφια.

Γγεζμὲκ) περιδιαβάζω. (Γγεζεδζὲκ γὲρ) τόπος ἁρμόδιος εἰς περιδιάβασιν. (Γγεζντιρμὲκ) περιδιαβάζω τί, ὡς τὸ ἄλογον. (Γγεζιδζὶ) ὁ περιδιαβάζων· περιπλανώμενος.

Γγεῖκ) ἐλάφι. (Γγεῖκ σηγηρὴ) ἢ (σηγὴρ γγεῖκ) ἐλάφι θηλυκόν.

Γγεῖμ) σολισμὸς τοῦ ἀλόγου. φάλαρα.

Γγεϊμὲκ) ἐνδύνω „τὸ ὑποκάμισον, τὸ ὑπόδημα, τὸ καλπάκι" (Τάτζ γγεϊμὲκ) στεφανόνομαι.

Γγεϊρίσ) ἐρευγμός.

Γγεϊσὶ) ἔνδυμα ἀπὸ λινάρι.

Γγελμὲκ) ἔρχομαι. φθάνω. (χακκηνντὰν γγελινμὲκ) παιδεύομαι. (ῥὰς γγελμὲκ) ἀπαντῶ. εὐδοκιμεῖν. (Ὁ'λὰ γγελμὲκ) συνεθίζειν γίνεσθαι. (Ἐ'λντὲν γγελμὲκ) ἠμπορεῖν, π. χ. ἐλιντὲν γγελὶρ) ἠμπορεῖς νὰ τὸ κάμῃς, εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σου. (Γερινὲ γγελμὲκ) κατορθώνεσθαι, εὑρίσκειν τὸν τόπον του. (Γγελὲν) μετοχ. ἐρχόμενος, ἐλθών. (Ὁ'λὰ γγελὲν) συνειθισμένος, τακτικός. (Ῥ'άς γγελὲν) προσυχών. (Γγελεσὶ καὶ γγελεδζὲκ) ἐρχόμενος, μέλλων. π. χ. (Γγελεδζὲκ γὴλ) τὸν ἐρχόμενον χρόνον. (Γγελετὶ ζαμαννταὶ) εἰς τοῦτον, εἰς τὸ μέλλον. (Γγελὶσ) ἐρχομὸς, π. χ. (Γγελισὶν νέρεντεν) πόθεν ἔρχεσαι; (Χὲρ γγελισ-ντὲ) εἰς κάθε ἐρχομόν του. (Γγελιδζὶ) μετοχ. ἐρχόμενος. ἀρχαιρέσια, σύνοδος, δίαιτα. (Γγελίνδζε) ἕως νὰ ἔλθῃ. (Γγελὶρ) ἔρχεται. εἰσόδημα, προϊόν.

Γγελὶν νύμφη. (Γγελινλὶκ) τὸ εἶναι νύμφη. προῖκα. (Γγελινλὶκ κὴζ) κορίτζι διὰ γάμον. (Γγελινδζὶκ) νυμφίτζα mustela.

Γγεμὶ) καράβι, ναῦς, πλοῖον. (Γγεμὶ ἰσλεὺ) πλώϊμος.

Γγεμὶκ) κόκκαλον. (Καφὰ γγεμὶ) κρανίον. (Γγεμικλῦ) κοκκαλένιον, κοκκαλώδης.

Γγεμτὲ) ἐγκασρωμένη.

Γγεμπερμὲκ) σκάζω. ψοφῶ „ἐπὶ ζώων".

Γγεν) φαρδὺς - (Γγεν-λὶκ) φάρδος, εὐρυχωρία. (Γγεν-μὲκ) φαρδύνεσθαι, καὶ (Γγεννπιρμὲκ) φαρδύνω.

Γγένδζ) νέος.

Γγερὲκ) χρεία, ἀνάγκη. πρέπει. εἴτε, εἴτε. (Γγερὲκ-τιρ κὶ) πρέπει νά... (Γγερὲκ ὀλὺρ) θέλει κάμῃ χρεία, χρειασθῇ. (Γγερεὶ γγιμπὶ) καθὼς πρέπει. (Γγερεκ-λὶκ) χρεία. (Γγερεκ-λῦ) ἀναγκαῖος, χρειαζόμενος. ἁρμόδιος.

Γγερμὲκ) τεντόνω, τανίζω. (Γγεριλμὲκ) τανίζομαι, σκορδινιῶμαι.

Γγερτζὲκ) ἀλήθεια, ἀληθινόν. μὲν, ναὶ, π. χ. Γγερτζὲκ ταζὲ ἰμὶσ ἀμμὰ) ἦτον μὲν νέος, ὅμως... (Γγερτζὲκ τζηκτὴ) ἐβεβαιώθη, ἐπιστώθη. (Γγερτζέκσιν) ἀληθινὰ λέγεις. (Γγερτζὲκ σοϊλεμὲκ) λέγω τὴν ἀλήθειαν. (Γγερτζεκ-λὶκ) ἀλήθεια, φιλαλήθεια. (Γγερτζεκλεμὲκ) βεβαιόνομαι περί τινος.

Γγετζ) ἀργός. ἀργά. (Γγετζρὲκ) ἀργότερος. ἀργότερα.

Γγετζιλμὲ) ἐκεῖνο ὅπου διαπερῶμεν, χώνομεν μέσα εἰς ἄλλο τι, π. χ. σωλὴν εἰς ἄλλον σωλῆνα.

Γγετζμὲκ) ἀπερνῶ, διαβαίνω. διαπερῶ "αἰτ.". ἀπερνῶ τινὶ, ὑπερβαίνω. ἀπέχω, παραιτοῦμαι "ἀφ,". (Μπὶρ κιμεσνεῖ τζεκμὲκ) διαβάλλω

τινά. (Γερὲ γγετζμὲκ) πίπτω ὑπὸ τὴν γῆν, μὲ καταπίνει. (Ταχτὰ γγετζμὲκ) διαδέχομαι τὸν θρόνον. (Κηληδζτὰν γγετζμὲκ) φονεύω μὲ τὸ σπαθὶ, σφάζω. (Γγöνλüνντὲν νὲ γγετζέρσε) ὅ, τι σοὶ ἔλθῃ εἰς τὸν νȣ̃ν. (Χατηρντὰν γγέτζμεμισ̈) δὲν τȣ̃ ἀπέρασεν ἀπὸ τὸν νȣ̃ν. (Σöζü χöκμü γγετζὶρ) ἀπερνȣ̃ν τὰ λόγιά τȣ. (Ἰλερü γγετζμὲκ) διαβαίνω μπροστά. (Σεγιρτμεντὲ γγετζμὲκ) ὑπερβαίνω τινὰ εἰς τὸ τρέξιμον. (Γγετζὲν) μετοχ. ἀπερῶν, ἀπερασμένος. (Γγετζενντὲν γγὲτζ) ἄφες τὰ περασμένα. (Γγετζμὶσ̈) ἀπερασμένος π. χ. καιρὸς, ζωή. (Ἀντετιντὲν βαζγγετζμὶσ̈) ξεσυνειθισμένος. (Γγετζὲρ) ἔχȣσα πέρασιν „μονέδα“. (Γγετζερλὶκ) πέρασις „μιᾶς πραγματείας“. (Γγετζισ̈μὲκ) συγχωρεῖν ἀλλήλοις (Γγετζινμὲκ) περνῶ τὴν ζωὴν, διάγειν. νομίζομαι δια... ἀποθνήσκω. (Εἰ, χὶσ̈ γγετζινμὲκ) περνῶ, ζῶ καλά. (Σινάτ-ιλε γγετζινμὲκ) ζῶ ἀπὸ ἐργόχειρον. (Γγετζιρμὲκ) ἀφίνω, κάμνω τι νὰ περάσῃ, διαπορθμεύω (Γγετζὶντ) πέραμα, ῥιχότοπος. (Γγετζιντ βερμὲκ) συγχωρῶ τὸ πέραμα· εἶναι ῥιχὸς ὁ τόπος, βατός.

Γγετιρμὲκ) φέρω. (Τερινὲ γγετιρμὲκ) ἐκτελῶ, ἐκπληρῶ. (Ἰμανὲ γγετιρμὲκ) φέρω εἰς τὴν ὀρθὴν πίστιν, ϗ καθ. (Ἰμτνὲ γγελμὲκ) ὁμολογεῖν τὴν ὀρθὴν πίστιν. (Γγετüρüσ̈) φέρσιμον. (Γγετιρτμὲκ) προστάζειν νὰ φέρῃ, ϗ καθ. (γγετιρντιλμὲκ) προστάζεσθαι νὰ φέρῃ.

Γγετüρὶ) ὅλον μαζὺ, συκωτά. (Γγετüρισινὶ μπιτιρμὲκ) τελειώνω τὴν δȣλειάν μου, τὸ ἔργον μȣ.

Γγιαȣ̀ρ) π. ἄπιστος, ἐθνικός.

Γγιδζὲ) ἴδε γγεδζέ

Γγιδζιλὶκ, γγιδζὶκ, γγιδζὶσ̈) φαγȣ̃ρα.

Γγιζλεμὲκ) κρύπτω.

Γγιρὶ, γγιρü) πάλιν-ὀπίσω.

Γγιρμὲκ) ἐμβαίνω. (Μπὶρ μπιρινὲ γγιρμὲκ) ἐμπερδεύεσθαι. (Χαϊβὰν συρετινὲ γγιρμὲκ) μεταβάλλεσθαι εἰς ζῶον. (Γγιρὶσ̈) εἴσοδος. (Γγιρισ̈μὲκ) συνεμβαίνειν. ἀνακατώνομαι εἰς.... (Γγιρντιρμὲκ) εἰσάγω, ἐμβάζω.

Γγιτμὲκ) πηγαίνω, ἀναχωρῶ. (Γεμπανὲ γγιτμὲκ) ὑπάγειν εἰς κόρακας, εἰς κακόν. (Ἀλü γγιτμὲκ) ἀπάγω. (Τενχαὲ γγιτμὲκ) ἀναχωρῶ κατ' ἰδίαν. (Ἰλερü γγιτμὲκ) προπορεύομαι. (Γγιντιρμὲκ) κάμνω, προστάζω νὰ ὑπάγῃ, ἀναχωρήσῃ. ἐξαλείφω, σηκώνω τί (Γγιντ-ὶσ̈) ἀναχώρησις, μισευμός. (Γγιντισ̈ὶ ντὶρ) εἶναι ὁ ἀφανισμός τȣ, θ' ἀφανισθῇ. (Γγιντὲρ βαρὴρ) θ' ἀφανισθῇ.

Γγöγερδζὶν) περιστερά.

Γγöγερμὲκ) χλωμαίνω, κιτρινίζω. βλαστάνω. φυτρόνω.

Γγöγüς) στῆθος. (Γγöγüσλü) ὁ ἔχων πλατὺ στῆθος. (Γγöγüσλὲκ) πανοπλία τȣ̃ στήθȣς, ϗ τὸ πρὸ τȣ̃ στήθȣς σκέπασμα τῶν γυναικῶν.

Γγöζ) ὄμμα, μάτι, ὀφθαλμός. (γγöζü ἀτζὴκ) ἀνοικτομάτης, προσεκτικός. (Γγöζ εἰλεμὲκ) νεύω μὲ τὸ μάτι. (Γγöζüν αἰντὶν) σοὶ συγχαίρω „διά τι νέον εὐάρεστον“ (Γγöζ ἄτζτηρμαμακ) μὴ δίδειν τινὶ καιρὸν νὰ συνέλθῃ εἰς τὸν ἑαυτόν τȣ. (Γγöζντὶν) ἐν παρόδῳ. (Γγöζ μπαϊδζιλὶκ) βάσκαμα. (Ἀβαρὲ γγöζλὲρ) ὄμματα ἀεικίνητα. (Γγöζλὲρ καμασ̈μὰκ) θαμβόνειν τὰ μάτια.

Γγöζγγὶ αἰνὰ) καθρέπτης.

Γγöζετμὲκ) παρατηρῶ. περιποιȣ̃μαι, ἔχω φροντίδα τινὸς πράγματος.

Γγöζλεμὲκ) παρατηρῶ, προσέχω εἴς τι „αἰτ.“ διοικῶ, κυβερνῶ. (Γγöζλεμὲ) διοίκησις.

Γγöζλεσ̈τιρμὲκ) παραβάλλω, συγκρίνω.

Γγöζλὶκ) ματογυάλι.

Γγöζüκμὲκ) φαίνεσθαι „μακρόθεν.“

Γγöκ) ȣ̓ρανός. κυανȣ̃ς. (Γγöκ μαβὶ) κυανȣ̃ς. (Γγöγὲ τζηκαρμὰκ) ὑψόνω εἰς τὸν ȣ̓ρανόν.

Γγöλ) λίμνη. (Γγöλλü) λιμνώδης. (Γγöλ σüσεὶ) νυμφαία, φυτόν τι.

Γγöλγγὲ) ἴσκιος, σκιά. (Γγöλγγελὶ) σκιερός, κατάσκιος.

B

Γγöμλὲκ) ὑποκάμισον.
Γγöμπὲκ) ὀμφαλός.
Γγönὒλ) καρδία. Θέλησις. (Γγönὒλ νταρλη-γή) στενοκαρδία. (Γγöνὒλ ὒλε) Θεληματικῶς. (Γγönὒλ βερμὲκ) προσκολλῶ τὴν καρδίαν εἴς τι, ἐπιθυμῶ. (Ο'νὒ ἐτμὲκ γγönλὒ γιόκ-τερ) δὲν ἔχει ὄρεξιν νὰ κάμῃ αὐτό. (Γγönὒλ μπὶρ ὀλμὰκ) συνομνύω διὰ νὰ κάμω τί. (Γγön λὒννtὲ ὀλανὴ σöιλεμὲκ) λέγω ὅ, τι ἔχω ἐν τῇ καρδίᾳ. (Γγönὒλ ἀτζμὰκ) εὐφραίνω. (Γγö-νὒλ χαöλὒγὒ ὒλα) μὲ εὐχαρίστησιν τῆς ψυχῆς. (Γγὒνὒλ γιαπμὰκ) κάμνω τὴν καρδίαν τινός. (Γγönλὒ κατὴ) σκληροκάρδιος. (Γγön-λὒνδζὲ) κατὰ τὴν θέλησίν του. (Γγönλὒμδζὲ ὄλμαντη) δὲν ἀπέβη κατ' εὐχήν μου. (Γγön λὒνδζὲ) καθ' ἑαυτόν. (Γγönὒλ-λὒ) Θεληματικὸς στρατιώτης. καρδιακός (Γγönὒλ-σὒζ) ἀθελήτως, στανικῶς. (Γγönὒλσὒζλὒκ) βραδύτης, ψυχρότης τῆς ψυχῆς.
Γγönντιρμὲκ, γγönντὒρμὲκ) στέλλω „πρὸς ἄλλον, ἐδῶ". (Γγönτὒρμὲ) περιφορά, φαγὶ παρατιθέμενον ἐπὶ τὴν τράπεζαν servizia di tavola.
Γγöρμὲκ) βλέπω. προβλέπω, προμηθεύω. προσέχω, κυττάζω. πραγματεύομαι τί. (Ι'σ γγöρμὲκ) προσέχω εἰς μίαν δουλείαν, πραγματεύομαι μίαν ὑπόθεσιν. (Ι'σ γγöρ) Φέρε τοίνυν, ἄγε. (Ι'σὶν γγöρ) κύτταξε τὴν δουλειάν σου. (Τενταρικινὶ γγöρμὲκ) προβλέπω περὶ τῶν ἀναγκαίων, προετοιμάζομαι. (Ζαρὰρ γγöρμὲκ) ζημιώνομαι. (Γγöρεὶμ σενὶ) νὰ σὲ ἰδῶ. (Γγöρμὒσ) μετοχ. ἰδών. ἔμπειρος. (Ρ'ὒζ-γγιὰρ γγöρμὒσ) ἀνὴρ ἔμπειρος. (Γγöρὒσ) ὅρασις, θεωρία. ἔντευξις, ἀντάμωσις, συνέλευσις. (Γ'λκ γγöρὒσtὲ) κατὰ πρώτην θεωρίαν. (Γγöρμὲζ) δὲν βλέπει. (Γγὒνὒσ γγöρ-μὲζ γὲρ) ἀνήλιος τόπος. (Γγöρμεζ-λὴκ) ὑπόκρισις τυφλέτητος, καὶ αὐτὴ ἡ τυφλότης. (Γγöρμεζλικτὲν γγελμὲκ) ὑποκρίνεσθαι τὸν τυφλόν. (Γγöρ-ὒλμὲκ) παθ. βλέπεσθαι, ὁρᾶσθαι. (Γγöρ-ὒνμὲκ) παῤῥησιάζομαι, φαίνομαι. (γγöρ-ὒνμὲζ) ἀόρατος, ἄφαντος. (Γγöρὒνὲν) βλεπόμενος, ὁρώμενος. (Γγöρὒνὒσ) θεωρία. ἔνδειξις. (Γγöρὒνεδζὲκ) ὁραθησόμενος. ὁρατός. (Γγöρὒσμὲκ) ξαναβλέπεσθαι, ἀνταμώνεσθαι.
Γγöρὒλτὒ) βροντή. θόρυβος, κρότος.
Γγöσερμὲκ) δείχνω, παραστaίνω. (Γγöσεριὒ-λὴ) ἐπιδεικτικός, μεγαλοπρεπής.
Γγöτ) κῶλος. (Γγöτ καϊναγή) κωλομέρι. (Ταβὒκ γγöτὒ) ὁ πῶρος τῆς χειρός, τέλος. (Γγöτὒ μπὒὒκ) κωλαρᾶς. (Γγöτὒ γιόκτερ) δὲν τολμᾷ.
Γγöτζ) μετοικεσία, ἀναχώρησις. (Γγöτζ ἐβὶ) τὰ σκεύη ἢ πράγματα τοῦ ὀσπιτίου, ὅσα κουβαλοῦνται. (Γγöτζ ἐτμὲκ ἢ γγöτζμὲκ) μετοικῶ. μετακινῶ τὸ στρατόπεδον. κουβαλῶ τὰ κινητὰ ἀπὸ οἴκου εἰς οἶκον.
Γγöτζὲκ) λαϊκός. σκευοφόρος goujat.
Γγὒβὲ) σαράκι. (Γγὒβε-λεμὲκ) ῥοκανίζω.
Γγὒβὲδζ) τηγάνι πήλινον.
Γγὒγὲμ) ἀγριοδαμασκηνιά. Schlehenbaum.
Γγὒδζ, γγὒτζ) βία. δύναμις. δουλεία, ἔργον. δύσκολος, κοπιαστικός. (Γγὒδζ-ὒλε) μετὰ βίας. μὲ βίαν, δυναστείαν. (Ι'σὶ γγὒδζὒ γιὸκ) δὲν ἔχει τί νὰ κάμῃ. (Γγὒδζ ἐτμὲκ) δυναστεύω, καταθλίβω. (Ο'νὒ γγὒδζὲ μπρακτὴ) τὸν ἤφερεν εἰς τὰ ἔσχατα. (γγὒδζὲ γετμὲζ) δὲν ὑμπορεῖ νὰ περιγράψῃ. (γγὒδζὒνὲ γγελμὲκ) κακοφαίνεσθαι. (Ο'κουνμασὴ γγὒδζ-τὲρ) εἶναι δυσανάγνωστον. (γγὒδζ-σὒζ) ἀργός. ἄνανδρος. χωρὶς βίαν. (γγὒδζ-λεν-μὲκ) ὀργίζεσθαι, κακοφαίνεσθαι. (γγὒδζ-λὒ καὶ γγὒτζ-λὒ) δυνατός. (Ι'σλὒ γγὒτζλὒ ἀνταμ) ἄνθρωπος μὲ δουλειαῖς (γγὒδζ-ενμὲκ καὶ γγὒδζ-ενλενμὲκ) ὀργίζεσθαι, κακοφαίνεσθαι.
Γγὒδζὶν) τὸ μικρὸν ἑνὸς ζώου, οἷον λαγωοῦ κτ.
Γγὒζ) φθινόπωρον. (γγὒζ φασλὴ ἢ ζαμανὴ) τὸ φθινόπωρον.
Γγὒζὲλ) εὔμορφος, ὡραῖος πολλὰ καλά. (νταχὰ γγὒζὲλ) τόσον καλλίτερον, εὐμορφώτερον. (γγὒζὲλ ἐτμὲκ καὶ γγὒζελ-λετμὲκ) εὐμορφίζω. (γγὒζὲλ σöιλὒδζὶ) εὐφραδής.

ῥήτωρ. (γγϋζελ-δζὲ) εὐμορφέτζικος. (γγϋζελ-λενμὲκ) εὐμορφαίνομαι, γίνομαι εὔμορφος.

Γγϋλ) π. τ. τριαντάφυλλον, ῥόδον. (γγϋλ ἀγαδζή) τριανταφυλλιά. (γγϋλ-λϋκ) τριανταφυλλότοπος. (γγϋλ-λϋ) τριανταφυλλένιος.

Γγϋλμὲκ) γελῶ. (Πὲκ γγϋλμὲκ) καγχάζω (Σακαλὲ γγϋλμὲκ, ϗ γϋζὲ γγϋλμὲκ) καλακεύω. περιγελῶ. (Γγϋλὲρ γϋζλϋ) χαρούμενος, εὐπροσήγορος. (γγϋλεδζ) γέλοιον, χαρά. (γγϋλϋδζϋ) γελαςὸς. ὁ πάντοτε γελῶν. (γγϋλεδζὲκ) ἀξιογέλαςος. (γγϋλ ντϋρμὲκ) γελωτοποιῶ. (γγϋλϋσμὲκ) γελᾶν ἀναμεταξύ των.

Γγϋμμὲκ) θάπτω, παραχώνω, ἐνταφιάζω (γγϋμϋλμὲκ) θάπτεσθαι, κτ.

Γγϋμϋρμὲκ) τρίζεσθαι.

Γγϋμϋσ) ἀσῆμι.

Γγϋμρϋκ) τελώνιον, κουμέρκι. (γγϋμρϋκ χανὲ) τελώνιον. (γγϋμρϋκ ἐμινὶ ἢ γγϋμρϋκδζὶ μπασὶ) ὁ ἐπιςάτης τῦ τελωνίυ (γγϋμρϋκ ρεσμὶν ὀγουρλαμὰκ) ἀπατῶ τὸ κουμέρκι.

Γγϋν) ἡμέρα. ἥλιος. (γγϋν ντογουσϋ) ἡ ἀνατολὴ τῦ ἡλίυ. Ἀνατολή. ὁ εὖρος ἄνεμος (Γγϋν μπατησὴ) ἡ δύσις τῦ ἡλίυ. ἡ δύσις. ὁ ζέφυρος. (Μπὶρ γγϋν ἔββελ) μίαν ἡμέραν μπροσθά ὅσον τὸ ὀγληγωρότερον. (γιορτὴ γγϋνϋ, ἢ μϋμπαρὲκ γγϋν) ἑορτή. (γγϋνλϋκ) διάςημα ἡμέρας. ἡμεροκάματον. δυλεία, ἔργον ἡμέρας. (γγϋν-λϋ, ἢ μπὶρ γγϋνλϋ) ἡμερύσιος.

Γγϋνὰχ) π. ἁμαρτία. (γγϋνὰχ ἰσλεμὲκ) ἁμαρτάνω. (γγϋναχϋμ γιόκτουρ) δὲν εἶναι τὸ σφάλμα δικόν μυ, δὲν σφάλλω, δὲν ἁμαρτάνω.

Γγϋνὲσ) ἥλιος. (γγϋνεσὶν χαραρετιντὲ) εἰς τὸ καῦμα τῦ ἡλίυ.

Γγϋνλὶκ) θυμίαμα, λιβάνι.

Γγϋρὲσ, χυδ. γγϋλὲσ) πάλαιμα, πάλη. (γγϋρεσ-τζὶ) παλαιςής.

Γγϋρλεμὲκ) βροντᾶν. κάμνειν κρότον, θόρυβον. (γγϋρϋλντϋ) βροντή. κρότος.

Γγϋτζ) ἴδε γγϋδζ.

Γὲγγ) καλός. καλλίτερος. (Γὲγγ σεβμὲκ) προτιμῶ. (γεγγιλμὲκ) καλλιτερεύω.

Γὲλ) ἀήρ, αὔρα. κυφοπορδή. (Μπὰσ γελλὲρ) οἱ ἀρχικοὶ ἄνεμοι. (Κὴσ γελὶ) βορέας. (σαμτὰ γελὶ) εὖρος scirocco. (Σιρὸσ γελὶ) καικίας. (γελ-λενμὲκ) ἀερίζεσθαι, ἐξατμίζεσθαι. κυφοκλάνω.

Γελὲ) χαίτη τῦ ἀλόγυ.

Γελκὲν) πανὶ τῦ καραβίυ. (Μαϊςρὶ γελκενὶ) ὁ ἀρτέμων, τὸ μεγάλον πανί. (Ὀρτὰ γελκὲν) ὁ ἐπίδρομος, τὸ μεσαῖον πανί. (Γελκὲν ντολντυρμὰκ) γεμίζω τὰ πανιά, πλέω μὲ γεμάτα πανιά. (γελκεν-δζὶ) ὁ ἐπιςάτης τῶν κωπηλατῶν τῶν κατέργων. (γελκεν-λὶ) μὲ πανιὰ προμηθευμένος.

Γελμὲκ) τρέχω, περιφέρομαι, περιπλανῶμαι.

Γελπαζε-λεμὲκ) ἀερίζω, ἢ διώκω τὰς μῦγας μὲ τὸ ἀνεμιςῆρι.

Γελτεμὲκ) παρακινῶ τινὰ, βάνω εἰς πειρασμὸν „ἐπὶ παθῶν, διαβόλυ κτ.“ (γελτενμὲκ) βάλλομαι εἰς πειρασμόν. καταγίνομαι, βάλλω τὴν ἐπιμέλειάν μυ εἴς τι.

Γὲμ) φαγὶ, κυρ. τῶν θρεμμάτων, τὸ χορτάρι τῦ ἀλόγυ. τὸ δέλεαρ, δι᾽ ὃ πιάνομεν τὰ πυλλία. (Ἀτὰ γὲμ κεστιρμὲκ) ἀφίνω τὸ ἄλογόν νὰ φάγῃ τὸ κριθάρι τυ ὅλον (Ἀτὴμ γεμινὶ κεσὶ) τὸ ἄλογόν μυ ἔφαγεν ὅλον τὸ κριθάρι. (γὲμ ντϋκμὲκ) σπείρω ἐδῶ ϗ ἐκεῖ σπυρία διὰ νὰ πιάσω πυλλία. (γεμ-λεμὲκ) ὡς ἄνω, ϗ δίδω τὸ κριθάρι εἰς τὸ ἄλογον.

Γεμὲκ) τρώγω. ἀπολαύω, εἶμαι ἐν ἀπολαύσει τινὸς πράγματος, οἷον ἀξιώματος geniessen. „ἐκλαμβάνεται δὲ ϗ ὡς βοηθητικὸν σημαῖνον λαμβάνειν, πάσχειν,“ οἷον (κϋτὲκ γεμὲκ) ῥαβδίζεσθαι ῥάβδοις. (ταπανδζιὰ γεμὲκ) ῥαπίζεσθαι, κτ. (ταμὰμ γεμὲκ) τρώγω ὅλον, ϗ αἰσχρότερον ἐπὶ γυναικὸς εἰσδεχομένης ὅλον τὸ τῦ ἀνδρὸς αἰδοῖον. (γενιλμὲκ) τρώγεσθαι. (γενμὲκ) παθ. τρώγεσθαι, εἶναι φαγώσιμον, οἷον κρέας ζώυ. (γεγεδζὲκ) φαγητόν. ἐδώδιμος.

Γεμίς) καρπός. πωρικόν. (γεμιστζί) ὁ συνάζων ἢ πωλῶν τȣ̀ς καρπȣ́ς. (γεμισ-σίζ) ἄκαρπος. (γεμισλενμὲκ) καρποφορεῖν. (γεμισλὶκ) μηλὼν, ὀπωρώνης, ὀπωροθήκη.

Γεμπὰν) π. τ. ἔρημος, καμπος. ἄγριος. (γεμπανὲ γγιτμὲκ) ἀποδημεῖν. πηγαίνειν εἰ τὸ χεῖρον (γεμπαννντὲνντεὶλ) δὲν εἶναι ξένος δηλ. γνώριμος „ὅτως ἀποκρίνεταί τις, ὅστις κρȣ́ει τὴν θύραν, ϗ ἀποκρίνεται τῷ ἐρωτῶντι ἔσωθεν τὶς εἴη“. (γεμπαννντὲν γγελμὲ) ἐξωτικὸς ἐπείσακτος. “Διὰ ταύτης τῆς λέξεως συνθέττȣσι ϗ τὰ παρ᾽ ἡμῖν σύνθετα διὰ τȣ̃ ἄγριος ϗ ἑνὸς ȣ̓σιαστικȣ̃,“ π. χ. (γεμπὰν ἀνταμὴ) ἀγριάνθρωπος, (γεμπὰν ντομȣζȣ̀) ἀγριογȣ́ρȣνον, κτ. (Γεμπαν-λὴκ) ἀγριότης. ἐξωτικότης.

Γένε) πάλιν, ἐκ δευτέρȣ. μ᾽ ὅλον τȣ̃το, ὅμως. (γένε ὂ γγȣ̈ν) τὴν ἰδίαν ἡμέραν.

Γενὶ) νέος, καινȣ́ριος. (Γενι-ντὲν) ἐκ νέȣ, ϗ πρὸ ὀλίγȣ. (γενι-λὶκ) ἀνανέωσις.

Γενὶν) νικητής. ὑπέρμετρος, ὑπερβολικός. (γενινλὶκ) νίκη. ὑπερβολή.

Γεντζιλεμὲκ) ςȣμπίζω „διὰ νὰ εὔγῃ ὁ χυλός“.

Γεντμὲκ) χειραγωγῶ „τὸ ἄλογον“. ῥυμȣλκεῖν “τὸ πλοῖον“.

Γὲρ) τόπος. γῆ. (μπακȣδζιὰκ γὲρ) ἐξοχή. (γέριλε μπεραμπὲρ ἐτμὲκ) ἐξομαλίζω. (γερὲ βȣρμὰκ) προσπεσὼν προσκυνεῖν. (Ντικὶσ γερὶ) ῥαφή. (Ἰκισὶ μπὶρ γερντὶν γιάτμαζντηλαρ) δὲν ἐκοιμῶντο ϗ οἱ δύο, ἀλλ᾽ ὁ ἕνας ἀγρυπνȣ̃σε.

Γερὶννντὲ) εἰς τὸν τόπον τȣ. ὀρθῶς, πρεπόντως (γερινὲ γγελμὲκ) ἐκτελεῖσθαι „μίαν προςαγὴν, κτ.“ (γερινντὲν κοπαρμὰκ) ἐκριζόνω. (γερινντὲν κοπμὰκ) ἀναχωρεῖν ἀπὸ τὸν τόπον τȣ. (Νὲ γερλȣ̃) πόθεν, ἀπὸ τί τόπον; (μπὲ γερλȣ̈) ἀπ᾽ ἐδῶ, ἡμεδαπός. (γερ λεσμὲκ) πέρνειν καθένα τὸν ἀνήκοντα τόπον τȣ, ϗ ἐνεργ. (γερλεστιρμὲκ) διατάττω, βάλλω εἰς τὸν τόπον τȣ.

Γετζινμὲκ) λυπȣ̃μαι, πικραίνομαι. (Ὀνντὰν γετζωντὶ-κοδζιωγτȣ̀) ἐλυπήθη ϗ ἐπικράνθη περὶ αὐτȣ̃.

Γετμὲκ) φθάνειν, ἀρκεῖν, ϗ φθάνειν, ἔρχεσθαί πȣ. (γετιρμὲκ) κάμνω νὰ φθάσῃ ἢ ἀρκέσῃ. (γετισμὲκ) φθάνω. ἀρκεῖν. εἶναι ὥριμος, ϗ ἱκανός. φθάνω τινὰ, καταλαμβάνω. (γετιστιρμὲκ) κάμνω νὰ φθάσῃ, ἀρκέσῃ. χορηγῶ, προμηθεύω „τινὶ τί“.

Γηγὴν) σωρός. (γηγὴν γηγὴν) σωρηδὸν. (γηγνμὰκ, ϗ γηγηλμὰκ) σωρεύεσθαι.

Γηκμὰκ) κρημνίζω, χαλῶ. (γηκμακλὴκ) καταςροφή. (γηκηδζὴ) ὁ ἀφανιςής. (γηκηλμὰκ) κρημνίζεσθαι. (γηκτηρμὰκ) κάμνω νὰ κρημνίσȣν. (γηκὴκ) πτώσιμος, χαλασμένος, πεσμένον κατὰ γῆς.

Γὴλ) χρόνος. (ὅτεκὶ γὴλ, ὂ μπὶρ γὴλ) τῷ προπαρελθόντι χρόνῳ. (γηλλὴ) χρονικός. πολίχρονος (γηλλὴκ) ἕνας χρόνος. χρονικὸς μισθός.

Γηλὰν) φίδι. (γȣ̈ζ γγȣ̈ζ γηλανὴ) ὕδρα.

Γηλντὴζ) ἄςρον. πόλος. (γηλντηζ-λὴ) ἀςρώδης. ἀρκτικός.

Γηλντηρὴμ) κεραυνός. ἀςραπή. (Γηλντηρὴμ ντεμιρὶ) ἀςραποπελέκι. (γηλντηρὴμλαμὰκ) κεραυνοβολεῖν.

Γηντὰ) ἀρ. τροφὴ, φαγί. (γηνταννντηρμὰκ) ἀναζωπυρῶ. (Γηιτὰ ἐντινμὲκ) μεταβάλλω εἰς τροφήν.

Γηργηρντὴ) ὁ κτύπος ὁπȣ̃ κάμνει ὁ ἀετὸς εἰς τὸν ἀέρα ὅταν καταιβαίνῃ, ϗ τὸ ῥῆμα (γηργηρμάκ.

Γηρτμὰκ) ξεσχίζω. (γηρτηλμὰκ) ξεσχίζεσθαι. (γηρτὴκ) ξεσχισμένος.

Γιnβὰσ) ἥμερος, ἴδε ϗ ἡμερότης, ἡμερόνω.

Γιαβȣ̀ζ) ἄγριος, ἀκαταδάμαςος, θηριώδης.

Γιαβρὴ) κȣτάβι, τὸ μικρὸν ἑνὸς ζώȣ, εἶτ (ντομȣ̀ζ γιnβρησὴ) γȣρȣνάκι κτ.

Γιὰγ) λάδι. βȣ́τυρον. ϗ κάθε ἄλειμμα, ξύγκι. (γιαγδζὴ) λαδᾶς (γιαγλὴ) ἐλαιώδης. παχύς.

Γιαγμὸρ) βροχή. (γιαγȣντηρμὰκ) κάμνειν νὰ βρέξῃ.

Γιὰζ) καλοκαῖρι. (γιαζλὴκ) φόρεμα, ἢ σπῆτι καλοκαιρινόν.

Γιαζὴκ) κρῖμα.

Γιαζμὰκ) γράφω, περιγράφω. ζωγραφίζω. (Ἀλτηννtὲ γιαζμὰκ) ὑπογράφω. (γιαζηλ. μὰκ) γράφεσθαι. (γιαζηλῆ) γραμμένος.

Γιάϊ) τόξον. δοξάρι. (γιάϊ γιασμὰκ) ξετεντόνω τὸ δοξάρι. (γιάϊ τζεκμὲκ, γγιριστλεμὲκ, κυρμὰκ) τεντόνω τὸ τοξάρι.

Γιαϊκαμὰκ) πλύνω. λύω. ξεπλύνω. (γιαϊκανμὰκ) πλύνομαι. (γιαϊκαϊδζῆ) ὁ πλύσης.

Γιαϊμὰκ) τεντόνω. δημοσιεύω: (γιαὴκ) τεντωμένος. (γιαὴλμὰκ) τεντώνεσθαι. (γιαϊλὴκ) τέντωμα. εὐρυχωρία.

Γιακά) γιακᾶς. ὄχθος. (γιακαλαμὰκ) πιάνω ἀπὸ τὸν γιακᾶν. προσκολλῶμαι εἴς τι. (γιακασιννtὰν γγετζιρμὲκ) υἱοθετεῖν, ἴδε καὶ (ὄγυλ).

Γιακὴν) σιμά. σιμωτινός. σχεδὸν, ὡς ἔγγισα. (γιακηννtὰν) ἀπὸ σιμά. (γιακηνλὲρ) οἱ συγγενεῖς. (σαμπαχὴ, ἀχσαμὲ γιακὴν) πρὸς τὸ πρωῒ, πρὸς τὸ ἑσπέρας, κτ. (γιακὴν ὀλμὰκ) εἶναι σιμά. ἔχειν εἴσοδον πρός τινα. (γιακὴν γερντὲ) ἐδῶ σιμᾶ.

Γιακησηκσὴζ) ἀνάρμοστος, ἀκατάλληλος. (γιακησηκλὴκ) καταλληλότης.

Γιακησμὰκ) ἁρμόζειν, πρέπειν. (γιακηστηρμὰκ) προσαρμόζειν τι.

Γιακλαστηρμὰκ) κάμνω τι νὰ πλησιάσῃ.

Γιακμὰκ) καίω, κατακαίω. ἀνάπτω τι, οἷον κανδῆλι, φωτίαν. (γιακηδζῆ) ὁ καίων. (γιανὴκ κοκῦ) τζίκνωμα.

Γιαλαμπὴκ) στιλπνὸς, λαμπρός.

Γιαλὰν) ψεῦδος, ψεῦμα. ψεύτικος, ψευδής (Μπὶρ γιαλὰν πεϊντὰ ἐτμὲκ) πλάττω ψεῦμα (γιαλανλαμὰκ) ἐλέγχω, φανερόνω τὸ ψεῦμα

Γιαλβαρμὰκ) παρακαλῶ. (γιαλβάρμαζνταν) ἀπαρακάλεστος. (γιαλβαρηδζὴ) παρακαλεστής.

Γιαλὴν) φλόγα. λάμψις lustro. (γιαληνλατμὰκ) κάμνειν νὰ φλογισθῇ, καὶ κάμνειν τί νὰ ἀστράπτῃ.

Γιαλὴν) γυμνός (γιαλὴν κηλὴδζ) γυμνὸν σπαθί. (γιαλὴν ἐτμὲκ) γυμνόνω „τὸ σπαθί“, ξεσπαθίνω.

Γιαληνὴζ) μόνος καὶ μοναχὸς, καὶ μόνον, μοναχά. (γιαληνηζλὴκ) μονότης, μοναξιά.

Γιὰν) μέρος, πλευρὸν, πλάγι. (γιτνηνὲ βαρμὰκ) πηγαίνω πρός τινα, ἀνταμένω.

Γιανὰζ) φιλόνεικος. δύσκολος τὸ ἦθος, τζινιάρης. (γιαναζλὴκ) δύσκολον ἦθος.

Γιανασμὰκ) ἀράζω. ἐμβαίνω εἰς δούλευσιν. (γιανασηλμὰζ) ἀπρόσιτος. (γιαναστηρμὰκ) κάμνω „τὸ καράβι“ νὰ ἀράξῃ. συμφωνῶ τινὰ εἰς ἄλλην δούλευσιν.

Γιανγὴν) πυρκαϊά.

Γιανλησ) λάθος, σφάλμα. ἐπιδανός. (γιανλησσὴζ) ἀλάνθαστος.

Γιανσηλμὰκ) μιμοῦμαι. σραβομουτζουνιάζω „διὰ καταφρόνησιν τινός“.

Γιαπησμὰκ) ἐγγίζω. ἐπιχειρῶ τι. „δοτ.“ προσκολλοῦμαι. (Γιαπησκὰν ἢ γιαπησγὰν) κολλητικὸς. μολυντικός. καὶ ἡ κισσάμπελος εἶδος φυτοῦ parietaria. (γιαπηστηρμὰκ) κάμνω τινὰ νὰ ἐγγίσῃ, ἐπιχειρήσῃ, προσκολληθῇ· προσκολλῶ, κρεμῶ τι.

Γιαπμὰκ) κάμνω. κτίζω, οἰκοδομῶ. διορθόνω τί. φράττω (Καπὴ γιαπμὰκ) κλείω, κλειδόνω τὴν θύραν. (Μπὶρ κυγὴ γιαπμὰκ) ξαναχώνω ἕνα πηγάδι, καὶ τὸ στουπόνω. (Χατὴρ γιαπμὰκ) κάμνω τὸ χατῆρι. (γιαπηλμὰκ) κτίζομαι, γίνομαι. (γιαπηλμησ) κτισμένος. Φ. σμένος. ἐπείσακτος, τεχνικός.

Γιαπρὰκ) φύλλον. (γεσὶλ γιαπρὰκ) χλωρὸν φύλλον. μικρὸν δῶρον. (γιαπραγηνὴ ἀϊτλαμὰκ) κλαδεύω, βλαστολογῶ. (γιαπρὰκ σαρμασὴ) σαρμάδες, εἶδος φαγητοῦ. (γιαπρακλανμὰκ, ἢ γιαπρὰκ τζηκαρμὰκ) φυλλαφυεῖν, ἐργάζειν φύλλα. (γιαπρακλὴ) φυλλώδης, πολύφυλλος, φυλλοφόρος. (γιαπρὰκ γιολμὰκ) ῥίπτω τὰ φύλλα τοῦ δένδρου.

Γιαρὰ) πληγή. ἕλκος. (γιαραλῦ) πληγωμένος. (Ὀνὴλμὰζ γιαρὰ) πληγὴ ἀνίατος. (γιαραλασμὰκ) πληγόνεσθαι ἀλλήλους.

Γιαρὰκ) ἅρματα. τὰ ἀναγκαῖα εἴς τι apparechio π. χ. (ζιαφὲτ γιαραγὴν κηλντὴ) ἔκαμε τὰς

ἀναγκαίας ἑτοιμασίας τοῦ συμποσίου. (γιαρακσὴζ) ἀναρμάτωτος, ἄοπλος. (γιαρακλὴ) ἁρματωμένος, ϗ ἑτοιμασμένος. (γιαρακλαμὰκ ϗ γιαρακλανντιρμὰκ) ἁρματόνω. ἑτοιμάζω, ἢ προςάζω νὰ ἑτοιμάσουν. (γιαρακλανμὰκ) ἁρματόνομαι, ἑτοιμάζομαι π. χ. διὰ τὴν ἀδαιπορείαν.

Γιαραμὰζ) κακὸς, διεφθαρμμένος, ἀχρεῖος. ἄχρηςος, ἀνωφελής. (γιαραμὰζ ἀντὲτ) κακὴ συνήθεια, κατάχρησις. (γιαραμαζλὴκ) κακοτροπία, ϗ κακέργημα.

Γιαραμὰκ) συντείνειν, χρησιμεύειν, ὠφελεῖν. (γιαρὰρ) συντείνει, χρησιμεύει. ὠφέλιμος, χρήσιμος. μεγαλόψυχος, ἀνδρεῖος. (γιαραρλὴκ) μεγαλοψυχία, ἀνδρεία, παλικαριά.

Γιαρασ̈μὰκ) ἁρμόζειν, τεργιάζειν, πρέπειν, ἀνήκειν. κάμνω συντροφίαν, οἰκειότητα μετά τινος. (γιαρασ̈ηκσὴζ) ἀνάρμοςος. (γιαρασ̈ηκλὴκ) ἁρμοδιότης, καταλληλότης.

Γιαρατμὰκ) κτίζω, δημιουργῶ, πλάττω. (γιαραντηλμὰκ) κτίζεσθαι, κτ.

Γιαρὴ) μέσος, μισός. τὸ μισόν. (γιαρὴ γιαριὰ) εἰς τὸ μεσον, εἰς τὴν μέσην. (γιαρηλαμὰκ) διαιρῶ εἰς τὴν μέσην. φθάνω ἕως εἰς τὴν μέσην, π. χ. (γιὸλ γιαρηλανντὴκ) ἐφθάσαμεν ἕως εἰς τὴν μεσην ςράταν.

Γιαρὴμ) ἡ μέση, ϗ μισός. (γιαρημλαμὰκ ϗ γιαρμαλαμὰκ) διαιρῶ εἰς τὴν μέσην.

Γιάρην) αὔριον.

Γιαρμὰκ) σχίζω, διχοτομῶ, οἷον ξύλα. (γιαρμὰ) σχίζα. (γιαρηλμὰκ) σχίζεσθαι. (γιαρὴκσ̈) χαραγματιά, σχίσιμον. (γιαρησ̈λὴ) ἔχων χαραγματιαῖς, ῥαΐσματα.

Γιαρντὴμ) βοήθεια. (γιαρντὴμ ἑτμὲκ ἢ γετισ̈τιρμὲκ) βοηθῶ, δίδω βοήθειαν.

Γιὰσ̈) βρεγμένος, νοτερός. δάκρυον. ἡλικία. (γιὰσ̈ ὂτ) χλωρὸν χορτάρι. (γιασ̈αρμὰκ) δακρύει „ὁ ὀφθαλμός". (γιασ̈λὴκ) ὑγρασία. (γιασ̈λὴ) ἀπερασμένος, προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν. δακρυώδης. (γιασ̈ντὰσ̈) σύγχρονος, ὁμήλιξ, συνομήλιξ.

Γιασὰκ) ἀπηγορευμένον, ἐμποδισμένον, ϗ ἀπηγορευμένος. (γιασὰκ ἑτμὲκ) ἀπηγορεύω, ἐμποδίζω, ϗ δημοσιεύω, κηρύττω. (γιασσακτζὴ) φύλαξ, φυλακάτωρ.

Γιασ̈αμὰκ) ζῶ.

Γιασμὰκ) τεντόνω, ἁπλόνω, ἐκτείνω.

Γιασ̈μὰκ) παραπέτασμα „τῆς θύρας, καμίνου". σκέπασμα „τοῦ ςήθους, τῆς κεφαλῆς".

Γιασσὴ) πλατὺς, εὐρύχωρος. (γιασσηλαμὰκ) κάμνω εὐρύχωρον.

Γιαςὴκ) προσκέφαλον. (γὺζ γιαςηγὴ) μαξιλλάρι.

Γιατὰκ) φωλεά, κατοικία ἀνθρώπου ἢ θηρίου. (Ὀγλὰν γιαταγὴ) ἡ μήτρα. (Χηρσηζὴν γιαταγὴ) ἡ φωλεὰ ἑνὸς κλέπτου.

Γιατμὰκ) κείτομαι. πλαγιάζω. (γιατὴσ̈) πλάγιασμα. (γιαταδζιὰκ γὲρ) κοιτὼν, κατοικητήριον. (γιυτση) καιρὸς ὕπνου.

Γιγιτλὶκ) παλικαριά. νεότης, ἐφηβία.

Γιογουρλαμὰκ) πήζω εἰς ξυνόγαλα.

Γιογουρμὰκ) πλάττω μαλάσσωντας „οἷον προζύμι, ἄργιλλον".

Γιὸκ) ὄχι, μηδὲν, οὐδέν. (γιόκτουρ) δὲν εἶναι. (Ἐνισ̈εντὲ καΐλιμ γιοκισ̈έτα) ϗ εἰς τὸ ἀνεβασμα ϗ καταίβασμα συμφωνῶ, δηλ. δὲν ἀνακατόναμαι. (γιοκλοὺκ) οὐδὲν. ἀπουσία, ἔλλειψις. (γιοκλουγουντὰν) δι' ἔλλειψιν.

Γιοκαροὺ) ἐπάνω. (γιοκαρντὰ) ἐπάνω, παραπάνω.

Γιοκλαμὰκ) ψηλαφῶ, πασπατεύω. δοκιμάζω, πειρῶμαι. περιεργάζομαι, ἐρευνῶ. (Ἀσκὲρ γιοκλαμὰκ) ἐπιθεωρῶ τὸ ςράτευμα. (Γιοκλαμὰ, γιοκλαὴσ̈) ψηλάφησις. ἔρευνα. ἐπιθεώρησις τοῦ ςρατεύματος. (γιοκλαττηρμὰκ) προςάζω νὰ ψηλαφήσῃ, περιεργασθῇ κτ.

Γιοκοὺσ̈) ἀνήφορος. (γιοκουσ̈λοὺκ) τόπος γεμάτος ἀπὸ ἀνηφόρους. (γιοκουσ̈λοὺ) ἀνωφερής.

Γιόκσα) εἰδεμὴ, ἀλλέως.

Γιὸλ) ςράτα, δρόμος. τρόπος, μέθοδος. ὁδοιπορεία. (Σὂζοῦ γιόλ-ιλε σ̈οϊλὲρ) ὁμιλεῖ φρόνιμα,

ὀρθά. (Γιὸλ ἀλμὰκ) προχωρῶ. (γιολαρὰ ντοῦσμὲκ) κάμνω πολλὰς ὁδοιπορείας, ταξείδια. Γιὸλ γγοστεριδζι) ὁδηγός. (Γιὸλ βερμὲκ) δίδω στράταν, ἀφίνω νὰ περάσῃ. (Γιολλαρὴν μπασηλὰρ, γιολλαρινὲ ἐννtιλὲρ) τοὺς ἔκοψαν τὸν δρόμον. (γιοληνὰ) ὑπὲρ, π. χ. (βατὰν γιοληνὰ) ὑπὲρ πατρίδος. (Χὰκκ γιοληνὰ) ὑπὲρ Θεοῦ. (γιολδζιγὰζ) μικρὸς δρόμος, στράτα. (γιολδζὲ γγιντέρκεν) πηγαίνωντας τὸν δρόμον του. (γιολντὰσ) σύντροφος, συνοδοιπόρος (γιολσὴζ) ἀδιέξοδος. (γιολσὴζ ἐρκανσιζ) ἀπολίτευτος, χωριάτης. (γιολλοὺ) στρατιώτης, ὁδοιπορῶν. ἁρμόδιος, κατάλληλος. (γιολλοὺ γιολουνδζὲ) καθεὶς εἰς τὴν τάξιν του.

Γιολλαμὰκ) στέλλω, ἐξαποστέλλω.

Γιολμὰκ) μαδίζω „τὰ πτερά, τρίχας“. ξεφλουδίζω. (Σακὰλ γιολμὰκ) ειγάζω τὰ γένεια. (γιολοῦσμὰκ) μαδίζεσθαι ἀμοιβαίως.

Γιὸν) μαλλί. (γιονλοῦ) μάλλινος, μαλλιαρός. (γιὸν ἐγγιρδζι) ἐριουργὸς, ταλασιουργός. (γιονμὰκ) ἐγχαράττω, γλίφω, ϗ ξέω. (Καλὲμ γιοιμὰκ) κόπτω τὸ κονδύλι. (γγεννtοὺ γιονμὰκ, γιουνμὰκ) δουλεύω διὰ τὸν ἑαυτόν μου.

Γιοργὲν) ἀποσταμένος, κοπιασμένος. (Γιοργὲν ἐτμὲκ, γιοργουλτμὰκ) ἀποσταίνω, ἀποκάμνω τινά. (γιοργουνλὲκ) ἀπισταμός.

Γιὸρτ, γιοὺρτ) ἐπικράτεια, ἐπαρχία. (γιορτλαννtηρμὰκ) ἀποκαταστaίνω τινὰ εἰς τὴν ἐπικράτειάν του, εἰς τὴν κτῆσιν τῶν ὑπαρχόντων του.

Γιουβὰ) φωλεά. (γιουβαλὴκ) ὅλα τὰ πουλάκια ὁποῦ εἶναι ἀκόμι εἰς τὴν φωλεὰν nichée. (γιουβαλαμὰκ, ἢ γιουβὰ γιαπμὰκ) κατασκευάζω φωλεάν.

Γιουβαλὰκ) κουβάρι. χάπι, καταπότιον. ϗ κάθε πραγμάτιον στρογγυλὸν, οἷον τὸ σκατὶν τοῦ ἀρνίου, λαγωοῦ, κατζικίου, κτ.

Γιουμὰκ) πλύνω „τὰς χεῖρας, ροῦχα“. (Μπὶρ ἰστὲν ἒλ γιουμὰκ) χάνω τὴν ἐλπίδα, ἀπελπίζομαι. (γιουνμὰκ) πλύνομαι.

Γιουμουρδζιὰκ) πανοῦκλα, θανατικόν.

Γιουμουρτὰ) αὐγόν.

Γιουμσὰκ) ἁπαλὸς, τρυφερός. (γιουμσαδζὴκ) ἁπαλούτζικος. (γιουμσατμὰκ ἢ γιουμσαμὰκ) ἁπαλύνω. καταπραΰνω. (γιουμσανμὰκ) ἁπαλύνομαι.

Γιοὺν) μέρος. πρόσωπον. σχέσις, ἀναφορά.

Γιουτμὰκ) καταπίνω.

Γιουφκὰ) λεπτὸς, φτινὸς „ὡς τὸ χαρτὶ, ϗ τὰ παρόμοια στερεὰ πράγματα“. εἶδος πλακουντίου.

Γιουγγροὺκ) γοργός. (γιουγγρουτμὲκ) τρέχειν γοργὰ, ϗ κάμνω νὰ τρέχῃ γοργά. (γιουγγρουκλοὺκ) γοργὸν τρέξιμον.

Γιουδζὲ ὑψηλὸς, ἔνδοξος. (γιουδζελερὲ τζιαλησμὰκ) ἀποβλέπω εἰς τὰ ὑψηλά. (γιουδζελενμὲκ) ὑψόνομαι.

Γιοὺζ) ὄψις, πρόσωπον. τρόπος. ἐπιφάνεια. ἡ ὄψις ἑνὸς ρούχου. ἡ κόψις (ἑνὸς μαχαιρίου κτ.). (Γιουζοῦ ἂκ) παστρικός. ἔνδοξος. νικητής. (γιοὺζ καρασὴ ἢ καραληγὴ) ἀσχημία τοῦ προσώπου. ἀτιμία, ὄνειδος. φθορὰ „ἐν πολέμῳ“, ἧττα. (γιοὺζ γιουζὲ) πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. (γιοὺζ τουτμὰκ) „δοτ. πράγμ.“. ἀποτείνειν, ἀποβλέπειν εἴς τι, κλίνειν „π. χ. εἰς τὸ νὰ πέσῃ“. (γιοὺζ βερμὲκ) δίδω τινὶ πρόσωπον, δείχνομαι ἱλαρὸς, ϗ τιμῶ, ϗ (γιοὺζ βέρμεμεκ) δὲν δίδω τινὶ πρόσωπον, θάῤῥος, δὲν ἀκούω, δὲν ἀκροάζομαι, δὲν τιμῶ. (γιοὺζ μπουλμὰκ) εὑρίσκω παρά τινι ἀκρόασιν. λαμβάνω θάῤῥος. (γιουζὲ γιοὺζ ὀλμὰκ) παῤῥησιάζεσθαι δύο ἢ πολλοὶ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. (Νὲ γιοὺζ-ουλε) μὲ τί πρόσωπον, θάῤῥος. (Νὲ γιουζντὲν) τίνι τρόπῳ; (Μπου γιουζντὲν) κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον. ϗ ἐν ἀφαιρετ. μὲ τὰς καταλήξεις τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας σημαίνει ὡς πρὸς in riguardo π. χ. (Σενὶν γιουζουννtὲν) ὡς πρὸς ἐσένα. (Μπὶρ γιουζντὲν ὀλμὰζ) δὲν εἶναι δυνατὸν κατ' οὐδένα τρόπον. (γιουζιννtὲν) ὑπὸ τὸ πρόσχημα „π. χ. φιλίας“. νόμῳ „π. χ. κληρονομίας“. (γιουζουνὲ μπακηλμὰζ) ἀδύνατον εἶναι νὰ τὴν, τὸν ἰδῇ τινὰς ϗ νὰ μὴ ἐρωτευθῇ. (γιουζλοῦ) ὁ ἔχων

πρόσωπον. (γϋζσϋζ) ἀδιάντροπος. (γϋζτϋζ λϋκ) ἀδιαντροπία.

Γϋζμέκ) πλέω. κολυμβῶ.

Γϋζϋκ) δακτυλίδι. (γϋζϋκλϋ) ὁ δακτυλιφόρος.

Γϋκ) Φόρτωμα. δύο πηγγιὰ ἄστρα. (γϋκ βερμὲκ) „δοτ." Φορτώνω. (γϋκλϋκ) ἕνα φόρτωμα. ἐγγαστριά. (γϋκλϋ) φορτωμένος. πολλὰ βαρύς. ἐγγαστρωμένη „ἐπὶ ζώων". ὅθεν (γϋκλϋ ὀλμὰκ) ἐγγαστρώνεσθαι τὸ ζῶον, ἢ εἶναι ἐγγαστρωμένον (γϋκλϋλϋκ) ἐγγαστριά. (γϋκλετμὲκ) Φορτόνω δοτ. ϗ αἰτ. ϗ (γϋκλενμὲκ) Φορτόνομαι.

Γϋκσὲκ) ὑψηλός. ἔξοχος, μετέωρος. (γϋκσὲκ γερντὲ) εἰς ὑψηλὸν τόπον, ϗ ὑψηλά. (γϋκσεκλὶκ) ὕψος, ὑπεροχὴ, ἐξοχή.

Γϋρὲκ) καρδία. τόλμη. κοιλία. (γϋρὲκ σϋρὲν) κινητικὸν, καθαρτικόν. (γϋρεγὶ πὲκ) σκληροκάρδιος, ἄσπονδος, ϗ (γϋρὲκ πεκλὶϊ) σκληροκαρδιότης, ἄσπονδον μῖσος. (γϋρὲκ ἀλμὰκ) ἐγκαρδιόνομαι. (γϋρὲκ βιρμὲκ) ἐγκαρδιόνω. (γϋρεκλιλὶκ) τόλμη, θάῤῥος. (γϋρεκ-λενμὲκ) πέρνω καρδίαν, θάῤῥος. (Νὲ γϋρὲκ-ιλεγγελντὶν;) πῶς ἐτόλμησες νὰ ἔλθῃς;

Γϋρϋμὲκ) περιπατῶ. (σϋριντὶ γϋρϋμὲκ) περιπλανῶμαι. (Ντενίζντὲν γϋρϋμὲκ) ταξειδεύω διὰ θαλάσσης, πλέω. (γϋρϋ ἴμκτι μπὸκ γέμε) πήγαινε ϗ μὴ τρώγῃς τὰ σκατά σου, δηλ. σιώπα, μὴ Φλυαρῇς. (σϋρέτ-ιλε γϋρϋμὲκ) περιπατῶ μὲ μεγάλα βήματα. (γϋρϋσ) βάδισμα, περιπάτημα. ὁρμὴ, ἔφοδος τῶν μαχομένων. (γϋρϋσὲ ντχ̈ιανμὰκ) ἀνθίσαμαι, ἀποκρούω τὴν ἔφοδον, ὁρμήν.

Δ.

Δζεβαχὶρ) ἀρ. δζοβαέρι, πολύτιμος λίθος. (δζεβαχιρδζὶ) τζοβαερντζῆς.

Δζεμαὰτ) ἀρ. πλῆθος, σύναξις.

Δζεμπὲ) π. θώραξ. (Δζεμπεδζὶ) ὁ κατασκευάζων, ἢ γυαλίζων τοὺς θώρακας. (Δζεμπελὶ) θωρακοφόρος.

Δζεναζὲ) ἀρ. λείψανον. ξυλοκρέββατον.

Δζένκ) π. τ. μάχη. (Δζενκδζὶ) στρατιώτης, ϗ ὁ μαχόμενος. (Δζενκλεσμὲκ) μάχομαι.

Δζεριμὲ) ἀρ. χρηματικὴ ποινὴ, τζεριμές. (Δζεριμὲ βερμὲκ) πληρόνω χρηματικὴν ποινήν.

Δζεῤῥὰχ) χειρῦργος.

Δζεφὰ) ἐνόχλησις, ἀδικία. (Δζεφὰ ἐτμὲκ ἢ βερμὲκ) πειράζω, ἐνοχλῶ. ἀδικῶ. (Νεντὲν μπϋ δζεφὰ) πόθεν ἔρχεται τὸ νὰ μὲ πειράζῃς; (Μϋραντηνὴζ δζεφάμηντηρ;) ἔχεις ἄρα γε σκοπὸν νὰ μὲ πειράζῃς;

Δζεχεννὲμ) ἀρ. κόλασις, ᾅδης, γέεννα. (Δζεχεννεμλὶκ) τὸ ἀνῆκον εἰς τὴν κόλασιν, ϗ ἄξιος κολάσεως.

Δζιαμπὰ) χάρισμα. δωρεάν. (Σαπὰ δζιαμπὰ) χάρισμά σου.

Δζιὰν) π. τ. ψυχή. ζωή. (Δζιὰν ἀτμὰκ) ἀγωνίζομαι πρὸς ἀπόλαυσιν τινὸς aspirare. ῥιψοκινδυνεύω. (Δζιὰν ὀϋνὲ) ῥιψοκίνδυνος. Δζιὰν βερμὲκ) ἐπιθυμῶ κατὰ πολλὰ „δοτ.", ἔδειν ἄλλο ἀγαπᾶν περισσότερον ἤ.... (Δζιὰν ἀγζηνὲ γγελντὶ) ἦλθεν ἐγγὺς θανάτου. (Δζιὰν ἐβὶ) περικάρδιον, αἱ Φρένες. (Δζιὰν μπάσηλε ἐκ καρδίας, μετὰ χαρᾶς. (Δζιανημὴν δζιανὴ) ψυχὴ τῆς ψυχῆς μου. (Δζιὰν τατλὴ) ἡ ζωὴ εἶναι γλυκεῖα.

Δζιαντὺ) π. μάγος, γόης. (Δζιαντυλὺκ) μαγεία. (Δζιαντυλὺκ ἐτμὲκ ἢ δζιαντυλαμὰκ) μαγεύω. (Δζιαντυλανμὰκ) μαγεύομαι.

Δζιαχὴλ) ἀρ. ἀμαθὴς, ἀγράμματος. ἐθνικός.

Δζιβὰ) π. ὑδράργυρος, διάργυρος.

Δζιγὲρ) π. συκότι.

Δζιλντ) ἀρ. τόμος. (Ἰκὶ δζιλντ κιτὰμπ) δίτομον βιβλίον. (Δζιλντδζὶ) βιβλιοδέτης. (Δζιλντλεμὲκ) βιβλιοδένω.

Δζιμὰ) ἀρ. συνουσία, συνουσιασμός.

Δζὶνν) ἀρ. πνεῦμα, δαιμόνιον. (Δζιννὶ) δαιμονιακός. Φρενητικός.

Δζιμχὺρ) ἀρ. ἀριστοκρατία, δημοκρατία.

Δζιχάζ) ἀρ. προῖκα. (Κηζὶ δζιχὰζ ἐτμὲκ) προικίζω μίαν κόρην.

Δζϋάμπ) ἀρ. ἀπόκρισις, ἀπολογία. (Χαζὴρ δζϋαμπ) ἡ ἠχώ. ἑτοιμόλογος.

Δζϋμέρντ) π. πλυσιόδωρος, μεγαλόδωρος. (Δζϋμερτλλιλε) πλυσιόδωρα.

Δζϋνταμ) ἀρ., ἢ (Δζϋνταμλὴκ) λέπρα. (Δζϋνταμλὴ) λεπρώδης.

Δζϋρέτ) ἀρ. τόλμη. (Δζϋρὲτ γγϋσερμὲκ) δείχνω τόλμην. (Δζϋρέτ-ιλε) τολμηρῶς.

Ε.

Ἒβ) σπῆτι. (Ἐβλι) ὕπανδρος. οἰκιακός. (Ἰκὶ ἐβλὶ) δίγαμος. (Ἐβδζιὲζ) σπητάκι.

Ἒββελ) ἀρ. πρῶτος. ἡ ἀρχή. πρότερον. (Ἒν ἔββελ) ὁ πρώτιςος. (Ἒββελ ζεμαννὲ) τοπάλαι. (Ἒββελ γγελμὲκ) φθάνω πρότερον. (Ἒββελδζε) ὀλίγον τι προτήτερα.

Ἐβκάτ) ἀρ. πληθ. τῦ (Βάκτ) ὧραι, καιροί.

Ἐβλενμὲκ) ὑπανδρεύομαι. (Ἐβλένμεμισ) ἀνύπανδρος.

Ἒγερ) π. τ. ἐὰν, ἀνίσως. μακάρι ϗ ἄν. εἴτε, εἴτε.

Ἐγλεμὲκ ϗ ἐγλεντιρμὲκ) ἀργοπαρῶ τινά. εὐφραίνω τινά. (Ἐγλενμὲκ) εὐφραίνομαι, διατρίβω τὸν καιρόν. ἀργῶ.

Ἐγλενδζὲ) ἐγλενδζὲς, εὐφροσύνη, ἡδονή.

Ἐγμὲκ) κλίνω, λυγίζω. (Ἐγιλμὲκ) λυγίζομαι, κλίνομαι, σκύπτω. (Ἐγντιρμὲκ) κάμνω νὰ κλίνῃ, λυγίσῃ.

Ἐγρὶ) ςραβός. ςραβά. (Ἐγριλὶκ) ςραβίτης.

Ἐδζὲλ) ἀρ. μοῖρα, ὥρα τῦ θανάτυ. (Ἐδζελ γετισμὶσ) ἔφθασεν ἡ ὥρα τῦ θανάτυ τυ.

Ἐδζζὰ) ἀρ. ἰατρικὰ τῆς ἀποθήκης, droghe.

Ἐζιὲτ) ἀρ. ἐνόχλησις, πειρασμός.

Ἐζμὲκ) τρίβω εἰς λεπτὴν σκόνιν „οἷον χρώματα κτ.“.

Ἐἴ) καλός. καλά. (Ἐἴ ντιρλικλὶ) ἄνθρωπος ὁ πῦ ζῇ καλά. (Ἐἴ βαρντὴν) καλὰ ἔκαμες. (Μπὶν κὰτ εἴ ντὶρ) εἶναι χιλιαις φοραῖς καλλίτερον. (Ἒνεἴσι) ὁ κάλλιςος. (Ἐϊλὲρ χοσλὲρ μισιζ;) καλὰ εἶσθε; ὑγιαίνετε;

Ἐϊλὶκ) καλοσύνη, εὐεργεσία. (Ἐϊλὰνὲ τζιαλησμὰκ) ἐκδυλεύω, κάμνω τινὶ ἐκδύλευσιν, καλὸν, χρησιμεύω εἴς τινα. (Ἐϊλὶκ-ιλε ὀλὲρ ζόρ-λαι ὀλμὰζ) μὲ τὸ καλὸν γίνεται, μὲ τὸ κακὸν δὲν γίνεται.

Ἐκμὲκ) σπείρω. (Ἐκιλμὲκ) σπείρομαι.

Ἐκμὲκ) ψωμί. (Ἒβ ἐκμεῖ) σπητικὸν ψωμί.

Ἐκσὶ) ξυνὸς, ἴδε ϗ ξυνίζω, ξυνάδα.

Ἐκσὶκ) ἔλλειψις. ὀλιγώτερον. παρὰ (γϋζντὲν ἰκὶ ἐκσὶκ) ἑκατὸν παρὰ δύο, κτ. (Νὲ ἀρτὴκ νὲ ἐκσὶκ ὀλὲρ) μήτε πολὺ, μήτε ὀλίγον. (ἐκσὶκ ὀλμὰκ) ἀφ. λείπω, διαλείπω „ἀπὸ τὸ νὰ κάμω τι“. (Ἐκσὶκ ἐτμὲκ) ὀλιγοςεύω, ϗ διαλείπω, παύω „ἀφ.“. (Νὲ ἐκσιγὶ ἀνὴν) ϗ τί τῦ μέλει; (Ἐκσικλὶκ) ἔλλειψις. ἐλάττωμα.

Ἒλ) χέρι. μετ. δύναμις, ἐξυςία. (Ἒλ ἀλτηνντὲ) κρυφά. (Ἒλ μπασε βυρμὰκ) βάλλω τὸ χέρι εἰς τὸ μέτωπον εἰς προσκύνησιν. (Ἒλ σονμὰκ, γετιστιρμὲκ, „δοτ.“ δίδω τινὶ τὸ χέρι. (Ἒλ κακμακλὴκ) χειροκρότημα. (Ἒλ βιρμὲκ) δίδειν χέρι, δηλ. εἶναι πρὸς ὄφελος, συμφέρειν. (Ἒλ τζεκμὲκ ϗ ἒλ σιλκμὲκ) δὲν ἀνακατόνομαι εἴς τι, χάνω τὴν ἐλπίδα. (Ἐλιμντέ-ντιρ) εἶναι εἰς τὴν ἐξυσίαν μυ, κτλ. (Ἐλντὲν κομὰκ, ϗ ἐλντὲν ἀτμὰκ) ἀμελῶ, ἀφίνω ἀπὸ τὰ χέρια. (Ἐλντὲν γγελμὲκ) ἠμπορεῖν π. χ. (ἐλιμντὲν, ἐλιμιζντὲν, ἐλιννντὲν, ἐλινιζντὲν κτ. γγελὶρ) ἠμπορῶ, ἠμπορῦμεν, ἠμπορεῖς, ἠμπορεῖτε κτ. (Ἐλὲ ἀλμὰκ) ἀποκτῶ „π. χ. τὴν εὔνοιαν τινός“· πιάνω ἀπὸ τὸ χέρι. (Ἐλιν ἐλινὲ ἀλὴπ) δραξάμενος τῆς χειρὸς αὐτῦ. (Ἐλὲ γγετιρμὲκ) ἀποκτῶ, κυριεύω, ϗ παθ. (Ἐλὲ γγιρμὲκ) ἀποκτᾶσθαι. (Ἐλὶ βιρμὶζ) δὲν δίδει χέρι, δηλ. δὲν τῷ συμφέρει. (Ἐλὶ μποσ ὀλμὰκ) σχολάζω, κάθημαι ἀργός, π. χ. (ἐλὶμ μπ σ ντεῖλ) δὲν εἶμαι ἀργός. (Ἐλὶ ἀλτηνντὰ ντεῖλιζ) δὲν εἴμεθα ὑποκάτω εἰς αὐτόν.

Ἒλ, ἴλ) ξένος, ἀλλότριος. ἐπικράτεια. (Ἒλ

ἴσι) ξένη δυλεία, ἔργον. (Ἑ̓λ ντιαρλὴ) ἀλλοδαπής. (Ἐλ γγὺν) ὁ λαός οἱ ἄλλοι

Ἐλὲκ) κόσκινον. (Ἰ'πλὶκ ἐλ.εμὲκ) κυβκριάζω τὸ νῆμα.

Ἐλμὰς) διαμάντι.

Ἐλμπὲτ, ἐλμπεττὲ) πάντως, βέβαια.

Ἐλντιβὲν) χειρότι, χειροθήκη.

Ἐμὲκ) δυλεία, κόπος. (Ἐμὲκ τζεκμὲκ) δυλεύω κοπιάζω. (Ἐμεκτὰρ) κοπιώδης, ἢ ἀπελεύθερος „στρατιώτης, δῦλος κτ." (Ἐμεκλεμὲκ) δυλεύω.

Ἐμὶν) ἐπιστάτης. σίγουρος, ἀσφαλής. ἀσίδοτος. (Ἐμινλὴκ) ἀσφάλεια, σιγουράδα. ἀσιδοσία. ἐπιστασία.

Ἐμμὲκ) βυζάνω. (Ἐμισμὶκ) συμβυζάνειν. ἀλληλοφιλεῖσθαι εἰς τὰ χείλη.

Ἐμρ) ἀρ „ἢ πλ. ὑμὲρ" προσταγὴ πρᾶγμα (Ἐμρι σερὶφ ὑζρὲ) κατὰ τὴν βασιλικὴν προσταγήν.

Ἐνμὲκ) καταιβαίνω. ὀλιγοστεύειν „τὸ νερὸν, ἢ τιμὴ τινὸς πράγματος".

Ἐνταζὲ) π. τ. πῆχυ. συμμετρία. (Ἐνταζελὶκ) μία πῆχυ „ἑνὸς πράγματος".

Ἐντὰμ) π. ἀναλογία, συμμετρία „τῶν μελῶν". (Ἐϊ ἐνταμλὴ) σύμμετρος τὸ σῶμα

Ἐντιρμὲκ) καταιβάζω. ξεφορτόνω. ὀλιγοστεύω „τὴν τιμήν". (παχὰ ἐντιρμεσὶ) ἡ ὀλιγόστευσις τῆς τιμῆς.

Ἐντὰ) ἀρ. πληρωμή. εὐγλωττία.

Ἐνταλὲτ) ἀρ. δικαιοσύνη.

Ἐντὲτ) ἀρ. τ. χρησοήθεια. ἐντροπή. ἠθική.

Ἐντιιμὲκ) ἀποτελῶ. χειροτονῶ „βασιλέα κτ.". δέχομαι „υἱὸν", υἱοθετῶ.

Ἐνφιὲ) ἀρ. ταμπάκος τῆς μύτης.

Ἐρ) ἄνδρας (ἀνύπανδρος ἢ ὕπανδρος).

Ἐρ, ἐρδζὲ, ἐρκὲν) νωρίς. (Ἐρκενδζὶ) ὅστις συκώνεται πρωΐ matinal. (Ἐρλὶκ) ἀνδρική.

Ἐρὶκ) δαμάσκηνον.

Ἐριμὲκ) ἀναλύω.

Ἐρισμὲκ) ἴδε ἰρισμέκ.

Ἐρκὲδζ) τράγος.

Ἐρκὲκ) ἀρσενικὸς, ἀρσενικόν. (Ἐρκεκλὴκ) ἀνδρότης, ἀῤῥενότης. (Ἐρκεκλὶκ ἐτμὲκ ἢ γγισερμὶκ) φέρομαι ὡς ἄνδρας.

Ἐσ) σύντροφος, ὅμοιος, ἰτέρι. (Ὀ'νὲν ἐσὶ ντὶλ) δὲν εἶναι ὅμοιός τυ. (Ἐσλεμὲκ ἢ ἐσλεντιρμὲκ) συζεύγω, ζευγαρόνω „δύο ὅμοια": (Ἐσμὲκ) περιπατῶ ἐξ ἴσυ μὲ ἄλλον. σκαλίζειν τὴν γῆν ὡς ἡ ὄρνιθα.

Ἐσὲκ) γαείδαρος, γομάρι.

Ἐσιργγεμὲκ) ἐλεῶ, εὐσπλαγχνίζομαι. φείδομαι. „αἰτ. προσ. ἢ πράγμ."

Ἐσκὶ) παλαιός. (Ἐσκὶ ζαμαννταὰ) τὸν παλαιὸν καιρόν. (Ἐσκὶ ανταμλὰρ, ἢ ἐσκὶ ζαμανὴν ανταμλαρὴ) οἱ ἀρχαῖοι, οἱ παλαιοί. (Ἐσκὶ μπισκὶ) παμπάλαια.

Ἐσκιὰ) ἀρ. λησταὶ, φονεῖς, κακῦργοι. (Ἐσκιαλὴκ) φονικὸν, λῃστεία, κακυργία.

Ἐσλεμὲκ) ἀκροάζομαι. ὑπακύω. (Σῶζ ἐσλεμὲκ) ἀκύω τὺς λόγυς, τὴν συμβυλὴν τινός.

Ἐσμὲκ) φυσσᾶν ὁ ἄνεμος.

Ἐσνεμὲκ) χασμυριῶμαι.

Ἐσπὰπ.) ἀρ. ῥῦχα, κινητὰ, φορέματα, πράγματα.

Ἐτ) κρέας. (Ἐτ κεσμὲκ) ἀποκρεύω.

Ἐτὲκ) ποδιὰ τῆς σκηνῆς ἢ ἄλλων. (Ἐλ μπενὶμ, ἐτὲκ σενὶν) παροιμ. ἐγὼ μὲν ὁ πελάτης, σὺ δὲ ὁ προστάτης μυ. (Ὀ'ννταν ἐλ γιυγιμπ ἐτὶκ σιλκμίσπιμ) ἔπλυνα τὰς χεῖράς μυ, ἢ ἐτίναξα τὴν ποδιάν μυ, δηλ. ἐπαραιτήθην ἀπὸ τῦτο τὸ πρᾶγμα.

Ἐτμὲκ) κάμνω.

Ἐφεντὶ) αὐθέντης „ἐπὶ κριτῶν, ἐκκλησιαστικῶν ἢ πεπαιδευμένων ἀνδρῶν".

Ζ.

Ζάββαλλυ) κακόμοιρος, δυστυχὴς, κακοῤῥίζικος.

Ζαὴ ἐτμὲκ) ἀρ. χάνω, ἢ (ζαὴ ὀλμὰκ) χάνεσθαι.

Ζαΐφ) ἀρ. ἀδύνατος, ἀσθενὴς, φιλάσθενος. (Ζαϊφλαμὰκ ἢ Ζαϊφλατμὰκ) ἀδυνατίζω.

Ζαμὰν) ἀρ. καιρός. κόσμος. αἰῶνας. (Μπὶρ ζα-

μὰν) ἕνα καιρόν. (Ο' ζαμὰν) τότε. (Ζεμανὶ γγὸρὲ) κατὰ τὸν καιρόν. (Ζαμανιντὲ) ἐν καιρῷ, εἰς τὸν καιρόν τυ. (Ζαμάν-ιλε) μὲ τὸν καιρόν. κατ' εὐκαιρίαν.

Ζαμμτὰκ) π. τ. κρῖνον.

Ζαμπαρᾶ) π. πόρνος, μοιχός.

Ζαμπὶτ) ἀρ. διοικητής.

Ζαμπὺν) π. τ. φιλάσθενος, ἀνήμπορος. (Ζαμπυνλατμὰκ) ἀδυνατίζω, ἴδε ἢ ἀδύνατος.

Ζάμπτ) ἀρ. εὐταξία, εὐνομία, διοίκησις (Ζάμπτ ἐτμὲκ) κυριεύω τί. ἢ φυλάττω εὐταξίαν, εὐνομίαν, καλὴν διοίκησιν. (Ζαπτινὲ ἀλμὰκ) ὑποτάσσω „κυριεύω μίαν πόλιν κτ.". (Ζαμπττζὴ) διοικητής. ὁ φυλάττων εὐνομίαν ἢ εὐταξίαν. (Ζαμπτλὴκ) καλὴ διοίκησις, κυβέρνησις. (ζαμπτσὺζ) ἀχαλίνωτος, ἄσωτος (Ζαμπτσηζλὴκ) ἀσωτία.

Ζὰνν) ἀρ. γνώμη, φαντασία.

Ζαντὶ) μετοχ. περσ. γεννηθεὶς, ἢ ἐν συνθέσει ὀνομάτων υἱος, ὡς (μπεϊζαντὲ) αὐθεντόπυλον, κτ. (Κιὸ ζαντὲ) εὐγενής.

Ζὰρ) κύβος. μεμβράνη ὀφθαλμῦ, ἢ ἄλλων πραγμάτων, οἷον τῦ κρομμυδίυ, αὐγῦ. (Ζὰρ ἀτμὰκ) παίζω εἰς τὺς κύβυς.

Ζαρὰρ) ἀρ. βλάβη, ζημία.

Ζαρὶφ) ἀρ. νόσιμος, εὐπρεπὴς, κομψὸς, γλαφυρός. εὐφυὴς, ἀγχίνυς. (Ζαριφλὴκ) γλαφυρότης, ἀγχίνοια, εὐφυΐα.

Ζαρυρὲτ) ἀρ. ἀνάγκη, χρεία, ςενοχωρία.

Ζὰρφ) ἀρ. ἀγγεῖον, θήκη, μάλιςα δὲ τῦ φιλιδζανίυ.

Ζαχὶρ ἢ ζαχὲρ) ἀρ. γνωςὸς, βέβαιος, ἢ βέβαια, τῇ ἀληθείᾳ.

Ζαχιρὲ) ζωοτροφία. (Ζαχιρὲ ἐτμὲκ) συνάζω ζωοτροφίας. (Ζαχιρεδζὶ) ὁ ἐπιςάτης τῶν ζωοτροφιῶν. (Ζαχιρὲ-χανὲ) ὁ σιτοβολὼν, τὸ σιτοφυλάκιον.

Ζαχμὲτ) ἀρ. κόπος, ταλαιπωρία, βάσανα. (Γιὸλ ζαχμετὶ) ἡ ταλαιπωρία τῦ δρόμυ, κακοπάθεια. (Μπενὶ μπὲ καντὰρ ζαχμετὲ κοϊντὲκ) μοὶ ἐπροξένησας τόσα βάσανα ἢ κόπυς. (Νὲ καντὰρ ζαχμέτ-ισε) ἂν ἢ σᾶς ἐνοχλῶ „λέγεται παρὰ τῦ ζητῦντός τι παρά τινος". (Νὲ ζαχμὲτ;) διατὶ κοπιάζεις; „λέγεται εἰς τὸν φέροντα δῶρόν τι". (Ζαχμέτ-ιλε) μὲ κόπον ἢ πόνον. (Ζαχμετσὶζ) χωρὶς κόπον. (Ζαχμετλῦ) κοπιαςικόν τι, ςκληρὸν, ἴδε ἢ ταλαιπωρῶ; ἐνοχλῶ.

Ζεμυνλὶκ) παράλυσις.

Ζέμμ) ἀρ. καταφρόνησις, ὑπεροψία.

Ζεναχὰτ) ἀρ. τέχνη, ἐπάγγελμα. (Ζεναχὰτ ἰσὶ τεχνικόν τι. (Ζεναχὲτ ἰσλεμὲκ) ἐργάζομαι μίαν τέχνην. (Ζεναχατλὴ) τεχνίτης, τεχνικός.

Ζενγγὶν) πλύσιος, ἴδε ἢ πλυτῶ, πλυτίζω κτ.

Ζερζεβὰτ) π. χορταρικὰ, λαχανικὰ, ἢ (ζερζεβαττζὴ) ὁ πωλῶν λαχανικά.

Ζερνταλὴ) π. τ. βερύκοκκον.

Ζέφκ) ἀρ. ἡδονὴ, εὐφροσύνη, τρυφή.

Ζεχὶρ) π. τ. φαρμάκι, ἴδε ἢ φαρμακόνω.

Ζιὰ) ἀρ. φῶς. (Ζιὰ βιρμὲκ) λάμπειν.

Ζιὰν π. ἢ Ζιανλὴκ) βλάβη, ζημία. (Ζιανσηζ) ἄβλαβος. χωρὶς βλάβην.

Ζιαντὲ) ἀρ. πολὺ, κατὰ πολλὰ, περισσὰ, ὑπὲρ τὸ μέτρον. πάρα πολὺ, παράνω, περισσότερον. (Ζιαντὲ ἐτμὲκ) αὐξάνω, ἢ (Ζιαντὲ ὀλμὰκ) αὐξάνεσθαι, πληθύνεσθαι. (Γιὰ ζιαντὲ γιὰ ἐκσὶκ) κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον. (Ζιαντὲ βερμὲκ) δίδω παραπάνω. (Μπὶρ γηλντὰν ζιαντὲ) παράνω ἀπὸ ἕνα χρόνον. (Κιαστὲν ζιαντὶ) παρὰ τὸ δοκῦν. (Ζιαντὲ, νὲ ντιμὲκ λαζήμ-τηρ κὶ μαλὲμ ντεϊλντὶρ) ἢ τί ἄλλο περισσότερον νὰ εἰπῇ τινὰς, ὅπῦ δὲν ἠξεύρεις;

Ζιαρὲτ) ἀρ. ἐπίσκεψις. (Ζιαρετινὲ γγελντὶ) ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψίν τυ. (Ζιαρὲτ ὄντεμὲκ) ἀντεπισκέπτομαι. (Ζιαρεττζὶ) ὁ ἐπισκεπτόμενος. ξένος.

Ζιαφὲτ) ἀρ. συμπόσιον. (Ζιαφὲτ ἐτμὲκ ἢ ζιαφετλεμὲκ) φιλεύω. (Ζιαφὲτ σαχημπὴ) ὁ συμποσιάρχης.

Ζικρ) ἀρ. μνεία, ἀνάμνησις.

Ζιμμὶ) ὑπήκοος παρὰ Τούρκης χριστιανὸς ἢ Ἰουδαῖος.

Ζινὰ). μοιχεία. ὅθεν (βελὲντ ζινὰ) υἱὸς μοιχείας, μπάσταρδος.

Ζινδζὲφ) φύτα, κροσσὸς μεσομεταξένιος εἰς τὰς ποδιάς.

Ζινδζίρ) π. ἁλυσίδα, ἅλυσος. (Ἀλτὴν ζινδζίρ) χρυσσῆ ἁλυσίδα, ἴδε κ) ἁλυσιδωτός.

Ζιννὲτ) ἀρ. στολισμὸς, καλλωπισμός. (Ζιννετλενμὲκ) καλλωπίζομαι (Ζιννετλὶ) στολισμένος (Σιννετσὶζ) ἀκαλλώπιστος, ἴδε κ) στολίζω.

Ζιντὰν) π. τ. φυλακὴ, δεσμωτήριον. (Ζιντὰν τζηκαρμὰκ) ξεφυλακόνω.

Ζίρα) π. τ. ἐπειδή. (Ζίρακι) ἔξω ὅτι...

Ζίφτ) πίσσα. (Ζιφτλὶ) πισσωμένος.

Ζόρ) π. τ. βία, δυναστεία. (Ζὸρ ἐτμὲκ) „δοτ. προσ.“ δυναστεύω τινά κ) δοτ. πράγμ. προστάζω νὰ κάμω τι. (Ζόρ-ιλε ἢ ζορλὰν) μὲ δυναστείαν, δυναστικῶς. (Ζορλοῦ) δυναστικός. (Ζορλοῦ κοὺμ) τρικυμία. (Ζορλαμὰκ) δυναστεύω.

Ζορμπὰ) τύραννος, ἀποστάτης.

Ζούκιὰμ) ἀρ. π. τ. καταῤῥοῦς, συνάχι. (Ζουκιαμλῆ) συναχωμένος.

Ζουλοὺμ, ζοὺλμ) ἀρ. τυραννία, ἀδικία.

Ζουχοὺρ) ἀρ. παράστασις, φανερόν.

H

Ἠβὰζ) ἀρ. ἀνταμειβὴ, ἀντάλλαγμα. (Ἠβαζλανμὰκ) ἀνταμείβω, κ) ἀνταμείβεσθαι. (Ἠβαζλαντηρμὰκ) κάμνω ν' ἀνταμειφθῇ.

Ἠζζ) ἀρ. δόξα, μεγαλοπρέπεια, ἀξία. (Ἠζζ χουζουρυνηζὲ) εἰς τὴν ἐνδοξότητά σας.

Ἠζζὲτ) δόξα. (εἲ ἀντὰμ γγεντί ἠζζετινὶ ἀρτηρὴρ) ὁ καλὸς ἄνθρωπος αὐξάνει τὴν δόξαν του. (Ἠζζετλεμὲκ) δοξάζω τινά. (Ἠζζετλὶ) ἔνδοξος, ἐνδοξότατος, ἐκλαμπρότατος, ὑψηλότατος.

Ἤλμ, ὑλὴμ) ἀρ. ἐπιστήμη, μάθησις, σοφία. (Ἤλμὴ γιόκτουρ) δὲν ἔχει μάθησιν. δὲν ἰξεύρει.

Ἠμλὴκ) κατόνι.

Ἠνὰτ) ἀρ. ἰσχυρογνωμία, πεῖσμα. (Ἠναιτλαοῦμὰκ) ἰσχυρογνωμεῖν ἀλλήλους, ἴδε κ) ἰσχυρογνωμῶ, ἰσχυρογνώμων.

Ἠντζκηρὴκ) λυξαγκας, λυγκιόν.

Ἠρζ) ἀρ. φήμη, καλὸν ὄνομα, ὑπόληψις. (Ἠρζ-ηλε) ἐν ὑπολήψει.

Ἠσὴκ) κυρὶ, φῶς. καλόγηρος πλανώμενος.

Ἠσηρμὰκ) δαγκάνω. (Ἠσηρμὰζὴ, κ) ἠσηργάν) δηκτικός.

Ἠσκ, ἠσὴκ) ἔρωτας. (Ἠσκηνὲ, ἠσκηνηζὲ, ὅσφινιζὲ) εἰς ὑγείαν σου, σας, „ὅταν πίνῃ τινάς“.

Ἠσλαμὰκ κ) ἠσλατμὰκ) βρέχω εἰς τὸ νερόν. μουσκεύω. (Ἠσλανμὰκ) βρέχομαι.

I

Ἰγμὰζ) ἀρ. συγκατάβασις, παράβλεψις. (Ἰγμαζντὲν γγελμὲκ) κάμνω συγκατάβασιν, παραβλέπω.

Ἰγρενμὲκ) μισῶ, ἀποστρέφομαι.

Ἰζ) ἴχνος. (Μπενὶμ ἰζιμδζὲ γγελίορλαρ) ἀκολουθοῦν τὰ ἴχνημου. (Ἰζλεμὲκ) ἀκολουθῶ τὰ ἴχνη, παρατηρῶ. (Ἰζὶν ἰζλεντὶ) ἐπαρατήρησε τὰ διαβήματά του.

Ἰζὶν, ἰζν) ἀρ. ἄδεια.

Ἰκιντὶ) δειλινόν.

Ἰκρὰμ) τιμὴ, περιποίησις, δεξίωσις.

Ἰκράρ) ἀρ. ὑπόσχεσις, λόγος. (Ἰκραρντὲν ντὸνμὲκ) παραβαίνω τὴν ὑπόσχεσιν.

Ἰκρὰχ) ἀρ. μῖσος.

Ἰκτιζὰ, ἰχτιζὰ) ἀρ. ἀνάγκη, χρεία. (Ἰκτιζασινδζὲ, ἢ ἰκτιζασινὲ γγὸρὲ) κατὰ τὴν χρείαν.

Ἰλὰδζ) ἀρ. θεραπεία, ἰατρεία. (Ἰλὰδζ ἐτμὲκ ἢ ἰλαδζλαμὰκ) θεραπεύω.

Ἰλεὶν) ἔμπροσθεν, π. χ. (καπουσὴ ἰλεῖντὲ) ἔμπροσθεν τῆς θύρας. (Ἰλεῖντὲ) ἔμπροσθέν σου.

Ἰλερὶ) ἐμπρὸς, ἔμπροσθα. (Ἰλεροῦδζὲ) ὀλίγον ἐμπρὸς, παρέκει. (Ἰλερὶ γγιτμὲκ, ἰγγετζμὲκ) πηγαίνω ἐμπρὸς, παρέκει (Ἰλερὶ γγετζιρμὲκ) στέλλω ἐμπρὸς, παρέκει.

Ἰλὶ, ἰλιζιὰκ) χλιαρός.

Ι'λὶκ) μαλλός. θυλιὰ τῦ φορέματος. (Ι'λικλεμὲκ) θυλικόνω. ἐμπλέκω. (Ι'λικλενμὲκ) θυλικόνομαι.

Ι'λκ) πρῶτος.

Ι'λμὲκ) σκοντάπτω, πιάνω ἀπὸ κἀνένα πρᾶγμα. (Ι'λισμὲκ) σκοντάβω. πιάνομαι ἀπὸ κἀνένα πρᾶγμα. (Ι'λιστιρμὲκ) ἐμπλέκω. ῥάπτω ἐπιπολαίως ᾗ ἀραιῶς διὰ νὰ τὸ ῥάψω ὕςερον καλά. (Ι'λίσκ) πρόσκρεμμα, ἐμπόδιον.

Ι'λτζὶ) πρέσβυς.

Ι'λτιζὰμ) ἀρ. ἀρένδα, νοίκι. (Ι'λτιζὰμ ἐτμὲκ) πέρνω εἰς ἀρένδαν τί.

Ι'λτιφὰτ) ἀρ. πολιτικὸν, εὐγένεια. (Ι'λτιφατ-τζὴ) πολιτικὸς, εὐγενής. (Ι'λτιφατσιζλὶκ ἐτμὲκ) δὲν καταδέχομαι. φέρομαι, πολιτεύομαι χωριάτικα.

Ι'μὰ) ἀρ. νεῦμα. (Μπάσ-ιλε ἶμὰ ἐτμὲκ) κάμνω νεῦμα.

Ι'μὰν) ἀρ. πίςις, θρησκεία.

Ι'μζὰ) ὑπογραφή.

Ι'μντὰντ) ἀρ. βοήθεια.

Ι'μντι) λοιπὸν, ὅθεν.

Ι'μπαντὲτ) ἀρ. λατρεία, εὐλάβεια.

Ι'μπερατὸρ) αὐτοκράτωρ. (ἰμπερατορίτζὰ) αὐτοκρατόρισσα.

Ι'μπρὲτ) ἀρ. παράδειγμα. παραδειγματισμός. (Ι'μπρὲτ ὀλμὰκ) εἶμαι πρὸς παράδειγμα ἄλλυ.

Ι'μπρισὶμ) π. μετάξι. (Ι'μπρισιμδζὶ) μεταξᾶς.

Ι'ν) σπήλαιον.

Ι'ναὲτ) ἀρ. ἔλεος, εὐμένεια, χάρις. (Α'λλὰχ ἰναὲτ εϊλεὲ) ὁ Θεὸς νὰ σὲ παρηγορήσῃ. (Μπὲ βιλαετὶ μπανὰ ἰναὲτ εϊλὲ) κάμε με χάριν μὲ αὐτὴν τὴν χώραν.

Ι'νὰκ) πίςις, ἐμπιςοσύνη. πίςευε. (Ι'νανμὰκ) πιςεύω. ἐμπιςεύομαί τι. (Ι'νάνμαμακ) ἀπιςῶ. δυσπιςῶ. (Ι'νάνμαμακλὴκ ᾗ ἰνανμαζλὴκ) ἀπιςία. δυσπιςία. (Ι'ναν-ηλμὰκ) πιςεύεσθαι. ἐμπιςεύεσθαι. (Ι'νανηλμὰζ) ἀπίθανον. (Ι'νανμὰζ) ἄπιςος. (Ι'ναναδζὶὰκ ᾗ ἰνανηλαδζὶὰκ) πιθανός. (Ι'ναντηρμὰκ) καταπείθω.

Ι'νδζὲ) λεπτός. (Ι'νδζελενμὲκ) λεπτύνομαι.

Ι'νδζινμὰκ) πειράζομαι, ἐγγίζομαι, ᾗ (Ι'νδζινμὶς) ἐγγιγμένος. (Ι'νδζιτμὲκ) πειράζω, ἐγγίζω, παρηγγίζω. (Ι'νδζίτμε) μὴ με πειράζῃς.

Ι'νδζὶρ) σῦκον. (Ι'νδζὶρ ἀγαδζὴ) συκιά.

Ι'νδζῦ, ἰνδζὶ) μαργαριτάρι.

Ι'νὲ) βελόνι. (Ι'νεδζὶκ) βελονάκι.

Ι'νὲκ) ἀγελάδα.

Ι'νηλντὴ) ἀναςεναγμὸς, ὀλολυγμός.

Ι'νκιὰρ) ἀρ. ἄρνησις.

Ι'νλεμὲκ) ἀναςενάζω. (Ι'νλετμὲκ) κάμνω τινὰ ν' ἀναςενάζῃ. (Ι'νλεσμὲκ) συναναςενάζω.

Ι'νσὰ) ἀρ. σύνθεσις μὲ καλὸν ὕφος, ᾗ αὐτὸ τὸ ὕφος. ἐπιςολάριον.

Ι'νσὰν) ἀρ. ἄνθρωπος. (Ι'νσανιὲτ) ἀνθρωπότης. εὐγένεια. (Ι'νσανιετλῦ) φιλάνθρωπος. εὐγενής, πολιτικός.

Ι'νσὰφ) ἀρ. διάκρισις, δικαιοσύνη, μετριότης. (Ι'νσὰφ ἐτμὲκ) ἔχω διάκρισιν. (Ι'νσαφὲ γγελμὲκ) γίνομαι μετριώτερος.

Ι'π) σχοινί. (Ι'πσὶζ) χωρὶς σχοινί. ἄνθρωπος, ὅπερ ἡ γέννησις ἄγνωςος, ἄσημος.

Ι'πὲκ) μετάξι ἄπλωςον.

Ι'πλὶκ) νῆμα, κλωςὴ βαμβακίυ κτ.

Ι'πρατμὰκ, ᾗ ἰπραμὰκ) παλαιόνω φορῶντάς τι.

Ι'πτιντα) ἀρ. ἀρχή.

Ι'ρ) τραγῦδι, ἴδε ᾗ τραγυδῶ.

Ι'ρὰκ) μακρὺς, ᾗ μακρυά. (Ι'ρακλανμὰκ) ἀπομακρύνομαι.

Ι'ρὶ) χονδρός. (Ι'ρὶ σὂζλῦ) χοντρὸς τὺς λόγυς. (Ι'ριλὶκ) ὁ χόντρος, παχύτης.

Ι'ρὶν) ἔμπυον.

Ι'ρκμὲκ ᾗ ἰρκιλμὲκ) ἀκινητεῖν „ἐπὶ ὑδάτων“.

Ι'ρμὰκ) ποταμός.

Ι'ρμὲκ ᾗ ἰρισμὲκ) φθάνω. ἐγγίζω. (Ι'ρίσμε) μὴ ἐγγίζῃς. (Ι'ριστιρμὲκ) κάμνω νὰ φθάσῃ.

Ι'ρτὲ) τῇ ἐπαύριον. (Μαχτεμπενὲζ γγελιτὰ γγϋνὺν ἰρτεσὶ) τῇ ἐπαύριον μετὰ τὸν ἐρχομὸν

τῦ γράμματός σας. (Ἰ'ρτελεμὲκ) ἀναβάλλω ἀπὸ αὔριον εἰς αὔριον.

Ι'ῠ̈σ) πρᾶγμα. δυλεία, ὑπόθεσις, ἔργον, ἐπιχείρημα. (Ἰ'σ̈ιγγυὄζϋὀκυμάκ τηρ) ὅλη ἡ ἐνασχόλησίς τυ εἶναι τὸ νὰ διαβάζῃ. (Ἰ'σ̈νὶ γγὄ ρὶ) κατὰ τὴν δυλείαν τυ. (Ἰ'σ̈ὶ ὀλμὰκ) ἔχω δυλείαν, ὑπόθεσιν, εἶμαι ἐνασχολημένος. (Ἰ'σ̈ ἰτζιντὲ ὀλμὰκ) εἶναι εἰς τὸ ἔργον. (Ἰ'σ̈ γγὄρ μὲκ) πραγματεύομαι τί, ϗ κυττάζω, ἐπιμελῦμαι τὸ ἔργον μυ. (Ἰ'σ̈ γγὄρμϋσ̈) ἔμπειρος. (Ἰ'σ̈ ἐρὶ) ἄνθρωπος διὰ δυλείαν, ἱκανός. (Ἰ'σ̈ ἰσ̈λεμὲκ) δυλεύω. (Ἰ'σ̈ ἰσ̈λέμεμεκ, ἢ ἰσ̈τὲν χαλὴ, φαρὶγ ὀλμὰκ) ἔχω σχόλην, σχολάζω. (Ἰ'σ̈ ὄλ-ντιρ κὶ) ἀξίζει τὸν κόπον νά... (Ἰ'σ̈ὶ ὀλμαϊὰν γερλερντὲ) ἐκεῖ, ὅπυ δὲν ἔχει δυλείαν. (Ἰ'σ̈ὶ ῥὰς γγελὶρ) εὐδοκιμεῖ εἰς τὸ ἔργον, βαίνει κατὰ ῥῦν. (Ἰ'σ̈ ὀλσὺν) εὐτυχὲς ἔργον „ὕτω λέγυσιν, ὅταν ἴδωσι τινὰ δυλεύοντα“. (Ντοςλὺκ ἰσ̈ὶ ντεὶλ-τιρ) δὲν εἶναι ἴδιον φίλυ. (Ἰ'σ̈λὶ) ὁ ἔχων δυλείαν-δυλευτός. (Σηρμὰ ἰσ̈λῦ) κεντητός. (Ἰ'σ̈σὶζ) ἀργός. (Ἰ'σ̈σιζλὶκ) ἀργία. (Ἰ'σ̈λεμὲκ) δυλεύειν. συχνάζεσθαι, εἶναι τετριμμένον, ἐν χρήσει τί. (Νὲ ἰσ̈λέρσιν;) τί κάμεις; πῶς ἔχεις; (Σηρμὰ Ἰ'σ̈λεμὲκ) δυλεύω μὲ τὰ σύρμα. (Μπὺ καπὺ ἰσ̈λὲρ πὲκ) αὕτη ἡ πόρτα πολλὰ δυλεύει, συχνάζεται. (Ἰ'σ̈λέμεμεκ) δὲν δυλεύω, κάθημαι ἀργός. (Ἰ'σ̈λεμὲ) δυλευμένον, κεντημένος. (Ἰ'σ̈λεμεσὶ γγὺτζ) δυσκολοδύλευτον. (Ἰ'σ̈λενμὲκ) δυλεύεσθαι. (Σ̈ὀιλὲ ἰσ̈λενὶρ) ἔτζι δυλεύεται, ἐργάζεται (Ἰ'σ̈λεϊδζὶ) ὁ δυλευτής.

Ι'σ̈αρὲτ) νεῦμα μὲ τὸ χέρι. σημεῖον. (Ἰ'σ̈αρέτ-ντιρ. κί..) εἶναι σημεῖον ὅτι....

Ι'σ̈εμὲκ) κατυρῶ ἐπὶ ἀνθρώπων.

Ι'σητμά, χυδ. σητμὰ) θέρμη. (Ἰ'σιτμα-λὴ) θερματμένος.

Ι'σ̈ιτμὲκ) ἀκύω. (Ἰ'σ̈ιτμὲζ) ὅςις καμώνεται ὅτι δὲν ἀκύει. (Ἰ'σ̈ιτμεζλὶκ) ἐθελοκωφία. (Ἰ'σ̈ιντιδζὶ) ἀκροατής.

Ι'σκελὲ) σκάλα θαλάσσης.

Ι'σκεμλὲ) σκαμνί.

Ι'σ̈κενδζὲ) π. βάσανον, ἴδε ϗ βασανίζω.

Ι'σ̈κὶλ) ἀμφιβολία, δισαγμὸς, ὑποψία. (Ἰ'σ̈κιλλεντιρμὲκ, ἰσ̈κιλὲ ντϋσ̈ερμὲκ) βάλλω εἰς ὑποψίαν.

Ι'σλατμὰκ) μυσκεύω, ἴδε ἠσλατμάκ.

Ι'σλὰχ) ἀρ. καλὸς, ἀνόθευτος, π. χ. (Μπὺ τϋτϋν ἰσλὰχ ντεὶλ-ντιρ) τῦτο τὸ τυτῦνι δὲν εἶναι καλὸν, δὲν ἀξίζει. (Ἰ'σλαχιντὲν βὲρ) δός μοι ἀπὸ τὸ καλόν. (Ἰ'σλὰχ ἐτμὲκ) διορθόνω, ϗ (ἰσλὰχ ὀλμὰκ) διορθόνομαι, γίνομαι καλός.

Ι'σ̈λὲκ) τετριμμένος, ὢν ἐν χρήσει, π. χ (Ἰ'σ̈λὲκ γιολὺ) τετριμμένη ὁδός. (Ἰ'σ̈λὲκ λυλὲ) λυλὲς δυλευμένος, δι' ὗ εὐκόλως ῥοφᾷ τινὰς τὸν καπνόν.

Ι'σίμ, ἰσὶμ) ἀρ. ὄνομα.

Ι'σμαρλαμὰκ) παραγγέλλω τί, ϗ παραγγέλλω τινά.

Ι'σσὶ, ϗ ἰσσιδζιὰκ) ζέςα. ζεςός. (Ἰ'σσιδζιαγὴμ βὰρ) αἰσθάνομαι ζέςαν, ἴδε ϗ ζεςαίνω.

Ι'σ̈σιζ) ἔρημος. ἐρημία.

Ι'σ̈τὰχ) ἀντι (Ἰ'σ̈τιχὰ) ἀρ. ὄρεξις. (ἰσ̈ταχῦμ βάρ-ντηρ μανδζεὶ) πεινῶ.

Ι'σ̈τὲ) ἰδὲ, νὰ „δοτ.“

Ι'ςεμὲκ) θέλω. ζητῶ „τιμὴν τινά“. (Ἥλμ ὀγρενμεὲ τζιὸκ ἐμὲκ ἰςὲρ) τὸ νὰ μάθῃ τινὰς μίαν ἐπιςήμην ἀπαιτεῖται πολὺς κόπος.

Ι'ςὲρ) εἴτε.

Ι'σ̈τιμὰλ ἐτμὲκ) περιλαμβάνω.

Ι'στισκὰ) ἀρ. ὑδρώπικας.

Ι'σχὰλ) ἀρ. διάῤῥοια. (Ἰ'σχὰλ ὀλμὰκ) ἔχειν εὐκοιλίαν. (Ἰ'σχὰλ ἐντιδζὶ) καθαρτικόν.

Ι'τ) σκύλος. (Ἶτ ὀγλῦ) υἱὲ τῦ σκύλυ! κακὲ ἄνθρωπε! (ἶτ ντιρτεὶ) τύλος ποδῶν, κριθαράκι.

Ι'ταὰτ) ἀρ ὑπακοὴ, ὑποταγή.

Ι'τζ) ἐσωτερικός. ἡ ψύχα τῦ ψωμίυ. (Ἶτζ ἰλντὲν) ἀπὸ τὰ ἔνδον τῆς χώρας. (Ἶτζ ἀβρὲτ) γυναῖκα ἀπὸ τὸ γυναικεῖον. παλλακίς. (Σ̈εχὲρ ἰτζὶ ὀλντὲ) ἐγέμισεν ὅλη ἡ πόλις. (Μπὶρ γγιδζὲ ἰτζιντὲ) εἰς μίαν νύκτα. (Ὀ'νὺ ἰτζλε-

ρινὲ γιγετμεντ) τὸν ἔφερον εἰς τὸ μέσον. (Ἰτζλεριννδὲν μπάζη κιμεσνελὲρ) μερικοὶ ἐξ αὐτῶν, ἀπ' ἀναμεταξύ των. (Ἰτζωντὲ) ἐν κινήσ. (Ἰτζινὲ) μέσα εἰς..

Ἰτζερϋ) ἐπίρ. μέσα, μέσα εἰς, (Ἰτζερῦ σοκμὰκ ἢ κ.. μὰκ) χώνω. (Πένδζερεντεν ἰτζερῦ γγιρντὶ) ἐμβῆκεν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ παράθυρα. (Ἰτζερϋσὶ) τὸ, τὰ ἔνδον. (Ἰτζεριτὶ) μέσα. (Ἰτζεριτὲν) ἀπὸ μέσα.

Ἰτζκὶ) πιοτόν. κρασί. (Ἰτζκιδζὶ) φιλοπότης

Ἰτζμέκ) πίνω. (Ἰτζμὲ) πιοτόν.

Ἰτζϋμ) ποσιά haustus. Trunk. (Ἰτζιδζὶ) πίνων, πότης.

Ἰτιμπὰρ) ἀρ. τιμή, σέβας. (Σϋζϋμϋζϋ ἰτιμπαρὲ ἀλμάζ) δὲν τιμᾷ τὸς λόγυς μυ. (Ἰτιμπαρσήζ) καταφρονημένος, ἄτιμος.

Ἰτιρὰφ) ἀρ. ὁμολόγησις. (Ἰτιρὰφ ἐτμὲκ) ὁμολογῶ „δετ.".

Ἰτλάκ) ἀρ. ἀπόλυσις, ἄφεσις congé. (Ἰτλὰκ ὀλυνμὰκ) ἀπολύεσθαι.

Ἰττιφὰκ) ἀρ. συμφωνία, ὁμόνοια. συμβεβηκός. (Ἰττιφακλὴκ) ὁμόνοια, συμμαχία, συνωμοσία.

Ἰφτιρὰ) ἀρ. συκοφαντία. (Ἰφτιραδζιλὶκ) τὸ συκοφαντεῖν.

Ἰφτιχὰρ) ἀρ. δόξα, καύχησις. (Ἰφτιχὰρ ἐτμὲκ) καυχῶμαι „δετ.".

Ἰχσὰν) ἀρ. καλοσύνη, εὐεργεσία, χάρις.

Ἰχτιὰρ) γέρων, γηραλέος. (Ἰχτιαρλὴκ) γηρατεῖον.

Ἰχτιλὰφ) ἀρ. διαφωνία.

Ἰχτιμὰλ) ἀρ. ἀμφιβολία, ὑποψία. πιθανότης.

K.

Καβαρὰ) πορδή.

Καβγὰ) π. τ. φιλονεικία. (καβγαδζὴ) φιλόνεικος.

Κάβλ) ἀρ. συμφωνία, ὑπόσχεσις.

Καβὺκ) κύσις, φύσκα. ἐν εἶδος πίλυ παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς.

Καβυσμὰκ) συζεύγομαι, ἀνταμόνομαι.

Καβὺτ) πτισάνη. (Καβυτμὰκ) βράζω εἰς σχύην.

Κάζ) χῆνα.

Καζὰ) ἀρ. τὸ ἐπάγγελμα τῦ κριτῦ. προσμός, ῥοιζικόν. συμβεβηκός. (Γγϋρϋνμέζ κ.. ἄφευκτος προορισμός.

Καζανμὰκ) κερδίζω, κερδαίνω. (Καζ.. κέρδος.

Καζὴκ) παλύκι. (Καζηκλὴ) παλυκωτός. ἀ.. διὰ τὸ παλῦκι. (Καζηκλαμὰκ) παλυκόνω.. νά. στερεόνω τι μὲ παλύκια.

Καζημὰκ) ἀποξύω, ἐξαλείφω.

Καζμὰκ) σκάπτω. ἐγχαράττω, γλίφω. (.. ζμὰ) σκαπὶ, δικέλλι. (Καζυτημὰκ) κάμνω νὰ σκάψη.

Καὴκ) καΐκι. (Καηκτζὴ) ναύτης.

Καὴν) φηγός. συγγενὴς, γυναικάδελ.. (Καὴν ἀτὰ) πενθερός. (Καὴν ἀνὰ) πενθε..

Καϋ) λωρί.

Κα.ἀ) βράχος. πυρίτης λίθος. (Κα..αλὴκ) .. χότοπος. μίσωψ τῦ καραβίυ.

Καϊαγὰν) λύδιος λίθος.

Καϊγὺ) λύπη. (Καϊγυὲ ὀγραμὰκ, ἢ ντϋσ.. μελαγχολῶ.

Καϊμὰκ) γλυτρᾶν. (Γιαμπανὰ καϊμὰκ) πη.. νειν ἐπὶ τὸ χεῖρον „ἡ ὑπόθεσις".

Καΐπ) ἀρ. ἀπὼν, ἄφαντος, ἴδε ἐν χάνω, φητεύω.

Καϊνὰκ) πηγή. νύχια τῶν ὀρνέων. (Γγϋτ ναγὴ) τὰ κωλομέρια. (Καϊνακλὴ) ὄρνεο.. νύχια. ἄνθρωπος μὲ μεγάλα κωλομέρια.

Καϊναμὰκ) βράζειν, ἐν εἶ. (Καϊνατμὰκ) κά.. τι νὰ βράζη. (Καϊναμὴς σϊρὰ, ἐν ἀπλῶς ναμὴς) μῦσος.

Καΐρ, γιαΐρι) ἀρ. ἄλλος. πρὸ δὲ ἐπιθέτυ ση.. νει στέρησιν, π. χ. (γιαΐρι δζιαὴζ) ἀθέμιτο..

Καϊρμὰκ) φροντίζω; μέλει. (Καϊρμάζ) δὲν φ.. τίζει. ὐδὲν πρὸς τῦτο.

Κακημὰκ) κτιόνω. ὑβρίζω, ἐλέγχω. (.. κησμὰκ) ὑβρίζεσθαι ἀλλήλοις. (Κακητμ.. παροργίζω. (Κακυνμὰκ) θυμόνομαι.

Κὰκ) π. τ. κρέας, ψάρι ἢ ἄλλο τι ξηραμένον εἰς τὸν ἄνεμον, ἥλιον, ἢ καπνόν. (Κὰκ μπαλὴκ) τζίρος.

Κακὰ) π. τ. ἄπαγε „λέγεται πρὸς τὰ παιδία, ὅταν κάμνυντι ἄσχημον".

Κακμὰκ) κρέω „τὴν θύραν". μπήγω „παλῦκι". (Αἰάκ-ιλε κακμὰκ) ἀμπώχνω μὲ τὸ ποδάρι. (Μπαδὲ κακμὰκ) ὀνειδίζω τινὰ διά τι „αἰτ. πράγμ.". (Α'γὰδζ κακὰν) δρυοκολάπτης.

Κὰλ) λαγαρισμένον χρυσάφι, ἢ ἀσῆμι, ὅθεν (Κὰλ ἐτμὲκ) λαγαρίζω τί ἀσῆμι, ἢ χρυσάφι.

Καλὰσ) π. κ̔ (Καλλασλὴκ) πανυργία.

Καλὲ) καςέλλον, κάςρον, Φρύριον.

Καλὲμ) ἀρ. κονδύλι. χαρακτὴρ, εἶδος γραψίματος. γλυφεῖον. (Καλὲμ ἰσι) γλυπτόν τι. (καλεμὲ γγετιρμὲκ) καταγράφω. (Καλεμὲ γγελὶρ) προσφυὴς, κατάλληλος, εὔςοχος. (Καλεμὲ γγελμὲζ) εἶναι ἀπερίγραπτον. (Κὴλ καλὲμ) ζωγραφικὸς κάλαμος. (Καλεμτρὰσ) κονδυλομάχαιρον. (Καλεμδζὶκ) σωληνίσκος, μικρὸς κάλαμος.

Καλὺν) χονδρός. (Καλυνλὴκ) χόνδρος.

Καλκὰν) θώραξ. (Καλκὰν μπαλιγγὴ) ῥόμβος. (Καλκανλὴ ἢ καλκανλανμὴσ) θωρακοφόρος. (Καλκανδζὴ) ὁ κατασκευάζων ἢ πωλῶν τὰ σιδηροποκάμισα.

Καλκμὰκ) σηκόνομαι. κινῦμαι, μισεύω. (Μπὶρ γερντὲν καλκμὰκ) ἀναχωρῶ. (Καλκὰρ κῦπρὶ) γεφύρι, ὁπῦ σηκώνεται.

Καλμὰκ) μένω. ἀπομένω. ἀπολείπεσθαι, διαφέρειν. κρέμεσθαι ἀπό... δοτ. (Ἰσὲν καλμὰκ) ἀπομένω ἀπὸ τὴν δυλείαν, ἐμποδίζομαι (Ντιρὶ καλμὰκ) ἐπιζῶ, μένω ζωντανός. (Ἰ. σὶμ ἀλλαχὰ καλντὴ) ἡ ὑπόθεσίς μυ κρέμεται ἀπὸ τὸν θεόν. (Τζηκμακτὰν καλντὴ) ἐμποδίσθη ἀπὸ τῦ νὰ εὔγῃ. (Μπαμπασιντὲν καλμὰζ) δὲν ἀπολείπεται; δὲν εἶναι κατώτερος τῦ πατρός τε. (Καρὰ ταστὰν καλμὰζ) δὲν διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὴν πέτραν. (Καλμήστηρ) ἐπεκράτησεν ἡ συνήθεια, ἐξετίκησεν. (Καλμαζ) δὲν μένει. φθαρτός. πρόσκαιρος. (Καλμὴσ) ὁ ἀπομεῖνας. ἀπεκεκμηκώς.

Καλμπὲρ) κόσκινον, ἴδε κ̔ κοσκινίζω.

Καλντηρὴμ) λιθόςρωτον. (Καλντηρὴμ ἐτμὲκ, γιαπμὰκ, ντῦσεμὲκ) ςρώνω μὲ πλάκας (Καλντηριμλὴ) λιθόςρωτος.

Καλντηρμὰκ) σηκόνω τί, ὑψόνω, αἴρω ἐκ μέσυ (ἐλὶν ἀσῦμανὲ καλντηρμὰκ) ὑψόνω τὰς χεῖρας εἰς τὸν ὐρανόν. (Σοφραὶ καλντηρμὰκ) σηκόνω τὴν τράπεζαν. (Καλντηρηλμὰκ) σηκώνεσθαι, αἴρεσθαι ἐκ μέσυ.

Καλὲπ) καλαπόδι, καλῦπι, πρόπλασμα, τύπος, τύπον. (Καλεπλαμὰκ) βάλλω, χύνω εἰς τὸ καλῦπι. τειλίττω εἰς κυβάρι τὸ παν.

Κάλπ) ἀρ. π. τ. κάλπικη μονέδα. κάλπικος, νοθευμένος ἐν γένει.

Καμὰ) σφῆνα.

Καμασμὰκ) μυδιάζειν „τὰ δόντια". θαμβῶσθαι „τὰ μάτια", κ̔ ἐνεργ. καμαστηρμὰκ (Ντὶσ καμασμασὴ) μυδίασμα τῶν ὀδόντων.

Καμὲτ) ἀρ. ἀνάςημα σώματος. κορμὶ, σῶμα.

Καμὴσ) καλάμι. (Καμησλὴκ) καλαμώτιον (Καμησλὴ) καλαμένιος.

Κάμπ) ἀγγεῖον „ἐξ ὗ πίνυσι". (Ζεϊτὶν καμπὴ) λαδιρόν. (Κάμπ γιαπηδζὴ) τζυκαλᾶς.

Καμπὰ) χονδρός. ποταπός. χωριάτης. (Καμπὰ σοϊλεμὲκ) ὁμιλεῖν χονδρὰ, χωριάτικα.

Καμπὰκ) κολοκύθι. (Καμπὰκ μπασλὴ) φαλακρός.

Καμπαρδζὴκ) πρίσμα, ἀπόςημα, φυσκαλίς.

Καμπαρμὰκ) πρίζομαι. φυλτακιάζω. (Καμπαρτμὰκ) πρίζω, φυσκόνω τί.

Καμπαχὰτ) ἀρ. ἁμαρτία, κρῖμα. (Καμπαχὰτλὴ) ἁμαρτωλὸς, ἔνοχος, ὑπεύθυνος.

Κάμπζ) ἀρ. δυσκοιλιότης. (Κάμπζ ὀλμὰκ, μακμπὲζ ὀλμὰκ) πάσχειν δυσκοιλιότητα (Κάμπζ ἐτμὲκ) προξενεῖν δυσκοιλιότητα.

Καμπὴλ) ἀρ. δυνατὸς, ἐπιτήδειος, ἐπιδέξιος, ἱκανός. (Καμπὴλ-μη); εἶναι δυνατόν; (Καμπιλιετὶν βὰρ ἄ) ἔχεις καὶ ἐπιδεξιότητα, εἶναι

βέβαια ἐπιδέξιος. (Καμπιλιετσιζ) ἀνεπιδέξιος. (Καμπιλιετσιζλὶκ) ἀνεπιδεξιότης. (Καμπηλλὴ) ἐπιδέξιος.

Καμπιλὲ) ἀρ. φυλὴ, φαμιλία.

Καμπὲκ) φλῦδα. λοβὸς τῶν ὀσπρίων. ὀςρακὸ δερμα. κοριά. (Γιαραὴν καμπυγὺ) ἡ κοριὰ τῆ πληγῆς. (Καμπυκλανμὰκ) ευγάζειν, φύειν φλῦδαν „τὸ δένδρον κτ.“.

Καμπὺλ) ἀρ. ἀποδοχὴ, δέξιμον. ἀρεςὸς, ευάρεςος. (Καμπὺλ ἐτμὲκ) δέχομαι.

Κὰν) αἷμα. Φονικὸν, φόνος. (Κανατμὰκ) κάμνω νὰ αἱματώσῃ, αἱματόνω τινά. (Κανλαμὰκ) αἱματόνω, μολύνω μὲ αἷμα. (Κανλὴ) αἱματώδης. αἱματωμένος. Φονεύς.

Κανὰντ) πτερόν. (Α᾽σκερὺ καναντλερὶ) αἱ πτέρυγες τῦ ςρατεύματος. (Καναντλὴ) πτερωτός.

Κανδζὴκ) σκύλα.

Κανδζιὰ) ἀγκίςρι (Κανδζιαλαμὰκ) πιάνω μὲ τὸ αγκίςριον, ἀγγιςρώνω. κρεμῶ εἰς τὸ ἀγκίςρι.

Κανμὰκ) σβύω τὴν δίψαν μυ. (Καννηρμὰκ) σβύειν τὴν δίψαν ἑτέρυ τινός.

Καννὴλ) ἀρ. καννήλι. πολυέλαιος. (Καννηλλὴ) φωτισμένος μὲ λύχνες.

Κανὺν) ἀρ. κανὼν, κανόνας. νόμος.

Κανταρ) ἀρ. ποσότης. κατὰ τὸν ἀριθμὸν, τὴν ποσότητα. ὅσον. (Ι᾽κὶ κανταρ) ἄλλο τόσον. (Νὲ κανταρ); πόσον; (Μπυ κανταρ, ὂλ κανταρ) τόσον. (Ντὸρτ μπὶν κανταρ 4 ἢ 5000 τὸν ἀριθμὸν, κτ. (Γετισεδζὶκ κανταρ) ὅσον ἀρκεῖ (Μὺμκιν ὀλντυγὺ κανταρ) ὅσον τὸ δυνατόν. (μπιλντιγὶμ, ἀνλαντηγὴμ κανταρ) ὅσον ἐγὼ ἰξεύρω, ὅσον ἐγὼ καταλαμβάνω.

Καντὲχ) ἀρ. ποτῆρι.

Καπαμὰκ) κλείω, σφαλῶ. ςυπόνω.

Καπὴ, καπὺ) πόρτα, θύρα. αὐλὴ „βασιλέως, ἡγεμόνος κτ.“ (Καπὴ χαλκὴ) αὐλικοί. Φορυρὰ τῆς αὐλῆς. (Καπὴ κυλλερὶ) ὡς ἄνω.

Καπλάν) τίγρις.

Καπμὰκ) ἁρπάζω μὲ ὁρμήν.

Καρ) χιόνι. (Καρλὲρ γιαγντὴ κὶ) ἐχιόνισε τόσον, ὥςε... (Καρ χαβασὴ) καιρὸς χιονώδης. (Καρλὴ) χιονώδης, χιονισμένος. κρυωμένος εἰς τὸ χιόνι. (Καρλὴκ) χιονίςρα, ὅπυ φυλάττεται τὸ καλοκαῖρι τὸ χιόνι.

Καρὰ) ἡ ξηρὰ, ςερεά.

Καρα) μαῦρος. ποταπὸς, χυδαῖος. ἀπαίσιος. (Γὺζὺ καρὰ) μαῦρος τὸ πρόσωπον. ἄτιμος. (Καρὰ ἒτ) ψοφίμι. (Καρὰ μπυχὺρ) ςύραξ. (Καρὰ πὺς) μελαγχολικὸς, σκυθρωπός. (Καρὰ κυλλυκτζὴ) τὸ δ... αγμα. (Καρὰ μπὰσ) ςοιχὰς „φυτόν“. (Καραλαμὰκ) μαυρίζω „π. χ. τὸ χαρτὶ, ὅταν μανθάνυν τὰ παιδία νὰ γράφυν“. (Καραρμὰκ, καραλτμὰκ, καρὰ ὀλμὰκ) μαυρίζομαι. (Καραδζὲ) μαυριδερός. ζαρκάδι.

Καρὰν) σκότος σκοτεινός.

Καρὰρ) βεβαίωσις, ἐπικύρωσις. στερεότης. (Μπὶρ καραρντὲ) πάντοτε κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. (Καραρλὴκ) ςαθερότης, ςερεότης.

Καρδζ.σὴκ) ἐμπερδεμένος. (Καρδζὴσμὰκ) ἐμπερδεύομαι „ὡς αἱ τρίχες κτ.“

Καρὴ) γυναῖκα. „ὕπανδρος“. ϗ ἁπλῶς γυναῖκα (Καρὴ ἀλμὰκ) ὑπανδρεύομαι. (Καρηδζὴκ) γυναικάριον. γραΐδιον.

Καρὴσ) πιθαμή.

Καρὴσ) μῖξις, ἀνακατωμός. (Καρὴσὴκ) ἀνακατωμένος. (Καρησηκλὴκ) ἀνακάτωσις, (Καρησ-τηρμὰκ) ἀνακατόνω, ἐπὶ ςερεῶν ϗ ὑγρῶν.“ (Καρησ-τηρηδζὴ) ὁ ἀνακατόνων. (Καρησμὰκ) ἀνακατόνομαι. ἐμβαίνω εἰς μίαν ὑπόθεσιν. κάμνω πρᾶξιν εἴς τι pratticare.

Καρινδζὲ) μυρμήγκι. (Καρινδζελὶκ) μυρμηκοφωλεά.

Κὰρν, καρὴν) κοιλία. (Καρνὴ σὺρὲρ) ἔχει ευκοιλίαν.

Καρντὰσ) ἀδελφὸς, ἰδὲ ϗ ἀδελφή.

Καρσὴ) ἐναντίον. ἄντικρυ. πρός. (Ο᾽νὰ καρσὴ) ἐναντίον τυ. (Α᾽χσαμὲ καρσὴ) πρὸς τὸ ἑσπέρας. (Καρσὴ μπικαρσὴ) πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. (Καρσυσινὲ ϗ ἐπὶ ςίσ. καρσυσιντὲ) ἄντικρυ αὐτῦ. (Καρσὴ δζυαμπλὲρ) ἀντιλογίαι,

ἀντιφάσεις. (Καρσὴ κομὰκ) ἀντιπαραβάλλω. ἐναντιόνομαι. (Καρσὴ γγελμὲκ, ἢ βαρμὰκ) ὑπάγω ἐναντίον, ἢ εἰς προϋπάντησιν. (Καρσὴλὴκ) ἀντίςασις. ἔνςασις. (Καρσὴλαμὰκ) ἐναντιόνομαι „αἰτ." συναπαντῶ, ὑπάγω εἰς ἀπάντησιν. (Σὸζ καρσὴλαμὰκ) ἀντιλέγω εἴτινα. (Καρσὴλασμὰκ) συναπαντᾶσθαι. συγκρούεσθαι, τζιγκρίζεσθαι.

Καρτὰλ) ἀετός. (Καρτὰλ μπουρουλὺ) ἀετομύτης.

Κασσ) φρύδι.

Κασαβὲτ) ἀρ. λύπη, θλ[ῖψις].

Κασὴκ) χουλιάρι. (Κασηκτζὴ) ὁ κατασκευάζων, ἢ πωλῶν χουλιάρια.

Κασὴκ) ἡ ἥβη. τὸ δέρμα τῶν ὄρχεων. (Κασὴκ κηλὴ) αἱ τρίχες τῆς ἥβης.

Κασημὰκ) ξύω.

Κασλαμὰκ) ἐμπήγω, ἐγκλείω enchâsser.

Κασμὲρ) φλύαρος.

Κασσὰμπ) ἀρ. μακελλάρης.

Κὰς) ἀρ. σκοπός. σκευωρία. (Κὰς ἐτμὲκ) ἐπιβουλεύομαι „δοτ." (ἒν κὰς, κάς-ιλε, καςτὲν) ἐπιταυτῦ, ἐπίτηδες. (Γιαραμὰζ καςλὴ) ὁ κακὰ μηχανώμενος, σκοπῶν.

Κὰτ) πάτωμα. διπλωματιὰ, σοῦφρα. (Κατηυντὲ, ἢ ἐπὶ κιν. κατηνὲ) πρὸς αὐτόν. (Κὰτ καλμὰκ, ἢ κὰζ κατὴ καλμὰκ) μένειν ἔκθαμβος, ἐκςατικός.

Κὰτζ) πόσοι, πόσαι, πόσα; (Μπὶρ κὰτζ) κάμποτα, μερικά. (Κὰτζ κερρὲ) πόσαις φοραῖς. (Κατζηνδζὴ) ὁ πόσος.

Κατζμὰκ) φεύγω, γλυτόνω. (Ντιγηλοῦμπ κατζμὰκ) φεύγειν ἀτάκτως. (Σιζὲ ἰμντὰντ ὀλουνμακτὰν κατζμάζηζ) δὲν ἀρνούμεθα εἰς ὑσᾶς τὴν βοήθειάν μας. (Κατζμακλὴκ) φυγή. (Κατζηνμὰκ) καταφεύγω. ἀποφεύγω (Γγοῦναχλερντὲν κατζηνμὰκ) ἀποφεύγω τὰς ἁμαρτίας. (Κατζκὴν) φυγάς. (Κατζηρμὰκ) τρέπω εἰς φυγήν. ἀφίνω διὰ νὰ φύγῃ, γλυτόνω (Μπὶρ ντὲνκ κατζηρμὰκ) ἀπατῶ τὸν κουμερκιὰ εἰς ἕνα ντέγκι far contrabando. (Κατζιαγὰν) ἄλογον τρέχον ὀγλίγωρα. (Κατζιὰκ) φυγὴ πλασή. (Κατζιὰκ βερμὲκ ἢ γγοστερμὲκ) καμόνομαι ὅτι φεύγω.

Κατζιὰν) ἴδε χατζιάν.

Κατη) σφοδρός. σκληρὸς, τραχὺς, ἀδρύς. ἀψιὰ, σφοδρά. καταπολλά. (Κατὴ τζιὰκ) τίρα πολλοί. (Κατηλὴκ) σφοδρότης. σκληρότης, τραχύτης. (Κατηλανμὰκ) σκληρύνομαι.

Κατὺκ) ὀψώνιον. (Κατηκλανμὰκ) ἀποκτῶ ὀψώνιον, καὶ ἀναζωπυροῦμαι.

Κατὴλ) ἀρ. φονεύς. θανατηφόρος.

Κατὴρ) μουλάρι (Κατηρδζὴ) μουλαρᾶς.

Κατηφὲ) ἀρ. κατηφὲς, ὁλοσηρικόν. (Κατηφελὶ) ὁλοσηρικός.

Κατλανμὰκ) προσμένω „δοτ." (Κατλαντημὰκ) κάμνω τινὰ νὰ προσμένῃ.

Κατμὰκ) προσθέττω. (Ὀνοῦνε κατμὰκ) ὁδηγῶ ζῶα ἢ αἰχμαλώτους". (Κατηλμὰκ) προστίθεσθαι. (Κατμὰ) προσθήκη, παράρτημα.

Κατμὲρ) πολύφυλλος „οἷον τριαντάφυλλον, καρυόφυλλον. κτ."

Καχκαχὰ) ἀρ. καγχασμός. (Καχκαχὰ ιλε γγοῦλμὲκ) καγχάζω.

Καχπὲ) τ. π. πόρνη, πουτάνα.

Κεϊφ) ἀρ. κέφι, διάθεσις. (Κεϊφὶμ γιοκτὲρ) δὲν ἔχω κέφι, καλὴν διάθεσιν. (Κεϊφ βερμὲκ) μεθύω, εὐφραίνω. (Κεϊφσὶζ ὀλμὰκ) ἐλαφρὸν κρασί. (Κεϊφὶ τζιαττὴ) εὐφράνθη. ὑπερμέθυσεν. (Κεϊφσιζλὶκ) φιλαθενία.

Κεκὲ) κέντημα τῆς μελίσσης, ἐξ οὗ (κεκελεμὲκ) κεντρόνομαι ἀπὸ μέλισσαν, ἢ σφῆκαν.

Κεκλὶκ) πέρδικκα.

Κεκρὲ) ἄγουρος, ςυπτικὸς, ςρυφνός. (Κεκρελὶκ) ςρυφνότης. (Κεκρε-μὲκ) ξυνίζομαι „οἷον τὸ ξύδι, κρασί." γίνεται ςρυφνόν.

Κὲλ) π. τ. πιτυρίδα. πιτυρώδης. φαλακρὸς ἐξ αἰτίας τῆς πιτυρίδας. (Κελλοῦ) πιτυρώδης. (Κελλὶκ) πιτυρίασις.

Κελιὰμ) ἀρ. λόγος. ὁμιλία.

Κελλὲ) π. τ. κεφάλι, κάρα „καὶ τῶν ζώων".

Κὲμ) κακὸς, διεστραμμένος, ἀχρεῖος, ἀχα-

μνός. (Κὲμ χεὶ) κακὴ ἕξις, συνήθεια. (Κὲμ ταμπιετλὶ) κακοήθης (Κὲμ ντιλλὶ) κακόγλωσσος. (Κὲμ σϊϊλεμὲζ) δὲν ὁμιλεῖ ἀχαμνά (Κὲκ σανμὰκ) εὔχεσθαι τινὶ κακόν. (Κεμλὶκ) κακία, ἀχρειότης, κακόν. (Κεμλιϊλε) ἀπὸ τῷ κακιαντε. (Κεμλὶκ ἐτμὲκ) κακοποιῶ. (Κεμλὶκ κεμὲκ ἢ σανμὰκ) θέλω τὸ κακὸ τινός. (Σανὰ κεμλὶκ γιόκτερ) δὲν σοὶ θέλω τὸ κακὸν, δὲν ἔχω διὰ σὲ κακὸν σκοπόν.

Κεμὰλ) ἀρ. ἐντελής, τέλειος. τελειότης, εὐτέλεια. (Κεμὰλ μπελμὰκ, ἢ κεμαλὲ ἰρμὲκ, γγελμὲκ) τελειοποιοῦμαι.

Κεμὲρ) π. τ. ζώνη. θόλος, καμάρα. (Κεμερλὴ) θολωτός.

Κεμπὰμπ) π. ψητόν. (Κεμπὰμπ ἐτμὲκ) ψήνω ψητόν (Κεμπαμπὴ τζεβιρμὲκ) γυρίζω τὸ ψητὸν εἰς τὸ σουβλί. (Ὀρμὰν κεμπαμπὴ) κρέας βοϊδινὸν εἰς κομμάτια ψημένον εἰς σουβλὶ ξύλινον. (Κεμπαμπ-χανὲ) μαγειρεῖον διὰ τὰ ψητά.

Κεμπιρὲ) κάππαρη.

Κενὰρ) π. περιθώρι τοῦ βιβλίου. ὄχθη. ἀγκάλη, ποδιά. ἡ ῥαφὴ τριγύρω ἑνὸς πανίου διὰ νὰ μὴ ξεφτίσῃ. (Κεναρλαμὰκ) περιῤῥάπτω τὸ πανὶ διὰ νὰ μὴ ξεφτίσῃ ourler. (Κεναρλὴ) περιῤῥαμμένος ourlé.

Κεννὶ) ὁ ἴδιος.

Κεντὶ) γάτος. (Κεντὶ ντισισὶ) γάτα. (Κεντὶ ὀτὺ) καλαμίνθη. (Μισκ κεντισὶ) ζιμπέθον.

Κερεβὶτ) καραβίδα.

Κερὲμ) ἀρ. εὐμένεια, χάρις.

Κερεμὶτ) κεραμίδα. (Κερεμιττζὶ) κεραμιδᾶς. (Κερεμιτλεμὲκ) κεραμιδόνω. (Κερεμιτλὴ) κεραμιδωμένος. κεραμιδωτός.

Κερὶμ) ἀρ. εὐμενής. μεγαλόδωρος. (Ἀλλὰχ κερὶμ) ὁ Θεὸς καλός. ἔλπιζε ἐπὶ κύριον.

Κεῤῥὲ) π. τ. Φορά, Φοραῖς. (Μπὶρ κεῤῥὲ) μίαν Φοράν. (Ἰκὶ κεῤῥὲ) δύο Φοραῖς κτ. (Μποῦ καντὰρ κεῤῥὲ, ἢ μπουνδζιὰ κεῤῥὲ) τοσάκις, τόσαις Φοραῖς. (Χὲρ κεῤῥὲ) κάθε Φοράν.

Κερτμὲκ) σημαδεύω, ἐγχαράττω, καὶ (Κερτὶκ) τὸ σημάδι tessera.

Κεσὰντ) ἀρ. καὶ (Κεσαντλὶκ) μὴ πώλησις.

Κεσὲ) πουγγί.

Κεσὶ) π. πρόσωπον, ὑποκείμενον.

Κεσιντὶ) ἀπόκομμα "τῶν νυχῶν". εἰρωνεία, σαρκασμός.

Κεσκὶν) σφοδρὸς, ὀψὺς, δριμὺς, αὐστηρός. κόψις. κοπτερὸν "ὡς σπαθί". (Κεσκινλὶκ) ὀψάδα, σφοδρότης, αὐστηρότης. κόψις.

Κεσμὲκ) κόπτω. ψηφίζω, ἀποφασίζω. σταματῶ, διακόπτω. ἀργοπορῶ. (Ὀντοῦν κεσμὲκ) σχίζω ξύλα. (Λακὴρντὴ κεσμὲκ) διακόπτω τὴν ὁμιλίαν. (Ἀσληνὴ κεσμὲκ) ἐξολοθρεύω. (Ἀκλὴμ κεσὲρ κὶ) ὁ νοῦς μου συμπεραίνει ὅτι... (Κεσιλμὲκ) κόπτομαι. ἐμποδίζομαι, σταματοῦμαι. διορίζεσθαι ἡ τιμή. (ὑμὲντὲμ κεσιλντὶ) ἐκόπη ἡ ἐλπίδα μου. (Χὲρ νὲ ταραφὰ γγιτσὲ, ἀρντηννντὰν κεσιλμὲζ) ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃ, δὲν χωρίζεται ἀπ' αὐτόν. (Κεσὶκ) κολοβὸς „τὴν χεῖρα, πόδας, ῥῖνα κτ.". (Κεσιδζὶ) μετοχ. ὁ κόπτων. ληστής. (Κεσιδζιλὶκ) ληστεία, ληστρικὸς βίος.

Κεσενὲ) κάσανον.

Κετζὶ) τράγος. γίδα.

Κεφὲ) σκύτα, βύρτζα ἀπὸ μετάξι.

Κεφὲν) ἀρ. σάβανον. (Κεφενλὶ, κεφενλενμὶς) σαβανωμένος.

Κεφερὲτ) ἐνέργεια, ἀποτέλεσμα. θεραπεία. (Νὲ κεφερετὲ γιαρὰρ) πρὸς τί χρησιμεύει. (Μπὶρ κεφερετὲ γιαραμὰζ) εἰς οὐδὲν χρησιμεύει. (Κεφερετσὶζ) ἄχρηστος, ἄπρακτος.

Κεφὶλ) ἀρ. ἐγγυητής. (Κεφὶλ ὀλμὰκ) γίνομαι ἐγγυητής, ἐγγυῶμαι.

Κεχλὲ) ψεῖρα, ἴδε καὶ ψειριάζω, ψειριάρης.

Κηβανμὰκ) χαίρομαι, ἀγάλλομαι. (Κηβανὸζ) χαρὰ, ἀγαλλίασις.

Κηβὴκ) φλόγα. (Ὀντ κηβηγὴ) φλόγα του πυρός.

Κηβιρμὰκ) στρίφω τὸ μουστάκι. ἀνασκουμπόνω τὰ φόρεμα περιῤῥάπτω ourler. κατζαρόνω. (Κη-

βηρὴσ) κατζάμωσις. περίῤῥαφὴ ourlet. (Κη βρὴμ) κατζαρωτὴ κόμη.

Κὴγ) κοτριά. (Κ-ϊὴν κηγὴ) κοτριὰ τῶν πρoβάτων.

Κηγηλδζὴμ) σπινθῆρας.

Κηδζὴκ) κιησμὸς, φαγοῦρα.

Κηδζηκλανμὰκ) γαργαλίζομαι. (Κηδζηκλαλὸ ἢ κηδζηκλὴσ) γαργάλισμα.

Κηδζηρντατμὰκ) σείω, ταράζω „τὸ ποιεῖν δόντι.“

Κηδζηρτὴσ ἢ κηδζηρνταμὰ) τρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

Κὴζ) παρθένος. κορίτζι. θυγατέρα. (κὴζ ὀγλὰν) παρθένος. (Κηζλὴκ) παρθενία. ἔλλειψις σίτε, ἀκρίβεια. (Κηζλανμὰκ) κάμνειν νάζια ὡς ἡ κόρη.

Κηζαρμὰκ) εἶναι πυρακτωμένον. ξηροκοκκινίζω.

Κηζὴλ) κόκκινος. (Κηζὴλ ἀγὰτζ) ἡ κλήθρα alnus.

Κηζηλδζὲ) φθιασίδι κόκκινον.

Κηζηλδζὴκ) κράνον.

Κηζκὰνδζ) φθόνος ἴδε ἢ φθονῶ.

Κηζμὰκ) ζεσαίνομαι. κοκκινίζομαι, ἐρυθριῶν. φλέγομαι ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, καυλόνω (Γῦζῦ-σῦζ κήζμαϊα) μὴ ξηροκοκκινίζης. (Κηζμὴσ) ζεσαμένος. κυριευμένος ἀπὸ τὸν οἶστρον τοῦ ἔρωτος. (Κηζιτηρμὰκ) ζεσαίνω. κοκκινίζω τί, ἢ κάμνω τινὰ νὰ ξηροκοκκινήση (Κηζὴσμὰκ) συζεσαίνομαι. συνφλέγεσθαι ὑπὸ τοῦ ἔρωτος.

Κηϊαμὲτ) ἀρ. ἡ β΄ ἀνάστασις, ἢ μεταφορ. φορτῦνα. θόρυβος, ταραχή. (Κηϊαμὲτ μπασῆνὲ κοπτὴ) τοῦ ἦλθε θόρυβος εἰς τὸ κεφάλι, δηλ. ἔμεινε ἔκθαμβος, ἐκστατικός.

Κηϊμὰκ) λιανίζω. (Μαλὲ κήϊμαντη δὲν ἐσκόρπισε τὸν ὕσιαν του.

Κηϊμὲτ) ἀρ. τιμή, ἀξία ἑνὸς πράγματος valore. (Κηϊμετὲ τυτμὰκ) τιμῶ. (Κηϊμετὶ γιὸκ) ἀνεκτίμητος, ἀτίμητος. ἢ οὐδεμιᾶς τιμῆς ἄξιος. (Κηϊμετλὶ) πολύτιμος. (Κηϊμετλενμὲκ) γίνεσθαι πολύτιμον. (Κηϊμετλεντιρμὲκ) κάμνω τί πολύτιμον. (Κηϊμετσὶζ) εὐθυμοῦς τιμῆς, ἡ ἰάξίας.

Κὴλ) τρίχα. χορδὴ τῆς λύρας. (Μπὶρ κὴλ μπιλμὲζ) οὐδὲ γρῦ ἠξεύρει. (Κηλλὴ) τριχώδης, μαλλιαρός. (Κηλδζὴκ) τριχίτζα. (Κηλδζὶ) ὅταν μία τρίχα.

Κηλαη ὲ) ἡ κόψις “ἑνὸς σπαθίου κτ.“, ἴδε ἢ στομώνω.

Κηλὴδζ) σπαθί. (Κηλὴδζ γγαμὲκ) ζώνω τὸ σπαθί. (Κηληδζτὰν γγετζιρμὲκ) φονεύω, σφάζω, ἢ σπαθ. (κηληδζτὰν γγετζμὲκ) σφάζομαι. (Κηλὴδζ βυρυσὲ) σπαθιά. (Κηλὴδζ βυρμὰκ, μπασμὰκ) „δοτ. προσ.“ πληγόνω μὲ τὸ σπαθί. (κηληδζλὴ) σπαθάρης, ξιφηφόρος. (Κηληδζτζὴ) ὁ σπαθᾶς.

Κηλμὰκ) βοηθητικὸν ῥῆμα, κάμνω, π. χ. (Ναμὰζ κηλμὰκ) προσεύχομαι.

Κηλτζὴκ) ὁ ἀθέριξ τοῦ στάχυος. ἀγκάθι, κόκαλον τοῦ ψαρίου.

Κημηλτανμὰκ) κινοῦμαι, ταράττομαι. (Κημηλντάνμαμακ) δὲν ἐμπορῶ νὰ κινηθῶ ἀπὸ τὸν τόπον.

Κὴν) φηκάρι „τοῦ μαχαιρίου, σπαθίου“.

Κηνὰ) ἡ κύπρος levisticum. εἶδος χόρτου. (Κηναλαμὰκ) βάφω μὲ τοῦτο τὸ χόρτον, κοκκινίζω „τὰς τρίχας, τὰ νύχια“.

Κηντηρμὰκ) ταρακινῶ εἴς τι. ἐρεθίζω.

Κηπμὰκ) ἡ (Γγὰζ κηπμὰκ) νεύω μὲ τὸ μάτι, σκαρδαμύττειν cligner.

Κὴρ) κάμπος, ἐπίπεδον. λευκόφαιος „ἵππος“.

Κηραγὺ) πάχνη.

Κηρκμὰκ) κερεύω. (Κηρκηντὴ) κυρευμένον τι.

Κηρλανγὴδζ) ἡ χελιδών. εἶδος παιγνιδίου ὀνομαζομένου ἢ φιολάκ.

Κηρμὰκ) τζακίζω. διασκορπίζω, τρέπω εἰς φυγὴν „τὸ στράτευμα“. (Κηρηντὴ) τζακισμένον τι, κρῦπι.

Κηρμαλαμὰκ) ἁρπάζω μὲ τὰ νύχια.

Κηρμὴζ) ἀρ. κρεμέζι, κόκκος βαφικός. (Κηρμηζὴ) κοκκοβαφής. κόκκινος. (Κηρμηζηλὴκ) κοκκινάδα.

Κηρμπὰ) δερμάτι, ἀσκί.
Κηρμπὰτζ) βένζυρον.
Κηρσαμὰκ) τρίζω τὰ δάκτυλα.
Κηὸ) χειμώνας, ἴδε καὶ χειμάδι, ξεχειμωνιάζω (Κηὸ βαρὴρ, ἢ κηὸ ὀλμαγὰ συρὲτ μπαγλαντὴ) ὁ χειμῶνας πλησιάζει.
Κησὰς) ἀρ. τὸ ἰσόμετρον, ἀντεκδίκησις represailles.
Κηστὴ) στεῖρος, ἄκαρπος. (Κηστηρλὴκ) ἀκαρπία.
Κησμὰκ) ζυλίζω, θλίβω. (Κηστηρμὰκ) ἐν. ζυλίζω. (Μινὲτ κηστηρμὰκ) ὀνειδίζω, ἐξελέγχω τὴν εὐεργεσίαν. (Κησηλμὰκ) θλίβομαι, ζυλίζομαι. (Μπογὰζ κησηλμασὴ) κυνάγχη. βράγχος, βράχνιασμα.
Κησμὲτ) ἀρ. μοῖρα, τύχη, ῥιζικόν. ἡ πρόνοια τοῦ θεοῦ. (Κησμὲτ ἐτμὲκ) προορίζω.
Κησρὰκ) Φοράδα.
Κησὰ) ἀρ. πρᾶγμα. διήγησις. αἰδοῖον.
Κησσὰ) κοντός. (Κησσαδζὴκ) κοντούτζικος. ὀλίγον κοντότερος.
Κὴτ) ὀλίγος, σπάνιος. (Κητλὴκ) ἀκρίβεια σπάνις σίτου.
Κητζὴν) ὀπισθόκωλα. (Κητζὴν κητζὴν γυροῦ μὲκ) ὀπισθοδρομῶ.
Κὶ) ὁ ὁποῖος, ὅπου. ὥστε, ὅτι.
Κιαγὴτ ἀρ. π. τ. χαρτί. ἐπιστολή. (Ἐμὰν, ἢ βιρὲ κιαγητὴ) γράμματα ἀσφαλιστικά, πασσαπόρτι. (Ἴκὶ γοῦζλυ κιαγὴτ) χαρτὶ γυαλισμένον καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη. (Κιαγὴτ οἰνὲ) χαρτοπαίξιμον. (Κιαγηττζὴ) ὁ χαρτοποιός (Τζερτζεβὲ κιαγητὴ) χαρτὶ ἐμπορετικόν.
Κιαγὶρ μπινὰ) πέτρινον σπῆτι.
Κιαμὶλ) ἀρ. σωστὸς, τέλειος.
Κιὰρ) δουλεία, ἔργον.
Κιὰς) ἀρ. συμπερασμὸς, εἰκασία. (Κιασοῦμδζὲ) κιὰς ἐγὼ νομίζω, συμπεραίνω. (Ὀλμὰζ κιασίλε) νομίζωντας ἀδύνατον.
Κιατὶμπ) ἀρ. γραμματικός. σοφός.
Κιαφὲτ) ἀρ. τὸ ἐξωτερικὸν σχῆμα, ἡ φορεσιά.
Κιαφὶρ) ἀρ. ἄπιστος.
Κιαχὶλ) ἀρ. ὀκνηρός. (Κιαχιλλενμὲκ) ὀκνεύω.
Κιδζὶκ) ψώρα. Φαγοῦρα, ἴδε καὶ ψωριάρης.
Κιλὶντ) κλειδωνία. σύρτης. (Ἀρναὺτ κιλιντὴ) κλειδωνιὰ ξυλένια. (Κιλιντζὶ) κλειδωνᾶς.
Κιλισὲ) ἐκκλησία.
Κὶμ) π. τ. ποῖος; τίς; (χὲρ κὶμ) ὅποιος. (Κὶμ κὶμ) ἄλλος μὲν, ἄλλος δὲ, ὁ μὲν, ὁ δὲ, ἄλλοι μὲν, ἄλλοι δέ.
Κιμερντὲ) κάποτε. (Κιμερντὲ κιμερντὲ) συχνάκις.
Κιμέσνε) κάποιος. (Ὀλ κιμέσνελερ κὶ) ἐκεῖνοι ὅπου....
Κιμὶ) κάποιος ἀπ' αὐτούς. (Κιμὶ σαγᾶ, κιμὶ σολὰ) ἄλλος μὲν δεξιὰ, ἄλλος δὲ ἀριστερά.
Κιμνὸν) κύμινον. (Γεμπὰν κιμνὸν) κνίκος.
Κιμπὶ) καθὼς, ὡσάν. εὐθὺς ὁπου. (Μπονὸν κιμπὶ) καθὼς αὐτὸς, αὐτό. τοιοῦτος. τοιουτοτρόπως. (Γγελντικλερὶ κιμπὶ) εὐθὺς ὁποῦ ἦλθαν.
Κιμπρὶτ) ἀρ. θειαφοκέρι. θειάφι. (Κιμπριττζὶ) ὁ κατασκευάζων ἢ πωλῶν θειάφι, θειαφοκέρια. (Κιμπριτλὶ) θειαφένιος. (Κιμπριτλεμὲκ) θειαφόνω, ἐμβάπτω εἰς τὸ θειάφι. (Κιμπρὶτ ὀδζιαγὴ) θεία, κάμινος ὅπου κατασκευάζεται τὸ θειάφι.
Κιμσὲ) κάποιος. καὶ ,,ἑπομένου ἀρνητικοῦ ῥήματος" κανένας.
Κὶν) π. τ. μῖσος, μνησικακία. ἐκδίκησις (Κὶν τουτμὰκ ,,δοτ." μνησικακῶ. (Κὶν ἐτμὲκ ἢ ἀλμὰκ) ἐκδικοῦμαι.
Κιὸσκ) π. τ. σπῆτι, στοὰ ἐν τῷ κήπῳ.
Κὶρ, κιρλὶκ) ἀκαθαρσία, ἀκαθαρσία. (Μπὰς κιρὶ) πιτυρίδα. (Κιρλετμὲκ) λερόνω, ῥυπαρόνω.
Κιρὰ) κιρᾶς, μισθὸς, νοῖκι, ἀγωγιάτικον. (Κιραδζὴ) ἀγωγιάτης. νοικιαστής, ἴδε καὶ νοικιάζω.
Κιρὲς) κεράσι. (Κιρὲς ἀγαδζὴ) κερασιά.
Κιρπὶ) σκαντζόχοιρος.
Κισὶ) ἄνθρωπος, ὑποκείμενον. (Οὐλὰ κισὶ) με-

γάλον ὑποκείμενον. (Κισὶ ζαντὲ) εὐγενὴς ἄνθρωπος. (Γιὰντ κισὶ) ξένος τις.
Κισιεμὲκ) χρεμετίζω.
Κιτὰπτ) ἀρ. βιβλίον. (Κιταπτζὴκ) βιβλιδάριον. (Κιταμπτζὴ) βιβλιοπώλης. (Κιταμπχανὲ) βιβλιοθήκη.
Κιχαϊὰ) π. ἐπίτροπος.
Κοβὰν) σίμβλος τῶν μελισσῶν. (Κοβανδζὴ) μελισσοτρόφος.
Κοβλαμὰκ) κατηγορῶ. (Κοβλαηδζὴ, Κοβδζὴ) κατήγορος. (Κοβδζηλὴκ) κατηγορία, συκοφαντία.
Κοβμὰκ) διώκω, κυνηγῶ. ἀκολουθῶ τὸν δρόμον "τοῦ νεροῦ". (Κοβυλμὰκ) διώκεσθαι. (Κοβυσμὰκ) συνδιώκεσθαι. (Κοβυδζὴ) διώκτης.
Κοβὺκ) κοῖλος, βαθυλός.
Κοδζιὰ) γέρων. (Κοδζιὰ καρὴ) γραῖα. (Κοδζια ἰὲ βιρμὲκ) ὑπανδρεύω. (Κοδζιαλὴκ) γηρατεῖον. (Κοδζια-λατμὰκ) γηράζω τινά, ἴδε ἢ γηράζω.
Κοδζιυμὰκ) λυποῦμαι, θλίβομαι, πικραίνομαι, μελαγχολῶ.
Κὸζ) καρύδι. (Κὸζ ἀγατζὴ) καρυδιά. (Κὸζ γιαγὴ) καρυδόλαδον.
Κὸζ) ἀνθρακιά.
Κοϊ) χωρίον. (Κοϊὲυντὲ) παρὰ σοί. (Κοϊλὺ) χωριάτης. (Φυλὰν κοϊλὺ) ἀπὸ τὸ τάδε χωρίον.
Κοϊβερμὲκ) ἀπολύω, ἀχαμνῶ.
Κοϊμὰκ) εἰσάγω, βάζω μέσα, π. χ. (Ἀγζηνὲ κοϊντὴ τὸ ἔβαλεν εἰς τὸ στόμα του. (Κοϊυλμὰκ) εἰσάγεσθαι, εἰσδύεσθαι, ἐμβαίνειν.
Κοϊὲ) πηγάδι πυκνός, ἴδε ἢ κυϊὲ.
Κοϊεμδζὴ) χρυσοχόος. (Κοϊεμδζηλὴκ) ἡ χρυσοχοϊκή.
Κοϊὺν ἢ κυϊὺν) πρόβατον. κόλπος. (Γυζὺ κοϊὺν) τὰ πρίμιτα. (Κοϊυνδζὴκ) προβατάκι (Κοϊυνλὶ) προβατίσειος.
Κὸκ) ῥίζα., ἴδε ξερριζόνω. (Κοκλὺ) ῥιζώδης, πολύρριζος, ἴδε ἢ ῥιζόνω.
Κοκλαμὰκ) ὀσφραίνομαι, μυρίζω.

Κοκμὰκ) μυρίζω, ὄζειν „ἐπὶ κακοῦ ἢ ἐπὶ καλοῦ". (Ἀγζὴ κοκὰρ) μυρίζει τὸ στόμα του, βρωμᾷ. (Γεζὶλ κοκὰρ) εὐωδιάζει. (Ντισ κοκμασὴ) ἡ δυσωδία τῶν ὀδόντων. (Κοκμὲσ) δυσώδης, βρωμερός.
Κοκὺ) ὀσμή, μυρωδία. (Κοκουσὺ νεδζὲ-ντιρ) τί μυρωδίαν ἔχει; (Κοκυλὺ) ἔχων μυρωδίαν. (Χὸσ κοκυλὺ) εὔοσμος, ἀρωματικός. (Κοκυλαμὰκ) ὀσφραίνομαι, μυρίζω. (Κοκυλατμὰκ) δίδω νὰ μυρίσῃ. (Κοκυτμὰκ) γεμίζω τι ἀπὸ μυρωδίαν, βρώμαν.
Κὸλ) βραχίων. πτερὸν τοῦ στρατεύματος. φυλακὴ τῆς νυκτός. (Κὸλ ντολασμὰκ) περιέρχομαι τὴν νύκτα φυλάττων.
Κολαΐ) εὔκολος, η, ον. εὔκολα. (Κολαϊλαιμὰκ) εὐκολύνεσθαι „μίαν ὑπόθεσιν". (Κολαΐ γγελὲ) σοὶ εὔχομαι εὐκολίαν, νὰ εὐδοκιμήσῃς. (Κολαϊ ἡ μπυλμὰκ) μέθοδον ἢ τρόπον εὑρίσκειν „τοῦ νὰ κάμῃ τις τι". (Κολαϊνὲ) εὔκολα, χωρὶς κόπον.
Κολὰκ) κουτζοχέρης.
Κολὰν, χυδ. κυλὰν) ζώνη, λωρὶ τοῦ ἀλόγου. (Ἀ τὴν κολανὴ τζὸζμὲκ, ἀτζμὰκ) λύειν τὸ λωρὶ τοῦ ἀλόγου, ἴδε ἢ λωρί.
Κολοτζὴ) κλωσσαριά.
Κολτὺκ) μασχάλη (Κολτυγυνὰ γγιρμὲκ) βοηθῶ τινὰ ἀπὸ τὴν μασχάλην εἰς τὸ νὰ περιπατήσῃ. (Κολτὺκ ἀλτηνὲ ἀλμὰκ) πέρνω ὑπὸ τὴν μασχάλην, ἀγκαλιάζω.
Κομὰκ) βαζω, θέττω. ἀφίνω. (Ἀραϊα κομὰκ) ἐμβάλλω, βάλλω ἀναμεταξύ. (Μπασκὰ κομὰκ) βάλλω κατὰ μέρος aufheben. (Γγυνεσὲ κομὰκ) ἁπλόνω εἰς τὸν ἥλιον. (Κονυλμὰκ) βάλλεσθαι, τίθεσθαι. (Κονυλμυσ) βαλμένος, θεμένος. (Γερινὲ κονυλμὺσ) βαλμένον ἀντ' αὐτοῦ, ἐκείνου. (Τερτὶμπ ὑζρὲ κονυλμὺσ) διατεταγμένος κατὰ τάξιν. (Κοντυρμὰκ) προστάζω τινὰ νὰ βάλῃ.
Κομὺρ) κάρβουνον. (Κομυρδζὴ) καρβουνᾶς.
Κονὰκ) κονάκι, κατάλυμα, κατοικία. πιτυρίδα τῆς κεφαλῆς. (Κονακλὴ) πιτυρώδης. (Κο-

νὴκ σαχημπὴ) ξενοδόχος, ὁ οἰκοκύρης τῦ κανακίυ. (Κονάκτζὴ) ὁ διατάκτης τῶν κονακίων. (Κονμάκ) κονεύω. ςρατοπεδεύω. (Κὺς κονμάκ) κονεύειν τὸ πτηνὸν ἐπάνω τινὸς κλόνυ. (Κοναγγὸτζὲ γγιτμέκ) περιπατεῖν ἀδιακόπως, τῦ μὲν ἀναπαυόμενος, τῦ δὲ διαβαίνων. (Κοννταρμάκ) Θέττω τί. κάμνω νὰ κονεύσῃ, ςρατοπεδεύειν τὸ ςράτευμα.

Κονδζιὰ) τὸ ἄνω μέρος τῦ ὑποδήματος.

Κονντὰκ) σπάργανον. ἢ ἡ ξύλινος θήκη τῦ τυφεκίυ, τὸ κοντάκι. (Κοννtακτὰν) ἐκ σπαργάνων. (Κοννtακλαμὰκ) σπαργανόνω.

Κοννtὲζ) κασόρχι. (Κοννtὲζχασί) κασόρι „ἰατρικόν“.

Κονὺκ) μετάφιρης, ξένος. (Κονυκλὺκ) συμπόσιον. φιλοξενία. (Κονυκλὺκ ἐτμὲκ) φιλεύω. κάμνω συμπόσιον. (Κονυκλαμὰκ) φιλεύω. ἢ φιλοδωρῶ. (Κονυκτζὴ) ὁ φιλεύων. φιλόξενος.

Κονυσλὺκ) συναναςροφή. (Κονυσμὰκ) συναναςρέφομαι. (Α᾽ντὰμ κονυσμὰκ) κοινωνία μετὰ ἀνθρώπων, ἐπιμιξία.

Κονσὺ) γείτων. (κονσυλὺκ) γειτονία.

Κοντὸζ, ἢ κοντὸς) λυσιασμένος, ἴδε κοντὺζ.

Κοντὸς) ὁ μαςρωπὸς τῆς ἰδίας τυ γυναικός.

Κοπαρμὰκ) σπῶ, ἐκριζόνω, ἐξολοθρεύω. διεγείρω τί. προξενῶ, οἷον. ἐπανάςασιν, κονιορτόν. (Μπαςηνὴ ἢ μποϊνυνὺ κοπαρντὴ) τῦ ἐύγαλε τὸ κεφάλι ἢ τὸν λαιμόν.

Κὸπεκ) σκυλί. (κοντυρμὲς κὸπεκ) λυσσιασμένον σκυλί. (κὸπεκ ὀγλὺ κὸπεκ) „ὕβρις“ σκύλε! (κὸπεκτζι) ὁ σκυλᾶς. (κὸπεδζὶκ) σκυλάκι.

Κοπμὰκ) ἀποσπᾶσθαι. προξενεῖσθαι. εὐγαίνειν εἰς τὸ φανερόν ἐξορμᾶν, ἐκθορεῖν. μισεύειν. (Γγιρὺ κοπμὰκ) συκώνομαι. (Γεριννtὲν κοπμὰκ) συκόνομαι μὲ βίαν ἀπὸ τὸν τόπον μυ. (Γγὸνλὺνντὲν κοπτὴ μπὲ κί.. τῦ ἦλθεν αὐτὸς ὁ ςοχασμὸς νά...(Γγὸνλὺνντὲν νὲ κὸπάρσα) ὅ,τι ἢ σοὶ ἐμπνεύσῃ ἡ καρδία συ. (κιαμετ κοπμὰκ) ἔρχεται ἡ τελευταία παρυσία, ἢ μεταφ. πάντα εἶναι θόρυβος ἢ κυκεών.

Κοπὺκ) ἀφρός. σάλιον (κοπὺκ ὀλμὰκ) ξαφρίζω. (κοπυκλὺ) ἀφρώδης. (κοπυκλεμὲκ) ἀφρίζω.

Κοπτζιὰ) κόπτζια, κρίκος. (κοπτζιὰ ἐρκὲκ) ἡ ἀρσενικὴ κόπτζια. (κοπτζιὰ ντισί) ἡ θηλυκή, ἡ περόνη. (κοπτζιαλαμὰκ) θυλικόνω ταῖς κόπτζαις.

Κὸρ) ἀνθρακιά. (κορλὺκ) πυρεῖον. (κορλὺ) ἀνθρακώδης.

Κὸρ) τυφλός. (κὸρ ὀλμὰκ) τυφλαίνομαι. εἶμαι τυφλός. (κὸρ ὀλ) νὰ τυφλαθῇς. (κὸρ γγὶλ) τυφλὸς τὴν καρδίαν, βλὰξ, ἀναίσθητος. (κὸρλὺνὲ) εἰς τὸ πεῖσμά συ.

Κορκμὰκ) φοβῦμαι, σκιάζομαι, „ἀφ.“. (Α᾽λλαχτὰν κορκμάζμησην) δὲν φοβῆται τὸν θεόν; (κορκάκ) φοβειτζιάρης, δειλός. (Συντὲν κορκὰκ ἢ κορκάν) ὑδρόφοβος. (κορκακλὴκ) φόβος, δειλία. (κορκακλὴγ-ηλα) δειλῶς. (κορκαδζιὰκ) μετοχ. τρομερὸς, φοβητέρς (κορκμὰζ ἀντὰμ) ἄφοβος. (κορκμὺς) μετοχ. ξεπασμένος, πεφοβημένος, ἴδε ἢ τρόμος, τρομερός.

Κόρκυ) φόβος, τρόμος. κίνδυνος. (κόρκυ γερλὲρ) κινδυνώδεις τόποι. (κόρκυνντὰν ἢ κόρκυσυνντὰν τιτρεμὲκ) τρέμειν ἀπὸ τὸν φόβον τυ. (κόρκυ ἴα μπρακμὰκ) φοβίζω τινά. βάλλω εἰς κίνδυνον. (κόρκυ-ηλα) πεφοβημένως, δειλῶς (κόρκυλυ) κινδυνώδης. φοβητζιάρης. (Κορκυλὺκ) φόβος, τρόμος. κίνδυνος. παραπέτασμα τῆς γεφύρας, σκάλας (Κορκυτμὰκ) φοβίζω, φοβερίζω. (Κορκυντὺμπ γιαγανμὰκ) φοβερίζω. (Κορκυσὺζ) ἄφοβος. ἀκίνδυνος. (Κορκυσυζλὺκ) ἀκινδυνία, σ.γυράδα. ἀφοβία, τόλμη.

Κορὺ) ἄλσος, δρυμός. (Κορυδζὴ) δρυμοφύλαξ. ςρατιώτης ἀποταξάμενος, μισθοφορεῖν πεπαυμένος, ἄφετος soldato veteraro.

Κορὺκ) φυσῦνι. (Κορὺκτζι) ὁ κατασκευάζων τὰ φυσῦνιά, μηχάνια.

Κορυμὰκ) δεφεντεύω.

Κöσέ) ἀγκωνὴ, γωνία. (Κöσελὲ) γωνιώδης.

Κöσὲ) π. τ. σπανός.

Κöσκὶ) δαυλί.

Κοσμὰκ) προσάπτω, προσθέττω. ζεύγω. τρέχω, „μὲ τὸ ἄλογον, ἢ αὐτό“. (Γιολντὰσ κοσμὰκ) δίδω τινὶ τινὰ διὰ σύντροφον. (Ἀτλαρὴ κöσμὰκ) ζεύγω τὰ ἄλογα. (Ἀντὰμ κοσμὰκ) δίδω συνωδίαν. (Κοσὶσ) τρέξιμον „τῦ ἀλόγυ“. (Κοσηδζὴ) δρομεύς. (Κοσδυρμὰκ) ἀφίνω τὸ ἄλογον νὰ τρέξῃ. προσάζω νὰ προσάψῃ, ἢ νὰ δώσῃ συνωδίαν, ἢ νὰ ζεύξῃ τὰ ἄλογα.

Κöσμὲκ) εἶμαι θυμωμένος κατά τινος. πικραίνομαι, θυμόνομαι. (Κöσελὺ) πικραμένος, θυμωμένος. κονταρίδα, δι ἧς συκώνομεν τι.

Κοταρμὰκ) κενόνω τὰ φαγητά.

Κöτὲκ) ῥαβδισμὸς, ξυλοκοπία. ῥάβδος, βακτηρία. (Κöτὲκ γεμὲκ) ξυλοκοπῦμαι, ἴδε καὶ ῥαβδίζω.

Κὸτζ) κριάρι. μεταφ. στρατιώτης γενναῖος ἴδε κέρατον.

Κοτζὴ) ἁμάξι. (Κοτζηδζὴ) ἁμαξᾶς.

Κοτζιὰκ) στρατιώτης ἀνδρεῖος.

Κöτὺ) κακὸς, ἀνάποδος, διεστραμμένος. (κöτυλὲκ) κακία, κακὸν ἔργον. (κöτυλὲκ ἐτμὲκ) κάμνω κακά.

Κöτὲκ) κορμὸς τῦ δένδρυ μὲ τὴν ῥίζαν.

Κöτυρεμλὲκ) παράλυσις.

Κυββὲτ) ἀρ. δύναμις. (Δζεμὶ κυββετίιλε, ἢ κυββέτι βαρήνδζε) μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις τυ ἴδε καὶ δυναμόνω, ἀναλαμβάνω, ἀδύνατος.

Κυδζιὰκ) κορφος. χειρόβολον, ὀργυιὰ, ἀγκάλη.

Κυζγὺν) κόρακας.

Κυζὺ) ἀρνί. (κυζυδζὴκ) ἀρνάκι.

Κυγὺ) πηγάδι. πηκτὸς „ἐπὶ ὑγρῶν“. σκοτεινὸς „ἐπὶ χρωμάτων“.

Κυϊρὲκ) ὐρά. (κυϊρὲκ φιαγὴ) τὸ πάχος τῆς ὐρᾶς (κυϊρυκλὺ) ὁ ἔχων ὐρὰν, ἴδε καὶ κομήτης. κολοβός.

Κυκὺ κυσὴ) κῦκκος.

Κυκὺρτ) π. τ. θειάφι. (κυκυρτλὺ) θειάφινος.

Κὺλ) ἀνδράποδον. δῦλος στρατιώτης. φυλακή. (κυλλὺκ) δυλεία, σκλαβεία. στρατιώτης. (κυλλὺκ ἐτμὲκ) δυλεύειν. (κυλλυκτζὴ) ὑπεργὸς. δῦλος. (καρὰ κυλλυκτζὴ) διάφ. αγμι.

Κὺλ) στάκτη. (κὺλ σεβὶ) στακτόνερον, ἀλυσίβα.

Κυλαβὺζ) ὁδηγός. (Ὀνὺν κυλαβυζλέγιυλε) διὰ τῆς ὁδηγίας τυ.

Κυλὰδζ) ὀργυιά.

Κυλὰκ) αὐτί. (κυλὰκ τυζὲ) μηλίγγια. (κυλαγηνὲ κοϊμὰκ) βάλλω εἰς τὰ αὐτία, ἐμπνέω, παρακινῶ. (κυλακλὴ) ὁ ἔχων ὦτα, οἷον (ἐσὲκ κυλακλὴ ὁ ἔχων ὦτα ὄνυ.

Κυλαμπαρὰ π. σοδομίτης.

Κυλὰν) ἴδε κολάν.

Κὺλὰχ) π. τ. σκύφια. (Κυλαφτζὴ) ὁ σκεφοποιός.

Κυλὲνδζ) κώλικας.

Κυλλανμὰκ) μεταχειρίζομαι.

Κυλὲμ) τὰ πλευρὰ μιᾶς καμάρας. (Ἐγερὶν κυλεμλερὶ) τὰ πλευρὰ τῆς σέλλας.

Κυλὺφ) ἀρ. θήκη, θηκάρι.

Κυλτὲκ) ἴδε κολτὲκ.

Κὺμ) ἄμμος. κῦμα. (Κυμλὺκ) ἀμμότοπος.

Κυμζὴ) κατήγορος. (Κυμζηλαμὰκ) κατηγορῶ, διαβάλλω.

Κυμμπαρὰ) κυτὶ διὰ ἄσπρα. Μπόμπα granata. (Κυμμπαραδζὴ) ὁ κατασκευάζων, ἢ ῥίπτων μπόμπαις ganatiere, ingegniere.

Κυμμπὲ) καμάρα, θόλος, τρέλλα. (Κυμμπελὺ) θολωτός.

Κυντὺζ) λυσσιασμένος. (Κυντυζλὺκ) λύσσα. (Κυντυζλανμὰκ) λυσσιάζω. (Κυντυζλατμὰκ) κάμνω νὰ λυσσιάσῃ.

Κυντυρμὰκ) λυσσιάζω.

Κυντυσλὺ Ἱεροσολυμίτης. ἅγιος, θεῖος, ὐράνιος.

Κυντρὲτ) ἀρ. δύναμις. θεία πρόνοια, παντοδυ-

ναμία. (Κυντρετὶμ γιόκτυρ, κυντρετὶμ γετισμέζ) „δοτ. ἢ ἀπαρεμφ.“ δὲν δύναμαι, δὲν εἶμαι ἱκανός. (Κυντρετλὶ) δυνατός, κραταιότατος, π. χ. (Κυντρετλὶ παντισὰχ) ὁ κραταιότατος αὐτοκράτωρ. (Κυντρετσίζ) ἀδύνατος. (Κυντρετσιζλὶκ) ἀδυναμία.

Κϋπὲ) σκυλαρίκι, ἐνώτιον.

Κϋπϋρ, κöπϋρ) ςριμωτά.

Κϋπϋρμὲκ) ἀφρίζω.

Κϋπρὶ) γεφύρι.

Κϋπριὲ) ἡ σαΐτα τῶν ὑφαντῶν, κερκίς.

Κυρὰ) ἀρ. λαχνός. (Κυρὰ ἀτμὰκ, ἢ μπρακμὰκ) ῥίχνω λαχνὸν, κλῆρον. (Κυρὰ ὀνᾶ ντϋστϋ) εἰς αὐτὸν ἔτυχεν ὁ λαχνός.

Κυρακλὴ) εὔκολος νὰ ξηρανθῇ. (Κυρακλὴκ) εὐξηρασία.

Κϋρὲ) σφαῖρα.

Κ.. ὲκ) φτιάρι. κωπί. (Α'τεσ ἢ ντεμὶρ κϋρεκὶ) ἡ ξύστρα τῆς φωτίας. (Κϋρεκὲ σαλμὰκ, γγöντερμὲκ) ςέλλω εἰς τὸ κάτεργον. (Κϋρὲκ τζεκμὲκ) κωπηλατῶ. (Κϋρεκτζὶ) κωπηλάτης.

Κϋρκ) γϋνα. (Κϋρκτζϋ) γυναρᾶς. (Κϋρκλεμὲκ) γυνόνω. (Κϋρκλϋ) γυνωτὸς, γυνωμένος. (Κϋρκλϋ ἐλντιβὲν) χειρότι ἀπὸ γϋναν.

Κυρμὰκ) ςήνω „π. χ. ἐνέδρας, βρόχον“ διατάττω, εὐτρεπίζω, ἑτοιμάζω. (Σαχατὴ κυρμὰκ) κορδίζω τὸ ὡρολόγιον.

Κυρμπαγὰ) βαθρακός, βάτραχος.

Κυρμπὰν) ἀρ. θυσία. θῦμα.

Κὺρντ) λύκος. σκωλῆκι. (Κὺρντ ἐσενὶ) κοκκινίτζα rougeole. (Κυρντλϋ) σκωληκιασμένος, σκωληκώδης. (Κὺρντδζηγὰζ) σκωληκάκι. (Κυρντλανμὰκ) σκωληκιάζειν.

Κυρϋ) ξηρός. κύφιος. ςεγνός. ἡ ξηρὰ, ἡ ςερεά (Κυρυλὺκ) ξηρότης. ςέγνη. (Κυρυμὰκ) ξηραίνεσθαι, ϗ (κυρυμὲσ) μετοχ. ξηραμένος ἀφ' ἑαυτοῦ. (Κυρυτμὰκ) ξηραίνω.

Κυρὺκ) ἀγυρίδα.

Κυρὺμ) κατνιά.

Κϋρεμὲκ) ξυςρίζω, φκιαρίζω.

Κυρσὰκ) ςομάχι τῶν πτηνῶν, γγϋσια. (Κυρσακσὴζ) ἀχόρταγος.

Κυρσὰν) κουρσάρος, πειράτης. (Κυρσανλὴκ) πειρατική. (Κυρσανλὴκ ἐτμὲκ) πειρατεύειν.

Κυρσϋν) μολύβι. τὸ μολύβι τοῦ τυφεκίου. (Κυρσϋν μποκὺ) ἡ ςκωρία τοῦ μολυβίου. (Κυρσϋν μπορὴ) κανάλι μολυβένιον. (Κυρσϋνδζὴ) ὁ μολυβᾶς. (Κυρσϋνλὺ) μολυβένιος. (Κυρσϋνλαμὰκ) μολυβόνω.

Κυρταρμὰκ) ἐλευθερόνω, γλυτόνω τινά. (Κυρτυλμὰκ) ἐλευθερόνομαι, γλυτόνω, ἀποφεύγω, σώζομαι. (Μπορδζτὰν ἢ μπορδζιντὲν κυρτυλμὰκ) ξεπληρόνω τὸ χρέος. (Κυρτυλὺσ) γλυτωμὸς, σωτηρία. ἐλευθερία. (Ο'ντὰν κυρτυλὺσ γιόκτυρ) δὲν εἶναι ἐντεῦθεν σωτηρία, δὲν ἠμπορεῖ νὰ τ' ἀποφύγῃ τινάς.

Κὺσ) πτηνὸν, πουλί. (Κυσδζιγὰζ) πουλάκι. (Κὺσ σϋτϋ) γάλα πτηνοῦ, ἤτοι πρᾶγμα ἀδύνατον νὰ εὑρεθῇ.

Κυσὰκ) ζωνάρι. (Κυσακτζὴ) ζωναρᾶς. (Κυσαμὰκ) ζώνω. (Κυσανμὰκ) ζώνομαι π. χ. τὸ σπαθί. (Κυσατμὰκ) ζώνω τινὶ τί. περικυκλόνω, πολιορκῶ μίαν πόλιν. περικλείω. (Α'τραφὴ κυσατμὰκ) περικλείω τὰ πέριξ. (Κυσαντηλμὴσ) ἐζωσμένος. περικυκλωμένος, πολιορκημένος.

Κυσλὺκ) ἡ ὥρα μεταξὺ ἀνατολῆς ϗ μεσημβρίας, ἡ ὁποία ἐπιδιαιρεῖται εἰς τρία μέρη. εἰς (γγένδζ κυσλὺκ), εἰς (ὀρτὰ κυσλὺκ,) ϗ εἰς (καμπὰ κυσλὺκ.)

Κυσμὰκ) ξερῶ. (Κυσὺσ) ξέρασις. (Κυσυντὴ) ξερατὸς, ἐμετός.

Κϋσμὶκ) πικραίνομαι, ψυχραίνομαι κατά τινος. (κϋσϋλϋ) ψυχραμένος.

Κυσὺρ) ἀρ. ἔλλειψις, ἐλάττωμα, ἔγκλημα, σφάλμα. (Κυσὺρ ἐτμὲκ) λείπω εἴς τι, ἀμελῶ, καθυςερῶ τινὸς πράγματος „δοτ.“ (Κυσὺρ ἐλμὰκ) ἀμελεῖσθαι τὶ, ἀφίνεσθαι, παραβλέπεσθαι.

Κϋσὰχ) π. αὐθάδης, ἀδιάντροπος, οἰηματίας.

Κϋϛαχλὴϗ) οἴησις, αὐθάδεια (Κϋϛαχλὴκ ἐτμὲκ) αὐθαδιάζω.
Κὺτ) ἀρ. τροφή. (Κὺτ λὰϊ γεμὲτ) τροφὴ ὅσον φθάνει τινὶ διὰ νὰ μὴ ἀποθάνῃ.
Κϋτζὺκ) μικρός. (Κϋτζϋκλὺκ) μικρότης. (Κϋτζϋκλϋκτὲν μπερϋ, ἢ κϋτζϋκλεδζεκτὲν μπερϋ) παιδιόθεν, ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας. (Κϋτζϋκλετμὲκ ἢ κϋτζϋλτμὲκ) μικρύνω. ὀλιγοσεύω. (Κϋτζϋκλενμὲκ) μικρύνομαι. ὀλιγοσεύομαι.
Κυτὴ) κυτὶ, θήκη. (Κυτηδζὴκ) κυτάκι.
Κυτλὺ) εὐτυχὴς, αἴσιος. (Μπαϊραμηνὴζ κυτλὺ ὀλσὺν) σοὶ συγχαίρω διὰ τὸ μπαϊράμι. (Κυτλυλαμὰκ) συγχαίρω. (Κυτλὺ) εὐτυχὴς, αἴσιος. (Κυτσὺζ) ἀτυχής.
Κϋτϋρντὺ) θόρυβος, ταραχή.
Κϋφ) μύχλια. (Κϋφ σολυμὰκ) ἀσθμαίνω. (Κϋφλενμὲκ) μυχλιάζειν. (Κϋφλειμὶσ ἢ κϋφλὺ) μυχλιασμένος.
Κϋφρ, κϋφϋρ) ἀρ. βλασφημία. (Κϋφρ σϋϊλεμὲκ) βλασφημεῖν.
Κρὰλ) βασιλεὺς, καῖσαρ. (Κραλλὴκ) βασιλεία. (Κραλλὴκ σϋρμὲκ) βασιλεύειν. (Κραλλὴ) βασιλικός.

Λ.

Λαγὺμ) λαγοῦμι, ὑπορυγή. (Λαγὺμ καζμὰκ) σκάπτω λαγοῦμι. (Λαγὺμ καρσϋλαμὰκ) ἀντισκάπτω κατὰ τοῦ ἐχθροῦ λαγοῦμι. (Λαγὺμ ἀτμὰκ ἢ ἀττηρμὰκ) κάμνω τὸ λαγοῦμι νὰ πηδήσῃ εἰς τὸν ἀέρα. (Λαγυμδζὴ) ὁ ὑπονομευτὴς, ὁ σκάπτων τὰ λαγούμια.
Λαζὶμ) ἀρ. ἀναγκαῖος, χρειώδης, ἁρμόδιος, πρέπων. ἀναγκαίως, ἑπομένως. (Λαζὶμ ὀλμὰκ) εἶναι ἀναγκαῖον, χρεία. (Λαζὶμ ντεϊλτιρ) δὲν εἶναι ἀναγκαῖον, χρεία. (Λαζὶμ γγελίρσε) ἀνίσως κάμῃ χρεία, ἀνίσως χρειασθῇ (Λαζιμλὴ) ἀναγκαῖος, χρήσιμος, ἐπωφελής
Λαὴκ) ἀρ. ἁρμόδιος, πρέπων. ἄξιος. (Λαὴκ ὀλμὰκ) ἄξιον εἶναι, ἀξίζειν, καὶ ἁρμόζειν, πρέπον εἶναι „δοτ.“. (Λαὴκ ὀλντυγὺ ϋζρὲ) κατὰ τὴν χρείαν, πρεπόντως, καθὼς πρέπει. (Λαὴκ ντεβλὲτ ντὶρ ἢ ντεϊλτιρ) συμφέρει εἰς τὴν βασιλείαν, ἢ δὲν συμφέρει. (Σὶζ ντοσμηζὶ λαὴκ ὀλὰν μπὲ ντὶρ κὶ) ἐκεῖνο ὁποῦ συμφέρει καὶ πρέπει εἰς ὑμᾶς τὸν φίλον μας εἶναι νά... (Λαὴκ γγϋρμὲκ) κρίνω εὔλογον.
Λακὰμπ) ἀρ. παρανόμι. (Λακὰμπ κομὰκ ἢ βιρμὲκ) δίδω τινὶ ἕνα παρανόμι.
Λακηρντὴ) ὁμιλία, συνομιλία, διάλεξις. (Λακηρντὴ ἐτμὲκ) συνομιλῶ, ὁμιλῶ, συνδιαλέγομαι. (Λακηρντυὰ μπασλαμὰκ) βάλλομαι, ἀρχίζομαι εἰς ὁμιλίαν.
Λαλὲ) ὁ λαλές. (Ταραμπολὸς λαλεσὶ) τὸ βατράχιον „ἄνθος τι“.
Λανὲτ) ἀρ. κατάρα, βλασφημία, ἀνάθεμα. (Λανετλεμὲκ) καταρῶμαι, ἀναθεματίζω.
Λατιφὲ) ἀρ. χορατᾶς, ἀστεϊσμὸς, μέτωρον. (Λατιφὲ ἐτμὲκ) μετωρίζομαι, χορατεύω. (Λατιφεδζὴ) ἀστεῖος.
Λὰφ) π. καύχησις, κενοδοξία. ματαιότης, ματαιολογία. (Λὰφ σϋϊλεμὲκ) φλυαρῶ. (Λὰφ βυρμὰκ) ἐπαινοῦμαι, καυχῶμαι. (Λαφαζὰν) κενόδοξος, μάταιος, φλύαρος.
Λαφζ) ἀρ. λέξις. προφορά.
Λαχανὰ) λάχανον, κράμβη, ἴδε καὶ ξινολάχανον.
Λεβὲντ) π. στρατιώτης ἐθελοντής. αὐτοκέφαλος ἄνθρωπος.
Λεγὲν) λεκάνη.
Λεϊλὲκ) π. τ. λεϊλέκι, πελαργός. μάταιος.
Λεκὲ) π. τ. κηλῖδα, λέρα. (Λεκελὶ) κηλιδωτὸς, κηλώδης. (Λεκελενμὲκ) λερώνεσθαι.
Λεσ) ψοφίμι, νεκρὸν σῶμα.
Λιάκιν) ἀρ. ὅμως, πλήν.
Λιμὰν) λιμένας. (Λιμὰν ἀγζὴ) ἡ εἴσοδος, τὸ στόμα τοῦ λιμένος. (Λιμανλὴ) εὐλίμενος. (Λιμανλὴκ) γαλήνη bonaccia.
Λιμὸν) λεμόνι. (Λιμὸν ἀγαδζὴ) λεμωνιά.
Λισὰν) ἀρ. γλῶσσα, ἰδίωμα, διάλεκτος. (Λισανὲ γγελμὲκ) κακολογεῖσθαι, κακῶς ἀκούειν.
Λοκμὰ πληθ. λοκὲμ.) ἀρ. μπουκιά, ἔνθεσις. εἰ.

δος πλακεντίϐ. (Λοκμὰ λοκμὰ ἐτμὲκ) κόπτειν εἰς μπυκοσιάς.

Λὲτφ) ἀρ. εὐμένεια. (Λὲτφ-ιλὲ) εὐμενῶς.

M.

Μαβὶ) γαλάζιος. (Σὲὺτ μαβισὴ) κυανῦς.

Μαγυντανὸς) πετροσέλινον.

Μαγρὺρ) ἀρ. ἢ (Μαγρυρλὺ) ὑπερήφανος, ἀλαζών. (Μαγρυρλὺκ) ἀλαζονεία, ἔπαρσις. (Μαγρυρλανμὰκ ἢ μαγρὺρ ὀλμὰκ) „δοτ.“ ὑπερηφανεύομαι εἴς τι.

Μαδζὺν) ἀρ. ἔκλεγμα. ἰατρικόν. (Μαδζυνδζὴ) φαρμακοπώλης.

Μάζι) π. κηκίδι. (Μαζὺ ἀγαδζὶ) πρῖνος, πυρνάρι.

Μαζὺλ) ἀρ. καθῃρημένος τῦ ἀξιώματος. (Μαζὺλ ἐτμὲκ) καθαιρῶ. (Μαζυλλὲκ) καθαίρεσις τῦ ἀξιώματος.

Μαζὺρ) ἀρ. παρῃτημένος scusato. (μαζὺρ τὺτ) ἔχετέ με παρῃτημένον, εὐδόκησον. (Μαζὺρ ὀ λσὺν) συγχωρήσατέ μοι, scusatemi.

Μαγιὰ, μαγιὲ) π. προζύμι, φύραμα. κεφάλαιον τῶν ἀσπρῶν. (Μαγιελὶ) πεφυραμένος. (Μαγιελεμὲκ) φυράω fermentare.

Μαγιασὶλ) ἑζωχάδες, αἱμοῤῥοΐδες.

Μαῒλ) ἀρ. ἀποκλίνων, ἔχων κλίσιν εἴς τι, ἔκδοτος. (χαβάσινὲ μαῒλ) αὐτοκέφαλος, ὅστις ἀκολυθεῖ τὴν θέλησίν τυ.

Μακὰμ) ἀρ. κατοικία, κατοικητήριον. κατάστασις, ἀξίωμα, τόνος μυσικῆς. (Μακὰμ τυτμὰκ) ςαίνω τὺ τὴν κατοικίαν μυ, καθέδραν. ἐντείνειν intonar il canto. (Μακαμλὴ) ἔχων ἀξίωμα ἢ τόπον τινὰ, ἀξιωματικὸς, διπλωματικὸς ἐγκάτοικος, ὁ ςερεὰν ἔχων κατοικίαν.

Μακὰς) ἀρ. ψαλίδι.

Μακμπὺλ) ἀρ. ἀρεςός. εὐάρεςος, δεκτός. (Μακμπὺλ τυτμὰκ) δέχομαι. (Μακμπυλεγγετζμὲκ, ἢ μακμπὺλ ὀλμὰκ) εἶναι ἀρεςὸν, δεκτόν.

Μαλ) ἀρ. ὕσία, ὑπάρχοντα, πλῦτος. (Μαεϊλὶκ μαλὴ) δημόσιος θησαυρὸς, φίσκος.

Μαλὺμ) ἀρ. γνωςός. περίφημος. (Μαλὺμ ἰτιμὲκ) εἰδοποιῶ, μηνύω.

Μαλὺν, μελὺν) ἀρ. καθηραμένος, ἀναθεματισμένος.

Μανὰ) ἔννοια, νόημα. (Λυγὰτ μανασὴ) ἔννοια κατὰ γράμμα. (Ἰστιλὰχ μανασὴ) νόημα μεταφορικόν. (Μανασινὲ γγελὺρ) ἐκλαμβάνεται ἀντὶ.... τὸ αὐτὸ σημαίνει ὡς ἐ....

Μανδζιὰ) φαγί. (Μανδζιὰ γεμὲκ) τρώγω.

Μανὴ) ἐμπόδιον. (Μανὴ ὀλμὰκ) ἐμποδίζω, ἐναντιόνομαι εἴς τι.

Μανσὶμπ) ἀρ. ἀξίωμα. (Μανσὶμπ ἀβλαμὰκ) κυνηγῶ ἕνα ἀξίωμα. (Μανσιμπτὰν ντϋσϋρμὲκ) κάμνω τινὰ νὰ χάσῃ τὸ ἀξίωμά τυ.

Μαντὰμ, μανταμκὶ) ἐν ὅσῳ, ὅσον καιρὸν, ἕςωντας καί.

Μαντὰρ) μανιτάρι. (Μαντὰρ ἀγαδζὴ) ὁ φελλός.

Μαντὴ) ἀπόκρεας.

Μαντὲμ, μαντὲν) μεταλλεῖον. μέταλλον. (Ἀλτὴν, γγϋμὺς μαντεμὶ) μεταλλεῖον ἀργύρυ, ἢ χρυσῦ.

Μαντὲ) ἀρ. ὕλη, ὑπόθεσις. ἄρθρον, συνθήκη. (Συλχὺν μαντελερὶ) τὰ ἄρθρα τῆς εἰρήνης.

Μαρὰζ) ἀρ. ἀσθένεια, πάθος. (Μαρὰζ ἀσλὴ) ἰδιοπαθικὴ ἀσθένεια. (Μαραζλὴ) ἐμπαθής.

Μαργιὸλ) πονηρός. (Μαργιολλὺκ) πονηρία.

Μαριφὲτ) ἀρ. τέχνη, ἐπιτηδειότης. γνῶσις, εἴδησις, ἐπιςήμη. (Ἀνὴν μαριφέτ-ιλε) μὲ τὴν εἴδησίν τυ. διὰ μέσυ αὐτῦ. (Μαριφετὶμ γιὸγ ἰκὲν) μὴ ἠξεύροντας. (Μαριφετσὶζ) ὑςερημένος τέχνης, ἐπιςήμης, ἀνείδεος, ἀνεπιςήμων, ἄτεχνος. (Μαριφετλὴ) εἰδήμων, ἐπιςήμων.

Μαρὸλ) μαρῦλι.

Μασὰλ) ἀρ. παραβολὴ, παροιμία. μῦθος, παραμύθι. (Μεσελὲ) παραδείγματος χάριν, λόγυ χάριν.

Μασαλὰ) ἀρ. φαγὸς, δαδί.

Μασλαχὰτ) ἀρ. ὑπόθεσις, ἐπιχείρημα. (Μασλαχὰτ γγϋζὰρ, ἢ μασλαχὰτ γγϋρμὺς) ὁ

ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων, ἔμπειρος τῶν πραγμάτων. (Μασλαχατηνὴ γγϋρτιλὲρ ἢ μπιτιρντιλὲρ) ἐτελείωσαν τὰς ὑποθέσεις τȣ. μετ. τὸν ἐφόνευσαν. (Μασλαχαττζηκ) μικρὰ ὑπόθεσις. (Μασλαχατλὴ) ἐνασχολημένος, εἰς ὑποθέσεις.

Μασρὶφ) ἀρ. ἔξοδον, ἔξοδα, δαπάνη.

Μασχαρὰ) ἀρ. παίγνιον. μασχαρὰς, γελοιώδης, ἄνθρωπος, ὅσις ἔχει προσωπίδα. (Μασχαραλὴκ) περιγέλοιον. (Μασχαραλὴκ ντεὶλ) δὲν εἶναι χορατᾶς. (Μασχαραλὴκ ἐτμὲκ) κάμνω τὸν μῶμον. (Μασχαραδζὴ) μῶμος, buffon.

Ματὲμ) π. πένθος. (Ματὲμ τυτμὰκ) μαυροφορῶ.

Ματρὰκ) ἅρματα τῶν μονομάχων. (Ματρακτζὴ) παλαισρίτης, μονομάχος, μαχαιρομάχος. (Ματρακτζιλὶκ) μαχαιρομαχία.

Ματραμπὰζ) μεταπωλητής.

Μαχαλλὲ) μαχαλλᾶς, τόπος. χωρίον.

Μαχλὲκ) ἀρ. πλασὸς, πλάσμα. (Μαχλεκὰτ) πλάσματα.

Μαχμὲζ) μαχμὲζ, μύωψ. (Μαχμεζλαμὰκ) βάλλω τὸ μαχμὲζι εἰς τὸ ἄλογον.

Μαχμὺρ) ἀρ. κραιπαλώδης. (Μαχμυρλὺκ) κραιπάλη. (Μαχμυρλὺκ μποζμὰκ) τὴν κραιπάλην ἐξατμίζειν.

Μαχραμὰ) ἀρ. μανδύλι. (Ἑλ μαχραμασὴ) χειρομάνδυλον.

Μαχρὺμ) ἀρ ὑςερημένος, ἐνδεής. (Μαχρὺμ ἐτμὲκ) ὑςερῶ, ἀποκλείω, π. χ. ἀπὸ τὴν κληρονομίαν. (Μαχρὺμ καλμὰκ) ἀποκλείεσθαι (Μαχρυμλὲκ) ὑςέρησις, ἀπόκλεισις.

Μεβλὰ, χυδ. μολλὰ) ἀρ. κριτὴς μεγάλης πόλεως. Θεός. (Μεβλαὴ σεβέρσεν) ἂν ἀγαπᾷς τὸν θεὸν, (Μεβλανὰ φϋλὰν) ὁ δεῖνα αὐθέντης μας. (Μεβλεβιλὲρ) οἱ Δερβίσιοι.

Μέγερ) π. τ. εἰδεμή. ἂν κατὰ τύχην. ὅμως.

Μεδζλὶς) ἀρ. συνέδριον. συμπόσιον. συνομιλία

Μεδζνὺν) ἀρ. μωρὸς, τρελὸς, ἀνόητος. (Μεδζνυνλὺκ) μωρία, τρέλα, ἀνοησία.

Μεζὰντ) ἀρ. δημιοπρασία, δημοσία πώλησις. (Μεζὰντ κομὰκ) αὐγατίζω εἰς τὴν δημοσίαν. (Μεζαντὲ σατμὰκ, βερμὲκ, κτλ) πωλῶ δημοσίᾳ.

Μεζὰρ) ἀρ. μνημεῖον. (Μεζὰρ κιταμπεσὴ) ἐπιτάφιον. (Μεζὰρ τεσὴ) ςήλη, πέτρα τȣ̃ μνήματος ἀνεγειρομένη. (Μεζαρλὴ) νεκροφόρος, ὁ νεκροθάπτης. (Μεζαρλὴκ) μνημεῖον.

Μεζὲ) ἀρ. μεζὲς, ἀνασωματικὰ, καὶ μεζὲ παίγνιον. (Χοϋ μεζὲ) νόσιμον. (Μεζὲ ἐτμὲκ) χορατεύω, νοσιμεύομαι. (Μεζὲ ἀλμὰκ), καὶ (Μεζελεμὲκ) περιπαίζω τινά. (Μεζελεμὲκ) περιπαίζομαι. (Μεζελενιδζὶ) ὁ περιπαίζων, σκώπτης.

Μεὶλ) ἀρ. κλίσις, προσπάθεια. (Μεὶλ βερμὲκ) δίδω τινὶ τὴν προσπάθειάν μου καὶ τὴν ἀγάπην, λατρεύω τινά. (Γϋνὲσ μεϊλὶ) ἡ κλίσις τȣ̃ ἡλίȣ εἰς τὴν δύσιν.

Μεϊμὸν, χυδ. μαϊμὸν) μαϊμȣ̃.

Μεϊντὰν) ςάδιον, κάμπος. παλαίςρα, ἱππόδρομος. (Μεϊνταὲ γγετιρμὲκ) φέρω εἰς μέσον, παῤῥησιάζω.

Μεΐτ) ἀρ. λείψανον, νεκρός.

Μεϊχανὲ) π. καπηλεῖον. (Μεϊχανεδζὶ) ὁ κάπηλος.

Μεκιὰν) ἀρ. τόπος. ἀξίωμα. κατοικία. (Μεκιανλαντηρμὰκ) διορίζω τινὶ τόπον. κατοικίαν.

Μεκτὲμπ) ἀρ. τόπος, ὅπȣ γράφȣν, σχολεῖον καὶ ὁ μαθητὴς (Μεκτὲμπ ὀγλανὴ), καὶ ὁ διδάσκαλος (Μεκτὲμπ χοδζιασὶ), καὶ τὸ διδακτρον (Μεκτὲμπ χακκή.)

Μεκτὺμπ) ἀρ. ἐπισολὴ, γράμμα. (Μεκτυμπδζὴ) γραμματεύς.

Μελὲκ) ἀρ. ἄγγελος.

Μελλεμὲκ) βελάζω.

Μελχὲμ) ἔμπλασρον, ἀλειφή. (Μελχεμλεμὲκ) ἐμπλασρόνω.

Μεμὲ) βυζί. (Μεμὲ ὀγλανὴ) βρέφος.

Μεμλεκὲτ) ἀρ. βασίλειον, ἐπαρχία.

Μεμνὺν) ἀρ ὑπόχρεως, καθυποχρεωμένος, εὐγνώμων.

Μενδζελὴκ, μενδζενὴκ) ἀρ. μάγγανον, καταπέλτης.

Μενζὶλ) ἀρ. πόςα. (Μενζὶλ μπεϊγγιρλερὶ) τὰ ἄλογα τῆς πόσας. (Μενζιλδζὶ) ὁ ποσιέζης.

Μεντρεσὲ) ἀρ. γυμνάσιον, ἀκαδημία.

Μέτχ) ἀρ. ἔπαινος, ἐγκώμιον, ὕμνος.

Μενφιὲτ) ἀρ. ὄφελος. (Μπουντὰν μπιζὲ τζιὸκ μενφιετλὲρ χασὴλ ὀλὲρ) θέλομεν καρποφορηθῆ ἐντεῦθεν πολύ. (Μενφιὲτ ἐτμὲκ) ὠφελῶ.

Μερδζιμὲκ) φακῆ.

Μερεμμὲτ) διόρθωσις, ἀνακαίνισις οἴκου, ἢ φορέματος.

Μερμὲρ) μάρμαρον. (Σοὺ μερμερὶ) ἀλάβαστρον.

Μερντιβὲν) π. σκάλα. (Μερντιβὲν ἰαγὴ) σκαλοπάτι.

Μερτεμπὲ) ἀρ. βαθμός. τάξις. (Μερτεμπεϊὲ τζηκτὴ) ἐπροβιβάσθη εἰς ἀξίωμα. (Τζατλαμὰκ μερτεμπεσινὲ βαρντὴ) ἔφθασεν εἰς βαθμὸν, δηλ. ἦλθεν ἐγγὺς, ὀλίγον ἔλειψε νὰ σκάσῃ. (Κεμὰλ μερτεμπὲ) ἐντελῶς. (Σ' ὀλ μερτεμπεντὲ κὶ) εἰς τόσον βαθμὸν ὥστε...

Μερχαμὲτ) ἀρ. εὐσπλαγχνία, ἔλεος, ἴδε καὶ εὐσπλαγχνίζομαι.

Μεσὲλ) ἀρ. παράδειγμα. (Μεσελὲ) παραδείγματος χάριν.

Μεσοὺκ) ἀρ. παράδειγμα, ἐπιτηδευγμή.

Μεσκὶν) ἀρ. κατοικία. (Μεσκὶν τουτμὰκ) στήνω τὴν κατοικίαν.

Μεσκὶν) ἀρ. πτωχὸς, ἐνδεὴς, κακορρίζικος.

Μὲς) π. μεθυσμένος. (Μὲς ὀλμὰκ) μεθύειν. (Μεσλὶκ) μέθη.

Μεχὲλλ) ἀρ. εὐκαιρία. τόπος. (Μεχὲλ ιλε, ἢ μεχελλιντὲ) ἐν εὐκαιρίᾳ. (Μεχελλιντὲ) ἐν καιρῷ, π. χ. (Γεγεδζὲκ μεχελλιντὲ) ἐν καιρῷ τοῦ φαγητοῦ.

Μεχκεμὲ) ἀρ. κριτήριον. (Μεχκεμὲ κιατιμπὶ) νοτάριος.

Μηρηλνταμὰκ) μουρμουρίζω. γρουνίζω, ὀλολύζω, φωνάζω. (Μηρηλντὴ) μουρμούρισμα, ὀλολυγμός, βοή.

Μιὰν) π. μέσον. καὶ ἐπιρρ. μεταξύ. (Μιανδζὴ) μεσίτης, προξενητής. παράνυμφος. (Μιανδζιλὶκ) μεσιτεία, προξένητις.

Μιζὰδζ) ἀρ. ἡ κρᾶσις, διάθεσις τοῦ σώματος. (Μιζὰδζ) πῶς ἔχετε; (Μιζαδζὴ χοσοὺ ντεὶλ) δὲν εὑρίσκεται καλά. (Μιζὰδζ ναχοσλουγοὺ) ἀσθένεια.

Μικντὰρ) ἀρ. ποσότης. διάστημα. (Μπὶρ μικντὰρ) ὀλίγον. μερικοί. (Κὴρκ γὴλ μικνταρὴ) 40 χρόνους τὸν ἀριθμόν. (Μπὶρ μπὶν μικνταρὴ κιμέσνε) ὡς 1000 τὸν ἀριθμὸν τινές.

Μιλλὲτ) ἀρ. ἔθνος, γένος.

Μιμὰρ) ἀρ. τέκτων. (Μιμὰρ μπασὴ) ἀρχιτέκτων. (Μιμαρλὴκ) τεκτονική.

Μιννὲτ) ἀρ. ὑποχρέωσις. εὔνοια, χάρις, ἔλεος. (Μιννὲτ) ἐτμὲκ) κάμνω, ἢ ζητῶ μίαν χάριν. ὀνειδίζω. (Μιννὲτ κηστηρμὰκ, ἢ κομὰκ) ὑποχρεώνω τινά. (Μιννετσὶζ) χωρὶς ὑποχρεώσιν.

Μιντὲ) ἀρ. στομάχι.

Μιρὰς) ἀρ. κληρονομία. κληρονόμος.

Μιρὶ) π. φίσκος (Μιρὶ μὰλ) εἰσόδημα ἡγεμόνος.

Μὶσκ) ἀρ. π. τ. μόσχος. (Μισκλεμὲκ) μοσχώνω τί.

Μιχνὲτ) ἀρ. πειρασμός. συμφορά. (Μιχνὲτ κεσιλὶκ) ταλαιπωρία.

Μουαμελὲ) ἀρ. διάφορον, τόκος. (Μουαμελὲ ιλε ὀλμὰκ) παίρνω μὲ διάφορον. (Μουαμελὲ ιλε βερμὲκ) δίδω μὲ διάφορον, τοκίζω. (Μουαμελεδζὶ) ὁ τοκιστὴς, δανειστής. (Μουαμελεδζιλὶκ) τοκισμὸς, δάνεισμα.

Μοὺλφ) ἀρ. ἀσίδοτος. (Μοὺλφ ἐτμὲκ) κάμνειν ἀσίδοτον.

Μουκαϊὲντ) ἀρ. ἐπιμελὴς, ἄοκνος, πρόθυμος, προσεκτικός. (Μουκαϊὲντ ὄλμα) μὴ σοὶ μέλῃ. μὴ φροντίζῃς.

Μουκαμπελὲ) ἀρ. ἀντάλλαγμα, ἀνταμειβή. σύγκρισις, ἀντιπαραβολή. (Μουκαμπελεσιν-

ντὲ) ἀπέναντι, ἄντικρυ. ἀντὶ, εἰς τόπον „τινός“.
(Μυκαμπτελεδζὶ) ὁ θεωρητὴς τῶν ἐξόδων.
Μϋκιαλεμὲ) ἀρ. διάλογος. συνομιλία.
Μϋλαὴμ) ἀρ. ἥμερος, πρᾶος, εὐπροσήγορος, ἤπιος, χειροήθης. ἁρμόδιος. (Μϋλαημλὴκ) πραότης, ἡμερότης.
Μϋλαχαζὰ) ἀρ. θεωρία, σκέψις, συλλογισμὸς, ἴδε ἢ συλλογίζομαι.
Μϋλκ) ἀρ. κτῆμα. (Μϋλκ ἰντιημὲκ) κυριεύω τὶ ὡς κτῆμά μυ.
Μὺμ) π. ἀρ. τ. κηςὶ ἐν γένει. (Μὺμ ἐτμὲκ) ἀναλύω „τὸ κηςί“. (Μυμδζὴ) κηροποιὸς ἢ κηροπωλητὴς. (Μυμλαμὰκ) κηρόνω.
Μϋμπαλεγὰ) ἀρ. ὑπερβολή. (Μϋμπαλεγὰ ἐτμὲκ) μεταχειρίζομαι ὑπερβολὰς εἰς τὺς λόγυς éxagerer.
Μϋμπαρὲκ) ἀρ. εὐτυχὴς, εὐδαίμων. αἴσιος. ἱερὸς, ἅγιος. θανατικὸν, πανῦκλα. (Μϋμπαρὲκ ἐτμὲκ ἢ μϋμπαρεκλεμὲκ) εὐλογῶ. ἐπεύχομαι, συγχαίρω. (Μϋμπαρεκλὶκ) εὐλογία. εὐδαιμονία, εὐτυχία. ὁσιότης, ἁγιοσύνη.
Μϋμπασὶρ) ἀρ. ἐπίτροπος, ἔφορος, ἐπιςάτης.
Μϋμπτελὰ) ἀρ. ὑποκείμενος, κυριευμένος ἀπὸ πάθος τι „δοτ.“, π. χ. (Φρὲνκ ἰλὶζινὲ μϋμπτελὰ ὀλμὰκ) κυριεύομαι ἀπὸ τὸ γαλλικὸν πάθος.
Μϋναφὴκ) ἀρ. ὑποκριτὴς, πονηρός. ἄθεος. (Μϋναφηκλὴκ) ὑπόκρισις. ἀθεΐα.
Μϋντεβὲρ ἐτμὲκ) ςρογγυλεύω τὶ, κάμνω κυκλοειδές.
Μϋντερὶς) ἀρ. διδάσκαλος ἀκαδημαϊκὸς, προφέσσωρ.
Μϋρὰντ) ἀρ. σκοπὸς, τέλος „ἀφαιρ.“, π. χ. (Συλχτὲν μϋρὰντ ὀλϋνὰν μπϋ ντὴρ κὶ) ὁ σκοπὸς τῆς εἰρήνης εἶναι νά. (Μϋρὰντ ϋζρὲ, μϋραντζὲ, μϋραντινδζὲ, μϋραντινὲ γγϋρὲ) κατ' εὐχὴν, κατὰ ῥῦν, κατὰ τὴν θέλησίν τυ.
Μυραχχὰς) ἀρ. πληρεξύσιος, ἐπίτροπος. ἔχων ἐξυσίαν, ἄδειαν.
Μϋρεκκὲμπ) ἀρ. μελάνι. (Μϋρεκκὲμπ μπαλιγὴ) καλαμάρι „ψάρι“.
Μϋρνταρ) π. συγχαμερὸς, ἄπαςρος, ἄχνμος. (Μϋρντὰρ ὀλμὰκ) μυρνταρεύομαι. (Μϋρντὰρ αγαδζὴ) τὸ λυγιςικὸν ligusticum.
Μϋρϋββὲτ) ἀρ. φιλανθρωπία, εὐγένεια.
Μϋρτὰντ) ἀρ. ἀποςάτης, παραβάτης.
Μϋσαφὶρ) ἀρ. ξένος φιλοξενούμενος.
Μυσαχεμπὲτ) ἀρ. συνομιλία, ἴδε ἢ συνομιλῶ.
Μυσαχὴμπ) ἀρ. οἰκεῖος. (Μυσαχημπλὴκ) οἰκειότης familiarità.
Μυσμϋλὲ) μέσπιλον. (Μυσμϋλὲ ἀγαδζὶ) μεσπιλιά.
Μϋστερὶ) ἀρ. ἀγοραςής.
Μυστυλὲκ) χαροποιὰ εἴδησις. συγχαρισικόν.
Μυτὴ) ἀρ. ὑπήκοος, εὐπειθής. (Μυτηλὴκ) ὑπακοή.
Μϋτλὰκ) ἀρ. ἀπόλυτος ἢ ἀπολύτως, ἐξ ἀποφάσεως.
Μυτλὲ) εὐτυχής.
Μυτπὰχ) ἀρ. μαγειρεῖον. (Μυτμπὰχ ἐμινὶ) ὁ ἀρχιμάγειρος.
Μυχαμπτὲτ) ἀρ. ἀγάπη. (Μυχαμπτὲτ μεκτεμπὲ) φιλικὸν γράμμα. (Μυχαμπτετλὴ) ἀγάπη, ἔρως. (Μυχαμπτετλὶλὲ) εὐμενῶς. (Μυχαμπτετλεσμὲκ) τρέφειν φιλίαν, ὁμόνοιαν ἐν ἀλλήλοις.
Μυχασερὲ) ἀρ. πολιορκία.
Μυχαταρὰ) ἀρ. κίνδυνος (Μυχαταρα ἰτ κομὰκ) βάλλω τινὰ εἰς κίνδυνον. (Μυχαταρασὴζ) ἀκίνδυνος.
Μυχὶμ) ἀρ. ἀναγκαῖος, ἀξιόλογος wichtig.
Μϋχϋρ, μϋχρ) ἀρ. σφραγὶς, βῦλλα, ἴδε ἢ βυλλόνω, ξεβυλλόνω.
Μυχρὲ) π. κόκκαλον, δὶ ὃ γυαλίζομεν τὸ χαρτί.
Μπὰγ) π. τ. ἀμπέλι. (Μπὰγ τζιτερνταγὴ) κληματαριὰ, ἀναδενδράς.
Μπὰγ) δέμα. κόμβος. θηλυά. (Μπαγλὴ) δεμένος. βασκαμμένος. ἐξηρτημένος; κρεμάμε-

νας, π. χ. (Ο'γρενισὲ μπαγλὴ) κρέμεται ἀπὸ τὴν σπεδὴν, καθὼς δηλ. σπεδάζει τινάς. (Ο'νὰ μπαγλὴ) ἀπὸ τῦτο κρέμεται, εἰς τῦτο συνίσταται. (Μπαγλαμὰκ) δένω, συνάπτω „π. χ. φιλίαν κτ". δένω „ἕνα βιβλίον", σαχόνω. βασκαίνω. (Σ'ϐκλὶν μπαγλαμὰκ) λαμβάνειν τὴν μορφὴν τινός. (Συρὲτ μπαγλανμὰζ) δὲν θέλει κατορθωθῇ (Μπασηρὲτ μπαγλαμὰκ) θαμβόνειν τὴν ὅρασιν. (Μπαγλαμακλὴκ) βάσκαμα, βασκανία. (Μπαγλανμὴσ) δεμένος. βασκαμμένος. (Μπαγλὴσ) δέσιμον. βασκαμός. (Μπαγὺ ϗ μπαγὴ) χοινὶ, ϗ δεμάτι. (Σαμὰν μπαγυλερὶ) χοινία ἀπὸ ἄχυρον. (Μπὰγ μπυντεννὶσ) τὸ κλαδευτήριον.

Μπαγὰ) βαθρακὸς, βάτραχος. (Ο'ντλὺ μπαγὰ) ὁ φύσαλος. (Γεσὶλ μπαγὰ) ὁ φρῦνος. (Καπλὺ μπαγὰ) ἡ χελώνη.

Μπαγὰ) π. πόρνη. παιδίον σοδομιτικόν.

Μπαγανὰ) παιδί. ἀρνί (Μπαγανὰ κϋρκὺ) γῦνα ἀπ' ἀρνί.

Μπαγὴρ) σῆθος, ϗ τὰ ἐν τῷ σήθει, τὰ ἐντόσθια.

Μπαγηρμὰκ) ὀλολύζω. φωνάζω. ὑρλιάζω μυγγρίζω. (Μπαγηρὴσ) ὀλολυγμός. μυγγρισμα. γαύγισμα.

Μπαγηρσὰκ) τὰ στάργανα.

Μπαγηρσὰκ) ἐντόσθια, ἔντερα. (Μπαγηρσὰκ γιαγὴ) τὸ ψαχνὸν, πάχος τῶν ἐντέρων, ἐπίπλοον.

Μπαγησλαμὰκ) συγχωρεῖν. χαρίζω. (Μπαγησλανμὰζ) ἀσυγχώρητος.

Μπαγντὰδζ) σαυροπόδι.

Μπαγνταλαγιὰκ, μπαγνταμὰκ) ἀδρασκελῶ. πεδυκλόνω.

Μπαδζιὰ) φεγγίτης τῆς σκεπασῆς.

Μπαζὰρ) παζάρι, ἀγορά. συμφωνία. (Μπαζαρινὶ μποζντὺ) τῦ ἐχάλασεν, ἢ δὲν ἐφύλαξε τὴν συμφωνίαν. (Μπαζὰρ χαλκὴ) ὁ ὄχλος τῆς ἀγορᾶς. (Μπαζὰρ ὀλμὰκ) συμφωνεῖν περὶ τῆς τιμῆς, παζαρεύω. (Μπαζὰρ γγϋνὺ) κυριακή. ἡμέρα ἀγορᾶς. (Μπαζὰρ ἰρτεσὶ) ἡ δευτέρα. (Μπαζαρδζὴ) ὁ πωλητὴς πωρικῶν, ὀσπρίων κτ. (Λ'χηρὴ μπαζαρηνὴν ὀλὺρ ζὰρ) θὰ τῷ εὔγῃ ξυνά. (Παζὰρ σεννὶεν γιανὰ) ἡ συμφωνία εἶναι πρὸς ὄφελός σου.

Μπάζη) ἀρ. μερικοί. (Μπαζησὶ) μερικοὶ ἀπ' αὐτύς. (Μπάζη κερρὲ) μερικαῖς φοραῖς. (μπάζη κιμέσνε) μερικοὶ, ϗ κάποιος.

Μπαζιργγιὰν) π. τ. πραγματευτής. (Μπαζιργγιανλὴκ ἐτμὲκ) πραγματεύομαι.

Μπαὴρ) λόφος. (Κὴρ μπαὴρ) ὁ ἐχῖνος.

Μπάϊ) πλύσιος. (Μπάϊ ἐτμὲκ) πλυτίζω. (μπαϊλὴκ) πλῦτος.

Μπαϊαγὴ) ἁπλῶς. ἀπλῶς. κυρίως. ὡσὰν νά.

Μπαϊὰμ) ἀμύγδαλον. (Μπαϊὰμ ἀγαδζὴ) ἀμυγδαλιά.

Μπαϊὰτ) παλαιὸς, χθεσινὸς „ὡς ψωμὶ, αὐγόν".

Μπαϊκὺσ) νυκτικόραξ, κυκυβάγια.

Μπαϊλμὰκ) λιγοθυμῶ. (Μπαϊλὴσ, μπαϊλμακλὴκ) λειποθυμία, λιγοθυμία.

Μπαϊμὰκ) μαγεύω, γοητεύω. (Μπαϊδζὴ) γόης, μάγος.

Μπαϊρὰκ) π. φλάμπυρον, σημαία. (Μπαϊρακλὴκ) ὁ λόχος.

Μπακὴ) ἀρ. ἐπίλοιπος. σερεὸς, ἐπίμονος. πρὸς τύτοις, übrigens.

Μπακὴρ) χάλκωμα. (Μπακηρδζὴ) ὁ χαλκοποιός.

Μπακμὰκ) κυττάζω. ἀποβλέπω aver riguardo „δοτ.", π. χ. (Ντοσλυγὰ μπάκμαϊυμπ) χωρὶς ν' ἀποβλέψῃ εἰς τὴν φιλίαν. (Μπακησμὰκ) συγκυττάζεσθαι. (Μπακὴσ) θεωρία, βλέμμα. (Μπακησλὴ) ἔχων βλέμμα ἱέρακος. (Μπακμαζλανμὰκ) ὑποκρίνομαι ὅτι δὲν βλέπω.

Μπὰλ) μέλι. (Μπὰλ γεμὲζ τὸπ) κανόνι μεγάλον.

Μπαλγὰμ) φλέγμα. (Μπαλγαμλὴ) φλεγματικός.

Μπαλὴγ) ἀρ. ἔφηβος. (Μπαλὴγ ὀλμὰκ) ἐμβαίνειν εἰς τὴν ἐφήβων ἡλικίαν.

Μπαλὴκ, μπαλὲκ) ψάρι. (Μπαλὴκ ἀγὴ) δίκτυ, ἴδε κ̉ ψαρείω, ψαρᾶς.

Μπαλντὴρ) ἡ ἰγνύς. ἡ ἄντζα. (Μπαλντὴρ γγεμὲγγὶ) τὸ καλάμι τοῦ ποδὸς, ἡ κνήμη.

Μπαλτὰ) τζεκοῦρι.

Μπαλτζὴκ) πηλὸς, ἄργιλλος. (Κιζὴλ μπαλτζὴκ) ἡ μίλτος. (Οὐρὲ, γιόγερελμὲσ μπαλτζὴκ) ὁ χάλιξ. (Μπαλτζηκλαμὰκ) λασπόνω, πηλίω. (Μπαλτζηκλὴ) πηλώδης, τεναγώδης, π. χ. νερόν".

Μπαμπὰ) πατέρας. (Μπαμπαλὴκ) μητρυιός.

Μπαιντηρμὰκ) βυτῶ ὀλίγον ἕνα πρᾶγμα εἰς ὑγρὸν κ̉ εὐθὺς τὸ τραβῶ.

Μπαντανα) ἀσβέση δὶ ἄσπρισμα τοῦ τοίχου.

Μπαντὲμ) π. τ. ἀμύγδαλον. ἀρώματα.

Μπαντχεβὰ) δωρεὰν, ἀμισθί.

Μπαρὶσ, μπαρησηκλὴκ) φιλία. διαλλαγὴ, φιλίωσις.

Μπὰρκ, ἢ ἐβ μπὰρκ) φαμιλία, σπῆτι. (Μπαρκλὴ) ὑπανδρευμένος. κάτοικος. (Μπαρκλανμὰκ) ὑπανδρεύομαι. στερεόνω τὴν κατοικίαν μου stabilirsi.

Μπαρὲτ) μπαρῶτι, πύριος σκόνις.

Μπὰσ) τὸ κεφάλι, ἡ κεφαλή. ἡ ἀρχή. ὁ πρῶτος, ὁ ἀρχηγός. τὸ ἄκρον, ἡ κορυφή. (Μπὰσ οὐζιννὲ ἢ μπασλεριννὲ) εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς του. (Μπὰσ-ιλε δζιὰν οὐσὺνὲ) μετὰ χαρᾶς ἀσμενέστατα. (Μπὰσ γγιντεδζὲκ χατὰ) ἁμάρτημα θανάσιμον. (Μπὰσ βερμὲκ) δίδω, ἢ χάνω τὸ κεφάλι. ἐμπυάζειν τὸ ἕλκος. (Μπασὰν γένε μπασλαμὰκ) ἀρχίζειν πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς. (Μπασὰ τζηκμὰκ) κατορθόνεσθαι. (Μπασὰ βαρμὰκ) τελειῶσθαί τι. (Μπασηντὲ γιαζηλμήσηντη ἦτο γραμμένον, προωρισμένον. (Μπασλὴκ) σκέπασμα τῆς κεφαλῆς. τὸ προμετώπιον τοῦ ἀλόγου. (Μπασλὴ) κεφαλωτός. κορυφωτός. (Μπουὺκ μπασλὴ) κεφαλᾶς. (Σιβρὶ μπασλὴ) σουβλοκέφαλος. (Οὐτζ μπασλὴ) τρικέφαλος. (Μπασδζηγὰζ) κεφαλάκι.

Μπασὰκ) στάχυς. (Μπασὰκ τουτμὰκ, μπασαγὰ γγελμὲκ, κ̉ μπασακλανμὰκ) σχηματίζεσθαι εἰς στάχυν, ἐυγάζω στάχυν. (Μπασὰκ ντεβσιρμὲκ, μπασακλαμὰκ) σταχολογῶ.

Μπασαμὰκ) βαθμὸς, σκαλοπάτι. βάσις τοῦ στύλου.

Μπασαρμὰκ) κατορθώνειν τι, περαίνειν.

Μπασγὴ) εἰσβολὴ διὰ νυκτός. (Μπασγὴ ἐτμὲκ) ὁρμῶ νυκτός.

Μπασιρὲτ) ἀρ. ἀγχίνοια. προφύλαξις, προσοχή. (Μπασιρετλὴ) ἀγχίνους. προσεκτικός, προφυλακτικός.

Μπασκὰ) κατ' ἰδίαν, χωριστά. μόνος, μοναχός. διαφορετικὸς, ἀλλοιώτικος, ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο. (Μπασκὰ μαὶρ) ξεχωριστὸς, ἰδιαίτερος. (Μπασκὰ γερὲ κομὰκ) βάλλω κατὰ μέρος, χωριστά (μπασκὰ τζηκμὰκ) γίνομαι αὐτοκέφαλος τεχνίτης. (Μπασκαδζὲ) χωριστά. κ̉ ἄλλος.

Μπασκὴν) ὁρμὴ, εἰσβολή. (Ντοὺν μπασκηνὴ) ὁρμὴ διὰ νυκτός.

Μπασλαμὰκ) δοτ. ἀρχίζω, ἀρχινῶ.

Μπασμὰ) τύπος. τυπογραφία, ἴδε κ̉ τυπογράφος.

Μπασμὰκ) σανδάλι. (Μπασμακδζὴ) ὁ σανδαλοποιός.

Μπασμὰκ) πατῶ. ὁρμῶ κατά τινος, εἰσβάλλω. καταπιέζω, καταδυναστεύω. νικῶ. τυπόνω. (Γιαγμὲρ τοζὲ μπασὴ) ἡ βροχὴ ἔπαυσε τὸν κονιορτόν. (Ἀβαζ ἰνὴ μπασάρ) συστέλλει τὴν φωνήν του. (Μπὰς καλαὶ) κάμε, μὴ ἀψυχῇς. (Καλὲ μπασμὰκ) πατῶ ἕνα κάστρον, τὸ κυριεύω μὲ ὁρμήν. (Μπασμακλὴκ) καταπάτησις, δυναστεία, τυραννία. (Μπασηλμὰκ) πατεῖσθαι, κτ. (Μπαστηρμὰκ) κάμνω νὰ πατήσῃ. κτ.

Μπατὰκ) λάσπη. ἕλος, βάλτος. (Μπατακλὴκ) βαλτῶδες.

Μπατὰλ, μπατὴλ) ἀρ. ἄκυρος μάταιος. (Μπα-

ταλ ἐτμὲκ) ἀκυρόνω. ματαιόνω (Μπατηλ-λὴκ) ματαιότης.

Μπατὴ) δυτικός. ὁ ζέφυρος.

Μπατηλμὴς) ἀκυρωμένος. ἄχρηςος. μὴ ὢν ἐν χρήσει.

Μπατμὰκ) βυθίζομαι, πνίγομαι. (μπαττηρ-μὰκ) βυθίζω, πνίγω.

Μπάχς) ἀρ. ςχῆμα. Φιλονεικία, διάλεξις. (Μπάχς ἐτμὲκ) φιλοτιμοῦμαι, ἀμιλλῶμαι (Μπάχς κομὰκ) βάνω ςίχημα.

Μπὰχτ) π. τύχη, μοῖρα. (Μπαχτλὴκ) ἀτυχία. (Μπαχτλὴ) εὐτυχὴς, καλότυχος. (Νὶκ μπαχτλὴ) καλότυχος. (μπέντ μπαχτλὴ) κακότυχος.

Μπαχτζὲ) π. κῆπος. (μπαχτζεδζὴ, μπαχτζεβὰν) κηπωρός.

Μπεδζὼτ) ἀναγκαῖος, σπουδαῖος. (μπεδζὼτ μασλαχατὴμ, ἰσὶμ βάρουηρ) ἔχω ἀναγκαίαν ὑπόθεσιν.

Μπὲζ) πανὶ, ὕφασμα. μπεμπῦκι τοῦ ἔλατος. (μπὲζ ντοκουμὰκ) ὑφαίνω πανί.

Μπεζεμὲκ) ςολίζω. εὐτρεπίζω. (μπιρὰζ μπεζυλντὴ, μπεζιλντὶ) ὀλίγον τι ἐχαλάσθη, ἢ εὐθὺς ἐδιαρθώθη, ἀνέλαβεν. (μπεζεϊὰ) ςόλισις. (μπεζενμὲκ) ςολίζομαι.

Μπεζμὲκ) βαρύνομαι, ἀηδιάζω. δὲν ἔχω εὐκαιρίαν. (μπεζντιρμὲκ) προξενεῖν ἀηδίαν, ναυτίαν.

Μπεὶ) π. ἡγεμὼν, αὐθέντης. (μπεϊλὶκ) αὐθεντία. ὁ Φίσκος. (μπεϊλὶκ σὺρμὲκ) ἡγεμονεύειν, αὐθεντεύειν.

Μπεμὰζ) ἀρ. ἄσπρος.

Μπεϊὰν) ἀρ. ἐξήγησις. ἑρμηνεία. (μπεϊὰν ἐτμὲκ) ἐξηγεῖν.

Μπεϊενμὲκ) καταδέχομαι τί, ἀρέζειν, π. χ. (μπουνὶ μπεϊενττὶμ) τοῦτο μοὶ ἤρεσε. (μπεϊεντιρμὲκ) κάμνω τινὶ εὐάρεςον. (μπεϊενλμεμὲκ) δὲν δέχομαι, δὲν καταδέχομαι, ἀπεξιῶ, δὲν μοὶ ἀρέζει. (μπεϊενιλμὶς) δεκτὸς, εὐάρεστος.

Μπεκιὰρ) ἀνύπανδρος. (μπεκιαρλὴκ) ἀνυπανδρία.

Μπεκλεμὲκ) φυλάττω. προσμένω. (μπεκτζὴ) φύλαξ, φρουρά. (Μπεκτζὴ κυλλεσὶ) ἡ σκοπιὰ, ἡ περιωπή.

Μπεκρὴ) μέθυσος. (μπεκριλὶκ) μέθη.

Μπὲλ) δικέλλι. ἡ τζευγαριά, τὸ λίςρον. ἡ μέση τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὀσφύς. (μπὲλ ἀγρησὴ) ὁ σφάκτης, πόνος τῆς μέσης lumbago. (μπὲλ σουκλυγοῦ) ςραγγουρία, γονόρροια. (μπελλεμὲκ) σκάπτω μὲ τὸ δικέλλι.

Μπελὲκ) λόφος.

Μπέλι) ἀρ. ναὶ, μάλιςα. (μπέλι ντεμὲζ) ἀντιτείνεται.

Μπελιὰ) ἀρ. ἀτυχία, συμφορά. (Ἀλλὰχ μπελιὰν βερσὶν) νὰ σὲ πάρῃ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ. (μπελιαϊὰ ὀγρατμὰκ) βάνω τινὰ εἰς συμφοράν. (μπελιαϊὰ ὀγραμὰκ.) ἐμπίπτειν εἰς συμφοράν.

Μπελινλεμὲκ) ξετάζω τινά. πηδῶ ἀπὸ τὴν χαράν. (μπελινλενμὲκ) ἐξαφνίζομαι, (μπελινλοῦ) ξεπασμένος, ἔντρομος.

Μπελιρμὲκ) φανερόνομαι, παῤῥησιάζομαι, γίνομαι γνωςός. (μπελιρτμὲκ) φανερόνω, κάμνω γνωςὸν, μηνύω, εἰδοποιῶ.

Μπέλκι) π. ἴσως. μᾶλλον δὲ anzi, più tosto.

Μπελλοῦ) γνωςὸς, γνωςόν, βέβαιον.

Μπενεκλεμὲκ) παρδαλόνω, ποικιλόχροῶ. χωρίζω „ἀνα φόρεμα“. (μπενεκλοῦ) παρδαλὸς, ποικιλόχρους.

Μπὲνζ) πρόσωπον, ὄψις.

Μπενζεμὲκ) ὁμοιάζω, εἶμαι ὅμοιος. (Μπενζὲρ) ὁμοιάζει. ὅμοιος. (μπενζετμὲκ) παραβάλλω, συγκρίνω. (Μπουνὶ ὀνὰ μπενζεττὶμ) ἐξέλαβον τοῦτον ἀντ' ἐκείνου.

Μπενντεσὶ) ὅμοιος.

Μπὲνε) κακός. κακόν. ἀχαμνὸν πρᾶγμα.

Μπεντὲλ) ἀρ. ἀντάλλαγμα. (Μπεντὲλ γιόκτυρ) δὲν ἔχει ὅμοιόν του. (μπεντὲλ ὀυτεμὲκ) πληρώνοντας βάλλω ἄλλον εἰς τὸν τόπον. (μπεντελλεσμὲκ) ἀλλάζεσθαι ἀμοιβαίως.

Μπεραμπὲρ) ὅμαιος, ἴσος ὁμοίως, ἢ ἴσα. ἄντικρυ. ἀντάμα. (μπεραμπὲρ ντεϊλ) ἀνόμοιος, ἄνισος. (μπεραμπὲρ ἐτμὲκ, ἢ μπεραμπερλε-

μὲ κ) ἐξομοιάζω, ἐξομαλίζω. (Γερὲ μπεραμπὲρ ἐτμὲκ) κατεδαφίζω, κάμνω ἴσια μὲ τὴν γῆν. (μπεραμπερλὶκ) ὁμοιότης.

Μπεράτ) ἀρ. δίπλωμα. (μπερατλὴ) διπλωματικός.

Μπερὲ) πληγή, ἑλκή. ἐρημία. (μπερελεμὲκ) πληγόνω.

Μπερεκὲτ) ἀρ. ἀφθονία, πληθύς. καρποφορία. εἴθηνια. εὐλογία. (μπερεκέτ-ιλε) ἀφθόνως, πλουσιοπαρόχως. (μπερεκετλὶ) ἄφθονος καρποφόρος. ὠφέλιμος.

Μπερὶ, μπερὺ) ἐδῶ. ἀπὸ „χρόνε". μακράν. (μπερὺ γγελ) ἔλα δῶ. (Γγελελντὲν μπερὺ) ἀφ' ὅ καὶ ἦλθον. (Ντϋνντὲν μπερὺ) ἀπὸ χθές. (μπὸ γιαζτὰν μπερὺ) ἀπὸ τοῦτο τὸ καλοκαῖρι. (μπερὺ ταραφτὰ) ἀπὸ τοῦτο τὸ μέρος. (μπὶρ νεσνεντὲν μπερὺ ὀλμὰκ) εἶμαι μακρὰν, ἐλεύθερος ἀπό τινος „πράγματος".

Μπὲρκ) στερεός στερεά. (μπὲρκ ἐτμὲκ, μπερκιτλεμὲκ) στερεόνω.

Μπερμπὰτ) π. ἀφανισμένος. (μπερμπὰτ ὀλμὰκ) ἀφανίζομαι, χαλῶμαι. (μπερμπατλὴκ) ἀφανισμὸς, χαλασμός.

Μπερτμὲκ) στραμπουλίζω „τὸ ποδάρι, ἢ τοὺς μυόνας". (Μπερτινμὲκ, ἢ μπερτιλμὲκ) στραμπουλίζεσθαι. ἐξαγριώνεσθαι. χειροτερεύειν „ἡ πληγή".

Μπεσὶκ) κούνια.

Μπεσλεμὲ) τρόφιμος, οἰκοτραφής. δοῦλος ἢ δούλη. σιτισθεὶς, παχυνθεὶς „ἐπὶ ζώων".

Μπεσλεμὲκ) τρέφω, ἀνατρέφω. παχύνω, παχαίνω. (μπεσλεϊδζὶ) ὁ ἀνατροφεύς. (μπεσλενμὶς) ἀναθρεμμένος. παχυμμένος. (μπεσλὺ) δοῦλος. ἀναθρεμμένος. σιτισθεὶς, παχυνθείς.

Μπετὲρ) π. χειρότερος. (μπετὲρ ὀλμὰκ) χειροτερεύειν.

Μπεχὰρ) ἄρωμα. (μπεχαρλὴ) ἀρωματικός.

Μπηκμὰκ) ἀηδιάζω „ἀφ."

Μπιὴκ) μυστάκι. (μπιγὴ ἀλτὴντα γγυλέρντι) ἐγέλασεν ὑποκάτω ἀπὸ τὸ μυστάκι, δηλ. κρυφίως. (μπιηκλὴ) μυστακωτός. (μπιῦκ μπιηκλὴ) μυστακᾶς.

Μπιλὲ) μαζὺ, ὁντάμα. ἀλλὰ καὶ. καὶ ἐν ἀρνήσει μήτε. (Ὀγλανὴ τεὶλ ἴγασηνὴ μπιλὲ βερμεντὲμ) ὄχι μόνον τὸν δοῦλον ἔδειρα, ἀλλὰ καὶ τὸν αὐθέντην του. τοῦτο ὅμως καὶ τὰς παρομοίας φράσεις ἠμπορεῖ τις νὰ ἐκφράσῃ καὶ οὕτως. (Ἀγασὴ μπιλὲ βερντὲμ ντεὶλ κι ὀγλανὴ) καὶ τὸν αὐθέντην ἔδειρα, πολλῷ μᾶλλον τὸν δοῦλον. (Μπιριτὶ μπιλὲ γγέλμεντι) μήτε ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἦλθε. (μπιλεμδζὲ) μαζύ μας. (μπιλενδζὲ) μαζί σου. (μπιλεσινδζὲ) μαζί του. (μπιλερινδζὲ) μαζί των κτ. (μπιλὲ ολμὰκ) εἶναι μαζὶ, συγκατοικεῖν.

Μπιλεγγὺ) ἀκόνη, ἴδε καὶ ἀκονῶ.

Μπιλεζὺκ) καρπὸς τῆς χειρός. βραχιόλι.

Μπιλερμὲκ) τρίζεσθαι „ὡς τὰ ὀμμάτια".

Μπιλμεδζὲ) αἴνιγμα.

Μπιλμὲκ) γινώσκω, ἠξεύρω. γνωρίζω. ἠμπορῶ „μὲ β' ἀπαρέμφ." (Μπιλντὶν χαλὲζρὶ) ὅπως ἠξεύρεις. (Σὲν μπιλίρσιν) σὺ ἠξεύρεις, δηλ. θὰ μετανοήσεις. (φϋλανὶ φϋλὰν μπιλμὲκ) ἐκλαμβάνω τὸν δεῖνα ἀντὶ τοῦ δεῖνος. (μπιλμὶς ὀλ) ἤξευρε, γίνωσκε. (Μπιλμεκλίγ-ιλε) εἰδημόνως, σοφῶς. (μπιλμεντικ) ἄγνωστον, ἄγνωστον. (Μπιλμὲζ) δὲν ἠξεύρει. ἀμαθής, ἀγράμματος. (Εἴλὶκ μπιλμὲζ) ἀχάριστος. (Μπιλμέζ-ικεν) μὴ ἠξεύρωντας. (Γγελντὶ μπιλμεζὲ βερμὰκ, ἢ μπιλμεζλεμὲκ) ὑποκρίνομαι ὅτι δὲν ἠξεύρω. (Μπιλμεζλὶκ) ἄγνοια, ἀμάθεια, ἀπειρία. (Μπιλμεζλίγ-ιλε ἐξ ἀγνοίας. (Εἴλὶκ μπιλμεζλὶκ) ἀχαριστία. (Μπιλιδζὶ) εἰδήμων, ἔμπειρος. (Μπιλὶς) γνῶσις, εἴδησις. γνώριμος, φίλος. (Μπιλισλὶκ) γνωριμία. (Μπιλντιρμὲκ) εἰδοποιῶ, μηνύω. (Γγελντὶκ μπιλντιριτὶ) ἐφανερώθη. (Μπιλεγγὺ) ἐπιστήμη.

Μπιμπὲρ) πιπέρι. (Μπιμπερλὶ) πιπερωτός. (Μπιμπερλενμὲκ) πιπερόνεσθαι, καὶ μεταφ. ἀγριεύεσθαι, θυμόνεσθαι.

Μπινὰ) ἀρ. κτίριον. κτίσιμον. συζυγία. (Μπινὰ ἐτμὲκ) οἰκοδομῶ. σχηματίζω ἕνα ῥῆμα.

Μπὶρ) ἕνας, μία, ἕνα. μίαν φοράν. μόνος (Μπὶρ μπιριδζὶκ γγϋρντὲμ) μίαν φορὰν ἴδον. (Μπὶρ ντὶρ) τὸ ἴδιον εἶναι, εἶναι ταὐτόν. (Μπὶρ τεῖλ-ντιρ) δὲν εἶναι τὸ ἴδιον, τὸ αὐτόν. (Μπὶρ ἐτμὲκ) ἑνόνω. (Ἑλ, ἀρκὰ, γγϋνὲλ μπὶρ ἐτμὲκ) συμφωνῶ, συνομόνω. (ἀρχὶν ἀρχὶν μπὶρ ὀλντὺμ) ἐζήτησα, ἐζήτησα, πλὴν εἰς μάτην. (Μπὶρ μπιρὶ) ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, ἀμοιβαίως. (Μπὶρ ἂζ ἢ μπιρὶζ) ὀλίγον. (Μπιριδζὶκ) ἕνας μόνος. (Μπιριδζιγιντὲ γγιόκτὺρ) οὔτε ἕνας δὲν εἶναι. (Μπιρλὶκ) μονάδα. ὁμόνοια. ἕνωσις. (Ὀ'λλὰρ μπιρλὶκ-τιρ) εἶναι τὸ ἴδιον. τὸ αὐτὸ ἐννοοῦν, συμφωνοῦν. (Μπιρλεμὲκ) ὁμολογῶ, κηρύττω ἕνα Θεόν. προφητεύω. (Μπιρλανμὲκ) ἑνόνεσθαι. (Μπιριστιρμὲκ) συνάζω π. χ. τὸ σκορπισμένον στράτευμα.

Μπὶτ) ψεῖρα. (Μπιτλὶ) ψειριάρης, ἴδε ἢ ψειρίζω.

Μπιτζὰκ) μαχαῖρι.

Μπιτζκὶ) πριόνι. μαχαῖρι τοῦ σανδαλοποιοῦ.

Μπιτζμὲκ) χωρίζω „ἕνα φόρεμα". θερίζω, κοσίζω. πριονίζω. διορίζω π. χ. μίαν τιμήν. (Μπιτζμὲ) χώρισμα. (Μπιτζὲν) ὁ θερίζων, χωρίζων. ἢ τὸ θερισμένον χορτάρι. (Μπιτζὶν) τὸ θέρος, ὁ θερισμός. (Μπιτζιρμὲκ) δίδω, προστάζω νὰ χωρίσῃ. θερίζομαι.

Μπιτὶ) ἐπιστολή, γράμμα.

Μπιτισὶκ) πλησιόχωρος, προσεχής. (Μπιτησὶκλὶκ) συνέχεια contiguità.

Μπιτμὲκ) βλαστάνω, φυτρόνω, αὐξάνω. τελειῶσθαι, τελειόνεσθαι, παύειν. (Ἀγλαμάγηλαρ ἰὸ μπιτμὲζ) μὲ δάκρυα δὲν κατορθοῦται ἡ ὑπόθεσις. (Μπιτμὶς) τελειωμένος. (Μπιτμὶς ἰσὶν ἰτζιννὲ ὀλάσηζ) θέλετε εὕρῃ τὸ πρᾶγμα τελειωμένον. (Μπιτιρμὲκ) τελειόνειν.

Μπογὰζ) ὁ φάρυγξ. ὁ πορθμὸς, τὸ στενὸν τῆς θαλάσσης. (Τιλκὶ μπογαζὴ ἢ μπογαζλὴκ) γοῦνα ἀπὸ τὸν λαιμὸν τῆς ἀλώπεκος. (Μπογὰζ τουτλμασή, κησηλμασή, σηκηλμασὴ) βράγχνιασμα, βράγχος. (Μπογὰζ ὀλμὰκ) εἶναι ἕτοιμοι νὰ ἔλθουν εἰς χεῖρας, νὰ μαλώσουν. (Μπογαζντὰ ντυρὺρ) αὐστηρὸς, δριμύς.

Μπϋγγρὶ, ἢ μπϋγγριλὶ) κυρτὸς, καμπύρης. (Μπϋγριλὶκ) κυρτότης. καμπύρα.

Μπογμὰκ) πνίγω. βυθίζω. ἁρμαθιὰ μαργαριταρίων εἰς τὸν λαιμὸν τῶν γυναικῶν. (Σουγιὰ μπογουλμὰκ) πνίγεσθαι εἰς τὸ νερόν. (Μπογουλμὺς ἢ μπογὺκ) πνιγμένος, ἴδε ἢ βραγχνιασμένος.

Μπογντὶ) σιτάρι.

Μπογουρτλὰκ) ὁ φάρυγξ. στῦρος.

Μπϋδζὲκ) σκωλῆκι. ἔντομον, ζωΰφιον. (Χουρντὲ μπϋδζὲκ) ζωΰφια.

Μποζαρμὰκ) ὠχριάω, κιτρινίζω.

Μποζμαδζῆ) ὁ πατρεύων τὰς κηλῖδας τῶν φορεμάτων.

Μποζμὰκ) φθείρω, ἀφανίζω, χαλῶ. νοθεύω, κιβδηλεύω. τρέπω εἰς φυγήν. ἐπαιάζειν. (Μποζγγὺν) ἀφανισμένος, χαλασμένος. συγχισμένος. ὁ φθορὰν, ἥτταν παθών. ἡ φθορὰ, ἡ ἥττα. (Μποζγουνλὲκ) φθορὰ, ἥττα. θόρυβος, σύγχισις. (Μποζὺκ) χαλασμένος. ἡττημένος. (Μποζουλμὰκ) φθείρεσθαι, ἀφανίζεσθαι. τρέπεσθαι εἰς φυγὴν, ἡττᾶσθαι. (Μποζουλμὰζ) ἄφθαρτος. (Μποζὺς) χαλασμὸς, ἥττα τοῦ στρατεύματος. (Μποζὺσὺκ) χαλασμός. πόλεμος. (Μποζὺς μὰκ) χαλῶν ἀμοιβαίως „τὴν εἰρήνην, φιλίαν", ἐχθρεύεσθαι. (Μποζουδζὺ) παραβάτης. (Ἀὶτ μποζουδζὺ) ἐπίορκος.

Μποΐ) τὸ ἀνάστημα τοῦ σώματος. (Μποΐ βερμὲκ) αὐξάνειν. καρποφορεῖν „τὸ δένδρον". (Ὀρτὰ μποΐ) μεσαῖος, μεσιακός. (Ἀντὰμ μποϊουνδζὲ κὰρ) χιόνι ὅσον τὸ ὕψος ἑνὸς ἀνθρώπου. (Μποϊλὺ) ὑψηλὸς „τὸ μέγεθος", (Ὀρτὰ μποϊλὺ) μεσαῖος τὸ μέγεθος. (Ουζὺν μποϊλὺ) μακρὺς τὸ ἀνάστημα. (Ἀλτζιὰκ μποϊλὺ) κοντὸς, μικρὸς τὸ ἀνάστημα.

Μποϊὰ) χρῶμα. (Μποϊατμὰκ) βάφω. δίδω νὰ

βάψη. (Μποϊανμακ). βάφεσθαι. (Μποϊαμὰ) βάψιμον. βαμμένος. (Μποϊαδζὴ) ὁ βαφεύς.

Μποϊλὲ ἢ μποϊλεδζινὲ) τοιȣ̃τος. ἔτζι, τοιȣτοτρόπως. (Μπȣ̈ννταν μποϊλὲ) ἀπὸ τȣ̃ νυ̃ν. (Μποϊλὲ ἰκὲν) τȣ́των ȣ̔́τως ἐχόντων. (Μποϊλὲ μπῖρ) ὁ τοιȣ̃τος.

Μποϊνȣ̈ζ) κέρατον. (Μποϊνȣζλȣ̀) κερατᾶς.

Μποϊȣ̈ν) λαιμός. (Μποϊȣ̈ν βερμὲκ) δίδω τὸν λαιμὸν, χάνω τὸ κεφάλι. παραδίδομαι, ὑποτάσσομαι. (Μποϊȣ̀ν βȣρμὰκ) κόπτω τὸν λαιμόν. (Μποϊȣ̈ν ὀλμὰκ) „δοτ.“ ἐγγυῶμαι περί τινος. (Μποϊνὴ ἐγρὶ) ςραβὸς τὸν λαιμόν. (Βὲ μπαλὶ μποϊνινὲ) ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν λαιμόν τȣ

Μποϊȣννταρὺκ) ζυγός. (Μποϊȣννταρὺκ βȣρμὰκ) βάνω τὸν ζυγὸν, ζεύγω.

Μποϊρȣ̈λδζὲ) φασȣ̃λι.

Μπὸκ) σκατόν. (Μποκτζὴ) ὁ ἀδειάζων τὰ σκατὰ, [redacted] (Μποκλȣ̀) σκατωμένος. ἄπαςρος. (Μποκλαμὰκ) σκατόνω, μȣρδαρεύω.

Μπὸκμὲκ) σȣφρόνω, πλέκω (σχοινί), ςρίφω. λυγίζω, κατακάμπτω. (Ντὶζ μπὸκμὲκ) κλίνω γόνυ, γονατίζω. (Μπὸκλȣ̈νμὲκ ἢ μπὸκȣ̈λμὲκ) λυγίζεσθαι, κάμπτεσθαι. διπλόνεσθαι, σȣφρόνεσθαι. (Μπὸκλȣ̃) κλωσμένος. (Ἰκὶ μπὸκλȣ̃ ἢ μπὸκȣ̃μλȣ̃) νῆμα, ςημόνι μὲ δύο κλῶςαις, μίτȣς, κτ.

Μπὸλ) πλατύς. πλȣσιοπάροχος, ἄφθονος, πολύς. (Μπολλȣ̀κ) ἀφθονία. εὐρυχωρία. (Μπολλȣ̈γ-ȣλα) ἀφθόνως, πλȣσιοπαρόχως. (Μπολλαμὰκ) πλατύνω. (Μπὸλδζὲ) ὀλίγῳ τι πλατύτερος, εὐρυχωρότερος.

Μπὸλμὲκ) μοιράζω. (Ὀρτανταν μπὸλμὲκ) μοιράζω εἰς τὸ μέσον. (Μπὸλμεκλὶκ) μοίρασμα. (Μπὸλȣ̈νμὲκ) μοιράζομαι. (Μπὸλιδζὶ) ὁ διαιρέτης.

Μπολντȣ̀ρ) πέρυσι.

Μπολντȣρδζὶν) τὸ ὀρτύκι.

Μπὸλȣ̈κ) τάγμα, λεγεών. μερίδιον, μερτικόν. (Μπὸλȣ̈κ μπὸλȣ̈κ) κατὰ τάγματα.

Μπὸμπρὲκ) τὸ νεφρόν.

Μπȣ̃ν) βλὰξ, ἀνόητος. (Μπȣ̈νλȣ̃κ) ἀνοησία.

Μπὸρδζ) χρέος, ἴδε ϗ χρεώςης, χρεωςῶ. (Μπορδζὲμ ντȣ̀ρ, ἢ μποϊνȣμὰ μπὸρδζ ντȣ̀ρ) εἶναι χρέος μȣ, εἶμαι ὑπόχρεως. (Μπορδζιὰ γγιρμὲκ, ἢ μπορδζλανμὰκ) ἐμβαίνω εἰς χρέη, χρεόνομαι.

Μπȣ̈ρὲκ) ἀρτόκρεας. (Σȣλτὰν μπȣ̈ρεγὶ) ἀμάρανθος.

Μπὸσ) ἄδειος. κȣ̃φιος. ἐλεύθερος. ἀργός (Μπὸσ ἐλ ιλε) μὲ ἄδεια χέρια. (Μπὸσ γὲρ) τόπος ἄδειος ϗ μὴ καλλιεργημένος. (Μπὸσ κομὰκ) ἀχαμνῶ, ἀπολύω. (Μπὸσ ὀλμὰκ) εἶμαι ἀργός. (Μποσαρὰκ ἢ μποσατμὰκ) ἀδειάζω, εὐκαιρόνω. χωρίζω „τὴν γυναῖκα“. ῥίπτω „μίαν μπόμπαν“. (Καρνὴ μποσαμὰκ) ἀδειάζω τὴν κοιλίαν, χέζω. (Μποσαντηλμὰζ) ἀνεξάντλητος. (Μποσαλτμὰκ) ἀδειάζω. ἀπολύω. μεταγγιάζω. μεταχύνω. ῥίπτω „μίαν μπόμπαν“. (Μποσανμὰκ) παθητικὸν τȣ̃ ἄνω μποσαλτμὰκ. (Λακηρντηὲ μποσανμὰκ) ἐμβαίνω εἰς μακρὰν ὁμιλίαν. (Ἄτ, ἐγὲρ μποσαντὴ) ἐλύθη τὸ ἄλογον, ἡ σέλλα.

Μποςὰν) π. τ. κῆπος. (Μποςανδζὴ) κηπωρός. (Μποςὰν ταχτασὴ) τὸ ἐμβαδὸν τȣ̃ κήπȣ.

Μπȣ̀) ȣ̔́τος, αὕτη, τȣ̃το. (Μπȣ̈ραντα, μπȣραϊα) ἐδῶ (Μπȣννταν ἔββελ) πρότερον, πρὸ, π. χ. (Μπȣννταν νιτζὲ γὴλ ἔββελ) πρό τινων χρόνων.

Μπȣ̀γ ἀτμός. (Μπȣ̀γ τζηκμὰζ) δὲν ἀναθυμιάζει.

Μπȣγὰ) ταῦρος. (Μπȣγὰ σικὶ) βύνευρον.

Μπȣγȣ̀) μαγία. (Μπȣγȣ̀ ἐτμὲκ) μαγεύω, ἴδε ϗ μάγος.

Μπȣδζιὰκ) γωνία, ἀγκωνή. (Ȣ̈τζ μπȣδζικλὴ) τρίγωνον.

Μπȣ̀ζ) π. πάγος, κρύςαλλος. (Μπȣζλȣ̀) παγωμένος. (Μπȣ̀ζ ντοντȣ̀) ἐπάγωσε.

Μπȣζαγȣ̀) μοσχάρι. (Μπȣζαγȣ̀ ἐτὶ) κρέας μοσχαρίσειον.

Μπȣζακλὴκ) τὸ τȣ̃ ἀπολειφθέντος χόρτȣ μετὰ τὸν θερισμὸν συνάθροισμα. regain.

Μπουϊουρμάκ) προστάζω. παραγγέλλω. παραδίδω. (Μπουϊουρουλμάκ) προστάζεσθαι. γίνεσθαι. (Μπουϊουρουλμούς) παρηγγελμένος. (Μπουϊουρουλτού) προσταγὴ, ψήφισμα ἐνὸς βεζύρου, ἢ πασιᾶ γραφόμενον εἰς μίαν ἀναφοράν. (Μπουϊουρούκ) προσταγή. (Μπουϊουρούκ τουτμάκ) πείθομαι εἰς τὴν προσταγήν. (Μπουϊουρουκτζῆ) ὁ προστάζων, ἡγεμών.

Μπουκαγού) ποδοκάκη, σίδηρα, δεσμά. (Μπουκαγουϊὰ βουρμάκ, ἢ Μπουκαγουλαμάκ) βάλλω εἰς τὰ σίδηρα.

Μπουλάνκι) ἄμποτε.

Μπουλαμάκ, ἢ μπουλανντιρμάκ) θολόνω. ἀνακατόνω, συγχίζω· προξενεῖν ἀηδίαν, κ̓ τὸ παθητ. (μπουλανμάκ) θολόνομαι. ἀηδιάζω. συγχίζομαι. (γιουρεγιούμ μπουλαννττῆ) ἀνακατώνεται τὸ στομάχι μου. (Μπουλανήκ) θολός. (Μπουλανήκλήκ) θόλωμα. (Μπουλασμάκ) οὐδετεροπαθ. θολόνομαι. μολύνομαι „π. χ. ἀπὸ αἷμα“. (Μπουλαστηρμάκ) μολύνω, μιαίνω. θολόνω.

Μπουλμάκ) εὑρίσκω. (Κουββὲτ μπουλμάκ) λαμβάνω δυνάμεις. αὐξάνω. (Μπουλντουρμάκ) κάμνω νὰ εὕρῃ, ἐρευνῶν. (Μπουλουνμάκ) εὑρίσκομαι. εἶμαι παρών, παρίσταμαι. βοηθῶ „δοτ.“ (Μπουλ-ουσμάκ) ἀνταμόνομαι. συνομιλῶ. συναπαντῶμαι. (Μπουλουστουρμάκ) κάμνω τινὰ νὰ ἀνταμωθῇ μὲ ἄλλον. δίδω τινὶ ἀκρόασιν. (Μπουλουδζού) ὁ εὑρέτης, ἐφευρετής.

Μπουλμπούλ) ἀρ. ἀηδόνι.

Μπουλούτ) σύνεφον, ἴδε κ̓ συνεφιάζειν.

Μπουναλμάκ) πνίγομαι ἀπὸ τὸν καπνὸν ἢ ἄλλως πως.

Μπουνδζιά) πολύς, περισσός. πολὺ, περισσῶς. (Μπουνδζιὰ ζαχμὲτ τζεκὶμπ) μετὰ πολλὰς κακοπαθείας.

Μπούντ) μηρί. (Ἀρντ μπουντῆ) χοιρομέρι.

Μπουντάκ) κλονάρι, κλαδί. ῥόζος, „σανίδος“. (Μπουντακλανμάκ) κάμνειν κλονάρια. (Μπουντακλῆ) κλονώδης, κλαδώδης. ἔχων ῥόζους. (Μπουνταδζήκ) κλοναράκι, κλαδάκι.

Μπουντζαμάκ) κλαδεύω „τὸ δένδρον, τὸ κλῆμα“.

Μπουγιούκ) μεγάλος, η, ον. (Μπουγιουκλούκ) μεγαλοσύνη. (Μπουγιουκλενμέκ) μεγαλόνομαι. κάμνω τὸν μεγάλον, ὑπερηφανεύομαι.

Μπουγιουμέκ) μεγαλόνομαι. αὐξάνω. κ̓ μετ. ἀνατρέφομαι. (Μπουγιουμούς) μεγαλωμένος, αὐξηνθείς. μεγάλος, ἔφηβος. (Μπουγιουτμέκ) αὐξάνω τί. μεγαλύνω τί.

Μπουργού) τρυβέλι. (Μπουργουσοὺν μπουρμάκ) γυρίζω τὸ τριβέλι.

Μπουρμά) ὁ κοχλίας, στρίψιμον. στριμμένος. (Γιουρὲκ μπουρμαλαρῆ) κοιλιόπονοι.

Μπουρμάκ) στρίφω, στραμπουλίζω π. χ. τὸ χέρι. τριβελλίζω, τρυπῶ. (Κουλαγῆν μπουρντού) τοῦ ἔστριψε τ' αὐτί.

Μπουρμάκ) ἀμαυρόνω, σκεπάζω. (Ἀκλῆ μπουρούρ) σκοτίζει τὸν νοῦν του. (Γιουζλερὶ μπουρουϊά) ἂς σκεπάσῃ τὸ πρόσωπον.

Μπουρν, μπουρούν) μύτι. (Ντὰγ μπουρνοῦ) ἀκρωτήριον.

Μπουρουσμάκ) ζαρόνομαι. (Μπορούμ μπορούμ μπουρουσμούς) καταζαρωμένος. (Μπουρουσηκλῆ) ζαρωμένος, ῥυτιδώδης.

Μπουρταρμάκ) ζαρόνω. (Μπουρτὺκ) ζαρωματιά.

Μπουτζιούκ) μισός, μισή, μισόν.

Μπουτούν) ὅλος. ἀκέραιος. (Μπουτουνδζέ) ὀλότατος. ὁλότατα.

Μπρακμάκ) ἀφήνω, ἐγκαταλείπω. ῥίπτω κατὰ γῆς, ἀποῤῥίπτω. παραιτῶ, παύω.

N.

Νὰζ) π. νάζι, καμάρωμα. (Ναζλῆ) καμαρωμένος. τρυφηλός.

Ναζάρ) ἀρ. βλέμμα. εὔνοια, περιποίησις.

Ναζήρ) ἀρ. ἐπιστάτης, ἔφορος.

Ναζήρ) ὅμοιος. (Ναζιρὶ ὀλμαγιὰν) ἀσύγκριτος. ὁ μὴ ἔχων ὅμοιόν του.

Νακήσ, νακὸς) ἀρ. κέντημα, ἴδε κ̓ κεντῶ.

Νὰκλ) ἀρ. κυβάλισμα. διήγησις.

Νάκτ) μετρητά.

Ναλλ) ἀρ. ὑπόδημα. πέταλον. (Ναλ βουμάκ) καλλιγόνω.

Ναλτζ(αλαμάκ) καλλιγόνω τὰ ὑποδήματα.

Νάμ) π. ὄνομα. Φήμη. (Νὰμ τζεκμὲκ) φημίζεσθαι διά.... (Ναμλῦ) ὀνομαςὸς, περίφημος ὀνομαζόμενος.

Ναμὲ) π. ἐπιςολὴ, γράμμα. βιβλίον.

Ντμλ)) ἔλασμα, πέταυρον μετάλλυ. lame.

Νάμτζ) σφυγμός. (Νάμτζ τυτμὰκ, γιοκλαμὰκ) πιάνω τὸν σφυγμόν.

Νὰρ) π. τ. ῥοΐδι. (Νὰρ ἀγατζῆ) ῥοϊδιά.

Νάσηλ) τί λογῆς; τίνι τρόπῳ;

Ναφὴ) ἀρ. ὠφέλιμος, ὑγιεινός. (Ναφὴ ὀλαῦ) μὲ ταῖς ὑγείαις.

Νὲ) τί; πόθεν; ὦ. (Νὲ ὁ νὲ μπὲ) μήτε κεῖνος, μήτε τῦτος, κτ. (Νὲ ἄνκι) ὄχι ὅτι.. πολλῷ μᾶλλον. (Νὲ χάλ-ισε) ὅπως ϗ ἂν ἦναι. (Νεντέν) πόθεν; διὰ τί; (Νὲ ζαράρ) τί βλάπτει; (Νεσὶ ντὶρ) τὶ τῦ εἶναι „ἀδελφὸς π. χ. ἢ φίλος;" (Ἐκσὶ ἀνὴρ νὲ, ἢ ἀλκασὴ νὲ;) τί τῦ μέλει; (Νὲ γγϋζὲλ) τί εὔμορφα! (Νὲ λαζὶμ) πρὸς τί; (Νὲ ἀλὴρ) ϗ τί ἐντεῦθεν; (Νὲ μαοϋντέ ντὶρ) τί μεγέθυς; (Νὲ ντὶρ χάλ, ἢ χαλὴν) πῶς ἔχεις; (Νέρεντε, νέρεϊε) πῦ;

Νὲμ) π. βρεγμένος, νοτερὸς, ὑγρός. ὑγρασία. (Νὲμ τζεκμὲκ) νοτίζομαι.

Νεσνὲ) κάτι. (Γάϊρι νεσνὲ) ἄλλατι. (Γγερεκλὶ νεσνὲ) ἀξιόλογόντι, ἀναγκαῖόντι. (Ὀ'νὺν νεσνεσὶ γιὸκ) δὲν ἔχει τίποτε.

Νεςὲ) τὸ τάδε.

Νεφὶρ) ἀρ. ἕνας ἐκ τῦ πλήθυς, ὀνομάτοι.

Νεφὲς, νίφς) ψυχή. πνοή. ἀναπνοή. ἔμφυτος ἐπιθυμία, σαρκικὴ ὄρεξις. ὐσία τῦ πράγματος. (Μπὶρ νεσνεὲ νεφσὶ τζεκμὲκ) ἐπιθυμεῖν τί. (Νεφεσ-λὶ) ὁ ἔχων ἀναπνοὴν ϗ φωνήν. (Ἐ'ϊϋ νεφεσλὶ) καλόφωνος.

Νιδζὲ) πῶς.

Νιέτ) ςοχασμὸς, σκοπός. (Νιέτ-ιλε) ἐπὶ τυτῦ. (βαρμὰκ νιέτ-ιλε) μὲ σκοπὸν τῦ νὰ ὑπάγῃ. (Νιετὶμ βάρ) μελετῶ.

Νιζ...) ... τάξις, σύνταξις.

Νικιὰχ) ἀρ. γάμος, σύζευξις. [illegible] (Νικιαχλὴ) νομίμως συνεζευγμένος. [illegible] ἐτμὲκ ἢ μπαγλαμὰκ, νικιαχλαμὰκ [illegible] γάμῳ, νυμφεύομαι.

Νικρὶς) ποδάγρα, ποδαλγία.

Νιςὰν) π. σημάδι. σημεῖον, νεῦμα. (Νιςὰν ἐτμὲκ) „ἀφ." κάμνω σημεῖον. ὁμοιάζω. (Νιςανλὴ) σημειωμένος. σημαδεμένος. [illegible] σμένος. (Νιςανλαμὰκ) σημειόνω. [illegible] εἰς τὸ σημάδι.

Νιςπὲτ) ἀρ. ἀναφορὰ, σχέσις. πεῖσμα (Νισπὲτ ὀλυνμὰκ) ἀναφέρεσθαι, ἔχειν [illegible] ἀναφοράν. (Νιςπὲτ ἐτμὲκ) ἀναφέρω, [illegible] εἶσαι. πεισμόνω τινὰ „δοτ." (Σανὰ [illegible] εἰς τὸ πεῖσμά σε κτ. (Νιςπετ-λὶ) ὁ [illegible] νων τὲς ἄλλυς.

Νιτὲ) κάτως. καθὼς, ὡς. (Νιτελὶκ) [illegible] τῆς (Νιτεκὶ) ὃν τρόπον.

Νιτζὲ) πόσοι, αι, α; κάμποσοι. (Νιτζεσι [illegible] ἕως πόσον; ἕως πότε; (Νιτζὲ μπὶρ) [illegible] τες. (Μπὶρ νιτζὲ κερρὲ, ἢ νιτζὲ κερρὲ) [illegible] ποσαις φοραῖς. (Νιτζὲ νιτζὲ) πολλοὶ [illegible] (Νιτζεσὶ) κάμποσοι ἀπ' αὐτύς.

Νίτζιν) διατί; διὰ ποίαν αἰτίαν;

Νϋμπὲτ) ἀρ. ἀμοιβὴ, ἀράδα, περίοδος. (Νϋμπέτ-ιλε) περιοδικῶς, κατὰ διαδοχήν. (Νϋμπετινὲ γγελὶρ) ἔρχεται ϗ εἰς τὴν [illegible] δαν σε.

Νϋζλὰ) ἀρ. συνάχη. (Νϋζλὰ ὀτῦ) πύρεθρον.

Νὲρ) ἀρ. Φῶς. (Νὲρ βερμὲκ) λάμπω. φωτίζω τί.

Νϋτκ) ἀρ. λαλιὰ, φωνή.

Νοχὺτ) ῥεβίθι.

Νταβὰ) κρισολογία. (Νταβαδζὴ) ὁ ἐνάγων.

Νταβὲτ) ἀρ. προσκάλεσμα. (Νταβὲτ ὀλμυῦ) προσκαλεσμένος.

Νταβὺλ) τύμπανον. (Νταβὺλ τζιαλμὰκ) τυμπανίζω, κτυπῶ τὸ τύμπανον.

Νταβρανμὰκ) ἀναλαμβάνω ὀλίγον τὰς δυνά-

μεις. κάμνω καρδίαν, ᾗ μεταφ. ἀποκτῶ ἐλί-
γα ἄσπρα μετὰ τὴν πτωχείαν.
Νταγ) βυνόν. σίγμα τῦ σώματος (Φιρὰβν νταγ-
λερὶ) αἱ πυραμίδες τῆς Αἰγύπτε. (Νταγησὰν)
βυνότοπος. (Νταγλὴ) βυνώδης. σιγματι-
σμένος.
Νταγητμὰκ) διασκορπίζω. ἀπολίω, „τὴν σύ-
νοδον, τὰς τρίχας“. τρέπω εἰς φυγήν. (Ντα-
γηλμὰκ) διασκορπίζεσθαι. (Νταγὴκ) δια-
σκορπισμένος.
Νταγνταγὰ) ἀλαλαγμὸς, ταραχὴ, σάσις, ἐπ-
ανάστασις. (Νταγνταγὰν) ὡς ἄνω, ᾗ συγ-
χισμένος. διασκορπισμένος.
Νταϊὰ) π. ἡ τροφός. (Νταϊελὶκ) τὸ ἐπάγ-
γελμα, ᾗ ὁ μισθὸς τῆς τροφῦ.
Νταϊὰκ) σήριγμα (Νταϊὰνμὰκ) ἀκυμβῶ. βαςῶ,
ὑπομένω. διαρκεῖν. ἀντισέκομαι. (Νταϊάννττηρ-
μὰκ) κάμνω νὰ σηρίζῃ, ἀκυμβήσῃ κτλ.
Ντάϊμα) ἀρ. πάντοτε, παντοτεινὰ, αἰω-
νίως.
Νταϊρὲ) ἀρ. κύκλος. εἶδος μικρῦ τυμπάνε μὲ
κυδώνια τὸ μέγεθος ὡς σῦκα.
Ντὰλ) κλωνάρι. (Ντὰλ κηλὶτζ ἐτμὲκ) ξεσπα-
θόνω.
Νταλὰκ) π. τ. σπλῆνα.
Νταλγὰ) κῦμα.
Νταλμὰκ) βυτῶ εἰς τὸ νερὸν, ᾗ μεταφ. βυ-
θίζομαι, „εἰς σοχασμὸς, ὕπνον“.
Ντὰμ) σκέπασμα. γυρωνόσαυλος. χαράκωμα,
ἕρκος. terasse. (Ντὰμ τζότι) ὁ κρύσαλλος ὁ-
πῦ κρέμεται ἀπὸ τὴν σκέπην.
Νταμὰρ) φλέβα. (Σὺ νταμαρὴ) ἡ πηγή.
Νταμγὰ) σφραγίς. (Νταμγαλαμὰκ) σφρα-
γίζω.
Νταμλὰ) σαλάγματια, κόμπος. ἀποπλη-
ξία.
Ντὰν) αὐγὴ, χαραγή. θαῦμα, παράξενον.
(Νταμὰκ ἢ ντανλαμὰκ) θαυμάζω. (Νταν-
ησμὰκ) θαυμάζειν ἐν ἀλλήλοις.
Νταναὰ) δάμαλις. δορκάς.
Ντανὲ, τανὲ) π. σπυρὶ ᾗ μεταφ. ἀλλὰ τῶν
κοκκίων. (Ντανὲ γγελμὲκ) κάμνειν σπό-
ρον. (Ντανὲ ντὸκμὲκ) δελεάζω. (Ντανελὺ)
κοκκώδης. (Ντανελεμὲκ) διαλύω εἰς σπόρος.
(Ντανελενμὲκ) διαλύεσθαι εἰς σπόρος.
Ντὰνζ) εἰρωνεία. (Ντανζὲ ἀλὴμπ) περιγε-
λῶντας.
Νταιηκλὴκ ἐτμὲκ, βερμὲκ) μαρτυρῶ.
Νταντανμὰ) δέλεαρ, φιλοψία, ἡδυπάθεια.
(Ντανταναμὰκ) δελεάζομαι ἀπό τι δοκιμάσας,
ᾗ ἐνεργ. (Ντανταντηρμὰκ ἢ πταπαμὰκ.)
Ντὰρ) κρεμεσαριά. σαυρός. (Ντάρὲ τζεκμεκμὲκ)
κρεμῶ, σαυρόνω.
Ντὰρ) σενός. σφικτός.
Νταρηλμὰκ) θυμόνομαι.
Νταρὺ) κεχρί. (Ἀρναῦτ νταρεσὴ) μελίνη
panicum.
Ντιχὰ) ἀκόμη. ᾗ, προσέτι. (Μπὶρ νταχὰ) ἀ-
κόμη μίαν φοράν. ᾗ ἐν ἀρνήσει ὄχι πλέον.
(Ἐτσὲ νταχὰ) ᾗ ἂν τὸ κάμῃ, ἢ ἔκαμε. (Ντα-
χαδζὲ) ἀκόμη τι, παράνω.
Ντεβὲ) καμῆλι. (Ντεβὲ νταμπάν-ιλε γεμὰκ)
τρώγω λαίμαργα. (Ντεβὲ-τζὶ) καμηλᾶς.
Ντεβλὲτ) ἀρ. εὐτυχία, εὐδαιμονία. βασίλειον.
(Ντεβλὲτ μπαϊηνὰ κόντὴ) ἡ τύχη τὸν ἔχει
περικυκλωμένον.
Ντέβρ) ἀρ. γύρος, περίοδος. κόσμος. αἰὼν,
καιρός. (Ντεβλερίντὲ) εἰς τὸν καιρόν των.
(Ντέβρ ἐτμὲκ) κάμνω γύρον. περιτριγυρί-
ζω τι. περιοδεύω.
Ντεβσιρμὲκ) συνάζω. συμμαζόνω. (Ντεβσιριλ-
μὲκ) συναθροίζεσθαι. (Χαρὰτζ ντεβσιρμὲκ)
φορολογῶ. (Ἀκτζὲ ντεβσιρμεσὶ) ἀργυρολο-
γία.
Ντεγιρμὲν) μύλος.
Ντεγιρμὶ) σρογγυλὸς, ἴδε ᾗ σρογγυλεύω.
Ντεγισὶ) ἀλλαξία, ἀλλαγὴ, μεταβολή. (Ντε-
γισμὲκ) ἀλλάζω „ἓνα νόμισμα“. μεταβάλλω.
ἀλλάζεσθαι.
Ντεγμὲκ) ἀξίζειν, κοσίζειν. ἐγγίζειν. φθά-
νειν τι. ἀνήκειν, ἀποβλέπειν. εἶναι ἡ ἀράδα
τινός. (Γγὸζ ντεγμεκλὶκ) βασκανία, βα-

σκαμός. (Ντεγνιτιρμὲκ) κάμνειν νὰ φθάσῃ τι, ἐξαποςέλλειν. (Ντέγμε) μὴ ἐγγίζῃς. μόλις, μετὰ βίας. (Ντεγμὲ μπελγὰ-ίλε) μόλις ἢ μετὰ βίας. (Ντεγμὲ ντιαρυτὰ ὀλμὰζ) εἰς κάνένα μέρος δὲν εὑρίσκεται σχεδόν.

Ντεγμεντὲ) δὲν φαίνεται, μόλις, ὄχι.

Ντεϊβιρμὲκ) λέγω. διηγοῦμαι. ὑπαγορεύω. (Ντεϊβερὶσ) ὑπαγόρευσις. διήγησις.

Ντεὶλ) δὲν εἶναι. ὄχι μόνον. (Ντεϊλκι) ὄχι ὅτι. πολλῷ μᾶλλον νά.

Ντεκενὲκ) ῥαβδί. ξυλοκοπία, ῥαβδισμός.

Ντελαλὲτ) ἀρ. ὁδηγία. ἐπιχείρημα argomento.

Ντελὶ) μωρὸς, τρελός. τολμηρός. ἐπιτήδειος εἰς τὸ χέρι. (Ντελιλὶκ ἐτμὲκ) φέρομαι μωρῶς, κάμνω τρέλας. (Ντελὶ καγληλὴκ) νεό της σφριγῶσα ἢ ἐλαφρὰ τὸν νοῦν.

Ντελὶλ) ἀρ. ἀπόδειξις, δεῖγμα. (Ντελιλλενμὲκ) ὁδηγοῦμαι ἀπὸ τὸν ὀρθὸν λόγον, ἀπὸ ἀποδείξεις σαφεῖς ἢ ἐνεργεῖς.

Ντελὶμ) πολὺς, περισσός. πολὺ, περισσῶς.

Ντελὶρ) π. ἀνδρεῖος. (Ντελιρλὶκ) ἀνδραγαθία.

Ντελμὲκ) τρυπῶ. (Ντελινμὶσ) τρυπημένος.

Ντεμὲκ) λέγω. ὀνομάζω. (Ντιμὲκ ἰςερλὲρ κί..) λέγουν ὅτι... (Ντιμὲκ μπὲ ντὶρ κί...) θέλω νὰ εἰπῶ ὅτι... (Ντενιλμὲκ...) λέγεσθαι. ὀνομάζεσθαι. ἀναφέρεσθαι. (Ντενιλμὲζ) ἄῤῥητος, ἀνεκδιήγητος.

Ντεμὶρ) σίδηρον. ἄγκυρα. (Ντεμιρδζὶ) σιδηρᾶς. (Ντεμιρδζιλὶκ) ἡ σιδηρουργική. (Ντεμιρλὶ) σιδηρένιος. (Ντεμιρλεμὲκ) σιδηρόνω. (Ντεμὶρ καζὴκ) ὁ πόλος. (Ντεμὶρ καπὴ) σιδηρόπορτα. κλεισοῦρα.

Ντεμπὲ) σπάσιμον. σπασμένος. (Ντεμπὲ χαϊὲ, ἢ χαϊελερὶ ντεμπὲ-ντὶρ) ἔχει βουβονοκήλην.

Ντενεμὲκ) δοκιμάζω. risquer.

Ντενὶζ) θάλασσα, πέλαγος. (Ντενὶζ κεναρὴ) αἰγιαλὸς, περιγιάλι. (Ντενιζλὶ) θαλάσσιος.

Ντὲνκ) ντέγγι. ἀντιζύγι. (Ντὲνκ ἐτμὲκ) ςαιβάζω. (Ντενκλεμὲκ) ντεγγιάζω, συσκευάζομαι. ἀντιζυγιάζω, ἰσοςαθμίζω.

Ντευλὲ) μόριον σημαῖνον ποσότητα, οἷον τὸ (καντὲρ.)

Ντεντὲ) ὁ πάππος. ὁ μοναχός. ὁ γονεύς.

Ντὲρ) λέγει. (Αΐὰκ ντερὶ) μισθὸς διὰ τὸν κόπον. (Ντὲρ ὀγλανὴ) παιδὶ, δοῦλος διὰ ςάλσιμον ἐδῶ ἢ ἐκεῖ.

Ντερεδζὲ) ἀρ. βαθμός. μοῖρα τοῦ κύκλου.

Ντερὶ) πετζὶ, δέρμα. (Ντεριδζὶκ) πετζάκι.

Ντεριὰ) π. θάλασσα. (Ντεριὰ βουρμαχληγὴ) παλίῤῥοια.

Ντερὶν) βαθύς. (Ντερινλὶκ) βάθος.

Ντερμπεντερλὶκ) περιπλάνησις, ψωμοζητεία.

Ντέρντ) π. τ. θλίψις, λύπη. μελαγχολία. πάθος. (Ντερντλὶ) περίλυπος. ἐμπαθής. (Ντερντσὶζ) ἄλυπος. ἀπαθής.

Ντὲρσ) ἀρ. μάθημα. (Ντὲρσ ἐτμὲκ) μελετῶ, διαβάζω.

Ντεςὶ) π. τ. ἀγγεῖον ἐν γένει, ςαμνί.

Ντεςοὺρ) π. ἄδεια.

Ντιὰρ) ἐπαρχία. (Ε'λ ντιαρλὴ) ἀλλοδαπής. (Μπιζὶμ ντιαρλὴ) συμπατριώτης.

Ντιβὰν) π. σύγκλητος βουλή. εἶδος ποιήματος. (Αϊὰκ ντιβὰν) συμβούλιον ἔκτακτον δι᾽ ἀναγκαίας ὑποθέσεις. (Γαλεμπὲ ντιβὰν) συμβούλιον πάγκοινον γινόμενον τῇ τρίτῃ ἢ πέμπτῃ. (Ντιβὰν ἐτμὲκ, τουτμὰκ, κουρμὰκ) κρατεῖν συμβούλιον.

Ντιβανὲ) π. μωρὸς, τρελός.

Ντιβὰρ) π. τ. τεῖχος. (Ντιβὰρ κουρὺ) περίφραγμα ἀπὸ τοῖχον διὰ τὰ ζῶα. (Ντιβαρδζὴ) ὁ τειχοκτίςης.

Ντιβὶτ) π. καλαμάρι, μελανοδοχεῖον.

Ντὶζ) γόνα, ἴδε ἢ γονατίζω.

Ντιζὶ) σειρὰ, τάξις. ἀρμαθιά.

Ντὶκ) ἴσια, κατ᾽ εὐθεῖαν. (Σατζὴ ντὶκ ντουρὶορ) τὰ μαλλιά του ἀνατριχιάζουν. (Ντικινὲ) ἐναντίον τῶν τριχῶν. „ξυραφίζειν".

Ντικὲν) ἀγκάθι. (Ντεμὶρ ντικὲν) ὁ τρίβολος.

(Ντιβὲ ντικενὶ) ὁ διψακός. (Ο῎κ ντικὲν) ὁ ῥάμνος (Ντικενλὶ ὄτ) ὁ σκόλυμος.

Ντικμὶκ) ῥάπτω. φυτεύω. ϛερεόνω, ἀνορθῶ, ϛαίνω τί. χειροτονεῖν. (Ντικιὸῦ) ῥαφή. φύτευμα. (Ντικιδζὶ) ὁ φυτευτής. ὁ ῥάπτης. (Ντικιλμὲκ) ῥάπτεσθαι κτ. κτ. (Ντικιλὶ) ὀρθὸς ὄρθιος, ϛημένος.

Ντικντὶκ) τὸ σκέπασμα τοῦ ἀλόγου μετὰ τὴν σέλλαν.

Ντὶλ) γλῶσσα, ἰδίωμα. σκλάβος τοῦ ἐχθροῦ διὰ κατασκόπευσιν ϛελλόμενος. γλωτσίδι. (Ντιλινὶ τουτμὰκ) κρατεῖν τὴν γλῶτσάν του, σιωπᾷν. (Ντενὶζ ντιλὶ) ὁ κόλπος τῆς θαλάσσης. (Ντὶλ ἀλτὴ) κρέας τῶν πελλίων ὑποκάτω τῆς γλώσσης, ὅπου τὰ ἐμποδίζει νὰ κοιλαδήσουν pipita. (Ντίλ-ιλε σοκμὰκ) βλάπτω τινὰ μὲ δηκτικοὺς λόγους. καὶ ὁ τοιοῦτος (Ντίλ-ιλε σοκουδζοῦ) δηκτικός. (Ντιλὶν μπαγηνὴ ἀλμὰκ) λύω τὸ δέμα τῆς γλώσσης. (Ντὶλ σοκμακληγὴ) δηκτικὸς λόγος, ἐγγικτικός. (Ντὶλ τατληληγὴ) γλυκολογία, εὐπροσηγορία. (Ντὶλ οὐζοῦντὲ ὀλμὰκ) κρέμεσθαι εἰς τὸ ἄκρον τῶν χειλῶν (Ντιλλὶ) γλωσσώδης, γλωτσοῦς, πολυγλωτσος. (Α῎γὴρ ντιλλὶ) βραδύγλωσσος. (Ντιλλεμὲκ) κακολογῶ. (Ντιλλενμὲκ) κακολογοῦμαι. (Ντιλλεσ̈μὲκ) συνομιλεῖν, εἰδοποιεῖσθαι ἀλλήλοις. (Ντίλδζικ) γλωσίδι τῶν πτηνῶν. μικρὰ γλῶσσα. ἡ κλειτορίς. ὁ ϛαφυλίτης τοῦ λαιμοῦ (Ντιλινδζὲ) κατὰ τὸ ἰδίωμα, γλῶσσαν, π. χ. (Α῎ρὲμπ ντιλινδζὶ) ἀραβιϛί.

Ντιλὲκ) ζήτημα. (Ντιλὲκ ἐτμὶκ ἢ ντιλεμὲκ) ζητῶ. (Ντιλὲκ ἰϛεμὲκ ἢ σουτζὴν ντιλεμὲκ) ζητεῖν συγγνώμην τοῦ πταίσματος. (Ντιλεκλὶκ) ζήτησις, μεσιτεία.

Ντιλευμὲκ) ζητουλεύω, διακονεύω. (Ντιλευδζιλὶκ) διακονιά.

Ντιμπλὶκ) τὸ σουβληρὸν σίδηρον „ἑνὸς φηκαρίου, μιᾶς ῥάβδου κτ.“.

Ντὶν) ἀρ. πίϛις. (ντιννταρλὴκ) ϛερεὰ πίϛις.

Ντὶνδζ) εὔρωϛος (ντινδζλὶκ) εὐρωϛία, ἀκμή. (ντινδζλενμὲκ) ἀναλαμβάνειν τὰς δυνάμεις. ἀναπαύομαι, ξεκουράζομαι.

Ντινλεντιρμὲκ) ἀναπαύω. ἡσυχάζω. ἀνακουφίζω, ξελαφρόνω.

Ντινμὲκ) παύω. ἡμερόνομαι, ἐξιλεοῦμαι. (ντινντιρμὲκ) παύω, καταπραΰνω „τὸν πόνον“. ϛαματῶ „τὸ αἷμα“.

Ντὶπ) τὸ βάθος, ὁ πάτος. ἐκ βάθους.

Ντιρὲκ) ϛήλη, ὁ ϛύλος. τὸ κατάρτι τοῦ καραβίου. (ντολὰκ ντιρὲκ) γρεντιὰ ἀντὶ τοῦ ϛύλου.

Ντιρὶ) ζωντανός. (ντιρὶ κηλμὰκ, ἐτμὲκ) ἀναϛαίνω. (ντιρλὶκ) ζωή. τὰ πρὸς τὸ ζῆν. (Μπὸϊλὲ ντιρλικτὲν ὀλοὺμ γὲκ-τιρ) κάλλιον θάνατος, παρὰ τοιαύτη ζωή. (ντιριλμὲκ) ἀναϛαίνομαι. ζῶ, διάγειν. (ντιρὶ καλμὴσ̈) ὁ ἐπιζήτας.

Ντιρμὲκ), ἐπισωρεύω. ἀνθολογῶ, καρπολογῶ.

Ντιρσὲκ) ὁ ἀγκὼν τῆς χειρός.

Ντὶσ̈) δόντι. χυδ. ἐξωτερικὸς, π. χ. (ντὶσ̈ καπὴ) ἡ ἐξώπορτα. (Ο῎ν ντισ̈λερὶ) οἱ γελασῖνοι ὀδόντες. (Σοὺτ ντισ̈λερὶ) οἱ γαλακτοδόντες. (Κὸζ ντισ̈λερὶ) οἱ κυνόδοντες. οἱ ὀδόντες γομφίοι (ντὶσ̈ σηρητμὰκ) δείχνω τὰ δόντια γελῶντας (ντισ̈ιτὶζ) νωδὸς, νωδογέρων, χωρὶς δόντια.

Ντισ̈αρὶ) χυδ. ἀντὶ τοῦ (τασ̈ρὰ) ἔξω.

Ντισ̈ὶ) θηλυκὸν ζῶον, θῆλυ.

Ντογὰν) γεράκι, ἴδε καὶ ἱερακοτρόφος.

Ντογμὰκ) γεννᾶσθαι. ἔχειν τὴν ἀρχὴν, κατάγεσθαι. ἀνατέλλειν. (ντογουλντὰν μπερὶ) ἐκ γενετῆς. (ντογμὰ) γεννημένος, ἢ καταγόμενος. (ντογοὺ) ἡ ἀνατολή. (ντογμοὺσ̈) γεννημένος. ἐντόπιος. (ντογουρμὰκ) γεννῶ. (ντογουρτμὰκ) κάμνω νὰ γεννήσῃ. (ντογουρλοὺκ) ἡ γέννησις.

Ντὄγμὲ) τὸ κομπί.

Ντὄγμὲκ) ῥαβδίζω, δαίρω. κοπανίζω, ϛουμπίζω. (ντὄγὲν) ὁ ἀχυρότριψ, ὁ τρίβολος. (ντὄγμεκ-λὶκ) δαρμός. (ντὄγοὺσ̈) μάχη, συμπλοκή (ντὄγουσ̈ουδζοὺ) ὁ μαχητής. (ντὄγουλμὲκ) ῥαβδίζεσθαι. (ντὄγεδζὲκ) τὸ ϛουμπιϛῆρι

Ντογραμὰκ) λιανίζω. τρίβω εἰς σκόνιν. (Ντογραμαδζή) ὑλεργός.

Ντογρὺ) ὀρθὸς, ἴσιος. ἴσια. (Ντογρυλὺκ) ἰσιότης, εὐθύτης.

Ντοϊμὰκ) χορταίνω ἴδε ϗ ἀχόρταγος.

Ντοϊὺμ, ἢ ντοϊὺμ-λὺκ) λεηλασία. λάφυρον. ἀφθονία πραγμάτων. (Ντοϊυκλὺ) ἄφθονος, καρποφόρος.

Ντöκμὲκ) χύνω. σκορπίζω. ἀναλύω. κάμνω νὰ πέσῃ π. χ. τὰ φύλλα τῦ δένδρυ, τὰ μαλλία, κτ.. (Ντöκ ὕλμὲκ) χύνεσθαι. σκορπίζεσθαι. ἀναλύεσθαι. καταπίπτειν. ὁρμᾶν ἐναντίον κάποιος. (Τυνὰ συϊνὲ ντöκϋλντϋλὲρ ἔπεσον εἰς τὸν Δύναβιν. (Ντöκ-ντϋρμὲκ) κάμνω νὰ χύσῃ, σκορπίσῃ κτ. (Ντöκμεκλὶκ) χύσιμον, πλημμύρα. (Ντöκμὲ) χυμένος (Ντöκμὲ γρὺσ̈) αὐςριακὸν τάληρον. (Ντöκϋνντϋ) χυτόν τι. ἀπομεινάρια. (Ντöκϋδζϋ) ὁ χύνων τὰ μέταλλα, ὁ χύτης.

Ντοκυμὰκ) πλέκω, ὑφαίνω. „πανί".

Ντοκυνμὰκ) ἐγγίζω, ψηλαφῶ. προσκρύω, σκοντάπτω εἴς τι. βλάπτω. (Σανὰ ζαραρὴμ-ντοκυνμὰζ) δὲν σὲ βλάπτω τίποτε. (Ο᾽ντὰν μπα νὰ μενφιὲτ ντοκυνμὰζ) δὲν ἔχω κανὲν ὄφελος ἀπ᾽ αὐτό. (Α᾽ϊαγηνὰ μπὶρ νεσνὲ ντοκυνὺμπ ντϋσ̈τϋ) ἐσκόνταψε μὲ τὸ ποδάρι πυθενὰ ϗ ἔπεσε.

Ντοκὺσ̈) σύγκρυσις. συμπλοκή; μάχη. (Ντοκυσ̈μὰκ) συγκρύομαι. συνεγγίζομαι. συμπολεμῶ (Ντοκυσ̈κὰν) φιλόνεικος.

Ντολάϊ) γύρος. (Ντολάϊντὲ) τριγύρω.

Ντολὰκ) μεγάλη γρεντιὰ ἀντὶ ςύλυ. φασκιὰ τῶν ποδαρίων.

Ντολαμὰκ) περικυκλόνω. ζώνω. περιτειχίζω. περιφράττω. περιτυλίττω „τὸ νῆμα" (Ντολανμὰκ) περικυκλόνεσθαι. ἀπατᾶσθαι. περιοδεύω. προφασίζομαι. (Ντολαννтηρηδζὴ) ἀπατεών.

Ντολὰμπ) τροχὸς διὰ τὸ μετάξι. ἀρμάριον. τύμπανον. λαβύρινθος. σκευωρίαι, τέχναι; ςρατήγημα. (Ι᾽πὲκ ντολαμπ̓) μάγγανος διὰ γνέσιμον. (Ντολὰμπ ὀϊνῦ) εἶδος παιγνιδίυ παρὰ Τύρκοις. (Ντολαμπὲ κυμὰκ, ἢ ντολὰμπ ἐτμὲκ, κυρμὰκ) τεχνεύομαι, ἐπιβυλεύομαι τινά. (Ντολὰμπ κυρυδζὺ) ἐπίβυλος, ἀπατεών. (Ντολαμπτζὴ) ἀπατεών. ὁ κατασκευάζων τὰ ἀρμάρια κτ.

Ντολτσ̈ὴκ) ὄχι ἴσιος, ἀλλὰ κάμνων γύρον.

Ντολασ̈μὰκ) γυρίζω, φέρω, κάμνω γύρον. (Κὸλ ντολασ̈μὰκ) περιπολῶ. ζητῶ περιπλοκὰς, σοφίσματα.

Ντολὺ) γεμάτος. χαλάζι. γεμάτον, ἐςεφανωμένον ποτῆρι. (Ντολμὰκ) γεμίζεσθαι. εἶναι γεμάτος. (Ντολυνμὰκ) βασιλεύειν, δύειν „ἐπὶ ἡλίυ, ἀςέρων". (Ντολντυρμὰκ) γεμίζω. παραγεμίζω. γεμίζω „τὰ πανιά".

Ντομὺζ) γυρῦνι. (Ντομὺζ γιαβρησὴ) γυρυνάκι. (Ντομὺζ χανὲ, ντονυζλὺκ) γυρυνόσαυλος.

Ντὸν) πάγος. (Ντὸν γιαγὴ) ξύγκι.

Ντὸν) φόρεμα ἐν γένει. ἐσώβρακον.

Ντονανμὰ) ςολισμός. θρίαμβος. ςόλος. (Ντιναnμὰ καπυντανὴ) ὁ ἀρχιθαλάσσιος. (Ντιναnμὰκ) ςολίζομαι, εὐτρεπίζομαι.

Ντöνμὲκ) ἐπιςρέφω, γυρίζω. φέρομαι εἰς γύρον. ἀποςατῶ, παραβαίνω „ἀφ." π. χ. τὴν πίςιν, τὴν ὑπόσχεσιν. (Σöζϋνὲ ντöνμὲκ) ἔρχεσθαι ἐπανέρχομαι ἐπὶ τὸ προκείμενον. (Μπασ̈ὴμ ντöνίοὶ) ἀντραλίζομαι. (Μπὶρ μπασ̈, βὲ μπὶρ ἀϊὰκ ντöνερὲκ γγιττὶ) ἔπεσε κατακέφαλα. (Α᾽τηλὰν ὂκ γγιρὺ ντöνμὲζ) παρ. τὸ γινόμενον ὺκ ἀπογίνεται. (Ντöνμὲ) γυρισμένος, ἀποςάτης, παραβάτης. (Α᾽νταμντὰν ντöνμὲ μαϊμὺν) ἄνθρωπος μεταμορφωμένος εἰς πίθηκα. (Ντöνὺσ̈) γυρισμός. ἐπιςροφή. ὁ γύρος. (Ντöνερὲκ) γυρίζωντας. κύκλῳ, ὁλόγυρα. (Ντöνὺκ) ἀποςάτης. (Ντöνὺκ τζιαγηρμὰκ) σημαίνειν τὸ ἀνακλητικόν. (Ντöνϋλμεζλίγ-ιλε) ἀνακλήτως, ἀναποτρέπτως irrévocablement. (Ντöνέδζὲκ) γυριςός. εὔςροφος. (Ντöντϋρμὲκ) γυρίζω τινὰ, ἀνακαλῶ τι. ἐμποδίζω, μεταπείθω. ἀναποδογυρίζω. γυρίζω "ἕνα φόρεμα". ξεπλανῶ τινά. κάμνω ν᾽ ἀποςατήσῃ ἐπαναλέγω, ἐπαναλαμβάνω. ἀποδίδω, βάλ-

λω πάλιν εἰς τὸν τόπον, ἀποκαθίζημι. ἀντανακλῶ. (Τερσινὲ, ἀκσινὲ ντöννtëρμὲκ) ἀναποδογυρίζω. (Α᾽ρντὴν ντöννtëρμὲκ) γυρίζω ταῖς πλάταις. (Μτιτζιαγὴν κηλαγησηνή ντöνντëρμὲκ) ςομόνω τὸ μαχαῖρι. (Ντüσμενλὶ ντοςλυγὰ ντöννtüρμὲκ) μεταβάλλειν τὴν ἔχθραν εἰς φιλίαν. (Γüζüν ντöννtëρμὲκ) ἀποςρέφειν, γυρίζειν τὸ πρόσωπόν τυ. (Ντöντëρμεκλὶκ) ἐπιςροφή. ἀναποδογύρισμα. ἀντανάκλασις. ἀποκατάςασις. (Ντöννtëρüδζü) ὁ ἀποκαθιςῶν. ὁ ἀποςατεῖν ποιῶν, κτ.

Ντορὺκ) ἡ κυρυφὴ π. χ. τῦ βυνῦ, ὁ κολοφῶν. τὸ ἐπίμετρον, τὸ πλήρωμα παντὸς πράγματος le comble. (Ντορυκλὺ) ἐπιμεμετρημένος, γεμάτος πέραν τῦ μέτρυ "μόδιος". (Ντορυκλαμὰκ) ἐπιμετρῶ, βάλλω ὀλίγον παράνω τῦ μέτρυ.

Ντöρτ) τέσσαρες, α. (Ντöρτ γγüνλü) τετραήμερος. (Ντöρτ παρὲ ἐτμὲκ) διαιρῶ εἰς τέσσαρα. (Ντöρτ κὰτ ἐτμὲκ) τετραπλασιάζω (Ντöρτ κöσελü ἐτμὲκ) τετραγωνίζω. (Ντöρτλεμὲκ) τρέχειν εἰς τὰ τέσσαρα „τὸ ἄλογον".

Ντöρτμὲκ) κεντῶ, κυντίζω, νύττω. παρακινῶ. (Ντöρντὶσ) κέντησις. ἡ φυσικὴ ὁρμὴ instinct. (Ντöρτὶ) κεντρί. (Ντöρτιδζὶ) ὁ κεντῶν. παρακινῶν. (ντöρτüλμὲκ) κεντεῖσθαι. παρακινεῖσθαι.

Ντὸς) π. τ. φίλος. (Ντὸς ντüσμὲν) φίλος ὑποκριτής. (Ντοςλὺκ üζρὲ ὀλμὰκ) φιλίαν τρέφειν. (Ντοςλὺκ ἐτμὲκ) δεικνύω φιλίαν τινὶ „δοτ.". (Ντοςλὺκ-υλὰ) φιλικῶς, φιλικῷ τῷ τρόπῳ.

Ντüὰ) ἀρ. εὐχὴ πρὸς τὸν Θεόν. (Δζεμαὰτ ντüασή) λιτανεία. (Μπὲντ ντüὰ) κατάρα. (Μπὶρ κιμσενενὶν ντüασινὶ ἀλμὰκ) ἀποκτῶ τὴν εὐλογίαν τινός. (Ντüαντὲν υνύτμα) μὴ μᾶς λησμονῇς εἰς τὴν προσευχήν σας. (Ντüανιζντὲ ῖζ) παρακαλῦμεν τὸν Θεὸν διὰ ὑσᾶς. (Ντüαδζὶ) ὁ πᾶν ἀγαθὸν ὑπέρ τινος εὐχόμενος. ὑποκλινέςατος δῦλος.

Ντüγγüν) γάμος. (Ντüγγüνδζü) προσκαλεσμένος εἰς τὸν γάμον.

Ντüζ) ἐπίπεδος, ὁμαλὸς, λεῖος, ἴσιος. (Ντüζ γὲρ) ἐπίπεδον. (Ντëζετμὲκ) ἐξομαλίζω. διατάττω. διορθόνω. προσαρμόζω. λειαίνω, γυαλίζω τί. (Ντüζλὺκ) ἐπίπεδον. (Ντüζελμὲκ ἢ ντëζλεμὲκ) ἐξομαλίζω (Ντëζüλμὲκ) ἐφαρμόζεσθαι κτ. (Ντüζüλμüσ) ἐφαρμοσμένος. πλαςὸς, ἐπείσακτος. (Ντëζελτμὲκ) διορθόνω. ἰσιάζω. (Ντüζελντιλμὲζ) ἀδιόρθωτος. (Ντüζμὲκ) ἰσιάζω. πλάττω, ἐφευρίσκω τί. νοθεύω, κιβδηλεύω τί. διατάττω. διορθόνω. ἀνακαινίζω. κορδίζω ἕνα ὄργανον. (Ντüζμὲ) πλαςὸς, ἐπείσακτος. ὑποβολιμαῖος. ὑπόκρισις, πλάσμα. (Ντüζιβερμὲκ) ἐξομαλίζω. διορθόνω.

Ντüζγγüν) ςολισμός. πλάσμα. φθιασίδι. (Ντüζγγüνδζü) φθιασιζωμένη.

Ντüζὲν) τάξις. μέθοδος. ἀναλογία. διαταγή. συμφωνία, ἁρμονία. (Α᾽σκὲρ ντüζενὶ) ἡ παράταξις τῦ ςρατεύματος. (ντüζὲν βερμὲκ) διατάττω. παρατάττω. (Ντëζενλὶκ) διάταξις. (ντëζενλὶ) διατεταγμένος, εὔτακτος. κορδισμένος.

Ντüμὰκ) αἰσθάνομαι, ἐννοῶ, καταλαμβάνω τί. (Ντυΐυλμὰκ) εὑγαίνειν τι εἰς τὸ φανερὸν, φανερόνεσθαι, ἀκύεσθαι, ἐννοεῖσθαι. (Ντυΐυλμüσ) φανερωμένος, φανερὸς, γνωςός. (ντυΐυλτμὰκ) κάμνω νὰ εὔγῃ εἰς τὸ φανερόν. (ντυΐυρμὰκ) κάμνω τινὰ νὰ αἰσθανθῇ, νοήσῃ. δημοσιεύω, κηρύττω.

Ντüκιὰν) π. ἐργαςήριον. (Ντüκιανδζὴκ) ἐργαςηράκι. σκαμνὶ ἔμπροσθεν τῦ ἐργαςηρίυ. (ντüκιανδζὴ) ἐργαςηρᾶς.

Ντüλ) χῆρος. χήρα. (Ντυλλὺκ) χήρευμα.

Ντüλγγὲρ) ξυλυργός. τειχοκτίςης. (ντüλγγὲρλὶκ) ἡ ξυλυργική. (ντüλγγὲρ μπαληγή) ὁ χρύσοφρυς, χρισόψαρον.

Ντüλὲκ) ὁ μεσσαῖος κύκλος τῦ τροχῦ, ἡ πλήμνη. φιλόπονος, φιλότεχνος. (Γγεμὶ ντüλεγὶ) τὸ περιέχον τῆς νηὸς gabbia della nave.

Ντüλενμὲκ) ἀναλαμβάνω, ἀναῤῥαΐζομαι. ἀναπαύομαι, ἡσυχάζω.

Ντογραμὰκ) λιανίζω. τρίβω εἰς σκόνιν. (Ντογραμαδζὴ) ὑλουργός.

Ντογροὺ) ὀρθὸς, ἴσιος. ἴσια. (Ντογρουλοὺκ) ἰσιότης, εὐθύτης.

Ντοϊμὰκ) χορταίνω ἴδε ϗ ἀχόρταγος.

Ντοϊοὺμ, ἢ ντοϊοὺμ-λοὺκ) λουηλασία. λάφυρον. ἀφθονία πραγμάτων. (Ντοϊουκλοὺ) ἄφθονος, καρποφόρος.

Ντöκμὲκ) χύνω. σκορπίζω. ἀναλύω. κάμνω νὰ πέσουν π. χ. τὰ φύλλα τοῦ δένδρου, τὰ μαλλία, κτ.. (Ντöκ οὖλμὲκ) χύνεσθαι. σκορπίζεσθαι. ἀναλύεσθαι. καταπίπτειν. ὁρμᾷν ἐναντίον κάποιου. (Τουνὰ σουϊνὲ ντöκοῦλντοῦλὲρ ἔπεσον εἰς τὸν Δούναβιν. (Ντöκ-ντοῦρμὲκ) κάμνω νὰ χύσῃ, σκορπίσῃ κτ. (Ντöκμεκλὶκ) χύσιμον, πλημμύρα. (Ντöκμὲ) χυμένος (Ντöκμὲ γροὺσ̈) αὐστριακὸν τάληρον. (Ντöκοὺντοὺ) χυτόν τι. ἀπομεινάρια. (Ντöκοὺδζοὺ) ὁ χύνων τὰ μέταλλα, ὁ χύτης.

Ντοκουμὰκ) πλέκω, ὑφαίνω. „πανί“.

Ντοκουνμὰκ) ἐγγίζω, ψηλαφῶ. προσκρούω, σκοντάπτω εἴς τι. βλάπτω. (Σανὰ ζαραρὴμ-ντοκουνμὰζ) δὲν σὲ βλάπτω τίποτε. (Ὀντὰν μπανὰ μενφιὲτ ντοκουνμὰζ) δὲν ἔχω κανὲν ὄφελος ἀπ' αὐτό. (Ἀϊαγηνὰ μπὶρ νεσνὲ ντοκουνὸυμπ ντοῦσ̈τοῦ) ἐσκόνταψε μὲ τὸ ποδάρι πουθενὰ ϗ ἔπεσε.

Ντοκοὺσ̈) σύγκρουσις. συμπλοκή; μάχη. (Ντοκουσ̈μὰκ) συγκρούομαι. συνεγγίζομαι. συμπολεμῶ (Ντοκουσ̈κὰν) φιλόνεικος.

Ντολάϊ) γύρος. (Ντολάϊντὲ) τριγύρω.

Ντολὰκ) μεγάλη γρεντιὰ ἀντὶ στύλου. Φασκιὰ τῶν ποδαρίων.

Ντολαμὰκ) περικυκλόνω. ζώνω. περιτειχίζω. περιφράττω. περιτυλίττω „τὸ νῆμα“ (Ντολανμὰκ) περικυκλόνεσθαι. ἀπατᾶσθαι. περιοδεύω. προφασίζομαι. (Ντολαννтηρηδζὴ) ἀπατεών.

Ντολὰμπ) τροχὸς διὰ τὸ μετάξι. ἀρμάριον. τύμπανον. λαβύρινθος. σκευωρίαι, τέχναι; στρατήγημα. (Ἰπὲκ ντολαμπ..) μάγγανος διὰ γνέσιμον. (Ντολὰμπ οἰνοῦ) εἶδος παιγνιδίου παρὰ Τούρκοις. (Ντολαμπὲ κομὰκ, ἢ ντολὰμπ ἐτμὲκ, κουρμὰκ) τεχνεύομαι, ἐπιβουλεύομαι τινά. (Ντολὰμπ κουρουδζοὺ) ἐπίβουλος, ἀπατεών. (Ντολαμπτζὴ) ἀπατεών. ὁ κατασκευάζων τὰ ἀρμάρια κτ.

Ντολνσ̈ὴκ) ὄχι ἴσιος, ἀλλὰ κάμνων γύρον.

Ντολασ̈μὰκ) γυρίζω, φέρω, κάμνω γύρον. (Κὸλ ντολασ̈μὰκ) περιπολῶ. ζητῶ περιπλοκὰς, σοφίσματα.

Ντολοὺ) γεμάτος. χαλάζι. γεμάτον, ἐστεφανωμένον ποτήρι. (Ντολμὰκ) γεμίζεσθαι. εἶναι γεμάτος. (Ντολουνμὰκ) βασιλεύειν, δύειν „ἐπὶ ἡλίου, ἀστέρων“. (Ντολντουρμὰκ) γεμίζω. παραγεμίζω. γεμίζω „τὰ πανιά“.

Ντομοὺζ) γουροῦνι. (Ντομοὺζ γιαβρησὴ) γουρουνάκι. (Ντομοὺζ χανὲ, ντομουζλοὺκ) γουρουνόσταυλος.

Ντὸν) πάγος. (Ντὸν γιαγὴ) ξύγκι.

Ντὸν) φόρεμα ἐν γένει. ἐσώβρακον.

Ντονανμὰ) στολισμός. θρίαμβος. στόλος. (Ντονανμὰ καπουντανὴ) ὁ ἀρχιθαλάσσιος. (Ντονανμὰκ) στολίζομαι, εὐτρεπίζομαι.

Ντöνμὲκ) ἐπιστρέφω, γυρίζω. φέρομαι εἰς γῦρον. ἀποστατῶ, παραβαίνω „ἀφ.“ π. χ. τὴν πίστιν, τὴν ὑπόσχεσιν. (Σöζουνὲ ντöνμὲκ) ἔρχεσθαι ἐπανέρχομαι ἐπὶ τὸ προκείμενον. (Μπασ̈ὴμ ντöνίορ) ἀντραλίζομαι. (Μπὶρ μπασ̈, βὲ μπὶρ ἀϊὰκ ντöνερὲκ γγιττὶ) ἔπεσε κατακέφαλα. (Ἀτηλὰν ὂκ γγιροῦ ντöνμὲζ) παρ. τὸ γινόμενον οὐκ ἀπογίνεται. (Ντöνμὲ) γυρισμένος, ἀποστάτης, παραβάτης. (Ἀνταμντὰν ντöνμὲ μαϊμοὺν) ἄνθρωπος μεταμορφωμένος εἰς πίθηκα. (Ντöνοὺσ̈) γυρισμός. ἐπιστροφή. ὁ γύρος. (Ντöνερὲκ) γυρίζοντας. κύκλῳ, ὁλόγυρα. (Ντöνοὺκ) ἀποστάτης. (Ντöνοὺκ τζιαγηρμὰκ) σημαίνειν τὸ ἀνακλητικόν. (Ντöνοὺλμεζλίγ-ιλε) ἀνακλήτως, ἀναποτρέπτως irrévocablement. (Ντöνεδζὲκ) γυριστός. εὔστροφος. (Ντöντοὺρμὲκ) γυρίζω τινὰ, ἀνακαλῶ τι. ἐμποδίζω, μεταπείθω. ἀναποδογυρίζω. γυρίζω „ἕνα φόρεμα“. ξεπλανῶ τινά. κάμνω ν' ἀποστατήσῃ ἐπαναλέγω, ἐπαναλαμβάνω. ἀποδίδω, βάλ-

λω πάλιν εἰς τὸν τόπον, ἀποκαθίςημι. ἀντανακλῶ. (Τερσινέ, ἀκσινὲ ντὄννττὔρμὲκ) ἀναποδογυρίζω. (Α᾽ρντὴν ντὄννττὔρμὲκ) γυρίζω ταῖς πλάταις. (Μπὶτζιαγὴν κηλαγησηνὴ ντὄνντὔρμὲκ) ςομόνω τὸ μαχαῖρι. (Ντὔσμενλὶ ντοςλυγὰ ντὄννττὔρμὲκ) μεταβάλλειν τὴν ἔχθραν εἰς φιλίαν. (Γὔζὔν ντὄννττὔρμὲκ) ἀποςρέφειν, γυρίζειν τὸ πρόσωπόν του. (Ντόντὔρμεκλὶκ) ἐπιςροφή. ἀναποδογύρισμα. ἀντανάκλασις. ἀποκατάςασις. (Ντὄννττὔρὔδζὔ) ὁ ἀποκαθιςῶν. ὁ ἀποςατεῖν ποιῶν, κτ.

Ντορὺκ) ἡ κυρυφὴ τ. χ. τῦ βυνῦ, ὁ κολοφῶν. τὸ ἐπίμετρον, τὸ πλήρωμα παντὸς πράγματος le comble. (Ντορυκλὺ) ἐπιμεμετρημένος, γεμάτος πέραν τῦ μέτρυ "μόδιος". (Ντορυκλαμὰκ) ἐπιμετρῶ, βάλλω ὀλίγον παράνω τῦ μέτρυ.

Ντὄρτ) τέσσαρες, α. (Ντὄρτ γγὔνλὔ) τετραήμερος. (Ντὄρτ παρὲ ἐτμὲκ) διαιρῶ εἰς τέσσαρα. (Ντὄρτ κὰτ ἐτμὲκ) τετραπλασιάζω (Ντὄρτ κὄσελὔ ἐτμὲκ) τετραγωνίζω. (Ντὄρτλεμὲκ) τρέχειν εἰς τὰ τέσσαρα „τὸ ἄλογον".

Ντὄρτμὲκ) κεντῶ, κεντίζω, νύττω. παρακινῶ. (Ντὄρντισ) κέντησις. ἡ φυσικὴ ὁρμὴ instinct. (Ντὄρτὶ) κεντρί. (Ντὄρτιδζὶ) ὁ κεντῶν. παρακινῶν. (ντὄρτὔλμὲκ) κεντεῖσθαι. παρακινεῖσθαι.

Ντὸς) π. τ. φίλος. (Ντὸς ντὔσμὲν) φίλος ὑποκριτής. (Ντοςλὺκ ὔζρὲ ὀλμὰκ) φιλίαν τρέφειν. (Ντοςλὺκ ἐτμὲκ) δείχνω φιλίαν τινὶ „δοτ.". (Ντοςλὺκ-υλὰ) φιλικῶς, φιλικῷ τῷ τρόπῳ.

Ντὔὰ) ἀρ. εὐχὴ πρὸς τὸν Θεόν. (Δζεμαὰτ ντὔασή) λιτανεία. (Μπὲντ ντὔὰ) κατάρα. (Μπὶρ κιμσενενὶν ντὔασινὶ ἀλμὰκ) ἀποκτῶ τὴν εὐλογίαν τινός. (Ντὔαντὲν ὀνὔτμα) μὴ μᾶς λησμονῇς εἰς τὴν προσευχήν σας. (Ντὔανιζντὲ ῖζ) παρακαλῦμεν τὸν Θεὸν διὰ ὑσᾶς. (Ντὔαδζὴ) ὁ πᾶν ἀγαθὸν ὑπέρ τινος εὐχόμενος. ὑποκλινέςατος δῦλος.

Ντὔγγὔν) γάμος. (Ντὔγγὔνδζὔ) προσκαλεσμένος εἰς τὸν γάμον.

Ντὔζ) ἐπίπεδος, ὁμαλός, λεῖος, ἴσιος. (Ντὔζ γὲρ) ἐπίπεδον. (Ντὔζετμὲκ) ἐξομαλίζω. διατάττω. διορθόνω. προσαρμόζω. λειαίνω, γυαλίζω τί. (Ντὔζλὔκ) ἐπίπεδον. (Ντὔζελμὲκ ἢ ντὔζλεμὲκ) ἐξομαλίζω (Ντὔζὔλμὲκ) ἐφαρμόζεσθαι κτ. (Ντὔζὔλμὔσ) ἐφαρμοσμένος. πλαςός, ἐπείσακτος. (Ντὔζελτμὲκ) διορθόνω. ἰσιάζω. (Ντὔζελντιλμὲζ) ἀδιόρθωτος. (Ντὔζμὲκ) ἰσιάζω. πλάττω, ἐφευρίσκω τί. νοθεύω, κιβδηλεύω τί. διατάττω. διορθόνω. ἀνακαινίζω. κορδίζω ἕνα ὄργανον. (Ντὔζμὲ) πλαςὸς, ἐπείσακτος. ὑποβολιμαῖος. ὑπόκρισις, πλάσμα. (Ντὔζιβερμὲκ) ἐξομαλίζω. διορθόνω.

Ντὔζγγὔν) σολισμός. πλάσμα. φθιασίδι. (Ντὔζγγὔνδζὔ) φθιασιδωμένη.

Ντὔζὲν) τάξις. μέθοδος. ἀναλογία. διαταγή. συμφωνία, ἁρμονία. (Α᾽σκὲρ ντὔζενὶ) ἡ παράταξις τῦ ςρατεύματος. (ντὔζὲν βερμὲκ) διατάττω. παρατάττω. (Ντὔζενλὶκ) διάταξις. (ντὔζενλὴ) διατεταγμένος, εὔτακτος. κορδισμένος.

Ντυὔμὰκ) αἰσθάνομαι, ἐννοῶ, καταλαμβάνω τί. (Ντυὔλμὰκ) εὐγαίνειν τί εἰς τὸ φανερὸν, φανερόνεσθαι, ἀκύεσθαι, ἐννοεῖσθαι. (Ντυὔλμὔσ) φανερωμένος, φανερὸς, γνωςός. (ντυὔλτμὰκ) κάμνω νὰ εὔγῃ εἰς τὸ φανερόν. (ντυὔρμὰκ) κάμνω τινὰ νὰ αἰσθανθῇ, νοήσῃ. δημοσιεύω, κηρύττω.

Ντὔκιὰν) π. ἐργαςήριον. (Ντὔκιανδζὴκ) ἐργαςηράκι. σκαμνὶ ἔμπροσθεν τῦ ἐργαςηρίυ. (ντὔκιανδζὴ) ἐργαςηρᾶς.

Ντὔλ) χῆρος. χήρα. (Ντυλλὺκ) χήρευμα.

Ντὔλγγὲρ) ξυλυργός. τειχοκτίςης. (ντὔλγγὲρλὶκ) ἡ ξυλυργική. (ντὔλγγὲρ μπαληγὴ) ὁ χρύσοφρυς, χρισόψαρον.

Ντὔλὲκ) ὁ μεσσαῖος κύκλος τῦ τροχῦ, ἡ πλήμνη. φιλόπονος, φιλότεχνος. (Γγεμὶ ντὔλεγὶ) τὸ περιέχον τῆς νηὸς gabbia della nave.

Ντὔλενμὲκ) ἀναλαμβάνω, ἀναῤῥαΐζομαι. ἀναπαύομαι, ἡσυχάζω.

Ντȣ̈λμπέντ) π. καβȣ̈κι. μȣσσελὶν, λεπτότατον ἄσπρον ὕφασμα.

Ντȣμὰν, τȣμὰν) κατεχνιά. ἀχλὺς, ζόφος. ἐσώβρακον. (Ντȣμὰν πατζιασὴ) ἐσώβρακον.

Ντȣ̈ν) νύκτα. χθές. (Ντȣ̈ν γγȣ̈ν) ἡμέρας ἢ νυκτός. (Ντȣ̈νκὶ) χθεσινός.

Ντȣ̈νεμὲκ) κάθημαι εἰς κλονάρι ὡς τὰ πτηνά.

Ντȣ̈νιὰ) ἀρ. κόσμος. (Ντȣ̈νιαϊὲ γγετιρμὲκ) ἐκδίδω εἰς φῶς, γεννῶ. (Ντȣ̈νιασὴν ντεγισ̈τιρμὲκ) ἀποθνήσκειν.

Ντȣντὰκ) χεῖλος.

Ντȣργȣ̀ν) ἀποσαμμένος, κȣρασμένος.

Ντȣργȣρμὰκ ἢ ντȣ́ργȣτμακ) σαματῶ. ἀργοπορῶ. (σ̈αχὶτ ντȣργȣρμὰκ) παῤῥησιάζω μάρτυρας.

Ντȣρμὰκ) σίκομαι. μένω. ὑπάρχω. (ντεραγὰ μεδζιαλὴ κάλμαντη) δὲν ἠμπόρεσε πλέον νὰ σαθῇ. (Χιζμετὲ ντȣρμὰκ, ἢ χυθ. ντιβὰν ντȣρμὰκ) ὑπηρετῶ. (ȣ̓ρȣ̀ ντȣρμὰκ) σηκόνομαι ὀρθός. (Σȣ̈τχέ-ιλε, σ̈ȣπχεντὲ ντȣρμὰκ) ἀμφιβάλλω, ἐπαμφοτερίζειν. (Ντȣ́ρμαϊȣμπ) ἀδιαλείπτως, ἀκαταπαύσως. (Χέμεν ντȣ́ρμα βὰρ) μὴ ἀργῇς, φύγε ἀπ' ἐδῶ. (ντȣρμακλὴκ) σάσιμον. (ντȣρȣλμὰκ) κατακαθίζειν „ἐπὶ θολῶν“. (Ρȣ̈ζγγιαρντὲν ντȣρȣλμὰζ) δὲν ἠμπορεῖ τις νὰ σαθῇ ἀπὸ τὸν ἄνεμον. (Κὸ ντȣρσȣ̀ν) ἄφησαί το. (ντȣρντȣρμὰρ) σαματῶ. ἐμποδίζω, ἀργοπορῶ τινά. (ντȣρȣσμὰκ) ἐνατιόνεσθαι ἀμοιβαίως, ἀντιτείνεσθαι, ἀντιμάχεσθαι. (ντȣ̀ρ τȣ̀τ) χυτρίνδα. (ντȣρὰκ) κατοικία, σαθμός.

Ντȣ̈ρμὲκ) διπλόνω „χαρτὶ, φόρεμα“. περιτειλίττω. μαζόνω „τὰ πανιὰ, τὸ φλάμπȣρον“. σρίφω. Παθητ. ντȣ̈ρȣ̈λμέκ.

Ντȣρȣ̀) φοινικοπάρειος „ἵππος.“ κατακαθισμένον „νερὸν, κρασί“. (ντȣρȣ̀ ἐτμὲκ) ἀφήνω νὰ κατακαθίσῃ. (ντȣρȣ̀ ὀλμὰκ) κατακαθίζειν.

Ντȣ̈ρίσ̈μὲκ) ἀγωνίζομαι, προσπαθῶ, ἐπιμελȣ̃μαι ἐναντιόνομαι.

Ντȣ̀σ̈) ἐνύπνιον, ὄνειρον. ἴσιος, ἴσια. εἰς ἀπάντησιν. (ντȣσ̈ȣμντὲ γγȣ̈ρντȣ̃μ κι) ὠνειρεύθηκα ὅτι... (ντȣ̀σ̈ ἀζμακλὴκ) ἀποσπερμάτωσις καθ' ὕπνον. (Ντȣ̈σ̈ȣ̈ντὲ) καθ' ὕπνον, εἰς τὸ ὄνειρον.

(ντȣ̀σ̈ γγελμὲκ, ἰλμὰκ) ἀπαντῶ, ἐντυγχάνω εἰς... ὁ δρόμος μὲ φέρει εἰς...

Ντȣ̈σ̈ὲκ) σρῶμα. (ντȣ̈σ̈ὲκ ντȣ̈σ̈ετμὲκ, μπρακμὰκ) σρώνω τὸ σρῶμα, ἢ ἰνεργ. (ντȣ̈σ̈ὲκ μπρακτιρμὰκ)

Ντȣ̈σ̈εμὲ) ἔδαφος. τὸ ἐμβαδὸν τȣ̃ κήπȣ. (ντȣ̈σ̈εμὲ τασ̈) πέτρινον ἔδαφος. (Ταχτὰ ντȣ̈σ̈μεσὶ) ξύλινον ἔδαφος.

Ντȣ̈σ̈εμὲκ) σρώνω (ντȣ̈σ̈ενμὶσ̈ γιὰλ) σρωμμένη σράτα. (ντȣ̈σ̈ετμὲκ) προσάζω νὰ σρώσῃ.

Ντȣ̈σ̈μὲκ) πίπτω. συμβαίνει. καταπιέζεσθαι. πίπτω, ἀποθνήσκω ἐν τῇ μάχῃ. ἁρμόζειν, πρέπειν. (Χασαλῃγὰ ντȣ̈σ̈μὲκ) πίπτειν εἰς ἀῤῥωσίαν, ἀῤῥωσεῖν. (Σαχραλερὲ ντȣ̈σ̈τȣ̈λὲρ) διεσκορπίσθησαν εἰς τȣ̀ς κάμπȣς. (Γερὶ ντȣ̈σ̈μὲκ) πίπτειν κατὰ γῆς. ἀφανίζεσθαι. (Γιολλαρὰ ντȣ̈σ̈τȣ̃) ἐμίσησε. (Κȣμὰ ντȣ̈σ̈μὲκ) κατακαθίζω εἰς τὰ ῥιχὰ νερά. (Ὀνὰ ντȣ̈σ̈ὲρ) τȣ́τῳ ἁρμόζει, τȣ́τȣ εἶναι ἡ ἀράδα. (Μπὲ ντερβισ̈ὶν ȣ̈ζερινὲ τζιὸκ μαζιφὲτ ντȣ̈σ̈ὲρ) ȣ̓̃τος ὁ μοναχὸς φαίνεται πολλὰ σοφός. (Μȣ̈νασιμπὲτ ντȣ̈σ̈μεκιτὲ) ἐὰν τύχῃ εὐκαιρία. (ντȣ̈σ̈ȣ̃κ) πτώσιμος. ἐκτρωματικῖος. (ντȣ̈σ̈μὲζ) δὲν πίπτει. (ντȣ̈σ̈κȣ̈ν) πεσμένος, καταντήσας ἐκ πλȣσίȣ πτωχὸς, ξέπεσμένος. (ντȣ̈σ̈ȣ̈ρμὲκ) ἀποβάλλω „τὸ βρέφος“. ἐκβάλλω, καθαιρῶ τινὰ, ὑσερῶ. (ντȣ̈σ̈ȣ̈ρτμὲκ) κάμνω νὰ καθαιρέσῃ. (ντȣ̈σ̈ὲν) ὁ συμβαίνων, τὸ συμβαῖνον.

Ντȣ̈σ̈μὲν, ντȣσ̈μὰν) ἐχθρός. (ντὸς γγετζινὴρ ντȣ̈σ̈μὲν) ἐχθρὸς ὑπὸ τὸ πρόσχημα φίλȣ. (ντȣ̈σ̈μενλὶκ) ἔχθρα.

Ντȣ̈σ̈ȣ̈νμὲκ) συλλογίζομαι.

Ντȣτὰμ) χȣ́φτα. (ντȣταμλαμὰκ) μαζόνω εἰς χειρόβολα.

Ο.

Ὀγγὶ) ἀλλότριος. (Ὀγγὲ ἀνὰ) μητρυιά.

Ὀγλὰν) παιδί. δȣ̃λος. (Ὀγλὰν ντȣ̈σ̈ȣρμὲκ) ἀποβάλλω τὸ παιδί. (Ὀγλαντζὴκ) βρέφος. (Ὀγλαιλὴκ) παιδικὴ ἡλικία.

Ὀγμὲκ) ἐπαινεῖν. (ὀγȣ̈νμὲκ) ἐπαινȣ̃μαι, καυχῶμαι.

Ο'γὰζ) μωρὸς, ἀνόητος, βλάξ.

Ο'γελ, ὄγλ) υἱός. σμῆνος μελισσῶν. (Ο'γελ ὀτὺ) εἶδος χόρτῃ mercurialis. (Ο'γελ ἰντινμὲκ, ἢ ὀγελλεγὰ καμπὲλ ἐτμὲκ) υἱοθετεῖν, πέρνειν ψυχοπαῖδι.

Ο'γενμὰκ) ἐγκάπτεσθαι. πικραίνομαι. λιγοθυμῶ.

Ο'γὺρ) οἰωνὸς, σημεῖον. (Ο'γερὲ ἰσλὲρ) τὸν βοηθεῖ ἡ τύχη. (Ο'γερσὲζ) ἀτυχής. (Ο'γερσεζλὲκ) ἀτυχία, κακὸς οἰωνός.

Ο'γὺρ) συνειθισμένοι νὰ ζῶσι μαζὶ „σκύλοι, ἄλογα“.

Ο'γερλαμὰκ) κλέπτω, ὅ (Ο'γερλανμὰκ) κλέπτεσθαι. φεύγω κρυφίως. (Ο'γερλαὴν) κλεπτικά. κλεπτικός.

Ο'γὺρτλεμὲκ) καθαρίζω, διαλέγω.

Ο'γὺτ) συμβελή, ἴδε ἢ συμβελεύω.

Ο'γὺτμὲκ) ἀλέθω.

Ο'γραμὰκ) ἐμπίπτω, ἐντυγχάνω. καταντῶ. γλιστρῶ. (Νεὲ ὀγραντηγὴν μπιλὶμπ) αἰσθανόμενος τῆ κατήντησε. (Ογρατμὰκ) κάμνω νὰ καταντήσῃ τινὰς, νὰ πέσῃ, νὰ γλυστρήσῃ φέρω. (Ο'γράτμα) μὴ τὸν ἀφίνῃς νὰ ἔλθῃ.

Ο'γρὰσ) μάχη, συμπλοκή. (Ο'γρασμὰκ) συγκρούεσθαι. μάχεσθαι.

Ο'γρενμὲκ) σπουδάζω, μανθάνω. συνεθίζομαι. (Ο'γρενίσ) σπουδὴ. μάθησις. συνήθεια, ἕξις. (Ο'γρετμὲκ) διδάσκω. συνεθίζω τινά.

Ο'δζ) ἐκδίκησις. (Ο'δζ ἀλμὰκ) ἐκδικοῦμαι. (Χισαγινὶ ὄδζ ἰντινλὲρ) ἐκέρδευσαν τὸ φρέριόν τε.

Ο'δζιὰκ) καμίνι, παραστιά. φυλὴ, γενεά. τάξις μναχῶν, ἢ στρατιωτῶν ordine. (Ο'δζιὰκ ὀγλὲ, ἢ ὀδζιακλὴ) υἱὸς τῆς αὐτῆς φαμιλίας. συγγενής.

Ο'ζ) ὁ ἴδιος. τὸ ἐλλύχνιον. ὁ μυελὸς, ἡ ὀσία ἑνὸς πράγματος. τὸ πάχος ὁπῦ πλέει εἰς τὸ ζωμί. Ο'ζ νετνὲ) τὸ ἰδικόν τε. (Ο'ζὲν μπιλὶρ) σὺ ὁ ἴδιος ἐξεύρεις. (Ο'ζ-λενμὲκ) πήζεσθαι εἰς κορυφὴν τί π. χ. τὰ γάλα.

Ο'ζγγὲ) θαυμάσιος, ἐξαίρετος. θαυμασίως, ἐξαίρετα. ἄλλως. ἄλλως. (Ο'ζγγὲ μπασινὲ) αὐτοκέφαλος.

Ο'ζμὲκ) ξυγάζω „π. χ. τὸν λαιμὸν, τὸ πετζί“. κόπτω, ξεσχίζω τραβῶντας π. χ. ἕνα σχοινί. (Ο'ζελμὲκ) παθητ. τῆ (Ο'ζμὲκ)

Ο'ιανμὰκ) ἐξυπνῶ. ἀνάπτομαι. (Ο'ιανὺ) ἔξυπνος.

Ο'ιαρμὰκ ἢ ὀιαρηβερμὲκ) ἐξυπνίζω. ἀνάπτω π. χ. τὸν λύχνον.

Ο'ιλὲ) ἐτζι. τόσον, τοιουτοτρόπως.

Ο'ιλὲ) μεσημέρι, γεῦμα. (Ο'ιλελὶκ γιὸλ) ὁδοιπορεία ἀπὸ πρωΐ ἕως τὸ μεσημέρι.

Ο'ιμὰκ ἢ ὀιμαλαμὰκ) γλύπτω. (Καφὰ γγεμὶν ὀιμὰκ) τρεπανίζω τὸ κρανίον. (Ο'ιμὰ ἰσὶ) γλυπτόν τι, ἢ ἀπὸ γύψον κατεσκευασμένον.

Ο'ιναμὰκ) παίζω. χωρατεύω. χορεύω. σαλεύομαι, ταράττομαι. πάλλομαι. (Γιὲρὲκ ὀινὰρ) ἡ καρδία κτυπᾷ. (Ο'ιναιαρὰκ) ἐν τῷ παίζειν. (Ο'ινατμὰκ) κάμνω τινὰ νὰ παίζῃ. σαλεύω, ταράττω. (Ο'ινασμὰκ) συμπαίζω, συγχορατεύω. (Ο'ινασμὰ) παλλακίς. (Ο'ινὰσ) ἀγαπητικός. παλλακίς.

Ο'ιὺν) παιγνίδι. χωρατᾶς. θέατρον, θέαμα. (Τακλὴτ ὀιὺνὲ) κωμῳδία.

Ο'ιὲν) μερίδιον, μερτικόν. ἡμεροκάματον.

Ο'κ) σαΐτα. ὁ ῥυμὸς τῆς ἁμάξης. (Ο'κ ἀτὲμὶ) σαϊτιά. (Ο'κὰ τυτμὰκ) ματιάζω μὲ τὴν σαΐταν.

Ο'κανταρ) τόσον, τόσοι. ἄλλο τόσον. (Τὰ ὀκαντὰρ) ἕως τόσον μόνον.

Ο'κυμὰκ) διαβάζω, ἀναγινώσκω. προσκαλῶ. μεταπέμπομαι. (Ο'κυιδζὴ) ὁ ἀναγνώστης. ὁ προσκαλῶν εἰς τὸν γάμον. (Ο'κυτμὰκ) διδάσκω. κάμνω νὰ διαβάζῃ. στέλλω νὰ κράξῃ τινά. (Ο'κυνμὺς) ἀνεγνωσμένος. προσκαλεσμένος.

Ο'κσὺζ) ὀρφανὸς, ἴδε ἢ ὀρφανία.

Ο'κσὺρὺκ) βήχας. (Ο'κσὺρμὲκ) βηχῶ.

Ο'λ, ὀ) ἐκεῖνος. ὁ ἴδιος. (Ο'λ μπιρ) ὁ ἄλλος. (Ο'λ τακτηρδζὲ) τότε. (Ο'λ κι) ὅποιος.

Ο'λαγγελμὲκ) εἶναι συνήθεια, ἐν χρήσει.

(Ὀλαγγελμίσ ἢ ὀλαγγελὲν) συνειθισμένος, ἐν χρήσει. (Ὀλαγγέλμεμισ) μὴ ἐν χρήσει, ἔκτακτος.

Ὄλκε) κτήματα.

Ὀλμὰκ) εἶναι. γίνεσθαι. ἔχειν. ὡριμάζειν. (Ὄλμαμακ) μὴ εἶναι, μὴ γίνεσθαι. (Ὄλμαζα κὶ πρόσεχε μή... (Ὄλμαμησ) μὴ ὑπάρξας, γενόμενος. ἄγυρος. (Ὀλϋνμὰκ) γίνεσθαι. (Ὀλὺρ) ἔσαι. θέλει γένῃ. εἶναι δυνατόν. (Ὀλὺρ ὀλμὰζ) πρᾶγμα ὑτιδανὸν, μικροπρεπές. (Ὀλαδζιαγὴν ντὶ, σϋϊλὲ) εἰπὲ τὴν τελευταίαν τιμήν. (Ὀλντὺ ὀνὰ ὀλαδζιὰκ) τετέλεσαι μὲ αὐτόν. (Ὀλσὰ ὀλὺρ) εἶναι ἐνδεχόμενον.

Ὄλμεκ) ἀποθνήσκω. (Ὄλντϋρϋσμὲκ) συμφονεύεσθαι. φόνος. (Ὄλὲν) ὁ θνήσκων. ὁ νεκρός. (Ὄλεδζεκλὶκ) ἡ θνητότης. (Ἀλλὰχ ὄλντϋρμεντὶν κιμσὲ ὄλντϋρμὲζ) κἀνεὶς χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ δὲν ἐμπορεῖ νὰ φονεύσῃ τὸν ἄλλον. (Ὄλϋμ) θάνατος. (Ὄλϋμλϋ) θνητός.

Ὄλϋν κὸμὶ) κρατευτήριον. ἢ λόγος ὑβριστικὸς, παρὰ τῷ ὄχλῳ, ὅτε ἀποκρίνονται (κὸρϋν τεπεσί)

Ὄλτζμεκ) μετρῶ. (Ὄλτζϋρμὲκ) δίδω νὰ με τρήσῃ.

Ὀμὺζ) ὦμος.

Ὄν) τὸ ἔμπροσθεν μέρος. πρότερον, ἔμπροσθεν. (Ὄν μπεζὶ) ἡ ποδιά. die Schürze. (Ὄν μπυντλέρὶ) τὰ χοιρομέρια. (Μπασ ὄνυ) τὸ βρέγμα, τὸ μέτωπον. (Κατὺ ὄνὺ) προπύλαιον. (Ὄνὶν ντὲ) ἢ ἐπὶ κιν. (Ὄνὲνὶ) ἔμπροσθέν του. (Γγὸζϋν ὄνϋνντὲ) πρὸ ὀφθαλμῶν σου. (Κατὺ ὄνϋν ντὲν) ἀπ' ἐμπρὸς τῆς θύρας. (ὄνντὶν) πρότερον. (ὄνντινδζὲ) ὀλίγῳ πρότερον (ὄνδζὲ) ἔμπροσθεν. (ὄνὲ ντϋσμὲκ) πηγαίνω μπροστὰ, δείχνω τὴν στράταν.

Ὄν) φωνή. (ἴτ ὄνϋ κιμπὶ) καθὼς ἡ φωνὴ τοῦ σκύλου. (ὄνλϋ) φωνητικός.

Ὀναμὰκ) εὔχομαι τινι. εἰδοποιῶ τινί.

Ὀναρμὰκ) διορθόνω, καλλιτερεύω τι. (ὀνντυρμὰκ) ὑγιαίνω. διορθόνω, θεραπεύω. (ὀνμὰκ) καλλιτερεύομαι, διορθόνομαι. (ὀνμὰζ, ὄνμαζιδζιὰκ) ἀδιόρθωτος. (ὀνυλμὰκ) ὑγιαίνω, θεραπεύομαι, ἰατρεύομαι. (ὀνυλντυρμὰκ) ἰατρεύω.

Ὀνεγγϋ) ἰσχυρογνώμων. ἀντίζηλος, ἀντιποιούμενος. (ὄνεγγϋλϋκ ἐτμὲκ) συνερίζομαι, ἀντιποιοῦμαι competere. (ὄνεγγϋλεσμὲκ) συναντιποιοῦμαι, συνερίζομαι μὲ ἄλλον. (ὄνεγγϋλεσδζὶ) ὁ συναντιποιούμενος competitore.

Ὀνϋλντεμὲκ ἢ γιαλὰ γιαλὰ ὄνϋλντεμὲκ) εὐγάζω τί μὲ τὴν γλῶσσαν γλείφοντας.

Ὀνϋρ) ἔμπροσθά. (ὄνϋρτμὲκ) προηγοῦμαι. προφθάνω, ἢ (ὄνϋρντὲν) ὁ προφθάνων, προκατέχων. (ὄνϋρ ντϋσμὲκ) προπορεύομαι. „ἀφ."

Ὀνυργὰ) ῥαχοκόκκαλον. (Ὀνυργὰ σϋνϋκλερὶ) τὰ κόκκαλα τῆς ῥάχης, αἱ σπόνδυλοι.

Ὄντ) φωτιά. χολή. (ὄντ κασηγὴ) ἡ κύσις τῆς χολῆς. (ὀντλανμὰκ) καίεσθαι.

Ὀντὰ) θάλαμος. κατοικία, λεγεὼν, τάγμα Γενιτζέρων. (ὀντασὴκ) συγκάτοικος. (ὀνταλὴκ) παλλακίς.

Ὄντεμὲκ) πληρόνω. ἱκανοποιῶ, εὐχαριστῶ.

Ὀντὺν) ξύλον. (ὀντυνδζὺ) ὁ ξυλᾶς, ὁ ξυλοφόρας. (ὀντὺν γηγηνὴ) ἡ πυρὰ, σωρὸς ξύλων.

Ὄντϋνδζ) δάνειον.

Ὄπμεκ) φιλῶ. (ὄπϋσμὲκ) συμφιλοῦμαι.

Ὀρὰκ) δρεπάνι. (ὀρακτζὴ) ὁ θεριστής.

Ὀρὰν) μέθοδος. τρόπος. ἀναλογία. μέσον. (ὀρανλὴ) μέτριος. (ὀρανσηζλὴκ) ἀμετρία. (ὀρανσηζλὴγ-ηλα) πέραν τοῦ μέτρου.

Ὄρεκὲ) ῥόκα. (ὄρεκὲ ἰάλεμὲκ, εἴρμὲκ) γνέθω.

Ὄρκμεκ) φοβοῦμαι, ξεπάζομαι, ἴδε ἢ φοβίζω, τρομάζω.

Ὀρμὰν) δάσος, λόγγος. δυσκολία, βάρος. (ὀρμανλὴκ) δασότοπος. (ὀρμανλὴ) δασώδης, κατάσκιος.

Ὄρμεκ) πλέκω „σχοινὶ, μαλλία κτ." γαυγίζω. τειχίζω. (ὀρ-ϋλμὲκ) πλέκομαι. (ὀρϋλϋ) πλεκτός. (ὀρϋ) πλόκαμος. (ὀρϋ μπαλτζηγὴ) πηλὸς διὰ κτίσιμον. (ὀ ϋλϋσ) γαύγισμα.

Ὄρϋκ) μόσρα, δοκίμιον.

Ὀρύτὲκ) πάππια.
Ὀρντὺ) π. ςρατόπεδον. (ὄρντὺῒ χυμαϊὺν) τὸ βασιλικὸν ςρατόπεδον.
Ὀρὺδζ) νηςεία. (ὀρὺδζλὺ ὀλμὰκ) νηςεύω, ἴδε ἢ νηςικός.
Ὀρϋμδζὲκ) ἀράχνη.
Ὀρϋννττὲ) ἐκλεκτός. (ὀρϋννττὲλεμὲκ ἢ ὀρϋνντϋλμὲκ) διαλέγω. (ὀρϋννττὲ κηλμὰκ) κάμνω ἐκλεκτὸν, διαλέγω.
Ὀρυσπὺ) πόρνη, πετάνα.
Ὀρτὰ) τὸ μέσον, τὸ κέντρον. μεσαῖος, μεσιακός. τάγμα πεζῶν. (Ὀρτὰ ντιρὲκ) τὸ κατάρτι. (ὀρτὰ γὲρ) τὸ διάςημα, μεταίχμιον. (ὀρταντὰν γγιντερμὲκ) ἐκ μέσυ αἴρειν, συκώνειν. (ὀρταντὰν μπὸλμὲκ) διαιρῶ, διχοτομῶ. (Μπὺ ὀρταντὰ) ἐν τῷ μεταξύ. (ὀρτασιννττὲ) εἰς τὸ μέσον αὐτῦ, αὐτῶν. (ὀρταντὰ κιμσὲ γιὸκτυρ) δὲν εἶναι κανένας παρών. (ὀρταϊὰ γγετιρμὲκ) φέρω εἰς τὸ μέσον, παῤῥησιάζω. (ὀρτανδζιὰ ἢ ὀρταιδζὴ) μεσαῖος, μεσιακός. (ὀρταλὴκ) τὰ ἐν τῷ μέσῳ. τὸ κοινὸν, ὁ λαός. ὁ τόπος ἢ χρόνος τῦ μέσυ. (ὀρταλχμὰκ) διαιρῶ εἰς τὸ μέσον.
Ὄρτμὲκ) σκεπάζω. κλείω, (ὄρτϋλμὲκ) σκεπάζομαι. (ὄρτϋνμὲκ) σκεπάζειν ἑαυτὸν, σκεπάζεσθαι. (ὄρτϋ ἢ ὄρτὶ) σκέπασμα. σκέπη. (ὄρτϋλϋ) σκεπαςός. κλεισμένος.
Ὀρφανὰ) ὀρφανή. παραπαῖδα. πόρνη.
Ὀσανμὰκ) βαρύνομαι. (ὀσανντηρμὰκ) βαρύνω. ἐνοχλῶ.
Ὀσϋν) ἀηδὴς, βεβαρυμμένος. (ὀσϋν ὀλμὰκ) βαρύνομαι. (ὀσϋνλϋκ) ἀηδία, ἀντιπάθεια, ἀγανάκτησις, μῖσος. (Ὀσυνλυγὺν βάρντηρ) βαρύνεσαι, δυσχεραίνεις, ἀγανακτεῖς.
Ὀσυρμὰκ) κλάνω. (Ὀσυρὺκ) πορδή.
Ὂτ) χορτάρι ,,χλωρὸν"; ἰατρικὸν ἁπλῦν, ἢ σύνθετον. Φαρμάκι. (ὀτλὺκ) λιβάδι. χορτάρι ξηρὸν fieno. (ὀτλὺκ χανὲ) χορτοδοχεῖον. (ὀτλὺκ γηγηνὴ) θημωνιὰ χορταριῦ. (Ὀτλανμὰκ) βόσκομαι, καίομαι. (ὀτλὺ) χορτώδης.
Ὀτὰκ) σκηνὴ μεγάλη.
Ὀταρμὰκ) βόσκω. ἢ χυδ. φαρμακόνω.
Ὀτὲ) πέραν, ἐκεῖθεν. (Ὀτὲ γγϋν) τὴν ἄλλην ἡμέραν, προτρίτα. προχθές. (ὀνντὰν ὀτὲ) παρεμπρός. (ὀτεσὶ) τὸ ἀποβησόμενον, ἡ ἔκβασις τινὸς πράγματος. (ὀτελενμὲκ) διαβαίνω παρεμπρὸς, πέραν.
Ὀτὶ, ὀτὺ) σίδηρον, δὶ ὗ κατζαρόνυσι τὰς τρίχας, ἢ γυαλίζυσι τὰ Φορέματα οἱ ῥάπται.
Ὀτμὰκ) ἀποκρέω, ἀμπώχνω, π. χ. μὲ τὸ ποδάρι.
Ὀτμὲκ) κοιλαδῶ. ἀντηχῶ. (ὀτϋσ) κοιλάδημα. ἦχος.
Ὀτυρὰκ) ςρατιώτης ὁπῦ ἔπαυσε νὰ ςρατεύῃ. χρονικὸν σιτηρέσιον τύτυ. τόπος, ὅπυ ἀναπαύονται οἱ διαβάται, ἢ αὐτὴ ἡ ἀνάπαυσις. ὁ πρωκτὸς, ὁ κῶλος. (ὀτυρὰκ ἐτμὲκ, ὀλμὰκ) κάθημαι πῦ μίαν ἢ δύο ἡμέρας διὰ ν' ἀναπαυθῶ. (ὀτυρὰκ ϋμρϋν σϋρμὲκ) ζῶ ζωὴν καθεςηκυῖαν. (ὀτυρὰκ ἐτλερὶ) οἱ γλυτοί. (ὀτυρακλὴκ) ἡ παῦσις ἑνὸς ςρατιώτυ ἀπὸ τῦ ςρατεύειν.
Ὀτυργὰν) καθεςηκὼς, καθήμενος, ἀργός.
Ὀτυρμὰκ) κάθημαι. κλωσσῶ αὐγά. (ὀτυρσϋμὰκ) συγκάθημαι. (ὀντ γιαννττὴ ὀτυρσϋττὺ) ἄναψεν ἡ φωτιὰ, ἢ ὕςερον ἔσβυσε.
Οὔδζ) ἄκρον, τέλος. ἡ ἀκωκὴ, ἡ μύτη τινὸς πράγματος. αἰτία, ἀφορμή. (Κοϋν ὁ μπὶρ ϋδζιννττὲ) εἰς τὴ ἄλλην τῦ χωρίυ ἄκραν. (ὀνϋν ϋδζιννττὲν) ἐξ αἰτίας αὐτῦ. ἀπὸ τὸ μέρος τυ.
Οὐδζὺζ) ἐφθηνός. ἐφθηνά. (οὐδζυζλὺκ) εὐθηνία, ἀφθονία.
Οὐζὰκ) μακρυνός. μακρυά. (οὐζανμὰκ) τεντόνεσθαι. ἀναβάλλεσθαι, ἀπομακρύνεσθαι. (οὐζατμὰκ ἢ ϋζανντηρμὰκ) τεντόνω. ἀναβάλλω τι. μακρύνω. (Σϋζϋνϋ ϋζατμαϊαλὴμ) διὰ νὰ μὴ μακρολογῦ.
Ὑζὲρ) ἐπάνω. ἐναντίον. (Σϋλχ ϋζεριννττὲ) ἐν καιρῷ εἰρήνης. (Καζὰ ϋλλὰχ ϋζερινὲ γγελσὶν) νὰ τὸν εὕρῃ ἡ θεία δίκη. (Μπυνὲ ἐτμεὲ ϋζεριμὲ λαζὶμ ντεῖλ ντιρ) δὲν χρεωςῶ, δὲν εἶμαι ὑπόχρεος νὰ τὸ κάμω.

Οὐζὺμ, ὒζὺμ) σαφύλι. (οὐζὺμ τὒρσὒσὒ) μυσοσάφυλα. (Κιὸνὶσ ὒζὒμὒ) μικρὰ σαφύλια. (Ἰτ ὒζὒμὒ) ὁ σρύχνος solanum. (Μισκὲτ ὒζὒμὒ) μυσκοσάφυλα.

Οὐζὺν) μακρύς. τὸ μάκρος.

ὒζρὲ) πρόθ. ἐπάνω. κατά. ἐναντίον. διὰ νά.. περὶ πρός. (Ντεντῆ ὒζρὲ) κατὰ τὸν λόγον τυ. (Χαμπὲρ ὒζρὲ) περὶ νέων.

Οὐϊαλαμὰκ) ἀναβάλλω. ἀμελῶ. ἀργοπορῶ τινὰ μὲ ψεύματα, προφάσεις.

Οὐὴκ) λόφος. χῶμα σωρευμένον. κεφάλι γαϊδάρυ σημένον εἰς κῆπον.

Οὐϊμὰκ) δακτυλήθρα. μιμῦμαι. πείθομαι. ὁμοιάζω, εἶμαι ὅμοιος. (Μπὺ ὀνὰ ὒϊμάζ) τῦτο δὲν τῦ τεργιάζει, σέκεται καλά. (οὐϊδζὶ) ὁ μιμητής. (οὐϊντερμὰκ) κάμνω τινὰ νὰ μιμηθῇ ἄλλον. τεργιάζω τί, σιμφωνῶ. παρομοιάζω. σύρω κατόπιν, κάμνω νὰ πείθεται.

Οὐϊὺζ) ψώρα. (Φρένκ ὒϊὺζὺ) ἀφροδισιακὸν πάθος. (Τζεϊὲ ὒϊὺζὺ) μεντάγρα. (Φρένκ ὒϊὺζλὺ) ὁ πάσχων ἀφροδισιακὰ πάθη.

Οὐϊὺκὺ) ὕπνος. (οὐϊὺκὺμ βὰρ) νυσάζω. (οὐϊὺκιϊὰ νταϊμὰκ) χορταίνω ὕπνον. (οὐϊὺκυσὺζ) ἄϋπνος. (οὐϊὺτμὰκ) ἀποκοιμίζω. ἀφίνω νὰ κοιμηθῇ. (Οὐϊὺσμὰκ) μυδιάζω. (οὐϊὺσμακλὴκ) μυδίασμα.

Οὐλὰκ) ταχυδρόμος. (οὐλὰκ μπαγγιρλερὶ) ἄλογα τῆς πόσας. (οὐλακλὴκ) ἡ πόσα. τὸ ἐπάγγελμα τῦ ταχυδρόμυ.

Οὐλασμὰκ) „δοτ.“ φθάνω. πειράζω ἐρωτικῶς „μίαν κόρην.“ συνάπτομαι, προσκολλῶμαι. μολύνω. (Νταγ νταγὰ ὐλασμάζ ἰνσὰν ἰνσανὲ ὐλασὴρ) τὸ βυνὸν δὲν ἀνταμώνεται μὲ ἄλλο βυνόν, πλὴν οἱ ἄνθρωποι ἀνταμώνονται, παροιμ. (οὐλαστηρμὰκ) κάμνω τί νὰ φθάσῃ, ἐξαποσέλλω. συνάπτω. μολύνω. (οὐλασηκλὴκ) συνέχεια, ἐφαρμογή. φιλία.

Οὐλεμὰ) οἱ θεολόγοι τῆς ἐκκλησίας.

Οὐλὺ) μεγάλος, μεγαλοπρεπής. μεγαλοδύναμος. (οὐλυδζὲ) ἀνώτερος τινός. (οὐλυδζελερὶ) οἱ ἀνώτεροί των. (οὐλυλὺκ) μεγαλειότης, μεγαλοπρέπεια. (οὐλυλανμὰκ) δοξάζομαι, ἐπαινῦμαι. ὑπερηφανεύομαι.

Οὐλυμὰκ) γαυγίζω. βρυχῶμαι, ὀρλιάζω.

ὒμὶντ, ὒμὶζ) ἐλπίδα. (ὒμὶντὶ ὀλμακ, ὒμὶντ τυτμὰκ) ἐλπίζω. (ὒμὶντβαρὴμ κὶ) πέποιθα, ἐλπίζω νά...

ὒμρ, ὒμὺρ) ζωή, μακροβιότης. ἡλικία. (ὒμρὶ αζὺζ) ἡ φίλη ζωή. (ὒμρὒντὲ, ἢ ὒμρὰ) ἐπὶ ζωῆς τυ. (ὒμρὒνὒζ τζὶὸκ ὀλὰ) νὰ ζήσῃς πολυχρονίως. (Ἀλλὰχ ὒμὒρλὲρ βιρὲ) ὁ θεὸς νὰ σᾶς πολυετήσῃ.

ὒν) ἀλεύρι, ἴδε ἢ ἀλευρόνω, ἀλευρᾶς.

ὒνυτμὰκ) λησμονῶ. (ὒνυντυλμὰκ) λησμονῦμαι. (ὒνυντυλμὒσ) λησμονημένος, παρημελημένος. (ὒνυτμακλὴκ) λήθη.

ὒντ) αἰδώς, ἐντροπή. (ὒντ τζεκμὲκ) ἐντρέπομαι.

ὒς) φρόνησις· εὐκοσμία, ταπεινοσύνη, χρησοήθεια. (ὒσλὺ) φρόνιμος, χρησοήθης, διακριτικός (ὒσλυδζὲ ντὲρ) κάθυ φρόνιμα.

ὒσενμὲκ) ὀκνεύω. ἀργῶ. βαρύνομαι νά.. (ὒσενγὲν) ὀκνηρός. ἀμελής. (ὒσενντιρμὲκ) κάμνω ὀκνηρόν. προξενῶ ἀηδίαν.

ὒσλὺμπ, ὒσλὺμπ) ἀρ. μέθοδος. τρόπος. μορφή. τάξις. (Λ'ϊ ὒσλυμπινδζὲ) ἐν εἴδει σελήνης. (ὒσλυμπσὺζ) ἄμορφος. ἄτακτος, ἀμέθοδος. ἄμετρος. (ὒσλυμπσυζλὺκ) ἀμορφία.

ὒσμὲκ) τρέχει: ὅλοι ὁμῦ. (Μπασινὲ ὒστὺλὲρ) ὅλοι ἔτρεξαν ἐπάνω τυ. (ὒστὒρμὲκ) κάμνω νὰ τρέξυν ὅλοι (Τζιοκὰν ὒσὒρὒμπ ὀλντὒρντὺλὲρ) ρίψαντες ἐπάνω τυ τὰ σφυρία τὸν ἐσκότωσαν. (Ἐλ ὒσὒρντὺλὲρ) ὅλοι ἔβαλον τὰ χέρια των ἐπάνω τυ.

ὒσὺλ) τρόπος, μέθοδος. τόνος, ρυθμὸς μυσικῆς cadenza. (ὒσὺλ-ὒλα) μεθοδικῶς.

ὒσὒμὲκ) κρυόνω, κρυολογῦμαι.

ὒς) ὁ, ἡ, τὸ ἐπάνω. (ὒς γιχνηντα) παράνω. (Ἐβ ὒσὺ) ἡ κορυφὴ τῦ οἴκυ. (Αϊὰγ ὒσὺ) τὸ κυρτὸν τῦ ποδός. (ὒσὒντὲ) ἐπάνω τυ. (ὒσὒνὲ βυρμὰκ) προσεπιθέττω. ὁρμῶ κατά τινος (ὒσὒντεκὶ) ὁ, ἡ, τὸ ἐπάνω. (Χαμπὲρ χαμπὲρ

(ὑςῦνὲ γγελίρντι) ἤρχωντο εἰς αὐτὸν εἰδήσεις ἐπάνω εἰς εἰδήσεις. (ὑςλεμὲκ ἢ ὑςελεμὲκ) ἐξακολουθῶ.

ὑςὰ) μάςωρας.

ὑςῦρὰ) ξυράφι.

Οὐτανμὰκ) ἐντρέπομαι. (Οὐτανδζὴ) ἐντροπαλός.

Οὐτζοὺκ) σκάσιμον τῶν χειλῶν· πρίσμα, ἕρπης τῆς μύτης. (Οὐτζοὺκ τυτμὰκ) σκάζεσθαι τὰ χείλη „ἀπὸ τὴν θέρμην".

Οὐτζμὰκ) παράδεισος. πετῶ. (Οὐτζοῦμπ γγιτμὲκ) ἀφίπταμαι, ἀπετῶ. (Οὐτζουρμὰκ) κάμνω νὰ πετάξῃ, ἀπολύω. κρημνίζω. (Οὐτζμακλὴ) ὁ σωθεὶς, ὁ ἐν τῷ παραδείσῳ.

Οὐφὰκ) λεπτὸς, ψιλὸς, λιανός. (Οὐφὰκ ἀχτζὲ) λιανικὰ ἄσπρα. (Οὐφὰκ σαμὰν) λιανισμένον ἄχυρον. (Οὐφαδζὴκ) πολλὰ λιανὸς, ψιλός. (Οὐφακλαμὰκ) λιανίζω.

Ὀφλεμὲκ) φυσῶ. (Ὀφλετμὲκ) κάμνω νὰ φυσήσῃ.

Π.

Παΐ) μερίδιον, μερτικόν. τύχη.

Πὰκ) π. καθαρικός. (πακτζὲ τυτμὰκ) κρατῶ παςρικά. (πακλὶκ) πάςρα. ἐντέλεια, ἐνδελέχεια.

Πανδζὰρ) κοκκινογοῦλι.

Παντισὰχ) αὐτοκράτωρ, βασιλεὺς, μονάρχης.

Παποὺδζ) σανδάλι. (παπουτζὴ) παπουτζῆς, σκυτεύς.

Παρὰ) π. κομμάτι. (Μπὶρ παρὰ) κομμάτι, ὀλίγον. (παραλανμὰκ) κομματιάζομαι. (παρὰ παρὰ) μεληδόν.

Παρλαμὰκ) λάμπω, ἀκτινοβολῶ. (Κοὺς παρλαμὰκ) ἁπλώνειν τὰ πτερὰ νὰ πετάξῃ „τὸ πτηνόν".

Παρμὰκ) δάκτυλος. κάγγελον. ἡ ἀκτῖνα τοῦ τροχοῦ.

Πὰς) σκωρία. (πασλὴ) σκωριασμένος.

Πατζὰ) π. ποδάρια τῶν τετραπόδων ζώων βρασμένα, ἢ βρασθησόμενα. Γοῦνα ἀπὸ ποδάρια ζώων. (Ταυςὰν πατζασὴ) λαγώπους.

Πατζαρὴζ) δυσκολία. δύσκολος, περιπεπλεγμένος. (πατζαρὴζ, ἢ πατζαρηζλὴκ ἐτμὲκ) προξενεῖν δυσκολίαν, ἐμπερδεμόν.

Πατηρντὴ) θόρυβος, κρότος.

Πατλαμὰκ) κάμνω κρότον. σκάζω.

Παχὰ) π. τιμή. (παχά ιλεν ἀζὰντ ἐτμὲκ, ἢ γγιρὶ ἀλμὰκ) ἐξαγοράζω. (παχαλὴ) ἀκριβός.

Πεΐ) ἀῤῥαβῶνας. (πεΐ βερμὲκ) δίδω ἀῤῥαβῶνα.

Πεϊνὶρ) τυρί. (Ντὶλ πεϊνιρὶ) τυρὶ ἀπὸ βουβάλι.

Πὲκ) σκληρός. ςερεός. δυνατὰ, κατὰ πολλὰ σφικτά. ςερεά. (πεκτζὲ) σκληρούτζικος. σκληρούτζικα. σκληρότερος. προσεκτικῶς. (πὲκ ὀλμὰκ, ἢ πεκλενμὲκ) σκληρύνομαι.

Πελὶν) ἀψίνθιον. (πελὶν σεραμπὴ) ἀψινθίτης.

Πελὶντ) βαλάνι. μωρὸς, βλάξ.

Πενδζὲ) ὀνύχια ζώων. (πενδζὲ σαλμὰκ) χώνω τὰ νύχια.

Πενδζερὲ) παραθύρι. (πενδζερελὶ) θυριδωτός.

Περγγὲλ) διαβήτης. (περγγελλεμὲκ) μετρῶ μὲ διαβήτην.

Περὲ) π. λάτρις.

Περντὰχτ) π. γυάλισμα. ἐπεξεργασμός. καλλωπισμός.

Περντὲ) π. παραπέτασμα. μεσότοιχον. (Ἀτὲς περντεσὶ) τὸ παραπέτασμα τῆς φωτίας ecran. (Μὰγζ περντεσὶ) ἡ μεμβράνη τοῦ ἐγκεφάλου. (Ντιβὰρ περντεσὶ) τὰ περιςρώματα, αὐλαία. (Τζατμὰ περντὲ) μεσότοιχον ξύλινον ἑνὸς ὀντᾶ cloison. (Φοῦλανὴν περντεσινὶ ἀλμὰκ) ἀποκαλύπτω τὰ ἐλαττώματα τινός. βιάζω „μίαν κόρην". (περντὲ ἀτζμὰκ) ἀνοίγω το παραπέτασμα. ἢ μεταφ. ξεπαρθενεύω. (Τζαλιντὲν περντὲ) ὁ Φράκτης, τὸ Φράγμα haie. (περντελεμὲκ) σκεπάζω. κρύπτω. διαφράττω.

Περσεμπὲ) ἡ πέμπτη.

Περτὲβ) ἀκτῖνα. (περτεβλὶ) ἀκτινώδης.

Περχὶζ) π. ἀποχὴ, ἐγκράτεια, δίαιτα.

Πετζὲ) π. τὸ μικρὸν ἑνὸς ζώου, κουτάβι. υἱός.

Πεχλιβὰν) π. ἀθλητὴς, ἥρως. (πεχλιβὰν

τεκκεσὶ) ἡ παλαίςρα Fechtschule. (πεχλιβανλὶκ) ἀθλητική. ἡρωϊσμός.

Πιαντὲ) π. πόδες. ἡ πεζῦρα. ὁ κύβος εἰς τὸ ζατρίκιον. εἶδος βάρκας. (πιαντὲ σϋρμὲκ) κινῶ ἕνα κύβον εἰς τὸ ζατρίκιον.

Πιλὶτζ) κλωσσάρι, νεοσσὸς, πυλὶ τῆς ὄρνιθας (πιλὶτζ τζηκαρμὰκ) εὐγάζειν πυλιὰ ἡ ὄρνιθα."

Πὶρ) π. γέρων. (πιρλὶκ) γηρατεῖον. (πιρλεμὲκ) γηράζω.

Πιρὲ) ψύλλος. (πιρὲ ὀτὺ) ψύλλιον.

Πιρὶνδζ) ῥύζι.

Πισῖν) ἐμπροσθὰ anticipatamente.

Πισκεσ̈) π. δῶρον „τιμῆς χάριν διδόμενον".

(πισ̈κεσ̈ τζεκμὲκ, κηλμὰκ) προσφέρω δῶρα.

Πισ̈μὰν) μετανοημένος.(Πισ̈μὰν ὀλμὰκ)μετανοῶ.

Πισ̈μὲκ) βράζω. ψήνω. ὡριμάζω. ἀποκτῶ πεῖραν. (πισ̈μὶσ̈) ψημένος. ὥριμος. ἔμπειρος, πολύπειρος.

Πὸτ) ζαρωμένον φόρεμα διὰ τὸ πολὺ πλάτος, ἢ μὴ τεργιάζον ἐπ' ἀκριβὲς εἰς τὸ κορμί.

Ποτὺρ) νεομωκμεθανός.

Πὺλ) τὸ λέπι τοῦ ὀψαρίου. ὀβολός. (Μπαλὴκ πυλλερὶν καζημὰκ) ἐκλεπίζω. (Αχτζὲ πὺλ γιόκτυρ) ὐδὲ ὀβολὸς ὑπάρχει. (πυλσὴζ) χωρὶς λέπια. χωρὶς ὀβολὸν, πτωχός.

Πὺς) σκυθρωπὸς, μελαγχολικός. ἀδιαφανής. συγνεφιασμένος „καιρὸς". (πυσμὰκ, πὺς ὀλμὰκ) σκυθρωπάζω, μελαγχολῶ.

Πϋσκϋρμὲκ) ῥαντίζω νερὸν μὲ τὸ ςόμα, μεταφ. κλάνω τινὰ „διὰ καταφρόνησιν".

Πυσ̈μὰκ) θυμόνομαι. εἶμαι θυμωμένος.

Πυσὺ) ἔνεδρα, ἀκαρτέρι. ἡ ὑπόςασις τοῦ οἴνου ἐν τῷ πάτῳ τοῦ ποτηρίου τῆς λαγήνου. (πυσὺ γερυτὲ) εἰς ἔνεδραν. (πυσυντεκὶ) ὁ ἐνεδρεύων. ἡ ἐν τῷ βάθει τοῦ ποτηρίου ὑπόςασις τοῦ οἴνου. (πυσυϊὲ γγιρὶμτ γγιζλενμὲκ) τεχνάομαι, μελετῶ ἐνέδρας. (πυσυντὲ ἀλήκοντυ) τὸν ἔβαλεν εἰς τὴν ἔνεδραν.

Πυτιρὰ) ἡ κοινότης μιᾶς πόλεως προσκαλεσμένη εἰς τὰ ἅρματα.

P.

Ῥαγμπὲτ) ἀρ. ἐπιθυμία, πόθος. τιμή.

Ῥαζὶ) ἀρ. εὐαρεσκόμενος, εὐδοκῶν „ἀφ. ἤδη." (Ῥαζηλὴκ) εὐδοκία.

Ῥακὰμ) ἀρ. ψηφία. ἀριθμητική. (Ῥακαμζὴ) ἀριθμητικός.

Ῥὰς) ὀρθός. ὀρθά. ἀληθινός. ἀληθινά. ὁσαύ. κατ' εὐχὴν, κατὰ ῥοῦν. (Ῥὰς γγελμὲκ) ἀπαντῶ. εὐδοκιμεῖν τι, ἀποβαίνειν κατ' εὐχήν. (Ῥὰς γγελμεκλὶκ) εὐτυχὴς ἔκβασις. ἐπιτυχία.

Ῥαχὰτ) ἡσυχία, ἀνάπαυσις. (Ῥαχὰτ ὀλμὰκ) εἶμαι ἥσυχος. ἡσυχάζω. (Ῥαχάτ-ιλε) ἡσυχα. ἀναπαυτικά. (Ῥαχατλὴκ) ἀνάπαυσις. (Ῥαχατλὴ) ἥσυχος. ἀναπαυτικός commodo. (Ῥαχατσὴζ) ἀνήσυχος. ὄχι ἀναπαυτικός. incommodo.

Ῥὰχμ) ἀρ. ἔλεος (Ῥαχημτὴζ) ἀνελεήμων. ἄσπλαγχνα.

Ῥαχμὲτ) ἀρ. ἔλεος, εὐσπλαγχνία. (Ῥαχμετλὴ) ὁ μακαρίτης. (Ῥαχμετσιζλὶκ) ἀσπλαγχνία.

Ῥεεῖ) ἀρ. γνώμη. (Ῥεεῖ μπὶρ ὀλμὰκ) ὁμογνωμῶ.

Ῥεζὶλ) ἀρ. ἄτιμος, ἄτημος, πεταπός.

Ῥὲμζ) ἀρ. νεῦμα μὲ χείλη, μάτια, ἢ χέρι, ἢ ὀφρύδια. αἴνιγμα. ἀποκοπαὶ λέξεων, ἴδε ἢ αἰνιγματωδῶς.

Ῥὲνγγ) π. χρῶμα. πανουργία, δόλος. (Μπανὰ μπὶρ εῖ ῥὲνγγ ἐττὶ, γγεττὶ, κετζιρντὶ) μοὶ ἔπαιξεν ἕνα παιγνῆδι. (Ῥενγγὲ τζεκμὲκ) βάπτω. (Ῥὲνγγ ἀλμὰκ) ξηροκοκκινίζω. (Ῥενγγλὶ) χρωματισμένος.

Ῥενδζὶλ) παιδίον ὑπιδανόν.

Ῥενδζπὲρ) π. ἐργάτης, βάναυσος. (Ῥενδζπιρλὶκ) ἡ βαναυσικὴ τέχνη.

Ῥεντὲ) ῥοκάνι. τρίπτης, ἴδε ἢ ῥοκανίζω, πελεκῶ.

Ῥὲσμ) ἀρ. σημεῖον, πράγματος σχέδιον. (Ῥὲσμ ἐτμὲκ) ἰχνογράφω, σχεδιάζω. καταγράφω τί. (Μπὶρ σ̈εχρὶν ῥεσμινὶ ἀλμὰκ, γιαζμὰκ) σχεδιάζω, ἰχνογράφω μίαν πόλιν.

Ῥεσὺλ) ἀρ. ἀπόστολος. ὁ Μωάμεθ.

Ῥιαὲτ) ἀρ. σέβας, τιμή. ὑποδεξίωσις, φιλοδωρία, περιποίησις. (Ῥιαὲτ ἐτμὲκ) περιποιοῦμαι, φιλοδωρῶ. σέβομαι, ϗ παθ. ῥιαὲτ ὀλμὰκ, μπυλμάκ. (Ῥιαέτιλε) μὲ μεγάλην ὑποδεξίωσιν. (Ῥιαεττζὶ) φιλόδωρος, πολιτικός, περιποιούμενος. (Ῥιαετλὴ) σεβάσμιος, σεβασμιώτατος, τιμιώτατος, χρησιμώτατος. (Ῥιαετσὶζ) ἄτιμος. ὁ μὴ περιποιούμενος, τιμῶν. χωρὶς σέβας. (Ῥιαετσιζλὶκ) ἀνευλάβεια, „ἀναίδεια. (Ῥιαετσιζλίγ-ιλε) ἀνευλαβῶς, χωρὶς σέβας, ἀναιδῶς.

Ῥιβαὲτ) ἀρ. διήγησις, ἱστορία. (Βὲ μπὶρ ῥιβαεττὲ) κατὰ δὲ ἄλλους, καθὼς ὅμως ἄλλοι ἱστοροῦσι, διηγοῦνται.

Ῥὴγ) ἄμμος. ἄμμος διὰ γράψιμον.

Ῥιδζιὰ) ἀρ. δέησις, μεσιτεία. (Ῥιδζιὰ ἐτμὲκ) μεσιτεύω „αἰτ. προσ. ϗ ἀφαιρ. πρᾶγμ. ἢ τῷ ἴτζιν, ὔζρέ“. (Ῥιδζιασὴ καμπὺλ ὄλμαγιὺμτ) ἐπειδὴ ϗ δὲν εἰσηκούσθη ἡ δέησίς του.

Ῥιδζιὰλ) ἀρ. ἄνδρες. οἱ μεγιστᾶνες τῆς ὀθωμανικῆς μοναρχίας.

Ῥιζὰ) ἀρ. συγκατάνευσις, συγκατάβασις, εὐδοκία. (Ῥιζασὴ ὄλμαμακ) μὴ συγκατανεύειν, μὴ εὐδοκεῖν. (Ῥιζὰ βερμὲκ) στέργειν. συγχωρεῖν, συγκατανεύειν.

Ῥισβὲτ) δωροδοκία. (Ῥισβὲτ ἀλμὰκ) δωροδοκοῦμαι, διαφθείρομαι μὲ δῶρα. (Ῥισβὲτ ἀλ ντυρμὰκ ϗ ῥισβετλεμὲκ) δωροδοκῶ, διαφθείρω τινὰ μὲ δῶρα.

Ῥοὺζγγιὰρ) π. τ. ἄνεμος. ἀέρας. καιρός. κόσμος. (Μουβαφὶκ ῥοὺζγγιὰρ) εὔδιος ἄνεμος.

Ῥουγιὰ) ἀρ. ὄνειρον, ἐνύπνιον.

Ῥουσβαὶ, ϗ ῥοῦσβα) ἀρ. ἀτιμία δημοσία, ὄνειδος. infamia. (Ῥουσβαὶ ὀλμὰκ) ἀτιμάζομαι. (Ῥουσβαϊλίκ-ιλε) ἀτίμως.

Ῥοὺχ) ἀρ. πνεῦμα, ψυχή. ϗ πνεῦμα παρὰ Χημικοῖς. (Ῥούχι χαϊβανὴ) ζωτικὸν πνεῦμα. (Ῥοὺχ μουμπαρὲκ) ὁσία ψυχή.

Σ.

Σαβὰντ) ἔγκαυστον smalto. (σαβὰντ σουρμὲκ, ἢ σαβαντλαμὰκ) ζωγραφίζω μὲ ἔγκαυστον.

Σαβασὰ) μάχη. (σαβασδζὴ) μαχητής.

Σαβμὰκ) ἀπολύω. κάμνω νὰ περάσῃ τι, ἰατρεύω. ἰατρεύομαι. (Ὄλ νοὺμπετὶ σαβντὴ) ἐτελείωσε τὴν ἀράδαν του. (σαβντυρμὰκ) κάμνω νὰ περάσῃ, παύσῃ π. χ. ὁ πόνος (σαβουσμὰκ) ἰατρεύομαι.

Σαβουλτμὰκ) παραμερίζω, προστάζω νὰ παραμερίσῃ.

Σαβουρτμὰκ) λιχνίζω. (Τερεκὲ σαβουραδζὰκ ἀλὲτ) λικμητήριον.

Σὰγ) δεξιός. σῶος, ἐντελής, ἀκέραιος. ζωντανός. ὑγιής. (σὰγ ὀλμὰκ) ζῶ, εἶμαι ὑγιής. (σαγλὴκ) ὑγεία. ζωή. (σαγλήγ-ηλα ἢ σαγλὴκ ἴλε) ἄπελθε ἐν ὑγείᾳ. (σαγλὴ σολὴ) ἀμφιδέξιος.

Σαγὴρ) κωφός. (σαγηρλὴκ) κωφότης.

Σαγὴς) ἀριθμός. (σαγησὶζ) ἀναρίθμητος.

Σαγὶρντ) π. τ. μαθητής. ἀρχάριος μιᾶς τέχνης. ὁ ἱπποκόμος. ἔφηβος, νεανίας. ὁ ἀντιγραφεὺς εἰς μίαν καντζελλαρίαν.

Σαγμὰκ, σαγοὺ σαγμὰκ) ἀρμέγω.

Σαγντὴδζ) κουμπάρος, ἀνάδοχος, σύντεκνος.

Σαγρὴ) τὰ ὀπίσθια τοῦ ἀλόγου. εἶδος πετζίου ἐκ τοῦ δέρματος τῶν ὀψαρίων ἢ τῆς καμήλου. sagrino.

Σαδζανὰκ) βροχὴ χαλαζώδης μεγάλη.

Σαϊκὰλ) τὸ γυάλισμα „τῶν ὅπλων“ ϗ τὸ δίου γυαλίζειν.

Σαϊμὰκ) μετρῶ, ἀριθμῶ. (σαϊλμὰκ) ἀριθμοῦμαι.

Σακὰ) νεροκουβαλιστής. οἰνοχόος. (σακὰ κουσοῦ) ἀκανθίς.

Σακὰλ) γένειον. (Ἀκ σακαλλὴ) πολιὸς τὸ γένι.

Σακὴζ) μαστίχη.

Σακηνμὰκ) φυλάττομαι, προσέχω.

Σακὶν) ἀρ. ἐγκάτοικος. (σακὶν ἐτμὲκ) καταπραΰνω.

Σακλαμὰκ) φυλάττω. κρύπτω. διαφενδεύω, ὑ-

περαστπίζομαι. (σακλὴ) Φυλαγμένος, κρυμμένος. (σακλανμὰκ) Φυλάττομαι, κρύπτομαι

Σακσὴ) ςαμνί. κρῦπια, τζακίσματα ἑνὸς ἀγγείυ.

Σαλγὴν) σαλευτός. μεταδοτικός. μολυντικός. ἀγγαρεία.

Σαλὴ, σαλὴ γγὺυ) τρίτη.

Σαλὴκ) ἐπιγραφὴ, σημείωσις τῆς κατοικίας τινός adresse.

Σαλιὰν) ἡ ἐπιτροπὴ εἰς ἄλλον. (Σαλιὰν ἐτμὲκ) ἐπιτρέπω, ςέλλω τινὰ εἰς ἄλλον, rimettere ad un altro.

Σάλιβερμεκ) ἀπολύω. (Γελκενλερὶ σάλιβερμεκ) ἁπλόνω τὰ πανία.

Σαλλαμὰκ) σανιδόνω. σείω τί μακρὺ ἀνὰ χεῖρας. vibrare.

Σαλμὰκ) ςέλλω, ἀποπέμπω. ἀναβάλλω τί, ἀργοπορῶ. σαλεύω, σείω. (Φιτιλ σαλμὰκ) χώνω τὸν μοτὸν εἰς τὴν πληγήν. (Σαληνμὰκ) ςέλλεσθαι. angewiesen werden. σαλεύομαι ἐδῶ κ' ἐκεῖ. (σαληνὰν) κλονιζόμενος. (σαληνατζὰκ) αἰώρα, ξύλον μακρὺ, δι᾽ ὃ κινῦνται δύο ἄνθρωποι balançoire.

Σάλτ) ἐλευθερωμένος ἀπὸ φόρτωμα ϗ ἐμπόδια, πρόθυμος. ἐπιρ. μόνον, κἂν, τέλάχιςον.

Σαλτανὲτ) βασιλεία, δύναμις βασιλικὴ, κράτος. (σαλτανὲτ ἐτμὲκ, σϋρμὲκ) βασιλεύω, εἶμαι αὐτοκράτωρ, αὐτοκέφαλος.

Σαμὰν) ἄχυρον. (σαμὰν ντϋσμεσὶ) ἀχυρόςρωμα (σαμανλὴ) ἀχυρένιος. (σαμανλὴκ) ἀχυρῶνας. ἀχυρόςρωμα.

σ̈αματὰ) ἀρ. θόρυβος. (σ̈αματὰ ἐτμὲκ) κάμνω θόρυβον. (σ̈αματὰ τελὶ, ἢ τενεκὲ) εἶδος παμφύλυ ὅπυ τρέμει ϗ κροτεῖ.

Σαμπὰχ) ἀρ. πρωΐ, πυρνόν. αὔριον. (σαμπαχτὰν) ἀπὸ τὸ πρωΐ. (σαμπαχλὴ) ἑωθινὸς, ὁ συκωνόμενος πρωΐ. (σαμπαχλανμὰκ) γίνεσθαι ἡμέρα. ξημερόνω πεθενά.

Σαμπὺν) σαπῦνι. (σαμπυνλὲ) σαπυνισμένος. σαπυνώδης.

Σάμπρ, σαμπὴρ) ἀρ. ὑπομονή. (σάμπρ ἰδὶ) κάμε ὑπομονήν. (ἀχὴρ σάμπρυ καραρὴμ κάλμαντη) ἔχασα τέλος πάντων τὴν ὑπομονήν. (σαμπηρσηζλὴκ) ἀνυπομονησία.

Σὰν) χαρακτῆρας, ὑπόληψις. (σανλὴ) ὑπόληπτικός.

Σανὰτ) ἴδε ζενατ.

Σανδζὴ) πλευρῖτις. (σανδζησὴ ὀλμὰκ) πλευρῖτιν πάσχειν.

Σανδζιὰκ) φλάμπυρον, σημαία. (σανδζιὰκ ἀτζμὰκ) τεντόνω τὸ Φλάμπυρον (σανδζιὰκ ντιμὲ) σφίνω τὸ Φλάμπυρον.

Σανδζλαμὰκ ἢ σανδζμὰκ) κεντίζω. κεντίζομαι λόγχην. (σανδζὶυ σανδζμὰκ) λόγχη ἐκκεντίζειν. (σανδζὴ) ἡ νύξις.

Σανμὰκ) νομίζω, ςοχάζομαι, συμπεραίνω. θέλω, εὔχομαι τινὶ τὶ „καλὸν ἢ κακόν.“ (σανὴ) ςοχασμός. εὐχή. (Γιμβὲζ σανὲ σανμὰκ) ἔχω κακὸν ςοχασμὸν περί τινος, ςοχάζομαι κακά.

Σαντὺκ) σεντῦκι, κιβώτιον. (σαντὺκ χυδζατὶ) κιβώτιον ἐν τῷ σεντυκίῳ. (σαντυκδζηγὰζ, σαντυκτζὲ) σεντυκάκι.

Σαντὲ) π. καθαρὸς, ἄδολος. ἁπλῦς. εἰλικρινής.

Σαντὲφ) πίννα madreperla. (σαντεφλὶ) ἀπὸ πίνναν.

Σὰπ) χερῦλι. ςειλιάρι. ὁ καυλὸς, ςέλεχος τῶν χόρτων. (σὰπ κομὰκ ἢ γγετζιρμὲκ) περνῶ τὸ ςειλιάρι. (σαπλὴ) ςειλιαρωτός.

Σαπὰ) γύρος, ὁ μὴ ὀρθὸς δρόμος. (σαπὰ γὶρ) παράμερος τόπος. (σαπὴκ) ἔξω ἀπὸ τὸν ἴσιον δρόμον.

Σαπὰν) ἀλέτρι. σφενδόνη. (σαπὰν ἀγαδζὴ μπυρνὺ, σαπὴ) ἡ ἐχέτλη, τὸ ςειλιάρι τῦ ἀλετρίυ.

Σαπλαμὰκ) διαπερῶ. ἀρμαθιάζω.

Σαπμὰκ) παραςρατῶ. (σαπμακλὴκ) παρέκβασις, παραςράτημα.

Σαρακμὰκ) βάπτω μὲ κίτρυνον χρῶμα. κιτρυνίζομαι.

σ̈αρὰπ) ἀρ. κρασί. (σ̈αρὰπ ἴτζμεκ) ἀπινεῖ·

(Κεσιλμιῦ σαράμπ) ἐκτροπίας οἶνος, κομμένον κρασί.

Σαραρμάκ) κιτρινίζω. χλωμαίνω. καίομαι ἀπὸ τὸν ἥλιον.

Σαργὴ) πανὶ ἢ ἄλλο μὲ τὸ ὁποῖον τυλίττεται ἕνα φόρτωμα. (Μπάς σαργησὴ) τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς.

Σαρὴ) κίτρινος, χλωμός. (σαρύδζε ἢ σαρυσὴν) ὑποκίτρινος.

Σαρημσάκ) σκόρδον.

Σαρημτρὲκ) ὁ κρόκος τῦ αὐγῦ. ὑποκίτρινος.

Σαρκημὰκ, ἢ σαρκητμὰκ) κρεμῶ κάτω, χαμηλόνω, π. χ. τὸ ἀγγεῖον εἰς τὸ πηγάδι. (Σαρκὴκ) κάτω κρεμάμενος.

Σαρμὰκ) περιτυλίττω, τυλίττω. περιέχω, περιλαμβάνω. (σαρμὰκ κιαγηντὴ) χαρτιὰ παλαιὰ διὰ τυλίγμα. (Μπὶρ γιαρὰ σαρμὰκ) δένω μίαν πληγὴν verbinden. (σαρηλμὰκ) τυλίττομαι. περιέχομαι. (σαρμασμὰκ) περιτυλίττομαι. περιπλέκομαι, ἐμπερδεύομαι εἴς τι, πιάνομαι, ἢ ἐνεργ. (σαρμαστηρμὰκ) ἐμπερδεύω. (Ντιλὶ σαρμασμὰκ) πιάνεσθαι ἡ γλῶσσα, τραυλίζειν.

Σάρμπ) τραχὺς, ἀδρύς. στρυφνός. δυνατός. δύσκολος. (σαρμπλὴκ) τραχύτης, ἀδρύτης. στρυφνότης.

Σαρσαμὰκ) κλονίζω, σείω. (σαρσατμὰκ) κάμνω νὰ κλονισθῇ. (σαρσηλμὰκ) κλονίζεσθαι, σείεσθαι. (σαρσηλὴμπ ἀλὲμ ζελζελὲε γγελντὶ) ἐκλονίσθη ἢ ἐσείσθη ὁ κόσμος.

Σασκὴν) δειλὸς, φοβειτζιάρης. μωρὸς, ἀνόητος, ζαλισμένος. (σασκηνλὴκ) δειλία. μωρία. ζάλη, ἔκπληξις.

Σασμὰκ) ζαλίζομαι, δὲν ἐξεύρω τί κάμνω. ἐκπλήττομαι, μένω ἐκστατικός. (σασμακλὴκ) ἔκπληξις, τρόμος. (σασηρμὰκ, ἢ σαστηρμὰκ) ἐκπλήττω, τρομάζω τινά.

Σαταϊμὰκ) ἀπαντῶ, ἢ ἀπαντῶμαι.

Σὰτζ) τὰ μαλλιὰ, αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς. ἢ εἶδος ἀγγεῖυ σφαιρωτῦ μεγάλυ, διὸ ζεσταίνυσιν ἢ ψήνυσιν ὑποκάτω τι. (σὰτζ σάλιβερμεκ, μπεσλεμὲκ) περποιῦμαι τὰ μαλλιὰ, ἀφίνω ν' αὐξήσυν. (σατζλὴ) μαλλιαρὸς, ἔχων τρίχας μακράς.

Σατζιὰκ) κροσσὸς, φύντα. τὸ ἐξέχον ἑνὸς κτιρίυ.

Σατζὺ) ἄσπρα ὁπῦ μοιράζονται εἰς τὸν γάμον.

Σατζμὰ) χυνόμενον. χύσιμον. ἢ εἶδος μικρῶν μολυβίων, Schrot. (σατζμὰ ἀγὴ) τὸ ἀμφίβληστρον, εἶδος δικτύυ. truble.

Σατζμὰκ) σκορπίζω. διασπείρω. (σατζὴκ) διεσπαρμένος, διεσκορπισμένος.

Σατμὰκ) πωλῶ, ἢ μεταφ. κάμνω ἐπίδειξιν τινὸς πράγματος, καυχῶμαι, ἐπαγγέλλομαι π. χ. τὸν σοφὸν κτ. (Νακτὰ, ἢ νάκτ ιλε σατμὰκ) πωλῶ μὲ μετρητά. (σατὴν ἀλημμὴς) ἀγορασμένος. (σατὴν ἀληδζὴ) ὁ ἀγοραστής. Σατηλμὰκ) πωλεῖσθαι. (σατηλὴρ) πράσιμος, πωλέμενος εὔκολα. (σαττηρμὰκ) κάμνω, δίδω τί νὰ πωληθῇ.

Σατρὰνδζ) π. τ. ζατρίκιον, ὅπερ συνίσταται εἰς ἑξ, οἷον (σὰχ) ὁ βασιλεὺς, (φερζὶν) ἡ βασίλισσα, (ἀτλὲρ) οἱ ἱππεῖς, (ρυχλὲρ) οἱ γωνιώδεις, (μπαϊντακλὲρ) οἱ πεζοί. (σατρὰνδζ ταχτασὴ, ἢ μπεζὶ) τὸ σανίδι, ἢ πανὶ, ἐφ' ὃ παίζεται τὸ ζατρίκιον. (σατρανδζμπαζλὴκ) ἡ τέχνη τῦ παίζειν τὸ ζατρίκιον.

Σὰφ) ἀρ. παράταξις. (σὰφ, σαφλὰρ μπαγλαμὰκ) παρατάττομαι.

Σαφρὰ) χολή. (σαφρασὴ μπυλαννὴ) τῦ ἀνακατώθη ἡ χολὴ, ἐχόλιασε.

Σὰχ) π. βασιλεύς. (σὰχ καλκμὰκ) σηκώνεται τὸ ἄλογον ὀρθά. (σαχλὴκ) βασιλεία.

Σαχὰτ) ἀρ. ὥρα. ὁ παρὼν καιρός. στιγμή. ὡρολόγιον. (σαχὰτ μπὲ σαχὰτ) ἀπὸ ὥραν εἰς ὥραν. (Ὁ σαχὰτ, ἢ χέμεν ὁ σαχαττὰ) ἐκείνην τὴν στιγμὴν, εὐθύς. (σαχὰτ τυτμὰκ) μεταχειρίζομαι ὡρολόγιον. (Γγϋνὲς σαχατὴ) ἡλιακὸν ὡρολόγιον. (Κοϊὺν σαχατὴ) ὡρολόγιον τῦ κόρυ. (σὺ σαχὰτ) κλεψύδρα. (Τζιαλὰρ σαχὰτ) ἐξυπνητήριον, ὡρολόγιον ὅ, τι κτυπᾷ.

Σαχίμπ, πλ. σαχιμπ) ἀρ. οἰκεῖος. κύριος. πρωισμένος μέ.... (σαχίμπ τζημάκ) δεσ. κυρεύειν ἐμαυτὸν κύριον. ἰσχυρίζομαι τοῦ. (σαχιμπσιζ) χωρὶς αὐθέντην, κύριον.

Σαχὴχ) ἀρ. ἀληθινός. ἀληθινά. σῶος. (Σαχήχτιρ) ἢ χωλ. (σαχήχσιρ) ἀληθινὰ λέγεις

Σαχὶτ) ἀρ. μάρτυρας, ἴδε ἢ ψευδομαρτυρία

Σαχχάφ) ἀρ. βιβλιοπώλης.

Σεαντὲτ) ἀρ. εὐδαιμονία. (σεαντετλῦ) τίτλος διδόμενος εἰς ἐξοχωτάτους ἀδιαφόρως, εἴς τε βασιλέα ἢ ἄλλες μεγάλες.

Σεβάμπ) μισθὸς παρὰ Θεῷ. (σεβαμπλὺ) Θεάρεστος. (σεβαμπὲ γγιρμὲκ ἢ σεβαμπλανμὲκ) εὑρίσκειν μισθὸν παρὰ Θεῷ, ἢ (σεβαμπλανμὲκ) κάμνω μετόχες ἢ κοινωνὲς τὸ μισθὸ παρὰ Θεῷ.

Σεβινμὲκ) χαίρομαι, ἴδε ἢ χαρὰ, χαροποιῶ

Σεβκέτ) ἀρ. μεγαλειότης. (σεβκετλῦ) μεγαλειότατος.

Σεβμὲκ) ἀγαπῶ. (σέβμεμεκ) δὲν ἀγαπῶ, μισῶ. (σεβιλμὲκ) ἀγαπῶμαι. (σεβιλελζὶκ) ἀξιέραστος, ἀγαπητός (σεβισμὲκ) ἀνταγαπᾶσθαι, ἢ (σεβισ) ὁ ἀντέρως, ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη.

Σεβντὰ) π. μελαγχολία. ἔφεσις, φιλοτιμία

Σεγιρμὲκ) πάλλεσθαι „οἷον τὰ μέλη“.

Σεγιρτμὲκ) τρέχω π. χ. ἐδῶ ἢ ἐκεῖ, ἢ ἀπὸ ἕνα μέρος εἰς ἄλλο. (σεγιρτίσ) τὸ τρέξιμον (σεγιρτιτζὶ) ὁ τρέχων. (σεγιρτὶμ) εἰσδρομή, κόρσευμα. (Χαλκὺν σεγιρτισὶ) ἡ συῤῥοὴ τοῦ λαοῦ.

Σεδζιτὲ) λατρεία, προσκύνησις. (Ἰμπαντὲτ σεδζιτετὶ) θεϊκὴ λατρεία. (σεδζιτὲ εἰλεμὲκ) λατρεύειν, προσκυνεῖν.

Σεζινμὲκ) ὑπακροάζομαι.

Σεΐ) ἀρ πρᾶγμα (σεΐ ντεὶλ) δὲν ἀξίζει. ἴδε νὰ ἀξίον. (Μπὶρ σεΐ γιόκτυρ) δὲν εἶναι τι ποτε

Σεὶρ) ἀρ. περιδιάβασις. (σεῖρ ἐτμὲκ) περιδιαβάζω, σεργιανίζω. θεωρῶ τί ganz.. (σεῖρ εγγιτμὲκ, βαρμὰκ, τζηκμὰκ) πηγαίνω, εἰ-

γαίνω εἰς περιδιάβασιν. (σεϊρτζὶ) ὁ σεργιανίζων. ὁ θεατής.

Σεϊρὲκ) σπάνιος. σπανίως. ἀραιός.

Σεὶς) ὁ ἱπποκόμος. (σεϊσχανὲ) στάβλος.

Σεϊτὰν) σατανᾶς, διάβολος. (σεϊτὰν κερτὶ) διαβολικῶς. (σεϊτανλὴκ) διαβολιά. (σεϊτανλὴ) διαβολικός. δαιμονισμένος.

Σεκβὰ) ἀρ. παράπονον. (σεκβατζὴ) ὁ παραπονητής.

Σεκὲρ) π. τ. ζάχαρι. (σεκὲρ καμουσὶ) ζαχαροκάλαμον. (Μπὶρ μπασ σεκὲρ) ἕνα κεφάλι, κῶνος ζάχαρης. (σεκερλὶκ) ἡ πυξὶς μὲ τὴ ζάχαρι. ζαχαρότοπος. (σεκερλὶ) ζαχαρωτὸς (σεκὲρ παρὲ) ἕνα κομμάτι ζάχαρι.

Σεκὶλ) σχῆμα, μορφή (σεκὶλ-ιλὲ) ἐπὶ τὸ πρᾶγμα.

Σεκμεκ) περιπατῶ εἰς τὸ ἕνα ποδάρι, ὡς τὸ περδίκι. (Τὸν κέλλεσὶ σεκτὶ) τὸ κοπάδι ἐπήδησε πέραν.

Σελιὰμ) ἀρ. εἰρήνη. σωτηρία. ἀσπασμὸς, χαιρετισμός. (Βερ σελιὰμ) ταῦτα ἢ ὑγίαινε. (σελιὰμ ἀλμὰκ) ἀντασπάζομαι. ἀσπάζομαι. (Φυλὰν σανὰ σελιὰμ ἐττὶ) ὁ δεῖνα σὲ ἀσπάζεται. (σελιαμλασμὰκ) συνασπάζομαι.

Σελιαμὲτ) ἀρ. σωτηρία, ἀπὸ τὸ κακοῦ. (σελιαμὲτ-ιλὲ) ὑγιῶς, εὐτυχῶς. (σελιαμὲτ ἰλμὰκ) σώζομαι „ὁ ἁμαρτωλός“.

Σεμὶζ) παχύς. (σεμιρλεμὲκ ἢ σεμιρλανμὲκ) παχαίνομαι.

Σεμπὲπ) ἀρ. αἰτία, αἴτιος. (Μπὲ σεμπεπτὶ ὄτυρὲ; μπὲ σεμπὲπ ἰτζὶν) διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν.

Σενὲ) ἀρ. χρόνος.

Σὲπ) τὸ βαλανίδι, μὲ τὸ ὁποῖον ἐργάζεται τὸ τομάρι, ἢ τὸ ἀγγεῖον.

Σερεμὲτ) ζωηρότης „τοῦ ἀλόγου“. (σερεμετλὴ) ζωηρὸν „ἄλογον“.

Σερὶφ) ἀρ. εὐγενής, ἀπὸ τοῦ Μωάμεθ καταγόμενος. (Μιζάτζι σερὶφ;) πῶς ἔχετε;

Σερκὶλ ἐτμὲκ) ἐρεθίζω, παρακινῶ.

Σερμαὲ) π. τ. κεφάλαιον τῶν ἀσπρῶν.

Σερμὲκ) ἁπλώνω π. χ. πανὶ εἰς τὸν ἥλιον.
Σ΄ερμπὲτ) ἀρ. ἰατρικὸν ποτόν. καθαρτικόν. συρῦπι. ἡ δόσις τῦ ἰατρικῦ. νερὸν τῦ καφφὲ ὅπῦ ἔμεινε.
Σερντὰρ) π. ςρατηγός. (σερνταρλὴκ) ςρατηγία.
Σερπμὲκ) ῥαντίζω ἐλαφρὰ μὲ τὸ ςόμα κλεισμένον, ἢ μὲ τὸν δάκτυλον (σερπμεδζὲ) ἐλαφρὸν ῥάντισμα.
Σὲρτ) σκληρὸς, ὠμὸς „ἄνθρωπος". τραχύς. (Σερτλὶκ) τραχύτης. σκληρότης.
Σερχὸς, σαρχὸς) μεθυσμένος. (σερχοσλὲκ) μέθη.
Σὲς) Φωνή. λόγος, Φήμη. (σὲς ἐτμὲκ, βερμὲκ) Φωνὴν ἀφίημι. διαδίδω λόγον. (σεσινὶ κεσὶ) ἐσιώπησε. (σὲς κεσιλντὶ) δὲν ἠκύσθη πλέον λόγος. (σὲς σελὲνκ γιὸκ) ὐκ ἦν Φωνὴ ϗ ἀκρόασις.
Σετζμὲκ) διαλέγω, ἐκλέγω. διακρίνω τι καλά, διαγινώσκω.
Σεφὰ) ἡδονὴ, εὐφροσύνη, εὐθυμία, ἀνάπαυσις τῦ νοός. (σεφὰ ἐτμὲκ, σῦρμὲκ, σεφαλανμὰκ) εὐφραίνομαι. (σεφὰ βερμὲκ, ἐττιρμὲκ) εὐφραίνω τινά. (σεφὰ γγελντὶν) καλῶς ἤλθες, καλῶς ὡρίσατε. (σεφαλὴ) εὐφραντικός, ἡδονικὸς, τερπνός.
Σεφὲρ) ἀρ. πόλεμος. ἐκςρατεία. ταξείδι. (σεφὲρ μῦχιμματὶ) τὰ ἀναγκαῖα τῦ πολέμυ (σεφερδζὶ, σεφερλῦ) ςρατιώτης. ταξειδιώτης.
Σ΄εφκὲτ) ἀρ. μακροθυμία, εὐμένεια. (σεφκὲτ ἐτμὲκ) μακροθυμῶ, εὐσπλαγχνίζομαι, συμπάσχω. (σεφκὲτ-ιλε) εὐμενῶς. (σεφκετλῦ) ἐλεήμων, συμπαθητικός. μακρόθυμος. (σεφκετσὶζ) ἀνελεήμων. (σεφκετσιζλὶκ) ἀνελεημοσύνη. (σεφκετσιζλὶγ ιλε) ἀνελεημόνως, ἄσπλαγχνα.
Σ΄εφταλὲ) π. τ. περσικὸν μῆλον, βερύκοκον. ϗ μεταφ. Φίλημα ἐρωμένε.
Σεφτὶ) τὸ πρῶτον ἐν τῇ ἡμέρᾳ κέρδος ἐκ τῆ πωλήσεως. (σεφτὲ βερμὲκ) κάμνω ἀρχὴν εἰς τὴν πώλησιν.
Σ΄εχαντὲτ) ἀρ. μαρτυρία. ὁμολογία τῆς πίςεως. (σεχαντὲτ γγετὲρμὲκ) ὁμολογῶ τὴν πίςιν.
Σ΄εχβὲτ) ἀρ. ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς, ἀσέλγεια. ϗ πολυσπερμία ἐκ τῆς ἀσελγείας. (σεχβετλῦ) ἀσελγής. πολύσπερμος.
Σ΄εχὶντ) ἀρ. μάρτυρ ὑπὲρ πίςεως.
Σ΄εχὶρ, σεχὶρ) π. τ. πόλις, πολιτεία. (σεχὶρ ὀγλανὴ) παιδὶ τῆς πολιτείας. πανῦργος, πονηρός.
Σηβὰ) τὸ κονίαμα, ἡ δι' ἧς ἀσπρίζεται ὁ τοῖχος ἄσβεςη, ϗ τὸ ἄσπρισμα αὐτὸ, ἡ κονίασις. (σηβαλαμὰκ) ἀσπρίζω τὸν τοῖχον.
Σηβὰ) ὁ παραςάτης τῆς θύρας.
Σηγαμὰκ) ςρύφω. ἀνασκυμπόνω „τὸ φόρεμα, τὸ χέρι".
Σηγανὰκ) βροχὴ ῥαγδαία. (σηγανακλὴ μπελὲτ) σύνεφα μὲ ῥαγδαίαν βροχήν.
Σηγὴν) ὁ ἔλαφος, ϗ ἡ ἔλαφος.
Σηγηνμὰκ) καταφεύγω. προςρέχω „δοτ.".
Σηγὴρ) βόϊδι. (σηγὴρ ντιλὶ) βοϊδόγλωσσα. βῦγλωσσος. (σηγηρλὴκ) γομαροσύνη, μωρία, ἀνοησία. (σηγὴρ κυϊρυγὺ) Φλόμος verbascum.
Σηγλὴκ) ῥηχότης τῦ νερῦ.
Σηγμὰκ) χωρῶ. χωρῦμαι „εἰς ἕνα τόπον, ἀγγεῖον".
Σηζγημὰκ) συρίζω.
Σηζὴ) πόνος „προσεχόμενος ἐσωτερικῶς". (σηζλαμὰκ) πονεῖν τι ἐσωτερικῶς, οἷον τὸ δόντι. παραπονῦμαι.
Σηζμὰκ) ςάζω, ςαλάζω. ἀποςάζω „ὡς ὁ ἵδρως ἐκ τῶν πόρων." (σηζηντὴ) τὸ δι' ὗ ςραγγίζομεν, ϗ τὸ μετὰ τὸ ςραγγισθῆναι, ἢ ἐκπιεσθῆναι μένον.
Σηϊμὰκ) τζακίζω, (σηϊεμπ μποζμὰκ) τζακίζω ϗ χαλῶ. τρέπω εἰς Φυγήν.
Σηϊρημμὰκ ϗ σηϊρηλμὰκ) γλυςρῶ. (σηϊρημαδζιὰκ ἢ σηϊρηλαδζιὰκ γὲρ) γλύςρα.

[illegible]

[illegible] τί [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] (Γιά [illegible]) [illegible] κατά σειράν. (Α' [illegible]) [illegible] κατά σειράν. ([illegible]) [illegible] κατά σειράν.

[illegible]) χέζω. (Καν σητζμάκ) πάσχειν δυσεντερίαν.

[illegible]) [illegible]. (Δζιλν μπαόσε σητζρανην [illegible]) [illegible] (σητζρτήσ) πήδημα.

[illegible]) [illegible] περιγραφή. ποιότης.

[illegible] (σπλιδζία)

[illegible] (σπλημάκ)

[illegible]

Σ[illegible]) [illegible] κατά [illegible] (Σ[illegible]) [illegible] κατά τὸ [illegible], διά [illegible]

Σιμσέκ) ἀργυρή. κεραμίς (σιμσέκ ἀτμάκ, τζιακμάκ, [illegible]) [illegible].

Σπέκ) μύγα (σπέλλα) [illegible]

Σπιλμέκ) ἀσθμαίνω.

Σινμέκ) χωνεύομαι, κρύπτομαι.

Σιντίκ) κάτουρον, οὖρος.

Σιπαρίσ) π. παραγγελία. (σιπαρίσ ὀλμάκ)

παραγγέλλεσθαι. (σπαρίσ ὀλμάν) παραγγελμένος.

Σιρκὲ) π. τ. ξίδι. ξυνές. (σιρκὲ σινὲκ) λαμπυρίς.

Σιρρ) ἀρ. μυςικόν. (σιρρ σακλαμὰκ) φυλάττω τὸ μυςικόν.

Σιρρὲτ) ἀρ. δυςροπία. (σιρρετλὲρ ἐτμὲκ) δυςροπῶ.

Σιρτζὲ) τὸ γυαλὶ ἑνὸς παραθυρίε.

Σισ) σούβλα. πρίσμα. σπαθί. (σισ γγιτμὲκ) ξεπρίζομαι.

Σισὲ) λαγῆνι. μεταφ. ὁ ἐμπύριος ἐρανός. βαντζα. (σισὲ τζεκμὲκ) βάνω βεντέζαις. (σισεδζὶ) ὁ λαγηνᾶς.

Σισελενμὶσ) ἐκ ποικίλλως μερῶν πεποιημένος segmentatus.

Σιτζιὰν) ποντίκι. (Σιτζιὰν κελαγὴ) ἡ ἀλσὴ.

Σιφὰ) ἀρ. ἰατρικόν. ἀνάῤῥωσις, ἀνάληψις τῆς ὑγείας. (σιφὰ βεριδζὶ) ἀναληπτικός. ὑγιεινός.

Σογὰν) κρομμύδι.

Σογμὲκ) ὑβρίζω. (σογὲσμὲκ) ἀλλήλες ὑβρίζειν.

Σογελδζιὰν) λεβίθα. εἶδος σαύρας κοκκίνης.

Σογελμὲκ) ξηραίνεσθαι „τὸ νερόν.“

Σὸζ) λόγος. λέξις. (Ἐντεμεσὶζ σὸζ) αἰσχρολογία, λόγος ἄχημος. (Σὸζ ἐχλὶ, σαχημτὴ) ἄνθρωπος, τε ὁποία ὁ λόγος περνᾶ. (Σὸζὲ γγετζὲρ, ἢ ἀννὰ ντὴρ, ἢ σὸζ ὀνὲν ντὴρ) ὑπερισχύει ὁ λόγος τε. (Σὸζ ἀτζηλμὰκ) λόγος πίπτειν περίτινος πράγματος. (Ὀρτὰ ἰὰ σὸζ μπρακμὰκ) προβάλλω ἕνα λόγον. (Σὸζ ἐιλεμὲκ) ὁμιλῶ, δημηγορῶ. (Σὸζ ἀλήμτ βερμὲκ) μεσιτεύω περίτινος ὑποθέσεως. (Σὸζ καρησὲτηρμὰκ) ὁμιλῶ συγκεχυμένως. μεταπείθω τινά. (Σὸζὲνὲ ντεϊστιρμὲκ, ἢ σὸζὲνντὲ ντὲρμαμακ) ἀλλάζω τὸν λόγον με. (Σὸζ κεσιλμὲκ) ψηφίζομαι. (Χάλτ σὸζέτμὲκ) φλυαρῶ. (Μπὶρ σὸζ-ὲλὲ) ἐν ἑνὶ λόγῳ. (Σὸζὲμντὲ χιλὶφ γιόκτερ) δὲν εἶναι δόλος εἰς τὴν γλῶσσάν με, δὲν ψεύδομαι. (Σὸζδζὶκ ἢ σὸδζδζιγὲζ) λογίδριον.

Σὸζμὲκ, σὸζμὲκ) ςραγγίζω. ἐκπιέζω. ἀναθυμιάζω, ἀποςάζω. (Γγὲζλερὶν σὸζντὶ) ἀπὸ ὄρωτα, ἢ εὐσπλαγχνίαν ἐπροσήλωσαν εἰς τὸ μέρος τὰ ὄμματά τε. (Σὸζὲλμὲκ) ςραγγίζεσθαι, διηθεῖσθαι. ἀφίεσθαι; πίπτειν κατὰ γῆς „τὸ ὄρνεον“ μὴ κινεμένων τῶν πτερῶν.

Σοϊ) γένος. γενεά.

Σοϊγγὲνμὲκ) ἀκμβῶ σκώπτοντας „εἰς μαυβαςηρίαν“.

Σοϊλὲ) ἔτζι. (σοϊλὲ μποϊλὲ) ἔτζι ἢ ἔτζι. (σοϊλὲ ὀλσὰ) ἐὰν εἶναι ἔτζι, τέτοις ἔτως ἐχόντων.

Σοϊλεμὲκ) ὁμιλῶ, λαλῶ. λέγω. προφέρω. (Μπὶρ κιμέσνεϊ σοϊλεμὲκ) ὁμιλῶ πρός τινα. (Μπὶρ κιμεσνενὶν εἰλὶν σοϊλεμὲκ) ὁμιλῶ καλὸν ὑπέρ τινος. (Ντιλσιζτζὲ σοϊλεμὲκ) ὁμιλῶ ὡς ὁ βωβός. (Χακκιμὴ σοϊλεμὲκ) λέγω τὸ δίκαιόν με, δικαιολογῦμαι. (Μπελὺντεγὲ σὸζὲ σοϊλεμὲκ) ὁμιλεῖν ὅ, τι τε ἔρχεται εἰς τὸ ςόμα. (Σοϊλενμὲκ) ὁμιλεῖσθαι λέγεσθαι. (Σοϊλεσὶ) ὁμιλία, λαλιὰ. προφορά. (Σοϊλετμὲκ) κάμνω τινὰ νὰ ὁμιλήσῃ. ἐξετάζω τινὰ, π. χ. τὸν αἰχμάλωτον.

Σοϊμὰκ) ξεγυμνόνω. ἐκδύω τινά. κερσεύω. ξεφλεδίζω. (Σοϊσ) ἔκδυσις. ξεγύμνωμα. (Σοϊκὲν) λεηλασία, ξεγύμνωσις.

Σὸϊνμὲκ ἢ σὸνμὲκ) σβέσμαι. ἐξαλείφομαι.

Σοκὰκ) δρόμος, ςράτα. (Σοκὰκ λακηρντησὶ) ἀδέσποτος λόγος.

Σοκμὰκ) χώνω, σπρώχνω, μπήγω μέσα. κεντρόνω „ἐπὶ σκορπίονος ἢ ἄλλων τοιέτων ζώων“. (Ἐτεὶν μπελινὲ σοκμὰκ) μπήγειν τὴν ποδιάν τε εἰς τὸ ζωνάρι. (Γγὸζὲνὲ σοκμὰκ) μπήγω εἰς τὰ μάτιά τε, δηλ. βάλλω πρὸ ὀφθαλμῶν. (Σοκελμὰκ) ἐμπήγεσθαι, χώνεσθαι. (Σοκὲσ τυρμὰκ) χώνω ἐν παντὶ πολλὰ, κάμνω νὰ χωθῆν.

Σὸκμὲκ) ξηλόνω. διαλύω τὰ κολλημένα. (Σὸκὲλμὲκ) ξηλόνεσθαι.

Σοκραναμὰκ) μορμορίζω καθ' ἑαυτὸν, εἶμαι κακιωμένος.

Σὸλ) ἀριςερός. (Σολυμντὲ) ἀριςερά με.

[illegible]

[illegible] ποτίζω, ἢ τζῶπι. [illegible]).

Σ[illegible]) ὅτι, αὕτη, τῦτο. (σε νύη [illegible]) τε το ἀ ἐκεῖνο.

[illegible]) ποτίζω (Σ[illegible]) ποτάζοντα.

Σ[illegible]) ἀχαριςία τῷ Θεῷ.

Σ[illegible]) ἀρ. εἰρήνη (Σελ.χ-ελε, ἢ σέλχ ταμ [illegible]) εἰρηνεύω. (Σιλχὶ χαλὲλ γγετιμμεν) [illegible] τὴν εἰρήνην. (Σελ.χ τελζητιν ετμὲν) ἀ[illegible] τὴν εἰρήνην. (Σελχτζῆ) εἰρηνικὸς εἰρηνοποιός.

Σ[illegible] ἢ σῦμῦρμὲν) φυσᾶτιν μᾶξαν.

Σ[illegible]) κόρυζα, μύξα. (Σῦμῦκλῦ) μυξώδης.

Σ[illegible]) ἀρ. ἀμφιβολία. ὑποψία, διςαγμὸς.

[illegible] ἀς τη [illegible] (σερετλὲ) [illegible] [illegible] μὲ εἰκόνας.

Σῦρμε; εἶδος [illegible], δὶ ὁ [illegible] τὰ [illegible]. (Σῦρμε γγ[illegible] τζερὲν) βάζω τὸ μέτι μὲ τὸ [illegible].

Σῦρμὲν) σύρω, τραβῶ. διαβαίνω, [illegible] ἐξαρίζω [illegible] τὴν [illegible]. ἔλεψα. καλλιεργῶ. (Τῦρὲν σῦρμὲν) ἔχεν [illegible]. (Ντρὰν σῦρμὲν) κρατεῖ σῦμβέλιον. (Τῦρὲν σῦρὲν, σῦρμε [illegible]) κ[illegible] θαρτικόν. (σῦρμὲ ἄγ) εἶδος δικτύε διὰ κυνήγι ἢ ψάρευμα, strascino. (σῦρμὲ τέιδζιρε)

εἶδος παραθυρίε, ὅ, πε ἀνοίγεται τραβόμενον. (Πεσταχτανὴ σϋρμεσί) τὸ συρτάρι. (σϋρϋνμὲκ) σύρομαι, κωλοσύρομαι, ἕρπω. τρίβω, ξύω „π. χ. τὴν ῥάχην εἰς τὸν τοῖχον. (Σϋρϋλμϋσ) συρμένος. γεωργημένον „χωράφι". ἐξωρισμένος, κτ. (Σϋρϋσμὲκ) τρίβεσθαι, ξύεσθαί ἕνα τι μὲ ἄλλο, ἢ (Σϋρϋστϋρμὲκ) κάμνω νὰ τρίβωνται. (Σϋρτμὲκ ἢ σϋρϋτμὲκ) τρίβω. σύρω. (Σϋρϋτλενμὲκ) ἑρπύζω, κωλοσύρομαι, ἢ (σϋρτϋνμὲκ) τὸ αὐτό. (Σϋρτϋνὲ σϋρτϋνὲ) κωλοσυρόμενος.

Σϋρϋ) ποίμνη, κοπάδι. πλῆθος ἀνθρώπων.

Σϋρϋκλεμὲκ) σύρω κατὰ γῆς, σβαρνίζω, ἢ παθ. (σϋρϋκλενμὲκ).

Σὺς) σιωπῶν. (Συσμὰκ) σιωπῶ.

Συσὰκ) ξύλον βαθυλὸν μὲ χερῦλι, δι' ἔ ἐξαντλῦντες πίνεσι νερόν.

Συσὰμ) τὸ λείψανον.

Συσαμὰκ) διψῶ, ἴδε ἢ δίψα.

Συσὺζ) χωρὶς νερόν. ὑστερημένος νερῦ, διψασμένος.

Σὺτζ) ἁμαρτία, πταῖσμα. (Συτζλαμὰκ) κατηγορῶ, δίδω τὸ σφάλμα, πταῖσμα εἰς...

Σϋχρὲτ) ἀρ. φήμη. (σϋχρὲτ μπυλμὰκ) φημίζομαι, ἀποκτῶ φήμην ἢ ὑπόληψιν (σϋχρετλὴ) περίφημος.

Σὸφ) καμηλωτή, εἶδος ὑφάσματος camelot.

Σοφρὲ) κωλώντερον. ὁ τρωκτές. τράπεζα.

Σὶχ) π. προπέτης. εὔθυμος.

Σοχμπὲτ) ἀρ. ὁμιλία.

Τ.

Ταβὰν) σανίδωμα. πάτωμα. (Τκὶ ταβανλὴ) δίπατος.

Ταβλανμὰκ) παχαίνεσθαι „ὁ ἵππος".

Ταζὲ) π. τ. νωπός. ζωηρός. χλωρός. τρυφερός. (Ταζελὶκ) ἀκμή. νεότης. (Ταζελεμὲκ, ταζελεντιρμὲκ) ἀνανεόνω. (Ταζελενμὲκ) ἀνανεόνομαι. ἀναθάλλω.

Ταὴν) ἀρ. μερτικόν. (ταὴν ἐτμὲκ) διορίζω τινά

Ταϊφὲ) οἱ ὀπαδοί τε, οἱ περὶ αὐτόν.

Ταχλὰ κηλμὰκ) πηδῶ μὲ τὸ κεφάλι κάτω, κυβιςῶ.

Ταχλὴτ) ἀρ. μίμησις „χειρονομιῶν, ἡ ὁμιλία".

Τακτὴρ) ἡ θεία πρόνοια. (τακτὴρ ἐτμὲκ) προορίζω „ἐπὶ Θεῦ". (Ἐττὶ τακτηρδζὲ) ἐὰν τύχῃ νὰ κάμῃ.

Ταλὰμπ) ἀρ. ζήτησις, αἴτησις. ζητούμενον, αἰτούμενον.

Ταλαμπημὰκ) πάλλομαι. λάμπω.

Ταλὰν) ἁρπαγή, λεηλασία.

Ταλὰς) κῦμα. (ταλασλὴκ) κυματισμὸς τῆς θαλάσσης. (ταλασλὴ) κυματώδης, κυματισμένος.

Ταλὴχ) ἀρ. τύχη. (Ταλή-ιλε) εὐτυχῶς.

Ταμὰμ) ἀρ. τέλος. τέλειος, ἐντελής, ἀκέραιος, ὁλόκληρος. ἐντελῶς, ἐξ ὁλοκλήρε. (ταμαμλὴκ) ἐντέλεια.

Ταμαχκιὰρ) πλεονέκτης, ἴδε ἢ πλεονεξία.

Ταμπὰκ) ἀρ. ταλέρι.

Ταμπὰν) ἡ πατῦνα, πτέρνη τῦ ποδός. γρόντιά. ἡ ὁπλὴ τῆς καμήλε. (ταμπὰν τζιαλμὰκ, μπασμὰκ) περιπατῶ πολὺν δρόμον. (Ντιρὲκ ταμπανὴ) ἡ βάσις τῦ ςύλε, περιςύλιον. (Ταμπὰν τεραζυσὺ) ἡ βολίς. (ταμπὰν τεραζύ-ιλε ντογρυτμὰκ) ςαθμίζω μὲ τὴν ςάθμην. (Γιασσὴ ταμπανλὴ) πλατύπες.

Ταμπιὲτ) ἀρ. φύσις. ἦθος, κλίμα. (Λατὶφ ταμπιὲτ) πρᾶος, ἥμερος. (τὲζ ταμπιὲτ) ὀξύθυμος.

Ταμπὸρ) τὸ ζωνάρι ἐπάνω τῆς σέλλας τῦ ἀλόγε.

Ταμπὲτ) ξυλοκρέββατον. ἡ κιβωτὸς τῦ Νῶε. σεντῦκι ξύλινον.

Τανημὰκ) γνωρίζω τινά.

Ταὺκ) ὄρνιθα. (ταυκτζὴ) ὀρνιθοπώλης.

Ταὺς ἢ ταβὺς) παόνι.

Ταυσὰν) λαγωός.

Ταυσαντζὶλ) ἀετὸς ὁπῦ πιάνει λαγωύς.

Ταρσμὰκ) πρέπειν τινί.

Τασταιδζιὰ) ῥάπισμα. (τασταιζζιὰ οϋὰ) εἶδος παιγνιδίε μὲ τὰς ἀςραγάλες, ὁπε παίζεσι τὰ παιδία κάμνωντας κύκλες ἐπάνω τε χώματος

Ταπμὰκ) λατρεύω, ϗ ὑποτάσσομαι τινι. (ταπ-ηνμὰκ) προσκυνῶ. (ταπηδζὴ) ὁ λατρεύων, λάτρις π. χ. (πυτὰ ταπηδζὴ) εἰδωλολάτρης.

Ταπὺ) αὐτοπροσωπία, παρουσία. λατρεία, σέβας. (ταπὺ ῥεσμινὶ ἀλμὰκ) ζητῶ σέβας ϗ ὑποταγήν. (ταπὰ κηλμὰκ) λατρεύω, σέβομαι.

Ταρὰκ) κτένι, ἴδε ϗ κτενίζω.

Ταρὰφ) μέρος. ςάσις, ταρέφι. (Χάγγη ταραφί;) πρὸς τί μέρος; (ταραφῶνὲ) πρὸς τὸ μέρος σε. (ταρὰφ ταρὰφ) εἰς διάφορα μέρη (Κεντὶ ταραφηνὲ τζεκὲρ) μεταχειρίζεται τὸ πρᾶγμα πρὸς ἰδιόν τε ὄφελος. (Μπὲρ ταρὰφ) κατ᾽ ἰδίαν.

Ταρζ) α. π. τ. τρόπος, εἶδος, ὕφος. (Μπὲ ταρζτζὲ) τῦτον τὸν τρόπον. (Γγεϋμὲκ, ἢ γγεϋνμὲκ ταρζὴ) τρόπος τε φορεῖν, μόδα.

Ταρὴχ) ἀρ. ἐποχή. τὸ ἔτος ἐν μιᾷ ἐπιςολῇ, ἢ βιβλίῳ τινί. τὰ χρονικά. καλενδάριον. ἱςορία. (Μπὶν γϋζ ντοκσὰν ταριχηντὲ) ἐν ἔτει 1190.

Ταρλὰ) χωράφι.

Ταρτμὰκ) ζυγιάζω, ςαθμίζω (ταρτηλμὰκ) ζυγιάζομαι.

Τὰς) α. π. τ. τάσι, φιάλη, κρατήρ. φαλακρός. (ταςλανμὰκ) γίνομαι φαλακρός.

Τὰσ̈) πέτρα, λίθος. τὸ ἐξωτερικὸν τινὸς πράγματος. (ἰτζιμὶζ τασ̈ημὶζ) τὸ ἐσωτερικὸν ϗ ἐξωτερικόν μας. (τὰσ̈ γιαπηλὴ ἢ γιαπηλμὴσ̈) λιθόκτιςος. (Ντεγιρμὲν ἄλτ τασ̈ὴ, ϗ ἰυ τασ̈ὴ) ἡ ἐπάνω ϗ κάτω πέτρα τε μύλε. (τασ̈λανμὰκ) λιθοβολῦμαι, ϗ γίνομαι πέτρα.

Τασβὶρ) ἀρ. εἰκών. ζωγραφία.

Τασ̈ημὰκ) κυβαλῶ, μετακομίζω. (τασ̈ηνμὰκ) κυβαλῦμαι, μετοικῶ, (τασ̈ηρμὰκ) φροντίζω νὰ κυβαλισθῇ τι.

Τασ̈μὰκ) πλημμυρῶ. ὑπερπερισσεύω. (τασ̈ὴκ, ἢ τασ̈κὴν) πλημμυρισμένος, ὑπερπερισσεύων.

Τασ̈ρὰ) χυδ. (ντισ̈αρὶ) ἔξω „ἀφ.“ (τασ̈ρὰ γϋζϋντὲν) κατὰ τὸ ἐξωτερικόν. (Κατυὴ τασ̈ρὰ ὀλμὰκ) σύγειναι ἀπὸ τὴν πόρταν. (Μπετζὶ ντισ̈αρησὴ) τὰ ἔξω τῆς Βιέννης, τὰ προάςειον.

Τὰτ) γεῦσις. νοςιμάδα, γλυκάδα. (τατηζ-λὴκ) ἡδονὴ. εὐχαριςία. (τατλὴ) γλυκύς. γλυκά. ϗ (τατλὴ ντιλλὶ) γλυκόλογος. εὐπροσήγορος. (τατληδζὲ) γλυκούτζικος. γλυκούτζικα. (τατμὰκ) γεύομαι. δοκιμάζω τι.

Ταφρὰ) μεγαλοπρέπεια. τῦφος, ἀλαζονία. (ταφρὰ σατμὰκ) ἀλαζονεύομαι. περιπατῶ ὑπερήφανα. (ταφρηλὴ) ὑπερήφανος.

Ταχὶρ) ἀρ. καθαρός. ἁγνός. (ταχιρλὶκ) ἁγνία.

Ταχκὴκ) ἀρ. ἐπιβεβαίωσις, ἐπικύρωσις. ἡ ἀκριβὴς ἀλήθεια τινὸς πράγματος. τψόντι, βεβαιότατα, ἐπ᾽ ἀκριβές. (ταχκὴκ μπὲ ντὴρ) ἡ ἀλήθεια εἶναι αὕτη. (Μπὲ σϋζϋν ταχκηκὴ) ἡ ἀλήθεια τέτε τε λόγε. (ταχκὴκ μπὶλ) ἴξευρε βέβαια. (ταχκὴκ χαλ ἰτζὶν) διὰ νὰ μάθω τὴν σωςὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ βεβαιωθῶ.

Ταχμὶν) ἀρ. εἰκασία. (ταχμὶν ἐτμὲκ) εἰκάζω, ὑπολαμβάνω. (ταχμινὰ) ἐξ εἰκασίας. ὡς ἔγγιςα, κατὰ τὸ μᾶλλον ϗ ἧττον.

Ταχὺν) νερόμυλος.

Ταχρατλανμὰκ) πεςρεύομαι, καθαρίζομαι μετὰ τὸ ἀναγκαῖον μὲ νερὸν ἢ χῶμα ὡς περὶ Μωαμεθανοὺς εὔχρηςον.

Ταχσὴλ) ἀρ. ἀπόκτησις, ἀπόλαυσις.

Ταχτὰ) π. σανίδι, πλάκα σιδήρε. (ταχτὰ κακμὰκ) περιγελῶ. (ταχτὰ γγϋγερδζὶν) ἀγριοπεριςέρι. (ταχταλὴ) σανιδωμένος, σανιδωτός.

Τεδζρϋμπὲ) ἀρ. πεῖρα, δοκιμή. (τεδζρϋμπὶ ὀλυμὴσ̈) ἀποδεδειγμένον, δοκιμασμένον μὲ τὴν πεῖραν.

Τὲζ ἢ τὶζ) ὀγλίγωρος. ὀξύθυμος. ὀγλίγωρα. (τεζλὶκ) ὀγληγωράδα. ὀξυθυμία, ὀργιλότης. (τεζλενμὲκ, τιζλανμὰκ) σπεύδω, εἶμαι ὀγλίγωρος. εἶμαι ὀξύθυμος. (τεζτζὲ) ὀγληγορότερον. ὀγλήγορα ὀγλήγορα.

Τεζγγιὰχ) π. ἐργαςήριον χειροτεχνικὸν fabrica, manufattura. ἡ τράπεζα τε τραπεζίτε.

Τεζκερὲ) ἀρ. γραμματάκι. πόλιτζα.

Τὲκ) τ. μόνω. ζυγά. μόνος. (τὲκ κομὰκ) ἀφῆνα μοναχόν.

Τεκεμπὲρ ἀρ. ἢ τεκεμπιρλὴκ) ὑπερηφάνεια, κενοδοξία.

Τεκερλεμὲκ) γυρίζω τί ὡς τὸν τροχόν. (τεκερλενμὲκ) κυλίομαι. (Μπαξῆ ἀσαγὰ τεκερλεμὲκ) ῥίφτω κατακέφαλα.

Τεκλὶφ) ἀρ. τζερεμόνια. ἀγγαρεία. (τεκλὶφ ἐτμὲκ) προσφέρω τινὶ τί „ἀξίωμα„ ἄσπρα κτ.“. ἀγγαρεύω.

Τεκρὰρ) ἀρ. ἐπανάληψις. πάλιν, ἐκ δευτέρε. (τεκρὰρ ἐτιμὲκ) ξαναλέγω. (τεκρὰρ ἐβλενμὲκ) ξαναϋπανδρεύομαι κτ.

Τελλὰλ) ὁ προξενητής. κῆρυξ. (τελλὰλ-ίλε τζαγηρμὰκ) κηρύττω, δημοσιεύω τί διὰ κήρυκος. (τελλαλλὴκ) τὸ ἐπάγγελμα, ϗ ὁ μισθὸς τῦ προξενητῦ, κήρυκος, τὸ κυρήκειον. (τελλαλλὴκ ἐτμὲκ) κάμνω τὸν μεσίτην.

Τελμπὶζ) ἀρ. πανῦργος, πονηρός. (τελμπιζλὴκ) πονηρία, πανεργία. (τελμπιζλὴκ ἐτμὲκ) κάμνω πανεργίας ϗ πονηρίας. νοθεύω „ἕνα βιβλίον“. (τελμπιζλεμὲκ) ναθεύω τι. (τελμπιζλὶ) ἀπατεὼν, δόλιος.

Τεμὲλ) θεμέλιον. (τεμὲλ μπραγηδζῆ) ὁ θεμελιωτής, ὁ κτίςης. (τεμελλῦ) θεμελιωμένος. (τεμελλενμὲκ) θεμελιόνομαι. ῥιζόνεσθαί τι. (τεμελτὶζ) ἀθεμελίωτος. μάταιος.

Τεμεσσὺκ) ἀρ. πόλιτζα, συγγραφὴ, ἔγγραφος ὁμολογία. (τεμεσσὺκ ἰντιμὲκ) δίδω ἔγγραφον ὁμολογίαν, ἰδιόχειρον.

Τεμὶζ) καθαρὸς. πασρικός. (τεμιζλενμὲκ) καθαρίζομαι, πασρεύομαι.

Τεμμπὲλ) ἀρ. ὀκνηρός. (τεμμπὲλ ἐτμὲκ) κάνω τινὰ ὀκνηρόν.

Τεμμπὶχ) ἀρ. ἀπηγόρευσις. προςαγὴ ἀπηγορεῦσα τί. (τεμπὶχ ἐτμὲκ) προςάζω τί σφοδρᾶ. ἀπηγορεύω.

Τὲν) π. τ. σῶμα. (τενλὶ) ὑλικός. σωματώδης ἄνθρωπος. (τενὶ μπὲὺκ) μεγαλόσωμος.

Τενεζζὲλ) ἀρ. κατάλεξις. κατάβασις, ἢ τὸ καταδέχομαι.

Τενὴ) π. σενός (τενὴ ἐτμὲκ) σενεύω. φέρω εἰς ςενοχωρίαν, σενοχωρῶ (τενὴ ὀλμὰκ) σενοχωρῦμαι.

Τεντῦρὺς) π. σῶος, ὑγιής. (τεντῦρῦςλὺκ-τυρ) εἶναι ὑγιεινὸν „ συντείνει εἰς ὑγείαν.

Τενταρὴκ) ἀρ. προετοιμασία. ζωοτροφία. τρόπος. (τενταρικλερὶ γγὄρυντῦ) ἔκαμε τὰς ἀναγκαίας ἑτοιμασίας. εἰς τῦτο. τὺς ἐπρομήθευσε. (Κυρτυλμὰκ τενταρικὶν γγὄρ) ἐρεύνα μέθοδον σωτηρίας. (τενταρικὶν γγὄρμὲκ) ἑτοιμάζομαι εἴς τι, ἢ νὰ κάμω τι. (τενταρικλενμὲκ) ἑτοιμάζομαι, ἐφοδιάζομαι.

Τενχὰ) π. μοναχός. μοναξιά. κατὰ μέρος, κατὰ μόνας, κατ᾽ ἰδίαν. (τενχαῖὲ γγιτμὲκ, βαρμὰκ) παραμερῶ. (Μπὶρ τενχὰ βαρυντύκτε) ἀφ᾽ ϗ ἀνεχώρησαν κατ᾽ ἰδίαν. (τενχασινὲ γγελντὶ) ἦλθεν εἰς τὸν κατ᾽ ἰδίαν ὀνδᾶν τυ. (τενχαντὲ, ἢ τενχαδζὲ μπυλῦσμὰκ) ἀνταμένω κατ᾽ ἰδίαν. λαμβάνω κατ᾽ ἰδίαν ἀκρόασιν παρά τινι. (τενχαλὴκ) μοναξιά.

Τεπὲ) κορυφή. λόφος.

Τεπμὲκ) κλοτζῶ. (τεπινμὲκ) συγκλοτζεῖσθαι. τζαλαπατῶ. παραδέρνομαι.

Τεπρενμὲκ) ταρίζομαι. κινῦμαι. τρέμω. (τεπρετμὲκ) ταράζω. κινῶ. κάμνω νὰ τρέμῃ. (τεπρεῦτιρμὲκ) παρακινῶ, κάμνω νὰ συγκινῶνται. (τεπρενιδζὶ) κινητὸς, κινύμενος.

Τεπτὶλ) ἀρ. μεταμόρφωσις. ἀλλαγή. μεταμορφωμένος, μετημφιεσμένος incognito. (τεμπτὶλ ἐτμὲκ) ἀλλάζω, μεταβάλλω. (τεπτὶλ ὀλμὰκ) μεταμορφόνομαι.

Τὲρ) ἵδρωτας, ἴδε ϗ ἱδρόνω.

Τεραζὺ) π. ζυγαριά. ἀντιζύγι. (τεραζὺ γγιζῦ) τὸ μάτι τῆς ζυγαριᾶς. (τεραζὺ κυλὺ) ὁ βραχίων τῆς ζυγαριᾶς.

Τερδζιμὰν) ὁ μεταφραςής. ὁ διερμηνεύς.

Τερζὶ) ῥάπτης.

Τὲρκ) ἀρ. παραίτησις. (τὲρκ ἐτμὲκ) παραιτῶ, ἐγκαταλείπω. (τὲρκ ἐντὲπ-τιρ) εἶναι ἐναντίον τῆς χρηςοηθείας. μὲ συμπάθιον.

Τερκὶ) χωνία ἢ λωρία, μὲ τὰ ὁποῖα δένυσί τι εἰς τὴν σέλλαν, ἢ εἰς τὸ σαμάρι. ϗ τὰ χωνία

Τζιατμάκ) συνέχεσθαι, συναρμόζεσθαι. συγκολλεῖσθαι. συγκρίνεσθαι „δύο καράβια.“ ῥάπτω τι ἀραιά ἐδῶ ϗ ἐκεῖ διὰ νὰ ῥαφθῇ ὕστερον εὐκολώτερον ϗ καλλίτερον. (Κενάρε τζιαττή) ἐπλησίασεν εἰς τὸν αἰγιαλὸν, ἄραξεν (τζιατμά) συναρμοσμένος, συνημμένος. ἡ συναρμογή. πάτωμα. (Μπίρ τζιατμὰ ἔβ) ὑπονέφιον, οἶκος κατεσκευασμένος ἀπὸ κολλημένα ξύλα. (τζιατίκ) συναρμοσμένος. συγκολλημένος. (τζιατίκ κασλή) ὁ ἔχων ὀφρύδια ἡνωμένα. (τζιαττησμάκ) συγκολλᾶσθαι, συνέχεσθαι „ὡς τὰ σκυλία ἐν τῇ συνουσίᾳ.“ (τζιαττηρμάκ) χώνω τὸ ἕν εἰς τὸ ἄλλο συνάπτω, συναρμόττω „σανίδια, σωλῆνας κτ.“

Τζίζ) γραμμή. αὐλάκι τῆς γῆς.

Τζιζμὲ) ὑπόδημα. (τζιζμὲ γγειμέκ) βάλλω τὰ ὑποδήματα. (τζιζμὲ τζηκαρμάκ, ἢ τζεκμέκ) εὐγάζω τὰ ὑποδήματα.

Τζιζμέκ) χαρακόνω, τραβῶ γραμμάς. ἐξαλείφω, σβύω. (Περγκέλ ιλε νταίρε τζιζμέκ) γράφω μὲ τὸν διαβήτην ἕνα κύκλον. (τζιζ τζιζμέκ) χαρακόνω.

Τζημμέκ) βυθῶ εἰς τὸ νερὸν διὰ νὰ λουσθῶ.

Τζιντζή) ἡ ψῆφος „στρογγυλὸν μέταλλον εἰς τὸ παιγνίδι ἀντὶ ἄσπρων λογαριαζόμενον“ Rechenpfennig. jeton.

Τζιοδζὺκ) γυρινάκι. χ. δ. παιδὶ, βρέφος. (τζιοδζυκλυγὰ μαχσὺς) παιδαριώδης.

Τζιόκ) πολύς. πολὺ, πολλά. (τζιὸκ σέϊ, τζιὸκ νεσνὲ) πολλὰ πράγματα. (τζιόκτυρ) πολὺ εἶναι, εἶναι πάρα πολύ. (τζιὸκ γιασλὴ) πολυετὴς, προβεβηκὼς τῇ ἡλικίᾳ. (τζιὸκ ὀλμὰκ) περισσεύειν, εἶναι πολλά. (τζιὸκ ἴσ) πρᾶγμα ἀξιόλογον, μεγάλης ῥοπῆς ϗ ἐμβριθείας. (τζιοκτζὲ) πολὺν καιρόν. (τζιοκλὰκ) περισσότης, πλῆθος. (τζιοκλὺκ ατζηλμάζιτη) δὲν ἔδειχνε πολὺ τὴν καρδίαν τυ, δὲν ἐφανερόνετο πολύ (τζιογαλμὰκ) αὐξάνομαι, πληθύνομαι, πολλαπλασιάζομαι, ϗ ἐνεργ. (τζιογαλτμάκ).

Τζιὸλ) π. τ. ἡ ἔρημος. ἡ ἔρημος Ἀραβία.

Τζιορπὰν) π. τ. βοσκὸς, ποιμήν.

Τζιὸτ) π. τ. ἐν γένει ξύλον κομμένον, χίζα. ῥάβδος. παυλός. (τζιὸτ κατὰν) τὸ κεχριμπάρι. (τζιὸκ ντεσὶ, ϗ ντὲς τζιὸτ) ῥαβδὶ ὁπῦ βαςῶμεν εἰς τὰς χεῖρας διὰ φύλαξιν. (τζιὸτ παρὲ) εἶδος σχοίνυ, δι' ὃ πλέκονται αἱ ψάθαι. Σκῦπαι, δι' ὧν σκυπίζυσι τὰ ἁλώνια. χίζαις ξύλων.

Τζιυκὲρ) λάκκος, βόθρος. (τζιυκὲρ γέρ) τόπος χαμηλὸς, κοιλάς. (τζιυκυρδζὺκ) μικρὸς λάκκος, γοῦρνα.

Τζιυμπὺκ, τζιμπὺκ) τζιμπῦκι, σωλὴν διὰ κάπνισμα, βέργα, ῥάβδος. (Ἀτεμίζ τζιμπυκλερί) καγκέλλα. (Ἄσμα, ἢ ὐζὲμ τζιμπυκλερὶ) κλήματα. (τζιμπυκτζὴκ, ἢ τζιμπυκζὴκ) βεργίτζα. (τζιμπυκλαμὰκ) τινάζω μὲ τὴν βέργαν.

Τζιχ χὶ) ῥοῦχον.

Τζιπλὰκ) γυμνός.

Τζιρὰκ, τζεράκ) δαδί. πολυέλαιος.

Τζιρὰκ) π. τ. ἀπαςρία, ἀκαθαρσία, βρῶμα „τῆς πληγῆς, τῶν αὐτίων“. ἄπαςρος, ῥυπαρός. (τζιρκλὴ) ῥυπαρός. (τζιρκλεμὲκ) ῥυπαρόω, μυρδαρεύω, ϗ παθ. (τζιρκλενμέκ.)

Τζιρκὶν) ἄσχημος. ῥυπαρὸς, ἄπαςρος. (τζιρκινλενμὲκ) ἀσχημίζομαι.

Τζιρτὶ) τὸ σχοινὶ μὲ τὸ ὁποῖον ἀλειφόμενον μὲ κιμωλίαν ἢ λευκὴν γῆν „κρέταν“ σημαδεύυν τὰ σανίδια, ἢ ῥοῦχα. (τζιρτμὰκ) σημαδεύω τὰ σανίδια, ἢ ῥοῦχα μὲ τὸ σχοινί. μετ. κολοβόνω π. χ. τὸν λαιμόν.

Τζιρτμὲκ) λευκαίνω „τὸ πανὶ, κηρί“.

Τζιρτμὰκ) φλυαρῶ. (Νὲ τζιρτάρσην;) τί φλυαρεῖς; (Ἔϊ γιαλανλερὶ τζιρτάρσην) καλὰ ψεύματα κόπτεις, λέγεις. (Μπὶρ καβαρὰ τζιρττὶ) ἔκαψεν, ἄφησε μίαν πορδήν.

Τζιτζὲκ) λυλῦδι, ἄνθος. ευλογιαῖς. (τζιτζὲκ τζηκαρμὰκ) ἀνθεῖν. βγάζειν, πάσχειν ἀπὸ ευλογιαῖς. (τζιτζεκλὶκ) ἀνθότοπος.

Τζιφτ) ἀγρὸς, χωράφι. (τζιφτλὶκ) ὑποςατικόν. (τζιφτ ὀλμὰκ, ἢ τζιφτλενμὲκ) ζευγα-

ρόνομαι· συζεύγνυμαι γάμῳ. (Τζιφτλίϊσ-μὲκ) συζευγαρόνομαι. συνυσιάζομαι „ἐπὶ πτηνῶν κυρ.", ἴδε κ̀ γεωργική, γεωργὸς, γεωργῶ.

Τζὶχ, τζὶγ) ὠμός.

Τζöζμὲκ) λύω. (Τζöζϋλμὲκ) λύεσθαι. (Τζöζϋκ) λυτός.

Τζöμελμὲκ, ἢ τζöμελϋμπ ὀτυρμάκ) ζαρόνομαι ἐν γωνίᾳ τυ.

Τζöρ) χίδαξ, χίδα. (Τζöρλϋκ) ἀκανθὼν, βάτος.

Τζϋρϋκλϋκ) σῆψις, σάπισμα. (Γϋρὲκ τζϋρϋκλϋγϋ) διαφθορὰ τῆς ψυχῆς, κακόνοια, ἴδε κ̀ σαπίζω.

Τηΐρανμὰκ) γλυσρῶ εἰς τὴν λάσπην.

Τηκαμὰκ) κλείω, συτόνω.

Τηρμαλαμὰκ) γρατζυνίζω, ξεσχίζω μὲ τὰ ὀνύχια.

Τηρμαϋμὰκ) γρατζυνίζομαι ἀμοιβαίως. σκαλόνω π. χ. εἰς τὸ βυνόν.

Τηρνὰκ) νύχι. ἡ χολὴ τῶν βοῶν κτ. (Τηρνὰκ κεσινντισὶ) τὰ ἀπονυχίσματα. (Τηρνακλὴ) ὀνυχωτός.

Τηρπανδζὴ) ὁ δρεπανοποιός. ὁ δρεπανίζων, θερίζων, ἴδε κ̀ δρεπάνη.

Τιλκὶ) ἀλωπῦ. (Τιλκὶ ϋζϋμϋ) ὁ σρύχνος. (Τιλκὶ κυΐρυγυ) ἀλωπῦ ὐρά. εἶδος φυτῦ alopecurus. (Τιλκιδζὶκ) ἀλωπίτζα. (Τιλκιδζιλὶκ) κολακεία. (Τιλκιδζιλὶκ ἐτμὲκ) κολακεύω.

Τιμὰρ) π. περιποίησις. κ̀ (Τιμαρλὴκ) σιτηρέσιον διδόμενον σρατιώταις, οἵτινες ἐδύλευσαν τὴν βασιλείαν.

Τιρὶντ) π. ψωμὶ τριμμένον εἰς ζωμίον τι, ἢ γάλα.

Τιτὶζ) φιλόνεικος, παράξενος, δύσκολος ἄνθρωπος.

Τιτρεμὲκ) τρέμω. (Τιτρεμὲ) τρόμος. (Σητμὰ τιτρεμετὶ) τὸ ῥῖγος. (Τιτρεϋμὲκ) συντρέμω. (Τιτρετμὲκ) τρομάζω, φρίττω τινά.

Τιτσινμὲκ) ἀηδιάζω „κυρ. τὸ ἰατρικόν."

Τὸζ) κονιορτὸς, ἴδε κ̀ κονιορτίζω. (Τοζλὺ) κονιορτώδης.

Τόϊ) ἡ ὠτὶς „πτηνόν τι". ἀναίσθητος, μωρὸς, βλὰξ goffo.

Τὸκ) χορτάτος.

Τὸπ) σφαῖρα. κυβάρι ἑνὸς πανίυ. τὸ τόπι, κανόνι. (Γὶλ τοπὴ) φυσκαλίδα. (Τὸπ οϊναμὰκ) παίζω τὴν σφαῖραν. (Τὸπ ἀτμὰκ, μποϋατμὰκ) ῥίπτω ἕνα κανόνι. (Τὸπ γιολημὲ γγιττὶ) τετέλεσαι. (Τοπχανὲ) ἀρσανᾶς. σφαιρισήριον. (Τοπτζὴ) ὁ καννονιέρος. (Τοπλὺ) σφαιρωτὸς, ἔχων τι σφαιρωτόν.

Τοπαλλὴκ) ἡ χωλότης, ἴδε κ̀ κυτζαίνω, κυτζός.

Τοπρὰκ) τὸ ἔδαφος τῆς γῆς, χῶμα.

Τορλὰκ) ἀμελὴς, ἄνθρωπος ἀνεπιτήδειος.

Τυδζ) μπρϋντζος.

Τϋδζιὰρ) ἀρ. πραγματευταί. πραγματευτής. (Τϋδζιὰρ ταΐφεσὶ) τὸ τάγμα τῶν πραγματευτῶν.

Τὺζ) ἅλας. (Τυζλὺ) ἁλμυρός. (Τυζλὰ) ἁλυκαῖς, ἴδε κ̀ ἁλατίζω.

Τϋϊ) τρίχα, θρίξ. ἕνα πτερὸν, κονδύλι. τὸ πτερὸν τῦ σκιαδίυ. (Τυϊδζιγὲζ) ὑποκορ. λάχνη, ὁ χνῦς τῶν πωρικῶν. (Αϊβὰ τυϊδζιγεζλὲρ) ὁ πρῶτος χνῦς, ἴυλος. (Τϋϊλὺ) τριχώδης, μαλλιαρός. πολύπτερος. (Τϋϊλενμὲκ) ἐυγάζειν τρίχας, χνύδια.

Τϋκετμὲκ) τελειόνω τί. (Τϋκενμὲκ) τελειόνεσθαι, λαμβάνειν τέλος. (Τϋκενεδζὲκ χαλὴ γιόκτυρ) δὲν θέλει λάβῃ ποτὲ τέλος. (Τϋκεντιδζὶ) ὁ τελειόνων.

Τϋκρὺκ) πτύσμα, ἴδε κ̀ πτύω.

Τϋλὺμ) ἀσκὸς, ἀσκί. φλοέρα ἀπ' ἀσκί.

Τϋλϋγγὶ) διακονιάρης.

Τυμὰν) ἴδε ντημάν.

Τυμὰρ) ἀρ. τόμος, τειλιγμένον τι κατὰ τὸ μάκρος. (Τυμὰρ ἀμελλερὶ ντϋρϋλντϋ) ὁ τόμος τῶν ἔργων τυ ἐτειλίχθη, δηλ. ἀπέθανε.

Τεμρὲκ) ὁ καυλός. ὁ κορμός. κάλυξ, θύρσος. ποδοκάκκη. (Τεμρεγὰ βερμὰκ) βάλλω εἰς τὴν ποδοκάκκην. (Γυὺλ τεμρεγὲ) ὁ κάλυξ τοῦ ῥόδου. (Τεμρεδζὴκ) μικρὸς κορμὸς, σέλεχος. (Μπὰγ τεμρεδζηγὴ) ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ κλήματος. (Μπὰγ τεμρεδζηκλανμὰκ, ἢ τεμρεκλανμὰκ) κάμνειν τὸ κλῆμα μάτια, μπουμπούκια.

Τυρὰ) μονοκονδυλιὰ βασιλική. (Τυγραλὴ) σημειωμένον μὲ τὴν μονοκονδυλιάν.

Τοῦρκὶ) τραγοῦδι.

Τοῦρλοῦ) γένος, εἶδος. διάφορος. (Χὲρ τοῦρλοῦ) κάθε εἴδους, πολυποίκιλλος. (Γαῖρι τοῦρλοῦ ἐντέμεμ) δὲν ἠμπορῶ νὰ κάμω ἀλλέως.

Τοῦρσοῦ) π. βαμμένον τι εἰς ξύδι, οἷον (λαχανὰ τοῦρσουσοῦ) ξυνολάχανον, (Χιὰρ τοῦρσουσοῦ) ξυνὰ ἀγκούρια κτ.

Τοῦρφαντὰ) ἀπαρχαὶ τῶν πωρικῶν κτ. καὶ πᾶν ὅ, τι πρωτοφανὲς, καὶ νεοφανές.

Τοὺτ) μοῦρον, συκάμηνον. (Τοῦτι χαλβ) γλυκὸν καὶ ἄσπρον μοῦρον. (Τοὺτ ἀγαδζὴ) ἡ συκαμηνέα.

Τυταρὴκ καὶ τυταρηκλὴκ) ἐπιληψία. (τυταρηκλὴ) ἐπιληπτικός.

Τυτμὰκ) ἐν γένει κρατῶ, κατέχω· πιάνω αἰχμάλωτον. κέκτημαι, ἔχω ἐν τῇ ἐξουσίᾳ μου, ἐξουσιάζω. σαματῶ, ἐμποδίζω. ἀργοπορῶ τινά. περιέχω, ἐμπεριλαμβάνω. φυλάττω, τηρῶ. νομίζω. ὑποθέττω. (ὄγρεννττίνὶ τυτμὰκ) βάλλω εἰς πρᾶξιν ὅπερ ἔμαθον, καὶ κατέχω ἐν τῇ μνήμῃ. (Εἶ τυτμὰκ, μπιλμὲκ) „αἰτ. πρ.“ περιποιοῦμαι τινά. νομίζω, δέχομαι τινὰ ὡς καλόν. (Πὲκ τυτμὰκ) κρατῶ δυνατὰ ἀψυχῶ, εἶμαι φειδωλός. (ταχκὴκ τυτμὰκ) νομίζω διὰ βέβαιον. (δζὶν τυτμὰκ) δαιμονίζομαι. (Ζιαντὲ τυτμὰκ) „αἰτ. καὶ ἀφ. προσ.“ προτιμῶ τινὰ ἀπὸ τοῦ ἄλλου. (Σοὺτ μαῖὲ τυτμὰκ) πήζεσθαι τὸ γάλα. (Μυκαῤῥὲρ τυτμὰκ) ἐπικυρῶ τί. (Μπὶρ κιμεσνεὶν νασηχατηνὴ τυτμὰκ) ἀκολουθῶ τὴν συμβουλὴν τινός. (Νεφὲς τυτμὰκ) κρατεῖν τὴν ἀναπνοήν. (Χαραμπὲ γυὺζ τυτμὰκ) ἐπαπειλεῖν τὴν πτῶσιν, ἐγγὺς εἶναι νὰ πέσῃ. (Ο'κὰ τυτμὰκ) σαϊτεύω. (Σῶζοῦνὶ τυτμὰκ) φυλάττω τὸν λόγον. (Γερινὶ τυτμὰκ) ἐπέχω τὸν τόπον τινός. (Γοὺζ τυτμὰκ) κλίνω, τείνω, στρέφομαι εἰς... (Ντὸς τυτμὰκ) νομίζω διὰ φίλον. ἀποκτῶ φίλον. (Γερινὲ τύτμαμακ) καταφρονῶ, ἀμελῶ “ἕνα πρᾶγμα, ἢ καταφρονῶ τινά“. (Ο'ϊουνὲ τύτμαν) μὴ τὸ πέρνετε διὰ παιγνίδι, χορατᾶν. (Γοὺκλερινὶ τυττυλὰρ) ἔδεσαν τὰ φορτώματά των. (Μπουϊρὸκ τύτμαμακ) δὲν πείθομαι εἰς τὴν προσταγήν. (τυτὰ) κράτησαι, πίαται. ὑπόθες, ὥσὰν νά.. (Τυτυνμὰκ) πιάνομαι. καταγίνομαι. προσκολλᾶσθαι „δοτ.“ (Τυτυσμὰκ) πιάνεσθαι ἀμοιβαίως. ἔρχεσθαι εἰς χεῖρας, πιάνομαι ἀπὸ τὰ μαλλία. πέρνειν φωτιάν. (Τυτυσττερμὰκ) κάμνω νὰ ἔλθουν εἰς χεῖρας, παροξύνω. ἀνάπτω, συνδαυλίζω. (Τυτυλμὰκ) παθ. κρατεῖσθαι. πιάνεσθαι. κτ. καὶ „ἐπὶ ἡλίου, σελήνης“ ἐκλείπειν, πάσχειν ἔκλειψιν. (Μπογὰζ τυτυλμασὴ) βράγχνιασμα (Τυτυλμὲσ) πιασμένος. κυλλός. (Τυτκὺν) πιασμένος. ἐμποδισμένος κυλλός. αἰχμάλωτος.

Τοῦτμὲκ) κάμνειν καπνόν. (τοῦτὲρ) καπνίζει.

Τυτὲ) ὑποθήκη, ἐνέχυρον.

Τοῦτοὺκ) τὸ παραπέτασμα „τῆς κλίνης, σκηνῆς“.

Τοῦτοὺν) καπνός. ταμπάκος. (Τοῦτοὺν ντιλισὶ) ἔκδοτος εἰς τὸν καπνόν. (Τοῦτοὺν ἐτμὲκ ἢ τοῦτοὺνλεμὲκ) καπνίζω τί. καὶ καπνίζειν, κάμνειν καπνόν. (Τοῦτοὺν ἰτζμὲκ ἢ τζεκμὲκ) καπνίζω. (τοῦτοὺνδζὶ) ὁ πωλῶν ταμπάκον. ὁ καπνίζων.

Τυτσὰκ) σκλάβος. (Τυτσακλὴκ) σκλαβεία.

Τοῦτσὶ) μυρωδικὸν parfum. (Τουτσὶ ἐτμὲκ, βερμὲκ, τουτσιλεμὲκ) εὐωδιάζω τι μὲ μυρωδικὰ parfumer.

Τυφὰν) α. π. τ. κατακλυσμός. (Τυφανλαμὰκ) κατακλύζω.

Τοῦφὲνκ, χυδ. τοῦφὲκ) τὸ τουφέκι. (Κοῦτζοὺκ τοῦφὲνκ, ἢ ἀτ τοῦφενγγὶ) ἡ καραμπίνα. (Α'γὴζ τοῦφενγγὶ) sarbatana. (Μπουρὰ ἀγηζλὴ τοῦ-

φὲνκ, ἢ ἀλάϊ μποζὰν) τυφέκι μὲ πλατὺ σό-
μα. (Τϋφὲνκ ναμλησὴ) τὸ καλάμι τῦ τυφεκίυ
(Τϋφὲνκ κυμπυρὺ) ἡ θήκη τῦ τυφεκίυ. (τϋ-
φὲνκ κηληφὴ) τὸ κυλῦφι τῦ τυφεκίυ. (Τϋφὲνκ
ἀγζὴ) τὸ σόμα τῦ τυφεκίυ. (Τϋφὲνκ τετιί)
τὸ γλωσσάρι τῦ τυφεκίυ. (Τυφὲνκ ταμπαν-
δζιασὴ) ὁ ταπανδζιᾶς. (Τϋφὲνκ μποργυσὺ)
ῥάβδος σφαιροστασική. (Τϋφὲνκ νισάνγγια-
χὴ) ἡ διόπτρα la mire. (Τϋφὲνκ ντολντυρμὰκ
κυρμὰκ) γεμίζω τὸ τυφέκι. (Τϋφὲνκ ἀτμὰκ)
ῥίπτω τυφέκι. (Τϋφὲνκ μποσάτμὰκ) ἀδειάζω
τὸ τυφέκι. (Τϋφενκτζί) ὁ τυφεκτζῆς. ὁ ἐπι-
τήδειος εἰς τὸ τυφέκι.

Τὄχμ, τοχὺμ) σπόρος ὀσπρίων κτ. (Τοχυμλα
μὰκ, τοχὺμ τζηκαρμὰκ, βερμὲκ) κάμνειν
σπόρυς, σποριάζειν.

Τραῦ) π. ξύρισμα, ξυράφισμα. (Τρὰϋ ἐτμὲκ)
ξυραφίζω. κόπτω τὸ κονδύλι. τελειῶ. (Τρὰϋ
ὀλμὰκ) ξυραφίζομαι. (Τρασὴμ βάρντηρ) θέ-
λω νὰ ξυραφιθῶ.

Τρὔμπ) π. ῥεπάνι. τὸ βύνιον.

Φ.

Φαζηλὲτ) ἀρ. ἀρετή. πᾶσα ἐντελέχεια. (Φα-
ζηλετλί) ἐλλογιμώτατος, σοφολογιώτατος.

Φαϊντὰ) ἀρ. ὄφελος, ὠφέλεια. κέρδος. καρπο-
φορία. (Σεντὲν μπανὰ νὲ φαϊντὰ ντοκυντῦ)
εἰς τί μοὶ ὠφέλησες; (Σιζὲ τζιὸκ φαϊντὰμ βάρ)
θέλεις ἰδῇ μεγάλον ὄφελος ἀπὸ μένα. (Πισ-
μανλὴκ φαϊντὰ ἐτμὲζ) τὸ μετανοεῖν δὲν ὠ-
φελεῖ. (Φαϊνταλὴ) ὠφέλιμος. ἐπικερδής.

Φακὴρ) ἀρ. πτωχός. (φακηρανὲ) πτωχικά.
(Φακηρανὲ γγετζινμὲκ) περνῶ, ζῶ λιτῶς,
πτωχικά.

Φάλ) καλὸς οἰωνός, ϗ ἐκ τῦ ὀνόματος μαντεία.
(Φάλ τυτμὰκ) πέρνω, ἐκλαμβάνω ὡς μαν-
τείαν. (Φὰλ ἀτζτυρμὰκ) κάμνω νὰ μοὶ μαν-
τεύσυν, ἴδε ϗ μαντεύομαι, μάντις.

Φάρζ) ἀρ. κανὼν, ἐντολὴ θεϊκή. (φὰρζ ἐτμὲκ)
ὑποθέττω. (Φὰρζ γγὄρμὲκ) κρατῶ διὰ θεϊ-
κὴν ἐντολήν.

Φὰρκ) ἀρ. διαφορὰ, διάκρισις. (Α'ντανὴ ἀν-
ταμντὰν φὰρκ ἐτμὲκ) κάμνω διαφορὰν μετα-
ξὺ ἀνθρώπυ ϗ ἀνθρώπυ. (ἀσλὰ Φαρκὴ κα-
μπὴλ ντεῖλ) κατ' ὐδένα τρόπον ἐμπορεῖ νὰ δια-
κρίνῃ τις τὸν ἕνα ἀπὸ τὸν ἄλλον. (φὰρκ ἐτ-
μὲμ) δὲν κάμνω διαφορὰν, τὸ ἴδιον μοὶ εἶναι.

Φαρφαρὰ) πολύλογος, φλύαρος.

Φάχρ) καύχημα. καύχησις. (Φὰχρ ἐτμὲκ, ἢ
φαχηρλανμὰκ) ὑπερηφανεύομαι, καυχῶμαι.

Φενὰ) κακὸς, ἄχαμνός. κακά. (Ὄτετὶ φενὰ ἰὰ
βαρὴρ) τὸ τέλος τυ ἔσαι κακόν. (Ντϋνιανὴν
φενασὴ) τὸ πρόσκαιρον τύτυ τῦ κόσμυ.

Φενὲρ) ἀρ. φανάρι. (Φενερδζὶ) Φαναρᾶς.

Φένν) ἀρ. σρατήγημα. ἐπισήμη. ἐπάγγελμα.
(Μπὺ Φεννὶμ ντακὰ βάρντηρ) ἕνα σρατήγη-
μα μοὶ μένει ἀκόμι.

Φεραγὲτ) ἀρ. διακοπὴ, σχόλη, παῦσις. παραί-
τησις.

Φερμὰν) π. προσαγὴ βασιλική.

Φεσὰντ) ἀρ παρανομία. κακόν. βία, ἁρπαγή.
(Φεσὰντ ἐτμὲκ) παρανομῶ, κάμνω ἀδικίας,
ἁρπαγάς. (Φεσαντλὴ) κακὸς, παράνομος.

Φὲτχ) ἀρ. ἄνοιξις. πολιορκία. (Φὲτχ ἐτμὲκ)
ἐκπολιορκῶ, κυριεύω.

Φηγὰν) π. φωνὴ, βοή. κλαυθμὸς, ὀδυρμός.

Φηρλατμὰκ) ἀπολύω εἰς τὸν ἀέρα, ἀφήνω νὰ
πετάξῃ τι, ϗ ὑδ. (Φηρλανμὰκ) ἀπετῶ εἰς
τὸν ἀέρα.

Φησηλντὴ) ψιθύρισμα εἰς τὸ αὐτί.

Φησκηρλαμὰκ) ῥαντίζω.

Φησκηρμὰκ) ῥαντίζω.

Φηστὴκ) πισάκιον. ἡ πίτυς. (Φησὴκ ἀγατζὴ) πι-
σακιά. ἡ πίτυς. (Φησηκλὴκ) πισακότοπος.

Φὶκρ, Φικὶρ) ἀρ. σκέψις, σοχασμός. γνώμη.
Φροντίδα. (Τζιὸκ Φικιρλὶ ἢ Φικιρὶ μπατμὴς)
ὁ πολλὰ διανοούμενος ϗ σκεπτόμενος. (Φικιρ-
λενμὲκ) εἶμαι σκεπτικὸς, βυθίζομαι εἰς σοχα-
σμὺς, διαλογισμύς. (Φικιρσὶζ) ἀπερίσκεπτος.
ἀπερισκέπτως. ἄφροντις. (Φικιρσιζλὴκ) ἀσο-
χασία.

Φὶλ) ἀρ. ἐλέφαντας. (Φὶλ ντιςὶ) ἐλεφάντι-
κον ὀςῦν.

Φ[illegible]) [illegible], δὶ ὁ [illegible] τι [illegible].
Φ[illegible], [illegible] [illegible] [illegible], τι [illegible] [illegible] τῦ [illegible] ([illegible] ἐτμὲκ, [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible], [illegible] ([illegible]) [illegible] τι, [illegible].

Φ[illegible]) ὁ [illegible], [illegible]. ([illegible]) [illegible].

Φ[illegible]) [illegible], [illegible] τῦ λόγυ, ἢ [illegible] ([illegible] ἢ [illegible] ὀλμὰκ) [illegible] ἐπί τι.

Φ[illegible] ἀρ. ἢ [illegible]) [illegible]. [illegible]. [illegible]. [illegible]. [illegible], [illegible]. ([illegible] ὀλμὰκ) [illegible] ([illegible]) [illegible] [illegible] ἢ [illegible]. ξεσκεπάζομαι. (Φ[illegible]) ξεσκεπῦμαι. ([illegible]) [illegible] [illegible].

Φυντολ.) ἀρ. βία, δυναςεία. (Φυντολλὺ) ὁ θέλων να κάμη πλέον ἢ ὅ,τι τῦ ἀνήκει, ἀνημαπίας, κενόδοξος, μάταιος.

Φυρτὰ) Φλυαρία. μεγαλαυχία, ἀλαζονία. (Φορταλζῆ) Φλύαρος, τζαρλατάνος.

Φυλὰν, ἢ Φαλὰν, Φιλὰν) ὁ, ἡ, τὸ δεῖνα. (Φυλάνῦ μισχμὰν) τῦτο κ' ἐκεῖνο, τῦτα κ' ἐκεῖνα. (Φιλ.τυνιδζί) ὁ τόσος.

Φυντὺκ) λεπτοκάρυον. τὸ μολύβι τῦ τυφεκίυ.

Φυρὼν) Φῦρνος. (Φυρυνδζῆ) Φυρνᾶς. ψωμᾶς.

Φυτὲ) π. τ. ἡ ποδιὰ τῶν λυομένων ἔμπροσθεν τῶν αἰδοίων.

X.

Χαβὰ, χεβὰ) α. π. τ. καιρός. ἀέρας. ὁ τόνος aria. ἐπιθυμία. φιλοτιμία. κενοδοξία. (Χαβαννὲ) εἰς τὸν ἀέρα. ὑπ' αἰθρίῳ.

Χαβαλὲ) ἀρ. παραγγελία πρός τινα διὰ νὰ ζητήσῃ βιαίως ἢ μὴ τὸ χρέος ἀπὸ ἄλλον. (Χαβαλὲ ἐτμὲκ) παραχωρῶ τὸ δίκαιόν μυ εἰς ἄλλον. παραγγέλλω, ἢ σέλλω τινὰ διὰ νὰ ζητήσῃ τὸ χρέος ἀπὸ τὸν ἄλλον μὲ προσαγὴν τῦ νὰ τὸν βιάσῃ ἢ μή. συναίνω. (Χαβαλὲ ὀλμὰκ) εἶμαι ἐπίτροπος, ἐπισατῶ εἴς τι „δοτ.“

Χαβαντὶς) πληθ. ἀρ. νέα, εἰδήσεις, καινύρια.

Χα[illegible]) ἀρ. [illegible]. [illegible] [illegible], πρᾶγμα [illegible]. (Νὲ χατζέτ;) πρὸς τί; (Σέξ [illegible] χατζέτ [illegible]) δὲν εἶναι [illegible] νὰ [illegible] τι [illegible].

Χαζ, ἀρ. χαζ, [illegible], [illegible]. (Χαζλανμὰκ) [illegible], μὲ ἀρέσει τι.

Χαζὰ) ἀρ. [illegible] [illegible] [illegible]. τρόχιμος. (Χαζὴρ [illegible]) [illegible], [illegible] [illegible]. (Χαζὶρ [illegible]) δὲν ἔχω [illegible] μὲ [illegible]. (Χαζιρλὰ) [illegible]. [illegible]. (Χαζιρλανμὰκ) [illegible]. εἶμαι ἕτοιμος τι..

Χαζρέτ) ἀρ. παρουσία. ἢ τίτλος διδόμενος εἰς τὸν Θεὸν, βασιλέα, ἢ ἄλλους, ἢ ἐξηγεῖται παρ' ἡμῖν διαφόρως, οἷον ὁ ὕψιςος, ἅγιος, πανευγενέστατος, ἐκλαμπρότατος κτ.

Χαιὶτ) ἀρ. [illegible], [illegible].

Χαϊβὰν) ἀρ. ζῶον. (Χαϊβανλὴκ) μωρία, ἀνοησία.

Χαϊλαμὰκ) Φροντίζω. (Χαϊλαμὰζ) δὲν βλέπει.

Χαὶν) ἀρ. προδότης, ἄπιςος. (Τὸζ ἐκμὲκ χαϊνὶ) ὁ ἅλας ἢ τραπέζης λησμονήσας, ἀχάριςος. (Χαϊνλὴκ ἐτμὲκ) δὲν φέρομαι πιςὰ, προδίδω.

Χάϊντε) ὕπαγε, ἄγε, δεῦτε. (Χαϊντελεμὲκ) ὁδηγῶ „τὰ ζῶα.“.

Χάϊρ) ὄχι. ὁ κόπανος τῶν πλύςων.

Χαῖρ) καλοσύνη καλὸν ἔργον, ψυχικόν. (χαῖρ ὑμιζλεμὲκ) εἶμαι εὔελπις. (Χαῖρ κιϊδζῖ, σαχηδζῆ ἢ χαϊρχὰχ) ὁ καλοθελητής. (Χαϊρσὶζ) ἀνωφελὴς, ἄχρηςος. ὁ μὴ ποιῶν καλοσύνην τινά. (Χαϊρλὶ) καλός. συμφέρον, ἢ ἐν συγκρίσει κάλλιον, συμφερότερον.

Χὰκκ) ἀρ. δίκαιον. ὁ Θεός. ἡ ἀλήθεια. (Χακκὴ ντὴρ) εἶναι τὸ δίκαιόν τυ. τῷ χρεωςεῖ. (Χὰκκ ζατηντὲ) πράγματι, πραγματικῶς. (Χακκηντὰν γγελμὲκ) παιδεύω.

Χακκὰ) τῷόντι, ἐπ' ἀληθείας, μάλιςα δὲ, ἐξόχως, κυρίως.

Χακλαμὰκ) ἀγγαρεύω τινά. ἀπαιτῶ ἀπό τινα κατώτερον ἄσπρα χρεωςέμενα ἢ μή.

Χακλαςμὰκ) λογαριάζομαι μετά τινος. συμφωνῶ, τεριάζομαι.

Χὰλ) ἀρ. κατάςασις. (Χαλὴ εἴ ντὶρ) ἔχει καλὴν κατάςασιν. (Νὲ χὰλ ὀλντὺ) τί ἠκολέθη σε; (Χάλ κάλμαμακ) δὲν μένει τρόπος, δὲν εἶναι βολετὸν, δυνατὸν νά... „μὲ μετοχὴν μέλλοντος".

Χαλὰλ) ἀρ. νόμιμος, γνήσιος, γυνὴ ἢ ἄνδρας νόμιμος, π.χ. (χαλαλὴμ) ὁ, ἡ νόμιμός με σύζυγος. (Χαλὰλ ὀλμὰκ) εἶναι συγχωρημένον. (Χαλὰλ ἐτμὲκ) κάμνω νόμιμον. συγχωρῶ τινι τί, χαρίζω. (Χαλαλλαςμὰκ) ἀποχαιρετεσθαι ἀμοιβαίως. συγχωρῶ τινα τὴν πρός με ἀδικίαν.

Χαλβὰ) ἀρ. γλύκισμά τι ἐκ μέλιτος, ἢ σακχάρεως, ὁ χαλβᾶς. (Κετὲν χαλβασὴ) χαλβᾶς ἀπὸ μέλι, ἀλεῦρι ἢ βούτυρον. (Τεχὶν χαλβασὴ) χαλβᾶς ἀπὸ μέλι, σησαμόλαδον ἢ ἀλεῦρι. (Κὸζ χαλβασὴ) χαλβᾶς ἀπὸ καρύδια ἢ μέλι. (Χαλβὰ τενδζερεσὶ ὀμεζὶν ντὲ ντὶρ) μεταφ. ὑπὸ τῦ γήρως εἶναι ἐγγὺς θανάτυ.

Χαλὴς) ἀρ. καθαρὸς, πατρικός. ψιλὸς, bey bloße.

Χαλὶ) τάπης, πεῦκι μεγάλον. περίςρωμα, αὔλαιον.

Χαλὶ) ἀρ. ἀργός. ἔρημος. (χαλὶ ὀλμὰκ) „ἀφ." διαλείπω, παύω.

Χαλιφὲ) ἀρ. διάδοχος. χαλίφης.

Χὰλκ) ἀρ. λαὸς, ὄχλος.

Χαλκὰ) κρικέλα. (Χαλκαλανμὰκ) σφίγγω μὲ τὴν κρικέλαν. (Χαλκαλὴ) κρικελωτός.

Χὰλτ) ἀρ. μῖξις, ἀνακατωμός.

Χαμμὰμ) λυτρόν. (Χαμμαμδζὴ) ὁ κύριος τῦ λυτρῦ.

Χὰμντ) ἀρ. δόξα, ἔπαινος. (Χὰμντ ἐτμὲκ) ἐπαινῶ.

Χαμὺρ, χαμὴρ) προζύμι. ζυμάρι. χθεσινὸν ψωμί. (Χαμὲρ γιοτυρμὰκ) ζυμόνω.

Χαμπὲρ) εἴδησις. (Χαμπὲρ γγετιρίδζὶ, ἰλετιδζὶ) ὁ φέρων τὰ νέα. (Συλχτὶν χαμπεριμὶζ γιόκτυρ) δὲν ἔχομεν εἴδησιν περὶ τῆς εἰρήνης. (Χαμπερὶ γιόκτυρ) δὲν ἔχει εἴδησιν. (Χαμπερλεςμὲκ) συνειδοποιεῖσθαι, ἀνταποκρίνεσθαι. (Χαμπερδζὶ) ὁ φέρων εἴδησίν τινὰ, ἢ κυρίως ὁ εἰδοποιῶν τὴν ἐπιςροφὴν τῶν προσκυνητῶν τῦ ἁγίυ τάφυ.

Χὰμπς) ἀρ. ἡ φυλακὴ, τὸ δεσμωτήριον.

Χὰν) π. πανδοχεῖον τῶν πραγματευτῶν.

Χάνγη) ποῖος; τίς; (χάνγυσηνη ἰςέρσεν) ὁποῖον ἢ ἂν θελήσῃς. (Χάνγη μπὶρ) ὁ ποῖος, τὸ ποῖον, π.χ. (χάνγη μπιρὶν σϊλεῖμ) τὸ ποῖον, ἢ τί νὰ εἰπῶ;

Χάνζα) πῦ;

Χαντὰκ) ἀρ. π. τ. λάκκος, τάφρος.

Χαντὴμ) ἀρ. εὐνῦχος.

Χὰντ) ἀρ. ἡ σφοδρότης τινὸς πράγματος. σύνορον. ποινὴ 80 ῥαβδισμῶν. τὸ ἀξίωμα, ὁ χαρακτήρ. (χὰντ ἐτμὲκ) ψηφίζω. (χὰντ γεμὲκ) παιδεύομαι. (χαντττὲν γγετζμὲκ) εὐγαίνω ἀπὸ τὰ ὅρια. (χαντ ἐινὶ μπιλντιρμὲκ) μανθάνω τινὰ νὰ γνωρίζῃ τὸν χαρακτῆρά τυ. (χανττινδζὲ) κατὰ τὸν χαρακτῆρά τυ.

Χαρὰδζ) ἀρ. φόρος, δόσιμον τῶν ὑπηκόων. (χαράδζι σὲρ) κεφαλιάτικον δόσιμον. (χαρὰδζ ντεβσϊρμὲκ) φορολογῶ, ἢ (χαραδζδζὴ) ὁ φορολόγος, χαρατζῆς.

Χαρὰμ) παράνομος, ἀπηγορευμένος. (χαρὰμ ὀλσὺν) νὰ σοὶ εὔγῃ εἰς κακόν. (Γεντὶ ἐκμεῖ ὀνὰ χαράμ-ντηρ) εἶναι ἀνάξιος τῦ ψωμίυ, ὅ, τι τρώγει. (χαραμζαντὲ) νόθος, μπάςαρδος. ὑτιδανός, ἀχρεῖος ἄνθρωπος. λῃςής. (χαραμζαντελὶκ) ἀχρειότης, κακία, πονηρία. (χαραμζαντελίγ-ιλε) ἀχρείως, διεςραμμένως. (χαραμὴ) λῃςής. (χαραμιλὶκ) λῃςεία. (χαραμιλὶκ ἐτμὲκ) λῃςεύω.

Χαρὰμπ) ἀρ. χαλασμένος, κατερημωμένος „τόπος". (χαρὰμπ ὀλμὰκ) ἐρημάζομαι, ἀφανίζομαι. (χαραμπὲ βαρμὰκ) ἐπαπειλεῖν τὸ νὰ χαλασθῇ.

Χαραρὲτ) ἀρ. ζέςα, καῦσις, θέρμη. δίψα σφοδρά. ἐπιθυμία σαρκική. πυρετὸς, καύσων. (Χαραρετὶμ βάρ) ἔχω μεγάλην ζέσαν, ἢ δίψαν. (χαραρετλενμὲκ) πάσχειν ζέσαν. καίομαι ἀπὸ „τὸν ἔρωτα“.

Χαρεκὲτ) ἀρ. κίνησις. πρᾶξις. (Χαρεκὲτ ἐτμὲκ, ἢ χαρεκὲτ ἔζρε ὀλμὰκ. ἢ χαρεκετλενμὲκ) κινεῖμαι. Φέρομαι, πολιτεύομαι. (χαρεκετὲ γγετιρμὲκ) κινῶ. παρακινῶ. (Τὲζ χαρεκετλὶ) ταχυκίνητος, πρόθυμος, ὀγλήγορος.

Χαρὲμ) ἀρ. ἱερός. τὸ ἄδυτον τῦ οἴκε. τὸ γυναικεῖον. ἡ σύζυγος. ἡ ἐνδοτάτη αὐλὴ τῦ βασιλέως. (χαρέμι χαμαῒὲν) ἡ ὑψηλὴ πόρτα.

Χαρμὰν, χηρμὲν) π. ἁλῶνι. τὸ θέρος. (χαρμανδζὴ ὁ ἀλωνιςής.

Χαρμαννταὶ) ὁ μυλαρᾶς, ὁ φροντίζων περὶ τῶν ἀχθοφόρων μυλαρίων.

Χαρντὰλ) σίναπι.

Χασὴλ) ἀρ. προϊὸν, εἰσόδημα. ὄφελος. (χασὴλ ἐτμὲκ) ἀποκτῶ. (χασὴλ ὀλμὰκ) ἐκτελεῖσθαι. προέρχεσθαι. συνάγεσθαι. (ὕτζ σαχαττὲ νὲ χασὴλ ὀλὲρ) καὶ τί προκοπὴν ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ τις εἰς τρεῖς ὥρας; (Χασηλσὴζ) ἄκαρπος. ἀνωφελής.

Χαϊλαμὰκ) ζεματίζω τί, ἢ χέω. κρεμῶ κρασὶ ἢ ἄλλο τι εἰς τὸ πηγάδι διὰ νὰ κρυώσῃ.

Χασρὲτ) ἀρ. λύπη ἐκ τῦ χωρισμῦ. πόθος ἀπόντος. φιλοτιμία. (Χασρὲτ ἐτμὲκ, γεμὲκ, τζεκμὲκ) ποθῶ τὸν ἀπόντα. ἐπιθυμῶ τι.

Χαςά) π. ἄῤῥωςος, (Χαςαλὴκ) ἀῤῥωςία. πανῦκλα. (Χαςαληγγὰ ὀγραμὰκ) πίπτω εἰς ἀῤῥωςίαν.

Χατὰ) ἀρ. σφάλμα, λάθος. ἀτυχία. (Χατὰ μπεννὲν ἀτὰ σεννττὲν) ἐμὸν μὲν τὸ ἁμαρτῆσαι, σὸν δὲ τὸ συγχωρεῖν. (Χατάϊλε) κατὰ συμβεβηκὸς, κατὰ λάθος. (Χατὰ ἐτμὲκ) ἁμαρτάνω, σφάλλω.

Χὰτζ) ςαυρός.

Χατζιὰν) πότε; (Χατζιάνκι) ὅταν.

Χατὴρ) ἀρ. ἡ διάθεσις τῆς ψυχῆς, προσπάθεια. μνήμης μνημοσυνόν. (Χατηρὴν σορντὶ ἱλὲ ἀλντή) ἐρώτησε τὰ περὶ τῆς διαθέσεώς τυ, καὶ ἀπέκτησε τὴν εὔνοιάν τυ. (Μπὶρ κιμέσνεϊν χατηρὴν ἱλὲ ἀλμὰκ ἢ ἱλὲ γγετιρμὲκ) κερδίζω τὴν εὔνοιαν τινός. (Χατηρὲ γγελντίκτζε) ὁσάκις ἔρχεται εἰς τὸν νῦν. (Νεντὲν χατηρὲ γγελὲρ) καὶ πόθεν νὰ φαντασθῇ τινὰς ὅτι.... (χατὴρ γγϋζετμὲκ) φυλάττω φιλοπροσωπίαν. (Μπαμπανὴν χατηρηνὴ ἀλμὰκ) ἀρέζειν εἰς τὸν πατέρα. (Χατηρηνὴ γγημὰκ, πικνμὰκ) ἐγγίζω τινὰ, χαλῶ τὸ χατῆρί τι. (Χατηρινὲ γγετιρμὲκ) ἐνθυμίζω τινὰ, ἢ ἐνθυμῦμαι, ἀνακαλῶ εἰς τὴν μνήμην. (Χατηρὴ καλμηδὸ) ἔμεινε τὸ χατῆρί τε, ἐπειράχθη. (χατηρὴν χὸσ τυτμὰκ) παρηγορῦμαι. (Χατηρηνὴζ ἰτζὶν) χάριν συ. (χατηρὴμ ἰτζὶν) χάριν ἐμῦ, κτ. (Χατηρνμὴζ γιόκτηρ) ὑδὲν πρὸς χάριν μυ; (Χατηρλαμὰκ) ἐνθυμῦμαι.

Χατὲν) κυρία, κυρά. (Χατεηδζὴκ) χυδ. (Κεντηδζὴκ) ἡ κυρῦλα, ἡ κοκονίτζα.

Χὰττ) ἀρ. γραμμή. εἰκὼν τῦ γραψίματος. (Χάττι σερὶφ) χρυσόβυλλον, ἰδιόγραφον βασιλικόν.

Χαφτὰ) π. ἑβδομάδα.

Χεβὲς ἀρ. ἢ χεβεσλὶκ) ἐπιθυμία ἄμετρος, φιλοτιμία. πλεονεξία. περιέργεια. (Χεβὲς ἐτμὲκ) „δοτ.“ ἐπιθυμῶ. ἀποβλέπω εἴς τινος ἀπόλαυσιν aspirare. pretendere. (Βαρμὰκ χεβεσιννὲ ὀλμαϊασηζ) μὴ σᾶς ἔλθῃ ἡ φαντασία νὰ ὑπάγητε. (Χὲρ κὲς ταχσήλι ἰλμὶ χεβὲς ἠτέρντι) καθεῖς ἐφιλοτιμεῖτο πρὸς ἀπόκτησιν σοφίας. (Χεβὰ βῦ χεβεσὲ ταμπὴ ὀλμὰκ) ἀκολυθῶ τὴν θέλησίν μυ, τὴν ὄρεξίν μυ. (Χεβεσλὶ) φιλότιμος. περίεργος. ἐπιθυμητικός.

Χεκὶμ) ἀρ. ἰατρός. σοφός, φιλόσοφος.

Χελεφ) ἀρ. ὁ διάδοχος. ὁ μεταγενέςερος, π. χ. (Χελεφλεριμὶζ) οἱ μεταγενέςεροί μας.

Χελιὰκ ἀρ., ἢ χελιακλὶκ) χαϊμὸς, ἀφανισμὸς, φθορὰ, καταςροφή. (Χελιὰκ ὀλμὰκ) ἀφανίζομαι.

Χέμεν) π. μένον, μόνον νά. εὐθὺς, πάντοτε.
Χεντὶ) ἀρ. δῶρον „εἰς τὰς μεγάλας".
Χὲπ) ὅλον, ἢ ὅλοι. (Χέπσιζ) ὅλοι σεῖς. (Χὲπ μπυλαρὰ) εἰς ὅλους αὐτὲς, εἰς ὅλα αὐτά.
Χὲρ) π. τ. καθεῖς, καθεμία, καθέν. ὅσοι. ὅσαις φοραῖς. (Χὲρ ἰκὶ γὴλ) κάθε δύο χρόνους. (Χὲρ μπὶρ) καθεῖς. (Χὲρ) μπιρωὶζ) καθένας ἀπὸ σᾶς. (Χὲρ ἀϊντὰ, ἢ χὲρ μπὶρ ἀϊντὰ) εἰς κάθε μῆνα. (Χὲρ νὲ ὀλὲρσα, ὀλσὺν) ὅ, τι εὕρῃ, ἂς εὕρῃ, ὅτι ἀκολουθήσῃ, ἂς ἀκολουθήσῃ. (Χὲρ δζὶνς) παντοῖα γένους ἢ εἴδους. (Χὲρ τὲρλὲ) κάθε λογῆς. (Χὲρ ζαμὰν, βὰκτ) κάθε καιρὸν, ὥραν. (Χὲρ κατζὰν κὶ) ὅσαις φοραῖς. (Χὲρ κίμσε) ὅποιος ἢ ἂν ἦναι. (Χὲρ γγὺν) καθημέραν. (Χὲρ νεσνὲ) κάθε πρᾶγμα. (Χὲρ νὲ κὶ) ὅ,τι ἢ, ὅσις ἢ... (Χὲρ νὲ καντὰρ) ὅσοι, ὅσα ἢ... (Χὲρ νιδζέ-ισε) ὅπως ἢ ἂν ἦναι. (Χὲρ βέδζχ-ιλε) κατὰ πάντα τρόπον.
Χερὲκ) παλοῦκι, ὑποσήριγμα τοῦ κλήματος, ὅθεν (Μπαγὰ χερὲκ ἐτμὲκ, ἢ μπαγὴ χερεκλεμὲκ) ὑποσηρίζω τὸ κλῆμα.
Χερζὲ) π. μάταιος, ἄτοπος „ὁμιλία".
Χερὶφ) ἀρ. σύντροφος, ὁμότεχνος, ἢ χυδ. καταφρονητικῶς ἄνθρωπος. Kerl. (Χεριφτζὶκ) ἀνθρωπάριον.
Χιζμὲτ) ἀρ. δούλευσις, ὑπηρεσία. παραγγελία. (Ντογρὺ χιζμὲτ ἐτμὲκ) δουλεύω πιστά. (χιζμετὶ μπακὴ) εἰς ὅ,τι ἠμπορῶ νὰ σοὶ ἀντιδουλεύσω. (χιζμέτι μπαντηνσαχή-ιλε) εἰς βαλικὴν δούλευσιν. (χιζμεττζὶ) πρόθυμος εἰς τὸ ἐκδουλεύειν. δοῦλος. ὑπηρέτης.
Χιριλνταμὰκ) γρυνίζω, μυρμυρίζω ὡς τὰ γυρίνια. (χιριλντὴ) μυρμύρισμα. γρυνίασμα. ῥογχάλισμα. (χιριλντὴ μιριλντὴ) θόρυβος. ὁ κοασμὸς τῶν βατράχων. (Μπὶρ χιριλντὴ, μπὶρ κιουτιουρντὺ χασὴλ-ὶλντὺ κὶ...) τοιοῦτος θόρυβος ἢ κρότος ἔγειναν, ὥστε...
Χιρὶτ) π. ψῦνισμα, ψῦνος. (χιριτὰρ) ὁ ψωνιστής. (χιριτὰρ ὀλμὰκ) „δοτ." ψωνίζω.
Χιρλαμὰκ) γρυνίζω. σύρω, τὴν ῥῖνα συστέλλειν. ῥογχαλίζω, ἢ ἄντις. (χιρλασμὰκ).
Χιρλὴ) ἄνθρωπος καλὸς, καλοῦ οἰωνοῦ.
Χιρσὴζ) κλέπτης.
Χισὰρ) ἀρ. φρούριον, κάστρον. (χισὰρ ἐρὶ) στρατιώτης τοῦ κάστρου, φρουρός. (χισὰρ μπεντενὶ) τὰ ἀκρωτήρια τοῦ φρουρίου. (χισαρλὴ) οἱ ἐγκάτοικοι τοῦ φρουρίου. (χισαρδζὴ) ὁ ὀχυρωτὴς, ὁ τῶν ὀχυρωμάτων κατασκευαστής.
Χισὴμ, χὴσμ) συγγενής. (χισημλὴκ) συγγένεια.
Χισσὲ) ἀρ. μέρος, μερίδιον. Antheil. (χισσελεσμὲκ) μοιράζειν ἐν ἀλλήλοις. μεταδίδεσθαι ἐν ἀλλήλοις, συμμετέχειν.
Χιανὲτ) ἀρ. προδοσία. (χιανὲτ ἐτμὲκ) προδίδω.
Χιὰρ) π. τ. ἀγγοῦρι.
Χιδζιὰ) ἀρ. σάτυρα, λόγος δηκτικός. συλλαβισμός.
Χικμὲτ) ἀρ. μυστήριον. θαῦμα. σοφία. προφητεία. ἀπόφθεγμα. (Νὲ χικμὲτ;) τί μυστήριον; τί σημαίνει αὐτό; (Μπουντὰ μπὶρ χικμὲτ βὰρ-ντηρ) ἐδῶ εἶναι κάτι τι μυστήριον. (χικμὲτ μπουντὰ ντὴρ κὶ...) τὸ μυστήριον εἰς τοῦτο εἶναι ὅτι... (Ὀνὺ ἐτμὲκ χικμὲτ νὲ-ιντι) τί μυστήριον ἦτον νὰ κάμῃ αὐτό.
Χιλὲ) ἀρ. δόλος, πανουργία. (χιλὲ ἐτμὲκ) κάμνω πανουργίας.
Χιμαὲτ) ἀρ. διαφέντευσις, ὑπεράσπισις.
Χὶτζ) τίποτε. ποτὲ, οὐδέποτε. (χὶτζ-κες, ἢ χὶτζ μπὶρ, ἢ χὶτζ μπὶρ κιμσὲ) κανεῖς. (χὶτζ μπὶρ σὲϊ ἢ νεσνὲ) κανένα. (Ὀνλαρντὰν χὶτζ μπιρισὶ βάρμασην) νὰ μὴ ὑπάγῃ κανένας ἀπ' αὐτούς. (χὶτζ μπὶρ βέδζχ-ιλε, ἢ χὶτζ ἀσλὰ) κατ' οὐδένα τρόπον. (χὶτζ μπὶρ γερντὲ) πουθενά, εἰς κανὲν μέρος. (χὶτζ-ιλε χὶτζ) παντάπασι, τελείως. (χὶτζ ὀλμάζσα) κἂν, τοὐλάχιστον. (χιτζὲ σαττὴ) εἰς οὐδὲν ἐλογίσατο.
Χοβαρντὰ) πλάνος, ἀγύρτης. (χοβαρνταλὴκ) ἡ πλάνη, περιπλάνησις. (χοβαρνταληκτὰ γγεζμὲκ) περιπλανῶμαι.
Χοδζιὰ) π. διδάσκαλος. πραγματευτὴς πλού-

σια. (χολζιαδὲμ ὀτμὰκ) ἐπαγγέλλομαι τὸ ἐλλάσιαλον, ἢ πραγματευτήν.

Χουκὶ) π. τ. κοτί.

Χυκσὶ) ἐρ. κλειδί.

Χυτ) ὅμως. (Μπε χὶτ μαλεμφρίζντης κλ.) ἠξεύρετε ὅμως τοῦτο, ὅτι...

Χὸρ) π. φάγε, ἢ ἐν σιλθέσει ὁ τρώγων. πολυφάγος, εὐτελής. (Χὸρ τὸτμὰκ) καταφρονοῦ (χορλαμὰκ) καταφρονοῦ. φογχαλζα.

Χορατὶ) χορτάσι, μέτωπον, ἐπαισμός.

Χορτὶ) π. ὁ φαγών. φαγωθείς. κριεμένης λεπτολογία, σόφισμα, λεπτομέρεια.

Χορὸς) π. τ. ὁ πετεινός. ὁ χορός. ζῆλος τῆς σαρκικῆς ὀρέξεώς τε. (χορουδζαχ) λεπτύνω „φωτόν τε“. (χορουλανμακ) ὑπερηφανεύομαι, καυχῶμαι.

Χος) π. καλός. νόσιμος. κομψός. ὑγιεινός. μαλακός. φιλάνθρωπος. καλῶ. ἐξαίρετα. (Ὀνὶ χοῦ γγελδιρντι) ἐνοσιμεύετο, τῷ ἄρεσε. (Ὁ νὰ χοῦτζὶ, χοῦνὶ γγελντι) τῷ ἤρεσε. (χοῦ γγελντιν) καλῶς ἤλθες, ὅτε ἀποκρίνονται. (χοῦ μπελντὺκ, σεφὰ μπελντὲκ) καλῶς σᾶς ηὕρομεν. (Ἐΐ χόσμισιν; ἢ εἰλὲρ χοῦλέρμισζ) καλῶς ἔχετε; εἶσθε καλά, ὑγιεῖς; (χοῦ χὰλ ἐλμὰκ) εἶμαι καλά. (χοῦ χαρεκὲτ) καλῶν πράξεων, ἠθῶν „ἄνθρωπος“. (χοῦ χατὴρ ὀλμὰκ) εἶμαι χαρούμενος, εὔθυμος (χοῦ μεζὶ) νόσιμος. (χοῦλὰκ) καλοσύνη. ὑγεία. (χοῦλυγυλι) μὲ τὸ καλόν, μὲ καλὸν τρόπον. ὑγιῶς. εὐχαρίστως. (χοῦλυγὲμ γιόκτυρ) δὲν εἶμαι τόσον καλά. (Νὰ χοῦλὲκ) φιλανθρωπία.

Χυδζζὲτ) ἀρ ἡ ψῆφος τοῦ κριτοῦ sentenza. ἐπιχείρημα argomento. (χυδζζετλεσμὲκ) φιλονεικοῦν ἀμοιβαίως ἐνώπιον τοῦ κριτοῦ, προσεπιφέροντες τὰ ἐπιχειρήματά των. ἀλλάζει ἀμοιβαίως τὰς ψήφους τοῦ κριτοῦ.

Χυζὺρ) ἀρ. ἡσυχία, ἀνάπαυσις. παρουσία. (χυζυρυνιζντε) εἰς τὴν παρουσίαν σου (χυζυρὲ γγελμὲκ) παρρησιάζομαι. (χυζὺρ ἐτμὲκ) ἀναπαύομαι, ζῶ ἡσύχως. (χυζύρ-λε ὀτὺρ) κάθου φρόνιμα. (χυζυρλυδζὶ) ἀναπαυτικώτερον.

Χὺ) ἦθος, συνήθεια, ἕξις. φύσις (Ἐϊ χυνὶ ἐλλιζμέτπε τὶρ ετμὲζ) ὁ ἀνθρωπος δὲν ἀφίνει τὴν συνήθειάν του ἕως ἐπεθάνη.

Χὺζμ) ἐρ. ὑπηρέτησις. ἐξουσία. δουλεία ὑπὸ κάτω. (χιζμὶ ἐλτιμπτὲ πολὺ ἔδω ἐνὶς ὑπὸ τὴν δικαιοσύνην τοῦ. (Σεϊὸ χὶζμ ἐδελμὶ γγεζέκτιζ;) τῇ καιρῷ δουλευτέα. (χὶζμ ἐτμὶ) ψηφίζω. δικάζω, καθαρίζω „δοτ.“ (χὶζμὲ ἐλμὲκ) ἐπιδικάζομαι, ψηφίζομαι „δοτ.“

Χὶσμὲτ) ἀρ. ὑπηρέτησις, ἐξουσία, δουλεία. (Μπὶρ βιλαετὲ χὶσμὲτ ἐτμὲκ) κυβερνῶ ἐπαρχίαν. (χισμετιζ ἐλτι) νὰ τὴν διοικήσῃς. (χὶσμὲτ χὶσμὲτ ἐπεσμὲκ) διοικῶ ἀπολύτως, χωρὶς νὰ με ἀπ' ἄλλον.

Χὺλκ) ἀρ. ἦθος. (χυλκλανμὰκ) συνηθίζω (Γγερέκτιρ κὶ ὀνὶν χυλκλὲρ-ιλε χυλκλανμὰ) πρέπει νὰ συνηθίσῃ, νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὰ ἤθη του.

Χυμαγιὸν) π. ὅσιος, ἱερός. βασιλικός.

Χυνὲρ) π. ἡ χουνερλὺ) τέχνη. ἀριστούργημα (χυνερλὺ) ἐπιτήδειος, τεχνίτης.

Χυραφὲτ) ἀρ. παραμύθι, ὁμιλία τῶν γυναικῶν προξενοῦσα γέλωτα, ἢ πληθ. (χυραφὰτ) παραμύθια.

Χυρμὲτ) ἀρ. τιμή, σέβας, εὐλάβεια. τὸ τίμημα, δόμα ἐν τῇ πωλήσει πραγμάτων βακούφ, ἢ βακούφ. (χυρμὲτ ἐτμὲκ) σέβομαι. (χυρμὲτ ἀμπασταν ὀλὲρ) ἡ τιμὴ εἶναι τῷ τιμωμένῳ. (χυρμετλὺ) ἀξιοσέβαστος, τίμιος. μὲ τὸ πρόσδομα αὐξημένον.

Χυριτιβὰτ) λιανικὰ πράγματα ὅπου πωλοῦνται me cierie.

Χυσὺλ) ἀρ. κτῆσις, ἀπόκτησις. (χυσὺλ μπουλμὰκ) ἀποκτῶ „δοτ.“ (χυσυλὲ γγελμὲκ) φθάνω, προέρχομαι.

Χυσὺς) ἀρ. ὑπόθεσις χωριστή, ἰδιαιτέρα. (Μπὲ χυσυστὶ) ἢ ἐν τούτῳ ἰδιαιτέρως. (Μπὲ χυσὺς ἰτζίν) ἢ περὶ τούτου ἰδιαιτέρως. (χυσυσὰ) μάλιστα δὲ, κυρίως, ἐξόχως, πρὸ πάντων.

ΤΕΛΟΣ.